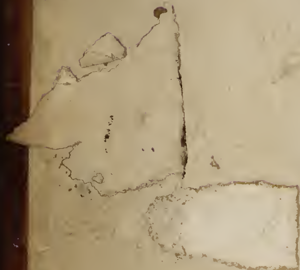

T
III

Incipit expositio gētilis sup̄ quarta fen h⁹ cano. ...

[A]VRIS est mēbrū creatum auditui & c̄. Ista fen cōtra diuidit̄ cōtra p̄mā. igit̄ ubi incipit zª Auic. incipit determinare de ortis a cereb°. Et ideo p̄mo de uno orto ut de neruis determinet. z° de z° ut de oculis. 3° de 3°. ut de aurib⁹. Et igit̄ hic determinādo de aurib⁹ primo ponit anothomiā. z° deterinat de egritudinib⁹ eaꝝ. ibi zª nocumēta auditus. Primo ponit anothomiā auriū. z° determinat de cōseruatione sanitatis auris. zª ibi oportet ut i aure. p° ponit anothomiā auris. z° ostēdit eia genera egritudinū posse cōtingere auribus. zª ibi. & huic q dem mēbro. Primo notificat aures q̄tum ad finem & utilitatē. z° q̄tum ad regimē. 3° quātuȝ ad ptes ex q̄bus auris cōponit̄. & q̄tum etiam ad ptem p̄ncipalē cui attribut⁹ est audit⁹. 4° q̄tum ad substātiā. 5° quātuȝ ad sitū & c̄. Diceret q̄s quare non notificat q̄tuȝ ad colligātiā & numeꝝ. Dicendū ꝙ colligātia ē nota. q̄a auris hēt colligātiā cuȝ cereb° & cū aliis organis. Etiā colligantiā habem⁹ ubi ostēdit aliq̄ nocumēta aurib⁹ cōtingere rōne colligātie ut. p. Numerus aūt est notus de se. zª ibi. Et factū ē ei. ibi 3ª. & foramen. ibi 4ª. & creata est. 5ª ibi. & create sunt. Primo notificat quātuȝ ad fineȝ & utilitatē. & dicit ꝙ auris ē creata ad audituȝ & c̄. Nota ꝙ lȝ auris hēat opatiōes al̄ facere q̄ audire. sic quodlibȝ mēbrū hēt digerere expellere attrahere & retinere ita ēt auris. sed tn̄ auris nō ē creata ad aliū finē q̄ ad recipiēdū spēs sonorum & audibilium sic oculus ad uisioneȝ coloruȝ. & ideo dicit est creata ad auditū. ET factum ē. Notificat aurē q̄tum ad regimen & dicit ꝙ auris est mēbrū substātie conche marine & hēt anfractus & cōcauitates & c̄ patet lra. Itē ostracū. i. substātie ostrace q̄a cōche marine. Itē anfractuosum. i. habēs concauitates anfractuosas. i. paruas. Sed tu. d. q̄uo facit ad sensū cuiuslibȝ uocis āfractuositas auris. Dicendū ꝙ ppter pcussionē aeris ad diuersas ptes cōcauas fit resonātia alicui⁹ aeris debiliter moti. que nō fieret si nō esset cauernositas sed igredire aer dirrecte. & iō diuersitates uocū nō apparerēt si non esset anfractuositas & repcussio aeris ad diuersas ptes. Itē tynnitū. i. sonituȝ diuersuȝ. Itē eaꝝ diuersaꝝ uocū. Nota q̄d os petrosuȝ est os basilare qui ē sicut basis. s. cerebrū. modo ab illo osse exit quoddā foramen anfractuosuȝ ēt inuolutū quodā pāniculo coopiente neruos dispersos per cōcauitates auris. & ēt sicut craneū est iuolutū zizia matre ita os petrosum basillare ē inuolutū. Itē anfractuosuȝ. s. q̄tum ad foramen. Itē nota ꝙ si auris non haberet anfractuositates & ēt os basillare aer posset subito intrare & esset sic uia breuis quā aer trāsiret. sed si aer mouet̄ giratiue stat ipre longiori. Et iō est ibi anfractuositas. & iō dicit elōgans spatium aeris. Ad quod al̄ i q̄d. Itēȝ spatiū. i. aeris. Itē abbreuiaret̄. i. nimis. Itē ad ipsum. id est ad aerē auris. Item & nō circundaret̄. i. nō talis circuitus giratiuus anfractuositatis auris. ET foramē. Hic notificat aurē q̄tuȝ ad ptes. & p° facit hoc. z° comparat instrumentū cui principaliter ē attributus uisus. ibi. zª. & hic quidē neruus. Dicit primo ꝙ uersus concauitates auris ē aer cōp̄positus. Iteȝ aer stans. i. cōplātatus. Nota quod iste aer est sicut mediū intrinsecum in auditu sicut humor albugineus in uisu ē mediū intrinsecum. & in tactu neruus uel caro secunduȝ diuersas operationes & ille aer circa radicē auris ē uersus os basillare. Itē eius. i. auris. Itē strata. i. contexta. Itē p supficiē domesticā dȝ intelligi supficies intrinseca. Nota zm q̄d hētur ab Auic. p̄ma fen p̄mi can. ca° de anothomia neruoꝝ a cerebro oriūtur septē paria neruoꝝ. Vnū par ē nerui obtici qui uenit ad oculū. Secundū est magis infra neruos obticos & uenit ad musculos oculoꝝ ad dandū sensum & motū. Tertiū par orit̄ ēt a parte añriori cerebri. & istud zm par hȝ q̄tuor ramos. Vnus ramus uadit usq ad dyafragma ad dandū sibi sensuȝ & motū. Alius ram⁹ uadit ad timpora ad dandū sensuȝ & motū musculis timporū. Alius ram⁹ uadit ad genas & ad nares. & q̄n cōtingit ꝙ mollificatio fit in aliis neruis ueniētibus ad nares & ad genas tūc ps sana est illa que est torta. quia fit mollifica° & casus musculoꝝ q̄n aūt cōtingit tortura oris pp spasmū & cōtractionē tūc isti nerui cōtrahuntur et ps egra apparet torta. Quartus ramus uadit ad linguā & pmiscet̄ cū 4° pari neruoꝝ ad dandum sensum & motū lingue. Deinde ramificat̄ neruus qui uadit ad danduȝ sensuȝ & motum musculis epyglotis. Quartū par oritur etiā uersus os basillare & uersus posterius & uenit ad dandū sensuȝ & motū palato & permiscetur cum uno ramo tertii paris ueniente ad linguam. Quintum par orit̄ circa finē uentriculi & uenit ad aures ad dandū sensum auribus & isti sunt spiritus sensus uirtutis auditiue. Sȝ tu. d. non uidetur ꝙ oriatur a uentriculo anteriori per Auic. p° can. fen pª c° de anathomia neruoꝝ qui dicit ꝙ oriuntur a uētriculo posteriori. In oppositū ē Auic. 3° can. fen pria ca° de anathoia cerebri. Nota ut habet̄ pª fen istius. cerebrū gradatim pcedit idurando ab anteriori uersus posteri⁹ & cā huius ibi. q̄a in āteriori fit ipssio & fit ibi aphensio. & iō debent ibi esse organa

huida.postea uersus posterius ubi uigent uirtutes retentiue. & retentio fit melius in sicco & sic hoc cōtingit in cereb° ēt cōtingit in neruis quia mollius ē pmū par. postea minus secundū. & sic de aliis. ¶ Item nota ꝙ in pmo uētriculo sunt due ptes. una ē magis uersus mediū uentriculū & ab illa parte orit̄ qntum par neruoꝝ qui uadunt ad aures. a parte añriori oriunt̄ illa q̄tuor paria neruoꝝ. & sic pꝫ qa Auic. & Haliab. intelligunt ꝙ oriunt̄ a posteriori parte. i. a pte posteriori pmi uētriculi Auic. aūt pma fen tercij etiaꝫ uerū dicit. qa a pma parte. i. a primo uētriculo oriunt̄ tales nerui. ¶ Sextū par orit̄ a uētriculo posteriori & diuidit̄ i ramos. qa aliqui rami uadūt ad gulā. alius uadit ad musculos spatule & isti dant motū. ¶ Septimū par orit̄ a parte inter nuchaꝫ & cerebrū & uadunt ad musculos colli ad dandū motū. & iō duo paria pma sunt nerui maxie ferētes sensum. duo uero ultia maxime ferūt motū magis q̄ sensum. Et si aliq̄ mouent aures est qa mouent̄ timpora ad quoꝝ motū mouent̄ aures ipe. ¶ Itē nota ꝙ nō solūꝫ oꝫ neruū auditiuū esse duꝝ ut nō patiat̄ ab alterātibus. sed ut melior fiat sonus ꝑpter pcussioneꝫ aeris & dicit duriorē. Item & qualitate ei⁹. s. aeris. ¶ Itē nota ut habet̄ z° de aia a cōmētatore cōmento. 77° iuxta finē. Aer mouet̄ sperice sicut unda p ꝓiectionē lapilli in ipa. ita ꝙ centrū illoꝝ circuloꝝ est locus pcussionis. & sic mouet̄ aer sicut quedā unda usq ad organū. audit⁹ & spirit⁹ recipit spēs & fit iudiciū. ¶ ET HIC quidem. Hic cōparat organū audit⁹ in auditu ad organū uisus in uisu & dicit &c̄. Iteꝫ asamach. aliter asufac est pncipiuꝫ foraminis auris & ē sic pupilla in oculo. qa per pncipiuꝫ istius foraminis uadūt species ut uadūt p pupillā. ¶ Nota ꝙ cuilibet mēbro organico ē attributū aliquod membrū cōsimile cui ē attributa opatio organici. sic patꝫ de christalina. oia aūt alia mēbra que componūt organicū faciūt solū iuuamentū. Nā qdaꝫ uolunt ꝙ pmutatio i mēbris facietib⁹ iuuamētū nō est egritudo. modo talē ꝓportionē hꝫ neruus ad auditū qualem hēt cristalina ad uisum. ET CREATA EST. Hic notificat anic. per anothomiā q̄tum ad substātiā auris. & dicit ꝙ auris ē cartilaginosa &c̄. ¶ Nota ꝙ carro ē molis & cōcidit ps sup partē. nam si auris esſꝫ carnea non esset cauernosa. ¶ Item in oi cāu. s. qn hō caderet. ¶ ET create sunt. Hic notificat auic. q̄tū ad sitū. Primo facit hoc. z° quia facit mentionē de situ oculoꝝ. ostendit cōueniētiā situs oculoꝝ z^a ibi in oculo. Dicit primo ꝙ aures &c̄. Item sciuisti scilicꝫ 3°. can. fen. p^a prio capitulo. In oculo. ¶ Hic ponit sitū oculoꝝ & patꝫ littera. Nota ꝙ oculi indigent magna custodia. modo si essent sub capillis non bn̄ custodirent̄. & iō sunt positi sub supciliis. qa ibi custodiunt̄. ¶ HVic quideꝫ mēbro. Hic ondit oēs egritudies posse cōtingere auribus &c̄. Itē spēs egritudinū ut mala cōplesio mala cōpositio & solutio cōtinuitatis. Itē spēs egritudinū. i. spēs malaꝝ complesionuꝫ & solutionum cōtinuitatis &c̄.

Oportet ut in aure. ¶ In pcedēti pte Auic. notificauit aures p anothoiaꝫ Hic determinat de cōseruatione sanitatis auriū ut dicit rubrica. Prio ostēdit a qbus nos debemus incipere cauere. z° qbus uti debemus. 3° ondit a qbus ēt debemus nobis cauere. z^a ibi. deinde oportet. 3^a ibi. & ex eis quidem. ¶ Dicit pmo ꝙ in conseruatiōe sanitatis auriū &c̄. ¶ Nota qđ cauer̄ debem⁹ ab istis alterātib⁹ qa ista hn̄t dolores inducere ad que sequuntur ulcera male cōplesionis &c̄. Iteꝫ & res extranee sicut puluis uētus & humor. Iteꝫ alea etiā ualde nocēt. ¶ Itē sordes in aurib⁹ ē superfluitas nutrimēti ꝓprij & ēt est supfluitas colerica p aures. Nā aures sunt inspiraculū per quod supfluitates cōtente in cereb° pn̄t euacuari. tales aūt sunt maxie colerice utꝫ ex color̄ quia sunt citrine. tales aūt sordes inducūt pruritum & pcōsequēs dolorē pruritū ad quē attrahunt̄ huōres. ¶ DEINDE oportꝫ. Hic ostēdit quibus uti debem⁹. Et dicit qđ debem⁹ saltē seml' in ebdemoda admistrare oleuꝫ amigdalaꝝ amaraꝝ. Itē in ea. s. aure. ¶ Nota qđ oleū amigdalarū amaraꝝ ē ualde mirabile in cōseruatiōe sanitatis. cā est qa aperit oppillatiōes & carminat & resoluit uētositates cōfert ēt qa auris est mēbruꝫ ualde duꝝ. ideo oꝫ ꝙ res que admistrātur aliquātulū sint dure & sicce. & iō oleū amigdalaꝝ dul. nō cōferret qa est molitiuū. & ideo cōfert oleū de amigdalis amaris. & iō dicit qđ est ualde mirabile. ¶ Itē nota ꝙ sief. ut patꝫ 3ª fen est nomē medicie ocularis cui⁹ for^a ē sicut pedonia scacoꝝ uel sic dactilus. postea de ipo ponitur in aliquo liquore & uocat̄ collíriū & ideo sieff. memite est sieff de succo celidonie coagulato ad solem. Itē dicit a fluxu qa talis medicia est stiptica cōfortatiua membri quo cōfortato expellit materias. ¶ ET ex eis qdem. Hic ondit a qbus ēt debemus nobis cauere & patꝫ littera. Nota ꝙ fastidiū siue repletio stomachal' multuꝫ nocet organis sensiteriis. qa tale fastidiuꝫ. & repletio ꝑpter magnā colligātiā que ē inter cerebruꝫ & stomachū cōicat̄ cereb° quo cōicato cōicat̄ organis sensiteriis. Itē post somnū. qa i somno humiditates colliquant̄ & fluūt ad organa sensiteria & generatur ex hoc.

Nocumta auditus. Hic determinat đ neocumtis auditu⁹ siue auriū. Et p° i generali. z° i speciali ibi z^a dolor auris. Prio deterinat de nocu

mentis auriū q̄tū ad causas & diuersitates cau
sarū. 2° quantū ad signa. 3° quātū ad curā. ibi 2ª
factum quidē. ibi 3ª. dicam⁹. Prio ponit diuer
sitates nocumētorū. 2° ponit causas. 3° ponit ca
nones cōpletiuos. 2ª ibi. uerꝝ esse illius. 3ª ibi. no
cumētū preterea &c̄. Primo ponit quādaꝫ di
uersitatē generalē nocumētoꝝ audit⁹. Secūdo
quādaꝫ specialē. ibi 2ª. Et scias. ¶ Propter pri
mā partē nota ut hētur p̄ma fen istius can. i°. c.
has opatiōes ingredit̄ lesio. Nocumēta actionū
sunt tria. qa uel auferunt̄ uł diminuūtur uł qa
corrūpunt̄ igit̄ etiā cōuenit in aurib⁹. qa aliqñ
auris diminute audit quia non audit nisi uoces
magnas. aliqñ aufert̄ qa nullo modo audit. alñ
corrūpit̄ qa pmutat̄ iudiciū sicut qñ fit motus
intus in aure & apparet motus extra & ecōuer
so. & iō dicit qđ nocumēta auditus sunt sic no
cumēta aliaꝝ opationū. Itē ut destruat̄. i. aufe
ratur. Item loco eius. i. loco ablatiōis opationis
cuiuslibꝫ. Hec in nocumētis auriuꝫ. Destructio
. i. ablatio audit⁹. Itē uice eius. s. dinutionis opa
tionis. Itē hec. s. nocumēto auditus. Itē pscrutet̄
. s. in audiēdo. Item nisi ex longinq̊ qa quelibet
uox timpanizat in auribus. Itē aut alteret̄. i. cor
rumpat̄ operatio. Itē uice eius. s. corruptionis.
Ite hic in nocumēto audit⁹. ¶ ET scias. Hic po
nit q̄dam diuersitatē nocumētoꝝ auditus spēa
lem. Primo ponit ipsam. 2° declarat membra. 3°
ostendit qualiter se habeant nocumēta auditus
ad curā. ibi 2ª. intentio. ibi. 3ª. & destructio qdē
¶ Dicit prio ꝙ nocumentum audit⁹ quodcūq̨
sit illud est duplex. aut ex principiis generatōis
aut ex tēpore. Ista distinctio patet đ se. & ex h°
dat quodā iudicium. s. ꝙ nocumentuꝫ a p̄ncipiis
generationis est incurabile. Si uero ē ex tēpore
& tūc aut est ex tempore longinquo &c̄. ¶ Et
intentio. ¶ Hic declarat qđ dixit. primo quid
intelligit per surditatem. 2° quid intelligit per
guacre. 3° quid intelligit per tarax. ibi 2ª. & nō
elongat̄. ibi 3ª. a tarax. ¶ Dicit p̄mo ꝙ surditas
ut distinguit̄ contra taraxē est ablatio in auditu
talis. quod auris nō habet foramen usque ad os
petrosum ita ꝙ aer non pōt ingredi. Item pars
intrinseca samach. i. pars intrinseca p̄ncipii fora
minis auris. Item quā diximus. s. p° c° hui⁹ fen
Item est sicut uuea. quia uuea hēt foramen. ut
pupillā per quā uadunt species uisibiliū. modo
in aure aliquando non est foramen quod debet
esse. & ideo est sicut uuea. s. si non esset foramen
in uuea. Item aerem quietū. i. complantatū Iteꝫ
qui audit. idest audire facit. quia sicut oportet
species uisibiliuꝫ mediante lumine transire per
albugineū. & sicut caro est mediū intrinsecuꝫ in
tactu ita aer complantatus est mediuꝫ itrinsecū
in auditu. Item sua undositate. i. undatiōe. quia
sicut fit circulus in aqua ex piectione lapilli. ita
aer circulariter. & undose mouetur usque dum
aduenit ad complātatū. Iteꝫ tarax & gnacre nō
est totalis ablatio auditus. & non dicit priuatio
nem sensus. i. auditus. & sic patet differētia in
ter surditatē & tarax & gnacre. ¶ ET nō elōga
tur. Hic declarat qd itelligit p gnacre. & dicit
ꝙ aliter in gnacre est ablatio audit⁹ q̄ i surdita
te. iteꝫ sicut destructio cōicans soliditatē aliqñ ē
ita ablatio auditus in gnacre sicut in soliditate
. i. sicut quādo auris ē solida. Item & nō sit illic
cōcauitas. i. q̄uis nō sit soliditas in aure sicut ē
in surditate. Item sed neru⁹ nō affert. ał aufert
& stat melius. Itē uirtutē sensus qa uirt⁹ audi
tiua nō transit per neruū; sed sit littera negatia
uult dicere ꝙ in taraxe est nocumentum audit⁹
non propter nocumentum in neruo. sed propter
nocumentum in uirtute uel in foramine. ¶ A ta
rax. Hic declarat qd intelligit per tarax primo
2° ostendit cōuenientiā inter surditatē taraxeꝫ
& gnacre. 2° ponit quēdaꝫ can. 2ª ibi. aut cōicāt
3ª ibi & cōicant. 4ª ibi. & tarax. dicit p̄mo ꝙ ta
rax est &c̄. Itē destructiōe. i. ablatiōe. ¶ AVT
cōicant. Hic ostendit cōuenientiā i significatiōe
& dicit qđ pōt dici ꝙ sint sinonima. Item secū
dum cōuersionē in significatiōe. i. idē significāt
¶ ET tarax. Hic ponit quēdā can. & dicit &c̄.
Nota ꝙ sepe cōtingit nocumentū in auditu per
modū humoꝝ & uapoꝝ uersus sursuꝫ. qñ aūt
fit uomit⁹ mouēt̄ humores sursuꝫ & uapores
& sic fit nocumentū in auditu. qa diminuuntur
modo tale cito curat̄. ¶ ET destructio. Hic ostē
dit qualiter se hñt ad curaꝫ nocumēta auditus
de qbus fecit mentionē & patꝫ littera. Item de
structio ał p̄uatio. Iteꝫ que ex taraxe. i. ex dimi
nutiōe auditus. ¶ VErum cause. Hic ponit cās
nocumētoꝝ auditus. p̄mo ponit diuisionē audi
tus. 2° declarat unū mēbruꝫ. 2ª ibi. Et nocumē
tum. ¶ Dicit primo ꝙ nocumēta in auditu pñt
cōtingere uł ꝑpter nocumentum in mēbro colli
gato &c̄. Nota ex ista littera hēs so. ad dubiū
fcm in p̄n° huius fen. qa Auic. declarauit ibi in
anothomia. figurā & ptes auris & substātiā et
situ & finē. & nō decłauit colligātiā. mō hic pꝫ
colligātia auriū. itē qñ nascunt̄ dētes fit nocuᵐ i
neruis directis p palatū. & i illa carne gingiuali
cū g° nerui uenietes ad aures habeāt colligātiā
imo ēt miscent̄ ibi. hinc est qđ fit nocumentū in
anditu qñ oriunt̄ dentes. itē in auditu. hoc dic̄
q̄tum ad nocumentū. ał q̄tum ad spiritū. ¶ ET
NOcumenta. ¶ Hic declarat unuꝫ mēbruꝫ diui
sionis. non declarat aūt q̄uo sit nocumentū i col
ligatis & cā pōt esse. qa egritudines cōtingūt in
ortis. qñq̨ ꝑpter nocumentū in p̄ncipali. Et iō
p per signa p̄ncipaliū pꝫ. ¶ Primo g° hic decla
rat qualiter fit nocumentū in auditu p nocumen
tū in uirture & spiritu. 2° nocumentuꝫ in neruo

3° in foramie.2ª ibi nocumentū uero.3ª ibi. plu
rimū uero.¶ Dicit pmo q nocumentū audit⁹
&c̄. Itē singularitatis.i.cōtinuitatis.¶ NOcu
mentū uero. Hic declarat qualiter fit nocumē
tū in neruo. Primo pmittit diuersitatē nocum
top.2° declarat mēbra.ibi 2ª.& egritudines.
¶ Dicit pmo &c̄.itē cōsimiliū partiū.i.egritu
dinū cōplexionaliū. itē in ipso.s.neruo.item &
instrumētalium.i.cōpositionaliū.¶ ET egritudi
nes. Hic declarat qūo in neruo fiunt male cōple
siones.2° male cōpositiōes.3° solutiōes cōtinui
tatis.2ª ibi instrumētales uero.3ª ibi.dissolutio
Primo facit hoc.2° ponit quēdam can.ibi 2ª.et
multociēs. Dicit pmo q egritudies &c̄. item ī
ipo.s.neruo ¶ Nota q nocumētū fit magis ī au
re ex frigore.qa licet tempus calefactiōis & in
frigidatiōis sit equale.tn̄ maior intensio qualita
tiua reqritur in calore ad inducendū nocumen
tum in aure q̄ reqratur ī frigore.quia frigus ī
grossat spūm auditiuum qui postea nō obedit
motui sicut debet.tale aūt nō facit calor.nisi es
set qđ resolueret spiritū & debilitaret. similr
frigidū ē inimicum nature Itē unaqueq; eap.s.
speciep malap cōplesionū.¶ ET MVLtociens
qdem. Hic ponit quēdā can.& dicit q aliqn̄ re
tinet &c̄. Ista est snia affo.quarte particule.qui
buscūq; fellee egestiōes fuerint surditate super
ueniēte &c̄. Ratio ē qa elleuāt fumi qui uadē
tes ad auditū nocēt. Itē in aliis cursib⁹.i.ī aliis
mēbris per que debʒ fieri euacuatio.& retinet
.s.fluxus. Itē nō in hora sua.& qn̄ nō debʒ reti
neri uel phiberi.¶ INstrumētales uero. Hic po
nit nocumēta cōpositionalia cōtingētia in neruo
& patet littera. Item qd est dubelati.pōt fumi
p dubelati qđ est apostema saniatū elleuatum
in cupū & facit opillationē in aure. Itē aut tre
mulū.i.apostema mole. Itē aut inflatio.i.uentosi
tas.¶ ET dissolutio.¶ Hic ostēdit qđ nocumētū
solutiōis cōtinuitatis ēt pōt fieri ī neruo. PLu
rimū uero.¶ Hic ostēdit nocumentū in foramie
& dicit &c̄. Itē plurimi.s.nocumēti. Itē ppter
transitū.s.p foramen.¶ Et ponit sanguinem esse
cām extrinsecā.& uermes cām itrinsecā.¶ Dicē
dum q utraq; pōt esse cā extriseca & intrinseca
qa si uermes generant intus in aurib⁹ tūc ē cā i
trinseca.si aūt generant alibi & ueniāt ad fora
men auris.tūc uermis ē cā extrinseca. Similiter
sanguis pōt esse in aure ppter fracturam uene
ibi existētis.& sic ē cā intriseca. Si aūt ueniat ali
unde est cā extrinseca.& patʒ solutio.¶ NOcu
mentū pterea. Hic ponit duas curationes.2ª ibi
& multociēs. Itē & pro.i.2m semitā pmutatio
nis materiei.qa talis nō est crisis euōnis sed cri
sis pmutatiōis. Itē hui⁹ crisi.& qđ ē nocumen
tū in audisu. Itē ppter semitā uicinitatis.i non
qa materia sit ibi uicina.sed sit expulsiua aliūd.

¶ ET multociēs. Hic ponit aliā curationē & pʒ
littera. Itē portendit.i. pnosticat. Itē hoc accn̄s
.s.nocumentū in auditu. Itē multotiens destru
it fluxum uentris.quia materia q̄ ibat p fluxū
uentris elleuat sursum &c̄.

FActum autē cōitate.¶ In precedē
ti parte Auic.deterinauit de nocu
mētis auditus quātū ad causas &
diuersitates causap. In ista pte de
terinat de signis. Et prio.ponit signa nocumēto
rum pueniētium p cōitatē.2° pueniētiū p se.2ª
ibi.& si cā.¶ Dicit Prio q quādo puenit nocu
mētū in auditu ppter cōitatē cerebri &c̄. Item
disopsitio.i.nocumētū uel egritudo. Itē in eis.i.
in aliis sensib⁹. Itē in ea.s.dispositiōe.¶ Nota
q existente nocumēto in cerebro nō est ratio nisi
cōtingeret nocumētū esse in anteriori pte magis
q̄ ī media uel postrema.sed existente mala com
plexione cerebri in toto nocumentū debet coicari
auditui sicut aliis sensibus. & ideo stantib⁹ no
cumētis in aliis sensibus ad auditū p cōitatem
ad cerebrū debet etiā esse nocumentū in uirtu
te motiua cum sit nocumentū in cereb°.p cuius
nocumentū possumus arguare nocumētū ī uir
tute sensitiua.& hoc non p demōstrationē.sed
similitudinarie. Nota q nerui auditus habent
magnā cōuenientiā cū neruis lingue & palati
īmo tales nerui etiā uadūt ad linguā. & iō pp
colligātiā istop neruop lingua ē maximū sigm
Itē sirsen.i.frenesis cā est quia sgnificat nocu
mentū in cere° magnū. Itē successione cōmixtio
nis ītellectus.i.corruptiōe cogitatiue uel extima
tiue. Itē in ca° egritudinū cerebri.i.pma fen isti
us tercii. Itē & foramis.i.oculi. Item & saītas
trāsit⁹ audit⁹.i. puatio opillatiōis. Itē & tpus
ppinquū pseuerātie sanitatis audiat.i. modicū
tēpus ē q iste habebat auditū sanū.¶ Esi cā
Ponit pmo signa nocumētop audit⁹ pueniētiū
ppter apostema ī aure.2° ppter dolorē.3°.pp
uentositatē. 4° ppter ulcus.5° ppter opillatio
nem.6° ppter malā cōplonē.7° ppter uermes
2ª ibi.in dolore ibi 3ª.qđ si cā.ibi 4ª.& si ulcus
est.ibi.5ª.opillatio uero.ibi 6ª.& illā que est.
7ª ibi.& cui⁹ cā est uermis.¶ Dicit pmo q si
apostema existēs in aure est cā nocumēti audi
tus.tūc sigª significātia illud nocumentū &c̄.&
si non ē apostema in aure.sed ī pte carnosa &c̄.
Itē dubelati est gen⁹ aposteātis.aliter ē aposteª
quod iam uenit ad saniationē. Item cum qbus
ē oripilla°.s. ppter nocumentum comunicatum
membris neruosis. Item & pmixtio intellect⁹
hoc dicit quantum ad nocumentum cogitatiue.
Itē & alienatio.s.quātū ad nocumētum extima
tiue. Item nisi aperiatur. supple uel resoluatur.
Item in ipso neruo.supple uel in partib⁹ carno

sis. Item febris diei .i. effimere. Item & pulsitua .i. dolor pulsatiuus ¶ IN DOlore. Hic ponit signa nocumētorꝝ ꝓuenientiū a dolore. & dicit ꝙ est grauitas quedā ꝓpter materiam &c̄. Itē ubicūq; sunt .s. in neruo siue in carne. ¶ Q uod si cā. Hic Ponit signa nocumētorꝝ ꝓuenientium a uentositate. & dicit ꝙ quādo est sonit⁹ & tynnitus &c̄. Item non cōpar ḡuitati .i. nō erit grauitas in aure. sicut quādo nocumentū fit a materia nō uentosa. ¶ ET si est ulcus ¶ Hic ponit signa nocumētorꝝ ꝓuenientiū ab ulcere & ab apostematibus puis. & patet ¶ Nota ꝙ quando ibi est ulcus. ibi ē materia aeris. & h₃ aliqd de pruritiuo. & iō est ibi dolor pruritiuus ¶ Oppilatio uero ¶ Hic ponit signa nocumentorum ꝓuenientiū ab oppilatōe. & p₃ littera ¶ Nota quod quandoq; fit oppilatio sine grauitate. qa multotiens fit a uapor̄ elleuato. Itē et quādoq; fit cū grauitate. s. quādo oppilatio ē ex materia. Item tunc est ex opplatione. s. a causa extrinseca uel intrinseca. Itē & regimē antecedens. s. qñq; significat oppilationē. Item pulsatio & dolor pulsatiuus. Ite₃ & sicut ex sanguine. s. cōlegato. cuius pars fluxit. & ps remāsit ¶ ET illa que est. Hic ponit sig^a^ nocūtorꝝ pueientiū a mala complesione. Et primo a mala complesione sine materia. 2° cū materia. 2ª ibi. & si ē illic ¶ Dic primo ꝙ si mala complesio sine materia est cā istius. nocumenti significatur per dolorem sine grauitate &c̄. Ite₃ singularis sine materia. Itē sine grauitate. quia nō ē ibi materia aggrauās. Itē non est extensio. quia non est ibi materia extendens. Item et in frigidioribus .i. in extremitatibus diei frigidis. s. de mane uel de sero. Ite₃ ē ecōtrario qa iuuat̄ a frigidis et nocet̄ a calidis ¶ ET si est illic. Hic ponit signa nocumentorꝝ ꝓuenientiū a mala complesione cū materia. & dicit ꝙ est ibi grauitas &c̄. Item sentit̄ ḡuitas ꝓpter materiā agrauāte₃. Item cum ꝓsternit̄ i oratiōe .i. cum homo inclinat se ad orandū. Item & eius. s. nocumenti. Item & cu₃ detumescentia .i. extenuatiōe ¶ ET cuius cā ¶ Hic ponit sig^a^ nocumentorꝝ prouenientiū aurib⁹. & p₃ littera.

D Icam⁹ primū ¶ Hic ponit curam nocumētorꝝ auditus. Et prio ponit quedā canonem generalē i cura. 2° exequit̄. 3° pro cura nocumēti ꝓuenietis ab apostemate remittit nos. ibi 2^a^. deide. 3^a^ ibi. scdm cā. ¶ Dicit prio ꝙ canō generalis in cura est. qꝛ oia que ponūt̄ in aurē debent esse tepida .i. tp̄ate calida. ¶ Nota ꝙ res iste non debent esse actualiter frigide. quia auris est membrū cauernosu₃ anfractuosu₃. modo frā penetratione₃ prohibent p istos anfract⁹. Similiter pars intrinseca auris semp est sub actuali caliditate.

& iō noceret sibi. unde sicut oculus ē cōtinue expositus aeri & rebus frigidis. ideo res que sibi admistrant̄ debēt esse actualiter frigide. & ita per simile est de auribus. Item non debent esse excellenter calida. quia talia sunt resoluētia & mordicantia. ¶ Deinde ¶ Hic ꝓsequit̄. Et p̄mo ponit curā nocumentorꝝ distinctorꝝ penes causas suas. 2° ponit quedam remedia cōmunia ad nocumenta auditus ꝓuenientia a quacunq; causa. 2^a^ ibi. & dicamus. Primo ponit curā per medicinas alteratiuas. 2° per euacuatiuas. ibi 2^a^. & ex pillis. Primo ponit curā nocumentorꝝ ꝓuenientiū a mala cōplesiōe. 2° ab opillatione. 3° a dolore capitis. 4° prouenientiū a ꝑmutatiōe materiei ad aures. 2^a^ ibi. & factū cā opillatiōis. 3^a^ ibi & in facto. 4^a^ ibi. & in eo qui. Primo ponit curā nocumentorꝝ ꝓuenientiū a cōplesiōe calida. 2° a mala complesiōe frigida. 3° sicca. 2^a^ ibi. illi autem. 3^a^ ibi. & facti cā. ¶ Dicit p̄mo ꝙ bonum ē distinguere. & iō si nocumētū ꝓuenit a mala cōplesione calida & sicca sicut a colera &c̄. Item re₃ .i. curā. Itē in ipo. s. nocumento. ire₃ qd̄ colericu₃ est qa ibi est mala cōplesio cū materia colerica. itē caliditas tm̄ .i. sine materia. Itē ponitur thus qa est medicia sicca. modo organū audit⁹ est cōplesiōis sicce. Et iō nō solu₃ debem⁹ intēdere ad remotione₃. sed etiā ad cōseruatiōnē cōplesionis naturalis. Ite₃ donec non stet .i. donec non sit totaliter fluxibile. sed sit sicut mel ¶ ILli aūt ¶ Hic ponit curā nocumētorꝝ auditus ꝓuenientiū a mala cōplesiōe frigida cū materia & sine materia. & tot facit quot rēmedia poit. 2^a^ ibi. & ex eis. 3^a^ ibi. & etiā sumit̄. 4^a^ ibi. & iam expta sunt. 5^a^. ibi. & iam exptu₃ est. 6^a^ ibi. & iā extimauerūt. 7^a^ ibi. & ex eis. ¶ Dicit p̄mo ꝙ si nocumentū ꝓuenit a mala cōplexōe frigida siue cu₃ materia siue sine materia cōueniunt oleum calidū in qbus dissolutū est castoreū &c̄. Item sciuisti. s. in canonib⁹ generalib⁹. s. p^a^. sen istius tercij illo ca°. Cū materiā euāre uolum⁹ ¶ Ite₃ caput embule est instrumentū in modum traiectorij sint bulite medicine & mittitur caput instrumenti in aure₃. ut uadāt uapores illi ¶ ET ex eis. Hic ponit alia₃ medicinā. patet littera. Et distillāda. s. cū aliq oleo calido. ¶ ET etiā sumatur ¶ Hic ponit aliā medicinā. & patet lr̄a. Itē infusio & madefactio ¶ ET ia₃ expertū ē. Hic ponit alia₃ medicina₃. & patet litera. Item ponitur oleū rosarꝝ ut cōtemperet alias medicinas ¶ Q uidā extimauerūt. Hic ponit alia₃ medicina₃ & est Rasis. Ite₃ iuniperus .i. semē iuniperi. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit aliā medicina₃. & pat₃ littera. Ite₃ aut spuma .i. decoctiōis ¶ ET facti cā ¶ Hic ponit curā nocumenti audit⁹ ꝓuenietis ex siccitate & pat₃ littera. Itē equalis. s. tempati ¶ ET factū causa. Hic ponit curā no

cumenti auriũ ꝓ ꝓuenientis ab opillatiõe.& pꝫ littera.Item in c°.d̃ opillatione.ſ.ꝗ.in c°. de cura ſordis & oppilatiõis.Item tarax.i.quodcũq̧ no cumẽtuꝫ auditus.ſiue gnacre.ſiue ſurditas.Itẽ ſabit.i.piſcis q̄ uocat̃ ſpigula.¶ ET i ſcõ. Hic ponit curã nocumẽti auditus ꝓueniẽtis a pmu tatione materie.ab aliis partib⁹.& patet littera Item ſirſen.ſ.frigide.¶ ET ex pittis. Hic po nit curã nocumẽti audit⁹ p euacuatia.& ponit quaſdã pittas ſanas & expertas.& patet litte ra &c̃.¶ ET dicam⁹. Hic ponit quedã reme dia cõia .Prio ponit curã cum medicinis que de bent poni in aurẽ.z° poit curã p euaporatia.3° per embrocas.4° ponit quedaꝫ can.z^a ibi.& ex uaporatõne.3ª ibi & ſimiliter.4ª ibi in euacua tione.Prio facit hoc.ſ.poit medicaina ſiue medi cinas cõueniẽtes oi etati.z° ponit medicias apro priatas infãtie.z^a ibi.ꝙ ſi infantibus.Iteꝫ cum oleo de oliuis.Iteꝫ.in c°.ſ.ꝗ. Iteꝫ ex kitrano.i.pi ce liqdi.Iteꝫ cum unguẽto.ſ.baſilicon.Iteꝫ aut napta.i.oleũ petroleũ.Itẽ glutinis alimbat.i.ter bentine.Iteꝫ olei alkeyri.i.de uiol⁹ ſaraceicis.Itẽ albeẓorhaſen eſt raphanus de illa cõtrata.Item in c° doloꝝ.ſ.auriuꝫ.¶ QVod ſi ĩfantib⁹. Hic ponit curã p medicias cõueniẽtes in quãdã eta te.& patet.Itẽ dededi .i.quodaꝫ granũ ſimile grano catapucie de quo Serapio facit unũ ca^m.
¶ EX VAporatiõibus. Hic ponit medicinas euaporatiuas.& pꝫ littera.Itẽ & alphabaca nõ inuenit̃ qd ſit.¶ ET ſimiliter. Hic ponit curã per admĩſtratiõnẽ embrocaꝝ.Itẽ in ca° capitis .i.egritudinũ capitis. Itẽ in chinina eſt quoddã uas.¶ ET in euone. Hic ponit quedam can.et eſt ualde notãdus. Itẽ tarax.i.quodcũq̧ nocum tum auditus.¶ FActũ aũt. Hic ꝑ cura nocum ti auditus ꝓueniẽtis ab apoſtemate remittit nos Itẽ cum eo qd̃ ſcis.ꝗ.ca° de apoſteãtib⁹ auriuꝫ.

Dolor.auris.¶ In ꝓcedẽti pte Aui. determinauit de nocumentis proue nientibus in auditu in generali.Hic in ſpeciali determinat de nocumen tis auditus.Primo determinat de quibuſdaꝫ ac cidẽtibus que ſunt operationes leſe corupte per mutate in prima ſor^a iuxta modũ loquẽdi Gal⁹. z° thegni.z° determinat de egritudinib⁹ actua libus auriuꝫ.z^a ibi.qui in pmis.Prima in duas ſicut ſunt due actiones leſe corrupte pmutate ĩ pma forma. Primo de dolore.z° de tynnitu.z^a. ibi.hec diſpoſitio.Prima determiat de dolore au rium q̃tum ad cãs.z^a.q̃tuꝫ ad ſigna.3° q̃tuꝫ ad curã.z^a ibi ſigna qdem 3ª ibi. oportet ut confer ues.Primo poit diuerſitatẽ cãꝝ efficiẽtiuꝫ dolo rem.z° ponit q̃dam aliã diuerſitatẽ doloꝝ cũ q̃ dam accñte ſenſus tactus.3° pro declaratiõe illi⁹ accñtis ſenſus tactus remittit nos alibi.z^a ibi.

dolor ꝓterea.3ª ibi.& nos qdeꝫ.Primo ponit di uerſitatẽ cãꝝ efficientiũ doloris.z° declarat mẽ bra diuiſionis.3° cõparat cãs doloris adinuiceꝫ in timore & piculo.z^a ibi.malicia.3ª ibi.& puer ſio. Dicit pmo ꝙ dolor auris uel fit a mala cõ pleſione &c̃.¶ Sed tu.d.contrariũ non ſunt niſi due cãe doloris.ut z° thegni.ſ. mala cõpleſio & ſolutio cõtinuitatis.¶ Dicendũ ꝙ apoſtemata ſiue magna ſiue parua non faciunt tertium ge nus cauſe doloris.ſed quia in apoſtemate de ne ceſſitate coniungitur mala compleſio & ſolutio cõtinnitatis.ideo dicit qd̃ apoſte^a &c̃.¶ ET ma licia. Declarat mẽbra diuiſionis.Prio declarat qualiter mala cõplexio ẽ cã doloris .auris.z° q̃ liter apoſtema.& bothor.3° qualiter ſolutio cõ tinui. z^a ibi.factus auteꝫ.3ª ibi.fcm autẽ cã ſo ſolutiõis¶ Dic prio ꝙ mala cõpl'o ſiue materia ſicut mala cõplexio inducta ab aere &c̃.Itẽ cã. .i. ꝓpter cãꝫ.Iteꝫ ad ipſũ.ſ.aere & uẽtũ calidũ Iteꝫ in quibus dñat̃ uirtus calida ſicut eſt aq^a marina & aq^a ſulphuris &c̃.Itẽ cauſis ꝑdictis .i.cauſis calidis.Itẽ ad ãbos.i.ad aerẽ & uẽtũ. Iteꝫ in qua doĩnat̃ aliquod frigidũ.ſ.ſicut aq^a ferree & hũor. Iteꝫ aut frigida cũ materia.ſ.ſl'a tica uel m'lica.¶ FActus auteꝫ.¶ Hic declarat cãs doloris que ſe tenẽt ex pte apoſtematis ſiue bothor.& patꝫ littera. Itẽ factus aũt.ſ.dolor. ¶ FACtus aũt.Hic declarat terciũ mẽbrum.ſ. qualiter ſolutio cõtinuitatis põt eſſe cã doloris auris.& pꝫ littera. Itẽ uẽtoſitas extẽdit.& ad extenſionem ſequit̃ ſolutio ad quã ſequit̃ dolor Itẽ eã.ſ.aurẽ.Itẽ ad ſamac.i.ad ꝓncipiuꝫ fora minis oſſis petroſi.¶ ET puerſior.Hic compa rat cauſas doloris adinuicem in timore & picl'o & patet littera.Ratio qa eſt puerſior eſt ꝓpter caliditatem materiei que inducit intenſioreꝫ do lorem.Item in ꝓfundo.ſ.cum comunitate ad ce rebrum. Item eſt febris inſepabilis pp eſſentiã apoſtematis calidi.& quia eſt propinquũ mem bro principali. Iteꝫ quandoq̧ perducit ad com mixtionẽ intellectus.& ſignificat̃ ꝙ nocumentũ cõicatuꝫ ſit cerebro.Item cuꝫ autẽ dolor qa nõ eſt cõicatuꝫ nocumentuꝫ cerebro.Itẽ qui ĩ pmis dictus eſt.ſ.qui eſt ab apoſteãte calido ꝓfundo Itẽ magis interficit adoloſcẽtes.Ratio ẽ qa tale apoſteã eſt a materia calidiori. Similiter adolo ſcentes magis ſentiũt dolorẽ q̃ ſenes.& iõ inter ficit adoloſcentẽs.Itẽ in.7.ſ.diebus.ſ.qñ egritu do eſt pacuta.Itẽ ꝓuenit ad pus qa ſaniat̃. Iteꝫ ſed pueros.i.adoloſcẽtes. Itẽ añ ſupporationeꝫ .i.anteq̃ fiat pus ſiue ſanies.Item ſperat̃ euaſio .ſ.qa ſperatur ꝙ aperiatur apoſtema uerſus ex terius. DOLOR ꝓterea. Hic põit quãdaꝫ aliã diuerſitatẽ doloris ut cõiungit̃ cuꝫ quodam accidẽte ſenſus tactus & hoc eſt pruritus.& di cit ꝙ dolor auris aliqñ uenit cũ pruritu aliqñ ſi

ne pruritu &c. ¶ Nota qd si materia est calida mordicatiua ul' sit flegma salsum fit pruritus Si aut no sit ibi talis materia non fit pruritus. ¶ ET nos quide ¶ Hic remittit nos alibi p determinatione doloris pruritiui in aurib9. & dicit q dixit hoc inferius.

SIgna. Hic ponit signa. & dicit qd signa sunt habita sup ca° de nocumentis auditus. Item taraxe .i. in ca° de nocumentis auditus.

OPortet ut obserues &c. ¶ Hic ponit cura. pmo pmittedo canonez attendendu in curatione dolor auriu z° exequit ponendo cura iuxta diuersitate cau faciendu dolore auriu. 3° ponit qdam remedia coia. z ibi quod si ca. 3 ibi. & ex medicis. ¶ Dicit pmo q tu debes obseruare can. andictu .s. qd non debes distillare res nimis calidas neq nimis frigidas. Causa aute huius uisa fuit heri. ¶ QVod si ca. Hic exequit ponedo cura doloris auris puenietis a mala coplexione z° a uentositate. 3° a bothor. 4° a uermibus. 5°. ab aposteate calido. ¶ Sed tu .d. quare no poit cura doloris auris puenietis a solutione cotinui. ¶ Dicendu q intelligit cura. qn ponit cura doloris auris puenietis a uetositate & a uermibus & ab aposteatibus. z ibi. & si est ca. 3 ibi. & qnq cofert. 4 ibi. & si fuerit ca. Primo poit cura. doloris auriu puenietis a mala complesione cu materia. z° a mala coplesione sine materia. z ibi. si aut ca ¶ Dicit pmo q si ca est repletio in capite &c. Ite illi9 repletois .i. huoris replentis qa si esset colera euacua colera. & si est flegma euacua fleg. Ite sciuisti .s. p fen illi9 illo ca°. cu materia euacuar uolueris. Ite cu pritis pdictis .s. pria fen terti]. Ite si fluxus .s. humoris Item lenitiuas aliter solutiuas. ¶ SI autem ca ¶ Hic ponit curaz doloris auris puenientis a mala coplexione sine materia. Prio a mala coplexioe calida. z° frigida. z ibi. & si fuerit ca. Pria in tot quot medicias ponit & sunt m'te. & pz littera. Itez in cap° cerebri .i. pria fen i sti9 terti] qndo loquebat de soda a ca calida & d aposteatibus calidis cerebri. Itez permisce camphora. quia si est ibi dolor uehemes sigficat mala coplexio calida. Itez in ipo .s. oleo uiolato. Item quando lac cito mulgit statim mittat in aure. qa si no cito mittit in aurez stati corrupit. Ite uermes terrestres sunt anodini .io sunt remotiui doloris. itez limacie sunt caloris tepidi. & pcoseqns anodine Ite ex corpore ei9 .s. cucurbite. Ite q da aut dixerut .s. Rasis. Ite non est excusa° a molitiuis. qa iste e spissus fcs a siccitate neruor. Ite excusat .i. suffic. Ite embube est istrm' q uenit ad orifi

eiuz auris. Ite super cucuma .i. super ulceolo de ramo. itez sieff memite .i. sieff de succo celidoie. ¶ ET si fuerit ca. Hic ponit curaz doloris auris puenietis a mala coplesioe frigida. & patet littera. Item alachuen .i. de matricaria. Ite de alkerua. dicit Simon qd est plata que uocat peta dactilus ul' catapucia maior uel spósa solis. Ite danich est pondus. z. granor ordei. item uinum pur al' par. Item no habet aliqua lesionem. qa uinum euaporat & calefacit. ¶ ET si est causa Hic Ponit cura doloris auris puenietis a uentositate & patz littera. Ite in ca° eius .s. tinnitus. Ite frigus .s. pur absq materia. Ite uentose uesice. Ite applicent .al' adhereat. & utraq littera est bona. ¶ ET si ca fuerit. Hic ponit cura doloris auris puenientis a bothor que sunt ulcera bothoralia. ¶ ET si ca. Hic ponit curam doloris puenietis a uermib9 & patz littera. ¶ ET si causa. Hic ponit cura doloris puenientis ab aposteate calido. Primo qn tale apostema e generatu in iteriorib9 auris. z° qn in exterioribus z ibi. si aute apostema e extra. Prima in duas quia pmo poit cura qn apostema e in pncipio. z° qn magis pcedit. z ibi. deinde mucilaginem. Dicit pmo q si sit apostema calidu in profudo &c. Ite suppuratione .i. saniatione. Ite in pmis .i. in pn° competut fieri repcussiua. ¶ DEinde mucilagine. Hic ponit cura doloris puenietis ab aposteate qn ptrasiuit pncipiuz. Ite almaru .i. marubiu. Ite ad caliditate aliquatuluz quia .s. oportet q fiat digestio & aliqualis resolutio Itez radi] sutilis .i. licini]. Ite uirt9 .i. dispositio .s. apostematis. Item adeps rachamati .i. adeps sturnelli ul' fasiani. Item alchananio lignu nigr Itez & arob .i. sapa. ite & ysopi .s. humide. itez spuma .i. mucilagine. item in ca° suo .i. in ca° de cura saniei aurium. ¶ SI apostema est extra. Hic ponit cura doloris auris puenietis ab apostemate existente i partib9 exteriorib9 & patet littera. Itez & est. suple illud emplastru. Ite sufficit .i. excusat ab alio labore que dicem9 .s. cum instrumeto auriu. ¶ ET ex medicis ¶ Hic poit remedia coia. Primo ponit cura regularez p remedia coia ad dolorez puenientez a quacuq ca z° ponit cura coactaz. 3° qa fecit mentionem de narcoticis ponit quodda bonu narcoticu. z ibi. & qnq est. 3 ibi. & si fuerit. Prima in tot qt remedia ponit. ptes patent. item oleu omphacinum .i. de oliuis imaturis. itez scarabeus e aial quod uadit p terraz cogregando stercus asinor uel equor ul' bouu. itez rachamati .i. sturnelli uel fasiani. ite algarab ¶ Hic accipit algarab p aliqua specie salicis. Ite alcheiri .i. de uiola saracenica. ¶ ET qnq. Hic ponit qda cura coacta que est per admistratione narcoticor. & pz littera. ¶ ET SI fuerit. Hic ponit unum quod

dam narcoticum bonum in sedatione doloris aur
ris. & patet littera.

Hec dispositio. In pcedetibus Aui. determinauit d uno accidete cotin gente in aure. Hic determinat de alio accidete q est actio lesa corrup te. s. de sonitu tinnitu & sibilo. Primo determiat de tinnitu & sibilo quatu ad cas. 2° quatu ad signa. 3° quatum ad cura. 2ª ibi. in illo qdem. ibi 3ª. oportet ut oes isti. Prio notificat tinnitu siue sibilu & sonitu. 2° ponit cas. 3° ponit quada di uersitate caru. 2ª ibi. & qm uocis ca. 3ª ibi. & ca huius sonitus ¶ Dicit prio qd sibulus siue soni tus & tinnitus auriu. est uox queda qua homo audit ac si audiret exterius & tale copositione hab sonitus ad aures quale imagina° ad oculu Ite exterius quatu ad iudi^m ita qd no debet in telligi qd audiat exterius sic de imaginatioib^9 & tn no sunt extra nec uident extra. Similiter e de aurib^9. Ite ad occulu. s. occurres qa no e aliq ca exterius pp qua uideat illas imaginatoes. ET qm noc ca ¶ Hic assignat cam tinnitus et si bili. Primo assignat cam inuenta. 2° cam cause. & pcoseqns cam mediata. 2ª ibi. & inundatio. Dicit pmo q ca uocis est inundatio inducta in aere que puenit usq ad sensu auditus. Illud p bat. s. qd uox no audiat pp aere extrinsecu ul intrinsecu. & arguit & c. tal aer in quo e & c. Ite i aere al aeri ad sensu. s. audit^9. Ite ille aer exterior. s. qui mouet. Ite i cocauitatib^9. s. aeris ¶ Nota q iste motus fit in aere coplicato ex ua porib^9 uel uentositatib^9 ¶ ET inundatio. Hic ponit cam mediata tinitus & sibili. Primo poit qda diuersitate cau esse. 2° declarat mebra. 2ª ibi. qd si fuerit. ¶ Dicit pmo qd si ista inun datio cotinges in aure. s. in aere coplatato. aut e occulta ita q no puenit aliqt uapor in tali aere. aut illa inundati° est maior & c. Ite & hec i. inun datio. s. aeris coplantati. Ite a qua. i. in qua. Ite uapor effusus. s. sicut ca faciens iundatione. ite in uetribus. i. cocauitatib^9. Ite maior illa. s. que occulta & suple puenit uapor effusus. Vult di cere q aliqn inundatio non est maifesta. & qn est maifesta. ¶ Q Vod si fuerit ¶ Hic declat membra. Primo declarat pmu. s. qn iunda° est occulta & est ca tinitus & sibili. 2° declarat se cudu. s. qliter iundatio maior q occulta e ca tin nitus. 2ª ibi. & si est sup ¶ Dicit pmo qd si con tingat qd iundatio aeris coplatati sit occulta. tc est multu difficile declarare de isto tinitu. quia pot cotingere pp acuitate sensus ul pp debilitate sensus q petit a qualib iundatione. Et subdit qd spes debilitatu sunt ille. q sciuisti Ite cui^9 euario. i. declinatio. Ite alia littera dic narratio. s. ab ifirmo. & utraq est bona littera

Ite arab. s. iundatioe qualis ipa est. s. occulta ac cidit tinnitus aliquado & aliqn no accidit. quia magni soni obubrant miores. Et qa ille tinit^9 i undatioe existete pua fit pp acuitate sens^9 au dit^9 igit no semp organu e eqliter depuratu a supfluitatib^9. & io audit aln & aliquado non. Item in quibusdam. s. hora earum. Item & n in aliis. s. horis. Item qua dixim^9. s. 3ª. fen cap°. de imaginatioibus ultimo tractatu. qa sicut in ymaginatioe uidens iudicat se uidere que non uidet. ita in imaginatioe auditus iudicat audire aliquid q non accidit extra. Ite a quolibet frigo re. s. intrinseco ul extrinseco. Ite que sciuisti. s. su pra cap° 3° isti^9 fen. ¶ ET si e supra. Hic de clarat qliter inudatio maior q occulta est ca tin nitus. & ponit. 7. causas quare h° e. Et dixit q do inundatio est maior q occulta debilitatur & diuersificatur audit^9 secudu fortitudine & de bilitate auditus. aut hoc contingit propter aere inundante. 2ª ca est sonitus sanie i. 3ª ca e motus iuundositatis factus ab ebulitione humor ut i febribus. 4ª est repletio supflua 5ª est agitatio humor ul uapor. 6ª est casus & percussio. 7ª est agitatio magna i humoribus uiscosis. 8ª est pp famen. quia natura comouit humores & percoseqns aere. 9ª e propter medicinas fortes que mouerut & no eduxerunt. Ite & si est. s. in undatio. s. supra occulta. Ite fortis. s. audit^9 & debilis. i. fortitudine & debilitate. Ite uapore. i. aere coplatatu. Ite in ipo. i. in organo auditus ¶ Item uota q sicut est i musto quado parum ebulit. ita e existete sanie in aurib^9. qa fit soit^9 similis tali musto. Ite uetositatis al undositatis Ite post ebrietate plurima. quia implet caput uaporibus elleuatis a uino. & fit motus i aere coplatato ¶ Nota q materia uentosa uadens ad aerem coplatatu ipm comouet & facit tinni tum. Ite & resoluit. i. dissoluit. ¶ Nota q me dicie retentie uapor & uentositatu i capite pnt esse medicie stiptice approximate extra. qa reti net uapores & uetositates. ut no possint exire & comouent aerem & fit tinitus. Item pnt esse medicie solutiue que mouet huores & non eua cuant. ¶ ET causa huius ¶ Hic ponit quadam diuersitate. & dicit qd aliqn accidit tinitus pp dispositione existete in aure. aliquando pp mebrum mandans ad aures.

In illo ¶ Hic ponit signa. Et primo ponit signa sibili facti per coitatem cerebri. 2° ponit sig^a sibili facti ab acuitate audit^9. 3° ponit signa sibi li facti a coitate totius corporis & stomachi. 4° ponit signa facti a siccitate. 5° ponit signa facti a debilitate audit^9. 2ª ibi. & plurimu ei^9. 3ª ibi illu autem qui est. ibi 4ª. factu autem. 5ª ibi. &

factū. ¶ Dicit prio φ quādo sibilus & tinitus ē continuus causa ē aliquid quod detinet in cerebro &c. Itē stans in ipo cerebro.s.continue motuʒ ad aures.quia si nō moueret cōtinue ad aures.non esset sibilus continuus.sed esset disruptus. ¶ Iteʒ nota φ nō semp est sibilus.& iō aliquādo quiescit.nam ē possibile φ aliquo tēpore in cerebro nō sit aliqua materia uentosabilis.& tunc nō erit sibilus. Et iō dicit si auteʒ quiescit. Similiter aliquo tpre est aliqua materia uētosabilis in cerebº.& toto illo tpre cōtinuus est sibilus in auribꝰ. Et iō dicit si aūt qescit. Itē ppter repletionē qa stomachus est repletꝰ.& fit euaporaº. Et similiter in uacuitate qa materia tūc mouet se sup huōreʒ & idicit motū & agitationē in eis.& sic fit motꝰ in aere cōplātato. Item significāt ipaʒ.s.cām facientē sibilū. ¶ ET plurimū eius ¶ Hic ponit sigª sibili facti cōitate totius corporis & stomachi.& dicit &c. Item & plurimᵐ eius.s.tinnit ¶ Itē que reuoluitur supra se ipm.i.non sentit uox ascendēs ad supiora.sʒ sentit uox stans in eodē loco nō ascēdēs neq; descendēs. Itē abscēsione uētositatis.i.nō sigficat qđ uētositas ascēdit sursum. Itē purulētum.i. saniosum. Itē eius.s.tinitus.s.uentositatis. Item ppter huōreʒ uiscosuʒ. supple paulatim cōuersum in uentositate. ¶ ILLVM aūt ¶ Hic ponit signa tinnitus facti ab accuitate sensus.& dicit.& qñ nō sunt cāe significātes uētositatē &c. Hic Auic.arguit p locū ad nō est ibi uentositas nec repletio &c.igiť est ppter acuitatē sensus. ¶ FActum aūt ¶ Hic ponit signa tinitus facti a sicitate.& dicit φ uenit post euōnes & febres ¶ ET factum. ¶ Hic ponit sigª tinitus facti a debilitate.& dicit φ tu scies &c. Itē superfluitates.s.p excessum qualitatum.

Oportet ut oīs ¶ Hic ponit curaʒ. Et prio ponit a quibus debet cauere ille qui.patiť sibiluʒ.zº ponit curā ibi zª in eo uero. ¶ Dicit prio qđ debet cauere &c. Itē solē qa sol calefacit & cōmouet. Itē & uomitū pp eandē cāʒ. Itē naturas .i.uentres. ¶ IN eo uero. Hic ponit curam. Et pmo pōit curā sibili facti per cōitatē.zº facti a repletione.3º ostendit qđ sibillus creticus nō debet curari.4º ponit curā sibili facti ab acuitate sensus.5º.facti a sanie.6º facti a siccitate.7º fci per pmutationē materiei.8º ponit curam sibili fci ab huōre frigido uiscoso.zª.ibi & similr fcʒ 3ª ibi creticus.4ª ibi in ea uero. 5ª.ibi factus uero.6ª ibi.in eo uero &c ¶ Dicit pmo qñ sibilus fit ppter cōitateʒ &c. Itē facietis ipm.i.mādātis. Itē & itendat ad cerebꝝ.s.in curatiōe. Item conforteť cerebꝝ.s.añ aduentū uaporis ad eum suple sicut. Itē ad cōplesionē pªᵐ.i.naturalē cōseruandā. Itē zᵐ curā cognitionis sicut sunt oīa odorifera que spiritū confortant. ¶ ET similr factū. Hic ponit curaʒ tinnitus puenientis a repletione.& patet littera. Itē factū a repletiōe.s. curare oʒ. Itē & oportet.s.in cura eius. Itē cuʒ eo qđ scis.s.cuʒ medicis heri dictis.& dictis pª sen illo caº.cum materiā euacuare uoluerimus. Creticus autē ¶ Dicit qđ sibilus ueniēs cretice nō debet curari.ut pʒ littera ¶ IN EO uero. Hic ponit curā sibili facti ab acuitate sensus.& patet littera. Itē ppter uelocitatē.i.acuitatem. Itē sensus.s.auditus. Itē qdam.s.Rasis 3º continētis pmo caº.& 9º Almāsoris. Itē pdictuʒ ē .s.supra in caº doloris auris. Itē debengi est iusquiamus albus. Itē & pro.i. Itē q pceperunt.s. Serapio zº breuiarii caº đ tinnitu auriū. ¶ FActus autē ¶ Hic remittit nos pro cura tinntꝰ fci a pure.& pʒ. ¶ FActꝰ autē ¶ Hic ponit curaʒ tinnitus prouenietis a siccitate.& pʒ littera. Itē a cōualescentibus.i.in conualescentibus. Iteʒ debilitas ppter cōplesionē calidā uľ frigidā. Item pdictis.s.cura nocumētoꝝ auditꝰ ¶ IN eo uero ¶ Hic ponit curā tinitus facti ppter materiā pmutatā ab alio loco ad aures.& patet littera. Iteʒ sirsen.i.frenesis. Itē & tarax.i.nocumēti auditus. Itē ponit succus absinthij ut conseruet cōplesionē naturaleʒ ¶ Nota qđ Mesue docet coquere absinthiū in oleo & aceto. ¶ EI aūt. Hic ponit curaʒ tinnitus facti ab humore grosso & uiscoso. Primo scđm se.zº secundū alios.zª ibi. quidaʒ aūt. Prima in duas zᵐ qđ duas medicinas ponit.zª ibi.& ex medicis. Itē tres.s.partes ET ex medicis ¶ Hic ponit aliā medicinā.& pʒ littera. Item ad illū.s.tinnitū. Itē danic ē pōdus quatuor granoꝝ ordei. Itē mexinsat.i. busa & est quoddaʒ lignū. ¶ QVidā aūt ¶ Hic ponit quādam medicinā antiquoꝝ.de qua fecit mentionē Rasis.3º cōtiuentis pmo caº. Itē alsādegi idest ille qui composuit.

Quod in pmis ¶ In pcedenti Auic. determinauit de tinitu & sibilo q̄tuʒ ad cās & diuersitates causaꝝ & sigª & curā. ¶ Hic determiat de egritudinibꝰ auriū. Et pmo determiat de qbusdā egritudinibꝰ de qbus nimis cōtineť i aure.zº determinat de opillationibus auriū.3º de ingressu rei in auribus. 4º de aposteātibus auriu.zª ibi.qñq; fit.3ª ibi ingrediť aqua.4ª ibi hec apostemata sunt. Primo determinat de cura ulceꝝ & saniei auriū.zº de sanguie corrupto in auribus.3º de cura sordis auriū.zª ibi.qñ ē. 3ª ibi.& curā quideʒ. Primo ponit curaʒ per regimen & dietā.zº p medicias.zª ibi. amplꝰ nō pñt ¶ Dicit pmo φ tu debes admistrate cibaria subtilia &c. Item subtiliatio cibi ut natura red

datur potentior sup materiã ad ipaȝ expellẽdã. Item & similia qa iuleb ul' aqua mellis. ¶ Nota q licet nõ ponat euõnes uniuersales. tñ debent pintelligi & fieri ante ista. ¶ Amplius nõ pñt. Hic ponit curã saniei & puris in aure. p medicinas. Primo ponit quãdam diuersitatẽ ulcerum z° declarat mẽbra. z^a ibi que g° ex eis ¶ Dicit pmo q ulcera &c. Itẽ sensu. s. uisus. ¶ QVE ergo ¶ Hic declarat mẽbra docẽs curare ulcera auriũ iuxta diuersitatẽ datã. Primo docet curare ulcera apparẽtia. z° nõ apparẽtia. z^a ibi. profunda uero ¶ Dicit pmo q qñ sunt ulcera manifesta debes abluere &c. ¶ Nota q Auic. in illa cura utit medicis siccis. qa auris est mẽbrũ siccuȝ. Et iõ in qualibȝ medicia ponit aliqd siccuȝ ad cõseruandũ complone naturalẽ auris. Item dragantũ. i. uitriolũ. illa hñt exiccare. qa ulcera inqtum ulcera debẽt exiccari. Item saniosi. s. & auri. Itẽ & non repcutiat. i. qius dolor. Itẽ duȝ non supfluit. s. dolor ¶ Duditat. tu. d. pmo phibet repcussiua. postea docet admistrare aquaȝ ro. & oleũ ro. que sunt repcussiua. ¶ Dicendũ q illud quod est repcussiuũ in mẽbro moli non est repcussiuuȝ in mẽbro duro. & ideo oleũ ro. non ẽ rẽpcussiuũ in aure sicut in aliis. ¶ Aliter iuxta litterã. qa dicit duȝ non supfluit dolor repercutias. & sic patet solutio. ¶ PROfũda uero ¶ Hic ponit curã ulceris pfundi. Primo poit quãdam distinctionẽ. z° declarat mẽbra. z^a ibi. sed ea que sunt. ¶ Hic declarat mẽbra docẽdo curare. Et pmo docet curare recentia. z° cronica z^a ibi. ea uero. ¶ Dicit pmo qd qñ sunt recentia &c. ea. s. ulcera. Itẽ ppinqui tpris. i. modicũ tempus est qd sunt facta. Itẽ alumis iameni. i. de illa cõtrata. Iteȝ sup radiũ. i. sup stilum. Iteȝ p medicamẽ capitale debent ĩtelligi emplast^a capitalia que ad aurẽ ponunt ab Haliabate 3°. pratice ca° de formica. Similiter facit mentionẽ. A. 4° can. fen 3^a. Itẽ de alcheyri. i. de uiolis faracenicis. Itẽ & fece. s. uini. ¶ EA uero ¶ Hic poit curã ulceris cronici. Et pmo ponit curã suam. z° aliorũ. z^a ibi. & plures qdem. pmo ponit curam ulceris qñ nõ multiplicat sanies. z° qñ multiplicat sanies. z^a ibi. cum aũt multiplicat & partes iste patent.

Q Vandoq est & c. ¶ Hic determinat de eruptiõe sanguis i aure. & duo facit. Prio ponit modos eruptionis sanguinis. z° curã. z^a ibi. creticus quidem. prima pars patet.

C Reticus qdem &c ¶ Hic ponit curaȝ eruptiõis sanguis ab aure. Et pmo cretice eruptionis. z° eius que ẽ ppter sanguinẽ corruptum. z^a ibi alius uero. pma pars patet. ¶ ALIVS uero. Hic docet curare sanguinẽ corruptuȝ in aure. Et pmo pmittit modũ curatiuũ. z° declarat. z^a ibi stiptica uero ¶ Dicit prio & c. ¶ STIptica uero. Hic docet curare. Prio cũ stipticis z° cũ frigidis 3° cum cauterizãtibus. z^a ibi infrigidantia. 3ª ibi cauterizãria ¶ Dicit pmo &c. Item senticiis. s. spine albe al's rubi ¶ INFrigidãtia ¶ Hic docet curare per infrigidãtia & pȝ littera. Cauterizãtia patet. Itẽ albeldarogi. i. basiliconis. Aliter. i. oçimũ fluuiale. aliter. i. mellilotũ. tñ credit q littera sit corrupta. quia illa nõ habẽt cauterizare. Et ideo per albedarogi intelligi debȝ aliqd cauterizatiuũ. Itẽ succus porri. s. qñ timet coagl^atio sanguis. Ita ponit Serapio z° breuiarij.

C Vra qdem. Hic declarat de cura sordis & opilationis in aure. & tot facit quot medicias ponit. z^a ibi et ẽt cordumeni. 3ª ibi aut fundatur. 4ª ibi aut soluat. 5ª ibi aut misceatur. 6ª ibi & qñq. 7ª ibi. & ex eis que sunt. 8ª ibi. et sumant 9ª ibi. & liciniis. x^a ibi. qdam autẽ. xi^a ibi. & ex eis qdem. xij^a ibi. & ex eis que cõferũt. p^a patȝ. ¶ ET etiã cordumẽi. Hic ponit secundã medicinam. & patȝ. Item cordumẽi. i. carui agreste. ¶ AVT fundat. Hic ponit 3^{am} medicinaȝ & patet. ¶ AVT soluat ¶ Hic ponit aliã. ¶ AVT misceat ¶ Hic ponit aliam. & patet. ¶ ET qñq. Hic ponit aliã & patẽt. ¶ ET ex eis ¶ Hic poit aliã. ¶ ET licinijs ¶ Hic ponit aliã. Item & ex eis. i. ex fortib'. ¶ QVIDAM autẽ ¶ Hic ponit aliã auctoritate Rasis 3° continentis. Item atarax. i. nocumentũ auditus. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit aliã curã & patȝ. ¶ ET ex eis ¶ Hic põit aliam. & etiã patet &c.

Q Vandoq fit. ¶ Hic ponit curaȝ seu determiat de opilatiõẽ auris. Prio ponit cãs. z° curã. z^a ibi. illa auteȝ. Dicit pmo q opillatio aut fit &c. Iteȝ creatũ. s. a pncipio natiuitatis. Item ppter carnẽ cõgellatã. iudeus hẽt aliã litterã. s. ppter sanguineȝ congellatũ & est melior. itẽ moritur. s. aial. iteȝ meatus nerui. s. uenientis a cerebro. Item uentũ uenienteȝ. s. extrinsecũ & intrantem & opilantem.

I LLA quideȝ. Hic ponit curã opilationis. Et pmo pueniẽtis a paniculo. z° a re frigida stante in loco. 3° ponit curã opillatiõis facte a re adita. 4ª facte ab imaginaciõe hominis. 5° facte a sordicie. z^a ibi. q si opillatio. 3ª ibi. in fca autẽ 4ª ibi. & ad illud. 5ª ibi. si aũt opila°. Dicit p° q qñ &c. Iteȝ minuto. i. subtili. iteȝ cõtinuitas

.s.partiū sciſſa℞.item ſpino.i.acuto.itē emoroy des naſi & polipus.iteȝ colcotar.i.uitriolū.iteȝ natiuitatem.i.generationeȝ. ¶ QVOD ſi opilatiōe ¶ Hic ponit curā qñ opilatio ꝑuenit ex re ſtante fixa. Itē de alibahici.i.xilocarata nabatia al'eſt carubia. Alia littera habȝ alcheyri.i.uiola ſaracenica. ¶ IN facta autē ¶ Hic ponit curam opilationis facte a carne addita.& patet littera. Itē & iaȝ dictū eſt.ſ.a Raſi 3° cōtinētis ¶ ET ad illud ¶ Hic ponit curā opilatōis facte ab humore uiſcoſo in quo ſemper homo ymaginatur habere aurē opilatā.& patet.Itē ꝙ ei⁹ auris ſit opila°.qa.ſ. opila° fit ab humore & homo imaginatur ſemper qđ eius auris ſit opilata. ¶ SI autē ¶ Hic ponit curaȝ opilationis facte a ſordicie in aure & patet littera. Itē & relique qa ei⁹ que fit ab humore uiſcoſo.& etiā a uēto. Item in creatura.i.in ꝑncipio generatiōis. Itē uſq; ad ſamach.i.uſq; ad foramē interius ad os petroſū Itē qñq; cōfert.ſ.qñ in fundo auris nō eſſȝ caro creata nō confert.ſ.qñ illa caro eſt multa.

Hipocrati ¶ Hic determinat đ attricione accidēte auri.i.percuſſiōe.& pȝ. Nota ꝙ h° ñ iueniť ab Ypo.ſȝ fortaſſe ē in li° quē nō habemus.

Svmať ¶ Hic ponit curaȝ pruritus auris.& patet & cetera.

Ngrediť aqua. In ꝑcedenti pte determinauit de qbuſdā egritudinib⁹ auriū.ut uiſuȝ eſt. Hic determinat de ingreſſiōe re℞ extranearū in aurem. Prio de ingreſſione aque & olei & humo℞ 2° đ ingreſſiōe animaliū.3ª ibi qñq; accidit. Primo ꝑmittit cām egritudīs. 2° ponit curā.3ª ibi & ex eis ¶ Dicit ꝑmo qđ aliqñ ingrediť aqua in aurē.cuȝ ille qui balneať nō effundit .ſ.2ᵐ ꝙ oȝ effundere.qa effundit ſuper caput. Item nota ꝙ radix auriū apoſtemať .qa fit apoſtēa uerſus os petroſum in parte intrinſeca.qa aqua ibi retenta putrefit que putrefacta putrefacit al's partes ut 3° cōtinentis. Sed tu diceres igreſſus aque.que egritudo eſt ¶ Dicendū ꝙ eſt egtudo in receptac'o qa retinet in aure illud qđ naturaliter nō debet retineri.ſed ſi tale eſſet res dura aut carnoſa.tunc eſſet egritudo in numero quia eſſet aliqd addēs in numero cōtra partem. Sed tu dices cuius uirtutis eſt leſio. Dicendum qđ eſt leſio uirtutis naturalis expulſiue.quia nō expellit illud qđ debet expellere.

Ex eis. Hic ꝑmo ponit curam in greſſus aque i aurē.2° docet ſuccurrere dolori.2ª ibi.& ſi dolet. Pria in qnq; 2ᵐ qđ ponit qnq; remedia.

2ª ibi.qñq; extrahit.3ª ibi.aut lignū.4ª ibi et ex eis.5ª ibi & qñq; excuſat ¶ Dicit ꝑmo ꝙ mľtū confert ponere cānam &c̄.Itē cuȝ embula.i.cannula.nō qđ ſugiť.qa poniť lana in canna. & poniť cāna in aurē.poſtea cuȝ aliquo ſtilo expelliť lana ad radicē auris.& lana ſugit illas humiditates.Item poniť oleū amiadala℞ dul.ad cōforrandū particulā.& ad remouēdū dolorē ¶ ET qñq; ¶ Hic ponit aliā medicinā.& ratio eſt.qa in tuſſi & ſternutatiōe cerebꝛ moueť. ut expellat qđ cōtriſtat. ¶ Aut lignū. Hic ponit aliud remediū. Itē aut ſciſſio papiri.i.iunculi de quo fit papirus.Itē igeniata eſt in ea.i.in alia extremitate cānule. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit aliud medicamen & patet littera. ¶ ET ſi dolet. Hic docet ſuccurrere dolori.& ponit oia anodina in illa recepta. ꝑter cortices papaueris.&c̄.

Qvandoq; accidit. Hic determiat de ingreſſu aīalis in aurē. Prio ponit cās.2° curā.2ª ibi.& ex eis. Dicit primo ꝙ aliqñ ꝑuenit magnus dolor & anxietas ꝑpter aīalia parua ingreſſa i aurem &c̄.Item cū uerme.ſ.generato in ipa aure. ¶ Nota qđ uermes alñ igrediunť aurē ſic aliqñ contingit.& tale aīal qa moueť motu undoſo repcutit partem itriſecā auris.& facit nocumentū in organo auditus.ut etiā paȝ de pulice qñ intrat.& talia aīalia generanť in aurib⁹ ex materia fľatica dulci cui accidit putrefactio & induciť forma aīalis.& nō fit illa forͣ in materia colerica.qa illa ē materia ſicca que qñ putrefit non remanet ibi humiditas ſufficiens.

Ex eis ¶ Hic ponit curā & tot fac quot remedia ponit.2ª.ibi.& ſim i liter.3ª ibi.& ex bonis.4ª ibi.& ſucco℞.5ª.ibi.& ſimiliter ſuccus.6ª. ibi.& ex eis. ¶ Ad euidentiā iſta℞ partiū nota ꝙ cura uermiū eſt admiſtratio medicina℞ amara℞ que hñt uermes iterficeř & ſtupefacere q bus interfectis nō faciūt āmodo adherentiā ad particulaȝ.& tunc uirt⁹ expulſiua naturalis eſt magis potens ad expellendū.Prima medicia ē qđ diſtilleť in aurem pix liquida. Item alkitrā .i.picis liqde.Item calcadis eſt ſpecies uitrioli. ¶ ET ex eis bonis ¶ Hic ponit aliā medicinā. & pȝ littera. ¶ Nota qđ oia entoma moriunť in oculo. Et iō ſi ponať in aurem moriunť illa aialia entoma ¶ Itē nota ꝙ illa aſſatura carnis uacci ne ualet a ſui ꝓprietate. Iteȝ nota qđ oleuȝ diſcōtinuat partes illo℞ aīalium.& ꝑpter hoc ipa pereunt. ¶ ET.ſucco℞ ¶ Hic ponit aliā medicinā.& paȝ.Itē alfarſadab.i.mori. Iteȝ alcok.i. alcharati.i.ſenatiōes.ſenatiōes.i.creſciones. Itē alborin.i.terbētine Itē ſiniſar.i.bruſci.Itē ſcea

.i.ſticados arabici. Item almarmacor.i.melliſſa al'.i.praſſiū ſilueſtre. ¶ ET ſimiliter ¶ Hic ponit.aliā medicinā & pȝ littera. Itē alhaȝir.i.ſpecies cepe. ¶ ET ex eis. ¶ Hic ponit aliā medicinā .& patȝ littera. Itē querelosus.i. infirmus. Itē oleandri al' lactuce. ¶ Nota ꝙ oleandrū ē uenenoſū.& iō nō eſt audatia i admiſtratiōe ei⁹. Item almametar.i.xilocarata al' almarmacor.i. melliſſa al'.i.pſiū ſilueſtre. ¶ Sed tu dices q̄ egritudo eſt illa.quia nō uidet̃ qđ ſit egritudo quia oīs egritudo eſt q̄litas ut p̄mo de accidēti ¶ Dicendū qđ uermis ī aure eſt morbus ī materia.quia ibi eſt aliqđ p oſitum in numero cōtra partem que nō debȝ eſſe naturaliter. ¶ Ad rōeȝ oīs morbus eſt qualitas. ¶ Dicendū ꝙ ibi ſumit̃ q̄litas multū large. quia q̄titas aliq̄n eſt morbus & tn̄ nō ē q̄litas. Similiter aln̄ ſubſtātia ē morb⁹.& tn̄ nō ē q̄litas.& iō ſumit̃ qualitas large. ¶ Itē nota ꝙ uermis ī aure 2^{m} aliq̄s eſt morbus p cōitateȝ.quia ibi ponit̃ aliqd qđ non debȝ naturaliter eſſe.g° ille morbus eſt per cōitatem.& nō p ſe.& ideo dico ꝙ pōt eſſe morbus per ſe.qa ſolū ppter aliqđ flegma qđ ibi eſt.fieri pōt generatio uermis. Simil'r pōt eſſe egritudo p cōitatē.ſiue ueniat aliunde ſiue uermis.ſiue materia ¶ Itē nota ꝙ hic eſt leſa actio uirtutis expulſiue natural'. Simil'r ſi ibi generatur talis uermis ē leſa uirt⁹ natural' digeſtia.

HEC apoſtemata. ¶ Hic determinat de apoſteātibus auriū. Et p̄mo q̄tuȝ ad cās.2° q̄tum ad ſigna.3° q̄tuȝ ad curā.2ª ibi.illud quideȝ.3ª ibi.& eſt ex eis.Primo ponit cās.2° quēdam canonē.2ª ibi.& apoſteātum.Que dicit p̄mo & c̄ De 2° dicit ꝙ apoſtemata que ueniūt in radice auris.quedam ſunt ſana.quedā eueniūt cretice. Itē ex uehemētia doloris eius.ſ.cū pfundat̃ ad ptes itrinſecas.qa nocumentū ei⁹ cōicat̃ cereb°. Item iuuenes.i.primos ſenes.

ILlud q̄dem. ¶ Hic ponit ſigna. Et p̄mo ponit ſigna apoſtematis uenientis cretice.2° alioꝝ que non ueniunt cretice.2ª ibi.& hec apoſtēata. Dicit p̄mo qđ ſi nō apparent ſigna digeſtionis illud apoſtēa &c̄.& p oppoſituȝ ſi fit digeſtio tunc eſt bonū ſignuȝ.Dicit qđ eſt malū.Ratio ē qa cruditas eſt de ſignis criſis per exiturā.tam̄ q̄n fit criſis per exiturā.& ſi nō ſit bona abſolute.tn̄ eſt bona comperatiue. ¶ ET hec apoſtēata ¶ Hic ponit ſigna apoſtēatis nō cretice euenientis.Et p̄mo ponit materias a qb⁹ pōt fieri tale apoſtēa.2° ponit ſigna.2ª ibi.& ſignāt. Dicit p̄mo qđ aut fiunt a materia ſanḡnea &c̄. ∴ ET ſiḡficāt ¶ Ponit ſigna.Prio ſanguinei.2° colerici 3° fl'atici.4° mel'ici.partes patēt ¶ Dicit p̄mo ꝙ ſi eſt apoſtēa ſanguineū &c̄. đ 2ª pȝ.& đ 3ª.& de 4ª.Item & expulſio.i.reditio aliter.i.quia rebellat cōpleſiōi.qa facit pulſuȝ uerſus ſurſuȝ. Item cōſtrictio in meatib⁹.i.in arthariis. Item ſine grauitate qa colera nō eſt grauis. ¶ Nota ꝙ eſt inflāmatio uehemēs.ac ſi eſſȝ caliditas inflāmatiua.quia uapor colericus ſubtilis uadit & calefacit. Itē ēt tremulitate.i.mollicie.

ET eſt ex eis. Hic ponit curam. Et p̄mo ponit quoſdā can. 2° oſtendit qbus debem⁹ uti. 3° ponit medicinas.2ª ibi.ymo oȝ.3ª ibi.& ex eis. Dicit p̄mo qđ apoſtēa auris.uel qđ fit poſt aures nō debet curari per repercuſſiua. Itē & eſt ex eis.ſ.apoſtēa auris.ul' apoſtema poſt aures. Itē & infrigidatōe al' in ſuccione & ē melior littera.qa ponēdo uētoſas & huiuſmodi. Itē egritudinū eius.ſ.mēbri p̄ncipalis ¶ Nota i criſib⁹ q̄n apoſtema eſt in emūtorio nunq̄ debem⁹ repcutere ut repellat̃ materia ad mēbꝝ principale Item in libro uniuerſaliuȝ.i.fen. 4ª p̄mi can. Et apocruſtica.i.repercuſſiua. Itē nota quod cura apoſtematū inquātuȝ apoſtēa eſt talis.qa ī p̄ncipio cōueniūt repercuſſiua. 2° permiſcent̃ reſolutiua cū repercuſſiuis.poſtea utimur ſolū reſolutiuis.modo ī cura iſtoꝝ nō debem⁹ uti cura apoſtematū.qa non debem⁹ in p̄n° ponere repcuſſiua. ¶ IMMO oportet ¶ Hic oſtendit qb⁹ debemus uti. Et p̄mo facit hoc.2° docet ſuccurrer̃ dolori.2ª ibi.& ſi fuerit neceſſariū. Dicit p̄mo qđ debes &c̄.Itē cuȝ omni ingenio.i.cum omni attractiuo. Itē nota qđ ubi eſt uehem̄s atractio timet̃ de corruptiōe partiū circunſtātiuȝ.& ideo nō debēt poni illa attractiua. Itē diminuere eā.ſ.materiā.Itē 2^{m} materiā ſuam.i.2^{m} qđ currit naturaliter. ¶ ET ſi fuerit ¶ Hic docet ſuccurrere dolori cōtingēti cū apoſtēate & pȝ littera. Itē cū aqua frigida pura.ſ.ut calefiat nō permiſcendo aliud & fac ut uapor fiat ad aures.Item alcoen.i.đ matricaria.Sȝ tu dices.q̄uo memithe cum ſit ſliptica ualet in ſedatōe doloris ¶ Dicenduȝ qđ hic nō ſumit̃ memithe p ſucco celidonie ſed ſumit̃ pro nomine cōpoſitoris.uel nō ualȝ ſolum.ſed permixtum cum alio.ut cum anodinis Item apparuit ei caput.i.elleuat̃ in cupū. Item & inter carminationē.i.reſolutionē. Item ē medicamen.ſ.poſitū ſup̄. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit medicias.2ª ibi.& ex eis.3ª ibi.in egritudie aūt. 4ª ibi.ſi aūt fuit.5ª.ibi.& illud q̄dem ¶ Dic̄ p° &c̄. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit aliā medicinam. Itē nora.i.calx.Itē kach.i.tortella.& eſt q̄dam herba. ¶ IN egritudine aūt ¶ Hic ponit aliud medicamē & pȝ littera.Itē alguadahi.eſt ſpēs oſtrachi.Itē aluearioꝝ.i. urceoloꝝ in qbus de

coquitˀ oleũ. ¶ SI aũt. ¶ Hic ponit alia medica mina & patet. Itẽ cuiꝰ ellementa.i.materie. Itẽ uiſcus albotin.i.terbẽtine. Iteꝫ cordumeni.i.ca rui agreſte. Itẽ & alcubugi.i.ꝑdicis. Itẽ & olea .ſ.cõferũt in apoſteãtibꝰ poſt aures. ¶ ET.ad illud ¶ Hic ponit aliud medicamen diſtinguenꝰ curã zᵐ materias. & pꝫ lr̃a. Itẽ.đ raſina.ſ.pini.

C Auſa in ipõ. ¶ Hic determiat đ ter rore auris. & ẽ terror auris qñ qđ libet qđ pulſat in auribꝰ tympani ꝫat in auribꝰ. & pꝫ lr̃a. Itẽ zᵐ qđ ſciuiſti.ſ.3° can.fen pª. & ſic ẽ finis đ auribus.

¶ Incipit expoſitio ſuper 5ª.fen tercii can. de naſo & eius diſpoſitionibus.

C Omprehendit anathomiam oſſiuꝫ eius &c. Auic.in ꝑce denti fen determinauit de di ſpoſitionibꝰ auditꝰ. Hic de terminat đ diſpõnibꝰ odora tus. Et p° ponit anathomiã organi odoratus. z° determinat de nocumẽtis eiꝰ zª ibi nocumentũ igreditˀ. Prio ponit anathomiã nariũ. z° determinat de modo adminiſtrationis medicinaꝝ ad nares. zª ibi.ſcias. Prio ponit ana thomiã. z° cõcludit ordinãdo ſe ad ſequẽtia. zª ibi.iam diximꝰ. Prio ponit anathomiã. z° ꝑ mo do receptiõis odoꝝ remittit nos alibi. 3° oſtẽdit qđ debet medicus credere de receptõe odoꝝ. zª ibi.qualitas uero. 3ª ibi. & recipiat medicꝰ. Pri mo notificat nares & anathomiã ipaꝝ quãtum ad ſubſtãtiã. z° quãtuꝫ ad figurã. 3° quantũ ad attractionẽ & utilitatẽ. 4° quãtuꝫ ad colligan tiã &c. zª ibi. & eius qdem. 3ª ibi. & anathõia inſtrumẽti. 4ª ibi. & cerebro qdeꝫ. 5ª.ibi.i duo bus qdẽ ¶ Dicit ꝑmo qđ anathomiaꝫ naſi com prehẽdit anathomia oſſiuꝫ naſi. & illa ſũt dicta ꝑma fen ꝑmi canonis. Itẽ expediti ſumꝰ.ſ. pria fen ꝑmi can.doctria đ anathomia. Nota ꝙ oſſa nariũ ſunt duo que ſunt figure triangl'aris.cuiꝰ figure baſis eſt inferiꝰ. & totius uerſus ſupiꝰ. Et eſt cõſtitutus naſus ex tribꝰ cartilaginibus. quaꝝ due ſunt laterales. & eſt alia cartilago me dia inter duo foramina uadentia uſq; ad capita mamillaria cõtinua iuxta pᵐ organũ cerebri. & ponunˀ inſtr̃a odoratꝰ. lacerti ſunt duo. Vnus i lepore dextro.alter in ſiniſtro.ut poſſit fieri mo tus. & ſunt iſti lacerti duri & ſolidi magiſq̃ alii lacerti qui ſup oſſa firmanˀ ¶ ET eius qdem. Hic notificat naſuꝫ per anathomiã quãtum ad figurã. & dicit qđ habet duos meatus penetran tes uſq; ad colatoriũ &c. Itẽ ambo meatꝰ.i.abe uia. ¶ Itẽ iſta capita mãmillaria uocanˀ carũcule que ſunt inſtrumẽta odoratꝰ. ¶ Itẽ & uelamen ce rebri.i.dura mater. Itẽ & omni.ſ.foramini.aſ'c omni.ſ.naſo. Itẽ & una.ſ.uia. ¶ ET anathõiaꝫ Hic notificat naſuꝫ quãtuꝫ ad anathomiã q̃tum ad ꝑtes ſuas &c̃. & dic ꝙ anathomia naſi &c̃. & cõprehẽdit anathomiã ita ſupple. Itẽ extẽdũ tur.i.ꝑcedunt. Dicit a duobꝰ uentribꝰ anterio ribꝰ. Contra qa nõ eſt niſi unus uentriculus ãte rior cerebri. Dicẽdũ ꝙ carũcule ꝑcedũt a duobꝰ uẽtricul'añriorībꝰ q; hñt duas ꝑtes.ut uiſũ fu it ſuꝑ mſ'tociẽs. Itẽ ꝑcedũt.i.qđ una carũcl'a ꝑ cedit ab una ꝑte cerebri uẽtricl'i añriores & alia carũcl'a ꝑcedit ab alia ꝑte uẽtriculi añrioris. Itẽ ex duabus extremitatibus eiꝰ.ſ.ex duobꝰ fora minibꝰ naſi ¶ ET cerebro. Hic notifcat nares per anothomiam quantum ad fineꝫ & utilitatẽ & dicit ꝙ cerebrũ moueˀ dillatatiue & conſtric tiue &c̃. & ſic patet hic qđ cereᵐ moueˀ dilata tiue & cõſtrictiue cuius oppoſitũ multi dicunt. ¶ Iteꝫ dicit ut aer cõſeruet calorẽ inatũ i cere bro. ¶ Sed cõtra cerebꝝ eſt frigidũ.igiˀ ad euẽ tandũ ſuuꝫ calorẽ nõ ẽ neceſſe aerẽ attrahi. cõſe quẽtia eſt clara.añs eſt etiã Auic.pª fen tercij. Dicendũ ꝙ cerebꝝ moueˀ dillatatiue & cõſtri ctiue ad expellendũ ſpiritũ uiſibilẽ ad oculum audituũ ad aures. & pcõſeqñs ſpirituꝫ aĩalem ad organa ſenſitiua. & iſte ẽ unus finis. Aliꝰ eſt euẽtaꝰ aeris. ¶ Ad rationẽ dico ꝙ euẽtatio eſt neceſſaria ꝑ refrigeratiõe ſpũs cõtenti in uẽtri culis cerebri. & iõ dicit in ipõ. Itẽ augmentatur .i.inflaˀ. Itẽ qñ ẽ ſuffocatio.qa aer non põt bñ attrahi ꝑ cannã pulmonis. fit ẽt inflatio ꝑpter maiorẽ attractionẽ cerebri factã ꝑ nares. Item & euentationeꝫ ad ſupiora.i.qñ cerebrũ dillata tur i euentatiõe ut attrahat aerẽ. ¶ ET in dua bus. ¶ Hic notificat naſuꝫ q̃tum ad colligãtiaꝫ. & patet littera. Iteꝫ alcofol.i. medicia ocularis. ¶ QVAlitas uero ¶ Hic pro modo receptio nis odoꝝ remittit nos ad aliũ locũ & patꝫ litte ra. Iteꝫ q̃litas uero.i.modus ſcđm quẽ fit recep tio odoris. Itẽ in caº uirtutũ.i.6°.đ naturalibꝰ zª ꝑticula.4° caº. & ab Auic. z° de aĩa cõmẽto. 96°. Item cum paſſiõe.ſ.intẽtionali ut ſpecies odoris multiplicet in aere itentionaliter. Itẽ aut delatiõe ipius.qa deferaˀ odor ꝑ medium non facta impſſione aliqua ab odorabili. ¶ Notã ꝙ intentio cõmẽtatoris z° de aĩa cõmento. 96° eſt ꝙ odor nõ multipliceˀ per mediũ.qa nec per ae rem nec ꝑ aquã realiter.ſic qđ elleuentur uapo res a re odorabili qui ꝑmixti cũ aere uadũt uſ q; ad organuꝫ olfatus. ſed uult ꝙ odor hẽt eſſe reale in odorabili. & hẽt eſſe ſpirituale i medio igiˀ qñ ſola ſpẽs uaporis eſt multiplicata per mediũ & eſt ſimile ſic color hẽt eſſe reale in pa riete & ſpũale in medio. & ſic eſt hic. ¶ Et ad hoc adducit tres rões cõtradicẽtes ꝙ odor fit ꝑ elleuatiõnẽ uapoꝝ a re odorabili multiplicatoꝝ

uſq̨ ad odoratus organũ. Prima eſt qđ tigres iuerũt de ptibꝰ longinqs ad cadauera īterfecta in prelio grecoꝝ.modo ipoſſibile uideť eſſe qđ fiat tanta reſolutio in iſtis uaporibꝰ ꝙ uapores ſint multiplicati ī tanta diſtātia a qua pōt fieri actio. Ignis.n.nō trāſmutat.niſi a pauca diſtanᵃ igiť ille uapor nō pōt ad tantā diſtātiam ire. Secũda ratio ē.qa tunc illi uapores reciperent ī eodem loco cuȝ aere.quod ē impoſſibile.3ᵃ rō ē qa qualitas 2ᵃ qualꝭ ē odor non pōt recipi ī ele mento ſimplici ſicut ē aer. Et iō dicit ccluden ꝙ odor habet eſſe reale in corpore odorabili & eſſe ītentionale in medio. Dicit tñ ꝙ ad ꝑceptio neȝ odoris multũ facit. & in hoc termiat ſuam diſgreſſionē. ¶ Sed Auic.6°.de naturalibꝰ ma gis clare declarat hoc dubiuȝ.& dicit ꝙ de hoc ſunt tres opiniones. Vna ē ꝙ a corpore odorabi li elleuanť uapores q̨ mixti cũ aere uadũt uſq̨ ad organũ odoratus. ¶ Alia opinio quod a cor pore odorabili nō eleuanť uapores.ſed intentio naliter multiplicanť ſpecies uſq̨ dum ꝑueniāt ad olfatũ. ¶ Tertia eſt quod nō fit multiplica tio realis nec intentiōalis in aere. ſed eſt quedaȝ delatio. Vult igiť dicere quod agens nō pōt age re in paſſuȝ niſi p mediũ. Et iō deferť p mediũ delatiuũ & nō per mediũ receptiuũ. Id clare po nit Auic.in loco ꝑdicto. Sed dicit Auic.qđ que libet iſtaꝝ habet rōneȝ. Pria arguit ſic.ſi ſic nō eſſet.ſequeret qđ res calide non facerēt ad odo ratuȝ.qđ eſt fľm ad ſenſuȝ.qa caliditas fač odo rem & frigiditas īpedit odorē cōſequētia teneȝ qa ex eo quo nō eſt neceſſe ꝙ fiat eleuaᵒ talium uapoꝝ.tunc calida nō faciũt magis ad odorām ta q̃ frigida.ut patet de ſe.& illa eſt bona rō.& ideo dicit qđ qñ odorať odorabile aliquo tpe ꝙ illud odorabile marceſit.qa attrahiť ſubtile & remanet groſſuȝ. ¶ Secũda ratio arguit ſic.ſi fie ret elenatio uapoꝝ ī odoratu.ſequiť qđ quelibȝ res odorata fieret minoris ponderis q̃ ꝑmo ꝙ ē fľm. ¶ Tertia opinio arguit ſic.qa uideť mirabi le qđ ad centũ leucas poſſet eſſe motus uaporuȝ a corporibꝰ.& tñ ſic apparet de tigribꝰ qui iue runt a tanta diſtātia ad corpora grecoꝝ. Poſtmo duȝ dicit ſententiā ſuā & adheret ꝑme opinioni qa dicit ſi cāfora trituret & fiat reſoluᵒ in ipſa uſq̨ ad certā diſtantiā fit odoratꝰ de illa cāfora per duplā triturationē.pōt eſſe trāſmutaᵒ illo ruȝ uapoꝝ cāfore uſq̨ ad duplā diſtantiā.mō p inſuflationē uenti pōt eſſe qđ illi uapores cāfo re ibunt ad maiorē diſtantiā. Et dicit qđ uideť impoſſibile qđ fiat odor niſi altero iſtoꝝ duorũ modoꝝ.uel ꝑpter permixtionē uapoꝝ cum aere uel per permutationē.i.per alterationē factā in aere.uel ꝙ uapor eleuatꝰ ab odorabili alteret ae rē p q̃litatē 2ᵃᵐ que ē odor.& ſic Aui.nō uideť ī cōcordia cũ aliis. Ad illud qđ dicũt de tigribꝰ dicit qđ poſſibile fuit ꝙ uenti magni & fortes ī ſuflauerũt uapores uſq̨ ad illā diſtātiā. Et dič etiā qđ ſicut hoies hñt meliorē uiſuȝ q̃ aliq̃ aia lia que hñt oculos duros ſič ueſpe.& iō melius diſcernũt ſpēs uiſibiliũ. ita quedā aialia habēt meliorē odoratũ q̃ homines.imo homo eſt dimi nutus in odoratu intantũ ꝙ neſcit aſſignare dif ferentias odorabiliũ.niſi ꝑ differētiā delectabi lis & triſtabilꝰ uľ diſtinctionē ſapoꝝ.& talia aia lia ſunt uultures qui melius uident q̃ hoies.& ēt melius odorāt. ¶ Ad rōeȝ que dicit tunc ſeq̨ tur ꝙ qñ res odorať qđ continue eſſet minoris pōderis. ¶ Dicendũ qđ multe ptes ſubtiles fa ciunt ad leuitatē rei.ſignũ ē de aiali in quo reſo luto ſpiritu ē grauius.ut patȝ.de hoie mortuo & uiuo. ¶ Aliter pōt ſolui quod ueꝝ eſt qđ di minuiť.ſed nō notabiliter. ¶ ET recipiat. Hic oſtēdit qđ dȝ medicꝰ credere de receptōe odoꝝ & patȝ littera. Itē recipiat.i. credat. Itē in radi ce.i.radicaliter & per ſe. Itē delatiōis.ſ.uapoꝝ & hoc ſecũdum ſuaȝ opinionē.ſȝ tenētes quod fit p uiā delatiōis.ſ.intētionalis. Itē adiuuat ip ſuȝ.ſ.odoreȝ. Itē acuitas.i.ſubtilitas. Item ex eo qđ hēt odorem.ſ.uapor.

IAm diximus. ¶ Hic oſtēdit anatho miā nariũ ordinādo ſe ad ſequenᵃ. & patet littera.

SCias. ¶ Hic determiat de modo ad miſtratiōis medicinaꝝ ad naſũ. Et primo ponit modos p quos pōt fie ri admiſtratio mediciaꝝ ad nares. 2° oſtendit ſitũ elligēdi recipeť medicias. 3° po nit canōes cōpletiuos.2ᵃ ibi.& 3ᵃ ibi. & mľ totiēs. ¶ Dicit ꝑmo qđ quedā cure ſunt ꝑprie naſi.& quedā ſunt p uiā cōitatis &č. Itē.ſunt gargariſmata.ſ.que fiunt per os & non p naſũ Itē & ſunt corpora huida.ſ.caputpurgia.& ſic patȝ diffinitio caputpurgiȷ.qa eſt res huida di ſtillata p naſuȝ. Item p embulā.i.per cannulam. ET omnis qui. ¶ Hic determinat de ſitu illiꝰ cui debēt adminiſtrari medicine.& etiā oſtēdit mo duȝ.& patet littera. ¶ Nota quod dȝ impleri os aqua.qa ſi aliqđ penetraret per collatoriũ tunc ſentireť ſapor.& ſi eſſȝ ſapor malus noceret.& ſic permiſceť.tūc cũ aqᵃ illa et expuiť cum ipa. ¶ ET multociēs. ¶ Hic ponit q̃tuor can.2ᵃ ibi. & rectiꝰ.3ᵃ ibi & qñq̨.4ᵃ ibi cũq̨. Dicit primo &č.patȝ littera. Item & qñq̨ ſedať.ſ.talꝰ mor dicatio. ¶ ET rectius. ¶ Hic ponit ſecũdum ca nonē & pȝ littera. Iteȝ & qñq̨ fricať.ſ.naſus uľ caput. Iteȝ ipm.ſ.caputpurgiũ.ratio cure eſt ut inducať aliq̃ infrigidaᵒ ſic quod caliditas caput purgiȷ acuti nō noceať. ¶ Cunq̨ caputpurgiũ .ſ.acutuȝ.ratio ē ut remoueať caliditas acuitas & aſpitas inducta caputpurgio acuto.

Secundum de nocumentis odoratus

D Ocumentum ¶ In precedēti parte Auic posuit anathomiā narium & determiauit de modis administra tiōis medicinarū nariū seu ad nares ¶ Hic deter miat de dispositiōib⁹ odorat⁹. Et prio determi nat de nocumētis odorat⁹. que sunt actiōes lese. 2° determinat de egritudinib⁹ nariū. 2ª ibi. in 2° tractatu. cā fetoris nasi ¶ Quia pm⁹ tractat⁹ ē de actionib⁹ lesis. Secūd⁹ de egritudinib⁹. Pri mo igit̄ determinat de nocumentis auditus ī ge nerali. 2° in speciali determinat de accidēte qđ ē exiens mutatū. 2ª ibi. fluxus sanguis. Primo de terminat de nocumētis odoratus quātū ad cās & diuersitates nocumentoꝝ. 2° quātū ad sigª 3° quātū ad curam. 2ª ibi qn̄ accidit homini. 3ª ibi. si cā eius. Prio ponit diuersitates nocumtoꝝ secundo ponit causas. secunda ibi. et causa qdē. Prio ponit diuersitatē nocumentoꝝ. 2° declarat eam. 2ª ibi. & destructio. Ad euidentiā p̄mi no ta. ut 3° de accidēti 2° cap° oia accidētia sunt. uł lese actiones. uel q̄litas mutata. uel exiēs muta tum. Et de actiōe lesa est ueꝝ ꝙ ipa sequit̄ mor bus sicut umbra corpus. ut sit ueꝝ dicere quod nunq̄ sit egritudo in corpore qn ibi sit actio lesa nō sic est de q̄litate mutata. nec de exeunte muta to. qa pōt esse egritudo. & tn̄ nō erit aliꝙ istoꝝ duoꝝ. Actio autē ledit̄ trib⁹ modis. Nam aut diminuit̄. sicut diminuit̄ in ꝓposito qn̄ aliqs di minute sentit odores. Aliqn̄ auferī. qa nullo mō sentit. aliqn̄ corrumpit̄. & hoc ē maluȝ iudiᵗᵐ da re đ odoratu. qa nō recipit odores. ut se offerūt sensui. Sed dices tu. iste actiōes lese sunt ne di spositiōes per se uel per cōitatē ¶ Dicendū qđ ilia distīnctio que dat̄ p̄mo de interiorib⁹ de co munitate. & per se nō est distinctio accidentiuȝ sed est distinctio egritudinū. & ideo nō debȝ di stingui actio. sic ꝙ quedā actio lesa sit per se. & quedā per cōitateȝ. sed si sumam⁹ cām actionis lese. sic quedā est per se. & quedā ꝑ colligātiam Nam operatio olfatiua ledit̄ qn̄q̃ solum ꝓpter nocumentū carūculaꝝ. & aliqn̄ ꝓpter nocumtū aliunde. ut a cerebro. Et patet cui⁹ uirtutis ista nocumenta sint actiōes lese. qa uirtutis animał olfatiue actiue. qa actiue ledūt operatōes odora tus. Dicit igit̄ qđ nocumēta fiūt in odoratu sic in aliis sensib⁹ &c̄. aūt destruat̄. i. auferat̄. Iteȝ aut debilitat̄. i. diminuit̄ ¶ ET destructō. Hic declarat mℓta. Prio simł & semel declarat dimi nutionē & ablationē. 2° corruptionem. 2ª ibi. et corruptio. Dicit p̄mo qđ abla° aut diminutio pōt fieri dupliciter. qa aut est totalis abla°. aut debiliter sentit. & sentit illud qđ ē aromaticum fetidū. & econtra. Itē destructio. i. abla°. Itē & ipius debilitas. i. diminutio. Item sunt 2ᵐ duos modos. sic uult dicere qđ abla° uł diminu° sūt duo modi. aut eni destruit̄ & nō sentit odores.

Hoc dicit quātuȝ ad ablatiōeȝ. aut debili tatem supple. & dicit q̄tum ad diminutionē. Itē sensu debili. qa nō recipit odorē in illo ḡdu in q° debȝ recipere. Sȝ tu dices quare ī declaratōe nocumē ti odoratus simul & semel declarat ablatōeȝ & diminutionē. Dico quod hoc ē rōe cāꝝ. qa cāe remisse que sunt cāe dīnutionis qn̄ intendūtur sunt cāe ablatiōis. Et iō qa ista nocumēta ex ꝑ te suaꝝ cāꝝ differūt soluȝ 2ᵐ magis & minus. ipeo simł & semel illud fecit. ¶ ET corruptio. Hic declarat corruptioneȝ. & dic̄ quod duplici ter pōt esse corruptio ī opatione olfatiua. Vno° quia sentit aliquē odoreȝ qui nō est. 2° mō qa sentit odorē qui est & iudicat aliter q̄ sit &c̄. Itē eius. i. odoratus. Itē fraudulentū. i. decepto riū. qa odorat illud quod non est ī rei ueritate. Iteȝ inuentus. s. odor. Item ut sentiat. i. iudicet hoc bonū. i. iudicat bonū. ¶ ET cause ¶ Hic po nit cās. & quatuor facit. sic quatuor cās ponit nocumētoꝝ odoratus. Prima est humor malus comphensus ī organo odoratus 2ª est opillatio 3ª est mala complesio. 4ª est cā p̄mitiua. ut cāus & ꝑcussio. 2ª ibi. aut opilla°. 3ª ibi. & multotiēs 4ª ibi. & qn̄q̃ fit ¶ Primo qđ humor malus & frigidus in partibus āñrioribus cerebri. uel in carūculis pōt esse cā nocumenti odoratus. Itē singulare. i. sine materia. Iteȝ ī duob⁹ uentricu lis. i. in duabus ꝑtibus uentris āñrioris cerebri. Itē in ipo. s. cere° uł in ipa. s. parte āñriori. Iteȝ aut in ipsis duab⁹ rebus similib⁹. qa in duab⁹ carūculis que sunt due res similes. ¶ Aut opila tio ¶ Hic poit aliaȝ cām. & dicit qđ cōtingit no cumentū ex opillatiōe alicui⁹ humoris ī osse pe troso. & aliqn̄ a uētositate. aliquādo ab aposte mate &c̄. Itē aut opillatio ab huōre in osse per forato. ita debȝ ordinari littera. Itē supra ipȝ. s. uelamen. qa dura matre. ¶ ET multotiēs. Hic ponit aliā cām. & dicit qđ aliqn̄ fit a mala com plesiōe frigida ꝓpter medicias. Itē facta. s. opi latio. aliter. s. facta lesio odorat⁹ ¶ Nota qđ cō plesio calefit. s. ex distillatis calidis. Iteȝ aut stu pefit & infrigidatur. s. ex distillatis frigidis. ¶ ET qn̄q̃ fit ¶ Hic ponit aliā cām. & dicit qđ aliqn̄ fit ex ꝑcussione. Itē & qn̄q̃ fit. s. opillatio Iteȝ ex ꝑcussione. s. quia cadit pars sup̄ partem cadit. n. una cartilago super aliam uel os trian gulare dextri lateris cadit super os triangulare lateris sinistri.

Q Vandoq̃ accidit. Hic ponit signa Primo nocumētoꝝ odorat⁹. 2° po nit quoddā signū ꝓnosticū. 2ª ibi. & qn̄ odorat Primo ponit sigª ablatiōis odoratus ꝓuenientis ab opilatiōe & sine opilatiōe. 2° applicat qđ di xit ad nocumentū diminutiōis. 2ª ibi. & simił. Primo ponit signū ablatiōis n̄ existēte opilatio

ne.2° existēte.2ª ibi.si aūt. ¶ Primo dicit si aliquādo cōtingit ꝙ homo nō cōphendit odores &c̃. Itē nō apprehēdit.i.nullo mō cōphendit quia ē total' ablatio. Itē secūduz cōsuetudinem. quia sic cōsueuerūt uenire supfluitates.ita &c̃. & sic patz qđ nō est ibi opillatio ex quo equal'r fluūt supfluitates ¶ Si aūt. ¶ Hic ponit signa ablatiōis odorat⁹ pueniētis ab opillatiōe. & dicit &c̃. Itē qđ nares sunt facte ppter respirationē.qn̄ igit̄ non pōt bene attrahi p nares & ligetur cum naso &c̃.est signū opillatiōis. Itē nausitas in loquella.i.i naso loqtur. Itē i ipsis.s.alcaiasim.i.in pmis partibus nasi. Itez sub alcaiasiz .i.in partibus infimis nasi. Item cōplesiōes ei⁹ .s.cerebri. Itē que docuim⁹.s.in pmo can.fen pma. ¶ ET similiter ¶ Hic applicat qđ dixit đ dixit de nocumēto ablatiōis ad nocumētū diminutiōis.& patet littera. Itē dinutio supple cognosces per ea que te docuimus. Itē tūc.i.tamē Itē cū simili ei⁹ qđ sciuisti. quia sciendo si egritudo est in cerebro.uel nō.uel sciendo si ē opila° in partib⁹ nariū uel nō ¶ ET qn̄ odorat. Hic ponit quoddā signū pnosticū.& littera pz. Itez nō cōsuetos.s.quātuz ad ipm nec usitatos.s.nec apud ipm.nec apud aliū. Itē nec ab aliq̄ habēte odorē pn̄tem.qa nullus astās p̄sens sentit illuz odorē. Itē pisciuz.s.putridoꝝ. Item luti al'lini. Itē infusi.s.in aqua. Nota qđ omēs sensus exteriores habēt terminatōez ad sensuz cōmunē.qn̄ ergo aliqs sentit aliqd.& dat tale iudiciū i odore.sequit̄ nocumentū malū esse cōicatū cerebro specialiter quādo est ibi egritudo acuta.

SI causa eius. Hic ponit curam. Et pmo ponit curā nocumētoꝝ odoratus pueniētiū a mala cōplesiōe. 2° ab humore illius. 3° ab opilatōe facta ab humore. 4° a uentositate. 5° remittit nos ad aliū locū. Pro cura polipi i narib⁹. Hic ponit curā alicuius nocumēti ꝙ est actio corrupta. 2ª ibi.si autē cā. 3ª ibi.& si cā ē. 4ª ibi.& qn̄q. 5ª ibi.si autē cā. 6ª ibi.ille autē. Dicit pmo quod si cā est mala cōplesio debes curare per contrariuz &c̃. Iste est canon generalis.qa ois mala cōplesio per cōtrariū curat̄. Nota ꝙ pars an̄rior cerebri debet attēdi.qa organuz olfatus oritur a tali parte cerebri.qa in nocumēto actionis debent administrari medicie ad organū. Itē maxie est cōplesio frigida qa & pars anterior & totū cerebꝝ ponit̄ frigidū.& ideo leuis cā pōt infrigidare. Itē in duob⁹ uentrib⁹.i. in duab⁹ partib⁹ pmi uentriculi. Itē aditamētis.i.carūculis. Item olea calida sunt magis iuuatiua.qa stati uadūt ad carūculas. ¶ SI aūt causa. ¶ Hic ponit curā nocumentoꝝ odorat⁹ pueniētiū ab humore. Et pmo docet administrare medicias euacuatiuas. 2° phlebothomiā.ibi 2ª.si uene.pma pars ē clara per capitula signoꝝ significātiū dn̄iuz humoruz i cerebro. Itē ex sibaret.i.de pittis đ seiaret dictis sup̄.pma fen istius.3° ca° de canonib⁹ uniuersalib⁹ curationū egritudinū cerebri. ¶ ET si uene ¶ Hic ponit curā per flobothomiā. & pz. Item fiat.s.flobothomia. ¶ ET si causa ¶ Hic ponit curā nocumentoꝝ pueniențiū ab opilatōie ex hūore.& tot facit quot medicias ponit. 2ª ibi & ex eis. 3ª ibi.& qn̄q. 4ª ibi.& ex eis que expta sunt. Dicit pmo ꝙ si opila° est in osse perforato &c̃. De 2ª dic̄ ꝙ nigella infusa i aceto &c̃. De 3ª dicit qđ qn̄ fit puluis & permiscet̄ cū aliquo oleo &c̃. Item condisi.i. elleborus albus. Aliter dixit Symon ꝙ sunt quedā radicule q̄ hn̄t clarificare.lanas de qbus fiunt pani. Itē & qn̄z territ̄ nigella.deinde terrat̄.i.misceat̄. Itē ponitur oleū rosaꝝ.ut remoueat nocumentū mordicationis & acuitatis inducte in naso ex medicis ¶ ET qn̄q laudat̄ ¶ Hic ponit curā nocumentoꝝ odoratus pueniētiū a uētositate. Et primo facit hoc. 2° ponit quoddā remediū antiquoruz 2ª ibi.quidā aūt. Item alkarmel.s.sandonicū. sz secundū Serapionē i suis aggregatiōibus est ruta agrestis.hoc ponit ca°.267. ¶ Q Vidaz aūt ¶ Hic ponit quoddā experimentū.& ē bonū sui pprietate. Itē quidam.s.Rasis.3° cōtinētis auctoritate quorūdaz. Itē p toracē pulmōis debz intelligi pāniculus in quo iuoluit̄ pulmo. ¶ SI aūt ¶ Hic pro cura nocumētoꝝ odoratus prouenientiuz ab emoroidib⁹.remittit nos alibi. Item emoroides.i.polipus ¶ ILle aūt ¶ Hic ponit curam actionis lese corrupte & patet littera.

FLuxus sanguis. In p̄cedēti parte Auic.determiauit in generali đ nocumētis odorat⁹ que erāt actiones lese. ¶ Hic determiat de quoda accidēte quod uocat̄ exiēs mutatum. Prima in duas scđm qđ sunt duo accn̄tia mutata de qbus determiat. 2ª ibi.he due egritudies. Primo facit hoc. 2° qa fluxus sanguinis aliqn̄ est iuuatiuus.ponit medicinas faciētes fluxū sanguis. 2ª ibi.necessitas. Primo ponit cās. 2° signa. 3° curaz. 2ª ibi.& fluxus sanguis. 3ª ibi.cretici qdem. Primo ponit q̄dam diuersitatē fluxus sanguis. 2° poit cās. 3° remouet quoddā dubium. 4° poit can.cōpletiuos. 2ª ibi.aut cā dn̄ij. 3ª ibi.& pulsus qdez. 4ª ibi fluxus quidē ¶ Dicit pmo ꝙ sanguis fluit a narib⁹ aliqn̄ guttati.aln̄ uelociter &c̃ ¶ Nota ꝙ fluxus sanguis narium ē quoddaz accn̄s uirtutis cōtentiue ul' expulsiue. uel utriusq simul cōtentiue.quia non pōt retinere sanguinē in uasis ordinatis ad retētionē ipius expulsiue ē accn̄s qa talis uirtus nō mouet̄ nisi incitet̄. ut pmo đ interiorib⁹ 2° ca°.incitat̄ aūt talis uirtus ab hu

moribus peccātib⁹ in quali.uł exeunte mutato in quali.s.acuto mordicatiuo.ut humor ut 6°. de accidenti.z° ca°.&.6°.de interiorib⁹ pmo.c. & ultimo.& sic patʒ solutio ad questionē.s.c⁹ uirtutis est accñs.fluxus sanguis narium. quia est accidens uirtutis contētiue & expulsiue uel utriusq simul. Dicit aūt accñs. quia est exiens mutatum quia exiens mutatum aliquando est in quātitate.aliquādo in qualitate. In quātitate quia est amplioris quātitatis quaʒ debʒ.& tūc est accñs uirtutis naturalis expulsiue. ¶ Aut cā dñiʒ ¶ Hic ponit cās. Et pmo poit cās flux⁹ sanguis narium ueniētis ex aptura uene. z° ue nientis ex apertura artharie.zª ibi.& ille ¶ Dic pmo qđ fluxus sanguinis fit pper dñiuʒ &c. Itē aut cā.i.pper cām.supple puenit.Itē fluē tis.s.cū uirtute expulsiua forti. Itē rethis cere bri.i.pie matris & dure matris que comprehē dunt cerebrū.sicut rethe. Itē recipiēs curā.Illa littera refert ad fluxū arthariarum ex fractura que pper motū continuū nō bñ consolidari po test.Item nota qđ nocumentū qñ est aliqualiter diminutū facit sodā.qñ esset sanguis calidus ut mordicatiuus calefaceret & faceret sodā. Sʒ qñ nocumentū esset interius.tunc faceret eruptiōeʒ uenaꝝ.et faceret fluxū sanguis nariū.Itē pper uapores.i.humores. Itē calidos acutos qa tales mordicātes mēbra incitāt uirtutē expulsiuā ad expellendū ¶ Nota ut habet 3° đ accidēti.aper tura uene est cā fluxus sanguis nariū ¶ Vena aūt aperit triplici de cā.aliqñ aperit ex fortitudine uirtutis expulsiue regulariter opantis ut contin git in fluxu sanguis nariū i morbis acutis.& p uenit talis fluxus maxīe circa finē egritudinum acutaꝝ.& nō circa pnᵐ.qa tunc non puenirет a forti uirtute regulariter operāte.z° aperit uena pper multitudinē extensiuā sanguis extēdētis uenas. Aliqñ aperit pper defectū.uel a genera tione.uel a tpe in ipa uena.qñ est subtillis mol lis & male texture.& ideo quelibet res habens ipam extendere.ipaʒ aperit & exit sangs.modo Auic.tangit pmaʒ cāʒ cū dicit cuʒ uirtute.tangit secundā.duʒ dicit aut cā dñiʒ.tangit 3ᵃᵐ cām in ferius magis ¶ Sʒ tu dices cuius uirtutis ē mor bus fluxus sanguis nariū ¶ Dicendū qđ cōside rato solo exeunte mutato sic non est morb⁹.sed est accidēs uirtutis cōtentiue uel expulsiue uel utriusq ¶ Alio mō possum⁹ cōsiderare mēbruʒ a quo imediate fit exitus.& sic aut cōsideram⁹ naturalē compłonalē mēbri que est hēre q̄dam cōcauitarē.& sic est morb⁹ in receptacło prout currit sangs in maiori quātitate q̄ debet uenire ad orifiᵐ uene.aut cōsiderem⁹ permutationem unitatis.& sic est solu° cōtinuitatis. Sʒ tu dices pmo qđ fluxus sanguis nariū semp sit accidēs arguēdo sic.semp flux⁹ sanguinis nariū seqtur

aperturā uene.igit semper est accidēs. Dicendū qđ considerata sola pmutatione exeūtis.ut sic ē accidēs solū.Si aūt consideremꝰ naturas mēbri lesi.& sic est morb⁹ in receptacło uł unitate.Itē tu dices ergo flux⁹ sangnis nariū ē actio lesa.cō seqns est fłm.qa tūc nō essent ñ duo genera acci dentiū morborū.ut actio lesa & q̄litas mutata cōseqns ē fłm cōseqnª tʒ.qa exiēs mutatū zᵐte ē nocumētū cōtētiue uł expulsiue uł utriusq. sił sʒ omē tale nocumētū ē actio lesa.igit &c. Et ex alia parte est ēt q̄litas mutata igitur non sunt nisi duo genera accidētiuʒ morboꝝ ¶ Dicēdū ꝙ si fluxus sanguinis ueniat a causa primitiua ut a uulnere.tunc est accidens distinctū ab actio ne lesa & qualitate mutata.& sic ē exiēs muta tum. Si autem proueniat a causa itrinseca.tunc quia non pōt prouenire nisi aliqua actio ledat. & sic exiens mutatum coniungitur cū actōe le sa ¶ Aliter pōt dici ꝙ exiens mutatum ē solum accidens distinctum ab actione lesa & qualitate mutata.cōsiderato etiā inquātum pmutatum & considero qđ exiens est. Si autem considere mus exiens.non soluʒ ut exiens & ut pmutatū sed etiā naturas in qbus est facta pmutatio ut sic exiens mutatum concurrit cum actiōe lesa. ¶ Sed tu dices.fluxus sanguis nariuʒ est ne dis positio p se uł per colligantiā ¶ Dicendum ꝙ si fluxus talis ueniat pper nocumentum in uena. sic est dispositio p se.si autē pueniat pp fortitu dineʒ expulsiue icitate ab acuitate exeuntis uł a multitudine sanguis extendētis. & sic est dispō per colligantiā ¶ Aliter pōt dici ꝙ diuersitas que dat pmo de interiorib⁹ de per se.& p colli gantiā est diuersitas egritudinuʒ & nō accñtiū fluxus aūt sanguis narium est accidēs ¶ Sed tu dices quod est illud mēbrū uł q̄uā uirtuteʒ hēt iste fluxus ledere ¶ Dicendū qđ est nocūm tum uenaꝝ que ē apertio & uirtutis naturalis ¶ ET ille quideʒ ¶ Hic ponit driaʒ iter fluxū ex uenis & artharíis.& patet littera. Iteʒ ex ar tharias.i.subtilitate.Item in rubedine.s.clara Ratio est quia calidior est & magis permixt⁹ cum spiritibus.Itē fit rediēs cum periodo scđʒ multiplicationē sanguis in artariis. Item & ali quādo fit mordicātiu⁹.& tūc uirtus expulsiua expellit.Item alñ illud non ē.i. nō expellit pio dice.Item qñq fit cadēs.s.fluxus sanguis. Itē subito.qa uenit subito.qa absq cā maifesta fit aptio. ¶ ET cursus ¶ Hic remouet duᵐ.Et fac p° hoc.z° reddit cām cuiusdā qđ dixit. zª ibi . iuuamentuʒ ¶ Primo reōuet duᵐ illud.fluxus sanguis nariū nocet ne semp ¶ Et respōdet ꝙ nō Itē cōferūt.s.qñq & nocet.s.qñq.Itē cōforme .i.habitudis.Iteʒ postea in uelamie .i.i pānicło uelante costas ut in pleura. ¶ IVuamentū eim ¶ Hic assignat cāʒ illi⁹ qđ dixerat et pʒ ¶ Nota

qđ uidet̃ uelle qđ post apostemata cerebri & epatis sit maius iuuamentū qn̄ apostema est in pleura uel in dyafragmate ex fluxu sanguis nariū quā si apostēa ē in pulmone.qa qn̄ apostēa est in pleura nō ē timor de ulceratiōe & ptisi.sicut qn̄ est in pulmone.¶ ET fluxus qdē ¶ Hic ponit can. Prīo facit hoc.2º ostendit que corpora sunt magis p̄parata ad fluxū sanguis nariū 2ª ibi.& corpora. Pria i q̃tuor 2m qđ quattuor ponit can.2ª ibi.cū autē.3ª ibi.et ista duo.4ª ibi & uniuersaliter ¶ Dicit p̄mo qđ fluxus sanguis nariū est &c̃. Istud idē habet̃ 3º de crisi 3º ca°. & 4º can.fen 2ª.capº de signis crisis.¶ CVM autē ¶ Hic ponit 2m can.& dicit qđ qn̄ flux⁹ fit multus fit horro citrini coloris &c̃.Itē mult⁹.s.fluxus sanguis nariū. Itē3 extenuatus.s.qn̄ euacuaret̃ sanguis in nimis magna quātitate. Itē ledit̃ cū extractione min⁹ q̃ ad extractionē.qa colera potest melius extrahi q̃ p̄nt alij humores.

¶ ET isti ¶ Hic ponit 3m can.& patet littera. Itē isti duo.s.flatici & meſici.cā ē qa habēt minus de sang̃ne q̃ alij.¶ ET uniuersaliter. Hic ponit 4m can.& patet littera et reliquo℞.s.morbo℞.ut sincopis &c̃.¶ E T corpora. Hic pōit corpora p̄parata ad fluxū sanguis nariū.et pat3 littera. Itē citrina uel colerica. Causa canonis p3 qa talis sang̃s est magis subtilis.& ideo magis exit.¶ ET fluxus ¶ Hic ponit quedā signa.& patent.Itē splendor in utrisq3 oculis propter luciditatē sanguis.Itē & linee albe.S3 tu dices contra.qa debēt apparere rubee sicut ē sang̃s ¶ Dicendū per expositionē littere alterius.i.splēdide Item ubi locuti sum⁹ &c̃.i.q̃rto can.fen 2ª.Itē & diximus.s.4º can.fen 2ª.al' dicemus.

CRetici quidē ¶ Hic ponit cura3.Et prīo in generali.2º in speciali 2ª ibi caputpurgia ¶ Prīo ostendit q flu xus debet retineri.& qui non.Secūdo ponit medicinas retinētes fluxū. 2ª ibi medicine uero. Prīo ostendit qui fluxus nō debet retineri.2º qui sic.2ª ibi.reliqui uero ¶ Dicit prio &c̃. De 2ª dicit qđ oēs alii fluxus q non sunt cretici debēt restringi &c̃.Itē cretici quidem s.fluxus in febribus. Itē & similis ei.qa sine febre.Itē restringat̃.s.per se. Itē reliq uero .s.fluxus. Itē p̄pter p̄paratiōe3.i.repletionē quātitatiuā. Itē & caliditatē eius.i.p̄pter nocumentu3 in quali.Itē est melior res.i.quia euacuat & diuertit.Itē subtilis.i.debilis & pauca. Itē3 ex latere al' ab ea parte. Itē equidistāte coī.quia per unā diametru℞.¶ MEdicine uero ¶ Hic pōit medicinas restrictiuas fluxus sanguinis.Et p̄mo p̄mittit 2m quē modū tales medicine habent sanguinē restringere. 2º declarat illos modos.& q̄ sunt medicine.2ª ibi.medicine uero ¶ Dicit prio qđ medicine &c̃. Itē duas & tres.i. que habēt infrigidare &c̃.¶ MEdicine uero ¶ Hic declarat istas medicinas. Prīo que sunt ille que curā t stipticādo.2ª infrigidādo.3º conglutinando. 4º cauterizādo.5º a p̄prietate. 2ª ibi.infrigidātes. 3ª ibi.conglutinātes.4ª ibi.cauterizantes. 5ª ibi. ille autē. Pria patet.De 2ª dicit qđ medicine infrigidātes sunt sicut opiū. De 3ª dicit &c̃. De 4ª patet. De 5ª etiā patet.Itē đ senticiis.i.rubi uel spine albe. Itē alchachile.i.herba que uocat̃ soldanella que est multe uirturis.& habet proprietatē qa euacuat aquā cōtentā i uētre. Item colcotar.i.spēs uitrioli.Itē albedarogi.i.basiliconis.

CAputpurgia.¶ In p̄cedenti parte Auic.posuit cura3 fluxus sanguis nariū in generali. Hic ponit curā in speciali.Et prio ponit curam per medicinas.2º p regimen & dietā.3º docet succurrere cuidā accidēti.2ª ibi.cibi uero.3ª ibi.& o3. Prio ponit curā fluxus sanguinis nariū leuis.2º fortis.2ª ibi.in ea uero.Prio ponit curā p caputpurgia.2º p tentas in naribus.3º p insufflatiōes 4º per liniměta.5º. per odoramēta.6º per iple tiones.2ª ibi.tente autē. 3ª ibi.ex insufflatōib⁹. 4ª ibi sed impletiones. 5ª ibi.odoramēta uero. Pria in tot quot medicinas ponit.legatur totu3 simul &c̃ ¶ Dicit gº p̄mo qđ debes admīstrare caputpurgia.Item aquā flo℞.s.palme. Item succus cachille.i.herbe que dicit̃ soldanella que est optīa medicina ī asclite.ita hētur a Symōe in littera.k.Item albederogi.i.basilicōis. Item arno glose.i.plātaginis.Itē si aūt multitudinē.i. supfluū fluxu3 saguis. ¶ TEnte aūt &c̃ ¶ Hic ponit curā fluxus sanguis nariū docēdo administrare tentas.& p3 littera.& ponit multas medicinas.legat̃ totū siml' Item colcotar.i.spēs atrimēti.Itē liciu3.i.succus cuiusdam arboris a qua egredit̃ storax. Itē & terrātur cū aceto al' coficiantur. ¶ EX insuflatiōibus ¶ Hic pº ponit curā p insuflationē &c̃.& p3 littera. Ite3 terra teste albe est spēs terre. Item aut nora.i.calx & est medicamen cauterizatim.Itē cortices fructus dulb que dicit̃ plantanus.& facit fructus uelut nuces.Itē terrā f guli.i.terra de qua fiūt urceoli. Item cōtriti.i.cōbusti. Itē in embula.i. per cānula3.¶ EX linimētis ¶ Hic ponit curā p linimēta & p3 littera.Itē & similiter fiūt linimenta & empl'a ex oibus medicis frigidis &c̃. Itē et senticis.i.rubi.al'.uitis albe.¶ ODoramta. Hic pōit curā per odoramta.& p3 littera.s3 impletiōes & p3 littera.Itē s3 impletiōes.s. sine tenta.¶ In eo aūt ¶ Hic ponit curā fluxus sang̃nis p flobothomiā.2º p inspisantia sanguinem 3º p uentosas.4º per embrocas.2ª ibi.& cu3 flobothoīa.3ª.ibi.& uētosa.4ª ibi.& o3. Dicit pº qđ si fluxus sanguis ē multū prauus ita qđ nō

pōt cōſtringi p medicinas dictas &c̄. Item aut caliditatē uehementē.ſ. ſanguis. Itē aut erupti onez artariaꝝ.ſ.ſanguinē elleuātē. Itez minima ualde.i.ſubtilis leuis & pauca. Itē ut ſuccurra tur alꝰſubtrahaṫ.ſ.per flobothomiaz.qa in una flobothomia. ¶ ET cum flobothomia. Hic po nit curā per inſpiſſantia ſanguinē.& pz littera. Itē turbidū.i.ſpiſſuz. Itē q̄uis nō infrigideṫ.ſ. ſufficiēter. Itē iuiube.qa iuiube habēt ſanḡnez inſpiſſare.& ideo in febribus ſanguineis conue nit ſyrupus iuiubinus. ¶ VEntoſa uero ¶ Hic ponit curā per uentoſas ſtricturas & ligaturas & patet littera. Itē flobothomia.i.per flobotho miā. Itē & poſitio uentoſaꝝ ſuper epar ē ex cu rationibꝰ nobilioribꝰ ſi fluxus ſanguinis nariuz &c̄. Itē uel teſticuli uiroꝝ. Itē & mulieꝝ.ſ.ma mille. Iſta ponunṫ ad diuerſionē ¶ ET opor tet. Hic ponit curā per embrocas.& pz littera Itē danich eſt pondus.x.ḡnoꝝ ordei. Itē ad ab ſcindenduz.i.ad curandū. Cauſa eſt qa reuertiṫ ſanḡs ad cor.& extrēa remanēt depauperata ca lore. ¶ CIbi uero. Hic ponit curā per cibos et dietā.& pz littera. Itē aut ſimilibꝰ.qa cū ſucco limonū arancioꝝ.& huiuſmodi. Itē pp coleram ſanḡnis ſui.i.ppter ſanḡnem ſuū colericū. Item qn̄q acetoſitate acuta.i.acetoſis acutis. ¶ ET oportet ¶ Hic docet ſuccurrere q̄buſdā acciden tibus.& dicit qđ debes cauere ne ſanguis fluat ad ſtomachum.

N Eceſſitas. Quia aliquādo i aliqui bus egritudinibꝰ ē neceſſarius flu xus ſanguinis nariū. Ideo hic docet adminiſtrare medicinas ꝓuocatias fluxus ſanguis nariū. Et dicit ꝙ aliqn̄ ē neceſſe ut facias exire ſanguinē ex naribꝰ &c̄. Nota qđ illo cāu multuz ualet herba que diciṫ ſanguina ria. Itē indignātes.i.peximas & ꝑuas. Item cur ſu.i.per curſuz. Item cōfectis.i.mixtis.

H Ę due egritudines ¶ In precedenti parte Auic. determinauit đ fluxu ſan guinis nariū. ¶ Hic determiāt de catarro coriza & brancho. Et pmo quātuz ad cās.zº q̄tum ad ſigna.3º q̄tuz ad cu ram.zª ibi.ſigna catarri.3ª ibi.cura catarri. Pri̇o ponit cās catarri & corize.zº ponit q̄daz diuerſi tatē catarri.3º pōit canones cōpletiuos.zª ibi.& catarris.3ª ibi.& catarri. Pri̇o ponit cās catarri. zº oſtendit que cōpleſiones ſunt magis parate ad catarrū.zª ibi.& habentes. Pri̇o notificat ca tarrū.zº ponit cās.3º pōit unū can.zª ibi.& cās. 3ª ibi.& cū frigiditas. Pri̇o notificat catarrū. zº oſtendit mēbra ad que ē fluxus in catarro.zª ibi & catarrus. Propter euidentiā pmi nota qđ ca tarrus eſt defluxus materieꝝ ad ptes inferiores & dicitur a cado cadis qa humiditates cadunt.

Et Meſue caº de catarro dicit qđ catarrus uoca tur fluor aput grecos. Et ſic etiaz reuma diciṫ a ruo ruis.quia humiditates ruunt deſcēdēdo.& ſic catarrus et reuma ſunt ſynōima. Itē catarrꝰ uno modo ſumiṫ cōiter.et ſic eſt deſcēſus humi ditatū a ſupioribꝰ ad inferiores ad quaſcunq p tes inferiores deſcēdāt.ſiue ad pectꝰ ſiue ad na res.ſiue ad epyglotuz.ſiue ad ſtomachū.ſiue ali bi. Aliqn̄ ſumiṫ magis ꝓprie.& ē deſcenſus hu midita tū ad pectꝰ.ſeu ad partes pectorales.ut ponit Auic.in littera.auctoritate Galꝰ. ſed ſi eſt deſcenſus ad fauces ueniēs uocatur brāchus & ueniēs ad nares uocaṫ coriza. Vnđ uerſus. Si flu it ad pectꝰ dicaṫ reuma catarrus ad fauces brā chus.ad nares eſto coriza ¶ Sed nota ꝙ illa ma teria que deſcendit ē ſubtilꝰ quia uniuerſaliter nō deſcenderet ſi eſſet groſſa & uiſcoſa. ¶ Tn̄ nota qđ ipa eſt diuerſa p magis & minꝰ & ſub tilitate.& ſic pz ꝙ in pricipio ipſius curꝰ catarri nō couenīūt ſirupi apitiui qa augmētarēt catar ruz. Sed cōueniūt medicie inſpiſſatiue ſit mate ria ſiue frigida ſiue calida. Nam ſi ſit frigida i ſpiſſaṫ ingroſſaṫ & ultra hoc alteraṫ poſtea di geſta materia cōueniunt medicie que faciunt ex puere. Et ſi materia eſt uiſcoſa coueniūt medici ne lenitiue aliquātuluz abſterſiue ſicut dyadra gagantū dyapenidion & huiuſmōi.ut patet ab Auic.in littera ¶ Dicit gº pmo ꝙ iſte due egri tudines.ſ.brāchus & coriza cōueniūt in hoc.& pz littera. Itez he due egritudines.ſ.catarrus et coriza ſupple & ēt brāchus. Item q̄daz hominū .ſ.Galꝰ.zº ꝓnoſticoꝝ cōmento 4º.& Meſue al legant ſupꝰ in libro de febribꝰ ad glauconē. Itē & ꝓhibens odoratū effuſus ad oculū.ſ.rei que effundiṫ in lachrimali.& iō coliria que ponunṫ in oculo uadūt ad nares.ratio eiꝰ qđ dicit qa ta lis huiditas opillat illā uiā & odor nō pōt tran ſire ad nares. ¶ ET catarrus. Hic oſtendit mē bra ad que eſt fluxus in catarro.& dicit qđ de ſcenſus eſt aln̄ ad palatū &c̄.& pz littera. Item eo.ſ.catarro. Itē caſuz ad pectus.ſ.qn̄ illa huidi tas fluens ad ſtomachū eſſz multū frigida. Itez ꝙ extenuatio cōtingit p deſcenſū catarri. qa illa huiditas calida & acuta ueniens ad ſtomachuz abradit ſtomachū.& nō ꝑmittit cibū ſtare i eo & trahit ad meſeraicas. imo incidit cibuz & fit ſtercus uel ſeceſſus.& perconſeqn̄s extenuatio. ¶ ET cā oīuz ¶ Hic ponit cās omniū. Propter euidentiā huiꝰ partis nota ꝙ materia que ruit ſiue fluit ad ptes inferiores.aut eſt materia cali da aut frigida calida.ut colerica. aut flā ſalſuz & talꝰ ē malus catarrus frigida et ſic ē materia aquoſa ſubtilꝰ.quā iō tēptat uirtꝰ expulſiua ut expellat.qa nimis eſt fluidū tale ſupfluū. et iō illā materiā oportet ingroſſare ut ꝓportionetur uirtuti. A triplici autez cā pōt fieri ut talis ma

teria descēdat. Vno modo a calido dissoluēte. Et tal calor alñ ē extrīsecus. ut calor solis et aeris et balnei, ēt qñ aliqs stat ad odores calros ut ad odores aleorꝝ. qa tales uapores liqfaciūt mãz et cadit deorsuz et fit catarr⁹. Aliqñ illa cā ē extrinseca. sicut uapores calidi elleuati ex humoribus calidis. etiā sicut si aliqs sumeret aliquā medicinā que moueret huōres. & ipos non expelleret. Alio modo pōt fieri iste descensus per uiā compressionis. qa a frigido cōprimēte fit expressio humiditatis. sicut fit in hyeme. Alius mod⁹ est ꝑpter magnā quātitatē humiditatuz nō regulatarꝫ a uirtute. sed superantiū uirtutē contentiuā ut etiā cōtingit in hyeme. modo istas cās tangit Auic. in littera. & licet ponat plures. tñ oēs sūt reducibiles ad istas. & patet lr̄a. Itē & cā oium illorū. s. catarri & corize. Itē ꝑprie qa sine materia. Itē accidit rarificatio ex s̄omnia. quia s̄omnia mouet sanguinē. unde sanguis inflāmat̄ & incēdit̄. ad quā inflāmationē sequit̄ rarefactio. Itez ex multa inflāmatione. supple fit rarefatio. naz qñ corpus est debile in complōne. cito inflāmat̄ & cito calefit. & sic a quacūq̧ cā fiet impressio. ut pmo can. fen 2ª. & sic aliqua corpora recipiūt nocumentū in hyeme & in estate. ❡ ET cuz frigiditas. ❡ Hic pōit unū can. & dicit qđ qñ ē mala complo fortis &c̄. Itez & figit̄. s. in cerebro. Itē in ea. s. fortitudine. Itez dicit̄ qđ ipe. s. catarrus. Itē & in caliditate eius. i. aut ultio calefiant Iste est afforismus Brāzi & corizie i ualde senibus nō maturant̄. ❡ ET habentes. Hic ostēdit que complōnes sint magis ꝑparate ad catarrū. & dicit qđ complo calida &c̄. & patꝫ littera. Itez ex cāis corporeis. i. corpori intrinsecis. Nā habētes complōnes calidas sūt magis parati q̄ habētes complōnes frigidas. Nota litterā. qa saluat̄ questio que pōt fieri. s. que corpora sint magis parata ad catarrū. uel corpora calida. uel frigida Dicendū ut dicit Auic. qđ a duab⁹ pmis causis que sunt calidū dissoluēs & frigidū exprimens Et etiā a causis extrinsecis corpora calida sunt magis parata ad catarrum. Ratio est quia sunt corpora magis rara. igitur cause melius possunt intrare mēbra & dissoluere & exprimere. s3 corpora frigida q̄tuz ad terciā cāz que est repletio humiditatū sunt magis parata ad catarrū. quia plures huiditates aggregant̄ in frigido q̄ in calido ❡ ET sic etiā hētur qđ licet corpora calida sint magis parata ad catarrū. tñ catarrus ē citius curabil' in eis q̄ in frigidis ❡ Dubitat̄ sup isto ca° cui⁹ mēbri catarrus sit egritudo. ❡ Dicendū ꝙ si catarrus fiat a cā extrinseca. est egritudo paniculi coopiētis craneuz & musculoruz ibidē existentiū sub cute. Et iō bona cura ē calefactio & euaporatio cuz pānis calidis. qa remouet talē frigiditatē inductam in ipo paniculo. si

aūt catarr⁹ ꝑueniat a cā itrinseca. sic est passio pie matris & dure matris cerebri q̄ exprimunt huiditates ul' liquefaciūt. tñ nos possem⁹ in catarro ymaginari multas lesiones fieri. s qđ nocz aliqñ plurib⁹ mēbris. ❡ Itē dubitat̄ utrum catarrus sit egritudo p se ul' per colligantiā. ❡ Dicendū ꝙ si teneam⁹ qđ catarrus sit accidēs. qa exiens ꝑmutatū in q̄titate sic nō cadit distinctio p. se & per colligātiaꝫ qñ fit a cā extrinseca. ❡ S3 tu dices. si sumat̄ catarrus p egritudie. q̄ egritudo est. Dicendū ꝙ cōsiderādo exiēs mutatū sic non est aliqs morbus. sed ē unuz genus per se accidentiuz morboꝝ. Si autē considerem⁹ qđ aliqua mala cōplesio iprimit̄ in cereb° uel paniculis ab huiditate defluente que ibi cōtinebatur & qu ia pluri^m fit a frigido. dicem⁹ ꝙ est mala complesio frigida. ut pluri^m. ❡ ET catarrus. Hic ponit quādaz diuersitatē. & dic̄ ꝙ catarr⁹ aliqñ est grossus. alñ subtil' &c̄. Itē grossus. i. de materia grossa. ❡ Nota qđ materia catarri nō est grossa. qa ipa nō descēderet. sed tñ in catarro est dare magis subtile & min⁹ subtile. & illud uocat̄ grossuz. Itē aut qñq̧ calidas al' mordicatiuas. ❡ Nota qđ egritudies humide maturant̄ a caliditate & siccitate. & iō maturatur catarrus in febrib⁹. ❡ ET catarri ❡ Hic ponit . 6. can. 2ª ibi. & multiplicat̄. 3ª ibi. & qñq̧. 4ª. ibi. inquit Ypo. 5ª ibi. inqt Gal'. 6ª ibi. & qñq̧ soda. In pma pte ponit quēdam affo^m. Hipo. tercie pticule. & pꝫ littera. Itē uentus septētrionalis. i. boreas. ❡ Multiplicātur ❡ Hic ponit alium can. qui est ēt afforism⁹ tertie pticule. Item estas post ipm imediate. qa estas eiusdem anni Itē septētrional'. i. frida & sieca. Itē & pluuiosus. s. añ hyemē illā. iste ē cāus. estas ē frgida et sicca autūpnus calid⁹ & huidus. i hyeme fiunt catarri. ❡ ET qñz ❡ Hic poit aliū can. & patꝫ littera. Istud ēt hētur 3ª pticula afforismoruz. ❡ Inquit Hipo ❡ Hic ponit aliuum canonē & dicit qđ ille qui habet multum catarrū non fit splenetic ❡ Hipo. s. i libro epidiaꝝ cā ē qa materia diuertitur per alias uias &c̄. ❡ Inqt ❡ Gal'. Hic ponit aliū canonē. & ipm uerificat. & patet Item incolumia. i. sana. Itē dico autē fortasse. s. cām in hoc ❡ ET qñ sod ❡ Hic ponit sextum can. & dicit qđ qñ soda est coniuncta cū catarro &c̄. Itē coueniēs. i. cōiuncta. Nota ꝙ soda attrahit. qa ē dolor capitis. dolor autē hꝫ attrahere.

Signū. ❡ Hic ponit signa. Pmo catarri calididi. 2° frigidi. 2ª ibi. frigida autē. Dicit pmo qđ qñ catarr⁹ est &c̄. ❡ Item si est corizalis. i. si descendit ad nares. Itē est rubedo qa humor ē calidus. & habet calefacere. Itē & non iuuat̄. s. catarrus. Itē ea. s. febre. Itē & attractio ipius. s. q̄ sequit̄ adustionē siue calorē. Itē est hec ēt opila

tio qñq₃.s.qñ multū subito fluit. Itē nausitas ē qñ q̄s loquit̄ cū narib⁹. ¶ FRigidū autē. Hic ponit sig^a catarri frigidi. & pat₃ littera. Itē ē tē sio frontis & in naso ꝑpter materiā extendētem Itē nausitas est locutio cū naso.

CUra. Hic ponit curā. Prio in generali ponit intentiōes habēdas in cura catarri. 2° ponit eas i speciali. 2ª ibi materie aūt diminutio. Prio premittit intentiōes habēdas. 2° ostendit a qbus debet cauere ille qui h₃ catarrū. 3° ostendit qb⁹ d₃ uti. 2^a ibi. & ea omnia. 3^a ibi. & incipiat. Primo dicit q̄d cura catarri stat in reb⁹ sex. s. in diminutione materie &c̄. Itē tasi₃. i. lesio opilatiua i naso. ¶ ET ea oīa ¶ Hic ostēdit a qbus deb₃ sibi cauere. & aliqualiter qbus deb₃ uti. Itē & cum hoc. s. calefactiōe capitis. s. si materia ē frigida. ¶ ET incipiat ¶ Hic ostēdit qbus deb₃ uti ponēdo can. & p₃ tota littera sine diuisiōe. Itē ābo qa flobothōia & fluxus uentris. S₃ tu dices ipe dic̄ ꝙ raro admīstrat̄ flobothōia. et sup̄ stati dixit curat̄ cū flobothōia. ¶ Dicēdu₃ ꝙ raro admīstrat̄ flobothōia. qa raro ē materia calida. Itē a tussi. i. cū tusi. Item renouans multiplicās. Itē syrup⁹ de papauere. s. ad ꝓhibendū fluxū et ad minorādu₃ materiā. Item & si nō. s. sint uigilie. Item ₃uchaꝝ. s. rosarū. qa inspissat & probibet. Itē leni uiā. i. ꝑmo fac clistere lenitiuū. Ite₃ eas . i. medicinas alias. ea. s. disteria acuta. Itē ad latus. qa i pleura. Itē & suffumigationib⁹. s. mordicātibus nares. Itē & qñq₃ accidir febris. et tūc cōuenit flobothomia. & h° 2^m Mesue. Itē pitte . s. bichichie. Itē sanich. i. ordeū torrefactū. Item fuerit tussis supple. & timet̄ ap ostea in sp̄ualibus. Itē nō balneet̄ si timet̄ apostema. Item & oportet 2^m omnē dispōne₃. ut regat̄ caput infra ordines. Ite₃ 2^m inclinatione₃. i. qñ inclinat se ad dormiendū. siue ad suffumigandu₃. Itē 2^m inclinatione₃. i. nō multū deb₃ inclinare caput. nec in dormitione. nec in suffumigatōe. Materiei autē diminutio. Iuxta istas. sex intentiones. sex facit. Prio iuxta primā que est diminutio. 2° iuxta secundā que est oppositio cause. 3ª iuxta 3^am que est ꝓhibitio cursus. 4° iuxta 4^am que est adequatio materiei. 5° iuxta 5^am que est attractio materiei ad aliā ptē. 6° iuxta 6^am que est ordina° regimis. ibi 2^a. est oppositio. 3^a ibi. abscisio aūt. 4^a ibi. equatio aute₃. 5^a ibi attractio uero. 6^a ibi. ut plurimum. ¶ Dicit prio q̄d tu debes diminuere materiā mundificare caput &c̄. patet littera₃. & sic patet hic cōtra uulgares qui nolūt admīstrare unq̄ flobothomiā in catarro. Itē & repellat eum. s. uinū. Itē die nocte. s. una aliter eum. s. catarru₃. ¶ OPposito aūt. ¶ Ponit curā opponēdo cause. Primo opponēdo cāe calide. 2° frigide 2ª ibi. sed frigide ¶ Dicit p° q̄d qñ cā est calida

&c̄. Itē ifrigidātiū actu dum calor est minus. Itē illud qui alleuiat. i. ad id q̄d leue. Item mel̄ʳ supple uel ₃uchari rosati. ¶ Sed frigide ¶ Hic docet opponer̄ cāe frigide. & legat̄ totu₃ simul & pat₃ littera. Itē secundū illā summā. i. sc̄dm illā caliditatē nō nimis itensa₃. Itē sapone cōstātinopolitano qa ē acutus. Itē non debet administrari oleū. quia ꝑpter sui uiscositatē opillat poros. & ꝓhib₃ fieri trāspirationē. Itē leniat̄. i. sit leniti^m pectoris. Itē oleo calido. s. potētia. Item calefactio. s. actu. Itē usq₃ ad terminū. i. multu₃ intēse ¶ Abscisio aūt ¶ Hic ponit tertia₃ intentione₃ que est abscisio cursus. & ponit quatuor medicias. 2^a ibi. & similiter. 3^a ibi. & sic sirupi 4^a ibi. & sint uapores ¶ Dicit p° &c̄. Item congellatiuis. i. i̾spissatiuis. ¶ ET similiter ¶ Hic ponit aliud medicamen & p₃. Item auellanaꝝ. i. medicinaꝝ habētiu₃ formā auelane. ¶ ET sic. Hic ponit tertiū medicamē. & pat₃ littera. Itē factus. i. aptat⁹. Ite₃ ut ꝓhibeat. s. fluxū supple etiā ad inspissandū materiā. ¶ ET sicut. ¶ Hic ponit alias medicias que sunt euaporatoria. Itē in chaiasim. i. in supiore₃ parte₃ nasi. Item noīata cochia est ꝓpriū nomen suffumigatiōis. Ite₃ taber₃et. i. ₃ucharū d̄ illa cōtrata. ¶ EQuatio aūt ¶ Hic ponit iuxta itentionē quartā que est equatio materiei. & p₃ littera. Itē & descēdat . s. cum sputo p os. ¶ Attractio uero. ¶ Hic ponit catarri iuxta q̄ntā intētione₃ q̄ est attractio materiei ad aliā pte₃ & patet littera. ¶ Ite₃ anfessio. i. ꝑuisio. ¶ ET pluri^m ¶ Hic ponit curā iuxta itentionē sextā que est regimē & dieta. Et ꝑmo per cibos & solida. 2° per potus. 2ª ibi. & potus. Primo ponit curā qñ materia est calida. 2° qñ est frigida. 2ª ibi. in frigido uero ¶ Dicit ꝑmo &c̄. ¶ Nota ꝙ illud est regimen quo ꝓhibet̄ materia faciens catarrū. Item cū lacte mel̄ʳ to al̄ mulcto. s. ab aīali. ite₃ si nō est febris suple qa si est febris nocet. qa cito corrūpit̄. ¶ In frigido uero ¶ Hic ponit regimen qñ catarrus est frigidus. & patet littera. Item & de. s. simul. qa est remisse qualitatis. Item sic est cibus de pasta. ut uermicelli. item cum rob. i. sapa. ¶ ET potus. Hic ponit curā p potū. & pat₃ littera. Item & qñq₃ cōuenit. i. cōtingit. item h°. s. uinū Item in ꝑncipio. s. cū materia est pauca. item cōmensuratū. i. tpratum. itē & oportet ut sit. s. uinum. item in illa dispositiōe. quia post digestionem. item in subtili. s. catarro.

CAusa fetoris. In precedentib⁹. In prio tractu Auic. determinauit de nocumētis odorat⁹. & de qbusda₃ accidētibus que sūt actiōes lese & exeuntia mutata. Hic determiat de egritudinibus organi olfat⁹ &. tot fac quot sūt egritudies 2^a ibi. quandoq₃ generant̄. 3^a ibi. opilatio. 4^a ibi.

ex curis eius.5ª ibi.mreli⁹ & laudabili⁹.6ª ibi. & emoroydes.7ª ibi.sternutatio. Primo ponit cās fetoris nasi.2° curā.2ª ibi.o3 ut.Primo ponit cās fetoris nasi que sunt qnq. Prima est uapor putridus eleuat⁹ a partib⁹ pectoralib⁹.2ª cā est uapor uel hūor putrid⁹ stans i prib⁹ superioribus nasi.3ª cā est humor putrefact⁹ in uentriculo añriori cerebri ul' i toto cerebro.4ª cā est putrefactio cōtingens in ossibus.5ª .cā.est polip⁹ siue caro putrefacta generata in naso. ¶ Nota ꝙ per ossa itelligit illa ossa que sunt figure triangularis que sunt ptes nasi & sunt duo ossa et ideo dicit ꝙ si ascēdat supius.i.ad talia ossa.& ideo dicit qđ si ascendat usq ad carūculas.itē in uentre.s.cerebri.Item quē sequtur nasus.i.in pte illa ubi sunt coiuncte caruncule cū cerebro..Itē in fundamēto.i.i ossib⁹.Itē pp emoroydes &c.

Oportet ut ¶ Hic ponit curaз. Primo per medicinas.2° p remedia localia 2ª ibi & tenta experta ¶ Dicit primo qđ tu debes mundificare cum farmacia.supple & cū ffomia. Itē quē in chaiasim.i.in partib⁹ superiorib⁹ nasi. Itē & reliqs .i.linimētis. ¶ ET tenta ¶ Hic ponit curaз per administrationē medicinaꝝ localiū. Et p° tētaꝝ 2° caputpurgioꝝ.3° linimentoꝝ. 4° insufflationum.2ª ibi.& caputpurgiis.3ª ibi.ex linimentis 4ª ibi.ex insufflationib⁹. Pria in.6.2m qđ pōit sex medicinas que debēt admistrari cuз tenta legat̄ totū simul.& patet littera.Itē tente experte in hoc.supple sunt que dicent̄. Itē añ eas.i.ante positionē uētosaꝝ. Itē factis cuз melle.al' confectis cū melle.Itē aut ex oleo et mirra.al' ex mirra & oleo nardino.sed ista glosa nō placз mihi.qa statim ponit istā medicinā.Itē oleo de nerideз.i. nardino.Itē diuersitatis al' cōmixtionis.Iteз ponderis.uel in ponderib⁹.Iteз & rosa anefrin.i.rosa alba siluestris.Itē triplicato subtili.i.in sapa. Item ramich est quedā cōfectio.& ita habetur hoc qđ gariofilus habet aliqd de stiptico quia hic pōit medicias stipticas.Itē uesice nefrin.i. illud super quo stat rosa.Itē kyrates est pond⁹ quatuor granoꝝ ordei. ¶ ET ex caputpurgiis. Hic docet admistrare caputpurgia & pз littera Mentastri al' calamenti. Itē aldarsisahan.i.xilocarate uel carabe uel peonie. ¶ ET ex linimētis Hic docet curare cuз linimētis.& patet interius eius nasi.Itē sambaci.i.iesemini.itē et hoc medicamen caritiз est nomē auctoris qui fecit. ¶ ET ex insufflationib⁹ ¶ Hic docet curare cū i sufflationibus.& patet littera.itē in fine tentaꝝ illius particule.ubi docebat admistrare tēras. itē xilo balsamū.i.lignū balsami. item decoctio aldarsesahan est quoddam granuз.item adextra calue idest caluarie. item super mediuз capitis.i.sup coronali &c.

Quandoq generant̄ ¶ Hic determinat de ulcerib⁹ in naso.Primo poit cās.2° curā. 2ª ibi.nasus est membrū ¶ Dicit pmo qđ qnq generātur in naso &c..Itē generant̄ uel aggregantur. ¶ Nota qđ ulcera que fiunt i narib⁹ aut fiūt a materia calida subtili sic colera.& tunc ulceratur & fit ibi crusta.aut fiunt a fleate salso.& tunc crusta est grossior.& totum hoc fit ppter reumata acuta.& sic sunt due cause.s.colera & flegma salsum.sic etiā quelibet crusta fit ab altera istaꝝ duaꝝ caꝝ.

Nasus ¶ Hic ponit curā.Primo i generali.2° in spēali.ibi 2ª.ampli⁹ si cā ¶ Dicit pmo ꝙ nasus est mēbꝝ humidius q̄ auris. & est durius & siccius q̄ sit oculus.Et iō medicie que admistrātur &c..Itē est humidi⁹ aure.quia ē carnosus .Itē siccius oculo.qa non hēt tm̄ de huido aqo q̄tum habet oculus..Itē ulceris ei⁹.s.nasi.Iteз initio euētus exicatiōis. ¶ Ampli⁹ si cā. Hic ponit curā in spēali.Primo p medicias.2° p remedia localia.2ª ibi.deinde attēde. ¶ Dic prio qđ si materie &c.Item exiccet̄.i.purget̄. ¶ Deinde intēde ¶ Hic ponit curā p remedia localia Primo ponit curā iuxta oiuз diuersitatē datam 2° ponit curā q̄rūdam ulceꝝ determiatoꝝ. quia dicunt̄ ulcera dulcia eo qđ nō sunt mltuз fortia 2ª ibi.in pn° quidē.Primo ponit curā ulcerum occultoꝝ.2° maifestoꝝ.2ª ibi.ulcera uero. Prio ponit curā in generali.2° in spēali.2ª ibi.sicca uero curet̄. ¶ Dicit pmo ꝙ tu debes attēdeř ad remedia mistrāda in narib⁹. Et omēs medicine &c.Itē alarnabet.i.spēs emoroydaꝝ. ¶ Sicca. Hic ponit curā ulceris bothoralis.2ª ibi. ulcerū aūt.Prima.in tot quot remedia ponit. legatur totum simul & pз littera..Itē sicca uero.s.ulcera .Itē siricinuз.i.petrosilinū agreste.Item aut pauca spuma.i.mucilagie. Itē in ysopo.s.humida.Itē nocrati.i.loco ubi collū cōiungit̄ craneo. ¶ Sed tu dices cura ulceꝝ ē exiccare.& tm̄ hic ipe docet humectare.g° male. ¶ Dicendū ꝙ ulcera fiunt a reumate.& tale reuma uel est colera subtilis ul' flegma salsuз que hñt facere crustaз & in cura debз pmo remoueri crusta. iō docet p° remouere crustā cuз his que sunt mollitiua. postea remota crusta cōueniūt exiccatia. ¶ Ad rationē ulcera indigēt exiccatiōe.Dico qđ ueꝝ est nisi cōiungat̄ aliud.modo hic coniunguntur cruste que pmo debēt remoueri. ¶ Vlceꝝ aūt.Hic ponit curā ulceꝝ occultoꝝ.& dicit qđ sunt difficilis cure.itē ex hieris que sunt magne.sic hiera hermetis archigenis hieralogodion. item calcadis.i.spēs.uitrioli. ¶ Vlcera aūt ¶ Hic poit curam ulceꝝ in naso puenientiū cum dolore.& pз littera.itē & merdasengi.i.litargirio ¶ Vlceruз

aūt. ¶ Hic ponit curā ulcerꝝ bothoralium.& pꝫ
littera.item.bothorosoꝝ.i.cuꝫ qbus sunt apoite
mata parua.Merdasengi.i.litargirio. ¶ Vlcera
uero. Hic ponit curaꝫ ulceris maifesti in naso.
Et pmo facit.2° ponit medicinas cōes.2ª ibi.ex
medicis. Dicit p° qđ qñ ulcera sunt maifesta
&c̄.Item merdasengi.i.litargiri]. ¶ Hic poit
medicīas cōes legat totuꝫ simul.& patꝫ littera
Itē trocisci andaron.s.qui ponunt in tiriaca.

IN principio. Hic ponit curā ulce
rum.que sunt minus fortia.& tot
facit quot medicinas ponit.legat si
mul.& patet lrā.Pria ponit ad re
mouēdū crustā.& Patet.Itē dragāti.s.uitrioli.
item calcadis est species uitrioli &c̄.

OPilatio. ¶ Hic determinat de opilatio
ne.Et p° ponit cās.2° signa.3° curā
2ª ibi.hec opilatio.3ª ibi.fumantur
Dic̄ pmo qđ opilatio aliqñ fit i pti
bus superiorib⁹ nasi. itē ex gutture ad nasuꝫ.i.
per collatorium,Itē nata.i.generata.

HEc opilatio ¶ Hic ponit signa.& di
cit qđ hec opilatio facit nauseitatē
.i.hominē loqui cum naso.Itē sup
fluitatē ex aeris insufflatōe.Itē im
bibatur.i. transeat.& tynnitum.i.tremitum fa
ctum ex ea.

SVmat. Hic ponit curā & tot facit
quot medicinas ponit.legat totum
simul.& patet littera.Itē cum ra
dio.i.cum instrumento proprio na
si.Itē emoroidaꝝ.i.in capitulo de polipo.

EX curis eius. Hic ponit curā mor
bi.& est morbi qñ egredit magna
quantitas per nares.& dicit quod
si ibi ē exitura &c̄.Itē docet illic.s.
galle Itē ipaꝫ.s.aquā ğnatoꝝ.Itē tiear.i.borax

MElius & laudabili⁹. Hic ponit cu
ram cōstrictionis nasi facti a casu
& percussiōe.& dicit qđ debes im
plere nasuꝫ &c̄.Itē meli⁹ & lauda
bilius.i.dignius.Itē & mes sunt pise.& sunt q
dam legumina.sed 2^m Isaac sunt robilie. Item
rametar non potest inueniri in aliquo loco. Item
alatel.i.tamarisci masculi. Itē tamarisci.i.femel
le.Itē fractura et restauratōe.i.4° can.fen qnta.

EMoroydes qdem. ¶ In pcedentib⁹
Auic.determinauit đ qbusdā egri
tudinib⁹ ¶ Hic determinat de qua
dam alia. Et pmo determinat de
polipo notificādo & declarādo polipū ponendo
species eius.2° ponit curā.2ª ibi. quecunq illaꝝ
sunt.Prio notificat polipū & ponit species eius.
2° cōparat adinuicē.3° ponit magtudinē ad quā
pōt peruenire polip⁹. 2ª ibi ueꝝ iter.3ª ibi.emo
roydes. ¶ Propter euidētiā hui⁹ capli nota ꝙ na
sus pprie hꝫ q̄tuor egritudīes.s.ulcera et uulne
ra.de qbus habitū est supra.polip⁹ emoroydes
& cancer Polipus est quedā crescētia carnis in
foraminib⁹ nasi media iter molitiē & duritieꝫ
q̄titatem hñs unius grani ciceris uel unius lupi
ni.Emorys est qdam crescētia carnis in forami
nibus nasi.moll' in q̄titate maiori q̄ polipus.s.
in q̄titate unius grani uue. Cancer est qdam na
scentia carnis dure in q̄titate unius grani tritici.
Cancer & emoroys fiūt a materia mł'ica mixta
tñ.qa reuma ruit ad nares.Et ex debilitate exp'l'
siue nō potētis expellere generat ide polipus si
ue cancer sꝫ emoroys siue polip⁹ pōt dici egritu
do per colligātiam.qa a cereb° descendit ibi ma
teria pōt etiā dici morb⁹ i numero.quia est ibi
aliqđ generatū pter naturā cōtra ptem pōt etiā
dici opilatio.qa ibi est opilatio ita ꝙ nō pōt bñ
ire aer.nec bene pōt descendere huiditas. Simili
ter illa egritudo actiue est lesio uirtutis olfatie
sed passiue est nocumentū uirtutis digestiue ul'
expulsiue ¶ Dicit g° carnes molles adite in naso
sunt &c̄.Item nascētes.s.in naso.Itē nō est i eis
dolor.Ista materia nō est calida acuta. sed ē hu
mida pmixta sanguini q non facit dolorē. Item
aliqñ sunt uehemētis doloris.qa materia est ca
lida acuta.Iteꝫ & est ille.s.cancer. Item male.s.
generatiōis.& hoc rōe materie si materia ē ma
la uenenosa.Item est cura blāditiua.qa non pōt
bene curari. ¶ Veꝝ inter cancrū ¶ Hic cōparat
cancruꝫ ad emoroydes.& nō noiat polipū. qa ñ
differūt nisi scđm qđ dictum est.& pꝫ littera.
Iteꝫ claritatē &c̄.Item nota ꝙ cancer ueit subi
to.quia tal' materia stat absconsa. sed demū uir
tus expulsiua fortificat & expellit subito taleꝫ
materiā.Iteꝫ non hñs sanieꝫ.i.bonā & laudabi
lem. ¶ ET emoroydes. ¶ Hic ostendit q̄titateꝫ
augmenti emoroydaꝝ.& pꝫ littera.Iteꝫ alarna
bet est spēs polipi.Item ut frāgat eaꝝ uirt⁹.i.
radicaliter extrahatur.

QVecūq illarū ¶ Hic ponit curā po
lipi diuisi iuxta suas species.2° po
nit curaꝫ cuiusdā speciei polipi di
uerse ab ill' de qbus facit mentōeꝫ.
2ª ibi.alarnabet.Prio ponit curā polipi facil'.2°
difficil'.2ª ibi.& que sūt ¶ Dicit primo ꝙ emo
roydes que sunt in pria diuisiōe.pria.i.albe faci
les. ¶ ET que sunt ¶ Hic ponit curā emoroyda
ruꝫ difficiliuꝫ. Et pmo ponit curā polipi diffici
lis.2° reuertit ad ponendū curā polipi leuis. 2ª
ibi.medicine.Prio premittit curaꝫ haꝝ emoroy
darū.2° ponit modū secandi emoroydes.2ª ibi.
& eius moduꝫ. ¶ Dicit pmo qđ emoroides đ
2ª diuisione melius est ut utant &c̄.Item cum
diuisione 2ª.i.coloris fusci dolorose & difficilis
cure.Itē cū medicinis.s.causticis. Itē embula ē
sic cannula ¶ Item apponit acetū & aqua ad ab

stergendū & exiccandū. Itē si aūt melioret ane litus. qa melius fiat inspiratio & expiratio quā prius. ¶ET eius etiā mod ¶Hic ponit modū secādi istas emoroydes. & dicit qđ debes sume re &c. essent in hoc casu bona fila đ cauda equi. Itē & ligent. i. fiāt nodi sepe in pluribꝰ partibꝰ eius ¶Itē extrahēdo eas. s. serā. Itē de cardis. s. ustis. Itē ut cōsequit eo. s. istrumēto ¶MEdi cine uero ¶Hic ponit curā leuis polipi. Et prio facit hᵒ. zᵒ ponit curā polipi cronici. ibi zᵃ. medi cine uero. Pria in tot quot medicias ponit. partes patēt. Itē contrito. s. cū aqua & decocto. Item exusen est quedam lanugo. Itē ex nuce cipressi al' oleo nucis cypressi. Itē ozimi. i. basiliconis. Item ex cōgelatione aque. i. aqua i spissata. Itē & cal canto. i. flore eris. ¶MEdicine uero. Hic pōit curā polipi cronici. & dicit ꝙ qñ sic est debes po nere unguēta &c. Itē & calcātū. i. flos eris. Itē & colcotar est species uitrioli. Itē & atrimētū est etiā species uitrioli. Itē alcali est planta sup̄ quā crescit epithymū. Ita ponit Symon auctori tate Mesue. Itē alcalidicon est medicamē causti cū qđ describit Mesue in caᵒ de polipo. Itē ser pentis. i. serpētarie. ¶ALARNABET ¶Hic ponit curā cuiusdā speciei. Prio per medicinas. zᵒ per localia. zᵃ ibi. si autē ¶Dicit pmo ꝙ for te est rectius curare cū manu. sed pmo oꝫ euare ¶SI autē fuit ¶Hic ponit medicias locales. zᵃ ibi. & medicamē. 3ᵃ ibi. et qñq aggregat. 4ᵃ ibi quedā uero. 5ᵃ ibi. & ex eis que. 6ᵃ ibi. & qñq apostemat. 7ᵃ ibi. & xilocaracte. 8ᵃ ibi. & ex eis que. 9ᵃ ibi. & qñq abscindit. Dicit pmo quod qñ est leuis &c. ¶ET medicamen ¶Hic ponit secundā medicinā. & patet littera. Itē duoꝝ gra natoꝝ. s. numero al' acetosi & dulcis. Itē scorti .i. illi cortices & pulpe que remanēt post illam collaturā. Itē sicut massa. s. facta sicut pasta. Itē cū succo amboꝝ. s. granatoꝝ ¶ET qñq aggre gatur ¶Hic ponit 3ᵃᵐ medicinā. & patꝫ littera Itē acetosū magis. s. ad incidendū. ¶QVidā uero ¶Hic ponit quādā medicinā auctoritate alioꝝ & patet. Itē quidā uero. s. Rasis 3ᵒ conti nentis ¶ET ex eis ¶Hic ponit aliud medicam̄ & patet. Itē attrymentū uiride. & est uitriolū ¶ET qñq ¶Hic ponit aliud medicamē. et pꝫ Itē lutū. s. sigillatū.

Sternutatio. Hic determiāt đ ster nutatione. Et pmo notificat sternu tatiōes ponēs utilitatē & nocumē ta eius. zᵒ ponit medicinas ꝓhibē tes sternutationē. 3ᵒ ponit medicias que habent ipā facere. zᵃ ibi. ex eis. 3ᵃ ibi. sunt elleborus al bus. Primo notificat sternutationē. zᵒ ponit uti litates ster nutationis 3ᵒ poit nocumēta sternu tationis. 4ᵒ iteꝝ ponit iuuamenta. zᵃ ibi. pfecte extimauerunt. 3ᵃ ibi. & sternutaᵒ. 4ᵃ ibi. & ster nutatio. ¶Dicit pmo qđ sternutatio ē motus ꝑ prius cerebri ad expellendū huōrē &c. Itē pul moni. aliter pectori. Itē & eis que sequūtur ip sū. i. musculi uentris dyafragma. & huiusmōi ¶QVidā aūt extimauerūt. Hic ponit utili tatē sternutatiōis. & pmo ponit quādā utilita tē auctoritate Gal'. zᵒ reprobat. zᵃ ibi. Et illud non est. ¶Dicit pmo ꝙ qdam credūt qđ cereᵐ nō mouet ad sternutationē seu ad sternutādū Itē qdā. s. Gal'. in cōmento afforismi septie pti cule. sternutaᵒ fit in capite &c. Itē in aerē. i. ad uapores ul' uentū. Itē cū aere. s. exteriori. Itē naribus. i. p nares. ¶Nota ꝙ Gal'. uult qđ qñ cerebrū mouet ad expellendū qđ cōtristat. pᵒ trahit aerē & postea expmit aerē uersus rem cōtristantē. & aer exit simul cū illa re. ¶ET il lud nō est ¶Hic impugnat Gal'. uel illū q falso modo itelligit Gal'. si uolumꝰ ipꝫ saluare. & di cit qđ illud non ē necessariū. & arguit sic ad ster nutationē non ē necessarius aer exterior. igitur talis aer non attrahit tanq̄ necessarius ut fiat bñ expulsio a cerebᵒ nisi cōtristātis. añcedens patꝫ quia aer nō est necessariꝰ nisi ad replendum ua cuitates pectoris & cerebri. consequentia tenet. qa si aer iterior pōt moueri ad expellendū talē rē ideo nō requiritur exterior. Itē aer. s. exterior. Itē corpus. i. uacuitates corporis. qa cerebri & pec toris. Itē cuius. s. aeris. Item sit continua. i. tan gat. i. cōtinuet cū humore. Item cōprimit. i. exp mit. Itē motu laborioso lacertoꝝ sup̄ &c. igit construe. Itē uelaminis. i. dyafragmatis. Item ad exitū. i. ad expulsionē ¶Itē nota ꝙ sic in tussi aer expellit ad huiditates tussis. qa diuidit & sequestrat illas huiditates. ita est de aere i ster nutatiōe. Itē & est adiutus. s. humor. Itē ad ui ctoriā. s. euātiōis & expulsionis. Item ipꝫ. s. huō rē. Itē cōmittat. i. tangit. Itē ipm. s. humorē ¶ET sternutatio qdem ¶Hic ponit nocumēta sternutationis. Primo hoc. zᵒ ostendit situ ster nutatiōis auctoritate quorūdā. ibi zᵃ. indi ue ro ¶Dicit primo qđ sternutatio nocet in princi pio catarri. quia in tali tempore oportet humo rem quiescere in loco. ut digeratur. Secundum est ꝙ sternutatio quandoq multiplicat in febri bus. Item quā habet idest quam habere debet Itē & eis similibus. quia in aliis egritudinibꝰ Itē in retentione. i. in remotione. item nocentem .s. cutē. Item cōmotione sua. s. quā facit i humo ribus. Itē & sternutatio quidē. s quedā ¶Itē in pncipio febriū eleuant uapores & uadunt ad ce rebꝝ. & fit sternutatio ut expellat a cerebro. qa contristat ¶Dubitat qa dicit qđ sternutatio mo uet singultū. cōtrariū habet aphō. 37ᵃ. particla pblematū. prio pblemate. ubi dicit qđ sternuta tio quietat singultū ¶Dicendū qđ sternutatio. aut est cū repletione stomachi et capitis aut sin

repletione capitis & stomachi. Primo mō ster nutatio cōmouet singultū.qa cōmouent hūores stomachi. Si autē nō sit repletio stomachi sic nō cōmouet.& sic patet solu°. ¶ INdi uero ¶ Hic ponit situ̅ illi⁹ qui deb3 sternutare auctoritate indorum.& pat3 littera. Itē nō intuēs oppositionē forme.qa aliud h3 respicere. Rō ē qa pp cogitationes & dolositōes ad cogitatiōes contingit sternutationē remoueri.qa tota uirtus stat intenta cogitationi.& sic quiescit uirtus ab illa re.& p consequēs nō intēdit ad sternutationez.& ideo debet claudere oculos & respicere in altu3. Ite3 cōuersu3.i.obliquū.& nō directe ad foram respiciat.sed debet aliquātulū exaltare caput suu3.ut aer magis libere intret.ut uirt⁹ sit potentior. Et sic pōt solui ratio quā fac Auic.contra Gal'. Dicendo qđ nō ē necessariū i sternutatōe aer exterior.sed tñ fit melior & potentior sternuta° per attractionē aeris exterioris. Itē malicia.supple imo libere anhelabit. ¶ ET sternutatio. Hic reuertit ad ponendū iuuamēta sternutatōis. Et p̄mo ponit unū iuuamētū.2° aliud.3° ponit exceptionē.2ª ibi.& ipa ē ex eis.3ª ibi.uerum ipa nocet. Pri̊o facit hoc.2° reddit cā3 cuiusdā dicti. 2ª ibi & ppter hoc ¶ Dicit pmo qđ sternutatio iuuat caput.qa exsiccat caput &c. patet littera. Item aut ē grossa.s.materia. Itē que ñ ē digesta supple.sed ē pauca. Itē si aut.supple materia. Ite3 ē plus hoc.qa sit digesta & multa. Itē fortitudie cerebri.s.in expellēdo ¶ ET ppter hoc ¶ Hic reddit cām hui⁹ dicti & patet littera. Itē ut sanet nunq̄.quia uirtus expulsiua ē ibi debilitata qa nō pōt mouere. ¶ ET ipa ¶ Hic ponit secūdu3 iuuamentū.& dicit qđ ual3 multū &c. Itē faciunt partū facilē.qa fit mot⁹ aeris in deorsū & fit cōpressio fet⁹. ¶ VERVM ipsa. Hic ponit exceptionē.uel ponit nocumēta sternutatiōis & pat3 littera. Itē illud qđ sequit eā.s.materiā qa ē ibi mala cōplexio calida que nō indiget calefactiōe. Itē ab ipsa.s.materia.

EX eis que. Hic ponit medicias sternutationē phibentes.& p3 littera. Nota qđ rose mouēt sternutatōe3 ut ponit Mesue. Ratio ē qa confortant uirtutē expulsiuā cerebri.s3 oleū ro.tēperādo acuitatē materie facit cessare sternutationem & facit interi⁹ retineri uapores.qñ sorbit aquā cōprimunt uapores qui eleuant. itē & nefrin ē rosa alba siluestris. itē resupinatio sup puluinari phibet sternutationē. Rō ē qa in tali resupiatione fit maius nocumentū in pte posteriori quā sit nocumentū materie facientis sternutationē.& iō uirtus desistit ab ipo. Itē & frica° ocli et naris. Istud ponit Arz. Rō qa fricatio ē diuersio qda3 Ite3 & fortitudo.s.cōstrictionis oculi. Ite3 & uehementie eius cōstrictionis. Item humectātib⁹ supple & calefacientibus.hoc est ad remouendū tensionem inductam a uentositate.

SVnt elleborus ¶ Hic ponit medicinas faciētes sternutationē. ¶ Nota q puocamus sternutationē.aut incitādo uirture3 expulsiuā.sic faciunt oēs res mordicatiue. Alio modo confortādo uirtutē expulsiuā.sic confortāt calida si sternutatio fit a frigido. aut frigida si sternutatio fit a calido. Itē condisi.i. quedā radicule q̄ hñt facere lanā limpidā & clarā. Itē opiū al'apium Itē albederogi.i.basilicōis. Item rosa facit sternutationē.qa cōfortādo uirtutē incitat cerebru3 ad expellendum.

STernutet. ¶ Hic ponit curā qñ aliq̄ res cadit in naso & uis ipsa3 extrahere. Item in narē sanam idest i narem in qua non est res ingressa.

QVandoq3 fit &c. ¶ Hic ponit cura3 exiccationis nasi. Primo ponit cās. 2° curam.2ª ibi.& curatio &c. Dicit primo &c. ¶ De secunda dic q debes curare &c. Itē quo.i.quousq3 exiccatur.

QVandoq3 fit &c. ¶ Hic determinat de pruritu nasi.& dic qđ fit &c. Itē crisis.i.significātib⁹ crisi3. Itē loco suo.i.4° can.fen prima.

¶ Expositio super sexta fen. Incipit.

OS est membrū necessariū ad hoc ut ¶ In ista pte Auic.determinat de dispositionibus gustus & mēbrorum que sunt eius instrumēta. Et pmo ponit anothoia3 oris & ligue 2° determiat de dispositionib⁹ utriusq3.2ª ibi. qñq3 accidit. Primo notificat os q̄tu3 ad anothomiā.2° ponit anothomiā lingue.2ª ibi.& lingua ¶ Primo ponit anothomiā oris q̄tum ad utilitates & iuuamēta.& dic qđ os ē mēbrū necessam ad accipiendū cibū qui uadit ad stomachū et ad expellendū superfluitates stomachi.que igitur nō pñt bñ expelli p inferi⁹ expellunt per os supi⁹ & ē necessariū ad uociferatiōe &c. itē ad concauitatē inferiorē.i.ad stomachū.itē ad concauitate3 supiorē.s.pectoris.itē cum elongant.s.ab euacuatiōe.s.quia i stomacho moriant. ¶ Nota qđ illud q deb3 ire p cannā pulmōis ad cor ad refrigerandū calidū cordis.& illud qđ deb3 trāsire ad stomachū & fieri chilus.o3 q quodlib3 uadat p os.licet.n.os non sit creatū ad attrahēdum aerē.sed ad capiendū nutrimentū.sed nares sint creata ad attrahendum.aerē.tñ impossibile ē qđ talis aer uadat ad cor q uadat per os & sic ē necessariū ad aere3 attrahendū. Et simi

liter cib⁹ non pōt uenire ad stomachū nisi tran seat p os. Et ió ē creatū ꝓpter nutrimentū acci piendū. & ꝓpter aerem attrahendū necessariū ad refrigeriū cordis. ¶ Item nota qđ os etiā est membꝝ cōe. ad omnes homines q̄ hn̄t loq. Alia aūt aīalia nō loquūtur. sed uociferant. sed aliqua uociferāt. siue uociferent. siue loquātur os est necessariū ad utrūq. Dicit aūt in reliq̄s uociferantibus ad differentiā q̄rūdam q̄ uocife rant & nō hn̄t os sic cicade. & ideo os est mem brū cōe ad animalia que loquūtur & ad illa q̄ uociferāt ex sufflatiōe. i. expellendo aerē. & iō dicit ex sufflatione. ¶ ET lingua. Hic ponit anothomiā lingue. Et primo ponit anothomiā lingue quātū ad utilitatē ꝑncipalē per quā lin gua est creata. 2° quātum ad utilitatē lingue q̄ ē locutio. 3° ponit anathomiā quantū ad substan tiā lingue. 4° quātū ad colligantiā. 2ª ibi & me lior. 3ª ibi. & substantia q̄dem. 4ª ibi. & sub ea sunt. Dicit p̄rio qđ lingua ē mēbꝝ & ē instr̄m qđ facit permutationē et diuisionē cibi & uocis & litteraꝝ. & ē organū gustus. Et sua supficies interior ē continua cū superficie stomachi. Item mēbꝝ eius. s. oris. Itē cōuersiōis. i. ꝑmutatiōis Nota qđ cib⁹ aliqualiter conuersionē recipit in ore & digestiōē. & ideo lingua facit ad ꝑmuta tionē cibi masticati. Itē & incisio. i. dearticulatio uocis. Itē & extractio. i. dearticulatio & diuisio litteraꝝ. Itē fit cū ea & lingua. Itē discretio gu stus. i. receptio gustabil. Itē exterioris. al' iferio ris. i. ꝓfunde nō superficialis. Itē & iferiori pte stomachi. i. cū alia tunica que ē neruosa. Itē cutis strata & cōtexta. Itē in duo media. s. in pte dex tra & sinistra. Itē corā cōmissura uentriculi. i. corā uua. al'r in duo media. i. in duas ptes. Itē co raꝫ cōmixtura neruali. i. loco cōmixtiōis neruoꝝ ad musculos. Itē corā cōmissura. i. i loco sub lin gua ubi ligat̄ lingua cū ligam̄to qđ uulgariter dicit̄ la popita. Itē & inter illa duo. i. inter illas duas ptes lingue. Itē iam sciuisti. s. ꝑmo can. fen ꝑma cap° de anathomia. Item lacertos. i. neruos lingue motiuū & sensibilē. qa ē ibi unus neruus sensitiuus qui dat sensū gust⁹. & ē alius neru⁹ motiuus qui dat motū lingue. Pro euidētia hu ius partis nota. ut habet̄ 2° colliget ca° de iuua mentis gust⁹. lingua ē instr̄m gust⁹ que hꝫ face re iuuamentū. qa destruit gustabile. & ōndit sa pores. & habet discretionē facere i loquela. et de articulatione in litteris & sillabis. Itē etiā 6° d̄ naturalib⁹ parte 2ª ca° 4° dicit qđ ligua que ē instr̄m gust⁹ recipit sapores per saliuā que ē instr̄m gust⁹. saliua aūt nulli⁹ ē saporis qn̄ ē in ꝓpria natura. qn̄ aūt ē permixt⁹ secū sapor ali cuius saporis. tunc oīa que gustāt apparēt illi⁹ saporis cuius ē saliua. ¶ Dubiū aūt ē apud eum Vtꝝ res gustabiles saporose ꝑmisceant̄ cū sali

ua. & sic fiat simul cū saliua de latio gustabilis ad gustū. ul' fiat solūmō alteratiō. & sic uidet̄ i nuere ꝙ sic i odoratu uapores eleuant̄ ab odora bili ꝑmixto cū aere. ita etiā ꝑmisceat̄ corporal'r res sapida cū saliua. & uidet̄ innuere ꝙ si res sa pide possūt uenire usq̄ ad linguā absq̄ permix tione saliue qđ lingua reciperet saporē sine me dio & dicit qđ non sic est de gustu sic de uisu. qa in uisu sensibile positū sup̄ sensum nō sentit̄ sed illa ꝓpositio non est uera de sensu gustus. de sensu aūt tactus nō facit de hoc mētionē. sed Auer. 2° colligē uidet̄ inuere qđ caro fit instru mentū tactus. qđ sicut tactus cōicat omni aīali ita ēt caro ul' aliqđ ꝓportionale carni. ¶ Dubi tat tn̄ Auerois in dicto loco nunqd res punctici ul' stiptici saporis possit gustari qđ nō. qa talis res hēt opilare. 9° habet opilare transitū rei sa poralis ad organū gustus. ¶ Dicit ꝙ res sapo rabiles q̄tūcūq̄ sint stiptice & pontice. tamē pp ꝑmixtionē eaꝝ cum saliua penetrāt usq̄ ad or ganū gustus. tn̄ bene ꝓhiberent delationem ad neruos qui sunt instrumentū gust⁹. Auic tn̄ nō dicit que sit ꝑma cōtrarietas de qua habeat in dicare gustus. sed Auer. 2° de aīa cōmento. 94° & cōmento. 104°. et etiā philosoph⁹ i ttx. cōmen ti uult ꝙ sapor dulcis & amarus sint extremi sapores. Omnes aūt alij sunt medij & permixti cum istis & gustus habet iudicare de dulci & amaro & aliis sapotibus mediis. Gal. aūt uult qđ extremi sapores sint dulcis & ponticus. oēs aūt alij sunt medij. sed Cōmentator inuit cōcor diā inter philosophū & Gal. qa si non conside ramus sapores rōe alterationis que fit in corpo re nostro. sic est ueꝝ illud qđ dic̄ Gal. qa sapor acutus magis calefac̄. & res saporis pōtici ma gis infrigidat. Et ideo rōe illius ē ueꝝ illud qđ dicit Gal. ¶ Si aūt cōsiderem⁹ ꝑceptionem rei gustabil' ex parte delectatiōis tristitie. sic ē ueꝝ illud qđ dic̄ Gal. ¶ Si aūt cōsiderem⁹ ꝑceptio nem rei gustabil' ex pte delectatiōis & tristitie. sic est ueꝝ illud qđ dicit philosophus. qa dul cis & amarus sunt extremi. & alij sunt medij. Auic. tn̄ alibi ponit utilitatē lingue solū ad hoc qđ est instrumentū gust⁹. tn̄ hic in littera ponit alias uirtutes seu utilitates. ¶ Itē nota ꝙ au ctores uolūt qđ maior sensus sit in ꝑn° lingue. sed sensus &c. ¶ In oppositū. qa si teneamus punctū lingue solum in aliq̄ liquore non ꝑcipit̄ sapor. sed qn̄ uadit usq̄ ad radicē ꝑcipit̄ sapor statim. sed hoc nūc dimittat̄. ¶ ET melior. ¶ Hic notificat linguā p anothomiā q̄tū ad quandam utilitatem que est potentia. ad bn̄ loquendū. & pꝫ littera. Itē que est cōmensurata i longitudi ne. qa nō est nimis longa. ratio est quia uō pōt bn̄ moueri per os. ¶ ET substātia q̄dē. ¶ Hic notificat linguā p anothomiā q̄tū ad substātiā

suam.& dicitiqđ substantia sua ē &c̄.Itez ue ne parue.s.pulsatiles. Item ex colore eius.s.san guis.a lingue. Itez nota qđ cadūt a neruis q̄ tuor.qa duo nerui ueniūt ex una pte.s.sinistra aliter a neruis.4.i.a quarto pari neruoꝝ.quia a quarto pari uenit qdam ram⁹ ad linguā ad dā dum gustum.& aliqd de 3° pari pmiscet̄ cum quarto pari p linguā ad dandū sensū & motū lingue.Itē in suo simili.i.in mēbro similis q̄tita tis ibi. ET sub ea sūt. Hic notificat anatho miā lingue q̄tū ad colligātiā.& patz littera.Itē ingredit̄.s.illas carnes glādosas.Itē rorē lingue qa illa saliua irrorat linguā.Itē in circuitu eius .s.lingue. Per istā rōez pbat. Amc.qa i ore fiat aliq̄ digestio.sig^m cui⁹ ē.qa triticū masticatū.

Q Vandoq̄ accidit Hic determinat de dispōne lingue.Et hoc pmo i ge nerali.2° in speciali.2ª ibi nocumen tū.Prio ponit i generali egritudies contingentes in lingua & etiā signa. 2° curatōes 2ª ibi.qn̄q̄ aūt.Prio ponit egritudines que pn̄t cōtingere in lingua.2° ponit signa. 2ª ibi.lingue qdem.Prio ondit nocumta que contingunt in lin gua ab egritudinibus eius.2° declarat illas egri tudines nocentes lingue.ita ut ei⁹ opa° auferat̄ aut diminuat̄.aut corrumpit̄ &c̄. Nota q̄ i lin gua ē motus & tact⁹.& ideo pōt esse nocumen tuz in lingua.& quātū ad motū & q̄tū ad tactū motu qa aliqn̄ nullo modo mouet̄.s.si sit parali tica.aliqn̄ diminute mouet̄.sed nō mouet̄ sic de bet.aliqn̄ corrumpit̄ mot⁹ lingue ut qn̄ spasma ret̄ &c̄. Contingunt & alia nocumenta sensus gustus lingue.aut in sensu tact⁹ ipius.qa aut n̄ gustet.aut diminute gustet.aut corrupte gustet & tunc gustat corrupte qn̄ iudicat sapores 2^m qđ nō debet.Itē nota dicit potentiā euacuādi.s. nocumentū.Itē cū debiliori qa possibile ē qđ le datur gustus anteq̄ tactus ita quod leditur gu stus & non tactus. quia gustus est debilior ta ctu. Sed tu dices pōt ne ledi tact⁹ & nō gustus Dicendū qđ sic pp̄ter diuersas pportiones req̄ sitas in organis.qa fit 2^m diuersaz pportionem receptio tangibilis a receptione gustabilis.& iō pōt ledi bona pportio i tactu & nō in gustu pp diuersos neruos. ET egtudo qdē. Hic pōit egtudines que contingūt in lingua.& pz littera. Itē officialis.i.cōposita.Itē permuta° in quanti tate & in figura ē sub genere male cōpositionis. Itē quare nō debilitat̄ prius.i.sicut pus dū erat sana.Itē singularis.i.cōtinuitatis.Itē compositi qa in mēbro qđ pōt solui ex utraq̄ materia sz cōplexionalis cōpositionalis. Itē pprius ei.s.lin gue. ET lingue Hic ponit signa significan tia egritudines in lingua.& sex facit.sicut docet significare ex sex signis.Prio ex sapore. 2° ex co lore.3° ex siccitate.4° ex motu. 5° ex q̄tumitione 6° ex apostematib⁹.2ª ibi.et cū significa°.3ª ibi & qn̄q̄ significatio.4ª ibi.et qn̄q̄ significat̄.5ª ibi.aut ex dispōne.6ª ibi.& qn̄q̄ significatur. Prima docet significare super complexionem ex traneam lingue ex sapore & patet.Itez & cōplo .s.extranea. Item similis acetositati.ut qn̄ sta a cesum permisceretur cum saliua. Item dulcedini quando est pmixtus sanguis cuz saliua. Du bitat̄ quia phūs.36. probleumatū.5.pbleuma te querit pp̄ter quid lingua dulcis non fit.ergo nūquam habet dulcedinem pp̄ter distillatiōez sanguis aut flegmatis dulcis. Ad phm̄ dico q̄ ip se querit illud pbleuma.quia magis facile ē lin guā fieri dulcē ex pmixtiōe sanguis q̄ ipam fie ri amarā ex admixtiōe colere. Cum significa tio. Hic docet significare sup dispōez lingue ex colore ipi us.& pz littera.Itez significat apo stema.q̄ si ē multitudo sig̃ficat sanguis dn̄iuz est aspitas pp̄ter magnā caliditatē Itē si color est diuersus.i.citrin⁹ ET qn̄q̄ significatio. Hic docet significare p siccitatē & humiditatē & patz littera.Item ē claritas i superficie liu gue.qa substantia liugue apparet clara.qa sicci tas depurat supfluitates.Item.s.hūorem uiseo sum.Itē agregatū in ea.s.in lingua. Itē qui est in ipa.i.ante siccitatē puram que est leuis.& in grossatū a calido. ET qn̄q̄ Hic docet sig̃fi care per diminutionē lingue & pz littera. Item detumitiōis.al' diminutiōis.s.lingue. Itez gene rat̄ mot⁹ eius.qa lingua ē grossa.Itē aut humi ditatis.s.alterius. ET qn̄q̄ Hic docz sig̃fi care p apostemata sup dispōes lingue. Itē que ondimus.s.pma fen hui⁹ canonis.

Q Vandoq̄ Hic ponit curatiōes.p° ponit curationē egtudinū lingue.p uenientiū p colligātiaz siue per cōi tatez.2° puenientiū p se.2ª ibi. & qn̄q̄ ē. Dicit qđ aliqn̄ ē egtudo in lingua per cōitatez &c̄.Itē cuz cōitate.s.lingue.Item sciui sti in suo ca°.qa de capite in pma fen.& de sto macho īfra. ET qn̄q̄ Hic ponit curationē egtudinū lingue puenientiū p se. Et pmo ponit modos qbus admistram⁹ medicinas in egtudi nibus lingue.2° ponit quēdaz can.2ª ibi.& opz ut.Prima pz. Itē curatio ppria.s.ipius lingue. Itē fluxu.i.per fluxū. Itē illa que faciūt uoitū .s.transeūt per mēbra nobilia magis q̄ illa que faciūt secessuz.Itē collationib⁹ Itē cōpresse.s. ut non sint rotūde.sed sint cōpsse in for^a lupi ni. ET oportz. Hic ponit quēdaz can.corre ctiuum.& pz littera.Itē a cursu eaꝝ.s.supflui tatū.Itē ad ipa.i.ad guttur & pulmonem.

N Ocumentū. Hic in speāli determi nat de dispōnibus lingue & oris. Et pmo determiat de nocumentis que sunt actiones lese.2° de egritu

dinib9.zª ibi lingue mollificatio. Primo poit cās nocumētoꝶ.z° signa.3° curā.zª ibi.significatur 3ª ibi.cura ei9. ¶ Dic̄ pmo qđ nocumētū3 ingredit̄ i gustu tribus modis &c̄. ¶ De zª dic̄ ꝙ signa dicta i precedēti cap°. Itē ex modis tribus notis.s.ablationis diminutiōis & corruptionis. Itē cu3 cōitate.s.cerebri & stomachi. Ite3 aut egritudie officiali.supple aut opillatiōe cōtinuitatis. Item inuimus.s.i pcedenti cap°.

CVra eius. ¶ Hic ponit curā. Et pri° qn̄ nocumentū ē per cōitatē.z° qn̄ est per se.zª ibi. & admistrentur. Dicit pmo &c̄. Itē in ca° egritudinum cerebri.s.fen pma hui9 can. Ite naptico.i.de illa cōtrata. Itē grossus quia flaticus. ¶ ET admistrētur. Hic ponit cura3 qn̄ est nocumentū pprīū in lingua. & patet littera. Item cibis acutis.s.si humor ibi cōtētus ē grossus uiscos9.

LIngue mollificatio. ¶ In precedēti Auic.posuit anathomia3 lingue & oris.& determinauit in generali de egritudinib9 & nocumētis lingue & oris. ¶ Hic determinat in speciali de egritudinibus oris & lingue.& tot fac̄ quot sūt egritudines lingue & oris de qbus determiat. Prio de molificatione & grauitate.z° đ spasmo &c̄. partes patent per capla. Prio notificādo molificationem ponit cās eius.z° signa.3° cura3.zª ibi. et quādoq significat.3ª ibi.oport3 ut mūdificet̄ ¶ Dicit prio ꝙ molificatio lingue est unum đ nocumētis dictis.quia.s.est diminutio ul ablatio mot9 &c̄. Item aut aquosa. Itē ramo.s.nerui. Itē ab ipo.s.cerebro. Itē ad eam.s.linguā. Nota ꝙ quādo nocumēta sunt in organis aliis sensiteriis ab organo gustus.tūc significādū est ꝙ nocumētu3 ꝙ est in lingua est pp cōitatem ad cerebrū.qa cerebrū trasmittit lingue spm̄ sensitiuum sicut mittit aliis organis.iō dicit in reliqs mēbris acquirētib9 a cerebro &c̄. Itē sensu3 & motu3.i.spiritū seusitiuū. ¶ ET qn̄q significatur. ¶ Hic ponit signa.& dicit qđ qn̄ est rubedo &c̄. Itē subtilis aquosa.i.flatica. Itē paucitas iuuamēti in administratiōe resolutiuoꝶ. Resolutiua eni qa calida sunt materiā istā flaticā faciūt magis fluere.et ideo magis mollificāt. Itē alteretur.i.mollefiat. Itē alfefe.i.qn̄ aliqs uult loqui & dicit fefe. Altheten est qn̄ aliqs uult loqui et dicit teten. Itē soluat̄.i.liberat̄ al mollificat̄. Itē ppter liquefactionē.supple et resolutionē.aliter ppter liquefactionē.supple absq resolutione. Itē altahaa.i.utēs thaa uel caa cu3 loquuntur.

OPortet ut mūdificetur. ¶ Hic ponit curā. Prio p medicinas.z° p localia. zª ibi.deide curet̄. ¶ Dicit p° ꝙ tu debes mundificare cū hiera minori deide cū hieris magis &c̄. Itē cū hiera minori.i. hiera Gal. Itē hieris maiorib9 qa cū hiera archigenis hermetis & logodion. ¶ DEINde curetur. Hic ponit curā per medicias locales. Et p° ponit curā localiū in generali. z° in spēali.zª ibi medicine uero pprie. Dicit prio ꝙ tu debes administrare gargarismata. Itē duo pria capitula.s.qa pmu3 est de euātionibus.zm est de gargarismis & localib9. Itē in regimie egritudinū caliditatis.i.pma fen huius can. ¶ MEdicie aute3. Hic in speciali ponit curā mollificatōis lingue. Et pmo pōit quedā remedia.z° quasdā descriptiones.zª ibi.descriptio pillaꝶ. ¶ Dic̄ p° &c̄. Itē zm plurim esse eaꝶ.i.zm plurimū sue essentie et sue uirtutis. Itē alhasce. Itē almuri.i.quoddam salsamentū. Itē sup collū.s.ad diuertendū. Item dragāti.i.gūma draganti. Item hūme uiscose ut gūme psilii & citonioꝶ. Descriptio pillularum ¶ Hic ponit aliquas descriptiōes.zª ibi.& ex eis 3ª ibi.ex ellectuariis.4ª ibi.& cū resolutiua.5ª ibi.& multociēs.6ª ibi.& qđ pueri. Dicit p° qđ pille &c̄. Itē glutinis alimbat.i.terbētine ¶ ET ex eis. ¶ Hic ponit aliā & p3 littera. Itē naptio.i.de illa cōtrata. ¶ ET ex ellectuariis. Hic ponit aliud medicamen. & p3 littera. Itē cimini carmeni.i.de illa cōtrata. Ite3 piperis.s. nigri. ¶ ET cū resolutiua. ¶ Hic ponit aliud & patet. Ite3 resolutiua.s.pura. Itē sit subtilis.s.hn̄s de caliditate. Itē aldarsesachā ei9 ponit̄ cinamomū pmixtū cum rosis. ¶ ET multociēs Hic ponit qntu3 medicamē.& p3. Itē uehementem.i.forte3. ¶ ET qn̄q puer. Hic ponit medicinā ad pueros & patet littera.

SPasmus lingue &c̄. ¶ Hic determinat de spasmo lingue. Et pmo ponit cās.z° curā.zª ibi.nō elongatur Dicit ꝙ spasmus lingue aliqn̄ fit ab huiditate uiscosa.aliqn̄ ab humore mlico. & qn̄q ex siccitate in febrib9. Itē constringente.s.tā in longitudie q̄ in latitudie. Itē zm uia3 exicationis.s.ppter huidi cōsūptionē. Ite3 & siccitatis.s.qlitatiue. Itē dic̄ & spasm9 qn̄q.qa al'n facit apparere nocumentū. & aliqn̄ non.ut quādo lingua ess3 nimis longa.qa tūc aliqua spasmatione iuuaretur.

NOn elongatur. ¶ Hic ponit cura3 & dicit qđ illo mō curat̄ spasmus lingue quō curat̄ spasmus uniuersalis de quo dictū ē zª fen hui9 canonis. Oportet ēt facere aliqua ppria remedia lingue &c̄. Itē in fen ppria hui9 libri.i.fen zª. Item ex summa illius.i.curā assumēdo & radicis colli.i.uersus caput & uersus collū. Item corona regia.i.mellilotū. Ite3 farfasa.i.trifolium. al est quedā spēs portulace. Itē sigillati3.i.quelibet per se. Itē i eo.i.ore. Itē & qn̄ fit in febribus ppter siccitate3.s.spasmus lingue. Item al

kerua.s.si ibi est humor frigidus uiscosus. sed littera uidet̃ corrupta. quia i littera iudei non i uenitur alkerua. & melius stat q̃ nostra. qa ñ deb3 ibi esse aliquod calidum.

Q Vandoq; fit. ¶ Hic determinat de magnitudie ligue. Et p̃mo poit cās z° curā. zª ibi. sanguinea. ¶ Dicit p̃mo qđ aliqñ magficat̃ lingua a dominio sanguis. aliqñ a flăte &c̃. ¶ Item exci tatiua. i. faceret excitationẽ. i. apostemationẽ flă ticam siue inflationẽ. & hoc qa Rasis prio cõti nentis uocauit apostea flăticu3 excitatione3. Itẽ & hui⁹ qdem magnitudis. s. apostemose. Item ex drã qa h3 drãm ab alia magtudie ligue.

S Anguinee. ¶ Hic ponit curā. Primo magnitudinis facte a materia sang̃ nea. z° a flătica. zª ibi. & facte ab humiditatib⁹. Dicit p̃mo &c̃. ET facte ab humiditatib⁹. ¶ Hic ponit cura3 mollifi catiõis facte a materia flătica. & patet lrã. Itẽ ex humiditatib⁹. s. flăticis. Itẽ piper. s. nigrum. Itẽ ad mẽsurā. i. ad quãtitatẽ. Itẽ & uolatilib⁹ ambulatiuis. qa aliqª animalia uolãt & nõ am bulant. sicut irũdines. Itẽ remollificata ẽ lingua. s. p̃pter mollificationẽ ligamenti.

Q Vandoq; accidit. ¶ Hic determinat de abbreuiatiõe lingue. Et prio po nit cās. z° curā. zª ibi. de ea quide3. Dicit prio ꝙ aliquãdo accidit &c̃. Itẽ sub capite lingue. qa in radice.

D E ea qdem. ¶ Hic ponit curā. Et p° excusat se a cura abbreuiatiõis lin gue p̃pter spasmum. z° ponit curā abbreuiationis ip̃ius p̃pter abbre uiationẽ ligamẽti. zª ibi. eius uero. Dicit prio ꝙ cu3 dictũ est &c̃. ¶ EIVS uero. ¶ Hic põit curā abbreuiatiõis p̃pter abbreuiationem ligamenti &c̃. & patet littera. ¶ Nota qđ aliqñ pueri non possunt loqui. qa lingua eoꝝ nimis ligata est cũ palato. sed barbitonsores icidũt & sanant̃. Itẽ i solutõe ligue ut ligua sit soluta ad loquẽdũ. Itẽ pauẽdo. i. timẽdo. Itẽ & subtiliat̃. i. ingeniatur.

Q Vandoq; accidit. ¶ Hic determinat de apostematib⁹ lingue. Et primo ponit cās. z° curā. zª ibi. apostẽata Pria patet. Itẽ apostẽata calida. s. sanguinea & colerica. Item in signis apostẽatu3. i. 4° can. fen 3ª.

A Postemata. ¶ Hic ponit curā aposte matu3 calidoꝝ. z° flăticoꝝ. 3° duto ru3. zª ibi. si autẽ apostẽa. 3ª ibi ꝙ si apostẽa. ¶ Dicit p̃mo qđ qñ apo stema est calidũ. debes flomare &c̃. patet. Item illud. i. solutio uẽtris. Itẽ si autẽ nõ resoluit̃ ex se. i. per se. Itẽ admistrant̃ stiptica i ore. ut ex ap tione nõ currat materia ad linguã. Itẽ qñq; ual3 ad illud. i. ad apostẽa calidũ in p̃n°. SI aũt apo stema. Hic ponit curā apostẽatu3 flăticoru3 lin gue. & dic̃ qđ qñ sic est. debes admistrare radi ce3 feniculi &c̃. Itẽ ultim⁹ stat⁹. s. i p̃n° declina tionis. Vnde indiget̃ resolutõe. Itẽ & anectatur. i. applicet̃. Itẽ danich est põdus. 8. g̃noꝝ ordei Itẽ inquit Gal. s. 9° terapen. 4° cap° iuxta finẽ. ¶ QVOD si apostema. ¶ Hic põit curā apo stematũ duroꝝ lingue. & pat3 lrã. Itẽ đ uuis. s. passis etc̃. Reliq̃ capitla hui⁹ fen 6 patẽt legẽti

¶ Incipit expositio sup septima fen.

IAm sciuisti ꝙ loquuti &c̃. In p̃cedenti determiauit. A. de dispositionib⁹ gustus & organi ei⁹. ¶ Hic determinat de dispositionib⁹ dentiũ. Et p̃mo p̃mittẽdo anothomia3 eoꝝ ponit signa ei⁹ per que sigficam⁹ sup com plexionẽ dentiũ. z° determiat de dispõnib⁹ den tiu3. zª ibi. qui uult. Primo remittit nos aliquali ter p anothoia dentiũ ad locũ aliu3 ponẽdo ali quas utilitates eoꝝ. z° ponit eg̃tudines cõtingen tes dentibus. 3° ponit sigª complexionũ dentiu3 zª ibi. & qñq;. 3ª ibi. & scias. ¶ Dic̃ p̃mo qđ tu iam sciuisti anothomiã dentiũ. qñ fuit loquut⁹ de anothoia &c̃. Iam sciuisti. s. p̃mo can. ca° de anothoia dẽtiũ. Itẽ lenib⁹. i. molib⁹. ¶ Ad euidẽ tiã hui⁹ capitli nõ ꝙ dẽtes sũt ossa & differũt ab ossib⁹ aliis ex p̃te materie ex qª generant̃ qa talia ossa generant̃ ex semie uiri & mulieris z^m Gal. de spmate & z^m philosophũ p̃mo de gene ratiõe aĩaliu3 in plurib⁹ capitul. & scđm Auic. mẽbra spmatica nõ generant̃ ex spermate. s3 ex sanguie mẽstruo dealbato reducto uersus natu ram semis. qa secundũ pluri^m semẽ uiri est sic efficiẽs. & sperma femelle iuuat ad generatiõe3 sed quõcũq; sit ossa. sunt mẽbra spmatica q̃ ge nerant̃ ex semie. sed dentes non fiũt ex semie. s3 ex sanguie habẽte cõuersione3 uersus naturam seminis. & iõ dentes generant̃ ex sanguie in quo remãsit uirtus seminis. & generant̃ ex supfluo nutrimẽti mandibulaꝝ & cancri. Similiter dif ferunt ex sensu. qa alia ossa nõ sentiunt. sed den tes sic. ¶ Sed diceret aliqs. imo non sentiunt. sed sensus est in gingiuis. ¶ Dicendũ ꝙ dentes senti unt. qa existẽte dolore cõgelatiuo i dente extra cto nõ reãnet dolor in gingiuis. igit̃ i essentia dẽ tis erat sensus. quia p quosdam neruulos p̃ucs ortos a 3° pari neruoꝝ mistrant̃ sp̃us sensitiui dentibus. & i õ dẽtes sentiũt & ponunt̃ dentes medij iter mẽbra spmatica & mẽbra carnifor mia. ¶ Sed tu dices si sentiũt quare nõ regene rant̃ in qualibet etate sicut fit membrorum car niformium. Dicendum quod qa dentes generã

tur ex supfluo nutrimenti pcedētib⁹ etatib⁹ posterioribꝰ.qa deficit nutrimentū offiū.ideo non fit regeneratio dentiū. Itē si accidat ꝙ in senib⁹ aliqñ regenerent.hoc ē mōstruosuꝫ.quia ex supfluo huido cerebri. ¶ Sed tu dices quare non oriunt a pncipio natiuitatis. ¶ Dicendū ꝙ quia materia agit ppter fineꝫ.& iō qa non ē necesse fieri generationē dentiū in pma etate.iō natura nō generauit ipos i tali etate. Sed tu dices sunt ne dentes mēbra spmatica uel carniformia ¶ Dicendū qd q̄tuꝫ ad modū substātie.& q̄tum ad quedā accidētia sunt mēbra spmatica.sed q̄tuꝫ ad officiū.qa hñt facere masticationē & faciūt ad formationē uocis ponunt mēbra officialia. ¶ Itē nota ꝙ dentes sunt in numero.3z.& aliqñ sunt.z8 ¶ Itē nota qd aliq dentes facti sunt ad incidendū.aliq ad terrendū & molliendū.Illi q̄ hñt incidere uocant dentes canini qui hñt ualde magnas radices .sed molares hñt radices.quia inferiores hñt duas radices.sed illi q sunt i mandibula supiori hñt tres ut plurim.& hñt isti dētes circa radicē quoddā ligamentū ppter ligare dentes ¶ ET qñq accidunt. Hic ponit egritudines cōtingentes in dentib⁹.Et pmo ostendit in dentib⁹ accidere egritudies simplices. z° cōpositas.z^a ibi.& qñq accidūt eis.Pria patet ¶ Nota qd accidūt dentibus egritudines mollificationis qa dentes nostri nō sunt firmi in mandibula. sꝫ cadunt inferi⁹.uł etiā qa implent hūiditate que imbibit i illis neruiculis paruis uenietib⁹ ad radices dentiū.Itē in epithimab⁹ cōpositis ppter epithimata que cōponūt super eos.Itē fricationes.s.uni⁹ cū altero.ut superior cū inferiori stupor.i.dolor stupefactiu⁹ qui fit ppter obtusionem sensus.Itē uni ambo℞.s.frigori uel caliditati. ¶ ET qñq accidūt ¶ Hic ostēdit egritudies cōpositas fieri i dentib⁹.Prio pmittit illud.z° pbat.z^a ibi.& illud qdeꝫ. ¶ Dic pmo qd dētes aliqñ apostemant ¶ De z^a arguit sic.omne mēb℞ qd est aptū recipere nutrimentū est aptum recipere supfluitates nutrimēti. sed dentes sunt huiusmodi.ergo &c̄. Tunc sic tał superfluitas est apta generare apostēa. Propter qd nota quod Serapio fuit isti⁹ opiniōis ꝙ nec ossa nec cereb℞ apostemant.Ratio est qa nō possunt eleuari i tu more.modo ad apostemationē reqritur tumor. Hoc pbat qa mēbra nō possunt extēdi.ergo nec tumefieri.Similiter mēbra mollia fluūt ut aq^a igit nō possunt apostemari.modo Auic.tꝫ oppositū hic i rōe sua que ē demōstratiua ¶ Propter qd nota qd quoddā est apostēa causatū p uiaꝫ defluxus.& quoddā per uiaꝫ digestiōis mō rō Auic. pbat qd dato ꝙ dentes non apostement p uiaꝫ defluxus.tñ apostemant p uiā congestiōis. Itē & additionē semp.s.uiuēte aīali.ut appet i eqs &c̄. ¶ ET scias. Hic pōit sig^a complōnū dentiuꝫ.& patet lr̄a.Itē est colerica.s.complo.

Qui uult. Hic determiat de dispositionib⁹ dētiū.Et prio determiat de conseruatiōe dentiū.z° ponit medicinas dentiū.3° determinat de dolore dentiū.z^a ibi.Medicine dentiū.3^a ibi scias aūt.Prio ostendit a qbus debet se cauere i cōseruatione dētiū. z° ostēdit qb⁹ debem⁹ uti.z^a ibi fricatiōes.Prio premittit intentiones que haberi debēt in conseruatōe dētiuꝫ z° illas declarat. z^a ibi.ex qbus est.Pria patꝫ.Itē 8° res.i.intētiōes. ¶ EX qbus est. Hic ponit istas intētiones 8° z^a ibi.ex eis.3^a ibi.& ex eis.4^a ibi & ex eis.qnta ibi.& ex eis.6^a ibi.& eis.7^a ibi.& ex eis.8^a ibi & ex eis.Prima patꝫ. Ratio pmi est qa eleuant uapores a cibo corrupto.& ueniūt ad gingiuas & dentes & nocent.Itē sicut lac.qa cito corrumpit.Itē & pisces saliti.s. aliqui.& pisces parui .s.aliqui.Item aut malitia.i. ppter malitiā. Iteꝫ scita sunt.s.pmo can.fen.3^a ca° de regie eius qd cōmedit & bibit. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit secundā itentiōnē habendā.& pꝫ littera.Ratio ē. quia in uomitu elleuātur uapores & nocēt dētibus ¶ ET ex eis. Hic ponit tertiā itentiōnē habendam.& patꝫ.Iteꝫ uisci.i.uiscosi.Ratio ē ut nō teneant ille res i dentib⁹.Iteꝫ cū est dulcis scꝫ quia stat magis affixa ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit quartā intentiōeꝫ.& patꝫ. ¶ ET ex eis. Hic ponit qntaꝫ intentionē.& pꝫ littera. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit sextā intentioneꝫ.& pꝫ littera ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit septimā intentionem & patet littera. ¶ ET ex eis ¶ Hic ponit octauam itentiōnē.& pꝫ littera. Iteꝫ & singularib⁹ .s.z° can. ¶ Fricatiōes aūt ¶ Hic ōndit qb⁹ dꝫ uti.Et pmo ostendit ꝙ debet uti fricatiōe.z° ōndit cum qbus debꝫ fieri frica°.z^a ibi.& melius Dicit pmo qd fricationes debent fieri tempate &c̄.Iteꝫ lapides.i.lapidatiōes que fiūt circa dētes ¶ ET melius ¶ Hic ōndit cuꝫ qbus debēt fricari dentes. Et pmo facit hoc.z° ostendit cuꝫ qbus deēbt ablui.z^a ibi.& ex eis que cōseruant Dicit pmo qd bonū est qd fiant fricationes cuꝫ ligno odorifero &c̄.Item stipticitas & amaritudo.s.sic lignuꝫ aloes.mirri ḡna & mori .Itē cū oleo.s.ad phibendū impssionē uapo℞. Item sit .s.illud oleum cōe.Itē & neriden.i.spica.Itē & declinatio ad frigus.s.Iteꝫ ambo℞.s.ꝫuchari et mell.Item inferi⁹ melle.s.abstergēdo & aliis. ¶ ET ex eis ¶ Hic docet admīstrare lotionem oris & tot facit quot medicias poīt.ptes patēt. Iteꝫ colluat.i.abluat ¶ ET similiter ¶ Hic ponit aliā medicinā.& pꝫ. Iteꝫ mel.i.aqua mellis. Itē ꝫucha℞.i.aqua ꝫuchari ¶ ET cum dens ē. Hic ponit aliā medicinā & pꝫ. ¶ ET medicine dentiū. ¶ Hic ponit alias medicinas que ualent i dispositionib⁹ dentiū.& p° ponit medicinas cō

seruatiuas.2° curatiuas.2ª ibi.inspiciamus.Primo ꝑmittit & ponit medicinas cõseruãtes sanitatẽ.& ꝑmittit diuisionẽ 2° declarat.2ª ibi.medicinarum.Pria patʒ. Iteʒ ad sanitateʒ.s. cõseruandaʒ.Itẽ in duabus q̃litatibus.i.i qualitatibꝰ actiuis.Iteʒ qñq̃ dens.i.in q̃tum est dens.Item q̃daʒ sunt frigide.supple & quedã tempate.

Edicine Hic declarat mẽbra.Primo ponit can.i medicis calidis.2° i frigidis.3° in tempatis.2ª ibi.& illa que.3ª ibi.equales uero. Dicit ꝑmo ꝙ melior est &c̃. Iteʒ eq̃litate.i.conueniẽtia. ET illa que Hic docet admĩstrare medicinas frigidas.& p° facit hoc.2° reuertitur ad calidas.2ª ibi.& calide. Pria patet.Itẽ gallia.i.ramich.confectio gallarum seu ex gallis & passulꝰ Iteʒ fausel.i.auelana indica. ET calide Hic ponit calidas medicias.& patet.Itẽ usq̃ ad terminuʒ.i.nõ superflue.Itẽ seha est species absinthij.al'.i.sticados al'.i.sandonicũ.Itẽ uenenis crudus hũidꝰ.Itẽ dragãtũ.i.uitriolũ. EQVAles uero Hic ponit medicias equales in calido & frigido.Et ꝑmo simplices.2° compositas.2ª ibi.& ex eis sunt Dicit ꝑmo q̄d equales sunt sicut cornua cerui.Itẽ adulb.i.plãtanus. ET ex eis Hic ponit medicias cõpositas.Prio hoc.2° ponit descriptões quorũdã aliorum.2ª ibi.& ex fricationibꝰ Dicit ꝑmo q̄d medicie composite &c̃. Itẽ alkitrã.i.pice liqda. ET ex fricatiõibus Hic ponit duas receptas.2ª ibi.dẽtifriciũ Dicit prio &c̃.Itẽ dentifriciũ.i.fricatoriuʒ dentis. DENTIfriciuʒ Hic ponit aliã medicinaʒ.& patet lr̃a. Itẽ karmeʒit.i.pentadactilus.al'r.i.miliũ solis.al'.i.fructus tamarisci IN cipiamꝰ Hic ponit medicias curatiuas malarũ dispõnuʒ dentiuʒ. Et ꝑmo ostẽdit uirtutes ipsaruʒ medicinarum.2° ponit diuersitates i modis medicinarum.3° specialiter ostẽdit qũo acetũ cadit in curatione dentiũ. 2ª ibi.& medicie. 3ª ibi & acetum. Dicit ꝑmo &c̃ ET medicine Hic ostẽdit diuersitates medicinarum. Et ꝑmo põit diuersitatẽ in modis usus.2° i uirtute.2ª ibi.et ex medicis. Dicit ꝑmo &c̃. Itẽ dentifricia.i.fricatoria dentiũ. ET ex medicis Hic ponit diuersitates in uirtute medicinarum.& dicit q̄d quedã sunt resolutiue &c̃.Itẽ & longinqores a timore q̃ q̃ in aliis ptibus intrinsecis nobilioribus.Itẽ alicuius earum.s.uchemẽtis resolutiõis & narcotice.Itẽ minuto.i.subtili ET acetũ Hic ostẽdit specialiter qũo acetũ cadit in cura dentiũ.& pʒ lr̃a. Itẽ sua essentia.s.frigidũ est.Itẽ frigidũ.s.cum miscet̃ cum medicinis calidis.

Scias ꝙ dentes In ꝑcedenti.Auic.determiauit de anothomia dentiũ & de medicinis cõseruatis & curatiuis dentiũ Hic determiat d̄ dispositionibꝰ dentiũ.quarum alique sunt accidẽtia & alique sunt egrudies.& tot fac̃ quot sunt dispositiones de q̄bus determiat.2ª ibi. qñq̃ cõmouet̃.3ª ibi.& est &c̃.partes patent p capitula. Primo determinat̃ de dolore dentiũ q̃tũ ad cãs 2° quãtum ad signa.3° q̃tum ad curã.2ª ibi. oʒ ut.3ª ibi.si dolor q̄dem. Primo ponit locũ doloris in dentibus.2° ponit cãs.3° canones cõpletiuos.2ª ibi.dolorum uero.3ª ibi.& qñq̃.Primo facit hoc.2° ponit quẽdam can.2ª ibi. & qñq̃ fit. Dicit de ꝑmo ꝙ dentes aliquando dolent ꝓpter cãm que est in ipsis ailquando propter causam dolorosaʒ que est in gingiuis &c̃. De 2ª dicit q̄d sunt q̄dam hoies q̄bus est difficile &c̃. In neruo qui est in radice.qa est ibi mala cõplo uel solutio cõtinui ul' apostema.Iteʒ ꝓpter mollificationẽ eius.s.ibi generate. Iteʒ & putrefiũt in ipa.s.aure addita al' & in gingiua.Itẽ discernetur inter eos si quis sit dens dolorosus Nota ꝙ qñ res sunt multũ uicine cõfundit̃ iudiciũ ut patet i empiala & lipparia.in q̄bus alñ simꝉ et semel apparet calor & frigus. & h° ꝓpterea qa iudiciũ confundit̃ ꝓpter ꝓpinq̄tateʒ uaporum ita est hic qa pp uicinitatẽ dentiũ corrumpit̃ iudiciũ de dolore ipsorum.Itẽ cure ipsorum.s.dentiũ.Itẽ sunt diuise. qa aliter curant̃ dolores qñ sunt in substãtia neruorum.& aliter qñ dolor ẽ i gigiua. Dolor uero Hic ponit cãs dolorum dentium & dicit ꝙ dolor dentiũ.aut est mala complesio sine materia ul' cum materia.aut uẽtositas &c̃ Itẽ pure.i.sine materia. Itẽ isra humectatiões .i.ꝑter huiditates.qa põt esse siccus p ꝑuatiõeʒ hũiditatis.& põt ẽẽ huidꝰ pp isusionẽ. Al'r isra hũectatões i faciẽdo dolorẽ qa huiditas nõ fac̃ dolorẽ p se.sed per accñs Itẽ erit.s.ut pluribus Item ex hiis duabꝰ.s.capite uel stomacho Et qñq̃ dolet. Hic ponit duos can.2ª ibi.& qñ accidunt Diẽ prio ꝙ aliqñ fit dolor in dentibꝰ &c̃ Nota q̄d dolor cõis in dentibꝰ scd̄m semitaʒ cõitatis qñ a gingiuis cõicat̃ dentibus nocumentuʒ ut mala complesio.uel aliqñ materia q̃ posset aposteãre ul' alterare ET qñ accidũt. Hic ponit aliũ can.& patʒ littera. Itẽ non maturã.supple sed maturat̃ uel uentosat̃. & qñ maturatur fit dolor.& ẽt quia uentosat̃.qñ uentositas extendit apostema.i.adunatio materiei que est in dente.Itẽ eradicet̃ dens &c̃.

Portet Hic põit signa.Et prio ponit signa loci doloris.2° ponit signa causarũ doloris.3° iterũ põit signa locorũ.2ª ibi.& tu quidẽ.3ª ibi.cũ aũt cã Dicit ꝑmo q̄d tu debes considerare & attendere si est apostẽa in gingiuis.Itẽ complo .s.mala.Itẽ complo.i.nocumentum corrosionis. Item ꝓprie cũ inuenit̃.al'non inuenit̃.Itẽ in carnibus rubeis.quia ꝓpter illã carneʒ est neruus

expansus. Itē obstupefactio. s. ppter nocumētū in neruo. ¶ ET tu qdē ¶ Hic ponit signa cārum & patet littera. Itē per ea que sciuisti. s. supius Itē & siccitas ppter puatōez nocurrēti dētis qa dens detumescit et cōmouet. Itē et humerē gros suz. s. signabis cū submersiōe. s. doloris i ipo. Itē et per transitōez. s. existentē i dolore qa occupan tur plures partes a tali materia ppter multitu dinē sanguis. Itē ex uno corp. s. cerebro uel stōa cho. CVM autē causa ¶ Hic ponit iter sig^a lo cor doloris. & dicit &c. Itē & inuenit locū am plu^z. s. materia extracto dente. Itē retēte. s. in ner uo. Itē cuz dente. i. coartāte neruū illū.

SI dolor qdez ¶ Hic ponit curā. Pri mo cōsiderādo ptem facientē. 2° cō siderādo omnes modos usus admi nistratiōis medicinar que apropin quanē dentib^9. 3° ponit medicias stupefactiuas 2ª ibi. medicie. 3ª ibi. qñq adminiſtrantur. Hic ponit curā considerādo mēbr a quo cōicatur no cumentū. Prio ponit curā qñ apa est in gingiua 2° qñ cā est in dente. 3° cōsiderādo cām z^m se. 2ª ibi. cū autē cā. Prio ponit curā qñ apa est in gin giua cū medicis. 2° cuz remediis localib^9. 2ª ibi. & ut teneat. Pria pz. Itē secūdū uirtutē. s. corpo ruz. Itē & cōditōes. s. attēdas ¶ ET ut teneat Hic ponit remedia localia. Prio qñ dolor est in pncipio. 2° qñ in pcessu. 2ª ibi. deinde post illud Dicit pmo &c. ¶ DEInde post illud ¶ Hic po nit curā per remedia localia qñ dolor est in pro cessu. & patet littera. Itē uehementer fiat. s. qa materia debilitat & uentosat. Itē opiū cuz oleo rosar. illa est medicina stupefactiua. ¶ CVM autē causa ¶ Hic pōit curā qñ cā est in dēte ul^r in neruo. & patz. ¶ SI autē ¶ Hic ponit curam doloris dētiuz cōsiderādo cām z^m se. Prio qñ cā est mala cōplo sine materia. 2° qñ est cū mate ria. 2ª ibi. si uero est. Pria patz. Itē complo. s. est cā. Itē cōplo. s. calida que ē cā huius doloris. Itē cōplo super frm. & cōplo faciēs frm dñari. Itē de neriden. i. de spica. Itē & cōprimant. s. dētes Itē ambo regimia pdicta. s. permiscere panē cū uitello oui. Itē butir & adeps anatis ponuntur ad humectandū ¶ SI uero est ¶ Hic ponit curaz si est dolor cuz materia. & pz. ¶ SI autē. Hic pōit curā qñ dolor est i pcessu. Itē post illud qp diximⁿ. s. de euacuatione & repercussiōe. Itē ipa enim. s. medicia resolutiua. Itē post superfluitates sup nō ē bonū lauar cuz oleo ro. & aceto ut reō ueant superfluitates. Itē alharmel. i. spēs rute.

MEdicine. Hic ponit curā cuz medici nis resolutiuis cōsiderato usu medi cinaruz. & xi. facit. Prio docet mini strare collutiōes. 2° gargarismata. 3° masticatiōes. 4° linimēta. epithimata. empla & fricatiōes. 5° euaporationes. 6° cauterizatōes 7° fricationes. 8° fumigia. 9° caputpurgia. 10°. distillatiōes. 11°. impletioes corrosiones. 2ª ibi. & alie sunt. 3ª ibi. et alie sunt. 4ª ibi. et alie sunt 5ª ibi. et alie sunt. 6ª ibi. et alie sūt. 7ª ibi. et alie sunt. 8ª ibi. et alie sunt. 9ª ibi. et alie sūt. 10ª ibi & alie sunt. 11ª ibi. & alie sunt. Prima pz. ¶ Di cit g° qp medicine que admistrant in dolore den tiuz quedā hñt resoluere &c. Itē collutiones & ablutiōes. Itē & si frigus ē maifestū. s. i causa. Item cū uino. i. decoctiōe taliū rer. Item dulb. i. platani. Itē git. i. quoddā gumi qd similatur nigelle qd constat in grano. Itē & ad dolorez. s. forte. Itē harmel. i. spēs rute. Itē pulsatiui. qa materia ē calida. Item debēgi. i. iusqami. ¶ ET alie sunt ¶ Hic docet admistrare gargarismata & patet. Itē pass montane. i. stafisagria. Itē ex ea. s. aqua. ¶ ET alie sunt. ¶ Hic docet admini strare masticatiōes. & pz littera. Itē auelane. i. in forma auelane. ¶ ET alie sunt ¶ Hic docz ad ministrare lenimēta epithimata empla &c. & patet littera. Item kitraz. i. pix liqda. Itez aliqd dissolutū. i. aliqua gūma dissoluta. Item resolu ta. i. dissoluta. Itez pulsatio. s. dolori. al^r. i. cuz est in pcessu dolor. aut cum est a uentositate. Item sagena est quoddā ellectuatiū opiatū. sed in tali cāu ualet filoniū romanuz. Itez baurach armeni i. de illa cōtrata. Itē barbe. i. pil^r de mēto. ¶ ET alie sunt ¶ Hic docet admistrare uaporationes. & pz littera. Itē ad ipaz. s. materiā. Itē sedatur dolor. s. dentiuz. ¶ ET alie sunt. ¶ Hic docet ad ministrare cauteria & pz littera. Item embule i. cannule. Itē & inter dentē. s. egrū. Item & in ter dētes. s. sanas. ¶ ET alie suut ¶ Hic docet admistrare fricatiōes. & pz littera. Itē narratio s. sup in medicis cōseruatiuis dētiū. ¶ ET alie sunt. ¶ Hic docet admistrare fumū. & pz lra. Item uenis. i. radicibus colloqntide. ¶ ET alie sunt. ¶ Hic docet admistrare caputpurgia. et pz littera. item sicle. al^r lili j. itez sassafa est herba si milis portulace. ¶ ET alie sunt ¶ Hic docet di stillare i aures. item dolorē. i. ad locum doloris. ¶ ET alie sunt ¶ Hic docet admistrare uento sationes corrosionis. & patet littera. item subti lietur idest ingenietur.

QVandoq admistrant. ¶ Hic ponit medicinas stupefactiuas. & tot fa cit quot medicinas poit. ptes patēt Dicit pmo &c. De 2^a patz. Simili ter de 3^a. & sic de oibus. itē cū coagulato uue. i. cum rob idest sapa. itē in aure ubi dolor est. i. in aurem ab illa parte in qua est dolor in dente. item in pn° idest anteq stupefaciat &c.

QVandoq cōmouetur. ¶ In pcedēti bus Auic. determinauit de dolore dentiū ¶ Hic determiat de cōmotio ne dentis. Prio ponit cās. 2° curā. 2^a

ibi.oportet ut uitet. ¶ Dicit prio ꝙ aliquando cōmoueť dens &c̄. Iteȝ pinguis.i.huidus. Iteȝ cam.ſ.originē. Iteȝ adheret.i.cōmiſſurā mandi bularū in qua ſunt dentes.iteȝ ꝑpter detumitio nem.i.extenuationem.item alamur.i.gingiue in ter dentes & cetera

O Portet ut uitet ¶ Hic ponit curaȝ Prio in generali.2° i ſpēali.2ª ibi ꝙ ſi cā. ¶ Dcit prio qđ debet cauere ne maſticet ſuper illū dentem &c̄. ¶ QVod ſi cauſa ¶ Hic ponit curā in ſpeciali. Prio qñ cā cōmotionis dentis eſt corroſio. 2° qñ cā eſt detumitio.3° qñ eſt percuſſio.4° quando eſt humiditas mollificans.5° qñ ē cā diminutio gingiuaꝝ.2ª ibi & ſi cā. 3ª ibi.& ſimilr.4ª ibi. ſi autē puenit.5ª ibi.& ad illud. Dicit prio qđ ſi cā eſt corroſio &c̄. ¶ ET ſi cā ¶ Hic pōit cu raȝ qñ cā eſt detūitio & patet littera. Itē obuia tio.i.remotio. Itē cū ſtipticis frigidis.ſ.ut dēteȝ cōmotū cōfirmēt. ¶ ET ſimiliter. Hic pōit cu raȝ qñ cōmotio dentis eſt a percuſſione. ¶ SI autē ¶ Hic ponit curā qñ cōmotio dantis pueīt ab humiditate mollificāte.& patȝ littera. Itē ca leſactiuis.i.iſtis ſtipticis actu. Itē aſcedar ē ar bor ſilr̃s neſpilo. Itē aut paſſis.i.uino de paſſis. Item carmeȝit.i.fructus tamariſci. ¶ ET ad il lud. Hic ponit curā cōmotionis dētis quādo ꝑ uenit ex diminutione gingiuarum & patet.

A Ccidit illud. Hic determinat de p foratione dentiū. Prio pmittit cās 2° ponit curā.2ª ibi.intētio in cura. Dicit pmo etc̄. ¶ IN Tentio. Hic ponit curā. Prio per medicinam in generali.2° in ſpeciali per remedia localia. 2ª ibi.ex illis. Dic̄ pmo &c̄. Itē impletionis.ſ.ubi docebat impleř dentes. ¶ ET ex illis eſt ¶ Hic ponit curā i ſpe ciali per remedia localia. Et pmo ponit medicias debiliores.2° fortiores.2ª ibi.& qñq. Prio pōit medicias iplentes.2° ponit epithimata.2ª ibi.& qñq admiſtrať. Dicit prio &c̄. Itē uiſco albo tin.i.terbē tine. Itē alkitran.i.pice liqda. Itē aut cū medicis alijs. ¶ ET qñq adminiſtrať ¶ Hic ponit curā per adminiſtratıonē epithimatuȝ.& patet littera. Itē aut piretro.aut pipere. Item g̃ nis &c̄.i.granis arboris terbentie. Itē albengi.i. iuſquiami. ¶ ET qñq poniť ¶ Hic ponit medi cinas fortes et pȝ lr̃a. Itē calidicō ē medicia ſeu medicam̄ cauſticū. Itē ſuriſticon & ē medicamē cauſticū poſitū.5° can. Itē magfice.i.lōgo tpre.

E T cauſa ¶ Hic determiat de ruptu ra & corroſiōe dentiū. Et pmo po nit cauſas et aſſignat drās iter eas 2° ponit curā.2ª ibi.& cura°. Dic̄ pmo &c̄. Itē ad humiditatē.ſ. que corrūpitur. Itē detumitio.i.extenuatio. ¶ ET curatio ¶ Hic pōit cura tōeȝ & pȝ lr̃a. Et pria.al' melior.

Q Vandoq fit. ¶ Hic determinat de cura alteratiōis.doloris dētiū. Prio ponit cās.2° curā. 2ª ibi.prio q deȝ Prima in duas ſecundum q̄ đ duas cauſas ponit.ſecunda ibi quādoq fit. De ſecun da dicitur quod aliquādo fit ꝑpter materiā melē colicam. Item pannuȝ ideſt erunginem. Iteȝ me longie.i.ad colorē uirideȝ.

P Rimo quidem. ¶ Hic ponit curaȝ prio ſcđm priam cām.2° 2m ſecū dam.2ª ibi.2° uero. Itē mundifica tur.ſ.alteratio ſupficialis ex linim̄ to.. Itē ex tritura catini de ſceni eſt illud catinū ex quo uaſa uitreanť. Itē maſſa cumia dicitur qđ eſt lapis quo incidunť lapides. Itē alſumebe degi etiā eſt qdam lapis.al' eſt materia ex q̃ fit uitrū. ¶ Secūdo uero ¶ Hic ponit curā qñ illic mā ē penetrās.& ponit qdā dētifrica & pȝ lr̃a

Q Vandoq accidit ¶ Hic determinat de facilitate origis dētiū. Primo p mitrit cās difficultatis remittēdo 2° ponit curā p medicias.2ª ibi.& ex eis. Dicit ꝙ aliqñ in ifantibus tardať ortus dentiū &c̄. Itē & ſuccis.i.aquis in lib° uniuer ſali.i.in lib° pmo fen 3ª. ¶ ET ex eis ¶ Hic po nit quatuor medicinas.partes patēt. Itē tenaceȝ .i.uiſcoſaȝ. Item cuȝ farina ſubmerſa in oleo ad mitigandum dolorem .& cetera.

Q Voniā qñq aduenit ¶ Hic determi nat de erradicatiōe dentiū. Et pmo hoc.2° oſtendit medicias cū qbus fit erradica°.2ª ibi.& ipe quidem Prima pars litrere pȝ. ¶ ET ipe quidem &c̄. Hic oſtendit cū qbus erradicať. Et primo docet eradicať cū ferro.2° cuȝ medicis.2ª ibi.qñq ue ro ¶ Dicit pmo &c̄.patȝ littera. ¶ QVandoq uero. ¶ Hic docet eradicare dentē cū medicis.2° pōit illas medicias.2ª ibi.& ex illis. Prima pars patet. ¶ ET ex illis. Hic ponit multas medici nas.& pȝ littera. Iteȝ ſanus.ſ.dens. Iteȝ deinde extrahiť.ſ.malus. Item leniſicat al' mundificat. Itē & uena.i.celidonia. Itē uenaꝝ citrinaꝝ.i.ce lidonie alias ideſt rubeetinctorum & cetera.

C Onficiatur ¶ Hic ponit curam fra ctionis dentis.& ponit aliquas me dicinas.& patet littera.qa clara ē. ¶ Tridor ¶ Hie determiat đ ſtrideř dentiū. Et primo poit cauſas.2° cu ram.2ª ibi.& oportet. Prima patȝ De 2ª dicit ꝙ tu debes mūdificař &c̄.item cum fiunt puberes ſcilicȝ quia non re mouentnr ſupfluitates.itē uiciſitudines ideſt ſe cundum aſcenſionem uaporum a uermibus.

O Portet ¶ Hic determinat de cura dentis longi.& patȝ littera &c̄.

COngellatio.¶Hic determiat de con
gellatione siue stupore dētium.Et
prio poit cās.z°.curā.zª ibi. cōfert
ei¶Dicit prio &c̄.De zª poit cu
raꝫ.& dicit ꝙ debꝫ masticare portulacā &c̄.Itē
congellatio.alʼ stupor.Iteꝫ illic.s.i stōacho. Iteꝫ
glutinis alimbat.i.terbētine.Iteꝫ & alneregil.i.
nuce indica.Iteꝫ cordumeni.i.carui agreste.

EST ut dentes¶Hic determinat d̄
quadā egritudine dentiū.que uoca
tur hebet dentiū.que est quedā de
bilitas in dentibꝰ ponēs dentes ēē
passibiles a calido & frigido. Et prio ponit cās
& curā qn̄ fit a frigore.z° qn̄ fit a calore.zª ibi.
ibi.si autē.Pria ī duas.Prio pōit cās.z° curā.ibi
zª.& qn̄ cā ī hoc. Pria pꝫ. De zª dic̄ ꝙ si cōplo
ē fr̄ia &c̄.Itē alkitrā.i.pix liqda¶SI autē cā.
Hic pōit curā qn̄ fuerit.cōplo calida & pꝫ lr̄a.

COnferunt ei¶Hic ponit debilitates
dētiū & tot fac̄ quot medicias pōit
ptes patēt¶Nota ꝙ debilitas den
tiū uidet̄ qdā egtudo magna de qª
dcꝫ ē sup̄.Itē ramic ē cōfectio cū passulʼ & gallʼ
Itē faufel.i.auelāe idice¶Itē bakin.i.fabe. Itē
pauco coto.Itē alchermeꝫit.i.fructꝰ tamarisci.

¶ Incipit expositio octaua fen.

GIngiue accidunt apostemata
&c̄.¶In ꝑcedenti parte de
terminauit Auic.de dispōni
bus dentium¶Hic determi
nat de dispōnibꝰ gingiuarū
Et ꝑmo facit hoc. z° gratia
huiꝰ ut cōpleat̄ doctrina determinat de dispōni
bꝰ labioꝶ.zª ibi duo labia. Pria in septē secūdū
qd̄ sunt septē dispōes cōtingētes in gingiuis d̄
qbus determinat.partes patēt per capitl'a.¶In
prio ca° determinat de apostematibꝰ gingiuaꝶ
Et prio ponit cās.z° signa.3° curā. zª ibi.& sig
ficatur.3ª ibi.si materia est¶Dicit ꝑmo ī gingi
uis:contingunt apostemata ꝓpter materiā descē
dentē a capite zᵐ pluriᵐ &c̄. Et aliqn̄ a.stoma
cho. Itē cā.i. ꝓpter cām.Item aliqn̄ a stomacho
ꝓpter uapores eleuatos a stomacho & ibi reten
tos.Itē malicie forme ꝓpter nocumentū epatis.
& est dispositio ꝑuia ad ydropisiꝫ. Item qd̄ &
ad eaꝫ.s.gingiuā.¶ET significat̄¶Hic ponit
signa significantia cāꝫ.& cā est materia que co
gnoscit̄ p coloreꝫ.& aliqn̄ talia apostemata sūt
manifesta.& aliqn̄ occulta &c̄.. Itē genus mate
rie.qa significat̄ .siue sit materia sanguinea cole
rica fl'atiea ulʼ ml'ica secūdū colorē utriusq̄. Itē
& tactuꝫ quia si est sangͣs & col'a sentit̄ calor.si
est materia flegmatica uel melencolica sentitur
frigus.Itē manifesta.s.apostemata.Itē & qn̄q̄

sunt cum febre. supple & quandoq̄ sine.

SI materia¶Hic ponit curā.Primo
p euacuātia.& ponit curā maxime
in ꝑncipio p altetātia.z° poit curaꝫ
p localia que admīstrāt̄ post ꝑnᵐ.
zª ibi.deinde post illud.¶Dicit ꝑmo qd̄ si ma
teria est calida debes euāre & flobothomare p
tes que sunt circa os &c̄.Itē euationē hoc dicit
q̄tuꝫ ad colerā.Item & flebothomiā.s.si sit ma
teria sanguinea ulʼ colerica pmixta sanguini.Itē
alieherich.i.in circuitu loci ubi orit̄ barba¶De
inde post illud¶Hic ponit remedia localia pꝰ
ꝑncipium.Primo qn̄ materia est calida.z° qn̄ ē
frigida.zª ibi.Si aūt apostema.Primo facit hoc
z° quia qn̄q̄ non pōt fieri curatio cū medicinis
localibus.sed oportet ut fiat opatio cum manu.
docet admīstrare manualeꝫ opationē incidendo
zª ibi.& qn̄q̄ indiget.Primo pōt diuidi sed non
est uis.¶Dicit ꝑmo qd̄ postea debet os lauare
&c̄.Item post illud.i.post pricipiū.Itē collutio
.i.ablutio.Item in una quaq̄ uncia.s.una. itē po
natur mastix.s.scd̄m ꝙ expedit.Iteꝫ resistit.i.re
percutit.Itē oleū alhabati alchadra nō iuenitur
qd sit.sed pōt dici ꝙ est quedā arbor que non ī
uenit̄.dicit Simon.¶ET qn̄q̄ etiam indiget.
Hic ponit opationē manualē. & dicit ꝙ aliquā
do indiget opatiōe cum ferro &c̄.Iteꝫ cura ma
nus alʼ ferri.Item ꝑuenit uel ꝑducit.Item ad cre
andum carnē nouam.qa corrūpit̄ multū de car
ne.iteꝫ purulentū.i.saniosuꝫ. item suriū.i.uitrio
luꝫ ro.adustum.¶Si aūt apostema¶Hic poit
curaꝫ apostematuꝫ gingiuaꝶ qn̄ materia ē frigi
da.item ex humiditate supflua.s.fl'atica frigida

COnfert ei¶Hic determiat d̄ zª di
spositiōe gingiuaꝶ que est qn̄ gin
giua appet rubei coloris & coloris
sanguis.& ponit medicinas aliq̄s
& pꝫ littera.Itē cōfert ei.i.gigiue sanguinee Itē
cum surie.i.uitriolo rubeo.Item taracha est fū
gus nascēs ī radice barbe ircine.

CVratur¶Hic determinat de dispo
sitiōe que ē fixura gigiuaꝶ.& dic̄
ꝙ curat̄ sic̄ curant̄ fixure labioruꝫ.

VLcera gingiue¶Hic determiat de
ulceribꝰ gigiuaꝶ. Et p° poit diuer
sitatē ulceꝶ.z° poit curā.zª ibi.pu
eroꝶ qdē. Dic̄ p° ꝙ alia sunt &c̄.

PVeroꝶ qdem¶Hic ponit curā.Pri
mo in quadam etate.z° ponit curā
iuxta diuersitateꝫ datam.zª ibi.eo
uero¶Dicit ꝑmo &c̄.Iteꝫ alcola
.i.ulceꝶ lingue¶EA uero¶Hic ponit curā zᵐ
tres diuersitates:ulceꝶ.Primo ulceꝶ putridorū
z° corrosiuoꝶ.3° ulceꝶ.quia medioꝶ que n̄ sūt
putrida nec corrosiua.zª ibi.corrosiua.3ª ibi. in
mediis aūt.¶Dicit ꝑmo ꝙ in putridis que inci

piunt debes curare &c. Itē mirre.i.uel mirtis.
¶ Corrosiua ¶ Hic ponit curā ulcerum corrosiuor in girgiuis. & dicit qđ tu debes curare &c. Itē calcadicon ē medicamen compositū qđ ponitur in 5° can. & ponitur a Mesue cap° de polipo.
¶ In mediis aūt ¶ Hic ponit curā ulcerū mediorū que sunt media inter corrosiua & fistulas. & p3 littera. Itē & in mediis.s.ulceribus inter corrosiua & fistulas & p3 littera. Itē filoniū ad remouendū sensu3. et natura tūc stat inteta circa digestionē materie. Itē de alharmel est cōfectio uel quedā spēs rute. Itē danich ē pōd°.8.grano ordei. Itē cauteriū pdictū.s.sup pmo ca° huius sen. Itē sfoia algezerih.i.que ē i circuitu barbe.
Cura eius. ¶ Hic determinat de cura diminutionis carnis gingiue. & patet littera. Item super lecertulum .i.quodam uas longum.
Si quidē fuerit ¶ Hic determiat de mollificatione gingiue. Et p° ponit curā mollificatōis parue. z° magne z^a ibi. si autē fuerit pluria. ¶ Dicit pmo qđ si fuerit praua &c. Itē praua.s.mollificatio. ¶ SI autē ¶ Hic ponit curā mollificationis magne. z° ponit plura remedia. quor aliqua debēt admistrari i pn°. aliq i augumēto. Itē plurima.s.mollifica°. Itē alchane ē q̄da3 arbor. Itē albedegi nō iuenit qd sit. Itē algheherich .i.loci barbe. Itē siliq̄r nabati.i.xilocarate. Itē ramich .i.qda3 cōfectio de passul & gallis. Itē cū hiera maiori.i.hiera Gal. Itē alsufuf.i.puluer forriū.
Ponatur in ea ¶ Hic ponit cura3 additionis gingiuarum & pat3. Item purgant.i.consumunt.
De uo labia ¶ Hic determiat de dispōnibus labior. Et prio ponit anathomiā. z° determiat đ dispōib° labiorū. z^a ibi. medicie. In prima parte ponit utilitate3 labiorum. & patet littera. Itē os sumitur pro tota concauitate in qua continetur lingua. Itē que continēt ea atq continetur in eis.
Medicine. Hic determiat de dispōib° labior. Prio đ fixuris. z° đ apatib°. 3° de emoroidib°. 4° đ treore z^a ibi o3 ut icipiat. 3^a ibi. si aūt i eis 4^a ibi pluri^m. p° pmittit can. i admistratōe medicinar. z° medicias. z^a ibi. medicie cōferētes. p^a p3.
Medicine conferentes ¶ Hic pōit multas medicinas. partes patēt. Itē dragātū.i.uitriolū. Itē suminis.i.ptis medie uētris iferioris ifra umblicū per quatuor digitos. Itē sup aliud.s.medicamē positū. Itē alahabati nō inuenit. s3 alabat ē que da3 arbor. Sed dicit Symon qđ Auic. nō cognouit. s3 alachabat dic Simō ē tremē. Itē alchadra nō inuenit. Itē & cerotū.s.cōstitutū ex illis. Ite3 merdasengi.i.uiride eris uel plumbū ustu3 uel lithargirum. Itē uiscus albotin.i.terbentine. Item sedina.i.cardo benedictus. Item uenar uitis.i.celidonia minor. Item debengi non inuenitur quid sit. Item oleum rosarum scilicet quod sufficit.
Oportet ut ¶ Hic determinat de cura apostematū. Primo p euacuatiōe3 z° per remedia localia. z^a ibi. medicine uero ¶ Dicit pmo &c. Item pximé positiōis.i.tale ē iudiciū in cura ear sicut apostematū gingiuar. ¶ Medicine uero ¶ Hic ponit medicias locales & p3 littera. Item dengi non iuenit qd sit. Itē fumus aggregatus. ¶ Si autem ¶ Hic determinat de emoroidib° & p3.
Plurimū accidit &c. ¶ Hic determinat de treōre labior. & dic &c. itē nausea ē unū sigficās crisi3 p uoitū
¶ Incipit expositio sup nona fen.
Per guttur itelligim°. Determinauit Auic. de dispositionib° mēbror aiator.s.cerebri & ortor eius & annexor. & finiūt ista mēbra in lingua uel i partibus lingue. ut Haliebas 3° sermōe theorice. 16° ca°. ¶ Hic incipit determiare de dispōnibus membrorum spūaliu3 & ānexor. & incipiūt a guttur. ut potest sumi ab Haly. 3° theorice. 17°. ca°. Dicunt aūt illa mēbra aiata. quia sunt pncipiū aial uirtutis. aut orta. aut seruientia scđm medicū. Dicunt aūt ista spiritualia. qa sunt pricipia spūal .i. uitalis uirtutis. ut cor. aut orta ppinque. aut annexa seruiētia. & illa sunt guttur. cor. pulmo pectus dyafragma. ¶ Sed tu dices contra. qa ex illis quedā sunt p uocē que est actio uolūtaria. ut in libro de uoce. & in lib° de utilitate pticularū. 5° ca° ¶ Dicendu3 tripliciter. Prio φ distinctio mēbror aiator a mēbris spiritualib° nō ē hic omnino quoad opationes. sed cū hoc quoad situm. ut illa dicant aiata que sunt pncipia. uel ppinquātia illis. Illa aūt dicanf spūalia que ill adiacent. ¶ Contra plus adiacet guttur cereb° q̄ cordi ¶ Dicendū φ nō plus tanq̄ cāna pulmonis que ē una ps pncipalis pulmōis. Secūdo pōt dici φ mēbra dicunt aiata quor plures uel magne ptes sunt ppter opationes aiales. Hui° aūt sunt que sunt sup guttur. sed dicunt spūalia q̄r plurima sunt hui° sicut ē guttur. gutturis uero plurima pars est ppter cor. ¶ Tertio dicendu3 φ licet guttur secundū se sit instrumentū uocis que est actio uolūtaria. tñ ut ps cāne pulmonis est pncipiu3 inchoans anhelitu3. & ut sic est pp cor. sicut ēt pectoris partes. quia sunt ppter anhelitu3 sup cor. Et ideo actio hanelitus & uocis

cadunt in istis fen. ¶ Si autē ¶ Procedit Auic. qa pmo determinat de dispōnibus mēbrorum spiritualiū itrinsecorum. z° extrīsecorum. ut mamillarū z^a ibi fen. iz^a. mamilla &c. Prima in duas. pmo determiat de dispōnibus mēbrorum spūaliuz fer uētiuz. z° pncipalis. s. cordis. z^a ibi. fen. xj^a. Cor qdem creatum est. Prima in duas. Primo determinat de dispōnib⁹ seruientiū remotorum. s. gutturis. z° ppinquorum. z^a ibi. fen. x^a. Canna. Pria i duas. Primo pmittit anothomiā gutturis. ut generaliter pmissit in phemio pmi can. z° exequitur de dispōnibus ei⁹. z^a ibi. qñq. Prima i duas Primo noiat ptes gutturis. z° declarat illas. z^a ibi. uuea ¶ Considerandu3 pmo φ in p^a parte inuit qđ guttur colligit qnq ptes siue membra Primo. s. pncipiū meatus aeris. ut cāne pncipiū z° pncipiū meatus cibi & meri. 3° uuea3. 4° duas amigdalas. 5° galsamat. Meri anothomiam sciuisti fen. i3^a. & ēt alibi. s. pmo li° fen p^a cap° de mēbris. Epigloti anothomiā sciuisti p° ca°. fen p^a ca° de anothomia musculorum epigloti. & infra fen. xj^a. Restat ergo dicere de aliis tribus . s. de uuea amigdalis & galsamat. Considerandū z° qđ guttur accipit̃ tripliciter. Vno mō pro corpore aggregāte epiglotū & meri qđ in transglutiōe mouet̃ sursu3 & deorsu3. et sic sumitur pmo can. fen p^a. cap° de anathomia musculoru3 gutturis. z° modo pro pn° canne pulmonis pter meri. & sic sumit̃ a Gerardo cremonēsi i glosis cap° de squinātia. Alio modo sumit̃ pro spatio cōprehendente illa qnq mēbra pdicta. & sic sumit̃ hic & 3° pnosticorum cōmento. ix ¶ Vua uero. Quia nō oportebat declarare epiglotū nec meri ideo declarat alias tres ptes. s. uueā. duas amigdalas. & galsamat. ibi z^a. due amigdale. ibi 3^a. galmasat. Considerandū qđ uuā cōsiderat ex parte triū. s. substātie. qa carnosa. tñ cu3 hoc est neruosa & arthariosa qđ ostēdit fluxus sanguinis multus in eius incisiōe. ut 3° pnosticorum. z° ex parte situs qa pendēs sup summā partē &c. 3° ex parte iuuamētorum. & sunt tria z^m Haliabate3. 3° theorice. i7°. cap°. Vnu3 est. qa temperat frigiditatē aeris ne subito perueniat ad pulmonē Considerandū etiā φ qñ expedit tēperat calorē superfluū sua multa hūiditate. Vnde Haliabas ibidē temperat uel mitigat caloris qūtitatē frangit q frigus. Expssit autē Auic. plus de tēpore frigoris qm̄ frigus plus & frequentius nocet. Secundū iuuamentū est phibitio ingressus pulueris. ibi eni3 adheret sicut apparet in luctantibus in puluere qui expuūt sputū lutosu3. ¶ Tertiu3 iuuamentū est gradatio uocis. qa pcutiens ut magnificet̃. Contra. qa gallici ut dicit̃ faciūt amputari uuea3 ut habeāt magnā uocē ¶ Dicendu3 qđ uox pōt dici mag^a dupl̄r. Vno modo in tēpore perduratiōis. & pprie cu3 modulatione & ad hāc magnitudine3 facit uuea. Vnde Hali. dicit φ pria cā uue est uocis magtudo & decor. Alio mō pōt dici magna ex multo aere ad unū locū percusso. & eius āputatio fac̄ uocē magna3 & ideo cātores uocāt ea3 uocē capitis. Ptisis. Rō est casus reumatū que in ea colligebant̃. & infrigidatio & nocumētū pulmōis. uñ aggregat materiā que per putredinē pōt ipm ulcerare. Due uero amigdale ¶ Considerādū φ notificat amigdalas ex pte loci i radice lingue. Ex pte nerui. qa sunt due. Ex parte substātie. qa sunt neruose & carnose. i. sunt de substātia qdā3 carnosa & neruosa ut sint fortes. Ex parte figure. qa sunt sic due glādule. quia habētes quādam rotūditate3 cu3 longitudie. ¶ Ex qbus apparet qđ non o3 textū istu3 resummi siue trāsponi sic fec̄ Dy. qui dixit sunt carnose. sic due glādule. i. substātia est glādulosa & neruosa. ut sint fortes. licet expositio sua ēt possit tollerari. tande3 complet figuram. quia sunt due radices &c. i. habentes carnositates itineris ad meri. i. & sunt ppinque substātie meri ¶ Vltimo notificat ex pte utilitatis. qa sunt quoddā cōseruatoriū & archa aeris ut qūis cor trahat aerē a pulmōe. adhuc in istis ptibus aliqd conseruat̃. & si expedit uadat ad pulmonē & nō deficiat. & iō stant apud caput cāne & iuxta epiglottum. ¶ Ex qbus appet qđ carnes glādose q̃s Mundin⁹ in sua anothoia assignat. & actu mōstrat. & uocat eas amigdalas non sunt pprie amigdale. qa ille nō sunt in loco in quo pñt tenere aere3. & quia ille nō incidunt̃ secundu3 modū scđ3 que3 Auic. 7. pcipiet incidi amigdalas ca° de incisiōe uuee & amigdalarū. Necesse est ergo φ amigdale sint queda3 carnes que post uueā apparēt qñq eminentes & apostemate & uue digito apto ore tangant̃. Galsamat aūt est coopiens caput. s. p paniculū cōe3 ei & capiti cāne. ¶ Alfaich ¶ Hic addit sup uel ultra ad pdictas partes. Aliā. s. os qđ repitur in partibus gutturis. & dicit̃ alfaich. i. excedēs. qa est unū os per se nō coniūctu3 alteri ossi quatuor latera hñs. quia ut Haliabas ponit. 3° theorice. i8° capitl'o. quelibet pars ē ad modu3 laude. nō poit aūt ossis iuuamentū. đa apparet ex anothomia musculorum epigloti gutturis & laude. ut apparet pmo can. in hiis capitul'. ¶ Ex q̃ apparet falsitas Bertucij q exposuit os. i. orificiū.

Quandoq accidunt ¶ Exequit̃ đ dispositionib⁹ horum mēbrorum. Et pmo premittit egtudines eis euenientes secūdo singulariter exequit̃. z^a ibi qñq aliqd figit̃ ¶ Dubitat̃ quare non posuit signa cōplesiōis istarum partiu3. ¶ Dicendū qđ p se habere sig^a illarum est difficilimū. maxie ei3 sequūtur cōplesionē pulmonis & cāne eius. & cōplesionē stomachi ¶ Considerandū φ egtudies

cõplesionis danť intelligi & forsan pluris egri tudines cõpositionis q̃ i illis partib⁹ accidunt. se quũtur aũt malas cõplesiões aut apostemata. aut solutionẽ cõtinuitatis. aut associanť illꝰmor bi tñ in numero ei extrinsece sepe accidũt.

Q Vandoq;. ¶ Hic exequitur. Primo determiat de egritudib⁹ gutturis. ut guttur importat pñciᵐ cãne & principiũ meri cũ illo spatio qđ est post uueã;. 2° determiat de dispositionib⁹ uuee & duarũ amigdalaꝝ. ibi 2ª. istis quãdoq;. & in hoc innuit de galsa mat. Pria in duas. Nam ille due egritudies sunt. aut res aliq̃ extrisece retẽte in partib⁹ istis. aut sunt clausiões. aut ꝑfocatio nes ab aliis. Prio ergo determinat de ꝑmis. secũ do de secũdis. 2ª ibi. ꝑfocatiões. Pria in tres. sic tria sunt illa que in ptib⁹ possunt retineri. s. bol⁹ cibi aut spina. aut sanguissuga. ibi 2ª. i spinis. ibi 3ª. de sanguissugis. Dicit đ cibo &c̃. & que cur rũt cursu ei⁹ sicut denari⁹. aut aliud corp⁹ gros su; ibi retentũ. Quãdoq; est tior in hoc. s. i uo mitu. & hoc qñ ex hoc bol⁹ illi⁹ cibi nõ expelle reť. unde retineretť cũ eo id qđ a stõacho uomitu ascendit. & ibi cohartãs suffocationẽ induceret. uel est timor in hoc. s. in retentiõe illi⁹. qa possi bile est qđ i tm̃ cohartet cãna; qđ iducat suffo cationẽ. ut Ari. ꝓblematũ. 35. 7° ꝓblemate.

I N spinis. & que cursu &c̃. i. que sunt sic spine in frustra lignorũ & ossiu;. Priu; ingeniũ in extrahendo qñ apparet ad sensũ inspiciendo in gulã. 2° qñ nõ apparet. ibi 2ª. si aũt ¶ Si sensus. s. uisus uel tact⁹ cũ digitis. aut pẽna. & per cõ sequẽs si sensu tact⁹ potest percipi mediãte pẽ na. aut curuitas cai;aran. i. istrumẽtũ alicui⁹. aut corda arcus. Iste est text⁹ Rasis 3° cõtinẽtis 3° cap°. Auctoritate Corasseni. corde arcuũ eoꝝ sũt de filis intestinoꝝ. & ideo pñt plicari. & habent aliquã fixionẽ. rectior extractio. s. q̃ dispositio. unde transglutiať 2ᵐ qđ narrabo cũ sit instrm extrahẽdi sangssugas ¶ Si aũt sensus. ista pars tot habet ptes. quot põit remedia. Et ꝑmo itrin secũ. 2° extrinsecũ. ibi 2ª. & qñq; exteri⁹. Pria in sex. sicut sex sũt remedia. ibi 2ª. sorbitiões uisco se. ut decoctio ficuũ. uel pultes farine. ut spina in uisceť cũ illis ¶ Singult⁹ & uomit⁹ &c̃. qa pp uehementẽ motũ educiť qñq; spina. sic risus qñ q; hoc fac & tussis. Et qñq; ligať. s. aliqđ ut fru strũ carnis mollis. ut Rasis pallegato ca°. Rob uue. i. sapa ¶ Consyderandũ tñ ultimo qđ qñq; spina ita ifigiť ꝙ cuspis ei⁹ ueit uersus cutẽ. & ibi apostẽat. & fit maturatio & aptio. & iã uidi h° et h° uoluit. A. Sile huic. s. emplo maturatio.

Q Vandoq; contingit. Hic ꝑmo põit qualiter contingit sansugã in os in trare sicut Gal. ponit 4° de interio ribus q̃nto capitlo. Et prio ponit partes quibus applicať. secũdo ponit signa. tertio curam. 2ª ibi accidit ei. tertia ibi. quandoq; curatur.

A Ccidit &c̃. Hic ponit signa. Con syderandũ qđ angustia siue iquie tudo est. quia homo lediť. & qñq; sentit puncturã & nescit cã; cũ ipe etiã in aliis fit sanus. ex hoc sanu;. qa sputũ san guis & exit⁹ a partib⁹ spiritualib⁹ ꝑpter alias cãs ẽ cũ egritudinib⁹ aliis a qb⁹ fit. subtile. s. cõ tinue. aut qñq;. s. sponte. & qñq; nõ. qa siccum a sanguissuga. siue resudãtẽ a loco ulcerato a san guissuga. & iõ ẽ subtil qñq; resudãs qñq; nõ.

Q Vandoq; curať. Primo in generali ponit multos modos qbus curať 2° in speãli ponit alios modos et di ctos declarat. 2ª ibi. & qñq; ingeni atur. Et hec ps hẽt ptes septe;. Primo ponit cu ram per quoddã ingeniũ qđ ponitur 3° cõtinen tis. 7° capitulo. 2° per quasdã medicinas pota tas. 3° per gargarismata. & sunt septẽ gargaris mata. 4° ponit curas p medicias potatas qñ ip sa ꝑuenit ad stomachũ. 5° per caputpurgia qñ tendit ad nasu;. 6° p regimẽ post eductionẽ san guissuge ne fluat supflu⁹ sanguis. 7° poit mo du; accipiẽdi. ibi 2ª. & qdem. ibi 3ª. ex gargaris mis. ibi 4ª. cũ aũt ia;. ibi. 5ª. & cũ ei⁹. ibi 6ª. cũ q;. 7ª ibi. modus ¶ Alfesefis. i. cimices similiu; thechis. i. illis aĩalibus que repiunť in tuberosi tatib⁹ ulmoꝝ quorũdam. ul in canib⁹ circa au res. thechis qa cimices qñ sunt plene uidenť sic aliqua grana stantia in suis thechis. ꝑcipue cum plures ex illis eimicibus ungunť. Surach. i. f lis Secha. i. sticados. Alij dicunt abrotanu;. kitran. i. pix liquida. Omnia aũt hec conferunt. qa sũt res acute pungẽtes & stimulãtes sanguissuga; ad exitu;. & aliqua conferunt ꝓprietate. Vt nõ incidať. s. collu; saguissuge. qa pars reãnens ap ꝑẽsa forsan adhuc sugeret. qa huiusmõi aĩalia enthõa decisa uiuunt. & ideo habenda est consi deratio in hac materia quare &c̃.

P Refocatio. ¶ Iam Auic. determia uit de dispositionib⁹ gutturis pro uenietibus a retẽtiõe reꝝ extranea rũ in eo. ut cibo spina sanguissuga Hic determiať đ dispõe eius que est clausio & ꝓhibitio transitus siue itroit⁹ aeris. & diciť ꝑfocatio. Et hoc ẽ qđ dicit rubrica de ꝑfocatiõe & de adhaba. i. de decollatiõe & aposteãte &c̃. Et p° determiať đ h° q̃tũ ad oẽs cãs et diuersita tes. 2° ponit signa. 3° curã. ibi 2ª. intentio. ibi 3ª. oport;. Prima in duas. Primo ponit qđ itelligit p has dispões. secũdo exeqtur determinãdo. ibi 2ª. & tu qdem scis ¶ Considerãdũ quod istud est capitulũ in quo determiať de sq̃nantia. siue dequinãtia & in qua sequiť ꝑfocatio siue ꝓhi

bitio transitus aeris ad cor & pulmonem. Unde ab hoc accidēte nomē est sumptū ut inuit Gal. 4° de interiorib⁹ 3° ca°. Ista autē ꝓhibitio pōt fieri ꝓpter causas in pn° cāne pulmōis.s.epiglo ti.uel circa illā partē.& de hoc est sermo.uł po test fieri ꝓpter cās in aliis partib⁹ siue extrise cis.ut sunt medicie pfocatiue.sicut fungi.& me dicine uenenose a ꝓprietate nocētes pulmoni sicut lepus marinus.uel a sangne cōgellato i stōacho. uel in alia pte intrinseca. unde sequātur pua ac cidentia.Ponit enī hoc in numero uenenorum 4° can.fen 6ª.siue propter illa fiat suffocatio.siue ꝓpter apostēa.ut pleuresis & peripleumonia. & similia.& de hoc nō est sermo hic.unde Gal. 4° de interiorib⁹ 3° cap°.passio anhelit⁹ in squi nātia accidit absq̧ ulla passiōe pectoris & pul monis.qa in hac accidētia squinātie diuersifican tur ab accidentib⁹ peripleumonie & pleuresis. Considerandū secundo qđ in usu uocabulorum apud nos nomē squinantie uel qnantie sigt pfo catione ex apostemate circa ptes gutturis &c. ut sumit ex Ypo.3° pnosticoꝝ. In hoc autē ca° nō solū de tali pfocatōe apostēosa determinat. sed etiā de pfocatione nō apostēosa.dūmodo sit ꝓpter cās circa gutturis partes.et ideo Auic.ge minauit uocabula dicēs prefocatio est ꝓhibitio dixit etiā in rubrica decollatio.& nō statī dixit de squināntia. Et forsan etiā fecit hoc.qa mirāda discordia siue uarietas est in nominibus istis.& magna multiplicitas est illoꝝ nominū.s3 de hoc nō est curandū. Et tu qdem. Exequit. Et prio in generali magis declarat pfocatione quantum ad tres modos dictaꝝ cāꝝ. 2° in spēali quātum ad spēales diuersitates.ibi 2ª necesse. Diuidit autē pria in quatuor.Prio ostēdit qūo pfocatio fit ab apostemate 2° qūo ad coopertura. 3° qūo ad pigritiā uirtutis.4° reddit ad declarandū pre focationē que fit a coopertura.qa nō perfecte đ clarauerat.imo confuse.ibi 2ª.& qđ cohartatio. ibi 3ª.& scis qđ lacert⁹.ibi 4ª coopertura.In p ma parte uult qđ apostēa opilat.& hoc ꝓprie qn est in mēbro ꝓprio uie.ut sciuisti pmo can. fen 2ª.Et pōt colligi qđ coarthatio.i.constrictio opilat meat⁹ uicini.licet nō sit in eo apostema.s3 in socio & hoc cadit in ca° coperture.Et scis qđ lacertus facit dubitare Dy.& merito de q̄ lacer to intelligat.cū dicit & lacertus epiglotis. Et re spondet qđ tu nō intelligas de lacerto qui est cū ipo epigloto.sed intellige lacertos qui sunt istru mentū mot⁹ anhelit⁹.s.pectoris.Et uigotādo di cta Dyni simul cū dictis ei⁹.dicemus qđ hoc ꝓ bat quadrupłr. Prio qa dic lacert⁹ mouēs mē bra motu attractiōis aeris ad ea.s3 iste n̄ ē lacer t⁹ epiglot⁹.& fact⁹ pp uocē ut ifra fen xª.trac. 2°. Ampli⁹ nocumētū i lacerto epiglotis.ut spas m⁹ siccitas mollificatio nō ē cā pfocatōis.ut dic

Dyn⁹.nisi inquātū opilant meatus epiglotis et tūc nō esset cā pp defectū uirtutis & pigritiā a dilatatione.sed ꝓpter opilationē sic esset appł.a. ¶ Amplius Auic.dicit ꝙ declarabit.ꝑ.cū loque mur de motu hanelitus.sed loquet de hoc decla rabit lacertos pectoris & dyafragmatis ¶ Am plius motus aeris nō indiget in pncipio cāne pł monis aliquo dillatāte. sed solū qđ ibi sit fora men & uia.cui⁹ signū ē.quia si in sqnātia clau so foramie epiglotis fiat foramen i gula sub epi gloto talis.n.aptio pcipit a qbusdam ut.ꝑ.pate bit homo hanelat & i summa totus uigor rōnū stat in hoc.Lacertus cuius uirtutis uigor & for titudo non ē ad attrāhendū aerem.cius pigritia & defect⁹ non ē ad ꝓhibitionē aeris & suffoca tione.s3 lacertus epiglotis est huiusmōi ¶ Hec uia exponēdi nō uidet posse stare cū mente.A. Iam.n.dixerat qđ in hoc ca° loquet de ꝓhibiti one penetratiōis aeris siue hanelitus ꝓpter cā accidentē in istrumento ꝓpinq̄ & dimisit pfō catione & ꝓhibitione que fit pp cās remotas. Et non posset saluari.A.nisi diceret alterum duo rum.uł ꝙ sermo ei⁹ hic est incidens. uł quod n̄ exclusit oēs cās pfocationis extrinsecas ab istro epiglotis.s3 illas que sunt ꝓpe circa nutritia.ut cōgellatione sanguis in stōacho.& potū medici naꝝ prefocatiuaꝝ.nocumentū g° i lacertis pecto ris & dyafragmatis ē ꝓpinquū epigloto inquā tum illa sunt instrumentū imediatū feruēs mo tus aeris p epiglotū ¶ Possemus g° licet cum difficultate aliter saluare sermonē Auic.dicen° qđ Auic.intendat de lacerto appropato epiglo to ꝙ apparet in maifesto sermone.cū dixit decla rando se que ē in iteriori parte epiglotis.& que sequūtur ipm.i.super ptes extrinsecas adiacētes & in hoc inuit ꝙ lacerti epiglotis sunt duoꝝ mo doꝝ.qdam magni & apropati & itrinseci & sūt .xiꝑ.qdam cōicantes extrisecis adiacētibus parti bus & sunt.8.Unde Gał.7°.de utilitate pticu laꝝ.x° capipulo.loquēs de laringa quam Auic. uocat epiglotū que est corpus cōpositū ex trib⁹ carhilaginib⁹.s.clipeali cimbalari.& sine nomie Dicit.A.hunc sermone.mouet aūt lariga a mu sculis scđm ꝓpriam ei⁹ cōpositione.x.ꝑ. scđm uero eam cōionem que adiacentia aliis musculis octo mouet.quāuis in numero horū musculorū inueniat discordia.q̄uis ergo Auic.dicat lacert⁹ in singulari.intellexit tamē plures lacertos.ut ēt aza.fen.xª trac.secūdo in pn°.secūdū lrāz extra Et extriseci sunt facti ad apiendū intrinseci ad claudendū.ut in libro de uoce Et pro illo uide Thadeum in glosis afforismi. Si a febre habito. Dicemus g° ꝙ lacerti isti epiglotis pncipaliter facti sunt ꝓpter uocem.ut.ꝑ.fen.xª. apparebit. tn̄ cum hoc quādo sunt sane uirtutis tenent par tes epiglotis in situ debito. & iō qn̄ accidit spas

mus.& prope thetan⁹ aut relaxatio paralitica. Et ex hoc pōt sequi clausio foraminis.qa aer nou poterit intrare & fit suffocatio.& hec est mens Rasis 3° continētis ultimo ca°.ubi sua auctorita te.dicit.dico q accidit p̄focatio nō ex aposteāte sed eo q̄d motus musculi apientes epiglotuꝫ de ficit.& ind̄ ex destructiōe transitus fit p̄focatio aut ex intēsa siccitate musculi qui est iter epiglo tum.ut indeꝫ extendat̄ extensiōe uehemēti.& in de fit destructio transitus hanelitus.Et idem in telligit̄ ex cōmento quarte particule afforimoꝝ illo afforismo.Si a fe.habito suffoca° supuene rit in fine ❡ Sꝫ tu.d.iste sermo ē cōtra Auic.qa ponis q ista p̄focatio fit pp opilatiōeꝫ. Et.Aui. dic̄ q̄uis meatus nō sit opilat⁹ ❡ Ampli⁹ Aui.di cit q iste lacertus mouet mēbra motu trahendi aerē.sꝫ tales lacerti ñ mouēt motu illo. ❡ Ad pᵐ dicendū q.A.dicēs.nō sit opilat⁹.itelligit pp̄ter apostema.differt ergo illa cā ab aliis duab⁹.qa p̄focatio ista fit ex hoc q musc̄li pp̄ri epiglotis nociti pp̄ter siccitatē aut spasmū aut paralysiꝫ nō sustētāt uiā aeris apertā.Sꝫ p̄focatio ab apo stemate sic pp̄ter aposteāta in ipso epigloti. Et p̄focatio pp̄ter coopturā fit pp̄ter nocumētuꝫ in uicinio. Ad zᵐ dicēdū q̄d lꝫ lacerti epiglotis nō sint p̄ncipales in attrahēdo.tñ sunt iuuantes qa debite figurati tenēt uiā illā apertā. Ex qb⁹ soluit̄ primū argᵐ. Ad zᵐ cū dicit̄ q̄d spasm⁹ & mollificatio nō sunt cā p̄focatōis.nisi inquātū opilaret̄ meat⁹. Dicendū q̄d ueꝝ est.& cū dici tur q tūc non est cā que est defect⁹ uirtutis īme diata cā.sed oēs ille que faciūt deficere uirtuteꝫ faciūt hoc.sicut spasm⁹ & mollificatio.& dicit̄ a cā que dicit̄ opilatio.qa ista intelligit̄ fieri ab aposteāte. ❡ Vel dicendū q defect⁹ uirtutis ē cā mediata hoc mō.qa musculi sani & uirtuosi te nent foramē aeris in bōa figura.cuꝫ g° defficit uirtus pp̄ter siccitatē.spasmū uel mollificatio nē.aut pp̄ter nocumentū aliud.aut pp debilita tem per uiā resolutiōis.uel pp ulcera tūc claudi pōt foramē ❡ Ad 3ᵐ dicenduꝫ q̄d intelligit p id fen.xᵃ.ubi sermonē incipit plus ab anhelitu.licꝫ etiā ibi paꝝ dicat de his musculis.qa noti sūt ex p̄mo can.fen pᵃ ❡ Ad q̄rtuꝫ dicendū q lꝫ nō idi geat dilatāte.indiget tñ dilatatōe tenente & figu rante debite.& hoc fit pp musculos.& iō etiā in squināntia facta etiā saniatōe.nisi foramē tenere tur apertū nō intraret aer. Vnde q̄dā p̄cipiūt po ni cānulaꝫ.Ad formā rōnis cū dicit̄ cuius uigor nō est ad attrahendū.eius defect⁹ & pigritia nō est ad p̄hibēdū tractū.cōcedat̄. Et cū dicitur ui gor lacertoꝝ epiglotis nō est ad attrahendū.Di cendū q̄d ueꝝ est per motū localē quē fac̄ pect⁹ sꝫ p debitā figuratōeꝫ.Sꝫ tu dices cōtra per ser moneꝫ Aui.qui dic̄ motu attrahēdi.Itē subdit cū defic̄ a motiōe sua ❡ Dicēdū q p motū intelli

git opationē.sic etiā Gal̄.uult i libello d̄ rigore & iectigatōe & trēore & spasmo.q cū homo tꝫ manū extē saꝫ fixā pōt uocari mot⁹ siue opa°.& ideo subdit Aui.a motōe sua.& pro.i.opatione. Noui aūt spectatores cōsiderēt q̄d possit defē di.qa lacerti epiglotis mouent̄ dillatādo & con stringēdo.sic pectus dillatat̄ & cōstringit̄ ut fi at hanelitus.& q̄d sine illo motu epiglotis hō non bñ hanelaret.sed auctores nō bene expresse sunt qa lacerti epiglotis uident̄ maifestius esse p uoce. ❡ Cooptura aūt ❡ Hic declarat p̄foca tionē cuius cā ē coopertura.& itelligit p cooper turā clausionem ex passiōe in socio siue uicino. Ista aūt passio uel est dislocatio spondiliū colli ad añriora ul' uermes qui conglobati ascendūt & cohartāt meri.Vnde p̄munt & claudūt uiaꝫ aeris p cōitateꝫ. Primo g° declarat p̄maꝫ causā z° secundā.zᵃ ibi illaꝫ. Prima in duas.p̄mo pre mittit illā cām & cās eius.z° comparat.zᵃ ibi. que aūt ❡ Dicit p̄mo cooptura.i.clausio uel ob turatio uie aeris pp̄ter coartationeꝫ uicini.i.fac taꝫ a uicino mēbro. ❡ Considerandū q̄d hic in nuit q̄nq, cās dislocationis spondiliū colli & tra ctionis ad intus.unde accidit suffocatio. ❡ Vna est p̄cussio siue casus.& est mortalis.qa fit cuꝫ dislocatiōe spondilis angularis. Vnde nucha cō pressa tollit̄ sensus & motus a mēbris infra il las spondiles & impedit̄ hanelit⁹. quia magn⁹ neruus de neruis mouentibus dyafragma orit̄ a nucha post spōdilē tertiū.& aliter post nonū spondilē.similiter nerui musculoꝝ costaꝝ nascū tur post septimū spondilem.ut Gal̄.in libro de uoce & 4° de iteriorib⁹ ca° 3°.inuit ❡ Secūda cā dislocationis spondiliū ē apostema i lacertis spō diliū &c̄.& cōsiderat̄ q non dicit mortal̄.quia forsan cōtingentius est liberari ❡ Tercia cā est propter aliquā cāꝝ q̄ trahit eas spondiles &c̄. & ista cā pōt esse uentositas extendēs aut spas mus illoꝝ musculoꝝ & partiū neruosaꝝ q̄ spas mus siue cōtractio fieri pōt a siccitate ul' reple tione.& iō cōparādo subdit q̄d deterior causa trahēs est sicca quia spasm⁹ de siccitate ē peior Et forsan cōperat ad oēs cās supiores.p̄ter cāꝫ que est casus & percussio ❡ Considera tñ hec & secundū hoc spasm⁹ ponet̄ 4ᵃ cā. ❡ Quita cā est aliud nocumentū neruoꝝ ut punctura.uñ trahant̄ & trahāt spōdiles.& id.s.disloca° spō diliū pluriᵐ accidit in pueris.s.plusq̄ in pfectis .s.hominib⁹.ut Gal̄.4° de interiorib⁹. 3° cap°. & Paulus in ca° de squinantia pp̄ter lenitateꝫ & mollitiē ligamētoꝝ eoꝝ. ❡ Cōsiderandū q illa disloca° colli prope ex apostemate non accidit in infantib⁹ in etate dentiū plātatiua ut Gal̄.i com mento tertie particule afforismoꝝ illo afforis°. Seniorib⁹ uero fcīs.Causa est qa prius moriun tur q̄ id tollerēt.sed post illaꝫ etatem tollerare

pcessunt. & plus accidūt eis q̃ preuectis pp eaȝ
quā Auic. ponit ¶ Q ue autē. Inducit opatio
nem. dicēs qđ dislocatio spondiliū. unde fit pfo
catio maioris timoris est illa que est in 2ª spōdi
li. & que dislocatio est sup ipaȝ. s. in pma spōdi
li. & sunt. s. dislocatiões. & dixit. Et sunt ppter
multas cās eius. & que. s. dislocatio est sub illa
. s. pª spōdili est magis salua. i. minus mala. cā
est quā ponit Gal. 4º de interiorib9. 3º capº. qa
. s. omnis pars nuche superior nobilior ē inferio
rib9. unde quāto inferior distat a pª 2ª q spōdi
li. tanto minus acuta erit. & sic ex ea plura mem
bra leduntᷣ ¶ ET ideȝ ¶ Hic Auic. inuit. dixit
aūt eaꝝ. s. suffocationū que sunt i cā uicinitatis
qa aliqñ suffocatio nō est ppter uicinitatem ue
ppter apostēa in lacertis ppinqs epigloti ē ma
gis mortiferū. uel pōt esse de qua loquitᷣ Ypo.
3º pnosticoꝝ. illā. s. suffocationē dicem9 īfra fen
. 13ª. caº. ubi de hoc inducit exm. ¶ DIuisio aūt
¶ Hic notificat prefocatiōeȝ quantū ad speciales
diuersitates. & accipit pprie prefocationē q fit
ex apostēate. qa ista ē que currit in usu cōi noīs
& dicitᷣ squinantia. Et pº ponit diuersitatē eius
quātuȝ ad loca. 2º quātuȝ ad cās i sermōe cōiori
3º quātū ad accidētia. s. aparitionē uel occultatio
nē. 4º quātuȝ ad cām specialē. s. materias humo
rales. 5º ponit diuersitatē quantū ad terminatio
nē. 6º addit quosdā can. completiuos sue sciētie
ibi 2ª. cā uero. ibi 3ª. iaȝ diuiditᷣ. ibi 4ª. & hec q
dem. ibi 5ª & tunc apostēata. ibi 6ª. & omis sq
nanticus. ¶ Cōsyderandū circa pam pteȝ ꝙ prefo
catio de qua dictū est sup qđ fit ab apostēate ē
distincta cōtra prefocationē factā a coopertura.
aut pigritia uirtutis. Prio qa hec prefocatio ex
hoc apostēate cōprehendit sub se illā que fit ab
apostēate ꝙ opilat. aut ꝙ claudit siue cohartat
ex uicinitate. Et hº aȝ. qa hic est sermo de prefo
catione ex apostēate lacertoꝝ extrinsecoꝝ & itri
secoꝝ meri. sed tale apostēa fuit positū sup i cau
sis prefocatiōis ex coopertura pp coarthatiōeȝ.
Considerandū 2º qđ oēs iste spēs pfocationis cō
ueniūt qa sunt ex apostēatib9 i lacertis. sȝ diffe
runt 2m diuersitatē locoꝝ. s. lacertoꝝ. qa pª spēs
est in lacertis extrinsecis epigloti ptensis uersus
collū ante. s. uersus thoracē. 2ª est in lacertis pro
tensis uersus collū intus. s. uersus nuchā. 3ª est i
lacertis intrinsecis meri & nō appaȝ. 4ª est i la
certis intrinsecis epigloti. qa sunt lacerti mouen
tes clipearē cimballarē & sine nomine. & ista ñ
apparet extra. & ē puior. qre aūt possint aggre
gari due & ēt tres certū ē. sȝ longinquū ē qđ q̃
tuor ex istis. & iō nō expssit. ¶ Considerādū 3º
quod hic icipit surgere ab antiqs diuersitas uo
catōis haꝝ pfocationū. apostēata enim i lacertis
magis itrinsecis uocauerūt synātias. sȝ i extrinse
cis sqnātias. ut apȝ p Haly. 4º theorice. 18º. caº

Haly. uero & Paulus noīe mirabilia ponūt. et
Gal. 4º de interiorib9 3º cōmento afforismi q̃r
te particl. Si a fe. habito suffocatio &c̃ ¶ Ca
usa uero. Considerandū ꝙ inuit hāc diuisionē
hoꝝ apostematū. quedā fiūt a causis corporali
bus. quedaȝ a pmitiuis. sicēt alia apostemata.
Et ideo ait. andachoca. i. spēs trifolij &c̃. & dȝ
credi expimentuȝ in hoc. sicut socius noster qui
p expientiā firmabat qđ cerusa facit squinantia
uel forsan uult qđ ille cāe que dicte sunt pº can.
fen 2ª capº de causis aposteātuȝ adducantᷣ hic.
2ª diuisio ꝙ hec apostemata qñq sunt cū reple
tione totius qñq sine. ¶ ET iam. ¶ Hic poit di
uersitatē q̃tum ad occultationē & apparitiōeȝ.
¶ Considerandū pmo qđ illa distictio. pmo est
trimēbris. Et licȝ sumatᷣ a parte apparitiōis. tñ
cū hoc cōcurrit diuisio ex pte accidētiū alioꝝ &
ex parte loci. Prima. n. spēs est que apparet sen
sui exterius. & ista est i lacertis exteriorib9 uer
sus pectus. uel in aliis ptibus sibi adiacentibus
ut meri & epiglotis. & est magis salua. & hēt
accidētia leuiora. 2ª spēs est que apparet ad sē
sum iterius aperto ore. & istud aposteª est. uel
in lacertis extrinsecis meri uersus collū. s. uers9
nuchā. & sunt potius lacerti colli q̃ meri. uel est
circa amigdalas. & post nuchaȝ circa algasama
ta. & hoc est cū grauiorib9 accñtibus. 3ª species
est que non apparet intus nec extra. & hoc ē ꝙ
dicit. aliud ē qđ nō apparet sensui. & istud apo
stema est in lacertis occultis. Et isti sunt lacerti
epiglotis pprij & lacerti meri. & ideo dicit &
aliud ē in meri. Et qa de hoc aposteāte qđ nec
apparet intus nec extra. aliud ē in meri. aliud i
epigloto intus. & istud apostema est pessimuȝ
inter oia. & cuȝ puiorib9 accñtibus. & proprie
illud ꝙ est in epigloto intus. Et qñ dicitᷣ qđ nec
apparet nec intus nec extra. intellige pmo aspe
ctu. quia cū magna uiolētia & conatu depressi
onis lingue possibile ē quod appareat ut ponit
Auic. Vel exponatᷣ nō conspicitᷣ id. s. quod dictū
est qđ apparet intus. Et quia iste modus distin
guēdi spēs est cōsimil. uel fere idem cuȝ modo
Hypo. 3º. pnosticoꝝ. iō dixit. & iam & in Rasi
3º cōtinētis ultio caº. ¶ Sed diceres quare ñ po
nitᷣ spēs sqnātie apostemose que apparet intus
& extra. ¶ Dicendū qđ forte est spēs compo
sita sqnātie. & si ē simplex est ex multa additi
one eius huic. & Salernitani nomina diuersifica
uerunt. Si eim aposteª appet extra uocatᷣ synā
tia apud eos. & si apparet intus & extra uoca
tur synātia. & si apparet itus qnantia uocatur.
De his uero nominibus nulla sit cura. ut sentit
Gal. spēaliter. & in hac materia 4º de interiori
bus 3º capº. Et in summa nō est egritudo i cui9
noie sit tanta discordia. ¶ ET hec pmo. ¶ Hic
ponit diuersitatē ex parte cāꝝ humoralium 2º

cōperat.3° remouet dubiū.ibi 2ª.& ex pfocatio
nibus.ibi 3ª.& raro. ¶ Littera que dicit pluri
muʒ prefocatiōis eius.pōt dupliciter exponi.P°
pluri^m pfocatiōis ei⁹.s.apostēatis ab illis mate
rieb⁹ est cū cooptura lacerti.s.fcā pp̄ter coahar
tatiōeʒ a uicino apostemāte.qa pl⁹ cōtingit apo
stemari ptes uicinas q̄ lacertos intrīsecos epiglo
tis qui sunt parui & paruaꝝ uenaꝝ.Alio modo
exponit̄ & pluri^m pfocationis ei⁹.s.que fit ab a
postēate flatico est a prefocatione lacerti guttu
ris.i.cū cooptura facta a lacerto queʒ laxat mol
lificat & etiā coopit ip̄m flegma sui uiscositate.
& ideo raucescūt in uoce¶ Et ex prefocatiōib⁹.
Considerandū qđ flatica est saluior pp̄ter tres
cās. Pria qa febris nō fit sic acuta.Et ideo nō ne
cessitat ad trahendū aerē sicut alie.Secūda quia
nō est dolor fortis ex quo cōtingit ꝙ non pster
nit uirtutē.nec trahit materiā sic colica & sang
nea.Tertia cā qa flatica ut pluri^m apostēat mē
bra extrinseca.ut lacertos epiglotis.qa sua gros
sitie & uiscositate nō pōt penetrare ad loca pfū
da.has cās inuit Gal.4° re.acu.cōmento.26°.su
per illo uerbo.synanticus aūt fit.& 3° pnostico
ruʒ.cōmento 2°¶ Dubitat̄ utꝝ flatica sqnantia
sit uelocioris sanationis & facilioris.& uidetur
ꝙ nō qa statiʒ Auic.dixit ꝙ plongat̄ q̄tuor die
b⁹.Ampli⁹ ei⁹ materia grossior & frigidior ē.
In cōtrariū est Auic.& Rasis 3° cōtinētis ultio
ca°.ubi pōit qđ apostēa squināticuʒ cum fuerit
flaticuʒ.salubre est.& de leui curat̄.& 3° pno
sticoꝝ cōmento 2°.q̄n accidit in his locis apostēa
mole flaticuʒ est sanitas eius uelox & facil. Di
cenduʒ ut dic̄ Dy.& Thadeus in cōmento pno
sticoꝝ qđ squinātia de flegmate subtili est illa q̄
ueloci⁹ curat̄ q̄ alie.& porprie q̄ sanguinea.Illa
autē que est de grosso flāte tardi⁹ curat̄.& de
hac dixit ꝙ plongatur q̄tuor dieb⁹¶ Secundo
modo respondet Dy.qđ flatica est uelocioris sa
natiōis quātuʒ ad accidēs ꝙ est suffocatio subi
ta.qa ueloci⁹ & facili⁹ phibet̄ aduētus suffoca
tiōis subite in flatica.qa decursus talis materie
nō est subitus ut colore & sanguis resolu° tn̄ in
se nō ē uelocior & facilior.y° lōginqor.qa flāē
difficilioris resolutōis. 3° mō pōt dici ut sumit̄
a Gal.3° re.acu.& recitat̄ a Dy.ꝙ sqnātia flati
ca rōne loci i q̄ fit citi⁹ curat̄ q̄ sanḡnea & colica
fit eni i locis extrīsecis.qa materia flatica cuiʒ sit
grossa nō pōt pfūdari ad loca densa et strictaꝝ
uenaꝝ.sic̄ sunt loca epiglotis.sʒ colerica pfūdat̄
ab illa.& etiam sanguinis. Sed si ambo illa apo
stemata fiant in eodē loco difficilius & tardius
curant̄ flatica.¶ Considerānduʒ qđ ex distin
ctione quā dat de materia flatica uult qđ illa q̄
durat quatuor diebus sit ex flegmate grosso.
¶ Considerandū ēt ꝙ per huiusmōi flegma pos
sumus itelligere flāa grossuʒ & subtile.& ē se

cundū qđ materie flatice ad guttur 2^m pluri^m
catariʒant a capite.& hoc qa caput multa fleg^a
aggregat que p collatoriū distillāt. & ista flata
siue grossa siue subtilia.possibile est.i.possibili
us ē qđ penetrēt uel descendāt.nō ad lacertos i
trinsecos epiglotis.quia sunt ad eos uie stricte.
sed ad lacertos extrīsecos que sunt posteriores
.s.uersus collū uel supius.qa sursuʒ tendūt ad
collū illi lacerti qui ēt sunt post meri.& dat cāʒ
pp̄ter grauitatē.i.pp̄ter terrestreitatem & sic
pp̄ter grossitiē &c̄.Naʒ licet flāa dicat̄ subtile.
Est tn̄ adhuc grossius q̄ colera & q̄ sanguis.i.
subtilis. In hoc g° inuit qđ flegmatica est salu
bris uel per huiusmōi flegma.s.subtile.& tunc
uult qđ flegma subtile.q̄uis dicat̄ subtile ē ita
grossū qđ tarde penetrat.g° multo tardi⁹ gros
sum penetrabit & rari⁹ ad lacertos intrinsecos
epigloti.¶ Et ex hoc cōsidera qđ ex parte loci
ad quē posset penetrare contingēs est peiorem
esse sqnātiaʒ de flegmate subtili q̄ gosso.licʒ ex
pte materie sit ecōuerso.Et raro quia de sqnan
tia mlīca nō fecit mentionē.ideo ōndit quid est
de hoc. Prio p̄mittit ueritateʒ & opinionē q̄rū
dam.2° reōuet illoꝝ sniaʒ.2ª ibi. ueꝝ causa est
qđ melēcolia est humor grossus ineptus cursui
Et qa non repitur nisi raro ei⁹ tendētia & reā
nentia in partib⁹ supioribus.& ad partes illas
q̄dam dicūt.s.Rasis 3° continentis ultimo cap°.
ubi dicit sqnātia ex melēcolia fieri non poterit.
& si fuerit mortalis erit. Vel legtur de uiatico
qui credit̄ fuisse Halyab.Ratio eoꝝ est quā.A.
inuit.quia sqnantia ē subita suffocatio. sed me
lencolia non subito fuit.& hoc ē qđ dicit mora
tur.i.non fluit subito.qa minus subito q̄ aliqs
humorum.& illam cāʒ ponit Viatic⁹ li°.3° ca°
prio¶ Verū innuit tres rōnes cōtra hāc rōnem.
Pria est ꝙ q̄uis raro cōtingat ꝙ melā colia subi
to fluat.tamē nō est impossibile.Secūda rō.ma
teria pōt paulatim fluere p° & ulti° subito suf
focare.qa pauca materia in fine pōt claudet̄ ui
am.Tertia rō.sqnantia hec poterit fieri p uiaʒ p
mutatiōis ex apostemate calido q̄uis nunq̄ fie
ret per uiaʒ defluxus melācolie scđm ōeʒ dispo
sitionē et q̄ocūq̄ fiat sqnantia melancolica ip̄a ē
mala.al' & est mala.& uidet̄ supfluere.ul' est q̄
daʒ uehemens locutio &c̄.Apparet ergo iam so
lutio ad questiōeʒ qua cōsueuit queri an de me
lancolia fiat sqnantia¶ Dubitat̄ quot sunt spēs
sqnātie.& uidet̄ ꝙ due.quia.3° continentis sepe
dicit Rasis spēs ei⁹ sunt due.uidetur ꝙ tres.3°
pnosticorum.uidet̄ qđ quatuor. quarto de inte
rioribus.uidet̄ ꝙ qnq̄.ut ibidē innuit Gal.&
Rasis tercio cōtinētis auctoritate Iudei & alio
ruʒ.uidet̄ qđ septē ex Azarario capitl'o de squi
nātia¶ Dicendū qđ spēs sqnantie pn̄t distin
gui.uel distinctiōe generali & cōfusa.& sic sūt

due.quia quedam cũ apostemate quedam sine. & sic loquit Rasis uł distinctiõe speali. et tũc uel ex parte materie.et sic generaliter sunt qua tuor sic quatuor sunt huõres uł ex pte locorũ & tunc uel solũ ex pte musculo℞.& sic sunt qua tuor.ut Auic.uel alio℞.& sic sunt tot quot sunt ibi loca uel mẽbra.essent ergo quatuor ex locis musculo℞.qnq ex apostemate amigdala℞.6.7. galsamat.Et si que uis alia cõsiderare loca mul tiplicabunt spẽs. Vel possunt distingui ex parte accidentiũ.& sic sunt tres spẽs secũdũ sermonẽ Ypo.cũ ergo cõponunt species ex pte humorum cũ aliis põt fieri.7.&.8.sicut fec Azaraui⁹.Ex qbus cessant cõtraria ❡ Et omne apostema. De termiat pmo de diuersitate ex pte termiatiõis 2° qa mors erat un⁹ termin⁹.ostẽdit ꝙ apostea maxie occidit.3° ostẽdit ad que mẽbra pmutari habeat.ibi 2ª.& pfocatiuũ.ibi 3ª.& qnq pmu tant ❡ Considerandum qd terminationẽ per re solutionẽ dat intelligi. Addit autẽ hic unã spẽm impropriã squinãtie qñ apostemat interi⁹ cãne & ratio qre nõ interficit subito est qa locus ẽ la tus.unde 3° cõtinentis ultio ca° ex apostẽate cã nalis pulmõis non fit subita pfocatio qa spaciosi tas est largior.reperit tñ alia lra que dic nõ pre focet.quasi dicat finaliter occidat.& nõ est oino salubris.qñs subito nõ iprimat ❡ Et pfocatiuũ ❡ Considerãdũ ꝙ pfocatiuũ est qd uidet statim suffocare in quo fit aptio oris.ut trahat aerẽ.& cũ hoc pijcit extra linguã.& noiatur caninum.qa mittunt extra linguã ut canes.uel qa suffocati e mittũt uocẽ satis subtilẽ.ut parui catuli.ut po nit Gilbert⁹ 4° li° 2° ca ❡ Quãdoq dicit illud .s.apostẽa pfocatiuũ qd dicit caninum.& sic ca dit hoc nomẽ sup tria sup squinãtiã ex apostẽa te laeerti intrinseci epiglotis.& sup squinãtiã in duab⁹ specieb⁹ lacerti.s.intrinsecis meri uersus epiglotũ & intrinsecis epiglotis.& sup squinan tiam ex dislocatione.qa ista cũ est pua iterficit & cito ❡ Et qnq pmutat ❡ Consyderandũ ꝙ etiam posset pmutari ad alia membra seu loca.uel ad ascellas & cereb℞.& dedit intelligi . ❡ ET ois squinãticus ❡ Hic ponit quosdã can.cõpletiuos stiẽtie hui⁹.& sunt.8.Causa pmi apud Dynum est.qa ois squinãticus morit pfocat⁹ in qua pre focatiõe cereb℞.nocet. Ex quo accidit motus cõ tractiu⁹ in ipo.& in ipo spasmant mẽbra ad q ab ipo digerit sensus & motus.hec cã est contin gens.qa sic accideret in aliis pfocationib⁹.Et ui det qd Auic.utat uocabulo 2m consuetudinẽ.qa sinãticus est in quo apparet apostẽa intus & ex tra.& sic materia est multa.Si igit morit prius spasmãt.s.musculi.& loca colli & pectoris ex multa repletiõe. Et cõsidera qd spasm⁹ illarum partiũ põt dici absolute spasm⁹.qa qnq ẽ nom tetãi ꝙ designat solũ spasmũ colli.ut sen 2ª hui⁹ ca° de tetano.Et forsan qd lra uult dicere ois si nãticus morit cũ tetano.i.spasmo colli.Et dic si nãticus.ut innuat qd moriat ex sinãtia.possz eni mori ex pmutatiõe sinãtie ad peripleumoniã.& nõ morietur spasmatus ❡ Secũdus can.ẽ notus & põt occidere pª die 2ª 3ª & 4ª 2m diuersitatẽ in puitate ❡ In uere hyemali.s.frigido et hũido fiunt expssiones materie℞ ad partes gulle. unã fiunt squinantes & similia.i.alie passiões circa gullã. ❡ Circa quartũ can. cõsidera ꝙ qñ addi tur pfocatio ppter multã isflatione siue incẽdiũ fit hanelitus attractus.s.uelox & freqñs moti one pulmonis. ❡ Sed tu dices in oi hanelitu mo uet pulmo ❡ Dicendũ ꝙ qñ est incẽdiũ. tũc ma xime scdm cõem sui dimensionẽ cogitur moueri & uelociter.iõ tũc pprie dicit ꝙ pulmo mouet Ad hoc aũt ꝙ fiat ille hanelitus uelox duo req runt.Primo qd uirtus adiuuet. qa si uirt⁹ mul tũ deficeret nõ possz facere ucelocẽ hanelitum.2° qd non sit inflatio.in hanelitu.i.nõ multũ in al tum eleuet pectus.quia in hac magnitudie psi cit qd deberet fieri p uelocitatẽ.& ideo non fie ret uelox.Dynus uero expoit nõ fuerit inflatio .i.qd aer possit ingredi & egredi.& retineatur ppter uehementẽ cõstrictionẽ. tũc.n.accidit ex hac retentiõe aeris inflatio in mẽbris hanelitus & non fieret tunc hanelitus attractiuus.& hoc uult dicere.qd iam morit. ❡ Quint⁹ can.ẽ ꝙ prefocatio qñ fit in febrib⁹ acutis constrictiuis .i.sepultis in qbus uidet homo suffocari cum anxietate trahẽdi aerem solũ propter spũaliũ flã mam.uel cõstrictiõis scdm Dynũ. quia in qbus accidit cõstrictio hanelit⁹ portẽdit uariolas. qa qñ fit ex materia multa buliẽte circa ascẽdẽtes uenas.Et similiter dolor gutturis.suple porten dit qnq uariolas.qñs nõ sit pfocatiua.qa põt fieri dolor ex uaporib⁹ surgẽtibus ex ebulitio ne que fit circa generationẽ uariola℞ uel ex mẽ bris buliẽtibus circa loca gulle. Ex quib⁹ nõ ac cidit suffocatio ❡ CT accñtia pz. ❡ Et qnq ac cidit.s.apostema prefocãs. ❡ Considerãdũ qd prefocatio sine apostemate in die crisis non ẽ ti morosa.quia aliqñ est signũ crisis future. uel p uomitũ uel per fluxũ sanguis narium.Sed prefo catio cũ apostemate quia signat ꝙ natura nõ re git humores.unde tendũt ad loca nobilia.Et qa uirt⁹ iam ex morbo pretrito defecta est pcul du bio perniciosa est ❡ Hic notat Dynus quod qñ in febrib⁹ accidit crisis per apostemata i radice auris.Et uides in illis apostematib⁹ qd sit acci dens prefocationis. Et uides eos habere anheli tum mugituosum.queadmodũ oregmonis.pro culdubio debz fieri pnosticatio de morte plusq de salute.sic dicit Dynus accidisse episcopo Fe sulano.& alteri cuidam.& sic modo de illo suf ficiat pro presenti &c.

INtentio cōis. ¶ Iam. posuit diuersitatē pfocatōuꝫ ¶ Hic ponit signa Et prio in generali. 2° i speciali. 3° addit canōes. ibi 2ª. & cōicat. ibi. 3ª & scias ¶ In pria parte Auic. ponit. 8. signa q̄ cōiter in spēbus pfocationū repiūtur. Primū cōstrictio hanelit⁹. hoc. n. cōe est omni prefocatiōi. i. omni sq̄nantie. & hoc ē qđ dicit cōis intētio. i. quod cōiter signt. uel ꝙ cōiter intendit loco cōis signi. In omib⁹ specieb⁹ prefocationis. i. squinātie est &c̄ ¶ Secūdum signū. est qđ os remanet apertū. ut liberius anhelent. sanis eniꝫ hominib⁹ clauso ore sufficit uia nariū. ut 5° de utilitate pticularū. 5° ca°. Tertiuꝫ signum est difficultas trāsglutiendi &c̄. Et hoc quia nō potēs intrare impetuose ascēdit per collatoriū per uias nariū fit aūt difficultas trāsglutiēdi ꝑpter nocumētū meri propum uel cōitate. & ideo plus accidit q̄do apostema est in meri ¶ Quartū signū est exitus oculoꝝ ꝑpter cōstrictioneꝫ factam i collo & arthariis & uenis ei⁹. unde exprimiť sanguis ad supiora. ut dicit Dyn⁹. Et hoc declarauim⁹ plixe sup fen 3ª. cap° de exitu oculoꝝ ¶ Quintuꝫ signū est egressio lingue. & hoc est in ea que ē uehemēs que diciť canina. & hoc fit ut liberius possit trahi aer. Cuꝫ debilitate mot⁹ eius. s. lingue ꝑpter nocumentū cōicatuꝫ lacertis lingue. In q̄dam tñ squināntia uidebis retrahi & rotundari ꝑpter eius impletionē & spasmū cōtractiuum. Sextū signū est locutio cuꝫ naribus. & est uere. In hoc autē Auic. uideť cōtradicere his q̄ dicunt qđ prefocati loquunť cuꝫ narib⁹. & arguit sic. cōsuetudo est ꝙ ille loqui diciť cū narib⁹ qui hꝫ nares opilatas. ergo uere nō loquiť cuꝫ naribus & in hoc forsan reprehēdit Rasiꝫ. 3° cōtinentis. qui dicit hoc. Considerāduꝫ qđ loqui diciť aliq̄s cuꝫ narib⁹ cuius loquela resonat circa partes nariū ꝑpter opilationē. Vnde aer quasi ibi reflectitur. & facit echon. cū ergo squināntici non sint. tales igiť nō loquunť cū narib⁹ ex quo sunt opilate. & ideo est ipropria locutio ¶ Sciendū tñ ꝙ pp grossitiē lingue nō possunt squināntici libere loqui per os. & ideo in palato loquētes resonat in narib⁹. quāuis nō sint opilate nares. & h° forsan Rasis uoluit. Vnde diē ꝙ lr̄e que proferri ñ possunt sunt. n. r. l. 3. & iste sunt que indigēt formatiōe in extrēitate lingue q̄s in palato uersus meri nō pñt formari. & iō resonāt nares eoꝝ. & si nō sint opilate. 7ᵐ signū ē ꝙ materia flatica & dura. i. melica nō fit fortis. qa materie frigide ñ sic iducūt dolorē ut calide cū apostemāt ut pmo can. fen 2ª ca° de signis apostematū. Cum ergo dolor fit uehemētior. tunc &c̄. quia trahūtur multe materie. Et magis pꝫ. Octauū signuꝫ est freq̄ntia pulsus in pnci°. ¶ Dubitatur de hoc. qa Gal. in cōmento pulsuū in ca° de pulsu squināticoꝝ. & in libello q̄ introductorius diciť dicit ꝙ pulsus squināticoꝝ in princi° ē paruus & rarus & in fine est freqūēs. Dicendū dupliciter. Primo ꝙ Gal. loquitur de principio fortis prefocationis in qua dicit ꝙ pulsus ē paruus & rarus propter debilitatē uirtutis & minoratā necessitatē. sed in fine ꝑpter maioreꝫ defectum paruiori facto pulsu fit pulsus frequēs. sed hic loquiť absolute de suffocatōe. Alr̄ diciť qđ suffocatus ab apostēate pōt cōparari sibi ipi sano & sic necessario pulsus in pn° & pcessu est frequēs & diuersus ꝑpter necessitatē & uirtutis impotentiā ad dilatandū extēsionē. ut sumitur ab Haliabate. 7. theorice. x° ca°. Alio modo pōt cōparari sibi ipi in diuersis tēporib⁹. & tunc in pncipio est frequēs & diuersus. i medio tēpore est frequēs & puior. qa maior addiť necessitas & illud mediū uocat Gal. finē. sed in ultio fine in quo iam moriť fit puus & rarus extincto calore. & illa uideť mens Gal. ibidē ¶ Et cōicat. ibidem. ¶ ET cōicat omne apostemosuꝫ i hoc. ¶ Hic ponit signa spālia scđm diuersitatē cāꝝ prefocatiōis. Et pmo facit hoc ab apostemate. 2° a cooptura ꝑpter uicinuꝫ. 3° reddit ad cōplendum in spāli signa apostemose. 4° ponit sig⁹ facte a pigritia uirtutis in mouēdo lacertū. ibi 2ª. & cuꝫ reōtione. ibi 3ª. & dria ibi 4ª. in fine capituli. signa facte a siccitate ¶ Considerāduꝫ qđ ꝙ duo ponit signa. Vnum est quia sentiť tensio & durities in ptibus gutturis. qa in hoc cōicat omne aposteª in locis neruosis ut Gal. in cōmento pulsuū de pulsu flatico. & itellige hoc sentiri tactu medici uel ifirmi. qa aliqñ non percipitur tactu medici. & tñ est in lacertis intrinsecis epigloti. ul' intrinsecis & forsan ꝙ in omni sq̄nantia tactu medici dilligēter apparet aliqua tensio. et si cōtra hoc diciť. ut sup̄ qđ aliqua squinantia non apparet medico nec intus nec extra. ¶ Dicē qđ ueꝝ est ad uisum. ul' ad pmū occursuꝫ tact⁹ tñ de hoc non curo si sic sit uel non ¶ Secundū signū est ꝙ desiderat uomere. cā est scđm Dy. qa trahunť ptes meri ad superius & iterius ꝑpter contractionē partiū epiglotis. Vnde meri est circūtractuꝫ sic quasi in uomitu ¶ Alia cā est cum hunc apud me. qa propter calorē & dolorē illarū partiuꝫ trahunť materie & eliquātur a uicis mēbris que labentes ad meri faciūt nauseā. Et cum remotiōe ¶ Ponit signa pfocatiōis facte a coopertura. Fiebant autē a duplici cā in genere uel a dislocatiōe spondilis. & de hac psequitur uel ab aposteāte in uicino. & illā postponit sup̄ ¶ Dicit primo cum remotione idest pfocatiōe facta p remotionē spondilis. Attractio. i. cōtractio colli. Abscisio. s. uniformitas in tactu. quia ibi depressionē ul' foueā facit. ¶ Et si iacet. potest dupliciter exponi dolet. & si iacet quia tunc

magis dolet uel si iacet & non delectat propter
dolorem quē trāsglutiendo plus sentit quando
sic iacet.qa cadunt ptes colli.& p̄munt plꝰ uer
sus dislocatā spondilē.& iō p̄uiꝰ deglutit.¶Et
dr̄ia.¶Hic p parte ult tractare sigª p̄focatiōis
apostemose.sic̄ particulariꝰ supra exequebat̄.
ibi diuisio aūt apostematū.& quē ad modū su
pra exeq̄batur.didendo prefocationē apostemo
saꝫ.siue apostema opilet.siue cooperiat pp nocu
mentū uicini.ita ēt exeqtur hic.Diuersificat̄ aūt
apostema prefocatiuū tripl'r.ul' ex parte locoꝶ i
qbus fit.ul' ex parte termiatiōis.uel ex pte cāꝶ.
Primo igit̄ ponit signa eius & diuersificant̄ zm
loca.z° ex parte termiationis.ʒ° ex pte cāꝶ.ibi.
zª.prefocatio autē.ibi ʒª.& signa qdem.Pr̄ia in
duas.quia p̄mo docet distinguere inter p̄focati
oneꝫ & peripleumoniā & p̄focationē de qua ē
sermo in cap° que fit ab apostematibus guttu
ris.z° docet per signa distinguere inter species
p̄focationuꝫ ab apostematibꝰ gutturis.ibi zª.et
differētia inter aposteāta.Causa p̄mi differētia
est qa ppter latas uias & multas pulmonis nō
sic subito phibetur transitꝰ aeris in pª.& idem
mlto magis intellexit in pleuresi.epiglotis autē
uia.quia stricta pōt opilari subito.& iō hoc fit
ab apostemate gutturis qn̄ subito p̄focat.¶Et
dr̄ia.Spēs istoꝶ apostematū erant q̄tuor.sed pª
diuisione erāt due.qa uel i lacertis meri.& par
tibus eiꝰ.uel in lacertis & ptibus epigloti.Sed
subdiuidēdo erāt q̄ttuor.qa ul' in partibꝰ extri
secis meri.s.uersus collū post.uel extrinsecis epi
gloti uersus collū āterius.uel in partibꝰ antrinse
cis meri.uel in ptibꝰ intrinsecis epigloti.¶Primo
ergo ponit signa apostematū quantū ad primā
diuisionē ultimā quadrimēbrē.zª ibi.cū aposte
ma.¶Dubitat̄ d̄ p̄mo dicto.nā apostēa meriale
& in lacertis intrinsecis uersus epiglotuꝫ plꝰ im
pedit anhelitū quā qd̄ daꝫ apostēa epiglotale.ut
qd̄ est in lacertis intrinsecis uersus collū.¶Dicē
duꝫ qd̄ forsan hoc ē flm existēte utroq̄ apostēa
te in supno lacertoꝶ uel ptiuꝫ illaꝶ.Vult igitur
qd̄ generaliter etiā apostēa meri plꝰ īpedit trās
glutionē q̄ anhelitū.& omne epiglotale apa plª
īpedit anhelitū q̄ transglutionē.& ideo caute lo
quutus est Auic.duꝫ dixit.deglutiri est possibi
lius & anhelitus est prohibitiuus.i.quod possi
biliꝰ sit trāsglutire q̄ anhelare.¶Consyderandū
etiaꝫ qd̄ apostēa meriale qn̄ est in supremo esse
apropinquat loco arcte cāne.& ideo constringit
anhelitū.¶CVNq̄ apostēa.¶Hic ponit signa
quatuor spēꝶ apostematū zm quattuor loca.Et
p̄mo ponit signa apostēatuꝫ in lacertis intrīsecis
meri.Secundo ponit signa apostēatis in lacertis
intrinsecis epigloti.& signa apostēatis i lacertis
meri extrinsecis.s.uersus colluꝫ.post uersus nu
chā.ʒ° ponit signa in lacertis apostēatis extrinse
cis epiglotis.s.uersus collū āte.& uersus pectꝰ
& thoracem.ibi zª.& dr̄ia.ibi ʒª.deinde illu d.
Consyderandū qd̄ Auic.uult ꝙ tu iungas istud
signū cū superiori.qa uides qd̄ anhelitꝰ nō ē p
hibitus.& trāsglutio ē phibita.& nō apꝫ apto
ore significat̄ ꝙ ē i lacertis itrinsecis meri.quia
apostēa ꝙ ē i lacertis intrinsecis meri uersus col
luꝫ & nuchā apparet aperto ore & mōstrat suā
rubedinē intus.¶Sꝫ tu dices Auic.dicit qd̄ hoc
apostēa meri pprie i lacertis ītrinsecis nō appa
ret quāuis lingua premat̄.Contrariū dixit sup̄
cuꝫ dixit.nō conspicit̄ id nisi in casu lingue &c̄.
Dicendū ꝙ hic loqtur de adherentia q̄ p se face
ret in firmꝰ cū qª nō apparet h° apostema.et tn̄
apparere pōt id ꝙ fit in lacertis extrinsecis.uer
sus collū.sed supra loqtur de uiolēti adherentia
facta a medico.¶Vel dicēdū ꝙ sermo supius po
sitꝰ referat̄ soluꝫ ad apostema epiglotis ꝙ pōt
cū forti expressione apparere.sed apostēa meri
de quo hic est sermo.s.in lacertis intrinsecis nō
pōt.& si fortiter ligua p̄matur.& hec expositio
est alia ab ea que supra dabat̄.¶Considerādū
ēt quod alia littera repitur que dicit qd̄ i lacer
tis extrinsecis.& pōt saluari.imo ideꝫ dic̄.lacer
ti.n.meri dicunt̄ exterius uel positi uersus col
lum.& de istis non est sermo.uel expositi extre
mitati uersus radicem lingue & uersus epiglo
tum.& de istis est sermo.& isti sunt intrinseci
& possunt dici extrinseci.¶ET dr̄ia.¶Hic per
modū assignatiōis dr̄ie īter apostema qd̄ est in
lacertis posterius meri uersus collū poit sigª il
loꝶ apostematū.& dicit ꝙ cū aposteāte quod ē
in postremo lacerti meri.i.in lacerto qui ē post
uersus collum non constringit̄ hanelitus nisi in
actu deglutionis.qa tūc a descēdere de gutture
premit̄ ab illo apostemate.Sed aposteª qd̄ non
sanat̄.s.nisi raro quod intus in epigloti non ap
paret nec intus nec extra aliquid ē malū.qa cū
multa p̄focatiōe siue transglutione siue non & i
nuit in hoc qd̄ est in meri uersus colluꝫ apparet
aliqd eius aperto ore.& qn̄q̄ cōicat collo.ut su
pra dixit.& forsan uoluit hic intelligere de apo
stemate meri in pfundo meri sub epigloto.qa
nec intus nec extra apparet.& iō uoluit ponere
signū distinctū.¶DEinde illud.¶Hic uult po
nere signa quarti apostematis qd̄ fit in lacertis
extrīsecis epiglotis.s.uersus collū.ante.s.uersus
thoracē.Et dicit deinde.s.post p̄dicta apostema
ta est apostema id qd̄ nō uidet̄ īterius & uidet̄
exterius.sed in anteriori pte colli & pectoris.et
fuit species p̄ma posita ab Auic.illo ꝗ.diuisio
aūt.Auic.g° simul ponit hoc aposteª.& intelli
git.quia eius signa sunt qd̄ interius nō uidetur
sed exterius apparet.¶Considerandum qd̄ ly
deinde dicit ordinē narrationis spēꝶ squinantie
& apparet & pōt dicer̄ ordinē malicie.ut malū

qđ non ſanaꝛ ſit id qđ ē intus in lacertis epiglo
ti.ſed minus malū eſt qui eſt in lacertis meri ſi
ue intrinſeci.ſiue extrinſeci epigloti uerſus col
lum.ut qđ apparet exterius & non interius. &
hoc ē ꝗ ſentit Dy.& ideo littera exterior non eſt
bona que dicit uideꝛ iterius & nō exteriꝰ. Du
bium tñ eſſet.an in lacertis extrinſecis meri uer
ſus collū poſt ſit peius uel minus malum ꝗ̃ apo
ſtema in lacertis extrinſecis epiglotis uerſus col
lum ante.¶ Dynus aūt ſentit qđ id quod ē uer
ſus collum ante qđ apparet extra & non intus
ſit minus malū.Si tñ cōicareꝛ id qđ ē i lacertis
meri extrīſeci eſſet minus malū tunc uľ ſaluabi
mus litterā extra.uel dicimus ꝙ ly.deinde dicit
ordinē narrationis & nō ordinē graduū malicie
¶ PREfocatio ¶ Hic ponit ſigna hoꝝ apoſtēa
tuꝫ quantū ad diuerſitatē admiſtratiōis.& ter
minaꝛ uel ad ſalutē.uel ad mortē.aut ꝑ ꝑmuta
tionē.aut ꝑ collationē & ſuppinatiōeꝫ. Prio gº
pōit ſigna ſalutis & mortis bōa & mala.zº ſigª
ꝑmutatiōis. 3º ſigª collatiōis.ibi zª.ſigna auteꝫ
permutatonis.ibi 3ª collectionis autē.4º ſubdit
canonē ibi.& qñq̧. Pria in duas.ꝑmo pōit ſigª
mala & mortalia.zº ſigna ſalutis uel ſpei.zª ibi
ſigna uero ſpei. Pria in qnq̧.pº ponit quedaꝫ ſi
gna mala.zº ponit ſpēale ſignū a ſpuma.& idē
declarat.3º a lingua.4º a febre. 5º ponit quedaꝫ
ſigna auctoritate Ypo.ibi zª.& qñq̧ peruenit.
ibi 3ª.& groſſitudo lingue.ibi 4ª.& qñq̧ ē.ibi
5ª & iam dictū ¶ Conſiderandū circa primā ꝑ
tem ꝙ qñ homo iacet ſuper collū.epiglotum ma
gis clauditꝛ.ut 3º ꝓnoſticoꝝ.18º.cōmēto.Et ideo
iſti diligūt ſtare erecti & extēdere collū. Reuol
uitur.i.anguſtiaꝛ.& ꝓpter debilitatē nō poteſt
ſtare.& ideo anguſtiaꝛ & nō quieſcit.alr̃ reſol
uiꝛ.i.debilitaꝛ & deficit cū inclinatōe.i. qñ incli
nat ſe.& nō ſtat cuꝫ collo expāſo.diligit expāſio
nem ſtare erectus cuꝫ collo & brachiis latis.cer
tum autē eſt hec oīa eſſe praua ſigna.& ſignāt
ꝓfocationē malā. Et qñq̧. Prio ponit ſignuꝫ.
zº declarat.ibi zª cū tñ. Conſideranduꝫ qđ.A.
pº ponit cām ſpume que apparet circa os iſtoꝝ
ꝓfocatoꝝ.& cauſa eſt.nā qñ multū cōſtrigitur
anhelitus.tunc uapores qui debēt extra duci fu
moſi nō poſſūt educi & euētatio fieri nō poteſt
quare pulmo incenditꝛ.& ſubſtātialis ſua humi
ditas diſſoluiꝛ que ſubleuaꝛ per aerē pacū qui
poteſt ab eis exire & uēit ad os.& hec ē ſpuma
hec eſt ſnīa Gaľ.in cōmento ſecunde ꝑticľe affo
riſmoꝝ.Strāgulatoꝝ.ubi loquens de iſtis ſuffo
catis ſiue ſtrāgulatis.dic̄ cū fumoſus aer neq̄at
exire ꝓ nimia ſuffocatōe anguſtiaꝛ pulmo anial
& cū maiori anguſtia expelliꝛ a pulmōe emittē
te aliquātulā ꝑtē ſubſtātiaľ hūiditatis cuꝫ ipſo
aere.& idē inuit Auic. zª quarti caº de ſigꝭ ſūp
tis a radice lingue.cū dic̄ ſpuma nō fit.niſi cū cor

ad tantā uenerit calefactioneꝫ qđ deficiūt ei opa
tiōes pulmōis.qa.ſ.pľmo nō pōt extrahere ua
porē fūoſuꝫ nec attrahere aerē frm̄.& hoc ē qđ
dic̄ Aui.qñq̧ ꝑuenit cōſtrictio anhelitꝰ & neceſ
ſitas extrahēdi uaporē fumoſū.ſupple & attra
hēdi aerē fc̄m ad hº ꝙ uirtꝰ q̇ effic̄.i.uirtus mo
uēs pectꝰ & pľmonē educat ad exteriora anheli
tū.i.cū anhelitu.uľ i aere hūiditates.ſ. ꝓ̇pas pľ
mōis diſſolutas ꝓpter incēdiū.& apparet ſpuª
.ſ.ex hoc.& tūc non eſt ſpes. tūc ſignat mortem
cum tantum ſit incendium in corde & pulmone
qđ nō oportet ut curetur qđ morituri ſoľ ꝓno
ſticis ſunt dimittēdi.¶ Sed tu dices quaꝛ.A.
in ponendo cauſam illius ſpume plus expreſſit
neceſſitateꝫ educēdi aerē fumoſuꝫ & uaporē ꝗ̃
attrahēdi aerē frigidū¶ Dicēdū qđ pľmoni ē
maius nocumentū in non educendo uaporem fu
moſum ꝗ̃ in non attrahēdo aerē frigidum.attra
ctio.n.frigidi aeris ꝓprie eſt ꝓpter cor.ſed con
ſtrictio eſt propter pulmonē ut Auer.zº de aīa
cōmento.14º.licꝫ ſermo ſit difficiľ & alias a me
diſcuſſus.¶ Secūdo diceres ſi iſti ſunt cōſtricti
in gulla.unde ſuffocati moriunꝛ qūo pōt cum
aere inde exire huīditas pulmōis.que ē corpus
ſatis groſſum ¶ Dicendū qđ non ſunt oīo con
ſtricti qn aliqua ſit modiciſſima uia que ñ pōt
eſſe ſufficiēs.ut debita q̃titas aeris ꝑ uite rema
nētia attrahaꝛ.nec ut pellaꝛ ſufficiēs copia fu
moſoꝝ uapoꝝ.¶ Tertio.d.iſta ſpuma ubi for
maꝛ cum ſpuma fiat ex mixtiōe aeris ſiue uēto
ſitatis cū huīditate.¶ Dicēdū qđ forſan in ipſo
pulmone.qa ſubſtātia pulmonis ſpumoſa eſt.
unde non eſt aliud illa ſpuma;niſi ſpumoſa hu
miditas pulmonis.& hoc ſentit Gaľ.ꝓ allegato
cōmento cū dicit ſic̄ in ſangūis ſcreatu ē uidere
qui a pulmōe ueniēs ē ſpumoſus.¶ Vel dicen
dum qđ illa huīditas ſimul cum aere ſubtiliata
multū aſcendit & ueniēs ad locū ſtrictū epiglo
tis diuiditꝛ & cōmiſceꝛ cū aere.unde fit ſpuma.
ſicut uidi pueros habētes qñq̧ in ore paleaꝫ ro
tundā cōcauā.& inde uiolēter ſaliuā cum aere
ſufflantes faciūt ſpumā.¶ Cuꝫ tñ. Hic ponit
ſignū dearticulās.dixit.n.qđ in ꝓfocato qui ſpu
maꝫ hēt circa os nō eſt ſpes.Vult aūt dicere qđ
hoc qñq̧ fallit.Et primo ꝑmittit.zº declarat.zª
ibi.& illud eſt.Quod ꝑmo dicit ē dictū Gaľ.in
cōmento ꝓallegato.cuꝫ dicit aliqñ & raro i ore
ſuffocati ſpuma appuit & nō ſuffocatus fuit
uel mortuus.¶ ET illud.¶ Primo declarat q̧s
ſuffocatus ſpumās euadit.zº quis moriꝛ.ibi zª
cum aūt.¶ Dicit ꝑmo qđ ille qui ꝓfocatus ſpu
mat & euadit eſt cuꝫ illic in eo fuerit hoc ſignū
.ſ.fortitudo uirtutis.bonitas appetitꝰ & nutri
mentū.¶ Dubitaꝛ de ſermōe Auic.an ſuffoca
tus ſpumans fortis uirtutis boni appetitus &
nutrimenti euadat uideꝛ qđ non quia ſuffocatꝰ

quāto eſt calidioris complōnis.tāto citiꝰ ex cau
ſis ſuffocātibꝰ moriť. Et quāto ē frigidioris cū
cāis ſuffocantibus tanto magis perdurat.quia
minus indiget euentatōe.hec eſt ſnia Auic.pria
fen huius cap° de applia cuȝ dicit.accidit ut ho
mo incurrat appliaȝ & nō ſit dr̄ia inter ip̄m &
mortuū.& nō apparet in ip̄o anhelitꝰ.deinde re
uiuiſcit & ſanať.& uideť qđ calor innatꝰ in eis
nō uehemēti indiget euentatōe & expulſione ua
poris fumoſi anhelitu magno pp id qđ accidit
ei ex frigore. Et ſignū huiꝰ eſt.qa uidemus mu
lieres & pſonas debiles euadere ab huiuſmodi
cāis periculoſis et ſuffocatis plus.& robuſtiſſi
mos uiros iuuenes & calidos mori.de quo uul
gus mirať. Sȝ homo fortis uirtutis boni appeti
tus & nutrimenti multi eſt calide complōnis.ſi
ergo ſpūat.certius ſignū ex hoc ſumiť ſup mor
tem.¶ Dicendū ꝙ ſpūa apparens in ore ſuffoca
toꝝ pōt hēre duplicē cām.¶ Vnam eliquationem
humiditatū ſtaticaꝝ ſtantiū circa ptes gutturis
& capitis que ppter motū & calorē cōmiſcetur
cū aere.& fit ſpuma ſi appet in epilēpticis.¶ Et
iſta ut cōiter diciť nō ſignt mortē.quedā uero ē
ſpuma que fit ex diſſolutiōe ſubſtantialis humi
ditatis pulmōis ppter multū incēdium.& iſta
ſemp mortē ſignt.qa ergo ſquināticus pōt ſpu
mare ppter hūiditatuȝ ſtaticaꝝ eliquationeȝ &
fortē motū eaꝝ in ore ſile ei ꝙ fit i epileptico.&
hoc nō ſigficat mortē.ſȝ ex diſſolutōe ſubſtātie
pulmōis mortē ſigt.ideo uoluit Auic.dare ſig
ad diſtinguendū has ſpūas.¶ Sed tu dices iſtas
ſpūas ex humiditatū ſtaticaꝝ eliquatiōe que nō
ſignat mortē frequēter accidit.ergo ſuffocatus
ſpumās frequēter euadit qđ eſt cōtra Gal.com
mēto pallegato.& cōtra Auic.hic cū diē tn̄ qn̄.
Ampliꝰ uero.an ex alia humiditate ſtatica quaȝ
ex illa fieri poſſit que eſt circa ptes gule & cola
torij.¶ Ad pmuȝ dicendū ꝙ raro fit illa ſpuma
que ſit uera ſpuma.ita ꝙ ſint multa corpora mi
nutiſſima āpulloſa ex illa hūiditate ſtarica.quia
requiriť circa ptes oris motꝰ uehemēs.ſic i epi
lēptico. Et iſtud nō fit in ſuffocato.niſi accidenta
liter coniungať epilia uel motꝰ ſpaſmoſus man
dibulaꝝ.et hoc eſt raro uel requiriť fortis calor
et illa conſumit materiā circa gulā.et facit aridi
tatē oris.¶ Ad ſecūdū dicenduȝ qđ cōprehēſibi
bile uideť qđ hūiditates accidētales que ſunt in
pectore pn̄t facere iſtā ſpumaȝ. Et forſan qa ui
ſcoſe ſunt.niſi pus ſubtiliant et aſcendunt i incē
dio pulmonis quā forti incenſiōe cōſumptio fiat
humiditatū ſubtiliū pulmonis.& tu p te conſy
dera & augebis ſpeculatiōeȝ.¶ Signa ergo ad
cognoſcēdū ꝙ ſpuma ſtrāgulati nō fit a ſubſtā
tia pulmōis.ſunt q.A.poit.ſ.fortitudo uirtutis
uitalis ſigata p bonū pluȝ.& bonitas aialis
ſignata per ſenſuȝ & motū mēbroꝝ uolutariuȝ

Et fortitudo naturaliū ſignificata p appetituȝ
quia deſiderat cibaria in hora ſua & cibaria la
udabilia. Et hoc ē qđ dixit & appetitꝰ cibi &c̄
Vnde ſignificať ordo uirtutis mēbroꝝ ad epar
& epatis ad ſtomachū.¶ Et poſſemꝰ dicere qđ
appetitꝰ ſignat ſanitatē aialis uirtutis.ut ſumi
tur ex cōmento afforiſmi ſecunde particule. In
omni egritudine cōfortari mentem &c̄.¶ Et nu
trimentū.¶ Hoc eſt terciū ſignū.& intellexit p
hoc bonā digeſtionē in ſtomacho iudicabilē per
egeſtionē in epate p urinā in mēbris p bonā ha
bitudinē & coloreȝ in his exiſtentibus. In eo q
ſpumat ſignū ē qđ ſpuma non ē ex incendio &
cōſumptiōe humiditatis pulmonis. ſed ex alia
cā.Incendiū.n.tale pulmōis iūgiť magno icēdio
& extinctiōi caloris cordis cū quo nō ſtaret boni
tas uirtutū naturaliū & aialiuȝ. Et iō ſequitur
qđ ſi ſpumet pfocatus & non ſit fortitudo uir
tutis uitalis ꝙ ſignať p minorationeȝ multaȝ in
pulſu & infrigidationē extremitatū puaȝ ſignā
tem extinctionē calidi cordis.qđ ēt ſignificatur
p uiriditatē faciei & denigrationē ſinuoſitatis
oculoꝝ que ſignāt deſtructionē caloris innati in
corde & cerebro.& iō humiditates cōgellātur
& denigrātur circa faciē qđ ip̄e moriť cum his
ſignis.& ſignāt qđ illa ſpuma ē ppter icendiū
cordis & pulmonis & eliquationē ſubſtātialis
huiditatis. Et ex iſtis eiſdē ſignať defectio aiali
um & naturaliū uirtutū. & iō poſſemus diceř
cū aūt pfocatꝰ ſpumat & n̄ ſunt i eo fortitudo
nec appetitꝰ.tūc moriť.& totū h° itelligiť cum
dixit.cū aūt facies eiꝰ ſit uiridis.¶ & denigrať ſi
nus oculoꝝ & ſilr qn̄ minorať pulſus. tunc ip̄e
moriť.¶ Conſiderandū tn̄ qđ fortitudo uirtu
tis & appetitꝰ & nutrimentum poſſut eſſe ante
prefocationē.quia pfocatio accidit homini for
ti calide cōpleſionis.& de illa fortitudine uirtu
tis nō eſt hic ſermo.& hoc arguit alio mō eſſe
in actu pfocationis & ſpumatiōis.et de his ſigs
ē ſermo. Et iſte fortitudies uirtutis ſunt in quo
libet homine ſcđȝ ſui naturā et complōneȝ. Et
groſſitudo.¶ Groſſitudo aūt fit ex multa reple
tione lingue ex ſuis uenis cōicata.ſic etiam ex h°
rotundātur quādoq.ut hypo.4° re.acu.illo. A.
ſqnanticis.denigratio ſignt forteȝ aduſtioneȝ uel
mortificatiōeȝ.pars ſequēs patet.¶ Et iaȝ dictū
eſt. Conſueuerūt Arabes cōiter intelligeř p hūc
libruȝ eum qui diciť liber ſecretoꝝ Hypo.in eo
tn̄ qui ē apud me nō iueniť. Iſta aūt ſigna ſatis
uidēť poſſe uerificari.cū.n.pfocatꝰ alteratiōem
hȝ i caloř colli a rubedie cōſueta.i.a ſuo bono &
uiuido colore ad albedinē.i.ad liuiditatē & mor
tificationē. Vnde apparet quaſi uiridis ſignt ex
tinctionē caloris cordis.aut caliditatē prauam a
poſtematis.unde ad ſe traxit ſāguineȝ illaꝝ pri
um.¶ Sudor aſcellaꝝ ſcđm Dynuȝ fit.qa uapo

res retenti q nõ potuerũt educi p anhelitũ a cor de pellũtur ad a ſcellas & a locis epatis ad iguia Et qa calor iam extinguit̃.iõ ia3 in exitu cõgelat̃ & fit ſudor frigidus.Et ideo cito moriũt̃.ſ.ipa die uel ſequẽti.& hoc eſt ꝙ dicit in uno duorũ dierũ.& ſic dicit.Raſis 3° continentis.ultio cap° qbus accidit ſqnantia.& mutatur exterior pars colli ex qualitate rubedinis ei⁹.&.alba fit.& ſu dor aſcellaꝝ ei⁹ fuerit frigidus.ſeqtur mors ip ſa die.aut craſtina.❡ SIgna uero ſpei.❡Hic po nit ſigna bona.& ſunt tria.Primũ ſi rubedo per mutet̃ ad exteriora.qa illic puenit materia.et po nitur 3° pnoſticorũ ide3 ſignũ❡Apperiũt &c̃. quaſi dicat ſubito quaſi ſentiũt ſe liberatos.& eleuãt uiſu3 cũ prius ſtarent cu3 clauſis oculis & triſtes.& ponit hoc ſignu3 Paulus.❡Secũdũ ſignu3 eſt anhelit⁹ breuis.quaſi in breui tẽpore trahant aere3.& dat in hoc caſu nota3.qa prefo cati in diſpoſitione uehementis prefocatiõis inci piunt ad anhelitũ longum.& iſte ſermo ſcribit̃ 3° cõmento auctoritate Hypo.in libro epidimi arũ.❡ Tertiu3 ſignu3 eſt ꝙ apoſtemet̃ lat⁹ op poſitu3.& differt hoc ſignũ a prio.qa illa pmu tatio erat permutatio ſine apoſtematiõe.p lat⁹ aũt oppoſitu3 intelligo in ſitu & nõ i ſecuritate. qa fiat extra in collo ul' poſt aures ul' circa aſcel las.❡Speratur reſolutio.i.receſſus apoſtematis prefocatiui.dixit ſpatur ppter cõtingẽtias mul tas.poſſet enim materia multa int⁹ & extra ap parere.ut ſtatim dicet❡Signu3 aũt.❡Prio: po nit ſignu3 generale a poſtematis.2° ſpeciale.ibi. 2ª deinde❡Dicit prio ꝙ q̃do apoſtema ſqnanti cum detumeſcit & reſoluit̃.i.recedit ſubito abſ q̧ hoc ꝙ erũpatur ſanies extra cũ mollificatione. i.que ſanies eſt cũ mollificatione apoſtematis ſignat ꝙ apoſtẽa pmutat̃ ad aliu3 locũ.Et intel lige ẽt ſi non reſoluit̃ inſenſibiliter❡Sigª uero particularia que ponit ſunt certiora.unde dicit deinde.& demum ponit ſigna permutatiõis ad peripleumonia3.2° ad ſapſmũ.3° ad cor.4° ad ſtomachu3.ibi 2ª.ſi uero pulſus.ibi 3ª.& ſi.ibi 4ª.ſi aũt❡Dubitat̃ de prio dc̃o.na3 Gal'.uide tur ponere in cõmẽto illi⁹ afforiſmi prie pticu le.Q uicũq̧ ſqnantia3 effugiunt ꝙ ſignũ pmuta tiõis ſqnantie ad pulmone3 fit pulſus durus in equalis.pulſus aute3 mollis & equalis ſignat dimiſiõe3.i.liberationẽ. In cõtrariu3 eſt.A.q ponit ꝙ pulſus eſt undoſus & mollis.❡ Dicẽdũ ꝙ quãdo permutat̃ ſqnãtia ad peripleumoniã pulſus fit mollis undoſus.Rõ eſt.qa talis pul ſus eſt peripleumonicorũ.ut Gal' in cõmẽto pl' ſuum de pulſu peripleumonicoꝝ cõmento.2° ❡Ad cõtrariu3 dicendu3 ꝙ textus illi⁹ cõmenti eſt forſan corruptus.Aut q̃d dicit pulſum eſſe durũ cũ ſqnantia pmutatur ad pncipale mẽbrũ ul' nobile duru3.& nõ itelligat̃ de mẽbro molli.

❡Vel dicẽdu3 ꝙ ſi apoſtema eſſet in pãniculo pulmonis pulſus eſt durus.3° ar. tractatu.2° ca°.❡Vel dicẽdum ꝙ in omni flegmõe pulſus hẽt aliquã duritie3 ppter extenſiõe3.ut Gal'.po nit in cõmento.22°.& ſic loqtur in cõmẽto affo riſmi predicti.tñ in apoſtemate mẽbri mollis. ut eſt pulmo mollior eſt q̃ in apoſtemate duri mẽbri.relique partes patent.❡COllectiõis. Hic ponit ſignu3 pmutatiõis ad exiturã ſaniatio nis.& ſignum eſt ꝙ trãſit quartũ diem.& hoc ſignat materiã alicui⁹ groſſiciei non apta3 reſol ui.& inuenitur lenitas.& hoc ſignat ꝙ ſaniat̃. Iſta aũt lenitas pcipitur a medico.uel infirmus cõprehendit in ſe.ut ſupra dicebat̃ de intentione. dixit pauca.i.incohãs.qa ñ apparet ꝙ tũc ſit col lectio & ſuppuratio cõpleta.❡ET quãdoq̧ ac cidit❡Hic ponit quedã cañ.qui neceſſarius eſt ppter dictu3 ſupra ꝙ in ſignis ſpei eſt.& ꝙ p mutat̃ rubedo ad exteriora.& dicit ꝙ contingit ſqnantie in qua appar3 rubedo i collo & pector̃ ꝙ illa rubedo eſt eriſipila.& illa eriſipila accidit dupliciter.ul' pp tractione3.i.tractu3 materiei.ſ. multe ad interiora.unde m'tiplicat̃ materia in pte intrinſeca colli redũdat extra & apoſtemat ẽt extra.& hoc eſt malu3.ul' ppter euacuationẽ materiei ad extra.qa exit ab it⁹ ad extra.et i h° eſt ſpes bona.❡ET ſigna❡Hic ponit ſigª ad ſcdam diuerſitate3 materieru3 humoralium.& hẽt quatuor.ut pat3.❡Conſyderãdu3 circa ſigª ſanguinee ꝙ ſanguis nõ corrupt⁹ oſtendit ſapo rem dulce3.ſ3 corruptus ponit ſaporẽ ſimilẽ ui no dulci corrupto.Et hoc eſt q̃d dixit.aut ſimil' ſaporis uini.ſ.corrupti.dolorem aũt extenſiuu3 & cõſtrictione3 facit multitudo ſanguis.reliqª ſunt nota.❡Circa ſigna colerice.ſumarie cõſyde ra ꝙ lr̃a que dicit nõ ſequit̃ in cõſtringendo an helitũ põt itelligi dupliciter.Prio nõ ſic ſtrigit & prefocat apoſtema colericũ.ſicut ſanguineũ.qa materia ſubtilis colerica nõ ſic claudit uiam.2° non eſt ſic addita ſiſtoles ſiue cõſtrictio in anhe litu habẽtis apoſtema colericũ ſicut ſanguineu3. Non qa nõ ſic indigeat eductione fumi uaporo ſi ſic indiget̃ in ſanguinea.dilatatio ergo in cole rico eſt maior & manifeſtior❡Color lingue.ſ. ad citrinũ.dixit quãdoq̧.qa quãdo eſt intus ſq nantia.dolor colerice minor eſt.ſ.pulſatiu⁹ uel extenſiu⁹.qa mordicatiu⁹ eſt maior❡Circa ſi gna ſtatice cõſydera ꝙ pria ſigª ſunt apoſtema tis ſtatici de ſtate ꝙ p corruptione3 factum eſt falſu3.2° ſigª ſunt ſtatis nõ falſi que ibi ponit. Et quãdoq̧ ſignant.Et iſtud eſt aliud ſtã aquo ſum ul' illi ppinquu3.& iõ paru3 iflãmat.& al beſcit lingua.Et quãdoq̧ ita mollificat linguam q̃d pſternit ea3.ſicut ſi eſſet paralyticata.& h° eſt q̃d dicit.quãdoq̧ proſternit̃.Et raro accidit ſtatica.ſqnãtia de huiuſmodi ſtate non accuto

apostema i glandulis.hoc dicit.qa in apostemati bus de mēbris calidis fit.m̄lta atractio ad ptes gule.unde carnes glādose dicte amigdale.et alie ēt glādule colli replenē & uidenē apostemari. hoc aūt non fitin: hac flatica sq̄nantia ꝑpter fri giditatē & leuitatē materie.& ideo nūq̄ nō est dolor.aut pu⁹ nec febris.ut cū est fl̄a aquosum nō putridū3.& ꝓlongatur.s.nūq̄.ut supra di ctu3 est.& forsan dixit absolute ꝓlongatur qa ex natura materie frigide sibi cōpetit prolonga tio cronica.s.q̄tuor dierū.¶Et qū nitit.Q uia cū hoc apostemate nō est tensio nec durities.sic in calidis apostematibus.imo partes ille quasi remollescunt.& ideo si homo sollicitaē & conaē plus deglutire pōt & meli⁹ q̄ si in eisde3 locis esset apostema calidū.& h° uł Rasis 3° cōtinē tis ꝓpria auctoritate.dicens in sq̄nantia que fit ex fl̄ate.cura est cum sollicitudine ex eo qđ mol le est.¶ET hoc ide3.¶Hic.A.dic.Sig^a melēco lice sq̄nantia.scias qđ mel̄ia hēt istos sapores. & ideo cadūt in signis.¶Signa aūt ꝑmutatiōis ex apostemate calido dereliquūtur ex signis cal̄i apostematis p̄cedentib⁹.& plus ex signis dictis in m̄ltis aliis locis.¶Et sig^a.¶Ia posuit signa p̄ focationū ꝑpter apostemata & ꝑp cooptură. Hic ponit sig^a p̄focatiōis facte ꝑpter pigriciam uirtutis a motu lacerti epiglotis.& fiebat id. uel ꝑpter siccitate3.uł ꝑp mollicie3.uł ꝑp spas mu3.uł ꝑpter nocumētu3 aliud.ut defectū uir tutis a cāis resoluētibus.¶Obmitit aūt sig^a ei us que fit ꝑp spasmū.qa intelliguntē ex cap° de spasmo.& ex h° qđ sentiē a medico uł infirmo. uel altero coꝝ.¶Obmitit ēt sig^a ei⁹ que fit ꝑp mollicie3.qa sciunē ex ca° de paral sı.& etiam qa intelliguntē ex dictis in signis dictis in signis apostemose fl̄atice.cū dixit qđ ꝓsternitur l gua cū mollificatione.Obmitit ēt sig^a ei⁹ a defectu ꝑpter cās debilitātes.qa intelliguntē ex notitia il laꝝ cāꝝ generaliter positaꝝ ꝑrio cañ fen 2^a.ca° de causis debilitatis.& spāliter ex ꝑpriis cap̄lis plurib⁹ in q̄bus determiantur in hoc libro mōi malaꝝ cōpl̄onū spūalium mēbroru3 ex quibus deficiūt ab opatione.Remāsit ergo supra Auic. ponere sig^a ei⁹ que fit a siccitate.& hoc est.qa hoc m̄lctiēs accidit.Et q̄uis posset dare intelli gere sig^a ei⁹ p signa dicta in ca° ∂ ethica.et i m̄l tis locis de q̄bus habenē signa siccitatis mēbro rum.posuit tñ sig^a hui⁹ cause.ut recordaremur ordinis cap̄li cāru3 p̄focatiōis.Et dicit qđ sig^a p̄focatiōis facte a siccitate mēbroꝝ.s.epiglotis. et quecūq̄ fuerit.s.siccitas.qa si a quacūq̄ cā.s. deficiēte.uel quecūq̄ fuerit.s.membra illa que exiccantur.dūmodo siccitas cōiceē musculis epi glotis.¶SVnt &c̄.aq^a calida.s.parū ne calore exicet.sed caliditate iuuetur ad penetrādu3. ET scias.¶Hic ponit unū cañ.¶Consyderādū qđ ligua est mēbru3 rarū.ut 4° re.acu.& Ar̄. problemate 19°.Cum g° dolor circa ei⁹ ptes stat uno āno uel duob⁹ nō est credēdu3 qđ sit mate ria subtilis.s3 grossa & m̄ltu3.calore g° desicca ta.facta ē lapis Et Gal̄.recitat casu3 4° de inte riorib⁹ in fine.Et ego uidi lapide3 in q̄titate fa be generatū sub lingua.Si g° lapis iste esset uer sus gutturis ptes.pōt p̄focatiōem generare.sic ego uidi in muliere que steterit p̄focata.& crede bant oēs eam mori.tandē expuit q̄dā frustrū in q̄titate ossis dactili solidū cōglobatū fere.ut lapis & sanata est.& nūc uiuit &c̄.

O Portet ut euacueē.¶Ia3 posuit cās p̄focatiōis & signa.¶Hic ponit cu ram.Et prio generalem oium apo stematū ptiu3 gutturis.ut rubrica dicit.2° ponit curā sp̄ealem i ca° sequēti.ibi 2^a. in calida.¶Sed tu.d.quō pōit cura3 apostema tum uuee et amigdalaꝝ cū nūdu3 dixerit de eis. ¶Dicēdū ꝙ sermo istoꝝ apātu3 pōt optime in telligi ex sermone de apostematib⁹ squināticis. ut notū est.& ideo.A.nō resumit illa.nec ponit cās ꝓpas hoꝝ apostematū.tñ ponet curā sp̄e ale3 prio hoꝝ apostematū p medicias .2° p ma nualē opatione3.ibi 2^a.& nūq̄ apostemaē.Pria in tres.In cura eni3 egritudinū cōsyderam⁹ di spositionē que curaē.& medicias q̄bus curaē. & dispositiones diuersas corporis que curanē. Ideo prio ponit curā hoꝝ apostematū consyde rando dispositiōe3 q̄ curam⁹.2° consyderando medicinas.3° corpoꝝ dispositiōes naturales.2^a ibi.op3 ut cōspiciaē uł ibi.& ex rebus.ibi 3^a.& cōsyderet.Pria in tres.p° ponit intentiōes gene rales curatiōis hoꝝ apostematū.& res cū q̄bus p̄ficiūtur.2° ponit q̄dam curā empica3.3° sp̄ea liter cōmēdat quādā mediciam sp̄ealē.s.lac.ibi 2^a.& ex rebus.3^a ibi & lac.¶Ad primi euidēti am cōsyderādum qđ generaliter triplex est intē tio in cura horū apostematū.Vna est materierū euacuatio.2^a est diuisio.3^a est aproximatio me dicinaꝝ localiū.Prio ergo ponit curā primā.2° 2^am.3° 3^am.ibi 2^a .& ut trahaē.ibi 3^a.& ut in cipiaē.¶Dicit primo qđ in p̄ncipio uniuscuiusq̄ hoꝝ.s.apostematū dictoꝝ apostematū q̄rūcūq̄. siue sint in partib⁹ gutturis uel amigdalaꝝ.uti mur fl̄omia & solutione.aliq̄do utrisq̄.& aliq̄ do altero solo.si uideres repletionē sanguis uel alteri⁹ humoris.¶Dubitaē utrū in qualibet sq̄ nantia.s.colerica & fl̄atica cōpetit fl̄omia.Vide tur qđ nō.per Ra.13 3° continentis auctoritate Iudei.¶Ampli⁹ per fl̄omiā colera & fl̄a disrup tius fluūt & fiūt praua.quoniā fl̄omia i coleri co faē colericoꝝ humorū ebulitionē.et in flegma tico flegmaticoꝝ cruditatē.ut sūmit 4ª pri.ca° de floborhomia.¶In cōtrariu3 est Allexāder & Paulus in ca° de sq̄nantia.qui absolute fl̄omia3

pcipiūt nō distinguētes materiā.uñ Alexander ante omnia qdē flobothomiā i squinaticis adhibere necessariū ē.Idē ēt sentit Haliab.6ª prac. 2° caº ¶ Mesue inuit solutionē huius questiōis Si enī3 materia hoꝝ apostematu3 sit sanguinea certe cōpetit flobothoīa.Et si sit colerica cū sangne mixta.uel etiā flatica cū sanguine mixta siue cū sanguis multitudie.& iō ibi doc3 farmacias dare.Et si expedit ante flobothomiā cōtingit tñ ut plurimu3 huiusmodi materias esse sanguini mixtas.& hº iā declarauimus plixius fen.3ª.cº de cura obtalmie.& tu recurre illuc.ergo si alīqđ fl'a distilaret a capite qđ esset purum.aut multum depuratum non halibe p flobothomiā educi.caue illam multi enim mortui sunt ex hoc Et similiter si existimatio tua indicat coleram eē puram.aut depurabilem.¶ Ad auctoritatem Iudei.Dicendum qđ intelligit ut dictū est tamē Rasis redarguit eū & nō acceptat auctoritatē suam.unde in fine capl'i etiā in fl'atica concedit flebothomiam.licet in diuisionibus Almāsor ñ exprimat curam per flebothomiā in sqnantia flegmatica.quā tamen in colerica expssit.¶ Dubitatio uero eēt.de q̄ uena ess3 fiēda flebothomia.& de quo brachio.de cuius solutinoe recurre ad can.generales primi libri fen 4ª.3° capiº Et ad similem questionem qua3 determinaui in capº de obtalmia supra fen 3ª.Et ut ¶ Consyderandū ꝙ loca lōginquiora sunt loca crurū & coxarū ¶ Sed tu dices nō ne debemus ponēr eas in collo ¶ Dicēdū ꝙ tutius est incipere ad longinquas partes.ut ad lōginquiora trahatur materia & proprie quādo propter etatem uel aliā.cām nō potuisti facere flebothomiā cū es certus ꝙ in corpore nū est repletio.tūc poteris uti uētosis i partibus propiquis.f.in collo & sub m'to.sed repletione stāte piculū est ne materia.ad locum trahat.Vnde Allexāder c° de squinātia.scr̄ op3 uos ꝙ uētose necessarie sunt i hac passiōe.& cū remouēte si supcurreret materia.& intellige de uētosis ppinqs loco ut collo qa uēto'as'cruriu3 & coslaꝝ.& uniuersaliter partiū distantiu3 apponimus ad diuertendū longinque currēte materia.Dixit autē saltē si nō pōt facere flobothomiam.ut uentose sint cum scarificatione apponēde.uel non.remaneat in tuo iudicio 2ᵐ qđ uides de plenitudine sanguinis ¶ ET ut incipiatur. Hic ponit curā quātu3 ad intentionē usus localiū.Et pmo in pncipio.2° in augumēto 3° in statu.2ª ibi.deinde.3ª ibi deinde ¶ Dubitat̄ utrū in pncipio hoꝝ apostematū cōpetat aliqđ gargarisma.uideẗ ꝙ nō.3° cōtinentis ultio caº.i pncipio per duas cartas.ubi auctoritate Gal' in pncipio hoꝝ apostematū uetat gargarismata.Amplius gargarisma nō fit nisi cū cōcussione & motu.& illa ph bent̄ in pncipio apostematu3 in qbus intendimus materiā repellere.unde in fine capitl'i sequētis docet in omni dolore gutturis dimittere loquelā siue sermonē ¶ In contrariū sunt oēs

Dicendū ꝙ in pnº hoꝝ apostematū añ eūone3 nō cōpetunt gargarismata.Rō est qa sūt repercussiua.sed talia nō cōpetunt stante repletione cōi.plenū eni3 existens corpus nō recipiet.s3 post euacutionē cōpetunt.qa materiā repellūt ¶ Sciēdu3 tñ ꝙ forª gargari3ādi i pncipio hoꝝ apostematū debet esse leuis nō cum labore & ictu.s3 quasi quedā detētio in gula nō laborādo.ul' ualde paꝝ.ne motus agitet & attrahat materiam. In statu uero.& cu3 querit̄ resolutio potest cu3 forti cōquassatiōe ptiu3 gutturis fieri.Et hoc ē ꝙ Rasis dic̄ pallegato caº.nō ē puocādū mēbꝝ ad laborē in pnº cu3 m'to gargarismate ne fiat cā ad attrahēdu3 materiā.& ideo Halyab. incipit cu3 tribꝰ ieniūs priusq̄ cu3 gargarismatibꝰ 6° prat caº.2° ¶ Ad Gal.respondet.Rasis ꝙ intelligit de gargarismate acuto.uel intelligitꝰ ꝙ non fiat cum agitatione & motu pprie multo. ¶ Dubitat̄ utꝝ pure stiptica gargarismata.uer.gratia.decoctio gallaꝝ.siue pure repcussiua p frigiditatē.ut uerbrḡtia.succus solatri cōpetāt in squinātie pncipio gargari3ādo.Vr̄ qđ sic p Gerardū i glosis Viatici liº.3° capº pmº.q doc3 gargari3are imprinº cū decoctiōe gallarū balaustiaꝝ.& psidie.i.corticis maligñati.Itē Guliel. lōbardus i colerica sqnantia doc3 gargari3are cū uino đ granatis.Itē Rasis 3° cōtinētis inuit qđ paꝝ isufflandū ē de galla nō matura & de acacia cū sumach & rosis &c̄.¶ Ampliꝰ i istis apostematibꝰ maxīe a prinº cōpetit materiā repellere.ergº maxīe repcussiua cōueniūt.hec aūt sunt frigida stiptica pura ¶ In cōtrariū ē.A. q icipit cū stipticis mixtis cū aliqbus abstersiuis aliqbꝰ ¶ Dicēdū qđ in priº hoꝝ apostematū nō cōpetūt pure stiptica nec pure frigida repcussiua.s3 oportet eē cu3 aliquali abstersiōe & resolutiōe rō ē q summit̄ a Rasi 3° cōtinētis.nā pellicula oris ē subtilis.& iō icipit stati aliqd resudare. Vñ o3 stiptica.& repcussiua habet̄ aliq̄ uim abstersiuā.& iō l3 cōiter incipiat̄ cu3 rob moꝝ & melle.ut Alexāder scribit ¶ Cōsyderādu3 tñ ꝙ quantitas mixtionis resolutiuorū & abstersiuorum cū repercusiuis est secundū ꝙ medicus uidet de natura materie.In materiis eni3 calidis & proprie colericis. paru3 miscemus de illis.unde possumus eliquare rob nucū cū aqua ros.uel cū aq̄ decoctiōis sumac uel gallaꝝ 2ᵐ ꝙ uidebit In materia autē fl'atica multū miscemus.ut forsan utamur dyamoron cōposito in quo itrat sapa secundū Nico.& secundū Allex.uinū etiā.et possemus dissoluere id cū decoctione liquiritie. Diuersificatur ēt hec mixtō secundū qđ principium ē quasi pncipiās ul' pcedēs.et tūc diceret

qđ i menbris colericis.s.subtilib⁹ in principio pncipiante.& in materieb⁹ sanguineis etiā pos semus accedere ad pura infrigidātia.prinº autē pcedente non est tutū.& in mēbris flaticis pce dente prinº satis ad abstersionē intendimus.Et iō Mesue audaci⁹ ad infrigidātia repercussiua pcedit in materiebus calidis.& pprie i colerica Et etiā Serapio tractatu zº.cº de squinātia.me liores eorū.i.inter eas cortices nucū.i.rob de cor tice nucis.deinde &c̄.Videt̄ dare maiorē fidez in rob nucum.qa habet aliquid cōfortationis stomachi.ut Allex.5º caº ¶ Considerandū ēt qđ acetū id qđ laudatur est cōiter acetum uini mixtum cū aqua.habet eni cum repcussione per frigiditatē uim aliquā resolutiuam pp partes acutas.& cōuenit in materia flatica cuz uirtute incisiua.Vnde Mesue.si materia fuerit flatica gargarizandū.in pricipio acetū cuz aqua rosata et in hac materia flatica Rasis 3º cōtinētis uers⁹ finē precipue laudat acetū.cōuenit ēt in materia sanguinea & colerica.ut insequēti capº etiaz in frigidando.& pprie cum decoctione rerū frigi daꝝ &.pprie acetum acetosorū.sicut est acetū siue uinū granatoꝝ acetosoꝝ.de illis medicinis.s. repcussiuis.sunt ēt ambo granata.s.ut muzum & acetosum mixta simul fiat.quod deglutiat. idest aliqd deglutibile.pōt etiam deglutire.& dicit hoc ad differentiam alterius.quia non oz qđ de eo deglutiat.¶ Dubitatur.utrum ptes capitis possint stiptico inungi uel liniri ut su ̄o acacie.Videtur ꝙ non.qa Rasis 3º cōtinentis p hibet super collū poni stiptica ne materia intus repellat̄.sed docet uti empl̄o ex farina semīs li ni & oleo camōillino & farina ordei. Et Alexā. in hoc caº extrinsecus iponi oz collo lanas oleo in fusas.Et Auic.ifra ergo eadē rōe sup caput nō debemus ponere stiptica ne materiā inferi⁹pre mant ¶ In contrariū ē Auic.hic reddat̄ sinciput alias fre.i.locus comissure coronalis ¶ Sermo il le est ualde extrāeus.Dynus tñ sic conat̄ salua re qñ materia ē fixa.s.in apostemarib⁹ colli pci pitur ꝙ supra caput ad diuersionē ponant̄ uesi cantia.ut materia diuertat̄ ad extra.sic i pnº pn cipiante in quo materia fluit ad ptes capitis.uni uersaliter administratio repercussiuoꝝ stiptico rū circa sinciput materiā repellit uniuersal̄r ab oibus ptib⁹ capitis.& ideo cōfert.& hoc maxie in his in qbus materia stiptica rei posite sup ca put pōt penetrare usq̄ ad ptes gutturis ꝓpter raritatē cōmissure.sicut in pueris in quib⁹ com missura coronalis nō est perfecte cōsolidata.Et ideo Auic.in caº.đ cāu uuee pcipit in pueris ap poni stiptica fortia sincipiti.¶ Alia uia est quaz ego dedi ꝙ remediū istud esset utile si in capite esset feruor trahēs materiā ¶ Sz in ueriori iudi cio credo textū esse corruptū.uel Auic.habuisse corruptū textū continentis sup hoc passu a quo Auic.habuit fere oēs particl̄ares cōclusiones q̄s ponit.& hoc declarabo ifra in caº de cāu uulue. Ego eni nō essez audax pōere sup capite stiptica in pnº squināt̄ie ¶ Deinde.s.uersus statū ad ma turantia.i.resolutia mixta cum repcussiuis.que aūt sint illa.ponent̄ in sequēti capº.Et hic cadit simil̄ questio quaz ēt disputauim⁹ sen 3ª.utrū cū cessam⁹ a repcussiōe pncipii debeam⁹ trāsire ad resolutiua uel ad maturatiua ¶ Deinde fiat gradatio.Quia incipiat̄ a leuioribus eruptiuis quousq̄ perueniat̄ ad fortia.de qb⁹ ē sal armo niacū.Iste medicine fortes & debiles dicent̄ i se quēti caº.Et ad erupendū cōfert sternutatio cū cōdisi.qđā dicūt ꝙ ē medituliū elebori. Simō di cit qđ sunt quedaz radicule qbus lanarii lanam limpidāt.¶ ET ex reb⁹ ¶ Hic nota mirabilem formaz specificam pluribus muricibus cōicatā Murice sunt cōcule marie cui⁹ sanguine fit tin ctura purpure.In hº uero opere inuenio aliquā discordiā iter auctores quā uiđ p hos text⁹.G. eni in comēto de simplici medicina i trāslatiōe arabica.capiº de peōia dic̄ sic.Si accipiat̄ filum lane.& pcipue illi⁹ lane q̄ uidet̄ i cōchis marinis & tingat̄ tinctura q̄ dr̄ grana.deinde inuoluatur istđ filū i collo uipere & strigat̄ donec strāgule tur uipera cū eo.deide filū inuoluat̄ circa collū habētis squināt̄iaz.Valiđ qđq̄ apostēa ex eis q̄ fiunt i guttere ul̄ collo.uidebis ex hº magnū mi rabile illius filli.In eodē uero libro eodē capº. zᵐ trāslatiōez grecā.dic̄ qđ si multa fila.& pci pue ex his q̄ marina purpura.i.cōcullo illo ex cui⁹ sanguie tigit̄ purpura.& applicueris gul le echidiui uice leuis.i.serpētis q̄ dr̄ cūtus uel stersiten.Vñ subdit.& suffocās echidia siue cro tonē.deide applicueris unū filū gule.mirabili ter cōfert parāchis.i.apostēarib⁹ gule.& i oīb⁹ q̄ circa gulā nascūt̄ Discordāt igit̄ he due trāsla tiōes.qa pma dic̄ qđ filū dz eē de lana & tīctū cū grana.& zª dic̄ ꝙ filū dz eē đ lanugie illi⁹ cō culi.Rasis uero 3º cōtinētis.ultio caº.dic̄ aucto ritate Accursi.si ligat̄ collū uipere cū filo lini.& districtiōe illi⁹ sfocet̄ uipera & liget̄ i collo pa tiētis seqnātiā.mitigabit passiōez h⁹ stati.uiđli cet amigdalaꝝ.A.uero dic̄ qđ tu uides.Et dic̄ ptransiens qualitatē uel quantitatē eius qđ tñ timet̄.qa transit nocumentū prefocationis & se curat ab eo ¶ Et lac ¶ Causaz sui dicti Auic.assi gnat.& inuit qđ cōfert etiā in augumēto. Con syderandū tñ qđ iuuamentū eius in pnº per hº qđ repellit.qa nō est iuuamentū forte siue ma gnū.ideo nō possum⁹ esse cōtenti eo solo si non imprimit.sed possum⁹ experiri sine periclo qđ timeat̄ ex sui impressiōe.repellit eniz mediocri ter uersus statū.cuz in statu etiā quoad actum possem⁹ eo uti.qa dolorē sedat.Et ex hº cōueit

in quocũq tẽpore doloris.dũ dolor indicaret ſe dationẽ. Sic enĩ lac capnuz.aut aſininũ ſecũduz Meſue laudant in ſtatu. ¶ ET opz ¶ Hic canõ ſi eſt per ſe uult ponere curã hoꝝ apoſtẽatũ ha bita cõſideratiõe ad naturã medicinaꝝ.q̃uis.n. in pn° cõueniãt ea que repellũt ſiue cõſtringũt. Et in augumento ea que maturãt aut reſoluunt mixta cũ repcuſſiuis.& in ſtatu ſiue uerſus ſta tuz ea que maturãt ſiue reſoluũt puriora.et tã dem que apoſtẽata rumpũt.tñ oz iſta eſſe fami liaria corpori quãtũ eſt poſſibile. Naz habẽtia uirtutes extraneas multũ ſiue uenenoſas nocẽt ꝓpterea qa partes gule ſũt nobiles colligate p̃n cipalib⁹ et ab eis cito fit impreſſio i ptes cordis et ſtõachi & partes cerebri.& ideo ſi debes erũ pere nõ utaris uiridi eris ul' calcãto.ſz ſale armo niaco.& ſi debes ĩfrigidarẽ et repcutere fortiter nõ utaris iuſqamo.ſz ſi expedit papauere.et h° inuir Raſis 3° cõtinẽtis duz dicit.dubitandũ eſt ne inducat aliqd.uel moueat aliquid de medicis quibus currit ad iſofagum & pulmonez. Vnde euitanduz eſt medicamen in quo fuerit calcantũ ut 5° theorice.penultio ca°.& hoc uoluit.A.z^{m} expoſitionẽ hanc. Et oportet ut conſpiciat &c̃. Scilicet qđ ſint familiaria corpori.ul' nõ ſint mł tũ extraneaꝝ uirtutũ.Si aũt ille canõ eẽt cõiũct⁹ ſequẽti.tũc ult qđ z^{m} qđ corpora ſunt diuerſa in lenitate ſiue i teneritate.& duritie.ſiue ſint ex habitudine.ſiue cõplone.ſiue ex etate tẽpore ul' cõſuetudĩe.z^{m} h° medicina diuerſificet.& me dicamẽ forte cõfortet i duricie.i. i diſpoſitõe du ra.& i diſpoſitiõe leui alleuiet medicina.& in ſumma duris poſſunt dari duriora. lenib⁹ aũt ut pueris l'mł'erib⁹ & ſimilib⁹ leuiora.& fuit Auic.i h° ſolicit⁹.qa pellicula gutturis quã tã gũt huiuſ.medicie ẽ mł'tũ diuerſificata i mollicie et duricie z^{m} corpora & etates.& tẽp⁹ & cõſue tudinẽ.qdã enĩ ſunt cõſueti nũq̃ i guttur aliqd ſuſtinere.qdam ibi poſſunt abſcõdere lapides. Etas autẽ infantie uel pueritie tenera eſt in illa pellicula.& compl'o humida.& ecõtra i uiris ſe cundũ hoc g° d uerſificat grad⁹ medicinaꝝ. ut hominib⁹ leuib⁹ leues medicinas.& fortib⁹ des fortes.& hec ẽ ſentẽtia. Allexãdri i h° cap°.cuz dic̃.nõ ſolũ oportet tẽporib⁹ đſeruire ſz uirtuti medicinaꝝ.leuiora enĩ & ĩbecillora medicamĩa his adhibenda ſunt q molles & debilitati ſunt habitudine.quales ſunt eunuchi & mulieres.& qui fuerunt uiri candidi.fortiora autem adiuto ria durioribus & fortibus & nigris corporib⁹ conſtitutis.& quẽadmodum in fortioribus mẽ bris fortiorib⁹ adiutoriis oblatis cõſentiẽtie na tura malũ opprimitur.ita i delicatis corporib⁹ dũ fortiora nõ.ſuſtinent oppreſſa natura a malo uicta ſubcubuit.hanc ſententiã accepit Raſis 3° cõtinẽtis auctoritate Filagori & Ageſiſiõ i h° c° auctoritate Allexandri. ¶ Et qñq. ¶ Hic ponit curã per operationẽ manus.Et primo innuit đ inciſione.z°.de tactu & ſubleuatione.ibi zª.& ex modis. ¶ Dicit qñq appropriãtur cũ inciſiõe .i. ꝓpria cura eſt inciſio.& de hoc docet ¶ Infra ¶ Et ex modis ¶ Hic innuit tria loca que ꝓprie ſunt tres diſpoſitões in quibus oz uti tactu & preſſione.& laboratione cum digitis uel inſtru mento.p° fit hoc cuz eſt diſlocatio ſpondilium. zª quãdo amigdalarũ uula & partes amigdala rum adiacẽtes cadunt.unde indigẽt ſubleuatõe ad ſuperiora.a cãu ambaruz.ſ.uule & amigda larũ.3° fit hoc in apoſtematib⁹ fl'aticis quando mollificãdo loca gutturis conſtringunt.Et ex h° ambo meat⁹.ſ.cibi & aeris.& tunc iſti iuuant cum tactu & preſſione facti cũ digitis & inuol uimus qñq digitos panno lini. ut hũiditas fl'ati ca illi applicet. Iuuamentũ autẽ hui⁹ cõpreſſio nis.cũ digitis ẽ p^{m} qa mũdificat ex hoc fl'a illud uiſcoſũ.& hoc ẽ qđ dic̃ z^{m} mũdificationẽ ipoꝝ z^{m} iuuamentũ eſt qa loca relaxata & cadẽtia re colligũt & ſubleuant.& h° ẽ ꝙ dic̃.& ſubleua tionem. Et ex hoc uult.A.ꝙ tact⁹ cũ digitis uel alio inſtr̃o oportet euitari ſi eſt apoſtẽa caliduz & iõ p̃ſumptuoſus fuit pater Platearii.licet q̃ doq ſibi ſuceſſerit.de quo recitat Plateari⁹ ca° đ ſqnãtia.Et hoc eſt ꝙ dicit Raſis 3° cõtinẽtis. tact⁹ euitãdus eſt.ſi ibi fuit apoſtẽa calidũ &c̃.

IN calida ¶ In ſermõe cõi expediuit ſe a cura apatuz partiuz gutturis. Hic in ſermone ſpeciali.Prio põit curaz prefocationũ quantũ ad oẽs materias.que prefocationes ſunt diſpoſitiones gutturis inquantum guttur comprehendit me ri & uiaz aereis.z° ponit curam diſpoſitionuz a migdalaꝝ & uuee.zª pars incipit in ſequẽti c°. licet aũt fuerit ſupra introducta.Prima in tres. p° ponit curam prefocationum quãtũ ad omnẽ intentionẽ & diuerſitatem. z° oſtendit qd fien dũ ei q euaſit & liberat⁹ ẽ 3° ponit unũ canonẽ ibi zª.oz aũt ibi 3ª.& ſcias.Pria in duas primo põit curã p̃focatiõnuz q fiũt ex apoſtematib⁹ ex diſlocatiõe.z° põit curã ei⁹ q fit ex ſubmerſiõe in aquã ibi.zª & ſi fuerit cã p̃focatiõis ei⁹ ſub merſio &c̃.et hoc eſt ꝙ dicit rubrica.ca° đ cura decollationũ & prefocationũ ex apoſtẽatib⁹ & prefocatis.ſ.ex diſlocatiõe ſpondiliũ & cãis nõ apoſtemoſis & ſubmerſiõe in aqua.& iõ meri to ifert & ſuffocatõis ex omni cã.qa ex cã intri ſeca & extrinſeca. Pria in duas.p̃mo ponit curã intendẽdo p̃ncipaliter ad ipam egritudinẽ.ſiue ſit apoſtema.ſiue diſlocatio.& qñq itẽdẽdo ad alicđ accidẽs.z° põit curã itẽdẽdo ſpãliter ad ac cidẽs qđdã qđ ẽ ſincopis.ibi zª cũ aũt ſincopis Prima i duas.p° põit curã p̃focationũ in qbus ẽ

fiducia d̄ salute.quaꝝ pluria cura est per medi cinas.z° ponit curā eius in qua credit̄ possibilis & est cura per cyrugiā.ibi zª.cū autē . Consy derandū ad p̄mi euidentiā ꝙ p̄focatio fiebat.ul' ꝓpter aposteā.uel ꝓpter coopertura.ul' ꝓpter pigriciā uirtutis.Curā eius que fit pp pigriciā uirtutis a motiōe instrumēti obmittit.qa illius cura scit̄ ex capitl'is de curis siccaꝝ disp̄onuȝ.ut ex ca° de ethica & d̄ cura male cōpl'onis stōachi & scit̄ ex ca° de cura spasmi.et de cura mollifi cationis siue palisis. Remanet ergo Auic.pōere curā prefocationū ex aposteatib⁹ p°.& z° curā ex coopt̄ura.ibi zª.ex eis aūt.¶ Ad p̄mi euidētiā cōsyderandū ꝙ quatuor intentiōes hēt medic⁹ p̄ma est diuersio & euacuatio materie a ptibus gule.zª est rectificatio diete.pl⁹ eniȝ indiget euā tionib⁹ & diuersionib⁹ q̄ cibationib⁹.3ª itentio est corruptio accidentiū. 4ª intentio ē particula ritas operis circa guttur ex repercussiuis ul' ma turatiuis uel ruptiuis & similib⁹.¶ Et quāuis Mesue ponit sex res in hac cura.tñ si q̄s conside ret i his cōprehendunt̄. Prio ergo Auic.ponit cu rā quātuȝ ad p̄maȝ reȝ siue intentionē. z° q̄tuȝ ad secundā que est rectificatio diete.3° q̄tū ad tertiā.4° q̄tuȝ ad quartā.ibi zª.& oȝ.ibi 3ª. & cū deglutitio.ibi 4ª.medicine autē.¶ Diuersio autē & euacua° materieꝝ.aut fit cū flobotho⁹ aut cū clisteriis.aut cū ligaturis extrēitatū.aut i unctionib⁹ qb⁹ ānectent̄ fricatōes.Prio g° pōit curā cū euacuatiōib⁹ & diuersiōib⁹ cū fl'omia z° cū clisteriis.3° cuȝ lauatiuis et aliis.ibi zª.& eis.ibi 3ª.& oȝ ut embrocet̄.De uētosis aūt po steri⁹ dicet.De farmacia uero nō pōit alios can. qa sufficit qd̄ dixit i p̄cedēti ca° qd̄ euacuetur materia cū solutiōe uentris ibi.& zᵐ qd̄ est ma teria det̄ fermacū.Et p̄ter h° nō sunt aliȷ cano nes spāles in sq̄nātia q̄ nō sciātur ex cañ.uniuer salib⁹ p̄mi libri.s.i flebothoīa sunt cañ.pluri mi.Pria in duas.p° docȝ euacuatiōes facere cuȝ flebothomia q̄ por ē ad curādū.z° ad p̄seruādū ibi zª.& illū.Pria in duas.p° docet curare cum flebothoīa de uenis cōiorib⁹.z° de uenis pticula ribus annectēs de uētosis.zª ibi.& nō postpo nat̄.Pria i q̄ttuor.ut bñ dic̄ Dy.p̄mo docȝ fieri euacuatiōeȝ p flebothomiā cōsyd̄rādo q̄titatē z° locū.3° tēp⁹ 4° pōit cās i q̄bus nō competit flebothomia.ibi zª & q̄nq̄ oportet.ibi 3ª.& zᵐ ueritatē.ibi .4ª & cū sq̄nātia.¶ Cōsyderādū p̄mo i calida .s.sanguinea l' colerica sanguini mix ta.nō dixit de fl'atica. qa pl⁹ rep̄iur circa ptes gule fl'aticū apostema qd̄ nō idiget flebothoīa q̄ colericū.uñ i sq̄nantiȷs fl'aticis tacet̄ a q̄busdā auctorib⁹ d̄ flebothoīa fiēda.& iō dixit i calida ¶ Dubitat̄.qa.A.uc̄ cōtradicet̄.p̄mo qa rōce dit usq̄ ad sincopiȝ flebothoīaȝ.Deide dic̄ ꝙ oȝ ut d̄clinet̄ uers⁹ expulsiōeȝ sincopis cū sepatiōe

.i.ptitiōe flebothoīe i mltas uices ¶ Dicēduȝ qd̄ Aui.inuit hāc diuisionē manifeste qd̄ homo sq̄nantic⁹ ul' ē debilis.et h° ē qd̄ dicit inceperit d̄bilitari ab egritudie.aut suo defectu naturali licet mō appareat plus.unde statim in flebotho mia debilitari icipit uel ē fortis.& h° est qd̄ di cit.si autē debilitari.& repetiȷt cū dixit.in forti si quidē sq̄uinanticus sit debilis non extrahitur sanguis plurim⁹ subito.dixit aūt primo genera liter uel absolute non extrahat̄ &c̄.qa de regl'a ri canōe ē euacuatōes nō fieri ultias .& coacte facim⁹ eas ultias simul & semel.et iō dicit non extrahat̄ sanguis &c̄.& qa hoc maxie uerificat̄ in hōie debili.dixit & ꝓprie cum iam incepit de bilitari.& tūc dat modū ptiendi flebothomiā in plures partes siue uices.qa in oī hora in qualtu flebothomare uis eū siue sit d̄ die i diē.siue bis in die.sūme.x.&.x.secundū Rasiȝ 3° continētis Auic.tñ prudenter fecit.q̄ nō explicauit pond⁹. cū diuersificetur secundū corpora.Et iō dixit.x. &.x.i.aliquā particulā secundū ꝙ tibi uidebit̄ unde lr̄a exterior dicit decia.et est dictū uulgar̄ si aūt per horā uis intelligere horā quālibet diei ponendo diē equinoctialē.qa horarum.iz.tunc precipiet trahi in die.x.exponēdo.p.x.s.3.et sūt .iii.i.&.ȝ.iii.ergo i tribus diebus essent libre .iii.&.ȝ.ix.hoc totū eēt extimatiuū iudiciū.p̄ cepit aūt fieri cū sperationibus.i.iterpollatōib⁹ cōunuis.s.in ꝓportiōe.qa equaliter distet hora ab hora.uel continuis.i.subsequenter se habenti bus.Si autē sq̄uinanticus sit fortis una uice pōt sanguis extrahi usq̄ ad sincopim.& qa iaȝ p̄ce pit seperatōm.i.ptitōm fieri i flebothomia acci piendo.x.&.x.mensuras sanguinis.& de hora i hora.Ideo Auic.uult hoc dictū declarare.ꝙ tu non sumas punctualiter hora & horā.nec.x.et.x sed loco extrahēdi pōas illum cañ.ꝙ tua ptitio flebothomie quam tu cogeris facere in hōe fiat talis & taliter i tēpore & quantitate qd̄ uirt⁹ cōseruetur et sincopis non sequatur.ergo d̄ quo dam homine partieris d̄ die in diem.et quodaȝ de sex horis i sex horis.aut secundū aliud tēpus & in quodā.x.&.x.& in q̄dā.5.&.5.aut zᵐ aliā quātitatē. Et hoc est qd̄ dixit oȝ qd̄ declinet̄ cū sepearatiōe.i.partitōe flobothomie quā facim⁹ in debili uersus conseruationē uirtutis et expul sionē sincopis.Et ꝓbat qd̄ non inducas debileȝ ad sincopiȝ.qa cadēte uirtute ex sincopi aggre gant̄ i infirmo duo.s.ipe uirtutis casus.et plus malignatur anhelitus.qa uirtus ñ poterit pect⁹ mouere.et illa malignitas fit ex cāu uirtutis.sȝ uirtuti cadēti non possum⁹ subuenire.qa comu niter subtilis dieta precipit̄ istis.aut sine p̄cepto faciunt.qa nō possunt deglutire.uel qa nolūt ꝓ prie cum ē fe.que appetitum tollit in qua p̄ci pit̄ dieta subtil'.Et hoc ē qd̄ Auic.dicit sincopis

enim cum accidit.& ꝓprie uirtutis cas⁹.aggre gať mal⁹ ãhelit⁹.idicit.i.cuȝ percipiť eis etc̃.ãt uolũtarie.i.a se.qa non possũt uel nolũt.In for tibus si sincopis dicta lipothõia accidit ut adue niat per flobothomiã copiosam non curam⁹.qa non expedit eos cibo subleuari ꝓpter eoruȝ forti tudinem & copiã sanguinis eorũ boni.¶Cõside ra igitur qđ i squinãtia uehemẽtia passionis in dicat flebothomiã copiosaȝ fieri.& đbilitas uir tutis cui nõ ẽ facile resistere indicat eã fieri par titam & paulatinam.& fere hac uia.s.ꝑtitionis flobothomie omnes auctores icesserũt.& ꝓprie Paul⁹ & Allex.Vñ Allexãder añ omnia flebo thomiã in sqnãticis adhibere necessariũ est.s; ñ subito ꝯsemel.Paul⁹ aũt i h° ca° dič mox flebo thomare a cubito & euacuare nõ simꝉ.i.nõ una uice.Et assignat aliã cãȝ a dictis.A.l; ex dictis Aui.possit colligi.s.qđ debilitas ei⁹ ex euacua tiõe mꝉta.simꝉ facta cõfluit simul mꝉta materia i pte q̃ patiť.Alia ẽt cã dať a Serap.tra.a.z° i h° cap°.cũ dič euacuatiões i qb⁹ euacuať parũ. & postea paꝝ pl⁹ attrahũt supfluitates a mem bris ifirmis.Haliab.6° ꝑtice.ca° z° cũ ꝓdictis cõcordat.Ex qb⁹ cõtradictio cessat aꝉr q̃ glosa Bertucij.q̃ dič cũ expulsiõe.s.sincopis irrecupe rabilis.¶ET qñq̃ oȝ.¶Sentẽtia h⁹ cañ.ẽ ꝙ si cã i ꝓfocatiõe ẽ dñiuȝ sanguis reteti cõsueti ex pelli p emoroydes.aut mẽstrua fiat flebothõia i lateř i q̃ p flebothõiaȝ trahiť ad pte i q̃ sãguis ille retineť.Et ex h° diuersio fiet a pte ad quaȝ tẽdit.& cũ h° ẽt trahat ad pte i q̃ retineť.Et iõ necessaria ẽ hic.s.in sqnãtia ex retẽtiõe mẽstruo rũ & emoroydoꝝ flꝰomia saphene.& c̃.Ex hac eni flebothõia trahiť materia a ptib⁹ superiori bus ad mřicẽ & emoroydes & a mřice & emo roydib⁹ ad iferi⁹.Et iõ cũ egrediť sanguis plu rim⁹ p illas flebothomias uel etiaȝ per prouoca tionem emoroidarum uel mestruorum sedan tur accidẽtia.Dixit qñq̃.qa possibile ẽ materiã q̃ ascẽdit iã ipressisse.¶Ex h° g° can.habes de qua uena debes flebothomaře qa si aliđ mẽbrũ ẽ i cã euacua.ad id.& ab illo si ẽ possibile.& iõ si epar hũc sanguinẽ aggregaret.flebothoma đ uena epatis.Si totũ corp⁹ uidereť plenũ euacua de uena cõi.& s; expedit icipiamus a saphena si repletõ ẽ a ꝓpriata ptib⁹ capitis đ cephalica.Et qñq̃ ẽ necessaria flebothomie iteratio i mane.s. eiusdẽ diei uel sequẽtis.ut notũ est.¶Et cõsy dera qđ illũ cañ.de.flebothomia saphenaꝝ.A. ab Allexãdro icipit.¶Et z^m ueritatẽ.¶Iste pas sus ẽ difficilis.& rẽptať expõi ab Alberto.& Bertutio itrĩsece i his q̃ sunt apud me.¶Dy. tñ sic expõit qđ flebothõia est duplex.¶Vna multa ad eradicatiõeȝ materie principaliť.& illa nõ dȝ fieri in pincipio hoꝝ apostematũ s; qñ ma teria ẽ digesta.qa tũc euacuať p flebothomiaȝ.

Et h° ẽ qđ dič cũ dispositio tollerat expulsiõeȝ .i.ꝓhibitiõeȝ flebohtoĩe eradicatie.qñ materia nõ ẽ ultie multitudinis.qa si materia ẽ in ultio multitudis.cõpetit flꝰomia ab ipso principio si uirt⁹ ẽ fortis.ut i pricipio h⁹ capꝉi dixit.Tãdẽ Aui.ꝓbat qđ illa flꝰomia eradicatiua.nõ fiat in ꝓncipio.ut remaneat uirt⁹.qa ex ea đficeret.& ne cadat euacuatõ materie egritudinis qa si fiat illa flꝰomia eradicatia quãdo materia ẽ digesta tũc euacuať.¶Alia aũt flꝰomia est que potius fit ad diuersionẽ & minoratiõeȝ q̃ ad eradica tionẽ materie facientis egritudinem.& illa põt fieri i principio.Et h° est qđ dicit.& sufficiat emissio freqũẽs.i.euacuatio cũ flꝰomia iterata q̃ fit ad diuersiõeȝ & minoratiõeȝ.Et ulť Dynus in fine qđ ille sermo est qui poniť in ꝑmo.cañ. 4ª fen.ca° de flꝰomia.cũ dicitur.& debes scire qđ dum iste egritudines timenť &.Cum aũt in eas ceciderit.in earũ ꝑncipio penitus flꝰomia di mittatur.uꝉ dimittatur .s.flꝰomia eradicatiua. ¶Ista expositio & ẽt predicta quarte fen ꝑmi difficulter tollerabilis ẽ.& ibi prolixe discussi mus.Et i sũma maturo existente apostẽate gut turis nõ uideo ad quid fiat flꝰomia eradicatiua copiosa que ẽ multa.cũ tunc solum precipiať a pertura.ut sanies educať.¶Ad intellectũ ergo h⁹ .cõsiđra ꝙ.A.et alii sapiẽtes arabes ñ uiđť fuisse ita securi ad flꝰomã dũ.ut fuerũt greci.sič Conciliator dič.et in hoc facit diuersitas climatũ Auic.ergo uidit qđ põt inueniri squinãtia in q̃ a ꝑncipio nõ cõpetit flꝰomia aliqua.& possibile est qđ posterius cũ apparet maturatio cõpetat & hec squinãtia esset illa que fieret a colera.uel ꝑꝉate a sanguine sepatis non cũ repletõe sanguis in cope.& proprie ex colera.& ꝓprie existente illa squinãtia oio in ꝑncipio non dẽt fieri flꝰoia immo postponať usq̃ ad maturationẽ.& hoc ẽ qđ dicit & secundũ ueritatẽ cum dispositio tol lerat expulsionẽ.i.qđ nõ fiat flꝰomia usq̃ ad ma turationẽ est meli⁹.quasi uelit dicere aliquãdo reperitur dispositio que hoc tollerat in i qua nõ dẽt fieri flebothomia.Primo ergo Auic.põit h° possibile.z° declarat i quodã speciali casu.zª ibi & decolationis.Pria in duas.primo facit h° qđ dictũ est z°.declarat per simile in gargarismati bus.ibi zª.& similiter.Et cuȝ dicit ad hoc ut re maneat uirtus ꝓbat quod dixit sič fiat flꝰomia i principio illorũ & cadat uirtus.qa euacuať san guis.cuius euacuatio non esset necessaria cũ non peccet in se nec in aliorum humorũ mixtione.iõ post ponať flebothomia a ꝑncipio ne cadat uir tus.sed remaneat fortis in corpore.E cadat eua cuatio.¶In hoc inuit quid fiendũ & secunduȝ rationẽ.Si eni tu facis flebothomiã in principio huius squinãtie nõ fit euacuatio aliqua materie egritudinis.cum illa materia nõ sit sanguis nec

sanguini mixta. ergo fac euacuationem cum aliis
euacuationib⁹. ut cū clisterib⁹ & similib⁹ medi
cinis solutiuis. ut euacuetur materia que facit
egritudinē. & hoc est qđ dicit & cadat euacua
tio. i. fiat euacuatio. & ille ē modus loquēdi. cuȝ
enim aliqua materia euacuatur. dicimus qđ eua
cuatio cadit super ea. ¶ Aliter tñ posset exponi
ut dicatᷣ qđ uult ꝓbare qđ flōmia sit postponē
da usq̃ ad maturationē. qa tunc flōmia euacuat
materiā egritudinis qđ non fecisset in principio
& hoc est qđ dicit. & supple flōmiam factaȝ in
tēpore maturationis cadat euacuatio materie.
ET SVFFICIAT ¶ Hic dat modum fiēdi illaȝ
flebothomiā expulsam a ꝑncipio et fiendā in ho
ra maturatōis. & dicit qđ dēt esse paulatina. n. ō
plurima subito. sed mō accipiēdo. ȝ x. ul' secūdū
aliud pondus & modo. x. uel modo. ʒ. & mō. ʒ.
secūdū corpoꝝ diuersitatē. ut supra declarauimus
ad hᵒ ut per multā ac subitā euacuationem non
cadat homo in sincopim & defectū uirtutis. uñ
malignetur eius anhelitus. & hᵒ ē qđ dicit. &
hāc flebotomiā factā in hora maturatōis Suffi
ciat emissio frequēs etc̄. i. fiat in duob⁹ ul' trib⁹
diebus omni die accipiēdo aliqđ. ¶ Apparet gᵒ
ꝙ mltū differt exposiᵒ mea ab expositiōe Dyni
qa ego in ꝑncipio in quadaȝ squināntia nullā cō
cedo flebothomiā. & facio illā paulatinā i hora
maturatiōis illi⁹ squinātie ¶ Et dubitatᷣ sic cō
tra Dynū. ad qđ flōmas tēpore maturatiōis cū
illa materia sit magis a sanguie seperata. et sit
iam quasi sanies uel putredo ¶ Dicendū ꝑ tēp⁹
maturationis possum⁹ intelligere duo tēpora.
unū est circa finē augumēti. & tēpus stat⁹ quo
ad accidētia in qb⁹ materia ebulit fortiter ut sa
nietᷣ. Et hoc tēpore pōt esse necessitas flōmie q̄
a ꝑncipio fuit expulsa siue ꝓhibita. qa ex dolori
bus fortib⁹ ex hoc apostēate colerico sanguis q̄
est in uenis & maxie ꝓpinquis ebulit & corrū
pitur. & trahi posset superflue ad ꝑtē. & suffoca
re. cōpetit ergo flōmia que ꝑus nō cōpetebat. et
cū hoc etiā flōmia ꝓhibet ne multa materia flu
ens capiat magnū locū & magnā faciat cauernā.
& plagā. Et ꝓpter similē cām huic precipitur
flōmia in ꝑncipio collectōis apostematis stoma
chi. & dicetᷣ in suo loco. si deus uoluerit. Aliud
autē tēpus. maturatōis est cū materia iaȝ fuerit
maturata & apostema mollificatuȝ. Et cessant
accidentia quedā siue apostema sit eruptū. siue
non. & hoc tempore est possibile qđ sit facta
multa infectio sanguinis in uenis partium capi
tis. & ꝓprie partium propinquarum loco apo
stemato ex quo malo sanguine fermentato & in
fecto a materia putrida apostemosa timendum
est de corruptione partium. ¶ Vnde quidam
sunt mortui ex squinantia per uiā corruptiōis
partium gule. sicut etiam Rasis inuit tertio

cōtinētis. Timēdū ē ēt ne nouū apostēa generetᷣ
aut sup ꝑte apāta cōtiue cōfluat mā. euacuabitᷣ
gᵒ p flōmiā uenaꝝ ꝓpinquaꝝ. aut cephalicaruȝ
aut eaꝝ q̄ sunt sub ligua. aut utrarūq; simlᷣ. Ex
qb⁹ apparet qđ illa flōmia ꝓhibita a ꝑncipio ñ
semp oȝ fieri. sȝ cū ꝑdicti casus eueniūt. & ideo oȝ
qđ expōatᷣ. Et supple si flōia ē ɔueniēs sufficiat
emissio &c̄. Et pulcherri⁹ dixit. A. illū cañ. i gene
ralib⁹ cañ. s. i caᵒ đ flōmia q̄ hic. qñ dixit. Cuȝ
aūt in eas ceciderint. i. eaꝝ ꝑncipio penit⁹ flōmia
dimittatᷣ. Et ultio subdit. cuȝ aūt maturatio ap
paruerit. & egritudo principiū aut statū ꝑterie
rit. Si oportuerit qđ minutio fiat. & nō fuerit
qđ ꝓhibeat fiat flobohomia. Ecce qđ Aui. non
absolute ꝑcepit flebothoiaȝ ꝓhibitiuā i ꝑncipio
fieri posterius. sȝ si oportuerit. cū p⁹ ñ oportue
rit i ꝑncipio penit⁹. i. i ꝑncipio cio. qa omnino sit
in materia cruditas & seperatio a sanguine. sȝ
post principiū apparēte maturatiōe. imo ēt si p
transiu sset status. tūc pōt fieri. ¶ zᵒ appet qđ
flōmia zª q̄ fit post maturatiōeȝ i nullo ꝑdicto
rum casuū sit ꝑ materia q̄ ē cā cōiuncta squinā
tie. s. pro illa q̄ saniata ē. sȝ pro materia que illi
coadiungitᷣ. Ad quam intentioneȝ Serapio prīo
sue pratice. i capiᵒ de cura sede a mala cōplōe
cū materia frigda dixit fiendam flebothomiā.
¶ Si quis uellet etiam fantasiari qđ materia
que est causa coniuncta digesta possit apte per
flebothomiā euacuari que prius nō poterat nō
ꝓhibetur sibi. & hec flōmia erat de uēa pticu
lari. ut lingue. ꝓprie tñ apud me est satis lōgin
quū. ¶ Et similiter illā lrām Dy. exponit. qđ. A.
uult ꝙ repercussiua gargarismata administrētᷣ
post flabothomiā predictaȝ minoratiuā. sȝ reso
lutiua post eradicatiuaȝ. Et ē expositio intantū
uera inquantū intelligim⁹ eo qđ gargarismata
repercussiua administrentᷣ i principio. & resolu
tiua posterius. ¶ Alio modo pōt exponi ꝙ per
consequentiā inducat quoddā simile. ut dicat ꝙ
sicut flebothomiā expulsam a ꝑncipio possum⁹
facere posterius ita gargarismata expulsa in ꝑn
cipio. possunt fieri posterius. ¶ Considerandū
qđ omnia gargarismata. siue repercussiua. siue
actiua debent administrari post euacuationem
factam. flobothomia uel farmatia uel. quolibet
aliter. ¶ Sed dubitatur utruȝ stante necessitate
euacuatiōis materie i ꝑncipio sqnātie antq̄ eua
cuem⁹ possum⁹ uti aliq̄ gargarismate. Et uᷣ ꝙ
sic per cōiter practicātes. ¶ In contrariū ē sermo
omniū auctoruȝ. ¶ Dicendū qđ ē hec questio si
milis qua queritᷣ utrum in apostematib⁹ possu
mus apponere aliqđ repercussiuuȝ ante euacua
tionē. & queadmodū uidetur cōiter qđ repcus
siuo forti uti. nō possum⁹ sed leui. uerbigratia
oleo rosa. ita. dicendū. qđ nō est securum uti rep
cussiuis gargrismatibus fortib⁹. sed aliquo leui

ut aq̄ rosarū forsan uti poteris. securior tñ uia ē pmitteꝛ euacuatiões uł diuersiões. ¶ ET ꝗcol latiões ¶ Hic põit cām quare i pricipio nõ ꝗbe mus flobothomare flomia aliq̄. 2° enumerãdo accidētia 2m tēpora squantie ostēdit quō flebo thomia male facta. s. usq ad sincopiz ē cā malo rū accidētiū. 2a ibi. & multotiēs. ¶ Cõsyderã duz in fine algasamati & circa ptes collatoriī & duaꝝ amigdalarū põt colligi purū sta distillãs a capite & apãre illa loca. Si g° ante declinatio nez ut flomes. tūc flegma magis ꝗpurat & ma lignaꝛ. & cõmotū nõ sic a uirtute retētū poterit mltiplicatū currēꝛ ad loca gutturis & suffocaꝛ & h° ē qꝺ dic̄ pfocatū. i. i q̄ existēs fit pfocatio. ¶ Et cõsydera qꝺ nõ dixit pp qꝺ i declinatiōe faceres flomiã. s. qñ materia ē digesta. qa licz a pncipio nõ cõueniat. ñ tñ necessariū ē ꝙ posteriꝰ cõueniat. sz põt h° cõtigeꝛ ut sup̄ dixi. Alia q̄dã lr̄a hz ante dclinatiõez. i. statii pncipio pncipiãte anteq̄ manifeste appareat declīatio. ut appz ex pdictis. ET MVLTOTIENS. Hic ostēdit q̄mō flomia malefacta. s. usq ad sincopī siue copiosa. ē cā prauoꝝ accidētiū. ostēdēdo accidē tia squãtie 2m tēpora. & qꝺ tēpꝰ ¶ pfocatiõis 2m ꝙ ē i pncipio uel augumēto scit multotiens cū eo. i. cū ipsa squināria siue pfocatiōe que ap paret in pn° & i augumēto. Dixit aūt mltotiēs qa i squantiis ueris factis circa ptes epiglotis nõ factis i ptibꝰ rēotis ppinquoribꝰ ipī meri distã tibꝰ ab epigloti. & statꝰ & declina° ē. s. cõgta ex dispõe degluriõis. qa circa statū cõicatū nocu mēto meri fit difficilior trãsglutio i apostēate priū epiglotis. Simił i declinatiõez etiã pter nocumentum cõicatum. & precipue si ptes ille sint ulcerate. Et intelligit qꝺ i statu quo ad acci dentia. & prefocatio est prauior. s. difficultas anhelitꝰ sed cū hoc adiungit sibi difficultatem transglutiendi plus ¶ His premissis Auic. ostē dit qꝺ flomia male facta nocet in hoc qꝺ aug mētat accidentia mala. Et hoc est qꝺ dicit aug mētatur. d fficultas. s. anhelitꝰ. aut casus anheli tus. Et declinatõ. i. defectus ipsius anhelitus. & est ex duabus causis. uel qa apostema ē in aug mento. uel qa est facta flomia ultima qua non in digebat. et hoc est ꝙ dicit et dū perseuerat in augmēto. Et nõ ē necessariū &c̄. i. dū fit flõia ultima non tamē necessaria est. Et iõ fit secūdū qꝺ diximus. qa sufficiat facere partitionem in flomia. ¶ Alr̄ põt exponi in h° qꝺ dicit & aug mentaꝛ ueniat in declinatõe dicti huiꝰ status. et declinatio summiꝛ ex dispositione deglutitionis quia difficultas transglutiendi & declinatio. i. debilitas tranglutiēdi augmētatur. s. cū est sta tus & declinatio. & ista etiã augmentaꝛ. s. dum stante augmēto apostematis fit flomia ultima que nõ est necessaria. qa sufficiebat flebothõia quam diximus. ¶ Alia tamen littera reperitur que dicit non fiat. & tūc ē sensus. qꝺ lz apostēa sit in augmento terreat te augmentuz prefoca tionis. Vnde uidetur ibi festinū remediuz flebo thomia ultima. sicut ultimari uidetur passio. si tamen non uides necessitatez euidentez non fiat flõia ultīa. sed paulatina sufficiat. ¶ Dy. uero totuz sermonē ducit ad apostēa existens in fine algasamati in quo circa principiuz & augm̄tuz timeꝛ plus accidēs prefocatiõis. qa materia tūc est in fluxu & pter fluxū. qa locus ē ppinquꝰ cãne aliquid declinat ad locu illuz cãne ex cuius deriuatiõe impediꝛ anhelitus & timeꝛ accidēs prefocatiõis sed in statu & declinatiõe qñ mate ria iam est collecta in apostēate & nõ fluit. non timeꝛ accidēs prefocationis cuz illud apostema galsamati nõ fiat i loco pfocatiuo. sz tm̄ nocetur actus deglutitiõis propter cõpressionē que fit i loco qñ fit deglutitio. Vnde aut prohiberur de glutitio. aut difficilis fit. & ideo qa timor est ꝗ pfocatione siue suffocatiõe circa pnm & augmē tuz huiꝰ apostēatis. & hūc timorē aliqñ flobo thomia augumētat propter agitationē quaz in materiã inducit. Ideo dicit ꝙ dū pseuerat i aug mento nõ est necessariū ꝙ fiat flomia. s. erradica tiua. & sunt ista uerba que dic̄ pmo can. fen 4a ca° de flomia. s. & debes scire ꝙ duz ille egritu dines timenꝛ. & nõ in eas ceciderint &c̄. hec est mens Dyni ¶ ET cū squinãtia ¶ Hic ostēdit qñ est ꝙ illa flomia cõpetit ifirmo ostendēs qꝺ fiendū & quare & intendit in hac ꝙ squinantia fit in corpore nõ repleto. sed in ptibus gutturis sit repletio. & cū hoc etiã nõ trahaꝛ materia ad gulã. & cognosciꝛ ꝙ nõ sentiꝛ ibi extēsio. tūc iste transit sine flomia & illud ꝙ est fiendū est qꝺ iste nõ exponaꝛ causis resoluētibꝰ. sz ponatur in camera frigida. qa si poneteꝛ i loco calido uel ēt illic cause resolutiue sibi occurrerēt. tūc illa face rent necessario plurimã exhibitionē cibi p nutri mentū. & isti non põt dari nutrimtuz. ideo pro hibeaꝛ sibi nutrim̄tuz. ut corpꝰ factuū indigens utaꝛ sanguine pro sui nutrimēto diuertēdo a p te apostēatis. & deinde facta uel pcepta ista dic ta procedat medicus cū medicis localibꝰ resolu tiuis & maturatiuis. Et Auic. pbat ꝙ flõia non debet fieri. & patet textus ¶ Deinde uadat. põt expõi dupliciter. pmo uadat. s. sani corporis. qa partē resoluit & partez digerit. & apponat cor pus. uel uadat. s. cū medicis. ¶ Sed tu dices qua re nõ dixit de repcussiuis ¶ Dicendū ꝙ forsã de dit intelligi. uel qa istud apostēa est factuz per uiã cuiusdã congestionis cuius materia est plus apta resolutioni uel maturationi q̄ repercussiõi. Considera textū qui dicit. & nõ sentiꝛ extensio. qa si corpus nõ esset plenū. & ad ptem materia traheret ꝙ cognosciꝛ per extensionē pcedentem

circa guttur. tunc facerem⁹ flo̅miaȝ. Multotie̅s eniȝ facim⁹ flo̅miaȝ zm multitudine̅ passio̅is ca̅ existe̅te in corpore. ut Auic. prio can. fen 4ª. caº 4º. Et Gal. i, º. terapentice 5º caº. Ex quo appȝ rudis exposito̅. Bertucij q dic̅. & no̅ sentit̅ exte̅ sio. s. i toto. p̄dict⁹ sermo. A. e̅ Rasis 3º co̅tine̅ tis q dic̅. Vidi sq̄na̅tiaȝ uehemeteȝ accidere i cor pore no̅ repleto. & i corpore no̅ nimie carnis. Et hº co̅syd̄res q̄d fac̅ e̅t corporib⁹ huiusmo̅i simi lis passio q̄d ponat̅ patie̅s i chamera i ultimita te frigeris: ut no̅ fiat dissolutio aliq̄ de corpore ei⁹ & n̄ sitiat nec exuriat nimis. et nulla ei⁹ fiat minutio. ut inde secu̅ remaneat sanguis. & ipsuȝ habe̅t ad nutrito̅eȝ i dieb⁹ qb⁹ n̄ po̅t nutritio̅eȝ capere. ¶ ET NON postponat̅. Hic po̅it cura̅ p euacuatio̅eȝ ex p̄ticularib⁹ uenis. adde̅s d̄ ue̅ tosis. ¶ Lr̄a q̇ dic̅ i dispositio̅e sep̄ratio̅is po̅t dupl'r expo̅i. P⁹ zm. Dy. i. cu̅ nos sepam⁹ a facie̅ do flo̅mia̅ uniuersale̅. quia i eo no̅ e̅ supfluitas repletio̅is. sȝ solu̅ repletio circa me̅bra gutturis. tu̅c eni ista flo̅mia n̄ dȝ postponi. Alio mo̅ sepa tionis p̄titionis flo̅ie qua̅ facis. qa facis flo̅mia̅ paulati paulati. tu̅c & eade̅ die floma d̄ lingua qa si i die feceris flo̅mia̅ copiosaȝ ultima̅. n̄ com peteret sic tu̅c eade̅ die flo̅mia uenaꝝ ligue. Ex hac expositio mea uid̄t̅ satis conformis me̅ti. Al lexa̅dri q facta flo̅mia i mane. i sero i flo̅mauit de ligua. flo̅mia au̅t qua̅ fecit i mane fuit paula tina. qa sic p̄cepit Allexa̅der. Alguid̄gi. i. labioꝝ qn̄ illa̅ coicat repletio. ¶ Dubiu̅ e̅e̅t utꝝ n̄ facta flo̅mia i brachio possim⁹ fac̅r̅ flo̅mia̅ d̄ ligua p qua recurr̅ ad prima̅ fen. capº. d̄ frenasi. ubi simil' q̄stio mouet̅ & soluit̅ a me. ¶ Ve̅tose i̅fe rius. p̄prie qn̄ repletio haberet minera̅ a p̄tib⁹ emoroydalib⁹ ul' matricis. ¶ Et illu̅. & appȝ. qa qb⁹ flo̅mia aut. farmacia conuenit. hos in uere flo̅mare oȝ. Et. G. an̄q̄ ho̅ cadat i sq̄na̅tia̅ minu tione̅ concedit sȝ postq̄ accedit oȝ consyderar̅. qa forsan e̅ d̄ illis qb⁹ n̄ concedit̅. & totu̅ hº est ca non allegat⁹. pº can. fen 4ª. capº. d̄ flebothomia. Et ex eis clisteria fortia sunt ex decoctione agari ci. Et si uidet̅ coloq̄ntide que qa inflama̅nt. non secure co̅cedunt̅ ubi est febris. Si aute̅ sit lenta febris. aut no̅ sit. sicut i squina̅tiis fl'aticis ualde co̅uenit clistere lene ex camomilla uiola ordeo & similib⁹ que ponit Serapio i hoc caº. Et oportȝ. Ista est diuersio materie zm resolutione̅ & p̄hi bitione̅ attractio̅is mittiga̅do dolore̅. Dixit au̅t deinde &c̄. qa uesica̅tia no̅ debere̅t poni. nisi cu̅ sumus securi ꝙ corpus no̅ sit plenu̅. Et ideo ma gnus est error uulgariu̅ qui semp circu̅ponunt collo etia̅ i p̄nº squina̅tie. ¶ ET oportet ut sint co̅uenti. ¶ Hec est zª res qua perficit̅ cura prefo cationu̅. s. regiminis rectificatio. Et qa morb⁹ est ualde acutus. dieta debet esse multu̅ subtilis & icipit a tenui. & uadit ad magis grossam. ut cor

pus in p̄ncipio fiat atraꝝ. & non permittat illuc materias fluere. Auenzoar uero precipue so̅nuȝ prohibet tractatu xº 14º. caº Medicis delectabili bus ut zucharo. kandaros. i. kandarusuȝ & est far. Ex maturatiuis. ad co̅pendendu̅ maturato̅eȝ materieꝝ. uel ad leniendu̅ȝ. ut sorbitio de farna tritici. ¶ ET cum. ¶ Hec est 3ª res. siue 3ª inten tio in cura prefocationu̅. s. accidentiu̅ sedatio. Et sunt duo accide̅tia p̄pria. s. difficultas deglutio nis. & huic prio docet succurrere siue resistere. Et difficultas anhelitus. & huic docet resistere. zº ibi zª. & qua̅doq. ¶ In p̄ma cura po̅it duo re media. Primu̅ est appositio uentosaꝝ circa secu̅ da̅ spondile̅. qa facit applicari p̄ncipiu̅ meri po sterius & dilatat. Remoueat̅ cu̅ co̅pleuerit qa timet Auic. attractione̅ materieꝝ ad locum. Ca dunt per se non tn̄ semp. Scalpelet̅. cuȝ apparet circa parte̅ materieru̅ copia. Halachdam. i. loca post aures postq̄ ascenderit materia. i. postq̄ ces set fluxus materieꝝ. & facte sunt euacuationes Alchehel est locus i fine colli inter spatulas. Se cundu̅ remediu̅ facilita̅s deglutione̅ est mundifi care cu̅ alchei zaram. i. illo instr̄o &c̄. Intellige̅ duȝ est ꝙ maxie & secure nos facim⁹ illud i fl'a tica squina̅tia. In sanguinea aute̅ & colerica cuȝ timore & non p̄funda̅do circa loca gutturis. Vi di tn̄ id qn̄q fieri debere siue oportere in sa̅gui neis no̅ multu̅ dolorosis. & qa a capite multuȝ fl'a eliquat̅ & descendit ad gula̅. ¶ Et quandoq. Ista est admiranda uia qua̅ nunq̄ uidi nec audi ui fieri compressio spatularum. i. fricatio cuȝ for ti compressione ut materia trahat̅ &c̄. ¶ ME dicine aute̅. ¶ Hec est 4ª res. s. particularis opa tio cum medicinis localibus. Et primo in hº po nit can̄. curationis & etia̅ multas res quare ap priatate co̅ferunt in hac passione & etiam alias quasda̅. ibi zª. ex medicinis uero que. Operatio circa hoc apostea̅ uariat̅ secunduȝ materias cali das uel frigidas. & e̅t secundu̅ te̅pora apostea̅ tum. Prio ergo po̅it hanc cura̅ prefocationis san guinee & col'ice. licet qn̄q declinet sermoneȝ ad fl'aticam. ponens e̅t cura̅ secundu̅ te̅pora. zº po̅it quasda̅ speciales curas fl'atice & mel'ice. ibi zª. ex curatione uero. ¶ Ad p̄mi euidentia̅ ꝙ apostea̅ta illa sanguinea & colerica diuersificant̅ i cura p p̄ticulares operationes zm te̅pora p̄ncipij augu me̅ti. & stat⁹ & d̄clinationis. Quattuor gº fac̅ prio ponit cura̅ qn̄ sunt i p̄ncipio. zº &c̄. zª ibi cu̅ gº abscidit̅. ibi 3ª. cu̅ au̅t maturatio. ibi 4ª. & i ueritate stati. Pria e̅t i quattuor. qa prio ponit medicinas que co̅ueniunt i principio sanguinee. zº que co̅ueniu̅t in p̄ncipio colerice. 3º po̅it quat tuor medicias co̅es eis. 4º iterum ponit propria col'ice. ibi zª. i colerica. ibi 3ª. & qua̅doq. ibi 4ª. & i omni calida. ¶ Dic̅ prio i p̄ricipio sint stip tice ad reple̅du̅ p̄pe in sanguinea. & huiusmodi

cōposita stiptica pp siccitatē magis iuuāt. ¶ Cōsyderādū qđ Dy. pōit tres causas quare stiptica cōposita magis ualent q̄ stiptica simplicia. ¶ Pria ē qa medicia una ī cōpositōe iuuat ab alia ī sui uirtute. qđ iuuamētū nō hz sola administrata. hº aūt iuuamētū qđ accipit ē aut qa plº penetrat. aut qa plus ī loco morat. ¶ Secūda cā. ē qa p cōpositiōez meliº reducit ad mēsurā terminatā ī gradu ī qº idiget eē si recte cōponat. ¶ Tertia cā ē qa pprietas. & pportiōes. occurrēt sunt aliq̄do respectu uniº q̄ nō sunt respectu alteriº habētis similē uirtutē. Et iō ut medicia habeat operatiōez cū aspectu & pportiōe. iō ē meliº cōmiscere. Et hº idē ponit 4º can. fen. 4ª cº. đ medicis faciētibº nasci carnē. Dic. n. et q̄nq̄ ē ī qbusdā corporibº pportionalitas cū qbusdā medicis absq̄ aspectu operatiōis eaꝝ. pp id gº oz ut misceant & c̄. ¶ Ista dicta Dyni. idigēt discussiōe in 5º can. ubi dr̄ qđ paucū medicinarū ē meliº plurio eoꝝ. ¶ Hic uero solum uīt. A. uelle qđ experiētia sola. iuētū ē qđ stiptica cōposita plº iuuāt q̄ simplicia. gº ē specifica forma ī. illa. sic̄ in filis qbusdā qbº strangulātur uipe. Et hec uīt snia Rasis. 3º cōtinētis. ultio caº ī principio. ubi dic̄. res stiptice q̄n simul iungūt uehemētiores fiunt pticularibº. & mirabiliter credit qualiter hº fiat. ¶ Cōsyđrādū q̄ A. pº pulchre pōit tres casº ī qbº p̄cipue n̄ possumº uti repcussiuis stipticis & frigidis. s3 oz misceri aliq̄ lenitiuū cōtrariū stiptico & ēt resolutiuū. ¶ Primº casus ē q̄n dolor fit fortior opz uti aliquo sedatiuo & prohibitiuo asperitatis facte a ī stiptico. Secūdus casus est q̄n statī a p̄ncipio est effusio multe materieꝝ. Vnde pure repercussiua & stiptica restringerēt materiā & augerēt apostema & similē casuz habes fen p̄ma huiº. caº de frenesi. & fen 3ª tractatu pº caº de cura opthalmie. & de alguardengi ubi prolixe hoc discussimus. Tertius casus est q̄n materia in effusiōe. i. que effundit est pauca & apostēa nō est forte. & iō nō est difficile in accidētibº. nec in calore. nec in dolore unde timeat tractº materie. et ideo administeant stiptica & fortia diuersiua & resolutiua sicut frequēter cōtingit in p̄nº stratice squinātie. Vnde Rasis 3º cōtinentis in p̄ıº eius īnuit administeri piper. & q̄nq̄ sal armonia mixta cū stipticis ad defendēduz ne ex dissolutiōe & resolutione fiat tractº. & resoluūt. s. rōne salis. In cōtica vero infrigidatōe indicat caliditas eius s3 debz esse stipticū nō rōne qualitatis materie que est sicca sed rōne modi substantie que est subtil' & repellibilis. nō autē rigibilis in loco. sic̄ materia sanguinea. Et ideo in materia colerica secūriº possumus uti puris repercussiuis. ¶ Linimēta. s. frigida intus in gula & palato. uel linimēta ad extra collū ad attrahendū. ¶ ET q̄nq̄ admistrātur in ea. ¶ Hic ponit multas medicias. cōes colerice & sanguinee dum sunt in p̄nº. imo etiam ex eis cōueniunt sratice. Et pº p̄mittendo q̄ quedā sunt gargarismata. et quedā pulueri3atōes siue insufflatiōes. ibi 2ª. & etiā insufflet. ¶ Consyderandū q̄ q̄n infirmº non posset gargari3are. aut q̄n timeremº ex motu uel ictu. tūc utemur īsufflationibº. Si tñ gargari3atio possibilis ē fortiº īprimit. sicut q̄n super caput p̄icit per motuz uel iactatiōnē fortius imprimit. ut Gal. 13º. terapentice. ultio capº. ¶ Considera tamē ad qđ dicit Gal. qđ illa particula que percutitur cū gargarismate ē illa que curat. & ē sensibilis particula. sicut ipse de oculo pōit ibi. Et ideo si medica mē esse forte q̄ per gargarismata induceret maiorē dolorē. abstine. a gargarismate. & utet. eo in puluere uel linitōne palati. uel retētōne in ore sine motu. ¶ Dubitat. qa dicit. deinde in eo in quo non ē 3uccarū neq̄ mel. Contrarium huius posuit supra cū dicit incipiat cuz stipticis mixtis cum eis que hēt uim abstersionis sicut mel. ¶ Dicendū dupliciter. p̄mo qđ sup̄ loquebat de stipticis qbus utimur in princiº pcedēte. Hic p̄ncipio principiante. & pprie in mēbris calidis ī qbus tutius possumº repercuter q̄ ī frigidis. 2º pōt dici qđ abstersio que fit in p̄ncipio horū apostematū nō est egēs cōtinuatōe. s3 repercussiuo. sicut per unū actū gargari3andi possibile ē qđ fiat tanta abstersio qđ stati possumº uti puro stiptico uel frigido repcussiuo. & pprie in forma gargarismatis. qa est qđ liquidū ex ipso actu liquiditatis habēs aliquam uirtutē abstersiuā. s. lauatiuaz. Q uia ergo Auic. incipat cum gargarismate ex oximille & aceto. cōfidit ī usu morū rob sine 3uccaro & melle & siluestriū sunt magis stiptice forsan. ¶ Administret in p̄ncipio purū. Dicitur purū. uel qa inspissatū sine melle. uel 3uccaro. Vel dicit purum. qa solū cū melle uel 3uccaro. Vel dicūt quidā purū. ut rob morū in quo ponit myrra & crocus & sapa. uel apud quosdā sapa solum cū 3uccaro ponit cum succo morū. Et in hoc innuit Auic. qđ compositio dyamoron dēt diuersificari secundū qđ tuihēs intentionē repercussionis maioris uel minoris resolutionis. diuersificat etiā secundū corpora mollia & dura. ut Mesue ponit in ātidotario. cº de rob morū. & capº de rob nucum. ¶ Mel non ponit &c̄ quasi dicat qđ intētio tota quare ponit mel est mūdificatio sed in medicis menbrorū interiorum. ut stomachi epatis uel pectoris ponit etiā. ut nutriēdo cōfortet. Vel 2m Dynū ut cōfortet. s. repcussiōe. uel mēbꝝ ad repellendū. ¶ Alkese. i. tribuli. ¶ Coagulato uue. i. rob siue sapa. Credo q̄ usus alumis iameni debet esse cuz aliqº tēperante id. ¶ ET colerice. ¶ Hic apropriat quedā colerice. & cuz hoc ēt ponit cōia eis. s. sanḡnee

& colerice.ibi zª.& ex cōibꝰ. Esset dubiū que
materia indigeret fortꝰ stipticis.an sanguinea.
an colerica.de quo disputauimꝰ sup̄. fen 3ª.caº
de obtalmia.& 4º libº fen 3ª capº de flegmone.
¶ CVM ergo ¶ Hic ponit curā qn̄ huiusmōi
apostemata sunt i augumento. Et p͞rio qn̄ sunt
in p͞riº augumenti.zº qn̄ i fine.ibi zª.cū autē.
Dicit p̄mo cū attractio materierꝫ abscinditur.
Considerandū ꝙ in p̄nº augmēti nō abscindit
ex toto attractio.sed dicit abscindi rem eius qđ
precessit.qa nō est tāta attractio.ut totaliter cō
mittamus ad materiā fluentē sicut fecimꝰ.sꝫ cū
hoc qđ materia fluit iā in p͞te tanta est materia
ꝙ oportet etiā ad eā intendere.& hoc modo in
p̄ncipio augmēti uel i augmēto abscindit attra
ctio. Considerandū zº ꝙ in hoc ꝙ hic dicit de
mirra omnes una uoce loquunt.& ideo cōsiden
dū est i ea ad maturationē.supple uel resolutio
nē.aggregant enī simul ad hoc ꝙ uel maturent
ul' resoluūt ad duriciē.s.per corrosionē materie
Vnde sīgficat ꝙ eget fortiori resolutio ¶ Cum
autē. Ponit curā finis augmēti & p̄ncipii statꝰ.
& est secundū ueritatē tēpus status quoad acci
dentia.& hoc cum materia uehemēter ebulit ut
saniet.& ideo Auic.intendit ad sedationē dolo
ris & cōplementū maturatiōis cum oibus istis
medicis.& ideo dixit sedatio.s. doloris & leni
ficatio.s.opposita exasperatiōi.& ista lenificaº
fit per medicinas humidas saltē actu & lenes i
qbꝰ est sedatio dolorꝫ & maturatio.& has enu
merat gargarizatas emplastratas uides duriciem.s.
maturationis uel loci.& hoc pp̄ter grossiciē ma
terie.quia intrinsecus iuuat. ¶ CVM autem.
Hic ponit curā statꝰ sumendo pro tp̄e quo ma
teria ē saniata. Vnde apostēa indiget eruptōe si
ue aptiōe. & p̄cipit ꝙ fiat cū gargarismate.qđ
cum est siue eruptiuum hº quod aperitiuum sit
etiam lenificatiuum.& hoc ut paruum dolorem
inducat.siue ut dolor mitigetur ¶ Est apparens
.s.extra uel intus. Lenitiuū qa & decoctio corꝫ
& c̄. ¶ Cū almuru.i.marubii. ¶ ET IN ueri
tate stat. ¶ Hic pōit curā i d̄clinatiōe facta erup
tiōe apostematis. Et repit hic duplex lr̄a. Vna
q̄ dic & i ultimitate status.i.ultimato & finito
statu.& hº facta abstersiōe & maturatiōe &
aptiōe cū eis.supple operamur q̄ sunt baurach.
¶ Sꝫ tu dices ista medicamia q̄ ponūt hic sunt
fortis aptiōis & exiccatiōis. Vn̄ Mesue pōit illa
ad aperiēdū & habēt abstergere.ad qđ gº uti
mur eis.cū ē iā facta aptio.& absterso ¶ Dicē
dū qđ ponūt ad cōplementū absterſiōis.& exic
catiōē saniei & ex hº ad cōsolidatiōē.sꝫ dicat
post absterſiōē integrā.intelligēdū nō omnino
integrā zᵐ quā cōtingit eā fieri a natura i actu
operatiōis. ¶ Vl' posset respondi.ut lr̄a sit cōti
nua superiori.& dicat sic.& i ultimitate statꝰ.
.s.cū p̄dictis medicis.ut aq̄ mellis i q̄ sunt cocta
ficus & c̄.i.operamur cū eis q̄ sunt abstersiue
post abstersionē.i.exitū saniei & maturatiōem
& aptiōē. ¶ Cū & c̄.i.facta aptiōe cū baurac
& nitro. ITA QVOD. Hic ponit.apertiua.&
supra posuit abstersiua. ¶ Vl' pōt dici ut dixi
mꝰ.& status cū eis & c̄. ¶ Vl' dicēdum qđ in
ueritate post aperitiōē & c̄.stat cū usu medicia
rū. Et hº dupl'r.ul' qa n̄ utimur postea medicis
icarnatis.& forsan hº uirtꝰ p se faceret.ul' post
aptiōē cū & c̄.stat qa nō habēt fortiora aptiua
ul' abstersiua si āte eruptiōē & aptiōem.sup
ple facimus cū eis. ¶ Insufflatio salis faciēs q
escere ab aliis.quia nō indigebis.alia medicina.
CVM.ergo. ¶ Hic ponit curā in ultima decli
natione.qa iam consolidatio facta ē. Medicinas
enī cōsolidantes tibi intelligi ex capl'is de alcola
& ulceribus lingue & oris. Et p͞rio facit hº.zº
ponit quasdā pillas.ibi zª.cōfectio. ¶ Vinū &
balneū & c̄. ¶ Ad humectandū & restaurandū
infirmum exiccatum subtili dieta & priuatione
multa cibi. Pille quas pōit iuuant in statu.qa
resoluūt & possunt.erumpere.alias in p̄ncipio
.s.fl'atice pure aproximantur gargarismata dis
soluendo cū rob aliquo uel decoctōe ut tibi uī.
¶ EX CVRATIONE ¶ H speciaeiter pōit
curam fl'atice & melācolice.& cā est.quia cura
premissa cū fuerit de squināntia que uenit ad exi
turā & ad maturationē.& talis sit calida squi
nātia secundū plurimum.iō precedēs sermo plꝰ
adaptabitur ad colericā & sanguineā.& si pos
set applicari ad fl'aticā & mel'cam hoc erit quā
do apostēata ista ista fl'atica & melācolica sunt i
forma calidorū apostematū.& iō bene fecit ꝙ a
liquam curā ap͞priauit fl'atice & emel'ice quādo
sunt puriores.& non sunt exiturales. In fl'atica
ergo docet operari cū intermissiōe & c̄. ¶ Sꝫ tu
dices.debeo icipere ab hoc remedio. ¶ Dicēdū
qđ securiꝰ est q̄ mittere pill'as cochias et cliste
ria acuta. In casu tn̄.& ubi nō dubitas d̄ tracta
tu materie ad partē quādo sit solū flegma ibi
exn̄s pōt excipere ab hoc ¶ Alharmel ē species
rute & fortiter resoluēs. Cōpetit aūt maxie quā
do uis facere resolutionē ¶ EX medicis. ¶ Hic
enumerat multas medicinas que proprie con
ferunt.& etiam alias. E p͞riº simpliciores.zº cō
poītas.ibi.zª.et ex cōpoitis ¶ Adip.i.lupi. Ista
stercora mirabiliter sūt ab oībus commendata.
& in omni tēpore horū apostematū adinuenta
si qđ sanant ēt nō factis euacuationibus per fl'o
miam.uel formaciam uel aliter .ut Rasis ponit
3º continentis uersus finem. & Gal xº.de sim
plici medicina.de hoc ponit pulchrā hystoriam
Gulielmo lombardo.hec cura in stercoribus nō
placet.q̄a est cura inhonesta. Gal'.etiā dicit xº
de simplici medicia caº pº loquēs d̄ stercoribus

aialiuȝ & mẽbris uel partibꝰ hũanis. Ego nihil
horũ paterer deglutire etiaȝ si semper egrotarẽ
debere. ¶ Deinde summatꝰ. stercus. s. 3ª die nu
merando diẽ a die a qua incepisti cibare cuȝ lu
pinis ¶ Cuȝ equalitate. large sumitꝰ equalitas.
qa nõ sicut cibaria distẽpata multum putredini
apta. unde stercus fiat putridũ. & hoc dico qa
extrẽitates capraꝝ nõ sunt tales. sȝ frigide & sic
ce. ¶ Luto sapiẽtie. est quo lutant alchimiste. &
unus modus est lutũ cõfectũ cũ stercore assinio
Et qñq; ¶ Ponit alias medicinas in qbus forsan
nõ est ꝓprietas. & usus istarũ esset qñ a palato
uelemꝰ abstergere materias aliquas. aut idige
remus forti exiccatione ꝓpter aliquas pustulas
cõsequẽtes. & tũc ureremur flore eris & silibꝰ
& hoc qñ dispositio esset ꝑua. securius tñ ẽ cũ
leuioribꝰ & familiaribꝰ medicis procedere.
Colcatar & calcantũ sunt species uitrioli ¶ Apo
stemata gauonis. i. apostẽata gule locoꝝ glandu
losoꝝ. Et medicantꝰ huiusmõi gauones ab extra
cũ medicis exsiccatiuis & abstersiuis fortibus.
& qñq; putrefactiuis. & qñq; corrosiuis ut faci
unt cyrugici. currũt eniȝ ad loca gule meri et epi
glotis. Et ex cõpositis. Iste medicine scribuntꝰ
cõiter ab auctoribꝰ. Mesue uero in hoc caº & i
antidotario. & Allexãder docet ea componere.
Trocisci andarosij. i. illius homis. Et forte sunt
trocisci croto magraris positi a Mesue i hoc caº
Medicamẽ cõpositũ qđ ponit forsitan a ꝓprie
tate cõfert. dicitꝰ ꝙ adoba est spẽs uulpis ¶ Qñ
q; uero apostematꝰ. Assũmat curã apostematis
lingue. & est nota ¶ Visio. s. i somno ut apparet
supra fen 6ª. & 14º. terapẽtice. 6º caº. Et nota
de hyera qđ abstergit guttur & meri. tã i cessu
q̃ in mundificãdo stomachũ qui cõtinuatꝰ i sup
ficie cuȝ ore ¶ EX eis autẽ ¶ Hic ponit curaȝ
squinãtie facte per coopturã. s. ex nocumẽto in
uicino. & illa erit uel ꝓpter uermes in meri. &
cura ponitꝰ in cura uermiũ. uel ꝓpter dislocatio
nẽ spõdilis. & hic ponitꝰ cura cõpressio aũt ual
de est nociua in apostẽatibꝰ precipue calidis.
¶ CVNq;. Hic põit curã per scãnationẽ siue
incisionẽ canne. & hoc sub epigloti p tres uł q̃
tuor annulos. deiñ sumatꝰ regimẽ apostẽatis. i.
cura apostẽatis gutturis. i. postq̃ fecisti icisionẽ
deiñ sumatꝰ. s. sanato ifirmo de sqnantia cura. et
ponatꝰ puluis &c. uel sumatꝰ. s. labiũ cutis cũ la
bio. puluis citrinꝰ describitꝰ 4º almansoris. capº
de obtalmia. Duplicentꝰ. i. reuersentꝰ. ut stet aptu
ra & nõ cooperiatur scissura canne a labiis cutis
¶ Dubitatꝰ hic utꝝ scãnatio debeat fieri. uidetꝰ
qđ nõ zᵐ Albuchasiȝ i sua cyrugia q; hº repro
bat. ¶ Itẽ modernoꝝ usus nõ ẽ i mẽoria. aut q;
fecerit. aut q; ꝑceperit. ¶ In cõtrariũ ẽ Auic. &
Halyabbas. 3º. pratice. 38º. caº. & Rasis 3º cõti
nẽtis. ¶ Auẽȝoar uero tractatu. xº. 14º capº ñ

ex toto ꝓhibet. sȝ dicꝰ unq̃ se fuisse expertũ ici
sioẽȝ cãne pulmonis. ¶ Ampliꝰ possibile ẽ qđ
facto foramine i gula. uadat aer ad cor & infir
mus nõ suffocabitꝰ. & interi curabis sqnãtiã. hãc
ratiõeȝ Aui. inuit ¶ Dicẽdũ qđ lȝ cura terribił
uideatꝰ in aspectu uulgi & faciat multũ ad hº
dissuetudo faciẽdi eã. tamẽ credo qđ cõueniẽs
sit eã facere i cãu ultimati periculi. ꝑdicẽdo nõ
eẽ aliã uiã alicuiꝰ spei salutis. nisi hac. Vnde. A.
& creditꝰ qđ preditio futura sit &c. ¶ Qđ spe
ratꝰ. rõ iã dicta ẽ. ¶ Cõsyderãdũ qđ oȝ uiderẽ
ne apostema sit cõicatũ ptibꝰ cãne & colli iferiꝰ
uersus loca i qbꝰ debes facere icisiõeȝ. qa nõ pos
set tã magnã apturã facere q̃ ꝓdesset. qa ẽt iste
suffocaretꝰ pp casuȝ materie ꝑ i pulmonẽ. a q̊ ñ
excusaret incisio. Et sic intelligatꝰ sermo. A. q̃uis
nõ cadat. supple qñq; ad hãc icisiõeȝ. s. ad quã
facis. qa facta aptura cãne pulmõis adhuc suf
focatꝰ ifirmꝰ. & hº qñ apostẽa ẽ magnũ cõicatũ
pãniculis. & ligamentis cãne pulmonis. ¶ Ad
albuchasim dicẽdũ qđ nõ ex toto ꝓhibuit. sȝ
inuit eã suspectã & raro. fiẽdã. Vnđ caº đ cura
sqnãtie. idẽ i alio libro dicꝰ. Si cũ his nõ suspicit
curatiõeȝ. ipossibile ẽ curare sine icisiõe sup gut
tur queãdmodũ determinatum est in manuali
operatiõe. etiaȝ ipsemet in cyrugia ponit qđ cu
rauit ancillam que cultello sibi icidit cãnaȝ pul
monis. ¶ CVM autẽ sincopis. Hec est cura ad
accidens qđ ẽ sincopis. & inteligit de ea que fit
per uiã suffocationis a materia mlťa quã cogno
scis per signa repletõis. & i oĩ uia docȝ curare cũ
incisione. cũ credis materiã superfluaȝ posse uel
debere euacuari uentosis. quia si sola diuersio
sufficit sine incisiõe fiat ¶ Et si submersio. s. i
aqua. ¶ Dixit sincopis. qa accidit eos sincoparẽ
¶ Suffumigentꝰ ad exicandũ aquam & aperiẽ
dũ uias ab aqua opilatas & uiuificandum spũs
& mouenduȝ ¶ Dubitatꝰ quare submersus in
aqua plus bibit q̃ non submersus. ¶ Dicendũ
qđ aqua intrãs aliquã infrigidationẽ facit que
stat loco euentatõis. ¶ CVM autẽ. ¶ Hic põt
esse casus continuꝰ superiori. ut ille submersus
in aqua qui hẽt fortẽ suffocationẽ cuȝ euaserit
flomentur. quia credendũ ẽ in suo sanguine inqe
tationẽ factã esse ad putredinem. & circa nutri
tiua ẽt sunt materie in uia corruptionis unde cli
sterizentur. Cibus eius sit farina cicerũ. qa gene
rat nutrimentũ conueniens pulmoni. ut zº cañ.
cº de cicere. qa pulmo est infrigidatꝰ & lesus ex
aqua. & lac simul cũ cicere coctũ. Et in his cibis
conuenit cũ Auic. Haly. 6º practice. caº de cura
submersi in aqua. ¶ Et põt iste cañ. per se esse
de eo qui euasit a squinãtia apostemosa que ue
hemẽs dici põt in quo cõualuerit. qa reuertitur
ad sufficientem cibationẽ & forsan ampliorẽ et
partes gule. sunt debiles. timẽdũ ẽ ne recõfluat

materia.et ideo preueniendū est cū ɩflomia et cu
rationibꝰ aliis.et cibis laudabilibꝰ ¶ ET scias
¶ Ex quocūqꝫ sit dolor.i.ex quacūqꝫ causa sit qa
in loquendo fit cōmotio et additio doloris.et
tractus materierum &c̃.

I
Stis qn̄qꝫ ¶ Istud capitl'm pōt cōti
i nuari illi ca°.supra qn̄ aliqd figit̃
uel ei qd̄ ē āte istd̄. ¶ Vult g°.A.
d̄inceps d̄termiat̃ d̄ dispositiōibꝰ
uuee.& duaꝝ amigdalaꝝ.& intelligat̃.ēt p h°
algasamat.quia est pars inter istas.Et primo
ponit dispositiones harū partiū.2° ponit curam
ibi 2ª.& appinquat. ¶ Considerandū qd̄ cās
apostematū haruꝫ partiū & signa dat intelligi
ex precedēti c°.lꝫ expresserit causam aliquā cuꝫ
dixit catharrus.et h° est qa plurima apostēatio
uuee & duarū amigdalarum est pp catharrum
¶ Et appinquat. ¶ Prio ponit curaꝫ postematū
uuee & durarū amigdalarum.2° ponit curam
mollificationis & cāne pp apostema.& qn̄qꝫ in
digent uuea & due amigdale incisione.pōit in
hoc singularē sermonem.ibi 2° qn̄qꝫ accidit.3ª
oꝫ ut.Prima in duas.primo ponit curā quando
sunt i pricipio innuēs de augmento.2° quando i
statu.ibi 2ª.& qn̄qꝫ peruēit status.Pria i duas
primo facit qd̄ dictū ē.2° exemplificat spāliter
curā mlice.ibi 2ª.melice.Pria hēt tot ptes quot
remedia pōit.quorū plurima sūt couenientia in
princi°.& reliqua ex eis in augmēto. ¶ Cōsiderā
dum ꝙ p h° qd̄ dic̃ appinquat in cura apostēa
tū uuee & duarū amigdalarū curatōe p̄focatio
nuꝫ.A.uult ꝙ tu intelligas curaꝫ quantum ad e
uacuationē & diuersionē cū flomia & solutiōe
uētris et uētosis et clisteris et aliꝭs dictis supra
& etiaꝫ quantum ad regiminis rectificationē.&
accidentia i qbus ista apostemata possunt cōica
re cum illis.ergo remanebit solum Auic.ponere
curam quantum ad particulares operatōes loca
les.& ab his statim incipit. Non ergo loquit̃ i
perfecte Auic.hic ut dixit Bertutiꝰ.sꝫ iperfecte
intelligit euꝫ.Incipit autē a linimētis.s.circa pa
latū & uueā in qbus obseruet̃ facilitas.qa faci
liter fiat tactus & aplicatio.ne cōiunctiōe dolo
rosa materia magis trahat̃.ideo p̄cipit qd̄ cum
pēna administret̃.& nō digitis ne laborē indu
cant. ¶ Consyderandū ꝙ per illā uueā que ē ma
gna & parue inflāmationis intelligit apostēata
sanguinea calida.& pprie sanguine flatico.siue
flate sanguini admixto. Et ideo cōpetūt pōtica
in pn̄° que cū hoc ꝙ repercutiūt exiccāt materiā
In flatica uero dicunt̃ apostēata de colerico hūo
re ubi est magna caloris acuitas.& ideo frida
couueniunt in hoc ca° cū apostematū inchoantiū i
uuea & duabꝰ amigdalis qn̄ sunt in principio.
Dragagantū qn̄qꝫ pōt sumi pro gūmi.Neredē

gi.i.capilli ueneris uel amilū. Cuꝫ orali.i. cum
pāno subtilissimo.& qn̄qꝫ addit̃ crocus qn̄ uis
aliquaꝫ resolutionē. Sedenegi.i. ematitis. Et la
pis corrosus est forsitan lapis dictus pumex 2°
can.ponit̃ quilibet istoꝝ lapidū.& uidetur qd̄
plures nō sunt apud nos. Sub fumigatio cuꝫ se
mine aneti si nō facit hoc a pprietate est per uir
tutem resolutiuaꝫ.& nō cōperit in pn̄°.nisi alte
ri cōmixtū. ¶ ET oportꝫ ¶ Hic est canon bonꝰ
assiduet̃.s.paꝝ ante.premittēdo. Administra i
ea.s.cura.uel in ea.s.uuea.& ē melior littera qa
istud est medicamē diuersuꝫ a stati dicto.nō.n.
est ad remouendū inductā asperitatē a stiptico
sed ad repercutiendū. Stet.i. inspisset̃. Ramni
.i.rubi. ¶ Liniat̃ exterius.s.circa palatū.sal ē p̄
mittēdꝰ ante illa.qa p̄us debꝫ fieri repercussio
uel premittendū ad leniendū palatū.si esset ibi
fla aliqd̄ uiscosuꝫ adherēs.MELANCOLice
Hic pōit specialiter quasdā medicias melacolice
apostematiōis uuee & amigdalarū q̇ cōueniūt
i p̄ncipio ad repcutiēdū et resoluēdū aliqualiter
qa reqrit̃ i humore melācolico ēt i pricipio sue
apostematiōis pp grossiciē & in dispositiōem.
ET HORIS.Quia pōt couenire i pricipio &
augumēto.& d̄relinqt tue estimatiōi.& iō dixit
i horis.Est.n.h° medicamē r̃soluēs & ēt repcu
tiēs.Illico.nā qd̄ fit ex succo ḡnatorū & melle.
uidet̃ qd̄ in pricipio plꝰ cōpetit. ¶ ET quādo.
Hic pōit curā q̄do huiusmōi apāta sunt i statu
& ēt i fine augumēti Et prio pōit curā p resolu
tiua.2° p maturatiua.3° pōit curā quādo idurā
tur.4° qn̄ rūpūt̃.& i h° inuit quattuor modos
curatiōis.ibi 2ª.si aūt collectio.ibi 3ª.& si idure
scit.ibi 4ª.cū g°.Medicamīa q̇ p̄mo ponūt̃ resol
uūt materiā. Distillatio olei amigdalaꝝ i aur̃
iuuat ēt ad resolutiōeꝫ.supra autē i p̄cedēti ca°
precepit ro.oleū pp doloris timorē.Hic autem
amigdalaꝝ.qa uuea forsan nō ē ps ita dolorosa
Aut intelligit hic cū p̄cedēti statꝰ. ¶ Si aūt.qa
finita collectiōe dolores sunt fortes.& iō dixit
qd̄ si decoctiōes.s. maturatiuas. ¶ Reuertere
ad solutiōeꝫ uentris.qa ē signū multe materie
supcurrētis.& iō ēt pōt recurri ad flomiaꝫ. Si
uero p h° n̄ cōplēt̃ resolutō & maturatio signū
ē materie grosse.et ideo admistra fortiter r̃solu
tiua ¶ Et si &c̃.assa.qa ē fortis resolutionis
& ur̃ habere pprietates ad pres gule. ¶ Cum
g° incipit subtiliari.s.uuea &c̃.qa sig̃t corrup
tionem.sicut qn̄ apostemata ingrossantur per
saniei repletionē male.& reliq̄ pars subtiliatur
uel econtra puta subtiliat̃ per uiā mortificati
onis ¶ Expellas.i.nō facias.qa timet̃ fluxꝰ san
guinis.& nocumēta que dicent̃ ¶ Gargarisma.
Iste est quidā canon appositꝰ.cū tangit eniꝫ apo
stēata carniū glandosaꝝ.ulceꝝ.& iō ponit medi
camē.Istud tn̄ medicamē debet poni post m un

dificationē factā cū aqua mellita secundū Dy.

Q Vandoq. ¶ Considerandū qđ cāus uuee drēt ab apostemate.qa uuea pōt cadere ex relaxatione.Et si est materia que facit eā cadere illa materia non oȝ qđ sit apostemās.sȝ remoliens ut sta.licet in sanguinea posset facerē.& iō collaudat stomiā.& postea pōit localia remedia Si aūt materia sit flatica.cuius signū ē qđ non sit caliditas.tūc oportet premittere purgationem secundū qđ uidetur đ repletione.deinde uenirē ad localia que Auic.pōit.¶ Postq̄ non fuerit. &cē.qa si est ibi apostema in prin° et repletio ī corpore.unde.timearē cursus nō conuenit gallia. Cum ergo stat.s.uuea.qa fluxus materierum ad eam cessauit.& stat quia subleuasti eā¶ Et infantiū.Quia dicit Dyrus.in factib⁹ sinciꝑ ut non est bene cōsolidatum.uirtus stiptici ibi ideȝ positi faciliter penatrat ad partē in qua ē radix uuee.ex qua uirtute uuea cōtrahiē ad superiora.& sic tollitur.casus ei⁹.Credo tamē qđ iste tex.hic ē corruptus.& ēt supra.Vel qđ Auic. habuit corruptū tex.Rasis 3° cōtinētis .ubi sic iacet.ad uuuleā terēda ē galla cū aceto & cuȝ pēna apponēda ē uuule pluries.quoniā instringiē.& linitio fienda ē in palato infantiū quoniā ualet nimis.Et sic ēt credo qđ uelit dicere tex. supra.in capi° generali curationis hoꝝ apostēa tū.qđ acacia sit apponēda palato & nō sincipiti Mesue tñ ponit idē qđ Aui.in h° ca°.dicēs iā exptū.ē ut liniaē sup ȝuēdē.i.sinciput empl̄m ex succo acacie.& h° in prin°.aut ex acacia cū aceto.quoniā eleuāt ipsaȝ.Et mihi uero uideē difficile uerificari h°.Cōsimil'r dictū de acatia inuenitur 4° can.fen 5ª.capi° đ fissuris.Ex quib⁹ accipitur hic.& ibi qđ acacia sit aliqua res calida i

O Portet ut.Determinat de incisione uuee & amigdalarū.Et pm° ponit qñ debet incidi & modum.Secūdo ponit accidētia q̄ ex incisione qñq̄ sequūtur.3° uni illorū accidentiū docet resisterē ibi.zª ex eis.ibi 3ª.oȝ ut.Prima in duas.primo docet iciderē uueam.z° duas amigdalas.ibi zª. due uero amigdale.Prima ī tres.p° pōit modū incidēde uuee.z° ostendit qđ incisioni premittendum ē.3° exequiē.incisionē.ibi zª.& fiat.ibi.3ª. illius aēt.¶ Proprie in inferiori parte.s.censideret subtiliatio & decarnatio.qa cōuenit eam acui qñq̄ ut cauda muris .& conuenit ingressari.& iō subdit.& si ingressaē &cē¶ Et e melior hora.qa significat corruptiorē cū sanie cuȝ fluxu ad extremitatē eius.unde non erit tam⁹ dolor.Secūd⁹ cañ.est notus.¶ Illius aūt.¶ Ponit primo incisionē cum ferro.z° cuȝ medicinis.

3° ponit foramen sit⁹ eius cum fit incisio.ibi.zª ex medicinis.ibi.3ª.& oportet.¶ Cū tamē non oportet.i.ñ incidas ita modicam partem qđ remaneat nocumentū qđ prius erat.qa adhuc sup linguā equitet.¶ Due uero amigdale.¶ Ex hoc tex.apparet qđ due amigdale ñ sunt quas Mūdinus anathomista imaginaē in collo.imo sunt post uueam circa partes collatorio propiquas.¶ Cū rotūditate.qa talis ē forma istaꝝ.¶ Apđ quartā longitud nis.i.quarta pars eius quod elongasti trahēdo cū uncino.& hoc ē iudicium estimatiuū.quia imaginaē qđ illđ sit tantū qđ sufficit.ut relaxato uncino facta sit sufficiens amputatio nō supflue nec diminuta.cū tu uidisti quartā partē.uel supra quarta ptē quia 4ª remāsit.Et hic fuit sermo Rasis 3° cōtinētis ubi dicit si apperiaē os & inuenta fuerit amigdala extracta suspendi debet.& incidi ad.rotūditatē ad modū quarte ptis equaliter.¶ Et ex hoc apparet falsa expositio Bertutij.que dicit qđ apud quartā.i.apud quartā spondilē.Propter qđ permuteē.qa nō uacilles cū eo.reliq̄ª patēt.

E T ex eis.¶ Non tolerat situȝ.qa humiditas uuee poterat prius contempare sitim eorū.qđ modo ñ faē & ideo cāe extrinsece iducentes siti liberi⁹ hoc faciunt.Infrigidāt aerē tempatum. .i.debent esse frigidi.quia ñ alteranē in palato eorum ab uuea.

O Portet ut.¶ Primo ponit multa ad constringēdū fluxū sanguinis. z° dat canonē in qualitate actuali. eorū qb⁹ utimur.ibi.zª.& oportet ¶ Vt fiat regimen.qa regas infirmū cum illa flebothomia.si uidebiē tibi eius necessitas. Cōicātium.s.in partib⁹ supioribus ex qua cōicaē sanguis forte ab inferiorib⁹.uel ab illis partib⁹ sursum trahiē.& ideo tu ad cōtrarium & ad inferius trahes.¶ Ascellarū.i.basilicarum. Et similiū.i.cephalicarū.¶ Attrimentū uel uitriolū uiride uel rubeum & aliud aliȷs.¶ Indispositione.s.aliqua.uel in dispositione scilicet subito. ¶ Alcuezric nomen illius medicie.uel auctoris. .s.dyogenis.utrūq̄ ē nobis ignotū.¶ Dubitaē ex ultimo cañ.qa Auic.supra illo cap'o. opȝ ut ī fine docēs constringere sanguinē.dixit & sint tepida.hic dicit actu frigida. Amplius quomodo calidum destruit opationē medicine. Dicendū ꝙ si tua intentio ē sola cōstrictio sanguinis.oȝ medicamen esse actu frigidū.ideo ut adiuuet in cōstrictione sanguinis.Sed actu calidū attrahit & facit fluere.ergo calidū distrahit opatiorem medicine cōstrictiue.Si aūt interrio esset alqualis doloris.sedatō tūc ā bȝ cē medicina tepida ut

p̄s ex icisiōe ulceratam nō mordeat a frigido &c.

Incipit expositio super decima fen.

Expedit⁹ ē.A.a narratiōē dispositionum gutturis. Hic d̄termiat d̄ dispoſi tiōib⁹ mēbroꝝ spūaliū q̄ sunt pulmo & pect⁹ i qb⁹ itelligitur dyafragma. Et prio prem̄ i tit anothomiā 2° exeq̄t̄ de dispositiōib⁹.2ª ibi.dicam⁹. Prima in quiq̄.prio determinat de anathoia cāne pulmonis.2° de anathoia epiglotis.3° de anathoia pulmōis.4° de anathomia dyafragmatis.ibi 2ª epiglotis.ibi 3ª.pulmo aūt.ibi 4ª. pect⁹.quoq̄ ibi 5ª.uelamē autē.Pria i duas.prio premittit per anathomiā generalē notificatiōē3 cāne.2ª declarat spāliter omnia illa dicta 2ª ibi.eius gª creatio. Dicit prio.cāna & eius circuli.s.non tāgūt meri. Partes circuloꝝ.s.ubi tāgit̄ meri. iō dicūt̄ forme circuli.qa ad formā semicirculi. ut dicit̄ a Gal.7°.d̄ utilitate particu ca°.3° poss3 aūt exponi circuli.& p idest ptes ubi ē abscisio & defectus circuli Proueniūt earū.s.uenarū3 pulsatiliū. & getaꝝ ad orificia &c̄.qa rami ul tio ramificati & quicūq̄ a cāna sunt latiores q̄ rami artharie.& uene.Et rō est quam assignat Galienus.quinto de interioribus. tertio cap̄lo quia rami maioris tronchi sunt maiores. modo cāna pulmonis ē maior.s.latior q̄ artharia uenalis.aut uena arthanalis que simul cum canna pulmonis ramificantur.Et h° ē qd̄ Gal.ibide3 dicit diuisiones cannaliū maiores sunt. Eius igit creatio. Hic iā declarat dicta.Et pri° q̄re cāna pulmōis ē facta ex cartilagib⁹ 2° q̄re ex plurib⁹ cartilagīb⁹ coiūctis cū pāniculo.3° q̄re ē facta rotūda 4° q̄re ei⁹ rotūditas ē ipfecta i illo i q̄ tāgit meri.5° q̄re cooperit̄ pāniculo.6° q̄re diuidit̄ in duas diuisiones & simul cū uenis & artharijs.7° q̄re orificia uenarū & arthariarū fuerūt stricta.2ª ibi.& facta ē.ibi 3ª.& ē facta rotūda.ibi 4ª.& n̄ minuit̄.ibi 5ª.duricies uero ibi 6ª eius aūt.ibi 7ª.constrictio aūt. In priª parte ponit tres cās propter quas cāna pulmonis ē facta ex cartilagine que ē corpus durum. Prima causa ē.ut in tali membro sic cartilaginoso duro inueniatur apertio predicta i qua intrat aer de qua dixit in primo cap° precedentis fen.Et hoc est qd̄ dicit ne lenitas siue mollicies corporis cāne.Si enim nō esset ex cartilagine faceret hic sequi hoc nocumentū.qa pp molliciem ptes coinciderēt & impedirēt introitū aeris.qa cartilago ē corpus durū.iō stat latior & nō coincidit.& hoc ē qd̄ dicit ne leuitas.i.mollicies.Si aūt esset carnea & nō cartilaginosa faceret eam .s.cānam pulmonis indigere coopertura.i.faceret sequi coopertura. Secūda causa ē ut sit defensa ab ocurentibus cum ipsa sit magis disposita exterioribus.et meri est occultatū. Tertia cā est.quia in hac cāna fit uox.s3 uox ē in percussione aeris ad corpus durū.Dixit aūt preueniat quantū ad partes principales.aut adiuuet q̄tu3 ad ptes nō principales. Et facta. Hic inuit in genere duas cās propter quas cāna ē ex pluribus cartilaginibus coniunctis per panniculos. Et prima cā ē ut sit extensibilis apud attractionē aeris & cōstringibilis apud expulsionē.& h° est qd̄ dicit respirationē.Secūda causa ē ut pp hāc diuersitatem et modū.siue discōtinuationē facto nocumēto i extremitate nō cōicet toti.cāne Et h° ē qd̄ dic̄ nō dilatet̄.i.expādat̄ nocumētū neq̄ coangustet̄.i.constringat̄ cāna & retrahat̄ in se in partib⁹ in qb⁹ dolor & nocumētū cōicaretur. Considerādū ꝙ cāna pulmonis p ligamenta q̄ sunt iter unā cartilaginē & aliā potest elongari & cōtrahi.sicut apparet i cāna Iacobi carobari.Et ppterea id qd̄ supplet defectū circulationis pōt dillatari & cōstringi.Vult Gal.7°. de utilitate particularū 4°.cap̄lo dicit ꝙ ad longitudinē uel breuitatē puentō uiscerū p partes copulatas cartilagini fiūt.q uero rursum i āplū additio & cōstrictio a supplentib⁹ qd̄ est sicut .C.forme.Et facta ē rotūda qa figura rotūda ē magis i columis a nocumētis uñ castelani faciūt totas rotundas.2° coll̄3 Auer. Et nō. Primo ostendit quare iste cartilagines ñ fuerūt rotunde pfecte.s3 2ᵐ ptē in q̄ nō sunt coplete circuli aūt coiūcti meri.ut cāna ñ pmat bucellā trāseūte3 ipsum.s.meri.imo cedat & amplificat locū ipsi.Et h° ē qd̄ dic̄ ptrāseat bucella a facie ei⁹ .s.meri ul⁹ cāne cū extēdit meri.i.cū ampliat̄ in pte in q̄ uadit bucella. Et concauitas eius.s. cāne q̄ dilatat̄ uersus eam.Est adiuuās meri cū icipit extēdi.i.dilatari ad ipsa3.i. uersus ipsa3 cāna3. Penetret.i.pmat̄ uersus illā ptē meri Et proprie. In hoc uidetur assignare aliā causam & hoc non solum facit utilitatem transglutioni. sed etiam anhelitui.ne simul cum trāsit bucella coniungatur.s.deglutio anhelitui .s.coiunctiōe mala qua premat cānam & faciat eā dolere.Et hoc ē qd̄ dicit.& pprie.supple est utilitas huius diminutōis cartilaginis.ul⁹ erit p prie.supple qa cāna nō dēt premer̄ bucellā i deglutitiōe ne coiungat̄ talis pssura siue d̄glutitō cū tali pssura anhelitui. Cōsiderādū qd̄ ps cāne pulmōis q̄ dr̄ epiglotū.ubi ñ ē ista diminutio cartilaginis in hora descēsus boli ascēdit sursu3 & iō ipsa nō comprimitur a bolo.siue a bucella.& iō non dolet homo neq̄ nocetur anhelitus. sed totā cannam non fuit possibile superius trahi.& iō ne fiat coiunctio boli trāseuntis in actu

anhelandi.& ne pressura fiat in canna.non fue
rũt pfecte circulationis.¶ Quoniã.¶ Hic de
clarat quedã iã eni dixerat cãm drie diminutio
nis.i.ne ḋglutio et anhelitus sibi inuicẽ cõcurãt
Vult prio declarare qḋ hoc non sufficit ad hoc.
ut bucella trãsiẽs non ledat anhelitũ.z° quia de
cartilaginibꝰ qbusdã fecerat mentionẽ.complet
quasi sermonẽ in hº.ibi zª.&c̃ creata ẽ. Dicit
prio ꝙ coopertura eiꝰ.s.canne pulmonis fit.qa
qñq̃ deglutio fit necessariũ.&c̃.Ideo eni coopit̃
ne cibus et potꝰ intrẽt per cañã pulmõis.et ista
cartilago cooperiẽs qñq̃ a Gal.7°.de utilitate
particularũ nominat̃ epiglotus.Dy.uero credit
ꝙ illa cartilago illa que uocat̃ cimbalaris.tamẽ
secundũ ueritatẽ nõ ẽ.ut appt ex anathomia.Et
lʒ dicat Auic.cartilaginũ in numero plurali.dẽt
intelligi.i.cartilaginis.qa una ẽ illa cartilago co
operiẽs stans in fine lingue.¶ Et similiter eius
.s.cooptura.Cũ hac cartilagine que dicit̃ nomẽ
ñ habẽs.ul' forte intelligit̃ ꝙ illa nomẽ ñ habẽs
faciat ad cooptura.¶ Et cũ sint.¶ Hec ẽ qdã
illatio sequit̃ eni qḋ si meatus aeris cooperit̃ i
hora deglutionis.g° non fiũt simul anhelitus et
deglutitio siue uomitꝰ.¶ Et creata.¶ Hic cõplʒ
sermonẽ in ptibus cãne.ostendẽdo quis ẽ modꝰ
siue forma huiꝰ foramis sup q̇ dẽt fieri clausio
& uult qḋ sit foramen strictum sub & supra
habens latitudinem.sicut etiam in fistulis siue
ʒampognijs dictis.siue etiam de ʒaramellis.Cã
stricture foraminis ẽ propter uoceʒ.ut retineat̃
.s.aer uel uox.qa aľr non posset modulatio fi
eri nec duratio uocis.nec esset uox dilatabis.nec
cõstringibilis &c̃.¶ Cõsyderãdũ qḋ hec cãna
ẽ tã mirabiliter ordiata qḋ dignũ ẽ fistulã arti
ficialẽ dici ab hac.q̃ hanc dici fistulã ab illa.ut
7° de utilitate particularꝫ.i2° cap°.¶ Duricies
¶ Assignat cãʒ duriciei paniculi tãgẽtis totaʒ
cãnaʒ pulmonis.& dat duas cãs q̃s põit Gal.
7°.ḋ utilitate pticu.6° ca°.Pria cã ẽ ut resisterʒ
nocumẽtis occurrẽtibꝰ de catharris.Secũda est
ut.cũ fit pcussio pp uocẽ nõ iueniat̃ mollis.qa
oʒ ut fiat pcussio ad rẽ durã.¶ Eiꝰ aũt diminu
tio.¶ Hic assignat cãʒ diuisiõis eius.¶ Cõsy
derãdũ qḋ uene quiete ramificant̃ cũ cãna pul
monis.ut nutriat̃ inde.Sʒ artharie ramificant̃
in cãna pulmonis.ut accipiãt ad illis rariꝰ cãne
aereʒ quẽ cordi mãdant postq̃ ẽ digestꝰ in cãna
pulmonis.¶ Cõstrictio ¶ Hic assignat cãm
cõstrictiõis orificioꝝ uenarũ & arthariã.lʒ ḋ
uenis nõ exprimat.sʒ dat̃ intelligi.Cã aũt quar̃
orificia arthariaꝝ sunt strictissima ẽ cõmẽsura
tio aeris.qa debite trãsit subtilis purgatꝰ.& ñ
penetrat ad ipsuʒ.s.cor.¶ In eis.s.ex eis ramis
cãne intrantibꝰ ramos arthariaꝝ.qa ñ sic situat̃
lꝫ ñ penetrat.s.sanguis ad ipũ.s.cor cãne 2m Dy
Nam si penetret.s.aer hoc mõ faceret proueni
re sputũ sanguinis.quia sicut introitu aer libere
intrat uersus cor.non gradatur neq̃ commensu
ratur in multa strictura orificiorũ arthariaruʒ
ita i exitu uaporũ et aeris calefacti ab arthariis
exiret sanguis & intrat cãnã.Hoc ergo est opus
uere nature mirabile q̇ fecit in arthariјs forami
na tã parua q̇ sint aeri peruia & sanguini & spi
ritui ñ puia.Et hoc sentiebat Gaľ.p° de drijs
febriũ.Et .A.ista fen.& Gaľ.ḋ utilitate pticu.
7° caplo.¶ Epiglotis.¶ Hic ponit anathomiã
epiglotis & est epiglotis illa que diuidit̃ i tres
cartilagines.s.cl preale cimbalarẽ & nomen ñ
hñs.Et assignauit sibi duas utilitates.Prima ẽ
ppter uocẽ.zª ẽ ut retineat̃ ibi anhelitꝰ siue aer
& qa ille sunt quasi una utilitas.ideo dixit et cũ
eo.¶ Consyderandũ ꝙ palatũ ẽ sicut ps lata.
tubicine ubi resonat aer.Vnde Gaľ.xi°.de utili
tate particu.dic̃ ꝙ ẽ sicut campana.¶ Deinde.
Ostendit qũo in actu deglutionis cooperitur fora
men & ascendit sursum.Et si ita ñ fiat intrat.
aliqd ex cibo & potu p cãnam & adhoc expellẽ
dũ natura ñ cessat cũ tussi.¶ Isti sunt sermones
Gaľ.7° de utilitate pticularũ.& aliqd inde mo
tibus liqdis.& in cõmento afforismorũ quarte
particule.Si a febre habito collũ cõuertat̃ &c̃.
¶ Pulmo autem &c̃.Hic ponit anathomiam i
generali primo.z° dicta in ea declarat.3° addit
quandam ptem de qua ñ fecerat mẽtionẽ.ibi zª
& iuuamẽtũ pulmonis.ibi 3ª.& pulmonẽ qdẽ
coopit.¶ Dicit pmo quorũ integra est creatio.
hoc dixit ad differẽtiã.animaliũ que abortiunt̃.
quorũ creatio ñ ẽ itegra in qbus pulmo appet
satis rubeus.ppterea qa ntꝰ in matrice ñ respi
rãt.ut patet fen.ziª.ca° ḋ generatiõe embrionis
& g°.de animalibus Auic.¶ Consyderandum
ꝙ sicut epar ẽ rarũ.i.diuisuʒ i multos ramuscu
los in suis uenis.ut bñ digerat cibũ.ita pulmo
ut digerat aerẽ secundũ Gaľ.9°.de iuuamentis
mẽbrorũ.& 7° de utilitate pticularũ.7° caplo.
& Auic.hoc uoluit.¶ Et iuuamentũ.¶ Hic de
clarat oia dicta pmo qḋ est officiũ siue utilitas
pulmonis totiꝰ.z° quare cãna & artharia rami
ficant̃.3° ponit iuuamentũ carnis pulmonis.4°
ostendit quare ẽ albus.5° quare diuidit̃ i duas
ptes.& postea dextra i tres.& sinistra in duas.
zª.ibi.ramificatio.3ª.ibi carnis.4ª.ibi.eius autẽ
albedo.5ª.ibi.eius uero ptitio.Prima in duas.
pmo ponit siue declarat iuuamẽtũ pulmonis in
attractione aeris.z° in expulsione.ibi.zª.sed iu
uamentũ.Prima in duas sicut duo poit iuuamẽ
ta.ibi zª.& ut restauret spiritum.De pª patet.
De zª dicit ꝙ secundũ iuuamentũ ẽ aeris.ut re
stauret spũm cordis.Et tunc autẽ quado dicit.
Cum substantia Dat modũ uerũ & falsum.z°
pbat.ibi zª.sicut non.¶ Dicit pmo ꝙ hoc mõ
restaurat.quia cũ substãtia que uincit in ea sit

ſul ſtãtia ſubtilis.& cũ cõplone quadã frigida
reſpectu caloris noſtri corporis hoc facit.& non
quia cõuertať in ſpiritũ.ut eſtimant qdam.ut
.G.2°.de iuuamentis mẽbrorũ.pmo ca°.& 7°
de utilitate pticulaꝝ.Et hoc ẽ qđ dicit ꝙ reſtau
rat ſpũm cũ ſubſtantia que ẽ magis uicẽs &c̃.
qa aer ſua ſubſtãtia ſubtiliter miſceť cũ ſangui
ne arthariali.& facit ipſum aptum & tempatũ
ut conuertatur in ſpiritum.ita ꝙ ipſe aer fiat.
ſpiritus ſolus & tranſmittať in eũ.Vel aľr poſ
ſet exponi.ſ.ſi quis uellet ꝙ aer miſtꝰ uapori fa
ceret unũ corpꝰ ex quo fieret ſpũs.& poſſet h°
applicari ad textũ.ſicut pbat.pmo ſic.ſicut ſe
habꝫ aqua ad mẽbrũ.ita aer ad ſpũm.ſꝫ aqua
nõ nutrit mẽbra ſola exñs.Et iõ ſubdit qđ unũ
quodqꝫ coꝝ.ſ.aeris & aq aut ẽ ps quẽadmodũ
ſunt ptes miſtoꝝ.aut faciens inquãtũ aſſummũ
tur pura lubricitate.i.ſubtilitate.Sꝫ aqua &c̃.
¶ Et unũqđqꝫ.¶ Arguit ſic.nutrimẽtũ ẽ qđdã
compoſitũ.g° aqua ñ nutrit pprie mẽbra.neqꝫ
aer ſpũm.¶ Sed iuuamẽtũ.¶ Cõſyderãduꝫ
pprie qđ extractio ſupfluitatũ fumoſarũ aeris
calefacti.ẽ ut iteꝝ bonꝰ intret.& iſti cedãt locũ
Et in h° ẽ duplex utilitas.Vna euẽtatiõis q ſeqť
2ª.ẽ qa nõ noceť homo ab illis fumis qui ſunt
ſupfluitates ſpũs & pulmonis.¶ Ramificatio
¶ Dubitať qũo cãna pulmonis cõicat i nutriẽ
do pulmonẽ.¶ Dicẽdũ qđ cõicatio hec ẽ.nam
ad quãcũqꝫ ptem pulmonis dꝫ currere ſanguis.
digeſtꝰ p arthariã.ad eãdẽ dꝫ uẽire aer ſimľr
qa ſanguis pulmõis dꝫ eẽ aereꝰ & ſpumoſus
& iõ oportet qđ cãna p quã ferť aer ptiať ad
omnẽ ptẽ ad quã ptiť artharia uẽalis.& ſimiľr
ad quã ptiť uena arthariaIis.Modꝰ aũt ſitua
tiõis eaꝝ eſt qđ rami trachee arthariẽ ſtãt in
medio & ab uno latere uerſus ante ẽ artharia
uenalis.& ab illo uerſus poſt ẽ uena arthariaIis
ut Gal.7° de utilitate particulaꝝ 7° cap°.Vñ
dic̃ natura locauit tracheã arthariã media leuis
.i.artharia uenaľ & uene arthariaIis.Alteruter
.n.eaꝝ dꝫ approprinq̃re leui.i.artharie p quã utili
tatẽ reſpiratiõis pbꝫ trachea cordi.p aliaꝫ aũt
bñ põt nutriri ab ea.¶ Carnis.¶ Cõſyderãdũ ꝙ
rami ſũt ſpatia iter ramos.ut đclarauimꝰ fen
2ª c° đ tetano.Caro g° pulmõis opilat.i.replet il
la ſpacia añ.& in hoc cõiungit ramos.& ẽ ſuſtẽ
taculũ omnium illorũ ramorũ.¶ Conſiderandũ
qđ aer penetrat non ſolũ ramos canne.immo in
poros carne pulmonis extra ſubſtantiam ramo
rum canne.ergo fuit neceſſarium eam eẽ ſpõgio
ſam ut rarificet.qa recipiat et digerat ſiue adap
tet.Vnde Gal.6° de utilitate pticularũ.9° cap°
dicit qđ ẽ uelut ſpuma corpus pulmõis.¶ Cõ
ſiderandñ ẽt i mõ loquendi Auic.qa dicit qñqꝫ
Et ſecundũ hoc innuit qđ nõ ſemper & in hoc ẽ
apertio in multiplicatiõe.¶ Expoſuit aũt Dy.

.i.iuuamentũ in apertiõe & dilatatiõe.quia eniꝫ
pulmo ẽ ualde rarus multiplicať & excreſcere
põt.& põt multũ cõprimi et cõſtringi a pectoꝛ̃
dato qđ pulmo nullũ motum habeat.¶ Aliter
põt exponi.ut dicat tũc euadit aer cãne in muſ
culos.& intrat ſubſtantiã pulmonis quãdo mul
tiplicať multũ.& apit carnẽ & illa intrat.Et h°
ẽ ꝙ dic̃.et i h°.ſ.qñ euadit aer ad corpꝰ pulmo
nis extra cãnã ẽ aptio ex multiplicatõe aeris.qa
aer intantũ multiplicať qđ aperit & dilatat po
ros carnis.Vľ aparitio.i.appꝫ i corpoꝛ̃ pulmõis
carnis.¶ Tertio modo põt expõi.ut det ſignũ
apitio.qa aer quandoqꝫ euadat.quia multipli
catur caro pulmonis.ſ.tota tumeſcit cuꝫ multꝰ
aer in pulmone mittiť.ut cũ ſufflamꝰ per cãnã
alicuius animalis mortui accipiendo eius pul
monem.totam enim carnẽ uidemus tumefieri
& impleri.& hoc eodeꝫ ſigno probať qđ aer i
trat arharias pulmonis.¶ Dubitať qa uideť
ꝙ ſemp aer uadit in carnẽ pulmonis.qa caro eſt
media inter ramos cãne & ramos arthariẽ uena
lis.ergo nũq̃ tranſibit aer quin uadat p carneꝫ
pulmonis.¶ Dicendũ ꝙ aer ñ ſemp tranſit.ſ.
tempore diaſtolis.ergo ñ ſemp uadit in carnem
ſed tũc cũ tranſit.¶ Vel dicendũ melius qđ aer
põt tranſire p carnẽ dupľr.uel ſic ut p uiã.&
hoc fit ſemp cũ tranſit.uel ſicut p locũ i q ponit
& cõſeruať & digeriť & h° fit qñ aer ſupfluit
¶ Et ut adiuuet.¶ Hic ponit ſecũdã utilitatẽ
raritatis & ſpongioſitatis ſue carnis.& patet.
¶ Aperitur.i.dilatať dũ ſufflatione.ſ.in eo fa
cta ppter hoc.ſ.pter raritatẽ & ſpongioſitateꝫ
ſue carnis.¶ Eius autẽ.¶ Hic aſſignat duas
cãs albedinis.Vna ẽ multꝰ aer admiſtꝰ ſuo nu
trimẽto.2ª ẽ plurima frigiditas deſcendens ad
ipm ex ſľate capitis.¶ Eius uero.¶ Cõſidera
pmo quare pulmo hẽt in pte dextra tres partes.
& in ſiniſtra duas.& ſup hoc unã que ſtat i cul
citra uene magne.ut ñ noceať a diuerſis ptibꝰ.
impmentibus ibi exiſtentibus.& ideo illa pars
pulmonis non eſt multum acuta uel aerea.quia
ñ eſt multum pro anhelitu.¶ Et quoniã cor.
Vult dicere qđ quia cor parum declinãdo ad ſi
niſtrã implet ſiniſtrã uacuitatẽ pectoris pluſq̃
dextrã.iõ nõ eſt bonũ qđ pulmo ſit additus.i.
magnus in pte ſiniſtra ſicut in pte dextra.Et h°
eſt qđ dicit non eſt bonuꝫ qđ pulmoni in latere
ſiniſtro ſit additio.Alia lr̃a habꝫ dextro.& uiđ
tur cõuenientior lr̃a.& tunc exponatur ſit ad
ditio.i.magnitudo.ſ.que ẽ in latere dextro q
eſt culcitra &c̃.¶ Ex his ergo uult qđ ps dex
tra pulmõis ẽ maior in numero partium & in
quãtitate.¶ Et pulmonẽ.¶ Hic addit parteꝫ
aliã.ſ.panniculũ.& ſecundũ hoc quattuor ſunt
partes pulmonis.ut Albertus in de animalibus
libro prio.tractatu 3.¶ Sciuiſti prio cañ.fen

p̄ma.ca°.de mēbris.& fen.2ª. cap̄lo de dolore
splenis inuit̄. ¶ Et si non. ¶ Dixit hoc.qa for
san aliqs sapiēs dixit qđ intus uadit Gal̄.tamē
7° de utilitate pticularū.2° cap̄lo dicit coepit
siue tegit. ¶ Quāuis uult dicere qđ pulmo ē
substractus.i.sepatus & diuisus a corde contē
tus suo pāniculo.Sed tñ lenit cor suum calorem
tēperando.uel lenit sua actuali humiditate &
molicie. ¶ Et eius tutamē. ¶ Quia sicut epar
suis pēnulis cōphēdit stomachū.ita pulmo suis
laminis.i.pēnulis comprehēdit cor.ut Gal̄.4° đ
utilitate pticularū.5° cap̄ p.imo hec fuit una cā
quare habuit diuisionē in pēnulis.Alia cā est
ut cū uni pti accidit nocumentū.alia ñ statim le
dat̄.& ex hoc fit facilior motus pulmonis ut
Gal̄.ibidē ponit. ¶ Pectus quoq̄.patet littera.
¶ Velaminis.i.diafragmatis.dicit̄ dyafragma
qa dyafragma distinguit spiritualia a nutriti
uis.ut Gal̄.quinto de utilitate particularū.14°.
capitulo. Et diximus in libro p̄mo fen. prima.
¶ Consyderandū q̄ imponit sibi tres tunicas.
una est pars eius media que ē corda.qa secūdū
illā applicat̄ pulmoni.Musculi aūt secūdū cor
dā applicāt̄ mobili mēbro.s.qđ debet moueri.
tale aūt ē pulmo respectu diyafragmatis.ut cōi
ter dr̄.2ª tunica ē pānicul⁹ i q̊ cōicat pectus &
hoc ē qđ dicit est supra.s.uersus pect⁹ que est
certus pāniculus.qa ibi terminat̄.ul̄ ē unū qd
cōtinuū aliis pāniculis.Et tūc expōat̄.& tunica
2ª.i.pannicul⁹ &c̄. que tunica cooperit ipsum
pāniculū intus.s.uersus.partē interiorem que
respicit pectus.ut sciuit Haliabas 3° theorice.
2°.cap°.Et tertia ē tunica.Alhabari.i.uena que
ascēdit ab epate ad cor que continet̄ in dextro
uentriculo cordis. ¶ Circa hoc cap̄lm dubitat̄
Vtrū spūs nutriāt̄ ex aere. ¶ De hac questiōe
plixe diximus sup fen pria.primi. hic aūt solū
cōe inuā qđ nutriri pōt dupl̄r summi.s.pprie
& pro eo qđ ē ptes reponere siue generare di
stincte.& sic nō nutrit̄.qđ pbatur ex pte spūs
quia nō ē animat⁹.& ex pte aeris qa ñ ē corp⁹
compositū tēdens.& ē uersus multā simplicita
tē.Alio mō improprie p cōferētia ul̄ utilitate
ad spūū generationē.& sic spūs aere nutritur
qa aer facit ad spūū generatiōe.qa sanguinē
in corde & ei⁹ uaporē tēperat.spirit⁹ aūt est
uapor sanguinis temperat⁹.ut 7° de iuuamētis
mēbrorum.7° cap°.Tamē si qs attente cōsyderat
intrinseca mens.Gal.fuit qđ ex aere extrinseco
digesto in pulmone generat̄ spūs uitalis in cor
de.& anialis i cerebro.nec sermōes ei⁹ possunt
occultari.ut apparet 3° de iuuamētis mēbrorum
prio ca°.& 7° de utilitate pticularum.4° ca°.ubi
dicit sic.spūs uero.i.aer attract⁹ & in artharijs
extensus.in carna quidē pulmōis primū elabo
raticē accipit.post hoc aūt in corde & artharijs

maxime in eis que in retiformi plicatura .i. in
rethe mirabili.Demū postremā & finalissimā
in cerebri uentriculis.ubi utiq̄ anialis continuo
fit. ¶ Idē asserit Gal.12° terapentice 5° cap̄lo.
& in libello de utilitate respirat ōis.& i m̄ltis
suis libris.& Haliab.3° theorice.ca° de assigna
tiōe pulmonis.Tamē credo Auic.uerius dicer̄.
et Gal.errasse.ut hic inuit Auic.Simil̄r Auer.
2° coll̄.c° de iuuamētis.instrumentorū āhelit⁹
ubi dicit aliud iuuamentū anhelitus ut dicunt
medici ē ut det nutrimentū uirtuti intrinsece ex
aere qui reperit̄ in restauratiōe ex spū tantum
quantū resoluit̄ & hoc ē fl̄m.qa impossibile ē
cōpositū nutriri ex simplici.qm tūc inueniretur
animal simplex ex uno solo elemēto ¶ Hic aūt
2° dubitat̄ quare artharia uadens a sinistro uē
triculo cordis ad pulmonē habet unā tunicam
solā.& cēs alie nostri corporis habent duas tuni
cas.Et similiter quare uena ueniēs a dextro uē
triculo cordis ad pulmonem habet duas tuni
cas.& cēs alie uene habent unā. ¶ Respondit
Mundinus famosus anathomista in sua anatho
mia.c° de anathomia cordis & pulmonis dicēs
qđ iō artharia hēt ul̄ habuit unā tunicā.qa na
tura nō fuit multū sollicita qñ per ipsā trāseat
uapor capinosus uel aer quē attrahit cor a pul
mone.De uena uero uēiēte a dextro uentriculo
cordis dicit Mundinus qđ iō habuit duas tuni
cas.qa uadit ad mēbrū.s.pulmonē qđ ē positū
in cōtinuo motu.qa portat sanguinē subtilē co
lericū.ut g° ñ euaporet neq̄ fundat̄ fecit sibi na
tura duas tūicas ¶ Hec sētētia ē cōtra Gal.8°.đ
utilitate pticularum.7° c° & in li° de iuuamentis
menbrorum.7° cap° secundo Gal.etiam mouet
hanc questionē in libro de utilitate particularū
& arguit ad eā ex hoc.q̄ in artharia que uenit a
corde ad pulmonē continet̄ spūs.et sanguis sub
tilis.debet ergo hēre duas tunicas sicut relique
artharie corporis.& qa in uena ueniē te a corde
ad pulmonē continet̄ sanguis grossus respectu
ei⁹ q est in artharia.debuit habere unā tunicā
sicut ē in aliis uenis.Vnde post multa uerba dic
hunc sermonē.Cū ergo nō 2m pulmonē subtilē
.s.uen am.s grossam uelut arthariam creauit
omnino eni hic.s.i artharia & spūs quidē subti
lis & leuis ē.& i uenis sanguis grossus & gra
uis.s.in uenis pulmonis &c̄.Vult ergo Galien⁹
ibi si quis bene consyderet quod sicut in omni
bus artharijs corporis est sanguis subtilis &
spūs.i uenis aūt ē grossus sanguis.sic ēt i uenis
& arthariis pulmonis.quare igit̄ ecōtra forma
uit natura uenas & arthariis pulmonis oibus
aliis menbris.Etiā 7° de utilitate particularū
7° cap° arguit contra Erasistratē qui dicebat
qđ in hac artharia solus spūs continetur & nō
sanguis.Et arguit dupl̄r.Primo quia trachea

artharia ñ terminatᷣ directe ad cor. si ñ erat in artharia sanguis. 2° quare rami uenarum ñ pueni unt ad artharia ad nutriendũ eã sicut ad tracheã. Vnde dicit. si enim ille artharie pulmonis totalr sunt sine sanguie. sicut trachea artharia. Hoc. n. Erasistrates opinatᷣ cur non rami trachee ad cor terminãtᷣ. cũ aũt uenarum germina pra tracheis i plantantᷣ. ¶ Secũdum dictũ Mundini est etiam corruptũ in hoc ꝙ dicit ꝙ uena in pulmone hẽt tunicas duas. qa cõtinet sanguinẽ subtilẽ. mlto magis artharia pulmonis debuit hẽre duas tunicas qa sanguinẽ subtilẽ continet. Itẽ etiã dicit ꝙ hẽt duas tunicas. qa pulmo ẽ in cõtinuo motu. Ex hoc etiã artharia ei⁹ debuit hẽre duas tunicas. Dat ergo Gal. aliã cãm. Nã pulmo pp̃ter motũ pectoris fortiter dilatabatᷣ & cõstringebatur. artharia aũt in ei⁹ pulmone dispsa debebat obedire leuiter huic dilationi & cõstrictioni pulmonis. ideo leuẽ eã esse oportuit. & sic uni⁹ tunice. Venã aũt ñ oportebat dilatari & cõstringi. sed nutrimẽtũ tenere. Et qa aliqs diceret ꝙ ẽt aliorũ mẽbrorũ artharie indigẽt dilatari & cõstringi. ¶ Innuit Gal. solutionẽ hui⁹. qd̃ ñ ẽ si militer sicut pulmonis. Et qa aliqs diceret uene ñ pulsatilese d̃bẽt p ipsarum poros mitterᷣ nutrimẽtũ mẽbris. & ideo fuerunt uni⁹ tunice. quare g° ñ illa. ¶ Respondeo. qa sanguis subtilis multũ q nutrit pulmonẽ ñ phiberᷣ resudare. q̃uis duas hẽat tunicas. Et multa dicit ibi. Gali. que per te ipsum uide.

Dicam⁹ itaq. ¶ Posita anathomia d̃terminat d̃ dispõne harũ pdium. Et primo premittit quedam que sunt sic pncipia & generalia. ut dicit rubrica. 2° exequitᷣ spãlia d̃ diuersis dispositionib⁹. 3ª ibi anhelitus completur. Sunt autẽ quattuor generalia q pmitti debẽt. Primũ ẽ noticia pulmonis & sue cãne quantũ ad cõplexionem. Secundũ est diuersitas signorum & uie quib⁹ cognoscim⁹ dispositionẽ pulmonis & pectoris. & hec duo declarat in p° caplo. Tercium ẽ enumeratio egritudinũ pulmonis. & hoc in sequenti caplo. Q uartũ ẽ generales curationes. harum egritudinũ istorũ mẽbrorum. et hoc in sequentib⁹ capl̃is. Prima in duas. pmo ponit signa cõplonis pulmonis. 2° uarias uias dispositionum signorũ ei⁹. 3ª. ibi. & scias ꝙ h° ẽt dicit rubrica hui⁹ capituli. Prima in duas primo ponit signa cuiuslibet cõplonis. 2° distinguẽdo modos cõplexionũ cõperat inter signa illorũ. ibi 2ª unaquequ aũt. Pria in quatuor secundũ qd̃ sunt quattuor cõplones. p° ergo ponit signa calide cõplexionis pl̃mõis &c̃. ¶ Dubitatᷣ quarᷣ nõ posuit signa cõplonum pectoris & dyafragmatis ¶ Dicẽdũ ꝙ sigª complonum inquãtũ pectus ẽ extrinsecũ sunt nota ex multis. dictis. p° cañ. fen. 2ª prio d̃ signis cõplonum. Signa uero dyafragmatis & paniculi. uel sunt coiecturabilia. l sequũtur ut plurimũ in cõplone plomonẽ & cor. ¶ Amplitudo pectoris. ¶ Dubitatᷣ quarᷣ ñ dixit nisi sit ex cerebro magno. sic dimus de corde ¶ Dicẽdũ qd̃ dedit intelligi. uel forsan magnitudo. & puitas pectoris plus uariatᷣ ex pulmõe replẽte pectus q̃ ex corde. Dico tñ dubitãter magnitudo anhelitus pp magram necessitatẽ euẽtandi. Vñ mult⁹ trahitᷣ aer. Et qñq duplicatᷣ. simile ei qd̃ fuit in ploratu puerorũ. ul i odorantib⁹ rosã. l aliud odorabile. h⁹ cã ẽ mlta necessitas inflãmato calore q nõ stati unico tractu cõpletᷣ. ¶ Ex sufflario ẽ anhelitus tantũ ictu qd̃ cum homo sufflet. ẽ ergo hec sufflatio. magna. et ẽ uox magna propter multã aeris emissionem & est uox magna cum calor nõ est extrane⁹ deiciens calorem naturalẽ. & uirtutẽ. Q uo uero uox magna seq̃tur calorẽ. & quõ nõ. hic nõ dicitur a me. ¶ Et operatio ei⁹. s. cõtinuatio uocis ẽ magna. Vel aliter ut Aui. intelligat qd̃ Gal. põit 4° de interiorib⁹. 6° cap° qd̃ operatiões pectoris sunt quinq. s. anhelit⁹ solus. fragmẽ cũ ictu. fragmẽ sine ictu. uox. & loquela. nõ ergo solũ uox & ex sufflatio que ẽ fragmẽ cũ ictu sunt magna in pulmone calido. sed omnis eius operatio alia. ¶ Multotiẽs. Q uia si calor a pulmõe cõicat⁹ stomacho esset magnus quasi fixus nõ tolitᷣ aere frigido sitis. ¶ Inflammatio. qa sentiũt caumã circa pectus ¶ Tussis. uel a mala cõplone sicca exasperante cũ caliditas additᷣ. ul qa calor trahit materias humidas ad pulmonem. ut in afforismo quarte pticule. Q uibus tusses sicce. ¶ Frigidã uero &c̃. & uox. s. pua. quia paucũ emitũt aerẽ. ¶ Et acuitas amborum. s. uocis & anhelitus. ¶ Cõsyderãdũ qd̃ uox ẽ acuta que in breui tẽpore multũ sonat. & iõ est uox uelox Fit aũt ut ab una cã quãdo qd̃ mouetᷣ de aere ẽ parũ. Vñ cito uincitᷣ & mouetᷣ p cãnam pulmonis. ex qua cã mulieres habẽt uocẽ acutã. & ẽt habẽtib⁹ frigidũ pulmonẽ anhelit⁹ dicitᷣ acut⁹ q̃si subtilis trahẽs parũ d̃ aere. & q nõ mltum durat in suo motu. licet tamẽ motũ nõ oporteat esse uelocẽ. qa nõ ẽ necessitas festinãs. & talis ẽt anhelit⁹ fit ex pulmone frigido. & patet qd̃ q̃si equiuoce dicitᷣ uox acuta & anhelit⁹ acut⁹ duplicatᷣ eni anhelit⁹ ¶ Cõtra qa h° signũ calidi pulmonis. ¶ Dicẽdum ꝙ sicut patet i cõmẽto afforismi sexte particule. In acutis passionib⁹. luctuosa suspiria malũ &c̃. & infra in cap°. de anhelitu duplo. anhelit⁹ intersect⁹ p geminatõ nẽ mot⁹ põt fieri a debilitate uirtutis & in duritie pectoris & hoc põt facerᷣ frigiditas pulmonis. cum est preter naturam & accidentalis. aut caliditas. & hoc modo cadit hic inter signa

asma & tussis pp materias quas multiplicat.
¶ Complexionē aūt humidā. ¶ Stertutio. ē so
nitꝰ q audit in anhelitu dormiētiū & fit ex hūi
ditate circa cānā pulmōis. Vnd aer exit cū sono
humiditatis fracte ab eo in exitu. ut Auic. innuit
pria huius. caplo d somno. ¶ Ad superiora cir
ca epiglotū. tūc enī sentitur eiꝰ sonꝰ. & fit ppe
nō pter debilitatē. s3 pp mltā3 moliciē ptium
Vnde uox nō pōt eleuari in altū. ut sonora appa
reat. qa nō fit fortis pcussio. & hº d ēctu pter
tussi3 pprie. ¶ Sicca &c. ¶ Disnia. i. anhelitꝰ
malicia pp uehementiam spissitudis. Exponit
Bertutiꝰ. i. aeris i attrahēdo & emittēdo. nihil
ē dicere. ¶ Atr. i. diuersitatis & coartatōis pul
monis a sicco. Vnde nō ē obediēs dilatatiōi &
cōstrictiōi & qa nomē disnie ē cōe ad tres mōs
nocumētoꝝ. anhelitꝰ ideo de utrisq pōt itelligi
dicit eni disnia sansugiū. & ē difficultas i attra
hēdo aerē. Et dicit ortomia. & ē difficultas in
emittēdo. dicit anhelitꝰ. s. maꝰ & ē difficultas
in utroq. & Geradꝰ pōit i glosis Viatici libro
3°. prio ca°. & cōiter Salernitani. Ista tn̄ uocabu
la iā nō sunt in usu. ¶ Vnaqueq. ¶ Cōsyderā
dū φ cōplō sibi sana pulmoni. & accidētalis cōi
cāt i signis pdictis. uergētia tā i calido naturali
q̄ accidētali est sitis & anhelitꝰ magnꝰ. ¶ Nisi
illa &c. qa quedā signa sunt q̄ n̄ possunt sequi
accidētalē. ut pectoris composito. Drnt aūt in
duobꝰ. Primū ē qa cōplōnis naturalis signa sūt
naturalia. s. a pricipio generatiōis. Pqa cū eis est
sibi sanꝰ & accidētal. signa sunt cū tēpore. qa
cū eis nō ē sibi sanꝰ. Secūda drā ē p modū extē
siōis & exceptiōis qa cōplōis naturalē. oia signa
possūt ex natura siue ex pricipio generatōis. seq s3
qdā signa cōplōnis calide nō possunt sequi acci
dentalē. qa sunt tantū a natura ut pectoris ma
gnitudo. ¶ Et scias. ¶ Hec ē 2a ps capli i qua
ostendit uarietatē signorū in quibꝰ ē uia ad co
gnoscendū dispositiōes pulmonis & pectoris.
Et prio hec signa propria ēnūerat. 2° de eis i ge
nerali exequit. 2a ibi. & iā declarata ē. 3° ponit
quedā signa nō sic propria. ibi 3a. & qn̄q. Pria
in tres. prio ēnūerat signa ab anhelitu pferendo
illa. 2° a uoce. 3° a tussi sputo & ptu. 2a ibi. &
simitr uox. ibi 3a. & simitr tussis. ¶ Cōsiderā
dū φ uarietates āhelitus multū fiūt ex uarieta
te dispositionū pectoris et pulmōis. & iō sunt
magis pprie significatiōes eiꝰ. ¶ Et simitr uox
supple ē fortis. ul propria significatio. i hac re. i.
in dispositionibꝰ pectoris & pulmonis. qa ex il
lis pōt multū diuersificari. ¶ Considerandum
secūdū. A. pria primi. c° d anathomia musculoꝝ
pectoris. Q uidā sunt dilatātes. & quādo isti n̄
possunt dilatare pectꝰ. fit modus pfocationis l
suffocationis. & uox ē talis modi. & quasi uox
statim deficiens. sicut n̄ existente copia aeris. q
dā sunt lacerti pectꝰ cōstringētes. & tūc qn̄ de
ficiūt in opatione n̄ pōt aer pelli ad epiglotū uel
ibi cōtineri & modulare. & iō fit uox confusa.
quā hic uocat raucam. & ista n̄ est ppe rauca.
sed n̄ hēbat Auic. aliud nomē. ideo dixit cū nocu
mentū est in lacertis. quasi dicat n̄ loquor de uo
ce pprie rauca que fit ex multitudine. humidita
tis. sed de raucedine alteriꝰ modi improprie di
cta que fit ex defectu lacertoꝝ pmentiū uel stri
gentium pectus. Et similiter tussis &c. supple
sunt de signis dispositiōis pectoris & pulmonis
¶ Et iā declarata est. ¶ Hic in generali exeqt.
Et p° ostendit hoc n̄ esse declarādū. sermonibꝰ
enim ppriis alibi sunt declarata. 2° illud quod
est hic declarādū in generali declarat. 2a ibi. &
pulmo. ¶ Dicit pmo φ qualitas. i. modꝰ signi
ficationū anhelitus iā est declarata. s. hac fen.
tractatu pmo. & qualitas uocis in hac fen. tra
ctatu 2°. & tussis tractatu 3°. & sputi tractatu
4°. ¶ Pulsus aūt &c. ¶ Sciuisti hec. libro p°.
fen. 2a. quasi dicat nota ea cuius doctrina genera
lis cadit hic. & que statim dicēt. de hoc recurre
ad loca pdicta. ¶ Et pulmo. ¶ Hic in generali
loquit de istis signis q̄tū pōt ptinere huic cap°.
Et pmo de pulsu. & 2°. de tussi addens de dolo
re quedā. 3° de sputo & tussi. De uoce autē n̄
hēbat aliud cōe hic ponēdū. pter id qd dixerat.
ibi. 2a. & tussis. ibi. 3a. et cū n̄ spuit. ¶ Dicit p°
φ signa dispositionū eiꝰ. s. cordis. que signa sum
munt a pulsu &c. patet. Econtra tn̄ pōt littera
exponi. pulsus ē magis significatiuꝰ eius quod
sequtur ramos neruoꝝ. i. arthariarū. Possūt aūt
uocari nerui. qa sunt corpora alba satis similia
neruis. qūo credit Dynus φ rami uenaꝝ epatis
dicantur nerui ab Hysaac. 2°. libro. 3°. capitulo.
Ex hoc patet φ Gal. dicit 4°. de interioribus in
fine de medico q cū prauo pulsu. n̄ hēbat anhe
litus maliciā. & materia erat in uenis & artha
riis pulmonis n̄ aūt in ramis cāne. ¶ Sensibili
tas grauitatis. qa n̄ sentiret alibi. & iō pōt expo
ni grauitas. i. grauis & fortis doloris. ¶ Et cū
non. ¶ Causa nota est. & ē sermo Gal. 4°. de in
terioribꝰ. 2°. cap°. ¶ Et quandoq. ¶ Patet qd
ista n̄ sunt accidentia appropriata.

P Vlmoni ¶ Hic pōit aliud generale
qd stat loco principij. & ē narratio
egritudinum pulmonis. Et primo
narrat eas 2m sua genera. & ptes
q̄bus accidūt quedā ex eis 2° pōit causas quas
dam extrinsecas earū. 3° narrat egritudines ad
quas possunt perducere egritudines pulmōis
& etiā dyafragmatis. ibi 2a. & qn̄q. 3a ibi. &
multotiēs. Primo enūerat tres modos egritudi
nū. s. apostemata. egritudies officiales. et soluti
ones cōtinuitatis. Et hoc est qd dicit in ultimo.

& supple accidētes egritudines pulmōis ¶ Cō
munes.i.solutiones continuitatis generaliter.
¶ Rubrica dic̄ d̄ aposteātibꝰ &c̄. Intelligē dū
tamen de aliis egritudinibus. ¶ Dubitat̄ quare
nō posuit egritudines cōplexionales ¶ Dicēduz
qd̄ intelligūtur ex precedēti capi° ¶ Appropriata
mēbris similiū ptiū. Hic habes qd̄ apostema
ē passio consimilis mēbri. cuiꝰ cōtrariū habet̄
4° de accidēti.prio cap° ¶ Et pprie opilatio.
¶ Est eni pulmo mēbrū expositū multis hūi
ditatibꝰ ad eū uenientibꝰ. ex qbus frequenter
opilat̄.tamē alie egritudies officiales.s.quātita
tis numeri ptiū.& supficiei ñ possunt i eo fieri.
¶ Et pprie in uenis grossioribꝰ. ¶ Pōt dupl'r
exponi. Vno mō qd̄ pprie opilat̄ pulmo i maio
ribꝰ uenis.large summēdo uenaz pro qualibet
triū uiaꝝ.s.artharie uene.& cāne & tūc ñ dicit̄
hic qd̄ frequētius h° cōtigit.cū celeriꝰ & facili
us sit opilari meatus puos pulmōis q̄ magnos
sz dixit qd̄ opilatio meatuū magnoꝝ ē magis
notabilis & manifestius ledēs anhelitū.z° mō
pōt itelligi qd̄ per uenas grossiores intelligat
ramos cāne.& isti frequentius opilant̄ q̄ rami
arthariaꝝ uel uenaꝝ.qa cāna pulmonis cōtinue
exposita ē catharris ex capite. ¶ In raritate.i.i
porositatibꝰ carnis pulmonis. ¶ Ad coopertu
rā.i.tātū augent̄ quādoq3 opilatiōes inter pul
monē qd̄ fit.i.accidit.ex h° qd̄ hō pueniat ad
coopturā.i.pfectā clausionē.& tūc accidit suffo
catio.& ē expositio Dyni. Et utit̄ hic Aui.hoc
uocabulo.cooptura i duplici extraneo significa
to ¶ Aliquādo eni p coopturā itelligit nocumē
ta siue impssiōes q̄s hō in somno percipit qūo
utit̄ supra ca° de subet cū dic̄.cū multiplicatur
cooptura somni indicat egritudies. Aliquādo p
coopturā itelligit nocumētū cōicatū uni mem
bro a suo socio sicut supra.cū dixit qd̄ pfocatio
accidit ex apostemate aut cooptura.et h° z° mō
utit̄ hoc uocabulo hic Auic.cū dicit pp cās opi
lationis intra ipsum.i.in carnositate pulmonis
¶ Preueniat̄ ad coopertura m.i.ad nocumentū
in uenis & arthariis pulmonis q coartat̄ a socio
opilato ¶ Et egritudies cōmunes ¶ Pōt itelligi
ut diximus.& pōt intelligi qd̄ opilationes pdu
cūt ad solutiones cōtinuitatis.et modū dedit. A.
pria fen huius.c° de qualitate accidēdi soda ex
materiis. ¶ Et qñq3. ¶ Hyems sui frigiditate
mltiplicat catharros. Autumnꝰ ēt ex frigiditate
q mouet itra hūores motos ab estate extra ut 3ª
pticula illo anforissimo. In autumno.& pprie
ē pars illius afforismi. Si uero estas ¶ Sed tu
dices.ipse dicit qd̄ egritudines pulmōis.s.tussis
cathari ptisis &c̄.multiplicātur in autūno. Cō
tra.qa Hypo.dicit ibi qd̄ multiplicāt̄ i hyeme
post autumnū. ¶ Dicendū qd̄ si humiditas in
illo autumno sit multa nō expectat hyemē sed i

ea fiūt catarri & tusses &c̄. ¶ Aer frigidus.
¶ Cōtra.quia pulmo cōiter ponitur menbrum
calide & hūide cōplexionis.sed in moderata discra
sia iuuat̄ a cōtrario. ¶ Dicendū qd̄ pulmo est
menbrū calidum & rarum.& quia frigiduz est
mortificans & contrariū calori innato.ideo ual
de ab eo nocet̄ ¶ Ad contrariū dicendū q i
moderata discrasia iuuatur a contrario modera
to usu.hic uero ē sermo de frigido supfluo. Et
multotiens uehemens caliditas pulmōis ul' frigi
ditas.& alie egritudines possunt cōicate ledere
epar. ¶ Et uelamis.i.diafragmatis egritudines
&c̄. ¶ Dubiū est cuiꝰ cōitate ledit̄ plus epar.
an dyafragmatis an pulmonis.appet q i media
te dyafragmatis cui magis appropinquat. me
diate aūt magis ledit̄ alio mēbro.ut cor plꝰ le
dit̄ a pulmōe.cuiꝰ lesiōe plꝰ ledit̄ epar fortasse

Attende. Hic ponit aliud genera
le pmittēdū qd̄ stat loco pncipii.
& est generalis cura pulmonis. Et
pmo ponit canones.z° medicinas.
zª.ibi medicine pectoris. Prima in duas.primo
ponit cañ.curatiuos magis generales.z° minus
generales.zª ibi.materie que. Prima in quatuor
p° ponit generalē cañ.curatiois acceptū ex egri
tudinibꝰ pulmonis.z° addit aliū cañ.3°. ponit
can.in forma medicinaꝝ.4° ponit cañ.sumptum
ex pte societatis siue cōitatis pulmonis.zª.ibi et
qñq3.ibi 3ª.& administrationi.ibi. 4ª.& ppin
quior. ¶ Consyderandū q ñ fuit leue. A.pone
re unū cañ.curatiuū generalē in passionibꝰ pul
monis & pectoris.qa fuisset nimis longū.iō re
misit ut illū canonē coligas in cap° d̄ cura asma
tis.& in cap° d̄ cura modoꝝ mali anhelitꝰ. Et ac
cipe ibi q ei.i.illi capitulo cōicat in cāis egritudi
nū.uerbigratia materia frigida ē cā cōis asmati
& tali malo anhelitui.uerbigratia raro et tardo
Et itentio cōis est digestio & euacuatio illiꝰ hoc
ergo modo facis canonē generalē. ¶ Et qñq3.
¶ Consyderādū q extenuatio uocis ē uiolēter
uelle facere unā uocē subtilē extenuatā.& i hoc
pulmo & pectꝰ multū laborāt & similiter i for
ti sufflatione.in hoc enim exercitio materie sub
tiliari possent. ¶ Et administratōni. ¶ Hic dat
formā medicinarum.s.qd̄ sint pill'e.s.late.ut lu
pini tenende sub lingua.ut ibi cōseruate paulati
dissoluantur. Et sint ellectuaria dicta looch lā
bendo.paulatim eni pertrāseunt.& uadit aliq̄
pars ad pulmonē p cannā.proprie cum dormit
supinꝰ. Quia tunc melius obuiat parti canne
que tangit meri.& quia tardiꝰ et morosius ice
dit. Vnde sicut aqua qñq3 adheret parietibus
cursim eūdo per illos.ita elambendo aliquid' de
huiusmodi medicinis uadit per cānaz. Auēzoar
tamē primo libro teisir tractatu xi°.c° z°.ima

ginatur qđ fiat p modū trapellationis.sicut tra
pellat aqua a ualis recentib⁹ qñ implent̄ aqua.
Et si quis cõsyderat intētio Auezoar ibi reddit
ad intētionē nostrā. ¶ Et humectet.i.alteret et
dixit humectet quia omnis medicina que hoc
modo imprimit.siue sit exiccatiua. siue hume
ctatiua.aut alia uenit cum hoc modo humecta
tionis & eliquationis in substantia medicine.
¶ Lacertos.& p.i.cāna.uel p lacertos ītellige
ptes alias sub cāna.& si ñ sint uere lacerti.uel i
tellige lacertos epigloti. ¶ Et ppinqor. ¶ Cõ
siderādū φ sicut ppinqor uia puenīedi medicie
ad pulmonē ē p cānā ei⁹ cū cõicat meri.& lõgi
or uia ē p uenas epatis.cū medicie uadūt.ad sto
machū.& ab eo ad epar.& ab epate ad cor &
ad ptes adiacētes.ita ēt ppīqor eductõnis mate
rierū ē p lat⁹.qđ sequit̄ meri.s. p cannam. &
hoc fit cum tussi.et hoc tacuit.A.quia notū est.
Sʒ qa minus uidebat̄ de uomitu.iõ dixit iuuat̄
uomitu cū ñ ē ibi qđ phibeat.uerbi grātia ruptu
ra uene. ¶ Cõsyderādū qđ īpetu uomit⁹ mate
rie que stant circa cannā pulmõis possunt agita
ri & eliquari.ut fluāt uersus os simul cū mate
rijs que uomunt̄.& iõ confert uomitus i tussi
puerorum.ut Aui.3ª primi. cap°.de egritudinib⁹
īfantiū.qa eorum materie sunt facili⁹ mobiles &c̄

Materie. ¶ Hic ponit cañ. generales.
tamē sunt minus generales q̃ pre
missi.qa isti cañ.sunt đterminati ad
materias siccas.i.grossas difficilis
mot⁹. Vnde rubrica dic.đ materijs siccis.i.gros
sis duris & difficilis mot⁹. ¶ Et iudicijs.qa da
bit̄ super eas iudiciū hoc qđ difficile expuunt̄
Et dabit̄ mod⁹.prio g° enumerat diuersas ma
terias aggregabiles in pulmone.z° dat iudiciū
in mēbris siccis.3° ponit cañ.curatiõis.zª ibi.&
materias.3ª ibi.sʒ ad uehemētiā. ¶ Cõsyderā
dū qđ in h° enumerat.omnes modos possibiles
inueniri in pulmone.qa materie pectoris & pul
monis diuersificātur.uel ex pte generū humorum
qa quedā sunt sanguinee.q̄dā flatice.q̄dā melāco
lice.& q̄dā colerice.& has prio enumerat cū dic̄
ex genere sanguinis &c̄.& hūiditatis.i.flatis.
& ille pl⁹ reperiūtur i pulmone.& iõ eas exp̄s
sit dās intelligere de melia & colera. Vel diuer
sificant̄ ex pte materie corruptiõis.qa quedam
sunt saniate.& quedā nõ.Et tetigit eas cū dixit
ex genere saniei. Vel diuersificant̄ ex parte qua
litatis.quia quedā sunt calide.quedam frigide.
Et tetigit eas cū dixit.& sunt materie calide.di
uersificant̄ ēt ex pte substātie.quia quedā sūt
grosse.quedā subtiles.et intellexit hoc cuʒ dixit
& subtiles. ¶ Et materias. ¶ Quidā dicunt
φ dēt dicere et naturas quidē siccas.i.materias
subtiles aquosas que nõ possunt ab aere colligi
nisi diuidant̄ & erūpant̄.ut Gal.in libro de ac
cidēti. ¶ A.l'r.exponit Dy. ¶ Alii imaginant̄
quoddā possibile lõginquū qđ materie sunt sic
ce puluerizabiles. Vnde nõ possunt colligi ab ae
re. ¶ Sed ad uehementiā. ¶ Sed considerandū
qđ medicine exiccatiue fortes.ut suffumigatio
sulfuris cū auripigmento q̄ñq concedunt̄ in pas
sionib⁹ pulmonis. Vult g° Aui.qđ i usu medi
cinarū & aliorū fortis exiccationis.nõ sis ausus
ī materia mlia & grossa.qa talia resoluēdo sub
tilia magis ingrossāt.Et pp hanc causaʒ ut.j.di
cet̄ prohibent̄ diuretica fortia q̄ñq i passõibus
pulmonis.intende ergo mollificationi materiei
& eius diuisioni secundū qđ docet.secundū qđ
ē grossa uel uiscosa.& si resoluis sit minor in
tentio.ut nõ fiat induratio. Et administra in oi
bus illis medicis aquā mellis.qa facit penetrare
dulcedine.& lauat etiaʒ & abstergit.

Medicine ¶ Hic ponit medicinas sin
gulares.z° cõpositas.3° addit cañ.
ibi zª.ex medicinis.ibi 3ª.& scias.
Pª i tres prio p̄mittēdo qđ iste me
dicine sunt secūdū ordinem. prio ponit p̄mū or
dinē.z° secundū.3° terciū.zª ibi.& forti⁹ illo.3ª
ibi & fortiora. ¶ Consyderādū φ oēs ille me
dicine sunt mūdificatie ptiū pulmonis & pecto
ris. Et ille sunt i p° gradu que sunt in hoc leuio
res. Sed in z° sunt fortiores in hoc.& in 3°.sunt
adhuc potētiores.ut scias eis gradatiʒ uti cū ex
pedit. Semen lini assuʒ quia remouet̄ ex h° sua
inflāmatio. ¶ In cap° epatis.i.feñ.14ª.tractatu
p°.cap° de causis nociuis epati.ibi ergo legatur
Et a Gal.3° re.acu.z° cõmento. ¶ Bathekla ē
melon. Clutinū alboti.i.terbētina dactiliherion
.i.maturi.uel illi⁹ spēi ¶ Alreumed.nec reumes
alicubi īuenio. ¶ Siseleos q̄ñq ē siler montan⁹
& q̄ñq ē radix āiuden.ut fen.14ª.đ cura idrop
sis i fine. Et Rasis i suo antidotario ca° đ medi
cinis ad caput. ¶ Ex medicinis. ¶ P° põit noia
& tu recurre ad antidotarium. tamen multas
medicinas compositas Aui.nominat quas i qui
to nõ inuenies.saltē sub illo nomine z°. quarū
dā ponit descriptiões.zª ibi.& ex eis. Et hec ps
hab;.z.sicut octo medicinarum ponit compl'ones.
¶ Cõsyderādū qđ in multis medicinis pecto
ralib⁹ ponit̄ opium.aut propter medicinarum
fermētatiõem si đbēt fermentari.aut ut cathar
ros sistat.aut ut faciat quiescere medicinas.aut
ut infrigidet inflamatas ptes. Et fen 3ª proli
xe diximus de opio qđ hic põt adduci.tu aūt
in his medicis cõsiderare debes posse illarū &
assumere uarietates dispositõis pectoris & pul
monis.ut scias uti eis. ¶ Et scias. ¶ Considera
qđ materia in pectore retēta quandoq de se est
apta ad expulsionem .& hoc ē qđ dicit.recipiēs

ut expuatur. ¶ Nisi uirtus debilitet.i.pigritat
q̃a stat quasi sopita.& tūc iuuet cū sternutatōe
q̃a excitat mēbrorū inferiorū expulsiuā.ut 5°.
de accident.5° cap°.& 4° continētis p° capl'o.
& omnes medicine simplices etiā multo plures
ibi ponuntur.

ANhelit⁹.¶ Postq̄ pmisit ea que sunt sicut pncipia ad specialē sciētiā dispositionū pulmonis et pectoris.¶ Hic exequitur. Et p° determinat de dispositionib⁹ hor̄ mēbror̄ que isūt eis.ut sunt organa anhelit⁹ 2° secūdū q̄ sunt organa uocis.3° de dispositionib⁹ uel accidentib⁹ quibusdā horū mēbrorū que accidētia sunt tussis & sputū sanguinis.4° determinat de apposteniatib⁹ eor̄.2ª ibi in pncipio.in principio uocis fateor.3ª ibi in principio tractat⁹ q̄nq̄ accidit..4ª in principio quarti tractat⁹ ibi.q̄nq̄ accidūt.Qualis uero ordo scīetialis sit i hoc dicet i singulis tractatib⁹ seq̄ntib⁹. Pª in duas.pmo determinat de anhelitu sermone generali.2° in speciali.2ª ibi.anhelit⁹ magn⁹. Prima i q̄tuor. p° notificat anhelitū q̄tū ad sui ptes et cās ex h° derelinquēdo notā sui dispositionē cōsimilē diuisioni pulsus.2° notificat anhelitū q̄tū ad sui nominationē.3° q̄tū ad eius diuersitates.4° ex dictis infert efficatiā anhelit⁹ in significando 2ª. ibi.anhelit⁹ quidem apud.tercia ibi.& motus anhelit⁹.4ª ibi.& tu quidē.¶ In prima parte.primo innuit quatuor partes anhelit⁹.scilicʒ duos motos.& duas quietas que de eo pbant 2ª primi.sicut de pulsu.2° compando ad pulsuʒ ostēdit causas anhelit⁹.Et primo causaʒ efficiēteʒ in qua differt a pulsu.q̄a anhelitus ē mot⁹ uoluntarius.q̄d pbat.quia q̄d pōt alterari 2ᵐ uolūtatē oportet q̄d ei⁹ pricipiū efficiēs sit uirtutis animalis estimatiua siue electiua.& instrumētū sui ppinquū & efficiēs sunt musculi & nerui.Ostēdit ēt causaʒ finalē duplicē.ppiquā & ē implere pulmonē aere & extraducere illā. Et principalē & ē tēperamētū caloris cordis. Hoc aūt tēperamētū siue utilitas quā habet cor ē tēperamētū ei⁹ & aduēt⁹ aeris pparati sibi a pulmone.& mūdificatio ei⁹ per exclusiōeʒ uaporum.Accidūt eni aeri.huic attracto due res. Vna quia pmutat a sua frigiditate que tēperat calorē cordis.& calefit a corporib⁹ calidis qb⁹ uicinat.& sunt ptes cordis.& a fumis calidis q̄bus ēt miscet.2ª res ē q̄a fit turbidus & pdit suaʒ claritatē.3° nō est amplius ea utilitas. nec pulsus cordis plus extēdi siue pduare pōt ex illo aere sicut pendet res ex fine quesito.oportet ergo q̄ cōstrigat pect⁹ ut aer pellat apparet ergo cā finalis anhelit⁹.& appet i hoc anhelit⁹ cōponi quasi ex duob⁹ motib⁹. Ex q̄ stati infert Auic.q̄ sint ibi due q̄etes. Est aūt drīa.q̄a qes añ dilationē uidet esse maior q̄ quies añ cōstrictionē ut sumit i libro d̄ disnia.& 3° cōtinentis. ca° d̄ anhelitu.¶ Cōsiderādū q̄ secūdū rei ueritatē anhelit⁹ & ēt pulsus habet duos mot⁹ et unā q̄etē inter illos.quia alia ē qes media inter motū uni⁹ anhelit⁹ & motū anhelit⁹ sequētis. Rasis.3° cōtinētis d̄ anhelitu i fine.& sic appt cā finalis.q̄a ē talis cōpositio ex dispb⁹.Causa aūt materialis apud medicos large accipiendo materiā ē aer cū secūdū ueritatē sit finis propi q̄us in aere.ergo sunt partes in quibus fūdāt hui motus & quietes.¶ Pulsus pulmonis.¶ In proprie sūmit hic plsus.s.pro motu pulmonis. ¶ Et sequēs.suple ē pulmo i h° motu motū corporū.i.motū pectoris & dyafragmatis.& i hª uoluit q̄d pulmo de se nullū habeat motū sʒ se quat motū menbrorū dictorū.Et anhelitus. ¶ Vult q̄d hoc nomē anhelitus apud uulgares significet expirationē siue extraductiōeʒ et forsā q̄d ē apud uulgares in partibus Auic & apud medicos.s.aliquos.& hoc apparet ex eo quod subdit.& i impositione nominis.s. anhelit⁹ qui ē inter eos.s.medicos.q̄a inter se nō cōcordant. ¶ Q̄nq̄ ē illud quod educit.quia inuenitur a quibusdā medicis hoc dictū .uel inuenit q̄nq̄ dictum.¶ Q̄nq̄.¶ Hoc totum.s.eductio & attractio nōinatur anhelitus apud medicos.sʒ pulsus apud uulgares in ipō pulsu ē ppria pportio noīnis.q̄a ipōit duob⁹ motib⁹ et duab⁹ q̄etibus ordis et artharīarū.et hoc ē q̄ d̄ ē secūdū specē cnotā.i.secūdū specificationē.ut 2ª pmi.c° d̄ pulsu.¶ Et mot⁹ āhelit⁹.¶ Hic uult ponē diuersitates que accidūt in anhelitu.siue distinctiones Sunt aūt in genere tres. Vna generalis multum quia dicimus q̄d anhelitus quidam ē naturalis q̄dā inaturalis.Et hāc p° ponit ostēdēs qb⁹ p̄ cipijs compleē natural⁹.2ª diuersitas ē distictio ei⁹ in sua genera siue spēs qua dicimus q̄d ali⁹ ē uelox ali⁹ tard⁹ &c. Et hāc secūdā ponit ibi & q̄eadmodū.3ª diuersitas ē min⁹ generalis qua dicim⁹ q̄ anhelit⁹ inaturalis hēt duas cās qb⁹ fit inaturalis l' apropriatas istrumētis anhelit⁹ uel per cōitatē.& hāc ponit ibi ¶ Et nocumēta que accidūt. Prima in duas.prio ponit q̄uo cōpleē anhelit⁹ naturalis.2° declarat q̄dā dicta.2ª ibi.si aūt.Ex eo q̄d dicit Aui. reliquit notū q̄d ē ēt q̄dā anhelit⁹ inaturalis ad quē concurrit actio nō solū dyafragmatis.sed ēt alior̄ menbrorū.In hoc autem dicto stamus sententie auctoris quod si homo sit sanus uacuus a nocumēto sufficit solus motus dyafragmatis ad dilatandū & constringendū pectus & pulmonē. & forsam q̄d hic homo est tēperatus.& multi homines ēt sibi sani.uidem⁹ enim in nobis cōmuniter sanis.quietatis nobis.q̄d non apparet nobis

manifestus mot⁹.nisi i fine pectoris circa stoma cū.& hoc est signū qđ dyafragma ibi stās facit illū motū.¶ Si aūt.¶ Quia dixit qđ anhelit⁹ nō indiget nisi motu uelaminis.declarat̄ qđ nō accidit quin in anhelitu cōcurrat quādoq̧ mot⁹ alioꝝ lacertoꝝ.& h° ē quādo hō indiget forti motu ad attrahē dū uel cōplēdū aerem.ut qñ homo uult facere exsufflatiōem. Vnde lacerti pectoris & costarū qñq̧ cōcurrūt. Aut saltem quorūdā.qa in forti exsufflatiōe sufficit fortis cōpressio & cōstrictio lacertoꝝ pectoris.¶ Et quēadmodū.¶ Hic inuestigat ipēs anhelitus ex simili diuisiōe que fit in pulsu.& tāgit oia q̄ttuor genera.Innuit tamē diuersitatē ex pte cāruz.tam rerū naturaliū ac ēt annexaꝝ q̄ ēt nō naturaliū.ut accidētiū anime & in h° innuit cibū & potū.¶ Et similia reꝝ laudabiliū &c̄.i.boni ponderis & mali ponderis.uel forsan innuit in hoc ꝙ ex eis specieb⁹.pulsus.quedā sunt laudabiles & naturales.quedā inaturales.eodē modo est de anhelitu.unde subdit anhelit⁹ ergo. Cōsiderādū ꝙ p hoc qđ dicit facilis & difficilis pōt summi qđ in anhelitu ē unū gen⁹ plusq̄ i pulsu Facilitas enim & difficultas i pulsu nominant̄ uelocitas & tarditas.& hoc qa pulsus ē motus naturalis sed cū anhelit⁹ possit p uoluntatē fieri dicitur facilis ille q̄ faciliter & sine dolore fit et sine fatigatiōe.Sed difficilis q̄ fit cū fatigatōe. ergo pōt esse anhelitus facilis & tardus.quia ñ est necessitas euētandi.& pōt esse difficilis & uelox p conatum uirtutis.& tu consydera hic. ¶ Preparatus.i.in q̄ homo seipsum preparat. & stat rectus.¶ Fetirat.i.hebet interpositionē. ¶ Sed tu dices in quo differt ab anhelitu interciso.¶ Dicendū qđ esse intercisum ē nomen generale ad anhelitū intercisum.siue p motum cū expectabat̄ quies & uenit motus.& hic dicitur duplus siue p quietē & expectabat̄ motus.& uenit quies sicut est in apoplexia.¶ Et dicitur fetirat.uel alias fecerat.& iste ē itercisus cū magna quiete.sicut quandoq̧ patet in appoplexia. ¶ Et nocumta.¶ Hic poit diuersitatē i anhelitu nocitiuo que excipitur ex h° ꝙ nocumentū ē ex mēbris apropriatis.uel.cōicantib⁹.Et p° pmittit diuisionē.2° exequit̄.2ª.ibi.et mēbra.Prima adhuc in tres.p° determinat que sunt mēbra anhelit⁹ quib⁹ sicut organis fit anhelitus.2° q̄ sunt mēbra que sunt origo & pncipiū in hoc.3° que sunt cōicātia istis.ibi.2ª.eorū aūt.3ª ibi mēbra aūt.¶ Consyderādū ꝙ enumerādo mēbra anhelit⁹ ponit oia illa in quib⁹.ut in subiecto ppinquo recipit iste mot⁹.ac a quib⁹ imediate fit.ex qb⁹ imediate pōt lesio fieri in h° motu. Et ideo enumerat uenas nō pulsatiles.& pect⁹ ipsuz.accipiēdo pect⁹ p ipsa corpulētia 2ᵐ qđ ē quidā paries & qđ motū.circōscriptis musculis mouētib⁹.Vnde pectori sic accepto pōt inee paruitas.unđ nocet̄ anhelit⁹. Et patz qđ hic ē sermo nō solū de nocumētis accidētib⁹.s3 etiaz naturalibus.Et ex h° qđ dixit paruitas.qa illđ pendet ex creatiōe.nisi uelles intelligere puitatē extenuatiōez.& cōsumptiōem ex febribus & alijs causis cōtra naturā.¶ Et debile.¶ Dices que debilitas pōt sibi inesse si excludāt̄ lacerti. ¶ Dicēdū qđ tūc cū dixit ē debile.summit̄ pectus pro cōiunctio simul cū lacertis.uel si summatur pectus.ut dic clibanū quoddā sine lacertis.erit debilitas.i.ineptitudo ad motum ꝑpter duriciē.¶ Eoꝝ autez.¶ Probat qđ nucha & cerebrū sunt pncipia ppinqua.qa a 4ª. spōdili & 5ª puenīūt nerui ad dyafragma.& in h° ē ei origo.¶ Nascit̄ eni plurimū eius.s.nerui dyafragmatis.¶ Ex pari &c̄.¶ Idē ponit Gal.4° de interioribus 6° capi°.& i li° de uoce. & qa cerebrum est principiuz nuche .sequitur quod sit principiuz dyafragmatis.& sic motus anhelitus.Pōt tamen dici qđ Aui.probat quod cerebrum sit principiū eorū.s.menbrorū anhelitus qa a 6° pari neruorū uenit aliquid ad dyafragma.ut sumit̄ pma pmi.c° de anathomia neruoꝝ Et hoc inuit Auic cū dicit & nerui uenietes ad ipsum dyafragma a cerebro cōtinuēt̄ ipsi dyafragmati.¶ Mēbra aut. Primo enumerat illa mēbra.2° modū nocumētorū i eis i qb⁹ ledant anhelitū cōitate.2ª ibi & illa nocumēta.¶ Cōsiderādū qđ uicinitas pōt sūmi hic pro uicinitate situs & p uicinitate societatis.& hoc cōperādo illa mēbra interse quia comparando ea ad membra extrinseca.s.manus & pedes .oia possunt dici uicia p situm propinquū.¶ Reliqua uiscera.ut splen renes & uesica & alia.¶ Et illa nocumēta.Innuit qđ nocumēta in mēbris uicinātibus que cōicant mēbris anhelitus sunt aut egritudines.aut accidētia.ut dolores.Et si egritudines.aut mala cōplo.aut mala compō.aūt so. cōtinuitatis.aut apa.¶ Et tu.ē fortis significatio sumpta ab operatione.& pēdet ex mēbris pncipalibus & nobilib⁹.¶ Cōsiderandū ꝙ āhelit⁹ cōcurrit cursu pulsus.ñ i numero motuū.2ᵐ eādē ptē cōperatis.qa corde dyastolato pluribus uicibus anhelitus quiescit qñq̧.sed currit cursu eius quantū ad finez cōem qui est temperies caloris.& quantum ad causas permutātes Eisdem enim causis quibus pmutatur pulsus fit ēt tunc permutatio in anhelitu.& ad easdē dēias.Exercitiuz.n.& uniuersalr motu sicut uelocitat pulsum sic anhelituz.& sic de omnibus alijs causis.Vnde in libello đ disnia sūma.3ª 3° cap°.postq̄ induxit i mētis causis alterationem fieri in pulsu.&in anhelitu subdit sicut eni in etatibus.ita i horis & regionibus & cōtinētis uox aeris cōstitutōibus.Inspiratōes.i.anhelitus

proportionabiliter pulsibus se habent.i calidis. quidē ad uelocitatē & spissitudinē & magnitudinē conuerse.in frigidis aūt ad contrarium. Et ideo i sequēti ca° concludit. proportionabiliter enim sic se habere uidetur in omnib⁹ aliis respiratio & pulsus. Idē ēt ponit in libello đ utilitate pulsus.p° ca°.& uide instantiā quā facit de permutatione pulsus et anhelit⁹.a cibo sumpto.qa pulsus ab eo magnificat.& p anhelitu paruus fit.ergo currit cursu pulsus in iudicio. ¶ Postq̄ tu &c. ¶ Quia debes considerare anhelitum homini naturalē.sicut tu obseruas rē naturalē in pulsu consuetā.& pprie.pulsu hominis sibi sani.quia q̄rūdā hominū pulsus ex natura sunt diuersi secūdū Auic.libro p°.fen.2ª.ita etiā pōt contingere in anhelitu. Cum ergo considerās anhelitū in hoc homine.& cās ei⁹ & iudicia eorū. obseruas i memoria .qualis fuit anhelit⁹ sibi cōsuet⁹ & naturalis.& p id scies distātiā a natura li. ¶ Dubitat̄ p° an mot⁹ anhelit⁹ sit naturalis an uolūtari⁹. Et pmo ē opinio Aristo.quā uide in qōne plus q̄ Cōmentatoris. Vnde sup ca° de signis cordis in tegni sequēs hāc sententiā.dicit ꝙ calidū qdē qđ ē.in pulmone ñ fuit tm̄ q̄tū est calidū ꝙ fuit in corde.sed infra id.ideo tumefactō & eleuatio pulmonis ñ fuit ita frequēs sicut eleuatio cordis. Et post multa uerba dicit.ꝙ huic motui pulmōis.ē mot⁹ pectoris & dyafragmatis uolūtari⁹ ut mot⁹ anhelit⁹ sit cōposit⁹ ex naturali & uolūtario.ñ simpliciter.uolūtario talez motū simpliciter mutare nec phibere.sed solū uolūtas ad tēp⁹ pōt coercere & tēpare anhelitū pp nocumēta uitāda.ut cū qs submergit̄ i aqua uel trāsit p loca fetida. ¶ Allexander uero in li° đ motu cordis eādē sentētiā innuit.c° 7°.licet ob scuris uerbis hāc opinionē fuisse AR. senserit. ¶ Dauid.i3ª.distinctōe sue phie quē ibi rememorāns dicit solū sic.dico ꝙ spūs in corde facit eleuationē.ñ qa maior sit sanguis a q̄ generat⁹ ē.sed qa nitit̄ sup moueri.et itellige moueri p uirtutē anime. Hāc opinionē recitauim⁹ cū locuti fuim⁹ đ motu cordis.cū pcessim⁹.iz.rōnib⁹ q̄ nobis uise sunt satis sufficiētes ad probādū qđ mot⁹ cordis nō fiat propter talē ebulitiōem. ¶ Qđ autē motus anhelitus non fiat ex ebulitione probat Dynus duabus rationibus. ¶ Prima si ebullitio caloris in corde esset causa motus pulmonis.sequeretur qđ aut motus arhariarū que sunt in pulmone nō habebunt motum equalez in tempore cū motu aliarum arthariarum.aut qđ motus anhelitus erit equal' in tēpore motui plus. ¶ Plus q̄ Cōmentator innuit qđ sic soluatur.dicendo qđ motus arthariarū pulmonis nō equipērat̄ motui cordis nec aliarum artariaruz qa mot⁹ in eis fit secundū naturā sui calidi qa paucior ē & min⁹ ebuliēs q̄ cal' z cordis. ¶ Aliter posset solui.qa ēt 2m principia tenētiū qđ mot⁹ pulmōis fit ab anima.& nō ab ebulitiōe. oporz tenere qđ dilatatio & cōstrictio arthariaꝝ dispersaꝝ per pulmonē.aliqua sit que nō sit eodē tēpore cū dilatatiōe & cōstrictiōe cordis & alia cū arthariaꝝ qa ille artharie sequūt̄ dilatatiōez & cōstrictiōez pulmonis.& iō oportuit illas eē molles & uni⁹ tunice.ut inuit Gal.6° de utilitate pticulaꝝ 7°.cap°. ¶ Hic g° oporz speculari an in artharijs pulmonis sit duplex mot⁹. Vnus sequēs naturā cordis.sicut ē.in artharijs disp sis p alia mēbra. Ali⁹ uero sequēs motuz pulmōis dilatari & cōstricti.h° alijs dimitto. 2ª ratio Dyni ē.qa tūc dilatato corde dilataret̄ arthāria illa.& cōstricto constrigeret̄.qđ tam̄ dicit esse flm. ¶ Ista ratio posset solui cōcesso h° & quāuis nō posset forsitan cōtrariū contra Aꝝ.in h° demōstrari.tamē cōtra eū fortⁱ⁹ & pbabili⁹ arguit̄ q̄ sui seq̄ces possint. ¶ Dico g° qđ mirabile ē qđ mot⁹ prim⁹ corpis dignior quo stat uita fiat cōtingenter.& non fiat a uirtute anime. ¶ Amplius in sanguie grosso & uiscoso plus durabit dyastoles.& maior fieret q̄ in sanguie calidiori.pl⁹ eni ampliat̄ cū tumescit. ¶ Ali⁹ mod⁹ ē quē tenet. Dynus. & nos tenuim⁹ istā uiā in tractatu de corde.s. qđ motus anhelitus sit uoluntarius. Et Dyn⁹ sequēs fantasiā Gal.inde motib⁹ liquidis uult.qđ motus.quidā ē simpl'r naturalis .quidā uolūtari⁹ & quidam medius. Qui fit uoluntate imparāte per deliberationē & consilium ab extimatiua fit etiā per organa uoluntaria. ut lacertos & neruos.& per calorem datum a cerebro.fit etiā ad finem uoluntariū.s.nō solū ad alimentū uł nutrimentū.sed alia.sicut ē mot⁹ cursus & manū. Quidā aūt motus ē simpliciter naturalis.ñ dico qui ē grauiū & leuiū .sed qui ē ab aīa eius principiū ē uirtus aie agēs absq̄ deliberatione & eius instrumētū ē propri⁹ calor illi⁹ mēbri nō calor datus a cerebro.& ē tantū ad nutrimē tum.sicut ē motus stomachi & matricis. Quidam uero motus ē dictus uolūtari⁹ nō simpl'r sed dicit̄ secundū intentionē secundā. Et de istis motibus Dy.conat̄ ostendere qđ pōt fieri sine apprehēsione & deliberatione sensata.imo sine aliqua apprehēsione & deliberatione.& tamē in hoc dicit̄ uoluntarius cuiusmōi ē motus palpebre. ¶ Innuit aūt Dy.sup h° tres rōes. Pria ē mot⁹ matricis ē naturalis.qa sine deliberatiōe Et tñ non tollit̄ quin sit naturalis.quia fiat cuz aliqua apprehēsione sensata. Et ēt nō tollit̄ qui sit uolūtarius. Aňs declarat̄.qđ motus matricis uel stomachi ē naturalis.& tamē fit cū aliqua apprehēsione sensata.hoc probat̄.qa in istis mēbris nō fit iste motus.nisi ratiōe apprehēsiōis alicui⁹ iuuatiui uł nocitiui Aliter eni stomach⁹

& matrix nunquam attraherent uel repllerent. Secundo quia nos uidemus quod in plantis in quibus non ē sensus sunt isti motus locales tūc nutrimentum trahentibus. Si ergo sunt in aīalibus erūt propter aliquam apprehensionē sensitiuaȝ. & tamē illi motus sunt naturales. Seqꝫ ergo qđ motus uolūtarius q̃diu fuerit sine apprehēsione erit naturalis. tamē hi motus dicūt uoluntarii quia dicunt ꝑ organa uoluntāria & calorē datiuum a cerebro. & ad fineȝ uolūtariū .s. ad nutricationē. ¶ Secūda ratio quā ¶ Dy. inuit ē. qđ motus cō hiliorū & aīaliū impfecto tum dilatatiuꝰ & cōstrictiuus ē uoluntarius motus. & tn̄ nō fit cū apprehēsione sensata & deliberatione. ¶ Tertia rō ē. si isti motus uolūtarii dc̄i de intētiōe z^a. ut motus palpebre essēt naturales. s. facti a calore naturali. tūc tales motus possent fieri dato qđ neruus incideret .s. neruꝰ motiuꝰ. h° aūt ē falsum. Vidimus eni qđ quātūcūq̃ sit necessitās agēs ad motuȝ palpebrē aut pectoris si tn̄ neruꝰ motiuꝰ sit incisus. non possunt moueri illa. s. mēbra. Appȝ igit̄ qđ motus taliū menbrorū sunt uoluntarii & non sunt naturales similant̄ tn̄ naturalibꝰ quia n̄ p̄cedit semp deliberatio & consiliū saltem sensata.

¶ Secūdo Dy. probat. quia in huiusmōi motibus nō precedit aliqua apprehēsio non sensata Et etiam inde nō dicuntur naturales. & hoc est per uiā assuefactionis: unde fit sicut q̃dam habitus ex cōtinuo usu. & ꝑpter necessitatē finis. Et iō sine aliqua apprehensione precedente fit motus. sicut cum aliquis est assuetꝰ mouere aliquod membrū mouet quandoq̃ simili motu sine aliqua deliberatione. imo nō posset cessare. ab illo. nisi deliberaret cessare. hoc aūt fit. quia ex illo motu frequentato acquiritur modꝰ qdā caloris in membro simul cum calore dato a cerebro. Et ideo nō existente apprehēsione ille calor pōt mouere menbrum. quia ē similis illi calori qui in actu apprehēsiōis mouebat apprehēsioneȝ. Et sicut in actu apprehensiōis calor nō mouet. nisi exn̄te spū a cerebro. ita & iste calor q̃ sui apprehensiōe mouet. nō mouebit sine spū a cerebro. qa ē acquisitus in mēbro cū illo spū a cerebro ueniente. Iste ergo motꝰ factꝰ sine đliberatiōe dicit̄ uoluntariꝰ a Gal. nō z^m intētiōeȝ secūdā. ¶ His gͦ premissis dicit qđ motꝰ anhelitꝰ ē motꝰ uoluntarius z^m intētiōem secūdam qa fit per organa uolūtaria. s. neruos & lacertos & a calore descendēte a cerebro. nō tamē fit cū deliberatiōe. sȝ fit a uirtute coacta & continue necessitāte. unde fit sicut quidā habitus. Et similis calor qui mouet quādo fit ab apprehēsione mouet ēt modo sine apprehēsiōe. Et i ō i apoplexia maior ē opilatio. per quā calor iste nō posset descēder̄ ad musculos. cessat omnis hic anhelitus. Stante uero calore q̃uis n̄ sit deliberatio & uolūtas ꝑꝑ necessitatē cogētem. ille calor mouet. Et h° itellexit Gal. i cōmēto illiꝰ afforismi. Soluere. apoplexiā fortē &c̄. ubi z^m trāslatiōeȝ grecā dic̄. Videt̄ aūt fieri ꝑꝑ necessitatē respiratiōis erigētē ipsaȝ que ē naturalis uirtutē ad actū. ¶ Ex quibꝰ infert Dynus qđ ē iste motus cū fatigatiōe. qa uirtus motiā mouet istos lacertos. ut facta naturalis ipsis. ¶ Tūc Dy. soluit ratiōeȝ cōem cū dicit̄. motus ille non est uoluntarius. sȝ naturalis qui fit sine aliqua deliberatiōe & apprehēsiōe. ¶ Dicit prio qđ hoc ē falsuȝ. quia ut apparet nō est negandum qđ motꝰ sit uolūtariꝰ ex h° ꝙ fit sine apprehēsiōe Nec pōt sustineri ꝙ sit naturalˀ. qa fiat sine apprehensione. qa ēt naturalis motꝰ sequit̄ apprehensionē ¶ Secundo dicit ꝙ ratio solū arguit. ꝙ n̄ sit motꝰ uolūtarius secundū ꝑmā itētioneȝ sed tn̄ ē uolūtariꝰ secundū secundaȝ intentionē. sicut anhelitꝰ q̃ fit sine aliqua deliberatōe. ut in somno. Dicit in somno exemplariter qa ēt q̃dā tales oppressiones fiunt: in uigilia. ut apoplexia in qua calor n̄ uenit a cerebro. & sicut si mēbra sint stupida. sicut si alicuiꝰ brachiū agitet̄ i somno. & excitaretur. ¶ Similiter ēt in somno pōt fieri aliqua apꝑhēsio ꝑꝑ uehementē. necessitatē in aliquo mēbro. Sed illa apꝑhēsio ē oculta ualde. que nos latet. Et hoc dicit uoluisse Auic. i 2^a. fen. ca°. de mictu i lecto. cū dicit pueros adiuuat ad illud ꝑfunditas somni. cū ergo mouent̄ . s. cū urina ad nocumētū ingerendū. expellit eā natura & occulta uolūtas similis uolūtati anime an̄ iꝑorū euigilationē. Ecce ergo qūo ponit ꝙ propter necessitatē aliquā impellentē. possibile est qđ i somno fiat impressio aliqua sēsibilis occulta in organo sensitiuo. & tn̄ aliter n̄ euigilabit̄. Et sic possumꝰ dicere đ anhelitu in somno qđ in organo sensitiuo sit aliqua impressiio sensitiua occulta ꝑ quā fit motꝰ lacertorū pectoris. n̄ aūt alioꝝ lacertoꝝ q̃ in corpore sunt. qa n̄ ē in eis illa necessitas. ¶ Alius modus est Auer. z° collȝ. cap°. đ iuuamentis īstrumentorū anhelitus. & n̄ ē opio sua sicut cōiter credit̄. s. qđ pulmo moueat̄ naturaliter & pectꝰ uolūtarie. & sic sit cōpositus motus. imo uult ꝙ motꝰ anhelitus ēt inquātūȝ in eo mouet̄ pectus & dyafragma sit motus cōpositus ex naturali & uoluntario. ¶ In hac aūt opinione. Auer. in toto suo cōmento nitit̄ uti his ꝑpositionibꝰ. ut notis. s. motus uolūtarius n̄ fit nisi cū cognitōe & uoluntate. ¶ Secunda ꝑpositō est qđ motus naturalis fit absq̃ cognitōne Et nūq̃ Auer. uidit ꝙ inter hos duos motꝰ essȝ dare mediū. nec ꝑ uiā cōpositōis & adunatōis motoris uoluntarii & motoris naturalis super uno mobili. sicut diceremꝰ ꝙ motus quo aliq̃s deorsum saltat esset uoluntariꝰ & naturalis. i.

a uolũtate & inclinatõe elementi dominãtis.ut 4° phis.z7°cõmẽto.Fondans ergo Auer.super hoc p° arguit cõtra Gal.qui dicit q mot⁹ anhelitus ẽ uolũtari⁹. Nã nos anhelam⁹ qñ dormimus.ergo anhelit⁹ ñ est uolũtari⁹. qa operatio uoluntaria fit cũ cognitõe.Secũdo ẽt.quia uigilantib⁹ nobis improuise anhelam⁹.sicut iprouise pulsant arthariæ.Tandẽ Auer.auctoritate aliorũ pbat q hic motus ẽ compositus ex uirtute naturali & uolũtaria.Et p° dat i hoc exemplũ.sic i motu palpebre & oculi.& i motu trãsglutionis.Et cõfirmat hãc opi.dearticulãdo eã.qa opinio ei⁹ q dicit q anhelit⁹ ẽ mot⁹ naturalis ẽ fortior.qa anhelit⁹ licet sit naturalis & uolũtarius.ẽ tñ plus naturalis q̃ uolũtarius.Et q hec sit mens Auer.apparet. quia ipse non probat. quod sit pure naturalis.sed quod sit plus naturalis q̃ uoluntarius.¶Et ratio eius. prima est quia plures anhelit⁹ quos facimus in sanitate.& egritudine sunt sine cognitiõe & dliberatiõe. Et ex h° infert qđ anhelit⁹ significat de corde. quia naturalis motor ẽ cor ut declarabitur.

¶Secũda rõ ẽ.qa suspiria que uidenẽ qdã modi anhelãdi pp ter uacatiões ab anhelitu fiunt absq cognitiõe & pmeditatiõe.¶Tertia ratio ẽ qa uirtus naturaliter motiua uincit in h° uirtutẽ uolũtariã.Vnde nolẽtibus nobis cognimur anhelare in qbusdã casibus.ut i tussi Appar3 g° qđ in motu anhelitus principaliter ẽ uirtus naturalis mouẽs sine cognitiõe.Tandem Auer. presupponẽs notũ ad sensu3.& ex dictis ab eo qđ in anhelitu cõcurrit uirt⁹ uolũtaria. ostẽdit causam q̃re h° fit.quia pter necessitatẽ superuenientem.uerbi gr̃a.uirtus naturaĺr motiua pectoris nõ sufficit tãtũ dilatare q̃tũ cor exigit Iuuat ergo eã uirtus uoluntaria.Tãdẽ ad rões3 Gal.soluit Auer.& approbabiẽ mens Auer.cũ soluenẽ rationes Dyni.Rõcinatiõe ergo dicam⁹ qđ Auer.imaginaẽ pect⁹ moueri duplici uirtute.s.naturali mouẽte sine cognitiõe.& uirtute uolũtaria.& qđ i h° motu simpĺr uincit uirt⁹ naturalis.l3 ad tempus quãdoq uincat uirtus uolũtaria.ut cũ qs tenet anhelitũ usq ad suffocatiõe3 fere.¶S3 cõtra per tex.Auer.i eodẽ ca° ubi dicit.compleẽ hic motus.s. anhelit⁹ p duos motus. uidl3 p naturalẽ & uolũtariũ.g° meli⁹ qđ dicere possum⁹ ex his ẽ ut sint sicut duo pmi mobiles.s.qđ muscul⁹ sit prim⁹ i motu uoluntario.& cor & pulmo pmi i motu naturali. Ergo uult Auer.qđ motus pectoris qui ẽ mot⁹ p lacertũ non sit uolũtarius.s3 motus pulmonis sit naturalis.& ex hoc motus anhelit⁹ sit mot⁹ cõpositus.Credo qđ iste tex.decipit oẽs q tenẽt qđ motus anhelitus apud Auer.sit mot⁹ cõpositus ex naturali & uoluntario.quia ẽ ex motu pulmonis & motu pectoris uoluntario.Tamen si cõsidereẽ mens Auer.ipse uoluit qđ motus pectoris sit cõpositus ex naturali & uoluntario Et p3 hoc exẽplo qđ inducit de oculo & palpebra & de transglutitione.& app3 qđ rationes sue concludunt de pectore qđ uidemus moueri pluri temp sine cognitõe.hoc ẽt apparet in solutione rõnis.Gal.quãdo uult qđ aliqs motus nerui non sit uolũtarius.¶Quid g° uoluit Auer.¶Dicendũ qđ Auer.uidit qđ per motũ uolũtariũ moueẽ pect⁹ &.cõtingit i h° moueri pulmonẽ & uariari motũ cordis in fortib⁹ conatibus anhelitus.Vidit ẽt qđ cor suo motu naturali moueẽ.& pulmo & pectus moueñẽ motu naturali.ut iã apparuit.Voluit ergo inueẽ primũ subiectũ motus uolũtarii & ẽ musculus & iõ pectus sicut a motore uoluntario moueẽ a musculo.ut a primo motore.nõ tamẽ qđ musculus nõ possit ẽt moueri motu alio.sed tamẽ uoluntarius ẽ sibi propi⁹.tñ nõ excludit aliu3 motũ ãhelit⁹.s.naturalẽ.Si g° ppriũ subiectu3 mot⁹ uolũtarii ẽ muscul⁹ quecũq ptes i ãhelitu mouenẽ p uirtutẽ musculi.& si primum motiuum naturale in anhelitu ẽ cor & pulmo.ergo pectus etiã naturaliter mouetur.non põt moueri naturaliter nisi per uirtutẽ datam sibi a corde & pulmone.uel a corde solo.qđ nõ curo mõ. Ex his ergo ñ excludiẽ qđ pectus nõ moueaẽ naturaliter.s3 p uirtutẽ primã musculi.¶Ex qb⁹ p3 qđ diuersimode tribuiẽ mot⁹ naturalis musculis pectoris.uel qbuscũq uiĺr i eis existẽtibus & mot⁹ uolũtari⁹ pulmoni. Nã musculi pectoris suscipiũt uirtutẽ motiuã subiectiue & per illã moueẽtur.sicut per principiũ intrinsecũ sed pulmo rcipit solũ motũ uolũtariũ extrĩsece. quia nõ habet musculos in se quibus possit recipere uirtutẽ motiuã.Et ideo Auer.in processu capĺi dicit.qđ nõ apparet qđ neruus ueniat ad pulmonẽ p que3 possit moueri.¶Cõtra predicta ẽ ratio Dyni quã reputat esse difficile3 & probat qđ in motu anhelitus non concurrit motus naturalis.quia uel esset pectoris uel pulmonis.Nõ pulmonis.& hoc hic omittiẽ.quia diceẽ in sequenti questiõe.Probat qđ nõ pectoris quia ille ẽ per lacertos.sed tales mouentur uoluntarie.& non naturaliter.¶Amplius motus naturales sunt motus uirtutis nutritiue uĺr uitalis.s3 motus pectoris nõ est a uirtute nutritiua nõ est circa alimentu3.nec motus uirtutis uitalis.quia ille ẽ q dilatat cor & artharias & cõstringit ergo motus pectoris nõ ẽ naturalis ¶Propter solutionẽ taliũ argumentorum est sciendũ.qđ qui uult sustentare opinionẽ Auer. oportet qđ neget multas propositiões Gal. quas Gal.non posset probare.Et sicut pat3.propositiones eius sunt defectuose.Et una ex illis ẽ qđ oĩs motus factus p musculos est uolunta

rius.ē enī propositio falsa. Licet enī sit uerum qđ omnis muscul⁹ moueat̄ uolūtarie. tñ Auer. nō cōcedit sibi illā. qđ omnis mot⁹ fact⁹ a musculo sit uolūtarius. qa musculus pōt moueri p uirtutē naturalē ñ cognīscitiuā cui cōpetit sič subiectū nō adequatū. qa ē i musculis p artharia datā a corde & spiritu ei⁹. & ex h° cessat p̄mū argumētū. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū. qđ mot⁹ dicit̄ naturalis. qa sine cognitiōe fit. tu aūt reducas ad quancū q. anie potētiā uis. Et si uis reducer̄ ad uitalē que est quedā naturalis. dicem⁹ qđ eius uirtute fit illa dilatatio pulmonis & pectoris in quātū sunt mot⁹ naturales. Hic aūt nolo michi cauilari per argumēta logicalia quib⁹ dicet̄. hic mot⁹ nō sequit̄ animal. inquādū aial. uel iquātū uegitabile. s3 sequit̄ anial inquātū tal' modi animal. s. habēs dextrū uentriculū cordis qđ est signū talis forme naturalis a qua fit mot⁹ sine p̄meditatiōe & cognitiōe. ¶ Expedit ut ueniā ad fondamēta opiniōis. Gal. quā Dynus sustentat & soluit ratiōe: Auer. Et ante solutionem rectā p̄mitto qđ Auer. non potuit uidere qđ mot⁹ qui fit sine uolūtate esset uolūtari⁹. nec apparuit sibi unde diceret̄ uolūtarius. nec mot⁹ qui fit cū uolūtate. i pariente diceret̄ naturalis. & nō diceret̄ uolūtarius. imo uideret̄ cōtradictio. Cū ergo dic̄ Dynus. mot⁹ uolūtari⁹ de intētiōe 2ª pōt fieri sine deliberatiōe sensata. nego illam Dū enī ē uolūtarius. necesse ē qđ sit cū apprehēsiōe sensata. Nec tu uales dicer̄ qđ lapis cadens ab alto moueret̄ uolūtarie. qa aliqñ fuit mot⁹ ut portat⁹ uolūtarie. ¶ Ad exēplū đ palpebra dico. q mot⁹ palpebre ē natural' & uolūtari⁹ s3 forti⁹ ē natural'. sic dictū ē đ anhelitu. Ad rōe3 que ē pulchra. Prio soluat̄ logyce. quia insufficienter arguit. & nō tenet cōsequētia. qa motui naturali si addat̄ uoluntari⁹ adhuc saluat̄ naturalis. sed si a motu uolūtario āmoueatur uoluntas. non pōt saluari rō uoluntarii motus. Et iō non sequit̄ motus matricis fit uoluntarie. & ē naturalis. s. motus cui uolūtas coniungit̄ qa adhuc ē motus naturalis sub illo uoluntario. et hoc ē uerum. Non tamē sequitur. ergo si a uolūtario āmoueatur uolūtas ē uolūtarius. Exēplū si dealbabili addat̄ illuminatio. nihilomin⁹ pōt dici qđ dealbat̄. Nō tñ sequit̄ ergo si ab illuminabili remoueatur illuminatio qđ illuminetur ¶ Aliter phisice qđ motus dicit̄ uolūtarius q̄ fit imperio uolūtatis. taliter qđ existēte noticia si non sit uolūtas non fit motus & cu3 uolūtas precipit fit motus. itaq3 talis motus uolūtarius est liber imperio uoluntatis. Motus autem locales qui sequūtur apprehēsiones. ñ ppterea dicunt̄ uolūtarii. imo sunt naturales sequentes ex ordine tales apprehēsiones. sicut motus mēbrorum sencientiū ad cōtrahēdū se sunt motus naturales. qa nō sunt ab iperio uolūtatis. & iō facta pūctione & dolore. menbrū se ipsu3 cōtrahit uelis nolis. Ista tñ cōtractio motus naturalis dicit̄. ¶ Aliter pōt dici qđ motus matricis & stomachi ad expellendū nō ē semp. imo raro cū actuali cognitione. Et iō ut plurimū mot⁹ eorū ē naturalis. & sic cōiter tenet̄. s3 quando cōiungit̄ actus sepatiōis. tūc ē aliquo mō & iproprie uoluntarius. Et cū dicit̄. qđ istis mēbris datus fuit sēsus. Dicendū qđ nō pp operatiōes eoru3 freqūēter. imo a quadā pprietate sine noticia inclinat̄ in obiectū fōdus stomachi & intestina & uene epatis et mēbrorum. ¶ Et cū dr̄ q illa mēbra ñ mouet̄ ad apphēsionē iuuatiui & nociui ¶ Dicēdū qđ uerū ē ad apprehēsiōem naturalē. nō aūt ad cognitiuā noticiā. Et cū additur in plantis. nō sunt isti mot⁹ locales. qa nō ē in eis sensus. Dico qđ h° qđ ē nō habere sensu3 ē signū. nō tamē ē cā pp quā nō mouent̄ localiter. s3 cā ē. qa habēt talē formā naturalē que nō meret̄ motū. Et iō stomachū & matricem moueri localiter nō ē qa sentiāt. s3 qa sunt talia entia naturalia. ¶ Ad secūdā ratiōe3 cū dicitur motus animaliū ipfectoꝝ ē uolūtari⁹ ¶ Dicēdū qđ ueꝝ ē. & cū dicit̄ qđ nō fit cū apphēsiōe stati. nego. s3 sicut illa animalia habēt fantasias indeterminatas. ita ille mot⁹ ē uolūtarius non pfectus. & nō fit p musculos sicut esse dicim⁹ de ptibus decisorū animaliū que mouētur. & p3 2° de ania. cōmēto. 2°. ¶ S3 tu dices. talē dicā motū anhelitū q̄lis ē animaliū iprefectoꝝ qui motus ē uolūtari⁹ cū ipfecta fantasia & imaginatiōe. ¶ Dicēdū qđ h° nō ē possibile. quia illa anialia ex eoꝝ natura sequit̄ talis idistincta fantasia. ut sit q̄i coiūcta sensui tact⁹ i nobis. & in anialib⁹ pfectis ñ ut̄ 1qđ illa fātasia ide articulata repiat̄. qa fiāt eoꝝ mot⁹ uolūtarij. Sed dices dicā qđ repitur saltē talis q̄lis i motu matricis ul' stomahi quādo mouet̄ cū tristitia uel delicia ¶ Dicēdū qđ illi mot⁹ sunt ēt 2ᵐ illos q tenēt opinionē Gal. naturales. Et tūc dicem⁹ qđ mot⁹ anhelit⁹ ē natural' cui cōiūgi pōt quādoq3 sensitiuus. & reddiret ad opiniōe3 Auer. ¶ Ad tertiā ratiōe3 q̄ ē rō Gal. soluem⁹. sic ēt Auer. soluit. Et prio ordinabim⁹ ppositiōes sic Exñte neruo i pectore ē uolūtarius mot⁹. & h° inuit Auer. cū dicit. inciso neruo ē incisum instrumentū uoluntarii motus. i. neruo exñte est uolūtarius in mēbro. & inciso neruo cessat uoluntarius motus. Et tūc inuit per silogizationē ergo cū pect⁹ moueat̄ per neruos euidēter ergo mouetur uolūtario motu. ¶ Primo Auer. respondet logice & sic. quādo aliqua res tenet aliquod predicatū per aliquod subiectum propositionis alicuius. nō sequitur qđ si a re remoueat̄ subiectum. qđ propterea remoueat̄ predicatū. Exē

plũ log̃cale hõ.aial.nõ hõ nõ aial.Ita ĩ ꝑposito
hº p̃dicatũ moueri uolũtarie.uel nõ moueri in
ꝑpositiõe affirmatiua uľ negatiua teneť ab illa
re que ẽ pectus mouere mediante hoc subiecto
propositõis affirmatiue uel negatiue qđ ẽ ner
uus.Vnde dicimus.pectus moueť neruo existẽ
te.& cessat motus neruo inciso.Si ergo inferať
ergo neruus ẽ propriũ principium in hac re.&
pectus nõ habet ĩ se pricipiũ motus.sꝫ totũ ẽ a
uirtute uolũtaria q̃ ẽ in neruo.illa cõsequẽtia ẽ
falsa apđ Auer.qa a pectoꝛ̃ ľ musculo remouẽs
hoc p̃dicatũ esse motiuũ.uel principiũ motus ẽ
per remotiõeꝫ subiecti.s.nerui in p̃dictis ꝑpo
sitiõibus quo subiecto affirmabas motũ de pe
ctore.modo talis cõsequẽtia nõ tenet.quia dato
opposito cõñtis nõ iterimiť añcedẽs.uerbi gr̃a.
cõñs Gal.est pectus nõ moueť nisi per uirtutẽ
in neruo.ita qđ neruꝰ ẽ pria cã in hº.oppositũꝫ
huius ẽ.pectus moueť p uirtutẽ primã que nõ
ẽ in neruo uel a neruo.ista ꝑpositio interimit
illã.pectus moueť exñte neruo.nõ illã que dic̃
pectus moueť inciso neruo.Stant enĩ simul pe
ctus moueri per uirtutẽ propriã que ẽ in neruo
& tñ nõ moueri inciso neruo.Multa enĩ habẽt
in se pricipiũ motus que nõ mouẽť.nisi aliquo
extrinseco cõcurrẽte.qđ tam̃ extrinsecũ nõ; est
principiũ ꝑpriũ uel principiũ in illo motu.Et si
q̃s cõsyderat quodãmõ tenẽs uiã Gal.ex oppo
sito cõsequẽtiſ quidã ĩducit suã cõsequẽtiã.Et ĩ
summa in argumẽto Gal. est falacia cõsequẽtis.
¶ Aliꝰ modꝰ posset dari ad ĩtroducẽdũ modũ
Auer.& tu cõsydera.¶ Tandem Auer.soluit
phĩce sic.si incidãť uene ĩ collo.aut dormitarie
tur uel sicut in apopletico cessat a toto corpore
motus uolũtariꝰ.nõ ergo sequitur.isti nerui &
uene sunt principiũ omnis uolũtarij motꝰ ĩ toto
corpore.cõsequẽtia ergo Gal.ẽ falsa.¶ Alia
solutio declarans totũ ẽ.q̃a neruus dat aliquaꝫ
rẽ.qa uerbi gr̃a aliquẽ calorẽ qº cõpleť.i.iuua
tur hec operatio.Et quãdo lediť neruus.lediť
hec operatio.nõ tamen sequiť.ergo neruus est
prima cã in illa.¶ Tertia solutio ẽ.cõcesso qđ
impedito motu uoluntario.impediatur motus
anhelitus.Nõ sequiť ergo qđ oĩs motus qui ẽ
in neruo ẽ uolũtarius.imo accidit motui natura
li qđ sit uoluntarius.quia cõiunctus uolũtario
& hoc apparet in musculo palpebre.cuius non
oĩs motus ẽ uoluntarius.Et cũ dicit Auer.uel
lucrať.uult dicere qđ cõcesso qđ musculus mo
ueať solo motu uolũtario.nõ hẽt Gal.proposi
tum.quia motus musculi uoluntarius apud
Auer non ẽ a neruo.imo a corde.sicut pꝫ in pre
cedẽti cº.zº colľꝫ.¶ Ad illã rationẽ Dyni.que
dixit qđ põt fieri motus uolũtarius per assue
factiorẽ sic̃ anhelitus naturalis.¶ Dicẽdũ qđ
hitus isti requirũt multos actus precedentes.

Quid ergo dicemꝰ de infãte qui post exitũ ab
utero anhelat dormiẽdo.¶ Ad aliud cũ dr̃ qđ
hõ mouet mẽbrũ aliquod nõ p̃cogitãs.¶ Dicẽ
dũ qđ ille motꝰ ẽ naturalis ut cõdistiguiť uolũ
tario.nõ ut cõdistinguitur uiolento de quo dať
exemplum.portatõ lapidis a manu.est uolũta
rius motus.Si ergo manus det lapidi unam for
mã ꝙ remota manu remoueať lapis nõ diceret
proprie lapis moueri uolũtarie ĩmo moueri pp
aliquã formã naturalẽ.¶ Ad secundũ de puero
qui mingit ĩ lecto.Dicendũ qđ si nõ sit lubrici
tas aque ĩmo uolũtaria expressio ibi ẽ uoluntas
manifesta licet nõ sic sicut in uigilia.Vnde ipse
imaginatur locũ in quo sit bonum mingere.hec
declarabunť si deus uoluerit ibidem.Accipe de
is opinionẽ quã uis.tñ puto ꝙ cõcordia sit pos
sibilis.quoniã.G.in liº de disñia illo cº.Scriptũ
autem ẽ manifeste.uult qđ uirtus uitalis sit cã
efficiẽs anhelitum.et ẽt uirtus uoluntaria.Dice
mus ergo qđ Gal.uidit quedã menbra moueri
motu quo.nõ indiget cerebrũ.ut sic moueãť.sic̃
matrix.stomachus.cor.& artharie.& illa mẽ
bra dxit moueri motu naturali.Vidit ẽt quedã
mẽbra non posse moueri per calorem uel uirtu
tem naturalẽ in eis.nisi cõiungať temperamen
to cerebri sic̃ pectus.Nam quando ĩ somno mo
uetur aut quando nõ cogitamus.iste motus nõ
fit nisi cũ aliquo temperamento dato a cerebro
iuncto temperamento dato a corde.& quare hº
qa sunt talia entia.Nõ ergo fuit ita fatuꝰ.Gal.
qđ credet motũ anhelitus in maiori parte esse
a uoluntate.nec qđ crederẽt fieri solo tẽperamẽ
to cerebri.Sed quia uidit qđ concurrit tẽpera
mentũ cerebri ꝙ cerebrũ ẽ p̃ncipiũ animalis uir
tutis apud eũ.ideo dixit esse motũ naturalẽ &
sic uolũtariũ.Cõsydera ibi.¶ Secũda dubita
tio ẽ.utꝝ pulmo habeat motũ propriũ uľ solũ
sequať motũ pectoris.sicut una spõgia clausa ĩ
manu.Et in hoc est opinio Gal.qđ pulmo nul
luꝫ propriuꝫ habet motuꝫ.sꝫ in uacuitate dilata
tur quãdo pectus dilatať.Fecit aũt Gal.de hoc
libellum qui diciť de motu thoracis & pulmõis
Et prĩo ostẽdit qđ pulmo indiget thorace ĩ sui
motu.Et arguit sic.ñ inueniť qđ thorace existẽ
te ĩmobili moueať pulmo.imo ĩ q̃busdã casibꝰ
cũ perijt motꝰ thoracis.perijt motꝰ pulmõis.sed
pereũtibꝰ motibꝰ pulmõis nõ ꝑpterea perijt
motꝰ thoracis.gº pulmo indiget thorace in sui
motu.& thorax erit priceps motꝰ ip̃i pulmõi
zº.G.uľr đclarať qũo ẽ pricipiũ illiꝰ motꝰ.Nã
pulmo nõ apparet ligatus undiq̃ thoraci ligatu
ra.qua thorax utens possit undiq̃ dilatare pul
monẽ.ĩmo sunt absoluti.& pulmo pẽdet in tho
race.sicut in quodam continente.Difficile ergo
uidetur excogitare causaꝫ motus.Et tũc dic̃.G.
qđ hoc fit.quia dilatato pectore pulmo dilatať

ui uacui per quandã consequentiam. sicut cũ fi stula suggẽdo cũ ore trahit aq̃ p longũ spaciũ sursum cotra aque naturã. Magna enim ẽ potẽtia a uacuo tractiõis. Hoc aũt declarat signo. qa si uulneret pectus ita qd aer itret & stet in medio pulmonis & thoracis. tũc pulmo nõ mouet quõ eni poterit moueri cũ sibi deficiat cã p quã mouebat. Erat aũt talis cã. qa nihil põeret i medio iter thoracẽ & pulmonẽ. ut thoracis motũ pulmo assequeret. Si ergo itrat aer. pulmo quiescit & nõ dilatabit. hãc eadẽ sentẽtiã ponit 4° de interiorib9. 5° cap°. & 9°. de utilitate particularũ. cap° 9°. & Haliab. sequit eũ 3° teorice. cap° de assignatiõe pulmõis. ¶ Dynus uero sequẽs in h°. Ga. nũdũ uiderat illũ libellum de motu thoracis. Ideo conat aliis ratiõib9 fundare illã opinionẽ. & arguit sic. Si pulmo habz propriũ motũ. aut esset uolũtari9. & h° nõ qa talis ẽ qui fit per neruos & musculos qui nõ sunt in pulmone. aut ẽ naturalis. & h° nõ quia tales mot9 sunt circa alimẽtũ. & spũuz generatiõez. ut cordis mot9. ¶ Amplius qd nõ habz uillos. nõ hz ppriũ motũ localẽ. quia oĩs mot9 localis fit per uillos lõgitudinales latitudinales & trãsuersales. ut Gal. 3° de uirtutib9 naturalib9. & Auic. pria fen primi. ca° de neruis In pulmõe aũt nõ sunt uilli. g° pulmo nõ mouet motu pprio. sed assequẽs motũ pectoris. Vñ. A. hic. Et cõsequẽs. s. ẽ pulmo motũ eorũ qb9 circũdat. ¶ Alia est opinio Auer. 2° coll3. ca° de iuuamẽto instrumẽtorũ anhelit9. ubi dic q tã pu mo q̃ pect9 habẽt pprios mot9 per uirtutẽ anime i eisdẽ. sed isti duo motus sunt ordinati & cõiũcti sic qd unus sine altero nõ mouet. & cũ cessat motus unius cessat motus alterius. nõ tamẽ qd motus unius sit cã mot9 alteri9. imo qlibet hz qd moueat a sua uirtute alio motu. Et in h° Auer. nõ adducit alias rões. nisi qd i pcessu declarãdo innuit hãc ratiõnẽ. qd si motus pulmonis esset sicut dicit Gal. tũc esset eius mot9 p uiolẽtiã. & sic mot9 artificialiũ. qa esset p. pricipiũ extra qd uiolẽtiã infert. & iõ uult qd motus in ipso anhelitu est per uiã que ẽ in corporib9 naturalib9. s. per uirtutẽ datã in eis datã a corde. s. per uirtutẽ naturalẽ datã pulmoni. & p uirtutẽ uolũtariã datã musculo. licet etiã cũ hoc detur musculo motiua naturalis. ut supra diximus in 2° de anima cõmento. 87 ¶ Innuit Auer. aliã ratiõez. pulmo desyderat extrahere aerẽ calidũ. ergo mouet per uirtutem in se. & nõ solo pectore. consequentiã intelligit Auer. notãm. quia sicut natura preuidit mẽbro de notitia finis. ita etiaz de possibilitate psequtiõis finis. ¶ Soluit aũt Auer. ratiões. Gal. Q ñ eni dicit q moto pectore mouet pulmo. & pectore ñ moto qescit q̃doq pulmo. Innuit Auer. q hec cõsequẽtia nõ ẽ bona. quia si quis argueret q pulmo sit principiũ motus pectoris ex hoc qd pulmone ñ moto nõ mouetur pectus. ñ diceremus qd illa eẽt bona consequentia. posito qd sic eẽt. quia possibile ẽ qd non moto uno moueatur aliud. & tñ unuz non. sit cã motus alterius. & in hoc perdidit Gal. mouent ergo ambo simul. sicut in uno globo. & tamẽ unũ nõ est cã alteri9. ¶ Ei uero qd uulnerato pectore cessat motus pulmonis. Rñdet Auer. & multi alii qd posset hoc eẽ. qa infrigidat pulmo. Hanc solutiõnẽ conat Conciliator remouere differentia. 99ª. dicẽs qd non statim infrigidat pulmo uulnerati. Auer autẽ responderet qd secundũ gradũ infrigidationis & nocumẽti eius ẽ gradus cessatõis eius a motu. Et quia aliquis posset dicere qd si pulmo hẽt principiũ motus. quare inciso neruo ueniente ad pectus cessat motus pulmonis. Rñdet qd p incisionẽ nerui acquirit pectori mala cõplo que põt cõicari pulmoni per colligantiã quam hẽt pulmo cũ pectore. Vna enim rerũ pp quaz mẽbra egrotant ẽ colligantia. ¶ Soluit aũt Auer. ad rationẽ Dy. Dicẽdo. qd mot9 pulmõis ẽ naturalis sine deliberatione. & dat sibi illa uirt9 & calor quo mouet a corde. & qd finis eius ẽ tẽperantia caloris in corde. & dicit qd non oĩs motus fit per uillos. aut qa ibi. sunt uilli arthariarum & uenarũ in quibus sunt principiũ horũ motuũ. Tu aũt tene in hac questione partem quã uis. ¶ Tertia aũt questio ẽ an motus anhelitus sit solius dyafragmatis. & uit qd nõ quia uelox & fortis ẽ alicui homini naturalis. sed tñ nõ fit solo dyafragmate. ut innuit Auic. ¶ In contrariũ ẽ Auic. & Gal. 4° de interioribus. 3° & 4° c°. ¶ Hanc dubitatõez soluit Gal. in lib° de causis respirationis. & uult qd respiratio. quedã ẽ uiolenta. & quedã non uiolenta. Et ista ẽ naturalis apud Auic. & equalis. Et qa respiratio. aut ẽ inspiratio. aut est expiratio secundũ hoc sunt quattuor partes respirationis. Respiratio enim significat inspirationẽ. i. dilatationẽ & expirationẽ. i. constrictionẽ. Inspiratio ergo. aut ẽ uiolenta. & ista non fit solo dyafragmate imo iuuat musculis. s. pectoris superioribus dilatatiuis. Aut ẽ naturalis nõ uiolenta & illa fit solo dyafrate. & exprimit in nobis q quãdo quiescimus & bene disponit non appz aliquis motus manifeste. nisi circa loca dyafrmatis. Expiratio aũt. aut non ẽ uiolenta sed naturalis. & uult Gal. qd fiat per musculos qui sunt secũdũ epiglotũ. i. uentrẽ qui sunt ad reducendũ pect9 dilatatũ. Aut ẽ uiolenta. & talis ẽt fit a musculis costarũ quorũ operatio est constrictio. Ista sunt dicta a Gal. & tu accipe ea si placz. sũt eni dicta p experientiã inuẽta. ¶ Ad cõtraria dicẽdum qd sermo ẽ de hoĩe tẽperato ul' in hoĩbus

habētib⁹ sanitatē ualde ꝓpinquā morbis. Vnđ anhelitus uelox & fortis q nō sit multū excedēs posset fieri a solo dyastͣle. ¶ Quarta dubitatio ē. qđ sit pricipali⁹ organū i motu r̄spiratiōis an pulmo. an dyastͣa. In hac questione oportet redire ad secūdā questiōeꝫ qa 2m opinionē. G. q tenet pect⁹ esse pricipiū mot⁹ pulmōis pect⁹. s. & dyastͣa sunt organuꝫ pricipalius. 2m uero Auer. pulmo. qa statiꝫ recipit aerem & ꝑparat illū cordi. & expellit fumos ē organū pricipali⁹ pectus aūt erit sicut loc⁹ in qᵒ hᵒ fit & cōseruat cor & pulmonē ¶ Quita questio ē. utꝝ genera anhelit⁹ sint plura q̄ genera pulsus. Videt̄ qđ nō. qa Ga. i libro đ disnia eodē modo distiguit dr̄ias & causas pulsus & anhelit⁹. ¶ Ampli⁹ totidē cōponūtur ptib⁹. & ad eūdē sunt finem. ¶ In cōtrariū ē Aui. qa supra de dr̄ijs anhelit⁹ posuit facilē & difficilē. que diuersitas nō ponitur in dr̄ijs pulsuū. ¶ Dicēdū ut declaraui in expositiōe tex. illi⁹. qđ ꝓbabiliter pōt teneri qđ anhelitui addit̄ unū gen⁹ anhelit⁹ qđ nō reperitur in pl̄su. s. facilis & difficilis. qa iste nō est tardus & uelox. licet multū cōcurrat. Inest aūt hoc anhelitui. qa ē motus qui pōt per uolūtatē alterari. & pōt cū bona & mala sensatiōe fieri. qđ nō cōtingit in pulsu. ¶ Ad cōtraria dicēdū qđ Gal. nō negaret hᵒ. ¶ Ad 2m patet solutio. ¶ Sexta dubitatio ē quis motus ē prior i anhelitu. an dilatatio. an cōstrictio. ¶ Cōis. aūt modus dicēdi ē. qđ dilatatio sit prior. Declarat̄ aūt ex signo suffocatorū in aqua qui prius querūt attractiōeꝫ aeris. 2º quia cōstrictio nō ē nisi ad expellēdū prius tractū. 3º quia attractio ē propter cor. sicut cōstrictio ꝓpter pulmonē. sꝫ mot⁹ propter cor est prior. Et illa ē ratio Auer. 2º đ anima. cōmēto. 77º. ¶ Ia aūt ad cōtrariā partē seu rationeꝫ difficilē supponendo qđ in principio generatiōis. cor generetur cum spū debito debite tēperato. aut qđ in eo sperma ponat ptē aeris uel uaporis temperati. Primū ergo ad qđ cōuertet̄ ē ad distemperamētū propter fumos quia cor est in tali dispositiōe i q̄liē quādo est dyastolatū. sꝫ a dyastolato esse cōuertit̄ ad dispositiōem necessitātem ad sistolē. ergo prim⁹ motus cordis erit sistoles. & sic pōt probari de anhelitu. hic obmitātur illa. ¶ Sunt uero ꝑter has questiōes alie. ut qs mot⁹ in uita sit magis necessarius. & cuius signficatio sit certior. an pulsus. an anhelitus q̄s hic obmitim⁹. Quōem uero an temperies calidi ab aere tracto sit per infrigidatiōem positiuā. an quō. hic obmittem⁹ etiam. quia de ea diffuse scripsimus supra. 2ª primi libri in tractatu nostro de cōseruatione sanitatis. &c̄.

ANhelitus. Iam precessit sermo generalis in anhelitu ¶ Hic i speciali exequit̄. Et primo determinat đ oibus generibus anhelitus et cāis & qn̄q, signis & diuersitatibus eorū secunduꝫ etates cōpl̄ones & alia. 2º determinat de quodā speciali malo anhelitu qui dr̄ asma ponit ei⁹ signa cās & curā et curā aliaꝝ spēꝝ mali anhelit⁹ Ibi 2ª Asma. pria induas. Primo determinat de oibus diuersitatib⁹ anhelit⁹ secūdū suas dr̄ias dictas 2º de diuersitatibus secunduꝫ causas. s. compl̄ones etates &c̄. 2ª ibi. pueri quidē. Pria in duas. Nā genera & diuersitates anhelitus. quedā sunt que possunt repiri in sanis & egris ut magnus & paruus. & quedā sunt que ut plurimū reperiunt̄ in egris. Primo ergo determiat de primis dr̄ijs anhelitus. 2º de secundis. 2ª ibi malicia anhelitus. Prima pars habet partes tot quot sunt illa genera siue dr̄ie anhelitus. Primo ergo determinat mađgno & paruo. prio ponēdo quis est talis & causas eius. 2º signa secundum diuersitates causarū. 2ª ibi. signa quibus. Pria in duas primo ostēdit quis anhelitus proprie dicit̄ magnus. & ponit eius causas. 2º quia sepe usus. fuerat hac ꝓpositione. mēbra oia pectoris & uicina. siue oēs lacerti pectoris qn̄q, mouent̄ inuestigat cās eius. 2ª ibi. & cause in hoc. Prima in duas. prio declarat absolute quis ē anhelitus magnus ꝓprie. & quis nō. & illius causas. 2º declarat hoc quantū ad speciales partes. s. sistolē tantū. uel tantū dyastolem. 2ª ibi. & qn̄q, non diuersificat̄. Prima in tres. prio premittit quis ē proprie anhelitus paru⁹ & magnus 2º ponit cās. 3º aliorū errorē remouet. 2ª ibi. cause uero. 3ª ibi. & estimat̄ ¶ Consyderandū qđ secundū Gal. in liᵒ de disnia in princiᵒ. dr̄ie anhelitus sūt secundū modū dr̄iarū pulsus. ut ēt supra dixit Auic. sicut etiam pulsus magnus est in quo secundum. omnem dimensionem distrahitur archaria supra equalem. Vnde multum contingit aerem trahi. ita in anhelitu. ergo magnitudo anhelitus est ex hoc quod trahitur ualde plurim⁹ aer. & in quo membra oia. anhelitus secūdū oēꝫ dimēsionē superabūdāter distrahuntur. s. 2m longū latū & profundū siue altū. Et finis in hᵒ. ē propter magnitudinē ei⁹ qđ trahit̄. s. ꝓpter multū aerē. ergo anhelitus paruus est econtra. Ex hᵒ. n. ꝓprie dicit̄ qđ fit magnus. Vnde Gal. in libello de disnia. caᵒ illo. qualiter aūt &c̄. dic̄ qđ sicut ꝓpter tumorē uentris nos nō cōiectuamur de multitudine cibi sꝫ ex ciborū quātitate ita per respiratiōis quātitatē nō debes iudicare quātitatē. scilicꝫ motiuoꝝ mēbroꝝ. Et qa. A. apropriauerat anhelitui magno i motu dilatatōnis. ideo dixit qđ similiter ē in pte attractiōis. i. in sistole. qa magn⁹ ē anhelit⁹ qui expelit aerē

ualde plurimū supra equalē. Et cū hoc cōstrin
gunt̄ mēbra anhelitus i omnibꝰ partibꝰ supera
būdanter ꝑpter magnitudinē eius qđ extrahit̄
¶ Cōsyderādum aut qđ h° equale ad qđ ista
referūtur ē equale. s. in specie tēperati hominis
anhelitꝰ & equale ꝓpriū huic. Cāe uero omnes
ꝑdicte in cap° de causis pulsuū libro prio. sunt
fortitudo uirtutis. obedientia instrumenti. &
necessitas addita. quando enim ista sunt. magnꝰ
fit pulsus & fit anhelitus magnus. Q uemodo
aūt illa uariant̄ in anhelitu sic in pulsu. & omnis
difficultas que ibi cadit. hic possꝫ adduci. & sic
esset sermo prolixus. ¶ ET estimat̄. ¶ Prio
ꝑmittit errorē. z° remouet. 3° ifert q s ē anhelitꝰ
uere magnꝰ. et q s ñ uere zª ibi. & illđ ñ ē 3ª ibi
uerꝫ os. Q ui fuerūt isti uiri ñ iuēio. Nā. G. nō
fuerit q a ē illius opinionis cuius ē Aui. Ralis tñ
dicit hoc eē dictū de 3° epidimiarū. Vnde dicit
4° cōtinentis. c°. de anhelitu in principio de 3°
li° epidimiarū dixit. qđ in magno anhelitu mo
uetur pectus in toto. sed in paruo non; mouet̄.
nisi dyafř solūmodo. et forsan qđ fuit Gal. qui
tunc errauit. tamen rectificauit sicut ex 4° de in
terioribus. 7°. c°. intelligi pōt. ¶ ET ILLVD
¶ Inducit cōtra hanc opinionē tres rōes. Prima
ē motus qui completur solo dyafř te. quandoq
ē paruus. & quādoq ē equalis. ergo nō absolu
te i. uniuersaliter ē uerū qđ anhelitꝰ equalis nō
indiget. nisi motu uelāinis. i. dyafragmatis. Prio
g° pōit cōsequētiā z° añs. 3° probat añs. quia
anhelitus eq̄lis nō indiget nisi motu dyaframa
tis qñ dyafragma est forte in uirtute. & sic per
eiꝰ ābilitatē pōt fieri anhelitꝰ paruus. Presup
ponit aūt notū qđ dyfragma forte i uirtute pos
sit facere anhelitū equale ex dcō superiꝰ. i. qđ
anhelitꝰ naturalis equalis uacui a nocumēto mo
tus cōplet̄ motu uelaminis. & uidet̄ h° sensibile
nec aliter ꝓbabile. ¶ ET quādoq ¶ Hec ē zª
ratio. & arguit sic. si anhelitꝰ esset puus. qa eēt
factꝰ a solo dyafragmate. ergo ab omnibꝰ mē
bris pectoris factꝰ. i. dyafragmate et alijs mus
culis esset anhelitꝰ magnꝰ. cōsequētia ē nota. &
tūc Aui. destruit cōsequēs. Et p° pōit eiꝰ đstru
ctiōeꝫ. z° ꝓbat. ibi zª. cū sunt. ¶ Dicit prio qđ
anhelitus factus a motu omniū mēbrorū pecto
ris ē paruꝰ aliquādo. & h° ē quādo omnia mē
bra pectoris sunt đbilia i mouēdo. & i h° inuit
Aui. ratiōeꝫ hāc. Nā motꝰ anhelitꝰ nō debꝫ dici
magnꝰ quādo omnia mēbra mouētia sunt đbi
lia. ¶ Sꝫ quādoq. hoc ē qđ lꝫ oia mēbra pecto
ris moueant̄ omnia tamē sunt đbilia i uirtute.
Et cū dić nō enī. Inducit secūdā rōeꝫ ad ꝓbatio
nē oppositi cōsequētis. sic ad đstruēdū cōsequēs
& arguit sic. Ad anhelitū qui est homini necessa
rius quādoq nō sufficit solū uelamen. immo ē
necessariū ut omnia membra pectoris uelamini
associentur in h° anhelitu perficiendo. sed talis
anhelitus quāuis sit necessarius nō tamen est
lis. imo est inequalis puus. ē g° anhelitus. q̄uis
oia mēbra pectoris moueant̄. ¶ Considerandū
qđ Aui. propōnes sensibiles nō curauit ꝓbare
sicut fuit illa. ¶ Neq si necessarius ē. anhelitus
ē equalis imo ē tantū euidēs qđ Auic preuenit
in probatione eius. & scriptura festinus ad eaꝫ
debuit enim sic scribi. Q ñq nō sufficit uelamē
solū ad anhelitū qui ē necessarius imo ē necessa
riū. ut oia ei associet̄. s. qñq in h° anhelitu neces
sario. nō tamē si ē necessarius est equalis. immo
pōt esse infra equalē. Exemplū sensibile huius
ē hoc sit magnus anhelitus in cōplendo necessi
tatem in quantitate. a. equalis. b. paruus. c. Sit
aūt. c. huic hōi necessariū per quātitatē sui calo
ris. & uirtus dyafragmatis nō possit tantum
trahere aerē qđ cōpleat. c. Iuuet̄ igit̄ in hoc ab
oibus mēbris pectoris ergo uelamē cū societate
omniū mēbrorū fecerunt anhelitū. c. q ē paruus
AMPLIVS. Hec ē tertia rō que probat qđ
licet omnia mēbra pectoris moueant̄ nō ꝑpter
hoc anhelitus ē magnus. & in hoc Auic. arguit
ad pricipale. & probat qđ dixit de destructiōe
consequentis in zª ratione. & arguit sic. oibus
mēbris āhelitus motis qñq nō ē tanta sufficiē
tia ad attrahendum & emittendum aerem q̄ta
ē a solo dyafragmate exñte icolūi sano et forti
ergo anhelitus ab oibus mēbris pectoris factꝰ
non ē magnus. Et quia antecedens euidens. ideo
Auic non probauit. sꝫ firmauit dicēs. Q uoniā
nō est. Et quia proteruus disputator diceret ne
dum omnia mēbra pectoris. imo solum unum
mēbruꝫ pectoris ab alio auxiliatū facit magnū
anhelitū. iō Auic. abiicit eū dicens. qđ neq &c̄.
unum membrū pectoris qñq potest facere dila
tationem integram. i. equalem neq magnam.
hoc ē qđ dicit. neq illius quantitatis. Vel legat̄
simul. neq illius quantitatis. ut quādo &c̄. ET
¶ ILLVD. Probat per rationem. Penituit enim
Auic arrogāter dixisse quoniam non est. Et ideo
dicit qđ causa propter quam omnia membra
pectoris non faciunt quandoq sufficientē anheli
tum. sicut pōt facere solū dyafragma sanū. Si
militer nec unum ex illis mēbris cū auxilio alte
rius ē duplex. Vna est debilitas uirtutis. quia
cōtingit quādoq omnia esse debiliora solo dya
fragmate. Alia cā ē cōstrictio uiarū pulmonis
Vnde lꝫ mēbra sint fortia ad dilatandū tamen
pulmo nō pōt recipe aerē necessariū pro euēta
tiōe. & tūc inducit exemplū de peripleumonia
in qua cōtingit quādoq omnia mēbra pectoris
moueri. & anhelitꝰ nō ē ita magnꝰ. sicut quādo
fit a solo dyafragmate sano & icolumi. Et mul
tiplicauit Aui. uerba. ut ostēderet bonā disposi
tiōem dyafragmatis i omnibꝰ iō dixit icolume

ſanũ forte. ¶ Verũ oportꝫ ſi anhelitus pũus ñ
ẽ qui fit ſolo dyafragmate. nec magnꝰ proprie
ẽ in quo omnia mẽbra pectoris mouẽt. oꝫ deter
minare qs ſit anhelitꝰ magnꝰ uere & uere puꝰ
Et primo facit h°. z° qđ dã dictũ pluries aſſum
ptũ declarat. zª ibi. quãdoq̧ cõſequitur. ¶ De
prĩo dĩc qđ anhelitus ẽ magnus in quo multa
quãtitas aeris attrahit̃ & expellit̃. & h° fit cũ
motu omniũ lacertoꝶ pectoris. & mẽbroꝶ omni
um que ſequunt̃. ſ. lacertoꝶ uẽtris & ſpatulaꝶ
& nõ cõuertit̃ ẽ motꝰ omniũ lacertoꝶ. g° ẽ ma
gnus anhelitꝰ. ĩmo nõ ẽ magnus. niſi habẽs has
cõditiões. ſ. qđ omnes lacerti moueãt̃ motu ulti
me dilatatiõis & ultĩe cõſtrictiõis. & qđ traha
tur plrimꝰ aer. Et paruus. ẽ illi oppoſitus. qũo
ſit oppoſitꝰ dicet̃ ĩfra. ¶ Et qñq̧. ¶ Quia ſepe
dixerat omẽs lacertos pectoris & eoꝶ q̇ ſequũt̃
moueri. đclarat h° ponẽdo terminos. Et cõſyde
ra qđ dixit dilatando. qđ manifeſtius apparet
nobis in dilatatione q̃ in conſtrictione. tamen
in utriſq̧ contingit quod ex uehementi motu &
forti conatu apparuit moueri quas partes.
Auic põit. ¶ Ad furculas. ſ. ſuperiorẽ et ĩferio
rem. uel ſunt due. ſ. duarũ ſpatularũ. ¶ Nari
bus. dilatãt eñi foramina naris credẽtes ẽt ſe iu
uari inde. Et ſunt ſermones Gal. 4° de interiori
bus. 4° & 7° c°. Et Raſis 3° cõtinentis. c° de an
helitu. Conſiderandũ ẽt qđ in magno anhelitu
ẽ dare gradus. Cũ enim oẽs lacerti pectoris &
uiciniantiũ mẽbrorũ mouent̃ & multꝰ aer attra
hitur in ultio multitudĩs. tũc ẽ ultime magnus
ſꝫ q ẽ ĩfra h° ĩ quãtitate aeris et lacertorũ motu
. ſ. quãuis nõ oẽs moueant̃ uerbigr̃ia ñ moueãt̃
lacerti ſpatu'arũ adhuc anhelitus põt dici ma
gnus reſpectu equalis. & ſic tollit̃ quedã cõtra
dictio que uidet̃ cadere inter Auic. & ¶ Gal. 4°
de interioribꝰ. 4° c°. ubi anhelitum magnum in
quo mltus aer atrahitur dixit fieri abſq̧ motu
lacertorum ſpatularum quandoq̧. ¶ Sed ẽt du
bitat'o. Vtrũ ſolo dyaf̃atis motu. poſſit fieri
anhelitus magnus comparatus ad aerẽ plurimũ
. ſ. quia multus aer trahit̃. ¶ Dicẽdũ qđ nõ uẽ
qđ phibeat̃ ſolo dyafragmate conante ad attra
hendũ qđ fiat attractio aeris multi. aut plurimi
ſuper equalẽ. Eo tñ ſano forti & incolumi non
conante uidet̃ qđ faciat equalẽ. Si tñ ſolũ dya
fragma põt facere conatũ poterit facere anheli
tũ magnũ. ſ. in aliquo manẽte equali. Sꝫ ſi dya
fragmatis conatꝰ neceſſario ẽ cũ motu aliquoꝶ
alioꝶ muſculoꝶ. & tũc nõ poterit ſolũ dyafrag
ma facer̃ anhelitũ magnũ. In h° aũt nõ põt ad
duci rõ cogens ad alterã ptiũ ut credo. ¶ Quã
doq̧ uero. ¶ Declarat cãꝫ magnitudĩs & puita
tis tãtũ in dyaſtole. uel tãtũ in ſiſtole. Et prĩo
facit h°. z° põit ſignũ anhelitꝰ pui in attractiõe
& magni in expulſiõe. ibi zª. & quãdo. Prima ĩ

tres. primo premittit diuerſitatẽ inter magnitu
dinẽ & puitatẽ. z° generalizãdo ad alias dr̃ias
motus dat cãꝫ generalẽ. 3° applicat ad magnitu
dinẽ & puitatẽ. ibi zª. & motꝰ. ibi 3ª. & q̃litas.
¶ De zª parte dĩc qđ motꝰ qui ẽ additus zm
quãcũq̧ qualitatẽ q̇ maiorẽ habet neceſſitatem
equatiõis. i. tẽperãtie caloris. ¶ ET qualitas.
Hic ſpãliter loqtur de magno & puo. & ſum
mit modo qualitatẽ Aui. pro ptibꝰ anhelitꝰ. q̇
ptes ſunt duo motꝰ. & dĩc qđ ps motꝰ magis
neceſſaria ẽ fortaſſe dilatatio. cuius neceſſitas ẽ
cũ introitu. & intelligit qđ fortaſſe ẽ cũ exitu ex
cõſtrictiõe. Ideo dixit fortaſſe. Quecũq̧ g° eaꝶ
q̃litatũ motꝰ. ſ. ſuarũ partiũ motꝰ eſt magis
neceſſaria ipſa eſt. maior. ¶ Conſyderandũ ta
men qđ licet zm quancũq̧ qualitatem. i. dr̃iam
motus. uel zm quancũq̧ qualitatem. ſ. anhelitus
fiat maior neceſſitas. zm illã fit additio dr̃ie zm
partem anhelitus. ſicut in pulſu ordinate adue
niunt. Vnde ſtante uirtute & obediẽtia iſtrumẽ
ti. ſ. partiũ pectoris. primũ qđ aduenit addita
neceſſitate ẽ magnitudo. z° uelocitas. 3° frequẽ
tia. & quecunq̧ dicunt̃ de pulſu in hoc põt hic
affirmari. ¶ Et quando. ¶ Cõſidera hic ſubti
lẽ modũ loquendi Auic. cũ nõ fuit cõtentus dice
re extranea caliditas ẽ addita. quia ſermo ſuus
fuiſſꝫ falſus. Nã qñ caliditas extranea ẽ gradua
liter addita. & nõ pendet ab hũore. lꝫ naturalis
ſit diminuta. ut in ethica ſecũde ſpẽi adhuc per
ſe anhelitus ẽ maioris dilatationis q̃ cõſtrictõis
ſed quãdo caliditas naturalis ẽ diminuta. & zm
gradũ eius diminuta ẽ accidẽtalis. & calor acci
dentalis nõ ẽ factus. imo fiens & pendẽs ab hu
more putrido a quo multi uapores mali cõſur
gunt. & tunc ẽ neceſſitas magne cõſtrictõis. ut
fumi pellant̃. non tñ requirit̃ fortis ĩfrigidatio.
q̄a ſunt in calore diminuti. & iõ non attrahunt
multũ aerem. Ex hoc pꝫ in fe. putridis malignis
ĩ quibus ad tactũ nõ appꝫ caliditas fortis acuta
Et totũ hoc Auic ĩnuit cũ dixit. intrãs. i. fiens. Et
iſti ſũt ſermones Hali. i tegni tractatu z°. cõmẽ
to. 77°. ſuper illo uerbo. & quãdo uincit ſuper
cor humiditas. ¶ Et cauſe in hoc. ¶ Quia iaꝫ
dixerat in anhelitu magno omnes lacertos moue
ri. & qñq̧ omnes mouent̃. & tñ nõ eſt magnus
Voluit hic dare cãꝫ pp quã homo laborat & co
nat̃ ad mouendũ oẽs lacertos quos oẽs mouens
qñq̧ facit anhelitũ magnũ cũ cõiũgit̃ illis motis
multas aer. Quandoq̧ uero facit eum paruum
uel non magnũ quãdo paucus trahit̃ aer. Et p°
premittit numerum cauſarũ in hoc. z° declarat
ibi. zª. ipſa enim. ¶ Affliguntur. ſ. quia conat̃
omnia mouere. ¶ IPSA ENIM. Hec habet
quattuor ſecundum qđ quattuor ĩ gener̃ ſunt
cãe. zª ibi. ãt propter cãm debilitatis. ibi 3ª. aut
ꝑpter cõſtrictiõeꝫ. 4ª ibi. aut ꝑpter negligẽtiã.

¶ Prima cā ē magna necessitas ex magna flam ma. unde tot⁹. & cu omnib⁹ mēbris laborat. ut cuenteē. ¶ AVT ppter ¶ Hec ē cā 2ª. s. debilitas siue defectus lacertoꝶ mouētiū pectus. Vnde ñ pōt per unū dilatatio compleri uel cōstrictio. s3 omnes simul associāē. Ista aūt debilitas lacerto rum. aut ē ppter cōitatē. aut ppter egritudinē apropriatā ipsis met musculis. Et de h° Aui. nō psequiē dec larādo. s3 dclarat. illā que ē ppter cōitatē. & diē qd illa cōitas ē. ul' in pricipio. s. in ipso corde. qa debilitāē ppter defectu3 cordis ut in fine ethice uersus mortē & ptisi3. & colle ctiōe3 materie. s. in spūalibus. qa talis collectio debilitat uirtutē cordis & h° quando fit. qa in generatiōe saniei augētur dolores. ut 2ª pticula afforismorū. ¶ Et quādo apiē ¶ Quia ex rup tura apostēatis fit animi dfectio. ut 7ª pticula afforismoꝶ. & super libro prio. fen 2ª de causis debilitātib⁹. Aut ista cōitas ē ad alia membra cōicātia mēbris anhelit⁹. que cōitas dicta est in pcedēti cap°. Est eni ex egritudib⁹ officialib⁹ ut spasmo. uel mala compl'one. ul' apostemate. l' solutiōe cōtinuitatis. aut alia re &ē. Et tūc Aui. quēdā spāle modū explicat. siue cōitatē ad sto machū. aut supple ē debilitas lacertoru3 ppter cōitatē. pp phibitiōe3 .i. qa phibeē dilatari siē repletio a stomacho ex aere. aut uētositate cum ptrāsit terminū. s. in mltitudine. uñ coartat loca dyafragmatis. ¶ Et seperat inter .i. nō pmittat uelamē dilatari. qa uirt⁹ ipsu3 solū non dilatat s3 iuuat se cū oib⁹ aliis lacertis. ¶ Aut ppter cōstrictiōe3. Hec ē 3ª causa ppter quā omnia mēbra hic affligūē conatu ad motū. & ē cōstri ctio uiaꝶ. uerbi gr̄a. epiglotis uel ramoꝶ cāne & arthatie & ēt carnis pulmonis. Stātib⁹ eni opilatiōib⁹ nō pōt homo libere recipere aerem. Virt⁹ g° omni conatu quo pōt conatur credēs i h° multiplicare aerē. s3 dcipiē. qa uie sunt clause Iuuaē tamē quādoq ex impetu aeris dilatātis uiā. ¶ S3 tu dices. qd facit opilatio in artharia cū nō faciat malū anhelitū. unde homo conatur. ¶ Dicēdū qd imo facit. Prio ppter additiōe3 i colore. & h° forte rediret ad primā causa3 ul' 2° ppter cōitatē & excessu3 materie pōt opilaē ramos cāne. 3°. qa artharie sunt uie aeris. ¶ Cō syderādū qd sermo qui diē. aut multiplicātur &ē. pōt referri ad statim dicta. ut dicaē qd ex materieb⁹ in pulmone fiunt opilatiōes uel apo stemata &ē. & ex h° uirt⁹ conaē cū omnib⁹ mē bris ad motū. Vel pōt esse sermo continu⁹. ut dicaē cū pulmo ipleē hūorib⁹. ul' cū fiūt aposte mata. ul' opilatiōes tūc cōstrictis meatib⁹ uirt⁹ conaē ut omnes si musculos moueat. & isti qbus h° accidit sunt patiētes asma &ē. ¶ Aut ppter negligētiā. ¶ Hec ē quarta cā. & ē negligentia & occupatio uirtutis in alio. Gal. uero prio li° de disñia 2ª ca°. ponit i h° curiosu3 exēplu3 de hoie q p uiā ābulās p aliquē finē abstrahiē pp aliq̄ cogitatiōe3. Vñ obliuisciē uelociter ambula re. & fit tard⁹ cum aūt reuertiē in mēte finis in quē itēdebat. uelocitaē tūc i motu. sicut ēt in fre neticis & pmistis mēte accidit i motu anhelit⁹ qui uolūtati subiciē. ita ēt accidit eis in urinādo bibēdo &ē. dixit aūt. aut paucitate. qa l3 sit pau ca necessitas. dūmodo nō sit mult⁹ defectus in calore. pōt tamē si negligaē mot⁹ anhelit⁹ tātū ex h° inflammari qd oportet facere anhelitum magnū. sicut ē pulsus .i. anhelit⁹ habētis permi stiōe3 &ē. ut in frenesi. ideo hoc cadit supra in signis frenesis. Et ex summa .i. ex hac necessitate assumata & collecta fit magnitudo anhelitus. quoniā multiplicaē in ipso. s. q habet pmistiōe3 ratiōis tēpore q° negligit uapores. ¶ Et simil'r. Declarat h° in hominib⁹ ēt si nō sint alienati in qbus calor cordis nō sufficiēter euētatur aere recepto una uice ul' duab⁹ postponiē. ergo qdā magnus anhelit⁹ usq quo ē adunata necessitas ex postpositiōe. et tūc restaurat cū magnitudie defectū i postponēdo adunata. & h° ē qd dixit & similiter ē pulsus .i. anhelit⁹ quādoq magn⁹ compl'o cordis cui⁹ nō ē cū illo calore. s. pportio nabili aeri attracto cordis. dico recipiētis anheli tū .i. aerē tractū per anhelitū. qa expelliē i. post poniē anhelit⁹ magn⁹ ad horā necessitatis .i. cū euētatiōe & restaurat cū magnitudine anhelit⁹ qd defficit cū expulsiōe .i. postpositiōe. ¶ Sed tu diceres. q̄re iste a pricipio nō facit anhelitu3 cōueniētē sibi. ¶ Dicēdū qd pōt eē ex negligē tia. quāuis nō sit alienat⁹. ul' qa pulmo non est proportionat⁹ in sua natura. ut opereē dilatatio nē sufficiētē. nisi conat⁹ adueniant. ¶ Al'r pōt exponi. ut dicaē qd postq̄ Aui. ostēdit qūo per negligētiam fit talis anhelit⁹ magn⁹ in quo oia mēbra pectoris moueē. & h° qñ ē negligētia cū necessitate. Hic declaraē h° idē quādo ē pauca necessitas. h⁹ eni supra premisit. Aut pp negli gētiā cū necessitate. aut paucitate. Et diē et simi liter ē pulsus .i. anhelit⁹ ei⁹. cui⁹ compl'o cordis nō ē cū illo calore. s. qui iā dictus ē q facit neces sitatē magnā. ut in freneticis. s3 ē calor ifra illū & sic ē pauca necessitas. ¶ S3 dubitaē. qa pōit q̄ttuor causas ppter quas oia mēbra pectoris moueē. s3 Gal. 4° de interiorib⁹. 7°. cap°. ponit tres causas dicēs. si infirm⁹ totū pectus mouet cū anhelitu adeo qd mot⁹ usq ad furculā ascen dit. & lateraliter usq ad grossa3 carnē spatula rū. & retro usq ad ossa spatularū. dicam⁹ hūc anhelitū tres passiōes ostēdere. Vna ē nimius calor & pulmonis & cordis incensio. Altera ni mia angustia in instrumētis spūs Tertia dfect⁹ uirtutis mouētis lacertos pectoris. ¶ Dicēdu 3 qd cāe sunt q̄ttuor. ut Aui. enumerat. Gal. aūt

cōpleuit ſermonē ſuū3 in 4° de interioribus. 2°
capi°. & in libro de diſnia.

A Igna. ¶ Hic ponit ſigna cauſaꝝ q̄
bꝰ totū pectꝰ mouet̄. Et qa in h°
cōtingit quādoq̄ multū aerē trahi
& undiq̄ pectꝰ dilatari uehemen
ter. & dicit̄ anhelitꝰ magnꝰ. Et aliquādo paucū
cōtingit trahi aerē & parū eleuari pectꝰ. Vnde
ēt ē quidā anhelitꝰ paruꝰ. ideo pōt dici qđ hic
ponūt̄ ſigna anhelitꝰ magni & pui. Et prio po
nit ſigna 2m generalē diuiſionē dictaꝝ cauſarū
2° ponit ſigna quedā apropriata cuidā ſpāli cāe
2a ibi. & quādoq̄ cōſtrictio. Prima i tres primo
pōit ſigna motꝰ pectoris totiꝰ quādo cā ē eius
inflāmatio. ſiue calor in ſpūalibus. 2° quādo cā
eius ē cōſtrictio meatuū. 3° quādo cā ē đbilitas
in ipſis lacertis per ſe. uel p cōitatē. 2a ibi. ſi aūt
nō fuerit. 3a ibi. ſi aūt mēbra. nō dixit de quarta
cā. ſ. negligētia uirtutis. q erat nota ¶ Dic̄ p°
Cā neceſſitatis. ſ. addite ꝑpter multū calorem.
¶ Virtꝰ fuerit fortis. Quia ſi eſſet debilis n̄
poſſet multū dilatare. nec multū conſtringere
pectꝰ. unde nō trahit̄ multꝰ aer. ¶ Calore. al'
calore & reliqs. qa ex rubedie faciei ifirmꝰ dic̄
ſe cōburi. ut 4° de iterioribꝰ. 4° ca° ¶ SI aūt.
Hic pōit ſigna motꝰ totiꝰ pectoris ꝑpter cōſtri
ctiōe3 meatuū. Si aūt nō fuerit ita qa non ſunt
ſigna inflamatiōis & caloris. & nō apparet qđ
uirtꝰ ſit debilis. Et cū h° uides qđ hō nō pōt
ntegre dilatar̄ pectꝰ quāuis totū pectꝰ moueat
tūc erit. ſ. motꝰ totius pectoris cā. i. ꝑpter cām
cōſtrictiōis. In re. & re. i. in alia & alia pte. qa in
guttere. uel ramis cāne pulmōis uel i carne pul
monis. Vel cā cōſtrictiōis. i. cā q̇ fac̄ cōſtrictiōe3
a qua cōſtrictiōe fit tal' anhelitꝰ. Erit in re & re
& in idē reddit. & patet qđ q legerūt nō bene
intellexerūt h° uerbū huiꝰ capl'i. Dicūt eni qđ
cā ē cōſtrictio facta a ſtomacho l' dyafragmate
& h° ē dicere in re & re. ſ3 h° apparet eſſe fl'm.
qa cōſtrictio a ſtomacho cadebat inter cās debi
litatis uirtutis &c̄. ¶ SI aūt. Nūc pōit ſigna
qbꝰ cognoſcimꝰ totū pectꝰ moueri pp debilita
tē uirtutis motiue lacertoꝝ pectoris ¶ Et ꝑmū
ſignū ē qđ omnia mēbra pectoris conat̄ moue
ri. nō tē app3 qđ moueāt̄ motu notabili. ſicut
accidit homini qui conat̄ ad id qđ nō ē. ſ. ei poſ
ſibile. Et ex h° ſigno app3 qđ nō ē pp iflamma
tiōe3 ꝑprie nec ꝑpter cōſtrictiōe3 meatuū. 2m
ſignū eſt qđ homo ex h° anhelitu facit multu3
conatū in narribꝰ ¶ Tertiū ſignū ē qđ i ſiſtole
nō ē exſufflatio. qa nō pōt debilis uirtꝰ forti
ter cōprimere nec ſubito. qa requirit̄ ad exſuf
flatiōe3. ¶ Dubitat̄ q̄re quādo homo anhelat
cū naribꝰ ē ſignū debilitatis uirtutis 2m Auic.
hic & Gal. 4° de iteriorибꝰ. 7° ca°. ubi in trāſla
tiōe greca dic̄. imbecilitate uero uirtutis ſine ex
ſufflatiōe que per os exitū ſpūs p naſum ſolet
fieri. Et in traſlatiōe arabica dicit. uidebis pul
pas nariū cōſtringi & dilatari qđ eſt magnum
ſignū i defectiōe uirtutis. Etiā ē ſr'ia. Raſis 3°
cōtinētis. ca°. đ anhelitu. ¶ Dicēdum qđ dilata
tio ēt cōſtrictio nariū nō ē ſignū ita apropriatū
uirtuti deffičēti. quin ēt aliјs cāis ſine qbꝰ totū
pectus mouet̄ poſſit reperiri imo repit̄ cu3 eis
ſicut i forti iſlammatiōe uidemus qđ homines
& animalia bruta. ut equi laborāt. ut per nares
trahant aerē. & ſimiliter quādo talis anhelitus
fit p cōſtrictiōem. Vnde Aui. ſupra dixit. iuuat̄
utriſq̄ naribꝰ in pluribus diſpoſi iōibus. ¶ S3
h° ſignū. ſ. nariū dilatatio plus apropriat̄ malo
anhelitui ex defectu uirtutis q̄ ex aliјs tribus
cauſis. & hoc ꝑpter duo. Prio. qa i tali anhelitu
fc̄o a debilitate uirtutis lacertoꝝ omnis motus
tā pectoris q̄ ptiū adiacētiū ſunt debiles & nō
apparētes. & ſic nō app3 motus exſufflatiōis
& iō motus folioꝝ nariū ur̄ magis manifeſtus
ſ3 in anhelitu in q° omnia mēbra pectoris labo
rant fc̄o a calore forti ſunt multi motus magni
& apparētes. & iō nariū motus nō ſic nominat̄
Simlr intelligit̄ de anhelitu fc̄o ꝑpter conſtri
ctiōe3 uiaꝝ pulmonis. & ſi exſufflatio nō ſit ſic̄
in illis q̇ hn̄t fortē calorē & incendiū. ut 4° de
interioribus 7°. cap° eſt tn̄ manifeſtior motus
ptiū pectoris & ideo nō ſic eſt notabilis motus
nariū. Secūda cā ē. qa uirtus debilis nō poteſt
ipulſiōe forti mouere aerē ut uēiat ad os. imo
debiliter motus aer ꝑuenit ad partes collatoriꝫ
& exit p nares. & facilius ē debili uirtuti trahe
re per nares ſi nō ſint opilate q̄ p os. propria
. n. foramina nariū ſunt ad anhelitū & nō os. Vn̄
Gal. xi° libro de utilitate pticulaꝝ xi°. cap°. Na
ſus qdē reſpiratiuoꝝ organoꝝ ē prius. os uero
nullatenus reſpirat nulla paſſiōe cogente aīal
uerbi ḡtia opilatiōe nariū. Exiſtēte g° debili uir
tute fit p partē faciliorē ſibi. & iuuat ſe cū nari
um dilatatiōe. Vnde Gal. prio libro đ diſnia 2°
ca° a finali dic̄. quādo torax imbecillꝰ decente
mouet̄ 2m inſpiratiōes quibꝰ coadiuuat imperꝰ
ſpūs ale. naſi cōtrahētes aliquātulū aerē extrin
ſecū 2m motū quo & per os attrahet̄ qđ eligē
tes colligimꝰ labiu3. ¶ Et quādoq̄ cōſtrictio.
¶ Hic ponit ſigna predicti modi anhelitꝰ apro
priata cuidā ſpāli cāe que ē cōſtrictio ſiue opila
tio cāne & uiaꝝ pulmonis ex materiebꝰ hūidis
ut fl'ate uel ſanie. Et facit h°. qa iſtud ſepe acci
dit. & dic̄ qđ cū ſignis talis anhelitus ē ſonus
eiꝰ q ſtertit. qa hūiditas illa diuiſa ab aere ſonāt
& neceſſitas excreatiōis. qa neceſſitas ad expellē
dū. & additio ſigni. ſ. huius ut ſtercoris & neceſ
ſitas excreandi ſupple ē ſignū cōſtrictiōis tota
le. qa materia addita poterit totaliter opilatio

cōpleri. & iō solicitādū in cura. ¶ Q̄d si id n̄ fuerit. s. q̄d cōstrictio n̄ sit pp materiā o pilātē erit cā magis inobediens. qa ꝑpter apoplexiā prauā. Pōt tñ al'r exponi. ut dicat. ¶ Et si illd̄ nō fuerit. s. q̄d cū tali malo anhelitu cōstrictionis in quo mēbra pectoris mouent̄ nō erit fter tor. erit cā magis inobediens. qa apostēa ortum in pulmone nūdū maturū. ut Gal. 4° de interioribus 2° capitulo. in principio. ¶ Cum ergo pꝫ & sunt sermones Gal. ibidē &c̄.

Est ille. ¶ Hic determinat de anhelitu uehementi. i. forti. ¶ Considerandū ꝙ anhelitū notificat fortem ex duob⁹. Primo ex una dr̄ia cui cōiungit̄. sicut magnitudo. Est. n. magnitudo anhelitus dr̄ia multū manifesta & manifestans fortitudinē uirtutis. Et anhelit⁹ uere magnus n̄ ꝑ ōt esse qn sit fortis saltē p̄ncipal'r. sicut ēt dicimus de pulsu. ut declarauim⁹ supra. cap° de pulsu. Secundo notificat fortē anhelitū ex mō q̄ cōiungitur cū anhelitu magno. & hoc ex forti conatu uirtutis faciētis magnitudinē que toto posse conat̄ ꝑpter supfluā necessitatē in attrahēdo et expellēdo. & iō sit anhelit⁹ cū magnitudine fortis Derelinq̄t aūt ex hoc notū ꝙ fortis est q in sua dilatatōe tactui resistit. ¶ Illic. i. in faciēdo magnitudinē. ¶ Supflua coartatione. i. pp necessitatē supfluā coartantē eam. ¶ Dubitat̄ quare nō posuit signa. ¶ Dicēdū ꝙ sunt sensata manifesta. s. signa fortis uirtutis necessitatis addite. s. multū & obediētie instrumenti.

Est species. ¶ Determinat de anhelitu alto. & dicit ꝙ ē species magni ¶ Consyderandū ꝙ iprope dicit̄. est species. qa ē quedā magnitudo. s. secūdū unā dimensionē tm̄. & ideo dicit̄ subtilis uel sublimis. sicut ēt dicim⁹ ꝙ pulsus alt⁹ est quidā pulsus magn⁹. Et ex hoc Auic. uult ēt ꝙ sint quedā alie magnitudines. s. long⁹ secūdū dimensiones pectoris. & alt⁹. quelibet enim pōt dici species anhelit⁹ magni. ¶ In quo cōsiderādū ꝙ aliter possim⁹ imaginari ꝙ anheli⁹ dicet̄ alt⁹. ex hoc ꝙ altas siue supiores ptes pectoris mouet & hoc uidet̄ cōsonū multū ei q̄d dicit in quo ē necessari⁹ mot⁹ supiorꝝ lacertorū. ¶ Et n̄ pucnit necessitas &c̄. ¶ Et pectoris. s. ifterioris. in pestilētialib⁹ febrib⁹ fit icendiū in ꝑtib⁹ cordis & supiorib⁹. Vnde uersus. epar q̄n n̄ appꝫ alteratio ad calorē manifeste. quapropter mingūt urinas laudabiles. & iō multū isurgit necessitas mouendi supiores lacertos plusq̄ iferiores ¶ Non posuit signa. quia sunt nota. Vniuersaliter enim sunt signa pestilētialis febris. & omnis dispositionis necessitātis ad motuum & supiorꝝ

musculorum.

Cognitio. ¶ Hic ē sermo d̄ anhelitu puo. Licet eni supra de eo dixit fuit tātū sermo generalis z^m uiā cōparatiōis ad magnū. Prio g° notificat nobis paruū anhelitū. & poit cās. z° signa. z^a ibi signa. Prio dic̄ q̄d cognitio causaꝝ pui anhelit⁹ ē q̄d tu cōgreges cās magni. & z^m semitā oppositiōis. qa z^m opposit as cās ē anhelit⁹ puus. ¶ Cōsyderādū q̄d hec cōparatio in cāis n̄ō ē. qa si c̄ ad anhelitū magnū requirit̄ mot⁹ omniū ptiū pectoris & qa mult⁹ trahit̄ aer. ita p oppositu; omnes cās cōtrarias oporteat eē in anhelitu puo. suffic̄ eni destructio alterius cāꝝ. sicut ad destructionē toti⁹ inteḡlis. Erit g° paru⁹. si parua q̄titas aeris attrahet̄ licet oia mēbra pectoris moueāt̄ Et quāuis nō omnes ptes pectoris moueāt̄. nō propterea ē puus. pōt eni solo dyafragmate fieri equalis. sꝫ cōtingit q̄d qbusdaꝫ solis lacertis magni sit motus puus. qa debilitato dyafragmate & diminuta necessitate eo solo motu ē puus. ¶ Dubitat̄ utrū omnib⁹ lacertis pectoris motis fortiter z^m ōeꝫ dimēsiōeꝫ superabūdanter necessario sit anhelit⁹ magn⁹. Videt̄ q̄d sic. qa necessario tūc trahit̄ multā quantitas aeris. ¶ In cōtrariū. qa n̄ fuisset necessariū Aui. exp̄mere q̄d anhelit⁹ magn⁹ ē q recipit aerē plurimū. ¶ Dicēdū q̄d n̄ qa clausis uiis pulmōis & adhuc stāte uirtute forti. possibile ē pectus undiq̄ fortiter moueri. sꝫ nō tātū. q̄tū si nō esset opilatio cū ppopilatiōeꝫ nō possit trahi multus aer nec expelli. ¶ Ad cōtrariū dicēdū q̄d trahere t̄. nisi esset opilatio. ¶ Sed tu diceres. q̄uo g° t̄p eret̄ spatiū pectoris. ¶ Dicēdū q̄d uaporibus qui sunt interi⁹. q̄ē raresiūt ptes. Iste tamē anhelit⁹ nō perdurat quin cito pmutet̄ ad mortem. uel aliter &c̄. ¶ Et qn̄q̄ ¶ Hic incipit in spāli ponere causas & signa p adiūctionē ad anhelitū paruū rarū uel frequentē. & ponit duas causas. Prima est dolor. siue sit in partibus spiritualibus. siue sit in aliis qui etiā pp motuꝫ augetur. & tunc homo cessat a multa dilatatōe pectoris. & ideo separat &c̄. qa nō pmittit ea opari. Secunda causa est constrictio. i. opilatio. Vnde multus aer non potest intrare. tercia causam. s. ex defectu uirtutis tāq̄ notā derelinq̄t. quia hoc statim dixit q̄d anhelit⁹ ē paruus & rar⁹. & significat multā infrigidatiōeꝫ. & sic mortificatiōem. unde pauco aere & raro eget. ¶ Frequētia significat dolorē. Dolor eni cū nō permittat multū dilatari partes pectoris. necessitat ad restaurādū per frequentiam. Ex alio tñ q̄ dolore posset fieri paruus & freq̄ēs. ut necessitate addita & inobediētia instrumēti. tamen ut plurimū inobedientia pectoris est propter dolorē ul'

coniuncta dolori. ¶ Signa. ¶ Prio ponit signa in generali. & sunt nota. Si enim ē a defectu uirtutis signa sunt defectus uirtutis. ¶ Ipsum.

¶ Dicit in spāli. Et pmo ponit signa parui anhelitus propter dolorē. 2° pp opilationē. 3ª ibi. et factus. ¶ Considerandū ut patet ex pmo libro de disnia. dolor uerbigratia ex apostemate spūalīū sic disponit anhelitū. Nam quia hō in actu motus sentit magnificari dolorē n̄ facit magnū anhelitū. Si ergo hō n̄ tollerat dolorē. s. magnificatū ex motu. sed expectat sup ipm dolorē quē hēt fugiens augumētū. & secūdū hoc diminuit de anhelitu. tunc possibile est ꝙ postea magnificet anhelitū. & ꝙ faciat aliqs anhelitus magnos inter paruos. & h° ē ꝑpter duo. Vel qa necessitas multa uincit. uñ uelit nolit cogit̄ tolerare dolorē & facit unū anhelitū magnū. Vl' quia ipē potest tollerare illū dolorē. ita eligit hoc pp necessitatē quā cognoscit. & negligit dolorē. Alia lr̄a dicit. nō tollerat. i. uult stare cū illo tanto dolore quē hēt dubitans de pluri. ¶ Et factus &c. ¶ Cōtrario illius totius quia n̄ sentitur dolor si ē ex sola opilatione. nec unq̄ facit anhelitum magnum opilatione stante.

E St ille. ¶ Iste anhelitus nō ē. nisi qñ longo tempore durat dilatatio uel cōstrictio pectoris. ut in tēpore lōgo. operet̄ i multi aeris attractione ul' emissiōem. ¶ Et quādoq. ¶ Causas eius pōit. s. dolorē. aut opilatiōe3 in uia. scut in squinātia. & h° ē qđ dicit. aut strictio. ex qbus dficiēte magnitudine recōpēsat̄ p lōgitudinē. ut i h° tātū trahat̄ de aere in lōgo tēpore. q̄tū trahet̄ per magnū & uelocē anhelitū. ¶ Cōsyderādū aūt qđ dixit quādoq prohibet. ut innuat qđ anhelitus iste lōgus pōt fieri quādoq cōiūctus magnitudini & uelocitati. h° tamē ē addita multū necessitate cū alijs causis. Magni anhelitus signa nō pōit. qa sunt. dolores & signa prefocationu3.

E St diuersus. Qui in breui tēpore cōplet expulsiōe3 & attractiōem aeris. ¶ Et quādoq. ¶ Dubitat̄ qūo dolor ē cā anhelitus lōgi & breuis. ¶ Dicēdū qđ sicut colligit̄ ex dictis Gal. in libro de disnia. summa 3ª. cap°. 5°. uarietas in anhelitu ꝑpter dolorē ē 2m ellectiōe3 siue uolūtatē patiētis eligētis motū sui pectoris 2m qđ minus credit ab eo dolore. nō sic aūt ē in pulsu quia artharie nō mouēt̄ 2m uolūtatē. & ideo in motibus eorū quādoq precipimus magnos dolores. qđ si esset i potestate nostra faceremus cessare a motu. Ille ergo qui dolet motu pectoris. primū qđ facit ē. qa paruū facit anheliū. qa pectus plus dolet ex magna motiōe q̄ ex ueloci. & iō primū a quo cessat ē magnitudo. sic patet pri° libro de disnia illo ca°. scriptū ē aūt. ut dixi. S3 qa necessariū ē anhelare. tūc eo ichoante āhelitū paruū. uel iuenit dolorē quē debite pōt sustinēr & tunc cōtinuat motū illū paruū. & facit illum longū. uel ꝑcipit dolorē adhuc forte n̄ patiēter tollerabilē. & tunc statim cū inchoauit querit qetē. qa inuenit sibi quietē solatiū esse doloris. & tūc facit motū breuē & restaurat cū frequētia. qa cogit̄ ad anhelandū. Et ideo dixit cā eius ē dolor &c. Si ergo qs breui tēpore operet̄ in attrahendo aerē & raro significat necessitatē euētandi remissam. Et secūdū gradū huius ē gradus frigoris & extractionis caloris p cōgelatōe3 ul' resolutōe3. ¶ Signa aūt n̄ ponit. qa sunt nota.

A Nhelitus. ¶ Primo notificat illu3 anhelitū q est. cuius motus fit tempore breui cogente necessitate euētationis calidi. Esse enim in breui tēpore absolute n̄ ē eē uelox. qa motus aliqs pōt fieri i breui tēpore & eē tardus. sed qñ tēpus i motu ē breue pp necessitatē cogētē i mouendo. tūc ē uelox. nec ēt anhelitus uelox ē anhelitus paruus. s3 i q̄ paucus trahit̄ aer. uel spacio paruo dilatat̄ pectus. qa tā paruo tempore aerem trahendo t' expellēdo. q̄ dilatando uel constringēdo ad paruum spaciū possunt fieri cum pigritia motionis & sic cū tarditate. n̄ ergo ē pulsum eē uelocem. esse paruū i tempore. uel paruū i spacio sed ut sic loquar festinare in motu cogēte necessitate. Et sic uel fit tā anhelitus uelox in breui tēpore q̄ tardus sup eodē spacio equali. uel fit in tēpore equali anhelitu tardo. s3 sup maiori magnitudīe ut notū est ex naturalibus ꝑncipiis. ¶ Et causa ē uehemētia necessitatis cū ipo qđ ē necessarium qñ n̄ consequtur sufficiētia magnitudinis. i. ex magnitudine. Tunc. n. oportet ut fiat uelox. ¶ Nō cōsequit̄ aūt. H° fit dupl'r. qa q̄uis anhelitus sit magnus. ē tamē ita addita necessitas qđ ē sup id qđ cōprehēdit magnitudo. qa nō sufficit magnitudo. & h° ē qđ dic. aut. quoniā necessitas. &c. uel h° ē qa anhelitus nō ē magnus. Et h° ē qđ dicit. magnitudo seperat̄. q. e sepatio ē aut ꝑpter instrumētū. qa ē inobediēs. aut quia uirtus defecta. Stāte ergo necessitate fit uelox. sic patet ēt de pulsu i uno duorū. s. dilatationis & cōstrictiōis. qa pōt sistoles esse maior q̄ dyastoles. & ecōuerso. ut supra in ca° de anhelitu magno. ¶ Nō posuit signa qa sunt nota.

E St cōtrarius. ¶ Ia appar3 qūo ē cōtrarius. Et eni cāe sunt cōtrarie. qa diminutio necessitatis. ul' qa cōpletur magnitudine; sola3 ¶ Et quādoq. ¶ Hoc ē quādo dolens expitur. ꝙ si cessat

a uelocitate & spissitudine. & mouet cū tardita te. minus. dolet &c.

E St anhelitus. ¶ Primo notificat anhelitū frequentē. 2° pōit ei⁹ causas 3° pōit distinctiōem. 4° ponit sententiā Hypo. ibi 2ª. & ex causis. ibi 3ª & tu quidē. ibi 4ª. & anhelit⁹. ¶ Cōsyderādū qđ 2m Gal. prio libro đ disnia. sic dicim⁹ nuces aut ficus. aut alias plātas frequētes. inter quas paruū spaciū interponit̄. ita mot⁹ sunt frequentes inter quos paruū tēporis spaciū est. ¶ Et ex causis. ¶ Ponit duas cās in genere. Vna est addita necessitas i tantū ꝙ nec uelocitas. nec magnitudo pōt eā complere. qa est maius ꝙ̄ sit id qđ reprehēsum ē ad illū anhelitū. ¶ Cum eis. s. in magnitudine & uelocitate. ¶ Quoniaꝫ. ¶ Hic innuit secundā cām cū ē necessitas mior predicta. sed quia ñ pōt fieri magnus anhelit⁹ qa ē prohibens. ut dolor &c. oportet ꝙ fiat frequens anhelit⁹. ut testat̄ Hypo. pmo re. acu. pōt summi ꝙ frequēs anhelit⁹ igrossat sputū & fit ex h° anhelit⁹ difficilior. & nocet̄ ex h° istrumētum anhelit⁹ de quo hēt̄. i. capitulo de pleuresi.

A Nhelitus frigid⁹. ¶ Multiplicat hic. Auic. uerba cū dixit mortificationem & extinctionē &c. propter diuersos modos quibus contingit in nobis frigiditatem acquiri.

E St intrans. ¶ Vult dicere ꝙ fetor oris pp cām in ore apparet qñq ñ existente anhelitu. Et hoc est quod dicit. in illis specieb⁹ fetoris oris ꝙ̄ doq eueniat̄. i. precipit̄. uel apparet fetor &c. Sed fetor oris qui ē propter cām in pulmone apparet maxime tempore anhelitus. ¶ Et significas. s. anhelit⁹ fetid⁹ &c. humor. i. materia sub forma hūorali. aut materia. s. alia ut ps mēbri.

I Am sciuisti. ¶ Hoc capl'm ē difficile in quo Aui. uult comparare anhelitū magnū & uelocē & frequentē. & cōtraries ad inuicē in permutatiōe de uno in aliū. ut dic̄ rubrica. Et prio comperat anhelitū quātū ad tēpora motus. 2° quātū ad tēpora quietis. 2ª ibi. cū eni. Pria in duas. prio determinat đ hui⁹modi pmutatiōib⁹ cōsydrādo absolute anhelitū. s. totū quātū ad duos motus. 2° cōsyderādo ptē unā. s. dyastolē cōperādo illā sistoli. & ecōuerso. 2ª ibi. & si tu. ¶ Ad primi euidētiā cōsyderādū qđ permutationes anhelitus i his drīs magno & ueloci & frequēti & cōtrarīs. no sunt. nisi ppter pmutationes factas in causis a qb⁹ dependēt he diuersitates siue drīe. Cause aūt tres sunt. necessitas euētādi calidū. & uirtus. & instrumētū. 2m eni qđ iste cāe al'r & al'r disponūt̄. fit diuersitas i anhelitu in esse magnū uelocē & frequentē. Aut paruū tardū & rarū. secundum ꝙ patet p Gal. in prio libro de disnia in plurib⁹ capitulis. Ratio ē qa quod ē uariabile atq dependēs a causa uariat̄. secundū ꝙ cā uariat̄. Primo ergo Auic. ostendit uariationē anhelit⁹ in drīs dictis. & pmutatiōe de una ad aliā uariatione facta in necessitate euētandi. 2° uariatione facta in uirtute & istrumēto 2ª ibi. et similiter. ¶ Dicit pmo ꝙ qñ necessitas additur fit magnus anhelit⁹. & si plus sit uelox & si plus fit frequens. ¶ Consyderandū quod illas additiones oportet comparare ad equalem necessitatē coniūctā forti uirtuti & obedientie istrumenti. siue illa sint in corpore optime sano. siue sibi sano. Fingam⁹ ergo p exemplo optime sanū corpus in quo pūctualis sit necessitas sibi debita cū sua sanitate & uirtutis fortitudine & obediētia instrumenti. Si ergo addit̄ calor eius unde addit̄ necessitas euentandi stante uirtute forti & obediētia istrumēti fit anhelit⁹ magn⁹ si plus addit̄ fit uelox cū magnitudine. si adhuc pl⁹ erit frequēs. g° poterit argui. iste anhel⁹ ē frequens. ergo est magn⁹ & uelox. sed non licet arguere ē magnus. g° est uelox uel frequens. p⁹ eniꝫ in eo erat magnitudo ꝙ̄ uelocitas. ¶ Secūdo consyderandū ꝙ ista diuersificatio necessitatis p additionē pōt intelligi in latitudine sanitatis ita ꝙ remaneat iste san⁹. & pōt itelligi extra latitudinē sanitatis. Ratio qa calor iste additus fit febrilis. ¶ Sed tunc dubitat̄. qūo g° poterit saluari fortis uirtus & obedientia instrumenti. si est ifirm⁹ hō hic tempat⁹ qui pmo erat sanus. ¶ Dicendū ꝙ uirt⁹ est fortis cū quadā latitudine & compatōe ad debilitatem quā faceret qdā ali⁹ calor febrilis. uerbigratia hñs effimerā est fortis respectu hñtis putridam malā. ¶ Sed tu diceres. iste tempatus homo qui est pmutatus ad febrilem calorē debet hēre anhelitū magnū & uelocē respectu ei⁹ q erat quādo erat sanus. Quō ergo uirt⁹ q̄ debilis ē ex frebre faciet anhelitu maiorē illo qui erat in sanitate. ¶ Dicēdū qđ cōmouēte necessitate apparꝫ lucidē i sano tēperato ꝙ gradualis additō necessitatis faciat pmutatiōeꝫ ad magnū ad uelocē ad frequētem Si aūt recedat a gradu necessitatis ad quā peruenit. & redeat ad primā a q̄ icipit. & ē h° dicere recedat necessitas. tūc id qđ prio minuit̄ ab illo anhelitu. est illđ qđ ultimo uenit. s. frequentia remanebit ergo anhelit⁹ magnus & uelox. nō tñ frequens. Et si alter ḡdus necessitatis recedat remanebit magn⁹. nō tñ uelox nec frequēs. & si alter. recedꝫ magnitudo & remanebit sicut pri⁹ ¶ Sed dubitat̄ q̄re primū qđ facit uirt⁹ quā

do addit̃ ſibi neceſſitas euentandi ē magnitudo 2m ē uelocitas.tertiū frequētia.& q̃re n̄ fit fre quētia prio. ¶ Dicendū qđ uirt⁹ primo debet facere id quo magis & citi⁹ cõſequit̃ ſuū finē finis aūt anhelit⁹ eſt habere aerē ſufficientem euētātem .ſurgente g° neceſſitate ad augumen tū p nullū modū mouendi habet uirt⁹ maiorē copiā aeris q̃ per magnitudinē undiq̧ dilatā do pect⁹.& uehemēter .ſ.ad magnas diſtātias Si aūt iſta copia nõ ſufficiat.conat̃ quātū põt qđ calor temperet̃ citi⁹ quā poſſibile ſit.ut nõ lõgo tempore moret̃ incendiū caloris.& h° fac̃ cū motu ueloci.qđ ſi nõ ſufficiat abbreuiat tem pus quietis & ferquentat. ¶ Dubitat̃ 2° Aui. oſtendit modū permutatiõis i magno ueloci & frequēti.& cõtrarijs.ſ.ſua uariata neceſſitate p additiõem & uariata per reditum a gradu ad quē adijt.Sʒ ego quero de pmutatione in iſtis drĩjs facta pmutatiõe a neceſſitate a gradu na turali equali uerſus diminutiõem & defectum uerbi grãtia.aduēiat homini optiē ſano frigiditas remittēs de ſua neceſſitate quātū ex alia pte ca lor adddebat.Vnđ fiebat magn⁹ anhelit⁹ deinđ plus remittēs quātū addebat calor unde fiebat uelox.Deinde pl⁹ quātū addebat calor.unđ fie bat frequēs.Quero g° qualis pmu tatio erit in iſtis drĩjs facta diminutiõe ab eq̃li. ¶ Nõ iue ni iſtā queſtiõē eſſe motā ab aliquo.Dicam g° qđ mihi apparet.Et fingo hominē tēperatum inter magnū & pnū uelocē & tardū frequētē & rarū.Si g° ſtante uirtute forti.& obediētia inſtrumēti adueniat ſibi prim⁹ grãdus frigoris cõuertit̃ anhelit⁹ ad raritatē.ut primū ꝙ pdat ſit ſua equalitas ĩter rarꝫ & frequēs.ut dicam⁹ dimittere ſuā frequētiā tēperatā.& permutat̃ ad raritatē.deinde ſi plus addit̃ frigus pmuta tur ad tarditatē.Vltimo ſi pl⁹ ſit paru⁹.ſeq̃t̃ ergo anhelit⁹ ē paruus.pp̃ter neceſſitatē dimi nutā.g° ē tard⁹ & rar⁹.ſʒ nõ ſequit̃ ē tard⁹ & rar⁹.g° ĩparuus. ¶ Id aūt qđ me mouet ē.prio q̃dā auctoritas.A.ſecūda primi.ca°.de cāis pul ſus.ubi dic̃ qđ uirt⁹ cū diminutiõe neceſſitatis nõ mutat multū de pl̃ſu eq̃li in magnitudine.ſi inſtrumētū nõ ſit phibēs ad dilatatiõē ¶ Itē Gal.in li° de diſnia illo ca°.His g° oiō.ubi p° q̃ oſtēdit qđ 2m additiõē neceſſitatis đuenit ad anhelitū magnū & uelocē & frequētē.ult oſtē dere quõ ſecundū diminutionis neceſſitatē fiat talis pmutatio.Et dicit ſi minorata fuerit que ſecūdū materiā.caliditas aliis cāis n̄ pmutatis. manētibus adhuc & paruā & tardā & raram. neceſſariū eſt fieri inſpirationem.ſed parū enī que ſecundū naturā ſ.permutata caliditate mīo rem.multū uero tardiorē.plurimū uero rariorē Vult ergo Gal.in hoc ſermone ꝙ talis anhelitus eſt minor q̃ prius.ſed eſt plus tard⁹ & multo

plus rar⁹ q̃ ſit paruus.Er hoc declarat ſermo quē ſubdit.Remota enim neceſſitate uirtute ex iſtente robuſta n̄ contingit multū minorē fieri dyaſtolē.quã ĩdicat.ſi contingat eā fieri tardio rē & adhuc plus rarā n̄ tñ multo plus paruā. ¶ Amplius mens Gal.& Auic.ē ꝙ neceſſitate exiſtente diminuta n̄ multū diminuit̃ anhelitus ab equali.aut ergo intelligūt ꝙ tantū minuitur q̃tū eſt grad⁹ neceſſitatis & tunc nihil eēt dicer̃ Aut ꝙ minus q̃ ſit grad⁹ determinat⁹ neceſſita ti ergo quātitas talis pl̃i⁹ ſupat ſuā neceſſitatā ergo addet̃ raritas.Et quia tex ille Gal.poſſit ab homine exercitato in ſuis modis loquendi cõ uerti ad contrariū ſenſum noſtre conclusionis.iõ pbo p rationē fūdatā in pncipiis Gal.&.Auic. Semp uirtus ſuā neceſſitatē euentādi cõplet cū drĩa motus pma.ſ.cū magnitudiē & pſupponit̃ ꝙ uirtus ſit fortis & inſtrumētū ſibi obediat et ꝙ ſit remiſſa neceſſitas.ergo illā tantā neceſſita tē que ſibi ineſt complebat cū dilatatõe pectoris quā facere poterit.qui enim anhelit⁹ ē parum minor q̃ equalis.ſed qñ uirt⁹ complet neceſſita tē in magnitudine.tunc remittit̃ frequētia plus g° iſte anhelitus erit magis tardus q̃ paruus. Sʒ tūc ē rõ fortis cõtra.p quācūq̧ unā ratiõem cõtrariū unū compat̃ ad unū mediū.p ratiõem oppoſitā.cõtrariū aliđ cõpabit̃ ad idē mediū.ſʒ prim⁹ gradus caloris addit⁹ equali faciat anhe litū magnū.& h° ē primū qđ facit.g° per oppo ſitā prim⁹ grad⁹ frigoris illi equali adueniēs primū qđ faciet erit anhelit⁹ paru⁹. ¶ Dicēdū qđ credo qđ frigidū ex pte rei ſiue natura rei puificat.nõ tñ ccedo qđ plus puificet q̃ rarifi cet anhelitū. ¶ Cõtra calor additus pl⁹ magni ficat q̃ uelocitet.g° frig⁹ p oppoſitū pl⁹ puifi cat q̃ rarificat. ¶ Dimitto ſolutiõē alijs & cui ur̃ hec rõ ſoluat ratiõē cõtrariā ¶ Qui uero uoluit hāc ratõem ſoluere.Conſideret ꝙ propo ſitio ſupra accepta uerificat̃ de contrariis reſ pectu eius qđ imediate & p ſe cauſat.ut albū & nigrū in cõgregando & diſgregādo reſpectu medii.Conſyderet ēt ꝙ frigidū de quo loq̃mur ſemp ſtat ſub forma caloris.imo eſt diminutus calor.& neceſſitat euētatõē ſecundū ſui gradū. Conſyderet ēt qđ qñ dicimus qđ additus calor primo addit magnitudinē.intelligo qđ plus ad dit in magnitudine q̃ in uelocitate & frequētia. ſed tñ in omnib⁹ aliquid addit.Et cū dico frig⁹ adueniēs diminuit primo frequentiā.intelligo aliud addit.Et cum dico frigus adueniens dimi nuit uelocitatē & magnitudinē.dico qđ uerꝫ eſt ſʒ qđ plus diminuit frequentiā.& qđ plus fac̃ opinari raritatem q̃ puitatē & tarditatem.ita imaginor ¶ Secūdo al̃r arguit q̃s.cõtra Muli eres hn̄t infra uiros gradū neceſſitatis diminu tū.& tamen habent pulſum.& ſic anhelitum

paruum & minus tardum & minus rarum.
¶ Dicendū q̄ hoc ē propter duo. Primo ꝓpter defectū uirtutis & inobedientiā organi. Vnde n̄ pōt uirt⁹ facere magnitudinē. Hic aūt cōpam⁹ eidē corpori. uerbigratia. uiro tēperato stante fortitudine uirtutis eadē & obedientia istrumēti. ¶ Et similiter. ¶ Hic ostendit pmutationē in his drīꝭs considerata uirtute & instrumento. Et pmo facit hoc. 2° infert quoddā ibi 2ª. que ē est egritudo. Prima in duas. p° ostendit quō fit pmutatio in his drīꝭs qn̄ uirtus diminuēdo p cedit. & instrumētū inobediēdo siue resistendo siue phibēdo pcedit. 2° qn̄ stat & nō fit reditus a calu uirtutis uersus fortitudinē. nec ab inobediētia instrumēti siue resistētia ad obediētiam 2ª ibi. & qn̄ deficit. ¶ Cōsyderandū 3ᵐ. Dynū & bene p desideriū itelligit uirtutē motiuā spiritualiū factricē anhelit⁹ que mouet desiderans aerē. sicut ēt Gal. pōit i cōmēto afforismi. Apoplexiā & c̄. & qn̄ ipsa debilitat̄. tūc debilitatur desideriū in mouēdo pectus. Sꝫ p phibitiōem itelligim⁹ instrumētū qd̄ mouet̄ & uocat̄ phibitio inquātū cmne mobile naturale resistit alio quo mō mouēdi. Dic̄ gᵒ ¶ Aui. qd̄ qn̄ diminuit̄ desyderiū. i. uirt⁹. similiter supple fit pmutatio aliqua 3ᵐ has drīas anhelit⁹. primū qd̄ fit ex defectu uirtutis. ē puitas. & si pl⁹ debilitat̄ fit tarditas. & si pl⁹ fit raritas. Si ergo ultimū qd̄ pditū ē. ē frequētia poterit anhelit⁹ ēe frequēs tardus & paruus. sicut dicim⁹ d̄ pulsu formicā te. ¶ Et phibitio. i. istumētū cū diminuit̄. qa fit inobediēs. primū qd̄ d̄ficit ē magnitudo. qa nō pōt instrumētū dilatari. postea si pl⁹ fiat inobediēs nō poterit ēt uelociter moueri. & sic d̄ficit uelocitas. & sic de istis pmutatiōib⁹. ¶ Cōsydera circa pdicta ad exercitādū mētē q̄ qdā de his pmutatiōib⁹. factis d̄ facto sunt possibiles & clar̄. sꝫ i qbusdā latet ābiguitas possibilitatis. Clarꝝ ēt ē possibile ēē. qd̄ stāte uirtute forti & sic remanēte cū quadā latitudine. et stāte obediētia istrumēti pōt addi necessitas gradualiter intantū qd̄ fiet anhelit⁹ magn⁹ uelox et spiss⁹ & poterit fieri redditus. Clarū ēt est q̄ stante uirtute forti & obediēcia instrumēti poterit gradatim diminui necessitas per aduentū frigoris q̄ fiet anhelitus rarus tardus & paruus. licꝫ hᵒ ita nō sit clarum in frigore sicut in calore. quia fortitudo uirtutis plus stat cum caliditate q̄ cū frigore. Clarū ēt est q̄ pōt fieri redditus recedēdo a frigore diminuta necessitate ueiendo uersus calorē. sed nō est ita clarū et de fcō possibile quod stante necessitate & obediētia instrumēti possit ita gradualiter deficere uirtus q̄ ueiat ā helitus ad raritatem. q̄ eni stet calor inducēs necessitatem & uirtus deficiat. unde fiat anhelit⁹ paru⁹ uelox & frequēs. aut stāte necessitate adhuc plus defitiat uirtus. unde fiat āhelitus paruus & tard⁹ & frequēs. hoc satis apparꝫ. sꝫ qd̄ adhuc plus deficiat uirtus. ita q̄ cesset frequētia & fiat rarus. hoc est defficile imaginari. dico stāte necessitate. quia iste uidet̄ iā ueisse ad frigiditatē & cōgelatiōeꝫ per resolutiōeꝫ huiusmodi calidi. ergo cessauit tota latitudo addite caliditatis que excludit̄ a tota latitudine diminute necessitatis. Similiter n̄ est clarū q̄ uirt⁹ stet fortis & necessitas qb⁹ stat anhelitus hominis tēpati equales. & q̄ instrumentū uariet̄ intantum qd̄ uarient̄ oēs tres drīe. Est enim clarꝝ q̄ stāte uirtute forti cū sua necessitate. uel cū addita necessitate. Si fiat instrumentū obediēs n̄ poterit magnus anhelit⁹ fieri. sed fiet paruus uelox & frequēs. Sed n̄ ē clarꝝ qn̄ remanēte uirtute forti & necessitate addita instrumentū. s. pectus possit ita indurari. uel ut dicā lapidē fieri q̄ n̄ possit uelociter. & multo plus frequēter moueri. n̄ uidet̄ possibile remanēte uirtute forti saltē cū mensura caloris. De huiusmodi possibilitatib⁹ & ipossibilitatib⁹ fecit nos ꝓpendere Hali. 2° tractatu tegni. 7° cōmento ubi sufficiēter loquēs de his solū de pmutatiōe triū drīaꝝ dat exemplum in uariatiōe necessitatis. sed qn̄ loquit̄ de uirtute. dat exemplū de pmutatiōe magnitudinis ad paruitatē. & d̄ uelocitate ad puitatē & tarditatē remanēte frequētia. sꝫ loquēs d̄ pmutatiōe istrumēti dat exēplū d̄ pmutatiōe magnitudinis. i. puitatē qn̄ fit instrumentū iobediens. Et cum dicit Hali. accidit loco eius pulsus magn⁹ qui ē fact⁹ pmutatus i motu & quiete. qa fit loco ei⁹ uelox & sic in motu fit pmutatio & frequens. & sic in qete. ita debet intelligi hic. ergo siue uera. siue ficta incitant futuros. Alia exercitatio est Ecce cū qs ē in ultimo gradu diminute necessitatis. & reuertat̄ qd pmo resumit d̄ drīꝭs āhelit⁹ pditi. Amplius aliquis ē in ultimo debilitās refortificat̄ uirtus qd primo resummet. 3° aliquis est in ultio obediētie qd p° resumet. obmitto illa q̄uis ex dictis mꝰca appareāt. ¶ Cōsiderādū ulteri⁹ qd̄ lrā q̄ dicit minuit̄ d̄sideriū posset alr̄ expoi ut dicat̄ minuit̄ d̄sideriū. i. necessitas euentandi. & per hoc additionem frigoris gradati opposi ti calori addito. Et secūdū hᵒ. A. solueret q̄stōeꝫ quam supra moui. & dixi n̄ ēē motam ab alio. Et dicit Aui. quādo minuit̄ necessitas euētādi & fit phibitio. s. aduēt⁹ aeris. & hᵒ qn̄ ē necessari⁹. uel fit phibitio coloris. & idem est dicere Similiter supple pmutāt̄ drīe anhelit⁹ sic̄ statim dictū ē. dixerat aūt stati. qd̄ si fiat redit⁹ ab addita necessitate. prius minuitur frequentia. deide uelocitas. ita hic addito frigore. prio prius diminuitur frequētia & fiat anhelit⁹ rarior q̄ꝫ pri⁹ deide tardior. Et ista expositio uidet̄ ad mēteꝫ Auic. per hᵒ qd̄ dicit similiter qa

alicui statim dcõ ista permutatio assimilaṫ. &
consona est etiã hec expositio cũ eo qđ statim di
cet in expositione illius uocabuli. prohibitio. qa
tñ sermo. A. uṙ cõtinuꝰ i hoc qđ diċ minuiṫ desi
dꝛiũ & ꝓhibitõ. iõ uṙ uelle ꝙ minuaṫ desideriũ
& minuaṫ ꝓhibitõ. ¶ Iõ saluãdo rꝛã expositi
onẽ secũdã dicemꝰ ꝙ. A. ꝑ desideriũ itelligit ne
cesitatẽ tẽpãdi calorẽ ꝑ attractõez aeris. et recte
uocatur desideriũ. quia est prior & pricipalior
pars anhelitus. sȝ per prohibitionez intelligit ne
cessitatẽ mundificandi fumos & aerẽ calefactũ
& hoc fit per actũ sistolis & cõstrictionẽ pecto
ris. & uocatur proibitio. quia ratiõe finis. cõstri
ctio est ꝓibere nocumentũ ex illis uaporibus &
fumis. & educere eos extra. nec hoc est pricipale
desideriũ. imo principale desideriũ est in anheli
tu trahere aerez. Vnde supra primo. capᵒ huius
fen. dixit iuuamẽtũ pulmõis omnino ẽ attractio
aeris. hᵒ ergo ẽ qđ pulmo prio desiderat. & ꝑ se
dico iquãtũ ẽ organũ seruiẽs cordi. Secũdo aũt
desiderat ꝓhibitiõem & expulsionẽ illoꝝ uapo
ruȝ. & iõ diciṫ ꝓhibitio. Dicit gᵒ cuȝ minuitur
desideriũ. i. necessitas attrahẽdi aerẽ frigidũ.
Et cũ minuitur ꝓhibitio i. necessitas expellendi
simiľr fit. Primũ. diċ primũ. qa magis minuitur
frequẽtia. deincđ minuiṫ uelocitas. deincđ magni
tudo Si aũt uis tenere cõtrariũ opinionis in hac
questiõe. tũc expone textũ istũ simiľr supple. pri
mũ qđ mutaṫ ẽ magnitudo. siċ eni addita neces
sitas prio mutabit magnitudinẽ. qa faciat pul
sum maiorem postea magis & magis addita
mutabit pulsum ad uelocitatẽ & frequẽtiã. ita
ex opposito diminuta necessitate priꝰ ꝙ muta
bitur erit magnitudo ad ꝑuitatẽ. deinde si plꝰ
diminuiṫ ad tarditatẽ. tertõ ad raritatẽ. Et cũ
deficit. Hic ostẽdit quid est de istis dꝛĩis anheli
tus qñ iã deuẽtũ ẽ ad ultimũ gradũ diminute
necessitatis addite. itaq; ibi staṫ & nõ rediṫ. &
diċ qđ quando deficit reditꝰ in tribꝰ gradibꝰ
diminute necessitatis. ita qđ statur in ultimo
ad qđ deuẽtũ ẽ. tũc dꝛĩa anhelitꝰ que plus est
. s. magis addita ẽ raritas. deinde post illam est
tarditas. deinde post illam ꝑuitas. ¶ Consyde
randum prio qđ sicut imaginamur tres ğdus
addite necessitatis super equalẽ necessitatez ho
minis temperati. uncđ fiunt tres dꝛĩe anhelitꝰ. s.
magnus uelox & frequens. ita imaginari oportȝ
tres gradus diminute necessitatis qbus sũt tres
opposite dꝛĩe. s. paruꝰ tardꝰ & rarꝰ. & quia ne
cessitas est finis. uel mouẽs ad finẽ. & finis non
erat intentio. Iõ Auic tres necessitates uocauit
tres intentiões. hoc habito uidetur intẽtio Auic
scđȝ hãc opinionẽ qđ qñ staṫ & iaȝ deuẽtuȝ est
ad terminũ. s. ad tertium gradũ diminute neces
sitatis. raritas anhelitus est plus exiẽs ab equa
litate tẽperati hominis. & postea tarditas. & po

stea ꝑuitas quã Auic uocat magnitudinẽ hanc.
. s. Ad uerificandũ illa semꝑ oȝ presuponere qđ
uirtus nõ uarieṫ. nec instrumẽtũ sed sit uirtꝰ for
tis & obediẽtia instrumẽti. tũc ergo sit hõ tẽpe
ratus hñs anhelitũ equalez inter magnũ et par
uũ & ueloce & tardũ & frequentez et rarum.
Adueniat ergo sibi prius gradus frigoris. & pa
rum diminuaṫ necessitas. statim anhelitus illius
permutaṫ & fit ineqˡis. & licȝ simľ fiat paruꝰ
& rarꝰ. dico inquantuȝ simľ possunt fieri. tñ ille
anhelitus est magis rarꝰ q̃ paruꝰ. nam uirtꝰ for
tis cũ obediẽtia istꝛi ꝑuũ minuit ab equli in ma
gnitudine. Et si adueniat scđꝰ gradus diminute
necessitatis. tũc anhelitus fit tardus. sȝ cũ hoc est
rarior q̃ sit tardꝰ. ex hᵒ qđ in pria dꝛĩa. s. ꝑui
tate nõ mľtũ recedẽte ab equali cõpelliṫ necessi
tas. Vnde ꝑ zᵐ ğdũ frigoris adhuc fit pulsus
impressio in raritate. s. qa maiorẽ raritatẽ faċ
q̃ ꝑuitatẽ uľ tarditatẽ. Et si aduenit tertiꝰ ğdꝰ
adhuc ꝑmutat anhelitũ uersꝰ raritatẽ similimõ
quo dictũ est. ergo cũ sumꝰ in 3ᵒ gradu harum
necessitatũ diminutaꝝ. dꝛĩa anhelitꝰ que est ma
ior respectu anhelitꝰ equaľ & magis recedẽs ab
equalitate ẽ raritas. deinde tarditas. 3ᵒ paruitas
ergo iste anhelitꝰ respectu tẽpati ẽ paruꝰ tardꝰ
& rarus. & stantibꝰ actu istis tribus dꝛĩis. ita
ꝙ ñ fiat redditꝰ ille anhelitus ẽ plus rarus res
pectu tẽperati sui uel equalis q̃ sit tardꝰ respe
ctu sui equalis. & ẽ plꝰ tardꝰ q̃ sit paruꝰ respe
ctu sui equalis. ergo imediate inferṫ qđ exitus
illiꝰ anhelitꝰ ab anhelitu equalis hominis tẽpa
ti ad paruitatẽ est minor exitꝰ q̃ ad tarditatem
& ad tarditatẽ ẽ minor q̃ ad raritatẽ. & sic ma
ior exitus est ad rarũ. minor ẽ ad tardũ. & ad
huc minor ẽ ad paruum. Et considera qđ ñ itel
ligo maiorẽ exitũ solũ ꝑ maiorẽ gradũ frigoris
facientis diminutã necessitatẽ. qa hoc satis erat
notũ. nec oportebat in hoc multũ laborare. A.
sed intelligo maiorẽ exitũ ab anhelitu naturali
ꝑ maiorem q̃titatẽ distantie exitus uersus totũ
hoc qđ ẽ raritas. uerbigratia sit hominis tẽpati
anhelitꝰ mediꝰ inter magnũ & paruũ. a. sit me
dius iter ueloce & tardũ. b. sit mediũ iter freqn
tẽ & rarũ. c. Dico ꝙ anhelitꝰ homis q uenit ad
tertiũ gradũ dĩnute necessitatis ẽ recedẽs a ꝑ̃di
ctis mediis. & ẽ ꝑuus tardꝰ. & rarꝰ. sȝ ꝑuitas
recedit ab. a. ꝑ unã mensurã ut ꝑ unũ cubitum.
uerbi ğtia tarditas recedit ab ipso. b. per duas
mẽsuras. ut ꝑ duos cubitos. sȝ raritas recedit a
suo. c. ꝑ tres mensuras. s. ꝑ tres cubitos. Et hoc
uidetur uelle Auic. in manifestiori suo sermone
Ex quo patet. qđ littera que diċ postea magni
tudo. põt diċ postereea paruitas. sicut ieni i. A.
ebraico. Et scđm ꝙ apparet ista paruitas anhe
litus respectu anhelitꝰ eqˡis in. a. diciṫ ꝑuitas.
sȝ respectu tarditatis & raritatis. respectu q̃ꝝ

ñ ita excedit a suo.a.sic ille recedüt a suo.b.& a suo.c.pōt uocari magnitudo.Et credo ꝙ i ebraico erat uocabulū qđ poterat iclinari ad significandū magnū & paruū.sed Iudeus assumpsit ex eo paruitatē.qa ē sermo manifestior.sed trāslator sumpsit ex eo magnitudinē.Et considera ꝙ Auic.ñ dixit sermonē similē si staret in trib⁹ necessitatib⁹ additis.qa ille anhelit⁹ ē magnus uelox & frequēs.nec forsan ē frequētior q̄ maior nec econuerso.& iō tacuit. Apparet ergo secūdū hāc nostrā expositionē qđ totus sermo est cōtinuus ab ista pte.si aūt redeat necessitas.Et ei⁹ cōmētatio ē ista.si ab ultima additione necessitatis cū qua āhelit⁹ ē magn⁹ uelox & frequens fiat reuersio ad necessitatē equalē.p⁹ diminuitē frequētia q̄ ultio eueit.z° diminuit uelocitas.3° magnitudo.& tūc fcūs ē āhelit⁹ eq̄lis a q̄ icipit & similimō qñ dinuitē necessitas attrahēdi aerē & necessitas educēdi fumos & phibēdi eos.pᵐ ꝙ dinuitē.s.ꝙ magis dinuitē ē freqntia anhelit⁹ tempati.postea uelocitas.postea magnitudo.ita qđ quādo ē terti⁹ grad⁹ diminute necessitatis cū quo ē anhelit⁹ rarus tard⁹ puus.inuenitur maior raritas respectu tēperati.qa semp a pricipio aduent⁹ frigoris incepit addi raritas.g° cū stat in ultimo diminute necessitatis erit maior raritas q̄ tarditas.& tarditas maior q̄ puitas. q̄re sequitē qđ egressio ab equali anhelitu qñ ē in termino ultio termini diminute necessitatis plus ē ad rarū.minus ad tardum.& minus ad paruū.qa paru⁹ pōt magnus dici zᵐ modū dictū.Scđm uero aliā opiniōē3 superi⁹ pcitā sic exponeretē.qa aduenietib⁹ gradib⁹ frigiditatis primū qđ tollitē ē magnitudo.& fiet anhelit⁹ paruus.zᵐ ē uelocitas & fit tard⁹.& p aduētū ultimi gradus diminute necessitatis tollitur frequētia & fit rar⁹.g° quādo ibi statē & nō fit redditio.inuenitē raritas pl⁹.s.cū pluri frigore uel cū pluri diminuta necessitate.deinđ tarditas postea magnitudo.s.talis que ē quedā puitas g° seqtē qđ anhelit⁹ rar⁹ pl⁹ exit a naturali q̄ & sic pu⁹ tard⁹.& q̄ pu⁹ magis apropīqt naturali. ❡ S3 tu dices.qūo zᵐ primā opinionē quā magis dēfendis saluare poteris qđ egressio a naturali ad anhelitū paruū fit minus q̄ ad tardū & rarū.imo ē totū oppositū qa prima pmutatio que appar3 ex prio gradu frigoris.& diminute necessitatis ē pmutatio in raritate.& ultima mutatio ē pmutatio in puitate que fit a 3° gradu frigoris & diminute necessitatis.g° egressio a naturali ad puū ē maior egressio.Iam appar3 solutio ex dictis.Nā puitas in anhelitu minus recedit a naturali anhelitu uocato .a.q̄ recedat raritas a suo.c.& ēt raritas paruitati coniuncta per ultimū gradū frigoris plus recedit q̄ paruitas coniuncta raritati in primo gradu frigoris

& diminute necessitatis. ❡ Alia expositō huius passus est ꝙ per tres itentiōes itelligit tres cās anhelitus.s.uirtute3 necessitatē & instrumētū a quibus cum fit recessus uers⁹ extrema se aduuātia.ut ꝙ uirtus debilitetē.necessitas minuatē.& instrumētu3 fiat inobediens.tūc ultimū ꝙ inuenitur est raritas.& post illā.s.uersus.añ est tarditas.& postea magnitudo.s.que dicitē puitas. ibi ergo raritas que fit cū maiori permutatiōe & dispositione sana magis distat a naturali. Si placet hec expositio accipe eam.sed mihi nō placet.l3 sit in ea subtilitas. ❡ Est aūt dubitatio q̄re nō figim⁹ gradū fortificatiōis uirtutis et obedientie instrumenti.sicut facimu⁹ gradus defectus uirtutis & iobediētie.& sic facimus in addita & dimiuuta necessitate. ❡ Et cōsydera ꝙ māsiōes siue gradus notabiliores in fortitudie uirtutis & obediētia instrumēti nō sunt possibiles sup equalitatē hōis tēperati.Hoc dimitto aliis.Sed tu cōsydera.& si cōsideres dyastolē anhelitus.& comperes ad sistolē.& consideres q° modo diuersificatur una ab alia in duab⁹ necessitatibus predictis.s.in necessitate addita & diminuta.erit tibi clara diuersitas dyastolis ad sistolē in additiōe dr̄iaꝝ dictarū.uel diminutiōe ab eis.uerbigratia.sit necessitas atrahendi aere3 maior q̄ necessitas extrahēdi fūos.tē fiet dyastoles maior q̄3 sistoles.Et si adhuc sit maior erit uelocior.& si maior erit frequētior. Queccūq dicta sunt supi⁹ possent hic adaptari. ❡ Et cōsidera ꝙ ut aitē pcessim⁹ contra Gal.uere ñ pōt sistoles esse frequētior dyastole.nec econtra.ponendo frequētia3 ampliorē numeꝝ motuū sibi ipis magis apropinquari.& p breues quietes. quot eni3 sunt dyastoles.tot sunt sistoles.& ecōtra.erit ergo uel p fractiones in una dyastole.l⁹ in una sistole uel uocabitē sistoles frequēs inter quā & diastolē alterius breuius interueniat tēpus q̄ inter diastolē & sistolē alterius.Et iō forsan Auic.dixit absolute in aditione & diminutiōe ❡ Et cū dixit.Cum enim uult ostendere cām diuersitatis spacii quietis.Et uult qđ omnis mot⁹ cuius maior est necessitas.quies aūt est breuior. Et hoc ē qđ dicit cū causa ē magis ducens in dilatatione.i.in dyastole ad aditionem.s.necessitatis est temp⁹ & cē.Et qñ est similis illi cause i cōstrictione.quia ducat systolem ad necessitatem maiorem & cē.sicut nunc in supiori parte satis declaratū est. ❡ Et anhelit⁹. ❡ Hic est quidā canō piectus.& uult ꝙ anhelitus uelox & freqns .i.sequens dictus frequens seqtur apostema calidū.s.spiritualiū.& hoc ppter necessitatē additā multum.& constrictionem anhelit⁹ ab opilatione in pulmone.Vnde quia non potest fieri magnus fit frequens.

Iste anhelitus &c. ¶ Intelligit dynus p hunc anhelitū illū q dicitur cōcussiu⁹ siue tremulus. & hoc ē sicut illud qđ de pulsu diximus. Quidā uero boñ. dixit ꝙ est anhelit⁹ in q̄ mouent̄ pectus & nares. ¶ Sermo qđā Dyni apđ me hēt intellectū. si quis considerat cās tremuli pulsus inter quas pōt esse debilitas uirtutis. l3 .A. hic ñ explicet tñ aliunde intelligitur. ¶ Sermo bonoñ. ñ hēt intellectū. Credo ꝙ p anhelitu3 motiuum possum⁹ intelligere illū in quo homo pcipit ac si intus in pulmone sit motus quē pcipiebat. Vnde rubrica dicit motiuus .s. mouens pulmonē. simile ei qđ dixit. G. 4° de interiorib⁹ 4°. capitulo de illo q defectione sui dyafragmatis patiētis sustinebat. Fit aūt hic anhelit⁹ motiuus ex debilitate uirtutis. s. mouētis clibanū pectoris. Vnde pulmo interi⁹ ñ mot⁹ quasi quadā agitationē ex incendio facit se sensatū. & in hoc anhelitu dilatant̄ nares multū. Vnde una lr̄a dic̄ anhelitus motiu⁹ ex narib⁹. s. mouēs pulmonē. Constrictio ēt fortis ut in squinantia. & collectiones materie apostemose uel subite effusiones. materie ut in catarris. uel aliis ppter subitam & multā phibitionē anhelit⁹ sunt cā hui⁹ agitationis in pulmone. quod leue est intelligere. si pulmo hēt ppriū motū. & si ñ. ēt cōprehēdi pot. si consideres motū quē calores & uapores in pulmoe inclusi possunt facere in pulmone &c.

Malicia. ¶ Iā determinauit đ drījs anhelitus. quarū plurime possunt reperiri cū dispositiōe sana. licet ēt possunt repiri in egris. imo quedā diuersitas in dictis uidet̄ solū reperiri in egris. sicut ē anhelitus motiuus. ¶ Hic determinat đ modis. siue drījs. siue diuersitatib⁹ anhelit⁹ q̄ reperiūt̄ plus i dispositiōe egra. & eis est cōe nomē. s. anhelit⁹ malicia. & pōt dici qđ species anhelit⁹ đ qbus iā diximus. plurie sunt simplices s3 plurime dicēđ sunt cōposite. Prio gᶜ ostēdit qđ sit anhelit⁹ malicia. & pōit eius species & causas in generali. 2° in speciali exequit̄. ibi 2ª. cōstrictio. Prima in tres primo pōit ei⁹ spēs cōes ostēdēs quid sit. 2° ei⁹ causas. 3° canones. ibi 2ª & quādoq. 3ª ibi. & omnis. ¶ Cōsyderādum qđ dixit egra. i. egrotatiua. qa ista uel sunt cu3 actuali egritudine. uł cū propinq̄ dispositiōe ad illa3. ¶ Cōsyderandū circa secūdā partē qđ in summa. 6°. ponit cās attritū. i. attritiōem & casum uirtutis. ut pestilētiales & alie febres male Cā cañ. ultimo positi est. qa quādo iacet homo supinus. ptes pectoris concidunt super alias. ut Gal. 4° de interiorib⁹. 7° cōmēto. Quādo hō iacet super uentrē magis stāt dilatate & min⁹ opresse. Quādo aūt iacet sup uno latere medio modo se habet. & iō anhelitus malicia i illo situ se habet medio modo. ¶ S3 dic̄ si pectus homine iacēte super uētrē ē dilatare. tūc constrictio erit sibi difficilior. ¶ Dicēdū qđ nō o3. In illa eni dilatatiōe ē libertas maior mouēdi qa mēbra nō se grauāt. nec simił̄r. materie nō sic cōstringunt mebra iteriora. Et iō dixit ppter materiā & ppter hoc ēt in pfocatiuo anhelitu itrinseco & a repletiōe itrīseca sibi circa ptes pumlmōis phibet̄ anhelit⁹ oio apđ resupinatiōe3. qa materie ille mł̄te coartate a mēbris. magis coartāt uł posset oinnino componi cū resupinatiōe &c.

Constrictio. Hic exēplificat đ his drījs siue specieb⁹. & h3 tot ptes. quot sunt he spēs. Prīo ergo determinat de cōstricte anhelit⁹ & dicitur anhelitus cōstrictus. Et prio ostendit qđ sit 2° ponit causas eius 3° signa. 2ª ibi. & ei⁹ 3ª ibi. apostematum. ¶ Cāe aūt eius possunt assignari sex. s. apostēata. humores effusi. mala cōplō cōstringens. aut uapores. aut cōstrictō pectoris aut mot⁹ cretici. Et plures possūt nūerari scđ3 aliū mōu3. et ēt pauciores. ¶ Et artharie. ¶ Cōsyderandū sicut sup̄ dicebat̄ ꝙ artharie oppilate maxime sunt cā stricture sensate qñ materia cōicat cāne. & qñ sunt i artharijs ē imaginandū hoc ꝙ cōstringat̄ anhelit⁹ qa nō ē aeri uia. s3 qñ sunt i uenis. ñ proprie h° fac. ut patet. in exēplo Gal. 4° deinteriorib⁹ i fine. ¶ Coopertura. ut. supra ē clausio pp nocumētu3 ibi in uicinorex ydropisi & apostematib⁹ inferioris uentris. pōt superi⁹ resudare materia. ¶ Spissitudo. i. spissatō & sic cōstrictio pectoris. s. ex materia. ut fuit i puero quē Gal. curauit qnto de igenio sanitatis i fine scđ3 trāslatiōe3 antiq̄. & 7° cᵒ. scđm nouam. uel constrictio ex accidenti. ut ligatura uel alia causa.

Apostematum. ¶ Hic ponit sigª. & solum ponit signa duoꝝ mōꝝ cāꝝ. s. ex apostēatibus & humorib⁹ effusis. 2ª ibi. sigª autem. ¶ Obmisit signa cōstrictiōis facte a mala cōplexione. qa sunt nota. si sunt a cā extrīseca. & si itrinseca ia3 sunt posita sup̄. cᵒ. đ signis pulmois. Etia3 quia talis constrictio a sciciate neruorū & uelaminū digrius uocat̄ difficultas anhelitus q̄ constrictio. quia non iuenitur aliquid in uia qđ claudit. Obmisit signa facte a uaporibus. qa sunt nota ex causis febriū uaporosarum. Signa aūt parui pectoris. uel constricti sunt uisibilia. Signa uero crisis bone uel male scies ex. 4° libro fen 2ª. Apostematū prefocatorū. s. squinantiaru3 est dolor grauis. i. pōderosus. quasi esset ibi aliqid graue quia pulmo sentit per panniculū. ut dictū est su

pra. Et exterius.s.uersus cutē. Debilior.qa non est locus sic sensibilis.& in cartilaginibus.s.si sit apostema. Est cōstrictio.s.ähelitus.quia opilat̄ uia.& quandoque perducit ad tussim. ¶ Sed tu dices.immo semper. ¶ Dicēdū φ forte ul̄t tussiz humidā. ¶ Signa prefocationis.i.magni apostematis.s.intrinseci in spiritualibus uel pre focatiua.quia cadunt hec signa inter signa prefo cationis materialis.ut supra dixit. Et cum sunt cum manatiōe semp iuuāt̄.qa diminuit̄ ex hoc materia & mouet̄.& tūc sequit̄ tussis.& possi bile ē qđ aliqd spuat. ¶ Vl̄ signa sputū. ¶ Et desyderiū &c̄. Et cū stertitiōe. ¶ In spatio .s. pectoris. ¶ Permutat̄.n̄ d̄beat itelligi qđ trā seat.sz sentit̄ materia agitari in uno latere.si ē in uno latere tātū.& modo uersus unā partem modo uersus aliā cū alteratiōe.siue pmutatiōe situs iacendi. ¶ Nō ē tussis &c̄.qa nō nisi cū materia applicat̄ cānulis pulmonis.ut stimulet ad tussim.

Anhelitus. Dubitat̄ quare Aui. nō posuit hūc anhelitū cū narrauit species anhelit⁹ mali. ¶ Dicēduz qđ dedit intelligi.& forsan qđ an helit⁹ diuersus nō cōsequit̄ ut plurimū.ul̄ sem per dispositiōez egrā.sz pōt homib⁹ sibi sanis accidere. Et iō n̄ dixit.causa aūt pulsus diuersi ut ē scriptū prio cañ.fen 2ª sunt materie aggra uantes repl̄onales.s.hūorales.ul̄ cibales.& pu gna nature.& egritudines.& accidētia anime. ita in anhelitu.& pprie anime accidētia.s.cogi tatio in aliquo multū facit inequalitatē in anhe litu.ut prio de dis̄nia.ordinatio & inord natio fit 2ᵐ uirtutis potētiam & ipotentiam &c̄.

Et ex specieb⁹. Hic determinat d̄ anhelitu duplo.& i h° cōprehēdit anhelitū intercisum de quo supra dixit inter quos ambos ē mora.s. parua.& poti⁹ ē quedā iterruptio mot⁹ & hic pprie dicit̄ anhelit⁹ duplus.qa similat̄ pulsui bis pulsanti.ul̄ mora ista ē lōga. Vnde cū expe ctat̄ mot⁹ nō uenit sz aduenit quies.& ille dice tur anhelit⁹ interfect⁹ p q̄etē.& iste forsan est quē uocauit itercisuz. Anhelit⁹ aūt pueri cū plo rat ē dupl⁹.qa uidem⁹ eos geminat̄ motū suf piriose et sic hō q rē placidā uehemēter odorat Gemiat eni tractū.& āte hūc pcessit. itercisus neglexit eni anhelare.uñ cogit̄ motū duplicare. Sed dubitatur quare pueris plus hec suspiriuz accidit Dicendū.qđ suspiria sunt contraria pue ris & aliis hominibus.sicut eis sunt cōtraria p pter aliq uā attensiōez fixaz negligentia anheli tus. Vnde postea cum uehementia & multitudie aēr cū uehementi magnitudine coguntur restau rare. Sicut eniz Albertus ponit in libro d̄ motu cordis.7° cap°.& plusq̄ Cōmentator itegni.& de signis cordis.suspirium est haustus aeris a mente defixa obmissa cū multitudine restaura tionis. Quibuscūq̄ aūt hec mētis defixo accidit ut anhelitū negligat eis accidit suspiriū. pueris aūt qa uehementer distrahunt̄ ad plantū. ideo negligūt anhelitum.& fit eis suspiriū. Sed plus quandoq̄ quādo quieuerit planctu stantes men te defixa ad cām que fecit eos plorare. Nōdum enim exercitati in mūdanis euenietib⁹.& quasi omnib⁹ eis uisis nouis.& admirādis fixe diuer tunt mētē & cessant ab anhelitu. hōib⁹ uero p uectis qa ē uirt⁹ consiliatiua in eis.& uaria in eis occurrūt diuertētia.modo ad unū modo ad aliud.n̄ sic fixe ad unā rē abstrahunt̄ tota mēte Et pp hoc accidit.φ pueri licet sint humidi forti ter nō tenent φ memorāt̄ aliquos.ut Auic.6°. de naturalib⁹ parte 4ª.3° ca°. ¶ Cōpressio quā do dilatat̄.i.quādo fit dyastoles fit intercisio. qa fit cōpressio & sistoles. Et mutatio quando stringit̄ in sistolem.& ēt in sistole fit quandoq̄ mutatio. ¶ Dubitatur quare suspiriū pl⁹ acci dit in dyastole. ¶ Dicendum φ negligētia āhe landi inducit plus necessitatem frigidi aeris. Pe ctus enim quasi se ipso cō idit.& expiratōes ali quādo fiūt tēpore quo homo negligit anhelituz ¶ Et eius cā. ¶ Ponit in summa sex causas.sz possunt reduci ad aliū numerꝫ. ¶ Extictio.i.ut extinguat̄ ul̄.i.ut ifrigidet̄. Et iō qđ n̄ pōt uno anhelitu cōplere.stati conat̄ cū duob⁹ i additiōe .s. motus ad motū.exēplū de eo q uult icidere lignū.ut Aui.2ª primi.cap° .de causis pulsuū. ¶ Aut debilitas. Secūda cā.ista ē debilitas in strumenti uocis.i. dyafragmatis & pectoris. Pōt dupl̄r facere malū anhelitū.uel qa ichoatur mot⁹.& nō pōt illū cōtinuare.sz stati d̄ficit.& statiz resummit. Et hic dicit̄ dupl⁹.ul̄ qa d̄ficit in faciēdo unā totaz dyastolē.ul̄ unā totā sisto lem & iste uocat̄ intercisus p quietē.ubi mot⁹ expectabat̄.siue dicit̄ cadēs in medio. Aut mali cia ¶ Tertia cā.differt hec cā a 2ª.qa ista est compl̄onalis.sz 2ª est debilitas dyafragmatis a quacūq̄ causa debilitātē. Et est plurimū. quia ut p'urimū mala compl̄o exiccando uel inducē do leditur calor & siccitas & frig⁹. Aut egri tudo officialis. Sexta causa. sicut spasmus.& forsan molificatio.& forsan aliqd huiusmodi opilationē. Et subdit de spasmo pterito a quo remansit defectus aliqs in partib⁹ pectoris āt futuro quē perueniunt accidētia nocumēti hoꝝ musculorū. Et de spasmo actu existēte nō dixit quia erat motus. Et intellexit de eo cum dixit. egritudo officialis. Et iste hanhelitus. Est af forismus sexte pticule. In acutis passionibus lu ctuosa suspira malū.dicit in acutis.s. cū aposte

mate. Et cā ē. quia talis ãhelit⁹ ñ põt eē a mala complexione frigida. qa cessaret propter febrē. Est ergo pper casum uirtutis. uel spasmū &c. Hanc causam ibi Comentator ponit. & Auicena inuuit hic.

Est ut fit. ¶ Hic determinat đ anhelitu pauco. ¶ Sed dubitaẽ ubi Aui. enumerat hãc speciē. ¶ Dicē dū φ nõ posuit. sed dedit intelligi ibi enumerando. uel cū dixit intercisus p mediū ut φ medietas pulmonis o pereẽ. & ideo uocaẽ anhelitus seperatus. uel paucus.

Est ut fit. ¶ Hic Auic. de anhelitu dificili determinat. & p° ostendit qđ est. qa est laboriosus. ñ quidē propter constrictionē solūmõ qa si diceret anhelit⁹ constrictus. sed pp quācūq, cām. ¶ Et causa. ¶ Ponit cās in genera. i. z° in speciali. z^a ibi. & qñq,. ¶ Et tūc ponit quattuor cās. scilicet malas cõplexiones. egritudines offi ciales apostemata. & cās extrīsecas. ¶ Et qñq, est. ¶ Facit te recordari infirmū descriptum. 7° terapentice q respirabat. similiter gemēti⁹ ex frigido emplastro &c. ¶ Est diuersus. i. ma lus pp cõstrictionē. qa ē đ ca° anhelit⁹ cõstricti. ¶ Considerandū φ in agitationib⁹ materierū a medicinis solutiuis tam propter materias q̃ propter uapores eorum. & p medicinas contin git nocere instrumēta ãhelit⁹. Vnde fit difficilis res earum & propter materias conuenit eis. ut non consequatur necessitatem. quia non est ne cessitas. Vnde malignantur humores apostemā tes. i fine sermonis nr̄i. qa ille cause cadūt hic qa posite in principio sermonis iam sunt dicte &c.

Preparatio. ¶ Multum laborauit Auic in ostendendo formā illi⁹ anhelitus. & pȝ φ dicit. Scđȝ dynum dic̄ anhelitu ohrtome ab ohrtos φ est rectū. Cām aūt ponit opilationē in febribus materialibus & similib⁹. ut aliis morbis in qui bus põt fieri opilatio. Cuȝ ergo nõ descēdūt. s. humores & uapores. imo uadūt ad superiora spūalia mēbra que coartant. Et in hoc patēt. φ cū fricatiões cū ñ descendūt. sunt laudabiles i hu iusmõi febribus. ¶ Considerandū φ Auic i c° de constrictione anhelitus nõ posuit sig^a alicui⁹ cāe. quia oia itelligunẽ ex suis capl̄is. uerbi gr̄a si cā alicuius mali anhelitus sit apostematio sto machi. scies sig^a ex suo ca°. & sic de aliis. ¶ Cõ syderandū quidē cõe est oib⁹ pcedētibus capl̄is φ. A. obmisit i pluribus cor̄ signa ponere. & h° qa erāt intellecta ex aliquo c° hui⁹ tractat⁹. uer bigr̄a signa ãhelitus preparatiõis pp apostēata in pl̄mõe & materias opilātes sunt nota ex c°. đ signis cõstrictiõis anhelit⁹. Vł sunt itellecta ex aliquo loco. uerbigr̄a sig^a mali anhelit⁹ ex apo stēate stõachi. sciūẽ ex signis apātū stomachi. & signa ãhelit⁹ pparatiõis pp uapores in febrib⁹ sunt nota ex signis febriuȝ uaporosarum &c.

Veri. ¶ Iã expediuit se a narratõe drīar̄ ãhelit⁹. Hic narrat qūo acci dit ei diuersitas z^m etates que anne ctiẽ cõpl̄oni. & z^m q̃sdā res ñ natu rales & cõtra naturā. Et p° z^m etates. dās itelli gere de cõpl̄one. Et đ cõpl̄one dixit supra in si gnis compl̄onuȝ pulmonis. Primo uult qđ anhe litus puerop̄ nõ ē multū fortis. Et h° dic̄. nõ est uehemēs ualde. i. fortis. qa nõ sunt completi in uirtute motiua pectoris. nec in quātitate pecto ris. Est g° anhelit⁹ eorū uelox & frequēs. non tamē magn⁹. sȝ uelox & frequēs. Et h°. d. non ente cū illa uehemētia. i. intensiõe. s. in magnitu dine. sicut in uelocitate & frequētia. ¶ Quid dic̄ de iuuenib⁹ pȝ. ¶ Senū anhelit⁹ sunt &c. In itentiõib⁹ additiõis. i. in differentijs q̄ sunt per itensionē caloris plus. sic magnitudo ueloci tas & frequētia. Reliqua sunt nota. & patēt z^a primi. capitulo de pulsu etatum.

Horū anhelitus. ¶ Hic ponit qūo di uersificaẽ anhelit⁹ z^m rem nõ na turalē que ē cibus & potus. Et p⁹ qūo ex balneo & qūo ex somno. ut sit loco aliap̄ rerū nõ naturaliū & sit nobis me moria istop̄ đ dictis & cāis pulsus. ¶ Annectit aūt hic đ idropisi & ipregnatiõe qb⁹ cõmunicat coartatio dyafragmatis. sicut repletiõi ex cibo. & iõ si nõ esset repletio nõ cõtingeret h°. Fit g° in omnib⁹ anhelit⁹ paru⁹. In alijs aūt dr̄ijs est iudiciū z^m qđ uirtus ē debilis uł fortis. ¶ An impregnatio fit dispositio naturalis. uł contra naturā diffuse tractauimus. primo libro.

Anheltus. ¶ Recurrere pro uirtute hui⁹ ad capl̄ȝ de pl̄su balneati. qa hic ualđ breuiẽ dr̄. Contingit eniȝ ex balneo in frigida aq^a fortificato calorē in quibusdā magnificari anhelitū. & ex bal neo calido in ultimo paruificari &c.

Cum uirtus. Cū dormiens ē debi lis uirtutis. calor debilitaẽ. Si aūt est fortis. & inuenit materiaȝ. aug mentat se ab ea. Vnde 3° cõtinētis. cap° de anhelitu. Emissio anhelitus dormientis maior fit. maxime post assūptioneȝ cibi. sed q̄a calor in somno nõ est acutus sicut est in uigilia ideo fit rarus. nec uelox multum. qm̄ digestio

plurima fit. Vnde sunt uapores multi. & cetera

E T sicut. Vult qđ anhelit⁹ habētiū dolorē đclinet quādoq̧ ad breuitatē. & nō semper. quia supra declaratū fuit. qđ quādo đclinat ad longitudinem debilitantur. sicut debilitatur uirtus ¶ Quandoq̧ est difficil' ultra id qđ est de tollerantia doloris. ¶ Tardatur. cum non est inflāmatio. qa nō ē causa necessitatis ad uelocitatē. Cum maiori ergo cōstrictiōe pōt frequētiā facere. ut apparuit supra. ca° de anhelitu breui. Eodē mō Auic ult' φ anhelitus istorū sit minor q̃ tardior proprie existente calore in curando euentationem. Nam isti plus leduntur ab anhelitu magno q̃ cum ueloci. ergo pl⁹ dimittēt magnitudinē q̃ uelocitatē. & ideo dixit. qm̄ ducēs .i. illico ducit ad retentionē. & .p.i. paruitatem. ¶ Est plus. ¶ Causa aūt quare plus leduntur a magnitudine anhelitus. est. quia pect⁹ magis distrahit' in illa. & ideo partes dolentes magis mouent' & cōcutiunt'. Vnde Gal'. libro. x°. de dif̄nia. Illo ca°. scriptū ē aūt dicit. Omnia enim .i. differentie anhelit⁹. sunt auxiliatura eis. maxie q̃ magnitudo z° uelocitas iā uero & spissitudo tristabil' est eis qui dolēt p plurimum temp⁹ moueri q̃ p paucū. & proprie qui de magno auferunt multa. de uelocitate mi[illegible] [illegible] fitudine autem nō afferunt. sed etiam addūt aliquid ei φ scđz naturā īopia que ex paruitate est contingēs. ¶ Ex his patet φ magis leduntur ex magnitudine. Causa est ergo calor. cū nō suffic̄ frequentia. coguntur facere uelocem anhelitum. sicut etiam quandoq̧ magnū anhelitum coguntur facere. ut supra patuit &c̄.

O Portet ¶ Hic Auic quodā generali sermōe ult' ostendere q̄lis paruitas fiat in anhelitu a causis constringentib⁹ quibuscūq̧. siue cōstringēs cā sit naturalis huic homini. ut pectus a natura cōstrictum. siue sit preter naturam & ille cāe sunt note ex premissis cap̄lis. Et hoc est φ dic. ppter quācūq̧ causam. Et subdit. anhelitus homis habentis asma .i. equalis est anhelitus illis qui hñt asma. Et dicit hoc. quia est anhelitus talis qual' a. causa constringente fit. Expressit aūt de hoc speciali'. quia asma est noīata passio. Et qa. A. iam festinabat ad scientiam đ asmate. Dicit g° q̃ anhelitus a causis constringentib⁹ ē uelox frequēs paruus. & constrictioni oportz φ succurratur cuz uelocitate & frequētia. In plurimo .rei nisi sit ultimatus cāus & r̄solutio calorīs inati et aduētus proximus perdicioni. qa fiet rar⁹ strictus. quia nō solum fiet. paruus. sed in dimensione. hoc quia strictus. s. cū sit scđz latus constringentis. ¶ Sed tu dices hic. supra est habituz de anhelitu stricto. ¶ Dicenduz φ forsan hic itelligit stricturā in tēpore .i. breuē. Vel si uis fanta fiari strictū & latū in pectore. & longū. & breuē. & altū. & pfundū. tu habes ōēs has dr̄ias ex dictis in cap°. de pulsu. & ex h° qđ dixit in capi°. de anhelitu alto subtili. ¶ Anhelit⁹ habētis asma ē uelox in suo capi°. s. anhelituū cōstrictorū in quib⁹ oportet qđ succurrat' cōstrictioni cū uelocitate & frequentia &c̄.

Q Vandoq̧. Anhelit⁹ habētiū saniē in pectore ē difficilis. & h° ē qđ dicit laborāt. & conant' dilatare totū pect⁹ cū caliditate. s. pter naturam quā habēt a sanie Et exufflatiōe. qa satis habent de aere. & habēt uapores malos ex sanie quare exsufflādo anhelāt. ¶ Et ñ ē ¶ .D ynus exponit. & quādoq̧ nō ē caliditas illic. s. in materia saniosa. & iō nō sic necessitat ad extrahēdū aerē & sufflādū. ¶ Et pesset exponi ut Aui. uelit compare habētē saniē in pectore ad asmaticum & piplaumonicum Et itelligit hic habentem saniem ex egritudine longa. ut ptisi. uel apertura apostematis. Iste enim est debilior in uirtute quam peripleumonicus uel asmaticus ergo habens saniem in pectore. uerbigrā. ptisic⁹ uel empicus uer⁹ ex pte caliditatis accidental' in sanie cogit' dilatare pect⁹ & exsufflare. & sic ex hoc faceret anhelitū magnū uelocē & frequētē sed ex alia pte ñ ē caliditas naturalis. nec aliud qđ uirtutē iuuet in dilatando. quia ē ultimatus ex debilitate. ergo ñ poterit dilatare multū nec uelocitare. Peripleumonic⁹ autem & asmaticus cū sint fortiores in uirtute potuerunt facere anhelitū maiorē & ulociorē q̃ hñtes saniem &c̄.

E St cum. & Ponit anhelitum habentiū decollationē & apostema i guttare i quo homini uidetur φ decollatur ex sufflatōe & similia. Et i q̃cūq̧ speciē squinantie anhelit⁹ ē cū magna dilatatione. quia totū pect⁹ mouet'. & oēs musculi ñ tñ pprie ē magn⁹. qa mult⁹ aer trahat'. Vnde coguntur uelocitare & frequentare anhelitum ppter necessitatē euētationis cū ñ pōt satisfieri p multū aerē una uice. Et submersionē materie .s. quā materia facit que submergit calidū naturale. & qa paucū trahūt aerē. ideo ñ est anhelitus sufflatiuus in asmate existente libera canna pulmōis. plus q̃ i squināti pōt cū pluri aere fieri exsufflatio plusq̃ in speciebus squinantie.

ASma est egritudo. ¶ Eepedit⁹ a
narratione differentiarū anhelitus
& causarū & signoꝝ & diuersita
tum eius secundum etates & alia.
¶ Hic determinat in speciali de quoddā malo
anhelitu q̧ dicit̃ asma. Est enim multū nomiata
passio. Et p° ponit eius diuersitates. & quid est.
z° signa. ʒ° curā. zª ibi. si fuerint. ʒª ibi in facto.
Prima in duas. primo ostendit quid est. z° ponit
diuersitatē ei⁹. zª ibi. & hec egritudo. ¶ Dubi
tatur de diffõe. cū dicit̃ ē egritudo. cū uideatur
accidens. s. malicia anhelitus. ¶ Item pulmonis
qa q̄nq̧ uidet̃ solū pectoris. & ēt solū dyafrag
matis cū fit a comprehēsione a stomacho. ¶ Am
plius peripleumonia ē talis egritudo. ergo peri
pleumonia ē asma. ¶ Consyderandū ꝙ asma
q̄nq̧ ē nomen generale ad omnē constrictionem
anhelitus. siue sit cū febre. siue n̄ siue cū materia
siue nō. siue apostemās. siue n̄. quō q̄nq̧ sumit̃
4° continentis ca° prīo. Alio modo sumit̃ asma
pro difficultate anhelitus. siue sit constrictio an
helitus. siue non. facta a causis materialibus nō
apostemosis. siue cōiūgatur febris. siue nō. uel a
causis. nō materialibus. Et hoc modo uidetur i
telligi sermo Auic. in toto cap°. qđ pateʒ quia
loquitur de malo anhelitu a malis cōplesonib⁹
ēt exiccatiuis. & a nocumento in neruis. Ista aūt
licet possint cadere in cap° cōstrictionis anhelit⁹
Pri⁹ tñ sunt de ca° difficultatis supra de cōstri
ctione anhelit⁹. ʒ° mō summit̃ asma ꝑ malicia.
āhelit⁹. facta a materieb⁹ grossis & uiscosis exi
stentib⁹ i pulmone. Vnde 4° cōtinētis. p° ca°. as
ma ueraciter ē qđ in partib⁹ cānalis pulmonis
hēt humiditates itꝰtas uiscosas ꝓhibētes ex uis
cositate ipsarum ne trahatur quantitatis aeris
oportuna. Et licet Auic. generaliter posset sum
mere asma primo & z° modo. principaliter tñ
in hoc ca° exequitur in cura asmatis. ʒ° modo.
¶ Ad cōtraria dicēdū qđ asma ē egritudo &
ē accidēs ut notū. ¶ Ad zᵐ dicēdū qđ uerū as
ma ē egritudo in pulmone. & hūc. principaliter
diffinit. Nō uerū aūt ē ēt pectoris egritudo. sʒ
per cōitatē ab aliꝭs causis. ¶ Vel dicēdū qđ cuʒ
dixit pulmonis. intellexit ēt pectoris sʒ qa pul
mo ē principali⁹ saltē cordi immediatū organū
anhelit⁹ dixit pulmonis. ¶ Ad tertiū dicēdum
qđ peripleumonia ē mod⁹ asmatis. uꝰqꝫ nō ē
sermo de hac malicia anhelit⁹ apostemosa in q̃
patiēs &c̃. Ex h° patet que malicia anhelitus
uocat̃ asma. qa ē illa in qua patiēs frequēter an
helat cū labore. sicut accidit ꝓfocato absq̧ festi
nantia. aut festinato i itinet̃. imo ꝓprie h° nomē
asma summit̃ a malo anhelitu hominis festina
ti in uia. ut Paulus ponit. ca° de asmate. cū dicit
omnis mal⁹ anhelit⁹ extra sanitatē quasi coarta
tus frequens. aut qui ē difficilis frequens. & ꝑ

cōsequēs cadit anhelit⁹ ꝓparatiōis nō ē ali⁹ q̃
asma difficile. & sic uidet̃ mens Pauli & Auic.
in ꝓcessu. & sic pn̄t uocari asma squināsie peri
pleumone & multe aliaꝝ egritudinū. quaꝝ non
rememorat̃. qa pendent illa asmata ab illis cāis
ꝓlixe discussis. ¶ Ex qb⁹ apparet qđ Auic. nō
dixit ab anhelitu ueloci. sʒ dixit frequēti. qa an
helit⁹ frequēs frequēter cōicat cū asmate. sed
uelocitas nō. qa zᵐ diuersitatē uirtutū possunt
fieri tardi & ueloces. ¶ Sʒ cōtra. qa sup̃ dixit
qđ anhelit⁹ habētis asma ē ex eis qui sunt ue
loces. ¶ Dicēdū dupꝉr. Primo qđ forsan ibi nō
sumpsit asma generaliter. Vel aꝉr & melius ꝙ
omnis asmaticus nō habet anhelitū ueloce͂ iquā
tū oportuit defectui magnitudis subuenire ꝑ
uelocitatē. ita qđ in sui ratiōe esset uelox. sʒ h°
nō semper cōtingit pp đfectū uirtutis. ¶ Cōtra
supra dic̃ qđ i habētib⁹ asma uirt⁹ ē remanēs
¶ Dicēdū qđ loquit̃ respectu illoꝝ qui habēt
i pectore sanē. Sicut ē anhelit⁹ &c̃. Simile exm
plū ponit̃ i cōmēto affoꝝ. tertie ꝑticule Seniori
b⁹ uero factis pichimia. ¶ Et hec. ¶ Hic prīo
ponit diuersitatē quādā ex etate. z° ex causis &
modis eaꝝ. ʒ° ex gradu ei⁹ 4° ex ꝑmutatiōe. zª
ibi. & quadoq̧ fit. ibi ʒª. & quandoq̧ asma fit.
ibi 4ª. & multotiēs. Pria in duas. prīo facit qđ
dictum ē. z° addit duos cañ. zª ibi. & augetur.
¶ Causa primi ē defectus uirtutis. & quia cōti
nue catharizant ¶ Vñ Branchi & corize in ualde
senibus nō maturantur. secūda particula affoꝝ
¶ Sʒ dices. quare Mesue dicit qđ mulieribus
uel senibus non sepe accidit. ¶ Dicēdū ꝙ forsā
uꝉt dicere ꝙ sepe accidit aut cꝰpat decrepitis ãt
nō. sepe & hoc ꝙ humores sunt qeti i eis. Citi⁹
aūt sanat̃ mꝉier. quia accidit a parua cā. Et dicit
ꝙ habet paroxismos cōtinuos. s. quādo est a ma
teria similes in breuitate epꝉie & spasmo.
¶ Contra Mesue dicit in hoc capitulo. si perio
dus non declauerit usq̧ ad. xl dies. ¶ Dicēdū
ꝙ paroxismorum asmatis. quidam est cois de ā
no in annū. & ille pōt durare. xl. dieb⁹ & ultra.
et hēt paroxismos ꝑticulares. s. plures. Ali⁹ est
paroxismus particularis. & ille oʒ ꝙ sit breuis.
quia cum tāta anhelit⁹ malicia nō diu pōt stare
uita. ¶ Et quandoqʒ. ¶ Hic ponit causas. &
habet partes. z°. sicut. z°. causas ponit. ibi zª. &
quandoqʒ. ¶ Pria cā est materia uiscosa gros
sa in partibus pulmonis. uel circa. Ponit autem
circa hāc diuersitates tres. Prima ex parte loci.
quia ē in pulmone. uel in arthariis pulmonis. ꝉ
in cānulis paruis trachee que terminant̃ ad su
periora pulmonis. & sunt suctores materierū. ꝉ
in cāna. uel in corpore carnis pulmonis q̃ ē caro
rara spongiosa. quasi tres uacua ꝉ i locis uacuis
& spacio pectoris. ¶ Secunda diuersitas est qa
ille materie. uel ueniūt ab aliꝭs mēbris. ut capite

i regionibꝰ meridionalibꝰ.qa aggeregāt n ſtas
humiditates in capite.aut alio mēbro aggrega
tas ex malicia pulmonis.uerbigratia.mala com
plexio frigida debilitando digeſtionē pulmonis
ē cā.ꝙ in modū cuiuſdā rorationis multiplicenꝭ
humiditates qa multiplicanꝭ ſecūdū oēm porū
ſicut res.& ideo dicit rotificat.Si aūt humores
ñ ſint in pulmone.ſed in ſtomacho.& patet. 3ª
diuerſitas ē ꝙ ēt nocent multitudine. Et qñq
qualitate.ſ.groſſitie pprie & uiſcoſitate.¶ Et
qñq ſiccitas complōnalis pulmonis. dicitur hec
ſiccitas ſed ex conſumptione humidi.dic.ē exica
tio.Raro aūt tanta ſiccitas fit in pulmone ꝙ ex
hoc cōgregeꝭ & fiat aſma.ut Raſis 4º cōtinen
tis capº primo.¶ Et quādoq fit ex frigiditate.
¶ Hec eſt tercia cā.& intelligiꝭ frigiditas con
ſtringēs.qa de frigiditate generāte materiam ī
pulmone iaȝ dixit.¶ Quarta cā eſt nocumētū
cōicatū a neruis.differt hec cā i quātū ē defectō
pectoris ex nocumēto neruorū per cōmunitateȝ.
Iſta cā ē diſtincta a ſupioribꝰ. In quātuȝ uero
dicit de catharro expulſo ad ipſum pulmonem
ex ipſis mēbris.illa cā dicta ē ſupra in pria cā.
¶ Quita cā ē ſtomachi replectio & tūc inq̄tuȝ
eēt replectio cibalis differt a cā zª. In q̄tū uero
hic eēt ſermo đ repletōe materiali ab hūoribus
frigidis i eo ꝉ i pectore iā dictū ē hº i pª cā aſma
tis.& forſan ꝙ differt hec cā a pª.qa humores
ſtōachi & epatis frigidi poſſunt ledere.uꝉ pene
trādo uꝉ reſudādo ad ſpūalia.& ſic dixit de eis
in pria cā.licet & dixerat de comprexione.uꝉ de
cōprimendo.& ſic pricipaliter dixit.¶ Hic gº
collige qđ epar & ſtomachus poſſunt facere aſ
ma comprimēdo.uꝉ alterando dyafragma et cū
infrigidatur epar et etiam ſtomachus .uel coicā
do materiam.Reliqua ſunt nota.&c̄

SI fuerint. Hic pōit ſigna.& ſolū
zm quattuor cauſas.Primo eiꝰ qđ
fit ad hūoribꝰ groſſis.& uiſcoſis.
& fuit pria cauſa.zº eius qđ fit a
ſiccitate.ēt fuit cauſa zª.3º eiꝰ qđ fit a uētoſita
te.& fuit 3ª cā.4º eiꝰ ꝙ fit a frigiditate pulmo
nis.& fuit q̄rta cā.zª ibi.& ſi fuerit a ſiccitate.
3ª ibi & ſi fuerit propter uentoſitatē 4ª ibi.&
ſi fuerit ppter frigꝰ.¶ Modo nō poſuit ſigna
aliaꝝ cauſarum.qa aliūde intelligūtur.¶ Si
gna facti ppter nocumentū a nucha & cerebro
intelligūꝭ ex ſignis egritudinū cerebri ſen priª
& nuche ſen zª.¶ Signa propter coitatem uici
noꝝ.ut ſtomachi & epatis intelligunꝭ ex ſen 13ª
& 14ª.¶ Signa eius ꝙ fit a uaporibus fumo
ſis ſunt ſic̄ ſigna eiꝰ qđ fit a uētoſitate mꝉta cū
ſignis febrium facientiū hos uapores.Paruitas
uero pectoris eſt res ſenſibilis. Pria in tres.prio
pōit ſigª quādo materia eſt in ſpūalibus.zº qñ

ē propter cōitatē.3º qñ eſt ſanies p eruptionē.
zª ibi.& ſi fuerit.tercia ibi.& ſi fuerit ab erup
ptione.Prima in tres.primo ponit ſigna quādo
materia eſt in cāna pulmonis & ramis eius.zº
qñ in uenis.3º quādo ē in ſpatio pectoris.zª ibi
& ſi fuerit in uenis.3ª ibi.ſi autē fuerit extra.
Prima in duas.primo ponit ſigna eius in ſe. zº
ut uenit aliūde uel nō.zª ibi.& ſi fuerit hūores
ex catharro.Dixit huiditates.aut pp materias
que multū recedūt a forma hūorali.aut pp ma
terias quas pulmo p ſe aggregat rarificādo pp
malā cōplōneȝ frigidam.¶ Ponit autē primū
ſignuȝ.& eſt conſtrictio anhelitus in principio.
i.loco pricipii circa pricipiū pectoris.ꝉ i pricipio
quātū ad tempus.quia ſtatim cum icipit appȝ
ſtrictura.¶ Secunduȝ ſignū eſt excreatio.i. uo
luntas excreandi & labor in hº.& iō dixit oſci
tatione & excreatiōe.¶ Tertium ſignū eſt ma
teria ſtans.& retentio materiei ſtātis.Et uult
in hº ꝙ ſemp uideꝭ qđ materia ſtat & retineaꝭ
i uiis.ita ꝙ quādo actu expuūt credūt expuere
totū qđ opilat.& cū expuerint uideꝭ eis nihil
feciſſe.quia uideꝭ eis adhuc materia retēta.&
hoc propter materierū multitudinē et groſſiciē
& hº eſt anteq̄ declinet paroxiſmꝰ.¶ Quartū
ſianū eſt grauitas ſenſata in ptibꝰ ſpiritualibꝰ
¶ Quintum ſignū ē ꝙ ſputū percipietur ex
ppinquo uenire.Vel poſſet exponi grauitas.i.
difficultas expuēdi q̄uis ſputū ex propinqꝰ ue
niat.Et ſi non.quia aduneꝭ propter debilitatē
uirtutis digeſtiue pulmonis.¶ Et ſi fuerit in
uenis.Per uenas duras intelligimus.ſ.artharias
& ē notū tamē uene dure ſunt uene nō pulſati
les pulmonis.Nā Gal.6º.& 7º.đ utilitate pti
cularū.uolēs diffinire artharias pulmōis uocat
eas ſuctores.& tūc dicimꝰ qđ materia in uenis
quietis pulmonis de ſe nō facit malū anhelitū
ut apparuit in Antipatio medico 4º đ iterioribꝰ
ſȝ hº erit quādo materia illa cōicaꝭ cāniſ pulmo
nis.& qa uena cōicat cordi.iō pōt facere termo
rē & ſincopim.& mꝉto magis ſi fuerit i artha
riis Eſt aūt pulſus diuerſus propter uirtutis
ag̃guatiōeȝ.& ē ualde frequēs.niſi iā ſit defe
ctus ppinquus morti.& Gal.in cōmēto pulſuū
caº.de pulſu orthomie.¶ Tremuloſus. cū eſt
tremor cordis qui pōt interficere.Dic̄ tamē qđ
plurimū ē termuloſus.hº erit quādo ſtat uir
tus que ppter neceſſitatē fortiter cōcutit artha
riā.& nō ē hic pulſus tremulꝰ ſequēs tremorē
cordis de quo ē dictū.¶ Si aūt.i.ſi materia eſt
in ſpacio pectoriſ.nō facit tuſſiȝ niſi cōicet pul
moni.& iō ſaluaꝭ lr̃a affirmatiua & negatiua
Si aūt nō fuerit extra ſpaciū.ſ. pectoris.& cō
cordat cū dict ſ ſup̃ in ſigniſ cōſtricti anhelitꝰ
¶ Et ſi.¶ Hic ponit ſigna materie aliunde ue
nientiſ & alibi exiſtentiſ.Et licet dixerit ſigna

eius qđ fit a catharro.dixit id secūdū qđ signi
ficat motum quoadunatur materia.s. subito.
¶ Hic autez ponit signa scđz ꝙ uocat mēbra a
quibus uel in quibus est materia.ul' uenit.qua
coīcatione leduntur spūalia.& ideo hic sermo ñ
ē ille.Principioꝝ.s.mēbrorū.s.cerebri & nuche
a quibus pōt uenire materia.& scđz hoc cadit i
pª causa asmatis.Si aūt exponatur principiorū
i.cerebri & nuche.ex quibꝰ pōt ledi anhelitus p
coītatez solius male cōplonis & per uiā đbilita
tis.tūc hec signa erūt quarte cāe.que quicqd sit
preterit in prima fen.& 2ª huiꝰ tertij.Vicinoꝝ
epatis & stomachi.A catharro.s.scđz ꝙ ab ipo
cerebro dispositō catharri dicta 5ª huiꝰ ¶ Et si
fuerit ab eruptione saiei.¶ Sed tu dices.supra
ñ est facta mētio de saniosa materia.¶ Dicēdū
ꝙ dedit intelligi supra cū dixerat materias istas
grossas qñq, effundi a capite.& qñq, ex locis a
liis.ut per loca alia ītelligamꝰ oēm partē a qua
pōt ueīre materia & descēdere ad pulmonē &
pectus scđz quēcūq, moūz ueiat.uel per fluxū.
ul' per erruptionē apostematis.Etiaz Auic mul
tas cās dat intelligere.sic notas ex dictis.Iaz eni
in capl'is supra dixerat de sanie ꝙ pōt constrige
re anhelitū.& scđz hāc uiā in fine capl'i de asma
te poīt curā eius ꝙ fit a caliditate.& tñ in cāis
asmatis nō posuit caliditatez.dans ītelligere ꝙ
si asma non accipitur ita stricte.sed p malicia
anhelitꝰ que ē difficultas.quāuis nō sit cōstri
ctū esse qđ pōt fieri a calore. & ab oibus cau
sis difficultatis anhelitus supra dictis.¶ Et si
fuerit a siccitate.administraṫ.s.extra iūgendo.
¶ Et si fuerit leuitas.qa nō ē materia humora
lis.¶ Et si frigus poterit facere asma in cōstri
gendo ēt.& hº pōt facere subito cum est ex cā
extrinseca.ut ambulatiōe in frigido aere.Et pōt
faceṙ aggregādo materias frigidas.& tūc ipuz
asma fit paulati sicut decrepitis accidit.Et 2ᵐ
hoc illa nō ē 3ª cā dicta supra posita.imo clau
diṫ in pria.sz dat ītelligi illā per hº oppositum
qª pōt fieri subito.

IN facto ¶ Hic poīt curā asmatis
& qa.in hº posuerat curā ml'tarū
specierū mali anhelitꝰ.iđo poīt 2º
curā reliquaꝝ specieꝝ mali anheli
tus.2ª ibi.si fuerit.Prima in.8º.pº ponit curam
facti ab humoribꝰ grossis uiscosis stātibꝰ i pul
mone.siue sint ibi congesti.siue aliūde uērint.2º
facti p uapores.3º facti p uētositatē.4º p catha
ruz a cerebro.5º p coītatē a cerebro & nucha p
neruos.6º p siccitatē.7º p caliditatē.8º per fri
giditatē.2ª ibi.in asmate aūt a cōstrictiōe.Alie
sequunṫ statiz per ordinez.Nō posuit aūt Aui.
curā asmatis facti a cōpressiōe stomachi ul' epa
tis.qa intelligiṫ de cura repletionū stomachi &

epatis ex fen 13ª.& 14ª.Nec poniṫ curaz facti a
paruitate pectoris.quia cura ē cura mēbri ma
crefacti & extenuati que inueniṫ prio liº.fen.5ª
& 4º liº.fen 7ª.¶ Ad primi euidētiā cōsyđrā
dū qđ sicut iacet i mēte.A.cura asmatis de mē
bris grossis uiscosis in pulmōe 2ᵐ plurimū cō
pleṫ ex intētionibꝰ.lz a Mesue dicanṫ.5.tamen
& sextā innuit.si qs cōsyderat.Prima intentio
Aui.est equatio materiei.2ª euacuatio cū meª
euacuatiua.siue solutiua.cū expedit.3ª ē rectifi
catio uite patiētis.4ª diuersio materie ad oppo
sitū.5ª fortis exicatio & diminutio & apertō cū
fortibꝰ eductiuis p sputū.ꝙ semp fit p digestio
ñē.& qñq, post euacuationē ꝙ ante ñ poteramꝰ
facere.6ª est correctio accidentiū.Primo gº Aui.
ponit curā asmatis quo ad intentionē que ē eq̄
tio & euacuatio eiꝰ.2º quo ad intētionē rectifi
cationis regiminis.3º diuertēdo materiā.4º for
tius exiccādo & apiendo & subtiliādo.5º resistē
do accidentibꝰ.secunda ibi & ex regimine bono.
tercia ibi.& oportet ut obserueṫ.4ª ibi distictō
uero medicinaꝝ.5ª ibi.& apud uehementiam.
Prima in tres.nā pº ponit canonē generalē in eq̄
tione & preparatione materie.2º infert quodā.
3º ponit cañ.spāles.2ª ibi & propter hoc antiq.
3ª ibi & ppter hº oportet ut assidue fiat.¶ In
facto ab humiditatibꝰ grossis.i.flegmaticis uis
cosis.quia sic ē secūdū plurimū secundū Mesue
¶ Ad finiendū.i.consumendū cū facilitate &
equatione.& intelligiṫ de finitione.siue p medici
nas solutiuas.siue preparatiuas ad soluendum
siue p dissolutiuas.Totū enim debet fieri suaui
ter.ñ cū forti cōmotōe q̄tum est possibile.¶ Et
si ppter multitudinē.s.flegmatis ñ solū i pecto
re.sed in mēbris aliis.uel ēt ꝙ in pectore sit ml'
tum & ñ intelligit multitudinē.s.sanguis ul' hu
morū.quia tunc cōpeteret flomia.ut reliq aucto
res ponūt.¶ Ad exiccatōez.i.cōsumtionem ma
teriei.¶ Et propter hoc antiqui.¶ Cōsiderādū
ꝙ in asmate medicine opiate congelantes mate
riā.ñ sunt conuenietes nisi uelimꝰ sistere cathar
rū.sic utimur qñq, pill'is đ storace et arnaglossa
¶ Sed tu dices.unde sequiṫ hoc ex predictis.
¶ Ad hoc dicēdū.Primo qđ sicut ñ utimur me
dicis multū calidis resol'tiuis ita nec ml'tuz frigi
dis.2º qđ iste sūt.medicie ml'tū efficaces.& licz
sint tl'es ñ tñ utiur eis.et psilio ēt ñ possumꝰ uti
qđ ē minꝰ frigidū opio.¶ Nisi qđ deꝰ ul't.q̄si
dicat.ñ hñt in hoc aliquā pprietatē ¶ Et ppter
hoc ¶ Hic in spāli poīt hos cañ.¶ Et prio in
medicis preparātibꝰ materiā pulmonis.ponens
quasdā illaꝝ.2º in medicis euacuatiuis.2ª ibi.&
si materia ē plurima.Pria in duas.primo ponit
cañ.2º medicinas.2ª ibi.& ex eis.¶ Primꝰ cañ.
habet quattuor precepta.¶ Primū qđ matera
grossa digereṫ assuefaciēdo.qa paulatiz agēdo

& humectādo. ¶ Cōſyderādū q̄d illa ē humectatio que potius dicet̄ molificatio preparās ad d̄bitā reſolutiōez materie. ut que fit cū d̄coctione camomile paſſularū & ficuū. & ſi expedit cū parum fortiorib⁹ z^m materiā. ¶ Res eniз que in materia groſſiori eſſet mollificatia. uerbi gr̄a decoctio rute ꝟ calamētii materia parū groſſiori eſſet fortiter reſolutia et exiccatiua. ¶ Conſidera ergo bene et uidebis quare auctores nr̄i diuerſificant̄ i ponēdo has medicinas quib⁹ incipimus et ꝓcedim⁹ i cura aſmatis. ¶ Secundū ꝑceptū ē q̄d qn̄ tu ꝑpas materiā. alꝛ medicinā. non uteris puro inciſiuo uel ſubtiliatio. Vt de nō icipias cū puro ſucco q̄lle. uel cū medicamine de ſynapi. aut de ſemine urtice. uꝛ rute. qa labor exiēs ex eis & iobediētia materie. qa pp groſſiciē n̄ ē apta uniformiter reſolui faciunt ulcera pulmonis. qa materia exacuit̄ ꝓpter iflāmatōez & exiccationē. Vnde plus ulcerat̄ pulmo. Etiaз ille medicine ualde exiccant pulmonem. uel labor in difficili tuſſi que conſequit̄. ¶ Tercium ꝑceptū ē. ꝙ tu n̄ utaris ꝓuocatis. ¶ Dubitat̄ de hoc. qa ſtatim docet uti rubea & ariſtologia. Item infra docet uti calamēto. Itē quarto continētis Raſis docet uti ſeminibus citrulorꝝ. Item ſyrupi fiunt a Meſue in quib⁹ ponit̄ radix apii & feniculi. & oīa iſta dicta urinā ꝓuocant. ¶ In cōtrariū ē. A. hic & Raſis 4° cōtinē. ſ. prio ca° frequēter eni repetit canonē iſtū. ¶ Dicēdū q̄d materie faciētes aſma ſi ſunt in pectore & d̄bēt ꝑparari ad expulſiōez & expelli. & ſunt groſſe & uiſcoſe ut ſuppōit̄ nō cōpetūt diurētica inq̄tū huiuſmodi. Rō huius Aui. ē qa ꝓuocatia educūt partes aquoſas p uias urine & dimittūt groſſas. Naз ſi materia aſmatis debet euacuari couenietius euacuat̄ per ſputū q̄ per urinā & ſi per aliaз partē. q̄ per ſputū oporteat euacuar̄ eas. meli⁹ fit cū medicinis ſolutiuis que totam materiā educūt. ut cū agarico & coloquintida. ¶ Sciēdū tamē q̄d. A. ſignāter dixit in quātuз ꝓuocāt. Primo qa medicine ꝓuocatiue poſſunt habere uirtutē aliā potētiorē ꝓpter quā eſſent utiles ut praſſiuз. lз ſit diureticū. ut capilꝛue. tamē ineſt eis uirtus pectoralis exuberantior. Secūdo ēt qa medicine alique poſſunt eſſe ꝓuocatiue in mēbris ſtantibus circa epar & renes que tamē nō attingerent cū uirtute ꝓuocatiua ad ptes pectoris. Tertio qa poſſet uti una medicina que in doſi mꝛta & ſola ꝓuocaret. ſз i ꝑua quātitate & miſta cū aliis rebus ducētib⁹ eaз ad pect⁹ eēt diuiſiua. & ſubtiliatiua. ¶ Ex qb⁹ ſi intelligis ceſſant omnes inſtātie. Concedit aūt hic. A. rubeā tinctorū ꝓpter alterū triū. Vꝛ qa materia aſmatis habз minerā ſuā in epate. cui⁹ ſignū ē groſſicies i epate. & ꝓpter eius cōfortatiōem cū hac datur abſinthium & eupatorium

Vꝛ quia prouocatiua quibus inconuenienter fuiſti uſus ꝑcipitauerunt materias ſuperfluas in epate. cuius ſignum ē groſſicies. & nō potuerūt illas cōplete educere. & ideo pro complemento eductiōis dam⁹ diuretica. licet ſit aliquis error tamen error precedens cogit ad illum pp minus malū. Vel qa preuocatiua ſimꝛ conferūt & epati & pectori. ſit epar. ſiue miera materie. ſiue ſit nouiter leſū a duriticis quib⁹ uſ⁹ fuiſti icōuenienter. Et hoc uidet̄ dicer̄ cū dixit. Cōiūgit iter duas res. i. inter duo iuuamēta. ſ. pectori et epati in quo eſt groſſicies ex materiis. ¶ Quartum preceptum eſt. quod ſit puer &c̄. patet. et forſan uult quod retificet̄ lac mr̄is. ¶ Et ex eis ¶ Hic ponit res preparantes materias. et tu accipe alias medicias que ponent̄ ſtatim infra. ut decoctione ficuuз &c̄. ¶ Abſq̄ unguēto ne opilet poros. niſi accidat laſſitudo ex fricatione. qa tunc ad mouēdum nocumentum laſſitudinis in ungimus cū aliquo unguento. ut cuз iſopi ceroto. uel cū oleo de lilio. ¶ Sed tu dices quō eſt ꝙ auctores conantur mꝛtum ad unctiōes pectoris. ¶ Dicēdū q̄d ſi tu intēdas cū fricatiōe ad reſolutiōez & apertiōez porꝝ nō oportet inūgere uel forſan Aui. intellexit per unguentū oleum dulce quo utimur ad laſſitudinē poſt fricatōez quāq̄. Et ſermo accept⁹ ē a Serapione tractatu z° ca° de aſmate. nec ēt unctiones que fiunt ad reſolutionē harꝝ materierū. debēt fieri cū oīmoda oleorū remanētia. ſed abſtringēdo. ut Serapio iuuat ¶ Abrotanum &c̄. quādo uis fortiter exiccare & reſoluere. ideo dixit in quibuſdam horis ¶ Et ſi materia. ¶ Hic primo ponit qn̄ & cū qbus debet purgatō fieri. z° qd fiēdū poſt purgationē. 3° ponit medicinas quaſdā conueniētes z^a ibi. & ex regimine 3ª ibi. & elleborus. ¶ Conſyderandū ꝙ medicina ſolutiua debet dari in aſmate. obſeruatis trib⁹ conditionibus ſpecialiter. Vna q̄d materia ſit aptata. qa enim eſt uiſcoſa groſſa & trahit̄ a medicina p uias anguſtas multū. requirit̄ ꝙ ſit digeſta. Et hanc conditionem. Auic. intelligit ex cañ. primi libri fen. 4^a. & ex eo q̄d ſtatim ſupra dixit. Secunda conditio ꝙ materia ſit pluria. et i hoc ē diligēter attēdēdū. qa ſi materia que iacet in pectore ſit talis mēſure ꝙ medicus credat eā per ſputū euacuare. nō eſſet couenies uti farmatia ut notū ē. Si aūt ſit āplior. uel cum hoc ſit in locis extra pectus ſua miera. Cogimur ad medicinas ſollutiuas. Tertia ē ꝙ nō detur medicina ſtāre actuali paroxiſmo. qa timor ē de uirtute infirmi. ita precipit. Meſue. ut infra declarabitur. ¶ In illa mūdificatiōe. i. facta mūdificatiōe. quia ſecurius utimur uomitu poſt medicinā ſolutiuā quā ante lз quādoqз an̄ poſſimus. ¶ Et debilitatur res. i. egritudo quia qn̄ ē materia mꝛta timetur ne per uomitū

moueatᷣ uersus pectꝰ ampliꝰ. Et helleborus abſ
que timore cõcediᷣ condecenter p̄paratᷣ. ¶ Du
bitatᷣ qa supra docuit finire humiditates cũ faci
litate & equalitate. ſed helleborꝰ & coloqntida
nõ ſunt huiuſmodi. nec aliqua medicinarũ ſolu
tiuarũ qbꝰ utimur ad materias groſſas pectora
les. ¶ Dicendũ p° qđ facilitas & equalitas que
pcipiebanᷣ in medicinis aſmatis erãt ad digerẽ
duȝ & euacuãdũ p ſputũ. ſed medicine que per
ſolutionẽ uentris debẽt euacuare ñ poſſunt eſſe
faciles in pectoralibꝰ mẽbris groſſis. Et poteſt
dici cũ hoc ꝙ medicine ſolutiue qbus utimur in
huiuſmodi mẽbris. quis in earũ natura ſunt di
ficiles. quia materias groſſas & longinquas eua
cuant. tñ oportet ꝙ modis conſolationis & doſi
remiſſa fiant faciles. ¶ Danich eſt pondus. z.
granorũ ordei. ¶ Sextariũ autẽ maiꝰ ẽ liber.
z ℥. & inuenitᷣ pro. ȝ. 6. & duobꝰ danich. Dynꝰ
dixit ꝙ ponitᷣ tãta quãtitas ad pũocãdũ uomitũ
¶ Et ex regimine. ¶ Hic põt dici ꝙ icipiat ps
in qua ponit curam aſmatis quantum ad inten
tionẽ terciam que eſt rectificatio regiminis. Et
p° quãtũ ad uentris lenificationẽ quã multum
omnes collaudãt. & ad hoc multa ponit Auic.
ut cappares &c̃. ¶ Ouorũ taracorũ. ¶ Hic ẽ
ſermo Serapionis & Meſue. Synõimacõia expo
nũt ꝙ ſunt oua piſciũ. uel piſces exiccati ł ſaliti.
& cõcordat cũ Raſi 4° cõtinẽtis. primo ca°. &
Haliab. et cum aliis q docẽt dare hos piſces ad
ſoluẽdũ acuitate & exicãdũ. Et uolubił. Hoc ẽ
ꝙ dicitᷣ iuleb. uide Simonem. Aureus. eſt quãdo
q. ȝ. i. quandoq minꝰ. & qñq plus. ¶ Et rob. i.
ſapa. ¶ Et ſimilr. ¶ Hic accipit medicinas e
quales ad preparanduȝ materias. ¶ Et ex regi
mine. ¶ Hic ẽt poſſet incipere pars in qua poĩt
curam aſmatis quantum ad rectificatiõeȝ regi
minis. cum illud qđ preceſſit ſit medicinale re
gimen. ¶ In cibis. ¶ Hic apparẽter incipit cu
ram aſmatis per dietam. Et prĩo hoc. z° deſcri
bit q̃ſdam medicinas. zª ibi. medicie. Similis ei
quam prediximꝰ in exercitio. qa ſicut de paruo
exercitio itur ad plus. ita de cibo. Nuclei. i. illa
quibꝰ hoies utunᷣ poſt cibum. ſiue in zª mẽſa
que aĩr dicitur tragemata. Araſede. i. naſturciũ
Gazel eſt animal ſimile caprioli. ſup ꝗ lr̃mẽe ul
pis oẽs cõueiunt. Sterne coturnices perdices que
ſic coĩter uocanᷣ. uide que ſcripſimus z° cañ. c°
de coturnice. lingua arietis eſt arnagloſſa ad ali
quã cõfortationẽ cũ ſiccitate Vina antiqua &c̃.
totuȝ hoc fit ad materieꝝ ſubtiliationẽ et reſo
lutionẽ. ¶ Sed dubitatᷣ đ q̃ntitate uini. qa Ra
ſis 4° cõtinentis. z° ca°. dicit uinuȝ tenue & ſub
tile. & facit ad huiuſmodi paſſionẽ ſi in potu ac
cipiatur in multa quantitate. ¶ Dicendũ ꝙ for
ſan in loco cibi debet eſſe in quãtitate pauca. &
cũ materia ẽ ꝓrima. ſed loco medicine. & cũ eſt

digeſta põt dari multa quãtitas. & oportȝ i h°
conſyderare naturaȝ materie & cõſuetudis &
alia ex quibus põt iudicari mlta. aut pauca q̃n
titas dari. & hoc forſan innuit Auic cũ dixit. &
qñ uolũtas &c̃. Inter cibum & potuȝ qa poſſet
cũ iã ẽ hora tranſitus cibi a ſtomacho ex aqua
ł ex aliquo potu grauari ſtõachꝰ & dyafragma
¶ Balneũ. materia cruda & multa exiſtente. &
cõiter eliquatᷣ materia aſmatis per balneũ. ergo
&c̃. ¶ Sõnus. Dic̃ Serapio & Raſis. 4° cõtinẽ
tis qđ i ſanis hominibꝰ ſonnꝰ fac̃ aſma. & ideo
ualde debet caueri in eis. ſ. ſuperfluus. Et ideo
melius ẽ qđ declinet ad uigilãdũ q̃ ad dormiẽ
dũ. Spaciũ. ſ. iter cibum & ſomnũ Et laſſitudo
& caliditas. ſ. ex uigilia. ſunt eni qui poſt cibum
laſſantᷣ & inflãmantᷣ ſi nõ dormiũt. & cãs hic
dicere eſſȝ prolixũ. ſȝ cõſydera unã precipuaȝ.
ſ. ex cõſuetudine dormiẽdi poſt cibũ. Potatᷣ pꝰ
cibũ. ſ. anteq̃ ſit digeſtus. ut Gal. 7°. terapeutice
Medicine. ¶ Hic deſcribit multas medicinas
ſolutiuas. & ſunt ſepteȝ. & ultimo ponit unũ ca
nonẽ in uſu medicinarum ibi. in reliquis uero.
¶ Nota hic pilłas đ agarico quibꝰ põt uti bis ĩ
menſe. & cõſydera in eis medicinas euacuantes
& cõſolãtes qđ hic ñ ſcribo. Credit uero Alber
tus & Bertuciꝰ eſſe doſim ſupfluuã. ȝ. ij. ſȝ uidꝫ
Meſue in antidotario qui tantũ cõcedit. & illa
doſis nõ ẽ magna ſi cõſyderes. ¶ Et. ſ. cliſtere
ſit ex eis que ſunt ſ. c̃ aq̃. ¶ Scea &c̃. & expoĩtᷣ
ſticados uel abrotanũ ¶ Cotilia ẽ ℥ 9. ¶ In reli
quis. Iſte cañ. apud Raſis 4° cõtinẽtis. p° cap°
eſt generalis. & conſimilr inuitur a Serapione
z° libro. cap° de aſmate. Sed ſermo. Aui. uidetᷣ
eſſe ſpãlis in alijs medicinis q̃ ſint medicie fortes
de quibus dixit. & licȝ đ omnibꝰ medicinis poſ
ſit intelligi ille canon. tamẽ de medicinis altera
tiuis uidetᷣ magis uerꝰ quãtũ ad primaȝ cauſaȝ
quam dat Aui. Nam medicine ſolutiue fortes
ñ uiderentᷣ nobis ita poſſe aſſuefieri. ſicut medi
cine alteratiue. qa medicine ſolutiue ſunt nobis
magis extranee & in uſu nõ ſic ſunt ſic frequẽti
& ideo p opationẽ & uſum cũ eis uidetᷣ qđ ñ
debeãt opari ĩ nobis. & h° ẽ qđ dicit ñ cõtinuetᷣ
una medicina. Et amplectatᷣ eã natura. ſ. qa fiet
nobis conſueta. & ab eo qđ conſuetũ ẽ res ñ pa
titur. 4ª primi. p° ca°. Secunda cã quã aſſignat
Auic. ẽ cõis medicinis tã ſolutiuis q̃ alteratis.
ſ. pprietas que currit inter medicinam & corª.
Si ergo multas medicinas experieris q magis
pdeſt. & conſyderet ſubtilis ſpeculator. ꝙ illa
cã ẽt plus apropriatur medicinis que operantᷣ
a qualitate q̃ ſolutiuis medicinis. & ideo dixit in
reliquis. ſed declarare hoc eẽt prolixum. ¶ Et
opȝ ut obſeruetur. ¶ Hic ponit curã aſmatis.
quantũ ad intẽtionẽ quartã q ẽ materierum di
uerſio & prohibitio curſus. & utitur exẽplo in

catharro.qa si asma ē ex catharro.cura catharrū
ut sciuisti fen.5ª.& ꝑcipue intende euacuationē
materie catharri.& dat tibi intelligere oia que
sunt diuertētia de fricationibꝰ & uētosis & me
dicinis rubificatis supra caput.que omnia uult
ꝙ tu hēas mēti ex capitulo de cura catharri.Et
sic intelligit si materia eēt ab epate uł stomacho
eo ꝙ intēdas ad illa.Et qn̄q ꝓhibemus cursum
materieꝶ cū stupefactiuis uel stipticis.& ideo
subdit.Et qn̄q ponūt̄ i eo.s.medicine ad cathar
rū narcotica.ut opiū & iusquiamum.lutū autē
armenū laudat̄.quia ñ est narcoticū ut opiū.&
hēt uirtutē figēdi & sistēdi fluxū materie ad
pectus.Vsus aūt illorū esset uel tenēdo in ore.ł
gargarizando.uel forīr ādo pilłas & trāsglutiē
do illas.uel faciēdo sufiumigiū.et ēt odorando
secundū ꝙ medico uidet̄.Sed dices ꝙ illa narco
tica ñ uident̄ couenietia in hoc asmate.qa mate
ria ē frigida grossa.ut supra ponit̄.¶ Ampliꝰ
materias frigidas grossas possumꝰ sistere cū re
bus calidis stipcis .ut myrrha spica et olibano
et similibꝰ.ut Mesue inuit.¶ Dicēdū ꝙ sermo
Auic.hic forsan refert̄ ad calidas materias sub
tiles ut sit sermo incidēs.uel forsan refert̄ ad ca
lidas materias et frigidas.que cū sint in actu ca
sus a cerebro possibile ē q̄ sint subtiles.s.fluide
Cum aūt iā in pectore quiscunt congelantur et
ingressant̄.et iō eis.actu qescētibꝰ ñ utimur si
stētibꝰ catharrū.s.narcoticis et similibꝰ.sʒ i illis
que fluūt et ꝑprie facta euacuatōe.et narcotica
qbꝰ in frigidis morbis utimur sunt narcotica
mista cū calidis medicinis.ut cōiter tyriaca noua
et pilłe filij zacharie descriptione Mesue.caplo
de catharro.et sic ēt in frigida lutū sigillatū cō
miscemꝰ cū spica & olibano & similibꝰ.Ista tn̄
materia queratur ex caplo đ catharro.s.quādo
debemꝰ uti opiatis & quibus necessitatibus ad
illa mouemur.¶ Distinctio uero.¶ Hic ponit
curā asmatis q̄tū ad qntā intētionē q̄ lʒ ꝑferat̄
una generali itētōe.hʒ tn̄ sub se ꝑticulares itētō
nes.Hec autē quinta intētio est finitio.seu con
sumptio materierū.et in hoc ē itētio i exiccatōe
illarū et resolutione.et ꝑ sputū euacuatio.et tał
euacuatio fit diuidendo eas fortiter et faciliādo
eas & uias earum ampliando.& totuʒ hº.fit ꝑ
medicinas fortes quarum usus est post digestio
nē materieruʒ cuʒ medicinis superiꝰ dictis leui
bº.Et etiā post euacuationē cuʒ medicinis soluti
uis si materia fuerit multa.Ergo apparet ꝙ usꝰ
istarum medicinarum que hic ponunt̄ non com
petit in pncipio propter causam.dictam sepe.
Apparet etiam ꝙ aliquando ante eas damꝰ me
dicinam solutiuam.ut cū materia fuerit pluria
ut uoluerit supra Auic cuʒ ait.& si materia est
pluria.Apparet etiam ꝙ aliquādo nō damꝰ eā
quia materia digesta exn̄te &.nō multa finit̄ ꝑ

medicinas sputatōis & exiccatiōis et resolutōis
materierum.& ita inuit sermo.Me.auctoritate
filij zacharie i hoc caº.& si datis medicis faciē
tibus spuet̄ postq̄ digesta est materia.& nō cō
sequaris finem.signū est qđ materia ē amplior
q̄ per sputū possit euacuari.et ideo poteris 3º
loco dare medicinam solutiuaʒ.ut precipit filiꝰ
zacharie.Isaac nō curauit dare solutiuū postq̄
dedit digestium.& anteq̄ daret medicinam spu
tatiuam forte credens materiā.eē multā.Ex q
bus patet solutio ad questionē qua queri possʒ
an cuʒ cessamus a digestiōe materie asmatis.
uerbigr̄a cuʒ đ coctione ficuuʒ liquiritie capłis
ue.& c̄.debeamꝰ dare medicinā solutiuā.uerbi
gr̄a pilłas de agarico.an medicam̄ faciens forti
ter spuere.uerbigr̄a loch đ pino.aut de seie urti
ce.aut de squilla.Q uidā antiqui processerunt
una uia.et quidā alia.ut 4º continentis.et Me
sue.¶ Cōsyderandū aūt qđ ex medicinis q̄ hic
ponūtur.quedā sunt que a ꝑprietate cōferrāt
pulmonē ut pulmo uulpis.& eiꝰ usus pōt fieri
ēt in principio & in processu asmatis.Vn̄ pone
batur in regimine uite patiētis asma .Vtit̄ aūt
Aui.eo nunc.ut pulmo defendat̄ ab imꝑssione
nociua que possʒ fieri a fortibꝰ medicinis ad q̄s
nunc procedit Aui.Q uedā aūt sunt que sputuʒ
mouēt diuidēdo materiā & ampliando uiam
fortiter.sicut squilla oppōacū & armoniacū.&
rob.s sapa & similia.& illaꝶ medicinarū usus
ē post ꝑparatiōeʒ materie.sʒ si materie essent
multū frigide uiscose.Iste cedē medicine essent
medicine digestiue.& possemus an̄ digestiōeʒ
eis uti.cōsydera hic.Q uedā aūt sunt que fortiꝰ
mundificant.sicut sunt medicine eiusdē nature
sʒ sunt fortiores.ut semen urtice & similia.&
istis utimur post purgatiōeʒ.Q uedā aūt sunt
fortis exiccatiōis.sicut medicamē de sinapi & đ
sulphure.et suffumigatō cū arsenico.& illa ꝑ
supponūt materias digestas & paucas factas.
¶ Cōsydera tn̄ qđ iste medicine possunt redu
ci ad ordinē ut dicat̄.quedā sunt cōfortatiue a
ꝑprietate.qdā dilatatiue uiaꝶ.qdā diuisiue ma
terierū.qdā exiccatiue fortiter.ꝑrie tres iuuāt
ad expuēdū.sʒ 4ª nō ē medicina sputatiua.imo
fere illis cōtraria.qa medicina sputatia nō dʒ eē
fortis exiccatiōis respectu materie.ut Gal.5º.đ
simplici medicina.Differt aūt medicīa dilatati
ua a diuisiua.qa dilatatia quādoq̄ fac̄ lenifica
tiōeʒ.ut penidie et diadragagantū et similia.
et illa sunt leuia.et a pricipio uti posumꝰ.Q ue
dā dilatāt diuisione et sperarione materierum
a partibꝰ cānaliū.ut squilla.& iste sunt ille eedā
que sunt.diuisiue materieꝶ a ꝑtibus cānaliū.&
uident̄ esse fortiores quodāmō q̄ ille que dn̄r
elargatiue.et tu consyderes hoc.Et hoc est qđ
Auic.hic intelligit qn̄ dicit.distinctio uero medi

cinarū.s.facilitantiū sputū.elargantiū uias.exic
cantiū et extrahētiū materias.et confortantium
pulmonē est medicamē.¶ Dyascorids ponitur a
Mesue cū dicit ꝺ duabus cētaureis ē dictū Ra
sis 4° continentis.Et forsan hoc uoluit Auic.in
ca° de sudore.dum dixit alteratio uero magne.
& aliunde parue.s malicie anhelitꝰ fit cuȝ cēta
urea maiore & minore.& esset sermo ualde in
cidens & extraneus ibi.Conceditur autē maior
cētaurea a principio.quia cparatio eius est debili
or.¶ Timenda est neruis.forsan dubitatū fuit
de hoc dicto.& ideo posita fuit alia lr̄a que dic̄
cassia fistula que mollificando nocet neruis.tñ z°
cañ.ca° de oppoponaco ponitur ꝙ nocȝ neruis
sanis non humectatis.¶ Mistrum est nom̄ pōde
ris trium.ʒ.Rasis 4° continentis poīt istud me
dicamen & non ponit dosiȝ.sed statiȝ in sequēti
medicamine.& similiter hic ponitur qđ deт̄ ad
modum auellane post cibum nō imedietate.&
ulᵗ ex hoc qđ frequēter fiat eius assumptio.
¶ Hasce.i.isopꝰ.Sceha.dicūt qđ est sandonicū
alij sticados.alij abrotanū.Camedreos.i.quercla
qđ tamen nō placet Simoni.¶ Q uāuis sit illic
caliditas.¶ Cōsyderādū qđ licȝ sit.aliqua dis
tēperātia in calore.Auic tamē nō tiet res calidas
nō multū.¶ Arsenicū.¶ Dubitaт̄ qr̄o utitur
h° cū sit corrosiuū & putrefactiuuȝ.ut z° cañ.
¶ Dicēdū qđ si ipsuȝ quiescat supra membꝝ
putrefacit & corrūpit.sȝ datū & mistū cū alijs
nō facit hoc.sicut dicit̄ qđ cepe exteriꝰ ulcerat
& interiꝰ sumptū nō.ut Gal.3° ꝺ cōplonibꝰ.&
Aui.zª primi.Securior tamē modus usus ē p
suffumigiū zᵐ qđ docet Mesue & colaudat.&
ego iam uidi utilitatē magnā.Omnes medicine
cōnumerādo simplices & cōposite sunt circa 38.
Et apud.¶ Hic ponit curā asmatis intēdendo
ād accidens.s.ipsam ꝑfocatiōeȝ.¶ Cōsyderā
dū qđ per horā uehemētie nos possumꝰ intelli
gere paroxisimū.s.cū actu ē asma.& tūc cōnu
merat hic sex intētiōes quas ponit.Mesue que
omnes sunt intellecte ex predictis canonibus &
possumꝰ itelligere ipsaȝ uehemētiā suffocatio
nis in q̄cūq̄ hora paroxismi cōtingat.siue i pri
cipio.siue in augumēto.siue in statu.Et.A.iten
dit ad curā cū elargantibꝰ uias & stati educēti
bus materias p sputū & cū rebꝰ exiccatis forti
bus.& cōsydera mētē eiꝰ.qa pōit tibi tres res
q̄bus nō posses uti.nisi digesta materia.& eua
cuatiōibꝰ ꝑmissis si sunt necessarie.Et suffumi
gatiōes cū arsenico.& ponit tres res securas in
omni tēpore & unctiōes & mistiōes.& res que
ponūт̄ in cibis.& res q̄bꝰ uti potes post aliquā
maturatiōeȝ.s.baurach & nasturciū & reliqua
medicamina q̄ pōit pꝰ.s myrrha crocꝰ cassia.s.
lignea.q̄uis q̇dā sint ita leues qđ ēt āte matura
tioeȝ uti possumꝰ ad lenificandū & āpliādum

uias.ut crocꝰ ter i die.mane.meridie.& sero.&
sit hora a cibo distās.Laudat aūt .G.6°.ꝺ sim
plici medicia.8,°.c° suffumigariōeȝ factā ex fo
lijs farfarele que uocaт̄ ungula cabalina.¶ In
asmate.Hic ponit.patet.& diceт̄ fen.ixª.¶ In
cura factorū ꝑpter uētositatē &c̄.Cochiū uide
tur ꝙ sit nomen cōfectionis dicte ferugine.quia
Rasis 4° continētis numerās confectiones i hac
cura numerat sagena & omorusia.Et alii dicunt
ꝙ est piscis marinꝰ q dicit̄ uitulꝰ.¶ In asmate.
¶ Dubitaт̄ ad q̄d hic repetit curā asmatis a ca
tharro.cū supra sit posita.¶ Dicēdū ꝙ illa cu
ra fit ibi incidēs.quia ꝑprie Auic.intendebat su
pra ad curā asmatis a materia frigida uiscosa i
pectore.& qa intētio in hac cura erat diuersio.
ideo posuit interlocutionē interponendo curam
catharri ad sciendū diuertere.si inde currit ma
teria.Hic uero ex ꝑncipali intentione poīt curā
asmatis a catharro.quia catharrꝰ pōt eē calidꝰ ꝑ
frigidus.Et in somma uertit itētionē suā ad duo
.s.ad materiā in pectore.& ad illā que pōt de
scendere.¶ Sed illius.¶ Hoc asma n̄ debet ꝑ
prie uocari asma.quia ibi nō ē constrictio in uia
sed solū propter neruos ē nocumētū i anhelādo.
& hoc cōitate cerebri uel nuche.Curā aūt dicit
in cap° de difficultate anhelitꝰ in fine capituli.
¶ Iam diximus qa statim scribȝ hic.¶ Factis
uero.s.nocumētis anhelitꝰ.unguēta tenera.s.fa
ciētiū tenerū molle.ut ex mucilaginibꝰ seminum
cidoniorū ut oleo uiolato.¶ In constrictione.ex
quadā cōsequētia sermonis.¶ Hic Aui.ponit
qđ dixerat ꝺ nocumēto anhelitꝰ a siccitate.& ꝺ
nocumento a frigiditate.que larga nominatione
possunt dici asma.Vult ergo loqui de nocumēto
anhelitꝰ a caliditate.licet supra n̄ posuerit ī cāis
asmatis.tamen posuit in causis difficultatis an
helitus & cetera.

SI fuerit.¶ Expedita cura asmatis i
qua cōprehēdebaт̄ cura multoruȝ
modorū malicie anhelitus.¶ Hic
ponit curā reliquaꝝ spērūȝ anheli
tus mali.Et primo multarum ex eis z° in spe
ciali ponit curam anhelitꝰ difficilis.zª ibi.si est
illud.Prima i duas.primo facit h°.z° annectit
cañ.zª ibi.& scias.Prima in.xii.sicut.xii.sūt cāe
scđȝ quas diuersificat curā diuersoruȝ anhelitu
um.ibi zª.& si fuerit causa.¶ Prima cā fuit po
sita in c° de anhelitu magno.& cap° de anheli
tu duplo & difficili.¶ Et si fuerit aliqua mlᵗi
tudo.¶ Hec est zª cā posita in ca° de constrictio
ne anhelitꝰ cū dicebat.aut ex uaporibꝰ fumosis
malis constringētibꝰ itrinsecis.¶ Tercia causa
.s.anhelitus subtilis fuit posita ca° de constric
tione anhelitꝰ.cū dicebat.aut aquosi.¶ Et si fu
erit cā humiditas equalis.¶ Hec est quarta cā

& fuit itellecta supra i capº de constrictõe anhelitus cum nominabat materiã grossã3 uel aquosam.i.subtilẽ in qua dabat intelligere equalẽ et mediam que etiam potest opilare.¶ In grossãtia autẽ materiã.¶ Vult qđ tu intelligas ex dictis supra capitulo de cura catharri.& infra caº de pleuresi.¶ Si aũt fuerit humiditas grossa.¶ Hec ẽ 5ª ca.& patet.¶ Et si fuerit.¶ Hec est 6ª cã.¶ Sed tu dices.in quo differt hec cã a 2ª.¶ Dicẽdum qđ illi uapores & isti sunt humiditates & uapores.¶ Vel dicendum qđ illi uapores ueniũt ex locis.s.ipsis propinqs ptib' spũalib'.Isti aũt ueniunt ex alio.ut a cerebro.uel aliunde.Ista cã ponebatur.in caº de anhelitu prefocationis cum dicebat.& quãdoq; fit illa oplatio in febribus acutis & similibus pter uapores & humiditates etc.¶ Cõsyderãdũ ꝙ debilitas substãtie cerebri ẽ qñ cerebru3 in sua substãtia ia3 defectu3 ẽ confirmate.sicut accidit i fine quarũda3 egritudinum.cũ homo ia3 morti propiquat.Et iã uidemus quosdam longo tẽpore uiuẽtes cu3 catharris incurabilib' ꝑ p malicias cõfirmatas in cerebro.& isti sũt de huius mõi.¶ Diacur.i.dyacodion qđ põt ita cõfortari ꝙ etiã dissolueret materias capitis.¶ Et si fuerit cã nerui.i.debilitati.ut pect' moueri non possit.¶ Hec ẽ 7ª cã que ponebatur in caº de asmate.& postponebatur ibide3.Et intelligebaẽ hec etia3 cã in capº de anhelitu magno.¶ Et si fuerit propter apostema in meatib'.¶ Hec est 8ª causa.& ponebaẽ supra de malicia anhelit' in sermone uniuersali.& in caº de anhelitu difficili.Ista cã põt dici due.s.apostema & malicia cõpl'is in suo caº de cura apostematum partiũ spũaliũ.& in caº cure asmatis a mala cõpl'ione.¶ Et si fuerit cũ coitate.¶ Hec ẽ 9ª cã que ponebatur supra de difficultate anhelitus i suo cº & fen i3ª.¶ Et si fuerit ex frigore.¶ Hec ẽ cã xª.& ponebatur supra capº anhelitus.¶ Alberendina.alnkirdeia est nomen alicuius de magnis cõfectiõib'.¶ Et si fuerit.¶ Hec est.xiª.causa que ponebaẽ supra in capº de constrictiõe anhelit' hui'.in caplis alijs.& ubicũq; tractaẽ de cura male cõpl'onis sicce stomachi.& cura ethice & similiũ.¶ Et si fuerit ex.¶ Hec est i2ª.cã que ponebaẽ sup̃ i caº đ anhelitu magno & in capº de asmate.

SI ẽ. Hic spãliter ponit curam difficultatis anhelit' siue pueniat.ad asma.siue nõ.Et primo ei' que fit a materia humida:cõtẽta in pectore.2º eius que fit a caliditate.3º eius que fit pp neruoꝝ debilitatẽ q mouẽt pect'.2ª.ibi.si uero 3ª.ibi.si aũt.Pria in.d.prio intẽdit ad materia3 que ẽ in pectore.2º ut uenit aliunde.s.a cerebro 2ª ibi.si aũt a cerebro.Pria cã difficultatis ãhelitus fuit posita in caº de anhelitu difficili cum dixit.quãdoq; pter opilatiõem a qua retineẽ.¶ Gal.nundu habem' ubi diciẽ istud.S3 uidetur satis forte medicamẽ ubi fẽ ꝑparatiõe3 cũ requie.sicut pparam' corp' ad helleboꝝ.& p' ẽt facit regimẽ.qđ tu cõsydera.¶ In hora 7ª.iã forte facit suã operatiõe3.¶ Adsindẽ.nomẽ confectiõis.¶ Adromaci.forte itellige tyriacã.¶ Et si egritudo.qa materie iste stãtice.ut plurimũ sunt in capite.iõ dixit &c.¶ Cõsyderandũ aũt.qđ ex his medicis.qdã diuertũt i cõtrariũ.ut ablutio capitis.sternutatiões ligatiões & fricatiões.& cũ hº de materia capitis euacuãt & cõsumũt.qdã cõstrigũt materiã & ꝓhibẽt fluxũ.ut rob đ moris.& qdã euacuãt eã q ẽ i loco ut pille.& electuaria.¶ Calx.i.cinis qa debẽt coq.s.assari i uase figuli.s.quousq; albescat.ut Rasis 4º cõtinẽtis.prio capº.Et uocaẽ iste uermis apđ eũ faborola.Cu3 causa ẽ neruosa.s.de materia p illos uenientẽ.uel ẽt quia illa dicta neruos confortãt.¶ Si uero.¶ Hic ponit curã qñ est ex caliditate.s.cũ materia.Et uideẽ.qđ Auic.intelligat ñ esse purã.sed admistã stati.& hº sepius contingit.& iõ utitur frigidis medicinis ad mistis cum calidis.De pura enim satis dixerat.¶ Si autem.¶ Ponit curã qñ ẽ a neruis.¶ S3 tu dices in caº đ cura difficultatis anhelit' ñ ponebaẽ ꝙ fieret a neruis.¶ Dicendũ ẽ.ꝙ qa notũ erat & scitũ ex anhelitu magno.iõ ñ curauit ibi ponere.Nerui aũt ueniẽtes a cerebro uel nucha.possunt ledi.aut qa sũt debilitati pter maliciã male cõpl'onis frigide secundũ plurimũ.et tũc competit confortatio eorũ cum oleis que ponit.¶ Sãbach.Azarauius in caº de cura emoroydarũ dicit sicut oleũ sambacinũ.alibi inueni qđ ẽ gumma que inueniẽ sup fructũ pini.Aut ledũẽ pcussione.& tunc curantur cura apostematum mẽbrorũ a cã pmitiua.& intelligiẽ ex fen.3ª.& 4ª.quari libri.¶ Expedit uidere qũo sit satis factũ omnib' specieb' anhelituũ i cura.& prio uide capitulũ de anhelitu magno.s.de anhelitu quo omnia mẽbra pectoris laborioso motu mouenẽ.& fiebat a quatuor causis.s.a calore forti & posita ẽ cura in caº de asmate uersus finẽ & in principio precedẽtis capituli.¶ Secunda cã erat debilitas uirtutis.& hec erat uel propter cãm propriã in neruis & lacertis.Et posita est cura dũ dicit eos cõfortari.Et hoc ẽ in caº precedenti ꝑpp cõitatẽ ad cor sicut i eticha et ptisi et cura intelligiẽ ex cura ethice & pleuresis & similiũ.aut coitas ad cerebrũ ex pasmo ul' apostemate totũ pẽđt ex cura illi' mẽbri.ũde ueit coitas.uel pter cõitatẽ ad stomachu3.ut repletõ stomachi ex cibis.et cura est per uomitũ nota.ex fen.i3.uel uẽtositate posita ẽ supra cº đ asmate

uersus finem. ¶ Tertia causa erat opilatio in gutture. et scitur in ca° de squinantia. uel in pulmone et partibus ei⁹. et scitur ex ca° de asmate et ca° de peripleumonia. Quarta causa est negligentia uirtutis propter alienationē mētis. & scitur cura ex ca° de frenesi et similibus capl'is. uide capl'z de anhelitu uehementi et forti. Et nō indiget cura. uide capl'm de anhelitu alto. et cura scitur ex ca° febris pestilētialis. uide capl'm de ānhelitu paruo. Et cā eius erat dolor. & scit̄ cura ca° de cura doloris pectoris. si ē ille. Si autē est dolor stomachi uel alteri⁹ mēbri scit̄ ex suo ca° Secunda cā erat constrictio in epigloto uel in gutture. uel in pulmone ex membris comprimētib⁹ & totū hoc ē notū. uñ sciat̄. uide capl'm d̄ anhelitu longo. & scit̄ cura ei⁹ ex capl'is i qb⁹ curatur squinātia cōstringēs uiā. uide capl'm d̄ anhelitu breui. & scis curā ei⁹ qñ scis curā doloris. & qñ scis subuenire mortificationi caloris innati. si ē in pulmone. uide capl'm d̄ anhelitu ueloci. & fiebat a uehementi necessitate q̄ ñ poterat cōpleri p magnitudinē. & cura scit̄ ex cura anhelit⁹ magni pp fortē calorē que posita ē in pncipio precedētis capituli. z° fiebat ex paruitate. q̄a nō poterat necessitas compleri. & cura ei⁹ scit̄ ex cura parui anhelitus. uide capl'm de anhelitu puo. Et ille qui ex eo indiget. cura scit̄ ex cura frigoris spiritualiū. & ex cura doloris. uide capl'm d̄ anhelitu frequēti. & fiebat. ul' ex magna necessitate. s. forti calore. & iā apparet cura unde scitur. ul' fiebat ex paruitate ex causis phibētib⁹ magnificari anhelitū. & sunt dolores. apostemata sanies in pectore. Et omnia ista curāt̄ i capl'is suis. uid̄ capl'm d̄ anhelitu frigido. & cura habetur ex cura male cōpl'onis frigide cordis. Circa uero anhelitū fet̄idū. ul' ē cura fetoris oris ul' cura materiez corruptaz in pectore. & scit̄ ex capl'o de asmate. & ex multis capl'is. infra qb⁹ docet̄ materia pectoris mundificari & rectificari. uide capl'm de āhelitu motiuo. & eius causa erat debilitas uirtutis. & scit̄ cura si est pp̄ter neruos debiles ex illo capl'o & pcedēti. zª causa erat decolatio. & scit̄ ex capl'o de squinatia. 3ª cā erat collectio saniei in pulmone. ul' effusio ad ipsum. & scit̄ cura ex ca° de cura asmatis. Post h° uide generale capl'm de malo anhelitu. Et uide qd̄ species male cōpl'onis curāt̄ ex capl'o d̄ asmate. & postea i mēbris uicis. ut epate & stomacho. & ēt dolores curātur in suis capitulis. Vlcera in uelamine & pectore curant̄ in hac fen tractatu. 5°. Cal⁹ uirtutis a febrib⁹. curāt̄ cura febriū fen. xiª. hui⁹. Venena curant̄ fen 6ª. q̄rti uide capl'm de cōstrictiōe anhelit⁹. Apostemata curāt̄ in capl'is suis. Humores in pectore ca° d̄ asmate. & cap° de cura spērū anhelitus. Sz puitas pectoris. 7ª. quarti. cap°. de ingrossatiōe & extenuatiōe. Accidētia cretica debēt intelligi zª quarti. uide āhelitū diuersuz. Et si ē. uerbi gr̄a cā eius aggrauatio uirtutis si materia ē multa scit̄ ex capitulo de cura asmatis. & ex. capitulo post id. ¶ Si aūt cā est debilitas instrumenti uerbi gr̄a nerui. scit̄ ex capitulis istis duob⁹. Et si cā ē mala complexio sicca. uel alia notū ē. Et scit̄ cura doloz & apostematū & spasmoz. uid̄ capl'm de anhelitu pauco. & scit̄ cura ei⁹ ca° de cura ptisis & saniei. in pte una pectoris. & nō in alia. uid̄ capl'm d̄ āhelitu difficili. & fecit illi capl'm cure. sz si ē a caliditate cum materia posuit curā si sit pp frigus. scit̄ ex ca° d̄ cura asmatis in fine. & ex ca° post id. Si autez sit ex materia opilante non apostemosa. scitur ex cap° de cura asmatis. si sit apostemosa. scitur ex cura apostēatum pulmonis & pectoris. sed si sit a madicina uel clister̄ mouēte & ñ educēte. scitur 4ª primi. Si tunc erratur ex fl'omia i pleuresi. uade ad capitulum pleuresis. Vide cap^m de anhelitu preparationis. Et si fit a uaporibus uel humiditatibus. cura. est in ca° cure reliquarum ispecierū anhelitus. Si autem sint humores iplentes. scitur ex ca° cure asmatis. Apostemata uero curantur in suis capl'is. uide post hoc diuersitatez i anhelitu secundū etates. & non indigent cura. Regimen aūt pregnantis & repleti cibo ē notū ex fen. zª. 13ª. & 14ª. balneatoruz. & dormientium possūt anhelitus rectificari si est male permutat⁹ cū cāe cessāt. si dolor pmutat anhelitū. cura ē cura doloris. Cura aūt cāruz cōstringentiū & saniei in pectore & squinantiarū nota ē unde habeant̄ Nihil g° obmisit. A. ad curā oiūm premissarū specierum. anhelitus qur cura indigēt &c̄.

Nu Ocis factor. ¶ Iā determinauim⁹ de dispositionib⁹ horū membrorū que insunt eis secunduz q̄ sunt instrumenta anhelit⁹. ¶ Hic secūdū q̄ sunt instrumēta uocis. Et p° ostendit causas factiuas uocis. & modos illi⁹. & diuersitates accidētes in uoce. z° in spāli exequit̄ de cura & diuersitatib⁹ illi⁹. ibi. zª cura abscisionis uocis. Prima in tres primo ponit causas factiuas uocis z° cās pmutationis uocis. & illi nocētes. 3° addit cañ. ibi zª. cunq̄ fit. 3ª ibi & uarices. ¶ Consyderandū q̄ cū uox sit sonus ab animali. & uox significatiua sit cū dearticulatione multa. de qua uoce hic maxime ē sermo. siue sit loquentis. siue causantis. siue sit clamantis. nos consyderamus in ea tres cās quas Aui. tangit. s. cām materialē & illa est aer motus. & cām formalē que ē talis uel talis dearticulatio. & cām efficientē. & finalē. s. explicationē conceptus. Auic. ñ curauit hic ponere mēbra ergo facietia uocē. quedā prebēt formā. & ista sunt duo in genere. unū ē motor

& aliud motū .s. pcutiēs & pcussum. Motor q̄dē ē muscul⁹.i.multi musculi q̄ sunt circa epiglotū Vnde singulare ponit̄ p plurali.ut lr̄a extra dicit. Motū uero ab hoc ē epiglot⁹.s.cōpositus ex trib⁹ carthilaginib⁹. Non enim musculi erant id ad qd̄ fiebat pcussio.sed mouēt carthilagies que pcutiunt̄. Mod⁹ aūt mot⁹ ē secūdū qd̄ hō i diget partiri uocē a uoce.aut exaltare.aut abbreuiare.aut alr̄ modulare.& secundū hoc lacertus dilatat.aut constringit epiglotū.& hoc ē ꝙ dic̄ uocis factor &c̄. Ergo lacert⁹ ē primū mouens & faciēs uocem.sed carthilago ē pmū.s.media tū ad qd̄ fit pcussio. Ita sepe ponit Gal.7° d̄ utilitate particularū. Istis ergo mensurat̄ apertio cāne fistule & mēsurat̄ expulsio aeris.& mēsuratur pcussio instrumēti. ¶ Primū.s. mediatū aeris. Et reliqua.s.relique carthilagines.et ptes oris.ut uili.& circōstantes ptes sunt inittentia.i.q̄ inittunt̄ & anectunt̄ istis. Quedā aūt sunt mēbra dātia materiā.ut uelamen.i.dyafragma & lacerti pectoris iuuant. Et hoc ē qd̄ dicit.allationē.i.portationē aeris. Velamini.i.dyafragmati qa iuuant in copia tract⁹ aeris.& in copia expulsionis q̄ aer inundat. qa quasi cū q̄busdā undis & impulsionib⁹ moueī uel sus epiglotum cū fit uox. Tu aū imagineris uocē sonantē ubi ē pect⁹.brachiū pmētis sit diafragma sui forma sit cāna pulmonis.tot foramina sunt cāna fistule. sed digit⁹ sit lacertus cū epigloti modulās. con cauū longum cāne sit palatum in quo resonet. ¶ Cūq. ¶ Hic determinat d̄ nocumētis uocis Et primo pmittit diuersitates que cadāt in nocumentis uocis.z° declarat.ibi.zª.ex pte aūt ledentis. Prima in quatuor.sicut quatuor diuersitates premittit. Prima est illa.omne nocumētū uocis.aut est ex causis efficientibus .s lacertis. epiglotis & epigloti.aut ex causis mittentibus materiam.s.dyafragmati pulmoni.& pectori. ¶ Secunda distinctio ē.omne nocumētū uocis. uel ē diminutio.uel corruptio.uel ablatio.s.mutatio a debita forma.sicē uox rauca &c̄.& hoc ē qd̄ dixit. Alteratio.i.corruptio siue pmutatō propter raucedinē.i.sicut uox rauci. ¶ Et cōsid ra ꝙ solum posuit exemplum de corruptiōe uocis. Cū aūt dixit.aut aliud.intelligit alia genera nocumentoruꝫ.ut ablationē & diminutiōem uł aliud nocumentūꝗ pōt dici alteratio ¶ Tertia diuisio ē ꝙ a quacūq̄ cā fiat lesio.s.uł ab efficiente.uł dāte materia erit lesio.aut pp malā com plom.uel solutionē cōtinuitatis.uel apostema. ¶ Et cōsydera ꝙ dedit itelligi de egritudinib⁹ cōpositionis.s. opilatione. ¶ Et unaqueq̄ haruꝫ cāꝝ.s.efficientiū aut mittentiū materiā.uł haꝝ cārū quibus.s.uox destruitur diminuit̄ uł alterat̄ ꝑpe cū catharro.qa sepi⁹ accidit. ¶ Quarta diuisio ē ꝙ nocumētum q̄nq̄ est in ipsa eadē

s.uoce.i. in mēbris principalibus.i.masculis & epigloti.uel in ipsa eadē.s.lingua fistule & musculi.& q̄nq̄ ē per coitatē.& illa coitas uel ē ad principia.uel ad uicina. Si ad princ pia.uel ē ad ppinquū principiū.& ē neru⁹ descēdēs a 6° pari neruoꝝ a quo fiunt nerui reuersiui ut pª primi.& Gal.in libro de uoce.uel ad pricipiū lōgi quuꝫ.sicut cerebrū. Si aūt sit ad uicia tūc ē ista sūt mēbra nutrimēti mēbra anhelit⁹ mēbra corētiua.ut palatū et uuula et due amigdale. ¶ Cōsyderāduꝫ ꝙ p principia propiqua possum⁹ itelligere ꝙ dictū est.nō possum⁹ itelligere phªnucham.cū ab ea nō ueniāt nerui uocis.ut. Gal. in libro de uoce.& Auic primo cañ.cap°.de anathomia neruorū. Et possumus intelligere ptes circa quas fit fixio neruoꝝ descendentiū a sexto pari.& circa illas fit reflexio sursuꝫ.unde dicūt̄ reuersiui. ¶ Nā hīs eam.s.incisionē nuule. uł duarū amigdalarū.sentit cōmotiōeꝫ fortē.s.ex pcussiōe locorū in quib⁹ facta fuit incisio.que loca sunt debilia pꝑter carentiā ptis naturalis ex quo nocumēto hō excitat̄ ad screandū.q̄uis nihil sit exscreabile. Et quādoq̄ ēt circa illa loca sunt materie.& ad illa currūt q̄ cōsueuerūt teneri ab uuula & duab⁹ amigdalis.& tunc fit exreatio illaꝝ materieꝝ.& cū materie q̄ cōsuerūt i illis recipi ad easdē ptes currūt.& forte alie plures pꝑter ptē debilitatā nō habētes unū reci piāt.ꝗ illāt guttur illorū. ¶ Ex pte autēꝫ ledētis. ¶ Hic d̄clarat pdictas diuersitates seu diuisiōes. Et primo declarat diuisiōeꝫ nocumētorū uocis tertiā que ē ex pte causarū cū quib⁹ fit lesio.s.egritudinū uł accidētiū. Secūdo declarat diuisiōem ex pte nocumēti modoꝝ.s.zᵐ qd̄ est ablatio diminutio uel alteratio.zª ibi.& q̄n fortia. Nō aūt distincti declarat diuisiōem q̄ ē ex pte principioꝝ uocis.siue causaꝝ efficiētiuꝫ uel mitentiū materiā qa ut appareꝫ cadit ex q̄dā cōsequētia hic i sermōe. Nec d̄clarauit diuersitatē ex pte modi egritudinū causantiū.s. si sint p cōitatē uel principaliter in ipso eodē istrumēto uocis qa ponēdo illā diuisiōeꝫ declarauerat eā. Prima in duas.prio declarat q̄ō causa ledens que ē cōplexio zᵐ pulmonū diuersitatem.diuersuꝫ facit nocumētū in uoce.z° q̄ō cā que ē constrictō uel dilatatio.zª ibi.& quādoq̄ diuersificatur. Omisit autem ponere nocumēta uocis a solutiōe cōtinuitatis.quia in d̄clarādo diuisiōeꝫ illā ex consequētia sermonis.declarat illud qd̄ obmisit ēt de apostemate.qa pmutat uocē.uel propter opilationē & malam complesionē .ut plurimum.& iaꝫ est hoc hic declaratū.& aliqd dixit de apostemate.et de dolore q̄ō pmutꝫ uocem erat notū.quia uel in se.uel ut debilitans uirtutē.uel sua causa.& hec ē mala cōplexio. uel solutio continuitatis. Prima pars adhuc pōt

diuidi in quatuor. sicut quatuor sunt modi malarū compositionū. ¶ Consyderandū ꝙ ex hoc habemus quō ē dispositio organica que ē superficies mutet uocē secundū ꝙ plana uel ꝑ oppositū ē aspera. ¶ Considerandū ꝙ Dynus habet litterā que dicit ex pte mittētis. & credit qđ cāe narrate sunt ex pte efficiētis. & ille sunt ex parte mittētis. & si lrā hēt ut ipe hēt. uera ē sua introductio. In illa enim pte &c. ¶ Et qnq̄ ē nocumtū in ipsa eadem. ¶ Posuit impedimēta uocis q̄ sunt in mēbris que sunt orgaga uocis pncipalia siue nocumēta illa siue impedimēta sint hic p se siue p cōitatē. ¶ Hic ponit impedimēta que ī pediūt uocē factā in mēbris que materiā mitūt .s. pulmoni. & sic intelligit de dyafragmate. sed qa cōiter hētur. ex pte aūt ledētis &c. ideo alr introduxi particulā. ¶ Dubitat̄ an caliditas fac̄ magnā uocē. Videt̄ ꝙ n̄ p Gal. 2° regni. ubi. d. n̄ uero magnitudo uocis a caliditate fit. quēadmodū nec paruitas a frigiditate. ¶ Ampli⁹ dubitatur que sit caliditas de qua hic loquit̄ an sit naturalis & hoc modo n̄ qa uocat has cās ledētes. aut paruas uoces. an accidētales & preter naturā. hoc mō non. qa febricitātes hn̄t paruas uoces & debiles. & faciūt acutā uocē & paruā. ut pōt intelligi ab Arꝭ. ix^a^ particula ꝓblematū. 22°. problemate. & 5° de generatione animaliū Dicēdū qđ uox magna est que multum mouet aud tū. Parua aūt que parū mouet. aut magna qa multū moueť aer. & pua qa parū. ut habeť 5° đ generatiōe animaliū. Ad h° aūt fac imediate amplitudo uie recipiētis multū aerē. & uolūtas uolens multū mouere. & ecōtra paruitas. ¶ Dicem⁹ g° qđ caliditas nō ē imediata causa magne uocis. s3 dupl̄r fac̄ ad magnā uocē. Prio qa ei⁹ ē dilatare. 2° qa necessitat pulmōe3 ad mlťā quātitatē aeris trahendā & mittēdā. Et ecōtra frigiditas. & app3 qđ si hic sit sermo đ caliditate naturali recedēte ab optia sanitate. qa caliditas pp duas pdictas causas facit ad uoce3 magnā. s3 si hic sit sermo đ caliditate et frigiditate accidentalib⁹ ex quib⁹ fit corpus egrū nūc. tūc licet caliditas non faciat magnā uoce3. qa dilatet cānas pulmōis. s. qa facit tracheā eaꝝ ampliorē qa hoc ē naturale. tn̄ facit ad h° ponēdo necessitatē mlťi aeris. Vnde hō mouebit mlťu3 aerē. et h° si uirt⁹ nō sit debil̄ ex illa magnitudie mlťū. Frigiditas aūt ecōtra fac. ¶ Et cōsydera ꝙ forsan frigiditas accidētal̄ pōt facere ad paruā uocē. nō solū ponēdo necessitate3 parui aeris. s3 etiam cōstrigendo quodāmō uias respectu eius ꝙ erat i sanitate hui⁹ homis. & proprie uias arthariē uenalis que sunt magis cōstringibiles. & forsan eas dilataret calor. ut ex h° in pulmone esset amplior copia aeris ꝑpter calorem. aut minor pp frigus. & possibile ē qđ Aui. ēt hos sermones applicauerit ad pulmonē. pp h° qa cāna ei⁹ q̄ ē in collo nō ē dilatabilis & cōstringibilis a frigore egritudinali nūc. ut fiat ex h° magna uox. aut pua. Et si h° nō placēt tibi. dicas qđ p pulmonē dedit intelligi de sua cāna & ꝑprie đ gutture qđ pōt accidētaliter dillatari & cōstringi. ¶ Ad cōtraria patet solutio. qa Gal. loqtur ibi đ caliditate & frigiditate pulmonis. ¶ Vel alr qđ imediate nō facit h° calor. aut frigus. ¶ Ad secūdā iā ē solutū. ¶ Consydera qđ uariatio uocis p actū uolūtatis posset in h° eē cā decep tiōis. Hn̄s eni pulmonē calidū pōt uolūtarie trahere parū aeris. l3 ad mlťū stimuleť. & iō dixit Aui. caliditas magnificat uocē. & nō dixit. uox. magna significat caliditatē. Et qnq̄. Cōsyderādū qđ uox grauis idē ē qđ tarda. & fit tardo motu aeris. sed acuta fit uox cito moto aere. s. uelociter ut. 5°. de generatiōe aialiū. & 2° prica problematū. ꝓblemate. 5°. & in plurib⁹. qn̄ autē aer est multus. nō sic aptus est moueri uelociter. Mouebitur ergo tarde. sed paucus uelociter respectu eiusdē motoris mouentis equali cōatu. & ideo recipiētes paucū aere3. ut mulieres hn̄t acutas uoces & uiri graues. Et pp hoc ēt iuuenilia. s. in pria etate hn̄t uoces acutiores pp uitulos qui ḡui⁹ uociferāt perfectis. i. bob⁹ ut. xi ꝓblematū. ꝓblemate. 26°. Et propter h° aqua calida graui⁹ sonat q̄ frigida. xi°. ꝓblematū. ꝓblemate. x°. Dilatatio g° cāne pp multū aerē motū facit ad grauitatē. sed cōstrictō pp paucū aerē facit ad acuitatē. ¶ Et qn̄ forciores fiunt ¶ Hic procedit ad declarandū diuisionē nocumētoꝝ uocis. qua dicebat̄ ꝙ nocumtū. qđdā est ablatio uocis. quoddā diminutio. quoddā alteratio. & declarare hoc est inuestigare cās nocumētorū. Et primo hoꝝ triū cās inuestigat secundū diuersitatē mēbroꝝ uocis. 2° specialiter ī uestigat cās raucedinis 2^a^ ibi raucedo igitur. Prima in duas. p° inuestigat cās diuersoꝝ nocumētorū ex pte mēbroꝝ mittētiū & adducentiū materias uocis. 2° ex pte mēbrorū que sunt instrumēta uocis. ibi. 2^a^. & cū nocumentū. ¶ Dubitat̄ de primo dcō. qa secundū Gal. 4° de interiorib⁹. 6°. ca°. ista se hn̄t ꝑ ordinē anhelit⁹ flamen sine ictu. flamen cū ictu. uox & loquella. Itaq̄ est ultimū. ergo sequit̄ ꝙ destructa pori opatione uocis necessario oportet ꝙ destruatur posterior. s. loquella. & n̄ econuerso. Videmus enim quosdā n̄ potentes loqui uociferare posse. ¶ Dynus imaginat̄ istā lrām corruptā esse. & ꝙ uoluerit dicere destruit̄ locutio. & nō destruit̄ uox. neq̄ complet̄ anhelitu equali. nec qđ ex hoc ꝓbat. nisi uelit dicere equali. i. minori q̄ locutio. Aliter aūt saluari pōt qđ p uocem intelligit uociferationem. Et p locutionem intelligit quālibet uocem dearticulatā significatiuā. &

tunc multotiens contingit qđ homo ñ possit uo
ciferare uoce sonora.quia requirit multū aerem
& fortiter motū.& tñ pōt loqui taliter qđ exp̄
mit suam intentionem.& hoc est qđ dicit Aui.
loquutio completur anhelitu.i.aere equali.i.ñ
multo respectu eius.quo indiget uociferatio.&
forsan qđ multū uerificat̄ hoc apud Auic.quia
Saraceni formāt loquutiones ml'tas in gula.ubi
forsan ñ egent multo aere quāto egent ad uoci
feratiōez.sicut hec exempla a Gal.ponūt̄ primo
de interioribꝰ 6° cap°.¶ Sʒ tu dices.quid ad
ꝓpositū de huiusmodi exemplis .cū debeamus
loqui đ nocumētis uocis p̄dictis.s.mala cōplōe
apāte & c̄.& ex pte mēbroꝝ mittētiū.¶ Dicē
dū qđ Aui.ēt dicit.Et adducētibus.& p addu
centes intelligit neruos ꝓpinquos epigloti.s.re
uersiuos.ul'al' per adducētes intelligit musclos
costarū.& tūc illa exempla nō sunt ad declaran
dū mēbra lesa.sʒ modū lesiōis.Et forsan Aui.
uult qđ illa uociferatio esset destructa.Sʒ tamē
loqutio nō.quāuis ista ita nō possint haberi a
Gal.ibidē.¶ Et cū nocumētū.¶ Hic ostendit
nocumē ta que fiunt in uoce ex membris q̇ sunt
instrumēta uocis factiua.¶ Cōsyderandū qđ
p lacertū dilatatiuū possumꝰ itelliger̄ lacertos
expansos inter costas q faciūt ad uocē iuuādo
in ablatiōe materie.i.dilatando & cōstringendo
ut prīo cañ.c°.đ musculis pectoris.Vñ nocumē
tū in illis nocet uoci.ut 3° cōtinētis.ca° de uoce.
& Gal.in libro de uoce.Si eni nō aferat̄ aer cū
allatiōe & inundatiōe que requirit̄ .fit uox idi
stincta.& hāc uocāt ramuta.Vel p lacertū dila
tatiuū possumus intelligere lacertos extrīsecos
epiglotis qbꝰ adueniat dilatatio & expansio p p
humiditatē.unde fit percussio aeris ad corpora
mollia & fit uox rauca.¶ Et quādo ē ī lacerto
dilatatio.s.epiglotis.qa ñ dilatat.tūc ur̄ ꝙ uox
prefocet̄ clauso aere.¶ Et quādo est in lacerto
cōstringēte & mouēte.supple qa nō cōstringit
sufflatiōem.qa exit aer multus a loco alto & ñ
cōstricto.& iō fit sufflatiua uox.q̄si quodam
impetu sufflaret̄ aer.¶ Sed tu.d.supra in 2°
cap° huiꝰ fen dixit.qđ.si fiat nocumētū in lacer
tis constringētibꝰ uox fit rauca.& hic dicit qđ
sit sufflatiua.¶ Dicendū ꝙ ibi loquebatur de
lacertis pectoris Hic uero de lacertis epiglotis.
¶ Vel dicēdū ꝙ nō ē incōueiens ī una uoce esse
plures differētias male uocis.¶ Et qñ đstruit̄
eius opatio.s.lacerti cōstringētis destruit̄ uox.
qa nl'la fit ibi coartatio in.cāna.ut fiat aeris pcus
sio.Vñ hō solū pōt sufflar̄.sʒ ñ uociferar̄¶ Nō
integra.ut sit minor dispositio q̄ molificatio ulti
ma paticula.sic̄ tremor.ut molificet lacertos.
¶ Raucedo.¶ Hic in spāli sermone īuestigat
cās raucedinis & hēt tot partes quot cās ponit.
Et prio cōparādo ad tremorē & destructionē.
Humiditas eni si solū remollit supficieʒ ad quā
fit pcussio.et nō ipedit motū lacertoꝝ.tc̄ fit uox
rauca.Si.aūt sit plꝰ & ipediat paꝝ.tūc musculi
cū tremor̄ opant̄ & fit uox tremula.Si aūt plꝰ
ut tollat̄ operatio.sicut in mēbro paralitico.sic
destruit̄ uox.¶ Et qñq̄ raucessit uox ꝓpter di
latationē.s.ex multa uociferatiōe ul'sufflatiōe.
ut tubiciatoribus.¶ Lassitudo.sicut i aliis mē
bris supflue fatigatis.a ptio ex atractiōe mate
rieꝝ.Tēsio.i.quedaʒ expansio ex materia illuc
mota.¶ Dubitatur qa Rasis 3° continētis.c°
de uoce rep̄hendit hoc dictū.& dicit qđ ē dictū
Gal'.in libro de uoce.D.ñ est cogitandū ꝙ cogi
tauit Gal'.dicēs qđ raucedo fit ex incordatione
musculi eo qđ apparet ꝙ uox bona procedit ex
spissitudine instrumēti.& raucitas ab humidi
tate.¶ Dicendū ꝙ hoc nomen raucedo ē nomē
multū generale apud Auic.& apud Mesue.uñ
oīs uox confusa pōt uocari rauca.& hāc potest
facere tensio cordosa musculi.& ex hoc cessat
dictū Rasis.¶ Cum aūt dicit ꝙ uox bona fit a
spissitudine musculi.¶ Dicendū uerū esse a
spissitudine a debita.non aūt supflua spasmosa
¶ Et deterior.¶ Primo exponit̄ sic.deterior.ē
raucedo a tensione ea.i.q̄ ea raucedo.¶ Post ci
bum.& paret.uel ea magna uociferatio ē dete
rior post cibū.qa statim trahit materias.¶ Et
q̄doq̄.ꝓpter frigꝰ extendit̄.i.cū effectu q dere
linquitur ex complōne calida.uel frigida q̇ sunt
effectus dilatationis.uel constrictionis.uel expi
rationis.uel ostendit̄.¶ Vigilie exiccādo & ra
ucessit.¶ Sed tu dices.iā dixerat hec.¶ Dicen
dū qđ ille sermo fuit cōis clamātibꝰ & sufflan
tibꝰ.¶ Hic aūt de clamātibꝰ.¶ Vnde corrūpit̄ uox
clamatiū post cibū.ut Aꝛ.xiª.particula proble
matū.22°.ꝓblemate.Et sermo ille fuit dans cās
spāles de lassitudine.& apostemate decrepitis
propter continuū catharrū.Si aūt senes possent
se pseuerare a catharro fierēt uoces eorū acutio
res ꝓpter siccitatē.ut 3° continētis.& sic uiderē
tur meliorari in uoce.¶ Et cū estas in ipsa.s.
hyeme frigida.& sic erit sentētia afforismi ter
cie particule.Si estas sicca & c̄.Vel in ipō.i.autū
no.& hoc erit qñ multa ē humiditas.& expo
suimꝰ supra.¶ Et uarices.qa significāt pmu
tationē materierū ad inferiora.simile ei qđ dicit̄
6ª particula affotismoꝝ.Quibuscūq̄ calidis.
& c̄.¶ Religiosi.¶ Vocat religiosos homines
multe continētie & ieiunij qui ex hoc debilitant̄
& similes sunt conualescentibꝰ & aliis debilibꝰ
ex natura.Isti enim quia debiliū uirtutū sunt ñ
possunt mouere multū aerē.& ideo habēt uoces
paruas acutas.& si conant̄ dilatare epiglotum
Vnde multū moueat̄ aer.fit uox grauis & non
auditur.quia ñ possunt multū aerem mouere.
nisi ualde tarde.& ñ fit uox sonora.¶ Sʒ dices

quō si sit uox grauis n̄ audit̄. Videt̄ enim cōtra dicere. ¶ Dicendū qđ ē ita grauis & obtusa. ꝙ fere nō audit̄. ¶ Vel dicendū qđ grauatur .i. disponit̄ .sicut si deberet fieri grauis .& postea n̄ fit uox. ¶ Sed tu d.und sequit̄ istud. ¶ Dicendū ꝙ est modus loquēdi Auic. qa ponit q̄re ꝑ quia. ¶ Vel dicendū ꝙ istis ex multa đbilitate accidit ꝙ n̄ possunt exercere membra uocis. Vnde ipsa propter quietē exiccant̄ & coartant̄. sicut cōe ē omnibus mēbris quando exercitat̄. ut 9°. de interioribus. & ultimo cōmento sexte particule afforismorum.

Cura abscisionis. ¶ Hic in spāli ponēdo curas determiat de huiusmōi nocumētis. Et prio de nocumēto ꝙ est ablatio uocis. z° de nocumētis q̄ sunt corruptio. siue alteratio. siue diminutio. z^a ibi. iaȝ sciuisti. ¶ Dubitatur ubi sunt sig^a causarum abscisiōis uocis. ¶ Dicendū ꝙ cause abscisionis uocis sunt. ul' in mēbris mittentibus. ut dyafragmate pectore uel pulmone. & iste sciūt̄. ca° de asmate. & ēt ex capl̄is. 7. tractatu 4°. ul' ī mēbris facientibus. ut guture. & ut patet sunt iste cāe. male cōpl̄onis. apostemata. solutiones cōtinuitatis. dolores & opilatiōes. Apāta opilationes dolores sciunt̄ ex ca° de squināria. Solutiones cōtinuitatis. s. ulcera sciunt̄ supra fen 6^a. ca° de ulceribus oris & ligue. hec. oīa intellixit. Auic cū dixit. Nocumentū cū eo ꝙ opȝ ī ca° suo. Hic ergo. g° poīt curā abscissiōis uocis a mala cōpl̄one ꝓprie hūida que frequentius accidit. & ēt sicca cui^9 signa sunt sensibilia. ideo nō expressit. Prio g° pmittit cañ generalē. z° exequit̄. z^a ibi. & ille quidē. Hec pars hēt duas. Primo poīt curā intendēdo ad cōfortationē instrumēti uocalis. z° intendēdo ad cāȝ. z^a ibi. & si fuerit. Primo ponit duo remedia ex quibus uidet̄ intendēdi ad cōfortatiōeȝ uocalis instrumēti. ¶ Cōsyderandū ꝙ Rasis. 3°. cōtinentis poīt istud medicamē de granato in cura asperitatis uocis a cā frigida & frequēti organizatione. sed loco ȝuccari hic positi poīt ibi mel. ¶ Et cōsydera ꝙ hec duo remedia possunt applicari ad diuersas cās Mellisia. i. sine grāis. qa sunt aliqua granata dulcia que modicuȝ habent de ossibus. ¶ Et si fuerit ¶ Prio ponit curā quando est ab humiditate. z° quando a siccitate. z^a ibi. & oportet. Prima in tot quot ponit medicamina. & ultimo poīt cibū nutritiuum. ¶ Sine dolore. qa humiditas nō facit dolorē ꝓprie. ¶ Conturbatio & grauitas uocis. qa lȝ grauet̄ uox aut lȝ dicat̄ uox abscisa nō tamē ē ꝑdita omnino. sȝ ē modica multū. & illa ē turbata & grauis ꝓpter humiditatē. uel cōturbatio. s. stomachi ꝓpter cōitatē meri cum ē humida materia. ¶ Et grauitas. s. sensata in gula ꝓpter materiā flaticā. ¶ Consyderandū prio qđ Aui. intelligit si ē repletio. te đbere euacuare corpus z^m cañ. generalē supra. & z^m qđ inte lectū est in cap° de asmate. ¶ Coagulatio uue. i. sapa đ expressiōe uuarū maturaꝝ. Porrū de sceni. i. de illa cōtracta. & ē porrū qđ comedimus qđ cōfert uoci. Vnde ꝑdicib^9 confert. ut Ar. xi°. problematū problemate. 3°. ¶ Vltimū in nutricatiōe. i. ē qđ nutriēs mi̅stū simile medullei. intantū cōmisceant̄ qđ fiat qđdā corp^9 pingue. ¶ Et ex cibis. ¶ Iste sermo ē Rasis. & cā ē proprietas. ¶ Et oportȝ. Proprie cū cōitate meri. qa multū sibi cōicat. ut patet in febrib^9 exiccatiuis. ¶ Cōsyderāduȝ hic qđ z^m qđ hic apparet. ꝑ abscisiōeȝ nō intelligit qđ uox sit ex toto amputata. lȝ possit esse. sȝ quādo ē multū diminuta. & uocat̄ ab Aui. abscisio. s. ad temp^9 qa q̄n nihil pōt ꝓferre. Et cōprehēdere signa eius que ex hūiditate. qa illa ē uere rauca. sȝ q̄ ē a siccitate ī proprie dicit̄ rauca. & iō dicit̄ pauca raucedo cū ē acuta propter cōstrictiōeȝ cāne propter siccitatē & dolorē. qa sicca facit dolorē quem non faciebat humida. ¶ Indiget modus cibi. sicut ficus. ¶ Notoꝝ. sicut atriplicis et spinachie & similiū. ¶ Et fic^9. Isti sunt ca n̄. appositi. Et credēdū ē qđ ficus & medicamen de calamēto cōferunt in ea que ē ab humiditate. licȝ ficus sicce pingues forsan possunt conferre in ea que ē ex siccitate. & nō est longi^9 qđ cōferat ei medicamen de calamēto primū scriptū hic q̄n poneret̄ multū de gummi arabico &c̄.

Iam sciuisti. ¶ Hic descendit ad alia nocumenta uocis. & hēt tot ptes quot sunt capl̄a. & modi nocumentorū uocis. Prima in duas. p° ponit curā raucedinis. z° copiā multarū medicinarum & conferētiū uocabuli organo & pectori. z^a ibi sunt fabe. ¶ Ad primi euidentiā consyderādū ꝙ cura raucedinis completur duabus itētionib^9 Prima ē intentio ad ipsam raucedinē. s. applanatione & remotionem asperitatis & confortatōeȝ uocalis organi. Secunda intētio ē abscisio cause. primo facit primū. z° secundum. 3° ponit quasdam medicinas uoci conferētes. uel conuenientes z^a ibi. si autem raucedo. ibi tercia. et ex eis que clarificāt. ¶ Curā & incisionē. i. curā uenarum que ē ad cām que fit quādoq̄ ꝑ insicisionē. ut si ē materia uiscosa. Nec tamen hec acuta īscisiua solum conferuut. quia q̄uis incidāt materiam. faciunt tamen nocumentū exasperando. Ergo oportet miscere ex lenificatiuis. Asperitati enīȝ ut asperitas est a qua fit uox inequalis rauca. n̄ cōferunt acuta inscisiua. ¶ Si autē. ¶ Hec ps hēt 7. sicut. 7. modis causarū uariat curam. lȝ posset ad pauciores reduci. Prima raucedo ē ex

multitudie uociferationis trahēdis humiditates z^a quā docet curare ē.si est caliditas exiccans.3^a est si fuerit cā frigus pdicta precedēti capitulo. ¶ Fitte.lenitiue digestiue.sicut que fiunt ex gūmi arabico.dragaganto.croco. & similibus. ¶ Resoluet cum eo quasi dicat.cura apostema qa curabit malicia uocis.¶ Et similiter supple conferūt raucedini ab apostemate.¶ Hāc raucedinē.s.ab apostemate.¶ Abhoreat uinū3.qa mouet materias & facit magis fluere ad locum ¶ Et qñ fuerit ex apostemate calido.s.exñte in declinatione.Ista sunt dicta Rasis.3° continētis capitulo de uoce &c̄.¶ Papauer &c̄.Si itendis inspissare.uel si materia ē subtilis.¶ Et ex eis. Ista iuuant istrumenta uocis tu tamen distigue secundum causas.

S Vnt fabe.¶ Ista est enumeratio medicinarum &c̄.

A Ccidit.¶ Ista uox aspera ē spālis raucedo.& fit ex soliditate.siue duricie gutturis & pectoris etiā.In dicant aūt cause exasperantes .ut ceitus uigilie.& incisio uuule pōt ad id facere. qa ptes fiunt inequales cū sunt consolidate.?qa materie multe mouent ad illa loca.et illa ē uera raucedo.& utriq confert medicamen qd ponit qd magis laudat si est antiquū.quia melius misceturr.& ē sermo Rasis in hoc capl'o. imo dicit φ confert ad omnē dolorē oris.& uocē fatigatā ¶ Dimisio cantilene cū dilectatione.i.in qua delectetur.qa als posset exiccare &c̄.¶ Et ficus siccas.s.pingues &c̄.

C Ausa breuitatis.¶ Quod dicit est notum.Et tota sua intentio est qd homo assuescat prologare anhelitū. & faciat qd inducit ad h°.Et similiter post cibū.s.bibat uinū3.& h°z^m distantiā q sibi uidebit.Et somn^9 cōfert.qa necessitat ad anhelitū lōgum.qa anhelit^9 fit difficil i somno.

Q Vandoq accidit.¶ Ista uox grossa nō uidet aliud q̄ uox magna grauis Faciūt ergo eam cause dilatātes.ut in insufflātib^9 in bucciis pp̄ter id qd accidit ex incisiōe anhelit^9 eoꝝ .i.diuisiōe & intersecatiōe.Vehemēter eni tūc trahūt aerē.& postea cū conatu expellūt.Curā nō pōit hic.qa nota ē.Si eni tracta ē materia ad locū.indiget cōsumptiōe.& uti cōstrictiuis.

H Ec ē cōtraria¶ Per uocē cōturbatā possum^9 intelligere grossā3 cui cōtrariat uox subtilis que est uox pua acuta.& sic illa grosa fit ex cāis dilatātib^9 mollificatiōib^9 & replētib^9 .ita ista sbtilis fit ex cāis cōstrigētib^9 & ex'ccāt.b^9.Et iō faciūt illā uigilie & lassitudo.i.debilitas ex motu exercitio & somno.¶ Dubitatur qualiter ex somno h° fiat cū ia3 sit dictū qd fiat ex uigilijs. ¶ Dyn^9 dixit ex somno post cibū tēpore lōgo iuuat & exiccat.Vel al'r φ cāe repletiōales possunt facere uocē grossa3.& nō ē incōueniēs qd ipse eedē tūc faciāt subtilē uocē d̄bilitādo uirtutem per uiā suffocatiōis.¶ Vel dicēdum qd ille textus corrupt^9 z^m l'ram Rasis 3° cōtinētis.ca° d̄ uoce ubi dixit qd uox subtilis accidit ex uigilatione.& insomnietate.Tamē z^a solutio ē ad intellectū.Rasis.si quis cōsyderat ea que sequūtur ibidē¶ Exercitio laborioso.¶ S3 tu diceres.ad qd repetit de exercitio cū iā dixit.& lassitudie ¶ Dicēdū qd multiplicauit sermonē pp̄ter multos modos exercitioꝝ.? cōtinuat sermo cū eo qd dixit post cibū¶ Et cura.¶ Dubitat̄ quo fugit coytu3.cū coytus uocē ingrosset.ut Aꝝ. 9°.de historiis aialiū .prio ca°¶ Dicēdū φ coytus prius quo hō permutat etatē circa.14.annū ē q uocē pmutat in uiris & mulierib^9 d̄ quo loquitur Aꝝ.ibidē.&.A.9°.de aialibus.sed coytus supreflu^9 exicando & dibilitando pōt subtiliare uocē de quo hic loquit̄.Per uoce3 ēt cōturbatam p oslem^9 intelligere uoce3 tenebrosam.

E St illa que.¶ Nō expedit hic pōere signa cause.nec in aliis qa ut ipse modus uocu3 significat suam cā3. sicut ista uox tenebrosa.Vel sig^a cārum sunt nota ex predictis in ca° de asmate & multis locis.ut ibi diximus.ca° de absciṡiōe uocis.Cura est nota &cetera.

P Recipiat̄.¶ Vox tremūla fit a mollificatiōe minori q̄ sit illa que facit uocis absciṡiōe3.& pl^9 q̄ illa que facit uocis raucedine3.Tamē crēdo φ de mēte Auic.fuit φ debilitas uirtutis possit esse causa in hoc φ lacerti epiglotis in motu possunt tremere Et ille cause apparent general'r supra.c° de tremore.fen.z^a¶ In h° g°.A.uertit intētionē suam principal'r ad ipsu3 motum tremultū musculoꝝ.& h° cum eis que confortant eos debilitatos faciēdo eos qescere ab omni dolore tā pprie eis q̄ cōi cū alijs.Et iō uult qd nō saltet uel alios motus laboriosos faciat.ita qd dimittat irā que debilitat neruos.Vnde quidam irati statim tremunt.Quod autem plus dixit usum suū intelligit artē suā.ul' usu3 uocis et loquutiōis.Et itelligit Auic.φ cū istis facias reliq̄ regimina confortatiua.& cū hoc fecisti.ul' facis hoc.resupinet̄. Dubitatur ad quid ponitur ista lamia super pectus.¶ Rñdet Dyn^9 φ ex ag ḡ

uat'one facta ex plumbo fit fixio lacerti tremẽtis & recitat de quodaꝫ cui tremebat caput q portabat loricã.ut figeret̃ i motu.& c nfeiebat ibi.& figebat̃ ei⁹ caput.& nõ sic tremebat.& illa nõ ẽ cura ad cãm.sed quo ad accñs qđ est tremor & mollificatio lacerti.qa figere lacertũ in suo motu ẽ cã ut nõ sic tremat.Rasis uero 3° cõtinẽtis ponit istã curã auctoritate Actamidis Et uidet̃ Rasis uelle.ꝙ iõ fit talis ĩposito plũbi ut ipse nõ temptet aliq̃ uocẽ.qm̃ nõ bene posset Vnde sic dic̃.Ingeniũ ẽ patiẽtib⁹ termorẽ uocis qđ nõ emittẽt frequẽter uocem.nec cantent .nec sublie emittãt eloquiũ.nec multũ loquãt̃. Deinde iniungẽdũ ẽ eis.ut cantẽt an eq̃ dormiãt iacẽdo in cubiculo eoꝝ.Apposito pri⁹ coopertorio super pect⁹.tabella đ plumbo facta iuxta paralitatẽ eorũdẽ.ut euitẽt uoces in q̃bus fiũt emissiões uehemẽtes.deide ut informẽt se ab cãtandum.Rõ uero Dyni põt uerificari pulchrius z^m dicta naturalia.Sensuũ.i.neruos & lacertos Et.ista sufficiũt pro tractatu secundo &cetera.

Tussis ẽ. Superius Aui.determiauit de dispositionib⁹ membroruꝫ spũaliũ que sunt dispositões anhelitus & uocis q̃ sunt actiões uolũtarie. Hic determinat đ dispositiõib⁹ q̃ sunt tussis.& sanguinis.sputũ que sunt accñã ãnexa uirtuti naturali expulsiue.Et primo deitussi.z° de sputo sanguinis.z^a ibi sanguis egredit̃.pma in tres.pmo ostendẽdo qđ ẽ tussis ponit ei⁹ cãs z° signa 3° curã.z^a ibi signa.3ª ibi cura.Prima ĩ duas.p° ostendit qđ ẽ tussis.z° ponit cãs eius. z^a ibi & tussis. Dicit primo ꝙ tussis ẽ ex motib⁹.s.localib⁹ q̃b⁹ expellit natura.Et ex hoc apparet ꝙ ẽ accidẽs uirtutis naturalis.Et hoc mẽbrũ a quo expelleret̃ conat̃ natura ẽ pulmo et mẽbra q̃ cõtinuant̃ ei.ut trachea artharia & cõicantia.ut dyafragma & pect⁹.& cõicãtia.ut dyafragma pect⁹ & stomach⁹ & ptes nutritiue a q̃bus q̃nq̃ p cõitatem causatur tussis.Et a q̃b⁹ quãdoq̃ pagitationẽ cõtingit aliquas materias pelli in tussi. Et tussis. Declarat̃ p simile qũo expellit̃ nocumẽtũ.sicut in sternutatõe &c̃. Similiter sicut in uomitu.ut ponit Gal.5 .de accidenti.Declarat̃ ẽt quib⁹ mẽbris fit ista expulsio & mot⁹.quia pectore.Dubitat̃ utrũ tussis sit accidẽs uirtutis naturalis.uel uoluntarie.uĩ qđ uolũtarie.qa ẽ actio motui pectoris & pulmonis.sed istarũ motus sunt uolũtarij.z^m.G. Ampli⁹ cũ actio secundũ naturã puenit ab aliqua uirtute.Illa actio si fiat preter naturam reducitur ad eandẽ uirtutẽ preter naturã ut accidens.sed mouet̃ pectus dilatando & constringendo qñ ẽ secundũ naturã ẽ opatio musculoꝝ. Ergo malus mot⁹ qui ẽ in tussi ẽ opatio illorũ lesa.& sic accidẽs uirtuti musculoꝝ. Ampli⁹ Aui.libro primo.fen.z^a.iz°.capitulo de accidentib⁹ uult ꝙ tussis ẽ motus compositus ex naturali & uoluntario. In contrarium est forma loquendi Aui.quũ dixit natura.& Gal.quinto de accidẽti dic̃ qđ mot⁹ tussis est mot⁹ uirtutis naturalis.Ratio pma qa est mot⁹ quo fit nociui expulsio.sed illa est uere opatio uirtutis naturalis que ẽ una đ quatuor uirtutib⁹.Secũda rõ est qa mot⁹ qui fit sine deliberatione.imo coacte ẽ naturalis.sed tussis ẽ huiusmodi.Has duas rationes inuit Gal.5° de accidẽti. Dicitut tamẽ ꝙ licet tussis sit mot⁹ naturalis uirtutis & eius actio põt tñ cõcurrere uolũtas.& hoc qñ homo uult tussire.& semp concurrit principiũ motus uoluntarii.s.musculi quib⁹ pect⁹ mouet̃. Ergo tussis ex pte mõi prouẽtus ẽ mot⁹ naturalis.s. illa que fit sine uolũtate.Sed ex pte pricipioruꝫ ibi concurrit uolũtari⁹ mot⁹.& sic cessant cõtraria apud oẽs.Tu aũt specuIeris hic.qm̃.cũ scđꝫ principia Gal.in pulmone nõ fit mot⁹.nec uirt⁹ motiua.s.dilatatiua.& constrictiua qa qñ.i pulmone est res nocens.pulmo per suaꝫ uirtutẽ nõ premit se ut illã expellat.nec dilatat ut trahat aereꝫ ibi auxiliantem.sꝫ pectus seruit sibi i h° Ergo uide an illi masculi et illi uilli eorũ & panniculoruu qui dilatãtur & cõstriguntur i anhelitu.sicut illi qui hoc faciũt in tussi.Non eni ui detur esse alia necessitas ponẽda.Et rasis sentit hoc 4° continẽtis.ubi uult ꝙ sputo digesto si nõ fiat expulsio fit defectus uirtutis anialis.scilicꝫ eius que mouet pectus.& nõ fit defect⁹ uirtutis naturalis. quia iam uirtus naturalis fecit totum qđ debuit.s.digestionẽ.Ergo rasis ult̃ qđ nõ fit:in h° alia naturalis uirtus.nisi digestiua de qua dicet̃ infra tractatu 4°.primo cap°.&c̃ Et ẽ aut. Hic uult inuestigare causas tussis. Et primo ponit formã diuisiuã.z° ponẽdo adiungit canones q̃bus complet sciẽtiaꝫ causaruꝫ tussis.z^a ibi.& scias.Pon t aũt Auic.triplicem diuisiõem tussis.Et prima ẽ qđ tussis. alia est ppter causaꝫ in pulmone.s.& pectore.alia pp cõitatẽ.z^a ẽ qđ causaꝝ tussis.alia ẽ primitiua &c̃.3^a ẽ qđ tussis ẽ quedã sicca.& quedã hũida.Pria g° inuestigat causas tussis z^m primas duas diuisiões.z° z^m tertiã.z^a ibi.& tussis qđẽ Prima in duas.prio premittit diuisiõeꝫ.z° exequit̃.z^a ibi.& cause tussis. Dicit prio ppriã pulmoni.Et tũc sic solũ intelligẽdo omnis cã q̃ ẽ a pectore t̃dyafragmate etsꝫ p cõitatẽ.Si aũt exponat̃ pulmõi supple.& cõitate ut pectori & dyafrgmati.tũc cãe z^m semitam cõitatis essent ab alijs mẽbris.s.ut epate.splene.cerebro & similib⁹. Et cãe. Prio iuestigat cãs z^m diuisiõeꝫ secũdã in quo ẽt inuestigat causas z^m modũ pme diuisionis.z° complet iuestigare causas z^m

modū diuisiōis prime.ibi & tussis quidem fac ta.Prima in tres.primo inuestigat causas primi tiuas.2° coniunctiuas.3° antecedetes.2ª ibi.cū au tem tussis 3ª ibi.cāe aūt antecedētes. In pª pte enumerat eas que sunt ex cāis pmitiuis.i.de nu mero cāꝝ pmitiuarū quē sunt res infrigidantes aut calefaciētes.aut exiccātes.aut exasperātes. &c.non dixit humida.qa ñ sic ledit. ¶ Forma. i.compositione.sicut situ partiū ut frigꝰ exaspe rat. ¶ Non recipit difficultatē.pp difficultatē anhelitꝰ.qa impedit illū uel difficultat. ¶ Cāe aūt tussis coniūcte.i. continue. ¶ Et illud.s.a materia mel̄ica ē raro. ¶ Consyderandū ꝙ ex gr̄a sermonis determinat cās tussis q̄tū ad diui sionē primā q̄ dicebat̄.aut ppter cām propriaȝ aut 2m̄ semitā cōitatis.Et inuit ꝙ materia cōica ta.aut est a supiorībꝰ.s.cerebro.aut stomacho. epate &c̄.q mēbra impellūt.qa recipiūt eā aliū de.& quādoq pellunt ad pulmonē.Aut ex qbꝰ generat̄.i.qa generant istam materiā in se ipsis & postea pellunt illaȝ. ¶ Cause aūt patet. Et tussis.qa nō sufficienter declarauerat modos cōitatis.qa nō ad totū corpus.iō cōplet declara tionē. ¶ Febris unius diei laboriosa .Pōt esse effimera.uł tertiana unius paroxismi i quibus pōt esse tantꝰ calor qd̄ p̄mo malicia compl̄onis ledat̄.unde fit tussis. ¶ Absq febre.sicut i idro pisi. ¶ Et tussis alia sicca. ¶ Declarat causas tussis sicce.qa hūide ē nota cā. ¶ Partes suspē siōis.i.pp ter apostemata.uel alia nocumēta cir ca ptes quibꝰ suspēdit̄ epar costis & dyafrag ma. ¶ In quibusdā horis. ut q̄do ē apostema magnū.ut fen .15ª .cap°.4°.de apostematibus splenis. ¶ Que nō expellit̄ nisi cū tussi.s.diffi cilr.ita qd̄ frequēter contingit qd̄ nō expellit̄.& tūc est sicca tussis. ¶ Et scias. ¶ Hic pōit cāu. plures.Primū dictū ē qd̄ qnq in ptibꝰ pulmo nis generat̄ lapis & ponit cās eiꝰ materialeȝ & efficiētē & q̄titatē.qa simil̄ ciceri &c̄.qa ñ pōt fieri magne q̄titatis in illis cānulis & locis pul mōis q nō sunt spatiosa.Et si fieȝ magnꝰ lapis ñ exiret.Et lȝ nō alleget Gal.Gal. tamē ponit. 4°.de interioribus ultimo ca°.Allexāder etiam pōit.ca°.de tussi.& facit de h° historiā.Et Pau lus ēt in cap° de tussi dicit.ꝙ cū sputo sanguis uidit lapidē.Reliqua dc̄a sunt nota.Et ultimū dictū est afforismi tertie particule.Si uero estas sicca est. ¶ Consyderandū ꝙ preter has cās tus sis quedam ē alia mł̄tum extranea quā ponit Azarauius.ca°.d̄ tussi.s.uermes adherētes pul moni.unde dicit hoc ca°.Vel fit tussis ex aialibꝰ generatis in cāna pulmōis & locis uacuis que animalia minora sunt muscilionibus & transfe rūtur de loco sue originis.& resultat tusis ex il loruȝ motu.& qñ quiescūt i suo loco qescit tus sis.Hāc cāȝ.nec Gal.nec Auic.nec Allexāder.nec Paulus ponit.nec alius de his quos legi.

Signa ¶ Prio ponit signa scd̄ȝ di uersitatē materieꝝ.2° scd̄ȝ diuer sitatē moꝝ.quia dicimꝰ .quedam humida.& quedaȝ sicca.3° scd̄ȝ di uersitatē qua dicimꝰ.quedaȝ propria pulmōi. & quedā pcoitatē.4°. addit cāu.qbꝰ cōtinuat se ad curam.2ª ibi.& plurimum sicce.3ª ibi.& signū.4ª ibi.& scias.Ponit aūt signa tussis quo ad cās coniūctas.qa signa eius que fit a cā pmi tiua sunt nota.qa cāe pmitiue sunt note. Et si i pressierint maliciā compl̄onis iā cognoscunt̄ ille male compl̄ones ex istis signis.sed signa cārum ancedētiū.s.replecionaliū pueniētiū ēt sunt nota. Ergo maxime ponebat signa causarum coniun ctarū.Et primo tussis a mala compl̄one.2° ab apostemate.3° a solutione continuitatis.2ª ibi.et signū eius.3ª ibi.& signa eius que fit.Nō ponit signa eiꝰ que fit ab opilationibꝰ uiaꝝ pulmonis qa sunt nota ex capl̄o de asmate.& cap° de con strictione anhelitꝰ Prima in duas.prio absolute ponit signa harū compl̄onū.2° ut diuersificant̄ per eē sine materia.uel cū materia.2ª ibi.& sigª pure.Prima i quatuor.sicut quatuor sunt modi malarū compl̄onū. Primo ergo ponit signa tus sis a frigiditate qñ ē catharrus qñ frigꝰ iuenit caput plenū uel debilitauit cerebrū. ¶ Extensio eiꝰ &c̄.i.sentit̄ aggrauatio.& ꝙ materia exten ditur ad ptes gutturis uł qd̄ illa loca tendūt̄ a repletiōe i uijs cathari.ut collatorio & naribꝰ ¶ Nō expuit in prin° rasćatiōis pp mł̄tā mate riā crudā difficilē i motu. ¶ Ad citrinitatē &c̄. ¶ Et qnq illis.morbis accidit putredo Citrini tas tñ & uiriditas large qnq summit̄ ab.A.ut declarauimꝰ fen 3ª.ca° d̄ uiriditate oculoꝝ ¶ Et qñ ē febris.pp opilatiōeȝ siue densitatē. a frigo re Vñ fit effimera.uł si materie ille mote putre fiunt.fit putrida ¶ Et signa calide. Sedatio.scili cet sitis uł tussis.Et signa humide.sunt humi ditas substātie pulmonis.i.signa quibꝰ signifi camꝰ humiditatē substātie pl̄mōis. ¶ In som no.qa cōstrigitur materia &c̄. ¶ Et signa pur̄ i.sine mater ia.In omnibꝰ illis.s.compl̄onibus. Et quia de illis ē mala cōpl̄o humida.apparet ꝙ pōt facere tussiȝ etiam si sit sine materia.Ista tamen questio est similis ei qua dicimꝰ an humi ditas sine materia pōt facere doloreȝ.& posses dicer̄ in omibus.i.in pluribus. ¶ Genus eiꝰ qd̄ expuit̄.qa citrinū significat colerā &c̄. ¶ Et si gnū ab apostematibꝰ.s.ueris magnis. Et simili bus.i.ñ ueris.ut bothor & pustulis paruis & aliorū.capl̄o de bothor.uel similibꝰ.s.sanie i pe ctore. ¶ Et signa eiꝰ.que ex inflamatione expo nitur a quibusdā.i.uentositate.ał̄r.i.ab opilatōe Sed uidet̄ mihi ꝙ Auic.pōit signa ab apostema

tib⁹ ſiue de tumorib⁹ in epate uel ſplene.uł ſto
macho.Iam enim poſuerat ſigna ei⁹ que fit ab
apoſtematib⁹ i pulmone & pectore.& illa apo
ſtemata.ſiue tumores.ut idropiſis faciũt tuſſiʒ
inflando & comprimẽdo.Ideo dixit ex iflatiõe
ſunt ſigna inflationis.i.tumoris uel apoſtema
tionis que dicem⁹ in capł̃o de ydropiſi.& đ apo
ſtematib⁹ epatis uel ſplenis.¶ Et dolor.qa con
ſeqt̃ illa apoſtemata.qa ñ ꝑmittit dilatari ł mo
ueri mẽbra pectoris.niſi cũ dolor̃.¶ Et ſicitas
.ſ.tuſſis.quia ñ expuũt.licet aliqñ poſſit.aliqd
de materia reſudare.uel alia materia iueniri.in
pulmone.& fiat tuſſis humida.¶ Et ſigna ei⁹
que ex ulcerib⁹ patet.¶ Et plurimũ ſicce.Nõ
expediebat ponere ſigna humide.qa ipa 2^m ſen
ſuʒ ſunt nota.& ẽt.ſciunt̃ ex oppoſito ſicce.Et
dando cãs ſicce tuſſis.intelligit ſigna humide.
Sunt aũt cãe ei⁹ due.Vna debilitas expulſiue.
& hẽt ſigna nota que ſunt ſigna debilitatis uir
tutis mouẽtis pect⁹.Alia cã ẽ debilitas ãhelit⁹
quia cũ ẽ debilitas anhelitus.tunc ñ põt fieri ĩ
petuoſus motus quo materia expellat̃.Et hoc
uidet̃ redire in primã cãm.niſi illa ẽẽt debilitaſ
uirtutis naturalis ł uitał & ita eẽt debilitas ani
malis uirtutis mouẽtis lacertos.Poſſet tñ expo
ni pp ãhelit⁹ freqñteſ ex qb⁹ malicia adit̃ i ſpu
to.Vnđ nõ facilr̃ educit̃ ſicut ſcies.ca° de pleure
ſi.& c° de ſanie in pectore.¶ Et ſignũ.¶ Poit
ſigna tuſſis que ẽ per coitatẽ.Et prio ad ſtema
chũ.2° ad erar.2ª ibi.& facta.Et ſic dat ſigna
intelligere facte cũ coitate ad totũ corpus.l.i fe
bribus & ſimilibus per ſigna febriuʒ & aliaꝝ
egritudinum & priuationẽ aliorum ſignorum.
¶ Siue ſit repletio &c̃.qa quedã diſpoſitiões
ſtomachi augent̃ tpre repletiõis.quedã tpre ua
cuitatis.ut declarauimus pria huius ſupra.ca°
de ſignificatione mẽbri.cuius.coitate cerebrũ pa
titur.& ca° de ułibus ſignis ſode.Cũ ergo ui
đs augeri tuſſim.ſicut augetur diſpoſitio mala
ſtomachi.hoc facit neceſſarium eſſe tuſſiʒ in ſto
macho.i.a ſtomacho.¶ Pluriuʒ.qa plur ie egri
tudines ſtomachi proprie ad quas ſequit̃ tuſſis
excitantur cũ repletur.& fit digeſtio.¶ Et fcã.
Reliquas conſydeartiões.ut ſi augetur cũ au
getur apoſtema.¶ Et ſcias.Hic adiungit cañ.
Subtiliant materiaʒ.& ñ expuitur.qa propter
ſubtilitateʒ.& in hoc inuit.ꝙ nõ utaris calidis
medicinis.uerbigr̃a ſyrupo đ iſopo ł de praſſio
cũ materia ẽ ſubtilis.imo ſyrupo de papauere
& h° intantũ qđ colligas materiã.& ideo poſt
laudat ſyrupũ de iſopo ad abſtergẽdũ.Horuʒ
ſyruporũ deſcriptiões ſunt famoſe ſcite.¶ Cũ
aũt illic nõ fuerit.ſ.& ſi preſeuerat.& quaſi ñ
ſit ſaliua ſignificat ſiccitatẽ exaſperãtẽ.¶ Mol
lia.i.molliẽtia.ſicut de prunis.uel oleo amigda
laꝝ dulciũ.dragagãto.gũmi arabico.& cõſimili

bus.¶ Et quandoq; accidit.¶ Hoc ẽ ſimile ei
ꝙ dicitur de dolore capitis i febrib⁹.ut põit.A.
prima quarti.ca°.de cura putridaꝝ in generali.
Vnde ſic̃ dolor capitis facit q̃doq; redire febrẽ
ſic tuſſis.qa ſignificat reſiduũ materieꝝ in pe
ctore.& ẽ cã debilitatis cõualeſcẽtie.& malicie
digeſtiõis ſuper eo.¶ Et ſtiptica.Et iõ ꝓhibẽ
da.cũ uolum⁹ ſputationẽ materie.Quãdoq; tñ
ſtiptica medicina utimur qñ uolumus cõforta
tiõem pulmonis ne recipiat materiã.ſic̃ electua
riũ de płmõe uulpis cuʒ rob myrtino.¶ Aqua
ordei.ſ.ptiſana.uł aqua que ſic cõiter nominat̃.
Ad aggredandũ ſputũ.i.ad facilitãdũ ſputum
qa abſtergit & cõfortat ſputũ.ut Raſis 4° cõti
nẽtis uerſus finẽ per duas chartas.

CVra.Ponit curã tuſſis.Primo a
mala cõpłone.2° a catharro 3° ab
apoſtemate & ulcerib⁹.4° ponit
quaſdã medicias ad.tuſſiʒ.5° põit
curã tuſſis per cõitatẽ.2ª ibi.& ſi fuerit.3ª ibi
in cura aũt.4ª ibi.& ad tuſſim 5ª ibi.ſʒ tuſſis
facte.prima in duas.primo põit curam tuſſis
a malis compłonib⁹ generaliter.uel abſolute.2°
a materia.ſecunda ibi.& ſi ẽ illic materia.Dixi
mus aũt abſolute.qa licet ponat curã malarum
compłonũ ſine materia.qñq; tamen inuit curam
& ſi ſit ibi materia.poſtea ſe declinat ad curam
qñ ẽ ibi materia.qñ dicit.Et ſi eſt illic materia.
Prima in duas.ꝑmo ponit curã compłonũ ſim
pliciũ.2° cõpoſitarũ.2ª ibi.& ſi ẽ compło.Pria
i quatuor.primo poit curã a cõpłone frigida.2°
a calida.3° humida.4° ſicca Partes patẽt.¶ Cõ
ſyderãdũ ꝙ Auic.i forma ꝓceſſus cure ſatiſfec̃
cure tuſſi ſecundu oẽeʒ modũ diuiſionis cãrũ.
Nam tu ſcies ex illo ca° curã tuſſis apropriate
pulmoni.& tuſſis pp cõitatẽ.Et ſcies curã hũid̃
& ſicce.& ſcies curã ſi prouenit ex cã primitiua
calefaciẽte uel ifrigidãte &c̃.Et ideo dixit hic.
Eſt leuis puẽtionis.Et ſi frigiditas ẽ pauca &
ab aere frigido.curat eã comprehẽſio.i.retentio
anhelit⁹ i momẽto.i.ſubito uel cito.Iſta dicta
ſunt Gał.5° de accidenti.cap° de cauſis tuſſis.
¶ Ad hoc.i.tuſſim a cã primitiua.¶ Aut ad
illud.i.ad tuſſim a frigiditate uel ab alia cauſa
¶ Et conſydera ꝙ primo ponit medicinas oẽs
calefaciẽtes ad itra aproximatas & extra & po
ſtea põit rectificatiõeʒ regimis.ibi.& cibi.¶ Alhi
tran.i.pix liquida.¶ Glutẽ albotim eſt terben
tina cũ aureo collyrij.ſ.alicuius calłi qđ ponit
in oculo.ut collyriũ de ture.aut de myrrha.qui
dã habẽt loco collyri keliʒ.& exponũt.i.croci or
tẽſis.¶ Tri i.cibus de paſta ut fila.¶ Aliſſi
dabegi.i.mod⁹ preparationis cibi.ſicut dicim⁹
cafea.¶ Muſa uel mulſa.i.aqua meł.Muſa
uero eſt nomen confectionis.¶ Conſydera pro

portionē inter nuces & ficus &c. ¶ Cura autē
¶ Prio ponit curā tussis a mala complone cali
da. & hoc p medicinas. 2° per regimen. 3° descri
bit quādā medicinā. 2ª ibi. & cibi. 3ª ibi. descrip
tio. ¶ Cōsyderādū qd per medicias i hac tussi
intētio ē ifrigidatio. & si ē ibi materia. Adapta
tio ei⁹ & h° fit medicias ifrigidātes. Et abster
sio siue mundificatio. ei⁹. Et h° fit p decoctiōes
de isopo frigidā. Attēde eni qd auctores faciūt
syrupos & decoctiōes de isopo calidas. & frigi
das i quib⁹ uincunt frigide medicine. Vide Me.
in h° ca° ¶ Et suppositoria. s. si calor cōicat ite
stinis. Et electuaria opiata inducunt quandoq
somnū. aut iuleb qd ē melius secūdum qd infri
gidatur in aqua pluuiali. qa sua subtilitate ma
gis penetrat ad mēbra pectoris. ¶ Rasti. i. b. z.
5. ¶ Violatum nutritū est zuccarū uiolatū ubi
uiole nutriuntur in zuccaro. n̄ sicut fit i syrupo
uiolato ¶ Aqua grauatorum. i. succus siue ui
nū & proprie dulciū si est ibi aliqua materia.
¶ Resolutionē. s. solutiōes scdz cōez glosaz. ul.
i. qa corpus paraē resolutiōi & arefactioni. Sa
uic fit de ordeo imaturo torrefacto parū. Et con
fert fluxui uentris & resolutioni etiā a forti ca
lore. ¶ Si uehemens fit res. i. si fortis fiat exic
catio tali calore. ¶ Aqua ordei. ē que daē ethi
cis pria quarti. ¶ Descriptio Anathari. i. illius
uiri. ul' est nomen confectiōis. al' deiacur. ¶ Cu
ra autez complōis humide. sine materia. Et hu
miditatis. i. alicuius hūiditatis cū ea que sit ita
parua ꝙ leui abstersiōe possit remoueri. Si eni
humiditas esset multa oportet redire ad caplm
de asmate. & ad id qd statiz diceē. ¶ Cura aūt
complōnis sicce. ¶ Considera ꝙ timet lac si est
febris. ¶ Et si patet. ¶ Et si est illic materia.
¶ Hic specialiter ponit curā tussis a mala com
plone cū materia. Et p° qn̄ materia est subtilis
quā docet ingrossare. quia hec ē sua maturatio
cū deiacur. simplici n̄ composito cū myrra croco
& similib⁹. ut in antidotario. tractatu d̄ syrupis
2ª summa. 2° qn̄ materia est grossa. ibi si autem
fuerit. ¶ Hic ergo ponit curā tussis a materia
grossa 2° ponit spālē cañ. in cura tussis pueroꝝ
2ª ibi & pueris. ¶ Considerandū ꝙ hec tussis
ē de materia flatica substātia grossa secundum
plurimū. Intētio aūt in ea ē sex res lz Mesue
ponat. 5. sic ēt ē in asmate cū est ab huiusmodi
materia ¶ Pria sit regimē in uita patiētis. & ē
scitū ex caplo de asmate. ¶ Secūda ē digestio
& preparatio materieꝝ ad euacuatiōez cū reb⁹
equalib⁹ que nō ingrossant materiā. Et hāc intē
tiōem innuit cū dic. Ita ut nō calefacias nisi cuz
eqlitate. Et cū dic resolue & absterge. i. ꝑpara
ad resolutiōez & abstersionē. ¶ Tertia itētio ē
euacuatio materie & diuersio cū euacuationib⁹
cōibus. & h° fit cū medicinis solutiuis. ut pillis
de agarico. & hāc intētionē uult sciri ex cap° de
asmate. ¶ Quarta intentio ē eductio materieꝝ
a pectore eductione ꝑpria. i. per sputū & illius
materie exiccatio & resolutio cū illis medicinis.
Et in hac intentione. s. in medicinis ad illā intenti
onē se prolōgat cū dicit. admistra mūdificatiua
predicta. s. ca° de asmate ¶ Q̄d aūt dic. Leias
& lubricū facias. posset ēferri ad uētrē. & pos
set referri ad medicinas preparatiuas ad expuē
duz & euacuandū materias. & possz referri ad
ipsas medicinas que faciūt spuere. que etiam h°
faciunt aperiendo uias. & leniendo & diuidēdo
ut dixim⁹ c° d̄ asmate. ¶ Et ex eis q̄ magis sūt
ꝑpria huic loco. s. ad mūdificādū pect⁹ & p cō
seqēs qb⁹ debes uti post ꝑparatōez et eq̄tionē
materie. ¶ 5ª intētio ē diuersio ad ptē opposi
tā. & hāc stati inuet cū loqueē d̄ cura tussis a ca
tharro fce. ¶ 6ª ē correctio accidētiū. & hoc fit
cū medicinis elargātib⁹ pect⁹ & cū sedatiuis tu
sis quarum copiā ponit & posuit cap° d̄ asmate
Et si sint uigilie cū faciētibus dormire 2m quod
scitū ē in suo cap°. Ponit autem ad iuuandum
per sputū materias grossas. 5. medicinas preter
quedā simplicia que ultio ponit. & ꝑter metri
datū. Glutē alimbat. uel albotim. i. terbentina.
¶ Absq. decoctiōe. qa sola cōquassatione. nam
nimiū induraret in decoctiōe. ¶ Sui corticis. i.
reliqui corporis. ¶ Pini. unum. s. granum. &
potes addere ad mensurā. Hic ponunē rcsē hu
mid. qa lenitiue sunt cū pauca siccitate. & si for
san timeres aliquem calorem. ¶ Sorbitiōes. s. i
forma ptisane liq̄dē que possūt fieri de carib⁹
ficuuz. de penidiis. ul' amigdal'. et si expedit for
tius cū succo feniculi. ¶ Et si cā fuerit. ¶ Cōsy
dera ꝙ curā tussis catharral' inuit. Primo gene
ral'r cū dixit. curetur catharrus. ul' curetur cuz
catharri. medicinis. & ideo recurratur ad caplm
de catharro. 2° ponit curaz spālem. & solū q̄tū
ad tres intētiones. ¶ Vna ē diuersio ponēdo sup
caput ficus. & pōt addi synapis. aut fiat caute
riū si expedit. Secūda intētio ē lenificatio uiarū.
ut qd cecidit educaē. & hoc inuit cū dicit. teneaē
sub lingua. Tercia intētio ē inspissatio catharri.
& hoc. fit cū stipticis n̄ acetosis ne inciteē pl⁹ ad
tussim. ¶ In cura patet. ¶ Ad tussim. ¶ Hic
describit mxtas medicinas. quarū itētio ē tussis
sedatio. & hoc fit uel p medicinas leniētes pect⁹
& ptes pulmonis. uel p stupefactiuas. & ponit
eas ibi. Et de illis fiuat pille de q̄bus queritur
stupefactio. uel sunt subito & uehementer exic
cantes materias ut arsenicū. & exponuntur ibi.
Et q̄nq. Prime autē medicine sunt quatuor. pª
est pille bichichie note ex omnib⁹ fere antidota
riis. & multas medicinas posuit Mesue. & A.
ēt ponit descriptionē. 5° cañ. summa 2ª. Dicunē
autem pille bichichie. i. in tussi iuuatiue. quia

cũ tuſſi iuuãt ad mũdificandũ pect⁹.ut xiº.ter
apentice.penultimo caº.Forma earũ eſt forma
lupini.teneãt ſub lingua.qa calore illaꝝ uenaꝝ
& humiditate ſaliuali que ibi reſudat eliquãt
& paulatim tranſeũt adherendo ꝑ cãnã pulmo
nis.& ſimilibus frigidis & humidis lenitiuis.
¶ Et conſidera ꝙ in his pillis bichichijs ad
tuſſiȝ frigidã ponit cũ calidis medicinis quaſdã
frigidas.ut ſit in eis lenitio & ſedatio.¶ Et de
illis.Vſus opiatarũ pillarum fit quãdo ꝗritur
inſpiſſatio materie uel inductio ſomni ꝑ uehe
mentiam uigiliaruȝ.¶ Bezaartice.i.tyriacales.
¶ Pille ď ſtorace note.5.5ª.ſumma.¶ Dar
chimet.27.grana ordei.¶ Et qñq; adminiſtrãt
qa factis euacuationib⁹ cõib⁹ & ꝓprijs.¶ Su
fumigationes ꝑdicte.ſ.ex arſenico & auripig
mento.¶ Et qñ humiditas ẽ ꝑueniẽs ad ꝗtita
tẽ.Exponũt Albertus & Bertuci⁹.i.ad ꝗtitatẽ
ſuꝑfluã.hoc eſt contra ueritatẽ & cõtra Meſue
ubi loquẽs de illis dicit ſic.adminiſtranda ſunt
medicamina exiccatiua p⁹ adminiſtrationẽ mun
dificantiũ cõiuȝ.& ꝓprioꝝ.qñ cũ euacuatiõib⁹
cõueniẽtib⁹ ꝓceſſerũt.Et cãm innui qa ſi mate
ria ẽ multa cruda ingroſſant illã & ſunt cauſa
prefocationis.ſicut.i quartana febre & ſimilib⁹
Non utimur medicinis .ſ.ſulphure.aut de ſina
pi.niſi poſtꝗ materia ẽ facta pauca.et ideo ex
ponit cũ humiditas ẽ ꝑueniẽs ad ꝗtitatẽ.ſ.pau
cã.Vnde põt ꝑ ſiccationẽ finiri.¶ Conſyderan
dum tñ ꝙ ſi eſſet aliqua materia humida rori
da quaſi madida.& ſi eſſet multa ſic ꝙ ex mul
titudine timeres ſuffocationẽ.poſſes uti huiuſ
modi exiccatiuis.Et forſan hũc intellectũ habu
erunt illi duo uiri.¶ Sed tuſſis.¶ Poſuit pª
quarti.& hoc cũ premiſſis quibuſdã ẽ excuſat⁹
a cura tuſſis per cõitatem &c.

SAnguis.¶ Supi⁹ determiauit de
tuſſi.¶ Hic deteriat de ſputo ſan
guinis.i.exitu ſanguinis ab ore.Et
prio ponit diuerſitates & cãs.2º
ſigna.3º curã.2ª ibi.ꝓpinqu⁹ ſputo.ibi 3ª.in ex
poſito ſputo.Prima in tres.primo ponit loca
diuerſa a quibus ſanguis per os exiens uenit.2º
ponit cauſas.3º ponit quedã iudicia.2ª ibi. &
cãe propinque.ibi 3ª.& ille cui.¶ Conſyderãdũ
ꝙ ex prima parte accipimus duo loca in genere
a quibus per os exiens ſanguis uenit.2º põit cõ
parationẽ inter ſanguinẽ a pectore & pulmone.&
ẽ ꝙ ille qui eſt a pectore nõ ẽ cuȝ tanto timore
cum quãto ẽ ille qui eſt a pulmone.cãȝ.aſſigªt.
Prima ſanatur uelociter reſpectu eius qui exit a
pulmone.huiuſ cã ẽ ꝗdruplex.Pria eſt qa ẽ mẽ
brum denſũ & ſolide carnoſitatis nõ ſpõgioſũ.
ut pulmo.& ſic nõ imbibit materias malas pro
hibentes conſolidationẽ.Secũda qa nõ hȝ uẽas
& artharias magnas.ut pl'mo.& iõ ñ ſic diffi
culter cõſolidatur.Tertia quia magis cadit ma
teria ad ſpacium pectoris ꝗ pulmonis.lȝ poſſet
hº reduci in primã cãm.Quarta qa non ſic ex
ponitur nocumẽtis catharroruȝ.ſicut pl'mo.Et
poſſunt ſũmi he cãe.5º.de ingenio ſanitatis.Sed
exitus ſanguis a pulmone nõ ſanatur uelociter
ꝑp cãs quattuor.lȝ Meſue ponat.5.cum in pria
cã quaȝ ponit cõicet pectus.ſ.in motiõe.lȝ forſã
nõ ſic moueatur.ſicut pulmo.Pria tamen cauſa
pulmoni.propria eſt.qa materie in corpe pl'mo
nis ſpõgioſo cõcludũtur.Secunda quia cũ ſolu
tione continuitatis in eo nõ fit officium ei⁹.Vñ
cõcludũtur in eo uapores mali qui ad maliciam
addũt.Tertia cã eſt quia caro pulmonis putre
ſcibilis eſt.Quarta cã eſt.qa exponitur nocumẽ
tis catharroruȝ.¶ Secũdo Auic aſſigªt cãȝ ma
ioris periculi ſiue timoris.ut in ulcerib⁹.& ſpu
to ſanguis a pulmone ſi nõ ſanetur ulcus pl'mo
nis.qa ulcus pulmonis producit ad ptiſim.imo
ſtati cũ eſt ſanioſuȝ homo ẽ ptiſicus Sȝ ulcera
pectoris poſſunt diu durarẽ abſq; hº ꝙ cõuerta
tur homo ad ptiſim.imo pect⁹ ſuſtinet qď fiat
fiſtula.& quãdoq; occulteẽ. & quãdoq; appa
reat.Et hº ẽ qď dĩc.rediens omni hora.i. de tẽ
pore ad tẽpus.¶ Sȝ.d.t.ẽr pulmõis ulcera hº
tollerant.ſ.qď cũ ſpacio aliquo qeſcant faciẽdo
cruſtã.& poſtea reſerantur.ut infra. habemus.
¶ Dicẽdũ qď nõ.ſicut ulcera pectoris. quoniã
tẽpore quo ſunt tecta. homo appet manifeſte
ſanus.ſȝ tectis ulcerib⁹ pulmonis adhuc appent
accidẽtia nõ bona.uel nõ ſic appet ſanus homo
ut tactũ ẽ.¶ Cõſyderandum qď lr̃a que dicit
multotiens fit ulcus fiſtuloſuȝ.poteſt referri ad
ulcera pectoris.ut diximus.& põt referri ad
ulcera pulmõis.ut uellit dicerẽ qď nõ fit ſanatõ
ab ulcere pulmonis.Sȝ quãdo appareȝ qď homo
ſit ſanus factus.tũc ulcera nõ ſunt uere cõſolida
ta.ſȝ tecta fiſtuloſa redientia.¶ Et cãe ꝓpinq;.
¶ Hic põit cãs ſputi ſãguis.Et prio põit cãȝ ei⁹
imediarã.& inueſtigat plurimas cãs ꝑmitiuas
lȝ cũ hº ponat quaſdã antecedẽtes.2º ponit cãs
mediatas.2ª ibi &.harũ cauſarũ.Prima in duas
prio ponit cauſaȝ imediatã cõeȝ in omni ſputo
ſanguinis inueſtigãdo cãs primitias ꝗ ſunt cãe
illius ẽt imediate.Secũdo illaȝ cãm diuidit.ſiue
diuerſificat 2m loca.ibi 2ª.& illď aũt ẽ in uenis.
¶ Primũ dictũ ẽ qď cã propinqua.ſ. cõiuncta
cum ſuo ſputo ſanguinis eſt uulnus.¶ Conſyď
randum qď uulnus accipitur dupl'r.Vno modo
proprie pro ſolutiõe continuitatis cũ manifeſta
partium diſtantia.& hº modo nõ accipitur hic
quia fit ſputum ſanguinis a reſudatione.Alio
modo pro omni diſtantia partiũ inaturali facta
in uaſe continente ſanguineȝ.ſiue ſit diſtãtia ma
nifeſta.ſiue occulta.unde ſanguis elabatur.& hº
modo accipitur hic.In omni eni;exitu ſanguis

a suo loco naturali.immediata cā est apertō par tium uasis.uñ non continet. ¶ Propter causam primitiuam. ¶ Hic procedit ad causaз primitiuā hui⁹ cāe coniuncte.& ponit.xiii.cās.lз pos sint alr numerari.Et plres.& pauciores. ¶ Et illud. ¶ Prio premittit diuisionez.2° exequitur. 3° addit quandā cām corporalez que est causa i sputo sanguis.4° omnes predictas cās applicat ad pulmonem.2ª ibi.& illud.3ª ibi.& quādoq est ab apostemate.4ª ibi.& .quādoq. ¶ Dicit prio qđ illđ.i.illa cā propinqua in sputo sanguinis.que est uulnus.Aut est in uenis.s.nō pulsatilibus.uel pulsatilib⁹. ¶ Aut aliis.s.in carne.

¶ Sed dices.quid facit ad sputū sanguis.soluto cōtinuitatis si nō est in uenis cū eis sanguis cōtiēatur. ¶ Dicēdū ꝙ per uenas itelligit uenas manifestas & ramos cōmūes.Et cū h° pōt itelligere ramos puos.sed per substātiā mēbri itelligit ipsaз substātiā cū uenis apropriatis iaз subitātie mēbri. ¶ Alr.possз solui.sз redirem⁹ ad pricipia. Et id ꝙ ē. P° đclarat unū mēbrū.2° aliud.2ª ibi.& illud ꝙ ē.Prio poit noīa solutiōis cōtinuitatū uenaruз.Incisio a re incidente.pfocatio a re perfocāte. ¶ Aptio dilatata .i. apertio que est dilatatio orificiorū uenaruз.siue porrorū.& hoc fit ab acuitate.i.hoc fit pp acuitatem humoris.ulr qa uena est remolita.uel corrosa.ulr rara.unde multuз dilatatur &c̄. ¶ Supra illaз. i.plusq̄ debeat scđз naturā.ut apparuit primo cap° huius fen.Et.x°.cōtinentis.4° ca°.de sputo sanguis.Dicit Rasis.uene plsiue.i.plsatiue q̄ sunt in pulmone ad partes cānaliū pulmōis hñt meat⁹ quos penetrat spūs.& ñ sanguis.dū corpus fuit in naturali dispōne.Sic aūt in tantum dilatat qđ eos penetrat sanguis ad ptes cānaliū Vnde excitat tussis & sputū sanguis& est snia Gai.7°.de utilitate particulaꝝ.7°.ca°.& id pз ¶ Et quādoq ē.s.sputū sanguis ab apostemate sanguineo in pulmone.supple ulr in pectore. ¶ Et incolume.i.magis sa.uū. ¶ Q ueniaз est sanguineū.i.qa materia ē sanguis q̄i dicat reliq materie sunt prauiores ¶ Et quoniā &c̄. ¶ Et quādoq discurre per eas.& sic inuenies ¶ Q đ aūt sanguis nō uadat ad plmonē.& si uadit nō possit premanere quin pellat l' moueat a calore partis. ¶ Et harū. ¶ Hic ponit cās mediatas. Et prio causas q̄ uere sunt efficiētes.lз media te.2° causas pparantes siue disponētes.lз ē t cū his ponat cās quasdā uere efficiētes.3° declarat quoddā dictū.2ª.ibi.preparatiōes aūt.3ª ibi .cū ergo accidit. ¶ Cōsyderādū qđ cā cōiuncta sup nominabat uno nomine.s.uulnus.lз quādo diuisit loca imposuit noīa plurima.s.isisio.prefo ratio.dilatatio &c̄.Et ideo dixit hic.Harū causarū cōiunctarum.s.incisionis prefocatiōis &c̄. uulneris corosiōis &c̄. ¶ Cōsyderandū ēt qđ uolēdo ponere ordinē illaꝝ causarum mediatarum.Aui.uidet uelle.qđ sit aut mltitudo materie.aut acuitas.aut uehemens motus per se aut uentositas.Ex omnibus autē his potest fieri uenarū solutio cōtinuitatis.Replectio aūt est.aut a multa materia.s.sanguinea.aut multis cibis. & sic materia ē ab extra.Homo aūt hз supfluū sanguinē.uel qa supflue comedit. Aut est ista replectio ppter amissionē exercitii.uel possēt dici.aut multitudo materie.s.cui⁹ cā ē aut multitudo ciborū.Aut illa replectio ē de materia quā consueuit natura preparare ad euacuationē. & hoc est qđ dicit a ppararione nature.Accidit aūt non enarrari eā.aut qa ē sopita uirtus.aut calor dimissione exercitii.aut quia retinet curs⁹ emoroydalis.& ēt propter cās notas in caplis suis i libro ulrium fen.2ª.cap° đ causis fastidii.et fen. 3ª.capitulo de exercitio.ubi ponit ꝙ dimissio exercitii ē cā repletionis. ¶ Eas.s.uenas laboriosas.i.laborātes & laxas ppter suū motū.ulr qa tendit eas.uel preparat ad fracturā & tūc 2ᵐ Dynum uentositas hoc modo esset inter causas preparātes. ¶ Illud.s.sputū sanguis multiplicatur in alatis.i.in habētib⁹ pect⁹ strictū.et humores eleuatos extra propplos ac si uellēt uolare.ut dicit Rasis.4° cōtinētis. ¶ Vel illud.s.uētositas.& hoc pp debilitatē caloris naturalis in spūalib⁹ ¶ Sed dubitat qūo repletio ciboruз est cā aūs.& adde ut als declarauimus. Causa aūs summit qñq p omni cā mediata.siue sit corporal.& tunc ē uera aūs.siue sit primitiua. & hoc mō summit hic antecedēs.i.mediate. ¶ Preparationes. ¶ Hic primo ponit causas pparantes.2° ponit cās efficiētes.2ª ibi.aut propter humiditatē.Dicit preparationes.i.cause preparatiue ¶ Continētes materiā.i.uenā.uel ē mod⁹ loquēdi uulgariū. Materiā.i.dispositionē effectiuā.Vnde lrā exterior hз attrahentes materiā ¶ Cōstrigētes .i.idurās. ¶ Laborātis.i.& laborat uirt⁹.uñ exterior lrā laboranti. ¶ Immo cū attractōe .i.cōstrictōe siue retētione. ¶ Calidi tatem.s. exiccantem. ¶ Aut pp ter humiditatē hoc ē continuando causas efficiētes solutionē cōtinuitatis & sic continuabim⁹ causas solutionū cōtinuitatis.& sunt cāe antecedētes que faciūt eas.Et fiunt primo ppter multitudinē materie 2° ppter acuitatem.3° propter motum.4° pp uentositatē.5° propter humiditatem mollificantē.6° ppter obuiatiōeз calidi incisiui.ut cibi ita les.7° corrosiui.8° putrefactiui.Nec coicidit 2ª cā que est humoralis cū 6ª que est extrinseca.et si cogimur dicere ꝙ utraq est corporal.s.humoral.Prio dixit acuitatem suaз.i.preparatiuam pforando.ut cole.Hic dicit icisiui.ut est humor acetosus.Vnde lrā extrīseca.loco calidi dixit acuti.Intermiscuit autē cās preparantes propter id

qđ dixit de uētositate. In quantū enim rumpit uenas motu ē causa agēs. Inquantū uero extē eas & disponit dilatatiōi & cōstrictioni ē causa preparans. Vt ergo cōpleat sermonē in alijs cāis pparantibus.statim subdit. pparantes aūt post ea recōtinuat sermonē cū dixit.aut propter hūi ditatē. Et si causa que est pter humiditatem esset cā solū ppārās & ñ agens.& tūc dicemus ꝙ cāe sunt septē.& icipiem⁹ ibi recōtinuare.aut obtuationē calidi incisiui. Cum ergo. Hic declarat dictū.s.qñ repletio ē i causa sputi san guis. Aliē enī.7.cāe sunt note.& uł'ꝯ ꝙ supfluū sanguinem natura mouet ut pellat ad partē ma gis parataʒ uel propinquā.& tūc si nō pōt exirē tūc accidit mors pp effusioneʒ.i.quia effūditur & dilatatur i cōcauitatib⁹ uenarum a quib⁹ debʒ expelli. Inuit ergo subtiliter. A..qñ q̄titas hūc facit effectū.qa per motū localē factū a uirtute pellēte.q̄titas enī scđʒ se nō ē de potētiis actiuis ut Ar 4° phisicorū cōmēto.74. Cōsyderā dū ꝙ loquitur de multitudine sanguinis i toto ubi sit magna repletio si enī nō esset magna.pos set.pelli ad mēbruʒ.& nō exire extra nec seque retur mors ʒ apostema uel mors illi⁹ mēbri. Et ille. Hic poit cañ.iudiciales.& sūt sex. Et ꝙ prīo dicit.pōt referri ēt ad sputū sanguis a pectore.quia ex illi⁹ sanie possʒ pulmo corrodi sed referrēdo ad pulmonē pōt uerisficari plus. nā sputū sanguis a pulmone scđʒ plurimū fit a ulhere.s.proprie dicto.in quo est priuʒ maifesta sepatio.sʒ ulhera sunt pmpta ut sanienē & fiāt ulcera.& tūc est ptisicus.& iō dixit scđʒ pluri mū.quia qñq̄ fit pp dilatationē orificiorum & quādam rarefactionem.et sic nō est periculū.ut ponit.4°.cañ. Si littera dicit.quādo succedit spu to sanguinis sputū saniei.ē notum.& ē affo.7. particule. Si autē dicit sputum sanguinis tunc hoc est.qa est aliquādo retētio sputi sanguis fa cta ē.& post tempus reuertit̄ sputū sanguinis signū est qđ nō fuit facta uera cōsolidatio.& p cōsequēs qđ ē ulcus.qa cā quare nō fuit facta uera cōsolidatio.nō ē nisi aliqua malicia q̄lita tis uł materie.q̄uis ergo ille nō expuat sangui nē.nihilominus pōt dici qđ habet ulcus.& nō uulnus simpliciter. Terti⁹ cañ.addit ca° unū mo dū sputi sanguinis.in quo nulla ps pectoris uł pulmonis ē lesa. Circa quartū cañ. cōsyderā dū qđ timor de supfluo fluxu ppe ē.qñ sputū sanguis fit a uenis uel atharijs pulmōis ruptis & ē timor de ulcere.qa nō sunt cōsolidabiles nedū in pulmone.sʒ nec i alijs mēbris.sʒ quādo pcedit sputū sanguis a substātia plmōis nō tiet̄ tātū de sanguis fluxu.q̄tū tiet̄ de ulcere. Cir. ca.5.canonē scias qđ duo pōit signa tiorosi spu ti sanguinis. Primū ē qđ flux⁹ nō cessēt.qa signi ficat magnā solutiōeʒ cōtinuitatis.& saluat̄ du

pliciter littera.nō retiet̄.ał' qđ retinet̄.i.queʒ homo serū retinet. Et zm signū ē.febris.qa signi ficat materias malas corruptas.unde uuln⁹ est factū ulc⁹. Cōsyderādū tñ .qđ lʒ febris sit malū signū.nō tñ puatio febris ē securū signū ut in cōmēto affo.7 pticule. Quicūq̄ sanguinē uomūt. Cōsyderādū ēt qđ aliqñ aptis uel rarefactis orificijs uenarum pulmōis cōtigit expui sanguinē & multū.nō tñ ē periculū.cū leuibus enim stimpticis curat̄. Vnde Rasis 4°.cōtinētis nō ē estimādū ita graue qđ difficile sit ad curā dum sputū cum tussi.quādoq̄ passio potest eē ex apertione uenarū.sicut aperiūtur emoroydes uidi curātum a sputo sanguinis a pulmone cū succo arnoglosse.& nūq̄ recidiuauit iam annis 12.credidi cām fuisse apertionem orificiorum uł rarefactionem orificiorum uenarum. Sextū can.cōfirmat.nō omne sputuʒ sanguinis esse ti mendū.pōt enim cretice fieri.ut Rasis 4° conti nentis in hoc ca°.dicit se uidisse casum illū i qua dā muliere. Sed.t.d.ypo.4a particula dicit sanguis sursum qualitercūq̄ exiret mal⁹. Di cendū illud dixit.quia ut plurimum est malus.

Propinquus. Hic ponit signa. sputi sanguinis.& primo ponit di uersitatē partiū a qb⁹ uenit sanguis.z° secundū diuersitatē mo dorū cārum.za ibi.& signū facti ex incisione.pa in.d.pmo ponit signa in generali.z° in speciali.za ibi & oportʒ ūt. Dicit pmo ppinqu⁹ sputo .i.partib⁹ sputi.rō ē.qa q̄to uenit magis a lon ginquo.tanto cū maiori dificultate expellitur. p sputū.ergo tussis difficilior.qa cū ea fit expul sio & saltim difficultas fit maior duribilitate. Et qñ dormit. Ratio est duplex. Prima qa pl⁹ dolet.& dolor incitat ad tussim. Secūda rō.qa cōpmit̄ magis pulmo sup illa materia.& iō ma gis imbibit illā. Et oportet. Primo ponit signa qñ sanguis q̄ expuit̄ uenit a capite z° qñ a pulmone.3° quando a pectore za ibi signa san guis.3a ibi & signa excreati. Quod dicit p° pʒ Signa. Primo ponit signa sanguinis uenie tis a carne pulmonis.z° ex uenis.za ibi & qñq̄. Primum signū ē ꝙ sit spumosum.zm qđ sit abscisus.i.ñ cōtinu⁹ zm Dynum.uel abscisus .i.paucus etiam zm Dynū. Albertus exposuit cōtinuādo sermonē. abscisus.i.euacuatus. Cū quo & ē.i.sine dolore euacuat⁹. Vel pōt dici ut michi uidet̄ qđ ē abscisus.s.in seipso ptit⁹. quia pau atim nō ueniat sʒ subito.qa ppiqu⁹ ramis cāne.& hec fuit sentētia Rasis 4°.cōtinē tis i 5° c°. Vel abscisus.i.non fluidus. Tertiū signū est.quia nō ē dolor.cā est quā Gał.ponit 5° de interiorib⁹ 5° c°.ꝙ pulmo int̄ i substātia sua nō sentit. Quartū signū est minor q̄titas

& patꝫ. ¶ Quintū ē. qđ tēdit ad maiorē mali
ciā. qa magis timet̄ de putrefactiōe & saniatiōe
quādo caro pulmōis ē uulnerata. q̄ quādo uene
uel alie ptes. ¶ Dubitat̄ gº qđ uulnꝰ difficiliꝰ
cōsolidat̄. an uenarū. an arhariaꝝ. an substantie
carnose pulmonis. ¶ Dicēdū ut Aui. inuit qđ
difficilius cōsolidat̄ & magis timet̄ đ uulnere
carnis. & rō ē. qa in motu couenit cum uenis &
artharijs. & supple hº substātia carnis pulmōis
est imbibens materias. & putrefaciēs illas. qđ
ñ sic cōtingit đ uena uel artharia. ¶ Sed. t. d. aer
uenit ad substātiā pulmonis. & sic euētabit ma
terias illas. ¶ Dicēdū ꝙ aer sīꝰcū materiebus
cōculcat̄ & suffocat̄ ꝑp loci spōgiositatē. qđ ñ
sic fit i locis latis arthariaꝝ & uēaꝝ. ¶ Et q̄ñq.
¶ Quia dixerat qđ sanguis pulmonis ē spūo
sus. uult ostendere qđ ñ sit ꝓpriū signū. qa acci
dit q̄ñq. in sputo pleureticorū & c̄. Similiter ex
cāna pulmonis q̄ñq. appet spumosus & tūc. A.
cōplet signū quādo hoc signū ē a cāna pulmōis
quia est ibi rascatio & pauca tussis. quia locus
ē ꝓpinquꝰ. & qđ egredit̄ est parum. quia mem
brū exangue carthilagilosum & pāniculosum.
& ē sensatio cū aliq̄ dolore ꝑp aliquē sensum il
lius pāniculi tegētis. de quo. s. supra ē habituꝫ
primo caº huiꝰ fen. ¶ Dubitat̄ utrū sanguinē
esse spumosuꝫ sit signū sufficiēs ꝙ a substātia
pulmonis ueiat. Et uidet̄ ꝙ sic ex affº. 5 pticule
Quicūq. sanguinē spumosum expuūt his a pl̄
mone eductio fit. ¶ Am pl̄. 4º continētis in hoc
caplo in fine. ulcus existens in carne pulmonis so
lummodo facit emitti sanguinē spumosuꝫ. & añ
per duas cartas dicit. sanguis spumosꝰ de pl̄mo
ne exit. & nō de aliis locis. quoniā sanguis spu
mosus nō procedit nisi ex ulcere in carne pl̄mōis
Et Haly. tractatu zº tegni super illo ꝗ. Et scđꝫ
tracheam & c̄. Dicit sputū spumosū & c̄. ꝓpriū
est pulmoni. qđ ē. quia ex eo exspuit̄ ex pectore.
aut cannalibꝰ eius nō est aliquid spumosuꝫ. Ei
usdem sentētie uidet̄ Azarauius caplo de sputo
sāguis & Halyab. 9. theorice. 20. caº. & Serapio
tractatu cº de sputo sanguis. & fere omnes i hº
cōcordant. ¶ In cōtrariū est Auic. hic. Et Rasis
4º cōtinentis. in hoc caº uult ꝙ sanguis spumosꝰ
pōt fieri a pectore uenis & canna. hoc declarat
rōne Auic. hic. sufficiens causa spume est fortis
caliditas. quia spuma fit a calore. & etiā motu.
sed cū sputo sanguinis a pectore uel aliis parti
bus pōt coniūgi calor igneus feruens. quare sā
guis apparet spumosus. ¶ Dicendū ꝙ omis sā
guis ab ore exiēs pōt esse spumosus. Primo ille
qui uenit a partibꝰ oris per commistionēꝫ saliue
pōt apparere spumosus. & hoc ꝑpter duas cās.
Vna ē cōmistio aeris secum. nō enim pōt ab illis
partibus uenire. nisi aeri associetur. cuius ipetu
ad extra educit̄ aer. aūt mistus diuisus ad ptes
puas facit spumā. Secūda cā ē. qa pōt cōiungi
fortis calor in spūalibꝰ quādo sanguis spuit̄ in
pleurisi & piplemonia cuiꝰ ebulitiōe fit spuma
sicců quādo fit uiriđ spumosuꝫ ut zº ꝓnosticо
ruꝫ cōmēto 4º. ¶ Dicēdū zº qđ sanguis a sub
stātia pulmōis necessario ē spumosus. rō ē. qa
sanguis ille ē zᵐ dispositiōeꝫ substātie pulmōis
ergo erit spumosus. ut ille sicut enī in substātia
pulmonis aer & uapores iacēt ad minima diui
si in minimis anfractibꝰ spōgiose carnis pulmo
nis ita sanguis diuidit̄ i substātia pulmōis. &
spumificat̄. & iō Gal. substantiā pulmonis dic̄
esse ut quādā spumā. Vnde Gal. 6º. đ utilitate
pticulaꝝ. 9º. caplo dicit. leue carnosuꝫ & uelut
spuma aliqua sanguinea coagulata ē substantia
pulmonis. si ergo sanguis pulmonis disponitur
cōformiter sue carni. s. pulmōis. dꝫ esse necessa
rio spumosus. ¶ Dico 3º. qđ sanguis ab alijs
ptibꝰ nō ē necessario spumosus. lꝫ cōtingat esse
spumosuꝫ & frequenter fit. Rō. qa cāe spume
nō necessario semp cōcurrunt ut cā. que ē calor
igneꝰ raro cōcurrit. sꝫ associatio cū aere nō facit
illū semp necessario esse spumosuꝫ. qa possibile
ē qđ sanguis sit uiscosus grossus nō diuisibilꝰ
ab aere qui secū associat̄. & iō nō spumabit. &
iō quādo pauco spacio associabit̄ sibi cōtigētiꝰ
ē esse spumosuꝫ. & nō esse. sic quādo exit a pti
bus cāne late pulmonis. & iō cautius dixit Aui.
& q̄ñq. ē spumosus ex cāna pulmōis. sꝫ sanguis
q uenit a pectore lōgo spacio associat̄ aeri. & iō
frequētiꝰ contingit eū esse spumosum. & rariꝰ
est ꝙ nō habet aliquam spumā. & ideo Auic. đ
eo absolute dixit. est cuꝫ spumositate quadā &
spuma. ¶ Dico 4º. ꝙ multuꝫ differt spumositas
in sanguine a carne pulmonis a spumositate in
sanguine ueniente a quibusdā alijs ptibꝰ. & priо
ex pte forme spume. quia spuma in sanguine a
substātia pulmonis ē minuta ꝓfūda i tota sub
stantia sanguinis. ut quasi totū uideat̄ quedam
spumā. zª ex pte coloris. qm̄ tendit ad quandā
albedinē ꝓpter duo. p̄mo qa iā recedit aliquali
ter a forma sanguinis. & uadit ad formā humi
ditatis. zº quia aer ꝓfundꝰ mistus sibi reddit
eū magis clarū. hoc enim ē de rōe aeris ut decla
ratumꝰ supra fen. 3ª. ¶ Vnde Azara. in hoc caplo
signū sanguis a pulmone ē. quia exit cum tussi.
& ē subtilis cū spuma. ñ fortis ruboris đclinās
ad albedinē. Si aūt sanguis ab alijs ptibꝰ sit. ñ
est sic spumosus. nec sic ꝓfūde. nec ē sic minuta
spuma. nec sic ē spumosus qa ñ sic condiuiditur
aer in uapores illi. sicut ei q est in carne pulmo
nis. ut patet. ¶ Scias tñ ꝙ raro poterit inueniri
sputū sanguinis de carne pulmonis. cū sit secum
sanguis de uena soluta in cōtinuitate. nec ecōtra
licet forsan extimatiuo iudicio cōuersa sit plus
contingēs. s. sanguis a uena sine carnis solutione

¶ Ex quibꝰ patēt ſolutiones contradictionū inter auctoritates p̄dictas. ¶ Et ille qui expuit̄ ex uenis. Accipit uenas pro uenis & artharijs. ¶ Non ē ſpumoſus. ſ. neceſſario. ſed contigere pōt. Vel ñ ē ſpumoſus. ſ. ſicut ille q eſt a carne pulmonis. ¶ Et ē rarior. ¶ Expoſuit hoc Albertus. i. rariꝰ euenit q̄ ille qui uenit ꝑ ꝑ ſolutiones continuitatis in ſubſtātia pulmonis. ſ. quia homines rariꝰ incidūt in illā paſſionē. Nō uideo cām huius euētus raricris. imo plus appet. contrariū. ¶ Dynus expoſuit. rarior. i. hñs maiora interualla. & intelligunt̄ interualla. poſt q̄ ē ſc̄a conglutinatio uel cōſolidatio. forſan uerificat̄. qa firmius conglutinat̄ uena q̄ ptes carnis pulmonis. ut ſupra dixꝰ. & ideo ſputū a carne pulmonis poſt q̄ mēdoſe ſedatū eſt. citius paratur ad reditū. q̄ ſi ſit a uenis. Si aūt p interualla itelligit̄ iter unū ſputū uno ictu tranſeūdo ad alicꝫ ſputū. forſan ñ uerificat̄. habundantia enim ſanguinis a uena facit accelerare ſputū poſt ſputū. ¶ Aliā expōnem poſſumus dare. rarior. i. laxior ſiue curſiuior. nā ꝓfundatio ſpumificationis facit illū ſanguinē conſtare & ñ ſic fluere. & ideo iſte ſanguis pulmonis ſtat in ſe quaſi ñ fluidꝰ & hoc ē qꝺ ēt ſupra dixit. ¶ Abciſus. Et uidebis ꝙ qñ expuit̄ ſanguis a uena ſimul cū carne pulmonis. ꝙ pars una ſanguinis ē fluida rubea ñ ſic ſpumoſa ſupple & ē ps que uenit a uena & ē amplior pars. Et uidebis quedā fruſtra ſpumoſa ſtantia albiora & cōſtātiora ñ fluida. & illa ē pars que uenit a pulmone. ¶ Iam aūt declarauimꝰ 2° can. 3° ca°. qūo ſpumoſitas in rebꝰ ē cā alicuiꝰ conſtātie oppoſite raritati & curſibilitati. & uehemētioris ſpiſſitudinis. ¶ Dubitat̄ qs ſanguis ſit ſpiſſior. an ille q uenit a carne pulmonis an ille q uenit a ueis pulſatilibꝰ uel ñ pulſatilibꝰ. Et uīr ꝙ ille q uenit a carne pl̄monis. qa ſanguis q̄to magis appropinquat ad formā mēbri. tāto ē magis groſſus & ſpiſſus. ſed ſanguiſ a carne pulmoiſ ueniēſ ē huiuſmōi. ¶ In cōtrariū ē Auic. ¶ Hic ē ml̄tiplex modꝰ dicēdi fere eſtimatiuꝰ. Et p̄mo quod ſanguiſ a ſubſtātia pulmonis ueniens intrinſice & p ſe ē groſſior. q̄ ille qui ē a uena. ſꝫ apparꝫ ſubtilior pp ml̄taꝫ cōmiſtionē aeris. 2° ꝙ nō imagiemur ꝙ humiditas pulmonis dicta cambium exeat cū ſputo ſanguineo. quia illa ē in ſemita recondē di. & paucuꝫ eſſet i uno pauco ulcere. ſꝫ humiditas que exit ſit roralis. & humiditas que eſt in extremitatibus paruarum uenaꝝ & ſubtilior ſāguis q reſudat ad pte ul̄neratāꝫ ita ꝙ totū h° exit & exprimitur. & totū. hoc ē ſubtiliꝰ. q̄ ſanguis uenarū. ſ. q̄ ſanguis cōtētus in ueis magnis uel manifeſtis. qui ſanguis eſt pro nutrimento corporis uene & corporis ramorū canne. ſubtilior g° pars eſt illa que uadit ad carnē pl̄monis. & que reſudat ad ptes ulceratas in modū roris. ſicut ēt uidemꝰ fieri in exteriorībꝰ ul̄neribus. ¶ Ad cōtrariū ſoluit̄ ſcd̄ꝫ utrāq̧ uiaꝫ. ¶ Similior ſanguini. ſ. uero qa rubicūdior. Quāuis. ¶ Quia dixerat ꝙ erat groſſior. q̄ ille qui eſt a ſubſtātia pl̄mōis. ul̄t ꝙ nō credas ꝙ ſit ſpiſſior i. groſſior. q̄ ille qui eſt a ptibus pectoris. imo ē ſubtilior illo. Rō ē. quia adhuc ſāguis q ē in uenis pl̄mōis ē ſubtilior q̄ ille qui ē i ueiſ pectoriſ ut notū ē ¶ Et ſigna. Nigredo coloriſ. qa ē ſāguiſ groſſior & terreſtior. & quia in uia lōga pdit ꝺ calor̄ naturali. uñ erat pulchrior. ¶ Groſſitudo pꝫ. ¶ Dubitatur ubi fit illa coagulatio. uel añq̄ intret pl̄ monem. Et hoc nō uidet̄ poſſibile. quia tūc non poſſet intrare. ul̄ poſtq̄ eſt ītuſ & hoc non. cum non ſit ſibi uia longior. q̄ ei qui uenit a canna pulmonis uel a uenis. ¶ Dicendū qꝺ ad ſenſuꝫ apparet qꝺ ſanguis q a pectore uenit ē coagulatꝰ quādoq̧ i tantū qꝺ aſſimilatur uni ſanguiſuge. Vnde Halyab. 9°. theorice 2° c° dīc qꝺ ē irudini ſimile. i. ſanguiſuge i rubedie obſcura. iſtā aūt coagulatiōeꝫ habꝫ. qa groſſus & qa per longā trāſit uiā. unde i mora de ſuo depdit calido naturali. quo tenebat̄ magis liq̄dū & lucidū. fit aūt iſta coagulatio i ſpacio qꝺ ē inter pectus & pulmonē. & lꝫ ſit coagulatꝰ. tñ diuidit̄ in minimas ptes. & intrat pulmōeꝫ. & q̄libꝫ ps ē p ſe coagulata. & tūc cū obuiat ſibi i loco canne reunit̄ ſimul. ¶ Et ſi qs uellet poſſꝫ dicere qꝺ in ſpacio pectoris lꝫ nō coagulet̄. acq̄rit tñ diſpōem p quā poſtea i locis amplis pulmōis coagulabit̄. ſi g° ex aliq̄ cā ſubito exſpuatur ſicut ē in ruptura uenarū pectoris. ſ qa puꝫ moret̄. poſſibile ē exſpui ñ coagulatū cū ſpumoſitate quadā parua. ¶ Et ſpuma. ¶ Hoc dīc ſanguis ille nō ē ꝓprie in ſua ſubſtantia ſpumoſus. ſꝫ hꝫ ſpumā ſupernatātē aliquā & ſupficialē. & h° ē ex aere ſecū aſſociato. ¶ Cuꝫ dolore. ¶ Niſi h° eſſꝫ a reſudatiōe. qa credo rariſſime cōtingere poſſe pectori. ¶ Et additio in ſonno. ¶ Albertus & Bertutius aſſignāt cāꝫ. qa ſanguis ille nō pōt ingredi i pulmonē. qa groſſus niſi cū difficultate. ¶ In ſono aūt. Quia uirtꝰ cōfortat̄. & calor multiplicat̄. iō ſanguis ſubtiliat̄. & pōt ingredi pulmonē. ¶ Dynus uero dīc. Additio in ſonno. i. poſt ſōnū. quia in ſonno fit peior anhelitus & difficilior quaꝫ in uigilia unde magis laborioſe pectus mouet̄. cauſaꝫ uero Dini credo ueram. ¶ Sꝫ tu. d. ſīc laborioſe mouet̄ pectꝰ ſic pulmo. ¶ Dicendū qꝺ nō eſt uerū. labornat eniꝫ pectoris partes ſicut laceri coſtarū in ſonpo. q nō laborauit in uigilijs naturalibꝰ. ¶ Et cā illiꝰ doloriſ ac caloriſ. Et tūc expōatur pp frigiditatē neruoſoꝝ. ¶ Et eiꝰ ſputū paulati & c̄. Propter puitatē uenaruꝫ & c̄. & ſic pp paucitatē ſanguiſ. & pp diſtātiā a uijſ. ¶ Et cuꝫ

tussi uehementi. Propter longitudinem uie. & ppter grossiciē materie q̄ euacuari siue moueri debet &c̄. ¶ Et signū. ¶ Hic ponit signū z^m diuersitatē causarum. Cā aūt cōmun's erat uuln⁹ & cāe hui⁹ erant primitiue satis note uel cāe antecedētes .s. mediate. & erant octo uel septem .s. multa materia. uł acuta. ł mot⁹. uł uētositas & c̄. & omnia erāt nota ex pri⁹ lib°. fen. z^a. de si gnis repletiōis in quāto & q̄li. Et signa mollifi catiōis erant nota ex cap̄o de signis tussis hūi de. Signa frigeris cōgelātis uel caliditatis etiā erāt nota. & reliqua. Remāserūt 3° Aui. signa specierum siue modorū solutiōis cōtinuitatis. oēs eni solutiōes cōtinuitatis reducebāt i h°. qd̄ facie bāt incisionē ł corrosiōem ł aptiōem ł resudatiōem. Hi enī sunt modi solutiōis cōtinuitatis siue uul neris. qd̄ ponebat cā cōmunis. Et z^m h° q̄ttuor facit. Prio pōit signa sputi ex incisiōe uene .i. fis sura. & significat h° habūdātia sanguinis. uñ ue na rūpit. ¶ Signa domini sanguis sut nota z^a p̄ mi. ¶ Et signū corrosiōis ¶ Poit signa corrosiōis & p° pōit signa q̄ sūt cāe. & sunt note. z° ponit accidētia febris pp maliciā materiei. corrosiue ¶ Sputum saniei. Quia fit saniatio i tali coro sione pp hūiditates malas multas. ¶ Aut cor ticis .i. qa cortex aliquis factus in modū escare exit q̄nq. & q̄nq. pars plmōis. ¶ Siue aque car nis. Quia ad ptem corrosam redūdat humiditas subtilis aquosa. que simul cū sanguine facit tin turā nō uere rubeam. ¶ Paulatim. Sic paulatim icipit corrosio. postq̄ tñ peruenit corrosio ad ue nas magnas subito expuit q̄nq magna q̄titas. ¶ Et color eius. Siue sit q̄titas mlta siue pauca est malus. quia miscetur materia corrosiua. & plus apparet ei⁹ malicia in colore. q̄n parū expui tur. ut notum est. ¶ Et signum. ¶ Considerā dū q̄ materia mlta repletional pōt scindere seu rūpere. Et tunc q̄ exit ē multum. Et possibile ē q̄ ibi sit aliquis malus sensus. pōt etiam aperi re & dilatare orificia uenarū. & tunc nō est tāte q̄titatis qd̄ egredit. nec sensus malus siue dolor & alleuiatur homo. quia fit per expulsionem na ture. ¶ Et est plus &c̄. Quia plus adhuc ab o rificiis apertis exit q̄ a corrosione. nisi perueni at ad magnas partes corrosio. Et ideo dixit i si milibus horis. ¶ Et signa. ¶ Hic ponit signa ulceris. q̄ est rarificatio .s. quedā pororū dilatō & accidit multum in apostematibus. licet sine apostemate possit accidere. quia tamē ex aposte matib⁹ erat melius explicabile. posuit signa ei⁹ quādo fit ab apostemate. ¶ Paruitas ei⁹ .s. spu ti. qa resudando parum exit. plus enim exit a uena incisa uel aperta in orificijs extremis q̄ si resudat p poros. ¶ Et ppria signa piplemōie. Quia ex hoc accidit multū illa resudatio. Et si esset plureticus. eēt signū ei⁹. licet ñ sic cōtingat sepa. & si esset resudatio sine apostemate. essent signa p p̄uatione aliarum causarum.

IN expositio. ¶ Curatio sputi san guinis est duplex. Vna anq̄ eueiat & uocat p̄uisio. & hanc p° ponit. Alia cura ppria cū accidit. Et poit curā ibi. in eo uero qd̄ factū. ¶ Omni hora .i. sepe. Solutio .i. euacuatio cū flebothomia. Et ult q̄ si fuerit alia repletio ex humore acuto qd̄ si expedit succurre cū mūdificatione. ut uerbigrā cū aqua fructuū ut docet Mesue. ¶ Proprie cū pect⁹. Quia in eo ualde timet de ruptura uene qa .s. cito sibi euenit & a parua cā. ¶ Secundū q̄ sufficit .i. sufficiēter .s. fiat. ¶ Intueri rubeas res est cā motus in sanguine. ¶ Considerandū q̄ si quis attendit oēs quatuor intentiones gene rales quas Mesue ponit in cura sputi sanguis. Auic. cōprehēdit in hac cura preuisiua. Et dice mus q̄ Auic hēt hic sex intētiones. Vna ē rectifi catio uite pati ad sputū. ¶ Secūda est equatio sanguinis. ne sui acuitate rumpat. ¶ Tercia est mūdificatio .s. euacuatio cū fleubothomia siue farmacia si expedit. ¶ Quarta ē diuersio ad partē oppositā. ¶ Quinto corrigit accidentia. Et intētio quā Mesue uocat accidētiū correctō que apud eū est 4^a. ñ est aliud nisi p̄uētione ac c dat fluxus. 6^a ē stipticatio & cōsolidatio ptis unde posset fluere. qd̄ facit aqua aluminosa. & & iō z^m ueritatē. 5 itētiōes solum sunt. ¶ In eo uero qd̄ factū. ¶ Hic pōit curā sputi sanguis a ctu existētis. Habet aūt medic⁹ in h° tres intē tiōes. ¶ Vna ē uariare curā z^m uarietatē mate riei sputi sanguis. z^a ē ipsa cōstrictio ł cessatio sanguis exeūtis cū medicis cōstrictiuis qbusdā cōmunib⁹. a quacūq cā sa sit. ¶ 3^a intentio est phibitio accidētium post cōstrictionem euenire potentiū & cōsolidatio partis. z^a ibi. & ex me dicinis cōmunibus. 3^a ibi. & cū sangnis retietur. ¶ Variatur sputū sanguis uariatione qua ua riatur cura. uel ex parte patriū a quib⁹. uel ex p te modorū causarum. Miscuit ergo Auic. curas hoc modo. quia nunc descendit ad curā sputi sanguis determinati ex parte a qua uenit. nunc uero de terminati ad causam a qua uenit. nunc determi nati ex parte membri. ¶ Cura uero. ¶ Primo ponit curam sputi sanguinis quando fit a carne pulmonis. z° quando fit a catharro. & hoc facit quia multum accidit catharrus cū illo sputo san guinis. & ēt multotiens fit a catharro. 3° ponit curā facti a fissura uel incisiōe uene. 4° ex aptio ne uenarum. 5° facti ex resudatōe. 6° facti ex corro siōe. 7° ex pectore. 8° facti ex mollificatiōe & humido relaxante 9° a casu super epar. z^a ibi Cū ergo accidit ex catharo. & possunt fieri ptes xi. ut dicat. 8° ponit curā facti a frigore. 9°. ab

hi midītate.io.a siccītate.ii°.a casu super epar. relique partes patebunt. ¶ In cura sputi sanguis a pulmone habet Aui.7 intētiones. ¶ Prima ē incarnatio ne fiat ulcus.& ideo stati festinat ad hec Auic. ¶ 2° ē rectificatio diete.& ē nota.& iō solū iduxit tibi memoriā ei⁹.cū dixit in regimi ne.i.post regimen qđ iā sciuisti. ¶ 3ª intētio ē diuersio sanguinis a pte uulnerata.& hoc fit cū fleubothomia fricationib⁹ & ligaturis.& phi bitione nocitiuarū rez predictaruʒ.& tēperādo aereʒ ne sit nimis frigidus premēs materias ad pulmōeʒ.nec nimis calidus agitans.Et ad hanc intentioneʒ precipit forma iacendo sup latus.s. sanū s. ad aliqđ ult declinare.m.eli⁹ tñ ē ꝙ rect⁹ fiet. ¶ Cōsyderandū ꝙ fleubothomia ex eadē parte fit.qa propique diuertit.& accipit ab ipo loco materiā.Tu tñ redi ad cañ.uniuersalē in h° quia si materia esset m.lta & in toto repletio.de bet ex opposita pte fieri.De his scripsimus pli xe pria & 3° hui⁹. ¶ Subtilē.i.minutā et puaʒ ¶ Inter quas &c̄.Sint tres hore.ut cōseruet̄ uirtus.quia si plus expedit ponere de tēpore iter secundatiōeʒ & secūdationē fiat ut hee tres hoꝛ̄ fit exēplū. ¶ Ad uacuū.i.ad loca que euacuant̄. Si g° euacuas loca propinqua pti ulcerate.rece dit sanguis a parte ulcerata.& ibit ad loca ua cua.4ª intētio est sedatio agitatiōis & mobilita tis in sanguie.& hoc fit nunc cū reb⁹ glutinosis uiscosis nunc cū frigidis nūc cū stupefactiuis.5ª intentio est eductio sanguinis alicuius si congele tur i loco.& fit cuʒ aceto. ¶ 6ª est si nō ē possi bil incarnatio.fiat saltē aliqua clausio ul opila tio cū glutinosis.ut faciūt oīa uiscosa. ¶ 7ª ē ip sius fluxus phibitio.qđ fit cuʒ medicinis quas ipse dicet.& lʒ intentiōes sint multe.una tamen medicina potest multas de eis perficere. ¶ De aceto.Scias ꝙ nisi tim eat̄ ex eo tussis ē bonū p pter causas quas pōit.et dicet postea. ¶ Vna ē se datio i.quietatio. ¶ Et subtiliatio.i.prohibitio subtiliatiōis zᵐ Dynū. ¶ Vl dicēdū qđ narco tica cōueniēter composita cū h° qđ quietāt per opiū subtiliāt.& sanguinē diuidūt per calidas medicinas.Vñ īfra ult° ca° fen.i9.d.ē qđ tyria ca cū h° qđ stupefacit cōminuit lapidē. ¶ Cum ergo accidit. ¶ Hic g° ponit curā sputi sangui nis a catharro.& prio fac̄ hoc.2° cōfirmat per sententiā Gal.2ª ibi.& ¶ Calien⁹. ¶ Cōsyderādū qđ sputū sanguis accidit ex catharro acute ulce rāte.& accidit a catharro ēt in q̄tū forte indu cit tussim.Habet aūt Aui.i hac cura duas gene rales intētiōes. ¶ Vna ē ad ipsuʒ sputū sanguis unđ dat trociscos đ karabe. ¶ Alia ē ad cathar rum.& i h° ē triplex intentio. ¶ Vna diuersio materieꝝ ad oppositū tā materieꝝ catharrosa rum a capite ad pulmonē.q̄ materieꝝ q̄ trahūt̄ aliūde ad pulmonē.q̄ uulnerāt.& unde fluit san

guis.Hec aūt diuersio fit p fleubothomiā. nisi sit ualde pura acuitas.undē magis flueret mate ria.fit ēt p fricatiōes extremitatū cū oleis calidis ad attrahēdū.& per clisteria acuta. ¶ 2ª itētio ē sedatio ipsius cursus.s.infrigidādo & inspis sando it sam materiā.& h° fit cū apoʒimate de fructib⁹ & cytonioꝝ.& q̄ eis similāt̄.ut granis. ut papauer uel berberis.fit ēt hoc infrigidādo caput nō humectādo.fitq; aūt infrigidatio cum appositione aque rosate uel papaueris. ¶ Tertia intētio ē subuenire casui uirtutis si accidit cū ci bo.s.cū pane & aceto. ¶ Et cōsydera ꝙ.A.timet multiplicatiōnē sanguinis in istis & agitationē. qa licet comedat panē.uult tñ ꝙ repmat̄ cū ace to aquatico.Et tu scies ꝙ si esset debilitas sinco palis.cogeremur ad uinū et ad carnes. ¶ Et ad ministret̄.Quia ubi nec diuersiones communes nec sedationes sufficiāt.oportet facere diuersio nē appropriatiorē cū caustico imo q̄nq; facim⁹ cū ferro. ¶ Considerandū ꝙ id qđ dicit.ppter phibitionē pōt expōi dupliciter. Primo si ñ fuit facta fleubothomia.ppter phibitionē.i.qa aliq̄ cā phibuit eā.tūc loco fleubothomie fiat clistere acutū.Alio mō ꝙ uelit dicere.qđ facta fleubo thomia ñ debes facere eadē die.uel cito p⁹ eā. clistere acutum.qa phibet hoc fleubothomia. ¶ Non impendat̄ plurimū studiū in humectā do.Quia humectatio addit ad fluxibilitatē.pli xius hoc declarauim⁹ fen.3ª huius ubi đ iunctō nibus capitis quesiuimus. ¶ Sed tu dicis infri gidatio capitis premit materias. ¶ Ad h° dicē dū qđ factis euacuationib⁹ cū diuersionib⁹ si ē pauca materia inspissat̄ & quietatur a frigido. Et in hoc Auic.confidit.quia calor & acuitas materie facit illam fluere.de qua hic est sermo. ¶ Cumq; nō.ualent ea que diximꝰ. Permutet curā ad cauteriū. ¶ Et Gal.5.5°.de ingenio sa nitatis.iz.ca° primo ponit curā illā.2° laudādo eā & declarādo complet curā 2ª ibi et hoc regi men. ¶ Considerandū qđ in tota cura hui⁹ mu lieris Gal.habuit quatuor intentiones.pª erat diuersio catharri.2ª rectificatio uite.3ª sedatio cursus cū tyriaca noua.4ª eductio eius qđ i pe ctore retinet̄.post hec omnia exit eā ut conualesc cēte. ¶ Considerandū ꝙ causa quare omisit fleubothomiā pōt poni duplex.s.quia steterat quatuor dieb⁹.unde Gal.suspectus fuit.ne ma teria fuerit sepata nimis a sanguine. 2ª cā erat quia erat debilitata ex abstinentia.sed scđʒ sup ficiem uerborū Gal.soluʒ fuit una causa.s. qđ steterat quattuor diebus cuʒ cibo puissimo.et iō erat nimis debilis.Vnde dicit 5° de ingenio.nō pcepi ut minueret̄.qa pp catharū 4° die.i.usq; ad quartū diē nō comederat nisi puissimū cibū & 2ᵐ h° si cōstasset uirtus.fleubothomasset 4° die.& pcepit eam ingredi balneū pp medicamē

.i.quia balneū sibi medicamē fuit ad diuersio nes catharri.uł pp medicamē.s.quo fuerat iun ctā.ut lauaret & abstergeret ab eo. ¶ Aquā ordei.i.ptisanā.unde ibi Gal.dedit ei ptisanam cū paucissimo panis. In die 4°.Iā remāserat supra Galieno intentio maior ad materiā que erat in pectore.qa iam in magna pte cessauerat catharr⁹.& iō cessauit a tyriaca noua.& dedit antiquā. ¶ Inhibuit ei balneū. Expōit Dynus .i.cōcessit ei balneū.qa ita fecit Gal.qd de 4° misit eā i balneo. ¶ Aliter dicēdū qd.A.refert ad regimē ei⁹ quādo erat conualescens. & iā ex toto cessauerat catharrus.in 4ª die adhuc Gal. a.iqualiter intēdit ad diuersiōē cū medicam ie cauterizatio super caput & p balneū.s3 pośtq̄ cessauit cessauit a balneo.& iō subdit Gal.illd iā ꝙ hic.A.dic.qd regimē ei⁹ fuit a balneis ab strinēdo .qa nō indigebat eo ampli⁹.quia cale faciēdo sanguinē posset excitare sputū.uñ sup dixit qd oportet caueri a multitudine balneatō nis. ¶ Et hoc.Vide qd scripsim⁹ đ tyriaca i c° de tyriaca. ¶ Saltē mulierib⁹ ¶ Quia aptiores sunt ad catharrū. ¶ Si ē illic multitudo.s.alio rum humorum a sanguine.& concordat in hoc Auē3oar. ¶ Et post 10.s.facta euacuatōe super habūdantis humoris fiat fleubothomia. ¶ Et cōsidera qd in tota cura ñ concessit carnes.ē.n. nōib⁹ acutus ualde. ¶ Et in eo ¶ Hic ponit curā qñ ē ex fissura & incisione.i.a solutōe cōti nuitatis manifesta i ipso corpore uene.& prio qñ hoc fit a multitudine sanguinis.z° qñ fit ab acuitate.zª ibi & si fuerit ¶ Prima in.d.p° poit curā qñ sanguis expuit.z° post cessationē.ibi. zª.cūq; retinet. ¶ Considerandū ꝙ itētio Auic. in hac cura ē ad tria.s.ad sanguinis paucificatō nē.& hoc cū paucitate nutrimenti.& cū fleubo thomia si expedit.zª intentio ē quietatio sangui nis cū frigidis.& uiscosis. ¶ Tercia intētio est uene incile consolidatio.& hoc fit cū reb⁹ stipti cis & glutinosis. ¶ Non comedat ꝙ forte facit .i.multiplicet nutrimentū.& fortificetur ex hoc imo itentio ē paucitas nutrimēti & debilitatio in hoc ¶ Alia lrā hēt qd est forte & exponitur ab aliis in digestione.qa ñ sit res difficilis dige stionis. ¶ Acetosum sulcitū est.Q uod ē factū in modū sulci.Nam sulcitū est ponere aliqd ace ti in cibo sine alia decoctione uel artificio. Lac. Q uando plongat.quia tūc requirit aliqua co piosior nutricatio. Lac.cōsuetū.s.quis nō sit ex tractū butirū.s.qñ indiges pluri nutricatōe.uł cōsuetū.i.caprinū. ¶ Non sufficit.s.illa cura p dietā subtilē ¶ Pisces aradrati.i.petrosi iuuāt qa quietāt sanguinē faciēdo illū frigidiorem. ¶ Frigidi actu.Vt ñ agitet sanguinē s3 qeret. ¶ Dubitat quō dicit carnes perdicū eē pauci sanguinis.cū ipse sint multi nutrimēti.unde 4°.

can.fen 7ª tractatu. 4° pmo ca°.Caro alcubugi ponit ipinguatiua .& z° can.cap° de alcubugi carnes turturū ēt laudātur z° colł3 & z° can.si turtur ē dura. ¶ Dicēdū dupliciter .prio qd hoc ē quādo coquūt cum stipticis & acetosis. ¶ Vel dicēdū qd sanguis ab eis ē pauc⁹.s.qd nō habūdat aquosus s3 magis siccus.q̄ ex edo ł agno annali.qbus pl⁹ utunt sarraceni.uł q̄ pul lus gallinaꝝ. ¶ Cūq;.pat3. Et si fuerit. Intē dit Aui.ad tria.prio ad diuersiōēs ad iferiora. & ad diuersionē īpālem si expedit ligādo uł fri cādo ad inferiora.z° ad equationem sanguinis. ꝙ fit euacuādo colerā & ifrigidādo.3° ad cōso lidationem uene. ¶ Medicamen andromaci.po nitur 5° can.summa zª tractatu 5°.et cōponit ex frigidis & stipticis. ¶ Et medicamē Galiei. Forte est illud ꝙ laudatur 5° de igenio sanitatis. ¶ In facto autem. ¶ Hic ponit curam sputi sā guinis facti ex apertione orificiorum uenarum. &.procedit solū cu3 duabus intentionibus cum una explicite.s. clausione orificiorum uenarum stipticādo & cōglutinādo.procedit ēt cū solida tōe fluxus in sanguie quietādo ipu3.Ia3 eni uł ꝙ tu habeas in mēte ex premissis intentiones di uersionis & rectificationis regiminis.prio p me dicinas simplices z° p cōpositas.zª ibi.& fiunt ¶ Dubitat quōmō qñq; miscemus ameos & spicā & anisum.cū sint aperitiua & faciētia ma gis fluere.& sint phibita i pricipio capłi. ¶ Di cēdū qd medicine subtiliatie possunt cadere in cura sputi pp tres intētiones.Vna ē quādo uo lumus uti opiatis i qbus intrant subtiliatiua ut be3oar opii.zª qñ.uolumus aliquē sanguinē coa gula.ū diuidere & abstergere.unde Gał.dedit illi mulieri tyriacā antiquā. 3ª qñ uolum⁹ dare penetrationē medicinis grossis stipticis.de qb⁹ nō cōsiderem⁹ ꝙ ad locū peruenirēt nisi cū auxilio medicinarū subtiliantium.ut ponit Auic.i cura sputi sanguinis a pectore.Vnde Rasis 4° cōtinē tis in hoc ca° dicit sic.Medicine subtiles contra riesunt in fine.i.in ultimo hui⁹ passionis.cū apte sint ad ministrandū.ut ducāt alias ad locū in q̄ passio fit.quoniā res frigide & uiscose ipediūt meatus.& h° est qd.d.Auic.& qñq; aggregāt medicine cordis predicte.s.fen.xi.s. medicine ca lide.ut spica crocus & c. alias sputi sanguinis. ¶ Et qñq; narcotica.s.cum ñ sufficiūt pdicta. ¶ Et qñq;.s.qñ pdicta stiptica nō sufficiūt.tūc utimur stipticis glutiosis. Stella femi⁹ ē talca S3 cū.p3 ¶ Maturatō.supple tu.uł resolutio couenies.Iā aūt sepe đclaraui i.qd.A.nō cessat in apostemate a repercussiōe .& utit moderata resolutione siue apertiōe siue mollitiōe.& uocat id quādoq; maturatiuu3.quia eius operatio ē resolutio si potest.& si nō maturat.nō tamē cū stipticis.quia materia significatur mªta ñ gros

fa.q̄ resudat.stiptica aūt illa cōpingerēt. ¶ Factum autem. ¶ Premittendo impossibilē ut dif ficilem esse curam & causaꝫ. In hº procedit. A. cū quattuor intentionibus. prio cum euacuatio ne materie corrosiue euacuādo sub tile & grossū corrodens. que materie corrosiue habēt de grossicie. et associat eis. subtile resudādo. zº cū seda tione agitationis. ut nō laceretur pars corrosa. 3º cū rectificatione regiminis. 4º. cū remotiōe cor sionis consolidādo & mōdificando & istā intēti onē diuersionis intellexit ex pmissis. & aliquid supra dixit de fleubothomia. ¶ Medicamen d̄ seminib⁹ pōt esse illud qd̄ fit de seminib⁹ frigi dis. supra caº d̄ tussi. ubi dicit cōfirmationis t̄ cōfortationis. ¶ Scehedenigi i. lapis emachites ¶ Factū autem a pectore. ¶ Primo ponit cu ram in generali magis. zº quādo ē ex frigore. zª ibi & cū estimatur. ¶ Albedarogi i basilicon. ¶ Duas res. s. subtilitatē & stipticitatē. ¶ Et estimat. ¶ Hec pars posset poni octaua. i qua ponit curā sputi sanguinis. qn̄ ē cā frigiditas. et pōt eē ps ptis pcedētis. qa a frigore cōtingit rū pi uenas pectoris. n̄ sic aūt pulmonis uel raro. ¶ In cura aūt quā Gal. facit 5º de igenio sani tatis caº xi. hūit itētiones 5. ¶ Prima fuit diuer sio. uñ fleubothomauit ñ obstāte ꝙ frigus fuit cā. ¶ zª ē remotio frigiditatis male a pectore. uñ posuit cerotū calidū. & ñ pmisit multū sta re. ¶ Ut ñ adderet in calefactōe eius. zm &c. .i. ultra id quod querebat. Unde Gal. ibidem. uespere id abstuli. ne ultra modū calefieret. 3ª intentio fuit rectificatio diete. ¶ 4ª mūdificatō sanguis congelati a pectore. si ibi erat. ¶ 5ª cū fuit conualescens restaurare cum lacte. Inten tionē consolidationis uene intellexit notā ex pre missis. ¶ De feminibus. s. calidis. si intendis re solutionē sicut ad hoc dabat tyriaca antiqua. hic sunt trocisci de spermatib⁹. i. de seminib⁹ q̄ dicūtur dyaspermatis a Gal. 5º de ingenio sani tatis. Et a Dyno hic ponūt. ℞. se. anisi feniculi ameos papaueris albi. añ. ʒ. i. iusquiami. ʒ. iiij. a pij pri⁹. infusi in aqua. ʒ. i. iformētur trocisci. ʒ. .i. ¶ ET quādo. ¶ Hec ē ps octaua uel 9ª i q̄ ponit curā sputi sanguinis. si ē ab humiditate mollificante & relaxāte. unde pori uenarū ape riunt. ¶ Et cōsydera qd̄ hic nō posuit signa. qa sunt nota ex caplo de signis tussis ab humi ditate mollificāte. & similiter signa ei⁹ quādo fit a siccitate. inde sunt nota. ¶ Calcadis. dicit esse species uitrioli. lꝫ apd̄ Symonē sit flos eris cui⁹ usus nō placet hic. ¶ Albregi. quoddā gra nū laxatiuū. quo caremus zm Symonē. ¶ Quā doq̄ stimat. ¶ Hec ē 9ª ps uel. xª. ¶ Hic con sydera qd̄ quādo siccitas ē in pricipio Aui. ad diuersiōem cōcedit fleubothomiā lꝫ minorem qa si in pcessu esset manifesta exiccatio. nō pos

semus huiusmodi fleubothoia & aliis euacuatio nib⁹ ul' fricatiōib⁹ uti. ¶ Et qñ. ¶ Hec ē alia ps in qua solū itēdit cōcussiōi epatis. Regimē eni p fleubothoiaꝫ & alia uult tibi esse nota 4º can. fen 4ª & 4ª pmi. ¶ Et ex medicis. ¶ Hic pōit curā sputi sanguis q̄tū ad itētiōeꝫ. q ē sanguis cōstrictio. & hº nō ē aliud facere q̄ ponere medi cias sanguis cōstrictiuas cōmunes. a quacūq̄ cā fiat. & hꝫ tot ptes. q̄t sunt medicie. & sunt circa 37. uel plures enumeraris simplicib⁹ & cōposi tis itrisecis & extrisecis applicādis. ¶ Succutū zm Symonē nō ē seperuiua. immo est consolida maior. ¶ Cum uino pōtico. ut penetrēt. lꝫ uinū ponticum sit tarduꝫ respectu subtilis nō pōtici. tamen ad penetrat cnē addit stipticis medicinis quā de se nō habent. ¶ Porrinabati. i. dꝫ naba tia regione. ¶ Quomō centaurea cōfert in spu to sanguinis. lege a Mesue caplo de cētaurea. ha bet enim partes diuersas. p quas potest aperire ut amaras. & stipticas per quas potest cōstrige re. Amara aūtē resoluūtur propter longas uias pectoris. & remanēt stiptice. quādoq̄ tamē ama re pigrescunt. & post lōguꝫ tēpus potest appa rere earuꝫ operatio. pigrescunt autē in locis ob tusi calidi i ut intestinis. & sic pꝫ intentio Mesue. Cōfert etiam centaurea euacuando acutos hūo res. ¶ Cumq̄ sanguis. ¶ Hic ostendit quid fa ciendū sanguie constricto. ¶ Sed dices si sanguis ē cōstrictus. nōne facta est cōsolidatio. ¶ Dicen dū ꝙ quādoq̄ nō. sed quedā cōglutinatio. ¶ Vel intelligit per cōsolidationeꝫ q̄dam moduꝫ ci tarizationis siue fixionis. ¶ Cōsyderandum ꝙ prohibitio apostematis est intentio que currit i tota cura imo maxime in principio. Sed ne tu cr̄ das ꝙ cōstricto sangue nō oporteat adhuc intē dere ad phibitionē apostematis. iō hic solicit⁹ fuit de hoc expriere. de quo min⁹ uidebat. Qua tuor hic intēdit Auic. prio consolidationē. zº p hibitionē apostematis. 3º rectificatiōeꝫ uite cauē do a pdictis i pricipio capli. 4º remouꝫ sanguis cōgelationē. nisi tussis adsit. s. fortis.

Quandoq̄. ¶ Determinādo supius Auic. de dispositionib⁹ mēbroruꝫ spiritualiū. s. pectoris & pulmois secundum qd̄ sunt instrumenta an helitus & uocis. & secundū qd̄ eis accidit tussis & sanguinis sputū ē excusat⁹ de determinatiōe malarū complonū & malarū compositionum. quaꝝ plurime sunt opilationes. deinceps ipse de terminat de apostematibus & solutōe cōtinuita tis. & primo speculatiue seu theorice magis. zº curatiue. zª ibi. in principio qnti tractatus. Et hoc ē qd̄ dicit rubrica de pncipiis &c. ¶ Exitu rarum. ¶ In hoc inuit de solutione cōtinuitatis qa multociēs accidit i partibus pectoris. ¶ Pro

pter exituras. ¶ In hoc inuit d sanie cordis. qa de hoc erit sermo fen. xi. Pria i duas. prio determinat de apostematibus & doloribus harum ptiũ. 2° de solutiõe cõtinuitatis. 2ª ibi. hec ulcera. pria in duas. prio determinat d his apostematib⁹. 2° qa terminatio eo℞ ē quãdoq per sanitionē. determinat de sanie in pectore. 2ª ibi pus. Pria i duas. prio determinat de apostematibus piũ pectoris & annexorũ. 2° de apostematib⁹ pulmonis. 2ª ibi peripleumonia ē. Pria in duas pmo determiat de pleuresi qtũ ad omnē diuersitatē. q cadit in ea ex pte causarũ & loco℞ & modo℞ terminatiõis. 2° determinat de ea qtũ ad modũ signo℞. 2ª ibi. pleuresis pure. Pria in tres prio determinat de pleuresi qtũ ad diuersitates pdictas. 2° cõperat pleuresiz ad quasdã passiões alio℞. 3° addit can. cõpletiuos scie. 2ª ibi. & pleuresis qdē. 3ª ibi. & scias. ibi. & multotiēs. Pria in tres. pᵒ facit qd dictũ ē. 2° qõez mouet & soluit. 3° ponit quasdã causas pleuresis mediatas & quasdã extrinsecas & alias. 2ª ibi. qritur aũt. 3ª ibi. & qnq facit. Pria in tres. prio determinat de pleuresi. 2ᵐ qd diuersificat ex pte loco℞. aliqd tangēs in generali de materia. 2° ut diuersificat ex materia causante. 3° ut diuersificatur ex pte terminatiõis. 2ª ibi. & materia. 3ª ibi. & pptera. ¶ Cõsyderãdũ qd accipim⁹ ex Aui. prio loca. s. uelamē panniculos & lacertos 2° accipimu⁹ i genere causas. qa materia apostematis uel ē humoralis ul uētositas. 3° accipim⁹ diuisionez. qa quedã ē uera. quedam non uera. Vera est apostema calidũ. s. colericũ ul sanguineum in lacertis intrinsecis. ul pãniculo intrinseco s. tegente costas. uel in diafragmate. & illud est purum. i. illud apostema ē uerũ. & purum apostema dictũ pleuresis. Sed nõ uera pleuresis ē in lacertis extrinsecis. s. uersus cutiz & i pãniculis extrinsecis usq ad cutiz quandoq. Et dbet intelligi qd tũc nõ ē uerum pprie. quãdo materia cũ hᵒ ē frigida. Si ergo extra ē apostema calidũ & intra frigidũ. utrũq potest dici pleuresis nõ uera uel nõ pura quodãmõ. 4° accipim⁹ qd sit praui⁹ quãdo apostema ē i diafragmate Et ratio ē Meliue. qa cõmunicat cerebro in magno neruo. ¶ E materia. ¶ Prio fac hec. 2° remouet errorē. 2ª ibi. & nos. ¶ Cõsyderandũ qd cõprehendim⁹ ordinē fiendi a materiebus. quia prio a colera. 2ª a sanguine. 3° a flegma. & 4° a melancolia. ¶ Et uid p hoc ē ffo. cũ commēto in 6ª particula. Acc de eructuãtes. ¶ Dubitat qa pesset repiri flegma subtile aquosum ul salsum. unde posset pleuresis fieri frequenter.

¶ Amplius pãniculus ē mēbrũ frigidũ. quare frigida passio frequētius fiet in eo secundũ sentētiã Galieni 2° de interiorib⁹ 5° caº. ¶ Dicendũ q raro accidit pleuresis ex humoribus frigidis. pp cãm quã Auic. ponit. & ideo raro accidit eructuantib⁹ acetose secundũ plurimũ. & dixit secundũ plurimũ. quia multum & continuatuz eructet sic. ¶ Ad pmũ dicendũ q i. la flegmata raro repiuntur. ¶ Ad secundũ dicendũ q frigida passio facta p penetrationē materierũ rari⁹ accidit panniculis & frigidis mēbris q calida. ¶ Et nos. ¶ Quia iam dixerat. q pleuresis est apostema calidũ. & postea dixit. q fieri potest. quãdoq ex flegmate. uideret alicui ñ esse bene dictũ. quia apostema flegmaticũ est apostema frigidũ & ñ calidũ. ¶ Respondet q apostema calidũ põt fieri ex humorib⁹ frigidis. qñ putrescunt. ut pmo can fen. 2ª caº de egritudinibus compositi. sed est differētia. qa apostema hᵒ factũ ex humorib⁹ calidis. est acutior morbus. sz ex frigidis est cronicus. ¶ Et pptera. ¶ Hic determinat de pleuresi qtũ ad modũ teriationis & pmo pmittit illos abiciēdo ex illis quedaz. 2° exequit. 3° ostēdit qõ accidētia quedã pleuresim augmentãt sese. 2ª ibi & pleuresis quidē cũ resoluit. 3ª ibi. & qnq accidit ex uehemētia febris. ¶ Dubitatur quia Auic. uidet insufficiens. quia est mod⁹ terminationis p corruptõez mēbri. ut in libro de malicia complõnis diuerse ¶ Item põt terminari apostema p pmutationē ¶ Ad pmum dicendũ qd ille mod⁹ terminationis ñ est uerus mod⁹ terminationis. sicut nec febris terminat p mortē. ¶ Ad secundũ dicendũ qd Auic. supplebit infra. ¶ Vel dicendum q dedit intelligi p. hoc qd dixit resolutionē. accipit enim eã ualde large. ad recessum materiei post collectionē ad saniē. ¶ Induratio minorat. Rõ est. qa materie ut plurimũ sunt subtiles ñ apte indurari. ¶ In duratione dispositionũ. i. ut plurimũ. ¶ Et pleuresis. ¶ Prio declarat i sermone cõmuni has terminationes. 2° in sermone speciali. 2ª ibi. & multociēs. pᵒ deteriat moduz terminationis p resolutionē. 2° p collectionem. 2ª ibi. & qnq colligitur. ¶ Dubitatur utrum qñ materia pleuresis exit cũ sputo. sit terminatio p resolutionē. Videt q ñ. quia talis ē sensibilis euacuatio. sz resolutio ē euacuatio isensibilis

¶ Dicit Albertus q respectu cãne pulmonis. & partiũ a quib⁹ imediate uenit. ñ ē p resolutiõnē. qa ē sensibilis. sed respectu loci in quo ē pleuresis ē p resolutiõez. quia ē insensibilis. ¶ Contra. quia sic ē isensibilis. si erumpãt exitura. qa ñ appareat nobis. ¶ Ampli⁹ materia que resudat. exit ut sudor. sed talis dicit euacuatio sensibilis. i. ñ per euaporationem. ¶ Dicenduz qd apostemata intrinsecorũ mēbrorũ tripliciter põt dici regulariter terminari p resolutioem. Vno modo p conuersionē materierum in uaporē & exitũ insensibilē. & in hoc communicant apostemata extrinseca & itrinseca. & d hac ñ loqt. A.

q̄n dicit̃.& extra educit.2° modo dr̃ apostema intrinsecū terminari p resolutionē.i.p quandam resudationē materierū p pellē tenuē preter qđ ipsa colligat̃ in cupū & saniē.& hoc mō resolutionis n̄ pn̄t terminari apostemata extrinseca sub cute.sed apostemata oculi & oris sic resolui possunt.& de hac resolutione loquitur hic Auic.et Galienus in primo afforismorum ibi.Paroxismos.¶ Tercio inuenitur q̄nq, ab Auic.dictū apostema intrinsecum resolui.quia materia recedit a parte siue p permutionem siue per repcussionē.q̄uo quādoq, sūmit hic Auic.Vnde dicit q̄nq, resoluitur.i.pmutat̃ materia ad partē aliā idest ed aliud mēbrū.Similiter tamen possz exponi ad partē aliaz.quia insensibiliter euaporet ¶ Et quādoq, colligitur.¶ Hic determīat modū terminationis p collectionē.& pmo declarat partes ad quas collectio pmutatur.2° accidētia collectionis erupe de suffocatiōe ł libera expuitione.3° signa quibus cognoscitur collectionē futurā & eruptionē 4° declarat quedaz.2ª ibi.& quādoq, prefocat.3ª ibi.& q̄nq, nō.4ª ibi.& quandoq, accidit.¶ Consyderandū ut rūpatur i.laudabiłr potest rumpi.¶ Et multotiēs cadit ¶ Hec pars ut iaz apparet pōt dupliciter introduci.primo φ hic in spāli declarat hos modos terminationis.& primo qui ē per resolutionez que ē permutatio materie apostematis ad partem aliam.2° qui ē per collectionez.3°.quia isti sufficienter loquutus erat de pmutatione perficit sermonē.2ª ibi.& quādoq, pfocat.3ª ibi.et quādoq, accidit.¶ Alio modo pōt introduci.φ hec pars sit cōtinua pmissis.& sit sermo.qđ facta collectiōe ad saniē aliquādo erūpit ad pulmonē aliquādo ad uias urine.aliquando ad intestina. aliquādo ad inguina.aliquādo ad fauces.aliq̄n ad cerebrū.¶ Sed dubitat̃.q̄uo postq̄ sanies ē facta.& erupta pōt ire a pectore ad cerebrum & loca post aures.Ampli⁹ si cōcedit̃ qđ uadat & apostemet.id apostema erit de materia saniosa actu.qđ uł mirabile.& nūq̄ uisuz.¶ Dicendū qđ uolēdo sequi formā diuisiōis datā.s.φ hic Aui.incipiat in speciali sermone loqui de his terminatiōib⁹.Iam appz solutio.qa nō ē hic sermo đ pmutatiōe materieꝝ saniataꝝ.sz anteq̄ fiat collectio de materia saniosa.q̄n iaz erupit & ātēq̄ erūpat.pōt trāsire ad cerebrū a pte ad ptē.nec h° ē ipossibile.lz sit rarū.qa difficile ē. ¶ Cū dicit̃.ergo fiet aliqđ apostema.qđ statiz inchoabit a materia saniosa.¶ Dicēdū primo qđ hoc accidit in exituris ruptis uel nō ruptis. cū nūdū sunt mature.unde humores stāt sub forma hūorali.& non sub forma saniei adhuc. ¶ Vel dicēdū qđ illa sanies recōmiscet̃ cū aliis humorib⁹.cū quib⁹ fluit.qui trahūtur ad ptez que apostemat̃.& ideo nō apparet sanies distincta.lz sit ibi.¶ Et quādoq, pfocat.¶ Hic ostēdit qđ sequit̃ ad eruptiōez quādoq, de suffocatiōe uel nō.¶ Et nō est materia sanies.i.& si materia non sit saniata.uel sit saniata.& ideo subdit.Siue sputum simile saniei.s.sit siue non sit.¶ Sed uirtutes.sclz expulsiua & naturalis ¶ Consyderandū φ per illaz.expulsiuaz naturalez ego intelligo illā que pectus dilatat & constringit.inq̄tuz sine cognitione agit.& eādez uoco uoluntariaz.ut ibi.& quādoq, est imperiū uoluntatis.Si aūt preter hanc sit uirt⁹ naturał. uł erit illa que cōstringit & dilatat pulmonē 2m Auerroiz.uł erit uirtus naturalis expulsiua ppria.cui mēbro qua fit expulsio ppriarum superfluitatē.que ēt pōt iuuare in motiōe materieꝝ sputi.¶ Cōstrictiōem ad tussiz.Quia in actu cōstrictiōis intrat materia i pulmonē.ut infra declarabit Auic.¶ In huiusmodi dispōnibus .s.retentiōis materie.¶ Accidit ebulitio.i.son⁹. sicut si aliquid ebuliet̃.& ē quidā son⁹.¶ Cō mistionē.Quando ē pprie a cāna.¶ Et ē sermo secūdi pnosticoꝝ.S: in pulmone coherēs sonuerit &c̄.¶ Et q̄n.¶ Isti sunt tres canones.Primus est signū collectiōis Et ē affo qnte pticule Quicūq, pleuretici facti.¶ Contra qđ dictū i statur de anxio.q habuit crisim in 14.& tñ n̄ fuit materia conuersa ad collectionē.¶ Dicendū primo φ sermo ē de uera pleuresi calida.que ē acutus morbus.sed morbi acuti continui a pñcipio n̄ trāseūt 14.dies.quin terminent̃ prio & pprio termino.q est p resolutionē.si ergo trāseāt signū ē φ materia coadunat̃ in cupū.hoc tamen diuersificat̃ secundū complōnes etates & alia. ¶ Secundus canon ē.φ qui nō ē mūdificat⁹ p⁹ xl.dies.s.a die rupture.Et ē affo.quinte pticule Quicūq, ex pleuretide.Et cā ē.qa materia corrosiua corrodit pulmonē.& ideo fiunt ptisici et peripleumonici In hac enim ulceratōe pulmo repletur a sanie.& fit quasi apostemosus.¶ Et q̄n uirt⁹.i.uirulētia & materia mala.que expuitur ał uenenū.Et n̄ sumitur ut Haly.accipit tractatu 2°.15° cōmento.Considerandū φ sicut ponit cōmentator i cōmento predicti afforismi terminus pleuresis ē in 14 dieb⁹ sed in ēpimate ī xl.& suasio in hoc est.licet n̄ ponat ibi cōmentator.Sed innuit φ termin⁹ 14 diei ē in morbis acutis.& talis est pleuresis.Sed terminus xl.ē in cronicis siue acutis tropicis.đ quib⁹ ē ēpima est eniz morb⁹ satis quiet⁹ nō acutus fortis.sīc est pleuresis.¶ Tercius canon ē mēsura rupture.Et debet intelligi a die collectionis in cupum. ut cōmentator innuit 2° pnosticorū cōmēto 52° in quo nō oio cū Galieno concordat.¶ In pluribus.i.in xx.qa ex quo trāsiuit in saniē.signum fuit qđ materia ē grossa nō parata resolutioni ut plurimū.ideo processit ad diē.xx.uł ultra.

¶ Et qñdoq. Quia dixerat supra. qđ quãdo
colligit. idiget maturatiõe. Vlťr g° declarať. quõ
aliquãdo ante maturationẽ põt rũpi. & ponit
causas. & patet. ¶ Et qñq accidit ut pmuteť.
¶ Hic determinat de particularibus mõis ter
miatiõis p pmutationẽ. & hẽt tot ptes. quot mo
dos. & possunt signari nouem & pauciores.
¶ Non ẽ bonũ iputũ. i. non bene ipuit. uľ nõ
est boni coloris. ¶ Quez dicturi sum⁹. s. ca° đ
peripleumonia. ¶ Nona sequũť cuz ea. s. pm u
tatiõe reliqua signa &c̃. i. sunt cum ea signa ma
la. Vnde lr̃a extra. iã ut ly deinde nõ dicat ibi
ordinẽ in tẽpore. ¶ Et ad latus cerebri. supple.
Et quãdo transit in dispositiõe resolutionum. i.
perputatiõis. Vel. i. tempore quo deberet resol
ui. anteq̃ colligať &c̃. ¶ Ad mẽbra apparẽtia
extra. ut manus ľ pedes. ¶ Inferiora. uerbi gr̃tia
pedes. ¶ Fiũt fistule. Nõ. opz φ fistula sumať
hic pro ulcere cauernoso. ut z° pnosticoꝝ 64°
cõmẽto. sz pro ulcere sanioso protũdo. quale ẽ i
hac materia pp grossiciẽ materie & retentiõez i
profũdo. ¶ Non sunt maligne. Quia nõ sunt
cũ magno uel propio nocumẽto partis. sic alie
fistule pprie dicte. ¶ Antiquať mẽbꝝ. s. cũ egri
tudine. ¶ Et possibilľ ẽ rectificatõ ei⁹. s. materie
fistulose. qa ẽ in cute. ¶ Et mľtiplicanť. supple
ille occultatiões. ¶ Et qñq accidit. ¶ Hic sermo
similľ ẽ illi ypo. z° re. acu. ¶ Exiccatur. cã anheli
tus frequẽtis. & hoc pp reiterationẽ motuũ &
pp residuũ caloris. cui⁹ euẽtatio nõ põt cõpleri
in anhelitu frequẽti. Hec aũt exicatõ fac uiscosũ
sputũ. s. magis grossũz & nõ lubricũ. ¶ Vehe
mẽtia laboris. s. ãhelitus. ¶ Ambe. s. uiscositas
sputi & frequẽtia anhelit⁹. imo apparz φ uisco
sitas addat ad uiscositatẽ. ¶ Queriť. ¶ Dubi
tať g° de h°. Et uideť φ pleuresis uľ. peripleu
monia lateris. dextri sit đterior. Prio qa ãpliorẽ
cõgregat materiã. cũ epar situeť in dextra. ¶ z°
qa dextra ps nobilior ẽ sinistra. ¶ 3° qa ẽ pars
magis mota. ut i libro de pgressu aialiuz. Mo
tus aũt difficultat apostema. & addit ad graui
tatẽ. qa ad dolorẽ et ad accidẽtia mala. ¶ 4° qa
ẽ ps sensibilior. cũ sit perfectioris cõplexionis.
¶ In cõtrariũ ẽ Auic. ¶ Itẽ simile uideť de his
& de aliis passionibus materialib⁹. ut i tremore
q est peior a latere sinistro inchoans. ut sup̃ fen
z^a hui⁹. ca° de tremore. ¶ Istaz questionẽ mo
uet Rasis 4° cõtinentis. & nõ soluit. ¶ Concilia
tor uero differẽtia 77. tenet. qđ pleuresis lateris
sinistri sit p̃uior materia loco sinthomate & eua
cuatiõe. Prio ẽ prauior ex pte materie. qa mate
ria ibi exacuiť calore ptis sinistre. que ppter si
tum cordis ẽ calidior. z° ẽ prauior ex loco. qa
ps sinistra ẽ nobilior q̃ dextra pp partẽ cordis
sinistrã esse nobiliorẽ. Dico z^m Gallienũ ppter
diuersitatẽ que ẽ inter eũ & Aristotilẽ in hoc
ut declarabiť fen xi. 3° ẽ prauior accidẽte. quia
sequũtur accidẽtia prauiora ppter ppinqtatez
ad cor. 4° ẽ p̃uior euacuatione. qa ñ sic euacua
tur materia a parte sinistra sicẽ ad dextra. quia
uie sunt magis arcte. & qa nõ sic ẽ ps sensibilis
unde nõ sic cito stimulať ad expulsiõez. Pleure
sis uero lateris dextri põt poni prauior q̃titate
materie. qa magis suffocat. Hec ẽ ei⁹ solutio. lz
uacillet cõciliator. quã accipe si placz. Multa eni
cõtra eum induci possunt ex dictis suis met.
¶ Dicam⁹ aũt cũ Aui. qđ hec apostemata sini
stri deteriora sunt siue mortaliora. sz lateris. de
xtri sunt salubriora z° qđ hec apostemata late
ris sinistri sunt aptiora maturatiõi & resolutio
ni. sz lateris dextri sunt ĩeptiora. & magis iobe
diẽtia resolutiõi & maturatiõi. ¶ Rõ pmi qa
apostemata sinistre ptis sunt cordi ppiquiora.
Cor eni magis locať in sinistro. lz eni stet in me
dio. tñ ad sinistrã declinat. ut fen xi^a cap° p°. g°
pp maiorẽ ppinquitatẽ apostematũ ad id erũt
periculosiora. & magis suspecta ad mortẽ. Ecõ
tra uero apostemata ptis dexre. Sincopis g° &
malicia puls⁹ & similia pl⁹ cõsequũť apostema
ta sinistre ptis. Et h° ẽ qđ Aui. dixit. ppiquior
pti sinistre ẽ deterior. & h° ẽ pp propiquitatẽ
cordis. Vnde alia lr̃a ppinquior cordi. ¶ Ratio
secũdi põt assignari duplex. & quelibet hẽt dif
ficultate. Prima apostemata sunt aptiora matu
rationi & resolutioni i locis calidis. magis. ut ait
cõmentator. z° pnosticoꝝ cõmento 5°. sed pars
sinistra ẽ calidior ppter sitũ cordis. z^a causa ẽ
paucitas materie. quia ps sinistra ñ est sic hu
mida. cũ nõ sit ibi fons humiditatis. pauca autẽ
materia ẽ resolubior & maturabilior q̃ multa.
¶ Contra p̃dicta pmo uideť contradictio dice
re hoc apostema lateris sinistri est piculosi⁹ &
mortali⁹. & dicere est cõueniẽtius ut matureť.
& recipiat resolutionẽ. Hec enim sunt due. spẽs
melioris terminationis apostematũ. z° uideť po
nere hec sententia. φ latus sinistrũ sit dextro cali
dius. cũ tñ ps dextra ponať calidior. cui⁹ tamen
signũ est mot⁹. imo inter animalia hõ hẽt frigi
diora sinistra. ut 3° de partib⁹ animalium. ¶ 3°
dicit φ apostema in dextra pte est de pluri ma
teria. in sinistra de minori. ¶ Contra qa ad ptẽ
sinistrã dirrigiť ram⁹ unius uene. q ñ uadit ad
dextrã. ut pma primi ca° de anathomia uene as
cendẽtis ergo plus hz de sanguine. ¶ Ad pmũ
dicendũ φ nulla ẽ contradictio sermonũ. qa. A.
dixit. apostema enim lateris sinistri ẽ piculosi⁹
tñ si sit de salubrib⁹. ẽ aptũ terminari p resolu
tionẽ & maturationẽ. Vnde dicit. si fuerit de p
prietate eius. ut suscipiat illud. ¶ Et ẽ simile.
sicut si diceremus apostemata spiritualiũ sunt
mortaliora. q̃ apostemata mirach uẽtris. & tñ
sunt aptiora resolutioni q̃ ista. ¶ Ad secundũ

dicendū ut dicit cōciliator. qd licet totū latus sinistrū sit frigidi⁹ dextro tamen aliqua pars sinistri ut que ē ppe cor est calidior quadā pte dextra. ¶ Aliter ēt soluit. ꝙ caliditate q̄titatia ps dextra est calidior. sed caliditate qualitatiua acuta pars sinistra. Et forsan uult conciliator ꝙ calore spirituoso pro opationib⁹ anime ps dextra est calidior. qa illā cor influit ut in radice. s; quadā caliditate uaporosa uel p contactū ñ p operationib⁹ uel quasi cōsequēter pars sinistra ē calidior. & illa caliditas facit ad resolutiōem & maturatiōe; materieꝝ pl⁹. q̄ faciat caliditas illa mensurata lateris dextri. & hic esset locus speculatiōis. ¶ Ad reliquū dicēdū qd pl⁹ facit ad multiplicatiōe; materieꝝ epar in dextra pte q̄ illa uena in sinistra. ¶ Ad ratiōes predictas dicēdū. ¶ Ad primū prio cōcedēdo s; materia illa l; sit amplior. nō tamē ita cordi propinq̄t. Sed si uelles tenere. qd ps sinistra pl⁹ aggregat de materia. tene per tertiā instantiā supra factā de ramo illo uene eunte ad sinistrā. ¶ Ad secū dum dicēdū qd l; id sit nobilior in esse pricipiū mot⁹. ē ignobilior in h°. qd est nō locare cor. ¶ Ad tertiū dicēdū ut cōciliator. qd infirmi debent quiescere. & nō moueri. uel qd ex hoc aliqd tātū pl⁹ habent de malicia. ¶ Ad quartū dicēdū qd nō ē in h° magna diuersitas. ¶ Vel dicēdū qd sensibilitas icitat ad expulsionē cit o rem. ¶ Et qñq; facit cadere. ¶ Hic pōit q̄sda; cās pleuresis mediatas. & quasdā pmitias. & prio quasdā ātecedētes. z° pōit q̄da cōperatōe; 3° q̄sdā pmitias. ibi z^a. & raro. ibi 3^a. & pleuresis Pria patet. ¶ Causa ei⁹ qd dicit in z^a parte est quā ponit Galienus in cōmento affo. quinte particule. In pleuresi peripleumonia. qa qñ materie peripleumoie multiplicāt. suffocāt ut plurimū. añq̄ accedat pleuresis. pōt tñ accidere qñ q;. ¶ Et alleuiat cu; eo. s. cū tali pmutatione peripleumonie ad pleuresim. ¶ Constrictio anhelitus. Quia cū materia nō opilat pulmonē. nō sic aggreuat anhelitū. cū transit ad pleuram. ¶ Alleuiatione aliqua. Quia facta pleuresi. ex pte doloris est grauior anhelit⁹. ñ tñ ex pte opilationis. ¶ Et pleuresis plurimū. ¶ Ponit hic quasdā cās pmitiuas. s. tēpora āni. & alias cās ut sexum etatē & pgnationē. ¶ Dubitat quo accidat pleuresis in autūno. cū tunc colera ñ sit plus. imo melancolia. ¶ Dicendū ꝙ licet colera sit plus in estate. tamen i autūno est pl⁹ ab estate reseruata. que constricta & phibita a resolutione facit pleuresim. Simile ei ꝙ dicit 3ª particula affo. illo affo. Autūno uero & hyeme. hec ē pleuresis flegmatica plus pp eius multiplicationē & expressione; & lesiōe; spiritualiū a frigore. Et pprie fit pleuresis post uer hyemale pp expressionē & catharros. ¶ Et multiplicat ēt pleuresis in uere hyemali pp catharros & lesionē spiritualiū. Et iō subdit. ml̄tiplicat cum eo. s. uere hyemali dolor. ¶ Latera; &c̄. pprie successione meridiei. i. proprie qñ succedit uer hyemale. tp̄re preterito hyemali humectatio & ab hyemali grosso aut expressiuo. ¶ Et in estate qa ia; dixit. ꝙ in autūno & hyeme multiplicant Cu; dixit de uere. Dic nūc de estate. ꝙ minora ē aduentus pleuresis i estate. et cū sufflat meridies. quia estate & constitutione meridionali ñ premunt materie intus. imo extra mouentur. & ideo in fine autūni. cum incipit uenire frigus. cōprimens. multiplicatur pluresis in habētibus coleram superfluā. ¶ Sed diceres. quare estas nō facit uenire pleuresim. cum ia; sit dictū. ꝙ pot⁹ uini & caliditas uehemēs fac illā uenir. ¶ Dicendū qd utrunq; pōt contingere. tñ hyems & autūnus plus faciūt pleuresim. q̄ estas. ¶ Secundū uero formā aliā ab hac que statim dicta est. & hec qa sit pure meridionalis cōstitutio l' dispositio. & nō sequit frigus post. sicut dicebat de fine autūni. minoratur &c̄. ¶ Et pleuresis. ¶ Hic prio cōperat pleuresi; ad apostema epatis. z° ad frenesim. 3° ad accidētia quedā que sequūtur. 4° ad ydropisi;. l; sit melius dicere qd ponit ml̄tos canones. ibi z^a. & quādoq;. Differētiā apostematis epatis & pleuresis infra scies. ¶ Et quādoq; assimilantur sirsen. i. frenesim. ¶ Propter magnitudinē accidētiū eius. ut sincopis. uehemētia fe. flux⁹ uētris. & similia. Indiget primū. & ē pleuresis. s. cū sputo sanguinis. ¶ Ledente. al's leniēte. ¶ Secūdū pleuresim. Quia stiptica nocent in pleuresi. ¶ Et iō dixit lede. te. Vel qa pleuresis indiget leniente. s. facilitāte sputu;. Iō dicit alia lr̄a leniente. ¶ Ydropisis. s. cū fe. Et sunt dicta Galieni in cōmēto affo. Humide diete. ¶ Et ml̄totiēs. ¶ Hic cōplet z^m quosdā can. l; ultimus sit curatiuus. & posuit eū. ut faceret rememorari. qd post can. generales alicuius passionis cōsueuit ponere can. cure. hoc tamen postposuit ad tractatum. qui sequit. Al canabit. sunt caules quasi albi grossi. de qb⁹ ponit Auic. z° can. ca° de caule. & dicit idē qd hic. ¶ Et cura subtilis materie. s. & pauce. qa pōt p illā resolui. ¶ Oximel. s. m. l're acetositatis. ut sedet calorē. si quis est iduct⁹ a balneo. & iuuet ad expuitionē & abstersionē. si qua materia est in pectore. ¶ Inunctionē. s. circa pectus. qa motus attrahit calefactione. ¶ Sed tu diceres. ita facit balneū. ¶ Dicit ꝙ balneū distrahit ad diuersas ptes. ¶ Per hoc. s. balneum excusatur a fleubothomia. Sicut qñq; excusat fomentatio. Et illa erit quedā ñ uera uel omnimoda modica pleuresis. que balneo recedit sine alia euacuatōe ¶ Dubium esset. i qua pte frequētius accidat pleuresis. Rasis enim sensit 4° continē tis qd in

ſiniſtro.Sed omittitur hic &c̄.

P Leureſis pure.¶ Iam poſuit ſciē
tiā pleureſis & diuerſitatē eius.
Hic ponit ſigna correſpondētia p̄
dictis in capitulo ācedēti.¶ Et
primo ponit ſigna uere pleureſis.& qb⁹ diſtin
guit̄ ab alijs.& quib⁹ cōmunicat.z° ponit ſigna
quantū ad oēs diuerſitates.que in pleureſi acci
dunt.zª ibi.cū nō eſt.Prima in duas.p° ponit ſi
gna uere pleureſis.que ſignificāt ipſam eſſe.z°
ponit ſigna.quib⁹ cognoſcim⁹ inter eā & paſſio
nes.quib⁹ ſimilat̄.ibi zª .ampli⁹ qm̄.¶ Circa
p̄mū ſignū pōt dubitari ꝺ anxio qui pleuretic⁹
fuit.et tn̄ ſtetit aliquib⁹ dieb⁹ ſine febre.¶ Di
cendū ꝙ tunc n̄ fuit uera pleureſis.pp groſſitiē
materiei.a qua uaporatio fuit facta.& exeunte
ſubtili ceſſauit ebulitio fortis.& in hoc iā ꝑcela
uimus ſermonē in cōmēto affo.¶ Paroxiſmos
¶ Et qn̄q̄ ē plurimū.i.plurima ē tenſio.ut ſen
tiat tenſionē uſq̄ ad furculā ſuperiorē pectoris
¶ Quandoq̄ multitudine.Quia qn̄q̄ poſſet
fieri a uētoſitate ꝓpter paucū aerē motū licet
multe ptes pectoris laborēt.& iō reſtaurat cū
frequētia.De pulſu ſermonē dixim⁹ can.prio
fen.zª.ꝙ eſt quidā pulſus durus cū diuerſitate
¶ Apud ſtatum.ſ.quo ad accidētia nō quo ad
digeſtionē materie.¶ In principio rei.i.i p̄mis
dieb⁹ trib⁹¶ Cum ſputo.¶ Dubitat̄ utruȝ
ſolū nocumentū factū in ptib⁹ pectoris.p̄ter h°
ꝙ cōmunicet̄ materia uel nocumētū a pectore
ipi pulmoni poſſit eē cā tuſſis. Videt̄ ꝙ ſic.qa
tuſſis ē paſſio qua uirtus expulſiua pectoris et
pulmonis conatur aliquid a ſe repellere.ut 5°.
de accidenti.ſed uirtus expulſiua p̄ncipaliter eſt
in pectore.ſ.dilatatiua & conſtrictiua. ergo ſo
lo pectore leſo excitabit̄ uirtus eius ad expellē
dū cū impetu.& hoc ē tuſſis.¶ Ampli⁹ Auic.
ſupra ponēs cās tuſſis p̄mitiuas.Poſuit cauſas
infrigidātes pectus et lacertos eius.¶ Ampli⁹
apoſtēa epatis inducit tuſſiȝ.Quia accidit ei.q̄
habȝ id mordicatio.ut cōmentator z° pronoſtico
rum commēto 3°.Sed iſta mordicatio & mal⁹
ſenſus uidet̄ induci ſtatim in dyafragmate.non
in pulmone.ergo ſolus mal⁹ ſenſus partiū ſpi
ritualium preter pulmonē pōt cauſare tuſſim.
¶ Ampli⁹ cōiter auctores ponūt.qꝺ ſigna ſpu
ti ſanguis a pectore ē difficultaſ tuſſis maior et
amplior.q̄ quādo ē a pulmone.Tunc arguitur.
aut ſanguis a pectore facit tuſſim pri⁹.q̄ itret
pulmonē ſolū ſtans inter pectus & pulmoneȝ.
& habet̄ ꝑpoſitū.aut facit tuſſim.quādo iam
ē in pulmone.& tunc ex hac cā tuſſis nō eſſet
maior.neq̄ ꝓlixior quādo ē a pectore.q̄ quādo
ē a pulmone.qa ad quācūq̄ partē pulmōis ille
ſanguis peruenit.in eadē pōt fieri ulceratio.&

erit ſanguis a pulmone.& ſic fiet equaliter ꝓpi
quus ſanguis a pulmone & a pectore.& p cōſe
quēs tuſſis equalis in fortitudie.& pduratiōe
¶ Sed dices.ille ſanguis a pectore eſt groſſior.
ergo tuſſis fortior.¶ Dicēdū qꝺ id n̄ uadit ad
mētē Aui.ſupra.nec alioꝝ auctorū.qa ex tuſſi
ꝓlixa uolūt arguere de maiori diſtātia.a qua
uenit ſputū ſanguinis.& uolunt arguere groſ
ſiciem ſanguinis.imo groſſicies ē de ſignis ſenſi
bilib⁹.qb⁹ ēt arguimus locuȝ.¶ Amplius dya
fragma ē principale mouēs i anhelitu.ſȝ leſo eo
ſolo uirtus ſua motiua cōtrahet̄.& impetuoſe
mouebit̄.ut expellat.& i h°.erit tuſſis Ampli
us Haliab.6.theorice 7.& x.ca°.aſſignans cām
tuſſis in pleureſi.dic̄ qꝺ ē pp motū expellentis
uirtutis ad rē nocētē.Et dic̄ abſolute.& nō dic̄
pulmōis.Solū g° nocumētū pectoris p̄ter pul
monē pōt facere tuſſim.Et ſimiliter materia in
pectore ſtās p̄ter qꝺ penetret i pulmone ¶ In
oppaſitū ſunt omnes auctores.prio Auerrois 3°
colliget cap° de accidētib⁹ epulſiue in pulmōe.
dic̄ qꝺ tuſſis ē mot⁹ expulſiue i pulmōe.Et 4°
colliget ca° de egritudinib⁹ pulmonis dic̄.qꝺ p
pria egritudo pulmōis ē tuſſis.Idem Gal.z° de
criſi x caplo.ubi uolens aſſignare cāȝ tuſſis in
pleureſi.dicit ꝙ hoc fit.quia pulmo ꝛrecipit pteȝ
eius.ꝙ exit de panniculo.Et Raſis 4° cōtinētis.
Et Gal.3° de interioribus ultimo ca° dicit.ꝙ ſi
nō tuſſit pl'mo.ē pleureſis.ſ.cū apoſtema nōdū
maturū eſt.& materia ē groſſa & diuerſa.ut ni
hil mandans emittat.Ecce ꝙ ul'.ꝙ materia ſtāſ
in pectore.niſi cōmuicetur pulmoni.nō facit tuſ
ſim Et hec ē° mēs Aui.ſupra c° ꝺ cōſtrictiōe an
helit⁹.ubi dicit ꝙ ſi materia ſit i ſpacio pectoris
nō ē tuſſis.de qua ſit curādū.Ideȝ in cap° de ſi
gnis aſmatis.ubi dicit.ſi materia n̄ fuerit extra
ſpaciū.& nō fuerit &c̄.i.ſi materia nō fuerit in
ſpacio pectoris nō erit tuſſis.quocūq̄ mō fuerit
¶ Et i h° loco uolēs aſſignare cāȝ tuſſis in pleu
reſi.aſſignat duas.ſ.nocumentū ex uicinitate.&
ē nocumentū ſine cōitate materie.Et nocumētū
p reſudatiōeȝ materie.g° ul't.ꝙ niſi nocumētuȝ
ul' materia ad pulmonē attingat.nō fiat tuſſis.
¶ Hoc declarat̄ ſigno.cū eiȝ cliſterizam⁹ ul'nera
caſſalia pectoris.nō ꝓuocat̄ tuſſis ex hoc.q̄uis
materia impleat.ſpaciū pectoris.niſi ex hoc pul
mo cōſtrigat̄ & mordeatur.¶ Hāc queſtionē
dimetto aliis.quia nimis ꝓlongarem ſermonem.
Dico tamē pro ſolutione eius unum fūdamētuȝ
qꝺ nocumētuȝ qꝺ excitat expulſiuā pectoris &
pulmonis ad tuſſiendū.oportȝ qꝺ ſit in parte.
ad quam aer.tractus & ipulſus poſſit ꝑuenire
adiuuans.ul' quaſi coadiuuans in expulſione no
cumēti illius.ſiue natura iuuetur.ſiue eo iuuari
credat.Et ſi iſta ꝑpoſitio eſt uera.tunc nulla res
facit tuſſim.niſi nocumentū pertingat ad partes

pulmōis.s. ad cānulas & ramos ei⁹.qa ad illos attingit aer motus impulsiōis & expulsionis.& si attingat aer ad pectus. nō ꝓprio suo ipulsu pōt materiā colligere.ut faciat illā sputari. hꝫ eni materia ingressuꝫ in pulmonē.nō quia aer spacij pectoris illā deferat.sꝫ uadit p uiā aeris. imo possibile esset qđ aer ille ipediret coherentiam pectoris & pulmonis.❡ Propositio aūt ꝑmissa q̄ ē ut fundamētū.pbat̄ signo.qa habēs rascatiōeꝫ in guttere excitat̄ ad tussim.qa illuc pōt ptingere aer.q̄ ē instrūmētū in actu tussis. quo sit expulsio.Et tñ in magno ulcere pectoris uerbi gr̄a in ulcere extra uersus cuti nulla fit tussis.qa nō ē auxiliū in expulsiōe ei⁹ cū aere p tussim impulso.Et sic ratio difficilis soluet̄.qđ sanguis in pectore.neq̄ alia materia i spacio fac̄ tussiꝫ .n.cōicet̄ nocumētū cānulis pulmōis .s. nocumētū cū materia.ꝑ sine materia.et iō icipet̄ pōt tussis a materia spacij pp nocumentū sine materia.❡ Et cū ea❡ Hoc ē sextū signū. Pura ē que ē in panniculo intrinseco de materia calida cui omnia ista sex signa adaptātur.❡ Nō ē pulsatio.i.dolor pulsatiuus.Cā ē ut summit̄ z° đ interiorib⁹.& 4° cōtinētis.qa in illo panniculo nō ē artharia.ut dic̄ Aui.Et iō si apostema ē i musculis costaꝝ.qa ibi sunt plurime artharie. posset fieri pulsatio.ut 4° cōtinētis pōit Rasis ❡ Ampli⁹ quoniā❡ Prio pōit d stinctia signa iter pleuresiꝫ & apostema epatis. Secūdo iter pleuresim. & pipleumonia .3° iter pleuresiꝫ & frenesiꝫ.4° addit cañ i signis.z^a ibi et differētia iter ea.3ª ibi.& cū pleuresi 4ª ibi. & pleuresis P^a i duas.p° ostēdit cōmunitatē signorū apostematis epatis & pleuresis.& ēt peripleumonie. Ex quo sequitur necessariū esse ponere signa distinguentia.z° ponit signa distinguentia.z^a ibi. & iterū.❡ Ponit aūt.ꝙ cōmunicat apostēa epatis & pleuresis in quattuor signis.s.tussi et fe. & malicia anhelit⁹.& i dolore circa costas i pāniculo.❡ Proper tensionē suspēsorioꝝ.s.epatis ad costas & dyafragma.❡ Et expulsionē.i.per uētiōeꝫ doloris ad panniculū pp istā colligātiā dolor tñ in costis nō cōmunicat tātuꝫ apostēati epatis.qa epar nō in oībus ē coiūctuꝫ cū costis. ut 5° de interioribus 7° ca°.❡ Et iteꝝ similat̄ pipleumonie.pp illđ.i.pp signa q̄ttuor.❡ Et pp sputū.Quia permutat̄ sputū i pipleumōia. ❡ Distinguat̄ inter ipsam pipleumoniaꝫ et illā .s.pleuresim.❡ Et iteruꝫ.❡ Prio ponit signa distinguentia inter aposte^a epatis & pleuresiꝫ. Et quia ista sig^a sunt declarata fen.14.ideo breuiter transit hic.❡ Ad citrinitatem s. ppter icendiū colore in epate.❡ Tussis absq̄ sputo.Et h^a signo solo nō ē cōsideduꝫ.quia ut dicit Alexander.pleuresis quādoq̄ habet tussiꝫ absq̄ sputo. ❡ Quadoq̄ denigrat̄.propter ultimitatē calo

tis.Et hoc etiā pōt contingere in pleuresi.& iō illa signa sunt simꝑiungenda.❡ ydropica.sicut apparet quādoq̄ in ydropisi.& hoc i apostēate gibbi.❡ Egestio epatica.ut lotura carnis ꝓpric quādo ē in cōcauo.❡ Nō cōprehendit.s.qñ est in concauo epatis.sed qñ est in gibo cōprehēdit ❡ Et qñq̄.Hoc dixit ut declaret ꝙ nō semp ē egestio epatica.sed qñ ē defectus fortis in digestia.Et sunt iā numerata signa.❡ Et cū.❡ Incipit ponere signa apostematū epatis. secunduꝫ ꝙ sunt in gibo uel concauo.❡ Sentitur.s.tactu. ❡ In carne.i.mirach uentris. ❡ Et si est in concauitate apostema epatis detegit̄ ab eo.i.fit in ipo.❡ Anhelitus inhobediēs.i.difficilis. quasi dicat.licet ñ possit tactu comprehēdi tñ manifestatur p anhelitū difficilē.in quo ihomo sentit. sicut si hēret quoddā pond⁹ suggestū costis.& pectori ponderans inferi⁹.& q̄uis hoc signū sit apostematis concaui.tñ plus ē in apostemate gibi.ut apparet fen.14.❡ Et constrictio auhelit⁹ est similis.i.satis uniformis stans.quia; quelibꝫ parua nouitas circa apostema epatis nō inouat modū anhelitus.❡ Non uehemens.Quia non sic ex eo leditur ut ab apostemate pectoris. ❡ Pleuretici.❡ Positis signis apostematis epatis.Ponit signa pleuresis.quib⁹ ab illis distiguitur.& sunt signa quatuor uel quinq̄.❡ Cum sputo.nō semper ut dixit Alexander.❡ Dolor &c̄.sed in apostemate epatis grauatiuis.❡ Vrina bone substātie ut plurimū.& ꝓprie in pncipio.Sed in apostemate epatis statim in pncipio est mala.❡ Et differētia inter ea ambo.s.apostema epatis.& apostema lateris ex una pte.& pipleumonie ex alia.❡ Pulsus undosus.❡ Sꝫ tu diceres.in hoc ñ differt ab apostemate epatis qa ēt est undosus.❡ Dicēdum dupliciter.prio qa Aui.ñ uult ꝙ quodlibet illorū signorū differat ab apostemate epatis & pleuresi.sed aliquo ab uno.& aliquo ab alio.❡ Vel dicendū qđ in apostemate pulmonis pulsus ē undosus uel undosior.q̄ in apostemate epatis.quia pulmo est mēbrū accidentaliter mollius & cū mollicie propinqui⁹ cerebro.& artharijs brachiorū.❡ Dolor grauatiu⁹.& p h° differt a pleuresi.Et cā hui⁹ doloris est.quia pulmo intrinsece ñ sentit. ❡ Strictura anhelit⁹ uehemēs. In hoc differt a pleuresi & apostemate epatis. licet respectu pleuresis sit strictura uehemens uehementia q̄dam ut supra dixi.❡ Anhelitus calefactus.pp calefactū pulmonē.Et in hoc differt ab apostemate epatis z^m quēdā modū. ❡ Et signa alia .s.dicēda cap° de pipleumonia. ❡ Et quoniam. Prio pōit cōmunitatē signoꝝ pleuresis & frenesis.z° ponit differētiā.ibi z^a.& differentia. ❡ Et que.s.accidētia sunt miora. qa non sunt fortiora ut sincopis.❡ Anhelit⁹ sanior.Quia

nō p se & immediate ledit̄ instrumentū eius in frenesi.sicut in pleuresi.¶ Postponit̄ corruptō .i.pmutatio:ahelitꝰ.¶ A pmistione.i.alienatione.quia fit post alienatione.¶ Attractio.i.contractio.uel concauitas iuxta mortē.pter uapores ad caput motos.¶ Ratio eius incolumis. Quia mouent̄ humores uersus pectꝰ.¶ Pulsus fit magnꝰ in sirsen.i.in frenesi.qa ñ sic indura.ur artharia. Vel quia sic ñ leditur cor.ideo i pulsu magno complet̄ ita necessitas.φ ñ fit frequens.sed rarus respectu pleuresis.in qua pleuresi est paruus.propter nocumentum cordis. ideo oportet φ fiat frequens.¶ Et pleuresis. patet. &c.

QVm non est.¶ Supiꝰ posuit sigª quibus cognoscimus pleuresiʒ eē. & quibus differt ad aliis passionibus sibi similibꝰ.¶ Hic ponit signa scdʒ eius diuersitates.¶ Sunt aūt diuersitates in ea quinq.Prima quedā ē pura.quedā nō pura.2ª quedā ē pleuresis mala.quedā salua.3ª quedā ē in principio.quedā in augumēto &c.4ª quedā colerica.quedā sanguies.5ª quedā terinatur per pmutationē.quedā per resolutionē &c. scdʒ hoc quinq facit.ibi 2ª.significant .ibi 3ª.cū nō ē sputū.4ª ibi.& res.5ª ibi.qnq.Prima i duas.prio poit signa ñ pure.seu nō uere pleuresis. 2° signa uere.2ª ibi.& in pura.¶ Nocumentuʒ ad terminuʒ.Quia nō ita ē intensa.sicut qñ est in lacertis & pāniculis itrinsecis quia forsan nobiliores & sensibiliores sunt ptes ille.lʒ in hoc posset esse aliqualis hesitatio.Et forsan ult dicere ad terminū.i.quodāmodo.& h° satis dclarat. cū dicit.Illam nāq.¶ Et fit apud tactum dolor maior.Et sic debet intelligi Rasis 4° continētis cū dicit.φ est maior dolor in pleuresi.qñ ē in lacerto extrinseco.¶ Pulsatio.pp artharias.ut supra dixi.¶ Naʒ.pro sed.¶ Ambo.s.lacerti tā dilatātes q̄ cōstringētes.¶ Inueniunt̄ i duabª tunicis.i.in duabus partibꝰ uersus tunicas.s.intrinseca & extrinseca.¶ Et iam ostēdimꝰ.Prio can.fen prima de anathomia lacertorū pectoris. ¶ Et cōpressio.i quādo premititur locꝰ.aPs cōprehēsio.& ē leuis q̄si dicat.nō difficile cōprehēdit eā.¶ Pulsꝰ leuis quādo ē i carnosioribꝰ partibus pectoris.¶ Et quādoq ē fe.Vult in hoc Auic.φ illa accidētia possunt fieri pter aliam causam.q̄ propter pleuresim.uerbigrā.qdam febrit pter apostema alibi q̄ in pectore.& pp aliā cām.& habet sputū saniosuʒ cū hac fe. pter aliā cāʒ.q̄ pter pleuresiʒ.qa habet unū catharrꝝ cōtētū diu in pectore.¶ Aut aliud.i. habet aliđ signū.uerbigtia.pulsuʒ durū pter aliā cāʒ.q̄ pp ter pleuresim.nō oporʒ iudicare. qđ ille sit pleureticꝰ.nisi sit ibi dolor pungitiuꝰ. &c.¶ Plāte.s.manus.& h° ppter cōmunitatē .s.musculorū extrinsecoꝝ cū neruis.q dirigūtur ad manus.h° tñ dictū ē satis extraneū apud me ¶ Et in pura.¶ Hic poit signa uere pleuresis & prio eiꝰ que fit in panniculo distinguente.& eius q̄ fit in panniculo tegēte costas.3° resumit de ea.q̄ fit i pāniculo distinguēte.2ª ibi.& si ē 3ª ibi.& dolor.¶ Cōsyderādū qđ p pāniculū distinguentē possumꝰ itelligere uł dyafragma uel mediastinū Et tūc patet.quare dolor est ad ossa.qa fortiter illi colligantur illis.& proprie mediastinus thoraci.¶ Permistio.pp communitatē multā in cerebro.¶ Vehemētiora accidētia de malicia anhelitꝰ.& dolore clamoso.Et iō subdit.& pro.i.dolor.¶ Sed dubitat̄ de eo qđ dic.& nō ē uehemētia febris.Quia uidet̄ hec febris prauior & acutior.q̄to mēbrū ē nobiliꝰ. ¶ Dicendum qđ semper mens Auic.fuit qđ in mēbris carnosis fiant febres ex illoꝝ apostematibꝰ maioris caloris in q̄to.& uelocioris motus in calore.qa citiꝰ materie in illis putrescūt.Sed in neruis lʒ febris fit maior & prauior ex pte accidētium.ut dolorū & uigiliarū.alienationis. & similiū.tñ ex pte tensionis forme caloris ñ.ut 4° can.ca° đ febribꝰ apostematū. Veꝝ febris q̄ est i mēbris carnosis.ē uehemētior.& i mēbris neruosis debilior.¶ Quia ergo panniculꝰ mediastinus ñ ē carnosus.nec dyafragma.sed i medio.ideo febres illoꝝ apostematū ñ sunt ualde i gradu multo.nec mřto uapore.¶ Sʒ tu diceres nec panniculus cooperiēs ē carnosus.¶ Dicēdū φ statim tegit.& adiacet ptibꝰ carnosis iter costas.& ideo eius febris eleuatur ad maiorē calorē.& uelocius.secundū eniʒ φ mēbrū ē calidū in natura.secundū hoc materie pcedūt in putredine & in calore cicius.& magis eleuant̄ ad furculā.s.ad supiorē & iferiorē.¶ Et diuersificatur.Quia si in panniculo inferiꝰ trahit̄ iferior furcula.& si supius trahitur supior.ut Rasis. 4° continētis.Et hoc est qđ dici .propter diuersitatē tractus partiū pāniculi furculaꝝ.s.pars supior pāniculi trahit ptē pāniculi furcule supioris.Et propter diuersitatē partiū in sensu.qa ps una pāniculi pōt alia magis sentire.ut forsan ptes uersus dyafragma sunt aliis sensibiliores. Et sermo hic ē positus 2ª primi.ca° đ speciebꝰ doloris.Et ibi quandoq quesiuimus.que pars panniculi tegentis est sensibilior.an superior an inferior.an que tegit carnem.an q̄ ē iter costam & costam.Et tu consydera.¶ Et quādoq ē.s.dolor declinās ad partē thoracis.pter euētum apostematis in instrumētis &c.¶ In carne inter costas.i.in lacertis ¶ Nō ē timor scilicʒ sicut quādo hoc fit pter apostema in pāniculo distiguēte.

Significāt. ¶ Hic primo poīt sigª
bona. 2º sigª mala. 3º addit can. ibi
2ª et malicia. 3ª ibi. et scias ¶ Dicit
sputum uelox. quia cito apparet in
principio. ¶ Dicitur facile quia sine difficulta
te. Apparet de hº 2º pronosticorū 43 commēto.
¶ Album. s. p digestionē. ñ albū p uiā. exuberā
tie flegmatis puri. & ideo pmisit maturū.
¶ Et reliqua accidentia. s. moderata. ut tussis
& febris. ¶ Receptio cure. i. qđ iuuat auxilio
medici. ¶ Tollerat &c. qa ñ multū angustiat.
¶ Equalitas. q̃tum ad totū corpus. ¶ Cū eq̃li
tate. quia ñ cū mlto excessu febris. ¶ Est signū
malū ualde. Quia hoc ē generale in omnibꝰ pa
sionibꝰ mēbrorū remotorū a uijs urine. ꝙ boni
tas urine licet sit bonū absolute. qa ñ est ualde
bonū. Vnde urina mala ē pessima. ut ponit ysac
3º urinarū in pncipio. Et cā est. qa cū ē mala si
gnificat uehemētiā passionis. que cōmunicatur
epati. Et idem dicet inferius fen 16. caplo de
yliaca passione. ¶ Et malicia. ¶ Hic licet ponā
tur signa mala. aliqđ tñ bonū miscet. s. đ fluxu
sanguis nariū dicēs ꝙ ē bonū signū. intelligēdo
quando fit in die cretico. & cum alijs conditio
nibus dictis. fen. 2ª. 4º can. Habet aūt hec pars
tot ptes quot mala signa ponit. Et uidetur qđ
sint. 9. licet possint poni plura. ¶ Primū ē ege
stio citrina mala fetida. & pȝ. ¶ Quartū signū
est urina feculenta. que significat fortē ebulitio
nē in sanguine. cuius feruore iflammātur cōmis
sure & anfractus cerebri. q̄uo sūmitur cōmissu
ra supra patet. 2º caº prime fen. ¶ Addito &c.
quia significat multam materiaȝ. que i tali situ
dormiēdi precipitatur super latus egrū. qñ sup
eo dormit & hoc dicit littera extra qñ dorit sup
latus egrū. ¶ Dubitat utruȝ fluxus uētris spō
taneus sit laudabilis in pleuresi. qñ apparet in
principio. Videt ꝙ non. quia dum morbus est i
principio. nulla euacuatio ē scđȝ naturā. ut in cō
mento affo. quarte particule. Egritudinibꝰ qui
buscunq incipientibus. ¶ In cōtrariuȝ ē Auic.
¶ Istud uocabulū diuersitas. i. fluxus uentris.
est acceptuȝ quarto libro cōtinentis uersus finē.
Causa uocabuli apud nos pōt plꝰ fingi. q̃ uera
assignari. ¶ Hāc difficultatē soluit Mesue. caº
de cura pleuresis. & ult. ꝙ fluxus uētris in pleu
resi in principio. & in fine pōt esse bonus. et pōt
esse malus. Nam in principio pleuresis fit uel a
multitudine materie regulate a natura. ꝙ cogno
scis per alleuiationē infirmi. & tunc fluxus ē bo
nus. Vel fit a multitudine regurgitāte preter ꝙ
a natura reguleť. & cognoscitur. qa fit accidēti
uȝ malicia. & hoc ē malū. Si aūt fieret in fine. s.
in pcessu pleuresis. tūc fit. ul uirtute uincēte &
expellēte cretice materiā. & ē bonū. Vl fit pp no
cumētum cōmunicatū epati. uñ deficit cōtētiua
eius. Et sunt signa praua. & hoc est prauum.
Et ut sic dixit ypo. 6ª pricula aff. ¶ A pleuresi
habito pipleumōia. & dyaria malū. ¶ Et tūc ap
plicādo ad mentē Aui. dicemus quibꝰ fluxus in
principio. i. nō ex uehemētia passionis. ita qđ
per principiū nō intelligit principiū temporale
qa in principio temporali post esse bonꝰ & ma
lus fluxus. sȝ in principio. i. nō uehemētia passi
onis. & sic intelligať in fine. i. in ultimitate passi
onis. & iō pōt decedere cito. s. in quarto uel ante
Et hanc expositiōem sensit ēt Dynus. ¶ Sȝ tu
diceres. ego bene uideo. qđ aliqs fluxus i princi
pio pleuresis ē iuuans. i. bonus per uiā cāe. sed
q̄uo pōt dici bonus per uiam signi. ¶ Dicēdū
qđ omnis fluxus a principio pleuresis absolute
per uiaȝ signi ē malus. qa significat multitudi
nem materie. ut intellexit. Mesue. sed respectu
fluxus qui fit in principio absq regulatione na
ture ē bonū signū. ¶ Ad auctoritateȝ dicēduȝ.
qđ nulla euacuatio facta a pricipio morbi ē 2m
cursum nature. Sicut. illa que fit in statu p uiaȝ
signi post signa digestiōis perfecte digestiōis. ē
tamē 2m cursum nature. respectu illius. que fit
absq regulatiōe nature. Littera uero que dicit
Cū ergo accidit ei. A. quibusdā sic exponitur. ei
. s. pleuretico. cuius materia nō repit ad caput.
Aliter ab eisdeȝ. ei aūt p. i. Verū tamē uidetur
qđ Aui. cōtinuet sermonē ad illuȝ. cuius dolor
addiť ex dormitiōe sup latus. in quo ē materia
multa. & iō patus est accidere fluxus uētris. Et
ideo dicit. cū ergo accidit ei. s. pleuretico. cuiꝰ do
lor tendit ad posteriora. aut pleuretico quicūq
sit dolor. ¶ Et tremor. Per tremorē pōt itelligi
sensus cuiusdā ebulitiōis sub thorace. i. in fine
thoracis circa costas. ubi terminať dyafragma.
Vel per termorē malū motū quasi termulum
ul ipasmosuȝ dyafragmatis ex mlto nocumēto
sibi cōmunicato. licet possȝ fieri ex materijs sibi
pprijs. s. ex apostemate in eo. pter qđ fiat p cō
munitatē ad apostemata lateris. ¶ Et motꝰ eiꝰ
scilicet pleuresis in huiusmodi egritudine. i. qua
sentiť tremor & passio. in diafragmate. ¶ Est
secundū plurimū ascendēs. s. ad caput. & fit ali
enatio uel frenesis. Et hoc dixit secūdu plurimū
quia posset materia declinare ad fluxū. ¶ Et
ex signis patet. ¶ Signis uero. Quasi p hº. A.
uelit ꝙ plura signa predicta sunt in pleuresi. q̄
nō suppurať. i. saniať. licet ad illā posset appli
cari. tamen ppria signa eius que suppurať dicē
tur. cū ponētur signa exiture & eruptionis. &
signa ex sputo. & alia post. ¶ Et scias ¶ Hic
can. subiungit. Primus canon est notus & bonꝰ
Secūdus canō ē lōga auctoritas ypo. nō tamen
uidi librū in hoc qui hº expresse poneret. ¶ Po
nit Auic. duas spēs pleuresis auctoritate ypo.
& dat iudiciū in eis. Rasis tamē 4º cōtinentis

ultimo capi°. ponit hec dicta auctoritate ypo in libro de regimine sanitatis. ¶ Sed dubitaꝫ quō pōt esse sputū bonū facile & anhelitꝰ. et ꝙ sint ibi signa mortalia. ¶ Dicēdū ꝙ textꝰ hic n̄ fuit acceptus a Rasi. ibidē ē corruptus. Rasis enim n̄ dicit ꝙ sit bonū sputū. sed ꝙ sputū erat statim a pncipio. ¶ Et subito emittitur anhelitꝰ .i. cum quadā subtiliatione & uiolētia. ¶ Aliter pōt dici. ꝙ illa pleuresis uideꝫ de materia uenenosa uel illi simili. p quā n̄ phibetꝫ sputū. nec coartatur anhelitꝰ. & id qd expuitur ē de materiebꝰ aliis a materia faciēte pleuresim i q̄ntitate parua licet maligna. & ideo ē malus pulsus. et dorsū ē mali coloris & urina. ¶ Et raro fit beatus .i. raro euadit. & cū tanta malicia n̄ pōt morbꝰ plongari. ¶ Cum ptransit septimū. sanatur .i. sanari possibile est. quia significatꝫ ꝙ n̄ ē malicia tanta in materia. q̄ta uidebitꝫ apparere qa si fuisset. iam esset mortuꝰ circa septimum ¶ Et multociēs &c̄. qa pars materie īflāmata ascendit. ¶ Sed si calefit uenter. tendit ad uētrē. i. anribꝰ ergo pdictis malis signis moritꝫ. nisi ptrāseat septimū. quia si ptransit. possibile est. qd liberetꝫ. ¶ Et cū ad ipsum .s. pleureticum d quo diximꝰ. qd ē dorsū. sicut uerberati &c̄. ¶ Festinat &c̄. quia significat materias pmas malas modo se manifestare. iō cicius moritur et n̄ expectabit septimū. imo moritꝫ in 3° ¶ Et si nō. supple. tu. fit dolor uehemētior. sanatꝫ .i. sanari possibi. e est. qa pōt diuersitas materierū significare uirtutē conantē expellere. Rasis tn̄ inuit pallegato ca°. qd si nō moritꝫ. .s. i 3° sanatꝫ .i. sanari pōt. ¶ Et ē spēs. ¶ Hic ponit secūdā speciē auctoritate ypo. & dictū intellige. ¶ Cōsiderandū qd in illa pleuresi materia uideretꝫ tēdere ad loca uene. que est in ingue. & ideo appet ibi pulsatio Et uidetur qd calor naturalꝰ suffocetur. & ideo urina ē aquosa. quia illarū ptium inflammatio. facit urinā aquosam p modū dyabetis. ¶ Et sputū. supple est crudū purū est mortalꝰ. ¶ Propter declinatōnē .i. qa materia iā p illas uenas ad caput rapit. ¶ Si aūt &c̄ sanatur .i. possibile est ꝙ sanetur. Et ille ēt ē sermo Rasis 4° cōtinētis ultio ca° i hac forᵃ. Sꝫ alia spēs pleuresis hēbit sputū purū. & urinā sicut aquā fluxibilē. Sꝫ pulsatio doloris tēdens erat ad furculā. & ad mirach. & uehementior erit. Sꝫ si huiusmodi patiēs euaderꝫ poterit usq̄ ad septimū. nō moritꝫ inde.

Cum nō ē ¶ Hic pōit signa tēporū & p° principii. 2ᵃ augmenti. 3° statꝰ 4° declinationis. 2ᵃ ibi. & cū augumentatꝫ. 3ᵃ ibi. ampliꝰ. 4ᵃ ibi. deinde ¶ Cōsyderādū qd tempus principii ē latū. & ideo pōt in eo apparere cruditas sicut quando nihil expuit. uel solū naturalē saliuā. & nihil d materia morbi. & tūc ē i pricipio. Vꝰ pōt expuere aliqd subtile & parū .i. modicū. qd & idem ē subtile crudū. qd resudat. & ē in fine pricipii. qa ē digestio occulta debilis ualde. ut pōit Gal. prio de crisi. i 9. ca°. ¶ ET cū ¶ Hic pōit signa augumēti. ¶ Vbi dubitatꝫ. an tēpore augumēti pleuresꝫ s. s. cū sputū augumētatꝫ. accidētia augeantur. Et uideꝫ qd nō. qa ita in statu accidentia erunt in ultimo. sed hꝰ ē falsum. qa in statu esse uiatꝫ dolor. ut statim pōit Gal. & Aui. p° d crisi ¶ Cōsyderādū qd in morbis apostemosis .s. in apostematibꝰ interioribꝰ .a quibus materia resudat .i. tempus morbi ex parte alterationis materie nō cōcurrit simul cū temporibꝰ. morbi ex pte accidētiū. imo sicut materia icipit digeri qa incipit euacuari. sic accidētia incipiūt remitti ¶ Et super hoc fundamento Dynus .exponit istum passum. dicit qd accidentia cum quibus fit pleuresis. ue bi gratia. dolor & fe. & illa non augumētatur .quādo augumētatꝫ sputū. immo diminuuntur .Et iō per accidētia que hic Aui. dicit augumētari. oportet. itellige accidentia sputi .i. dispositiōes in sputo. quia augumētātꝫ sua accidētia .s. digestio. & facilitas expuēdi. et spessi nantia. & huiusmodi. Et ideo pōit. augumētanꝫ accidēcia. & pro .i. augmentatur sputum &c̄.

¶ Aliter expoit etiam tex. ꝙ Aui hic innuat duplicem distinctionē temporū morbi .s. pleuresis Vnā ex parte accidētiū. aliā ex parte alterationis materie. t n̄ de distictiōe ipsius morbi ex pte accidētium nō prosequitur. Sed solū de distictione tēporū ex parte alterationis materie. Et iō exponit. & qn̄ augumētanꝫ accidentia. supple ē augumētū. et p pꝰ cū augumētaꝫ sputū. supple ē augumētū. n̄ tn̄ itelligit. ꝙ illa simꝰ cōcurrāt ¶ Mihi aūt uideꝫ. qd pbabiliter posse dici. ꝙ i augumento pleuresis q̄tū ad sputū pōt cōcurrere augumētū difficꝰtatis anhelitus uꝰ accidētiū. R ō huius ē. quia tunc augumētanꝫ accidēti a pleuresis. qn̄ materia magis fluit ad particulā sed qn̄ sputū incipit apparere digestibilꝰ. pōt tunc materia magis esse in fluxu. q̄ in principio. ut notū ē. & iō illud sputū digestibilꝰ erit de aliq̄ parte materie q. aptior est euacuari. & ex hꝰ nō seqꝫ tāta alleuiatio. q̄ta sequiꝫ aggrauatō. & additiō accidētiū ex materia. q ē in fluxu adhuc. Et iō me defacto me uidisse pleureticos. q icepe rūt aliquid expuere & tn̄ additio facta fuit in dolorꝫ lateris et febre & malicia anhelitꝰ & tussi. Ergo dictū cōe ꝙ absolute pfertur. ꝙ nō pōt coincidere augumētū pleuresis. quoad accidētia & quo ad materie digestionē aliquā. nō ē dictū uerū necessariū. sed utrūq̄ contigit concurrere ut imaginor. ¶ Et si ē decliuis ad citrinitatem .i. non est pura in citrinitate. sed tendit ad remi

sam citrinitatē uersus albedinē proportionabiliter sicut dicebatur de rubedine. quia significatur aliqua digestio. potuit ī principio apparere aliquid subtilius non prius citrinū. ¶ Amplius cū Sz dubitatur. utrum ī statu quo ad digestionē materie possit concurrere accidentium difficultas in pleuresi. ¶ Dicendum qd non. nisi forte per accidens. ¶ Rō est. quia tunc materia est uniformiter digesta. cum cessat fluxus materie. que duo nō sunt in augmento. Ex hoc autē qd est digesta. resudat & exit p pāniculū uirtute expellēte & ideo accidentia diminuunt. ¶ Dubitatur. cum materia inchoans pleuresim sit subtilior. q̄ quā do est digesta. quare ab ipō principio. & anteq̄ sit digesta non resudat extra. ¶ Dicendum hic breuiter. qa longus requireret hic sermo ꝙ dz cōsyderari ordo uirtutū naturaliū. prio digerētiū z° expellentiū. ¶ Et cōsydra qd materie in pricipio sunt cōculcate. nō ppulse ad extrema corporis. Et cōsydera hic multa.

Tres quib⁹ ¶ Hic pōit signa specierū z^m causas. Et prio premitit signa ex qb⁹ cognoscitur. z° exeq̄t ibi z^a. sputū nāq. ¶ Sputū. s. color sputi. Et hic primo docz ex puto cognoscere illas species. z° ex dolore. 3° ex febre. ibi z^a. & iterum ibi 3^a. & rursus. ¶ Et flauū. i. color medi⁹ iter rubeū. & citrinū. ¶ Et nō ē maturū. i. talis albedo nō fit p maturatiōez. sz solū ex albedine flegmatis q̄tūcunq fuerit. i. q̄ta sit febris. Vel q̄tū cūq fuerit. s. gradus leuitatis febris. ul' additionis in calore materie. & frigore. ¶ Paroxismos. Quia tertiane coleram &c̄.

Vādo non expuit &c̄. ¶ Hic pōit signa crisiū pleuresis. Et primo ponit signa spec'erum crisis. z° tēporum. z^a ibi. qn̄ spuit. Prima in duas. prio facit ꝙ dictū est. z° quia sputū ē signū. quo s grāuamus maxime in pleuresi. poit sermonem unū aggregatū in sputo z^a ibi laudabili⁹. ¶ Crises aūt pleuresis siue terminationes sunt ad salutez. uel ad mortē. siue collectionē & eruptōez siue p permutionē ad aliud mēbrum. Signa crisis p resolutionē. s. per sputum siue collectionē Auic. nō pōit. qa iaz sunt itellecta ex ca° tēporū. Pleuresis illa eni que ꝑcedit cū sputo scdz qd dictū ē. est illa que resoluit. Hic g° prio ponit sig^a crisis p collectionē in cupū & saniatione. & p cōsequēs eruptionē. z° ppo ēdo signa laudabilia. & illaudabilia. s. mortalia. Ponit signa crisis p pmutatōez ad aliud mēbrū. z^a ibi & ois pleuresis. Et hoc ē qd rubrica inuit signa pmutatōis. s. siue sit ad collectionē. siue ad aliud pmutat materia totū eni pōt uocari pmutatio. Prima

ī quatuor. primo ponit signa collectionis ab sequte. & principii eius & pcessus. z° iā facte collectionis. 3° eruptionis. 4° ponit canōes. z^a ibi. & quā do collectionē. 3ª ibi. cū rūpit. ibi 4^a. cunq rūpit. ¶ Consyderādū ꝙ sicut quādo pleureticus expuit sputum laudabile et uelox. tūc procedit resoluēdo. ita ēt quādo. s. in statu digesta materia. ñ sunt accidētia remissa. qa materia fit melioris qualitatis. qa illud ñ facit. significat ꝙ materia in cupū colligit & fiet exitura. intelligēdo si nō apparēt alia signa mortis uel pmutationis ad aliud mēbrū. ¶ Considerandū z° ꝙ lr̄a q̄ dicit Iam pmutat secundū Dynū. debuit exponi. i. ē de illis. que pmutātur ad collectionē. nō tamen ꝙ Auic. uelit ꝙ principiū collectionis incipiat in 14 die. sed tunc ē pncipiū collectionis. qn̄ appēt signa. que dicet statim. ¶ Et significat inicium &c̄. Posset tñ littera saluari. ut iacet. Nam plurima terminatio pleuresis pure est. 14. die. Et iō si interim ñ terminet. ex tunc pōt dici ꝙ tendit in collectionē. licet qnq ante 14 tendere possit. licet rarius. ¶ Inicium ī ascensione. Exponit dupliciter. primo a Dyno. i. principiū ī pmutatōe ad collectionē. z° uidet qd Auic. uelit ponere signa pncipij collectionis. & augmēti. & omnia illa sunt signa generationis saniei. & ebulitionis & feruoris & motus ad faciēdū cupū. uñ scindit mēbrum. ¶ Ex quib⁹ apparet. qūo intēdūtur accidētia & ideo dolor ualde auget prius. quasi dicat ē pmū accidēs. qd augeri appet. s. exterius intēdit. uel pri⁹. s. existentis. ¶ Duplicitas. s. anhelitus duplus ¶ Spisitudine uelaminis. i. panniculi ī quo ē apostema. ¶ Sz tu dices unde ē ista spisitudo. ¶ Dicēdū qd pōt esse ex natura hominis. ¶ Vel dicēdū qd pōt esse pp usum medicinarū infrigidātiū. & stipticātiū. pp ignorantiā. uel coacte exhibitarum. & pannicul⁹ ē inspissatus. unde non pōt resudare materia. ¶ Et quādoq collectionem facit. & p. i. cōpletur. s. quia materia fit saniata. ¶ Quiescūt &c̄. quia facta saie. febris quiescit. ¶ Cōsyderādū prio scdz dynū. qd scdz Gal. primo de crisi. illo ca°. acutarum &c̄. Sic ē in apostematibus. que saniantur. sicut ē in febribus. In febribus autez iam statim completa digestiōe. cessant accidētia & hoc in fine status. & quando fit cōplementū digestionis. Circa principiū autē status. & ī statu sunt accidentia difficilima. Et iō ē dicendum qd in statu ēt fit completa digestio. quia natura laborat in cōplendo illam. ut apparet in commento illius affo. Vbi ergo scdz acumen. Et ī cōmento illius. Quādo in statu ē egritudo. Quando ergo dicit. qd digestio est cōpleta in statu debet intelligi uel in fine stat⁹. uel. i. digestio tēdit ad complementum. Et quando digestio ē ī uia cōplemēti in apostematibus. & etiā in febrib⁹.

tūc sunt accidētia difficilima.sed quādo ē iā di
gestio completa.ut quādo ē sanies i apostemati
b⁹ tūc est declinatio.& finis status. ¶ Et dicit dy
n⁹ quoddaȝ.ꝙ est consonū mee opinioni.qđ i sta
tu digesta materia.nō sunt accidētia remissa,qui
a materia non fit melioris qualitatis.quia cum
in augumento etiam sit melioris qualitatis.tūc
i augumēto accidētia erūt remissa.iȝ sūt remissa
qa natura pfecit digestionē & materia pfecte
digesta icipit expelli i febrib⁹.& apostematib⁹
ēt.quia expellitur ꝙ est adunatū ad cupū.Hec
materia discussa ē in questione nostra de magni
tudine morbi in statu. ¶ Cōsyderāduȝ.z° ꝙ p
cessus pleuresis ad resolutionē p sputuȝ & pro
cessus ad collectionē in cupū differūt.prio ex p
te sit⁹ materie.quia materia que resoluit̄.iacet
quasi spersa p poros.& sicut adaptat̄ a digesti
ua.ita resudat et exspira. Sed illa que collectio
nē facit.adunatur in cupū.et lacerat.& sindit ma
nifeste inter cōtinuitatē mēbri ut sibi mateia lo
cū capiat. ¶ Sed dices.quē locū pōt capere ma
teria in pāniculo tā subtili. ¶ Dicendū ꝙ adhuc
pōt ibi in medio dilatatiōnē.& cupuȝ facere.
¶ Vel dicendū qđ fac̄ cupū uersus.carnē costa
rū. ¶ z° differūt in mō tempoꝝ.quia in pleure
si que resoluit̄ digestio in materia.nō cōcurrit
cū difficultate accidentiū.quia sicut incipit dige
ri uł expelli.ita incipit alleuiari dolor.& alia ac
cidentia.nisi in hoc addat̄ influxu materieꝝ.ut
supra dixim⁹.sed qn̄ pleuresis terminat̄ per col
lectionē.sicut icipit digestio & collectio.ita inci
piūt accidētia difficiliora fieri.Similiter ei ꝙ fit
in febribus cōtinuis sine apostemate. ¶ Sed tu
dices cū in pleuresi que resoluitur.materia dige
ratur.quare in eius digestiōe nō augetur dolor
& febris. ¶ Dicendū ꝙ nō digeritur cū forti e
bulitione & disruptione in profundo mēbri.sic̄
fit.quādo colligitur in cupū.& fit exitura.Alie
etiam differentie possunt assignari. ¶ Cūqꝫ rū
pitur.Tremor diuersus.i.habens diuersitatē in
motu in membris.qa accidit eruptioni mordica
tio.unde fit tremor.Et ē expositio Dyni.Aliter
diuersus.s.ab eo qui fit.quādo materia colligi
tur.qa ēt quādo materia colligit̄.fit aliquis tre
mor.siue rigior aliqs.& cū erūpit.fit ēt rigor
siue tremor.De prio loquit̄ Gal.3° pnosticoꝝ
cōmēto.i z°.Diuersus ē ergo ille ab illo tēpore.
qui precedit ēt in sensatiōe circa loca.quādo in
lato spacio sentit mordicatiōeȝ.q̄ndo fit tremor a
ruptura. ¶ Vel dicēdū diuersus.s.ab eo.q fit
in paroxismo febriū interpollataꝝ.qa i tremore
uerbi gr̄a.tertiane sentit in quibusdā partibus
punctiōeȝ.sed ille sentit punctiōem.s.i loco apo
stematis. ¶ Dilatat̄ pulsus.s.cessat punctio &
tensio & mollescit. ¶ Uł dillatat̄.i.apparȝ latior
ut Galienus ponit in cōmento pulsum ca. p°.de
pulsu empimatis.uel empicoꝝ.Ubi innuit.qđ
erupto uel sciso apostemate.cessat eleuatio in al
tum.ideo apparȝ latior. ¶ Mordicat apostema
.i.locū apostemati.ū. ¶ Dubitat̄.utrū sit semp
necessariū apostema collectū ad saniem erūpi.
Et uidet̄ qđ sic.qa Aui.post collectiōem ponit
rupturā. ¶ In cōtrariū.qa Gal.iȝ.đ igenio ca°
6°.nō cōsentit apturā iguinis.qn̄ ē ibi pus.imo
tētat resoluere.Si g° apostema i iguie i quo ē
pus.pōt curari p resolutōeȝ.g° m̄ito magis apo
stemata itriseca. Dicēdū qđ ut plurimū post
collectiōeȝ fit eruptō qa materia illa ē satis gros
sa & mordax.& aggregata i unū.iō scindit.qn̄ȝ
tamē possibille ē qđ trāspiret. ¶ Cumqꝫ ¶ Ad
dit canones.De p̄mo supra dixim⁹ in prio ca°.
hui⁹ tractatus.Materia.n.acuta rūpit pł'monē
& fit homo ptisicus in spacio xl dieꝝ. possibile
tn̄ est.ꝙ ante hoc tempus fieret.& ēt post.secun
dū diuersitatē corporū.& materieꝝ. ¶ Secun
dus canon ē.ꝙ raro accidit ruptura saniei die 7
Et pōt dupliciter exponi.s.7ᵃ.a primo die apo
stematis.qa raro ē qđ materia tā subito saniet̄
& erūpat.Vel a septima die.s.collectionis. talis
enim.materia est calida.que promptior est ad
resolutionē q̄ ad saniē.Dixit aūt saniosi.qa non
saniosi posset accelerare ruptura.multitudine uł
acuitate materie.uel aliȷs cāis supra dictis.
¶ Eruptio uelocior.qa significat̄ materia cali
da pprie febris.quia ipa p sui intētionē uel re
missionē indicat de feruore & acuitate materie
& remissione feruoris. ¶ Et qn̄. ¶ Hic potest
poni terci⁹ canon.& pōt poni p̄ncipiū sequētis
partis. ¶ Considerandum qđ .signa timorosa
sunt accidētia addta .ex quib⁹ significat̄ genera
tio saniei.& pcessus ad collectionem.Si ergo ui
disti pri⁹ signa bona.n̄ timeas.quia hoc totum
est propter collectionē materiei. ¶ Sed dubita
tur utꝝ an̄q̄ fiat collectio.possit apparere signū
laudabile in sputo.ex quo significam⁹ collectio
nē fiei in sputo.Et uidet̄ qđ nō.qa supra dixit.
qn̄ nō expuūt sputū laudabile. ¶ In contrariuȝ
est Auic. ¶ Dicendum ꝙ in pleuretico. cū pleu
resis debeat pmutari ad collectionem bonam.
pcedit an̄ collectionē sputū laudabile.respectu
eius i quo debet accidere mors sine collectione.
uel in quo debet fieri collectio mala.Et alia sigᵃ
ēt bona precedūt de pulsu.& de aliȷs.Et sic loq
tur hic.Sed illud sputū.& illa signa n̄ sunt lau
dabilia.sicut illa.cuius pleuresis debet termina
ri p resolutionē.Et sic loquitur i pricipio capl'i.
¶ Et omnis. ¶ Hic ponit signa pmutationis.
ad aliud membrum.ponēdo signa laudabilia.
& mortalia.Et prio facit hoc i generali.z° i spe
ciali.zᵃ ibi.& cum uideris.Causa primi dicti ē.
quia significatur exuberans materia.& ideo sa
niatur.uł suffocatur infirmus. ¶ Et suffocatio

erit uł cū permutatione ad aliud mēbruȝ.uł ab sq̄.Et totū hoc inuit Auic.¶ Vł dico qđ hic est alius canon.Et ꝙ ī ꝑte sequēti Auic.icipit ponere signa ꝑmutationis.¶ Et cum.¶ Hic in speciali determinat dictū iā confusum.Et prīo poīt signa mortis.uel saniationis uel ꝑmutationis ad ꝑipleumoniā.2° ponit signa ꝑmutationis ad cor 3° poīt signa ꝑmutationis ad cerebrū.& neruos 4° ponit signa ꝑmutationis ad supiora.uel inferiora.2ª ibi & scias.3ª ibi.& si est frequentia. 4ª ibi.& quādo uides egritudinē.Prīa in duas prīo premittit.2° declarat.2ª ibi.ad summū.Cā primi dicti ē.qa tēsio pulsus significat materiā mł'tā.& nō terminari ꝑ sputū &c̄.ita qđ hic canō sit cōtinu⁹ ꝓcedēti.Materia aūt multa si cōiungatꝰ uirtuti debili.statim suffocat. Sed si uirt⁹ sit fortis.poterit pellere illā materiam ad pulmonē.uel ad cupū.& fiet ēpima.uñ poterit fieri ptisis.¶ Sȝ dubitatꝰ.prīo.poīt.qđ tēsio pleuresis significat ꝑmutatiōeȝ ad ꝑipleumoniā.cui⁹ cōtrariū ē habitū sup̄ fen nona.ca°.đ sq̄nantia. ¶ Dicendū qđ ista tensio est preueniēs .anteq̄ materia premutetꝰ.sȝ cū iā permutatꝰ.& īcipit occupare pulmonē.tūc incipit mollificari puls⁹. ¶ 2°.dubitatꝰ.qa distinguit ꝑmutari ī peripleumoniā & ptisim.cōtra ꝑmutari ad mortē. Hoc uidetꝰ falsuȝ.ī pleuresi eñi peripleumonia significat mortē.Similiter ptisis ē passio mortalis. ¶ Dynus prependit de hac instātia.& iō exposuit ad peripleumoniā.& empima.i. ꝑmutabitꝰ ad collectiōeȝ saniei.ex q° poterit trāsire ī ptisiȝ sicut trāsit in peripleumoniā.qñ ad saniē cōuertitur.Expositio uiolēta ē.¶ Dicēdū g° qđ mł'ta stāte materia pleuresis significata ꝑ signa stati dicta.Vel uirtus ē debilis.& tūc statiȝ suffocat ꝓter q̄ trāseat in aliquā egritudinē predictarum .s.ꝑipleumonie empimatis ptisis.Et h° ē qđ dicit.indicat mortē.Vel uirtus ē fortis.& tūc non statiȝ suffocat.sȝ poterit cōuerti ad alterā istaꝝ dispositionū.ex quibusdā quaꝝ possibile ē qđ euadat.s.ab empimate.& forsan a peripleumonia.lȝ sit longinquū.sed a ptisi morietꝰ.¶ Ad summū.¶ Hic declarat.& primo poīt signa ꝑmutatiōis ad ēpima.2° signa mortis absq̄ empimate.3° cōuersiōis ad ꝑipleumoniā.4° signa rupture.2ª ibi.sed si nō.3ª.ibi.& rubedo.4° ibi &.qñ rumpitꝰ.Empima sumitꝰ hic ꝑ collectione saniei ī apostemate.que ē dispositio melior.que possit esse.ex quo nō resoluitꝰ.& iō fit cū forti uirtute uitali.Et incolumitate.s.bonitate alioꝝ sigorū.Ex quib⁹ uides qđ ille ñ morietꝰ ꝑ nunc. Sȝ si nō fuerit.supple cū ꝑdictis signis.qa non quiescit dolor cū sputo.nec cū fleubothoia.¶ Et sincopiȝ q̄i dicat .iudicabis.qđ ille statim morietur qñ uides sincopiȝare.stātib⁹ signis mortalibus.q̄uis enumerat ꝓstractiōem appetit⁹ inter

signa praua.Et uł't ostēdere tēpus ī q° maxie accidit.qa tempore eruptionis & tūc non est ita prauū signū.sicut quando accidit ꝓpter casum uirtutis a resolutione.& ꝑ communitatē fetide qualitatis ad partes stomachi.qa sanies expāditur circa loca illa.¶ Et rubedo¶ Possum⁹ dicere.ꝙ ponit signa ꝑipleumonie.ex quibus cog° scis.quādo materia ista permutatꝰ in peripleumoniā.¶ Vel possumus diceꝛ.ꝙ ab illa parte.q̄uis incipiat ponere signa eruptiōis apostematis. unde homo fit empicus.i. habet ex hac ruptura sanieȝ in cōcauo pectoris.Et q̄uis in pricipio posuerit signa.Ista sūt addita illis.ut patȝ.Et primū signuȝ est casus appetitus.Secūdū rubedo maxillarum.Tertium calefactio digitorum. Et concordat cū dictis ypo.2° ꝓnosticorum.cōmento 6°¶ Et quādoq̄ rūpitur.¶ Potest hic esse sermo cōtinuus statim precedēti.ut apparet.& potest esse sermo per se.in quo ponit signa rupture.& signa rupturꝰ mortalis.¶ Cōsyderādū ꝙ post rupturam quia cessat grauitas mēbri.& accidentia que erant in actu rupture.de tremore cessant uł quiescunt.ideo uidetur infirmo se bñ habere.Et tu fac estimare sic esse pro tunc. Sed pronosticādo dicas.ꝙ male habebit.qa posteri⁹ laborabit in expulsione saniei.Et si nō mūdificatur fiet ptisic⁹.Et si id aposteª fuerit ꝑipleumonia.ipe ē actu ptisic⁹.qa pł'mo ulcerat⁹ ē.¶ Et scias.¶ Hic ponit signa ꝑmutationis ad cor.et summitꝰ hic ꝑmutatio large ꝑ cōmunicatōe materie.q̄uis passio ñ dimittat locū suū.¶ Vehementiores.q̄ secundū naturā pleuresis.& materie esse debeat.qa tēsio significat materiā mł'tam.& frequentia significat necessariū cordis. unde ꝓtendit.i. significat sincopim.¶ Sciuisti statim supra.¶ Et si ē frequētia.¶ Prīo premittit.2° declarat.2ª ibi.& subet.¶ Cōsiderādum ꝙ ēt hic sumitur ꝑmutatio large.¶ Et subet.¶ Primo declarat qđ dixit de subet.2° qđ dixit de tarditate suppurationis. 3° đ spasmo.2ª ibi significat malū.3ª ibi.& quandoque. ¶ Propter debilitatē.quasi dicat si fuisset forte ñ recepisset.uel pulsisset. ad neruos.¶ Et qñ ipsa.i.materia grossa uenit ad suppuratōeȝ. & ñ ꝑmutatꝰ ad cerebrū.& neruos.qa pñt membra illa esse fortia.& ñ recipiēt illas materias. ¶ Et qñq̄ minoratꝰ frequētia pulsus.& significat materiā flegmaticā.¶ Indicat spasmum. ¶ Et illud qñq̄ &c̄.Hoc dixit ꝓpter duo.Primo qa significat ex h° materiā aptā ad spasmū .s.flegmaticā.2ª quia ex forti febre & incēdio posset uideri anhelitus difficil'.quasi constrictō esset in eo.& ñ eēt ꝓpter spasmū.sed ꝑꝑ febris incendiū.¶ Et qñ.¶ Hic ponit signa ꝑmutationis ad inferiora.uł ad supiora.& pȝ.¶ Colerice subtilis.quia talis humor ut plurimū facit

pleuresim.quia in egestione iudicat̃ subtilis.s3
si euacuat̃ cũ urina.facit ipsa3 grossam.¶ Pre
cipit ypo .s.2° re.acu.Et uide plurima horum
dictorũ secundo pronosticoꝝ.

MAudabilius sputũ.¶ Quia spu
tum est res.ex qᵃ ṗncipaliter signi
ficamus de dispositionibꝰ partium
pectoris & pulmonis. Ideo ponit
sermonẽ.& prio ponit.qđ sit bonũ.& quod sit
malũ.2° ponit quoddã significatũ sputi cuius
dã notificãdo nomina.3° assumat modos quibꝰ
ꝑ sputũ significamꝰ.addẽs can.2ᵃ ibi.& ex con
suetudine.3ᵃ. ibi.& ad ultimũ. Prima in duas.
prio ponit qđ ẽ sputũ laudabile.2° qđ ẽ sputũ
illaudabile.2ᵃ ibi.& seqtur ipm ¶ Consideran
dũ ꝙ illa signa quedã significãt sanitatẽ digesti
ue.quedã bonitatẽ expulsiue.tã naturalis q̃ uo
luntarie.quedã sanitatẽ uirtutũ mẽbroꝝ.quibꝰ
colligant̃ spiritualia.Et hoc intellexit cũ dixit.ñ
ẽ ꝑmutatio intellectꝰ.Et forsan intellexit ꝑ hoc.
qa istud sputũ ñ fiat cũ collectione ad exitura3.
sed ꝙ fiat i pleuresi.uł pipleumonia que termi
nant̃ ꝑ resolutõe3.¶ Et seqt̃.¶ Hic ponit spu
ta ñ laudabilia.& p° facit hoc.ponẽdo gradũ et
ordinẽ.2° cõpat inter quedã ex illis.3° complet
sermonẽ in sputis malis.2ᵃ ibi.& citrinũ.3ᵃ ibi
& uiride.Prima in tot quot sunt ordines & gra
dus sputi deficiẽtis a laudabili sputo. Et qđ in
ṗmis diebꝰ declinat ad rubedinẽ &c̃.¶ Consi
derãdũ ꝙ istud sputũ ẽ laudabile.inq̃tũ i ṗmis
diebꝰ appet.qa sic hẽt unã bonã cõditionẽ spu
ti.s.ꝙ sit uelox 2ᵐ primos tres dies.Sed ẽ illau
dabile.inq̃tum ñ hẽt colorẽ album ꝑ digestõe3
completam.sed est decliue ad citrinu3 uel rube
u3.¶ Et post id.¶ Cõsyderãdũ ꝙ littera que
dicit ad spumosu3.s.decliue.põt dupliciter intel
ligi.Primo ꝙ sit sermo de istis iam dictis.s.de
cliuibus sputis.uidelic3 ad rubedine3 & citrinũ.
que cũ hoc ꝙ sunt rubea uł citrina.sint etiã spu
mosa.ẽ malu3 .quia significat inflamationẽ faci
entem ebulitionẽ & spumam.Alio modo ꝙ hoc
sit quoddam sputum.per se.qđ sit spumosum
non rubeu3 nec citrinum.sed albũ.et sic significa
ret de flegmate.cui accideret ebulitio.¶ Et ẽẽt
tũc dubiu3.an esset peiꝰ q̃ citrinũ.qđ significat
colerã.¶ Et põt dici.ꝙ pleuresis colerica i qua
in primis diebꝰ apparet sputu3 decliue ad citri
nitatẽ.nõ est ita praua sicut flegmatica.in qua
est ebulitio.unde apparet sputũ spumosum.qa
significatur materia cruda.& morbꝰ ꝓpter ca
lorẽ ebulitiuum est satis acutꝰ.¶ Cõsyderãdũ
ꝙ tangit materias spume.humorẽ subtilẽ.& ae
rẽ.i.uentositate3 uel uaporem.Dixit aũt subtił
quia humiditates grosse multe nõ sunt dilatabi
les a uentositate unde fiat spuma .Tangit etia3

causam efficientem.s.cõmistionem.quia sic fit
spuma.Commiscẽs aute3 est motus siue calor.
tamen in nobis ꝓprie fit a calore talis spuma.si
cut ponitur 2° pronosticoꝝ.commẽto 47.Et qa
aliquis crederet ex hoc.ꝙ in spumo &.cõmisto
esset bonũ sputũ.ideo dixit.ꝙ non est illiꝰ boni
tatis.s.cuius est sputũ laudabile dictum.uel de
cliue ad rubeum.uel ad citrinum.cito apparens
uidelicet in principio pleuresis in primis die
bus.imo est declinans ad malicia3.significat e
nim materias crudas.a quibꝰ agẽte colore eleua
tur uentositas grossa.& h° si spumositas rema
neat.¶ Cõsyderãdum qđ alij sic exponunt.qđ
Aui.põit duas causas spume .s.motũ.per hoc
qđ dicit.admiscet̃ aer.& calorẽ.per hoc qđ dic̃
fit commistio eius uehemens .s.a calore. Et est
decliue ad maliciã.s.illud qđ ẽ factum a calore
ebuliente.qa ẽ peius.q̃ illđ qđ ẽ ex motu. Ista
expositio nihil ad ꝓpositũ.Lic3 eni spuma spura
toꝝ in catharris possit fieri ex primo motu.tñ
spuma facta in pleuresi & pipleumonia fit a ca
lore.nõ a motu solo.ut inuit Gal.2° ꝓnosticoꝝ
cõmento.47.¶ Et deteriꝰ ¶ Cõtra qa rubeũ
significat sanguinẽ.q ẽ melior hũoꝝ.S3 spumo
su3 sig̃ficat flegᵃ.¶ Dicẽdũ qđ rubeũ sputũ põt
comperari albo flegmatico & citrio & nigro.&
sic rubeũ meliꝰ ẽ. Alio modo põt cõperari rube
um puru3.s.intensu3 ad rubeũ remissu3.& citri
nu3 remissu3.& sic ẽ deteriꝰ.Et sic exponit̃.&
deterius eo.s.decliui.ad rubedinẽ.ẽ rubeũ puꝝ
quia significat sanguinẽ crudu3 apostemãtem.
Sed decliue ad rubedinẽ significat digestionem
aliquã in eo itãtũ.inq̃tũ ẽ in rubedine remissu3
Et sic appar3.qđ nõ cõperat ad albũ spumosu3
¶ Vel aliter qđ rubeũ puꝝ põt poni peiꝰ albo
spumoso.qđ significaret flegma subtile.qa ad
huc pleuresis đ h° flegmate põt dici piculi mio
ris.q̃ sanguiea.i q̃ app3 sputũ rubeũ puꝝ¶ Et
ex malis &c̃.qa significãt flęgma grossu3¶ Et
deteriꝰ omnibꝰ ẽ nigrũ.¶ Dubitat̃.utru3 spu
tum nigrũ sit omnibꝰ prauius.Videtur qđ nõ
quia urina nigra qñq3 ẽ bona.¶ Ampliꝰ ṗmo
đ crisi.ca° 5°.Gał dicit qñq3 significat ꝑditionẽ
& sic ñ uult ꝙ semp sit malũ.¶ Dicendũ qđ
sputũ nigrũ põt accidere in ṗncipio.Et sic uł ut
signũ materie melancolice.a qua inchoat pleure
sis.& sic ẽ malũ in quacũq3 illa pleuresi melan
colica est mala.Contingit aũt qñq3 ab ea euader̃
& qñq3 mori.& querũtur alia & alia signa.Vł
fit ꝑ congelationẽ.uel adustionẽ.& sic ẽ morta
le.ut est notũ.Si aũt ṗcedẽte pleuresi appareat
utplurimũ est mortale.quia ut plurimũ fit ab
ultimata adustione.qđ significat̃.qa appet feti
dũ.qñq3 tñ posset esse crisis euacuationũ materi
erũ melancolicarũ contentaꝝ in parte pectoris.q̃
post digestionẽ euacuentur.¶ Thadeus uero

in glosis a ffo. Accidū eructuātes absolute tenet ꝙ sputū nigrū est mortale. Rationes tñ sue nō concludunt necessario. sed satis suadēt. Ad sum mū tñ malicia in nigris exeūtib⁹ a ptib⁹ spiritu alibus p sputū ē maior. q̄ p egestionē qa spiri tualia ñ tollerāt tantā maliciā. q̄tā nutritiua. ¶ Et citrinū. ¶ Hic comperat citrinū ad nigrū & nō rotundū ad rotundū. 2° rubeū ad citrinū. ¶ Cōsyderādū qd duplex reperit̄ littera. Vna q̄ dic̄. nō rotundū ē meli⁹ rotundo. quia rotūdū significat materiā grossā ualđ. quasi seipsa stā te & terminata. Alia littera habet. rotūdum est melius nō rotūdo q̄i dicat. nō cōsyderes i sputo rotūdo multū. Quoddā eni rotūdū ē meli⁹. & qđdā pei⁹. qa pōt esse rotunditas per digestio nem. & p grossiciē sine digestione. Et iō subdit ut .s. si fuerit malū. i. si cū rotūditate fuerit mali cia coloris uel substantie. uel signa alia erit signi ficatio. qđ caliditas ingressat materiam. que fac ta corrosiua poterit ulcerare pprie. qa sui gros sicie diu moratur anteq̄ expellat̄. ¶ Et rubeū. Leuioris lateris. i. sunt leuiora. Et sic inuit. qđ a liqđ albū sit melius citrino qđdā. ¶ Et uiride quādo est p cōgelatiōem. tēdit ad nigredinē & fuscedinē. sed ppter adustionem tendit ad citri nitatē & claritatē. ¶ Et remouet. ¶ Hic reperi tur littera una. qđ facilitas exitus sputi remo uet maliciā sputi. Et h° est qđ dicit Rasis q̄rto cōtinētis. qa positis duobus sputis malis. min⁹ malum ē. si faciliter exit. q̄ si cum difficultate. ¶ Alia littera. nō remouet maliciam. facilitas exitus. s. nō ex toto remouet. Cōsydera g° alia signa. ¶ Alia litera dicit. non remouet facilitas & c̄. s. malitia anhelitus. uel malitia exitus. Et ē clarū. hoc qđ addit. ¶ Sed est dubiū. qđ sit pe ius. an sptū malum euacuare. an digestū retine re. Et uidetur cōsentire commentator. qđ minus malū sit digestū sputū non euacuari. ut apparet 2° pronosticorū. cōmento septimo. Lȝ ibi etiā ua ria reperiatur littera. Secundū uero litterā. qđ minus malū sit retinere digestū q̄ euacuari indi gestum. utrunq̧ tamen pōt esse mortale. & non sunt forsan comperabilis. ¶ Et tu considera in hoc. qđ de cōsuetudine uult. qđ saliua nō nomi netur sputum in consuetudine. sed id quod ma turum uel non maturum admiscetur dicitur sa liua Et huiusmodi scilicet. saliua non perseuerat & nō pmiscet̄ ei aliqđ. ¶ Sȝ tu dices. q̄ dispo sitio esse pōt pter permistiōeȝ. ¶ Dicendū qđ ē tinctura cū pmistiōe pauca. i. cū pauco colore ita tingēte. Vel est sine saliua aliquid in materia apparēs. que expuit̄. ¶ Et q̄nq̧. ¶ Hic ē qdā canon p se. q̄n sputū ē malū puatione maturatō nis. uerbigratia nigrū ul̄ uiride significat pniciē & appet. ¶ Et ad ultimū. ¶ Hec ē assumma tio. Et deinde poit duos canones. Prim⁹ ē đ spu to falso. & patet. ¶ Secund⁹ canon est. ꝙ sputū saniosuȝ p ōt fieri absq̧ ulcere in hominib⁹. qa circa xl. uel 50. annos dimittūt exercicia. unde hu mores iā ingrossati i eis p p etatē & qetē ducti in ptib⁹ pectoris cōuertunt̄ in materiā similē saniei. Sicut ex eadē cā qdā mingūt saniē. ut sup libro p° fen. 2ª. ca°. de signis substātie urine. Et pōt intelligi a Gal. in cōmēto secundi pnosticorū 47°. ¶ Et pcedūt. s. cū sputo. ¶ Et accidit eis .s. habentib⁹ tale sputū ydropisis uel ptisis. cū ydropisis ēt possit accidere. & incipiet quedā caȝesia in spacio qđ dicit. Et possibile ē ꝙ tardi⁹ Male enim dispositiones pulmonis pñt pducer̄ ad hāc dispositionē ydropicā. ut appet fen. 14. ca°. de caȝesia. Non est cū ea. s. sanie sic appente. plurimū mali. qa ñ ē ab ulcere. Vl̄ cū ea. s. ydro pisi. qa erat a cā frigida. s p modū quasi concul cationis caloris a materia retēta. ppter puatōeȝ exercicij. ¶ Cadunt hic due dubitationes. quas reperies in fine istius fen.

Quando spuit. ¶ Hic docet cogno scere dies crisis. Et iō exponat̄ de crisi. i. đ dieb⁹ in quib⁹ fit crisis. et primo usq̧ ad 14. diē. 2° usq̧ ad. 7. 3° addit can. 2ª ibi. q̄n nō spuit ibi 3ª. & pror sus longior. ¶ Causa primi dicti in prima pte ē qa si in pª die expuit aliqd. q̄uis subtile. tñ si gnificat̄ ꝙ materia incipit aliqualiter remoueri a cruditate. & hoc signū f t digestionis oculte inchoātis. & qa inchoat i pª die credibile ē. ꝙ in 4ª die sit materia cōplet maturata. sȝ 4ª idicat septimū in qua fiet cōplmentū crisis. ¶ Descen dit. i. declinabit. ¶ Causa secundi dicti ē qa si materia sit grossior uel ineptior. q̄ uidet̄ ita ꝙ licet prima die aliquod subtile expuerit. non tñ maturatur complete. in quarta. tardabit̄ crisis ad diē post septimū uel undecimū ul̄. 14. & hoc erit. quia si compleat̄ in. 7. sperat̄ qđ crisis erit in. xi. uel. 14. & si iniciū sputi nō ē ex die primo eodē modo pōt apparere. qđ iudicandū est qđ 2m qđ apparet in die 2°. ul̄ alio usq̧ ad. 4. ¶ Res ē media. ¶ Dupliciter exponit̄. primo media positiue. qa crisis erit in 9ª. que ē media iter. 7. & xi. & h° quādo expuit in. 4. rem maturam. & egritudo ē uelocis motus. Et iō expōit̄. dein de. s. i. 4° expuit. 2° materia pōt dici media ne gatiue. quia nō erit in aliquo illorum dierū. nec in 7°. nec in xi°. nec in. 14. sed post 14. s. in 17 uel xxª. & hoc erit. quando sputum apparere icipit post 4 diē ut 7 uel 6ª. & tarde producitur ma turatio. Res est media. s qđ terminabitur post 14. Et ideo exponatur. deinde. i. post quartū Et i ipso ē maturitas aliqua. s. impfecta in dieb⁹ p⁹ ut in. 7. uel xi. & c̄. Et si ñ est in ipso. s. sputo qđ inchoat post quartā. maturitas. s. aliqua l̄ pua

multociēs est signū prolongationis.sed cū spe.
quia eo ipso qđ incipit expuere post.4. aliquā
dat spem.i.3 firmiorē si uirtus ē fortis.¶ Et qn.
¶ Pōt dici.qđ postq̄ docuit significare diem
crisis in pleuresi.in qua sputū apparere incipit
a prima die uel secūda post quartā.& ēt ante
septimā. Docz hic puiderẽ diē crisis usq ad.14
dies et a.14.p⁹.i3 ēt đ 14.et đ āte.14.aliqd dicat
¶ Vł postq̄ docuit puidere diē crisis ad salutē
uel spē uel fiduciā. ¶ Hic docet preuidere diē
crisis usq ad mortē.& eadē sn̄ia manet.Etiam
prio dat iudiciū suū quādo uirtus ē debilis.z°
quādo uirtus ē fortis zª ibi.qđ si uirtutē. Pria
in duas.prio ponit iudiciū.¶ z° dat cām.zª ibi
quoniā.Tertiū dictū ē.qđ quādo icipit appare
re sputū per oia crudū post septimū.& si uirt⁹
ē debilis morit homo circa decimūquartū. uel
ante qn̄q.¶ Sed tu diceres.nō plus probat de
nono.q̄ de decimoquarto. ¶ Dicēdū qđ quādo
dixit debilē uirtutē.debet intelligi.qđ sit multū
debił.Et iō dicit.qđ si uirtus inuenit fortis.i.
nō ita debilis.¶ Sz tu dices.quomō ille morit
si habet tot signa bona.¶ Dicēdū qđ qdaz ha
bent litterā.que dic minorat ¶ Vł aliter dicen
dum qđ illa signa dant intelligi comperatiue
bona.i.respectu eoꝝ .cū quib⁹ significat mors
ante decimāquartā.¶ Duo dsideria.i.naturale
& animale uel.i.cibi & potus. uel.i. appetitus
& imaginatiue.¶ Vrinam maturam .i.aliqua
maturitate.¶ Fuerit acuta.i.ut nunc i superiori
questione.& in seqūēti clarius patebit. Et ꝑ
sus.¶ Hic pōit quartū cam.qđ pleuresis facilis
&c̄.¶ Sed tu dices.pleuresis que nō ptransit
decimūquartū.ē morb⁹ acut⁹.sed morbus acu
tus nō est facilis.¶ Dicenduz qđ ē facilis.i.de
facili materia nō grossa cruda.Et Gallienus in
nuit hoc in commēto affo.prie particule. Paro
ximos &c̄.Et primo de crisi.16° capł'o.Et nos
dicemus.i.in capł'o precedenti.¶ Et quandoq cō
tingit.ut speretur crisis in hora.i.icza liqua &c̄
¶ Sicut cum sputum.i.tale significat.qđ crisis
erit in decimoquarto.i.ad mortez.¶ Et apparet.
precedet.i.festinabit.quia morietur ante decimū
quartum.& hoc quia signa mortalia festinant.
ut sputuz nigrū in zª.¶ Et si.i.supple in egritudie
in qua significasti salutem in decimaquarta.Ap
pareat loco eius.i.in die i quo apparuit sputuz
nigrum in zª.mala.¶ Postponetur.i.non fiet
bona.& precedet.i.ante diē quartūdecimū &c̄

Peripleumonia ¶ Iam determinat
de apostematibus partiuz pectoris
et dyafragmatis.¶ Hic đterminat
de apostematib⁹ pulmonis.Et pri
mo de apostematib⁹ corporis eius.z°cane zª ibi
signa illius.Prima in quinq.sicut .5.sunt diffe
rentie illorū apostematū.zª ibi quandoq accidit
&c̄.Prima i duas.primo ostendit.quid sit piple
umonia .& eius diuersitates.z° ponit signa zª
ibi.signa Prima in quatuor. primo ostendit.
qd sit.z° ostendit diuersum modū euētus ei⁹.3°
causas.4° modos terminationis ibi zª.& ipsa
qn̄q.ibi 3ª.peripleumonia qdē.ibi.4ª.& piple
umonia.¶ Dicit pmo ꝙ pipleumonia ē aposte
ma calidū.i.siue p se.siue p accidēs.qa materia
flegmatica ut plurimū facit pipleumoniā.que
p putrefactionē calefit.¶ Dicit aūt pipleumo
nia a pulmone. Vnde uocat pulmonaria secūdū
conciliatorē.¶ Et ipa fit aliqn̄ incipiēdo.i.nō in
cipiente alia egritudine.sed de sui nutrimēto uel
supfluo eius.ut Mesue ponit.¶ Prefocationes
.i.squinātias.¶ Et huiusmodi.i.pipleumonia
que fit.sequens alias egritudines. terminantur
usq ad septimū.quia aduenit uirtuti defecte ex
alio morbo.¶ Et si.i.q̄uis natura confortetur.
facit cadere in ptisim.quia ut plurimū cōuertit
in saniē materia.que uenit cū uirtute debili. Vir
tus enim debilis nō pōt resoluere.sed permutat
ad collectionē saniei.Et hic iacet affo.quite par
ticule.Quicūq squinantiā effugiunt & cetera
¶ Et pipleumonia. ¶ Dubitat qa solū enume
rat tres humores i cā.quare n̄ dixit đ melācolia.
¶ Dicendū ꝙ licet in seqūēti capł'o.Raro enim
melancolia facit hoc apostema.licet rari⁹ faciat
pleuresim.¶ Dubitat que pipleumonia sit ue
rior.an colerica.an flegmatica.¶ Respondet
Mesue ꝙ in pulmone consideram⁹ nutrimentū.
qđ est sanguis colericus. & q̄tū ad hoc pipleu
monia colerica est uerior.z° consideram⁹ super
fluitatē nutrimenti.& sic pipleumonia flegma
tica est uerior.¶ Et sic ut dicit. creditur Gał.
dicenti.ꝙ uera pipleumonia ē ex flegmate sicut
ex supfuo.Et credit aliis dicētib⁹.q̄ uera piple
umonia fit ex colera.sicut ex nutrimēto.cui acci
dit corruptio.¶ Conciliator uero redarguit.
Mesue dupliciter.Primo quia dicit supfluitatē
nutrimenti pulmonis esse flegmaticā.hoc ē fal
sum.quia cū nutrimentū pulmonis sit sanguis
colericus eius supfluitas ē qd colericū. qa sup
fluitas attestat ei cui⁹ est supfluitas.¶ Secun
do Mesue tangit solū apostema pulmonis. qđ
generat p uiā congestionis.& n̄ tangit qđ gene
ratur p uiā defluxus.Tamen dicta Mesue pn̄t
saluari nā p nutrimētū pulmōis.ipse intelligit
sanguinē colericū bonū uel malū ex eius supfui
tate decisum p actū digestionis. Sed p supflui
tatē nutrimēti intelligit humorē.qui accidit pul
moni ab extra.& q n̄ nutrit.sicut est flegma.
Et omnis materia que ut plurimū apostemat.
est altera illarū duarū.& ideo ēt nutrit.Et hoc
est apostema factū p uiā defluxus. Et ideo stāt
uera dicta Mesue.¶ Dubitatur 3°.q̄ peripleu

monia sit deterior. an flegmatica. an colerica. uř q flegmatica. qa ē morb⁹ dissimilis naturali cō plexioni pulmonis. ¶ Ampli⁹ ē materia grossi or. ¶ In contrariū est Auic. Mesue & omnes. ¶ Dicendū q colerica ē piculosior. ¶ Ratio est duplex. quam Auic. innuit. Prima quia morb⁹ ille ē piculosior. qui est ppinquior cordi. & acu tior & fortioris flāme. sed pipleumonia colerica est huiusmodi. Et considera q Auic. p hoc quod dicit. quia uicina est cordi. ñ uult ponere causaȝ p se distinctā ab hoc qđ dixit. interficiens sui a cuitate. quia ita debet poni ppinquū apostema flegmaticum. sicut colericū. Sed dixit hoc. quia colera est magis apta apostemare partes superi ores cordis. ¶ Secunda ratio est. quia peripleu monia colerica minus iuuatur a medicinis. Et p° nō a bibitis. qa tales medicine debent esse frigidē que transeundo fortiter calefiunt. & i flamantur ab apostematis dolore. & ideo nō cōseruant uir tutem frigidorū equalem. Similiter opilant ibi uias. z° per easdem causas nō ab emplastris. Sȝ in flegmatica egenus medicinis calidis. & nō est inflammatio tanta i pulmone. ideo cū efficatiori uirtute tam intus quaȝ extra possunt pertingere ¶ Ad contrariū dicenduȝ. qđ etiā peripleumonia flegmatica est similis cōplexioni pulmonis acci dentali. que est sibi facta quasi naturalis. ¶ Vel dicenduȝ qđ licet per illaȝ causaȝ peripleumonia colerica sit minus mala. tamen ex aliis causis est peior. ¶ Ad secunduȝ dicendū est. qđ arguit peri pleumoniā longiorē. ¶ Et peripleumonia. ¶ Ista pendent & patent ex caplo đ pleuresi ¶ Duarū materierū. Quia materia peripleumonie ut plu rimū est flegmatica. que nō apte euacuatur per sanguinē narium. alias attratio pulmonis longin quior per longiorē distantiam trahitur aliquid a pulmone per uenas narium. quia uene narium communicant statim uenis. que sunt in principio costarum silicet quia ramificatur ad nutriendūȝ costas. ut apparet in anathomia. ¶ Sȝ tu dices. pl⁹ distat uelamē & dyafragma q̄ pulmo. Di cendū qđ forsan intelligit de uelamine distinguē te pectus per mediū. & h° q̄tū ad supermā. ei⁹ partē ¶ Vel dicēdū qđ licȝ pulmo distet min⁹ z^m situm. tamē z^m societatē & colligātiā distat magis. qa uena pulmonis uenit a corde. Sȝ uena transiens per costas cuius rami pcedūt usq ad dyafragma. ramificatē a uenis ascendētibus per collū. quarū ēt rami uadūt ad narium foramina.

Signa. ¶ Prio pōit signa specierum peripleumōie. z° signa pmutatiōis ibi 2ª. & signa permutatiōis ¶ Pri mo pōit signa flematice & colerice licet plus approprient flegmatice. z° specialiter ponit signa colerice. ibi 2ª. cum peripleumonia. Prima in quinq. prio pōit signoꝝ summā. z° si gna sumpta a lingua. & prib⁹ faciei. 3° a pulsu 4° addit can. 5° ponit signa supta a sputo ibi 2ª & pipleumonici. ibi 3ª pulsus. ibi 4ª. & Hypp. ibi 5ª. & sputa. ¶ Nō sensibilis substantie. i. nō ē sensibilis per se rōne substantie membri. sȝ rōne pāniculi inuoluentis. ¶ Cōrinu⁹. s. dolor. ¶ Adheret man⁹. ppter uiscositatē. ¶ Toti⁹ faciei. i. tota facies ē. plena & tensa. Et in h° cō municat ei. s. lingue. Vel ei. s. pipleumonie. ¶ Nō sunt. s. sicut maxille. sicut frons in cute sua. qa cutis frontis nō habet copiam carnis rare. unde posset repleri uaporib⁹. & facere apparere colo rē rubeū ad sensuȝ. ¶ Suspēsus. i. rei suspense .i. stātis suspēse. ¶ In cornea similitudo aposte matis. propter multos uapores. & rubescunt oculi. & uidentur habere quasi obtalmiam. Et sic propter mltos uapores pellunē oculi. & cor nea. ut acuaē oculus. sicut accidit i principiis exit⁹ uuee. ¶ Cum inpinguatione & unctuositate. i. cū humorositate. ppter grossitudinē & multi tudinē materieꝝ. que trahunē illuc. ¶ Pulsus aūt. Vicissitudo. i. undosus. uel quia uicissim se consequūtur. & postea intrinsecaē. Vnde dic po stea. Et qnq accidit cadens. Et cā diuersitatis huius ē aggrauatio uirtutis a materia. ut ponit Gal. in cōmento pulsuum. capitulo de pulsu. pi pleumonicoꝝ. ¶ Et Hyp. s. secundo pnostico rum. & patet. ¶ Et signa pmutationis. ¶ Sali uosum dulce. i. quia saliua ponit dulcis. qa signi ficat acumulatioōē materiei ad cupū. ¶ Si mū dificaē. i. terminaē p resolutionē peripleumonia.

Quandoq. ¶ Hic ponit signa du ri apostematis. ¶ Augmentanē. cū dieb⁹. i. in longo tēpore. fit istđ apostema durū. & iō in longo tem pore procedit. addendo in malicia anhelitus. ¶ Alleuiaē. s. tussis & grauitas apostematis. quia aliqd de materia qnq minuitur. ¶ Cum paruitate caloris. i. ē in pectore paruus calor.

Quandoq &c. ¶ Hic ponit signa apostematis moll. ¶ Absq calidi tate. s. pectore. ¶ Plumbeitas. i. color fuscus quia est materia me lancolica. siue incipiēdo. siue pmutando ab apo stemate sanguineo.

Quandoq &c. ¶ Bothor est apo stema paruū calidū. & iō signa ei⁹ sunt signa apostematis calidi. tñ remissa. Et ideo febris ñ est ita ma gna & terribilis. sicut si apostema esset magnū.

Q Vandoq aggrauatur &c. Hic ponit signa aggreuationis aque i pulmone. Febris lenis. quia calefit. & euaporat illa aqua. ¶ Apostemata extremitatū. i. tumor qa sanguificat ab illa aq.

S Igna illus &c. ¶ In hoc ꝙ nō sentit. Unde sentit p panniculū tegētē ubi adunat materia apostematis. & ubi fit ulceratio. ¶ Pruritus in corpore. s. ualde contingens. & hoc ppter uapores aliquos extra pullos. Sed tñ uideas. qd hec significatio nō appropriat huic apostemati. Et ideo melior littera ē. i costrictiōe. i. i foraminibus nariū. qb cāna pulmonis satis appropinquat. ¶ Odor. s. homis. ¶ Sputū paucū. qa mēbrū durū non colligit in se multam materiam.

P Vs in loquutiōe. ¶ Quia ad hec apostemata & loca multum consequitur sanies & pus. Ideo de his determinat. & primo ostendit qd sit. 2° cās. 3° diuersitates. 4° signa. ibi 2ª. & cāe ibi 3ª. & ē illud. ibi 4ª. & nos. ¶ Considerādū ꝙ pus & sanies possunt dici synonima. & pñt dici differre. Ut pus sit qd ñ maturū. Et sanies sit quid digestum. Vel pus sit nomen generale. ad omnē putredinē. Sz sanies sit solū ad saniem apostematū. & ulcerū. ¶ In loquutiōe medicorum. s. Gal. in cōmēto affo. Quicūq ex plenitudine. ¶ Et cause. ¶ Assignat tres causas i genere. ¶ Et fit empima. s. saniosum. ¶ Et ē illud. ¶ Hic ponit in illis saniationibus diuersitatem. ¶ Et dispositiōes. ¶ Hic pōt incipere pars in qua incipit ponere signa. Et pōt esse pars cōsequens precedētē. in q quattuor pōit. ¶ Ambe laudabiles. s. quia quidā euadūt. ¶ Et cognitio illius. s. debentis euadere. ul debētis mori. ē 2m formā signoꝝ in bonitate & malicia. ¶ Et etates. quia iuuenes melius euadūt ab empimate. ¶ Et tēporis. qa tempore ueris & estatis forsan melius mundificat. q tēpore hyemis. ¶ Et cōplexionis. Quia in cōplexiōe calida. forte melius mūdificat. q i frigida debili. ¶ Et nos. ¶ Prio excusat se a signis puris & saniei. ut ē collectio apostematis. 2° pōit signa cius. ut ē collectō saniei in spacio pectoris. ibi. 2ª. signa aūt. Et. hec ī sex. primo pōit signa saniei pectoris. 2° signa ptis. i qua ē sanies. 3° signa eruptionis incolumis uel male. 4° signa iter saniē & flegma. 5° pōit q̄tita tē. q quādoq emittit cuz sputo. 6° pōit signa trāsitus in ptisiz. & ulceratiōez pulmōis. 2ª ibi. signa aūt loci. 3ª ibi. signa aūt eruptiōis. ibi 4ª. signa aūt differentie. ibi 5ª. & quandoq emittit. ibi 6ª. signa uero permutationis. ¶ Dicit primo. Signa &c. puris. i. saniei i pectore. ¶ Tussis sic ca. s. quandoq. ut statim in principio anteq materia incipiat intrare pulmonē. ¶ Et dolor. cuz illa grauitate. qa sanies ledit panniculos costaꝝ & pulmonis. ¶ Leuitatem. i. alleuiationem. ul. i. rem leuem. qa sanies ē res leuis. ¶ Cōsequēs ei. i. frequēs. ¶ Ad coartandum. s. & dilatandū qa laborant cum eis ad anhelanduz. ppter coartationem anhelitus. ¶ Ad ydropisim. propter lesionem epatis. ¶ Signa autē loci. ¶ Ponit tria signa. Primum quia latus oppositum lateri super quo pendet grauitas. est latus saniei. uerbi gratia. si homo habet saniez in parte dextra. & uertit se super sinistrum. sentit ponderare sup sinistrū. ¶ Sed tu dices. ergo melius dormit super parte. i qua est sanies. qa tūc nō sētit pondus cuius conrariū experimur. ¶ Dicendū qd quando iacet super latus saniei. tūc magis tussit per coartationē pulmonis ad saniez. Et tussis plus impedit sompnū. quā perceptio illius grauitatis Alia signa sunt nota. ¶ Signa autē. in latere & pro. i. in partibus eius. s. superioribus & iferioribus. ¶ Et similiter illa. sciz exitura. que ex eis est media. i i partibus medianis. s. circa castas. ¶ Signa. Dubitat. quare dicit qd sanies descendit. & flegma nō. sed natat. ¶ Dicendū qd flegma sui uiscositate stat superius. nō diuidens aquaz sanies autem potest diuidere. ¶ Itez sanies etiā est superfluitas digesta. Et d ratiōe digestorū est qd ingrossentur. & fiāt terrea. sicut superfluitates. & sic sunt grauia. Unde 2° tractu canticorū 2° caplo de substātia urine. cōmēto 2° dic. De natura supfluitatis iqtū supfluitas ē ꝙ ñ remaneat in ea nisi pars terrea. De natura eni partiū terrestrium est quod descendant ad fundum. Et in summa superfluitas cocta & digesta grauis est. & indigesta leuis. sicut appet in catharris. Reliqua patent in loco pterito. illo ca° laudabilius. ¶ Et qñq. ¶ Emina magna ē. ℥. xx. parua i6. & Gal. i 5° de interioribus. ca° 3°. Et 2° pronosticorū. cōmento i6. dicit. sex uel octo cotilas. Cotila est. ℥. 9. uel. x. ¶ Signa uero. ¶ Poit sex signa transitus in ptisiz. & ulcerationē quā statiz sequtur ethica. pp intēsionē caloris. Ideo fit color fuscus. pp defectū caloris naturalis cordis & exicationē. ¶ Fit tensio. i. iduratio ppter siccitatē. ¶ Calefactio. ppter uapores calidos i pulmōe multiplicatos defectu euētatiois. ¶ Impinguatio. Contra. quia 2° pnosticoꝝ cōmento 6°. dicit inter signa pfundatio oculoꝝ. Dicēdū ꝙ forsan hec mēbra dicunt impinguari & inflammari. pp multos uapores. & cū hoc sunt concauati. pp consumptionē bone carnis. Citrinitatē. ppter adustionē. Modus aūt quo sanies intrat pulmonē. de quo est promissum hic dicere. est scitum a Galieno quinto de interioribus. tercio capitulo.

C[...] Cotila [...] [...] quarto, [...]

HEc ulcera. ¶ Iam declarait ꝺ̄ apo
stematib⁹. ¶ Hic determinat de
solutione continuitatis. Et primo
ponit loca & diuersitates cões. z°
causas 3° signa. ibi zª. cause. ibi 3ª. isti sunt. Pria
in tres. p° ponit loca. z° exequit̄. 3° ponit quosdã
canones. ibi zª. & magis sana. ibi 3ª. & homines
magis. ¶ Diuisio postrema. i. ultia de qua hic
intendit̄. ¶ Et ē. s. principiũ ptisis. ¶ D xim⁹
. s. supra illo ca°. Signa illius. ¶ Et magis sana
¶ Primo exequit̄ de ulcerib⁹ pectoris. z° dya
fragmatis 3° pulmonis. 4° canne. ibi zª. illa aũt
ulcera. ibi 3ª. in ulcerib⁹ aũt. ibi. 4ª & hec qdeȝ
infirmitas. ¶ In pͥma pte ponit quinq̧ causas.
¶ Circa quartã cãm diceret aliquis. ita est for
tis motus pulmonis. sicut pectoris. ¶ Dicendũ
ꝙ pfundus secundũ oẽm ptẽ dilatat̄. & constrin
gitur pulmo. Et hoc est qꝺ̄ dicit sensibilis. i. ma
nifestus in se uel de se. Et illa rõ est. qa in tantũ
ledit̄ anhelit⁹ ex solutione cõtinuitatis penetrate
ꝙ prius moritur homo. q̃ cõsolidatio cõpleat̄.
¶ In ulcerib⁹. ¶ Primo ponit sentẽtiã aliorũȝ
& illã remouet. z° ponit sententiã Gal'. ibi zª. sȝ
Gal'. s. quinto de ingenio. Et hec in duas. p° poit
z° pbat. ibi zª. imo ppter egritudinẽ aliã. s. ex
qua fit simplex uuln⁹. uerbigratia casum uel p
cussionẽ. ¶ Et similiter illa & c̃. sputũ. s. sangis
unde fit ppter sanguis ebulitionẽ. ¶ Q uoniã.
¶ Primo pbat in generali. z° in speciali. ibi. zª.
& facta. Prima in tres. sicut tres rões adducit
ibi zª. & cõmotio. ibi. 3ª. & medicine. Rationes
patẽt. ¶ Circa secũdũ diceret qs ubi ē hic dolor
¶ Dicẽdũ ꝙ ĩ supficie pulmonis rõe pãniculi.
¶ Et facta. ¶ Prio facit h°. z° poit cãs adiuuã
tes ad phibẽdũ cõsolidatõem. 3° ponit diuersita
tẽ cãꝶ ex parte medicinaꝶ. ut pfectius illam de
claret. ibi zª. & ex adiuuantibus. ibi 3ª. & medi
ne frigide & c̃. ¶ Hic sermo põt appropari so
lũ ad ulcera cãne. s. ꝙ cũ sunt in pͥncipio. faciliter
curantur propter cãm notã. & si sint superfici
alia facilius quã si sunt profunda. Et hoc est qꝺ̄
dicit. non recipit. s. curam facilem. uel quandoq̧
nullo modo. Põt applicari ad omnia ulcera que
in pricipio recipipũt omnẽ curã. & faciliter obe
diunt cure. respectu eoruȝ que antiquãt̄. ¶ Et
homines. ¶ Hic ad complementuȝ scientie ulce
rum horum addit can. quinq. ¶ De primo du
bitatur an infãs magis curetur ab ulcerib⁹ pul
monis & ptisi. ¶ Et uidetur qꝺ̄ non. quia habet
pectora plena humiditatib⁹. ut Auic. primo can.
ca° de etatibus. ¶ Amplius in ptisi est consum
ptio. sȝ consumptio q̄ est exiccatio magis distat
a natura pueri. ¶ Dicẽdũ qꝺ̄ ĩfantes. s. genera
liter pueri usq̧ ad decimũquartũ annũ. uel usq̧
ad iuuẽtutẽ facilius curant̄. ppter tria. Prio qa
habent fortiores naturales uirtutes. quarũ ope

ratio est consolidatio. & restauratio. ¶ z° quia
mẽbra eorũ sunt moliora. & sic cõsolidabiliora
magis. 3° quia resolutio est in eis conformior
& quia sunt euaporabiles. est restauratio possi
bilior & facilior. ¶ Ad primũ in cõtrariũ dicẽdũ
qꝺ̄ alie cause illã uincũt. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ
secunduȝ dinuȝ. qꝺ̄ in ptisi non est principaliter
suspitio. ppter arefactionẽ. que est accidens. sed
propter ulcerationẽ. ¶ Vel dicendum secunduȝ
eum & bene. qꝺ̄ arefactio. s. p uiã resolutionis ē
conformior nature puerorum. quia sunt corpo
ra rata & molia resolubilia & plus. q̃ iuuenes
¶ Circa secundum can. cõsiderãdũ qꝺ̄ crusta.
põt fieri in ulceribus duob⁹ modis. Vno mõ p
uiam ingrossatiõis humiditatis resudantis a la
bijs uulneris. Et ista crusta ē bona. & phibet p
cessuȝ ulceratiõis & fluxuȝ sanguinis. & stat ali
quo tempore. & postea cadit. Et h° est meli⁹. q̃
si cõtinue exiret sanguis. & hũiditas ab ulcere.
¶ Alio mõ põt fieri crusta. ppter humorẽ me
lancolicũ acutũ adustũ. per adustiõem. uel per
aliquam humiditatẽ acutã sibi mistaȝ. unde cor
rodit & comburit. & cõburando facit crustam.
Vel comburit. & facit crustaȝ. sicut facit ĩpetigo
siue saphati. Et talis crusta ē mala. qa significat
malã saniẽ & malũ humorẽ. ¶ Circa tertium
canonẽ dubitat̄ cum ptisis sit ulcus pulmonis
& ethica febris. quomodo põt durare. xxiij.
annis. ¶ Respondet Dynus. qꝺ̄ h° nõ est ueꝶ
de uero ptisico. qui hȝ ulcus pulmõis. & febreȝ
ethicaȝ. Sȝ de ptisico de quo dicet statim. cũ dic̃
& nomen quidẽ. De quo dixit supra in fine ca
pituli. ¶ Laudabilius posset teneri. qꝺ̄ cũ ptisi
que ē cũ ulcere pulmonis paruo faciẽte crustã
omni anno renouabilẽ. aut alia mensura tẽporis
rõnabiliter posset homo uiuere longo tempore
Et ego iam uidi mulierẽ in hac ciuitate. q̄ dixit
ultra duodeciȝ annos cũ ulcere pulmonis. & õni
anno reuertebat̄ sputũ sanguinis. & accidit hec
prolongatio plus in eis. quia ulcera in eis nõ sic
sic sunt apta fieri corrosiua & pulmones eaꝶ ñ
sic commouent̄ fortiter. ut uirorum. ¶ Sed tu
dices. Mesue dic̃. qꝺ̄ in mulierib⁹ occultatur sed
parũ. ¶ Dicẽduȝ qꝺ̄ loquit̄ in mulieribus ap
tis ad ptisim. in quib⁹ licet occultetur tamen pa
rum. ¶ Vel dicẽdũ qꝺ̄ lȝ ex parte frigiditatis
complexiõis. unde sunt catharrose magis cõtin
git. qꝺ̄ plus detegitur ptisis. sed ex pte mioris
acuitatis. & maioris quietis materierum. plus
ocultat̄. ergo plus dabit̄ iudiciũ uincẽdi ex his
causis. ¶ Et cõtrariũ posset teneri. ꝙ cũ illis ul
cerib⁹ ñ est semp ethica. qa facta illa crusta. &
cessante sanie. tũc cũ auxilio artis tollitur ethica
¶ Vel dicẽdũ ꝙ ñ oẽm pulmonis ulcerationeȝ
sequit̄ ethica. sed cũ est magna uel parua & sa
niosa. ¶ Circa quartũ canonẽ dubitat̄ an autun

nus noceat ptisicis. Videt q non quia aer siccus i ptisi laudat a Galieno 5° de ingenio sanitatis. sz autūnus est tēpus siccū &c. Dicēdum q nocentur ptisici ab autūno ut Hyp. 3ª particula affo. Et causa est iequalitas aeris modo ad calorē modo ad frigus. Vnde pulmo qui statiz recepit aerē ualde alterat & permutat. & ideo autunnus ptisim ocultā tegit. Sed tu diceres. quō ocultatur ptisis. Dicendū q uel pncipiū est paruum debile uel aliqua crusta facta i pulmone. Ad cōtrariū dicēdū q plus nocet aer autūni cū diuersitate .i. calor & frigore q iuuet siccitas in cōsolidatōe. Et quidē nomē .s. qa tussis cōstrictio & uigilia ē cōsequēs illā debilē uirutē. Et arefactionē .i. macredinē. Si fuerit motus paruus. Exponit mot⁹ corporū .s. exercitiū. & motus catharri. Dynus uero exponit motus paru⁹ .i. anhelit⁹ paru⁹ pp cōstrictōez. Vel posset exponi mot⁹ paru⁹ .s. sputi. qa sputū retineat. Et est sentētia Rasis 4° cōtinētis. ubi ponit ad litterā hic sermo. cū dicit. Et ē alia species ptisis accidēs sine febre. Et infra subdit. stu dēdum est. ut multū sit sputū &c. quia mors sequit cū sputū n̄ emittitur.

C Ausa ulcerum. Prio ponit cās ptisis effectiuas. 2° dispositiuas. ibi 2ª. isti sunt. Prima in duas. primo ponit cās itrinsecas. licet ponēdo eas ponat quasdā extrinsecas. 2° ponit extrisecas. ibi 2ª. & qnq. Et ē affo. tercie pticule. Si uero estas &c. Alia patēt. nisi hoc quod dic. & qnq sunt. Vid tur enim q uelit. q cā ulceris pulmonis qnq sit putrefactio pcedēs. Et intellexit ex hoc putrefactionē ex ppria malicia nutrimenti pulmonis defectu caloris ipsi⁹. preter q ab extra aliud sibi cōmunicetur.

I Sti sunt. Prio ponit corpora apta. 2° statiz festinat ad eorꝝ regimē ibi 2ª. oportet ut isti. pª i quatuor primo ponit signa dispositorū ad ptisim sumpta ex forma determinatorꝝ mēbrorū. 2° ex forma tocius. 3° ex cōplexione & etate. 4° ex regimine & tempore. ibi 2ª. & forme. ibi tercia. & complexio. ibi quarta. & ipsa. Dicit primo q colla longa .i. subtilia. Procedūt & pro .i. eminēt. Et in pectorib⁹. Et i hoc dat causam. quare isti parati sunt ad ptisiz. qa sunt debilium uirtutum in spiritualibus. unde defectu caloris multiplicat uētositas in eis. et ptib⁹ consequentibus. Ventositas aūt & relique materie. possunt esse cause. ut pulmo ulceret. Recipientiū .s. ab alijs membris. que postea cadunt a cerebro ad pectus. Colerici q misti flatici fiunt flegma salsum. Vel quia isti sunt causa catharrorum acutoruz corrosiuorꝝ. Et forme .i. habitudies. Hic cōsydera qd cōtrarie habitudines sunt pāte ad ptisiz .s. corpora leuia .i. molia & subtiliū uenarꝝ. Et corpora dura densarum uenarꝝ. qa ambo sunt parata rupturis uenarꝝ. sz leuiua corpora pp d bilitatē uenarꝝ et tenuitatē & pariter dura corpora expssa. pter duriciē & inobediētiā ad motū. ut supra intelligebat cap° de sputo sanguinis. Cōplexio frigidior quia multiplicat catharros. Sz tu dices. q̄re supra dixit. cui⁹ humores sunt colerici. Dicēdū dupliciter. prio qd tā colerici q flegmatici diuersimode sunt parati ad ptisim. Vel dicēdum qd tā colerici q flegmatici i habitudine & homine habente cerebrū debile. cū habūdantia aliqua colere in epate. que repat ab epate ad caput. sunt multū parati ad h°. Et etas. Iste ē affo. quite pticule. ptisis fit maxime a .xi. p. āno. usq ad 30. Causa ē duplex. Pria qa iordinate fortib⁹ motib⁹ mouent saltando. pondera eleuādo. ut intelligat 3ª pticula affo. illo affo. Adolescentib⁹ uero i putū sanguinis. Secūda causa est quia habet catharros acutos ulcerātes. In regione frigida. Accidit ruptura uenarꝝ. pter uiscosos hūores. & pter tusses & catharros. & uenarum duricie. Autun⁹. pter inordinationem sui pprie. Gal. quinta perticula affo. pallegato affo. Inter hec signa ponit crua torta. quia significat defectum cerebri. si ē a neruis. ul defectu informatiue totius.

O Portet &c. patz. qa omnia ista disrumpūt uenas.

S Vnt ut. Hic ponit signa ptisis. Et primo signa eius absolute. quibus significamus ptisim. secundo signa eius deteriora. cuz hoc ponēs quedam alia signa. 3° signa ptisis pure. & pprie mortalis. 4° addit unū pronosticum experimentale. ibi 2ª. & illi quidē. ibi 3ª. & quandoq fluit ibi 4ª. & ex ueloci morte. Melius tamen esset nō diuidere capl'm. nisi qd tot habet partes. quot habet signa. Diceret autē quis. licet cognoscat qd sit sanies ex sua ispissione .i. grossicie. unde descedit. & ex alis nō tamē sequit. ergo ē ptisis Dicenduz qd hoc signū nō debet per se sumi sed cum aliis sequentibus. Vel dicitur. q intelligitur post sputuz saguinis a pulmone. Vel qd licet nō sit signū certū ptisis. est tamen indicatio suspitiōis d ea. Fe. minuta. Exponitur ab alberto .i. minuta subtilis sincopal. De qua Auic. 4° can. fen prima. Istud non meretur reprehendi. tamē est falsa expositio. Dinus dicit & bn̄. fe. minuta .s. sicca intelligit. nō uaporosa. sicut uana febris sanguinea uel alia. Dubitatur que fe.

sit illa, an ethica, an putrida. ¶ Dicendū q̄ utra
q̄, quia pōt esse ethica per inflamationē cordis i substantia ex defectu euentationis. Et putrida propter uapores saniei putridos. Quandoq̄ tñ isti habent febres aliquas superuenientes uicio humorum, ut colere flegmatis uel melancolie, ut apparebit. ¶ Dubiū esset utrū habens ulcus pulmonis necessario febrit. De q̄ forsan i ca° cure dicemus. ¶ Deterior quintana. Causa ponitur ab Auicenna 4° can. ca° de quintana & sextana. ¶ Deinde tertiana est media. s. in malicia quia non est sic praua sicut quintana, que significat mēbruʒ multū exiciatū & cōsumptuʒ, unde sūt incinerati humores. Nec significat ita paucā consūptionē & exiccationē & inflammationē, sicut in quotidiana. ¶ Superfluunt uene. i. apparent supra cutim eminētes. & hoc pp̄ter consūptionē Et tūc assignat causas cōsumptionis. Vel secūdū Dinum. superfluūt uene. i. habent euacuationeʒ superfluā. ¶ Et cōsidera q̄ ex h° accidit mēbris eorū sudor in fine diei, quia expanso nutrimēto ad extra mēbra, quasi id ñ cōtinent. & h° signū est suspectuʒ, cū accidit paratis ad ptisim. ¶ Verum rubescit. ¶ Auic. rectificat in hoc sermoneʒ, quē supra dixit in fine capl'i de empimate. & colore plumbino. ¶ Extendunt cōllū. i. hñt collum tensū pp̄ter siccitatē. ¶ Et duo cornua &c. i. hñt tensa. i. prominentia pp̄ter siccitatē carnis tēporum. Vel extendunt. s. cuʒ humectant. & habent ut littera extra. ¶ Pulsus fixus. i. durus. ¶ Equalis. s. si nō sit sanies multū aggrauans. Vel equalis. i. equaliter durus, pp̄ter uniuersalē siccitatē ¶ Inclinatio ad ambo latera. i. contractio & induratio pp̄ter siccitatē. ¶ Rugitus pp̄ uētositatē ex d̄bilitate coloris facta. ¶ Ingrossat sputū pp̄ exiccationem multā. ¶ Quādoq̄ nō postponit huiusmodi sputuʒ. s. quo apparʒ suffocatio. ¶ Moriuntur cū lenitate. i. cū fluxu uētris, pp̄ter exuberantē materiā constrictam. Vel cū lenitate 2m Dinū. i. cū defectiōe anhelit⁹, pp̄ter coartatiōeʒ materie. l3 uideat alleuiari ex egritudine. ¶ Et ex ueloci morte. i. ex libro qui intitulat de morte ueloci. Illud nō pōt uerificari, nisi confuse, q̄d grauū illd̄ pōt significare materiā aliq̄ prauā & sic mortē. s3 q̄d in tali die. s. 52. nō pōt declarari a me &c.

EX rebus communib⁹. ¶ Postq̄ determinauit de pricipiis speculatis scientie hor apostematū. & solu. ione cōtinuitatis. Hic determiat de principiis operatiuis. s. de cura. Et prio de cura apostematis. 2° saniei siue empimatis. 3° d̄ cura ulcerum siue ptisis. 2ª ibi. quādo apparet. ibi 3ª cuʒ ulcus. Pria in duas. prio i generali pōit curā horū apostematū. 2°. i speciali. ibi 2ª. oportet ut phibeas. Pria in duas. prio ponit curā, quando procedūt uia resolutiōis. s. quādo nō colligūtur ad saniē. 2° ponit curā, quādo terminant p uiaʒ saniatiōis. ibi 2ª. cis autem. Pria in duas. primo ponit curā per medicinas. 2° per cibos & pot⁹ ibi 2ª. cibi aūt. Prima in duas. primo ponit medicinas diuertentes & euacuantes. 2° alterantes ibi. 2ª & oportet. Prima in tres. Nam medicine euacuantes sunt fleubothoia farmacia & uētose primo ergo ponit curā per fleubothomiā 2°. p uentosas. 3° per farmaciaʒ. ibi 2ª. & quandoq̄. ibi. 3ª. inquit. ¶ Ex reb⁹ communib⁹. Quia cōmuniter cōpetit in qualib3 pleuresi. quā. lo materia ē sanguini mista. Et quia fleubothomia ē communis humorū euacuatio. ¶ Sed in principio. Potest dupliciter exponi. Primo fleubothomia l3 sit cōmunis euacuatio specib⁹ pleuresis cōueniēs. hoc i principio pleuresis. qa in pcessu facta depuratōe colere flegmatis, aut melācolie ñ sic cōpeteret. Quomodo aūt debet intelligi canon Auic. libro p°. fen. 4ª. ca°. de fleubothomia. cū dixit in eorū pncipio penitus fleubothomia dimittat. Iam ibi dixim⁹ & supra fen. 9ª. cap°. de cura apostematū priū gutturis. Secūdo pōt exponi q̄ in pncipio fiat fleubothomia ex latere opposito, qa post aliquot dies de latere eodem. ¶ Magis festina. s. ad succurrēdū. Nam per diuersione humores diuertunt ad longinquū. & faciliter ad inferiora, qa trahere sanguinē iferi⁹ leuius est, q̄ supi⁹, cū de se sit grauis. ¶ Opposita in longitudine, uerbigratia si pleuresis ichoat a dextro fiat fleubothomia de saphena pedis dextri. ¶ Sed cōtra, quia Mesue pcipit fleubothomiā de saphena d̄ latere opposito. ¶ Respōdetur ab aliis q̄ pleuresis uel ē i pncipio pncipiante. & tunc competit fleubothomia de latere opposito. s. de saphena oppositi lateris, ut dicit Mesue. quia ista magis diuertit. & tūc est intētio diuersionis. Vel ñ est in pncipio pncipiante. & tunc de saphena eiusdē lateris, ut aliqd euacuetur diuertēdo. ¶ Aliter dicendū credo, q̄ ubi in ptibus inferiorib⁹ & toto corpore est multa repletio in uia ascensus supius. & tunc d3 fleubothomari saphena lateris oppositi. Ratio qa fleubothomia saphene eiusdē ptis, cū hoc q̄ diuertit, agitat multā materiā i corpore sic pleno. & facit eā declinare uersus easdē ptes, ex q̄ pōt esse suspitione moueat ad locū pleuresis. Sed si de latere opposito fiat fleubothoia, ñ accidit hic timor. Sed tu dices, hoc est contra canonē generalē. Caue ne in duas dyametros diuersioneʒ facias. ¶ Dicēdum q̄d materie actu fluentis ñ pōt fieri diuersio i duas dyametros, s3 materia d̄ qua suspicari potes q̄ fluat, pōt diuerti i duas dyametros, respectu ptis in qua ē egritudo, sed nō fit omnino uel totaliter in duas dyametros.

respectu loci materierũ.q̃ quibus suspicamur ꝙ possent fluere. Si aũt ñ sit repletio tanta tũc de saphena eiusdẽ ptis possumus facere. ¶ Et pꝰ ipam de nigra. ¶ Considerandũ ꝙ ly post non dicit ordinẽ necessarie opationis.qa priꝰ oportet facere fleubothomiã de saphena.& post de basilica. Sed dicit ordinẽ festini iuuamẽti.tunc enim magis ẽ diuersio a fleubothomia saphene Sed post saphenã de bonitate inchoamꝰ fleubothomiã de basilica.& post ipam de nigra.i.q̃ cõmuni.qa si ñ iueniremꝰ basilicã. fleubothõamꝰ cõmunẽ.ñ tñ ita appropriat̃ diuersioni.sicut apppare diuertit basilica.ut appet p anathomiã Et ponit cõmẽtator z° re.acu.x.cõmento. ¶ Et finaliter considera q̃tum currãt auctoritates q̃ fleubothomia,quia uolunt ꝙ fiat de cefalica.cũ ñ inuenitur alia. Et ẽ sentẽtia Gal.z° regiminis acutorum.x.cõmento. Et confidit Galienꝰ.quia põt dici q̃ quelibet uena euacuat a toto.ꝙ zᵐ hoc hec fleubothomia cephalice diuertit ẽt a loco apostematis minorãdo totiꝰ repletõez ¶ De inde dicit Auic. Si autem nõ apparet.s.hec uena basilica .Et apparet uena. que uenit ex pte spatule.s.cephalica.oportet ut fleubothometur ea. Postq̃ scis q̃ euacuatio a qbuscunq̃ locis fuerit a corpore toto trahit animalis. Verũ illud nõ fit uelociter nec eq̃liter ex omnibꝰ uenis. Deinq̃ quia cũ cessauit fluxus ad partẽ. Et eodem mõ intelligit̃.q̃ uentose nõ debent poni nisi existẽte pauca materia.& precedẽtibus alijs euacuatiõibus.& sine dubio indiget medio exercitato bone estimatiõis. Si eni cadat in hoc error ẽ ualde magnꝰ. Et iõ dixit Mesue hoc debere fieri cũ intellexerimꝰ materiã posse reuocari ad cutiz ¶ Inquit Galienus z° re.acu.xi.cõmẽto ¶ Cõsyderandũ q̃ solutiua farmaca.cũ calida sint & sicca.sunt suspecta.quãdo febris ẽ fortis.& hoc ex parte qua fortis.& iõ securius ẽ uti fleubothomia.si alia cõsentiunt. Nam timet̃ in usu farmacorũ.quia quãdoq̃ mouet materiam .& nihil soluit.quãdoq̃ nõ soluit.p̃fcte. quandoq̃ superfluit qa nõ possumꝰ ea regulare.ut uolumus.& ẽt nescimus naturas pticulares hominũ ET oportz. ¶ Hic põit curã cũ alteratiuis phibens nos a nocumẽto q̃tũ põt.qa aliquãdo sunt necessaria ratiõe catharri acuti subtilis .uel rõe uigiliaꝝ uel doloris.ut post apparebit. ¶ Cibi aũt. ¶ Primo põit cibos cibales plus.zᵃ ¶ medicinales.ibi zᵃ.& ex eis. ¶ Resines.i.passularũ maneries ¶ Et passe i pestremis.qa abstergũt & facilitant.& cũ hoc nutriunt.q̃ nõ requirit̃ a principio. ¶ Et ex eis. ¶ Primo ponit res leniuas.z° absteriuas.3° incisiuas.4° ponit diuersitatem potus zᵐ tempora.5° addit canonem i aqua frigida.ibi zᵃ.& melius.ibi 3ᵃ.& post.ibi 4ᵃ.uinum.uel ibi.potꝰ autem.ibi 5ᵃ.aqua uero

¶ Si nõ est apostema supple uel opilatio i reliquis uisceribus.s.in epate uel splene.qa dulcia nocent eis opilãdo. ¶ Quibꝰ utr sq.i calefacti oni & siti. ¶ Succurit̃.s.cuz commistione aque cum eo.uel cum potu oximellis ¶ Et nõ oportet ut in potu sumat.s.hoc uinuz dulce. ¶ Cuius epar &c̃ est infirmuz.i.opilatuz ¶ Et post ¶ Primo uinuz ponit.q̃ etiã incidit.z° oximel.ibi zᵃ. potũs autem. Hec in duas.primo facit hoc.z° cõperat inter quosdaz potus.ibi zᵃ.& aqua mellis ¶ Ad intellectuz prime partis considera q̃ ut sumitur 3° re.acu.commento 28 & cõmento 29 Oximel multũ acetosuz est medicina multũ fortis.& ideo sua operatio non est media.quia aut multum prodest.aut multuz nocet. Si eniz inuenit uirtutez fortam cõmouendo multaz materiã iuuat ad expuendũ per incisionez & cõnictionẽ illius Et hᵒ ẽ quod dicit.facit ualde multũ spuere. Sed si inuenit materiam multam ultra quã possit uirtus tunc non expellitur quare remanet uirtus. aceti.& infrigidat .& suffocat calidum.& addit ad maluz anhelituz.& uiscat. Et hoc est ꝙ dic̃ .Aut infrigidat.& inuiscat. Q̃ si.s.si indiges oximele acetoso.remititur malitia aceti.dando tepiduz.ne actuali frigiditate cogeret ¶ Mistum cum aqua.ut frangat acuitatez qua mordicat. ¶ Paulatim.s.gradatim dando primo paruz.z° modicuz plus.ut quasi experiamur eius effectuz. Oximel autẽ pauce acuitatis potest secure dari &c̃. Et sũt hec omnia dicta 3° re.acu ¶ Et aqua mellis. In humectãdo.s.sputũ.i.faciẽdo spuere. ¶ Et aqua ordei.i.ptisaᵃ. ¶ In equatione nature.i.uẽtris.ut sit equaliter & debite fluxibile ¶ Dubitat̃. quare in tussi uehemẽti dat̃ aqua frigida. ¶ Dicẽdũ pmo ꝙ littera dicit.siti uehemẽti. Et ita iacet ille textꝰ 4° continẽtis. Et si fuerit sitis uehemẽs &c̃. ¶ Vel dicẽdũ ꝙ p tussim uehemẽtẽ intelligit eã.que a forti caumate fit. ¶ Nocumentum eiꝰ .s.q̃ sequit̃ ex tarditate icessus. ¶ Rob.i.sapa quia potens est in mundificando materias pectoris.nec terminetur ab ea inflammatio.cum ẽ in declinatione. ¶ Ers autem &c̃.quia dicit in caᵒ.de empimate &c̃.

OPortet ut. ¶ Iã posuit canones generales & comunes curationis hoꝝ apostematum. ¶ Hic ponit curaz cuiuscũq̃ illoꝝ apostematũ.& pᵒ ut termineẽ p resolutionẽ.z° p saniationẽ.zᵃ ibi qñ appent. Prima in duas.pmo ponit curã apostematis pectoris.z° pulmonis.ibi zᵃ.aque uero congregate. Pria in tres. prio ponit curã horuz apostematũ in generali.z° magis in speciali.ibi zᵃ.ñ cures. ¶ Ad pmi euidẽtiã considerandũ. ꝙ cura pleuresis que tẽdit ad resolutionẽ com

pletur quattuor intētionibus. Prima est diuersio
materie. 2ª euacuatio et substractio cōmunis. 3ª
euacuatio ꝓpria p sputū. 4ª rectificatio uite pa
tiētis Primo ergo ponit curā q̄tū ad intētionē
euacuationis materie & diuersionis & substra
ctionis cōmunis simul. 2º cū ꝓpria euacuatione
que ē p sputū. 3º rectificat uitā. 4º addit canonē
ibi 2ª. cū gº euacuaueris. ibi 3ª. & mēsura nutri
mentū. ibi 4ª. & qn̄ accidit. Pria in tres. pº facit
quod dictū est. 2º ostendit casū in quo qn̄q; nō
competit fleubothomia 3º ostēdit casum in quo
cōpetit farmacia. ibi 2ª. & ad ultimū. ibi 3ª. &
Hyp. Prima in tres. prio ponit curā predictam.
2º ponit signū. quo cognoscimꝰ nos indigere illa
cura. 3º addit canonē circa hūc modū cure. ibi 2ª
et ex eis. ibi 3ª. cumq; fleubothomas. Pria i duas
pº pmitit. 2º exequit̄. 2ª ibi dicamꝰ. Hec i tres
Nam diuersio substractio & euacuatio fit cum
fleubothomia. & de hac pº poit. 2º cū farmacia
& de hac 2º ponit. 3º comperat. ibi. 2ª. & si est.
ibi 3ª. qdā uero sapiētū. ¶ Considerandū qđ
materiā uenietē. Auic. n̄ phibet cū repcussiuis
sed cū euacuatōe. ¶ Dubitat̄ gº utꝝ i pncipio
pleuresis cōperāt repcussiua. De hoc dicet in se
quenti caº. ¶ Considerādū 2º. ꝙ fleubothomia
uel fit de eadē pte. & tūc pōt euacuari usq; ad
mutationē coloris sanguis. quia talis fleubotho
mia ꝓprie ex loco apostemoso euacuat. Vel fit a
pte opposita ad diuertēdū. & tūc n̄ sic oportet
expectare mutatōē coloris. qa n̄ sic euacuat ex
locis ꝓpinquis apostematis. licet ēt quandoq;
contingat p fleubothomiā ptis opposite pmuta
ri colorē in sanguine. ꝓpter cās que sunt note.
Et sic saluat̄ littera exterior negatiua que dicit.
Et n̄ extrahatur &c̄. ¶ Considerandum 3º. qđ
per nigredinē intelligere oportet maliciā coloris
cōtingit eni mutari nō solū ad nigredinem sꝫ ēt
ad alios malos colores. ut pꝫ in cōmento secū
di re. acutoꝝ cōmento. 18. sed sanguine corporis
existente rubeo. ille qui ē iuxta apostema. ꝓpter
adustiōem denigrat̄ & obscurat̄ ut cōmenta
tor ibi pōit. & hº ē ut plurimū. Et iō dixit. san
guinis uehementioris nigredinis. Quid sit aūt
illud albū. qđ quādoq; uidet̄. ut sanies. Iaꝫ dixi
mus super prio can. fen 4ª. caº de fleubothomia
¶ Consyderādū 4º. qđ si uirtus ē debilis. A.
nō uult. qđ perducas cū fleubothomia ad pmu
tatiōem coloris sꝫ ipsaꝫ festines priꝰ cōstrigere
ut innuit cōmentator ibidē. ¶ Et si est humor
alius. ¶ Cōsyderandū qđ stiptica prohibendo
sputū nocent. Ideo lenitiua cōcedit. & nō transit
ad gradū eorū regulariter operando. Coacti eni
furiositate materie. aut mltitudine cū solutiuis
fortioribus agimus. ut declarauimꝰ prio libro
fen 4ª caº đ cura apostematū. Et forsan hº innuit
hic Auic. cū dixit uiolis. s. res facte cum uiolis.

quia ēt reliqua solutiua que euacuant exsoluen
do. debēt misceri cū lenitiuis. ¶ Syracost & te
reniabin. sunt species manne. ¶ Zuccarū alaiʒeʒ
credit̄ qđ sit ʒuccarū rubeum. ¶ Soluantur. in
nocte. quia superflua ad interiora mouentur.
¶ Quidā. i. Galienus in commento secūdi re.
acutorum. commento. xiº. ¶ Tu dices cōtra nā
quādo ē sputū colericū ualde. tūc uꝛ̄ qđ maxie
solutiuū cōueniat. qa ex fleubothomia timet̄
tunc plus de ebulitiōe & inquietudine. qa fleu
bothomia depurat colerā. & ita ē eā furere ¶ In
oppositū ē. A. hic & Galienus loco dicto ¶ Dicē
dū qđ quādo sputū ē colericū ualde significans
fortē febrē. timet̄ iflammatio pp solutiuū. qa
calidū ē et siccū. Iō dic. quādo febris ē uehemēs
2ᵐ qđ dicit Galienus 2º. re. acutorū cōmēto xiº.
¶ Ad cōtrarium ē dicenduꝫ. qđ materia que
sputatur colerica ualde. cū erat in uenis. nō erat
sic. s. ita colerica & intensa. sꝫ resudans est itēsa
& acuta facta. ¶ Et Gal. i. 2º re. acutoruꝫ xiº cō
mento. Et quasi uidet̄ qđ de hoc miretur Auic.
cū non uideat̄ minor timor i dādo el ebrorū quā
scamoneam. Nos autem hodie cum leuioribus
transimus. quam cuꝫ scamonea. uel cū ellebroro.
ut cū agarico. uel colatura reubarbari. Aqua or
dei poterit dari statiꝫ post potuꝫ medicine. quia
lauat medicinam. Et hoc est qđ dicit. post admi
nistrationeꝫ. Potest etiaꝫ dari loco cibi. s. ptisana
finita operatione solutiue medicine. Et hº est ꝙ
dicit. & seperationeꝫ. Ideo subdit. Cum ipso ue
ro. s. potu aque ordei abscindit operationeꝫ eius
. s. farmatie. quia datur in fine post operationeꝫ
eius Vide 2º re. acutoruꝫ xii cōmento ¶ quāuis
patꝫ. ¶ De hoc loco. s. inferiori. patet hoc in ana
thomia. ¶ Et eis patet. ¶ Dubitat̄. utrum qn̄
collectio fit comperat fleubothomia. Videtur ꝙ
sic. quia. A. 4º can. fen. 3ª. caplō de cura exitura
ruꝫ precipit absolute euacuationem. ¶ Ampliꝰ
fen 13. caplō de cura adubilet in stōmacho. preci
pit fleubothomiaꝫ. ¶ Amplius tunc est dolor
& calor uehementior. & timor magūs đ tractu
materierū supfluentiuꝫ ¶ In cōtrariuꝫ est Auic
¶ Dicendū ꝙ quando exitura fit. si prius nō co
piose fleubothomasti. & uides constantiā uirtu
tis potes iterū fleubothomare. si aūt tu flebo
thomasti multū. n̄ expedit itterare amplius. qa
tūc ꝓpter diminutionē caloris naturalis cōgelet̄
materia. que habitura ē collectionē. & si hoc ac
cidit in pleuresi sanguinea. multo magis i aliis.
Et hoc est qđ dicit. & illud. s. itteratio fleubo
thomie est ex eis. supple ꝓpter que fit defectus
maturationis sanguinee pleuresis. ergo multo
magis in aliis. cū diminutōe uirtutis. supple q
n̄ digerit materias. ¶ Ad contraria pꝫ solutio.
¶ Cum ergo ¶ Hic uidet̄ unus canon p se. ut
intēdat Auic. in hoc ꝙ studiū nostrū sit in prohi

bendo saniē in cupū colligi. ¶ Cum ergo. matu ratꝰ .i. digeritꝰ &c̄. ¶ Fieri saniē .s. i cupū. & h° fit studēdo ꝙ ante collectionē i cupū mūdifices materiā cū sputo. qa utaris medicinis facilitāti bus sputū. ¶ Et ad ultimū. ¶ Hic canon ē. q° ostenditꝰ qn̄ est. ꝙ licet fleubothomia a pncipio n̄ sit facta. n̄ tn̄ debet fieri post. & hoc eit qn in firmus sufficiēter expuit. et uirtus tn̄ eius debi lis est. ita ꝙ fleubothomiā n̄ tollerat. ¶ Et solu tionē .i. multiplicationē sputi. Vel & solutionē .s. uētris quā te oportet facere. salꝫ ē cū clister ijs ¶ Littera extrinseca innuit ꝙ debilitas phibet fleubothomiā. & ēt solutionē cum farmacijs. & tunc oportet uti clisterijs medijs. uel acutis. zm ꝙ dispositio indicat .i. secundū qđ est maior uł minor debilitas. ¶ Et pprie suple ē necessariū uti clisterijs. ¶ Et Hyp. z° re. acutoꝝ. ¶ Peri pleumonie .i. pleuresis. licet ēt de pipleumonia uerificetꝰ. ¶ Nō sentitur dolor. s. acutꝰ ascēdēs. ¶ Kakile .i. fellichino. & ē una spēs lacticinij. ¶ Nos aūt n̄ utimur eis. quia copiā habemus solutiuorū cōueniētiū. que tēpore Hyp. n̄ erāt in copia. ¶ Cum ergo. ¶ Hic ponit curā q̄tuꝫ ad itētionē. que ē euacuatio pprie p sputū. & rectificat cū hoc qualitatē materie. & prio facit hoc. z° ponit sentētiā Galieni. ibi zª & Galienꝰ. ¶ Considerandū ꝙ omnia que ponit sunt habi tātia ad sputū materias calidas & subtiles. & patet. ¶ Candaru uel candarusiū est maneries tritici. Sed Serapio capitulo de peripleumonia dicit. ꝙ ē ordeū. cui n̄ ē cortex. ¶ Et Gał. quidē nūqū uidi ubi dicat hoc. ¶ Deiacur .i. de papa uere. prohibēt currere materiā rectificādo com plexionē. Confortāt. qa constringunt membra ne recipiāt materiā. ¶ Cōsiderandū ꝙ deiacur ab Auic. conceditur cū quibusdā conditionibus. & prima est ad sedandū accidentia. ut uigilias. ēt si catharrus esset acutus mordicatiuus ualde. Secunda conditio est. ꝙ nō sit simplex. sed hēat mistas res remouētes congelationē. quā facit papauer. sicut ē zuccarū & mel. qa remouēt ali qualiter nocumētū eiꝰ. Et in hoc innuit. qđ pōt fieri deiacur. cui cōmiscetꝰ crocꝰ. & alia q̄ rectifi cāt maliciā papaueris. Tercia cōditio ē qđ sit fa ctū de semine papaueris. qa n̄ sic cōpingit mate riā sicut cortex. Quarta cōditio ē. qđ si uides ab eo retineri sputū. subito itēdas ad facilitādū illud. ¶ Et mēsura. ¶ Hic ponit curā q̄tū ad itētionē quartā. q̄ ē rectificatio diete & pꝫ. Cū multiplicatur. s. sputum. ¶ Securus es. pp̄ de multitudine materie. s. que euacuatꝰ per sputuꝫ ¶ Et scis necessariaꝫ esse uirtutē. s. forteꝫ in h° ¶ Nutrias &c̄. Et est dictū Hipp. primo re. a cutoꝝ. Cū plꝰ sputi fuerit sputi. plꝰ rectifiacatio nis adhibendū ē. ¶ Et quādo accidit. ¶ Hic ad dit canones. Et presens canon pōt dupliciter ex

poni. Prio zm Dynuꝫ. qđ quādo pleuresis fit ex permutatiōe squinātie. & accidit i ea fluxus uentris. Et medicus phibuit id. s. squinantiā cū cura. qa fecit fleubothomari. & etiaꝫ purgauit hūc quādo habebat squinātiā. ¶ Sit regimen eius .i. nō fleubothomes eū neq̧ purges. sed sit stenta uirtutem cū ptisana ordei. & similibus. Aliter pōt exponi qđ si homo habꝫ pleuresiꝫ p permutatiōem a squinantia. si cū h° habꝫ fluxū uentris. nō debet fleubothomari. ppter defectū uirtutis. Et innuit in hoc Auic. qđ si talis pleure ticus nō habeat fluxum uentris. & sit fortis. pōt fleubothomari. q̄uis in pcedēti egritudine fue rit flōmatus. Et h° ē qđ dicit phibe id. s. illum infirmū. ¶ Si aūt. ¶ Hic ē secundus canon. & pōt exponi ēt dupłr. Prio zm Dynū. qđ fleubo thomia ē duplex. Vna que fit i pricipio materia nō digesta. que fit ad euacuatiōeꝫ & diuersiōeꝫ totiꝰ. & i hac nō oportꝫ expectare mutari ōem colorē sanguinis. qa nō queritꝰ p illā fleubotho miā euacuatio materie cōtente in apostemate. sꝫ ut euacuetꝰ materia replens totū. & iō trahitur sanguis usq̧ ad aliquā mensurā. uerbi g̃tia 30. pondera. nō qđ hoc sit unū pondꝰ determinatū quia diuersificatꝰ zm corpora .s. zm tollerātiam uirtutis. Alia aūt fleubothomia fit in processu & expectatur in illa mutatio coloris. z° modo pōt exponi. ppter qđ sciendū qđ pleuresis que dā est ex sanguine. & in hac i principio possumꝰ copiosaꝫ facere fleubothomiaꝫ uice una. Alia est pleuresis de materiebus nō maturis. quia đ ma teriebus aliis a sanguine. & tūc si iudices in his speciebus. fleubothomiam. oportet ꝙ nō subito euacues multum. sed oportet secundationeꝫ face re primo trahendo drag. xxx. &c̄. ideo ne uulnus cito cōsolidetur. ponitur oleuꝫ & sal ¶ Secunda tionem .i. secundaꝫ euacuationeꝫ. uel sedationem .i. cum uis sedare euacuationē. liga uenaꝫ. ¶ Et multotiens. ¶ Diceret aliquis. quomodo fluxꝰ excusat fleubothomiā. ¶ Dicenduꝫ ꝙ excusat. qa phibet etiā materie sanguinee ēt i forma san guinis. & in forma aliorum humoruꝫ. cū trans mutatur in illos. possunt euacuari per uentrem. unde nō erit opus flubothomia. ¶ Et si. ¶ Cō siderandumꝰ ꝙ. hec accidentia possunt euenire ex malitia fleubothomie. qua non indigebat. unde bonus sanguis euacuatus est. & mali humores excreuerūt & hoc est malū. Et si uirtus sit facta multū debilis. nō intēdas ad fluxū. ꝙ si cōstat. lenias uentrē. Et ideo utraq̧ littera saluatꝰ. Alio mō possūt accidere nō ex malitia fleubothomie. sꝫ qa pleuresis est i uia exiture. quā nō potuisti prohibere. Et hoc maxime declarat accidens sin copis. qa nō sequitꝰ sincopis. aut si est sincopis. nō est ppter euacuationem superfluaꝫ. sꝫ ppter sensibilitatem uel motuꝫ colere ad stomacum in

fortificatione dolris. & tūc talis fflenbothomia
non debet uituperari. licet accidentia uidētur
augumentata.

NOn cures. ¶ Debiliter cōphēde
runt mētē Auic. qui dixerunt qđ
hic ponit curā pleuresis. intēdēdo
ad accidēs.s. ad dolorē. Immo intē
tio eius in hoc caº. est ad ipsam egritudinē prin
cipaliter. Sed postq̄ hº fecit in generali. facit hº
in speciali. Ideo sermo ē cōtinuꝰ de cura doloris
pectoris.i. pleuresis siue uere siue ñ uere. specia
liter distinguendo curā utriusq;. Et prio pleure
sis uere. zº nō uere. ibi zª. si aūt nō ē. Prima in
duas. primo pōit curā. quādo tēdit ad resolutio
nem p sputū. zº quādo ad collectiōez. ibi. zª. qđ
si apostema fiat inobediens. Prima in tres. prio
ponit curā usq; ad quartū diē. zº post quartū. 3º.
in declinatiōe. ibi zª. cūq; sputum. ibi 3. & post
declinatiōez Primo pōit curā intēdēdo ad cām
& accidentia. zº rectificando regimen. ibi zª. &
si indiges Prima in tot. quot sunt canones. Licz
posset qs aliter laborare i diuidendo. ¶ Non
cures. ¶ Dicit prio. qđ nō cures. i. nō purges
nisi & c̄. & hº nisi coacti multitudie. l' furiosita
te materie. ¶ Dubitat̄ in secūdo canone qa. ē
cōtradicere. primo eniz porhibet stiptica. postea
cōcedit lentes. que sunt stiptice terrestres i eaꝝ
substantia. ¶ Dicēduz qđ nō sunt uere stiptice
pprie causa acetositatis. q ē in eis q facit in eis i
cisionē. & competūt in materia acuta multa. ut
plruimū tamē nō cōceduntur. ut summitur in
commento. z8. re. acutoꝝ. ¶ Aqua frigida phi
bet materias. q resudant ab apostematibꝰ intri
secis. iō nocz. ¶ Q đ si tussis ¶ Hic canon sup
đclaratus est. ¶ Et scias. Hic ē quartus canon.
ubi prohibz infrigidantia absq; abstersiōe &
ēt aquā cucurbite. quia đbilitat cū prouocatiōe
.i. ē đbilis prouocatiōis. Et ē sermo Rasis 4º
cōtinētis. Aqua cucurbite nō ē danda eo qđ nō
prouocat urinam. & cum hoc cōstringit. Sed
si tamen queritur. infrigidatio & humectatio
posset dari. sed sit hoc in estimatiua medici.
Vnde Mesue cuz sua extimatiua cōcedit cucurbi
tam. ¶ Aqua indiuie. Credit Dinus qđ debeat
dicere aqua lactuce. Et est sermo conformis ser
moni Mesue. Endiuia eniz habet de abstersione.
Et oportet. ¶ Q uintus canō correctiuꝰ accidē
tiuz. s. retentionis sputi doloris. & malicie anheli
tus. Ad retentionē sputi docet lambere coleariū
mellis cum flore eris. ¶ Considerandū tamē ꝙ
hec remedia sunt multū uerenda. & sūt sumpta
in ppria forma a Rasi. 4º. cōtinentis. ¶ Dinus
aūt imaginatur in hoc modū quēdaz. & est qđ
sicut in apostematibꝰ exteriorībꝰ quādoq; ante
maturationē facimus ruptionez. dubitantes de

suffocatione caloris sub materia ante maturatio
nē. ita i postematibꝰ iteriorībꝰ. quādo materia
est multa & dubitat̄ etiā ne uirtus deficiat. pce
dimus etiā cū eruptione & euacuatione materie
anteq̄ sit digesta. Et sicut illa operatio in apos̄te
matibus exterioribus est coacta. & irregularis.
ita ista est operario coacta. & ratio fit. ¶ Alius
modus quē iaginor ē. qđ ista dent̄ ad diuidēdū
materias subito. que sunt iepte subtiliari. & nō
dentur principaliter sub intentione eruptionis
apostematis añ maturationē. licet hoc pñt facer̄
& hoc faciūt oia. que ipe ponit. Sed asa fetida
cū sit fortiter resolutiua. si inuenit materias fa
ciētes grossas uētositates. unde fiunt dolores uo
c serare facientes. plus uidet̄ cōferre. ¶ Oreg
mon ē sonitꝰ a materia uiscosa. ¶ Superiꝰ uitis
forsan intelligit uitis albe. ¶ Malicia eiꝰ. s. me
dicaminis. quia acuitate eius inficit ptes oris &
gu'e. ¶ Et sic indiges. panē cum zuccaro. Vide
Mesue. quia panē ñ concedit ante aptionis tēpꝰ
¶ Et pisces. Est sermo Gal'. in cōmēto. z8. pmi
re. acu. ¶ Necessaria est humectatio quare. i. p
pter quā. ¶ Contra cū exiccatis. ut flore eris.
& c̄. facilitauit supra sputū. ¶ Dicēdū qđ illđ
fuit erūpēdo ul' diuidēdo materiā. hic aūt leniē
do uias. ¶ Cumq; sputū incipit. ¶ Hic primo
ponit curā post quartū diē ascēdēte sputo. zº it
terū ponit curā a pncipio usq; ad septimum. 3º
post a septimo usq; ad 14. zª. ibi. & pmū. ibi 3ª.
cū gº ptransit septimū. Hanc decoctionē. s. po
sitā supra pcedēti caº. ibi. Et qñq; fit ex istis
medicinis decoctio. ¶ Sz tu dices. quare proce
dēte sputo fortificat decoctionē. ¶ Dicēdū qđ
cruda existēte materia ñ debemus eā agitare.
cū foribꝰ. sz cū incipit digeri. possumꝰ fortioribꝰ
uti. ¶ Et primū. Quia dixerat ꝙ qñq; sunt uti
lia unctiones ēplastra & unguēta secūdū diuer
sas materias & tēpora. Ideo reuertitur ad curā
a principio pleuresis. usq; ad septimū. primo. cū
unguētis. zº cū ēplastris. 3º cuz euaporationibꝰ
4º. cū electuariis. 5º cū uētosis. ibi. zª. deinde
gradatim. ibi. 3ª. & qñq; iuuānt̄. ibi 4ª. et qñq;
iuuantur. ibi. 5ª. & qñq; redditur. ¶ Conside
randū ꝙ gradus in unguētis & ēplastris ē zᵐ
materias magis subtiles & calidas. magis frigi
das & grossas. & secundū tēpora pleuresis. ut
patet. ¶ Et scias. ¶ Hic soluit̄ questio an i pn
cipio pleuresis cōpetāt frigida repcussiua. quia
secundū Auic. si materia ē multa. ñ competunt
sz si ē pauca competūt. & hoc ē qñ ē principiū
principians. & facte sunt euacuationes. Et ē ser
mo Mesue. caº. đ pleuresi. ¶ Et similiter. Hec
littera duplicitet exponit̄. Primo secundū dynū.
ut sit continua supiori littere. Et intēdat Auic.
ponere tres conditiones. que requiruntur ad hº
ut utamur frigidis repcussiuis in principio ple

ureſis.Prima conditio ē.q̄d materia ſit pauca. & hanc ponit cū dicit.Et ſi ē pauca.Secunda cō ditio eſt q̄d apoſtema ſit in principio p̄cipiāte & hanc tangit cū dicit.Et ſimiliter ſi apoſtema iā reſoluit̄.i.adhuc ñ cōfirmat̄.imo pōt ex loco euaneſcere.Et deſcendit cū q̄titate.i.in deſenſu cū q̄titate.qua pōt euaneſcere.Tercia conditio ē q̄ p̄cedit euacuatio.& hāc tāgit cū dicit.Et q̄nq̄ accidit.¶ Conced it̄ delinitio .i.cū frigidis.

¶ Aliter pōt exponi.ut ſit lr̄a p ſe.& tūc ſic ex ponit̄.Concedit̄ delinitio.i.eplaſtra & unguēta lenitiua.i.mollificatiua & reſolutiua. Si apoſte ma reſoluit̄.et d̄ſcēdit materia & c̄ expuit̄ copi oſe.¶ Et q̄n accidit.i.q̄n facta fuerit fleuboto mia.et cōtulerit ſi ñ cōtulerit.oꝫ uti maturatio ne.qa apoſtema uadit tūc ad exiturā. Reliq̄ ſūt nota.¶ Et q̄nq̄ adiuuat̄ materia.¶ Hic ponit curā per euaporatoria.& primo pōit eam i ge nerali.2ª in ſpeciali.3° dat canonem in uſu.ibi 2ª & melius.ibi.3ª.cum q̄ eplaſtruꝫ.¶ Dicit prio in eis.ſ. do'oribꝰ pectoris.¶ Cū emplaſtris.i. cū formētatiōibus ſi e uaporationibꝰ humidis ut factis cū aqua.¶ Ad rubedinem.ſ.claraꝫ co lericā.¶ Nocent magnifice.qa mordicāt & cō ſtringunt materias.Et uid̄ hos ſermones 2° re. acutorum.¶ Doloribꝰ uincentibꝰ.i.fortibꝰ cū multa materia.¶ Et quādoq̄ ē egritudo.¶ Hic inuit quādo ē bonū.q̄d uapor pueniat ad faciē ¶ Et peruenit in attractiōe aeris.ſupple & cō ferr.¶ Cum electuarijs & unguētis.ſ.diuerſis 2ᵐ materiā.& tēpora.¶ Dolor uehemēs.ſ.acu tus a colera.¶ Q uod dic̄ de uentoſis. ſupple apparuit.¶ Cū g°.¶ Prio ponit curā poſt.7. 2°.pꝰ.14.3° pōit curā intēdē do ad quedā accidē tia.ibi 2ª.ſi aūt.ibi 3ª.& cū uigilie.¶ Conſyde rādū q̄d cum pertrāſit ſeptimū.intelligo abſq̄ copioſa acceſſu ſputi.2° q̄d p medicos antiquos intelligo puectos in arte cū ſcientia.& uſu expe rimēti.q ſunt ſecuriores in operādo. Noui aūt ſunt oppoſiti iſtis.Et ergo diuerſitas in illis.qa noui medici in iſtis dubitāt.& nō utunt̄ niſi le uioribꝰ ſputatiuis.timentes inflammatiōeꝫ & rupturā ante maturatiōem.Antiqui autē utun tur fortioribꝰ.ut medicamie in quo ē ſen ē uri ce.& ſimilia.cū quibꝰ diuidūt materias.& faci unt eas ſputari cū quadā uiolentia.Et licet i h° ſit timor de exiccatiōe caloris.aut ruptura ab eis ante maturatiōeꝫ.tamen quia cōfidunt in bo na eſtimatiōe uel eſtimatia.q̄d iſta nō eueniēt & ſi eueniāt.cōfidut d̄ feſtino iuuamēto.q̄d fa ciūt ad iſta ſi eueniūt.iō hac uia incedūt.& priꝰ uolūt hoc.q̄ collectiōeꝫ ad ſaniem.uel mortem. Et attende omnia iſta.quia ſunt utilia ualde. ¶ Vt ſuccurrat.ſ.egro.¶ Q uare cū ea.ſ.uia. ¶ Timent mel nedum athanaſiam.alcure t.i.ſe men urtice.¶ Habentes odorē. qa ſunt d̄ rebꝰ calidis fortiter diſſolutiuis.¶ Aſedebi.ē.nomē illiꝰ uiri.¶ Q d̄ rūpat apoſtema.ſ.āte matura tiōem.¶ De iuuamēto feſtino.i.feſtine.& i bre ui tempore iuuat.faciendo expuere materiā.uel cōfidit feſtine poſſe ſuccurrer̄.nocumētis.q̄ eue nient.¶ Si aūt &c̄.A.uentoſis .quia iam eſſet facta euacuatio materieruꝫ.¶ Subtiliatione.i. cuꝫ rebus ſubtiliatis & inciſiuis.quia ſignificat̄ q̄ materia ē groſſa.Vel ſubtiliatione regimis.i. ſubtili dieta.¶ Tunc.i.in.14.Vel tunc.i.quādo ponis uentoſas ſuper loco.ut.non multiplicetur materia.¶ Et cum pꝫ.¶ Sciuiſti.primo caplo tractatꝰ quarti.¶ Et poſt declinatiōeꝫ &c̄.Re gimē ingroſſatiuū.i.cū rebus groſſis.Et intendit Auicena ad cōplementū mundificatiōis p ſputuꝫ ¶ Moriunt̄.ſ.frequenter.qa pars debilis mul tā recipit materiaꝫ.¶ Si autē nō eſt ita.¶ Hic ponit curā pleureſis nō uere.& primo i generali 2° in ſpeciali.2ª ibi.& in cura q̄deꝫ.¶ Conſiderā dum q̄d per non purā intelligit illaꝫ.que eſt de flegmate & melancolia ſeperatā a ſanguine.Sed puraꝫ intelligit calidam.nō ſolum.colericam uel ſanguineā.ſed etiā flegmaticā & melancolicā d̄ his miſtis cuꝫ ſanguine.¶ Primo ergo ponit cu ram cōmunem cū localibus reſolutiuis materie. ¶ Et i cura.¶ Hic ponit curā ſpecialeꝫ.primo flegmatice .2° melācolice.ibi 2ª.in melācolica.In prima ſoluit̄ queſtio.an in pleureſi flegmatica cōpetat fleubothomia.q.aſi ē pura flegmatica ñ cōpetit.cū incrudet materiā.¶ Decoctionem Ioſeph uigillatoris.perquire 5° can.Modꝰ dan di oleū d̄ kerua.ponitur in fen.16.¶ In melāco lico.ſ.dolore pectoris uel pleureſi.¶ Et.intendit hic ad reſoluētia.& dat lac.& ñ timet quia nō eſt febris. aut ē debilis.¶ Tuſſi male.i.diffici li de materia groſſa.¶ Aque uero.¶ Prio poit curā aque.2° pipleumonie.ibi 2ª .in cura. Cu rā bothor itelligit ex cura pleureſis.Curā uero apoſtematis mollis & duri intelligit ex ſimili cura pleureſis flegmatice & melancolice.¶ Et ē leuior eis.i.fit cū mūdificatiuis leuioribus. ¶ Perforatione.ſ.pectoris &c̄.

IN cura.¶ Primo ponit curā peri pleumonie uere.2° colerice.ibi.2ª. & illius.pª in duas.primo itendit ad egritudinē.2° ad accidēs.2ª.ibi. cū illius.¶ Emplaſtra fortior.quia materia p fundior.¶ Profuadantia.fortaſſe acetū.ſ.crocꝰ uel mirra ſi times acetū.¶ Magis uehemens. quia materia groſſior que opilat uias aeris. ¶ Reſupinatio.ſ.cū erectione.ut cū anhelitꝰ p̄ paratione fere decliuis. Sextariū eſt 3.6.uel 7. Sacraiati ē ſextaria ſex.¶ Leuitatē.ſ.fluxibi litatē & debilitatē.ſ.ex hoc.¶ Almeſir.i.apo ſtematis calidi iflāmati.Repletio.ſ.de ſanguie

Q Vando appent. ¶ Superiꝰ posuit
curā hoꝝ apostematū.qñ terminā
tur p resolutionē ad saniē.& dicit
esse empima.Ideo ponit hic cura
empimatis.ppter qđ dupliciter pōt introduci.
hec ps.& ex dictis appet. ¶ In cura aūt ēpima
tis qđ tendit ad exiturā siue saniē est q̃druplex
intētio.Vna est maturatio.2ª eruptio.3ª mūdi
ficatio & abstersio.4ª consolidatio uel īcarnatō
& scđm hoc quatuor facit.ibi 2ª.cūq; ꝑtrāsit
ibi 3ª.cūq; erumpit.ibi 4ª.cūq; mūdificata fue
rit.Prima in duas.primo ponit medicinas confe
rentes ad maturationē.2º ponit cibaria cōueniē
tia i hac hora.2ª ibi eorū aūt cibi. ¶ Et ascēdūt
.i.augētur accidētia post mūdificationē. ¶ Cō
syderandū ꝙ Auic.uult te esse certū.ꝙ corpus
nō sit plenū quia emplastra maturatia in corpo
re pleno attrahunt.qđ.i.que maturatio fit cum
& c̃. ¶ Visco alimbat.i.terbentina. ¶ In fine.i.
qñ.alia ñ ualēt. ¶ Hasce.i.thimꝰ. ¶ Secūdū
conseruationē inati.i.cū hº.cōfortat & cōseruat
calidū inatū 2m Auic.opinionē.2m qđ declaraui
mus in questionibꝰ nr̃is de tyriaca. ¶ Vel pōt
exponi secūdū cōseruatōez inati.i.cōseruādo.Et
considera ꝙ calidū maturatiuum ñ sit mltū de
bile. ¶ In ascentione.s.collectionis. ¶ Panis in
fusus i aqua.quia lotus ut ñ festinet eruptionē
Et si uis eam festinare.sit non lotus.qa uirtute
fermēti habet uirtutē ruptiuam. ¶ Cū q; ꝑtrā
sit hora eruptionis.quia non facit eam natura.et
ideo cogimur eā facere nos. ¶ Dimissio ipiꝰ.s.
saniei. ¶ Prauum.s.male dispositum.quia cor
rumpit mēbꝝ. ¶ Cōsyderanduz qđ in dando
mitridatū.& tyriacā.s.fermentatā Auic.consy
derat tres intentiōes.alia conditiōes.Prima qa
nō fuerit febris.s.fortis.qa timet inflāmatioez
2ª si nō fuerit debilitas. ¶ Cōtra qa supra dixit
qđ cōseruat calidū innatū. ¶ Dicendū qđ licet
ꝑprietate cōseruet.tamen ē fortis operatōis a
q̃litate.quā debiles uirtutes nō tollerāt.Tertia
conditio ē.qđ nō sit extenuatio.qa exiccat. ¶ Hic
cōsydera.qđ dosis illaꝝ pillularū nō debet esse
integra ad soluendū.qa hoc nō querit in eis.sz
debet dari una pillula uel due.ut tibi apparet
ut acuitate medicinaꝝ.uerbig̃ria coloquintide
corūpat. ¶ Iacere super latus sanū. ¶ Cōtra
quia supra dixit iacere super latus infirmum.
¶ Dicendū qđ iacere super latus sanū iuuat ad
rumpendū.quia materia grauat panniculū.&
ꝑprie cū repente se uoluit sup latꝰ sanū.Iacere
sup infirmo iuuat ad eruptiōem siue rumpendū
ꝑpter compressionē partiū pectoris & pulmonis
Sup apostema iuuat ēt ad spuēdū. ¶ Vomitꝰ
qa est magnus motus. ¶ Si exierit & c̃. Et est
affo.quinte ꝑticule.Quicūq; empici fiunt & c̃.
¶ In hoc aūt attende quinq; signa .que ponit.

Mesue.ex qbꝰ sunt signa rupture salue.Primū
ē lenitas.Secūdū qes.Tertiū iocūditas.Quar
tum desideriū cibi.Quintū leuitas aliaꝝ opera
tionū. ¶ Cūq; erumpit. ¶ Hic pōit curaz per
abstergentia & mūdificātia.que perficiunt itē
tiōez tertiā.Et primo quādo materia nō ē sup
flua.unđ esti mat qđ cū medicinis possit fieri.2º
quādo materia ē supflua.ibi.2ª.cuz aūt estima
ueris.Prima in duas.prio pōit.quādo febris nō
ē fortis.2º quādo ē fortis.ibi.2ª & cuz febris.
¶ 4º dies quia post hoc timet casus in ptisim
In his aūt mundificantibꝰ pectus & pulmonez
per sputū attēde illa tria que ponit Mesue.s.
qđ sint abstersiua lauatiua & qđ cōfortatia p
tiū pectoris & pulmōis.& ꝙ sint expulsiua sup
fluitatuz per illaz ptez.quas omnes Auicena po
nit siue innuit.Sauic lilii.i.succus uel pulmentū
ex eo factuz. ¶ Imaginatur eger aleuiationem.
quia facta eruptione.eger imaginat se bñ habe
re.Et tunc oportet facilitare sputuz.quia dispo
sitio posterius fiet mala.si nō mūdificetur.Reli
qua patent. ¶ Cumq;. ¶ Hic ponit curā q̃tum
ad intentionē quartā.que est cōsolidatio & incar
natio.Et primo facit hoc.2º docet cognoscere ptez
i qua sanies est docendo facere cauteriū ul' aper
tionem & regimen in hoc.3º.ondit quid fienduz
quādo apostema erūpitur ante maturationē.ibi
2ª.& oportet.ibi.3ª.& multotiens. ¶ Cūsideran
dū ꝙ has medicinas habes.in capl'o de sputo san
guinis E lege a Mesue i hoc capl'o. ¶ Cōsiderā
dū ꝙ qdā cauterizant.qdaz fleubothomo aperi
unt.Causa diuersitatis in hoc est diuersitas ho
iuz i uolūtate & imaginatōe.& timor maior ul'
minor de alicuius uene incisione.Cauterizamus
autez uenaz si timemus.ne fluat sanguis. ¶ Et
nō consideres.i.non timeas & c̃.Et ad illud.i.ad
maliciam. ¶ Quo.i.propter quod curatur.Et
multotiēs. ¶ Considerandū ꝙ nō fit fleubotho
mia.ne multum sanguis ad partē fluat. ¶ Expel
lentiū & cōmunicantiuz.Exponit Dinus dupl'r
primo.i.stipticoꝝ & cōstringētiū.2º expellētiū
.s.materiaz de pectore ad cannā pulmonis uer
sus os.Et cōmunicantiū.s.hāc materiā trachee
artharie.in quā tracheā arthariā dēt materia in
gredi.ad hoc ut expellat siue expuat. ¶ Aliter
credo ꝙ Auic.intelligat.Cum eniz apostema rū
pitur ante maturationē est ibi intētio duplex.
Vna est restringere sanguinē sanū & bonum ex
eūtem a mēbro dilatato inconuenieter.& hº fit
cū stipticis. Alia est abstergere & facilitare ad
spuendū.id qđ est de materia mala.uerbigr̃a.
cū farina seminis lini & ordei.& similiū.gº dz
fieri administratio emplastroꝝ expellētiū q̃tū
ad ꝑmā intētionē.Cōmunicantiū.s.in uirtute cū
reliqs emplastris pleureticoꝝ.qa resoluentium
& sputū facilitantiū. ¶ Emplastrū. conueniēs

eis secundũ dynũ in quibus querit̃ mũdificatõ
uel eruptio & non eis quibus fit eruptio ante
maturationẽ. Posset tñ intelligi ut uidetur senti
re tex. eis. s. qbus erũpitur. i. apostema añ ma
turationem. Et tunc id qđ dicit sup descriptione
Aron. est descriptio alicuius ẽplastri stiptici. &
forsan qđ est ypoquistidos. cui adiungit̃ ẽpla
strũ de caulib⁹. Et aqua mellis & c̃. uel piper ca
pillis ueneris. & totũ hoc erit expellens uirtute
emplastri Aron. & cõmunicãs propter adiuncta
sibi & cetera.

C Vm ulcus. ¶ Cum posuit curam
apostematũ dictorũ mẽbrorum in
qua posuit curã saniei i pectore &
i pulmone. siue fuerit i extura. siue
in concauo pectoris ¶ Hic ponit curã solutõnis
continuitatis. & ṗmo eius que ẽ in cãna. z° eius
que ẽ in pectore. 3° eius que ẽ i pulmone. ibi zª
ulcera uero. ibi 3ª. ulceris aũt pulmonis. Dedit
aũt intelligi curã ulcerũ dyafragmatis. Et for
san lr̃a que dicit ulcera que sunt in pulmone. &
in pectore uult dicere que sunt i pectore & dya
fragmate. ¶ Dicit ṗmo & c̃. ¶ Excitet tussim
. s. ex hoc ꝙ caueat ut excitet tussiꝫ. ¶ Mollifi
cet lacertũ. s. gutturis quia relaxat ipm̃. & nõ la
boret. unde fiat dolor. Et hoc. ẽ qđ dicit. absq̃
excitatione soda. i. dolore ꝓpter laborẽ ¶ Vlce
ra uero ¶ Intendit Auic. ṗmo ad lauãdũ. & ab
stergẽdũ. z° ad consolidandũ ¶ Et uidet̃ qđ ad
lauandũ intendit ñ solũ in ulcerib⁹ occultis pecto
ris. cũ quib⁹ ñ ẽ i pectore extra aptura sed ẽt qñ
est cũ apertione pectoris. cũ dic̃ cũ instrumẽto at
trahẽdi pus ¶ Clisterizamus ẽt qñq̃ ulcera pe
ctoris manifeste apparentia. ¶ Vlceris autem.
¶ Hic ponit curã ulceris pulmonis. et hec est cu
ra ptisis. & p° ꝑmittit. z° exeqt̃. ibi zª. cura q
dem uera. Et hec i duas. p° i generali ponit has
curas. z° i speciali. ibi. zª. ulceris aũt mũdificatio
Prima in duas. p° ponit curã uerã. z° blãditiuã
ibi zª. blandientia ¶ Prima in duas. primo ꝑmit
tit quiq̃ intentiones. z° confuse declarat illas. ibi
zª. & iã preterijt. ¶ Iã narrauim⁹. qa uulnus
pulmonis anteq̃ fiat saniosum et apostemosuꝫ.
põt curari. ut dixit supra tractatu 4° . ca° de ul
cerib⁹ pectoris & pulmonis. ¶ Et illud. s. cura
uera ẽ cũ quinq̃ itẽtionib⁹. s. cũ mundificatione
exiccatione. & expulsione materierũ ab ipso cuꝫ
farmaco solutio. ul' fleubothomia. ꝓhibitiõe ca
tharri. & adiutorio ipsius ad cõsolidandum. Et
possunt he intẽtiões fieri pauciores. & possunt
addi alie. ut apparebit in particulari sermone.
¶ Et iã preterijt. ¶ Hic determinat has itẽtio
nes in cõfuso. licet aliquid i speciali declaret. &
addit regimen uite patiẽtis. Et primo declarat
curã q̃tũ ad intẽtiõem euacuationes. & prohibi
tiõis. catharri. z° regulãdo uitam innuit curam
q̃tũ ad intentiõem. que ẽ mundificatio ulceris
& exiccatio. & etiaꝫ cõsolidatio siue incarnatio.
quãdo decet dare lac. ibi zª. ex eis que iuuant.
¶ Iaꝫ preterijt fen quita. ¶ Hic g° accipe. qđ
ptiscos quãdoq̃ fleubothomamus. & quandoq̃
ꝑurgamus. & omnia sunt nota. ¶ Ex eis que
iuuãt ad h°. ut natura suscipiat regimen. s. sup
ulcus cõsolidando illud. ¶ Aer exiccãs. . qa rõe
aeris cõfert. Ita fecit Gal. 5°. đ ingenio sanitatis
¶ Preparatio. i. situatio. ¶ Sedatio tussis & c̃.
ut cum dciacur. uel cũ syrupo de papauere sim
plici meditari facit. qa eniꝫ sedat tussim. ideo' se
credit melius habere. sꝫ intẽtiõe sputi est pericu
lum. ¶ Blandiẽtia. ¶ Hanc curam blanditiuã
nunq̃ uidi fieri. nec tentaui. Et ẽ cura in qua fit
crusta. & induratio ulceris cũ rebus exiccatiuis.
& iõ qui uult eam nõ debet uti rebus mollifica
tiuis actu. ut ẽ lac. sed debet uti rebus exiccatis
fortib⁹. ut ẽ suffumigatio cuꝫ arsenico. & facta
hac induratiõe. ulcus nõ procedit dilatãdo. sed
stat coopertũ illa escara & parte dura. & nõ est
uera incarnatio. ideo uita ei⁹ ẽ tediosa. Et patẽt
reliqua. ¶ Vlceris aũt mundificatio. ¶ Iam in
sermone generali posuit curam ulcerum pulmo
nis. que est cura ptisis. Et in h° cõprehẽdit tres
generales intẽtiones. quas posuit Mesue. Hic
in speciali ponit curã hanc ¶ In cura autem ulce
ruꝫ pulmõis sunt sex intẽtiões specialiter. & p
fecte colligendo illas. Prima ẽ mundificatio &
absterssio ulcerum. & hãt primo põit. Secũda ẽ
ꝓhibitio materierũ ad ipsuꝫ. & hanc supra po
suit. Tertia ẽ exiccatio fortis finitiua, materieꝝ
& induratiua. & in hoc ẽ cura blãditiua. Et hãc
z° ponit specialius. ponẽdo medicinas ad h°. su
pra eni generaliter posuit. quarta ẽ icarnatio &
cõsolidatio uite patientis. & hãc. 3° ponit. Sexta
ẽ correctio accidentiũ. & hãc quarto ponit & ul
tio ibi. zª. & qñ administrat̃. ibi. 3ª. cibi auteꝫ eo
rũ. ibi. 4ª. & ptisicis qdeꝫ multotiẽs accidit ¶ In
toto primo sermone itendit ad mundificandũ cũ
sputo. & abstergendũ & exiccãduꝫ. & cõsolidan
dũ icarnanduꝫ. Et si ẽ putrefactio excedens. ꝙ si
gnificat̃ p fetoreꝫ. tũc cõcidit. que hoc rectificãt.
ut kitrã. ¶ Cõsiderãdũ autẽ hic medicamen lau
dabile factũ đ pulmõe uulpis. etiã cõfortat pul
monẽ. ne recipiat materias. ¶ Id ꝙ primo dixit
ꝙ narcotica iuuãt medicinas i operatiõe sua ẽ p
uiã fixionis earũ. & ꝓbitione a resolutione. sicut
declarauim⁹ fen. 3ª. huius. ¶ Et qñq̃. ¶ Primo
facit hoc. z°. ponit particulare regimen' i uita. 3°
redit ad ponẽduꝫ quasdam res quibus ꝓcedit̃
in cura ptisis. cuꝫ quibus completur tota. ibi. zª.
cibi autẽ. ibi. 3ª. & ex eis. Primo ponit medicias
fortis exiccatiõis. z° canonẽ i remouẽdo supfluã
calefactionẽ. ibi. zª. & quotiẽs. he medicine idu

ratiue ſunt blanditiue curantes.inq̃tum uero fi
niunt materias malas.cadunt in rectis & ueris ĩ
tentionib⁹ curatiuis. Et nos iam diximus ſupra
de his in cura aſmatis. Lege a Meſue in hoc.
¶ Cibi. ¶ Iſta uidet̃ ordinatio diete.etiã cũ
intentiõe exiccatiõis q̃tũ ad cibaria. & confor
tatiõis.& intentio cõſolidationis per quietẽ cor
poreã.& quietẽ animalem. ¶ Et ex eis. ¶ Hic
ponit curã per uſuum zuccari roſati & lactis.q
bus perficit̃ omnis intẽtio fere.ſ.abſterſio mũ
dificatio.& cõſolidatio.& ꝓhibitio flux⁹ mate
rierũ cõfortando pulmonẽ. Et prĩo per uſum
zuccari roſati 2° p uſum lactis.ibi 2ª.& qñq̃
egent. ¶ Dubitat̃ circa primã partẽ quare dz
eſſe recens zuccarum.ro. ¶ Dicendum qđ plus
abſtergit.& neq̃ ita cõſtrigit materias. ¶ Dubi
tatur etiam quare inflammat febrẽ. ¶ Dicẽdũ
qđ põt dupliciter cõtingere. Vno modo per acci
dens.quia inflammat̃.cum ſit dulce.unde addit
quandoq̃ in ſiti.ut colligitur a Raſ 3° almanſo
ris.licet credatur text⁹ eius ibidem eſſe corrup
tus Secundo modo ut dicit Meſue.propter exic
catiõẽ quam facit.unde calor acuitur. Simile ei
qđ dicit Auicenna.audiui a uiro fideli de quo
dã ptiſico.qui ſtetit menſib⁹ quattuor cũ ſolo
pane & zuccaro roſato ¶ Et quandoq̃ egent.
¶ Hic ponit curã cũ lacte nõ acetoſo.& acetoſo
& dat regulam in uſu lactis.primo nõ acetoſi.
ſecundo acetoſi.ibi ſecunda.aldoch autẽ ẽ neceſ
ſarium. Prima in quinq̃.prĩo ponit diſpoſitiõẽ
ĩ qua cõuenit lac.& cauſas ꝓpter quas cõuenit
ſecundo docet eligere lac.tertio docet regere ani
mal a quo debet ſumi.4° docet.regimen homĩs
debentis ſumere lac.5° modum exhibitiõis.ibi
2ª.& de lactibus.ibi tertia.& oportet.ibi.4ª
& illa.ibi 5ª.quidam autem. ¶ In prima parte
Auicenna innuit hanc rationẽ.qđ eſt cib⁹ ptiſi
cis.& humectat eorꝫ ariditatẽ.& equat humo
res coruptos.& cõglutiat.et abſtergit ab eis ui
rus & ſaniẽ.competit ptiſicis.ſꝫ lac ẽ huiuſmo
di ergo. ¶ Aldoch.i.lac acetoſũ. ¶ Et de lactib⁹
¶ Docet hic eligere lac 2ᵐ animalia.magis lau
dans humanũ.quia magis cõforme nobis do ẽs
ſugere ex mammilla.ut non corũpatur ex mora
ut galienus ponit.7.terap. ¶ Et oprtet ¶ Docet
regere animalia.& ſi uis ex lacte magis ĩcarnati
onẽ.ſ.exicationẽ & ſtipticitatem tunc elige ex a
nimalibus.cuius lac ẽ magis caſeale.ſicut capre
& oues.& nutritis ex rebus incarnatiuis.ſicut
uirga paſtoris.& auſigi.i.rumno.& ẽ rubi ſpe
cies. Et ſi uis lac mundificatiuũ.ſ.abſterſiuũ.
qđ facilitet ſputũ.& abſtergat. Alas animal cũ
reb⁹ ad hoc utilibus. Andacoca.i.trifoliũ. ¶ Mu
cilago apis.i.nidus uel ludus apis. ¶ Immo ſicut
lacticinium debile.quod uocatur lubleb.quãdo
uelles fortẽ abſterſionem.immo uentris ſolutio
nem. ¶ Et ĩ le maliciam.quia lac corrumpetur
¶ Quidam. ¶ Hic ponit modũ dandi lac.&
primo eligẽdo tempus lactis.docet modũ dandi
etiam q̃titatem.2°.docet modũ dandi conſidera
do accidentia quedã.ibi.2ª.& ſi natura fuerit iã
reſtricta. ¶ Quatuor aut quinq̃ qa menſibus.
qa nimis ꝓpiquũ partui ẽ ĩfectũ ſuperfluitati
bus menſtrualibus.nimis etiam diſtans nõ ẽ ſic
laudabile. ¶ Sacraiari.i.ʒ 4.5. ¶ Si fuerit egri
tudo ſalua.i.ñ ſeua in accidentibus.qa ſi fuerit
ardẽs febris putrida.ñ poterit dari lac. ¶ Et ſi
non ¶ Exponit dynus.ſ.q̃titas ſufficiẽs.tunc da
bis plus illo. Aliter põt exponi.ꝙ in ptiſico uel
nõ ẽ multa cõſumptio & extenuatio.& tunc de
tur ꝑua q̃titas uł ẽ multa extenuatio & tunc de
tur maior q̃titas. Et hoc ẽ qđ medietas ſacraia
ti.ſ.ʒ ij &.ʒ.ij. ¶ Dantur in potu in ꝑma die.
ſi fuerit egritudo.ſ.ñ cũ multa extenuatione. Et
ſi nõ fuerit egritudo ſalua. ĩmo fuerit extenua
tio multa.plus illo dabis. ¶ Et ſi natura. ¶ Hic
docet modũ exhibitionis lactis intẽdẽdo ad acci
dẽtia.& ꝑmo ad uẽtris ſiccitatẽ. 2° ad lubrici
tatẽ 3° ad tuſſim.4° ad debilitatẽ ſtomachi.5°
ad febrẽ.ibi 2ª & attẽde.ibi 3ª.aut tuſſis.ibi.
4ª.& ſi fuerit.ibi 5ª.& qñq̃. ¶ Quod prĩo
dicit eſt notũ. ¶ Ex lacte.i.cũ lacte. ¶ Super
tres.ſ.ſellas. ¶ Decoctio aũt lactis. quã docet
facere.ẽ ſecundũ doctrinã Meſue.& ẽ ſecũdũ
quã ptes lactis bene attingunt̃ a calore reſoluẽ
aquoſitatẽ. Reliqua patent. ¶ Debilitate ſto
machi intelligit.ſi ẽ ex defectu caloris.uñ ponit
ciminum & carui. ¶ Aldohc. ¶ Hic ponit cano
nem in uſu lactis acetoſi.& docet miſcere troci
ſcos đ farina triti i. q̊s Meſue uocat tortellas.
& uenit diminuẽdo ad purum lac.quando indi
gemus extinctione febris.et cũ ceſſauerit.& ĩdi
gemus uiuificatione & reſtauratione.& reuer
titur gradatim ad ꝑmas tortellas ¶ Vide in hoc
Meſue. ¶ Cibi autem. ¶ Hic ponit curam q̃
tum ad intẽtionẽ.que eſt diete rectificatio.
¶ Kiſt ordei.ut ptiſana & c̃. ¶ Contra quia
ſunt ſtiptice. ¶ Dicendũ ꝙ forſan loquitur de
aqua eorũ.que habent uim abſterſiuã. Vel loq̃t
in materieb⁹ calidis ſubtilibus.que indigent ali
aliqua inſpiſſatione. ¶ Malignũ.i.corroſiuum
¶ Et ptiſicis quidẽ. ¶ Hic ponit curam inten
dendo ad accidentia.& ſunt duo.ſ.ſputum ſan
guinis.& caſus uuee. ¶ Sedine.i.ematitis. Alia
patent. ¶ Et quamuis ptiſicis poſſint accidere
plura accidentia alia.tamen uel ſunt intellecta.
ex hoc capitulo.uel alijs capitulis huius tercij
can.uel quarti &c̃.

¶ Incipit expositio super.xi.fen tercij.

Vibus conditionibus. ¶ Externa satagebat oro diuio fulciri sub sidio condigne ad me dicinalē theoricā ueni mus in ea tertij cano nis parte nostram in uestigatiuā expōnem ponentes a fen.xi.p⁹ &c̄. Totus aūt terci⁹ canon diuidit̄ in quinq̧ partes. Huius enī libri tractatio ē de egritudinib⁹ singularib⁹ appro priatis mēbris. Mēbra aūt sunt q̄dā animata supiora & eis annexa. Et quedā spiritualia p⁹. & q̄ adiacēt. Quedā nutritiua. q̄ sub diazonate uel sub dyafragmate. Quedā generatiua utri usq̧ pncipij. Quedā extrema magis de q̄ꝛ mē broꝛ dispositionib⁹ ut pʒ determinat. Nūc g° ad pn̄s hac in xiª.fen. post declaratōeʒ dispōnuʒ pulmonis & pectoris. de dispōe cordis deteriat Non est autē hic ordo determinationis sumpt⁹ ex mēbrorum nobilitate. Hec enim fen por ordi naret̄ in hoc libro. sed potius attendit̄ ordo situa tionis. & pus occurrētis mēbri descensione gra data ab his mēbris. que supius sita ad ea. que post sunt. Quia ergo medico q uult egritudi nes regere. que i membris existūt occultis. neces saria ē anathomia. ut 2ª fen primi c n. doctrina tertia primo capl̄o. Ideo prio anathomiam cor dis ponit. deinde eius dispositiões. ut in sequēti capl̄o. Sic enim seipsuʒ Aui. uniuersali phemio ordinare uoluit dicens. prius incipiā ab anatho mia illius membri. & eius iuuamento.

Cor quidē. Primo ergo Auic. anathomica decisiōe demōstrat cordis substantiā. & cōpositioʒ ex uillis. 2° formā & q̄titatem sui anathomiʒans cassulā. 3° sui ostendit uentres. 4° locū. 5° ponit diuersitateʒ morū quorūdā animaliū ex diuersitate cordis alia addens 2ª ibi. & mensurata. ibi 3ª. & i ipso sunt uentres. ibi 4ª. & cor quidē positū ē. 5ª ibi & si aliqua animalia. Alia diuisio & cōtinua tio ē. q̄d octo sunt q̄ debēt uideri de corde. p ei⁹ anathomiā. s. substantia q̄titas figura. numer⁹ partiū. locus colligantia cōplexio. & utilitas siue iuuamētū. Prio pōit tria Vltia omittit. q̄a patēt ex his que hic dicūtur uel alibi dicta sunt. Prio g° manifestat anathomiā illā cordis. 2° ostendit diuersos mores fieri i animalib⁹ ex diuersitate cordis. ibi 2ª. & si aliq̄ animalis. Pria in quinq̧ prio demōstrat cordis substātiā. 2° q̄titatē. 3° figurā 4° numerū partiū. 5° situ. ibi 2ª. & mē surata. ibi 3ª. & gradatā. ibi 4ª. & positū. ibi 5ª & cor quidē. ¶ Cōsyderādū q̄d partes cordis quedam sunt circundantes. & quedā essentiales & componētes. Prime sunt due. s. cassula cordis & membrū quoddā cartilaginosum. circa q̄d. sicut circa fixū mouetur cor. Essentiales sunt du plices extrinsece & itrinsece. Extrinsece ē pigue do additamenta siue auricule cordis. & orta a carne. s. uē e due. & artharie due. s. artharia ador ti & artharia uēalis. Primo ergo facit h°. 2°. dat moduʒ nutricationis cordis. 2ª. ibi. & cor. Pria i duas. primo ostendit partes circūstantes. 2°. essē tiales. 2ª. ibi. & in ipso. Et hec i duas. primo enīʒ ponit partes intrinseccas. 2°. extrinseccas. ibi. 2ª. & ueue. Et ista i duas. pmo ostendit orta. 2°. ad ditamenta. ibi. 2ª. & sunt ei duo additamenta. Prima in duas. pmo hoc. 2°. ostendit modū cōpo sitionis partium cordis. docendo euitare errorē. qui posset contingere. ibi. 2ª. & origo arthariarū ¶ Considerandū q̄d enʒ cor. sit uite. principiuʒ & primuʒ uiuens. ut hic. & .xxi. fen. 2°. capl̄o. & ultimū moriens. ut i fine huius capl̄i. Et simili ter Aristo. 2°. de generatione animaliuʒ. nō soluʒ ex situ & forma & cōtinente. ipsuʒ oportuit po nere a nocumento longinquū. Verum etiaʒ ex p prie substantie constructione. ꝙ est duʒ cōstat ex carne forti. nec hoc a receptione anime prohibet. ¶ Quereret auteʒ aliquis. q s sit modus carnis cordis. ¶ Sciendum autem carnem cordis posse ueraʒ carnem uocari. ut est ea que in animali īter cutē & os continet̄. cui quidē ut ad sensum ap paret similis est. n̄ paꝝ. pōt ēt n̄ imerito uocari caro confusa. Hac nuncupatione uocat̄ caro con fusa. quia confundit̄ secundū cōplexionē mēbri nullā sibi approprians. Caro enim de se calida ē & humida. Que autē cordis calida ē & sicca. cū cor in numero siccoꝝ ponat̄. ut Auic. p°. can. fen. pª. ca°. de complonibus membrouū. Licet aduersatur Auer. 2° colliget. Non est autē caro cordis simplex. & si possit aliqua nuncupatione uocari cōfusa. hāc enim simplicē carnē cōstituit sola sanguinis ispissatio absq̧ diuersa uilloruʒ formatione. ut caro epatis. Caro aūt cordis di uersa uilloꝝ formatione format̄. Vnde Galien⁹ 2° de cōplonibus. 3° ca°. Caro que ē in epate. & que ē i splene. & que est in pulmone. & que est in renib⁹. i natura sua ē simplex. sicut que circū datur arthariis & neruis. que in unoquoqʒ sunt uiscerū. Carnis aūt que ē i corde. n̄ ē forma sim plex. sed sicut ē in lacerto uillus. quo continetur caro ipsius. similiter ē in corde. ¶ Secundo du bitat̄. an sit necessariū cor componi ex carne uil losa. Arguitur ꝙ nō. quia illud q̄d ponitur pri cipiū n̄ unū sed multiplex. omnino a rōe pncipij debet excludi. Ideo enim cor & merito pncipiuʒ

ponūt.quia i aggregata multitudine ad unū p^m
deuenire est.Illud aūt maxime unū esse oportet
posita aūt multiplicitate: i eo. adhuc ad aliud
ꝑus deuenire oportet. Cor auté est pricipium
principij.aut nullū desup.ut 5°.de generatione
animaliū penultio ca°. Villorū autē diuersitas i
eo ponit multiplicitatē. ¶ Amplius hec uilloꝝ
distinctio in corde ñ est pp aliud nisi pp actus
attractionis receptionis & expulsionis. Videtꝰ
aūt hi actus pprij & cōmunes absq uillorum
distinctione fieri.ut in cōsimilibꝰ mēbris.et epa
te.Conueniētius ergo fuisset ex una carne unius
cōpactionis conficere cor. ¶ Huius oppositum
uult hic Auic.& Gal.7°.de iuuamētis mēbroꝝ
ca°.de iuuamēto cordis.Et de animalibꝰ Auic.
i3°.3°.ca°.Et Haly.2° tractatu tegni.148.cōmē
to.& libro de utilitate pticulaꝝ.capitulo đ sub
stantia cordis. ¶ Dicendū cor fuisse cōpositu3
necessario ex diuersis uillis. quia mēbrū qđ est
diuersorū motuū localiū. subiectū oportet hēre
diuersas ptes quibꝰ pficiantꝰ.Apparet enim qđ
mēbrū si sit motū diuersis motibus localibꝰ.&
uoluntarijs ēt diuersis pficiꝰ musculis. Sic etiā
& de mēbro naturaliter moto diuersis motibꝰ
localibus.ut est cor. ¶ Sciendū enim ꝙ ex opa
tionibus que sunt in mēbris. quedā sunt eis ap
propriate.& iste diuerse existentes absq uilloꝝ
diuersitate fiunt.sed proprio calido.quedā aūt
sunt cōmunes magis.quibus & operantis mem
bri motus requiritur.& ille egēt uillorū diuer
sitate.sicut ē opatio matricis uesice.et stomachi
licet autem uillorū diuersitas sit imediatius. p
pter quod opationes cōmunes retentiue & expl
siue & attractiue diuersificantꝰ. attamen he opa
tiones reducuntꝰ radicaliter i qualitatis.uel com
pl'onis diuersitatē.cum similium radicaliter sit
operatio.ut 3^a.affo.illo affo.Quotidie q̊ꝝ sub
iectiue & p prius cōplexio contingit.ut đ accñti
& morbo prio. ¶ Ex quo opposite rōes soluū
tur.Et cū prio dicitꝰ qđ illi uilli faciūt i pricipio
multiplicitatē. ¶ Dicendū qđ nō ē totalis mul
tiplicitas.saluatꝰ eni in eis omnibus ratio una cō
positiōis cōmunis.per quā eis prio inest anima
respectu alioꝝ mēbroꝝ.nec illa ptiū diuersitas
ponit totū diuersum.cū nō sint omnino in actu
& unite simul unde membrū figure & forme
unius cōstituāt ut cor. ¶ Vel aliter soluitꝰ.qđ p
tes ille uillose principaliter reducantur ex eis in
eos uillos.qui cordi sunt magis principales.ut
sunt longitudinales.ut infra patebit. ¶ Ad secū
dum patet solutio.Membroꝝ eni cōsimiliū nō
sunt operatiōes cōmunes.Epar aūt & si opera
tiōes cōmunes exerceat.ñ eget ut ipsu3 localiter
moueatꝰ.cū principaliter sit principiū uirtutis
sanguifice.que pricipal'r alteratiōe completꝰ.ul'
forsan quo ad uenaꝝ uillos habet diuersitatem.

¶ Dubitatꝰ 3°.que maneries uilloꝝ magis ad
ptē iteriorē cordis accedat.Et uꝛ ꝙ uilli latitu
dinales.quoniā supponēdo ad presens.his pfici
tur expulsiōis actus.h° aūt uidetꝰ cordi magis
inesse ut pricipale mēbrū.Est eni cor principale.
q^a omnibꝰ dans & tribuens uitam .& a nullo
recipiēs.Vnde prima primi.caplo de membris
dixit.qđ mēbrū tribuens.& nō suscipiēs ē cor
per actum aūt cōstrictionis.qui uillis latitudi
nalibus perficitꝰ cor ē tribuens.hi ergo i sui pro
fūdo magis situabuntꝰ. ¶ Videtꝰ 2°.qđ trāsuer
sales.hi enim ut nunc conceditur.ad retinendum
sunt facti.Retētio aūt magis appropriatur cor
di.q̃ aliquis aliorum motuū.cu3 nullo tempore
cor ab actu retentiōis omnino uacet.imo in tabe
factis & ex ea mortuis. in eo sangis.repitꝰ. ut
in libro de tabe.ul' in decisis.ut đ partibꝰ aiali
um primo in fine. ¶ Videtꝰ 3° qđ logitudinales
quoniam hic motus principalior & dignior uꝛ.
Vnde Galienus de iuuamētis membroru3.6.al'
7.caplo.3°.ponebat cordis expāsione3 fore pri
cipiu3 motuu3. ¶ Dicendū qđ in corde uilli p
diuersas tunicas nō situantur.ut duas cordi tu
nicas ita esse ponamnꝰ.sicut i stomacho & itesti
nis forsan & in uesica.& hoc sensus manifestat.
& ēt quia melius fuit.ut nō impeditis operatiōi
bꝰ cordis.cor magis omogeneu3 fiat.ꝙ fit nō fa
cta i tunicis distinctiōe.sed uilloru3 adinuice3 in
unum corpulentia & textura.Vnde & hoc Aui.
inuere uoluit dicens.In quo cōtexte sūt uilloru3
species fortiū. ¶ Neq hoc impedit.membrū a
diuersa opatione.quonia3 uene ex una tunica sūt
uillorum contextura3 habentes.Etiam hi modi
attractionis salte3 pprii ex una formali parte fi
eri possunt solu3 ex modo cōpositionis habētes
latitudine3.Sicut & Auic.uoluit in his membris
uillos esse contextos dicens membroꝝ que una3
habēt tunica3.tres uilloru3 sunt ad inuicem spe
cies cōtexto prima primi.capitulo de membris
Si autē quis ordo ppinquationis horū uillorū
ad interius sit.erit quia uilli longitudinales erūt
interiores magis.qđ primo mōstratur ex opera
tione.que eis completꝰ.& ē attractio.Vnde Aui.
logitudinalium attractiuorum.Attractio.autē
in corde prior & principalior motus est. qua3
aliorum aliquis. opor3 eni qđ prius aliquid at
trahatꝰ.q̃ expellatꝰ.aut retineatur.sicut g° ordo
est in his opationibus.ita & in uillis.Sicut eni3
Auic.i3.tercij situat in stomacho uillos. dicens i
primo capitulo.ñ positi sunt uilli expulsiui ex
trinseci.nisi quia attractio est ꝑma opationum
eius.Si ergo aliqs ordo est.hic ē.qui dictus est.
Et ēt Galienus sensit.in caplo de iuuamēto au
ricularū cordis.ꝙ attractio ꝑncipalior motꝰ sit
dicens.ꝙ uirtus motus expansiui in corde addit
supra uirtutē motus contractionis. ¶ Amplī

contteniens ñ ẽ ponẽdo ordinẽ. expulſiuos ſim
& attractiuos uocari. Vnde Auic. ca° ꝺ̃ mẽbris
fen. pª. ſic dicit. ñ creati fuerunt. niſi ne attrahẽdi
& expellendi ſimul uilli exiſtant. oportet ergo
hac cõtextura ſi aliquis ordo ẽ. tranſuerſales ma
gis ad mediũ tẽdere. tendẽt ergo latitudinales
aut ad interius magis. aut ad exterius. non inq̃
interius. cũ expulſiue deſeruiãt que poſt opatur
ergo magis exteriu s tendent. qua propter longi
tudinales magis ponent interius. ¶ Adhuc con
cedit ad pñs ꝙ artharia hẽt interius uillos lati
tudinales. ut Auer. 2° colliget. licet in hoc multa
diſcordia accidat. ſi ergo illꝺ̃ eſt. oportet ecõtra
in corde ſituari uillos. ponẽdo uillos illi cõtrari
os interius magis. ut longitudinales. q̃a ſemper
motus cordis motui artharie oponit. cũ eo dila
tato conſtringãtur. ut fere plurimoꝝ ſentit mo
dernorũ opinio. ¶ Diceret aũt quis. nõne conceſ
ſum eſt expanſionis motũ priorẽ eſſe. eo qui ex
pulſionis. ſic ergo in arthariis ꝓcedit. ergo i eiꝰ
attractione ſunt actus. q longis ꝑficiunt uillis.
unde hi magis ſituabunt interius. ſi ergo huius
contrariũ poni oportet in corde. i eo iteriꝰ ponẽt
latitudinales magis. cuiꝰ oñſum eſt cõtrarium
¶ Dicendũ cõuenientiꝰ fore motũ arthariarum
ordinari ad motũ cordis. q̃ motũ cordis diuerſi
ficari ex motu arthariaꝝ. Sicut naturaliter uide
tur cõgruũ ꝓncipiatũ moueri ad motũ pricipii.
ꝙ econtra. Artharie aũt a corde naſcuntur. qua
ꝓpter oportet motũ arthariarũ conſequi motũ
cordis. ñ aũt motũ cordis conſequi motũ artha
riarũ. q̃q̃ i arthariis aliqua ꝓpria uirtꝰ ſit. q̃
ipẽ mouentur. ut ſentire uidet Auic. de pulſu
complexionũ. que ẽt de ſanis corporibꝰ i ſui mo
tu motũ aſſequunt cordis ñ aũt ecõtra. Si ergo
ꝑor motꝰ cordis eſt attractio. oportet ꝙ i artha
riis poſt reſpondeat expulſio. que uillis latis ꝑ
ficit. g° ſi qua ſit hec diuerſitas. erit ꝙ uilli lati
tudinales in corde erũt exteriꝰ magis. latitudia
les aũt magis iteriꝰ. Et hoc aſſentire uidet Gal.
4°. de iuuamentis mẽbroꝝ. cap°. de iuuamento
cordis. dicẽs. Subſtãtia autez corporiſ cordiſ ex
carne & uilliſ diuerſiſ cõſtituit. quoniam ampli
catur & expandit ꝑ fila i longitudine cordiſ. &
contrahit ꝑ fila currẽtia ſecundum latitudinem
ĩ circuitu. & continet illud. quod continet ꝑ fila
dyagonalia. i. tranſuerſalia. Et adiuuat i iſta di
ſpoſitõe a ligamẽtis extriſecis i iteriori cordis.
Ecce ergo Galienꝰ ligamẽta extẽſa. que ſũt lõgi
tudinales uilli iteriꝰ ponit i corde. Fila aũt curẽ
tia in latitudine in circuitu ponit. q locus exteri
or dicitur. ¶ Ad opoſita patet ſolutio. Cũ g°
primo probatur. ꝙ actus expulſionis ſit ꝑor. q̃a
per hunc cor omnibꝰ tribuit. ¶ Dicẽdũ qꝺ̃ cor
aliis tribuere nõ põt. niſi id ꝓrius attrahat. ut
notũ ẽ. ¶ Ad ſecũdũ dicẽdũ qꝺ̃ cũ nihil retineri

poſſit. niſi attrahatur. adhuc attractio preuenit
Etiã uilli longitudinales nõ impediũt tranſuer
ſales. qui ſunt poſt eos in actu retentiõis. immo
cũ trãſuerſales ſe cõtrahũt. ut retineant. etiam
ſimul cũ eis uillos cõtrahunt longitudinales &
quaſi nõ impediant ab eis. ſed iuuent magis. ut
ſentit Galienus in iã allegata auctoritate. Villi
tamẽ tranſuerſales nullo modo ad actum attra
ctionis poſſunt iuuare. ¶ Tertia ratio cõcedit
¶ Dicit poſtea Aui. qꝺ̃ eiꝰ ſufficiẽs eſt q̃titas
¶ Dubitat cur cor nõ fuerit maius in q̃titate
q̃ alia mẽbra principalia. cũ ſit pricipaliꝰ omni
bus. immo pricipiũ omniũ uirtutũ. ¶ Dicendũ
qꝺ̃ in relatiõe ad alia principalia ẽ parue q̃tita
tis. h° eni uidet ineſſe pricipio. qꝺ̃ minimum ſit
q̃titate. metaphiſice quarto. lz magnũ ſit uirtu
te. Hoc eni Aui. ſuadet. cũ eni cor multarũ arha
riarũ ſit principiũ. grauaret magne q̃titatis exi
ſtens. & ſua ſaluata uirtute & calido magis a
nocumentiſ. & tactu oſſiuz conſeruat in parua
q̃titate. q̃ in magna ſiue multa. & faciliuſ ſuo
motu locali mouet Cerebrũ eni cũ ſit manifeſta
tiuũ multaꝝ operationũ diuerſarũ. q̃ diuerſiſ
egẽt uẽtribꝰ & mltiplici retuoꝝ ortu. & nuche
& i diuerſiſ ptibꝰ. oportuit ipſuz eẽ magne q̃ti
tatiſ. et cũ toto h°. q̃a dz caliditatẽ cordiſ ſua fri
giditate remittere. E par etiã. q̃a debuit cõtinere
chilũ. & cõtingere ipſũ ſecũdũ minimas uenas
ut i ſanguinis cõuertat forma. oportuit ẽẽ mul
te quãtitatis. ſicut multũ ẽ ꝙ ſimul digeriter
¶ Soluit ergo ꝙ ẽ i cõtrariũ dictũ. Nõ eni q̃a
principale eſt. ideo ẽ i quantitate magnum imo
forſan contrarium. quia quantitate paruum
uirtute tamen magnũ. qꝺ̃ ad rationez principii
ſufficit. ut dicitur primo de celo & mondo. ¶ Di
xit poſt. Auic. qꝺ̃ ẽ dilatatũ. ut ſit in origene ſuf
ficiẽti. Et uult dicere. qꝺ̃ quia uena magna & ar
tharialis ex ꝺ̃xtro. & artharia adorti. & arthari
a uenalis ex ſiniſtro oriunt ex orde. oportz ꝙ cor
ſecundũ ſui ptez ſuperiorẽ eſſet dilatatuz & am
plũ. ut eſſet ſufficiens principiuz originis haruz
uenarũ. Et hec pars ẽ poſita alta. ſicut cuſpis eiꝰ
depreſſa. quia hec pars nobilior eſt. & q̃a ex hoc
ſepatur a cõtactu oſſiuz magis. Magis enim uiꝺ̃
tur cõſtringi clibanũ pectoris in parte inferiori.
cum cõtrahitur diafragma. q̃ in ſuperiori ¶ Di
xit poſtea qꝺ̃ altera eius extremitas eſt ſubtilia
ta. ſicut id qꝺ̃ cõgregatur ad punctũ. Et uult ꝑ
hoc intelligere. ꝙ cordis figura ex ſua baſi ãpla
uẽit ad formã acutã. & hec figura eſt piramida
lis. unꝺ̃ dixit Galienꝰ in caplo de iuuamento cor
dis. qꝺ̃ cor non eſt figure bene rotunde. ſed ſibi
propinque. incipit ergo ex baſilata. & tendit ad
figurã piramidis paulati. & h° fuit cõuenientiꝰ.
q̃ ſi figure rotunꝺ̃ fuiſſz. q̃a ſicut ibidẽ ex dicto
Galieni aſſumit. caro cordis que ẽ i cuſpiꝺ̃ eiuſ

cōperatᵉ uentriculis ·sicut scutū qa uentriculi. ex carne illa dura q̄ tēdit̄ i cuspidē cordis hn̄t dn̄sionē. & n̄ occurrit tactui ossiū ptiū.gᵒ cordis nobilior ē supior lata.minꝰ aūt nobilis ē eiꝰ cuspis media aūt mediomō se hēt. Pars aūt cordis que ē cuspis ē durior pp ocursum ad.ossa pectoris in hora cōstrictionis.qua cor elōgatᵉ. Hoc uoluit Auic.cū dixit.facta ē dura illa ps est enim facta acuta ad punctū.propter illud quod Auic. ponit. ¶ Dixit post qd̄ positum ē in panniculo solido ualde. ¶ Sꝫ si quis cōtrarium arguit ex Gal. sententia de iuuamētis.septimo caᵒ.de iuuamento cassule cordis.ubi dic.qd̄ huiꝰ panniculi duricies & spissitudo ē temperata. Hic aūt dic Aui.qd̄ ē solidū uald. ¶ Dicēdū ē qa panniculus ē multū compositus ex filis neruosis factꝰ ad cōseruatiōeꝫ membri. cui circuniacet Sicut cor qd̄ pre alijs eget custodia sic ēt suū panniculuꝫ.extra positū solidissime & nobilioris oporꝫ esse texture.comperādo ad panniculos reliquos ¶ Sciēdū tamē illū panniculū esse mediū inter duriciē ossiuꝫ pectoris. & pulmonis molliciem quoniā eis utrisq; occurrit. Vnde Gal.ibidē. sic nō nocetᵉ ex uicinitate ossiū nec pulmo ex uicinitate ad ipsum.hᵒ uoluit Galienus.qd̄ lꝫ durior sit hic panniculꝰ reliquis pāniculis.tn̄ tēperatā habet duriciē ad dicta mēbra. Hic aūt pāniculꝰ seperatᵉ a corde aliqua distantia nisi apd̄ cordis basim.ubi sibi adiungitᵉ.& circa cuspidē etiam tangit ipsum. ¶ Vtrum aūt sit in hac cassula semper aquositas.habꝫ dubitat.oēꝫ.de qua forsan alᵢs dicetᵉ. ¶ Dicit postea qd̄ apd̄ radicꝫ.s. superiꝰ super uentriculos ē membrū.sicut fundamentū. Causa ē.oportet enim qd̄ motus fiat super aliquo fixo.cū ergo cor semper dilatetᵉ & cōstringatᵉ.oportet poni aliquaꝫ partem fixam non aūt potuit hec pars poni in uentriculis. nec super eoꝝ substantiā.cū impediret ad motum oportuit ergo in hᵒ loco cōmuni poni.ut post uētriculos i radice cordis & basi.& hec ps assimilatur carthilagini i quibusdā animalibus.& in quibusdā est os.ut post patebit. Dixit aūt simi milis.quia carthilago ut plus i ossiuꝫ extremitatibus ē. ¶ Dixit post Aui.qd̄ in ipso sunt tres uentres.quorū.s.dexter magis sanguinē cōtinet sinister autē spiritū.mediꝰ autē est transitus a dextro in sinistrū. ¶ Instabit quis dicens.qᵒniā Almansor nomiat solū duos prio tractau capl'o d̄ forma cordis.dicēs duos preteria magnos habet uentres. ¶ Itē Aristo.de partibꝰ animaliū. 3ᵒ.capl'o de corde dicit.ppter φ sola maxima animalia tres habēt uētres.in corde.nō gᵒ absolute habēt tres uentres. ¶ Dicenduꝫ cor tres uentres habere ipsuꝫ eni fuit pricipiū uenarū arthariaꝝ & sanguinis & spiritꝰ magis.sicut uite.& ois motus.ut ibidē Aristo.nō potuerūt hec.oia ab

una nasci cōcauitate. Oportuit gᵒ duas fore.dextrā.s.in qua sanguis cōtinetᵉ.ex qua uēa magna nascitᵉ. Et sinistra i magis est spiritꝰ.ut Auicena ponit in littera.& ex qua artharia adorti habet originē. His ergo duobꝰ existentibꝰ uentriculis oportet & tertiū esse.q est tanq̄ uia & transitꝰ sanguinis a parte dextra in sinistrā ¶ Sciendūꝫ tamen qd̄ duo.s.dexter.& sinister pprie uētres uocantᵉ. Medius autem dicitᵉ magis uia.ut Auicenna ponit auctoritate Gal.3ᵒ de uirtutibꝰ naturalibꝰ i fine.& septio de iuuamētis mēbroꝝ Et ideo Rasis solū duos magnos uētres posuit esse.qa post d̄ 3ᵒ mētionē facit dicēs.iter dextrū aūt & sinistrū uētriculū quedā repiuntᵉ foraia & c̄ ¶ Propter aliud ēt dicēdū.φ n̄ in omnibꝰ animalibꝰ.sed i magnis repiuntᵉ uentres tres distincti.in alijs aūt & impfectis forsan appeanter n̄ repiuntᵉ.licet oporteat aliquā distinctionē hēᵉ In impfectis aūt aut paruis & pfectis n̄ sic apparenter sunt distincti.& maxime mediꝰ.cū ēt in homine uix appareat. ¶ Vlteriꝰ aūt n̄ imaginandū est in dextro uētriculo solū sanguinē cōtineri sine spiritu.& in sinistro solū spiritū sed sicut i uenis sanguis est & spiritꝰ. & i artharijs spiritꝰ & sanguis.n̄ solū spiritꝰ.ut Erasistratꝰ opinatᵉ.sic & i uētriculis cordis. Vnde de iuuamētis mēbroꝝ preallegato capl'o. In uenis pulsatilibꝰ & n̄ pulsatilibꝰ iuenitur sanguis & spiritꝰ.Sed.qd̄ iuenitᵉ i uenis pulsatilibꝰ d̄ sanguine est parū.Et id qd̄ iuenitᵉ i uenis n̄ pulsatilibꝰ de spiritu ē parū & nebulosum. ¶ Dubitatur aūt & merito.q ptiū cordis sit nobilior.an dextra.an sinistra.Et pmo uidetᵉ nobilior media.qa sic est de cerebro. ¶ Videtᵉ aūt φ dextra sit nobilior.pmo p Auic.de animalibꝰ.3ᵒ caᵒ.d̄ corde ubi sic dicit. Melior & nobilior durarū partiū cordis ē dextra.& ab illa mlʼtū emanat d̄ spiritu ¶ Secūdo Aristo.i de ptibꝰ animaliū.3ᵒ.sic dicᵉ Quanto aūt honorabiliꝰ & pricipaliꝰ anterius posteriori.tāto & magna uena ea que adorti.sꝫ magna uena ē ex dextro.adorti aūt ex sinistro. quare dextra ps sinistra pte ē nobilior. ¶ Opositū aūt uult Gal.de iuuamētis mēbrorū.7. capl'o de iuuamēto cordis ubi ad litterā sic dic Sed nobilissima omniū ptium est cuiꝰ utilitas est custodire uitā.uidelicet orificia duaꝝ uenaꝝ pulsatiliū ptranseuntiū ad uētriculum sinistruꝫ Et post subdit. Due aūt uie q̄ sunt in uentriculo dextro.q dicūtᵉ a medicis sanguis radix.minoris sunt nobilitatis. Et si q̄s post hec dicta respiciat uerba Gal.in dextro uentriculo ignobilitatē mltā pōit dicēs. Et dico qd̄ uētriculꝰ dexter cordis nō fuit creatus.nisi ppter pulmonē ¶ Quid aꝫ modernorū absolute tenere conātur.qd̄ pars dextra cordis simpliciter nobilior sit.qd̄ pbant.qa cor iudicantᵉ principiuꝫ corporis.& nobilius.qa

ī eo primo repit̃ motus & uita. Eadē enī ē rō toti⁹ & ptis.ut pᵃ de historijs.ps g° ex qua po steri⁹ cessat motus & uita.illa nobilior erit.hec aūt erit ps dextra.cum aūt animal uiuit.& scin dit̃ motu cessante ī sinistro uētriculo.p breue tē pus sentit̃ in dextro.& hoc uisu asserit̃. ❡ Alio autē asserit̃ signo.qa qnta ps pulmonis dextre parti cordis q̄ ei ut culcitra ē facta ī sui tutamē nō autem hoc factum, fuit sinistre. ❡ Item ex alio.cū enī deficit animal ex morbo. ppe mortē notabiliter pulsus apparet ī dextro.deficiēte iā sinistro uel cessante. ❡ Ex alio suadet̃ .quoniā animali suffocato.oīs sanguis & spirit⁹ inuenit̃ ī uenis.n̄ aūt in artharijs. Quod n̄ accidit nisi quia natura cū sanguine & spiritu ad nobiliorē tendit partē. ❡ Hec autem opinio n̄ placet.licet satis teneri possit. ❡ Aliā igit̃ opinionē uigore mus ad pn̄s dicētes cū Galieno ptē sinistrā esse nobiliorē dextra.qđ monstrat̃.qa spirit⁹ uitalis ē nobilior sanguine.qđ patet primo.qa sibi cō perat̃.ut forma materie. ❡ Fit enim spirit⁹ ex humoꝝ subtilitate.ut Auic.in de uirtutib⁹ cor dis.Etiā qa membris sanguis cōperat̃ ut mate ria.spiritus autē ut forma.Vnde subiectū ppin quū sanitatis & egritudinis ponit̃ membꝝ. Et spirit⁹ ēt uirtutū aīe est delatiuus .nō autē sanguis.cū ei⁹ solū sit pati.Sꝫ uētricul⁹ cordis sinister ē fons spirit⁹.ut Gal.preallegato ca°.& nō solū fons sꝫ minera ipsius.& eius armariū. Dexter aūt uētricul⁹ ē fons sanguinis.ut ibidē Gal.sic sinister ergo uentricul⁹ dextro nobilior ē. ❡ Sꝫ istā ratiōeꝫ uolētes effugere dicūt.qđ dexter uētriculus pl⁹ hꝫ de spiritu.q̄ sinister.& in eo ē sicut ē in radice.sꝫ in sinistro ē solū spiri tus excedens & supfluus.& seruit dextro uētri culo in hoc.qa expandit ad mēbra spiritū.Et h° dixit Aui.iꝫ.de animalib⁹.ubi dicit.qđ est sicut de homine qui qđ capit manu dextra cōplet cū sinistra. ❡ Hec aūt sunt nō uera.qa imaginari faciunt.qđ spiritus in dextra cordis pte generet̃ Quod uidet̃ falsum.qa Aui.posuit sinistrum uentrē minerā generatiōis spirit⁹.nō aūt dixit hoc de dextro.Vnđ creauit deus ex cōcauitatib⁹ cordis sinistrā &c̄. ❡ Hoc ēt declarat̃. nā uia que trāsit a dextro uētriculo ī sinistrū ē stricta ut omnes cōcedūt & nō ē.nisi quia sanguis qui in spiritū debet cōuerti.transit p h° mediū.uñ ibi subtiliatiōeꝫ gradatā recipit.si eni pur⁹ spi rit⁹ a dextro ad sinistrū transiret.debuit facere natura foramina eque stricta.sicut sunt cū igre diunt̃ uentriculū sinistrū. ❡ Declarat̃ adhuc. quoniā si pl⁹ de spiritu esset ī uētriculo dextro quia ibi generaret̃.ergo plus in uenis.quia ipsi concedūt uenas in dextra pte cordis nasci.sicut igit̃ cor distribuit sanguinē mediante hac pte. sic & spiritū.Cuius cōtrarium Galienus sensit

qui in uenis paucū spirituꝫ posuit & nebulosuꝫ sicut supra patuit. ❡ Adhuc sicut dextra pars cordis plus haberet đ spiritu secundū eos.& ibi ē radicalr̃ Sic cor p partē illā distribuere debu it toti.nec fuerit.qđ phiberet.nō g° debuit sibi sinistrū adgērare uentriculū cū solo dextro hec cōplere potuerit. Voluntas eni fuerit creatoris. ut illi uenēta essent q̄to plus foret possibile pau ciora ut Auic.prima primi.capl°o de anothomia musculorū palpebere. Adhuc cōperando eos spi rit⁹ uētriculi dextri.ad spiritū sinistri cōperat̃. sicut arthariarū spiritus ad spiritū uenaruꝫ sed per eos spiritus dextri uentriculi amplior ē.& maioris q̄titatis.aut caliditatis in q̄to.Spiritus autē sinistre partis minor est.g° parti & spirit⁹ arthariallis minor erit uenali.cuius opositū om nes sentiunt.& merito. Oportuisset enim facere arthanias quietas.& uenas mobiles.aut ambas mobiles.ppteria natura fecit auriculā in sinistra parte.que colligit superfluū sanguinē.& spirit⁹ Si g°.in sinistro uentriculo esset spirit⁹ supflu⁹ natura fecisset in eo aliaꝫ auriculaꝫ.Et etiā oēs auctores ponūt arthariā ex duab⁹ cōstat̃ tunicis quia radix ut spiritus ibi continet̃.nō autē hoc dicunt de uenis. ❡ Adhuc cōtra eos.si principa liter & plus cōtinet̃ spiritus in dextro .q̄ ī sini stro đbuit natura grossā facere carnositatē dex tri uētriculi n̄ autem sinistri.& plus debuit itē dere ad spirit⁹ conseruationē.q̄ ad equalē pōde rationē cordis. ❡ Illud aūt ꝙ dicūt de Auic.locu tio exemplaris est.Et si deducat̃ contra eos fac qđ inducit enim cōplemētum in re capta nobili us est capiente. Dexter ergo uētricul⁹ cordis sā guinē capit.complementū aūt forme spirit⁹ ps sinistra inducit.Probat̃ qm̄ artharie sunt cor pora uenis nobiliora.sed sicut ex dextro.uene o riunt̃.sic ex sinistro artharie. ❡ Iteꝫ ipi cōcedūt apostema dextre ptis n̄ sic cito interficere.sicut sinistre. ❡ Sciendū tn̄ ppter fortiter ī cōtrariū dicta.qđ cordis ps dextra pōt dici nobilior sini stra. ex pte loci.qa in pte dextra magis collocata Hec aūt ps sinistra est nobilior.ut Aristo.in de celo & mundo.Ex pte aūt opationis sinistra est nobilior. ❡ Tunc g° ad ea que in oppositū dice bant̃. ❡ Ad pᵐ ꝙ media ps sit nobilior.quia sic est de cerebro. Dicendum n̄ fere simile.qa enim cerebri media ps est locus nobilioris opationis. & uirtutis ut cogitatiue.ideo nobilior est.Pars uero cordis media solum uia & paries est. ❡ Ad Auic.iꝫ.de animalib⁹ dicendum.ꝙ uult hāc ptē esse nobiliorē ex pte loci.Et qđ post dixit salua t̃ n̄ eni dixit.ꝙ ad extra de spiritu emanat.sꝫ qđ multū emanat. ❡ Ad auctoritatem Aꝝ.dicēdū ꝙ solū illam nobilitatem magne uene attribuit e parte situs nō ex parte pprie operatiōis. So lum enim dixit.qđ q̄to honorabili⁹ ē āteri⁹ po

sterio-tranto hec uena artharia ad orti. nichil aut̄ de nobilitate ex parte opationis tetigit. Sed cā quare hec ps in latere dextro et nobiliori fuit po sita & ñ sinistro. fuit rect⁹ aspect⁹ ad epar. q a hec uena imediate ex corde descēdit i epar. Ne ergo in ortu hui⁹ uene esset obliquatio. natura fecit dextrū uētriculū. i. uētriculū sanguis in dex tra pte. & qa ñ potuit natura ponere uētriculū spiritus in dextra pte q̄tum potuit. hoc recōpē sauit subleuando basim uētriculi sinistri. supra basim uētriculi dextri. ut Auic. in lr̄a. Et quātū acquirit nobilitatis uētriculus dexter sup̄ sini strū ex pte differentie loci. secundum dextrū & sinistrū tñ recōpensando acquirat nobilitatis sinistrū supra dextrū ex pte differētie. que est secundum sursum & deorsum. ¶ Ad aliud aūt quod dicitur. ab his qui horum contraria tenēt Dicendū ꝙ pars. i qua ultimo uita reperitur no bilior esse dici pōt S3 cū dr̄. ꝙ i dextro uētriclo est. hoc. Volēdo eoꝝ expimēto sentire. Dicendū ꝙ licet mot⁹ ultio appeat i pte dextra. tñ radica liter uita ē i pte sinistra cordis. ps. n. dextra cū sit subtilioris carnositatis. magis apta ē moueri uita stāte. q̄ ps sinistra qa ē grosse carnositatis. durāte ergo uita & anima in pte sinistra. que ñ apta ad motū. complet & restaurat mot⁹ ex dex tra parte. que ē magis apta moueri. Etiā artha rie ptis dextre ñ mouent̄ nisi uirtute uentriculi sinistri. nō dextri. quia ñ pueniunt inde. ¶ Sed istis ñ placet ista solutio. quoniam ut Aristo. 4° de ptib⁹ animaliū. Fistulator nō ē ppter fistulā s3 fistula ppter fistulatorē. Si ergo natura cor dis ppter uitā & animam. partes ordinauit. in nobiliori parte ordinare debuit organū3. i quo diutius possit remanere. cū aduenit corruptio. ¶ Dicēdū qđ natura ex cōtingentib⁹ semper facit qđ melius ē. 2° đ generatiōe & corruptiōe Meli⁹ aūt ē facere sinistru3 uentriculum cordis grossu3. ad spirituū generatiōe3 & cōseruatiōe3 pro tota uita. q̄ facere cū subtili carnositate. ap tum resolutiōi spiritus. & motui ultio in mora parua. in qua mori contingit. Cum etiā ut dictū sit. possit esse finalis recessus uite a parte sini stra. licet nō tūc in ultimo moueat̄. Stant eni hec simul. nec uidet̄ phibitū. qđ in fine uite stat aīa i sinistro. l3 cessat a motu i dextro. Cū g° dexter uentriculus cessabit a motu. tūc stati & simul a dextro & sinistro cessabit uita. ¶ Ad aliud aūt signū dicendū. qđ sinistra pars cordis culcitra pulmonis nō indiguit. cū sit altior. & habeat q̄i p sua culcitra dextrā cordis partē. ¶ Ad aliud signū qđ sit dicendū patet. cōtra eos qui sentiūt & cōcedūt qđ apostema cordis sinistre ptis. & uulnus citi⁹ interficiūt. uulnere & apostemate dextre partis. ¶ Ad aliđ cū dicit̄. qđ suffocato animali omnis sanguis & spirit⁹ reperiūtur in corde. & in uenis. Dicēdū qđ hora suffocatiōis fit primo calidi inflammatio ex incendio. unde sanguis & spiritus quia subtilis resoluitur & quasi. qđ remanet post mortē. i cōgelationem & aquositatē cōuertit̄. ¶ Vel aliter. qđ cū re fluit sanguis artharialis. & sanguis uenalis ad cor. facilius sanguis & spiritus atharie pōt ue nas ingredi. cū sit subtilis. q̄ sanguis uenalis ar tharias intrare. ¶ Vlterius cōsyderādū. qđ qui dam ex hac lr̄a que dic. qđ ille uie dilatantur in ipso cū dilatat̄ cor. uoluerūt arguere. qđ corde dilatato. arthariē dilatantur. & econtra. sicut i his uiis accidit. quod tamen manifeste falsu3. Illa eni foramina nō sunt facta ad delegādū ali quid a toto corde ad aliud extra cor. s3 sunt uie quibus transitus fit ex destro i sinistrū uētricu lū cordis. de cordis substantia existens oportet g° ꝙ cū expandit̄. qđ ipse omnino expandant̄. & cu3 cōstringit̄. qđ constringant̄. Et sic accidit de poris carnis ꝙ dilatata carne dilatent̄ & densa ta densent̄. ¶ Et uene pulsatiles. ¶ Poōt anthomi a3 quarūdā partiū ortarū in corde. & prio ponit arthariaꝝ. 2°. auricularu3 cordis. ibi. 2ª. & sunt. Prima in duas. prio facit hoc. 2° resumit anatho miā uentriculoꝝ cordis ostendendo modū cōpo sitiōis eoru3. ibi secunda. & quia uenter. ¶ No tandū qđ Auicēa notificat artharias penes duo. Prio penes earū substantiam. quia habent duas tunicas. preter unā. s. preter arthariā uenalē. que nō habet nisi una3 tunicā. Cuius causa non ē illa. qua3 Mondinus imaginat̄. quia ipsa portet & trahat solu3 aerē ad pulmonē. & nō fuerit cōten tiua spirit⁹ & ppterea nō eguit duplici tuica. & ideo uocat̄ artharia uenalis. Na3 sermo hic nō ē uerus. qa etiā cōtinet spiritū & sanguinē ut dcla rauim⁹ fen. xª. primo capitulo. S3 causa est quā assignat ibide3. ut sit molior. & p cōsequens ma gis obediens motui pulmōis. Vide ibi. Dixit au tē. Auic. Conseruatio. q̄tū ad eius q̄titatē. Et fortitudo. q̄tum ad eius qualitatem calidam. Ex hoc pōt accipi qđ falsum dicunt. qui ponūt ꝙ artharia uenalis semp stat apta. et nūq̄ cōstri git̄. quia hic Auic. si bñ ispicit̄. poit ipsam inter artharias pulsatiles. ¶ Secūdo notificat ipsas penes ipsaꝝ ortū. quia or iūt̄ a sinistro uētriclo &c. ¶ Vbi aduertēdū ꝙ Auic. explicās ortum arthariaꝝ. cauit sibi explicare ortū uenaꝝ a uē tre dextro. uolēs mediare iter Gal. & Aristotilē tñ sicut est dare artharia uenalē. sic uenā artha rialē. ut illa que orit̄ a dextro uētriculo. uadēs ad nutriēdū pulmonē que cū deferat sanguinē subtilē. eguit duab⁹ tunicis. defert aūt sanguinē subtilē. qa talē q nutrit pulmonē. Vnde Auic. de cōplexionibus mēbroꝝ dicit ꝙ pulmo nutritur ex sanguine calidissimo subtili admisto multe colere. ¶ Considerādū ulterius ꝙ secundū Aui.

uene que a ſiniſtro oriuntur ſunt pulſatiles.uel
uocat ſic eas. Ex quo patet ſtatim falſam eſſe il
lorū opinionē.qui tenēt.ꝙ dilatato corde.artha
rie cōſtringunt̄. & ecōtra. Hoc enim uerificant
de artharia uenali dicētes ſemp eam dilatatā
remanere.cū autē portet a pulmone aerē. aut a
corde fumuꝫ.Si enim hec artharia eſt pulſatilis
de mēte Auic.oportet qđ hēat dilatationē & cō
ſtrictionē.ſicut alie.ſi aūt ſemꝑ apta remaneret
ñ eſſet pulſatil. ¶ Dixit aūt poſt.qđ qa uētricu
lus dexter cōprehēdit groſſum graue. ſiniſter
ſubtile leue.ſunt ambo latera tēpata.et adlibra
ta cōfirmando uentrē dextrū.& ſolidādo eum.
& ponēdo ſecuꝝ id qđ cōtinet̄ i eo a reſolutōe.
& reſudatōe.& exiccatōe. que ſolēt accidere pp
groſſitiē meatuū. ¶ Notādū ut ſumit̄ a Gal.i
caꝑ l'o de diuerſitate ptiū cordis.ꝙ quia uenter
dexter cōtinet ſanguinē.qui ē grauior ſpiritu.q
cōtinet̄ i ſiniſtro.oportet ꝙ adequetur grauitas
dextri igroſſationi uētris ſiniſtri. Et ex hoc cōfir
mat̄ uēter dexter ne nimis diuidat. Vnde Auic.
dicit. Cum cōfirmatōe uētris fuit g° ex hoc cre
atus uēter.dexter ſubtilis.& rarꝰ.ne nimis pō
deraret.& ut eius cōcauitas eſſet maior.& ñ eēt
minor.de amplitudine ſue cōcauitatis.& rarita
te ſuoꝝ meatuū.cū nō dubitet̄.qđ reſoluat̄ aut
reſudet.& exiccet̄.qđ in eo cōtinet̄. Et ideo dic̄.
Auic.Et ppe qñ ſequuntur reſolutio &c̄. Fuit
autem uēter ſiniſter groſſior et denſior.ut cōtra
ponderaret grauitati dextri lateris. Non ſolum
aūt ex hoc.ſed qa in ipſo cōtinebat̄ res apta eua
porari ut ſpiritus. Ac ēt qa in eo generat̄ ſpūs.
quia fiūt a calido forti acuto.qa quāto ē groſſi
or & denſior.tāto i eo plus cōſeruat̄ de calidita
te acuta. Et ſic appet ꝙ littera que dicit ſtricti
us.poteſt exponi dupliciter.i.denſius.ul'in mio
ri cōcauitate. ¶ Deinde dicit. Et tempatior ſan
guis &c̄. ¶ Dubitat̄ an in dextra pte cordis.ul'
ſiniſtra ſit ſaguis calidior. ¶ Et uidet̄ qđ in ſi
niſtra ex Gal.2° de cōplonibꝰ.3° caꝑ l'o ſic dicen
te. Et hic quidē ſermo ē eoꝝ.que maxime ſenſu
tactus in anathomia cōprehendere poteris cuꝫ
aperieris thoracē pectoris.& intromiſeris digi
tos & tetigeris ſiniſtrū uētriculū cordis.et ſi.đ
ideo.quoniā.inuenis hunc locū calidiorem aliꝭs
nō parū. Et in libro de malicia complexionis di
uerſe.illo capº. Velocius aūt.ubi ponēs.quomō
in ſanguine abundat caliditas. Dic̄ qđ h° maxīe
ē in eo.qui ē in uiſceribus.& maxime in eo. qui
ē in corde.& maxime in eo.qui ē in ſiniſtro uen
triculo. Nam ſi hunc cōmoueris uētriculū.ſic̄
ē narratū in lib°.de meditatiōe anathoīe ſentiēs
ſiue iuenies fortiorē caliditatē. ¶ Amplꝰ pba
tur ratiōe. Calidius qđ ē in corpore.ē ſpiritus
ut Aui.prima primi.de cōplexionibꝰ mēbrorū.
Huius aūt minerā fore uentriculū ſiniſtū eſt
monſtratū. ¶ Oppoſitū uult Ariſto.3° de pti
bus animaliū. ca° de corde.ubi cōcludit ſic pp
qđ maxima.ſ.animaliū tres habēt ſolū uētricu
los.hoꝝ aūt plurimū quidē ſanguinē & calidiſ
ſimū habet dextra. ppter qđ partiū callidior
dextra minimū aūt.& frigidiorē ſiniſtra. Medi
um aūt media mltitud e.& caliditate. Dicēdū
ē.ut ſumitur ex commēto illius affo. Qui creſ
cūt &c̄. Calidū pōt dici maiꝰ alic.aut q̄titatie
ratione ſubiecti aut qualitatiue ex pte intenſiōis
& remiſſionis. Et hec diuiſio pōt accidere aliꝭs
accidētalibꝰ formis Si ergo loquamur đ maiori
uel minori caliditate quātitatiue.dico qđ maior
ē cordis caliditas i pte dextra.quā ſiniſtra. Nā
ibi extenſiue ē maior caliditas.ubi ē plꝰ de ſuo
ſubiecto.ſed hoc ē in parte dextra. Nā ſubiectū
in quo pprie acendit̄ calidū.ē hūidū unctuoſuꝫ
Tale aūt humidū ē humidū ſanguis. de quo ē
plꝰ in parte dextra q̄ ſiniſtra. ¶ Et declaratur
ex alio.ubi ē maior cōcauitas.ibi ē plꝰ đ hūido
ubi mior minꝰ.poſito has cōcauitates fore ple
nas.ſꝫ dexri uētriculi ē maior cōcauitas.ſiniſtri
minor.đ mēte. Ariſto.đ hiſtoriꝭs animaliū prio.
ultio cap°.ubi ſic dicit. Habꝫ aūt cor tres uētricu
los.queadmodum dictum ē.maximū aūt eum
qui eſt in dextro.minimum aūt eum.qui eſt in
ſiniſtro. Et Auic.hic loquēs đ uentriculo ſiſtro
dicebat immo poſitū ē uas ſubtilioris ſtrictius
Si autē loquamur de caliditate maiori.aut mino
ri in gradu intenſiue ſic dico.ꝙ maoir caliditas.ē
in uentriculo ſiniſtro.q̄ i dextro.& ſanguis eius
calidior. Qđ monſtrant̄.naꝫ ſanguis in quē egit
magis caliditas eū ſubtilians cū aāpliori motu.
eſt calidior.ſed ille ſanguis ē partis ſiniſtre Iſte
eni ſanguis in parte dextra recipit coctionē ſuaꝫ.
tranſiens autē per partē mediā magis coctꝰ eſt.
ex caliditate & motu. Similiter autēꝫ in parte.ſi
niſtra.immo intantū.ꝙ tendit ad maturā uapo
ris.& ignis.qui habet caliditatē fundatā in ſub
ſtantia aerea. Apparet g° quomodo uterq ſan
guis calidior dicitur. ¶ Sed i cōtrariū qs diceret.
naꝫ caliditas recepta in re dura acutior uidet̄. q̄
recepta in re aerea. Manifeſtū autē ē ꝙ ſanguis
dextri uētriculi groſſior & terreſtrior ē eo.q ſi
niſtri.erit g° eiꝰ magis acuta caliditas. ¶ Dicen
duꝫ ꝙ ſi eadeꝫ caliditas preciſe eſſet in his.ratio
uerū argueret.ſꝫ qa illi ſanguīi q tranſiuit i ſini
ſtrū uētriculū.ē additꝰ alius gradꝰ caliditatis.
ideo ē acutior.ideo forſan ſi equalis gradꝰ calidi
tatis aduēit ſangūi groſſo.& ſubtli acutior rep
ietur i groſſo q̄ in ſubtili.ſed h° nō eſt hic. Ideo
ex predictis licet cōcludere. qđ i ſiniſtro uētricu
lo mox ad tactū caliditas fortior ſentit̄ q̄ in dex
tro.qa in h° ē acutior caliditas.ſicut i illo maior
extenſiue modo ſenſus tactꝰ đ caliditate imedia
te iudicat formali fortiori magis uel minus. Sed

de q̄titate cū sibi insit ex pte subiecti n̄ iudicat nisi mediare. Calidū enim & frigidū sunt p se. & imediatū obiectū sensus tactus. q̄titas autē & extēsio mediatū magis. ¶ Item illa quātitas aut extēsio est sēsibile cōmune. Qualitas autē itēsa est sensibile ppriū. 2° d' aīa. ¶ Etiā pp aliud nā caliditas existēs i humido subtili uaporoso. facilius imprimit i sensum tactus q̄ existēs i humido sicco grosso. Vnde i ter ianariis citi⁹ ad cutem repsentat caliditas magis. q̄ i sanguineis. et i flegmaticis febrib⁹ ppter caliditatē illam eē magis uaporosā subtilē. Vnde Gal. de febrib⁹ pmo. humida caliditas n̄ paruo aliquo sicca acutiorē hēt uirtutē. humida i re humida uaporosa fundata ut que spiritus. sicca in re grossa. ut que grossi sanguis. ¶ Opposita soluunt. nam Gal. auctoritas itelligit sinistri sanguinē esse calidiorē. qa acutior. ut for i rē dicit Aristo. autē itelligit calidiorē. qa quātitatiue magis calidū dextrū. Vnde & ipse. sanguinē plurimū dicit se referēs ad quātitatē. ¶ Notādū tn̄ q̄ sanguis utriusq̧ ptis cordis. dū stat i corde. se habet ut dictū est. sed cū uterq̧ sanguis exit cor. sanguis ptis dextre seruat caliditas. qa ps dextra ē calidior. cū habeat epar. sed ptis sinistre caliditas remittit ppter splenē. Et iō ps dextra sinistra est calidior. n̄ solū aūt pp hoc ē uerū. et qa licet cor dis ps sinistra multū i sinistris situet. ipsa tn̄ respicit multū dextrā ptē. insufflans caliditatem i ipsam. & p tāto hinc ē pncipiū mot⁹. ¶ Vlterius aūt dubitat. Auic. ponit. & uidet sententia Aristo. 3° de ptib⁹ animaliū. pallegato capitulo q̄ i medio uētre tēpatior sanguis sit. Cui⁹ ē oppositū sanguis enim n̄ dicit tempat⁹ magis ꝑ minus. nisi i relatōe ad corporis sanitatē. et opationē. que dicit tempantia ad iusticiā. Hoc enim est equale. de quo medici i suis iquisitionibus tractāt. ut Auic. pmo canone. ca° de cōplōnibus. ¶ Dicēdū qd duplex est equalitas. Vna ē in relatione ad opationes. & hac tempantia sanguis medii uētriculi n̄ ē temperacior. Cuius ratio ē. nā aut hoc eēt i relatōe ad operatōes proprias cordis. aut ad cōmunes. Non pprias. qa hec est nutritio. nā sanguis nullā hēt tempiem i relatōe ad hanc opationē. nisi i quātū ē aptus pati. uel cōuerti i cor. sed iste sanguis i cor n̄ cōuertitur. sed ille qui ē i dextro uētriculo cordis. ut dictū est supra. Non autem i relatōe ad cōmunes. qa talis operatio n̄ fit cum hoc sanguine. sed cum spiritu qui recipit pfectionem suā i pte sinistra Illa enī operatio est dilatio & cōstrictio. q imediatius fit per spiritū. q̄ p sanguinem. cum spiritus sit delatiuus uirtutum & n̄ sanguis. Est alia temperantia absoluta i sanguine in relatōe ad extrema. & hac temperantia sanguis q est i media parte cordis. ē magis temperatus. nā est

medius omnino iter sanguinē dextri uentriculi & sinistri. Prio quidē ē medi⁹ in substantia nā sanguis dextri uentriculi ē grossior sinistri aut subtilior. quare medius medio modo se habet Secūdo ē medius i qualitate. qa sanguis dextri minoris ē acuitatis. q̄ sinistri. ergo ē inter illos medius. medio mō se habens. ¶ Ex h° aūt solui tur. qd in cōtrariū dicebat. Nō enim uult Auic. hunc sanguinē fore temperatiōe ad iusticiā. s; alio modo. ¶ S; dubitat. q s sanguinū i cōperatione ad operationes sit temperatior dextri. aut sinistri. ¶ Dicēdū qd sic i illis sanguinib⁹ erit temperies. sicut ad. nutricatiōe; . Ordinant aūt sic. qd sanguis dextre partis. quasi ut materialis sinistri aūt ut formalis. sic ergo in eis diuersa erit temperies. ratiōe enī spilit⁹ in hoc sinistro complet. sicut in cerebro. Videmus enī spiritus nō cōpleri in parte anteriori. immo transeuntes mediā in pte posteriori complent. ut Aui. supra sen pria. 2° cap°. ¶ Dixit post. qd sunt ei duo additamēta. ¶ Et hic doc; p anathomiā cognoscere alias partes cordis. addens alia. Et primo facit hoc. 2° ostendit modū nutricatiōis cordis 3° ostēdit ipsius locū 4° determinat de qbusdā moribus & affectiōib⁹. q̄ cordis diuersitatē isequūtur. ibi 2ª & cor nutrit. ibi 3ª. & cor quidē ibi 4ª. & si aliqua animalia. ¶ Notādū qd. A. intelligit p hoc duas aures cordis. que nō dicūt aures. ut eis audiat. s; quia illis similātur ¶ Etiā quia sicut in capite aures ponuntur i latere. sic iste cordi circuniacent. ut Gal. determinat d' iuuamentis membrorū. caplo de iuuamento auricularū cordis. ¶ Dubitatur autē; qa Auic. ponit. qd illa duo corpora sunt rugosa & mollificata. dum cor cōstringitur. & tensa. du; dilatatur. ¶ Hoc autē uidetur cōtra mentē Galieni ibidē Du; cor cōstringit. iste aures recipiunt. sed qn̄ recipiunt. nō sunt mollificate. immo plene tense. ¶ Itē du; cor dilatatur. expellunt ad cor. s; qn̄ expellūt nō sunt tense. imo uacue & mollificate. Horū autē contrariū Auicēna pōit ¶ Dicendū cū Auicenna. q̄ ille aures in cordis dilatatiōe tendunt. & mollificant in cōstrictione. Ratio ē iste enī aures sunt quedā corpora carnosa. & rugosa. que super cordis orificia sunt situata. sicut coopertoriū aliqd super aliquo foramine. Manifestu; autē est. qd existente aliq̄ copertorio sup aliqua re uacua uel cōcaua. oportet qd qn̄ parietes illius rei ampliant. qd etiā coopertoriū amplie & tendat Si autē coopertoriū parietis rei cōstringatur opert; q̄ coopertoriū in seipso adunetur & mollificetur. Sic etiā est d' istis aurib⁹. nā qn̄ cor expandit. oportet qd ipse tendant. & tunc repellunt id qd est in eis ad cor. imo quasi cor non fatigatur in attrahendo. ut Gal. ibidē dicit Si autē; cor cōstringatur ille aures in se cōtrahuntur. &

nihilominus recipiunt.tamen quod recipiũt.nõ est tamen.quod tendat eas.quia ipse de se sunt rugose apte recipere.etiam quia habent plus de spacio.cum non sint distracte per dilatationeȝ Et illud quod ad istas aures uenit.non est multa q̃titas.sȝ mensurata.unde et cũ mensura repellut ad cor.ut Aui.sicut eni cor gradatim recedit a cõstrictione.tendens ad dilatatiõeȝ.sic he aures gradati expellunt ad cor.& sic cũ mensura. Et sic Gal.& Aui.saluaẽ sententia. ¶ Dic postea Et cor quidẽ nutriẽ cũ suis uirtutib⁹ naturalib⁹ attrahens cũ dilatatiõe. ¶ Dubitatur aũt cur Aui.posuit cor i dilatatiõe nutriri. Nõne aliȝ actus ad h° iuuant.ut retentio. & expulsio.& digestio.ut Aui.primo canone.cap° de uirtutib⁹ ministrãtib⁹. ¶ Dicẽdũ hic.qđ sine dubio aliȝ actus nutritie deseruiũt.Aui.aũt magis explica uit de cordis dilatatiõe quia ille ẽ prior actus. ¶ Dubitaẽ z°.quare in corde ẽ propria uirt⁹ nutritiua.& ppria uirtus attractiua.si g° cor dilatatiõe nutriẽ.ergo nutriẽ retentiõe digestio ne & expulsiõe.que sunt post dilatatõeȝ.h° aũt ẽ falsuȝ.quia in nutritiõe substantie cordis non requiriẽ dilatatio.& cõstrictio.sed appropriate operatiões.que fiunt sine his. ¶ Dicẽdum qđ dilatatio & cõstrictõ cordis ñ ordinãẽ imediate in cordis nutricatiõeȝ.sȝ mediate.qa mediante attractiua.retẽtia.digestiã.& expulsiua ppria Tamẽ dico.qđ lȝ nõ imediate.tñ pricipaliter i cordis conseruatiõem & nutritiõeȝ ordinantur Q đ declaraẽ.nã actiões mẽbrorum quantũcũq sint communes.attamen pricipaliter sunt prop ter ppriã utilitatẽ. Vnde Galienus in de motib⁹ liquidis. Vnumquodq membruȝ intendit suo cõmodo & refectioi. Et qđ h° affirmat & esse rit ẽ qđ stomachus nequaq̃ cibaria digerit.ut p h° intẽdat omnia mẽbra anialls reparare. Nec quoq epar cibum alterat hac intentiõe. Simil'r quoq cordis pulsus nõ pcedit ab eo palio mẽ bro.sȝ p sui cõmodo. ¶ Dicit ergo ẽx mẽte Ga lieni.cor pricipaliter nõ dilataẽ.nisi ppter suuȝ cõmodum. Cor di eni inest duplex necessitas .s. necessitas restaurãdi suã substantiam.que resol uitur. Et necessitas euentãdi calidũ suũ.ne ignia tur. Per dilatationẽ autẽ has duas habet cõmo ditates. Prio primã.qa per dilatationeȝ attrahit sanguineȝ.ex quo nutriẽ & ex quo fit spiritus. Secũdo secundã.qa per dilatationẽ attrahit aerẽ qui ipsuȝ euẽtat.& secundũ quosdã q in spiritũ cõuertit.h° autẽ habet uideri fen x[a]. Et ideo. A. has duas cõmoditates tagit in littera dicens qđ cuȝ dilatatione attrahiẽ sanguis ad eius iteriora sicut & aer. Volens g° ostendere.ꝙ dilatatio & motus cordis pricipaliter in suo cõmodo ordina tur.dixit qđ cor nutritur &c̃.licet tamen h° ita sit.tamen secundario hoc est in utilitatẽ omniuȝ

mẽbroruȝ. Dicit postea.qđ cor ẽ positũ i medio pectoris. ¶ Dubitatur.an cor fuisset necessariũ poni i medio pectoris. ¶ Et uidetur qđ non qa ubicũq esset cor.faceret suas operatiões.ut 6° de interiorib⁹ i fine. ¶ Itẽ uidetur qđ debuerit esse superi⁹.quoniã hic uidetur esse locus nobili or.unđ ipsuȝ dam⁹ diis. ¶ In oppositũ ẽ Auic. ¶ Dicenduȝ qđ cor debuit situari in medio.ut Aristotiles in.3°.de partibus animaliũ. Cor eniȝ est principiũ & radix omniuȝ motuu⁹ q i extre mis fiunt.locus autem medius ẽ a quo facilius pertingitur ad extrema.ut ibidẽ Aristo. ¶ Alia ratio est.nã cor ẽ sicut fornax calida.unde stat i corpore ad modũ clibani ignis.ut Auer.z° col liget.ca° de cõpõnibus membrorum officialiuȝ. Locus aũt medi⁹ est.ex quo caliditas ad exterio ra facili⁹ expanditur.et ideo i medio esse debuit Vnde z° colliget. Et fuit locus ei⁹ i medio.quia hic est loc⁹ melior ad hoc.ut sit resumptiu⁹ suis differẽtiis.ut meli⁹ custodiaẽ. Et qa talis ẽ loc⁹ regis.ad hoc ut regnũ suum sit equaliter ppor tionatũ omnib⁹. Alia ratio ẽ nã opatões cerebri & epatis sicut i pncipiis multũ differũt cor aũt cũ eis cõmunicat unđ spirit⁹ cordis ẽ tãq̃ medi⁹ debuit g°.cor esse i medio.ut alia mẽbra separet ¶ Ad aliud aũt qđ i cõtrariũ diciẽ.ꝙ cor potu it suã facere opatiõẽ absq hoc. Dicendũ ꝙ ue rum ẽ ppriã.ñ cõmunẽ. ¶ Vel aliter magis ad Gal'.menteȝ.quod ẽ cõtra eos.q actionũ pncipia ponebãt põnes mẽbrorum.& ñ pprias cõplones & naturas. Vult ergo dicere Gal'.ꝙ pncipaliter p se cordis opatio a sua uirtute pcedit.quoad iuuatiue autem magis a põne. ¶ Ad aliã dicen dũ ꝙ in uniuerso simpliciter nobili⁹ est sursuȝ. q̃ deorsum.in aliquo tñ ñ ẽ icõueniẽs.ꝙ medi⁹ locus melior & nobilior sit. Vnde dicebat Auic. hũc locũ tempatiorẽ.s.ad hoc opus. ¶ Dicit po stea ꝙ declinat parum ad sinistrũ. Et posuit in hoc tres cãs. Prima causa est.ut cedat locũ epati.qđ est mẽbrũ nobile. Secũda cã est.ut tẽpet frigidi tatẽ sinistre ptis. Tercia cã ẽ.ut ñ cõprimat ue nam ascendẽtẽ. ¶ Notandũ tñ ꝙ si cor decliãt ad ptẽ sinistrã hoc est uerũ i hominib⁹. In aliis aũt aialibus magis i medio poniẽ.ut Aristo.pre allegato cap'o. Causa in hoc ẽ.quia homo habȝ ptẽ sinistrã magis friam q̃ alia animalia. Vnde ibi Ar.maxime aũt aliorum animaliũ homo hẽt frigidissimã sinistrã.ut ergo cõtẽperetur. debuit magis i eo declinare ad sinistrã respectie.qa hẽt splenẽ ualde magnũ.ut oẽs cõsentiunt. ¶ Nota ẽt qđ cor magis anteri⁹ q̃ posteri⁹ collocaẽ.ne anteriora remaneat frigida. ¶ Posteriora autẽ de se sunt magis calida uñ in eis calidũ saluaẽ magis.ut Aristo.de ptib⁹ z°. ¶ Dixit post. Et si aliqua animalia hñt cor magnum &c̃. Et hec ps hẽt tres. ¶ Ostendit enim prio mores &c̃.

2° cōperat mēbra ad alia in tollerātia passionis. 3° quoddā dictū supius declarat. ibi 2ª. & cor q dē ñ tollerat. ibi 3ª. & qñq inuenit. ¶ Dicit p° φ si aliqua animalia sunt magni cordis. & cum hoc sunt timida cā in hnc ē paucitas calidi. et spiritus. ut ceruo & lepori accidit. Animalib⁹ aūt que hñt cor paruū. & sunt audacia. accidit hoc quia habēt multū calidū & spiritū. ut cani & accipitri accidit. ¶ Considerādū φ timor & audacia leticia & tristicia sunt passiones cōsequētes dispositiones spiritus uitalis cordis. ut sumitur ab Auic in de uiribus cordis. tractatu p°. capl'is plurimis. Dico aūt passiones uel dispōes. quia ñ potētiam spirit⁹ eni ex potētia ē indifferens ad has passiones. sed φ magis ad tristitiā dispo nātur. q̃ ad audatiam. hoc inest ex dispositione. differt autem dispositio & potētia. oportet g° has passiones sequi cordis dispositiōes. Cor g° magnuz cū pauco spiritu est dispositū ad timorem. qa aduenīēte terribili. circūtrahit spiritus & cor infrigidat multū. Si aūt spiritus sit multus. & calor & cor paruū. tūc cor semper ē in multa caliditate. Simile eni ē de calido existente in paruo corde. & magno. sicut de igne. q accēdit in seruaculo. ul' domo magna. & parua. equalis enim existente. nō similiter calefacit. Aristo. in đ partib⁹ animaliū. 2°. Sic & calidū in magno & paruo corde nō calefacit eq̄liter. oportz ergo qđ aduenīēte re terribili. magis animal terreat magni. q̃ parui cordis. ¶ Sciēdū tamē qđ iste passiones lz recipiant passiue in spiritu uitali. tamē earū principia & motores. sunt species recepte i uirtute animali a cerebro. ut Aui. primo canone fen pria. de uirtute animali in fine. ¶ Sciēdum ēt qđ lz aliqua aialia magni cordis sint timida tamē in audacib⁹ q̃to cor ē maius. tāto audaciora sunt. ¶ Dicit post. qđ cor nō tollerat nocumēta doloruz que sequunt apostemata. Et de hoc queret. ¶ Dicit post. qđ quādoq inuenit &c. ¶ Notādū qđ ut dictū ē. oportet qđ in motu sit aliqđ fixū istud aūt ē os. Hoc aūt os tendit ad naturā carthilaginis. ne sua duricie ledat cor tñ i principio generatiōis h° os magis ē carthilaginosum. & in pcessu idurat. & fit magis ossuosum. Et causa ē qa in pricipio cor ē molle. i pcessu aūt indurat & fit magis ossuosum illud. qđ primo erat carthilaginosuz. Non differt aūt ab osso carthilago. nisi 2m magis & min⁹. ut Aristotiles. 3° de historijs. Dixit aūt quādoq. quia raro reperitur. & nō in omnibus animalibus. ut Aristo. 3° đ partib⁹. & 2° đ historijs ¶ Dic p⁹ qđ illđ qđ plus reperit ē in elephāte. Causa est quia hoc animal ē magni cordis. & multum comedit. & ēt diu uiuit. ut quidā dicāt eos uiuere circa ducentos annos. ut Ar. de historijs. 7°. ¶ Dicit post. qđ reperit cor simii habens duo

capita Per caput cordis potestis intelligere aut cuspidē. & hcc nō esset magnū dubiuz. aut radicez. & hoc haberet dubitationē. Vtrū cor possit habere duo capita. qa quatuor uel sex uentriculos existēte uno epate. & h° nō potest fieri. si tñ esset qd mōstruosū. magnū erit. sicut raro apparēt. magna mōstra. Posito aūt qđ possit fieri qa mōstra fieri pñt. qa multa mēbra simul nascūt ut Aristo. de generatiōe animaliū. 4°. ca° de mōstris & hermafroditis tamen dubiū esset. utrū ēēt unūa imal. ul' duo. qa de mēte Aristo. ibidez qđ unuz habet cor unū animal est qđ autē duo. sunt plura. aut cognoscunt ppter fetus cōiūctionē. Dixit post. φ ex uirtute uite cordis ē. Causa huius est. qa cor ptio uiuit. & ultio morit. ut 3° de partib⁹. g° ultio ab eo motus & uita discedit. ¶ Dixit qđ errauit. qui estimauit cor esse lacertū. est tamen ei simile ¶ Probat qđ nō sit lacertus. quia motus eius. n. est uoluntarius. lacertus enim motus uoluntarii est instrumentū. ut đ iteriorib⁹. primo caplo. & psuponit h° Auic. ex pria fen primi. capitulo & de uirtute motiua ¶ Cordis motū esse uoluntarium sufficienti diuisione monstratur. quia aut uoluntarius. aut naturalis. aut uiolentus. Non uiolentus. quia tunc esset preter naturā. nā opponit ei. qđ ē secundū naturā. ut 2° de generatōe & corruptōe. Nec eē uidet natural'. primo qa oīs motus naturalis ē cōtinuus. ut 5° de accidēti & morbo. sed motus cordis ñ ē cōtinuus. quia qetib⁹ intercisus. cum necessario iter cōtrarios motus quies sit media. ut Auic. fen. 2ª. primo caplo. ¶ Item si esset naturalis fieret a naturali uirtute. aut ergo a nutritiua. aut alijs. a nulla aūt ista℞ fit. cū iste sunt i plantis. i qbus cordis mot⁹. aut pportionale ei nō est. ¶ Item pbat φ ñ fit a naturali uirtute qa motus nobilior oportet φ a nobiliori cā fiat. motus aūt cordis nobilior est. qa assimilat motui circulari. In motu aūt dilatationis. & cōstrictionis oportet manere aliqd. sicut in circulo. & hic icipere motū ut 3° đ aīa Aristo. et cōmētator ¶ Item arguit ex ratione quadā. que sumitur ex Aristo. auctoritate. 7° sue metaphisice. ubi uolēs pbare illū motū ñ esse naturalē. fūdabat se sup hoc. Naturalis res que p naturā mouet ad aliquā dispōem mouetur propter aliquam dispositionem non naturalē. aut que sibi deficiēdēs ad illā. sicut aqua naturaliter a caliditate ad frigiditatē mouet. & lapis a sursuz deorsuz & infirmus ad sanitatē đ egritudie. & sic i alijs pdictis. cū aūt hec res in illā dispositōez puenerit. quiescit. Si ergo cor se dillatādo naturaliter moueat. hoc fuit pter fugā a cōstrictōe. sz fuga ab aliquo naturalis. ñ pōt esse causa reddit⁹ naturalis ad illud. sicut quia aqua naturali fuga fuit a calido ad frigidū ē ipossibile φ natura

liter p illā fugā ad calidū moueat̃. Pone ergo ꝙ cor fugiens a cōstrictione moueat ad dilataцōe; n̄ est ergo possibile. ꝙ naturaliter. redeat ad cō strictionē. sed ibi quiescit. Amplius ois natural motus differētie distincte sunt sursum et deor sum. & loca media. nulla aūt harū differētiaꝝ motu cor mouetur. seu moueri dicitur. ¶ In co trariū ē Auic. qui dicit cordis motū nō ēe uolū tariū. Cum ergo nō sit uiolēt. relīat ꝙ sit na turalis. ¶ Imponit̃ Aristotili supficialiter in de morte & uita ebulitionē cordis ex nutrimen to aduenīēte esse causam dilatationis cordis. & cōstrictionē fieri ex aduētu frigidi aeris ūde in flāmatio cessat. Et hec opinio fuit etiā imposita sibi antiq a Dauid philosopho iз disficiōe sue phie ut dicit Aristo. auctoritate. mot cordis nō fit a natura. nec. ab anima. sed ex accidenti. san guis eiз qui ē i corde. calore suo cōtinue spiritū resoluit. Hūc autē spiritū dixit Aristo. maiorē locū. occupare q̄ pri. & ppter hāc cām accidit cor dilatari. & postmodū sui grauitate cōstrigi Hec aūt opinio que Aristo. n̄ fuit. ē falsa. qm cū hec ebulitio cōis sit cordi. & arthariis. simul cor de dilatato. dilataret̃ artharie. & illo cōstricto. cōstrigūt̃. qd̄ n̄ ē ueꝝ. ¶ Adhuc tūc i corde uil li frustra fuissent. Videm n. ꝙ pulmo qa pnci piū mot n̄ hз. sз motū pectoris seqt̃. iō uillis ca ruit. Cuius oppositū forsan Auer. teneret 2° sui colliget. ca°. de iuuamentis membrorum anheli tus. ¶ Est alia opinio. que est antiq expositoris sui. tractatu de motu cordis. ubi dicit. loquēs d̄ motu cordis. nec opportз. qd̄ causent̃ ex appre hensiōe appetitus. q̄uis capient̃ a sēsitia anima p operatiōeз suam. sз inq̄tuз forma & natura talis corporis. ¶ Et cōfirmat̃ hec opinio Auer. 2° colliget. capto d̄ iuuamētis membrorū mot uoluntarii. ut dic. Virtus pria regitiua i huius modi motu. s. locali uolūtario. & illā qd̄ mensu rat quātitate caloris. de necessitate est in corde. Et Galienus & omnes medici fatent̃. qd̄ uirtus uolūtaria ē in corde. Et dicit qd̄ declaratum est qd̄ motus uniuscuiusq corporis fit per motum uoluntariū infixū in mēbro cōmuni. qd̄ cōmuni cat toti sз in corpore nō est membrum qd̄ toti corpori cōmunicet. nisi cor. ergo uirtus uolunta ria cōmunis ē in corde. hoc ē in musculo. qui ē i corde. & qd̄ uirtutes pticulares sunt i musculo particulari. ¶ Et declarat̃ ratione sua sumpta 3° de anima. nā in omni multitudine motuum oportet ad unū principiū deuenire. cū g° mot in corpore sunt multi dilatatiui. & cōstrictiui. erit dare unum principiū. hoc aūt erit motus dilatatiōis & cōstrictionis cordis. sз cū isti mo tus sint in uno animali. debent in hoc cōuenire. qd̄ unus sit primus. & alter sit posteri ul' secū dus. ¶ Sed istam pōnem credo nō ē uerā. nā ille motus nō fit ab anima sensitiua. qui fit absq ap prehensiōe. sed mot cordis ē huiusmodi. ¶ Itē mot cordis ē actio. sed uirtus sensitiua passio ē. cum sensus sit pati. si ergo uirtuti sensitie cō iung̃it actio. nō ē nisi inq̄tū estimatiōi & dlibe ratiōi. cōiungit̃. ibi aūt nulla est deliberatio. ut ē notum. Nec ualet qd̄ dicitur. qd̄ nō procedit ab anima sensitiua. ut sensitiua est. sз ut forma Nam manifestū ē. qd̄ in motu pulsus oportet dare aliquid. qd̄ sit mouens. aut forma mouen di. h° aūt ē sensitiua anima. aut erit. principium huius motus mediante sensitiua potentia. aut mediante uegetatiua. cum anima mediantibus potentiis sit principiū actionis immo plus secun dum eum differunt potētia ab anima. Nō pōt autē esse principium motus huius p potentiaз uegetatiuā. ut cōcedunt. nec per potentiā sensiti uā. quia huiusmodi est apprehēdere. ¶ Sз tu dices. ego dicā qd̄ a principio generatiōis appre hensio facta per sensitiuā uirtutē fuit firme dli berationis. qd̄ motus cordis semper fieret. cum semper isit necessitas. & pro tanto uidet̃ esse na turalis nō subiacens nostre uoluntati. sicut mul tos actus uoluntarie facim non permeditantes. ¶ Dico qd̄ istud nō ualet. cuз iudiciuз sensitiue uirtutis erret aliquando. ut i multis poterit tūc errare imouere cor. qd̄ est falsuз. ¶ Nec ualet qd̄ dicit̃. qd̄ fiunt multi uoluntarii mot absq premeditatiōe. nā illos mot pcedit dispositio. qd̄ nō cōtingit de corde. cū nunq̄ fuerit uolunta rie motū. ¶ Ad rationes cū dicit̃. In motibus o portet dare unū principiū. uerū est immobile. & hoc est cerebrū. Vnde cor licet sit principiū uolū tarii motus. nō est. qa ipsuз uoluntarie. moueat̃. sed quia in eo sit deliberatio iudicii q°. fit prece ptum musculis. que moueantur secundū iudicii uel consilii deliberationem. Non enim sequitur. omnes motus uoluntarii reducuntur i motū cor dis. ergo motus cordis ē uoluntari. sed sequit̃. ergo fit deliberatio & cōsiliuз. qb fiūt isti mo tus. Et hoc uoluit Auic. intelligere. ꝙ i corde est uirtus uolūtaria. s. pcipiēs. & i muscul corporis ē uirtus obediēs. q̄ fit mot. Dico ergo hos mo tus, fieri ab anima p°. uel ei uirtute. Nam illius mot pncipiū ē aīa. qui diuersificat̃ secundum diuersaз dispositionē uirtutis fortis uel debilis sed pulsus ē huiusmodi. ut i erisib patet. ¶ Itē rōne Theme. Ille mot est ab aia q diuersificat̃ secundū diuersas aīe affectiones. sз mot cordis est huiusmodi. qa diuersificat̃ secundū gaudiuз & letitiā. ¶ Item talis mot secundū aliū mo dū ē cā diuersaꝝ affectionū aīe. ut gaudii et tri stitie. ¶ Adhuc ille mot fit ab aīa. q ē ordinat in aīe salutē & custodiā. sed mot cordis ē hui modi ut Aristo. in de mote & uita. ¶ Ad intelli gēdū tñ q̄uo ē naturalis. & q̄uo ē uoluntarius.

ē sciendū ꝙ motus pōt tripliciter uariari. Nam quidā ē simpliciter naturalis. quidā simpliciter uoluntari⁹ quidā medi⁹ īter hos. Est aūt mot⁹ simpliciter uolūtari⁹ q fit ad omnē differētiā. positionis cū deliberatōe & cōsilio. Dicem⁹ g° ꝙ mot⁹ cordis nullū hoꝝ est. ut patet. Dico etiā ꝙ sunt mot⁹ qdā medij. & ex eis qdā sunt. qui multū cōueniūt cū motib⁹ uolūtarijs dictis uoluntarij de ītētione zª. ut mot⁹ palpebrarum & dyafragmatis. Sic aūt uocāt a Gal. i de motib⁹ liquidis. Vocanē aūt sic. qa n̄ simpl'r uoluntarij sunt. cū nolētib⁹ nobis fiant. Nec simpliciter naturales. cū ēt secundū nostrā possint diuersificari uolūtatē. Quidam enim usq ad suffocatōez anhelitū cōtinēt. ut Gal. i libro đ utilitate anhelitus. Sunt quidā alij mot⁹ naturales dicti nō simpliciter. sed qa sine apprehēsione sensuum. uel sine deliberatōe fiunt. sicut mot⁹ naturales uirtutis matricis stomachi & intestinoꝝ. & similiū. Et istoꝝ motuū quidā sunt. i qb⁹ mouēs & motū p se mouenē. sicut in motu stomachi. Quidā sunt in qb⁹ solū mobile uł obiectū mouetur sicut mot⁹ nutrimēti ad mēbrū. Mot⁹. aūt cordis n̄ pōt esse uolūtari⁹ de intentione secūda Restat ergo dicere. si pōt dici mot⁹ naturalis n̄ simpliciter. Sed accipiēdo motū naturalē z° mō Dico ergo. ꝙ medici qn̄ loquunē de naturali uirtute. & suo motu. intelligūt de motu naturali. z° mō dicto. qui fit a naturali uirtute attractiua retētiua. digestiua. & expulsiua. siue isti mot⁹ sint cōmunes obiecto & mobili. siue sint motus solū obiecti ¶ Hoc ergo pmisso dico. ꝙ motus cordis est naturalis fact⁹ a naturali uirtute aīe. quā medici naturalē uocāt. ¶ Quod prīo declarāē auctoritate Gal. 7° de iuuamētis mēbrorū i fine. ubi dicit ꝙ cor n̄ eguit neruis. qa mot⁹ ei⁹ ē natural. Et hoc uī sentire Auic. p° can. fen. zª. ca° p̄ cāis specieꝝ pulsus. ubi dicit. ꝙ cāe continētiue pulsus sunt tres. Virt⁹ uitalis. q ē i cord mouēs pulsū. Et tu iā sciuisti eā. i ca° đ uirtutib⁹ naturalib⁹. sz ex ca° de uirtutib⁹ naturalib⁹ ē uirtus natural. g° uirtus mouēs pulsuz ē uirtus natural & pcōsequēs motus uolūtari⁹ n̄ ē. sz naturalis. Itē rōe ostēdiē. Ille motus ē naturalis. qui in naturales uirtutes ordinatur. sed motus cordis ē talis ē enīz imediate propter nutricatiōem. Vnde & Aui. dicebat. & cor nutritur cū suis uirtutib⁹ naturalib⁹. cum dilatatiōe &c. Hoc ē t uidet sentire Auer. z° colliget. ca° đ complexiōe membroꝝ officialiū ubi loquens de uirtute uitalli pulsatiua dic. sed uirtus uitalis ē de necessitate cibatiua uirtus. & diuisiua. & princeps. qa ipsa dat calorē alijs membris & ē sicut seruiens uirtuti cibatiue principali. ¶ Et post subdit. & ē uirtus anime nutritiue. sicut alie uirtutes quinq. s. attractiua retentiua digestiua & expulsiue. & discretiua. & hoc idē sic monstraē. Ille mot⁹ ē naturalis fact⁹ a uirtute naturali. qui fit p organa naturalia. & naturali modo. sed mot⁹ cordis ē talis. primo quidē fit per organa naturalia. quia p uillos longitudinales. latitudinales & trāsuersales. ut supra Aui. Isti aūt uilli sunt instrumēta naturaliū operationuz. Q đ monstraē ex mēte Galieni. 7° đ cōplexionibus. cap°. 3°. ubi uolens ostendere motum uilli. qui ē in corde dicebat. ē in corde uill⁹. quo cōtinetur caro sua. nisi quia Galienus uult. qđ uillus qui ē in corde. nō ē ex genere uilli. qui ē i lacerto. Villus enim qui ē in lacerto. nō ē nisi ps nerui. & ligamentoꝝ Sed uillus qui ē in corde ē ei pprius queadmodū uill⁹ qui est in corpore arthariarū. ē ei pprius. & uill⁹ corporis uenaꝝ est ei ppri⁹ & uillus corporis intestinoꝝ intestinis & uillus stomachi stomacho. & uill⁹ matricis matrici. Ecce ergo qđ Galienus uł. qđ uill⁹ quo fit attractio. & expulsio cordis. uocaē uill⁹ apropriat⁹ uirtutib⁹ naturalib⁹ pprijs. nō uirtutib⁹ motiuis apprehensiuis. Dico ēt qđ iste mot⁹ fit naturali mō. qa sine apprehēsiōe sensitiua. Motus eni nostri corporis naturales absq sensitiua apprehensiōe fiūt. ut motus expulsiōis cibi a stomacho. & motus nutrimēti ad mēbra Similiter autē fit cordis motus unde quasi ex emplū dicendo. omnes quasi cōcedunt motū. q° matrix dillataē. ut attrahat semen. & motū quo stomachus i parte sui post meri moueē. & dilataē. ut attrahat cibū esse mot⁹ naturales Non fiunt aūt isti motus eo tempore. quo fiūt. nisi per naturalē iclinationē uirtutis eorū ad suos act⁹. & ideo matrix attrahit. qa tali tempore presente existente obiecto ex naturali inclinatiōe ad illud moueē. Similiter etiaz cū stomachus trahit aut expellit cibuz. ut Auer. z°. colliget caplo de iuuamento mēbroꝝ officialiū. Cū g° uidem⁹ aliquā do hos motus fieri ex naturali inclinatiōe. possibele est dicere. qđ si aliqđ mēbroꝝ semp habet id ad qđ tanq̄ ad fīnē naturaliter inclinaē & habet istrumenta motus. qđ semper stante pportione ad suos fines mouebiē. Eadē g° ratione qua matrix modo attrahit. eadē ratiōe semp moueē. existente abiecto presente. & tēpore inclinatiōis. Oportz eni scire naturā. que unicuiq organoꝝ. nō solū uirtutē iposuit. sed tēpus operatiōis. uł quietis. & motū pcurauit. Cū g° cor semper habeat duo ad que naturaliter iclinetur. s. necessitatē infrigidatiōis. & necessitatē eductiōnis fumi. ergo semper illos procurabit motus. naturaliter se dilatādo. & cōstrigēdo. & fuit hoc meli⁹. q̄ si cor uolūtarie uel sensitiua apprehēsione ad illos mot⁹ inclinareē. nā in q̄libet dilatatione & constrictione oportet renouare appetitū sensitiuū. & in hoc esset continua passio. ¶ Ad aliam in cō

tariū ſequitur cuʒ dicitur.qđ omnis motus natu
ralis ē cōtinu⁹.uerū ē unus cū tamen duo cōtra
ria coniunguntur.oportet quietē eſſe mediaʒ nihil
ominus tamen uſq ad finē uite durat.Ad ſecun
dā cū dicitur.nō fieri a nutritiua.que eſt i plātis.
Dico qđ in plantis nō eſt cū tanto calido.& ideo
plāta nō eguit aliquo mēbro.uel parte.que mo
ueatur.ut fiat euentatio.ſed ſufficit refrigeriuʒ
p alimentū.ut đ morte & uita.Ad tertia.mot⁹
nobilior fit a nobiliori uirtute.ueruʒ eſt.& ideo
fit a uirtute anime que nobilior ē.qđ forma ele
mentaris.& iō qa aīa oīa elementa cōtinet.ut ſe
cundo de aīa.motus cordis fiat in potētia cōti
nens omnes motus.ut eſt motus circularis.cius
eni mot⁹ motui circulari eſt ſimilis.ut Ariſto.3°.
de anima.¶ Ad aliud dicendū qđ Auic.loqtur
de motu pure naturali.ſicut eſt motus aque ca
liđ ad frigiditatē.iſte autē eſt factus ab anima.
Vnde ſecudū diuerſos appetit⁹ naturales.oppor
tet qđ diuerſificentur.cū eni cor eſt cōſtrictuʒ.natu
ralis eius appetit⁹ eſt dilatari.ut frigidū aereʒ
trahat.dū autē eſt dilatatū.fit i eo naturalis ap
petitus.ut ſtati aggregetur.& i pellat.& tūc ad
cōſtrictionē mouetur.ſicut matrix preſente ſemi
ne dilatatur ut colligat cōplexio feu cōſtringitur.
ut expellat.Neq hoc uř differre ab illo.niſi qa
matricis motus iteraſus eſt pter fineʒ.Cordis
aut motus cōtinuus.ē.nō quieſcens.niſi ut mo
tus cōtrarios mediet &c̄.

Quandoq.¶ Superi⁹ Aui.per ana
thomiam docuit cognoſcere cordis
ſubſtantiā.partes ipſius.ipſius an
nexa orta.& operatiōes.¶ Hic đter
minat de diſpoſitiōib⁹ ſuis.& curatiōe.Et prio
in communi magis determinat de paſſionibus
cordis.ut ď diſpoſitiōibus cordis.ſignis cauſis.&
curatiōe.2° in ſpeciali magis determiat de qbuſ
dam paſſionibus preter naturā ibi 2ª. tremor.
Pria in duas.qa prio determiat đ diſpoſitiōib⁹
cordis.2° de canonib⁹ & ipſis egritudinib⁹ cor
dis.ibi 2ª.nos quidē fecimus.Prima in tres.qa
prio determinat de diſpoſitiōib⁹ cordis.& cāis
earū.2° determinat de ſignis.qbus cordis diſpo
ſitiōes noſcuntur.3° de cauſis remotis magis.ibi
2ª.modi ex quib⁹.ibi 3ª.cauſaꝝ in corde iprimē
tium &c̄.Pria in duas.primo preſupponendo
hāc diuiſiōeʒ qđ egritudinū cordis quedā ex ſe
ſunt inherentes.quedā per comunitatē.¶ Prio
oſtendit que egritudines per ſe cordi inſunt.2°
per comunitatē.ibi 2ª.& quandoq accidunt
egritudines Pria in duas.prio oſtēdit diuerſas
diſpōnes cordis euenientes.2° illas comperat.ibi
2ª.tūq cōfirmatur.Pria in tres.qa prio aut egri
tudines cordis fiūt in natura cōſimili.aut offici
ali.ut apoſtemata.aut cōmuni.ut ſolutio conti

nuitatis.Et 2ᵐ hoc tria facit.ibi 2ª.& quādoq
accidūt.ibi 3ª.& ſolutio.¶ Notandū.primo qđ
hic dubitari contingit pter qđ de cōſeruatiōe
ſanitatis cordis Auic.ň fecit capl'm.cū de alijs q
bu dā fecerit.¶ Dicēdū ꝙ fuit.aut qa excuſait
eū ab hoc liber de cordialib⁹.aut liber đ cōſerē
tib⁹ & nocentib⁹ ſi ſu⁹ ē.aut hoc fuit.qa deter
minatū ē ſupra.primo can.fen.3ª.qūo toti⁹ cor
poris ſanitas cōſeruatur p cibū et potū.& aeris re
ctificatiōnē.Cor aūt primū ſanitatis ē ſubiectū
¶ Sed tu dices.ſic ēt de nullo mēbro in hoc 3°
capl'm de cōſeruatione ſanitatis debuit facere.
¶ Dicendū ꝙ alia mēbra in eorū cōſeruatiōne
forſan eguerūt aliquib⁹ que ad cōſeruatiōnē
ſanitatis ſimpliciter ň requiruntur.ut radix titimal
li i ablutiōe dentiū.nihil aūt ē.ꝙ faciat ad cordis
cōſeruatiōnē nocēs corpori.¶ Secūdo notādū.
Auic.dicit i pprietate.Hoc aūt dixit.aut ad dif
ferentiā egritudinū.que ex cōmunitate accidūt.
aut dixit.ꝙ licet quedā mēbra poſſint impediri
in opatiōnib⁹ abſq hoc ꝙ eoꝝ natura ď ppetas
ledatur.ſicut mēbrū ň ſentiēs ex nerui opilatiōne.
Cor aūt ſic ledi ň pōt.quin ſua patiatur natura.ď
pprietas.i.natura cōſimil' uel officialis. Hoc ň
ē uerū ex natura rei.qa pōt opilatio fieri iter cor
& mēbrū quo recipit. Dixit aūt pprietas.quia
meli⁹ dicitur.ppetas.q̄ natura.qa natura ē pnci
piū mot⁹ & qetis.& dicitur de materia & forma
& cōpoſito .nulla aūt pprietas dicitur đ materia
qa materia de ſe aliqđ cōe dicitur.ň q̄tū aut q̄le.
aut aliquā differētiā.ut prio de generatiōe. Et
iō omnis pprietas ē natura.ſed ň econtra.Vnde
dicitur ab Auic.ꝙ differūt ſicut pprū a cōmuni
i de uirib⁹ cordis.¶ Sciendū aūt i corde pňt fie
ri omnes ſpēs egritudinū.ſ.ſimľ.ut i apoſtema
te.& diuiſim.Et ē ratio.qa ſi p omnē naturaʒ
cor opatiōnē facit.ergo i omni natura cor pōt le
di.cui⁹ enim tempies ē ſanitas.eius intēperies
eſt morb⁹.¶ Sciendū ꝙ mala cōpl'o materiaľ
in corde fit ex materia cōtēta in uenis.aut i ſpa
tio qđ ē itra cor & pāniculū.& ēt intelligitur.aut
in poroſitatib⁹ mēbri.Nō aūt expreſſit h°.A.
qa dū materia ad pores fluit.maxie ē cā apoſte
matis.Vň đ apoſtemate mētiōeʒ facit fra.¶ Vlte
rius ſciēdū đ itētiōe quorūdā fore.qđ naturali
ter i caſſula cordis ſit qdā aquoſitas.ibi poſita
ad humectandū cor ne ex nimio motu exiccetur.
Iſta aūt aquoſitas.aut exiccatur.& fit tabes.&
maraſmus.aut augmentatur.& fit cā tremoris.ď
inſtigatiōis cordis.aut plus augmentatur.& fit
cauſa ſuffocatiōis.¶ Eſt ſciendū qđ ſic adeps
que eſt i corde.nō ē niſi pter finē.ut uideatur
ex h° habere aliā naturā ab aliis.Sic & hec aq°
ſitas cū ſit pter finē.ň urit.ſicut illa que uadit
ad ueſicaʒ.¶ Et quandoq accidit.¶ Hic dicit
qđ accidunt ei apoſtemata.& opilationes.& eſt

notū. & qđ accidunt ei egritudines situs. ¶ Sȝ dubitatˀ. cū alij sint morbi in natura cōpositio nali. ut morbꝰ supficiei. & receptaculorū. q pñt cordi preter naturā cōtingere. cur ñ loqtur de eis Auic. ¶ Dicendum pmo φ de mēte Auic. ē loqui de eis. de quibꝰ p medici actū subuenitur Figura autem cordis si peccet. ñ succurritˀ. Aut forsan quasdā harum passionum dedit intelligi tanq̄ cōsequentes. Naȝ superficiei asperitas ad cōplexionalē sequitˀ morbū. De receptaculorū uero curatione īfra dicetˀ. ¶ Q ueereret postea aliqs pp illud qđ dicit Auic. qđ accidit ei de co artatione &c. quō coartatio cordis ī humidita te est egritudo ī situ. ¶ Dicēdū φ ut sumitˀ ex Auer. 3° đ aīa. In omni quidā motu dilatationis & cōstrictionis. oportet imaginari duos terminos. unū extrīsecū a pte gibbosa ad quē finitˀ dilata tio. & a quo icipit. Aliū intrinsecuȝ ī pte cōcaua ad quē finitˀ cōstrictio. & a quo incipit dilatatō sicut ī circulo est pūctus. circa quē fit motus. si ergo ita est. cor naturaliter quiescit in pūcto ad quē dilatatˀ. & ī puncto ad quē cōstrigitˀ. et ad utrunq̄ naturaliter mouetˀ. ut supra si g° hūi ditas crescat. ita qđ nō premittat cor moueri. uel dilatari ad situm suū. tūc ē morbꝰ in situ a socie tate. sicut si aliquid impediret cor. ut nō posset cōstringi. ¶ Sȝ tu dices. ergo cū manus natura liter nō pōt moueri quo uult. esset morbꝰ ī situ ¶ Dicēdū cōcedendo. Vel qđ motus manuū nō ē naturalis. sȝ uolūtarius. ubi aūt uoluntas est ibi nō contingit morbus in situ. ¶ Sciendū qđ Aui. solutiōeȝ cōtinui uocat singularis solutio nem. quia singularitas notat mihi unitatē. licet tamen unitas indiuisibiliter sit ex forma. unitas tamē diuisibilis ē in cōtinuo. ¶ Cumq̄ confir matˀ malicia &c. ¶ Hic cōperat. & primo com perat egritudines factas ī natura cōsimili. 2° fa ctas in officiali. 3° factas ī natura cōmuni. ibi 2ª & apostema. ibi ī 3ª. & cū illic. ¶ Dic prio qđ cū cōfirmatˀ malicia complexionis. nō curatur. Sed contra. ethica ē mala complexio cōfirmata ī cor de cū sit facta. & tamen curatˀ in aliqua specie saltem. ¶ Dicēdū qđ aliqs morbꝰ pōt dici cō firmatus quattuor modis. Vno modo ex pte tē poris morbi. ut ē status &c. sicut apostema ē cō firmatū. quādo tota fluxit materia. aut collecti onem fecit. sicut h° mō apostema cerebri cōfir matū dicitur a Mesue. sic ēt isto modo morbi materiales dicūtur cōfirmati. cum sunt ī statu. Secundo modo dicitˀ morbus confirmatꝰ ex pte dependentie ex sua causa. sicut h° modo morbꝰ qui remanet. sua causa recedente dicitˀ cōfirma tꝰ. Tertio modo dicitˀ morbus confirmatꝰ ex pte modi inherendi ad subiectuȝ sicut hoc mō mala complexio equalis est cōfirmata. & diuersa non cōfirmata. Q uarto modo ex pte malicie. ut illa

cōplexio dicatˀ cōfirmata. que est cū ultima ma licia in lesione operationū. Q ue autē non. nō est cōfirmata. Dico ergo qđ mala cōplexio in corde cōfirmata primo modo. nō est incurabilis de ne cessitate. Nā aliqua mala cōplexio in corde pōt esse cōfirmata. quia sit in statu. ut febris aliqua putrida. & tamen nō est mortalis. nec. 2° modo naȝ aliqua mala cōplexio leuis diuersa pōt dici cōfirmata. Nec. 3° modo mala complexio cordis confirmata est mortalis ex parte modi īherendi ad subiectū. Nam sicut argutū est febris ethica est confirmata. non tamen est mortalis. sed si in corde confirmatur mala complexio. 4° modo. qa in malicie ultimitatē deueiat. est incurabilis. Et ideo Auic. dixit. cuȝ confirmatur in corde malicia cōplonis. & ñ dixit mala complexio. ¶ Sed tu dices. sic ēt ī omni mēbro ē icurabilis. ¶ Dicen dū. uno mō. φ licet hoc sit uerū. pncipali° tñ cor di est hoc. qa ē mēbrū magis pncipale. ¶ Vel aliter. cū alia mēbra hñt ultimatā complexionis maliciā. pñt sanari. p auxiliū. qđ possunt a prin palibꝰ recipere. Cor aūt a nullo pōt subsidium habere. ut Aristo. 3° de ptibꝰ animaliū. Et ideo uidemꝰ. φ epar durat diu cū sua mala complōe & cū multo errore in suo actu. ut ī ydropisi & tñ curatˀ. cor aūt ñ ē sic. ¶ Et cū ñ ē confirmata. ¶ Causa ē. qa cor multa īdiget cautela in sui curatione ut Auic. ponit infra. ¶ Et apostema quidē. ¶ Hic cōperat egritudines ī natura offi ciali. & pmo apostemata iter se. 2° panniculum cordis. & cor penes euētū appostematis duri & mollis. & ēt penes citā & tardā mortē ab eis ue nientē. 3° ex dictis īfert quoddā. ibi 2ª. & raro. ibi 3ª. cumq̄ cor. ¶ Notandū circa pmā parteȝ. φ difficilia sunt dupl'r. s. cū euētu. & hoc est uerū. qa ī corde ñ aggregatˀ materia. cū ipsuȝ sit fortis caloris. Item & frigida apostemata sunt tardi motus. i. difficilia. s. ad interficiēdū. Et hoc ē uerū. qa tardius iterficiunt. ¶ Sed stati cadit dubitatio. qđ apostema citiꝰ iterficiat. an calidū. an frigidū. ¶ Et uidetur qđ frigidū. qa frigidi tas magis cōtrariatˀ. nā caliditas plus attinet sa nitati. q̄ frigiditas. sicut ponitˀ prima pmi. cap° de cōplonibꝰ. ¶ Item morbus similis cōploni ē minꝰ piculosus. quia ī morbis &c. sed aposte ma calidū ē simile cōplexioni cordis. ¶ Oppo sitū uult Auic. hic. ¶ Dicendū φ apostema ca lidum citius interficit. quia ad ipsum consequˀ aut cōsequuntˀ difficiliora accidentia. ut dolor uehemēs. febris. acuta. que nō sunt ita uehemē tia in frigido. 2° quia eius materia citius. in sub stantiā cordis penetrat. ¶ Ad cōtraria patȝ so lutio. quia pcederent reliquis existētibꝰ paribꝰ quia ad postema calidū est maior motus. q̄ ad frigidū. ¶ Et raro. ¶ Hic cōperat capsulā cor dis ad cor penes euētū apostematis duri & mol

lis.& penes citū & tardū euētū mortis ab eis.
Et pmo hoc.2° dispōez in apostemate.ibi 2ª.s.c̄
dispositio.¶ Notandū ꝙ sicut sumit ab Auic.
2ª primi.caplo de egritudinib⁹ cōpositis. Apo
stema duꝝ accidit.aut ex pmutatione calidi apo
stematis.aut accidit incipiēdo. Durū eni aposte
ma i corde ex pmutatione calidi apostematis fie
ri n̄ pōt.cū ipm statī iterficiat.neq̄ pōt fieri ici
piendo.quia tales humores grossi in corde n̄ ag
gregant.Similiter ēt mollicies n̄ fit i corde.quia
apostema molle accidit ex materia aq̄sa et fluida
que i corde n̄ aggregat.essentialiter aūt plus in
capsula.qa in ea cōtinet ista materia aq̄sa.ut di
ctū ē.Itē ipa pōt meli⁹ tollerare dura apostea
ta.q̄ cor.¶ Sicut dispositio.¶ Quod dixerat.
declarat.s.ꝙ apostemate existēte i pāniculo cor
dis siue duro.siue molli.cū eo pōt plōgari uita.
Et hoc declarat in exēplo.qd narrat Gal.5°.de
interioribus.2° caplo.¶ Cumq̄ cor.¶ Pōt di
ci ꝙ ifert ex dictis &c.¶ Notādū ꝙ istd itulit
Auicenna hic.ad ostendendū qd sup̄ dixerat.s.
qd in corde nō causat duricies.quia.s.ipsuz nō
tollerat ꝙ apostemetur.nec qd conuertat i saniē
apostema.ergo minus tollerat.ꝙ cōuertat i du
ritiē.¶ Et cū illic.¶ Hic cōperat egritudines.
que fiunt in natura cōmuni cordis.¶ Et pmo eas
iter se.2° comperat solutā cōtinuitatē apostema
tis.ibi 2ª.cor aūt longinquus.¶ Notandū qd
credo ꝙ istud sit ex dictis Hyp.in suo d̄ secretis
Cuius ratio pōt esse.nā pdurāte dolore i corde
ex attractione currit ad cor multus sanguis.qui
exuberans uenas replet subericas.unde cōtigit
ex multa repletione ex naribus fluere sanguinē
nigrū.maxime aūt ppe mortē.cū humores tunc
nature nō subiaceant.Est igit niger iste sanguis
qa priuatus admistiōe spiritus ex cordis debili
tate.¶ Cor autem longinquius.Hic comperat
solutiōem cōtinui i corde.ad apostema in ipso.
¶ Dubitat.an cor longinquius sit a tollerantia
solutiōis cōtinui.q̄ apostematis.¶ Videt qd n̄
nam in apostemate est solutio cōtinui. & duo
alia genera morborū.g° cor difficulter tollerat
apostema.sic ē autē igit.Est aūt apostema mor
bus compositus ex soluta cōtinuitate mala cō
plexione.& mala compositiōe.ut Aui.d̄ compo
sitis morbis.¶ Amplius solutio cōtinui in cor
de interficit mediante apostemate.ut a Galieno
sumit 5° de interiorib⁹.2° caplo.nō ergo diffici
lius solutiōem cōtinui cor patit.¶ Dicendū qd
solutio cōtinui.aut ē perforans usq̄ ad uentrem
& illā min⁹ cor tollerat apostēmate aliquo.cū
statī interficiat.Aut solutio ē super facialis nō
perforans.& tūc aut comperamus hanc ad apo
stema frigidū.aut ad apostema calidum.Si ad
apostema frigidū.citius interficit.quia licet fri
gidum apostema cum sit tardi motus.& leui
um accidentium.& ex hoc interficit tardius So
lutio tamē hec ppter dolorē.& spirituū resolu
tionem.& impedimentū motus citius iterficit.
Sed si cōperetur ad calidū apostema.non est.in
cōueniens qd cor tolleret eaz plus.q̄ calidū apo
stema.cū id.s.calidū apostema interficiat cito si
cut arguebat de mente Gal.¶ Ad illud g° qd
i cōtrariū dicebat.qd apostema est triplex mor
b⁹.¶ Dicendū aliter esse solutionē cōtinuitatis
in apostemate.& aliter quando cor scindit cum
ferro.naz hic est solutio per distinctionez.& ibi
est materia opilans pōs phibens exitū spiritū.
sicut sanies in empicis.ut in commēto illiu⁹ affo.
sexte particule.Quicūq̄ empici.¶ Et quando
q.¶ Ostendit egritudines.que cordi insunt p
cōpassionez.& prio enumerat mēbra.qbus cor
compatit.2°.declarat ea.3°.pōt dici.qd infert
qddaz.ibi.2ª.& quādo est ppter cōmunitatem.
ibi.3ª.ergo cōmunitas.¶ Quid dicat i pria pte
patet.¶ Et quādo.¶ Hec in duas.quoniā prio
ostendit quomodo cor cōpatitur toti corpori.2°.
quomodo quibusdaz mēbris.ibi.2ª.& propter
cōmunitatē.Et hec i tres.quia.primo enumerat
egritudines que ueniunt cordi a diuersis mēbris
remanēte egritudine i ipis cōmunicata materia
ipsi cordi.secūdo qn̄ n̄ cōmunicatur materia.3°.
ostendit permutationē materiei a mēbris ad ip
sum cor.ibi 2ª.& qnq̄ sunt ppter cōmunitatē.
ibi 3ª.& quādoq̄.sunt ppter mutatōez.¶ Cō
siderādū ꝙ tripl'r a mēbris cordi potest cōicari
nocumentū.Primo quando ab ipsis mittitur ali
qua materia.que non debet remanere etiaz in eis
de materia.Secundo quia cōmunicatur sibi sim
plex nocumntū absq̄ transmissione alicuius ma
terie ab ipsis mēbris ad ipsuz cor.Et secundū h°
facit illa capitula.ut supra

M Odi.¶ Superius Aui.enumerauit
egritudines cordi euenientes. Hic
enumerat signa.primo in generali
magis.2° in speciali in sequēti ca°
Pria in duas.qa prio ponit nūerū hoꝝ signoꝝ
2° exequit.ibi 2ª pulsus.Hec habet octo ptes.
sicut octo.sunt signa hec que cordis dispositiōez
significāt.¶ Cōsyderandū qd signa que cordis
dispositiōez significāt sūm ūt aut ab effectib⁹
ul ab opatiōib⁹.& a substātial'r iherētib⁹. aut
a casib⁹ Si qdē ab effectib⁹ ul opatiōib⁹ large
hic sumēdo opatōez p omni motu.tūc ut sumi
tur.a Gal xi°.terap.4° caplo.¶ Quidā ex his
motibus sunt.qui isunt corpori per se aie autez
per accidens.Quidā sunt qui anie prius q̄ cor
pori insunt.ut uniuersaliter oēs locales motus
Hi ergo motus & operatiōes aut proueniunt a
corde.tanq̄ a causa imediata.aut reliquo corpori
i sunt.Si prio modo.aut cor in hoc motu est cā

imediata efficiēs. & sic ē motꝰ pulsus. aut fina
lis. & sic ē motꝰ anhelitꝰ. & sic duo eoꝝ signa.
Si aūt he opationes insunt toti corpori p se. &
sic ē eiꝰ fortitudo & debilitas. & sic septimū ge
nus. Si aūt hi motꝰ pncipaliter isunt anime. &
tunc aut ut eius habitꝰ & pfectiones. & sic est
sextū genꝰ. aut ut ē eius accidētia. & sic ē octa
uum genus. Si aūt illa signa summunt a substā
tialiter inherētibꝰ. aut a substantialiter iherēti
bus cōsimiliū. ut ē qualitas mutata. & sic ē qn
tū genus. aut a substātialiter iherētibꝰ organico
rū. ut ē plasmatio. & sic ē terciū genꝰ. Si autem
hec signa sunt sumpta a casibꝰ. & sic ē quartū
genus sumptū ex pilis. ¶ Vlterius considerādū
ꝙ Auic. in enumerādo hec signa priꝰ enumerat
signū sumptū ex pulsu & anhelitu. qa ista sigª
sunt fixa. & pncipaliter cordis dispositōez signi
ficātia. principalꝰ tn̄ pulsus. q̄ anhelitꝰ. cū ime
diatiꝰ pulsus a corde pueiat. Post posuit signū
a creatura. qa pectoris creatura multū ex dispo
sitione cordis pcedit. Alia aūt signa qa sunt m.ꝑ
tū uariabilia. ideo ea enarrauit posteriꝰ ¶ Sciē
dū circa secūdā ptē. ꝙ cū genera pulsuuz sint. x.
Auic. tria omisit. s. genus sumptū ex qualitate
tactꝰ calidi uel frigidi. genꝰ. sumptū ex eo qđ cō
tinet. ut plenꝰ & uacuꝰ. & genꝰ sumptū ex pō
dere. Enumerauit aūt. 7. Genꝰ aūt ex eo qđ cōti
net. i duꝝ & molle reduci pōt. Genus aūt ex ca
lido & frigido ē fallēs multū. Genꝰ aūt ex pōde
re attēdit penes ordinationē & iordinationē. aut
ē genus remotū in dando cognitionē. ¶ Sciēdū
post ꝙ de corde nos querimus. aut eiꝰ cōplexio
nem calidā frigidam siccam uel humidam. aut
eius soliditatem. uel contrarium. per hec enim si
gna hoc cognoscimus. Corde enim existēte calido
fit pulsus magnus. deinde uelox. post spissus.
Hec autē pulsus differentie simul & diuisim
cordis caliditatē significant. nā corde existente
calido & fortitudine uirtutis fit pulsus magnꝰ
si autē caliditas augeatur fit uelox si autem
plus fit frequens. Sz si uirtꝰ deficiat stāte neces
sitate. primū qđ deperdit ē magnitudo. deide
uelocitas. postea frequētia. Si aūt stante uirtu
te deesset necessitas magna. primū qđ recedit. si
remittat necessitas ē frequētia. deide uelocitas
3º magnitudo. ¶ Vlterius notandū qđ pulsus
fortis significat sanitatē. ¶ Sz tu dices. quo. nō
pōt eē eq̄lis & fortis. qa fortis est extremum.
¶ Dicēdū qđ extremū i aliquo genere pulsuū
ē equale ut in forti & debili. ut Aui. de pulsu
equali & naturali. sicut ēt de qbusdā opatiōibꝰ
uidemus. Nā equalis uisus est q ex multa uir
tute in omni dispositiōe ē medius equalis. nō su
perfluus in bonitate uisus. Iste enim ē equaꝉor
diratus. ut Aui. supra 3ª fen. 2º caplo ¶ Secūdo
dubitat. quomodo possit esse pulsus eq̄lis &

ordinatꝰ. cū ordo sit inter diuersa ¶ Dicendū
qđ debz intelligi diuisiz. qa equalis simpliciter
& ordinatꝰ simpliciter. ¶ Vel dicēdū qđ nullꝰ
ē pulsus. in quo nō sit pars post partem & 2ᵐ
suas differentias pōt ordinari. uerbi gr̃a. pone
qđ dyastoles sit in omnibꝰ equalis. & quies &
sistoles. Et notū ē. qđ in eis existit ordo. qz semp
dyastoles respōdet sistoli in omnibꝰ differētijs
& sic pulsus equalis. Cū ergo dicit inter equa
lia nō ē ordo. uerū est cuz sunt omnino equalia
ut Petrus & Sortes in homine. sz tamē aliquā
do sunt equalia subsequenter se habentia. in q
bus ordo seruari potest. ¶ Sciendū post qđ or
dinatio significat sanitatez cordis. nō tamen est
necessariū. inordinatiōez infirmitatem sigificare
cordis. Nam plurimorū hominū in sanitate pul
sus naturaliter sunt diuersi mali absq; egritudie
quare oportet ut scias illud. ut Auicenna. primo
can. fen 2ª. capº de signis sumptis ex pte pulsus
¶ Et anhelitꝰ ¶ Notandū ꝙ Auic. iter signa
ab anhelitu sumpta caliditatē eius numerauit.
qa multū significat anhelitꝰ p caliditatē & fri
giditatē. plus q̄ artharia super cor ¶ Et pectꝰ.
¶ Dubitat a. q̄ magis dpēdeat magnitudo pecto
ris. an a cerebro. an a cordē ¶ Vr̄ ꝙ a cerebro. qa
ipsuz est pncipiū motꝰ ipsiꝰ. ¶ Vr̄ qđ a corde
qa cor ē locatū i ipo. sz locꝰ diuersificat ad diuer
sitatē locati. ¶ Dicendū qđ magitudo pectoris
dependet a corde. qa cor se habet ad pectus. sicut
causa finalis. & efficiens. Finalis qa cor magnū
magna eget dilatatione. cui oportet esse pectus
amplū & ecōtra. Nō enī ē factū pectus. nisi ut
cor contineat & defendatur. & motus pectoris
in euz sicut in finez ordinat. Est etiam cor causa
efficiēs. qa omnia mēbra facit uel cōplet & hoc
supponat ad presens Cerebrū autem in materi
ali causa & cōsequutiua magis trahit. ideo cere
bro magno. magnum fit pectus. quia nucham
habet magnā. & exide spōdiles. & exide costas.
¶ Et pili. ¶ Sciendū causaz piloruz materialē
fore fumum siccuz. Causam efficientem caliduz
eleuantem fumum. Causam receptiuam cutim.
Cum ergo cor est caliduz fumat. & fit piloruz
multitudo & pprie crispi. Nam una cā crispitu
dinis ē caliditas. que corrugat. sic corrigie igni
corrugāt. Alia cā crispitudinis pōt esse tortura
foraminū. Multitudo ergo pilorū in pectore &
pprie crispoꝝ n̄ pp poros significat caliditatē.
cōtrariū aūt frigiditatē nisi hoc sit pp morā in
regione frigida & humida. & in aere frigido et
humido. aut pp etatē. in qua ē piloꝝ paucitas.
ut ē etas puericie ¶ Agentis fumū. cū hēat mate
riā siccā uapor cuius pōt dici fumus. ¶ Aut sic
citatē cū n̄ habeat cām. s. humidā. ¶ Dixit pª
ꝙ caliditas corporis &c. ¶ Sciendū ꝙ cor pōt
habere resistentiā ab epate. aut i se. aut in toto.

Hic aũt de resistẽtia i toto dicit̃ ꝙ tact⁹ calidita tis i corpore significat caliditatẽ in corde.nisi re sistat splen & epar.Dixit aũt splen & epar.qm̃ cũ cor sit calidi⁹ qđ ẽ i corpore i sua naturali cõ plexione.qd ergo erit.qđ i caliditate excedit.oꝫ ergo ꝙ si caliditas quã cor ad mẽbra mittit de beat secũdũ aliqd remitti ꝙ plura hẽat resistẽ tia.ut splen & epar.¶ Sciẽdũ ẽ ꝙ đ resistentia epatis calidi ad cor frigidũ.& epatis sicci ad cor humidũ.Alius mod⁹ est a meiuet⁹ secũdũ opatiorẽ.& ali⁹ ẽ tactus corporis.si cordi frigi do coniũgat̃ epar calidũ si tempat⁹.ali⁹ si frigi dũ.Dixit aũt si ñ resistat epar aliq̃ mõ.Causa ẽ nã epar calidũ secũdũ ueritatẽ & absolute ñ põt resistere cordi frigido qa frigidi⁹ cor ẽ calidi⁹ calidissio epate.ꝗt cũq gͦ epar sit calidũ ñ põt resistere cordi frigido.cũ sit ipo calidi⁹.Si ergo resistit.hoc ẽ illo mõ.nã epar calidũ generat san guinẽ calidũ uel calidiorẽ q̃ epar frigidũ uel tẽ peratũ.ergo iste sãguis pueniẽs ad cor erit apt⁹ calefieri magis.et sic uadẽs ad mẽbra reddet ea calidiora.& hoc modo resistit caliditas epatis frigiditati cordis.sed frigiditas epatis absolute põt resistere cordis caliditati.Ali⁹ mod⁹ resistẽ di ẽ iuentus secũdũ opatiorẽ.Alius eni ẽ tactus corporis.si cordi frigido cõiũgit̃ epar calidũ.alius si tẽpatũ.ali⁹ si frigidũ.Similiter ẽt aliqͦ mõ & ñ omnino epar siccũ resistit humiditati cordis.supponẽdo ꝙ siccius epar sit̃ humidius humidissimo corde.generat̃ ergo i epate sicco. paꝝ sanguinis.& parũ humiditatis.q uadens ad cor humidũ.ñ sic erit apt⁹ ad humiditatem cõuerti & multiplicari.& sic totius corporis ha bitudo sic ea reddet̃.sed ñ sic đ siccitate cordis quia sicut cor est fõs caloris.sic epar fons humi ditatis.modo sicut cor põt epatis frigiditatẽ re mittere.ita epar cordis siccitatẽ.& iste sunt po tius fantasticationes q̃ aliud.¶ Notandum ꝙ si epar & cor ñ resistunt inter se.neq i extremis quia quãtum põt sanguis cordis in corde.& san guis epatis in epate respectu uni⁹ ad aliud.tm̃ põt sanguis cordis i extremis.& sanguis epatis respectu unius ad alterũ.¶ Signũ sumptũ a fe bre põt reduci ad signũ sumptũ a tactu.quia due differẽtie substantiales febris p tactũ com prehendũt̃.ut Gal.& ad signũ sumptũ a mõ motus & a quãtitate caloris.ut prio đ febrib⁹. ¶ Ex uia.Ira naturalis est feruor sanguinis cir ca cor.zͦ regiminis sanitatis merito gͦ calidita tem significat audacia.ẽ eniꝫ pmptitudo ad exe quẽdũ qđ oportet.& ubi.fit aũt ex mlta calidi tate existente circa cor & alia mẽbra.cum eni ẽ pauca caliditas.& homo imaginat̃ ad exercẽdũ tũc redit calor ad cor.& quia ẽ pauc⁹.remanẽt exteriora depauperata.& homo ñ fit audax .sꝫ tidus.Furiositas fit ex magno furore.¶ Et leui tas motuũ paꝫ.¶ Dixit aũt nõ ex cõsuetudine quoniã sunt aliqui homines ex longinqs cõsuetu dinibus morũ cõtrariorũ q̃ cõueniat a natura. ut recitat Haly.i tegni tractu zͦ đ signis cordis ¶ Notãdum qđ corporis fortitudo absolute atq rixa abundatiua caloris cũ eq̃litate signifi cat quia cũ isto colore fit fortitudo operationũ sꝫ si homo sit fortis & robustus & acutus cuꝫ caliditate fumosa aut acuta.cum fortitudine est cõiuncta rixa & ira.& iõ isti multotiẽs icurrũt nocumẽtũ anhelit⁹.& hͦ qa acuta caliditas ẽ cã exiccatiõis humiditatis pectoris.Aut ẽt qa ex ira & furia mouent̃ ad laborãdũ pl⁹.q̃ possunt sustinere.unđ ẽt anhelit⁹ habẽt maliciã.¶ Notã dũ ẽ post qđ quãdo homo in suis meditatiõib⁹ declinat ad bonã spẽ & ad gaudiũ.& ad fiduciã tũc hoc ẽ qa spirit⁹ cordis eius sunt parui & cla ri tendentes ad naturã lucis.& ideo res q̃ in eis recipiũtur.ad modũ rei delectantis recipiũtur. unde ponũt gaudiũ & bonã spem.ponũt qui dam gaudiũ ĩ q̃tũ presentialiter delectat.Ponũt autem bonã spem.inq̃tum cũ presenti delectatio ne sunt causa futuri boni imaginati. de quo hõ sperat.¶ Si aũt queratur sollicitudinem & dis iunctionem.hoc non accidit ei.nisi quia multe & diuerse species & imaginationes currunt per mentẽ eius.& non põt de eis ferre iudiciũ & de liberationẽ.& ideo semper querit esse solitarius credens deliberare đ illis.Si autẽ hominis medi tatio ad timorem tendat & tristitiam.significat caliditatẽ & siccitatẽ qa duꝫ homo in meditati one timet & tristat̃.est signuꝫ pauci spirit⁹ & grossi.q rediens ad interiora.in exteriorib⁹ pau cus relinquit̃ calor unde timet.Si auteꝫ tristet̃. significat qđ species illa remanet in eo ꝙ retinet̃. & hoc est ppter siccitatẽ.Vel est qa timor & tri stitia ex spiritu melancolico grosso fiunt.in quo spẽs semper recipiunt̃ ut terentes.¶ Et dispõ nes.¶ Hic ponit signa egritudinũ cordis ex dis ponnib⁹ que in corde sentiunt̃.Et pͥo ponit diui siones quasdaꝫ.zͦ.probat ibi.zª.tremor.Ponit Auic.quedã signa.que significant cordis pprias passiones.& intendit qđ quedã dispões que in ipso cord sentiunt̃ significãt rẽ i corde singularẽ. & significãt p seipsas absq alia significatiõe ad iuncta.sicut quãdo homo sentit in corde iflamati onẽ.potest ex hoc significari qđ i corde est mala cõplexio calida.& nõ indiget med cus ad dandũ hanc sententiã nisi hoc signo Sed quedã sunt dis põnes cordis.que nõ significãt nisi cũ alio signo cõpare.sicut tremor cordis.qa nõ licet arguere. est tremor cordis.ergo mala cõplexio calida uel frigida.qa possunt esse alie cause.Vel nõ signifi cant nisi comparẽ.idest causam sibi pareꝫ a qua procedit.& non aliaꝫ.¶ Tremor namq.¶ Hic pbat.& hoc probatur dupliciter.ibi.zª.& qñq

¶ Et arguit primo hac ratiōe.si tremor cordis pōt fieri ab omni cā debilitāte cor.& ab omni mala complexiōe nō lȝ arguere.ē tremor cordis ergo huiusmodi uel illa mala complexio sȝ sic ē ¶ Similiter arguit in 2ª ratione supponēs qđ mīsta subtilitas pōt esse causa tremoris cordis ex aduentu cuiusq̧ rei.Et hoc ē uerum sicut hº uidemus in oculo.qui imaginatiões pōt pati ex acuitate nimia uisus.ut supra 3ª.fen. tractatu quarto de febribus.¶ Dicit postea.si accidat i hūorib⁹ diminutio a quātitate necessaria.ꝑmū nocumētū ē in corde.¶ Cōtra imo ꝑmū nocumētum ē in parte.per quā fit euacuatio uel a qua fit euacuatio.¶ Dicēdū.qđ diminutio in q̄tita re est duplex.Vna necessaria toti.& de hac est sermo.¶ Diminutio aūt a quātitate necessaria toti pōt fieri per euacuationē a toto.uel per pte ut fleubothoia.¶ Notādū aūt aliqd dici posse primū.i.imediate.& hº mō nō ē primū nocumētum diminutiōis humorū in corde.sed in parte uel mēbro a quo fit euacuatio.Alio mō primū .i.principale.& hoc mō principale nocumētū ē in corde.qa 2ᵐ ueritatē & 2ᵐ Aristo.2º đ ptib⁹ Cor ē primū mēbrū sanguis.i quo pricipaliter ē sanguis sicut in radice.ut ēt habeť a Gileno prio de complexionib⁹ in fine.cū ergo humores diminuūť a quātitate necessaria.oporȝ qđ pnci paliter & pio cor ledať.Nos enīȝ ponimus.qđ primū subiectū febris ē cor.qa primū subiectū caloris.sicē ēt hic.¶ Dixit aūt signāter diminutio.qa pprie hº sanguini attribuiť.sicut purgatio attribuiť hūoribus & aliis.modo cor maxie patiť ex diminutiōe hūorū facta ex sanguinis euacuatiōe.Alia cā ē.qa humores sunt cā spiritus ul'materia.q fit in corde.cū gº eoꝝ materia diminuiť.oportet qđ cor debiliteť ꝑpter suā diminutionēȝ.q deberent secunduȝ q̄libet cibi receptiōe regenerari ut Gal'.xi.terap.i pricipio. Aut pōt dici qđ est principale.quia nocumentuȝ imediate ex euacuatiōe sanguis p uenas aliquas fit i corde.naȝ si p uenā fleubothomatā sanguis euacuať.oportet ꝙ alia pars sanguinis sibi succedat loco illius.& post illā alia & hoc fit p uēas. donec reditio fiat usq̧ ad principiū uenaꝝ.ut ad cor.nisi tu uelles dicere qđ in hac euacuatione cōcomitať spirit⁹.& ingrediť aer.& tūc si spirit⁹ euacuatur.oportet etiā primū nocumentū fieri i corde.cū in eo sit sicut in radice.Post scias qđ calor purus & frigidū purū pōt prouēire ab intrīseco & ab extrinseco.Ab intrinseco ꝑuenit calor purus.qñ ad eū peruenit calor puri humoris iē dentis ad dominiuȝ elementi.ut calor colere ȝinare.& tunc accidit mors.Frigus.purū ut qñ ꝑuenit frigiditas alicui⁹ partis flegmatis frigidi uiscosi moti per putredinē.sicut sit in febrib⁹.sincopalib⁹ ut Auic.4º.can.fen.ꝑpria đ febre sincopali hūorosa.unde ibi Auic accidit in īceptione sui ut effundať ad cor res frigida faciēs accidere sincopiȝ.& hoc ut purimū mortale ē.Quomō autē possit esse a causis extrinsecis patet.Post dicit.ui di congelatum &c.Notandum quod congelatio quedā ē dicta sucos.in qua homo stat oculis apertis sine sensu & motu.Quedā q ē idē ꝙ tetan⁹ ut supra fen prima.illo caplo.principia &c.& infra fen.9ª.caº de cōstrictione deglutoriȝ.& de istis ñ est sermo hic.Quedā ab interiori frigore ut defectu naturalis caloris i corde.uñ exteriora ifrigid in ť.& de hac ē sermo.sicut hō multe humiditatis rare texture sudat hora mortis ex debilitate cōtētiue.si pauce ñ sudat.he enīȝ cāe sudorē multiplicāt & diminuūt.ut Auic.4º can. fen.2ª .caº.đ cāis multiplicationis sudoris &c.

Complexionē quidem.¶ Supius Auic.in generali magis determinait de signis discrasie cordis.¶ Hic đ terminat in speciali.et primo determinat de signis cōplexionū cordis naturaliū.2º đ signis discrasiaꝝ cordis ñ naturaliū.s.egritudinaliū ibi 2ª.de illis sunt. Prima in duas.nam cordis cōplexiones naturales quedā sunt simplices.quedā cōposite. Primo ergo ostendit signa complexionū cordis simpliciū.2º cōpositarū.ibi 2ª calidā aūt & siccā.Pria i quatuor. Et lrā pȝ. ¶ Considerādū ꝙ merito adiacet hic id qđ dic Gal'.i tegni.caplo de signis cōplexionū cordis.et ē ꝙ determinatio đ cōplexione cordis fit i cōpatione ad suā naturalē cōplexionē.ñ aūt cōpando cordis cōplexionē ad aliud mēbrū. Et hac rōne quia extema cognoscunť in relatione ad mediūȝ. Si ergo cordiū diuersas cōplexiōs scire uolum⁹ oportet cōperationē faceť ad cor tēperatū.sicut qñ uolumus scire in genere cōplexionū cordis.i relatione ad alia mēbra.tūc sumim⁹ ea cōpādo cor ad cutim.Querere enīȝ complexionē cordis i genere mēbroꝝ.ē querere eā in comperatione ad mediū i genere mēbroꝝ hoc aūt ē cutis.sicut querere cōplℏnes cordis determinatas.ē quereť in relatione ad mediū ꝑprie speciei.hoc aūt est temperatū cor. Dixit ergo ꝙ signū cōplexionis calide cordis ē amplitudo pectoris in creatione. nisi cerebrū resistat.qa ut sup̄ dixi. pōt magnitudo cerebri esse cā magnitudinis nuche facientis magnitudinē spondiliū faciētiū magnitudinē costaꝝ & pectoris.Et paruitas cerebri pōt facere paruitatē pectoris.& stabit pectus paruum. & cor calidū.Dixit aūt in creatione.i.i creatura Est aūt creatura natura mēbroꝝ offitialiū de quibus est pectus.& cōphēdit in creatione foraȝ uel figurā uiā receptaculū & superficiē ut Aui. primo can.fen.3ª.3º caplo.debet ergo hoc pect⁹ significās cor calidum esse amplum in creatura

.s. q̄tum ad prima tria que comprehendit. Vel hoc pect⁹ sit i figura amplū. sic i uia & recepta culo ipaciosū. Vel posset aliter dici i creatōe sua qa hoc fit ex generatōe ꝑcreationis pncipijs posset. n. pect⁹ existēs i generatōe paruū cū frigido corde āpliari aliq̄ pcuratōe. ut Gal. facit. z° de re. sanitatis i fine. ¶ Magnitudo pul⁹ natu ral. qm̄ caliditas aucta i corde & artharijs poit necessitatē magnā euētatōis. s. attractioris aeris frigidi et expssionis fumi. hoc aūt cū forti uirtu te ē cā magni pulsus natural. qm̄ si huiusmodi cōplexio calida naturalis ē cordi huic. & tal pul sus tanta ē magnitudo i alio homie frigide com plexiōis naturalis esset. Dixit qd̄ declinat ad fre quētiā & uelocitatē. & h° qa necessitas addita ex caliditate post magnitudinē facit uelocitatem & spissitudinem pulsus. ¶ Et magnitudo an helitus ordinatus in euentatiōem cordis. sicut ergo quia cor ē calidū facit pulsum magnū. ita ēt puenit anhelitus magnitudo naturalis. ¶ Sꝫ tu dices. declinat ne ad uelocē & spissuꝫ. ¶ Dicē dū qd̄ sic. quoniā anhelitus ē pportionalis illi sicut pulsus. & ideo nō expressit hoc Aui. quia nō sic cito ē nocumētū semper. quia cū anhelit⁹ dpēdeat ex cerebri. uirtute. poterit z^m ei⁹ muta tionē mutari. pulsus aūt immediate cordis dis positiōeꝫ sequit. ¶ Sciēdū aūt qd̄ anhelit⁹ ma gnus in corde calido pōt dupliciter dici magnus .s. ex pte mobilis ut pectoris. cū eius q̄titas ma gna ponat. & ex parte modi motus. ut multe ꝑ magne eleuatiōis in pectore. cum ibi sit magna necessitas. ¶ Dicit qd̄ caliditatē cordis significat exuberantiā pilo. Causa ē. qa pil⁹ a caliditate effectiue plus fit ut z° de cōplexionib⁹. 5° ca°. Proprie parūp super sinistrū. quoniā caliditas partis sinistre ē caliditas fumosa uaporosa. hec aūt ē apta magis ad pilorū generatiōem. ē aūt huius partis caliditas uaporosa pꝑter sinistrū uentriculū cordis. in quo ut supra pbatū fuit ē caliditas acuta uaporosa magis. ¶ Dixit autē parūper. quoniā h° ē maxime ēt iuxta dextrā p tem. unde ē in ea parte. que est iuxta dextrā nō multū ab ea distans. ¶ Dic si nō repugnat hu miditas mēbri alteri⁹. ut epatis uel partis pul monis & pectoris. ¶ Dubitatur quare Aui. de resistētia facta ad cor istd̄ calid̄ cōplexiōis natu raliter dicit. ꝙ fiat per humiditateꝫ alterius mē bri. Humiduꝫ enim pprie sicco cordi resistit nō calido. sed frigidū calido. debuit ergo dicere nisi frigiditas alterius mēbri repugnet. ¶ Ampli⁹ hoc cor ponit in passis temperatū. ad qd ergo ē sermo de resistentia facta ab humido. Dicenduꝫ qd̄ Auic. uoluit dearticulare hoc signū sumptū a pilis. uolens ostendere qd̄ pili super pect⁹ mul tiplicati significant super caliditatē cordis. & ꝙ cordis caliditas est eorū causa. tamen illo gene ratio poterit ipediri ab humiditate multa. non g° uult Auic. dicere qd̄ humiditas mēbri remit tat caliditatē cordis. sed qd̄ mēbruꝫ multū hu midū phibet pilorū generationeꝫ i pectore. licet cor sit calidū. Sed tu dices. nōne epatis frigiditas pōt phibere pilo generationeꝫ in pectore. licet cor sit calidū. manifestuꝫ est. qd̄ sic quare g° ma gis de humiditate phibente pilo generationeꝫ facit mentionē. & nō de frigiditate. ¶ Dicendū qd̄ inter ea que magis phibēt pilos generari est est humiditas. licet causa mediata pilorū sit cali ditas. cū tamen causa imediata sit uapor. qui fri gide & sicce cōplexionis est. humiduꝫ g° magis distat a causa imediata pilo q̄ frigiditas. forsā ergo quia humiditas est maxime causa prohibi tionis eius. ex quo pilus immediate prouenit po tius de repugnantia ab humido. quam a frigi do facit mētionē. ¶ Vel pōt aliter dici. pꝑter ꝙ cōsiderādū ꝙ alio modo resistit frigiditas epatis generationi pilo que fieri debet a cordis calidi tate q̄ resistat illi generationi humiditas. ¶ Cor eniꝫ cū sit calidū mēbrū & epar sui cōperatione possit dici frigidū. epar sui frigiditate posset ca liditatē cordis pmutare. uel ad cōtrariū deduce re. uñ illd̄ cor licet naturaliter possit esse calidū. tñ frigiditas epatis poterit sibi itm̄ resistere. ꝙ illud cor poneret i genere uel i specie cordiū fri gidorū. Caliditas enim epatis nūq̄ posset sic fri giditatē cordis remittere. & facere cor poni in specie cordiū calido. quia ut dicebat sup̄ cor q̄ tūcūq̄ frigidū ē calidi⁹ epate calidissimo sed hu miditas epatis uel alteri⁹ mēbri pōt phibere pilorū generationē i pectore absq̄ hoc ꝙ cordis caliditas pmutet. qa humiditas epatis ñ remitit cordis caliditatē. uult ergo Auic. dicere ꝙ calidi tatē complexionis cordis significat pil⁹ pectoris & p cōsequens ꝙ in cordis calida complexione pili multiplicant i pectore. nisi humiditas alteri us mēbri repugnet. qa tūc remanēte cord̄ calido pectus ñ erit pilosuꝫ. & p cōsequens pilus non erit signū i hoc corde calido. sed si caliditati com plexionis cordis repugnat p epatis frigiditateꝫ ex hoc ñ fiunt pili i pectore. tūc cor ñ remanet in numero cordiū frigido imo pilus ēt si ñ assistit sup̄ cordis frigiditatē recte iudicabit. sꝫ quādo resistit humiditas. & ñ sunt pili. ñ licet iudicare g° cor ē frigidū. qa remanet calidū. ¶ Vlterius aūt cōsyderādū qd̄ Aui. dixit. nisi repugnet hu miditas cōtrarietate uehementi. uald̄. Causa est nā hec resistētia nō fit ad aliquam cordis quali tatem p se. cum cor istud sit calidū & tempatū in passiuis. erit ergo hec resistētia que phibꝫ pi los. quia hec humiditas pꝑter multā humecta tionē phibet fumi sicci euaporationē. aut ēt cu tis partē nimiuꝫ humectat. ut si uelles dicere ca liduꝫ cordis obtundit. sed illud nō posset facere

aliud mēbrum.nisi uehemēter resisteret.cū hu miditas iter passiuas sit magis passiua. ¶ Dixit ꝙ magnitudo pectoris significat uehemētiā ire & alia.s.mediante calido corde.& dixit hoc.ut ostenderet.quō unū signū significat alia mediā te cā.& accepit pectoris magnitudinē.quia est signū ualde manifestū.Ita uero & furiositas ca liditati attestat̄.ut supra. ¶ Bonitatē credulita tis.i.qa oia;quasi.sub bona credulitate recipiūt. Et est cā.qa sunt multi & calidi spiritus.ut oia sub spe & certitudine recipiāt.et ideo hn̄t bonā spē ex credulitate.Vel bonitate credulitatis.i.ꝙ omnib⁹ credūt.ut exterior lr̄a.& hoc ē nā isti sa tis cito recipiūt spēs & imaginationes.& cito fe runt sup illas iudicium.& sicut homo ꝑsuadet eis sic credūt pp eorum spirit⁹ esse calidos & aptos plus sub specie delectabili recipe credunt ergo.Dixit postea ꝙ đ signis frigiditatis cordis ē paruitas pulsus illi natural̄.q tēdit ad parui tatē & raritatē. Et qa Gal.in tegni i hac cōplo ne dixit pulsus sunt minores.n̄ tn̄ ex necessitate tardiores & rariores.ideo dicit Auic.nisi sit ad dita cā.ut necessitas que facit uelocitatē & freqn tiā.ut sit idem sermo eius & Gal.quia n̄ ex ne cessitate sunt tardi & rari. ¶ Instat autē;.qm̄ si pulsus n̄ est magnus.nec g° frequēs.nec uelox Prima enim differētia que aduenit in pulsu est magnitudo ultima ē frequētia.l; ergo arguere ē frequētia.ergo magnitudo.g° a destructione cōsequētis.nō ē magnitudo.g° nō ē frequētia l; ergo arguere i complexiōe cordis frigidi.pul sus sunt pui.ergo omnino ꝑsemp tardi.& rari. ¶ Dicēdū ē has differētias pulsus pcsse cōpe rari ad omnes causas suas simul uel diuisim.q cāe sunt tres.s.fortitudo uirtuti .addita necessi tas.& obediētia instrumēti.& existente g° forti uirtute & duab⁹ alijs.pmū qđ aduēit ē magni tudo.deinde uelocitas.ultimo frequētia.& ideo l; arguere.pulsus est frequens.g° uelox & ma gnus.& nō ē magn⁹.ergo nec uelox.nec frequēs & nō l; arguere nō ē frequens.ergo nō ē uelox & magnus.qa stante uirtute prius recedit spis situdo stantib⁹ dico illis causis.si aūt diuisim ad causas referunt̄.ut qđ uirt⁹ n̄ sit fortis.hūc ordinē nō sequunt̄.sed cōtrariū si enim uirtuti debili & ineptitudini instrumēti superuenerit necessitas.primū qđ aduenit ē frequentia . secū dum uelocitas.3ᵐ magnitudo.& ideo l; arguere est magnitudo.ergo relinque due & nō est spis situdo.ergo nec alie.dico tamē forsa; cū seruant hunc pcessum.nō tamē possumus dicere.nō est magnus.ergo nō ē uelox & spissus & hoc in fri gida.cōplexiōe cordis Aui.& Gal.sentit .uolue runt enim qđ in ea ē uirtus nō fortis.& instru mentū ex humorū cruditate inobediens.si ergo aliqua causa addatur euentādi necessitas pulsu;

nō potest facere magnum.facit ergo uelocem & spissum. ¶ Constrictio anhelitus.i.paruitas ex parte modi motus.& mobilis & conuerse super erubescentiam cum timore & reliq̄ signa ex pauco calido.Est aūt erubescētia.i.uerecun dia.que.ē cū timore infrigidatiuo.& maxime i oculis.ut Aristo.i de pblemātibus 4° pticula.33. pble.đ his que crca aures.hoc autem fit pauco calido.cū hesitant qui timent obliuiscunt̄.nō qa frigiditas sit causa huius per se.sed ꝑpter frigi ditatis speciē apprehensa; meditari nō pn̄t.nec sunt longe retentionis.obliuiscunt̄ igitur.& alia causa ē timor.Patiunt̄ a minimis reb⁹.s.imagi natis & occurrentib⁹ ꝑpter paucū calidū.& fri gidi corporis nisi epar cōtraoperet̄. ¶ Dixit ꝙ i ut signa humide cōplexiōis cordis lenitas puls⁹ ꝑpter arrharie molliciem.& uelociter patiendi a facientib⁹ irā. ¶ Sed contra est.qa ira ē feruor sanguinis. ¶ Dicendū ꝙ in ira duo cōsideram⁹ .s.aliquid formale ut ebulitio.& acuitas sangui nis.& hoc modo hi nō faciliter patiunt̄.cu; sint tēperati in calore Consideram⁹.2°.in ira rei illa te apprehensionē.& ita est causa mouens.& h° modo faciliter patiunt̄ ꝑpter humiditatem.Hu miditas enim impressioni est apta & dimissioni. unde faciliter remouent̄ & uelociter ¶ Posuit post signa calide & sicce.& dixit qđ in hac com plexione pulsus est magn⁹ cu; quadā mensura. & est uelox ꝑprie in sistole.similiter etiā anheli tus in constrictione est uelox. ¶ Sed dubitat̄ an in cōplexione cordis calida & sicca pulsus & an helitus sint ueloces.Et uidetur qđ nō.quoniam diastoles ē ꝑpter frigidi aeris attractionē sisto les ē propter fumi capinosi expulsionē .ut in cō pendio pulsuū.Maior autem ē necessitas attra ctionis aeris frigidi in cōplexione calida & sicca cordis.q̄ expulsiōis fumi & caliditatis putride sic enim ē caliditas i hac cōplōne.sicut caliditas effimere uel ethice.& sic caliditas calidi & hu midi cordis.sicut caliditas putride.ut notum ē. sed in ethicis & effimeris maior ē dyastoles.q̄ sistoles.sicut i putride ecōtra.ut primo đ febri bus illo capl̄o.febre aūt que ex putredine.Op positū huius ponit Auic. ¶ Dicendū ꝙ i pulsu & anhelitu calide & sicce cōplōnis cordis sisto les ē dyastole uelocior.ut Aui.infra.Cui⁹ rō ē nā in illo pulsu ē maxime sistolis uelocitas.in q̄ ē maxima necessitas dyastolis.& si cōpleri non pōt.oportet ut sistoles uelociter & cito reddeat dyastoles.Hec enim ē una cā uelocitatis sistolis ut supra Auic.đ anhelitu ¶ He aūt conditiones sunt i hoc pulsu.nā primo ē magna necessitas attractionis aeris.s; quia istrumētū ē aridū nō pōt pfecte artharia dilatari.oportet g° statim q̄to pl⁹ possibile ē.ut uelocitet motum sistoles ut stati; redeat ad dyastolem.Et ex hoc appar;

causa.quare ē frequens.quia due quietes m℞tū breuiant̄.nā prio abbreuiat̄ qes post dyastolez ut cito adueniat sistoles.& cito abbreuiat̄ quies post sistolē ante diastolē.ut cito noua diastoles ueniat &c̄. ¶ Ad argumēta in oppositū patet solutio. Cum enim dicit̄ in his corporibus fore necessitatē maiorē attractionis frigidi aeris.q̄ expulsionis. ¶ Dicendū ꝙ uerum est. & ideo forsan maior ē in istis dyastoles.q̄ sistoles.n̄ tn̄ sequitur ergo uelocior.cū i sistole sit addita alia cā uelocitatis. Aliter ꝙ ratio in oppositū arguit. quia enim dyastoles ē necessaria magis.& non pōt compleri.oportet ꝙ cito ueniat sistoles.& cito compleat̄.ut cito alia ueniat dyastoles. ¶ Dubitat̄ an sistoles in pulsu cordis calidi & humidi sit uelocior. ¶ Et uidetur ꝙ n̄.p locū ab oppositis. ¶ Contra Gal̄.in tegni.d̄ signis cordis calidi & humidi. ¶ Dicendu ꝙ sistoles ē ueloci or.ꝑpter multā necessitatē uelocis eductionis. superfluitatis.que in hoc corde generat̄.& minorē attractionē fieri aeris ēt quia n̄ ē istrumētū iobediēs.aut sistoles n̄ possit bene cōpleri. neq̄ oporteat dyastolē uelocitari.uel ecōtra.unde remaneat amplior i sistole necessitas. ¶ Ad id ꝙ dicit̄ p locū ab oppositis.dicendū ꝙ n̄ p eandem cām i calida & sicca complexione pulsus est quo ad sistolē uelocior & i calida & humida. ¶ Sz tu dices.ego dicā q̄d dyastoles est uelocior.nam sicut artharia ē dura ad dilatandū.sic ad cōstrigendū.cum ergo magna sistoles fieri n̄ possit.oz q̄d uelocitet̄ diastoles.ut cito reuertat̄ sistoles. ¶ Dicendū ꝙ hoc n̄ ualet.nam absolute motus dyastoles i pulsu ē magis necessari⁹.q̄ sistoles cū declaratū sit nobis.q̄d dyastoles sistoli sit nobilior. Vnde dicebat̄ in libro de utilitate pulsus ꝙ i sistoles fit necessitate materie etiā in hac complexione.ut concedit̄.dyastoles ē magis necessaria sistoli.Conueniētius ergo ē.q̄d sistoles festinet.ut mot⁹ dyastolis compleat̄.q̄ ꝙ dyastoles festinet.ut motus sistoles pficiat̄. ¶ Sed contra hoc.propter q̄d unumquodq̄.& illud magis.si ergo sistoles uelocitatur ꝑpter dyastolē.g° dyastoles uelocior. ¶ Item tūc in effimera sistoles erit uelocior. ¶ Est moꝝ pfidoꝝ et iuerecūd⁹ ꝑpter errorē i iudicio.ut error qui ē corruptio Caliditas eni ledit has operationes cogitationis & imaginatiōis & lesionē facit.que est corruptio ut Auic.supra fen pria.5° caplo. ¶ Leuitas in motionibus.s.uel corporeis.ꝑpter caliditatez musculorū.uel animalibus q̄d notat paucitatem sensus & feruor.& mot⁹ a qualibet causa indiscrete. Blandicies.s.in alios uel in se. In alios sunt eniz homines.q̄ multa habent pre manib⁹ & audacē naturā.& falsa dicunt.ex quibus insipiētes cōmouent̄.hi eniz abūdant multū i diuersis locutionib⁹.& audacter dicunt.cū credunt dicere ue

ruz. Blandiunt̄ etiaz ei s.q̄a pprie blandicies in malū sonat.tūc ergo homo sibi blanditur.qn̄ suas falsas imaginationes ueras credit.& eis assentit.& cū eis permāet. Hi autē tales sunt.qui iar de pacificant̄.propter multā retentionē ex sicco. ¶ Dixit in calida & humida.q̄a tact⁹ corporis est calidus & humid⁹.nisi resistat epar uehementer frigidum .& hoc est quoniā cum cor sit fons caloris.oportet quod dum est in complexione ad huc calidori.si debet temitti eius caliditas quod fiat per uehementem epatis frigiditatem. ¶ Dixit post.si non repugnat epar humiditate.silicet si fuerit infra uehementiam uel humiditate si fuerit. infra uehementiam.frigiditatis . Epar ergo humidū multū & parum frigidum suffocādo infrigidabat cor. ¶ De quo dubitat̄.hic.ē eni sermo de resistētia.q̄ fit ad cor calidū & hūidum Fit aūt h° p frigiditatē epatis & p siccitatem ei⁹.& nō per humiditatē cui⁹ ponit̄ contrariū. ¶ Dicendū forsan hanc litteram debere referri ad id q̄d dixit de corde calido & sicco.ut patet.nam in fiue de resistētia nihil dixit. Vel aliter.ut supra tactū ē. Et uidet̄ hec mēs manifeste Aui q̄d aliter apar frigidū resistit calido cordi.& aliter epar siccū cordi humido Epar eniz frigidum alterādo positiue sua frigida complexione. & generando frigidū sanguinē reprimit cordis caliditatē.sz epar siccū h° nō facit. Sicut enim dicebat̄.nunq̄ epar ad tantā siccitatem naturalem peruenit.q̄d nō sit humidi⁹ corde hūido.si ergo epar siccum cordi resistat humido smeper tamē ē in gradu maioris humiditatis.q̄ sit cor humidū. Aui.cōsyderans q̄d epar siccuz resistens cordi humido.ē sub actu maioris.hūiditatis quā cor.& uolens ostendere q̄d epar sic cum sibi nō resistit positiue alterando ad hūiditatē.sed priuatiue uel diminutiōe in quātum.s. minus generat de sanguine & minus hūidū.dicit si nō repugnat epar humiditate.si fuerit ifa uehemētia.s.humiditatis.q̄a.s.epar resistit p aliquē gradū hūiditatis diminute respectu sue uehementis humiditatis. ¶ Et multiplicantur egritudines putride.omnia enim putrefiunt in hac humida & calida complexiōe.ut prio de cōplexionib⁹.quarto cap° ¶ Post ponit signa frigide & humide cōplexiōis cordis.& dic̄ p⁹ q̄d ē timidus tardus mortue festinatiōis.i. audacie & hec fiunt ꝑpter paucitatē calidi n̄ itimēt 'malum.i.specie z mali.& corpus est frigidū.si nō resistat ei epar cū multa calefactiōe.oportet eni multū calidum esse.q̄d cordis frigiditatem remittat .cū sicut dictū ē.epar per caliditatez positiue cordis frigiditatem remittere non pōt.eo q̄d cor frigidū est calidius calido epate.oportet ergo multaz in epate esse caliditatē.unde humores generantur calidi ualde apti i corde calefieri.

¶ Et execcatione. q̄uis nō sit plurima. lꝫ enim priuatiue siccitas epatis remittat cordis hūiditatem. tamen quia fons ē humiditatis. cū siccātur humores minuūt. ex pauca aūt humorum circa epar diminutiōe. cor & totum corpus redditur siccius. ¶ Sed tu dices. quare hic siccitateꝫ q̄ fit in corde ab epate sicco Aui. nō exp̄ssit sub gradu hūiditatis. sicut fecit in particula ſtati posita. ¶ Dicendū h° fuisse. ne aliquis crederet qđ siccitas epatis nō exiccaret uere humiditatē cordis. licet epar sicius uideatur esse humidius hūido corde. tamē quia siccitas epatis ꝑ priuatiōeꝫ pōt uere exiccare cor. iō sub nomine exiccatiōis hic explicauit. ¶ Vel dixit hoc. quia calor epatis iuuat ēt ad exiccāndū. & ideo lꝫ siccitas non sit multa. tamen cū calore pōt reddere corp⁹ calidū & siccum. ¶ Posuit post signa frigide complexionis. cordis & sicce. & dicit qđ pulsus nō ē cū tarditate illa. qa duricies instrumēti nō ꝑmittit q̄tū sufficit euētatiōis fieri unico motu. oportet ergo qđ aliqua uelocitate recōpensēt. ¶ Et tarde ire. ꝑpter siccitatē. ¶ Fixe retinēs malum. i. speciē mali. ꝑpter siccū qđ retētū coadiuuat. ¶ Lenis. i. sine pilis. ¶ Frigidū habēs corpus si nō resistat epar plurima caliditate & humiditate q̄uis pauca. Cum eni sit fons humiditatis epar. ut Haly. de signis epatis uel cordis. Pauca humiditas addita. pōt multam cordis uincere siccitatem sicut pauca i corde caliditas mltā epatis frigiditatem uincit &c̄.

De illis. ¶ Superius Auic. in speciali determinauit de signis dispōnuꝫ cordis naturaliū. ¶ Hic determiat de signis discrasiaruꝫ cordis egritudinaliū. & primo pōit quedā. 2°. exequit̄. ibi. 2ª. signū autē. Prima in duas. primo ostēdit quedā cōmunia magis. 2°. enumerat q̄sdā cordis dispōnes ponēs differentiā iter illas. 2°. ibi. & quādo. prio has dispōes enumerat. 2°. pōit dubiū. ibi. 2ª & ethica. ¶ Aduertenduꝫ in corpore toto posse fieri debilitatē quo ad uirtutis animalis resolutionē quoad natural' & uitalis liquefactōeꝫ. quo ad corporis humiditatē absq̧ hoc qđ i corde sit princip' egritudo. & h° pōt fieri. aut a causa primitiua. ut labore uigiliis. & sic de aliis. Aut a cā antecedēte aliqua. ut aliq̄ in uenis opilatiōe. Aut mēbrorū alicuius cōmunitate super totū. ut cū stomachus patitur. Vult ergo Auic dicere. ꝙ his causis nō existentib⁹. & adueniēte resolutiōe & liquefatione. ꝙ hoc sit ꝑpter malā cordis dispōneꝫ. Et tunc maxime hoc cōfirmat̄. q̄n adest tremor cordis & sincopis. q̄n eniꝫ sincopis adest iudiciū ē confirmatū. ut mala cōplexio epatis. aut alteri⁹ mēbri. que toti corpori cōmunicat̄. dum extenuat̄. aut ēt a cōmunitate alicuius mēbri ad cor. ut cassule uel alteri⁹ mēbri. ¶ Dixit post. ꝙ quādo i corde fit fortis malicia complexionis. ¶ Diceret qs. quare Auic. đ humida ñ fecit mētionē. ¶ Dicendū ꝙ Auic. uolebat ponere dispositiones cordis. que toti cōmunicāt iquefactōeꝫ & exiccatio. e. ꝑ se aūt humiditas cordis hoc nō facit. ¶ Post intelligēdū ꝙ a corde pñt cōmunicari toti exiccatio & cōsumptio. aut ꝑ dispōes i corde cōfirmatas. aut ñ cōfirmatas. ut ē caliditas febriū colliquatiuarū. Differunt aūt ꝓprie dispositiones cordis a non proprijs. Quia ꝓpe sunt imateriales. ut ethica. 2ª aūt materialis dispositio est depēdēs a materia. Loquēs g° Auic. đ dispositionib⁹ cordis. que a materia ñ đpēdēt dixit sine materia. ¶ Et ethica. ¶ Ponit inter alias dispositiones differētiā. ¶ Et considerandum ut sumitur ex cōmēto illi⁹ affo. tercie particule. Autunn⁹ ptisicis mal⁹. Ptisis pōt accipi dupl'r. Vno mō ꝑ omni naturali corporis exiccatione. Alio mō ꝑ se. fixa que est cū ulcere pulmonis. Vult ergo inter hos duos modos. ptisis et ethicā absolutā ponere differētiā. Et primo iter ptisiꝫ ꝑ ulcere pulmonis & ethicā. nā in ethica primo & ꝑ se pulmo ñ patit̄. sed in ptisi patit̄. 2° quia in ethica ñ est tussis. sed in ptisi ē. Secūdo ponit differētiā iter ptisim. ut notat cōsumptionem. & ethicā absolutā. que ē ethica calida. & hoc ꝑpter ꝑuatiōnē caliditatis. que ē i ptisi. nā i ptisi ut notat ide cōsumptionē factā a sicco ñ ē đ necessitate caliditas. sed siccitas. In ethica aūt absolute calida ē discrasia. ¶ Vel posset dici qđ hic ponit differētiā inter ethicā senectutis. in qua ē ꝑuatio calidi & ethicā calidā. ¶ Signū. ¶ Hic Auic. exequit̄. et primo determinat đ signi egritudinū cordis cōplexionaliū. 2° đ signis apostēmatū. 3° đ signis solute cōtinuitatis. ibi. 2ª. de significationib⁹. ibi 3ª. singularis autē. Pria in q̄ttuor. sicut sunt quattuor modi male cōplexiōis ibi 2ª. signa &c̄. In prima parte ponit signa calidđ. complexiōis nō naturalis. & dic̄ qđ fit pulsus magn⁹ uelox & ēt frequēs & h° ꝑpter multā necessitatē. q̄ in his differētijs addit. & uehemētia sitis. q̄ nō sedat̄ potu. sꝫ tactu frigidi aeris q̄ uenit ad cor & ad pulmōeꝫ. & sentiūt sanitatē i frigore 'suauitatē. ¶ Pōit p⁹ signa frigide cōplexiōis & dic̄ qđ fit pulsus pu⁹ ad tarditateꝫ & raritatē nisi sit necessaria frequētia. Et ꝓbat ꝙ sit necessaria frequentia. nā cadēte uirtue. oportet ꝙ succurrat̄ cum eo. quod inter differentias pulsus magis ꝓpinquat necessitati cū aliis differentiis stantib⁹ cuꝫ uirtute debili. sed quādo uirtus est debilis. cuꝫ additur aliqua necessitas. saltem ea que copulatur per magnitudinē. cuꝫ nō possit modo fieri. qa deficit uirtus oportet ꝙ cū ea differētia succurratur. que appropinquat necessitati stante uirtute debili. sꝫ huiusmodi diffe

rentia est frequētia.qa dictū ē sepe defecta uirtute & necessitate adueniēte. prima differentia que aduenit ē frequētia.post uelocitas.dixit nisi sit necessaria frequētia.ut succurrat͂ ab illis duabus.s.differētijs pulsus.ut frequētia & uelocitate.& ex illis cū ea succurat͂.qđ cū alijs.s.conditionibꝰ hic positis magis appropinquat necessitati.hoc aūt ē frequentia.& ideo bene dixit.nisi sit necessaria frequētia. Ille autē conditiones erant debilitas uirtutis stāte necessitate.uel cū alijs.s.differētijs pulsus.ut paruitas & tarditas.stāt.n.simul tarditas paruitas et frequētia. frequentia qñ cū paruitate & tarditate magis appropiquat necesitati attractōis aeris &c̄.De significatōibꝰ autē apostem atū.¶ Hic ponit signa cōplexionū cōpositionaliū ut apostematū.& primo facit hoc.2°.remouet errorē ibi.2ª.& nō oportet.Dixit qđ q̄uis attrahat aerē maximū & frigidū.tamen est priuatus anhelitu.nō enim ē priuatus.anhelitu.nisi quia nō pōt euentari p aerē attractū.modo sic accidit in illis. Cū enim apostema colligat͂ in corde.q̄tum cūq̄ sit frigidꝰ aer aut multꝰ.nō pōt cōtemperare eoꝝ ardorē. ¶ Et nō oportet ¶ Remouet errorē.q̄ possit cōtingere in cognitiōe apostematum cordis per pulsum durū. ¶ Notādū qđ duricies in pulsu pōt diuersificari in pulsu apostematum cordis aut penes diuersā apostematis speciē.aut penes diuersa tempora apostematis.aut penes diuersitatem quātitatis.aut mēbrū.Ex apostemate gᵒ cordis nō debes expectare diuersitatē i duricie penes diuersitatē materiei.nā calidū apostema i corde ad durū permutari nō pōt ut fiat pulsus durus.Nec penes tempus.nā dū apostema uenit ad augumētū.duricies & ferrinitas tūc uenit in pulsu.s3 apostema cordis calidū nō expectat ut augumētū ingrediat͂.bene tamen potes expectare in apostemate calido cordis diuersitatē duricici penes quātitatē.qa apostema diuerse q̄titatis in corde pōt fieri. Etiā potes expectare diuersitatē ex parte mēbri.quia statim pulsus apostematis cordis durus ē i relatiōe ad pulsū apostematis pulmonis.¶ Dixit post.qđ qñ accidit in corde ulcꝰ.currit ex nare sinistra sanguis & hoc ē quādo ulcus ē in parte sinistra. nā tūc trahit͂ materia & apostemat͂.faciens in sinistra mammilla dolorē.sanguis ergo ibi n triplicatꝰ caliditate subtiliatur.fluit ex sinistra nare. sic et͂ possēt ex dextra fluere.existente ulcere magis i dextra parte.ut ibi fieret apostema.Cor posse apostemari sapit Aui.sentētia.q calidū & frigidum cordi aduenire posuit.l3 frigidū nō interficiat in momendo iterfectiōis calidi apostematis ¶ Idē sensit R asis in diuisiōibus.capᵒ de egritudinibus cordis.q nō cōfirmat apostema cordis facilis curationis.¶ Idem facit ¶ Serap.tractatu 2° & octauo capl̃o.ubi egritudines īstrumētales que accidūt in ipso.sunt sicut almeśire.i.apostema colericum.& flegmon.i.sanguineum. ¶ Idē ponitur.5°.de interioribus.2°.capitulo. ¶ Q đ rōne monstrat͂ mēbrū qđ recipit nutrimentū pōt etiā superfluitates recipere.ut apostema colligat͂.Et hac rōne pbat Auic.dentes posse apostemari.primo can.fen.2ª.capl̃o đ egritudibus cōpositis.Et hᵒ p can.fen.7.prio capᵒ. cor uero nutriri nullus dubitat. ¶ Adhuc cor solutionē cōtinui patitur & malā cōplexionē.& in officiali natura morbum.qđ ergo mirū si cōpossitū. ¶ Rursus cor uehemētiorē ut͂ maiorē morbū omni morbo patit͂ ut febrē.hec magis nos ad se conuertit.ut.8.terap.in fine.ergo & apostema pati poterit. ¶ Huius cōtrariū sensit Aristo.in de partibus animaliū.3° capl̃o de cor de.ubi solū uiscerum & earum que in corpore ptiū cor grauē nullā passionē patitur.& hᵒ rōnabiliter. ¶ Corrupto enī prīci pio nō est.ut fiat auxiliū alijs ex hoc ortis. ¶ Itē Auic. prio caᵒ. huiꝰ fen.cor ñ tollerat nocumētū doloris neq̄ apostema. ¶ Idē Mesue 2ª pticula đ appropriatis.caᵒ đ egritudinibꝰ cordis.solutionē singularē aut apostemationē in corde fieri uirtꝰ ñ patitur. ¶ Idem Auer.3° colliget đ accidētibꝰ cordis.ubi dicit.sed apostema ñ pōt tollerari.eo ꝙ infirmus p̄us morit͂. ¶ Ad hāc questionē dicēdū.qđ cor posse apostemari intelligit͂ dupliciter Vno mō qđ apostemet͂ apostemate confirmato Alio mō ñ cōfirmato.Primo quidē mō cor apostemari ñ pōt. Illud enim mēbrū apostematis cōfirmationē ñ patit͂.qđ ñ tollerat uehemētiā nocumentoꝝ.cor aūt ē tale.ergo appet pª ppositio.quoniā dū apostema est cōfirmatū.peruenit ad uehemētiā doloris.& solutionē cōtinuitatis & collectiorē materiei ipedientis dilatationem cordis.cū ista pati ñ possit.neq̄ et͂ patit͂ apostematis collectionē.Cor enim ñ pōt pati uehementiā nocumētoꝝ.ut Aristo.asserit.nā existēte uehemēti nocumēto i pō pncipio nō est uñ corpꝰ habeat aliud subsidiū.oportet ergo ꝙ mors adueniat. ¶ Hoc est ēt ppter aliud.nā cū apostēa cōfirmat͂.augentur accidētia doloris & febris. Vehementiā aūt doloris pp uehementiā sensus in apostemate sunt itollerabiles. ut Auic. sexto đ naturalibus in fine. ¶ Credendū tñ est cor pati posse apostema.quod nundū cōfirmatum est. pp id qđ apostemandū est.in sui p̄cipio non ē uehemētiū accidentium & nocumētorū.qn cor secundū breue tēpꝰ possit illa sustinere. ¶ Ex quibus duo apparent.Primo qđ apostema priꝰ interficiat.an calidum.an frigidū.nam cū apostema calidū citius ad augmentū pperet.frigidū autē tardius.ppter oppositā causā citius interficiet calidum q̄ frigidū ¶ S3 diceret aliqs

cum possibile sit stare apostema plurib⁹ ¶ dieb⁹ anteq̃ ad statū perueniat. poterit homo in principio huius apostematis diu uiuere. cuius oppositū omnes doctores sentiunt breuissimū ponētes tēpus in pditiōe ab apostematib⁹ cordis. ¶ Dicēdū ꝙ licet apostema in aliis mēbris qñq̃ tarde forsan ad augmentū deueniat. in corde tamen ꝓpter maximū calorē & continuū motū cordis celeriter ad augumentū peruenit. & ideo citius interficit. ¶ Sed dices post. est materia faciens apostema cordis uenēs ab extrinseco. uel aliūde. uel i seipso paulatine cōgesta. ¶ Dicēdū ꝙ utroq̃ modo materia apostematis cordi pōt inesse. & ꝑ uiā defluxus & cōgestionis. unde uidemus in apostematū pmutationib⁹. ex raptu eorum ad cor fieri suffocationē. nō est autem inconueniens qđ illa materia pōt apostemari. potest etiam in corde aggregari materia apostemās. ꝓpter illđ ꝙ cum ipsum nutriatur superfluitates nutrimētales habet. ab omni enim qđ digerit̄. cadit superfluitas. ut Auer. 4°. sui coll. Et Auic. p° can. fen. 3ª. ca°. de exercitio. Illa autem superfluitas quā doq̃ ex debilitate uirtutis expulsiue retēta poterit apostematis eē cā. ¶ Apparet ēt ex prius dictis. cuius partis cordis apostema citius interficiat. quia ps sinistra cum illa sit nobilior. ut supra probatum est Sicut autē cor cōfirmationē apostematis ñ tollerat. sic nec solutionis cōtinuitatē. cū enim est pforatū interfecit illico. sicut nō pforans dat spatiū ad mortē. lʒ breue. Sic etiaʒ intelligendum. ꝙ sinistri uentriculi uulneratio citius interficiat. ut de iuuamētis 5°. 2° capl'o. Ex quibus auctoritates soluātur. uterq̃ enim cū diuersis iterpretationib⁹ saluātur. Ratio aūt que pbat cor posse apostemari. quia pōt pati febrē ñ concludit. nō enim absolute peior morbus dicit̄ febris. sed molestus & extensiue maior. cū totū m corpus occupet &c̄.

C Ausarū. ¶ Superi⁹ Aui. determinauit de dispōibus naturalibus cordis. & preter naturā. ¶ Hic determinat de qbusdā causis extrinsecis cor permutantibus. & prio pōit q̃sdam causas communes cordi & aliis. 2° ponit ꝓprias causas iprimentes i cor. ibi 2ª. uerum cor. ¶ In libris uniuersalibus. s. prio can. 2ª summa 2ª ¶ Ueꝝ. ¶ Hec pars habet duas. naʒ primo enumerat causas iprimētes in cor. & que cordi appropriā tur. 2° eas declarat. ibi 2ª. ꝓpter anhelitū. ¶ Sʒ tu dices. nō approprīātur cause cordi que sunt uenena. Videt̄ qđ sic. eo qđ primū nocumētum & primus occursus uidet̄ esse ad cor. cū ēt eoꝝ curatio cū cordialibus beʒaarticis fiat medicinis ¶ Dicendū qđ licet uenena multū iprimant in cor. hic tamē de eis obticuit quia in quarto libro fen sexta plenam intendebat reddere notitiam.

¶ Vel aliter. qđ lʒ uenena. ut ultio interficiūt ledant cor tamē eoꝝ occursu. quedā mēbra anhelitus magis nocentur. ut plumbū ustum. quedam uenena partib⁹ epatis magis nocēt ut uenenum rabidi canis. & quedā diuersimode nocent &c̄. ¶ Propter anhelitū. ¶ Hic exeq̄t̄. & primo ostendit quomodo cause antecedētes pp anhelitum cordi noceant. 2° ostendit quo nō faciāt hoc cause que sunt accidētia anime uel passiōes. ibi 2ª. in passionibus. Et hec sc̄ūda habet duas. quia primo in cōmuni magis ostendit modū 2ᵐ quē passiōes anime debilitent cor. 2° ostēdit h° in speciali. ibi 2ª. & ira. ¶ Ira est minor illis. s. timore & gaudio. nō forsan minor uerecundia. Ira raro iterficit. qa uirt⁹ i ea ñ đbilitat̄ & calor nō resoluit̄. sed inflammat̄. Dixit autē raro. qa forsan interficit qñq̃. ut duʒ coniungunt̄ tristitie aut furori. ut spirit⁹ multū inflamēt̄ & resoluātur. qñ realr nō pōt assequi uindictaʒ. ¶ Ex h° soluit̄. questio an ex ira cōtingat mori. qa nō nisi raro quomodo de accidenti & morbo dicit̄. ꝙ ex ira nō moritur aliquis. ¶ Vigilie & exercitiū numerantur inter passiones animales. non qđ sint anime accidentia. sed uidentur potius animaliū uirtutum passiones.

N Os quideʒ &c̄. ¶ Superius Auic. determinauit de dispōnib⁹ cordis naturalib⁹ & preter naturaʒ & de signis earum ¶ Hic determinat de curatione dispositionum cordis preter naturaʒ. & hoc in cōmuni magis. Et primo circa hoc dat canonem. secundo connumerat medicinas que in cura dispositionū cordis intrāt. ibi 2ª. medicine. Prima in duas. ꝑmo ostendēdo se de hoc alium librū fecisse. ponit generalē itentionē in cura dispositionū cordis. 2° in speciali exequit̄. ibi 2ª. in curatione autē. ¶ Notandū tñ ex mente Auic. fore. ꝙ ille q̃ uult iuuari ex libro de cordialib⁹. oportet ꝙ cōiungat eo mediāte inter sciētiā medicine aliqua dicta i naturali phia. Et cā est. nā in libro đ uirib⁹ cordis q̃tū ad primū tractatū determinat đ dispōnib⁹ cordis. & mō generationis spūs. & mō emanationis uirtutū a corde. & đ diuersis impssionib⁹ cordis. uñ đ potētia & đ dispōne tractat. & đ ꝓpetate & natura. Ista aūt multū đpendēt ex naturali phia. Et ꝓ tāto Auic. in sexto đ animalib⁹ 4ª ꝑticula eadē que dicit in illo tractatu primo ēt dicit ibi. & ꝓ tanto ēt oportet ꝙ illo libro fiat coniunc° inter medicinā cognitionē in principiis que sunt magis cōmunia ut sunt dicta naturalis phie. si q̃s uult illo libro iuuari ¶ Secūdo aūt sciendū qđ cor ē principalius & prius omni principali. & qa in h° prio anima reperit̄. & ab eo ad totū corpus emanat quo g° ad pricipatū uia generatiōis đr

prius.quo autem ad principatum uia nobilita
tis dixit sublimius.¶ In euacuatiõe uł curatiõe
¶ Considerandũ ꝙ can.circa fleubothomiã.&
farmaciã sunt duoꝝ modoꝝ.Quidã generales.
& illos Auic.posuit supra libro primo fen.4ª.
Quidã sunt speciales secundũ ꝙ eis cor euacua
tur.& isti erunt hic ponẽdi.hi.aũt can.cõsequẽ
ter ostendũtur declarãdo quõ fleubothomia li
berat a passionibꝰ cordis.& quõ farmacia.Prio
ergo oñdit primũ.2° secũdũ.2ª ibi.in reliquis.
Prima i duas.primo ostẽdit quõ fleubothomia
liberat.2° ꝑbat.ibi.2ª.imo plurimũ i curatõne.
¶ Hic Auic.exequitur đ canonibꝰ curationis
egritudinũ cordis.& ꝑmo oñdit modũ curatio
nis dispõnis egritudinũ cordis ꝑ euacuationem
2° ꝑ alteratione.ibi 2ª.ꝑmutatõ aũt.Pria i duas
nã ꝑmo oñdit itẽtionẽ fleubothomie i egritudi
nibꝰ cordis ostendẽs secundũ quẽ modũ liberat
ab egritudinibꝰ cordis.2° ostendit modũ curatõ
nis facte cũ farmacijs.ibi.2ª.i reliquis autem.
Prima in duas nã ꝑmo oñdit quõ fleubothomia
studiose facta i egritudinibꝰ cordis liberat ab
eis.2° qđ dixerat declarat & ꝑbat.ibi.2ª.imo
plurimũ quia sic studiose festinamꝰ i curatione
facta ꝑ fleubothomiã.ꝙ ñ oportet eã misceri al
teri regimini curatiuo & mundificatiuo i cura
tione cordis.Dixit ergo Auic.festinamus.& nõ
dixit festinamus.ut uelit dicere.ꝙ euacuatio san
guinis ipsa ꝑ se liberat ab egritudinibꝰ cordis.
absq alia curatione.ut alio ñ sit opꝰ.qđ ñ cõtin
git đ purgatione cũ farmacia.¶ Imo plurimũ.
¶ Modo declarat & probat quod dixerat.&
habet duas ptes.primo oñdit cui alteri regimini
absolute fleubothomia cõiungatᷣ.2°.oñdit quõ
nõ ꝑmiscetur cum regimine mundificatiuo.ibi
2ª.causa autez.¶ Ex Auic.habetur cui regimi
ni ꝑmiscetur fleubothomia.quia regimini cõfor
tationis uirtutis.ꝓhibẽdo ne cadat sup̄flua fleu
bothomia.& subleuando ne deficiat cũ accidit
debilitas in fleubothomia ꝑ cõmunẽ euacuatio
nẽ factã frigidã.s.ex nimia euacuatione que in
frigidat.Vnde infra Auic.ca°.đ sincopi dicit ꝙ
fleubothomia fit cã sincopis.que fit pp ĩfrigida
tionẽ.aut factã calidã.que fit aut ex aliqua ebu
litione colere.que cõtingit ex fleubothomia.aut
pp caliditatẽ derelictã ex feruore sanguinis.
¶ Subdit postea Auic.ꝙ uirtutis confortatio
ñ appropriatur egressioni sanguinis tãtũ.sed oĩ
euacuatõi.Et causa est.quia oĩs euacuatio uirtu
tez debilitat.ut sumitᷣ ex commẽto qnte particu
le super illo affo.In fluxu muliebri.Dic̄ tamen
Aui.qđ extractio sanguinis est uehementioris
necessitatis ad hoc subsidium.s.confortationis
uirtutis.Et causa ẽ.quia per eam euacuatᷣ san
guis.qui ẽ magis nature amicus.ex cuius eua
cuatiõe maior debilitas sequitur.¶ Dubiũ tñ
essẽt.ex qua euacuatiõe cor magis debilitatᷣ.an
ex ea que fit per fleubothomiã.an ex ea que fit
ex farmacia.de quo forsan post dicetᷣ.¶ Consy
deramus eniz euacuatiõem.aut 2^m se.& sic ma
gis debilitat fleubothoĩa.aut rõne rei annexe.&
sic magis farmacia.qa fit cũ re uenenosa.¶ Cau
sa aũt.¶ Probat hic Aui.qđ fleubothomia ñ
ꝑmiscetᷣ alteri mundificatiuo regimini.uł alte
ri regimini ꝑter regimẽ cõfortatiõis predictuz.
Et arguit sic.illã euacuatiõem nõ oportet per
miscere alteri regimini.aut regimini mũdificatio
que nõ eu acuat preueniẽdo ad cor.que etiam ẽ
sufficiẽs ad remouẽdũ simul & semel cordis re
pletionẽ.sz talis ẽ fleubothomia.maior ꝑpõ ue
ra ẽ ex h° alicui eniz euacuatiõi ꝑmiscetᷣ aliud
regimen a predicto.aut quia illud cũ quo ipsa
fit peruenit formaliter ad cor.sicut sunt farma
cie solutiue.que qñ a corde euacuant.oportet ꝙ
eaꝝ uapor & infectio usq ad cor perueniat.ne
ergo uapor ille noceat.permiscentᷣ ibi alie medi
cine aut permiscentᷣ euacuatiõi aliud regimen
a predicto cõfortatiuo.quia ipsa ꝑ se uł simł nõ
ꝑõt complere euacuatiõez.unde aliam euacuatio
nem facimus .Minorem propositionem probat
Auic.in littera.habet autem minor duas partes
Vna pars erat illa ꝙ fleubothomia non ẽ medici
na.que formaliter uadit ad cor.sicut uadunt so
lutiue medicine Secunda pars est qđ fleubotho
mia simul cõplet cordis euacuationẽ.& librart
cor a repletione que sibi nocz.Primo ergo ponit
primã.2°.secundã.ibi.2ª.& qđ plurimũ.¶ Di
cit ergo qđ fleubothomia nõ medicina ꝑueniens
ad cor formaliter.sicut farmacie ꝑueniunt.Hec
quidez nõ intelligentes amouerunt non putantes
Auic.sibi cõtradicere.cũ supra dixit qđ primuz
nocumentũ diminutiõis humoꝝ est in corde.Sz
nõ sic itellexit Auic.sed uult dicere ꝙ nõ forma
liter ꝑuenit ad cor fleubothomia.sicut farmacia.
cum fleubothomia in apertione uene cõsistat.Et
secundũ aliũ moduz fleubothomia ꝑuenit ad cor.
naz si superfluus sanguis cordis euacuetᷣ.hoc ẽ
per quandã cõsequentiã sanguinis cordis ad san
guinẽ q euacuatur.Sed si per farmaciã a corpo
re euacuatur.hoc est electiue ueniens ad cor &
induẽs molestiã & ideo farmacie oportet aliud
permiscere.ut cor non ledat.hoc autez fleubotho
mia nõ indiget.Nec Auicena contradicit sibi.naz
supra Auicena loquebatᷣ de diminutione humoꝝ
a necessaria quantitate.Hic autem loquitur de
diminutione eoꝝ a sup̄flua quãtitate.Dixit pꝰ
ꝙ plurimũ repletionis cordis ẽ ex sanguine &
uapore.Et causa est.nã mẽbrum secundũ plu
rimũ aggregat materiã.que inest sibi naturalr
Vnde cerebrũ ut plurimũ flegma multiplicat.
Si ergo cum cor naturaliter aggreget sanguinẽ
& uaporẽ.ideo ut multũ replectio erit ex his.A

repletione autem horum simul. quia una uice sola liberat fleubothomia.absq; alia euacuatõe. ¶ Fleubothomia dextre uene a repletione sanguinea.quia in dextra pte magis sanguis aggregat̄.ut magis.& in sinistra uapor & spirit⁹ iõ fleubothomia sinistra a fumosa euaporatione liberat. ¶ Esset aũt dubitatio.utꝝ plures repletiones cordis essent sanguinee uel uaporose.cꝫ q̄ alias dicemus. ¶ In reliquis. ¶ Ostendit canones curatiõis.q̄ fit euacuatione cũ farmacia & p° pmittit.2° pbat ibi secũda.& illud.Aui.in tẽdit istã rõnẽ.Illi euacuationi oportet admisce re aliud regimen a regimine dicto cõfortaio que fit p medicamen uenenosum.qꝫ puenit usq; ad cor.sed euacuatio p farmaciã ẽ huiusmodi ergo oportet sibi pmisceri aliud regimen.Maior ẽ no ta ex h° qꝫ cũ cor sit pricipali⁹ omni mẽbro.oꝫ ꝙ cũ aliqua res ad ipm puenit sic corrigat̄ ꝙ sui uenenositate nocere ñ possit.sic ẽt consoletur ut suam euacuatiõem faciat a ptibus cordis.a qb⁹ itẽdim⁹ euacuare & nõ figat se in alijs mem bris.hoc aũt ẽ aliꝗ̄ regimẽ.Minorẽ ppositiõeꝫ ponit Aui.in littera ostendẽs quomõ in euacua tiõe que fit farmaco.oporꝫ adiungere aliꝗ̄ regi men. ppter dictas causas.s.regimen cõsolatiõis ne farmacia noceat.& regimẽ cõsolatiõis ne ali bi figat̄.dic̄ ergo qꝫ medicine administratio in euacuatiõe humoris cordis.debet esse admistio medicie tyriacalis & bezoartice.sunt aũt iste me dicine liberatie & custoditie spirit⁹. Nomẽ aũt tyriacalis medicie cadit pprie super res que op ponunt̄.sicut nomẽ bezoar super numerali libe ratiua & cõfortatiua cordis.ut Aui.secũdo can. tractatu primo.quarto cap°.Hoc auteꝫ nomen bezaar uel albezaar ẽ nomẽ psicum.qꝫ tantum ualet sicut expellens nocumẽtũ.& cadit hoc no mẽ generaliter sup omni medicina.que ueneno rum nocumenta expelit.sꝫ pprie eius nomen ca dit sup lapide liberante.qui lapis confert omni bus uenenis.ut Serap tractatu sexto de lapide albezar.Dixit auteꝫ Auic.ꝙ plures medicine eua cuatiue sunt cordi cõtrarie.quia nõ omnes medi cine.qa nõ medicine benedicte.ut uiola mãna ta marindi.& iste nõ cõtrariantur cordi.Alie autẽ que a pprietate euacuãt.sunt cõtrarie cordi.q̄ natura uim inferunt.ut Mesue in de cõsolatione medicinarũ uentrẽ soluentiũ. ¶ Dubitare auteꝫ contingit.an fleubothomia in repletione cordis prerogatiuã habeat super farmaciã.& nõ debe at admisceri cuꝫ alio regimine mundificatio. Et uidetur quod nõ.quia Auic.soluꝫ probat quod medicine solutiue debeat adiũgi regimen ad cõ solandum eius maliciã.non autẽ probat quod si bi debeat adiungi omne regimen.ut patet i lrã. Videtur aũt qꝫ aliud regimẽ non debeat adiun gi.quia potest euacuatio fieri cuꝫ medicinis bene dictis. ¶ Itẽ uidet̄ qꝫ fleubothomia i remouẽ do repletionẽ corpis debeat adiungi cuꝫ alio re gimine mundificatiuo.nã aliud regimen mundi ficatiuũ est aut euacuatio cũ farmacia.aut cũ ite rata fleubothomia.aut cũ clisteri.sed euacuatio cordis per fleubothomiã debet adiungi alicui euacuationi per farmaciã.nam existente in corde repletiõe ex sanguine putrido.nõ est incõueniẽs qꝫ simul cuꝫ sanguine alius humor peccet.q fa cta fleubothomia indicat euacuationẽ.preteria nos uidemus i febribus putridis maxime in pe stilentialib⁹.in quib⁹ cor maxime repletũ est.ꝙ dato ꝙ faciam⁹ fleubothomiã.dam⁹ postea far maciaꝫ.Secundo potest iungi cũ iterata fleubo thomia .Vnde Auicena i de cura putridarum in generali.& multiplicatio numeri melior est mul tiplicatione quantitatis.qꝫ auteꝫ clistere possit iungi fleubothomia nulli dubiũ est. ¶ In cõtra riũ est Auicena.Ad huius intellectuꝫ oportet sci re qꝫ repletio indicans de fleubothomia & far macia est duplex.quedã .est simplex ut repletio que simplr̃ & pure indicat sanguinis euacuatio nẽ a ptibus cordis.Quedã ẽ composita.ut que simul & semel idicat de eis.s.fleubothomia et farmacia.sic ẽt idicatio de euacuatione p farma ciã.differt tamen dispositio indicans sanguinis puri euacuationẽ ab ea que idicat alteri⁹ humo ris eo ꝙ existente corde sanguine pleno tũc uirt⁹ ẽ fortis.& si ẽ debilis solũ p aggreuationẽ ẽ de bilis.non purus enim sanguis in multa quantita te augumẽtat̄.nisi forti existẽte uirtute et robu sto corpore.Vnde Gal.7° terap.3° cap° loquẽs de febribus putridis synochis in quib⁹ multitu do sanguinis ẽ putridi.dicebat qꝫ neutra in ma cro & frigido corpore amat existere q̄ multum aũt in multũ sanguinẽ habẽtib⁹ & multas car nes.Sed dispositio indicans alterius humoris a sanguine euacuatiõeꝫ multiplicat̄ in quãtitate aut q̄litate. qa corrumpunt̄.uirtutes ex resolu tione debilitantur.ut secũdo de ingenio sanitatis primo cap°. ¶ Dico ergo qꝫ sermo Auic.cum cõperat euacuatiõeꝫ per fleubothomiã ad eam que per farmaciã ẽ.de eis quãdo sunt simplices indicationes nõ sibi ipsis commiste. ¶ Ad intel ligẽdum ergo quã prerogatiuã fleubothomia habeat super euacuatiõeꝫ.que fit per farmaciaꝫ existente repletiõe in corde ẽ intelligendũ qꝫ in euacuatiõib⁹ ppter sex intẽtiões aliud regimen cõiungit̄. ¶ Vna intentio ẽ preparatio materie .s.p digestionẽ & alterationẽ. ¶ Secũda intẽ tio ẽ cõsolatio medicine euacuantis.& hoc aut ppter regimẽ ad remouendũ nocumẽtũ ueneno sitatis ab ea qꝫ posset inducere.& hoc fit aut resistendo sue acuitati.sicut ifundim⁹ mezereon in aceto.aut confortando principalia mẽbra.si cut admiscemus solutiuis cõfortãtia aromatica

2°fit consolatio medicine admiscēdo sibi qđ eā ducat ad mēbrū.a quo euacuare intendimus. sicut medicinis pectoris ysopum.medicinis capi tis iticados.medicinis cordis crocū. ¶ Tercia in tētio ē.qua aliud regimē admisceatꝛ euacuatōni ē partitio euacuationis in plures uices timētes de uirtutis dissolutione si fieret uice una. ¶ 4ª i tentio ē uirtutis cōfortatio.cū debilitatꝛ ex eua catiōe. ¶ Quinta intentio est remotio acciden tiuꝫ malorū.que sequunꝛ euacuatiōeꝫ.ut fortis sincopis.uehemētia sitis.& dolor. ¶ Sexta itē tio ē regimē cōueniēs qđ i euacuatōe ordinari debet. ¶ His ergo habitis dico ꝙ in cordis re pletione euacuatō facta p fleubothomiā idicata a pura sanguinis repletione habet progatiuam sup euacuatōe indicata a pura repletione alteri⁹ humoris.quia ipa ñ cōiungiꝛ ꝓprie cū alio regi mine.prio ñ coniungitur cū regimine.cuius intē tio ē digestio materie.qa i fleubothomia qñ ē i tētio sanguinis ñ expectatꝛ digestio.ut Auic.4°. can.fen.pria.ca° đ cura putridaꝝ i generali.sꝫ i euacuatione materie cū farmacia oportet dispo nere materiā.ut oēs clamāt.nisi ēēt furiosa ma teria.qđ raro ē.Secūdo ñ cōiungiꝛ fleubotho'e regimē.cui⁹ ē intētio consolatio.Et causa ē quā assignat Auic.fleubothomia eniꝫ ñ ē medicamē pueniēs ad cor.sꝫ medicinis que euacuant debēt admisceri res cōsolātes.ut Auic.ꝓbauit.Ter cio fleubothomie ñ cōiungiꝛ regimē qđ partiatur euacuationē.nā ut dictū ē intētio Auic.ē đ eua cuatione p fleubothomiā.quā idicat pura reple tio sanguinis.cū qua repletōe stat fortitudo uir tutis.Si aūt uirt⁹ ē debilis.hoc ē ex aggrauatōe i huiusmodi aūt repletionib⁹ ex sanguine securꝛ possumus simul i una uice euacuare fere totam materiā.aut tantū saltē.ꝙ cessat statiꝫ egritudo repletionalis a corde. Vnde in synochis puris in flatiuis usq ad sincopim ducimus euacuatiōeꝫ p quā subito liberanꝛ ifirmi.Et h° ēqđ uoluit dicere Aui.qđ repletōes cordis sunt ex sanguine & uapore a nocumēto quorū simul quia i una uice liberat fleubothomia.sꝫ in euacuatiōe cum farmaco nō possumus simul in una uice totam materiā ducere.qđ patꝫ prio generaliter.qa resi duū materiei dimittere melius ē.ul' minus malū q̄ totū euacuare.Secūdo specialiter de corde.nā cū cor sit nobile mēbꝝ.oportꝫ qđ de sui uirtute magis curetꝛ.cū g° in euacuatiōib⁹ cū farmacijs fiat resolutio & đbilitas cordis.si una uice tota materia.cordis euacuetꝛ.cor pati nō posset. Vnđ auctores debētes euacuare a corde.h° faciūt cuꝫ magnis cōfectiōibus & paulati. Vnde Aui.ifra de cura tremoris cordis calidi parū đ reubarba ro quaq die docꝫ assumere uolēs partiri cordis euacuatiōem in plures uices.Et qs erit qui totā materiā cordis semel euacuabit.unde uile mēbꝝ hoc pati nō posset.Est aūt & alia causa.nam cū sanguis a uenis per fleubothomiam euacuetur pōt a corde remoueri repletio.posito qđ maxia quātitas sanguinis non euacuetꝛ.quia uenis exi stentibus inanitis.oporꝫ qđ a corde qđ superflu um ē.trahant Illud aūt.licet sit cordi superfluum in uenis tamen naturale erit.cuꝫ soluꝫ in quanto peccet.farmacia autē non potest per illū moduꝫ euacuare a corde.cuꝫ euacuet electiue. ¶ Quar to ut Auic.confitetur fleubothomia bene potest coniungi regimini cōfortatiuo.& h° procurando ne superfluat.sed faciendo eaꝫ conuenienter qđ de farmacia facere non possum⁹ immo semper o portet ad paruꝫ declinare.etiam procurando con fortari uirtuteꝫ huic tamen regimini omnis eua cuatio coniungitur.ne uirtutem debilitet.cuꝫ om nis euacuatio uirturē debilitet. ¶ Quito fleu bothomia nō cōiungitur ꝓprie regimini correcti uo accidētiū.nā illa fleubothomia cū sanguinis pura repletione indicat nulluꝫ maluꝫ accidens se qui nisi forte per accidens ex debilitate alicuius mēbri.sed p farmacū quocunq modo euacuatio sit indicata.dubiuꝫ est de malis accidentib⁹ cum farmacia saltē quo ad uapores.& ifectionē usq ad cor uadat.Et pro tāto uidem⁹ qđ cū euacua mus a corde aut a spiritualib⁹ materiā p fluxuꝫ uentris.multociens sequiꝛ sincopis.ꝓpter cōmo tionē materiei circa partes cordis qđ ergo ē qñ materia erit in corde.Sexto tamen regimini que libet coniungi pōt.cuꝫ illud cōmunicet omnibus membris.taꝫ materialib⁹ q̄ imaterialib⁹. ¶ Ex his ergo ad argumentū i cōtrariū dicendū.quod licet Auic.ñ explicet ꝙ euacuationi cordis ñ de beat cōiungi alia euacuatio.dedit tñ itelligi per id qđ dixit in quo casu.s.ꝙ melius ē dimittere residuū.ul' dedit itelligi ꝙ p id qđ dixit.ꝙ fleu bothomia simul liberat.quia si uoluisset ꝙ eua cuatio simul fieret materie cōtēte in corde dixis set ēt ꝙ euacuatio simul liberat.s.facta p medi cinas ¶ Ad aliud cū diciꝛ ꝙ pōt materia cordis euacuari cū medicinis bñdictis.forsan uerū ē sꝫ raro.s.cū ē ualde pauca. ¶ Vel dicēdū illud nō ēē uerꝫ.qa illaꝝ medicinaꝝ uirt⁹ ñ ptrāsit epar. imo educūt solū materias quib⁹ obuiāt.ut Me sue in de consolatione medicinaꝝ. 2° ca°. ¶ Ad aliud cū diciꝛ.ꝙ existēte repletione sanguinis & alteri⁹ humoris simul. ¶ Dicēdū ꝙ indicatio ñ ē simplex.sꝫ cōposita.de hac aūt nō loquitur Auic.cū nō cōparetur adinuicē. ¶ Similiter res pondēdū ad istud qđ diciꝛ đ febrib⁹ pestilētia lib⁹ &c. ¶ Ad aliud qđ diciꝛ ꝙ multiplicatio numeri &c. ¶ Dicēdū ꝙ idicatio illa cōposita ē ex indicatione euacuationis & cotrarij sui.s.re pletionis ꝓter uirtutis debilitatē.que fit cū ma teria.ē putrida. ¶ Ad aliud đ clisteri patet so lutio.quia ē regimē ualde cōmune &c. ¶ Per

mutatio. ¶ Hic ponit can. attēdēdos in curatōe cordis. que fit ab alteratione pmutādi cōplōnē ei⁹. & prio ponit diuersas itētiones i pmutādo sumptas ex diuersitate cōplexionū. z° exequitur ibi zª. cū ergo uolum⁹. Et hec seeūda hēt duas ptes. qa prio ōndit curā malaꝝ cōplexionū cordis simpliciū. z° cōpositaꝝ. ibi. zª. frigide uero. pria i quatuor. pmo ostēdit can. curationis male cōplōnis frigide. z° calide. 3° sicce. 4° humiđ ibi. zª. cū ergo uolum⁹. ibi 3ª. in cura aūt ibi 4ª. cura aūt. Vult ergo Aui. ꝙ i cura male cōplōnis frigide dꝫ caueri error. q posset cōtigere ex calefactoꝝ appropiquatiōe. nā mala cōplō frigida cordis siue sit cū apostemate siue sine licet calefaciētib⁹ remittaꝰ tñ qđā calida sunt q̄ causādo ebulitionē pñt i carne cordis causa e extēsionē et laxitatē & grauedinē faciēdo materiā ampliari. sunt autē ista calida. ut anacardus piretrum euforbiū & similia. ¶ Cum aūt &c. ¶ Ponit can. male complexionis calidi cordis. & facit pº hoc. z° ostēdit medicinas quibus curatur mala cōplexio frigida cordis. ibi zª. cura aūt. Prima in duas. prio ostēdit curā huius cōplexiōis q̄ñ ē sine materia z° cū materia. ibi zª & si cā fuerit. Pria in duas. nā prio pōit qđ itēdit. z° pbat ibi zª. nā substantia. Et hec in quattuor. nā prio h° pbat p rōeꝫ z° p āuqꝫ auctoritatē. 3° p rōeꝫ aliā. 4° enumerat medicias quib⁹ fit curatio ibi zª. q̄ ppter nō inuenim⁹. ibi 3ª. & quādoq. ibi quarta. amplius aūt. ¶ Sciēdum tamen qđ cor pōt capi dupliciter. Vno modo pro quodā toto cōposito ex carne & spiritu sibi pprio. ut ēt suas faciat operatiōes. ut est cōstrictio & dilatatio transmittēdo mēbris uitā. & illo modo nullus coꝝ respectu alterius pōt dici ramus uere ul̄ radix. cū sint quodāmodo unū. sed simul possunt dici radix respectu spiritus q uadit ad mēbra. licet zᵐ quēdāmodū posset dici radix. quia hꝫ locū forme. Alio mō pōt consyderari cor p sua substātia corpu'enta. ut ē subiectum complexionis distinctum contra animaꝫ & spirituꝫ. & sic pōt dici qđdā corpus ex'stens anime instrumentum. & h° modo spiritus pōt dici radix. Primo qa ē illud p qđ anima cordi fuit inducta. Secūdo quia ē illud p qđ anima appensa teneꝰ cordi unde ēt diciꝰ appēdiculū ab eodē de uirib⁹ cordis. Sic g° quia cor ē subiectū cōplexiōis q̄ fit anime retētio. q qdē cōplexio & anima pmanet mediante spiritu. iō spirit⁹ pōt dici radix. Licꝫ g° pura frigida in cura male cōplexionis calide cordis cōferāt ramo. qa corpulētie q̄ ē cōplexionis subiectū. tamē radici. s. spiritui nocet. qa euꝫ debilitat. cū in hac complexiōe sit multum resolutus & distēperat⁹ &c. ¶ Qua ppter. Cōfirmat hic auctoritate antiquoꝝ. & rōne. primo facit hoc z° remouet dubiū. ibi zª. sꝫ si natura.

Virtutē posse facere in medicinis hanc operationem Aui. confirmat z° can. 4° tractatu in fine. & quarto can. de cura emitritei. & in alijs locis. Et Mesue in de consolatione medicinaꝝ intentione. zª. caplō prio can. 3°. ubi dicit. Fecit deus benedict⁹ ut secundū assumpturam rerū pprietatē natura lineet & distiguat &c. uerbi gr̄a. porigitur quadratus & laminaris lapis artifici. sed quadratū ad angulꝫ & laminarē ad rectilineū de putat uehi. Similiter quidē de natura cōfidimus qa secundū necessitatis & rei administrate exigentiā porigit his uel illis. Licet Auer. 4°. colliget caplō de modis cōpōnis medicinarū & ciba riorū. derisorie dicat hoc his medicis reuelatuꝫ fuisse i sonno. cuꝫ tamen ipse i hoc insufficienter ponēs modū potuerit ponere melius hanc opinionē. qa quintā uirtutē discretiuā asseruit. ut 3°. sui colliget. caplō de accidērib⁹ uirtuti nutritiue. ¶ Sed si. ¶ Remouet dubiū & est qa dixerat uirtutē sperare inter has medicinas. Diceret qs & si uirtus nō posset. qđ fieret. Respondet quia tunc nō ualet curatio. ¶ Amplius. Poma de seni sunt poma de illa contrata. unde dicitur rauede seni Et ita poma dulcia redolentia Almansor capitulo đ malis posuit de mal⁹ uocatis apus ¶ In cura malicie cōplexionis sicce docet Auic potare aquā figidā. qa tenet magis cibū coagulatuꝫ nō exponēs eū sic cito resolutiōi. ¶ Et si fuerit illic. Vitent balneū. qa balneū. s. termarū ponit i anhelitu frequētiā & uelocitatē. unde i corde augeꝰ caliditas. ¶ Vtanꝰ coitu. qa euacuādo ifrigidat & exiccat ēt qa isti multiplicāt multū semen. ¶ Non loquiꝰ aūt Auic. đ malicia cōplexionis frigide & sicce simul & calide & sicce simul. qa spectat ad terciū tractatū prime fen. quarti can.

M Edicine. ¶ Supius posuit Auic. canones cōmunes curatōnis dispōnū cordis. ¶ Hic enumerat medicias cordiales. que pfecte co'liguntur i secūdo libro in areolis mēbroꝝ anhelit⁹. & prio ōndit qđ itēdit. z° exequiꝰ ib zª. dicam⁹ ergo. Hec hēt tres ptes. prio nāq medicine cordiales quedā sunt equales. quedā calide. quedā frigiđ prio ergo enumerat prias medicinas. z° secūdas 3°. tercias. ibi zª. calide uero. ibi 3ª. frigide uero ¶ Proxime equalitati ñ tñ equales &c. ¶ Iacintus lapis ē a pprietate cōfortās. Auic. de uirib⁹ cordis neq đ hoc pprie idiget trāsmutatione. nisi zᵐ ubi & qualitatem aliquaꝫ. ut qa calefiat. secūdū ubi quidē qa apdroximēt. ¶ Albe lengesif lapis ēt ē contra uenena. Aut secunduꝫ aliūꝫ ē ozimū cū florib⁹. tñ ozimū ñ posset dici equale. Vide in littera b. Et uideꝰ ibi ꝙ sit mel lissa. aut bñ ppinqua. cū ponaꝰ calida & sicca i secūdo ut Serap. i ca°. đ ozimo. ¶ Alferuzegi ē

smaragdus lapis liberãs a ueneno sine nocumẽto si detẽ stati.& ñ pmittit scoriari neq̧ cadere capillos. ❡ Aurum tẽdit ad calidũ. argẽtũ ad frigidũ & siccũ.& bulglossa ad calidũ & humidũ ❡ Calide.zurũbet.i.zedoaria.tñ Aui.sentire uidetẽ inter illa differẽtiã.cũ diuersa faciat capl'a. Serap.p eodẽ ẽt i eodẽ capitulo đ zedoaria & zurũbet dicẽs ꝙ idẽ sunt.Vnde eadẽ iuuamenta que Auic.ponit đ ea erãt ꝙ remouet fetorẽ uini ponit Serapio capitulo đ zedoaria.tñ Serapio đ zurũbet facit capl'm spãle.& uidetẽ ẽt sentire ꝙ differãt.❡ Sera & crocus.ambo been.s.al.et ru.que sunt q̃dã radices.& nõ uult dicere ben. cũ granũ ben sit uomitiuũ.& paruũ ex eo sit malignũ.ut Mesue ca°.đ ben.❡ Acetosa cõtra q̃a frigida. Dicẽdũ q̃đ secundũ Symonem itelligit đ ea lapatiũ.q̃đ calidũ est & siccũ secundũ circa instans.❡ Dubitatẽ an coriandrũ ponatẽ i numero medicinaꝝ cordialiũ. Et uidetẽ ꝙ nõ.q̃a q̃đ ẽ uenenũ ñ ponitẽ i numero medicinaꝝ cordialiuz. tale aũt ẽ coriandrũ ergo.primo enim ex mente Serapionis.ca°.đ coriandro albo. auctoritate albugetet ubi coriandrũ ẽ frigidũ narcoticũ inducens stuporẽ.& est toxicum.❡ Itẽ Rasis in libro uenenoꝝ q̃n bibuntur.ʒ.4.occidit.❡ Item Auic.album coriandrũ recens ẽ mortificatiuuz & congelatiuum.❡ Idẽ Auic.quarto can.fen. sexta.ponit coriandrũ in numero uenenoꝝ. Amplius medicina que ponitẽ excedẽs calida uel excedens frigida nõ ponitẽ cordialis.hoc aũt ẽ coriãdrum ergo.Nam quidã ponunt ip̄m multe caliditatis ut resoluat scrofulas.quidã frigiduz.ut stuporẽ iducẽdo occidat.❡ Hui⁹ aũt oppositũ sentit Aui.hic.& in libro de uirib⁹ cordialibus.

❡ Cõsyderãdũ q̃đ medicie possunt dici cordiales dupl'r.Vno modo q̃a absolute & per se cor iuuent & cõfortẽt.Et illaꝝ quedã sunt q̃ faciũt h° qualitatibus primis.q̃dã secũdis qualitatib⁹ quedã tertijs.quedã quartis.Sũt quedã medicine cordiales in primis qualitatib⁹ ut medicine in eis temperate.aut tendentes ad caliditatẽ & siccitatẽ aliquã.Iste aũt plus confortant cor.ut Auer.quinto colliget.capl'o đ medicinis cõfortatiuis mẽbroꝝ.Quedã aũt sunt medicine cordiales secũdis uirtutib⁹.Voco aũt secũdas ut uirtutez stipticã & amarã.aut odorẽ.& iste medicie que sunt lenis stipticitatis cõfortant cor ut rosa & sandalus.& que sunt odorifere.ut muscus Quedã aũt hoc faciũt p tertias uirtutes . Voco has uirtutes tertias omnẽ qualitatẽ p̄priã alicui mẽbro.& isto modo croc⁹.& spica cõfortãt cor.lz ẽt h° faciãt cum caliditate.hec tamẽ plus appropriatẽ.cordi q̃ epati.Quedã aũt sunt medicine cordiales que h° faciũt p uirtutes q̃rtas que parũ a tertijs differũt.ut sunt medicine q̃ a forma specifica cõfortant cor.ut ẽ iacintus q̃ per nullã qualitatẽ hoc facit.nec indiget transmutatiõe nisi z^m ubi.s3 h° facit p suã spẽcificã formã. z° mõ dicũtẽ cordiales medicine .q̃a remouẽt nocumẽtũ uenenoꝝ aliaꝝ medicinaꝝ.q̃ p̄nt i cor imprimere & illaꝝ quedã faciũt hoc alterãdo.quedam coadiuuando alias medicinas alterãdo q̃dã euacuãdo.quedã adiuuãdo alias medicinas.Alterãdo quidẽ faciũt aut z^m calidũ frigidũ humidũ aut siccũ.ut si uenenũ ẽ caliduz medicina cordial'ẽ frigida ualde aut stipticãdo aut incidendo.sicut lutũ sigilatuz q̃đ prohibet sui stipticitate uaporis eleuatiõem & stipticat cor. sicut etiam lutum armetum . unde datur in pestilentis incidendo sicut si uenenũ sui uiscositate i stomacho suffocaret.tũc dantur fortiter incisiua .ut incidatẽ & educatẽ.sicut in fungis datur aqua rafani.& sterc⁹ galine.que fortiter incidunt. Euacuando autem sicut quedã que sunt cordiales.ex hoc quia uenenuz euacuant & expellunt.sicut tiriaca.sicut etiã lutuz sigillatũ.q̃đ nõ cessat facere uomitũ.quousq̧ expellerit uenenũ. ut ẽt sunt euacuatie aliaꝝ medicinaꝝ corruptaꝝ admistaꝝ cordi uel substantie spiritus.ut agaricus mirobalani lapis lazuli.Intelligendo tamen q̃đ licet ille medicine liberent a uenenis alterãdo ul' resistendo uel euacuando.tamen semp est in eis aliqua p̄prietas cõfortandi cor.sicut in tiriaca.Medicine autez que iuuant cor in nocumento uenenoꝝ adiuuando alias medicinas.quedã faciunt hoc portãdo illas ad cor.sicut ponitẽ i tiriaca pulegiuz & sticados.& similia.Quedã autẽ faciunt hoc custodiẽdo alias medicinas a corruptione in materia.ne quãdo ad cor puenitint cito cor rumpantẽ.ut opiũ.Quedã faciunt h° cõsolando ut medicine que ponuntẽ i trociscis tiri.q̃ ponuntẽ ad reprimendũ caris tiri maliciã.❡ Ex q̃b⁹ iaz dictis apparet p̄io que sũt medicine uere cordiales.q̃a ille que de se cor confortant.❡ Apparet secũdo que sunt medicie q̃ uere cordiales nõ dicuntẽ.s3 tiriacales.q̃a ille p̄prie que liberant cor a nocumentis uenenoꝝ aliquo modo liberationi predicto.❡ Apparet.3°.in quo differunt.quia quasi sicut uniuersale & species.naz omnis medicina cordialis p̄prie ẽ tiriacalis.Omis medicina eniz q̃ uere cõfortat cor ẽ cordialis.& tiriacalis. s3 non omnis tiriacalis ẽ uere cordialis.q̃a p̄prie & absolute cor confortat.quia res multũ frigida ẽ tyriacalis.nõ tamen ẽ cordialis.ut lactuca.

❡ Apparet quarto que ẽ natura medicinarum cordialiũ uere.q̃a ille sunt equalis complexiõis uel parũ excedentis. sunt ẽt appropriate & absolute cõfortantes.❡ Apparet ẽt que est natura medicinarũ cordialiũ tyriacaliũ.quia ille possunt esse excedentis qualitatis & operatiõis.& q̃đ nõ absolute cor confortant.s3 maxime cuz ẽ in dispositiõe preter naturã.unde ipse nocẽt cor

di. & iuuant. Nocet enim si afferantur sano cor
pori. ut patet discurrēdo p illas. Res eni multū
calide & frigide sano corpori nocent. Res etiam
multū stiptice. ut bolus ar. Res etiā mulū incisi
ue ut rafanus. Res euacuatiue etiaz. ut agaricus
lapis lazuli. Et ideo comperate sane dispositioni
corporis dicunt quasi uenena. Sed ipse iuuāt &
cōfortant qn̄ corp⁹ nō est in dispōne naturali ut
quādo corp⁹ ē uenenatū. naz per eorū excedētes
qualitates resistunt ueneno. ¶ Ex qb⁹ apparet
qđ ipse medicine ponunt medie inter corpus &
uena. nā si referant ad corpus simpliciter sanū.
sunt ei nocētes. sed si referant ad corpus uenena
tū sunt iuuantes. Et hoc est qđ uult. Gal. quinto
đ simplici medicina. Et Serapio in ca° de medi
cinis custodientib⁹ uel liberantibus Dicebat eni
qđ iste medicine cordiales que liberant a ueneno
sunt medie inter naturā corporis & uenenuz. Il
lud eniz potest inter aliqua duo dici mediū. ꝙ ad
utrunq₃ relatum optinet uirtutem extremi. Fu
scū eni relatū ad albuz potest dici nigruz & rela
tum ad nigrum potest dici albū Medicine aūt
a uenenis liberantes si comperant ad corpus ab
solute sunt nocentes. si autem comperantur ue
nenis iuuātes & impugnant eis. Auer. autem sti
mulator & contrarius nostroruz auctoruz pre
cedentiū. Ipse aūt inexpertus medicine ut ipse
de seipso fatet cōtradicit. Gal. & aliis medicis
de hoc qđ medicina liberās a ueneno nō ē media
inter corpus & uenenuz. Et conat tali ratiōe p
bare. mediū ē eiusdē generis cū extremis. medi
cina aūt liberans nō ē talis. sicut ēt dicit quīto
colliget. caplo de medicinis operātibus contra
uenenū. ipse aūt deceptus ē fallatia equocatiōis
nō eni uoluit dicere Galienus qđ talis medicina
ē media per cōmistiōez. uel p formalē participa
tionē utriusq₃ extremi. Nō eniz fuerūt sic insani
Aui. Gal. & Serapio. qđ crederēt tyriacā. habe
re medietatē aiē humane. & medietatē forme
ueneni. sz dr hec medicia media cōperatiōe. ut
dictū fuit. aut aliq̄ participatiōe. Participat aūt
tyriaca humana pportiōe effectiue sicut omnes
medicine dicunt sane effectiue. pticipat aūt tyria
ca pportiōe ueneni formaliter. & qa aliq° uirtu
aliter. & aliquo alio formāliter nō pōt ponere
mediū. Sicut sanitas pticipata ab una medicina
& homine nō reponit sub eodē genere. & iō ēt
talis medicina nō potest sub eodē genere reponi
licet mō aliquo sit mediū. ¶ Dicendū g° đ cori
andro ꝙ apud auctores ē diuersitas. quidā eni
ponūt coriandrū frigide cōplexionis. sicut Auic.
in caplo đ coriandro & dyas. & Rasis tractatu
3°. & Haly. in sua pratica. Quidā aūt ponūt cō
trariū iter medicinas calidas & sicas. sic Serap.
2° tractatu đ medicinis calidis & siccis. sicut A
uer. 5° sui colliget. & sicut Gal. ut ponit ysaac
đ dietis particularib⁹. ca° đ coriandro & circa
istans. Et oēs sunt moti certis signis. Quidā. n.
ponūt ipm calide & sicce cōplexionis. faciūt hoc
qa sentiūt in eo amaritudinē & aromaticitatez.
Qui aūt ponūt eū frigidū faciūt hoc. qa sentiūt
in eo frigiditatē. Potest ergo poni coriandrū cali
de & sicce cōplōnis quoad ptes subtiles. Frigiđ
aūt & sicce cōplōnis quoad ptes grossas. q̄ autē
ps pualet. difficile esset ponderare. ¶ Sciendū
tū ꝙ coriandrū exterius approximatū calefacit
qn̄q₃. & qn̄q₃ īfrigidat. Nam si in cuti est aliq̄
dispositio frigida. que poros opilet. & interi⁹ sit
materia grossa. si coriādrū approximet penetrāt
eius ptes subtiles iteri⁹. & ptes grosse pp densi
tatē cutis remanēt. & phibent a penetratione.
& iō iste ptes calefaciūt & resoluūt. & isto mō
coriandrū resoluit scrofulas ut asserit Auic. sol
uendo rōnē Gal. Aliqn̄ tū coriandrū exterius ap
proximatū infrigidat. sicut si esset apostema ca
lidū. nā tunc ppter cutis caliditatē penetrat īte
rius cū sua pte subtili. & cū pte sua grossa. ps
aūt subtilis đ se est apta resolui ex forti calidita
te remanet ergo ps grossa & infrigidat. & ideo
emplastratū in erispila īfrigidat. & pcipue cōiū
ctū cū aliis reb⁹ frigidis. Sed coriādrū sumptū
interi⁹ infrigidat. qa ptes grosse n̄ phibent a pe
netratione. sed penetrāt simul cū subtilibus. uñ
subtiles resoluunt citius q̄ grosse remanentes.
ideo grosse infrigidāt. ¶ Ideo Auic. loquēs hic
đ coriādro qđ assumit. posuit ipm in numero
medicinarū frigidarū apparet. ergo quō auctorū
sentētie scluant. ¶ Ex quibus omnib⁹ pz quid
dicendū ad questionē. nā pmo coriādrū pōt dici
medicina cordialis quia đ se confortat cor. si su
mat i parua q̄titate. Et ratio ē que sumitur ab
Auic. in đ uirib⁹ cordis. ca° đ coriandro. Nam
illa medicina pōt dici. cordial. que hēt caliditatē
subtilez aromaticā. & quādā stipticitatē. h° au
tem ē coriandrū. Dico tamē qđ in multa quan
titate nō ē cordialis medicina. sz dici pōt tyriaca
lis. nam si offeratur sano corpori occidit. sed si
offerat nō sano. ut in eo in quo mlti fumi gene
rantur. Pōt dici cordialis. qa prohibet uapores
ascēdere ad spiritualia & ad caput. ut auctores
ponūt. ¶ Nūc ergo ad ea que in cōtrariuz dicun
tur. primo cuz dicitur. qđ est uenenum. non est
cordiale. Dico qđ uerū est. sz medicina cordialis
ēt in multa q̄titate pōt medicina dici tyriacal. q̄
naturā ueneni participat. & ideo coriandruz iter
uenena q̄ndoq₃ ponit. sicut lactuce succ⁹. ¶ Ad
aliud cum dicitur. quod est summe calidum &
frigidū &c. Dicenduz ꝙ res multum calida uel
multuz frigida ponit inter medicinas cordiales
tyriacales. que nō dicunt pprie cordiales. etiam
i pauca quātitate pōt dici cordialis. & coriādro
cuz pauca quātitate iest stipticitas & aromatici

tas.& leuis caliditas.uñ cordialis dici põt &c̄.

Tremor cordis.¶ Supius Auic.in generali magis determinauit đ dispositionib⁹ cordis & curatõe illaꝝ. Hic determinat đ q̄busdā spālib⁹ dispositionib⁹ cordis. Sunt autē iste dispositio nes.tremor.sincopis.casus uirtutis.& apostēa Quattuor ergo fac̄.pmo tractat đ tremore.2° đ sincopi.3° de casu uirtutis.4° de apostemate.2ª ibi sincopis.ibi 3ª.hoc plurimū cõtingit.ibi 4ª apostema.Pria in tres.qa prio ostendit qd sit tremor & sue cause cordis.2° ostendit de signis eius.3° de curatiõe.ibi 2ª.tremorē cordis.ibi 3ª in materiali.Prima in duas.primo.ponit diffini tiõe3.2° causas.ibi 2ª.& causa.¶ Cõsyderādū qđ in tremore cordis cõsyderamus pceptiõem nocumēti.& h° modo ē accidēs uirtutis sensitiue Et cõsyderamus maliciā motus & h° modo est accidēs uirtutis animalis motie.¶ Et cā. Hic exequit̄.& prio põit modos causaꝝ qb⁹ tremor cordis accidit.2° declarat ibi 2ª.& materia Hec pars habet duas.prio determinat de tremore cordis facto a diuersis causis itrinsecis uł extri secis.2° declarat đ tremore cordis facto a cõmu nitate.ibi 2ª.factus aūt cū cõmunitate.Pria in septē.sicut septē sunt modi causaꝝ.q̄s declarat ostendēdo quomō faciunt tremorē cordis.ibi 2ª.& illa.ibi 3ª.apostema uero.ibi 4ª.& simili ter.ibi 5ª.factus aūt.ibi 6ª.& factus.ibi 7ª.fa ctus aūt.¶ Dic̄ prio qđ materia uētosa ē leuior & facilior eaꝝ.leuior qa nõ grauat.facilior.s.ad resolutiõe3.¶ S3 cõtra uehemētiores dolores pueniūt a uētositate q̄ ab humorositate.& uēto sitas ē magis preter naturā. Dicēdū qđ uēto sitas ē duplex.qdā uaporosa subtillis.cui nõ ē cõiūcta cā a qua eleuat̄.& illa ē leuior omni ma teria quia statim resoluitur.Quedam aute3 est grossa.cui commista est causa a qua eleuat̄.& illa est difficilior plurib⁹ causis humoralib⁹.qa nõ est đfacili resolubilis.& ista causat fortes do lores.sicut in colica & yliaca.¶ Considerandū post qđ si in mala cõplexione cordis nõ esset resi duū uirtutis.qa.s.alique partes cordis essēt for tes ñ omĩo pmutate.aliaq̄ autē egrotātes.tūc ñ posset fieri tremor cordis.Nõ enim fit tremor cordis.nisi qa uirtus precipit nocumentū nõ põt aute3 pcipere nocumentū.nisi aliqueeius partes sint sane.ubi ipsa sit fortis.nõ enim fit sensatio doloris in mala cõplexione diuersa.nisi per aliud residuū bone cõplexionis.ut Auer.3° colliget.ca pitulo de accidentib⁹ sensus tactus.cu3 ergo cor p uirtutē sentit nocumentū.mouet se ut illud ex pellat motu tremulo inordinato.pter uirtutis debilitatē.Vtrū autē mala cõplexio equalis pos sit facere cordis tremorem habet dubiū.¶ Tre mor cordis qñ supfluit.permutat̄ in sincopi.na3 qñ residuū.uirtutis cadit.tunc fit sincopis.& po stea mors.¶ Et unaqueq̄ cõplexionū.qa ex una quaq̄ põt debilitari uirt⁹.& fieri in corde mala complexio diuersa.ut notum est.¶ Sed quādo q̄.Interponit silicet apostema frigidum spaciu3 silicet maius q̄ calidum.quia nõ sic cito interficit uel interpurit spaciū.s.inter tremorē & sincopi3 & mortē.quia uirt⁹ i hoc apostemate ñ tantu3 extret̄.q̄tū in calido.ut aliqñ existēte tremore resumat̄ uirt⁹.& cesset tremor.et ñ fit sincopis licet forte hoc sit breue nocumētū.¶ Et simil'r resolutio. Adiungit cās. que sunt opilationes. ¶ Vnde cõsiderandū ꝙ Auic p uenas sensibiles intelligit artharia s.ñ tñ intelligit cānales.q̄ sūt rami trachee arthariē.Possunt aūt uocari sensi biles.quia sunt pulsatiles.al's qa cõtinēt sangui nē itelligēdo đ uenis.cū ergo materia continet̄ i his artharijs.facit tremorē pp motū.q̄ cordi cõ municat̄.& ponit pulsum diuersu3.& ñ faciunt nocumētū in anhelitu.sicut apparuit medico in firmo.đ quo tractat Gał 4° đ interiorib⁹ i fine aliqñ aūt ista materia cõtinet̄ magis in cānulis. & tunc facit asma magis licet posset facere cor dis tremorē.¶ Factus autem a communitate. ¶ Ponit cās tremoris cordis facti a cõmunitate. & prio enumerat diuersos.2° põit quādā signi ficatiõnē sumptā ex tremore cordis p⁹ egritudi nes.ibi 2ª.& si q̄s.¶ Vbi considerādū ꝙ i nau sea duo cõsideram⁹.s.repletionē stomachi quo ad sui uillos.& eoꝝ debilitatē.& hoc põt dici spasmus ñ ꝙ in stomacho fiat spasmus.cum nõ sit mēbrū musculosu3.ut Gał.6°.de accidenti. Dicit̄ aūt dispositio similis spasmo pp multam repletionē & consideram⁹ ipam secundū se.ut ē quedā abhominatio pueniens uomitū. Vult g° dicere Auic.ꝙ nausea que ē abhominatio quedā .s.aduenit cū tremore cordis post egritudines. & cū cõiungit̄ talis abhominatio uomitui est malū.qa significat spasmū.s.prio mõ sumptu3 qa significat maximā stomachi et uilloꝝ debili tatē & repletione ppter egritudinē pcedentem ex qua repletione tremor cordis accidit cū cõita te ad stomachū.que ēt repletio ē multa.propter multam debilitatem stomachi factam ex egritu dine precedenti.

Tremorē.¶ Diuidit̄ i duas. prio determinat i generali đ signis. 2° i spāli đ pprijs signis.ibi 2ª.& si gnificāt.Hec in duas.prio determi nat đ signis tremoris secundū diuersas causas 2° đ signis ei⁹ qui fit a cõitate.ibi 2ª.fact⁹ aūt. Prima pars habet octo.sicut octo ponit distincti ones p signa tremoris cordis facti penes diuersi tatē octo causarū pdictaꝝ.primo determinat đ

diuersitate tremoris cordis facti a materia.2° ab apostemate.3° a solutione continuitatis. 4° a causis extrinsecis uel uenenis.5° a uermibus. Sexto a malicia complexionis. Septimo ab opilatione.8° a subtilitate spirit⁹.ibi 2ª.significant apostemosum &c̃.ptes patet.Prima in quinq; sicut quinq; fuerũt materie.q̃s enumerat.¶ Notandum tamen qđ Auic.dixit tremorem cordis omnẽ.aut quoad omnem causam.aut quia tremor cordis est duplex.quidam qui dicitur pulsus cordis.quidã.qui pprie dicit̃ tremor.& habẽt quasi eadẽ signa.sed remissiora sunt i pulsu cordis & min⁹ continua.¶ Considerãdũ 2° ꝙ in asmate propter impedimentũ anhelit⁹ ẽ maior uelocitas & frequẽtia pulsus.in tremore g° cordis aliquãdo ad hoc deuenitur.ut cũ fit ab apostemate.aut alia mala complexione calida forti ¶ Cõsyderãdũ qđ tales humores possunt aggregari i corde aut a se.& sic p⁹ aggregat̃ sanguis & aquositas & uent⁹ uel fumus.raro aũt melancolia & colera.aut aliũde & tũc communiter fit a colera.cũ colera mobilior sit.sepius aggregat̃ qđ melancolia uel flegma.Si aũt esset a determinato mẽbro.tũc a cerebro plus melancolia & flegma.quia isti ibi pl⁹ aggregat̃.& sunt apti descendere.ab epate aũt recipit eũ.q magis ibi aggregat̃.¶ Nota qđ tremor cordis dicit̃ nomen commune ad motũ uirtuosu3 cordis.quo fugit cor a nocumẽto.& ipellit & fit a causis nociuis sensatis pprie a mala complexiõe diuersa. si subito & uehemẽter fit soluta cõtinuitas apostematis & similib⁹ ad motũ tremulũ.qui fit a causis debilitãtib⁹.¶ Nota qđ i tremore cordis sanguineo ẽ in pulsu ispatio uelocitas & magnitudo ẽt in hora in qua fit tremor nõ adest.cum ibi sit repletio & caliditas.¶ Iuuat̃ a coitu.pp multũ semenjqđ in eis aggregat̃.etiam quia coitus euacuat.s3 in frigido nõ sic se habent. quia a coitu nocentur.& cũ cessat tremor.nõ habent pulsu3 frequẽtẽ.s3 tardu3 rarum & paruum. ¶ Et factũ a complexiõe singulari calida. Velocitas pulsus.& frequentia.ppter addita3 caliditatem &c̃.¶ Quauis fit q.a ẽt cessante tremore.quia stat caliditas habent uelocẽ & frequẽtẽ pulsum.¶ Et ẽ post cãs spasmaticas.Sũt aũt cãe spasmatice labores uehemẽtes uigilie & huiusmodi.ex quib⁹ puenit caliditas in membris. ¶ Factũ aũt ab opilatione.¶ Notandum qđ diuersitas in pulsu prouenire põt a multum debilibus uirtutibus.& in hoc nõ ẽ piuersitas iter magnũ & paruũ.& forte & debile.quia uirtus debilis pulsu3 magnũ & fortẽ nõ facit.prouenit etiã in pulsu diuersitas ex grauamine materie in corde.& hãc excludit Auic.cũ dicit.cũ priuatiõe signoꝝ replectiõis.relinquit̃ g° ꝙ hec diuersitas fit ab opilatiõe.¶ Factus autẽ a subtilitate sensus. ¶ Notandũ ꝙ cor multe sensibilitatis ponit corporis opationes incolumes.Multa eni3 sensibilitas cordis non prouenit ex defectu aliquo in eo existente.sed potius est signũ bone dispõnis i eo existentis.& ideo pulsus ẽ sanus & fortis & anhelitus nisi aliud mẽbru3 ipediat.& habent operationes cõsuetas.si g° his existentib⁹ in homie. faciliter tremor cordis apparet ẽ signũ.ꝙ a subtilitate sensus cordis procedit.Illi autẽ q habent sensus cordis subtilitatẽ sunt illi in facieb⁹ quoꝝ semper apparẽt uestigia accidentiũ anime.nunq̃ eni facies eoꝝ est sine aliquo signo animaliũ passionũ.s.letitie uel tristitie uel alioꝝ.q̃a leuissima causa eos ad utrunq; mouet.Et hoc est qđ Auic. dixit.q̃uis sit parũ.s.illud qđ iprimit in eis accidens anie.Et factu3 a causa stomachi significat diuersificationes uel significatiões diuersaꝝ dispõnu3 stomachi que dicuntur fen.i3.stomachus eni secundũ diuersas dispões inducit cordis tremorẽ.Signa uero illaru3 dispõnum factiua sunt causarũ tremoris cordis facti a stomacho.¶ Et appetit⁹.Na3 itensus significat causas diuersas appetit⁹ canini.quib⁹ cor cõpati põt stomacho & pstratus appetitus uel corrupt⁹ significat alias diuersas dispositiones stomachi dicẽdas fen.i3. qb⁹ ẽt dispõnib⁹ cor cõpati põt.¶ Et qđ expellitur.s.p uomitũ.nã materia que a stomacho uomitu expellit̃.ondit qualis sit stomachi dispõ.q tremorẽ causat.an flegmatica uel colerica &c̃. ¶ Imaginationes.s.ad diuersos cibos calidos ł frigidos.incisiuos uel unctuosos.oẽs.n.significãt contrariã dispositionẽ in stomacho.ut appetitus uel imaginatio ad cibũ uel potũ frigidũ actu significat i stomacho dispõnẽ calidã.Et nausea et punctio sunt signa diuersaꝝ stomachi passionũ & tremoris cordis.¶ Stomachus alleuiat̃.s.tẽpore euacuationis stomachi a cibo & ieiunio stomacho.quia tunc stomach⁹ minus a cibo grauat̃ nisi passio stomachi que ẽ cã tremoris cordis sit ppter colerã effusam ad os stomachi.quia talis tremor cordis tẽpore uacuitatis stomachi a cibo augetur.cũ in talibus colera magis fluat hoc tẽpore ppter ebulitionẽ & caliditatẽ.¶ Et de signis tremoris cordis a stomacho ẽ ꝙ fit uehẽns hora q̃ cib⁹ icipit digeri.tũc.n.cũ cib⁹ cõmouea tur stomachus lesus existens magis đbilitat̃.& grauat̃.unde tremor cordis tũc addit̃.¶ Et ille qui fit cũ cõmmunitate pulmonis habet signa talia.quia habens tremorẽ hunc cordis est parat⁹ asmati.ppter nocumẽtũ materierum.que sunt in pulmone.cũ crescunt & opilant & ideo i illis sunt signa humoris pulmonis & opilatiõis uiaꝝ eius.quas diximus supra.fen.x.capl'o đ asmate. hic tamen communis est error in libro Aui.quia alius habet dicem⁹ capl'o de asmate.alius hab3 dicet̃ in capit° de signis & causis sincopis.sed

cõuenientior lr̃a esset.s.quas dixim⁹ supra fen.
x.caplo de asmate.Hic tamen est cõmunis error
in libro Auic.quia aliqñ dicem⁹ stat ꝑ dixim⁹
& econtra.ut in plurib⁹ ptib⁹ toti⁹ Auic.appet.
¶ Factus aũt pp febres. ¶ Diceret quis none
hoc ꝑdixit esse notũ.statī enim dixit.fact⁹ cũ cõ
munitate corporis toti⁹ ĩ fe.ut manisũ ẽ.ad qđ
ergo repetijt Auic. ¶ Considerandũ ꝙ febrilis
caliditas põt esse cã tremoris cordis.aut propter
nocumẽtũ qđ mẽbris ĩfert.que mẽbra lesa a m.ł
ra caliditate fe.ipsa postea cor ledũt.Et hanc cõ
munitatẽ tetigit Auic.ꝑus.aut febrilis caliditas
toti⁹ corporis ẽ cã tremoris cordis.qa ip̃a forãli
ter ñ mediãte mẽbroꝝ nocumẽto sed ꝑ se cor le
dit.& ampli⁹ ĩflãmat.& đ hac loquiẽ hic & di
xit.ꝙ hũc tremorẽ cordis significãt significatio
nes.dicte in suo caᵒ. ¶ Aliqd hui⁹ dixit sup̃ caᵒ
đ egritudinib⁹ cordis dicẽs.ut uerificeẽ ꝑ paro
xismos suos.& ꝑ crises suas. ¶ Dixit post.qđ
ex eis q̄ significãt ip̃m.& itellexit ꝑ hᵒ tremorẽ
cordis stomaticũ.q a pũctura stomachi ꝓuenit.
Accidit ẽt qñq̧ uehemẽs punctura .i stomacho.
sicut eẽt ibi ac⁹.uł man⁹ unguib⁹ pungẽs et cur
rit saliua ab ore stomachi ꝑ os.& tũc significaẽ
tremor cordis dũ pseuerat.& ista sũt signa ma
nifesta que uidim⁹ accidere ĩ mordicatõe stoma
chi. ¶ Dubitaẽ aũt.an tremor cordis possit fie
ri a mala cõplexione facta in eo.habitũ enim est
supra qđ nõ.Ideo enī prouenit tremor a mala
complone qa uirt⁹ debilitatur.ex qua debilita
tione eũ ñ ꝓueniẽ ad ultimũ.fit in corde agitatio
quasi aliquod nocumẽtũ expellat.sed tał nociui
expulsio ñ fit.nisi dũ ꝓcipiẽ.sed in mala cõpl̃e
facta uel equali ñ ẽ ꝓceptio neq̧ sensus. Ethic⁹
enim ꝓpriã caliditatẽ ñ sentit.& licet sit maior
q̃ conueniat.ut Auic.pᵒ can.fen.zᵃ.caᵒ de causis
doloris. Item semp ea stante esset tremor cordis
¶ Oppositũ sentit hic Auic.dicẽs ꝙ ẽ post cãs
spasmaticas sine materia.ut ĩ ethica & similib⁹
loquiẽ aũt đ tremore cordis facto a mala cõplexi
one calida sine materia.talis aũt aut ethica est
equalis. ¶ Cõsyderãdũ tamẽ qđ cũ tremor sit
motus tremulent⁹ cordis.oportet ut fiat a tot
modis causarũ.q̊t modis põt tremulãter moue
ri.Põt aũt cor tremulãter moueri.aut qa perci
pit aliquod nocumentũ.qđ tentat expellere. aut
quia debilitaẽ.unde uillos naturaliter dilatare
& cõstringere nõ põt.s̄ tañq̃ debile exis͞tẽs.cũ
motu tremulo illud faciat.Videmus tamẽ hos
duos modos causarũ in alijs mẽbris tremorem
causare.& maxime ex đbilitate uirtutis motiue
mẽbroꝝ. ideoq̧ qñ̄ tremit.qa uirt⁹ ĩnotia đbił
ẽ.Vnde tẽtãs motũ suũ nõ põt facere nisi cum
tremore.sicut uidemus de manu' debili.q̄ si qe
sceret.& nõ tentaret motũ nõ tremeret.Similer
uidemus de stomacho.q quãdoq̧ đbilis existẽs
cũ quadã titilatiõe & tremore sup cibo se cõtra
hit.& hᵒ ñ nisi a uirtutis đbilitate ꝓcedit. Tre
mor gᵒ a uirtute debili absolute fieri põt absq̧
perceptiõe sensata nocumenti.Differũt aũt hi
duo modi tremoris.nã unus tremor ẽ accidens
animalis uirtutis ut ille qui fit in membro moto
motũ uoluntario.S̄ alius tremor ut stomachi
ẽ accidẽs uirtutis naturalis.sic̃ stomachi mot⁹
est naturalis.sic ergo in corde põt fieri tremor.
aut quia rem nociuã precipiat.aut ex debilita
te uirtutis dilatatiue & cõstrictiue.tunc gᵒ fiet
tremor cordis ex preceptiõe rei nociue.quãdo fi
et ex dolore uel apostemate aut solutiõe cõtinui
tatis.aut mala cõplexione diuersa.Tunc autē
fiet tremor a debilitate uirtutis.qñ uirt⁹ cordis
dilatatiua & cõstrictiua ex debilitate cor natura
li motu mouere nõ potest.potest gᵒ mouere mo
tu tremulo.Ex quo apparet.qđ mala complexio
facta potest esse causa tremoris cordis.nõ.quia
ꝓcipiatur.s̄ ꝓpter debilitatẽ quã ponit ĩ uirtu
te dilatatiua & cõstrictiua cordis.Et differũt hi
modi tremoris cordis.qa tremor qui incipit cū
ꝓceptione incipit a perceptiõe nocumenti.& exin
de fit motus tremulus.qa cor tentat illud quod
percipit tañq̃ nociuũ expellere.unde fit tremor.
s̄ alius tremor cordis fit uł incipit.a uirtute de
bili tentãte facere suũ motum.quē cũ nõ possit.
fit uel potest fieri tremor.sicut in manu debili
tentante aliquid cõstringere.cũ nõ possit & dato
quod ibi nullus sit sensus.Differunt.zᵒ.qa un⁹
ex his tremorib⁹ est accidens uirtutis naturalis
solius.ut ille qui fit a pura debilitate.Sed alius
tremor cordis est accidens naturalis motiue &
animalis sensitiue ł saltẽ per incoationē. ¶ Sed
tu dices.cur non in ethica fit tremor cordis cum
semp stet mala cõplexio equaliter ¶ Dicendũ ꝙ
ẽt ĩ mala cõplone diuersa ñ fit semp tremor cor
dis.s̄ cũ ipsa addiẽ ut ꝓcipiaẽ uñ & hẽt pyo
dos.similiter & ĩ ethica.tunc fiet zᵐ qđ uirt⁹ đ
bilis magis uel min⁹ aggrauabiẽ.stante gᵒ uno
mõ debilitatis uirtutis in ethico aliqñ cor eget
maiori uel minori dilatatione propter diuersas
cãs.tunc ergo fiet cordis tremor. ¶ S̄ tu dices
iste tremor cordis habebit ꝓ sua causa rẽ nouã.
que aduenit.ñ aũt malã cõplexionẽ equalem.
¶ Dicẽdũ hᵒ nõ habere ueritatē.nã si ille cãe
sint ĩcitatie.principalis tamẽ cã hui⁹ mali mot⁹
ẽ uirtutis defectus a mala cõplexiõe.sicut non
esset credendũ.qđ si aduenĩete cibo stomacho đ
bili.stomachus cõtractiue moueret motu titila
tiuo.causa illius sit cibus.s̄ stomachi debilitas.
Sicut nõ ẽ credibile qđ existẽte corde debili.in
uirtute dilatatiõis & cõstrictiõis ꝓpter malā
cõplexiõē factã qđ adueniẽte causa ponente eũ
in maiori necessitate dilatationis & constrictio
nis.unde mot⁹ fit tremulus.& qđ illius causa

sit res adueniens. sed uirtutis debilitas erit cã que ex mala complexione facta equali põt esse. ¶ Ad illud aũt qd dicit de auctoritate Aui. dicendum qd loquit de tremore ubi fit perceptio rei nocie Vel dicẽdũ qd in malla complexione equali est uirtutis residuũ. qa adhuc est sic fortis. qd cor mouet dilatatiue & cõstrictie adueniente ergo cã noua que causa eã ad dilatandum cogat. ipsa mouet cor. quasi expellat nocumẽtũ nõ qsi. i. qd sed quasi. i. sicut ul' similiter. Cor aũt cũ nocumẽ tum uult expellere. cum tremore mouetur. sicut etiam fit ibi. si eni adueniente noua cã cessaret a motu. uel succumberet fieret sincopis post dein de mors. cũ ergo tentat mouere fit illud mele & cum tremore.

IN materiali. Positis causis & signis tremoris cordis. ¶ Ponit Auic. curã. & primo i generali magis z°. in specialibus. ibi. si iste tremor cordis Vocant autẽ isti canones hic traditi indicatiões magis. qa simul cõprehendũt curã diuersorum tremoꝝ cordis. & etiã qa per alteratiõẽ & euacuationẽ traditur curatio sub quodã cõmuni modo curatiõis. sicut in capitulis sequentib⁹ tradit cura tremoris particularis magis postponendo tremorẽ calidũ ul' frigidũ solũ. primo ergo solũ in hoc capl'o ponit can. curationis diuersorũ tremorũ cordis p euacuationẽ & alterationẽ. z°. determiat de curatiõe cuiusdaꝫ specialis tremoris cordis. de quo supra dixerat. ibi. si quis cõqueritur ibi. z^a. habens tremorẽ cordis. Prima in duas. naꝫ can. curatiui hic positi ab Auic. sunt canoẽs curationis tremoris cordis materialis magis. qa isti plus eueniunt. q̃ apostemosi aut facti a solutiõe continuitatis & qa curatio horũ tremoꝝ cordis fit magis p euacuatiõẽ & alteratiõẽ complexionis & cõfortatiõẽ cordis. primo ostẽdit qũo tremor cordis euacuatiõe curat. z°. ponit curam eius per alterationem. 3°. per confortationem. ibi z^a. deinde. ibi 3^a. & quemadmodũ. Prima in duas. nã tremores & dolores cordis quidã sunt pp cordis passionem inherentem. quidam sunt magis p cõitatẽ. iõ Auic. prio ponit curã primi. z°. secundi. ibi z^a. ille uero qui ẽ &c̃. Pria i tres. p° ostendit curã sanguinei. z° flegmatici. 3° melancolici. ibi z^a. & in facto aũt. ibi 3^a. facti autez. ¶ Nota qꝫ Auic. dicit fleubothomia & euacuatione sanguinis. s. p uẽtosas & scarificationez. & p. multa. quia ut sup' dictũ fuit una uice post sum⁹ ẽmouere p fleubothomiã cordis repletionẽ. qd ñ contingit p farmaciã. ¶ Secũdo consideradũ fleubothomiã p̃seruare a ueris egritudinib⁹ ut sumit ex cõmẽto illi⁹ affo. sexte pticule. Q̃uibuscũq fleubothomia & farmacia. maxie aũt fleubothomia hoc tẽpore facta a tremore cordis sanguineo p̃seruat. quia plus hoc tẽpore sanguis multiplicat. Subtiliatio ẽt cibi quia hec etiam ẽ cã minorationis sanguinis. ¶ Ideo Auic. prio can. fen. z^a. ca° d naturis tẽpoꝝ ãni dicebat. qꝫ nihil ẽ qꝫ nos magis tueat ab egritudinib⁹ ueris. q̃ fleubothomia & diminutio comedendi. ¶ In facto aũt. propter humorẽ flegmaticum &c̃. oportet qꝫ i hoc fiat euacuatio cũ medicinis. quarũ uirt⁹ ad cor ñ puenit. sunt eniꝫ multa que flegma euacuant. nõ tñ inde ut turbit hermodactilus. Illa aũt que flegma euacuãt sunt iere magne. ut iera hermetis. cui⁹ dosis sit. 3. ij. & ex ieris sunt iere cõitati. ut iera Gal'. & iera cõstãtini. et istarũ opatio ñ transit ultra epar et caput & illas ieras uocauit Auic. ieras cognitas cõmunitati. quiro can. tractatu secundo. Et iste non cõferũt. quia istaꝝ opatio consequit ipressionem i cor. Quedã sunt iere magne. ut sũt iera hermitis ieralogodion. & iera rufi. & iera archigenis. & de istis est sermo. ¶ Sed dubitat. quare nõ premisit digestiõem mare rie. ¶ Dicẽdũ qd debet intelligi ex canonib⁹ uniuersalibus siue generalibus aut qa materia cordis apta ẽ ad euacuationem nõ eniꝫ põt materia in corde tãtũ deprauari stante uita. ¶ Adhuc dubitat. quare nõ põit curã tremoris cordis facti a anima sensibilitate ¶ Dicẽdum qd Aui dedit intelligi ex similib⁹ curis factis in capite stomacho & membris sensibilibus. aut quia hanc curam nõ licet facere. aut quia fieret cuꝫ medicinis stupefactis. & in hoc esset terror uel parũ perduraret. & hec esset cura inutilis. melius ergo ẽ ut dimittat. cum nullum faciat impedimẽtum in operatiõibus unde supra Aui. fen 3^a de imaginatiõib⁹. iste sunt res que nõ parant ad nocumentum. ¶ Facti pter sanguinẽ. ¶ Oportet qd in hoc intendat ad curam loci longinqui. i. epatis. in quo fit grauatio mẽbri. & hoc fleubothomando uenas capitis in brachio. aut uenas man⁹ si uirtus fuerit debilis ¶ Et tẽperantia epatis. s. cum confortationibus que dicentur. s. fen. 14. de regimine cõplexionis epatis frigide & sicce. aut i cura debilitatis epatis ¶ Sꝫ si humor melancolicus fuerit pur⁹. fiat euacuatio cũ iera rufi posita quinto can. tractatu z°. cui⁹ dosis ẽ 3. iiij. & sufficiũt. iij. uel. ij. iterando ei⁹ dosi. 3. Et ieralogodion cui⁹ descriptio ibi ponit cui⁹ dosis ẽ. 3. 5. uel minus & possunt dari uel cum aqua. uel cum uino uel mixtis simul. Auicẽna dosat ieralogodion. primo dosis aurei . iiij. i. 3. iiij. uel. 3. 6. quia aureus aliqñ importat . 3. i aliquãdo 3. i. &. 5. & docet dare cum aqua calida & melle. & idẽ quoad hoc de iera rufina. Non posuit aũt Auic. curã tremoris cordis fci a colera. aut quia raro euenit. aut quia ei⁹ curã p⁹ põit ad curã tremoris cordis calidi. ubi purgari docet cũ reubarbaro. ¶ Ille uero. ¶ Poit Auic.

curã tremoris cordis facti a cõitate & maxime stomachi.quia ut plurimũ ab hoc fit. Vult.ergo ꝙ uomit⁹ fiat post cibũ.quia leuior est.& post acceptionẽ rerũ que ad uomitũ ꝑparãt.ut sunt incisiua ut rafan⁹ &c̃.& uult ꝙ fiat solutio uẽ tris post cũ ieris predictis & cũ theodoricõ.cui⁹ descriptio ponit̃ ab Auic.quinto can.tractatu z° cui⁹ dosis ad pl⁹ ẽ.ʒ.iiij.cũ decoctione epithimi. aut cum iera cõmuni confrotata cũ colloquintida &c̃.Cũ eni hec nõ inueniunt̃.recurram⁹ ad has ieras cõmunes.& cõfortem⁹ eas cũ agarico magis aut epithio.raro aũt cũ collõqntida. ¶ Ponit post Aui.regimẽ tremoris cordis ex colerico hũore facti.aut ex corruptiõe cibi i stomacho.ñ autẽ dixit de eo.q fit a pustula in ore stomachi & uermib⁹.quia horũ erit cura ꝓpria. ¶ Et quẽ admodũ. ¶ Hic põit curã tremoris cordis p cordis cõfortãtia.& prio põit can.z° modicinas ibi z^a.& ex eis. Et hec z^a in duas prio ernumerat has medicinas.z° se excusat.ibi z^a. & ego. Prima in q̃ttuor.z^m qd̃ quattuor can. medicinarũ cordis põit.ibi z^a.& ex eis.ibi 3^a.aut potare.ibi 4^a.& ex eis. Aureus ẽ pondus.ʒ i.S.Et licet buglossa semper cõferat.quia cõfortat.tamẽ post euacuatiõeʒ plus.siue ꝑcesserit materia flegmatica siue melãcolica.quia buglossa nõ multum excedit.sed quasi equalis est. ¶ Tempore somni ut in eã agat uirtus. ¶ Potare de gariofilo masculo.qui ẽ nigrior. Pondus nuclei auelane uel amigdale. Cũ lacte qa cito attrahit & penetrat maxie si materia ꝑcesserit sanguinea.und̃ carroborat potẽtiã cõiter.ut Serap.cap° d̃ gariofilo ¶ Aut de sansuco & ẽ maiorana que sua aromaticitate cõfortat uiscera omnia.ut Serapio capitulo de maiorana. Et det̃ cum aqua frigida. quia remittit caliditatẽ maiorane in complexiõe calida. Et cũ uino si fuerit mala cõplexio frigida in corde. ¶ Dixit p⁹.qd̃ habens cordis caliditatẽ iuuatur.si semper secuʒ habeat de aromaticitate & suffumigationib⁹ eius. Et si tremor cordis est male cõplexionis calide utatur i adoramẽtis.& aliis sandalis.& cõmisceatur cũ reb⁹ subtilis & leuis caliditatis.z^m.can.superius datuʒ. unde ꝑmisceatur illis parum musci.nisi malicia complexionis calide in corde excedat in ultimo.sicut in causone accidit.qa tunc frigidis non debemus admiscere calida. Et ex hoc d̃betis accipere. qd̃ can.superius posit⁹ ab Auic.s.ꝙ in cura male complexionis cordis calide debemus semper admiscere calida cũ frigidis. Habet ueritatẽ regulariter quia quãdo in corde excedit malicia complexionis calide in ultimo ut i causone.& in aliis uehemẽtib⁹ intentionibus possum⁹ pura frigida administrate in epithimatibus & odoribus.& etiaʒ in his que sumuntur.unde aquam damus puraʒ frigidã quandoq̃.& aliquãdo res puras acetosas infrigidatas.hoc tamen haberet cõsyderationẽ de se. Dixit post ꝙ si cũ passiõe cordis que facit tremorẽ.fuerit mala cõplexio frigida debes admiscere ambrã cũ musco.que ambo calida sũt.& aquã camphoratã.& nõ dixit Auic. camphoram puram.cum sit frigida.sed aquam camphoratã. Erit autem aqua camphorata accipere res aliquas aromaticas.ut oʒimum gariofilatũ.spicã cynamomũ & similia.& coquere in fine addere paꝝ cãphore.& hec erit aqua cãphorata.ponitur aũt camphora.quia remittit de caliditate medicinarũ illarũ.licet eniʒ i cura male cõplexionis frigide cordis tute accedam⁹ cũ calidis.debem⁹ tñ cauere ab his que faciũt ebulitionẽ & extẽsionẽ in corpore cordis.uñ cõueniẽter his calidis qñq̃ parũ camphore admiscet̃. ¶ Algaliam.i.galliã.s.muscatũ.ita in synonimis mũdini. Oleũ de citro.s.corticũ & fit oleũ d̃ citrangulis a Mesue in antidotario.& stat loco ei⁹.sʒ ab Auic.quinto can.tractatu secundo ponit̃ oleũ de citro qd̃ ẽ calidũ.ut eius opatio in descriptione patet. ¶ Dicit ꝙ ipẽ ñ multiplicat locutionẽ sed ad summũ ois medicina odorifera ẽ cordial̃. ¶ Considerandũ cõciliatorẽ sentire ꝙ odor sũptus ꝑ fumali euaporatione.aut ꝑ quadã subtili substãtia uere nutrit spiritus. mot⁹ ad hoc signis minus sufficiẽtib⁹.cũ uideam⁹ animalia i aqua & in igne uiuere.que corpora aliquo mõ simplicia sunt.nõ tñ uere pura.sed cõmista.sic̃ partes elemẽtorũ que circa nos.sic ergo licet res simplex & pura ñ nutriat.uapor tñ & subtilis substãtia in qua fundat̃ res pura spiritũ uere nutrire poterit. Et hoc uidet̃ sentire Gal̃.in commẽto illius affo.facili⁹ est repleri potu.secundũ translationẽ grecã. Et Aristo.sentire uidet̃ in libello de pomo. ¶ Et rõe monstrat̃.nã aer attractus p cãnã pulmonis alterat̃.et in spiritũ cõuertitur.ut Gal.septimo de iuuamẽtis membrorũ. multo ergo magis uapor. Sẽtit etiã h° Galien⁹ .iz.terap.quĩto ca°.ubi animalis spiritus fonteʒ ostendimus esse cerebꝝ.irrigari & nutriri ꝑ inspiratiõem.i.per aerẽ attractũ per inspirationẽ ¶ Post subdit ʒodiaci.i.uitalis autem spiritus &c̃.nõ in substãtiale autem ipsum secũdũ cor in artharias contineri nutrimetum & ipsum ex respiratione maxime.s.q̃tum ad aeris attactionẽ. Respirario autem importat duos motus.s.inspirationẽ & expirationem Hoc autem Damascenus confirmat dicẽs.olfat⁹ maxime si saliat i capite fum⁹ colericus q̃ qd̃ imbibit̃.iuuat.uidemus etiã multos ex odorib⁹ uiuere.& subito cõfortare. ¶ Horũ autẽ oppositum satit apparet quia aer nõ affert nostris spiritibus iuuamentũ qd̃ sit nutritio.uel iuuamentũ qd̃ sit euentatio. & mundificatio.ut Auic.primo can.fen.z^a. d̃ aere primo cap°.immo duʒ aer attractus cõuer

titur ad qualitatez spiritus. quia ad caliditatem destruitur eius iuuamentū. & spiritus nō idiget eo sed expellit illuz. & est necessari⁹ nouus aer. ut Auicena ibidē. non ergo nutrit. ut isti sentiūt similiter etiaz nec uapor. unde ipsi hoc probant.

¶ Dico ergo qđ cū nutritio duo iportet. s. uerā restaurationē ei⁹ qđ deperdit̄ fiēdam per uirtutes anime attractiue retentiue digestiue & expulsiue administrātes & p assimilatiuā & al's quibus perficit̄ nutricatō ministratas. & h⁹ mō nō debetur nutritio spiritui saltē ut non appropriat̄ substantie cordis. s; ut ē spiritus cōmunis fluens ab mēbra. quia hic spirit⁹ formaliter aiatus nō ē. si qua igit̄ nutricatio spiritui debet̄ nō ē nisi per ipsorū cōtinuā regeneratiōem quēad modū accidit humoribus. Non enim humores sepsos nutriunt. s; generatiōem habēt cōtinuaz sicut & spiritus. Et hoc quidez pbatur. quoniā si spiritus communis in corde contentus seipsuz nutriret. esset formaliter animat⁹. cui⁹ cōtrariū omnes sentiūt. & semp a pricipio usq ad finem spiritus maneret unus numero. cuius ēt tenetur oppositum. Vnde Gal. x̄. tera p. ult qđ z^m quālibet cibi assumptiōez fiat spiritus. & minor & amplior. Aristoti. tamē dubitat de hoc in libllo de causa motus animaliū i fine dicēs. utrꝫ aliqđ idē ē spiritus semp. aut fit alter. Sermo autem tenens narratiue opinionem tenet qđ spiritus influens semp regeneret̄ nō pmanēs idez in tota uita. l; de inato cōtrariū sentiat. quia igit̄ spirit⁹ hic unus numero manet nutricatiōe nō idiguit s; regeneratiōe poti⁹. si eni nutriret nō idigeret regeneratiōe. ¶ H⁹ g° pmisso patz. qđ si uapor uel alia spālis sustātia debeat regenerare spiritū aut restaurare. oporz qđ sibi ut materia regenerātiōis subiiciat̄. hoc aūt cōueniēs uidetur. nam nō fit quodlibet ex quolibet. sed determinatum ex determinato. ut primo phicorum. cū g° spiritus tanq̄ materiā sibi approprier subtilitatem humorū. ut Aui. fen pria primi. capl'o de uirtute uitali. & libro de uirtutibus cordialibus. Et Galienus sexto de iuuamētis mēbrorū dicit qđ est uapor sanguinis temperatus nō ergo poterit pro sui materia subiici uapor extrīsceus uel aer.

¶ Ahuc cuiuscunq forme introductio p̄supponit sibi determinatā materiaz. quā semp preesse oportet sue introdutioni. Non eniz forma hom's imediate ex pane uel carne generatur. s; immediate in elementa inducitur. neque i cibū. sed in sanguinē. neq caro aut quelibet pars nisi ex sanguine imediate generatur & augetur. nō autē ex pane imediate ut patet. Sic & spiritus suaz generationē habebit per sue forme itroductionē ī materiā determinatā. hoc g° aut est sanguis uaporosus. aut aer. aut uapor exteri⁹. nō eniz simul possunt esse eius spirit⁹ materia. Vnius eniz forme una debet esse appropriata materia alioq̄n quolibet fieret ex quolibz. & uni plura essent imediate cōtraria. cū motus fiat de cōtrario in cōtrariū. si g° ponit materiā spirit⁹ uaporē extrīsecū. nō potest ex sanguine fieri. si autē ponit sanguinē eius materiā. nō poterit materia eius uapor exterior esse uel aer. & h⁹ est satis cōueniēs. siue i materia unā formā ponamus siue plures. omnes tamē cōcedunt qđ sub quodā ordine ueniunt ad generationē & corruptionez. nec immediate due forme diuerse speciei in materia iequali gradu ueniūt ad corruptionez ut alia forma generet̄. ut ꝙ imediate aliqua forma itroduci posset in duab⁹ materieb⁹ diuersis. oportet ergo dare ordinem. sicut datur ordo ciboruz ad sanguinez in generatione hominis. prius eniz cibus fit sanguis. q̄ attingat formā hominis. nec ambo ad hoc equaliter ueni re pñt. Ponēdo igit̄ ordinē erit iste. ꝙ sanguis cū ex eo fit spirit⁹ trāsit in materiā exteriorē. quod nullus sentit. aut aer aut uapor exterior. & transit in materiā sanguinis. qđ ēt impossibile ē. cuz aer & fumalis euaporatio pprie digestionē pati ñ possint. ut sumit̄ ex quarto methaurorum. aut simul ambo in materiā ēt refrangunt̄ ex q̄ fit spirit⁹. & hoc incōueniēs est. quoniā sanguis absq hoc ꝙ aerē in se habeat ē p se sufficiēs materia spiritus. ēt quia inequaliter distāt ab illa materia cōmuni sanguis & aeris tñ deberēt statim & imediate in eā trāsmutari. sanguis enim tēdit ad naturā magis grossam & cōpositā. uapor autē & aer tēdunt ad naturā simplicē & elementalē magis. Diceret aūt quis. ꝙ spiritus generat̄ imediate ex una cōmuni materia. que ē quedā substātia uaporosa subtilis alia a natura sanguinis. & ñ est sanguis. & a natura aeris exterioris. & spirit⁹ uaporosi & odorabilis. cū g° ex sanguine solo fiat spirit⁹. in illa conuertet̄ p⁹ & cū ex aere solo uel fumo odorabili fiet spirit⁹ ēt prius conuertet̄ in illā. illa enim erit imediatū subiectū & materia spirituū quēadmodum nos uidem⁹. ꝙ si forma carnis debeat iduci i sanguinē. oportet illā materiā p⁹ in sanguinē uerti. ille enim possunt esse diuerse materie. nā ex pane fit sanguis & ex carnib⁹ & herbis & uino mixtiz simul & diuisim. quia pus fit chilus. Si ergo ex spiritu & ex fumo & ex aere exteriori fieret aliqua materia. ex qua fieret spirit⁹. ēt ex sanguine illa eadē materia fieri posset. Vnde aer exterior & odorabilis uapor & sanguis poterūt secundū dictū modū spiritū nutrire et restaurare. Et hāc rationē putaui alias ueridicā credēs cū supficie uerborū Gal'. tenere. hec aūt imagio pter mlta apparātia dicta rōnabiliter deficit. Nā ñ ē credendū. ꝙ inter naturaz sanguinis & naturā uaporꝫ qui sunt formaliter spūs. sit res media differēs substātialiter a natura cuiuslibz. s. sangui

nis et spūs.sed sanguis uaporosus stati amittēs formā sanguinis iduit formā spirituū đ sangui ne dico qui fit spirit⁹.et ē satis cōueniēs Simil'r ēt uidē đ nutritōe mēbrorꝫ ut ēt illa rō asseruit & ēt de spiritus nutricatione large sumēdo nu tricationē.sic ergo ē ꝙ mēbra ex sanguine nutri untur absq̧ hoc ꝙ sanguis in materiā illā trāse at.que habeat aliā formā substātialē.licet enim humiditates sint alie ab humorib⁹ secundū mo dū substātie.ipse tñ aut actu sunt sub formis substātialib⁹ humorū aut sub formis substan tialib⁹ mēbrorꝫ.uñ oēs concedūt i eis fieri aut putridā febrē.ut.cū habēt humorꝫ formas aut ethicā.ut cū hñt formā mēbrorꝫ nullā ponētes mediā formāꝫ substantialeꝫ.sanguis ergo amit tens immediate formam substantialē sanguinis acquirit imediate mēbrorum formas.& licet p us habeat alium modū substantie.nō tñ aliam formā.sic ergo conueniens erit.qđ cum sanguis subtilis amittit formā humoris.qđ acqrat spiri tuū formā absq̧ h° qđ p⁹ transeat i aliā naturā. Et hoc roborratur.nam nō plus distat sanguis subtilis qui cōuertitur i spiritū a natura spūs q̄ sanguis grossus a natura membrorꝫ.imo equa i ter ab eis distant.cū spiritus & mēbra unuꝫ s l teꝫ faciant saltē aperte.& ideo cōmunis materia eius equaliter ab eis distabit.imo si erit aliqua diuersitas.erit hec.quia saguis grossus plus di stat a natura mēbrorū.q̄ sanguis subtil' a natu ra spirituū.mēbra enim generanē & nutriunē ex sanguine per quādā inspissatiōem & inuisca tiōem.sꝫ spiritus p solam euaporatiōeꝫ & sub tiliatiōeꝫ.manifestū aūt ē qđ facilius ē a calido cordis sanguinē subtiliari & euaporari.q̄ a cali do mēbrorꝫ sanguinē ispissari & inuiscari.ut no tum ē.si g° in transitu sanguinis i mēbra nō fit acquisitio alteri⁹ forme substātialis.sꝫ p⁹ for mas humorū inducit forma mēbrorꝫ.sic dictū ē.g° incōuenieti⁹ ē.ut nō fiat transitus subtillis partis humorū in aliā formā substantialeꝫ pri⁹ q̄ spirit⁹ fiant.sꝫ cū subtilis & uaporosa ps san guinis amittit humoris formā.iduit spirit⁹ for mā.nō g° aliā materiā ponere oportꝫ qua diffe rat ab alijs substātialiter.Adhuc aūt huic mate rie cōmuni oportꝫ dare locū distinctū a spiritu in quo cōtineatē.hec enīꝫ materia assimilaē chilo i quē pri⁹ materie diuerse zᵐ speciē trāsmutan tur.ī.n.hec materia spirituū pōt assimilari san guini.quoniā sanguis p sui materia unicā solā materiā hꝫ.materia aūt illa cōmunes diuersas habet ut sanguinē & aerē.sicut g° natura ppri um chilo fecit uas i quo diuerse materie trāsmu tanē in unam communē formaꝫ siue simul siue diuisim adueniāt sic & huic materie pprie unū uas facere debuit aliud in loco in q° cōtineē spi ritus.nullū autem est tale.❡ Sed tu dices.natu ra fecit pulmonē locū cōmuneꝫ materie in quaꝫ transmutaē uapor & aer.sꝫ uentrē dextruꝫ aut mediū posuit locū cōmunis materie.in quā tran sit sanguis.❡ Dicendū qđ hoc est ꝙ in errorē i cidit.sicut enīꝫ alia forma ul' ppria complexio.ī. modus substantie pulmonis est alia a cōplexiōe & mō substātie cordis.sic materia illa cōmunis q̄ in dextra pte cordis continetē.alia est omnino a materia cōmuni que cōtinetur in pulmone.qa si cut stomachus alius ab epate.ideo differūt in eis generata.erūt g° illa due materie cōmunes ime diate sumētes spirit⁹ formā.h° autē esse falsuꝫ mōstratū ē prius ❡ Rursus autē ad pncipale. si uapor aliquis exterior aut aer pōt restaurare spiritū.ad qđ natura eguit illū restaurare ex san guine.cuꝫ maiorē copiā aeris q̄ sanguinis habere possit.❡ Amplius eadē est materia generatiōis & nutricatiōis.ut Aristo.secūdo de generaciōe. generaē auteꝫ spiritus ex sanguine.ergo ab illo restaurabitur & regenerabiē.& hanc opinioneꝫ Auic.sensit supra fen decima.ubi cōperat aereꝫ ad nutrimentū spiritus.sicut aquā ad nutrimen tū membrorꝫ.sicut enīꝫ aqua nō pprie nutrit.ut oēs cōcedunt sic aer.Vnde Auic.subdens ibi cām dicit unumqđq̧ enīꝫ duoruꝫ.ī.nutrimentuꝫ spi ritus & corporis est corpus compositūꝫ & non simplex.Et Galien⁹ etiaꝫ tenet prio de elementis quia corp⁹ simplex nō nutrit nec restaurat spiri tus.Ex quib⁹ iā dictis patꝫ.ꝙ odor sumendo eū p subtili substātia quadā.Similiter ēt aer & o dor ñ nutriūt nec restaurāt spiritū.quia de odo re ut notat speciē itētionalē nullus dubitat.

❡ Viso ergo ꝙ odor pprie spirit⁹ nutrire nō pōt.neq̧ ēt spūs pōt ex eis imediate generari.re stat ondere quō odor confortat cor.uñ poniē oīs medicina odorifera cordialis.Dico g° primo ꝙ odor pncipaliter confortat sensitiuā uirtutē.q̄ ē uirtus odorat⁹.& exinde sensum cōmunē.& al's uirtutes sensitiuas alligatas.cuius sensus cōmu nis secundū rei ueritatē pᵐ subiectū est cor.ut Aristo.in plurib⁹ locis sensit.cū g° odor est ime diatū obiectū sensitiue uirtutis.circa eā imediate causaē delitia qñ odor conueniens erit ut quādo medicina est odorifera.sicut tristitia qñ erit icō ueniens ut fetor.ex delicia g° pus in sensitiua uir tute fiet confortatio.Vnde Aristo.de pomo.aīa sensitiua in qua cōmunicamus cuꝫ brutis odore bono foueē.❡ Ali⁹ autē mod⁹ & magis ppri⁹ cōfortandi & ē ex cōuenientia.naꝫ odor substan tia subtilis est sicut spūs.licet ēt qualitate cōue niat ut supponiē.nulla enim medicina fetida.sed odorifera cordialis est.Ex hac ergo conuenientia spiritum cōfortat.& dato qđ in spiritum non conuertaē.sicut uidemus iacinctum absq̧ cōuer sione cōfortare cor.❡ Alius autē est mod⁹ pro prius magis ppter ꝙ cōsyderandū ꝙ uapor.rei

odorabilis attractus ad cor miscet̄ spiritibus ad
ꝑuas partes.qa sibi est conformis.cū g° in spiri
tu est mala dispositio resoluēs spiritū.obiicit se
uapor materialiter illi resolutioni.& tunc ex spi
ritu ñ fit tanta resolutio. Et si cā uel dispositio
nocēs spiritui ē calida.si odorent̄ odorifera fri
gida.primo ipsa obstāt materialiter resolutioni
spirituū.quia spiritui miscet̄.z° cū qualitate fri
gida.cū qua sunt admista minimis ptib⁹ spirit⁹
alterāt caliditatē fundatā in spiritu resoluētem
eū.Similiter si dispositio ledēs spirit⁹ sit frigi
da ꝓhibēs eorū motū & subtilitatē.si odorant̄
odorifera calida.primo qdē admista spiritibus
reddunt eos mobiles & equales magis.ut opera
uite ꝑficiāt.z° caliditate alterāt & resistunt fri
giditati nocēti spiritib⁹.& h° ñ ē.quia odor ma
terialiter conuertat̄ & fiat spirit⁹.Sicut nos ui
demus ꝙ aliquis debilitat̄ subito ex aliqua com
plexione calida mēbroꝝ uel stomachi. si sumat
aquā frigidā subito confortat̄.& hoc ñ est.qđ
aqua subito stomachū nutriat uel mēbrū.sz qa
resistit caliditati resoluēti.multo g° magis erit
simile in hoc.¶ Sed tu dices.hoc idē posset face
re aer calidus uel frigid⁹ resistēdo caliditati uł
frigiditati spirituū.¶ Dicendū p° ꝙ aer ēt hoc
sed magis nos confortat res odorifera ꝑpter cō
uenientiā & proprietatē.que in odore est.& non
in aere.unde uapor rei odorifere facit hāc cōfor
tationē inquantum delectabilis & inquantū ca
lidius uel frigidi⁹.ꝓportio aūt rei odorabilis cō
ueniētis ad animā ꝑ uirtutē odorantiū ē sicut
proportio obiectorū ad alias sensitiuas uirtutes
cū eis couenīūt.ille aūt ꝓportiones cum sint ꝓ
prietates oculte sunt.¶ Secūdo dicendū aliter
ꝙ uapor cū sit quid simile nature compositi ex
quattuor elemētis.magis conforme ē.ut mala
qualitas existens in spiritu possit agere in eū cō
positū q̃ aer.compositu3 enim plus agit in com
positū q̃ in simplex.ut sumi pōt ab ysaac prio
elemētoꝝ primo ca°.aut ēt pōt remanere admi
stus spiritui usq; ad minimas ptes cū ad cor si
mul cū aere attrahit̄.aer aūt attrahit̄ & cōpelli
tur.cū sit ꝑpter euentatiōe3 calidi.& nō forsan
ē necessariū ut minimis ptib⁹ cordis misceatur
sz uapor ex cōueniētia q̃dā simul.cū aere trahit̄
& iō spūs mistus simul cū eo remanere pōt &
recipere ei⁹ actiōe3 resistēdo actiōi cōtrarie qua
litatis.aer aūt sui simplicitate hoc nō patit̄.aut
statim disponit̄ malicia qualitatis.q̃ spiritui no
cent &c.¶ Ad obiecta in cōtrariū dicēdum qđ
ubicūq; Aui.& Galienus dicūt spiritū nutriri ex
aere uel uapore itelligūt de nutricatiōe ipropria
satis hec enim amdistio uaporis uł aeris cū spiritu
nutritiōi similat̄.ꝑpter qdā aūt cōfortant̄ &
uiuūt ex odoribus patet sicut qdam uiuunt.&
confortant̄ ex potu aque frigide &c.

SI iste tremor.¶ Hic Aui.magia in
speciali determinat de cura tremo
ris cordis.& prio calidi.z° frigidi.
ibi z^a.euacuantia..Prima in duas.
nā primo enumenat simplices medicinas magis
z° cōpositas.ibi z^a composita uero.Pria in duas
quia primo ponit curam tremoris cordis calidi
quando caliditas nō ē in ultio uehemēter. secun
do quando est in ultimo.secunda ibi qđ si res
fiat uehemēs.Dic̄ ergo qđ si tremor cordis cali
dus fiat a materia calida.que fuit euacuata aut
quā euacuam⁹.tamen remanet ipressio caloris.
aut est sine materia.oportet qđ sit cib⁹ eius pau
ce quantitatis.ut nō uirtutē aggrauet multitudi
ne & multi nutrimenti & citi.unde multū confe
rat ut est panis infusus in aqua rosata.in qua ē
parū uini odoriferi.s.ad defendendū & cōfortā
dū spiritū.z^m.can.supra datū.¶ Et panis i sy
rupo de ponis & fructibus cui⁹ descriptionem
Auic.ponit quinto can.tractatu sexto.¶ Et ius
.i.aqua decoctionis.Vel sucus pomoꝝ.i.socini uł
macianoꝝ que nō habem⁹.ponamus ergo succū
granatorū arantii uł agreste.¶ Et lac acetosu3.
quia infrigidat & resistit male cōplexioni calide
cordis sicut predicta faciunt.¶ Sine butiro.quia
cito butirū inflammat̄.¶ Q đ est ꝓpinqui tem
poris cōmotioni.i.ꝙ ē pauci tēporis ex quo fuit
cōmotu3.¶ Ad acetositatē Aut.exponit se.aut
non acetosu3 ualde ꝑpter nimiā frigiditate3.aut
qa tunc ad corruptione3 tendit.¶ Cucurbita.
quia frigida omnia ista.nō tamen omnes species
blitis.sed illa que nitrosa non est.nitrosa enim po
nitur calida.na3 Auic.ponit ea3.z°.can.calidā &
siccā &c.Serapio autē frigidā & humidā loqn
tes de diuersis specieb⁹.¶ Dixit post ꝙ si tolle
rat carnē.utat̄ alcares & alusen pulloꝝ.Ista sūt
cibaria uel modi cibarioꝝ cū aceto que tusci sul
sum ꝓcōgelatiuā uocāt.sicut ēt almasos ē hui⁹
generis.De quib⁹ ēt loquit̄ Auic.quarto cano.
fen.p^a.ca° de cura febris pestilentialis.debet ēt
esse ex pullis non ex extremitatibus agni sicut
ꝓpriū nomen alcares sonat in arabia. quia pulli
digerunt̄ faciliter.& ex hoc pōt haberi.ꝙ panis
ifusus in uino cū aqua rosata facilius digeritur
q̃ caro pulloꝝ.quia Auic.subdit.Si aūt tollerāt
carnē.¶ Et cibet̄ ex alcubugi.i.ꝑdice uel starna
qa habet ꝓprietatē in hoc nā caro eius abstergit
cor.ut Auic.z° can.ca° đ cubugi & confert hoc
ꝑpter frigiditatē cōplexionis.nā caro starne uel
ꝑdicis licet sit tēpata.tñ paꝝ ad frigiditatem
declinat.ut ysaac de dietis uniuersalib⁹.cap° de
specieb⁹ uolatiliū i pricipio.& dixit qđ cōferūt
reliqua acetosa.¶ Q đ si.¶ Hic pōit curā tre
moris cordis calidi quādo caliditas ē uehemēs
& prio facit hoc.z°.numerat quasdā medicinas
simplices in hoc.ibi.z^a.super buglossa3.Prima i

duas. primo ponit curã que se uertit ad dispõez .2°. eam cuius idicatio sumit̃ a uirtute. ibi. 2ª. si autez in uenis. Dicit primo ꝙ caliditati ultime d̃ bet dari res multuz frigida. s. actu. ut aqua frigida & aqua niuis. & detur paulatine. ne calorez naturalẽ suffocet. & qñq̃ damus lac acetosum. qd̃ ẽ cib⁹ & medicina. ❡ Et si tibi. Ex q̃ sumit̃ ꝙ ñ in omni cura male cõplexionis calide cordis oportet frigidis admisceri calida. sed tunc tantũ qñ caliditas. ñ ẽ ultimata. ex hoc hẽt dubiũ p se. Dixit postea ꝙ si uirt⁹ esset debilis. oportet qd̃ illa frigida tempent̃ cũ aliquib⁹ calidis. naz illa frigida uirtutẽ extinguerẽt que debilis est.

❡ Sup buglossam. ❡ Determinat specialiter quedã remedia. & p° quedã que p os summũt̃. 2° quedã que exteri⁹ applicant̃. ibi 2ª. & stude. Prima in duas secundũ ꝙ duo enumerat. ibi 2ª. & qñq̃ confert. Dicit ergo primo ꝙ sis audax i dando buglossam. 2ᵐ omnẽ modũ administrandi. est enim tanti iuuamẽti ꝙ iã currit consuetudo ei⁹ in usu. & hoc uidet̃ buglosse inesse a proprietate. cũ ipsa ad caliditatẽ & humiditatẽ parũ declinet. ut Auic. de uirib⁹ cordialib⁹. capl'o de linguabouis. Dixit qd̃ confert qñq̃. quia qñ ẽ materia que euacuatione indiget. ❡ Sumere debet. de reubarbaro omni die. 3. i. cũ aqua frigida. Reubarbarũ enim nauseatiuuz uidet̃. ũñ cũ aqua frigida melius continet̃. & quia actualis frigiditas aque calide cõplexioni male resistit. Ex quo appet uerũ esse. quod supra dicebatur. Auic. uelle ꝙ a corde paulatim & in multis uicibus euacuet̃ materia illa. & illa sit maior dosis continuãdo. quia minor dari posset. Postponit alia remedia in alterãdo ipm & patet. ❡ Composita. ❡ Hic enumerat medicinas cõpositas. & p° quasdã quaꝝ descriptio aliunde sumit̃. 2° q̃sdã quaꝝ hic ponũt̃ descriptiones. 2ª ibi. descriptio. Dicit g° ꝙ medicine q̃ iuuãt i tremore cordis sunt. s. ut dẽt̃ i potu cũ aqua buglose uł alia re acetosa. trocisci de camphora cũ croco. cãm assignat sup̃ Aui. & eoꝝ ponit descriptõez 5° . can. tractatu 4°. & sufficit dare. 3. i. ex eis ut unum trociscũ. eãdẽ descriptionẽ poit Mesue 9ª. distinctione. Et qñq̃ pp uirtutis debilitatẽ timentes ifrigidatõez nimiã miscem⁹ cũ potu hoꝝ trocis. dyamascum dulcem. cuius descriptio ponit̃ quinto can. tractatu primo. Dixit autẽ dulce. qa hoc ẽ couenies habentibus cõplexiõez calidã naturalem. sicut amarũ cõfert habentib⁹ complexiõez temperatã. ut Aui. in suo d̃ uirtutib⁹ cordialib⁹ penultimo cap°. ❡ Et letificãs infrigidatiuum huius descriptio nõ uidet̃ poni i quito. sz uide i de uiribus cordialib⁹ in fine. ❡ Põit post Aui. expertaz descripti õem in cura tremoris cordis quãdo cõplexio calida mala nõ ẽ uehemẽs in q̃ si cõpenset̃. ingrediunt̃ a. 3. 7. ʓ. rerũ frigidarũ & . 4. rerũ calidarũ. & iõ ad frigiditatẽ tẽdit. sz nõ cõpeterz si mala cõplexio calida esƨ uehemẽs 2ª uero descriptio ẽ quasi equalis itentiõis. Tertiũ medicamẽ ẽ forte. quia nõ ingredit̃ aliqua medicina que habeat calefacere. ❡ Quarta descriptio ẽ multe infrigidatiõis. licet recipiat felẽ gemise. i. ozimum gariofilatũ 2ᵐ Symonẽ ia. & Mundinũ. ❡ Al'. iameni frixi. i. cõbusti. melior species aluis iameni ut' Serapio . habet autem stipticitatẽ cũ caliditate quadam & acuitatem ustio remouet ab eo. illd̃ ẽt sue substantie prebz subtilitatẽ. Modus aũt adustiõis est. ut qd̃ nõ perueniat ad rubeũ colorem 2ᵐ Serapiõem. & Seruitorẽ. sicut modus combustiõis calcanti uł colcotar. cui⁹ ẽ talis assatio. accipiat̃ & ponat̃ in testa olle noue. & ponat̃ super prunas. & dimittatur donec colorẽ mutet. ❡ Dixit p⁹ qd̃ si caliditas & iflãmatio auget̃ i corde. & timet̃ propter caliditatẽ de inflammatione uel ebulitiõe & apostemate detur mandragora & opiuz sub q̃titate minori . quasi dicat tuti⁹ procedẽdo. & h° uoluit inferre qd̃ fiat 2ᵐ uirtutẽ & tẽporis necessitatẽ. ❡ Dubitat̃ aũt. nam Aui. de mandragora precepit dare quartaz partem ʒ. unius & de opio cõcedit usq̃ ad mediũ uni⁹. ʒ. quia cõcedit. ʒ. ʓ. que ẽ dupla ad quartam ptem. ʒ. unius ❡ Huius aũt cõtrarium ponit secundo canone capitulo de opio. ubi dosim opij ad plus uł' ẽẽ duo dauic. qd̃ est pondus octaue. ʒ. unius siue. 8 granoꝝ ordei. Et post uult ꝙ quantitas que d̃ eo datur. sit quantitas lenticule magne. Et qd̃ plus est contra hoc pro una dosi opij precipit duplũ mandragore. ❡ Sciendũ ꝙ opiũ est multiplex. unuz qd̃ colligit̃ p resudationẽ. & huius dosis ẽ pua minor dosi mandragore. Aliud est dictũ opiuz micois factũ p expressionẽ capitũ papaueris. & illud est magis debile q̃ primũ. Tertiũ est qd̃ fit de succo lactuce. & illud est debile. & põt ẽẽ debilis mandragora. & de h° forsan est sermo Auic. ❡ Aliter forsan respondet̃ & subtili⁹. p pter qd̃ cõsyderandũ ꝙ medicie solutiue habẽt doses determinatas. quas transire nõ couenit. ut agaricus. ʒ. i. ʓ. uł. ii. sed medicine alteratiue ut alteratiue nõ pprie determinant̃ ad dosim. unde auctores eaꝝ doses nõ ponunt. sz pprie sumunt̃ 2ᵐ. graduz dispõnis preter naturã. quã alterare uolum⁹ siue intendimus sicut d̃ lactuca cõmuniter dam⁹ ponẽdo exẽpluz. ʒ iii. sz si expedit multũ ifrigidare dam⁹ lib. i. similiter d̃ a q̃ frigida dam⁹ ciatũ. sz idicatiõe sumpta a dispositiõe dam⁹ qñq̃ quantũ uult ifirm⁹. & cñq̃ pmutam⁹ medicinas de gradu in gradus. Sed predict⁹ sermo includit difficultatẽ. an. s. lactuca aut alia medicina ascendens in quantitate ascendit in gradu. ❡ Secundo cõsyderandũ qd̃ opium mãdragora & similia frigida. & euforbiũ piretrũ & ana

cardus & similia quādo dant̄ ut operent̄ per uirtutes prias ut opium ut infrigidet similiter mandragora & euforbiū qa calefaciāt. Quādo q̄ dant̄ qa querim⁹ alias operatiōes ex eis. & n̄ dant̄ pprie ad alterandū discrasiā calidā uel aliā. sicut damus opiū ut stupefaciamus eum in quo uolum⁹ secare apostema. ut dam⁹ ipsū ut inducam⁹ somnū in forti dolore. aut ut strin gat materiā subtilē ut in fluxu uentris catarro & tussi. aut ut cōsolet quādoq̄ medicinas alias ut in tyriaca. Similiter euforbiū quādoq̄ dam⁹ ut fociet aliquas medicinas & frangat earum uirtutes. modo differt dosis opij quādo dat̄ ad alterandū. & quādo dat̄ ad stupefaciendum. & inducendū somnū &c̄. nā quādo dat̄ ut somnū inducat uel ut stringat catarrum &c̄. tūc dam⁹ in parua quātitate. qa nō querimus ex eo infri gidatiōe per se. sed querimus stuporē uel com pressiōe. s3 quādo datur. ad infrigidādū opo3 qd̄ detur parum uel multū z^m qd̄ mala comple xio excedit & absolute pl⁹ datur de opio quādo datur ad infrigidandum. ubi ē mala complexio calida. que resistit frigiditati opij. sed quando datur ad constringendū nō est necessariū qd̄ sit mala complexio calida. Similiter de euforbio qn̄ damus ut cōsolet. parum de eo uenit pro dose sed quando damus ultime frigiditati damus multum Similiter de anacardo ut in paralesi uel apoplexia uel epilensia & congelatiōe ut ap paret etiam de opio quando ē multa inflamma tio pōt multum dari z^m gradum infridationis & inflammationis. & quādoq̄ dat̄ parū & h° Aui. cōsyderans non posuit unam dosim opij s3 plures. ut in capitulo de opio. ❡ Consyderan dū φ mos est auctorib⁹ qn̄ docent exiberi fortia medicamina qd̄ prius a debiliorib⁹ incipiunt & exide ad fortiora. & quādoq̄ fortiora docēt. z°. dari in maiori quātitate qd̄ debiliora. uerbi gra tia: si qs patiatur fortē caliditatē in epate dicent da sibi untiam una3 sirupi rosati & si nō cōfert da sibi. ℥. ii. syrupi. de papauere. nolo tamen qd̄ syrupi de papauere sit maior dosis q̄ syrupi rosa. qa d̄ se ē minor. tamen in isto casu qa si non cōtulerit syrupus ro. est signū multe inflamma tionis. g° de alio fortiori syrupo debet dari dos. magna Dictum ergo Auic. faciebat difficulta tes duas. primo qn̄ de opio datur: tanta dosis. cū eius dosis sit lenticula. qa eius dosis terminatur ut alteret malā discrasiā. & z^m. discrasiā dam⁹. & quia in corde presupponitur inflammatio & apostema. ideo damus de opio magna3 dosi3. Se cundā difficultatē faciebat quomodo de mādra gora minus. & de opio plus. quia nō uult Auic. quod dosis opii sit maior absolute. q̄ dosis man dragore. sed uult qd̄ data mandragora si nō cō fert. qd̄ detur maior dosis opii ut. ℨ. ß. nō enim

tunc est locus pigritie. quando cor apostematur. docet tamen cōsolari. ut dicit Auic. de cura terti ane non pure. ubi. ponit duas receptas. & d̄. z^a. magnu3 uidetur dare gradu3 d̄ prima. ℨ. ii. cum . z^a. non sit multum fortis medicina.

Euacuantia quidem. ❡ Hic poit cu ram tremoris cordis frigidi. & p° ponit cura3 per euacuationem z° p alteratiōnē. ibi z^a. medicine autem pmutātes. Pria i duas. nam prio premittit. z° ex equit̄. ibi. z^a. Et ex eis. Pria in duas. prio ōndit medicamē euacuatiuū. qn̄ materia est frigida flegmatica. z° qn̄ ē melancolica. ibi z^a. & ex eis ❡ Ponit medicamen & dicit φ assumat̄ agarici ℨ. ß. & hec quātitas ē minus q̄ medietas unius dosis. pulpe colloquintide pondus unius danic. Est aūt danic. s. paruū pōd⁹ octo granoꝝ ordei & ē octaua ps uni⁹. ℨ. & hec ē min⁹ q̄ tercia ps dosis colloquintide. qa de ea pōt dari a. 6. kirat usq̄ ad. x. secūdū Mesu. Est aūt kirat secundū Symonē pondus. 4. granoꝝ ordei. uñ dicit qd̄ danic. cōtinet duo cairat. z^m alios ē pond⁹. iij. gra noꝝ frumēti. Turbit. ℨ. i. posset in dosi completa dari de eo. ℨ. ij. sic ēt illa tria solutiua simul accepta sub diminuta dosi faciūt unā completa3 dosim. nā. ℨ. ß. agarici & ℨ. i. turbit & x. gra. de colloquintida i pondere simul iūcta sunt una so lutiua medicina. & est satis fortis. Ponit postea Auic. quasdā medicinas consolātes. & ex eis quē dā sunt ad consolationē collo**q**ntide sicut. bdel liū. nam timetur ex colloquintida excoriatio inte stinoꝝ. ppter sui serositatē. bdelliū aūt sui acui tatē remittit. & acquirit sibi glutinositatē. ut sumitur ex Mesue cap°lo d̄ colloquintida. Que dā ex eis sunt consolatiue cōmunes confortando principalia. & faciēdo uenire uirtutes harū me dicinaꝝ ad cor. sicut musc⁹ & croc⁹. añ. texaugi. Texaugi aūt pond⁹ ē triū granoꝝ ordei. ad hāc ergo intētionē xiloalees ponitur. qa cor cōfortat cum calefactione. nō sicut p̄dicta calefaciunt. & hoc querit̄ in hac materia frigida. ❡ Sal naticū iuuat agaricū & turbit ēt ppter illud qd̄ icidit materiā. & pparat eā expulsioni. sunt eni turbit & agaric⁹ tarde solutionis. ❡ Et est dosis una quia totū in substātia est. ℨ. ij. & danic. i. et duo texaugij. i. sex granoꝝ ordei. uē̄ꝝ ē tamen φ sine colloquintida esset sufficiēs dosis. uñ posset am moueri bdelliū & colloquintida. & poni minus d̄ musco & croco. quia d̄ musco sufficerēt gra na duo & i. ß. croci & addere parum ℨinziberis pp turbit. & erit optia medicina. ❡ Post. A. pōit medicamen ad materiā melācolicā euacuādam & fit ex mirabolanis nigris i̇̄dis et chebulis añ ℨ. i. & illa est parua dosis. nam d̄ eis potest dari a. ℨ. ii. usq̄ ad. iiii. ❡ Epithimi pōd⁹. ℨ. ß. & hec

est parua q̃titas.nam đ ea pōt dari quadruplū
¶ Lapidis armeni.s.loci.2m.cano.Mesue.qa si
nō tūc moleste operatur.pōdus quate partis.ʒ.
unius.& hec est paruissima quantitas.qa posset
dari.ʒ.i. ¶ Dyamusci amari.qa amarū confert
infrigidatis.ut Auic.đ uirib⁹ cordis penultimo
capitulo.& ponit̃ ad confortationē cordis.cum
omnis medicine solutiue sic cōmune debilitare
cor.ʒ.iiij.& sumat̃.s.totū una uice cū uino odo
rifero quia cordiale.& defert uirtutē hap̃ me
dicinap̃ ad cor.& ē in summa tota substātia me
dicine ʒ.6.& quarta.ʒ.uni⁹.& i somma solutia
sunt.ʒ.iiij.& unū quartū.ʒ.& ē cōmunis dosis.
¶ Dixit post ꝙ qñq̃.s.qñ uolum⁹ ut.dictum
fortiter euacuare sufficit dari in potu pluribus
uicib⁹ & cōtinuare illud. ut đ 3° in terciū diem
uel đ quarto in quartū ul'plus uel min⁹ ut uidē
bitur. ¶ Iere pigre.s.Gal.aureus unus & est
.ʒ.i.Slicet inueniat̃ ꝙ aureus ē qñq̃ minus q̃.ʒ.
& quãdoq̃ .ʒ.i.importat.Vel posset dici qđ iere
.s.logodion & addere sibi.xi.danic.& ē quarta
pars dragme de epithimo.s3 danic hic sumitur
p danic magno.qđ ē.ʒ.iij.S.2m quosdā.ul'.i.2m
alios.& h° si uis euacuare melancoliā.aut si uel
les euacuare flegma adde aliquid de agarico &
turbit.& det̃ cum oximelle.s.compositio .dicit̃
aūt cū eximelle composito.quia oximel cōpositū
iuuat p̃pter incisionē3. ¶ Medicine. ¶ Hic po
nit medicinas permutātes.& posuit euacuantes
& merito oport3 eni p̃us uniuscuiusq̃ dispositio
nis cām abscindere.deīde uenire ad eā q̃ facta ē
egritudinē3.Et primo enumerat plures mōs me
dicinarū.2° pōit unius descriptiōem .ibi. ex cō
positis.Dicit ergo qđ ex medicinis que p̃mutāt
cōplexiōe3 frigidā sunt tyriaca fermētata.et da
ri pōt de ea.ʒ.i.metridatū dyamuscum dulce &
amarū.harū descriptiōe s habentur quinto can.
tractatu prīo. ¶ Cōsyderādū eni qđ dyamus
cū amarū multo plus calefacit q̃ dulce. ¶ S3 di
ceret' q̃s.Aui.in precedēti cap'o ponebat ad alte
randū calidā complexiōem.hic aūt i cōtraria .s.
in frigida docet exhibere. ¶ Dicendum qđ su
pra ponebat̃ ut medicina consolās & remittens
frigiditatē trocisc orū.camphore datorum cum
syrupo acetositatis citri.hic aūt dat̃ ad calefaciē
dum per se.Vel dicēdū qđ cū diamuscum dulce
sit potius medicina eq̃lis q̃ excedens tam calefa
ctis q̃ infrigidatis diuersimode p̃dest.Et medi
camen cesaris.cuius descriptio ponitur quinto
can.tractatu primo.cuius dosis q̃titas ē q̃titas
ciceris.ut ibi Aui.ponit. ¶ Et scelithe ē alia cō
fectio calida.que conficitur cū3 uino odorifero.
cuius dosi3 Auic.nō ponit.pōt autem de ea dari
.ʒ.i.& pl⁹ si q̃s inspiciat.Vel seli3 & est cōfectio
quedā.quā ponit Auic.tractatu primo.& icipit
in hac medicina fideiussicē affirmare.Et milium

ambre pōt intelligi.i.q̃titas unius grani milij.qa
cū sit multū aromatica & calida parū đ ea dari
debet.Vel miliū.i.q̃titas grani milij đ cōfectio
ne ābre.quā Auic.ponit quinto can.tractatu .3°
ubi Auic.nō se astringit ad miliū.sed uelit dicere
qđ detur q̃titas parui grani.Vel miliū ambre.i.
pomū đ ambra.Mesue tamen posuit descripti
onē dyābre distinctiōe prima sui antidotarij.&
uult ꝙ dosis eius sit.ʒ.i.Vel posset dici ꝙ hoc sit
nomen electuarij đ ambra. ¶ Dyacandū.suam
nequiui repire recepta.neq̃ in antidotario Auic.
neq̃ in in nicolao.neq̃ in Serapiōe neq̃ i antidota
rio fris Haliabatis.neq̃ in plurib⁹ alijs. ¶ Leti
ficans magnū.Eiusdē descriptio ponit̃ ab Auic.
quito can.tractatu prio & uocat ea3 suā cōfectio
nē quā exptus fuit in regib⁹. ¶ Cōfectio anahi
halli.pōt dici illa q̃ iterpretat succurēs ab Auic.
in eodē tractau sed dubito. ¶ Trocisi đ musco.
quoꝝ descriptio credo ꝙ sit descriptio cōfectio
nis gallie muscate q̃ ponit̃ a Mesue i antidotario
.8.distinctōe qa quito can.8.tractatu nō ponit̃.
¶ Poit p⁹ ꝙ si mala cōplexio frigida ultiet̃ m'tū
oportet dari đ cordumeni.i.carui agreste.quia ē
calidū & siccū in tercio gra.secundū Serapionē
uñ uētositates dissoluit & sui calefactione con
fert cardyace.s.frigide ut Serapio a uctoritate
Rasis.dat̃ đ carui quātū capit̃ trib⁹ digitis siē
đ cimino.& dat̃ cū uino. ¶ Et dicit ꝙ confert su
mere acetositatē istringat ¶ Dicunt synonoma.
Serapionis ꝙ fiunt ex radice cheysim et aceto.i.
ex leui stici radice & aceto.& ideo dico ꝙ mod⁹
secaniabin de cheysim esset utilis.quē ponit Me
sue distinctione sexta. Dixit aūt qñq̃.ut qñ ē ēt
materia uiscosa grossa difficilis eradicationis q̃
indigeret incisione.hoc enim acetū ē icisiuū & ca
lefactiuū p̃pter leuisticū dosis cui⁹.ē.xxx.aurei
accipiēdo p aureo magno esset ualde magna do
sis. accipiendo aur̃. p.ʒ.erit dosis.ʒ.iiij.&.ʒ.6.
& dat̃ cū uino i quo steterit buglossa.qa remit
tit aceti frigiditatem.& confortat cor. ¶ Dixit
post ꝙ cibet̃ aqua cicer̃.que aperitiua est ut Me
sue in de appropriatis.cap° đ pleuresi.pullis co
lūbaꝝ & carnibus auiū paruaꝝ & alcubugi.i.p
dicis. ¶ Ponit post Aui c.medicamen exptū &
cōpositū.& uult ꝙ det̃ in p̃ncipio medio & fine
mensis p̃pterea quia hoc tēpore luna cāt maio
res imp̃ssiones siue mutationes.& maxime i ma
teria frigida cui dat̃ ut igitur illi resistat.maxi
me hoc tēpore conuenit ¶ Post poit aliā descrip
tionē cōtra frigiditatē in mala cōp'ōne frigida
cordis faciente tremorē & uult ꝙ det̃ cū succo
almusere.hec synonoma nec Symō nec Mūdin⁹
nec Auic.nec Serapio ponit.cōiecturo tñ ex alijs
synonomis ꝙ sit enula.detur ergo succus ei⁹.nā
ipsa đ se cordialis ē & calida.nō debet autē suc
cus eius colari.qa qñ pistātur trāseunt ali q̃ ptes

grosse ꝺ substātia enule que colatione posset retineri ⁊ mi⁹ calefacere.neq; bulliri qa decoctō ñ meliorat in ea dispōnē ꝺ qua timeat̄.ēt quia ꝑ ebulitionē aquea ꝑs resoluer̄.unde min⁹ pene tratiua esset.ipa aūt ꝺ se tāte calefactionis est. ut Aui.quinto can.ca° de enula.⁊ ideo imagina ꝙ ipa plus calefacit eum suis ꝑtibus grossis cū reducit̄ ad actū.q̄ cū ꝑtib⁹ subtilib⁹ aqueis.⁊ ideo ñ debet bulliri quia grosse seperant̄ ⁊ aq̄e ⁊ ideo minus calefaceret.

Sincopis.¶ Supius Auic. determinauit ꝺ tremore cordis. ¶ Hic de sincopi.prio ꝺ causis eius.z° de signis.3° ꝺ cura.ibi z^a.signa.ibi 3^a. illa que fortis.¶ Prima in tres.prio ponit diffinitionē sincopis.z° eius cās.3° ponit can.spāles ꝺ sincopi.ibi z^a.⁊ tu scies.ibi 3^a.et scias ꝙ sincopis.¶ Considerādū ꝙ ꝺ sincopi dāt̄ diffinitōes plures.una ē Gal.ut ē acuta.i. subita uirtutis cōcisio.i.casus ⁊ ista diffinitio ē cōis ad omnez modū debilitatis subito factū siue sit ꝓꝑe sincopis siue large.Alia diffinitio dat̄ ab ysaac 4° li° ca° ꝺ sincopi.Sincopis ē cordis defectio ⁊ toti⁹ uirtutis i se coadunatio ⁊ furiose emissionis ab latio.s.ꝑ anhelitū.qa quasi uidet̄ cessare.Auic. tñ uerā de sincopi posuit diffinitionē. Propter quod considerandū qꝺ sincopis pōt dupl'r acci pi.Vno modo qꝺē large ꝑ quacūq; uirtutis ex solutiōe uel debilitate.sub quo mō lippotomia cōtinet̄.Est enim lippotomia defectus animositatis.dicta a lippi qꝺ ē defect⁹ ⁊ thimos anim⁹ seu furror.uñ lippothomia defect⁹ animositatis ⁊ isto modo diffinitio que hic ponit̄ de sincopi prio lippotomie nō cōpetit ꝑpter id ꝙ lippotomia nō ē destructio maioris partis uirtutis sensibilis ⁊ motiue.immo potius minoris ꝑtis ⁊ ē leue impedimētū.ut nō ꝓprie dicat̄ destructio operationū uirtutū.s; potius defectus quidam animositatis ad opus sensus ⁊ motus.Alio mō pōt accipi sincopis ꝓprie ut dīc uirtutis.casuz.ñ solū casum animositatis sed casuz ab operatiōe ut sic sicopis simul capiēs quasi mediū inter uiuuz ⁊ mortuū cessant eni uirtutes motie ⁊ sensibiles plures eaꝝ ab operatione ꝑpter cordis impedimētū.ē tamen in eis potētia ut ad actum primū redeāt remoto ꝓhibente.si eni qꝺ ꝓhibet remoueri nō pōt.nihil aliud ē sicopis q̄ mors. Hanc ergo sincopiz Aui.hic diffinit dicens.qꝺ ē destructio maioris partis plurium uirtutum. ¶ Propter qꝺ consyderādū qꝺ uirtutes duas ul't habere partes.Vnā que notat uirtutis essentiaz.Aliam que dīc nisi exitum inoperatiōe. destruit̄ ergo maior pars uirtutis motiue ⁊ sensibil.quia destruit̄ exitus i operationē .operationes aūt sunt maior pars saltem quoad nos .qa magis note sunt nobis operatiōes q̄ uirtutes.ut Auer.secūdo sui colliget capl'o de cōplexiōe mēbroruz officialium.Dixit ēt plurium uirtutum motiue ⁊ sensibil.nā nō omnes uirtutes motie destruūt̄ s; plures numero.ut omnes uirtutes motie uolūtarie.⁊ iō cessat ab operatiōe.s; motiue naturales ut cordis licet īpediantur.non tamen destruitur motia i eo.qa statiz esset mors. etiā uirt⁹ motia dyafragmatis nō ex toto uacat a motu nisi cū sincopis ad multā deuenerit maliciaz.¶ Considerandū autē. z°. qꝺ Auicena non posuit i sua diffinitōe subito.naz uult ꝙ ꝺ rōne formali sincopis nō sit fieri subito s; siue subito siue paulatine hec aduēiat.qa uirtutes sensibiles ⁊ motiue destruant̄ i suis actibus illā pōit dici sincopi.subito eni in dictis medicorū īportat sine manifesta causa.aut subito i tempore nō ꝑcepto. De rōne autez sincopis non est fieri subito.i sine causa extrinseca .qa ab extrīseca causa fieri pōt. nec etiā ꝺ rōne eius est qꝺ in tēpore momentāeo fiat.pōt etiā infirm⁹ paulatine resolui ut tandez cessat ab operatiōe sensus ⁊ motus.ista tamen sincopis dici poterit.¶ Cōsiderandū tamen qꝺ utplurimū sincopis aduēit subito.⁊ subito apparet fieri qa licet cause resoluētes paulatine possint destructionē facere operationū.tamen illud quasi i instanti cōpletur quousq; eim patiens nō ꝑuenit ad casuz operationū nō dicitur sincopat⁹ s; tñ cum cadūt illud autē licz a causa paulatie uel aggregatiōe resoluente fieri poterit.tñ nobis apparet euenire subito.¶ Cōsyderandū ꝙ dixit ꝑpter agitationē spūs in corde ⁊ hoc i omni sincopi euenit.tñ ista agitatio fit aut ꝑ repletionem ⁊ cōpressionē ⁊ adunationē spūs i corde.sicut omnes cause replentes adunantes ⁊ suffocātes spiritus.aut fit propter euacuationem ⁊ resolutionem ⁊ dispōnem spiritus.⁊ hoc fit a reb⁹ euacuantib⁹ dilatātib⁹ ⁊ resoluētib⁹.utrobiq; aūt ē agitatio. Est enim agitatio mot⁹ ñ fixus. sed ad diuersas ꝑtes iordinate tēta⁹.sicut aquā dicim⁹ agitari.Cum ergo ꝑp suffocātes ⁊ adunantes causas nimiā sentit repletionē et mēbra ꝺserta spiritu mouēt̄ ut spūz retrahāt ad se.cāe aūt constrigētes mouēt ad contrariū ei⁹ qꝺ cor uult uel tentat mouere.similiter qñ sincopis fit ex spiritus resolutione cor tentat ad seipsum retrahere.cause aūt resoluētes ⁊ dilatātes ad cōtrariū mouent.⁊ isti sunt recte mot⁹ agitatiui. ¶ Et tu scies.¶ Hic determinat de causis ei⁹. ⁊ primo in confuxo magis. z° magis in spāli. cās sincopis declarat.ibi z^a.⁊ oportet.¶ Ad ꝓmi euidētiā cōsiderādū ꝙ Auic.in diffinitione sincopis tetigit tres mōs enarratos sincopis.s. debilitatē cordis.⁊ agitationē spiritus causas ꝓfocantes.⁊ agitationē ēt ꝑp spirit⁹ resolutionē ⁊ paucitatē.Auic.igitur ponit modos cārū

potẽtiuꝫ hoc facere in cor. Primo ergo ponit cãs ꝓfocãtes & suffocãtes spiritus. 2° ponit causas resoluẽtes. 3° ponit cãs debilitantes cor. ibi 2ª aut euacuatio. ibi 3ª. aut malicia complexionis. Non ẽ aũt imaginãdũ ꝙ oẽs iste cause cor ñ debilitẽt. ut uelit distinguere cãs resoluẽtes a cãis debilitantibus. aut causas ꝓfocantes ẽt a causis debilitatis cordis. sed oẽs cause siue resoluẽtes siue ꝓfocãtes cor debilitãt. quedã tñ faciũt resoluẽdo quedã ꝓfocãdo. quedã ꝓprie cor ꝓmutando. & iste sunt cause debilitantes. Secũda pars habet duas. prio oñdit cãs resoluẽtes & minorãtes spũꝫ. 2° dubitationi respondet. ibi 2ª. & debiliores. ¶ Quia dixerat famẽ uehemẽtẽ resoluere spir itum. Dubitaret aliquis que corpora magis debilitantur & resoluunẽ ex fame. & q̃ ẽt tẽpore. Dices ꝙ corpora debilia magis ad tollerãdã famẽ siue corpora neutra ut puerorum. Vult enim Auic. ꝙ pueroꝝ corpora sint neutra. ut hic & supra can. prio ca° in fine. sic ergo Aui. textus reducatẽ ad affo. Hyp. prime particule. In estate pueniẽtes. i. consistẽs supple & ꝓmi senes tollerãt ipsam. s. famẽ. Vnde Hyp. senes. i. ꝓmi facile ferunt ieiuniũ. 2° cõsistẽtes facili⁹. s. post senes. & debiliores ad tollerandũ ipsam. s. famẽ sunt &c̃. sicut infantes & q sunt ei ꝓximi .i. pueri. Vnde Hyp. minus uero pueri omnium & maxime supple difficulter ferunt famẽ infãtes. Addit aũt Auic. hic & de decripites. s. sunt debiles ad tollerãdũ famẽ. & hoc addit ex commẽtatore in cõmẽto in fine. disputare aũt đ his longũ esset. ¶ Dixit post Auic. ꝙ tollerãtia famis in hyeme ẽ plus q̃ in estate. Sed contra tũc minus tolleratẽ fames qñ plus ẽ necessariũ đ cibo. sed corpora pluri cibo egẽt in hyeme q̃ i estate. ut illo affo. Ventres hyeme &c̃. & illo. Estate & autũno. ¶ Oportet aũt uidere hic qũo in estate minus tolleretẽ cibus q̃ in hyeme. Propter qđ cõsiderandũ cibũ posse dici aut in quãtitate continua ut quia in multa q̃titate offeratẽ ut g° ibidẽ declarari habet in estate reqriẽ min⁹ de cibo q̃ i hyeme quoad quantitatẽ continuã. sꝫ requiritur plus de cibo in ea quoad discretã quãtitatem. sed in hyeme expedit plus cibi quoad quãtitatẽ cõtinuã. min⁹ aũt quoad discretã quãtitatem. ex opposito igitur minus tolleratẽ fames in hyeme ut fames notat mihi priuationẽ mł̃ti cibi in q̃titate discerta. qa homo tollerat sine nocumento qđ paucis cibetẽ uicibus. sꝫ in estate homo non tollerat. & hoc modo Auic. intelligit. maius tamẽ ẽ nocumẽtũ famis in hyeme. & per consequens minus tolleratẽ. ut fames importat priuatioẽm multe q̃titatis cibi oblati. magis enim nocet minimus aut null⁹ cibus in hyeme dat⁹ q̃ i estate. ¶ Et aliter respõderi possꝫ 3ᵐ plures imaginatiões. ¶ Dicit post qđ đ causis sincopis sunt

malicia complexiõis cuiuscũq̧. s. & accidens magnũ ex mala complexiõe ut dolor uehemẽs. aut fortis caliditas uel frigiditas. aut dolor ubicũq̧ sit. & debilitas uirtutũ mẽbrorum regalium. i. primo cordis quia primũ principale. demum p⁹ cor cerebri q̃ epatis pp id qđ ex nocumẽto cerebri fit impedimẽtũ i anhelitu & motu dyafracmatis. & ponit post plures causas dicẽs. qđ qñꝫ ẽ ꝓpter arharias. s. deferẽtes uapores fraudulẽtos uł̃ uenenosos cordi. ¶ Et oportet ut. ¶ Hic Aui. de his causis specialiter exequitur eas declarans in genere autẽ ꝓpter sex modos causaꝝ cõfuse narratarum põt accidere sincopis. s. aut ꝓpter materias replentes. aut ꝓpter euacuatiõeꝫ aut ꝓpter dolorẽ. aut ꝓpter accidẽtia anie. aut propter apostema. aut ex cõmunitate ad quedã mẽbra. Primo ergo ostendit quomodo materie faciunt euenire sincopiꝫ . 2° quomõ euacuatiões 3° quomodo dolores. 4° quomodo accidẽtia aie 5° quomodo apostemata. 6° qũo quedã mẽbra ꝑ coitatẽ sunt causa sincopis. ibi. 2ª. factũ autẽ causa euacuationis. ibi. 3ª. dolor autẽ. ibi. 4ª. đ accidentibus. ibi. 5ª. apostema autẽ. ibi. 6ª. sed & stomachus. Si quis autẽ bene consyderet. omnes cause quas Auic. cõfuse enumerauit. hic declarãtur & quedam plures. Prima in quatuor. nam materie replentes uł̃ superflue possunt ẽẽ causa sincopis. aut pp dispõnes & qualitates modoꝝ & quia mł̃ta opilãs uiscosa frigida uł̃ calida uł̃ mala. aut ꝓpter locũꝫ in quo continetur materia sicut in stomacho cerebro & uenis. aut ꝓpter dispositionẽ aliã que eis annectitur. Primo g° ostendit quomõ materie diuerse i dispõnib⁹ sunt causę sincopis. 2° quomo diuersificate ex ꝑte membroꝝ in quib⁹ cõtinenẽ. 3°. quomõ faciunt uel iuuant ad faciendũ ex parte consequentis. ibi. 2ª. & qñq̧ sit illud ꝓpter ꝓpinquitateꝫ &c̃. ibi. 3ª. & iste qdeꝫ materie ꝓpter suaꝫ multitudinẽ. Secũda ps habet duas. primo ostendit quomõ materie in diuersis mẽbris sunt cause sincopis. 2° declarat quedã. ibi. 2ª. & iste materie. Illud autẽ đ claratũ est quomõ iste materie male in corpore generãtur. ¶ Circa illaꝫ partẽ & sicopis que accidit &c̃. cõsydera qđ Auic. tetigit duos modos febris sincopalis. s. febreꝫ sincopalẽ humorosam cuius paroxismi sunt omni die cũ dixit. eius cause sunt humores grossi ualde aut uiscosi. Tetigit etiã febreꝫ sincopalẽ. quam nominat minutã subtilem. cuius sunt ꝑoxismi tertiane. qa fit ex materia calida uenẽosa. cũ dixit aut mordicatiui. a ut adustiui. hi eni sunt duo modi sincopalis febris. ut Auic. quarto can. fen prima. ¶ Considerãdũ post qđ iste materie cadentes in stomacho faciũt conturbationẽ & nauseaꝫ. ut notum est. & sunt minoris malicie & minoris q̃titatis. quã quãdo cadunt in uenis corporis naꝫ existentes in stoma

cho q̄a stomach⁹ ē locus propinqu⁹ euacuationi
faciliter expellunť .unde earū mioratur malicia
& quantitas.¶ Facta autē causa euacuationis.
¶ Superius Aui.dixit causas sincopis proueni
entis a materia.Hic ostendit cās sincopis ꝓueniē
tis ab euacuatōe.& prio enumerat diuersas eua
cuatiōes ostendēs quomodo euacuatio fit cā sin
copis.2° ponit quēdā specialez can.đ quadā sin
copi succedēte fleuhothomia. ibi.& quandoq.
¶ Consyderandū.autem ex mēte Auic.sumi
cām quare euacuatio debilitat .& ē quoniā ei
associať spiritus euacuatio.cū enim ipse sit leuis
uaporosus & subrilis faciliter motui & euacua
tioni cuiuslibet associať humoris.& ideo nūq̄ tā
te corruptiōis pōt euacuari materia. quin eua
cuationem aliquā sequať debilitas. Sunt ergo
he euacuatiōes aut solutio uentris cū dyaria.&
intelligit per eam solutiōez uentris humoralem
habentem periodū.aut continuam & itelligit p
eam solutiōez uentris sine periodo.¶ Aut lubri
citas & intelligit per h° lienteriā.¶ Aut rasurā
& intelligit per h° dissinteriā.¶ Aut ꝓpter ali
quā causarum sudoris fortis accidētis .& tunc
subdit hoc dicēdo qđ iste cause fortis sudoris q̄
h° modo possunt esse cā sincopis.sunt aut for
tis caliditas que est per se cā sudoris.s. efficien
tis.calidū enim materiā subtiliat euaporādo.&
dilatat & aperit.& ideo p se causa sudoris. Ra
ritas aūt & subtilitas sunt cause preparātes.ra
ritas aūt ē preparatio corporis ut facile sudet
subtilitas aūt ē preparatio materie ut cito eua
poret.¶ Diceret aūt quis.uidētur iste cause eē
magis per se & imediate sudoris quā caliditas
qa caliditas nō ē cā sudoris nisi subtiliādo mate
riā & rarificādo.ergo raritas & subtilitas ma
gis erūt p se cāe.¶ Dicēdū caliditatem saltez
extrinsecam ut balnei uel aeris aliter esse cāz su
doris q̄ raritas.qa immediatius hoc fac̄ per at
tractiōem & motum.raritas autē & subtilitas
nō sunt causa sudoris nisi materie mote attracti
onis uł expulsionis ad extra iunganť.h° autē ac
cidens met p se pōt facere caliditas.¶ Vł dicen
dū ꝙ duplex ē raritas corporis uł poroꝝ uł ma
terie subtiliatio.quedā actualis actu cōiūcta su
dori .quedā autē accidentalis & dispon̄es ut est
naturalis corporis raritas.& naturalis humoꝝ
subtilitas.Sermo ergo Auic.cū dicit raritatē ēē
cām preparatē intelligit ut ē de raritate que nō
est actu cōiuncta sudori.sz ē dispositio ad sudo
rē.& hec corporis raritas est que ponit corpus
rarū facile euaporabile.& ponit cutis cōstrictio
nē si nō excedit a raritate.sic eīm illa corpora Ga
lien⁹ poit siue uocat auctoritate antiquoꝝ q̄run
dā secundo đ regimine sanitatis.¶ Dixit autez
post Auic.qđ quādo accidit ab euacuatiōe ꝙ uir
tus uitalis remanet fortis ꝙ cognoscit ex boītate
pulsus.tūc nō debem⁹ adhuc timere.& illa ē sin
copis que accidit qn̄q i fleubothomia.uł p⁹ fleu
bothomiaz.¶ Consyderandū qđ si Auer.hunc
respexissz can.nequaquā supstitiose loqut⁹ fuis
set cōtra Galienū & omnes medicos septimo sui
colliget đ cura febriū arsiuaruz.ubi timetur lip
pothomie casus i quo timore Auic.nos cōfortat
motus etiaz rōnibus minus sufficientib⁹ dicit ꝙ
Galienus itelligit ꝙ qn̄ naura ē fortis fiat usq
ad lippothomiā.Ego aūt dico ꝙ hec quantitas
euacuationis artificialis et artificialiter n̄ existit
imo ualde erronea.& conať hoc triplici ratione
uili ꝓbare.¶ Prima qm̄ ars imitať naturā.ui
demus aūt ꝙ natura nūq̄ ad hoc ducit.¶ Secū
do qa intētio euacuationis est supflui euacuatio
sed qn̄ lippothomia fit bonū euacuať.¶ Tercio
in hoc corpore sunt humiditates alique putrefa
ctioni parate.cum ergo debilitať naturalis calor
ex fleubothomia putrefactioni succumbet.nō g°
licet fleubothomare usq ad lippothomiā. In fi
ne dicit.nō ē qui hui⁹ erroris faciat correctionē.
pōt intelligi ꝙ sit ꝑs rōnis.n̄ erit.s.in corpore
qđ faciat correctionē hui⁹ erroris.un̄ fit putre
factio.Dico ergo ꝙ iste tentās corrigere corrum
pit ueritatē.quēadmodū ex Aui.hic pōt assumi
n̄ eni ē timēda sincopis que fit in uirtute tali for
ti.talis aūt ē que in synochis febrib⁹ ꝑcipiť ex
fleubothomia induci.& hoc Auic.generaliter ꝑ
cipiebat primo can.fen quarta.3° ca°.dicēs qn̄q
plus eligim⁹ alicuius uirtutis debilitatē q̄ ipedi
mentū relinquēdi euacuationē.& h° i uirtutib⁹
sensibilibus & motis.& ista ē lippothomia.s.
debilitas sensitiuaꝝ & motiuaꝝ uirtutū uitali
remanēte forti.¶ Quidā aūt qui medicinā do
cent sicut doceť fabule mulieꝝ n̄ exercitati in
opere artis.sed medicinā quasi somnio cognoscē
tes molliunť Auer.cōcordare cū medicis dicētes
primo qđ Auer.đ electiua fleubothomia loqť
medici uero đ coacta. Isti magis errant q̄z ipse
quoniā secundū rei ueritatē nulla fleubothomia
diciť electa nisi que fit tēpore ueris ad ꝑseuera
tionē omnibus concurrētib⁹ cōditionib⁹.si ergo
iⁿ plenitudine sanguinis i synocha fe.fleubotho
mia electa uel nō electa diceť hoc erit in relatōe.
ad indicationes & dispōnes naturaliter cōiūctas
febri synoche.que regułr & naturaliter & p
se cōiunguntur que sunt ultima plenitudo uirtu
tis fortitudo & bona habitudo corporis nō eni
amat i macro existeť.ut Gal 9° tera.etas cōueni
ens tēpus anni in quo maxime sanguis multipli
cať.& regio & omnia ista simł idicāt ultimataz
fleubothomiā q̄ ad sincopiz ducit hec enim fleu
bothomia in fe.synocha electiua est.sed qn̄ ali
qua dispōnū predictaꝝ nō cōplicať fe.synoche.
hoc est cōtra rōnem febris synoche.si ergo illud
cogat qđ fleubothomiaz nō ducam⁹ ad sincopiz

timentes ea3.tūc illa fleubothomia erit nō electa. sed coacta ex complicatione cōtrarie indicationis huius aūt isti sentiunt cōtrariū. ¶ Secundo con cordarē tentāt dicētes medicos ñ uelle. timere sin copim in fleubothomia. sed qñq ad eādē ducerē exclusiue. Auer. aūt uult illā timeri. & ñ deduci ad eā inclusiue. Hi aūt ñ inspexerūt ad dicta au ctorꝝ. quia auctores nostri uolūt ꝙ usq ad sinco pim qñq ducamus ꝑ fleubothomiā inducendo sincopim ita ꝙ infirmus actu sincopi3et Hoc gº primo uult Gal. 7º. terap. 4º caplo. aufero ergo ei tātū ex studio ut lippothomia fiat. Et Auic. 4º can. fen. pª. caº d cura synoche dicit. et ñ cesses fleubothomare donec eger icipiat approximare sincopi et cadat i sincopi. si fuerit forte. sincopis nāq infrigidat cōplexionē fortē. s. calidā. Ratio aūt Auer. soluta ē ex dictis suis in alterādo ē ma ior timor uel equalis sicut in euacuando. ut ipse ult cōtra Galienū i capitulo de cura male cōple xionis. s3 ultimatā alteratione cōcedit ut aqua3 frigidā angurie. ut in. caº d cura causonis. & Se rapio tractatu sexto sue pratice. xi. caº d febre sanguinis. & si adiuuat uirtus euacuamꝰ usq q̄ supueniat ei sincopis. Et ysaac 4º liº. fe. iussit aūt adeo sanguinē minui usq ad defectiōem. & recitat ibi ysaac de quodā iuuene. quem. Gal. usq ad defectiōe3 fleubothomare iussit. quē sui cōsanguinei uidētes leū defectū ceperūt dicere Galieno occidi sti hunc hominem. paulo aūt eis ꝑmanētibus fe. mittigata ē. & euasit infirmus omnes gº nostri auctores uolūt sincopi3 in fleu bothomia induci. Tertio isti ignorantes cōcorda re nitunē dicētes Auer. nolle usq ad fortē defe ctiōe3 ducere ex fleubothomia. s3 usq ad debilē sincopi3 posse deduci. Isti aūt Auer. lēa3 non in spexerūt qui lippothomiā excludūt. nulla aūt sincopis lippothoia ē leuior ¶ Mallē aūt Auer. febre egrotasse synocha. q̄ fuis podagris ut sui erroris i seipso uideret certitudinē. quēadmodū ille uidit qui hominē moriturū negabat. ut re citat Gal. in libro de tabe. Ex predictis aūt mul te possunt colligi. ratiōes affirmātes medicoru3 positiōem. ¶ Ratiōes aūt Auer. soluunē. Cūm primo dicit ars immitatē naturam. ¶ Dicendu3 qd ipsa ars quandoq complet eius defectum. sunt enim quedā que natura inchoat & ars cō plet. ut artificiata quorū prebet materiā ut ar borū regimen. quedā aūt que ars inchoat ut na tura compleat. ut in tyriace preparatiōe patet. Cu3 ergo natura curare ñ pōt medicus curat. ut cum in uola manus caro generatur superflua il lam non abscindit natura. sed potius medicus. Vel aliter sibi cōcedendo totaliter. uidemus aūt naturam. emorosagiam quandoq multā facien te3 ut Galienus. 7º. terap uidemꝰ ei3 qñq tātā q̄titate3 continue euacuari sanguinis ut sincopis supueniat. Ad secundu3. patet. solutio. Vel aliter na3 cū natura euacuat electiue absq sincopi totā pōt euacuare materiā. ar sautē ꝑ fleubothomia3 euacuare nō ꝑ ōt. magis gº eligimꝰ leuē defectio nē que lippothomia uocatur. uirtute uitali stāte forti q̄ relinquere euacuationē. Ad tertiu3 patet qd dicēdū qa licet alique supfluitates sint putre factioni parate aleuiata natura stati3 illas sudori bꝰ uomitibꝰ fluxibꝰ uentris educit. ut Galienus ibidē & Auic. allegato. ¶ Et si diceret qd iuua mentū fleubothomie ad sincopim est ꝑ accidens. Dicendū ꝙ iuuamentu3 ꝑ accidens pōt preelegi iuuamento per se quandoq. sicut iuuamentu3 a que frigide balnei de quo ipse Galienꝰ dicit. qd illius ē iuuamentū ꝑ se qa euacuatio respectu re pletionis & sincopis ē solu3 signū. ¶ Dicit post Auic. qd dolor facit accidere sincopi3 ꝑpter reso lutionē spirituū i dolore. sed cū omne quod mo uetur habeat motorē. dubitatur quid sit imme diata causa resolutionis facte ex dolore. dolor e ni3 formaliter nō uidetur resoluere. ¶ Dicendū qd dolor formaliter cōtradicit ulē cōtriatur; na turali ꝑportioni mēbri. et ideo ēt spiritui cōtra riatē. ūn oporret ꝙ diminuat d eo. Etiā cōuenien tius dolor calefacit nō cōgruū motū ponēs i spi ritibꝰ & humoribꝰ. hec aūt sunt resolutionis cā ¶ Enumerat post Auic. plures modos dolorū. ut dolores q fiunt in motibꝰ nō natura libꝰ ner uoꝝ ut ex spasmo & attractone. & dolores qui fiunt ex fricationibꝰ marginū iuncturaꝝ. quādo inter eas sunt male materie ut collectiones mate rierū ut in podagra. ¶ Et dicit ꝙ dolores ulceꝝ ambulatiuorū ut herpes estimoneus faciunt sin copim & i primis ex uehemētia doloris calefaci unt. in fine tamen infrigidāt ꝑpter id quod uir tutes uincit. ut ꝑmo can. fen. secunda caº de his que ꝑueniunt ex dolore. Inducūt ēt sincopi3 qa ab his ulceribꝰ putridis malignis portatē cordis uapor uenenosus corruptiuꝰ mēbri & corrup tiuus materie q uapor isequitē ipsum cor ipm membrum. iducūt ēt sincopim. qa exicāt mēbꝛ in quo sunt & mortificāt illud. & ꝑducāt ipm ad cōplexionē cōtrariā uite hominis. ut ē cōplō hominis mortificati & corrupti. ¶ Dixit post se iam fuisse locutū de accidentibus anime qualr cōprimēdo spiritū & dilatando nocēt cordi. & hoc dixit primo can. fen secunda prio caplo. & supra hac fen caplo de causis imprimētibꝰ cor. ¶ Dixit post quomō apostema fac sincopi3 & p3. S3 & stomachꝰ. ¶ Q uerit. A. quomō sto machus sit cā sincopis. deide qrit quomō alia mēbra sunt cā sincopis ibi secūda. s3 & aliqua Dicit gº respondēs qd stomachꝰ ꝑpter tres cau sas inducit sincopi3. Prima qa est membrū ꝑpin quū loco cordis. ē eim iusta uenam ascendentem. Secunda qa est uehementis sensus q̄tū ad os. ut

Gal. quarto de accideti & morbo primo capl'o.
Tercia qa stomach⁹ ē minera collectionis diuer
sorū humo℞.& cā ē quia stomach⁹ đ se multā
aggregat suꝑfluitatē & flegmaticā.unde Auic.
infra fen.13.đ egritudinib⁹ stomachi pluriū qđ
īuenit̄ in stomacho aut generat̄ in ipō ē flegma
& ideo prassina colera hēt in ipso generationē.
ut secūdo đ cōplexionib⁹ in fine.stomach⁹ enim
aliūde recipit supfluitatē.uñ ē minera collectio
nis diuersorū humorū.ut Galien⁹ i cōmēto pri
mi pnosticoꝝ ca° đ egestione pmo commento.
¶ Dicit post ꝙ reliqua mēbra sunt cā sincopis
aut ꝑpter dolorē qui cordi cōmunicat̄. aut pp
malū uaporē quē cordi mittūt.sicut accidit in ꝑ
focatione matricis.Ex quo patet ꝙ in ꝑfocatōne
matricis ñ ē mot⁹ matricis ꝑ saltus matricis ad
supiora.s3 qa matrix ñ pōt p iferiora materias
& uapores emittere.i seipsa cōstrigit̄ & claudi
tur.uñ uapores supius ad cor & stomachum
mouēt̄ qñq3.& iō istis accidit qñq3 singult⁹ &
eructuatio qñ actu hēnt ꝑfocationē.ista aūt de
clarabūt̄ infra đ mēte Gal.sexto đ interiorib⁹.
¶ Et scias.¶ Ponit quosdā can.& sunt sex.
¶ Dicit ꝙ sincopis cōfirmata ñ curat̄.& h° su
mit̄ ex canone dicto supra qm̄ malicia cōplonis
i corde confirmata non curatur.ergo et sincopis
confirmata.cū non fiat nisi a mala dispōe cōfir
mata non curat̄.¶ Considera tamen sincopim
posse esse cōfirmatā aut ex pte cause ut quia ē
mala egritudo i corde cōfirmata.q̄uo dictū fuit
supra.& ista sincopis licet nō curet̄ qa sua cā ñ
curat̄.tñ in unica uice nō de necessitate interfecit.
uidem⁹ eni3 hñtes marasmū icurabilē.qñq3 plu
ries actu sincopi3are anteq̄ iterficiant̄.unde ipi
plures sincopes ex malicia morbi qñq3 sustinent
2° pōt dici sincopis in se confirmata formal'r qa
actu existēte sincopi ita sunt destructe opatōnes
sesus & mot⁹.& ita cor ē ipeditū & debilitatū
qđ nō pōt ammodo aliquid resumere de suis o
peratiōib⁹.& ista sincopis cōfirmata est q̄ actu
interficit anteq̄ infirmus erigat̄.Et huius sinco
pis signa sunt uiriditas faciei ex mortificatōe ca
loris & suffocatiōe.& cōuersio colli ad partē ñ
naturalē.ut quia cadat caput post.uel torquet̄
ad dextrū uel sinistrū.& h° cōtingit ex omnimo
da cerebri uel neruorū debilitate.& ideo 7° cō
tinentis primo capl'o ponit̄ ista auctoritas Aui.
si in passionib⁹ cordis accidat sncopis uehemēs
& uirescit facies & declinabit caput mors seq̄t̄.
cum erigit suum caput.Istis aūt signis annectū
tur casus pulsus & frigiditas corporis ¶ Dixit
aūt Aui.fortasse ꝑpter casus raro contingētes.
ille ergo cuius hec ē sincopis cōfirmata . puenit
ad hec signa que dicta sunt.ul'ad hec qđ tūc mo
ritur quādo eleuat caput suū.Causa huius est
nam ultimus motus quē facit cor ē dilatatio &
isto ultio recidit sic primo aduenit. recedit aūt
per superueniētē restrictiōe3 cordis & pectoris
que forsan cōstrictio fit poti⁹ absq3 debilitate na
ture.& iō uidemus homines quādo moriūtur
in fine trahere aerē.& cum cōstrictiōe pectoris
moriunt̄.ita qđ tūc statim uident̄ mori.& qñ
lacerti pectoris eleuantur pectus cōstringit̄.& ñ
amplius resumunt aere3.finiūt aūt in actu con
strictiōis uel finire uident̄.cū ergo homo est in
subita sincopi & ꝑpe mortē conat̄ cor & pect⁹
in ultimo uite toto eoꝝ posse attrahere aliqd de
aere.tunc ut attractio fiat homo erigit caput &
collu3 extēdit.ut fiat bona preparatio ad attrac
tionē illa3.& attracto illo aere moriunt̄.unde ui
dem⁹ quosdā in hora mortis subito q̄si meliora
ri.& ēt subito post mori.ut etiā sumit̄ ab Auic.
quarto can.capl'o đ signis diuersoꝝ generū malo
ru3.Et causa illius ē ꝑpter illud qđ natura ulti
mo cōnamine mouet̄ ad suū ultimū opus.sicut i
sintilla apparet fieri dū extinguit̄.ut uulgariu3
sermo i exemplū adaptat̄.¶ Dixit qđ egritudo
ē in corpore illius q3 fleubothomat̄ ꝑpter neces
sitatē repletionis pñtis & sincopi3at.& hec egri
tudo que significat̄ ex hac sincopi ē ut stomachi
debilitas in se.unde stati3 debilitat̄ ex fleubotho
mia & fit sincopis.Aut hec egritudo ē effusio co
lere ad stomachū.& h° ē uerū si illa sincopis nō
adueniat i fleubothomia.ꝑpter nimiā euacuati
onē.nec adueniat qa homo sit cōsuet⁹ fleubotho
mari.& semp ex fleubothoia pati sincopi.¶ Ista
tñ l'ra nō ꝑpter cōsuetudinē i fleubothoia assu
eta l3 supficialiter uidet̄ sonare ꝙ dictū ē.aliud
tamen sonat oculte.Propter qđ sciendū ē qđ ho
mo pōt cum fleubothomatur sincopi3are ꝑpter
necessitatē repletiōis.aut quia nimis euacuatur.
& illa3 cām excludit Auic.cum dixit.non ꝑpter
multitudinē euacuatiōis aut ꝑpter fleubotho
mia3 sibi non esse consuetā ut illa sit prima uice
qua fleubothomat⁹ est.& homo tunc sincopi3at
qa hoc est đ cōsuetudine fleubothomie.qa ipsa
sempi prima uice facit sincopi3are.& hoc Auic.
exclusit cū dixit neq3 ꝑpter cōsuetudinē assueta3
in fleubothomia.s.prima.hec eim est cōsuetudo
sumpta a fleubothomia.qa ipsa prima uice facit
sincopi3are.Si g° homo in fleubothomia sincopi
3at.nō ꝑpter has duas causas tunc hoc fit. aut
ꝑpter stomachi debilitatē.aut pp fluxū colere
ad eum.¶ Et cōsiderādū ꝙ sincopis ex fleubo
thomia cū nō cōsueta sit.fit statim cū hō fleubo
thomat̄.sed illa que fit pp multā euacuationem
fit post Et similiter illa que fit ex debilitate sto
machi.licet citius fiat.uerū qñq3 fit in medio se
cundū magis & minus stomachū esse debilem.
unde euacuato sanguine quia ipsum ē neruosu3
membrū & debile.inducit̄ debilitas maior &
fit sincopis.De sensibilitate autem stomachi cō

prehēdit Auic sensus stomachi subtilitatem.qa hic pōt esse cā sincopis.ut Auic.ca° đ fleubothomia p° can.fen.quarta.ponit aūt acuitatē sens° stomachi cōphēdi sub debilitate ꝑpterea. quia acuitas sensus semꝑ stomachū debilē ponit.

¶ Dixit post ꝙ qn̄ materia febriētis decrepiti resoluit ad stomachū pp caliditatē febrilē eliq̄tem humores accidit sibi sincopis. ¶ Dices tu nōne hoc accidit omnib° hn̄tib° febres ꝙ qn̄ materia currit ad stomachū faciat sincopim. ¶ Dicendū ꝙ forsan n̄ sic euenit i alijs corporib° existentib° in alijs etatibus.qa hn̄t stomachū magis fortē.decrepiti aūt debiliores sunt. Aut dicēdū ꝙ accidit magis senibus decrepitis.quia malicie febriles eoꝝ sunt magis apte resolui & moueri ad iteriora q̄ ad exteriora . quia febres eorum sunt magis sepulte.ut Aui.quarto can.fen. prima ca° đ sermone rigoris.pōt aūt materia illa facere sincopim.aut sua frigiditate qa mota i fine.aut sui actuali caliditate putrida ut patet.

¶ Dixit post ꝙ si aliqs patit̄ sincopim in pria fleubothomia qa ē subita mutatio nō cōsueta. Subite aūt mutationes in sanguine sunt cause subite mutationis i corde.ex illa aūt cordis mutatione fit spiritus agitatio.hoc aūt dictū ē esse sincopim. ¶ Considerādū ꝙ in sincopi ex fleubothomia qa n̄ sit cōsueta fit subito cum homo fleubothomatur.sed illa que fit ꝑpter multam euacuationē fit post. Et similiter illa que fit ex debilitate stomachi.licet citius fiat.ueꝝ qn̄q; fit in medio secūdū magis & minus stomachū esse debilē. ¶ Dixit ꝙ in egritudinib° fit sincopis pp effusionē materie calide ad stomachū.& hoc qn̄ debet fieri crisis fluxu uentris uel uomitu. ¶ Dixit ēt ꝙ fleubothomia fit cā sincopis multociēs pp infrigidationē.fit aūt infrigidatio in sincopi.aut ꝑuatiue pp euacuationē sanguinis. cui° p̄ntia corpus dicit̄ calidū.ut 3° đ cōplexionibus.& illa sincopis maxime fit qn̄ superfluit fleubothomia.aut fit infrigidatio propter fleubothomiā propter id qđ trahit̄ aer ad locū un̄ egredit̄ sanguis.Aer dico qui circunstat q; ē frigidus nostri corporis compatione.ut Auic.prio can.fen secūda capl'o de aere. quemodocūq; aūt fleubothomia ifrigidet fit cā cōmotiōis i corde. unde ex illa cōmotiōe sequit̄ sincopis &c̄.

Signa &c̄. ¶ Ponit signa sincopis & prio ostēdit eā esse notā ex signis tremoris cordis ostēdēs qđ signū đ sincopi magis significat.2° ostendit quedā communia signa de aduentu sincopis 3° ponit differētiā inter sincopiȝ cordiolem & stomaticā.ibi 2ª.& ad summū.ibi 3ª.& quādo sincopis.Dicit qđ pulsus ē significantor quia statim super cordis dispositiōeȝ significat. cui° cordis sincopis ē passio.unde pulsus dicitur res perpendiculare ab Aui.quarto can.fen secunda capl'o de signis bonis.si ergo sit cōpressus pul° & profund°.& uirt° sit aliq̄liter fortis significat materiā prefocantē.Et causa ē.naȝ materia prefocans nō statim deijcit uirtutē. etiam pōt esse pulsus profund° debilis.& significat naturaleȝ casum & mortē pp quācūq; causaȝ si aūt pulsus sit debilis & diuersus significat resolutiōem ubi uirtus defecta ē.Resolutio eniȝ ideo debilitat.qa resoluit organū & sustentaculum uirtutis ut spiritū.sȝ suffocatiua materia poti° coadunat & constringit & multiplicat in corde spiritū.& ideo in suffocatiōe apparȝ fortis pulsus.& in resolutiōe debilis.& h° m'totiēs decipit iudicantes infirmos euadere .qui suffocant̄

¶ Et ad summū.quādo subito fit sincopis pri° minorat̄ pulsus pp reditum caloris ad interiora fit enim prius reuocatio in ea caloris ad interiora.unde Auicenna diffinit eam ut supra patet.

¶ Occultat̄ sanguis sequens motō spiritus.qa mutat̄ color.qa color stat cū spiritu & sanguine ut i cōmento affo.frigidū uero spasmos. ¶ Nō aperit oculos fortasse.naȝ si non est magna sincopis eos aperit. ¶ Et sunt debilis mot° ꝑpter debilitatē uirtutū motiuaꝝ.Et apparēt imaginationes extra que nō possunt figurari.& hoc ꝑpter motuȝ humoꝝ ¶ Et apparet in corpore roratio frigida.& hoc propter debilitatē uirtutis contentiue membroꝝ.unde humiditates subtiles que sunt circa cutē emanant extra.& sunt frigide qa calor eas dimisit. ¶ Et quādoq; accidit nausea. & h° accidit qn̄ est stomatica.aut quia confluūt humiditates ad stomachuȝ. ¶ Et qn̄q;.quia est magna sincopis infrigidat̄ totū corpus. ¶ Cuȝ ergo.constringat̄ euacuatio.qa iam producit ad sincopiȝ malā ¶ Post Auic.ponit signa sincopis cordialis ex priuatiōe causaꝝ aliarū.qa sincopis dicitur cordialis quia fit propter males dispositiōes existētes in corde nō aliunde sibi cōmunicatas .Alie autē sincopes sunt cordiales que habēt aut causas primitiuas.aut accidentia anime.aut morsus uenenoꝝ & huiusmodi.aut antecedētes ut repletiones humoꝝ.& opilationes in alijs mēbris.Si ergo sincopis nō fiat a causis primitiuis aut antecedenti signū est qđ est cordialis.sed illa in qua est conturbatio & nausea est stomacalis.

¶ Deīde ponit affor.Hipp.q̄re particule.Q ui exoluunt̄ fotiter & frequenter & sine manifesta causa & occasione repente moriunt̄.Et causa est quia significatur uehemētia male dispositionis in corde.ex qua subito accidit mors pp iteratam reuersionē sincopis.licet enim ab uno paroxismo aut pluribus effugiat quādoq; tamē cū sincopi moriuntur & iō.subito.

ILLA. ¶ Poſtq̃ Auic. determinauit de cauſis ſincopis & eius ſignis. ¶ Hic determinat de eiꝰ curatōe. Propter qđ cōſiderādum qđ cum ſincopis ſit accidens ſibi proprie & p ſe cura debetur. qm̄ accidētiū nō eſt curatio. xij. terap. uera enim curatio ſincopis depēdet a cura morborum. & ꝑ tāto Auic. ꝓſequens curā ſincopis nō determinat đ cura eius ꝑticulariter ſecūdū unā quāq; cām ſupiꝰ nominatā. qa cauſe ille particulariter ſunt diuerſi modi. repletionis euacuationis doloris &c̄. hoꝝ aūt curatio Auic. ex toto hʒ ſecundū idē. quia accidētibꝰ cōpetit curatio nō ꝓpria. hoc ē qn̄ augēt diſpōnē. aut qn̄ ſuccumbunt. & ſincopis ſit accidēs maxime uirtutem ꝓſternēs. iō ſincopi inter alia accidētia ſecundū ſe aliquis modus curationis debeť ſicut dolori. unde. quādo coniūgiť febri ip̄a ē dignior curatione q̃ fe. ut Auic. quarto can. de ſincopi ¶ Et ideo ī hº caº maxime ponit curā ſincopis que ſibi magis ſecundū ſe tribuiť nō cōdeſcēdendo oīo particulariter ad oēs cās ſupius dictas. ſ. remouendo unāquāq; cām. qa hoc ſpectat ad alios libros ſed ad illas magis in cōmuni deſcendit. Et primo ponit quādā diuiſionē ſincopis. ſ. curabilis & ī curabilis. 2º de ſincopi curabili exeq̄ť. ibi 2ª. & patiens qdē ſincopim. ¶ Cōſiderandū ꝙ egritudo magna triplici magnitudine oʒ ꝙ ſit mortal'. talis aūt ē ſincopis cōfirmata primo ipſa eſt magna rōne dignitatis leſe actionis. qa maiorē actionē ledit ut cordis. Secūdo ē magna rōe ſue eſſentie. eſſentia aūt que accidēti attribuiť ē eſſentia ſue cāe. illa aūt in ſui eſſentia ē magna cū ſit confirmata. Tercio eſt ēt magna rōne leſionis uirtutis diſpenſantis totū. quia ſincopis eſt ip̄a leſio fomaliter. & iō mortalis eſt. ¶ Et patiens.

¶ Exequiť & primo p̄mittit quādā diuiſionē patiētis ſincopi curabilē 2º đ eius curatione exeq̄tur. ibi 2ª. cū ergo Patet. ¶ Cum ergo. Exeq̄ť & pº in cōmuni magis ponit diuerſos can. curationis ſincopis. qn̄ hō ē in actu ſincopis. 2º ī ſpeciali magis ponit curā ſincopis ſecūdū diuerſas cās ſincopis. qn̄ hō eſt actu in ſincopi ſiue non. ibi. 2ª. & oportet ī ſincopi que fit ex euacuatione Pria in duas. pº oñdit que ſit generalis ītētio in curatione ſincopis qn̄ actu adeſt. oñdens qđ aliquādo cōplicanť diſpōnes cōtrarie ī eiꝰ cura. 2º exequiť. ibi 2ª. īpletio. Complicantur gº diſpōes ſincopis cōtrarie in ipſius cura. ſicut qn̄ exn̄te ſincopi ex repletiōe crudoꝝ humoꝝ aliq̄d dare cogimur laborātibꝰ ꝑp id qđ mox piculū adueniētes ſunt nanq; diſpōnes ſanantes. ut Gal. xij. terap. ſecundo caplo ¶ Et ī plurimo ¶ Exequiť de his canonibꝰ. & primo đ diuerſis can. competentibꝰ ī regimine curationis ſincopis. 2m. ſe. 2º. pꝰ pōit unū canonē ī curatiōe ł remotōe ſincopis cōiunctē cuidā alteri accidenti. ibi 2ª. & ſi fuerit illic ſingultus. Prima in quinq;. ſicut ponit quinq; canones generales in curatiōe ſincopis cū adeſt. ibi 2ª. & ex eis. ibi 3ª. & cū nō eſt. ibi 4ª. & ſi cā fuerit caliditas. ibi 5ª. & oportet cū hoc. Vult ergo Aui. qđ principiū cure cū tunc hō actu ſincopiʒat ſit cū cōfortantibꝰ ſpiritum. ut uino & bonis odoribꝰ. niſi cauſa ſincopis ſit prefocatio matricis. qa tūc apponimus naribus fetida ut calamū uſtum & gipſuʒ. & ꝓprie quādo ē cauſa colerica. quia iſta frigida ſunt. uinum nō datur purum in ſincopi ubi ē fames. qa cito p̄focans facit alienatiōeʒ & ſpaſmū. ¶ Dicit pꝰ qđ in fortiori ſincopi cū nō ſit a cauſa calefaciēte inſuffletur muſcus in nares. quoniā cerebrū & cor cōfortat. ¶ Et olfaciat algaliā. i. galliaʒ mulſcatam. ¶ Et ſuffumigeť cū nede uel nere 2m Symoncʒ ē cōfectio aromatica ad ſuffumigandū cōfecta que affertur ad nos in forma q̃drangulari. Alij exponūt nere. i. nepita. Alij. i. ſiſibriū. ¶ Dicit ſi cauſa fuerit caliditas. oportet adminiſtrare odorifera frigida. & rorare facieʒ cū aqua frigida. hec eni roratio uirtutē cōfortat ut Aui. primo can. fen 2º caplo in arena ſepeliri & nō ē malū ut cū p̄dictis rebꝰ frigidis permiſceať parū muſci. & lʒ cā ſincopis ſit calida. tn̄ uictoria ſit ī medicis frigidis. qa ponať plꝰ đ eis ut plus de camphora cū ſandolo. & tūc in hac premixtiōe frigidū qđ ē in medicia reſiſtit male cōplexiōi calide. & calidū ut muſcus cōfortabit cor. cū adhuc ē meliꝰ ſi diſpoſitio tollerat. qa frigidis admiſceanť calida. & qđ illa adminiſtrēť cū pauco uini ſubtilis. & hº qa uinū operatur a materia & a uirtute. muſcus aūt a materia non ꝓprie operatur ut cōuertať in ſpiritū ¶ Dicit poſt confricēť frequenter circa os ſtomachi. & hoc fit ad excitandū eos & ad cōfortandū ex fricatione calidum naturale. & omnia illa que dicit Auic. đ emplaſtris frigidis intelligit qn̄ ſincopis eſt cū caliditate forti. ut in febribꝰ ardentibꝰ ł in alio nimio calore. Et ſi fuerit. Poit curā ſincopis qn̄ coniungiť alteri accidenti ut ſingultui & nauſee. & dicit qđ uiuificeť caliditas infirmi. & hoc fit cōmouendo guttur cū pēna que facit uomitū. qa ex hac cōmotione ſpiritꝰ excitanť ad exteriora. & oportet qđ illa cōtinueneť. Et fiat cū eis attractio. qa. ſ. capiať aliqđ mēbrum uł particula & trahatur & friceť. & clametur ſup euʒ. quia iſta uirtuē excitāt. & facere ſternutationē cum cōdiſi. & ſi nō ſternutat moritur. Et cauſa ē. naʒ ē ſignū ultime debilitatis ī cerebro. unde non ſentit mordicationē condiſi. aut alterius rei faciētis ſternutare. & dato ꝙ ſentiat. ſignificat ita debileʒ uirtutē expulſiuā. ꝙ nō pōt moueri ad expellendū. hoc autē eſt ſignū mortis. & pro tanto appropinquātes morti non poſſunt ſternutare. ut

sumit ex Auic.supra fen qnta caplo de sternutati one. ¶ Et oportet. ¶ Hic Auic. magis i speciali docet curare sincopiz.zm.diuersitatē causarū a quibus dependet.& primo facit hoc.z°.resumit curā sincopis.ibi za.& oportet ut dicamus.pa pars hēt.8.secundū qd sunt octo modi causarū superius dictarū.prio ondit curā sincopis pn̄tis & quādo nō ē presens.quādo causa ē euacuatio z° quādo causa ē repletio.resumēs de euacuatione.3° quādo ē a dolorib' & quia sub dolorib' nominauit uenena pōit distinctā curā.4° ponit curā sincopis a uenenis 5° ponit curā ei' que fit ab apostematib' & febribus 6° eius que fit ab accidētib' anime.7° ei' que fit a stomacho. 8° ei' que fit pp̄ter fleubothomiā.ibi za.& si est sincopis.ibi 3a.si fueris cā doloris.ibi 4a & si uenena.ibi 5a.facte uero in principio febriū.ibi 6a sincopis aūt facte ab accidētib' ibi 7a.& si sincopis ē ex cōtinuatōe.ibi 8a.& plurimū qdē sincopis que accidit Pria in q̄ttuor pōit.nā prio ostēdit can.curatiōis sincopis ab euacuatiōe.z° pōit exceptiōez.3° resumit curā.4° qddā qd dixerat declarat.ibi za nisi sit sincopis ibi 3°.& quādoq̄ ponim'.ibi 4a.& homines.Vult .A.qd habētibus sincopiz ab euacuatiōe debem' dare desiderata cibaria.nisi fuerit nausea qa tūc ista desiderata cibaria n̄ debēt dari.pp̄terea qa ista desiderata cibaria retinent in stomacho.sz si habemus nauseaz debe it eos prouocare ad uomitū ut pcipit supra Aui. stati nō debent ergo ista cibaria dari.& debēt uti uino & sorbere illd cuz aqua frigida l'calida zm dispōnes duas notas.s. caliditatē & frigiditatē qa si cum euacuatiōe ē caliditas sorbeāt cū frigida.et si frigiditas sorbeāt cū calida.& cū uinū sit res penetrabilior.i.sit magis penetrabile uinū qd sibi pōt dari.& sit subtile et habeat stipticitatē ad aggregādū spiritū et h° ē uinū antiquū.tamē in nouo ē uirtus fortis ēt ad aggregandum spiritum. quia est magis stipticū.& debz itelligi de nouo.& nō demusto in cōperatione ad antiquū.& istud ē magis aggregatiuū spiritus.qa grossius & cōfortat.etiā antiquū facit illud melius.s.uelocius.qa est subtilius.& magis penetratiuū.& tunc circūscribit illud Auic.p saporē.qa debet esse delectabile nō amarū p substanciā.qa dbet ēē mediocre & subtile.& p colorez qa debet esse citrinū.i.aureum. ¶ Nisi.Dicit qd uinū h° subtile nō cōpetit.ubi sincopis est ab euacuatiōe.s.facta p poros pp̄ter eorū raritatē & pp̄ter reliques dispōnes subtilitatis humorū.sz in hac sincopi cōpetit uinū grossuz rubeū.quia magis nutritiuū & igrossando spiritus diuertit eos a resolutiōe.subtilitas enim spiritū ponit spiritus resolubiles.& docet illud experiri. ¶ Scias autē q cōditiones tradite sunt a Gal.xij.terapen.& ad succurrendū subite resolutiōi nihil ē magis efficax eo.ut Auer.septio colliget.sz saracenis nō sit licitū bibere uinū.bibere tn̄ uinū h° loco ita licitū est.queadmodū licituz est comedere carnes mortuas que per se moriuntur ul'suffocant in habentib' necessitatē. ¶ Dixit post Auic.cōplens curaz qd quandoq̄ ponit de musco in hoc uino minus q̄ duo gra.aut dyamusco dosis.i.aut media.dosis autē ē.3.i.& hoc quando sincopis est uehemens.eius autem dosis distincta ē quito can.tractatu secundo.zm diuersas descriptiōes.datur autez dosis.3.S.uel.3a.zm qa est maior ul'minor necessitas.ul'inflammatio maior uel minor.ubi eniz sit fortis caliditas parū det de ea & re frigida mixta. Etiā dant q̄nque trocisci muscati dicti i antidotario necubi aūt in tractatu octauo inueniunt.sed inuenit ibi qdam cōfectio trociscorū quaz Auicenna.intitulat permixtio trociscorū.in quib' muscus repit. Dicit ad summū qd cōuenietius ē uinū.nisi sit phibēs est eniz uinū calefactiuū & cōcordat dicto Gal. xij.terap.3° ca°.in pncipio.ubi sicut tota cura & melius calidū uinū digestionib' crudorū coopās licet loquat in sincopi ex repletione. Et si potus uini cōfortet ponēdo aliqd panis.tunc ē lōginq' ab exiccatione & magis humectat. nā uinū ex pane i eo posit' ē minoris acuitatis.& iō minus exiccat.Et simile habet ab Auic.fen.tercia prio caplo de regimine aque & uini.& cōfert mina dicta tractatu sexto quinto can. ¶ Et homines. Declarat que dispositio in sincopi pp̄rie eget uino calefacto.& sunt illi q hn̄t sincopes longas.i qbus significat calidi naturalis paucitas.& ideo potu calido indigēt n̄ frigido ne extinguantur. & pp̄ter eandē cām oportet q inungātur oleis calidis aromaticis. ¶ Et si ē. ¶ Ponit curā sincopis a materia.& prio facit hoc. z° resumit curā sincopis facte ab euacuatione.ibi za.& si est pp euacuatione.Si g° fiat uomitus i sincopi stomatica sperat facilitas sincopis.quia leuis erit.et cito recedet.& similiter in fleubothomia & clisteri cū sincopis esset pp materias aptas euacuari & p hos modos euacuatiōs. ¶ Et si est.qa euacuatio fieri pōt aut p intrseca loca ut p uētrē & uomitum aut per extrinseca . ut sudorē prio Auic.ondit regimen sincopis facte p euacuationē intrinsecā.za extrinsecam.ibi za.& si est pp. Vult ergo Auic. q sincopi facte p euacuationem intrinsecā ut solutione uel uomitu calefiāt ei fricentur extrema.& remittit ad fen.16.& ad capitula curatione fluxus uētris & ad curationē uomitus fen.13.quia posset i colerica passione fieri n̄ pp̄ter euacuationē.et cōtingit ei qui habet sincopim huius capli.i.sincopim ab euacuatione facti i colirica passione fieri non pp̄ter euacuatōez ut sumat gallia & c̄.cum aqua fortis carnis ut pulli maioris.quia est magis grossa stiptica.&

luti alſanbiorū.illius contrate.utimur luto ſigi
lato & approximando odores.¶ Et ſi fuerit cā
Vt ergo cōditionauit.illo paraſo.& oportet ꝑ
prie ſi fuerit cā dolor.Vera doloris curatio non
fit per ſtupefaciētia.immo ē in illis periculū.&
qn̄q; ꝑuenit ex ſtupefactione ad malā habitudi
nē totius corporis.ut multo tēpore mala patiēs
moriat̄.ut xiij.terap.octauo ca°.in caſu tn̄ conce
dūtur.ſicut tu ipſe cōceſiſti filionium domino.
Petro neapolitano timore ſincopis ex colico dolo
re.¶ Et ſi uena.¶ Ponit curā ſincopis a uenis.
& primo facit hoc.2° qa p̄dicte oēs cure uidebā
tur eſſe ſincopis p̄ntis.ponit curā qn̄ ſincopis re
cedit.ibi 2ª.ꝙ ſi &c̄.¶ Da.ſ.patiētibus ſinco
pim ex ueneno albeʒar.i.medicinas liberētes ty
ricales.¶ Et cōſiderandū ꝙ hoc hēt uerū qua
litercūq; ſit uenenoſa ſincopis ſiue a cā extrinſe
ca.ſiue a ueneno generato int⁹.poſſibile.n.ē uene
noſam materiā ī corpore aggregari.ut 3° & 6°.
đ iteriorib⁹.¶ Vomitū uero ꝓuocādum in ſin
copi & ſi ſtomatica ſit.Auer.ſentit contra Gal.
ſeptimo colliget.capitulo de cura ſincopis ꝓp
ter ſtomachū.Et rō ſua ē.quoniā medicine que
ꝓuocāt uomitū de ſui natura ē ſtimulare uir
tutē pluſq; agitat humores facientes ſincopim.
& addit in egritudine.& ideo nō ē ꝓuocandus
uomitus.ſʒ ſtipticis iubet emploſtrar̄ ſtomachū
ut maſtice ſpica & huiuſmodi.¶ Et cōfirmat̄
quoniā regimē cōmune in ſincopi eſt fricatio. q
niā fricatiōes uirtutem confortāt.ſed fricatio
uomitū diſtrahit.& nō prouocat.ut omnes ſen
tiūt.nō eſt ergo in aliqua ſincopi ꝓuocandus.
¶ Huius cōtrariū ſenſit Gal.xiij.terap.& hic
Aui.& in plurib⁹ alijs locis dicens.qđ ex uomi
tu ſperat̄ facilitas.¶ In cōtrariū eſt Serapio
tractatu ſexto capitulo.17.ubi & pennas docet
ad uomitū ꝓuacandū in os intromittere & ſi nō
oleū.Et Halia.tractatu 3° capitulo đ ſincopi Et
yſaac quarto febriū capitulo de ſincopi ¶ Dicē
dum cum intētiōe noſtrorū auctorūʒ qđ ī actu
ſincopis ſtomatice.i.facte ꝓpter ſtomachi reple
tioneʒ ex malis.humoribus uomitū fore ꝓuocā
dū quoniā tūc ceſſant accidētia quādo ceſſat
cā faciēs illa.ut in cōmēto affo.q̄rte ꝑticule i fe
brib⁹.Ceſſat aūt cā ſincopis dū illa materia per
uomitū a ſtomacho educit̄.nec fit magna cōmo
tio.prio qa materia de ſe ē in motu .ſecūdo qa
ē in mēbro propinquo loco euacuatiōis.lʒ eniʒ
uomit⁹ ſit mot⁹ fortis.tamē inq̄tū motu⁹ ē cau
ſa exiccatiōis & expergefactiōis.Vunde.A.Et
adiuuetur natura ei⁹ cū penna excitante uomitū
& commouētem ſpiritum ad exteriora .& ita
exercitatō & mot⁹ cōferūt omni ſincopi.niſi qn̄
ē a ſudore.& inq̄tum ēt per uomitum fit eua
cuatio materie que cauſa eſt ſincopis ē curās ad
huc autem i cura huius ſicopis procedes cum

uomitu ſtatiʒ prouocato.aut cū epithimate ſup
ſtomacho cuʒ rebus ſtipticis cōfortantibus.ut A
uer.ſenſit.Dico qđ ſi procedis cū reb⁹ ſtipticis
cōfotantib⁹ cōſtringis illā materiā in ſtomacho.
& ſincopis magis prolūgatur.& ipedies nature
motū uolentis euacuare.quoniā natura retinebit
illaʒ materiā ꝓpter nauſee ꝓhibitioneʒ.iſtud au
tē n̄ ē auxiliū nature.ſʒ cōtra opari.Et ideo Sera
pio tractatu ſexto cap̄lo de ſincopi.& non opor
tet ut adminiſtrem⁹ in pricipio unctiōes cōſtrin
gentes.ſed poſt euacuationē maloꝝ humorū.Et
ideo Auic.dicebat ꝙ cū uomitu ſperat̄ facilitas.
¶ Adhuc contra Auer.ex ſuis dictis ars imita
tur naturā.hāc eīm ſumpſiſti probationē cōtra
Galienū ut ſupra ſʒ natura in actu ſincopis qn̄
mouet ſtatiʒ ceſſat ſincopis & accidentia. g° me
dicus aliqn̄ mouere debet.¶ Adhuc in actu ſin
copis qn̄q; precipit̄ fleubothomia.g° multo ma
gis pōt ꝓuocari uomitus.eſt eīm uomitus minor
euacuatio fleubothomia & min⁹ cōmouens.ſicut
g° ſuo caſu motus ꝑ fleubothomiā cōceditur.ſic
& uomitus.ꝙ autē fleubothomia debeat cōcedi
probat̄ primo.naʒ apopleticus ē actu ſincopiʒās
ut ſupra Auicena & apparet ex diffinitiōe ſinco
pis.ſed in aliqua apoplexia ſtatiʒ debet fieri fle
ubothomia.naʒ quedā apoplexia ē que fit ex ſā
guine uel opilatiōe arthariaruʒ ut ipſe ponit.3°.
colliget ultimo ca° .auctoritate Hyp.ſ. quarto
regiminis auctoꝝ.ſed in illa apoplexia ſtatiʒ fit
fleubothomia ut Galienus i cōmēto & Aui.ſup̄
fen.pª.ca° đ cura apoplexie in ꝑncipio. & ipſe
Auer.ibidē.& hic Aui.dicebat cōpellat̄ materia
aut cū farmaco aut cū fleubothomia.¶ Conſiđ
randū ꝙ uomit⁹ ꝓuocatio aut ē difficilis.& h°
mō n̄ debet ꝓuocari.aut ē facilis & tunc prouo
cari debet.& forſan prio modo intelligit Auer.
licet ipſe pauce exiſtens exercitationis & expien
tie in hac arte ut ipē đ ſe loquit̄ ſeptio colliget
đ cura effimeraꝝ multa protulit a qb⁹ deſiſte
re potuit.Ratio aūt quā adducit inſufficiēs eſt.
cuʒ dicit ꝙ medicine ꝓuocātes uomitū ſtimulāt
materiā.Dico ꝙ ſtimulāt ad id qđ ē corporis
ſalus.ut ad extractionē materie grauantis uel
pungētis nec ē t; tales medicine ſtimulāt n̄ enim
ꝑcipit̄ uomitus cū elleboro aut meʒereon.ſʒ cuʒ
pēna aut digito aut oleo.¶ Quod ſi.¶ Hic ē
ſumit unū mēbrū diuiſionis ſupra poſite cū di
xit ꝙ hō hn̄s ſincopim aut ē ī actu ſincopis.aut
in leui paſſione uel diſpōne media.uſq; huc ergo
magis oſtendit curā ſincopis quādo eſt in actu.
Hic ponit ei⁹ curam quando recedit.& per cōſe
quēs homo eſt in leui paſſione aut diſpoſitiōe
media.& primo oſtendit quomodo huius ſinco
pis cura ē ſimilis & addēs ſupra curā ſincopis
quādo eſt ī actu.2°.probat.ibi ſecunda.& exem
plū.Vlt ergo qđ cū ſincopis ceſſat aliquantuluʒ

regimē similatꝰ regimini predicte sincopis que ē in actu. & addit aliud supra illud regimen ꝙ ad ditiōe passibili. zᵐ. dispositionē. ¶ Et exēplū. Primo Auic. ostendit quomodo hoc regimen est illi simile. secūdo ostendit quomō addit supra id & quātū. ibi secunda & illud. Illud ergo i quo cōueniūt ambo. s. cura sincopis cū est in actu. & cū hō sanatꝰ ꝙ ea est dare medicinas cordiales secundū dispōnē. s. secundū dispōnē calidā et frigidā & ꝙ cōfectionibꝰ dictis supra. In frigida aut damꝰ dyamuscū amatū. ut supra in cura tremoris cordis. & in calida damꝰ letificās ifrigidatiuum. ¶ Et illud. ¶ Prio ondit illud i quo pōt fieri additio in cura sincopis. qn̄ hō iā sanatꝰ. i. in cura eius qn̄ actu sincopizat. secundo subdit ꝙ rūdā medicoꝝ errorē. tercio resumit curā ondēs ea que cōueniūt in cura sincopis qn̄ hō sanatur a paroxismo sincopis. ibi secunda. & plures qdē. stultoꝝ medicoꝝ. ibi tercia. & isti qdē adiuuantꝰ Dicit gᵒ prio si affuerit aliqua repletio illud. in quo pōt esse additio ē uomitus. ¶ Considerandū aūt ꝙ in uomitu fit additio. nō aūt ꝙ in hᵒ casu debeat fieri. quia cū hō actu sincopizat. nō debeat fieri. qa hoc cōtradiceret dictis supra & dictis Auic. sed fiat additio. quia forcius potest ꝑuocari & securiꝰ & addere i uomitu. s3 qn̄ sincopis ē actu. leuiter ꝓuocari d3. & ii ē difficilꝰ desinere. s3 qn̄ hō sanatꝰ a paxismo sincopis. fortius possumꝰ tētare uomitū. & hᵒ mō fit additio. similiter. n. si i reliq corpore fit repletio. o3 ut adhibeatꝰ fames. & utatꝰ exercitio. et i his fit additio qa ēt i sincopi cū multa plenitudine qn̄ actu est oportet aliquid dare id qd̄ mox piculū. ad uirtutē nāq sunt dispōnes sanātes ut Gal. xiij. terap. sed ea cessante adhibetꝰ fames. Additur ēt i fricatione. quia magis pōt adhiberi fricatio ea cessante. cum magis tolleret. unde secundū totum corpus hic Auicenna. precipit fricationem similiter & exercicium nam actu sincopizās exercitari nō pōt. Deinde uult qd̄ in dispositione hac ut quādo exurgit nō grauetꝰ cibo nisi uino predicto. Et plures quidē medici cum patiētes sincopi repletionalē a paroxismo sincopis exurgūt conantꝰ eos cibare. cū tamē Aui. famē precipiat. ipsi ergo suffocādo uirtutē interficiūt eos. ¶ Et isti. ¶ Hic pōit curā specialiter. & prio quādo sincopis que recedit ē a repletiōe. secūdo quādo ē ab euacuatiōe. ibi secūda. si aūt ē ab euacuatione. uult qd̄ in sincopi a repletiōe quādo homo sanatꝰ a paroxismo detꝰ oximel ulꝰ syrupus acetosus compositus uel simplex. ubi coquātꝰ subtiliatiua. unde Gallienus aptū ē his oximel decocto in ipso ysopo ad digestiōe3 crudoꝝ humorum cooperās & . xiij. terap. secūdo capᵒ. & Serapio tractatu sexto capitulo de sincopi. damꝰ ei aquā mellis in q decocta sit ysopus. Omnes gᵒ una itētiōe loquūtꝰ. s. ad digestiōe3 materie. & cōferunt hec ad opilatiōe3 in spiritualibꝰ. s. oximel compositū. digerit eni & icidit grossos humores ēt si sint i pectore ulꝰ pulmone. & fricatō fiat & ꝓuocetꝰ urina. qa prouocatō fit p medicīas subtiles apitiuas. & detꝰ uinū subtille. & si sit ibi caliditas confert uiuū i subtiliatiōe materie i digestione & cōfortatiōe uirtutis. ¶ Si aūt est. Ponit curā sincopis ab euacuatione quando iam a paroxismo sanatꝰ infirmus. & primo in cōmuni magis. secūdo in speciali. ibi. zᵃ. & ad summū. Vult gᵒ qd̄ si cū euacuatiōe fuerit caliditas. dētur acetosa actu frigida. & conuenientior res est acetositas citri. & hoc qa magis est cordialis. & qn̄q ponimus folia eius querentes subtilē caliditatē cū infrigidatiōe. ¶ Et ad summū. ¶ Ponit curā magis in speciali. & primo qn̄ cū euacuatione & sua sincopi sentitur caliditas. zᵒ. qn̄ frigiditas. ibi secūda. qd̄ si. uult qd̄ habenti sincopi3 cū inflamatiōe & resolutiōe. ut cū fit a sudore. oportet ꝙ illud qd̄ datur detꝰ actu frigidū etiā si tu das re3 a qua tu uis caliditatē. multotiēs ei3 i sincopi l3 sit cū inflammatione damꝰ aliqua calida ꝑpter uirtutē nō esse omio resolutā & spiritū. simile ei qd̄ dixit Auic. supra ꝙ cura tremoris cordis calidi. si autē inueneris uirtutē debilē. q̄q̄ gᵒ sit iflamatio & caliditas. si tu uis ꝑpter uirtutē dare aliqua qbus uis calefactiōe3 ut uinū similiter debes dare illud actu frigidū ut l3 potentiali caliditate cōfortet. actuali tn̄ frigiditate ifrigidet ꝙ queritꝰ. ¶ Q ꝙ si. ¶ Hic ponit curā sincopis qn̄. s. contingitꝰ frigiditas. & prio facit hᵒ. zᵒ. ponit quendā canonē generalē i euacuatiōe. ibi. zᵃ. & qn̄ curatio. Dicit ꝙ qn̄ fuerit aut ex caloris ꝙ bilitate. aut ex frigidis humoribꝰ. tunc calida cōueniunt. ¶ Et qn̄. Dicit qd̄ i cura sincopis oportet medicū intendere ad mundificandū & timetꝰ nocumentū euacuatiōis. quia timet debilitatem stomachi cū syrupis & potu uini odoriferi et comestione cū subtili cibo. ¶ Facte. ¶ Ponit curā sincopis facte a fe. & apostema te. & dicit ꝙ fricentur extrema & iterdicatꝰ somnus. ne materia suffocet calidū. nisi sincopis sit pp resolutionem & uirtutis debilitatē. quia in febribꝰ sincopalibus accidūt pp resolutiones debilitates. & tunc dato aliquo cibo pōt somnus induci & cōfert. Et quicūq coꝝ. s. hominū qui indigēt cibo ante paroxismum sunt homines sicce complexiōis. ita qd̄ in principijs paroxismorū sincopizant. de q bus exēplariter loquitꝰ Galienus decimo terap. tertio capitulo. cuius reminiscitur duodecimo capitulo quinto. ¶ Et si fuerit cōstrictio uētris dantur thafeata. Thafea ꝑprie ut Auerroys quinto colliget cᵒ de ouis est cibus factus ex carnibus frustatim incisis & positis in oleo. & cepe decoctis addendo paru3 & paulatiue de qua calida

donec sint cocte. Est aūt duplex thafea alba ut que sine alia mixtiōe fit. & uiridis in qua ponit̄ aliquis succus herbe uel herba ipsa. ꝑ thafeata ergo Aui. itelligit aliqua cibaria lubrica similis ꝑperatiōis nō proprie. qa thafea dr̄ eis. Et si fuerit necessariū cōfortar̄ stomachū. s. ne r̄cipiat materiā misceat̄ ꝑdictis reb⁹ aliqd rob. i. 3 in ho ra paroxismi debet sumere uinū ad cōfortādū. ¶ Sincopi facte ab accidētib⁹ anime succurret̄ odorib⁹ bonis cōstrictione nasi. & hoc fieri dr̄. qa diuertit eū ab imaginatione. siue sit tristicia siue res que alia accidētia anime inducat. Verū tñ uidet̄ ꝙ Serapio allegato ca° uidet̄ ꝑ cōstri ctiones nasi intelligere anhelit⁹ retētionē. & si ē ex uehemētia tristitie aut ire aut timoris aut hesitationis aut delectationis cōforta eos cū odo ramētis & retine anhelitū. Causa aūt poss3 esse illa que dicta ē ab Auic. aut alia. nā nullū accidē tiū anime inducit sincopim nisi finaliter ꝑ reso lutionē aut cōstrictiōe3 depauperando cor calido & infrigidādo id. in hoc aūt anhelitus retentio confert calefaciendo cor & pulmonē. Vnde Ari stotiles quarta ꝑblematū đ his que circa nasu3 querēs ꝑpter qđ si quis ñ anhelat singult⁹ sol uit. dicit qa hoc qdem. s. singult⁹ ab ifrigidati one soluit̄ ꝑ retētionē spiritus. retētio aūt spūs calefacit interiorē locū. ¶ Vomitū ēt ad excitan dū eos. aut quia in aliqb⁹ accidētib⁹ aīe ut i tri stitia humores ad stomachū confluunt. similiter & ex ira quibusdā hominib⁹. ¶ Et cibent̄. secū dū qđ scis. qa si sentis in corde calefactione3 da frigidū si infrigidationē da calidū. ¶ Et si. ¶ Dicit ꝙ qñ sincopis fit ex cōtinuatione flux⁹ colere ad stomachū. o3 ꝙ dr̄ uinū limphatū. sup ple & ꝑuocet̄ uomit⁹. & ipe docet đ hoc fen. i3. cū ipe docet curare pluries stomachū ad quē co lera fluit. ¶ Et pluriū accidit sincopis successio ne fleubothomie stomaticis. qa h3 maliciā in sto macho ut nimias sensibilitates. Et hñtib⁹ malas uenas subtiles. qa sunt pauci sanguis. & hñtib⁹ stomachū debilē. & illis ad q̄ꝝ stomachū colera defluit dominās i eis. & insuetis fleubothomie. añq̄ ergo fleubothoment̄ sumant cōfortātia sto machum. & qñ actu sincopizant. regantur ut dic tum est sup̄ in ꝑncipio capituli. s. odoriferis cō fortent̄ cibis & fricationib⁹ & aspersione aque sup faciē & sumat uinū. ¶ Cum succo alio. ut agresta uel granatoꝝ. & hoꝝ ꝑseruatio tradita est cōplete p° canone fen. quarta. cap° đ fleubo thomia. ¶ Et o3 ut dicamus. ¶ Supi⁹ posuit Auic. curationē sincopis secūdū diuersos sui mo dos & cā eius. Hic intendit resumere curā illa3. stat aūt resumptio & cōpletio huius cure in hoc qđ dearticulat declarat & cōplet quedā supius dicta addendo quosdā canones spāles. Primo g° Aui. qdā superi⁹ dicta đarticulat & declarat 2° quosdā speciales canones addit. ibi 2ª. & balne um. Pria in duas prio reassumēdo mouet unā difficultatē assumptā de cōtrarietate intentio num in cura sincopis. secūdo pōit quasdā decla ratiōes. ibi secūda. & quādoq̧ necessitas. Prima in duas primo mouet difficultatē. secūdo resol uit ibi secūda. administret̄ itaq̧. Dicit g° Aui. qđ quandoq̧ in cura sincopis egemus duobus cōtrarijs. s. stipticis & reb⁹ subtilib⁹ penetrāti bus ad cōfortandū & nutriēdū spiritū. Egem⁹ stipticis ꝑpter tres cās. Prio ad ꝑhibēdū eua cuatiōes quādoq̧ qñ3 ad cōfortandū & aggre gandū mēbra lassa. que ꝑpter raritatē & calidi tatē iuuant ad resoluendū. tertio ad cōfortandū & stipticandū quādoq̧ os stomachi. ne recipiat materiā fluentē ad eum. egemus rebus uelocis pentrationes. ut uinu3 ad nutriendū spiritum iste aūt operatiōes sunt contrarie & ꝑhibent se & iō oportet qđ h° discernat̄ ¶ Administret̄ ¶ Hic soluit & prio ostendit qua hora debēt administrari stiptica. secūdo qua hora d3 admi nistrari uinū. ibi secūda. & administra. Dic̄ g° qđ stiptica debent administrari hora sanatiōis sincopis a paroxismo. & postq̄ đderis uinū aut rem cōfortantē spiritu3 incipiēdum ad hoc. s. uinū ut uiuifices uirtutem. administrent̄ itaq̧ modo dicto cā ipsa. s. uirtutis impressione qua3 i eo fecerit. s. uino & fuerit uiuificata. ¶ Et admi nistra secundū. i. uinū in hora uelocis necessitatis ad uiuificandū uirtutē. hora autē uelocis necessi tatis ē hec hora paroxismi. ¶ Nō ꝑmittas stipti cū sup illud. i. ante illud. s. uinū aut aliā re3. s. cor dialē. ꝙ. s. stipticū ꝑhib3 penetrationē eius. dixit autē qđ ꝑhibeat. qa aliqua stipticitas nō ꝑhib3 penetrationē. sicut stipticitas uino naturaliter cō iuncta. unde supra docuit dare uinū i quo sit resi duū stipticitatis. ¶ Dubitat̄ an in sincopi semp debeam⁹ ꝑmittere penetratiua & nutritiua spi ritus anteq̄ stiptica. Et uidetur qđ qñq̧ stiptica debem⁹ premittere. na3 qñ tota causa sincopis ē resolutio uł euacuatio nulla uidet̄ melior & po tior cura q̄ stipticatio sicut ecōtra qñ eius causa est repletio. ut in suffocationib⁹ nihil ꝑmittimus euacuationi. sicut ergo euacuatio se habet in reple tiōe. sic & stipticitas i resolutiōe & euacuatiōe. sed euacuatiōi nihil ꝑmittimus. immo stati fleu bothomim⁹ quādo fit. sic ergo & quādoq̧ stip ticabimus nihil aliud premittendo Amplius ¶ A uicena supra dicebat & qñ curatio facit necessa riu3 &c̄. incipe cum eo qđ est sicut syrupus de absintio & administra. ēplastra &c̄. & ad uinū odoriferum post illud. prius ergo Auicena cōce dit stiptica q̄ uinum. ¶ Oppositū autem uult Auicena hic. Cōsiderandū qđ ille qui habet sin copim. aut est in actu sincopis. aut non est in ac tu sincopis. Intentiōes autē curatie istorū diuer

se sunt.nam cū sincopis ē in actu omnem.ad se trahit curam.ut ad ipsam solam intendamus quando autē nō est in actu.intendim⁹ ꝓhibere ne eueniat.& h° rationabiliter.nā cū sicopis est in actu.cadit uirtus actu.uirtutis aūt intentio ē maior & nobilior.imo hui⁹ gratia fiūt omnia q̄ circa laborātes.ut Galien⁹ nono terap.nono ca° ¶ Si ergo queriť quid debeat premitti in cura sincopis quādo ē in actu.an res uiuificās uelocis penetratiōis.an res stipticās aggregans.¶ Dico qđ res uelocis penetratiōis & ratio sumiť đ mēte.Aui.nā.id debet premitti cui⁹ ē uelocior & maior necessitas.sed rei cōfortantis & restaurātis ē maior necessitas nā cū sincopis ē actu ab euacuatiōe & resolutiōe illđ ꝙ pri⁹ actu idicať ē imediate uiuificatio & restauratio spiritus resoluti.h° aūt fit per res cōfortantes .& nō p res stipticas.Alia ratio summitur ab Aui.nā illud nō debet premitti in actu sincopis.sed post poni quod ꝓhib3 uirtutis releuatiōe3.huiusmo di aūt sunt stiptica si premittāť.minor proposi tio ē nota ex dictis.nā in sincopi actu existente tota intētio ē uirtutis subleuatio.minor ē nota per Aui.nā stiptica si premittanť.ꝓhibent pene tratiōem rerū subtiliū uirtutē uiuificātiū.si aūt denť post.& illa pri⁹ h° nō fit.¶ Si aūt q̄rať qđ đbeat premitti quādo sincopis nō ē i actu.Dico qđ stiptica premittere possum⁹.nā qñ sincopis nō ē in actu.sed pōt aduenire.& est indicatio rei stipticantis & rei penetrātis.tūc id deb3 pre mitti qđ maxime remouet cā3 sincopis. possibi lis euenire.hoc autem quandoq̄ ē res stiptica. ¶ Propter qđ cōsyderandū qđ res stiptica idi cať in sincopi quando non ē in actu ꝑpter duo aut propter aliquā euacuationē aut fortem re solutiōe3.que addite possunt inducere sincopi3. aut ꝑpter cōfortationē & cōgregationē facien da3 in stomacho aliquo debili a quo uolumus e uacuare materiā.Si qđe3 stiptica indicanť in sin copi que pōt euenire propter fluxum uentris uľ resolutionē.nō est dubiū ꝙ stiptica possunt pre mitti.na3 tota indicatio que est in hac dispositi one est ad causa3 que pōt inducere sincopi nō de relinquendo uirtutē nō tamen prius intendendo ad eius resolutionē.cū nundum cadat.tota ergo uel principalis intentio si uis prohibere sincopi3 est remouere euacuationē uľ resolutionē.& hoc fit cū stipticis.Similiter etia3 si stiptica idicetur ad stomachu3 roborandū propter euacuatione3 fiendam conuenienter stiptica possunt premitti. quia tunc non est subita necessitas subleuationis uirtutis cadentis.sed necessitas preparatiōis mēbrorum lapsoru3 ad euacuationē.& hoc fit pre parando illa membra ad euacuationē.sicut opor tet per adunantia & cōfortantia.& ideo precipi mus premitti syrupum de absinthio.ut stoma

chū roboret.& faciam⁹ ēplastra exteri⁹.&tunc stomacho aggregato damus cibū subtilē.qa tūc melius i eo digeritur & fortificatur.¶ Et ex h° soluūtur obiecta.¶ Tamen circa ꝑmā rationē aduertēdū ꝙ res euacuās & res stipticās ñ pro prie cōtradicūt uel cōtrariāť. ut sumiť a Gal. tercio đ simplici medicina.illo ca° ñ ē nobis con ueniēs.¶ Propter qđ cōsiderādū ꝙ qñ sincopis fit a materia replēte ut a materia sanguinea su focāte.ñ fit tūc diminutio spiritus.sed illius con strictio & suffocatio.qa imediate fit a cā cōstri gēte & suffocāte.& ideo cū talis sincopis fit nul la re alia ꝑus egem⁹ facta fleubothomia nisi for san fricatione.ut sanguis melius egrediať. ut in cōmēto secundi regiminis acutoꝝ uicesimoquar to cōmēto.ibi.& oportet hos tales. Sed qñ sin copis fit ab euacuatione & resolutione.illud qđ ē imediata cā sincopis est resolutio spirituū cui tñ stipticitas ñ cōtrariať.nā licet fiat stipticatio nō tñ fit spirituum resolutoꝝ reparatio.cū autē sincopis illa imediate ꝑueniat a spirituū resolu tione.oportet imediatius spiritib⁹ resolutis in tendere q̄ stipticare.si enim stipticatio fit causa remouēs cām sincopis a repletione.nihil ꝑmitta tur āte stipticātia.sicut forsan nihil ante aliquā euacuationē ꝑmittiť. Dico aūt forsan.qa i omni sincopi in quacūq̄ repletione fit.sit bonū aliquid ante euacuationē ꝑmittere ut saltē odores aro maticos cōtrariātes qualitati humoris peccantis replētis i quibusda3 tñ repletionib⁹ i actu sinco pis cōfortationē ꝑmittim⁹.& nō ante euacuam⁹ ut cū fit ex humorib⁹ flegmaticis uiscosis.¶ V tru3 aūt sit aliquis modus sincopis in quo nihil ante euacuationē ꝑmittere debeamus existente sincopi actu habet dubium.¶ Et qñq̄.¶ Hic Auic.pōit quosdā canones declarationis canonū supradictoꝝ.Canones aūt qui tradebanť supra i curatiōe sincopis.qdā erāt circa cibatiōe3 & cō fortatiōe3 & prouocatiōe3 uomit⁹ & unctiōes. ¶ Prio g° pōit can.correctiōis quorūdā q̄ dixe rat circa cibatiōe3 uľ cōforta tiōe3.2° quorūda3 q̄ dixerat circa fricatiōe3.ibi secunda & fricatio ¶ Consyderādu3 qđ supra pluries ¶ Auicenna dixerat fore uinum cōcedendū in sincopi & ab eo incipiendū.& ideo uniuersaliter declarať qđ nō solum uinum sed quandoque aliquid aliud in sincopi concedatur. Secundo quia Auic.pluri es uinum purum concesserat. ut aliqñ inducat accidentia mala uult ostēdere quomodo illis sit succurrendū ad prohibendum ne eueniant.& di cit ꝙ quādo uinum purum supuenit corporib⁹ eorum.s.habentiū sincopi ex fame aut resoluti one multiplicat in eis caliditatē.nō est aute3 ita conueniens sicut aqua carnis predicta cum uino puro.s.in decima parte.& ne contradicat ei qđ dixit in ꝑncipio capituli de cura sincopis.cum di

xit q oportet q misceatur cum aqua carnis mul ta.& misceatur cu aqua .uult qd nō sit purū istud uinū.quin misceatur cum succo pomorum acetosorū uel dulciu.zm.duas dispositiones.q si est ibi caliditas cū succo acetosorum.si est ibi frigiditas cū succo dulciu.& si nō sit ibi prohi bens ut fortis caliditas ponat gariofilus. ¶ Et subdit ipse canonem tertiū.quia statim dixerat qd quādo necessitas pducit ad id qd ē fortioris nutrimenti q̄ uinū.uult ostendere qd sit illud & quomō dicēs.qd cū a sincopi ad horā cibati onis ē tempus lōgū propter quācunq cām sit tūc nos dam⁹ aliquid d pane similagineo.s. de flore farine dissoluendo eā in eo qd sorbēt.qa hº magis nutriet.cū simile sit ineo .qui sincopiat ex fame.qa pluris cōfortatiōis cibo eget q̄ sic uinū solū. ¶ Et fricatio. ¶ Hic Aui.pōit assu matie can.dearticulatiuos in fricatiōe ostendens in qbus sincopibus uomit⁹ & fricatio cōuenīūt & in qbus nō.& prio facit hoc secūdo declarat qdā.tertio resumit ppositū.ibi secunda.& ex eis.ibi 3ª.& scias.Illud qd prio declarat Auic. ē quid sit illd quo uomit⁹ prouocat cū expedit & pōit res leues. ¶ Et scias.fricatio exteimita tum & calefacientia sicut synapis & piretrū.s. exterius posita cōueniētia sunt ei cuius sincopis ē ab euacuatiōe sanguinis.s.p uentrē & humo ris.s.alterius.aut repletiōe.s.materiei suffocan tis & aggrauātis.qa omnia ista trahūt ad exte riora.imo plurib⁹ qbus cū adest sincopis cōfe rūt illa cū mot⁹ humorū nō ē ad exteriora.neq per sudorē neq p resolutiōem aut aliter. ¶ Et prepara.nā si euacuet p uētrē superiora ligare debem⁹.si aūt per uomitū inferiora. ¶ Et ita ubi Serapio capitulo d cura sincopis.& isti hñt sincopi ab euacuatiōe sanguis aut alterius hūo ris.iuuant cōstrictiōe a scellarum & brachiorū & roratiōe super faciem. ¶ Et similirer omnis sincopis ab euacuatiōe.s.ad intriseca iuuantur illis.Aliter ab euacuatione.s.omni ad intus. uel ad extra iuuantur.s.cū his predictis duobus.s. lenificatione stomachi & roratione .s.frigide a que nō autem omnis iuuatur ligatura.quia nō illa que fit a resolutione.Iam eni dixit supra q nō oportet qd moueātur aut ligētur.Et iuuant isti qui sincopizant ab euacuatiōe sanguinis.uel humoris uel repletione cum uino mixto.s.cum aqua carniū uel aqua succi pomorū.ut supra dixit.nisi aliud phibeat a uino ut apostema in in teriorib⁹ phibet.zm.se uini exibitione pptere a. qa uinū est mouēs materias.unde additur i apo stema.aut humor nō maturat⁹.na uinū dilatat & mouet crudos humores ideo nō cōceditur.s solu postq̄ maturati sunt.aut Auic.primo can. fen tertia capl'o d cura specierū lassitudinis in fi ne.Aut solutio uentris.s.cū multa uacuitate ut i anitione.solutio eni uentris uinū d se nō phibet sed cū est multa uacuitas qa uinū pforans stati pcutit neruos & cerebrū.Aut dolor capitis.etia si materia sit frigida & idicatio.unde Auicēa su pra capitulo de canonibus curationis cerebri.Et omnis qui cōqueritur d frigida egritudine noce tur a uino & mora in balneo .tamen si supuenit sincopis.& intendit necessitas cōfortandi ipsum potest dari in potu etiā uinū.& uidet Auic. per illud qd dixit etiam uinū intelligere purum sed siue purū siue nō purum nō est uix.& non cures de apostemate humoris cruditate uacuitate & soda.& illud qd in sincopi.s.facere potes ita qd superueniente debili sincopi pōt dari uinū multo magis ergo in forti sincopi & huiusmodi cōcor dat cū dicto sup cū dicebat.sed in hora paroxis mi necessariū ē uinū.i hora paroxismi.s.sincopis loquens absolute d sincopi. ¶ Vel posset aliter exponi.ut dicat da ēt uinū in potu.s.pup.& hoc cū magnifica t necessitas.s.ex magna sincopi.& illud qdem.s.uinū mixtū i sincopi debili.& p. ¶ Et balneum. ¶ Adiungit hic Auic. quosda spāles canones.& primo ponit d balneo oñdens in qb⁹ dispōnib⁹.sincopalibus cōpetat.& i qb⁹ nō.zº.ponit alios canones.ibi zª .& sincopi. ¶ Balneū.s.aque dulcis. Ita enim uidet Gal.i tellígere cū absolute pfert ut xi.terap.nono caº. ¶ Et cōueniēs ei cui accidit sincopis ex diaria. .i.fluxu uētris & colitica passione in qua simul est uomitus & flux⁹ nominata arabice almasen & Auer. Est cōueniēs balneū qa ad oppositum materiā diuertit.Similiter ēt cōmendat a Sera pione capl'o pdicto.Auer.tñ septimo colliget cº d cura sincopis ab euacuatione dicit.sed qa pl⁹ supfluum hēt resoluere & euacuare.iō cū timo re caloris in balneo sunt ponēdi.& hoc remanet i arbitrio medici.tñ ñ est imaginādū q proprie i actu sincopis sint balneādi.sed cōueniētius ē in tēpore medio iter paroxismos sincopis.iō Auic. dicit cū accidit. ¶ Dicit post q balneū nocet ha bētib⁹ sincopim pp fluxum sanguinis.s.p nares & hñtib⁹ sincopim pp sudorē.& causa est.na i his euacuationib⁹ mot⁹ sanguinis prope est ad exteriora.balneū aūt sanguinē subtiliat & calefa cit.& orificia uenar. nasi magis aperit ¶ In istis autem indigem⁹ ifrigidatione & igrossatione partiū extrinsecar.& ideo Serapio uolēs hº ue rificare dicebat balneatio ē cōtraria ualde.s.ha bētibus exitū sanguinis p nares. qm̄ necessitas uocat ad ifrigidationē & cōstrictionē ñ ad moli ficationē.s.sicut fit p balneū.Et Auer.septio co liget d sincopi ex fluxu sanguinis dicebat q pro pināda sunt stiptica que hñt strigere orificia ue nar.balneū enim cōpetit cui actu sincopis super uenit.& inuenit ex uomitu iflāmationē i ore sto machi.& iste ē qui i stomacho colerā hēt rubeā

fluētē ad eum.que p balneum a stomacho suo diuertitur.& si causa i fluxu huius colere sit debilitas oris stomachi recipiētis ñ sufficit balneū sed oportet ꝙ fiat emplastrū ex mastice. ¶ Crocus maxime ponit̄ ad cōfortationē spirituū animaliū.qbus nocumētū cōmunicat̄ ex stomacho. cuius signū ē qa facit sincopiʒ. ¶ Viliū. ¶ Hic ponit̄ i parua q̄titate ad penetrationē.qa de se stomacho nocet. ¶ Et sincopim. ¶ Ponit alios canones speciales.& hēt tres.sicut tres canones ponit uel quatuor.& dicit ꝙ sincopi factā ex fame quandoq̧ sedat potus.ʒ.i.de pane. ¶ Consyderandū ꝙ ex fame pōt accidere sincopis aut ꝑpter mordicationē & cōtractionē oris stomachi & hanc potest sedare.ʒ.i.panis. Aut propter resolutionē toti cōmunicatā.& hāc.ʒ.i.panis ñ sedat.& ideo Auic.dixit qñq̧. ¶ Ex paroxismo ¶ Considerādū ꝙ pp duplicē siccitatē uel ariditatē potest febricitātib⁹ accidere sincopis aut ꝑpter siccitatē ex febribus que quideʒ sunt fe. aride ul'stari arefaciētes.& has frebres ex eaꝝ siccitate cōsequit̄ sincopis. Contingit quandoq̧ febricitantib⁹ sincopis ꝑpter naturā cōplexiōis eorū.sunt enim quidā sicce & aride cōplexiōis ut canis de quo exemplū ponit decimo terap.ʒ⁰ capitulo.aut siccitate preter naturam & isti ēt sincopiʒ incurrunt.Hos ergo duos modos Aui. tetigit.& primū q̄dē siccitatē intellexit cū dixit ex paroxismo sincopis dixit siccitatis.s. febrilis aut preter naturā.aut.s.ex paroxismo sincopis siccitatis nature.i.cōplexiōis.oportet ut succurratur cū bucellis &c̄.nā ista ꝓhibent arefieri cū superuenit febris.Vel ex paroxismo sincopis sicictatis.i.ariditatis.aut siccitatis nature.i.stipticitatis uentris.quia ei quādoq̧ cōiunguntur unde supra de hac sincopi dicebat̄.q̄d si fuerit cōstrictio uentris illic sumat̄ prius cibus:q̧ lenificat.Vult ergo hic Aui.q̄d quādoq̧ nō curam⁹ de lenificatiōe ʒ dam⁹ pure.s.resistentia siccitati & ariditati febrili ut syrupum de malis &c̄.
¶ Dixit q̄d quādoq̧ ē necessariū i egritudib⁹ acutis ꝑpter sincopiʒ dare uinū ¶ Cōsyderādū q̄d egritudies acutas uocat aut acutas i summo ut que pria septimana terminant̄.aut absolute acutasq̧ termināt̄ i.14.die & iste sunt egritudines acute.qa sunt cū fortibus accidētib⁹.cū g⁰ superuenit sincopis & cogimur dare uinū melius ē isipidū.dat̄ aūt h⁰ ut non possit aliq̄ qualitate nocere.unde proprie uinū insipidum est q̄d Galienus circūscribit tertio d̄ regimine acutoꝝ decimo commento uocans illud uinū aquosuʒ dicens cōuenientius uinuʒ ei q habet egritudinem acutā.s.cū expedit dare uinum ꝑpter aliq̄d accidēs.qa acute inq̄tū acuta uinū ñ cōpetit.& si cōpetit ē uinū cuius color ē alb⁹ substātia subtilis. & nō ostendit̄ in eo aliqua.ex qualitatib⁹ que inuenit̄ in reliq̄s uinis nō stipticitas nō ponticitas nō asperitas neque dulcedo nec amaritudo.& h⁰ ē ꝙ Galien⁹ cōcedit Hippo.auctoritate nō soluʒ in effimeris.ʒ etiā in actutis egritudinib⁹.ut patet octauo terap.tertio cap⁰.& d̄ hac cōueniāter ē sermo Auic.h⁰ habet etiā dubiū utrū aliq̄ dispositio possit cōiungi sincopi actuali que uinū ꝓhibeat.dicet̄ post. ¶ Dixit post Aui.ꝙ patientes sincopi pcipiunt̄ uigilare & dimittere locutionē. qa fatigatiōe locutiōis citi⁹ sincopiʒant.ē eniʒ in locutiōe labor nō solū motus spiritualiū ʒ etiaʒ cogitatiōis.unde ifirmos ex locutiōe uidem⁹ manifeste debilitari.g⁰ patiētes sincopiʒ cū nō actu sincopiʒāt pcipiūt̄ dimitter̄ locutōeʒ.ʒ qñ sunt i actu sincopis eos loqui precipim⁹ ut exercitēt̄.lʒ parum.unde si loqui multum iubeatur est etiā bonuʒ in actu sincopis. ¶ Videtur uigilias non debere ꝑcipi patientibus sincopiʒ in actu sincopis monstratur ex iuuamento somni.naʒ cum somno succurritur debilitati que accidit ex specieb⁹ resolutionis.ut Auic.primo can.sen tertia capitulo d̄ somno & uigilia.tali autē sccursu indigemus i sincopi.unde corporis inspissationē precipiebat Auic.ut reprimeretur spirit⁹ resolutio ¶ Adhuc ex uigiliis & euacuatiōibus sincopis fieri pōt.in his aūt dispōnibus cōfert somn⁹.unde Auer.7⁰ colliget d̄ sincopi ex uigilia dicebat subueniem⁹ cū cibis.quoꝝ ꝑprietas ē inducere somnū.etiam somn⁹ sincopi ex.euacuatione cōfert cū euacuationi obuiet.& iā dicebat Auic.ꝙ illi q sincopiʒant ex resolutione sedatione magis idigēt.i quiete somn⁹ aūt uehemēter quieti similis est.ut Auic. p⁰ can.sen.2ª ¶ Adhuc ex dolore pōt fieri sincopis.somnus aūt dolorē sedat ut penultio cap⁰ primi. ¶ Amplius ex labore pōt fieri sincopis. somnus aūt laboris debilitatē aufer.unde multū fatigati som nū appetūt.ut quarto d̄ accidēti & morbo.& sup̄ sen.pª.tractatu 4⁰.prio cap̄o. Et Auer.2⁰ colliget ca⁰ d̄ opatōne dormiētis dicebat q̄d somn⁹ aduenit post laborē.qa reuertit̄ calor naturalis & spūs ad locū sui ꝑncipiȷ et thesauri.s.pp diminutionē qualitatis factā i labor̄ & ē simile ei q̄d accidit i exercitu i quo facto piculo grādi gaudētes reuertūt̄ hoies ad capitaneum. ¶ Ampli⁹ ñ magis uetat̄ somn⁹ q̄ uigilie i sincopi ex uiscosis humorib⁹.ut Gal.xiȷ.terap. 2⁰ ca⁰. ¶ Oppositū uult Auic. ¶ Cōsiderādū q̄d paties sincopi aut ē i actu sincopis & in paroxismo forti uel leui aut ñ actu sincopiʒat.sed timet̄ d̄ sincopi sup eo.& tunc aut dispositio potēs sincopim iducere ē repletio aut euacuatio et solutio & alie cause.ut dolores & accidētia aie. si quidē dispositio illa sit repletionalis. hoc pōt esse ut plurimū dupliciter.aut enim materia sua ueneno sitate nocet.ut materia carbunculorum et antracis & materia febris sincopalis facte ex hu

moribus uenenosis.aut materia nocet sua aggra uatione uiscositate & exuberātia ut i febre sinco pali flegmatica ex crudis uiscosis indigestis hu morib⁹ facta ꝺ qua loquitˀ Gal.xij.terap.2° c°. & Auic.4° can.fen.pᵃ ca° ꝺ febre sincopali hūo rosa.si g° materia que pōt sincopim iducere sit uenenosa.tūc oio p̄cipitˀ uigilare.p° nā ex sōno nullū hētur iuuamētū.iuuamētū aūt ei⁹ ē dige stio.hic aūt n̄ itendim⁹ ad materie digestionē.qa cū sit uenenosa n̄ idigem⁹ digestione sʒ euacuati one & resolutione ad extra.h° aūt fit p uigilias unde Auic.īfra fen.13.ca° ꝺ cura nauseatie sacie tatis tractatu 2°.dicit qꝺ somnus nocet ubi idi gem⁹ supfluitatis expulsione.Etiā somn⁹ nocet ex pte alia.nā i uenenosis morbis illꝺ ꝺ q̄ maxie dubitam⁹ ē redidt⁹ materie uenenose ad cor & ptes itrinsecas.sed i somno humores & supflui tates ad cor & ad iteriora trahuntˀ.sicut calor i somno ad cor.ut Auer.2° colliget.& Auic.3° de animalib⁹ i ca° ꝺ lacte & sanguie.ubi dicˀ ꝙ san guis i somno cōuertitˀ ad iteriora.& signū ē.qa si scinditˀ cutis n̄ exibit sanguis sicˀ i uigilāte. & Auic.p° can.fen.4ᵃ.ca° ꝺ fleubothomia dicit ꝙ supfluitates i somno ad corporis pfūdū trahūtˀ ꝺ tali aūt cursu humoꝝ ad fundū maxie timetˀ. qa tūc fit sincopis.et cas⁹ uirtutis.et io patiētes carbūculos oio uigilare p̄cipit uulgus.et forsan Auic.ad hanc intētione loquēs primo can.fen 3ᵃ cap° de sumno & uigilia dicebat.homo p̄terea multotiēs uigilatˀ.cogitˀ & somnū a se remouere timore sincopis & casus uirtutis.In dispositōe aūt casus in sincopiʒ pter secūdā cāʒ materialē ut pp grossitiē & uiscositatē flegmatici humo ris & crudi somnus & uigilia equalˀr precipiū tur & phibentˀ.totū eni tempus istoꝝ in duo equalia ptiri debet.s.inter tēpus somni & tēp⁹ uigilie & fricatiōis.ut Aui.quarto can.fen.pria capitulo de cura febris sincopalis.& Auer. qui to colliget de febre flegmatica.& supra fatetˀ h° a Gal.duodecimo terapen.unde si forte aliqua dispositio altero.s.somno & uigilia indiget mo derate ita fiat hic.Et cā ē ut ab eodē sumitˀ.naʒ in illis egemus digestiōe crudorū humoruʒ.& egemus ēt uaporatiōe que cōtinuo fit ex motu & calefactiōe.somnus g° per ampli⁹ moderate factus resolutiōeʒ phibet sʒ digerat.unde fit cā sincopis & suffocatiōis.uigilie aūt ampli⁹ decē ter facte iuuamē faciūt.s.resolutiōeʒ sʒ crudita tē hūoris.nā digerit somn⁹.& euaporat uigilia ut ibidē a Gal.io oportʒ somno equaliter & ui gilie intendere. ¶ Si aūt sincopis sit parata ue nire propter euacuatiōeʒ per uentrē uel uomitū & huius materie euacuatiōis sint euacuationes sudatiue.si ergo equaliter aliqs parat⁹ sit sinco piʒare propter euacuatōes uētris & similes som nus nō prohibetur.immo si cū alijs auxilijs cre

dit medius sedare euacuatiōes cum somno.som nus ē iducend⁹.& nō uigilie.propterea qꝺ som nus materias euacuatiōis retinet & cōstringēdo uentrē siue solutionē sincopiʒ phibet.Vtrū au tē somn⁹ omnino iuuet in cōstrictione uētris du biū habet ꝺ quo etiā dicetˀ. ¶ Si autē euacuatio que sincopiʒ pōt inducere sit pter sudoreʒ flu entē & multiplicatū.ꝺ q° timeatˀ tunc aut sudor fit pter exuberantiā humorum i interioribus aut pter poroꝝ aptionē et subtiliū humoꝝ eua poratiōeʒ si g° euacuatio sudoris ex qua sincopisˀ timetur fiat pter multitudineʒ repletiōis i inte rioribus uigilie tunc sunt precipiende pterea. qa somn⁹ hunc sudorē multiplicat pter causas que sumuntˀ ab Auic.4° can.fen.2ᵃ.capitulo ꝺ di uersitate dispositionū in sudando.unde somnus plus facit sudare q̄ uigilia.Si autē sup q° time tur sincopis fiat ex poroꝝ aptiōe & subtiliū hu miditatū resolutiōe cōtinua.tunc somn⁹ debet in duci pterea.qa claudit poros.& uirtuteʒ natu ralē cōfortat.ut resolutiōi humiditatū mēbroꝝ resistat.siue uigilie hunc sudorē multiplicāt faci endo aperire poros & faciendo euaporationem Vnde Auic.prio can.fen.2ᵃ.capl'o ꝺ opationibus somni & uigilie.uigilie uero plus h° faciunt lo quendo ꝺ sudore & euaporatione materie.que iusta cuti ē.ꝺ somno aūt dicˀ.Sudor q efficitˀ ex somno est 2ᵐ moduʒ exuberandi materiā. ¶ Cō syderandū qꝺ non solo somno aut uigilijs debet quandoque medicus intendere ad materie reten tionem.& prohibitionem euacuationis uel.reso lutiouis sed alijs remedijs subuenientibus eua cuationib⁹ superfluis.que accipiuntur ab aucto rib⁹ i proprijs capl'is. ¶ Si uero alie ex istis sint cause ex qb⁹ timetˀ sincopis ut dolores & accidē tia animi.tūc sicut somn⁹ & uigilie cōferūt i am mouēdo has cās.sic cōferūt ad phibēduʒ sinco pim ne accidat.si g° dolor sit uehemēs q possit ēē cā sincopis.nullum dubium est quin somnus n̄ debeat uetari sed p̄cipi cū somn⁹ sit sedatiuus doloris.si aūt ille cāe sint accidētia aie tunc illis mitigatis cū uerbis et cibis.credo somnū cōfere ppid qꝺ obliuioni tradit res q̄ sunt cāe acciden tiū anime.si aūt cause sint labor & fames cōfor tato infirmo aliquo cibo somn⁹ iducēd⁹ ē ut pa tebit.ante aūt ē prohibēd⁹. Vnde Rasis in diui sionib⁹ ca° ꝺ egritudinib⁹ stomachi i fine loqns de fame que fit ex labore ad quā sincopis seqtˀ prohibebat .s.somnū ante cōestionē.ne statiʒ fie ret sincopis. ¶ Postq̄ ergo uisum ē quō se habʒ somnus & uigilia i iuuādo uel nocēdo cū sinco pis n̄ ē actu.sed potēs euenire.Ostendere restat qualiter se habeat cū sincopis actu est. Propter qꝺ cōsyderandum ꝙ sincopis actu fit propter re plētē materiā que cū sit nulli dubium est ꝙ i sin copi p̄cipitˀ uigilare.ne calor & materia simul

concutiencur. si autem sincopis sit actu pp materie euacuationē uel resolutionē tunc eo actu quo hō sine sensu & motu iacet credo meli⁹ esse eū excitari & uigilare. i sincopi eni & sisit i euacuatōe a quacūq cā ē facta euacuatio & hūoꝝ diminutio & uacuitas somn⁹ sup hoc statim ꝓuocatus est cā debilitatis & resolutionis. unde Auic. tercia fen. ꝑmi can. Amplius sup uacuitatē dormirē est malū & uirtutē deiiciens. & hoc ñ ē pp aliud nisi. qa calido iterius reuocato exiſtēte inanitione & euacuatione seipsum cōsumit & resoluit. Et Auic. fen. secūda. capitulo d̄ pulsu somni. cū somnus euacuationē iuenerit. nec iuenerit aliqd ad digerēdū. tunc declinat cōpſonē ad ꝑtē ifrigidandi. & pseuerabit paruitas & raritas i pulsu. & icessanter augumētabit. s. paruitas. Ecce g° ex mēte Aui. ꝙ somn⁹ sup uacuitatē debilitat magis. & iō i sincopi ab euacuatione quacūq cum ipsa est in actu debet ꝓuocari uigilia. & cibato post infirmo somn⁹ cōpetit. Si aūt sincopis sit ab aliis causis ut dolore uigiliis &c. Similiter i actu sincopis cōfert euigilare ifirmū. quia licet i sincopi ex istis causis aliqs spūs sit in corde constrictus. tamen ei⁹ cōstrictio & reductio ad cor est ñ naturalis. & ideo oportet ꝙ ꝑus excitētur ab actu sincopis. deide ꝑmittanē dormire maxie eis cibatis. et añ nō. Quis enim sciret eos dormire uel sincopizare. nisi ꝑus excitenē & mal⁹ motus spiritus sedeē & tūc redeunte pulsu si ꝑducantur ad somnū i quo ē naturalis mot⁹ caloris & spirit⁹ ad cor. hoc ē cōueniēs. Si aūt sincopis actu sit propter laborē ul' famē. dico ēt ꝙ i actu sincopis debet uigilia ꝑcipi. & cibari & postea somnum inducere. fames a utem & labor ñ inducunt sincopim nisi resoluendo. et ideo somn⁹ sup hac dispositione erit incōueniens. si aūt cibentur tunc ꝓfundius dormiūt. & calor reduct⁹ hēt in qd. agat. ut fiat restauratio ei⁹. qd ex fame et labore resolutū ē. Cōsyderans aūt Auicenna qd i actu sincopis semꝑ ē fienda excitatio. iō dixit ꝙ patientes sincopiz precipiunē uigilare. Similiter ꝑcipiuntur dimittere locutionē. lz eniz conueniat eos excitari tñ ñ cōuenit ut loquanē aut parū solus prebentes responsū. est eniz eis ualde onerosuz loqui. & ideo in eo absque ꝓficuo fatigātur. ¶ Ad obiecta omnia patet solutio naz lz somn⁹ succurrat debilitati que fit ex resolutiōe. nō tamē omnis debilitas ē sincopis. naz si debilitas nō sit supflua succurriē illi. si autez sit tēperata debilitas q̄ erit sincopis. sibi nō succurriē cū ē i actu sincopis sz eā auget. & fit i h° somno similis mot⁹ motui sincopis. lz eni sincopis ex resolutione fiat. aliqs tñ motus spirit⁹ ad cor est ut succurratur debilitati eius. & q̄uis in extremis sit resolutio. si g° p somnū debeat huic sincopi subuēiri. oportet prius aliqd cibi offeri. ut reuocatus calor materiā inueniat in quā agat. alioquin plus debilitaretur. Quomodo somn⁹ cōferat sincopi ex uigiliis & euacuationib⁹ uisum est. & quomodo ei que fit ex dolore. etiaz uisuz est quomodo somn⁹ remouet nocumentū laboris. ¶ Ad ultimū dicēduz qd cū sincopis est actu & si fiat ex uiscosis humorib⁹ uigilia precipitur. sed ad ꝓhibendū eaz somn⁹ & uigilia equaliter cōuenit ut notū ē. Galienus autē ibi loquitur de cura sincopis que pōt ad uenire. non autem que actu est. ut ibidem ex eo concipitur &c.

Hoc plurimū ¶ Superius Auicenna determiauit d̄ sincopi. Hic d̄termi nat de casu uirtutis. & p° determi nat de suis causis. z° de cura. ibi zª cura istoꝝ. ¶ Consyderandū prio qd casus uirtutis. z^m se nō notat. aliqd omnino distin ctum a sincopi. nā & maneries eius est. sz differt a sincopi per quedā modū. & prio qa in sincopi fit destructio maioris ꝑtis pluriuz uirtutū sensibilis & motiue ꝑpter aggregatiōez spirit⁹ in corde Sz in casu uirtutis omni. ut qui ē infra sincopiz nō oportz tātā fieri destructiōem. imo sola destructio uirtutis a neruis & lacertis mēbrorū apparētiū absq nocumēto magno in corde est casus uirtutis. & ideo casus uirtutis ē quidam mod⁹ sincopis. differt tñ in alio casus uirtutis subito a sincopi. nā subito in dictis medicoꝝ ut sup̄ dicebaē significat aut sine manifesta cā aut subito in. i. paruo & nō ꝑcepto tempore. he aūt due significatiōes hu⁹ dictiōis subito diuidunt cāuz uirtutis subito a sincopi. Nā prio sincopis nō fit subito. i. sine manifesta cā. qa ut supra a manifesta cā sincopis pōt fieri ut ab apostemate forti dolore &c. sz casus uirtutis subito ē sine h°. z° sincopis nō fit subito q̄tū ad tēp⁹ qa supra dicebaē qd euenire subito nō ē de rōne sincopis. unde Aui. ponebat sincopiz nō fieri subito in capitulo de signis sīcopis. nec ēt ponebat subito in descriptione sincopis. uidemus eni quosdā ipediri subito i actu sensus & mot⁹ sine manifesta causa & absq manifesto cordis nocumēto. sz in quibusdā saltē tanto q̄to est in sincopi. & isti habent casuz uirtutis. Sed Albert⁹ dicit ꝙ casus uirtutis subito est lippothomia. qa Auic. dicet ꝙ qñ ē in casu uirtutis cadet uirtus integre Sic g° Auic. ꝓcedit. qa primo notificat casuz uirtutis subito ex parte suaꝝ causaruz. z°. cōperat casum uirtutis ad sincopiz & . z^m. se. 3°. annectit causaz. de qua nō dixerat. 4°. iterū notificat casuz uirtutis subito. z^m. se siue ex parte nocumenti operationū ꝙ cōtingit in eis. ibi zª. & scias ibi 3ª. & mē totiens. ibi 4ª. & istorū qñq. Prima in duas. qa primo ostendit a qb⁹ cāis ꝓuenit. z° a quib⁹ ñ

ꝓuenit.ibi zª.& ñ eſt.¶ Dicit primo qđ caſus uirtutis ſubito plurimũ cõtingit ubi ñ ē cã manifeſta ut dolor.Ex his accipe.ꝙ de ratione caſus uirtutis eſt fieri ſubito.i.ſine manifeſta cã ſincopis aũt a manifeſta cã fieri põt.¶ Et non eſt. ¶ Hic oñdit a qua cã multũ ꝓueniat.& pº proponit.ſecundo probat.ibi zª.ſanguis.¶ Et ex hoc põt haberi ꝙ caſus uirtutis fit ſubito q̃ ad tempus euẽtus.nã curſus humoꝝ ſubito & i ñ ꝓcep ro tẽpore nocumẽtũ inducit.¶ Sanguis.Hic ꝓbat qđ dixit.& ꝑmo ꝓbat ſecundũ.ſecundo pᵐ ibi zª.illud aũt.In pria pte arguit ſic.ſi ſanguis exuberãs q ñ euacuaṫ p fleubothomiã nõ facit accidere aliud accidens.ergo rariꝰ facit accidere caſum uirtutis.ſed ñ facit acciderẽ aliud accidẽs ergo nec caſum uirtutis.¶ Conſyderãdũ aũt ꝙ ſanguis multiplicatꝰ currẽs in uenis põt eſſe cã ſuffocationis aut febris ſanguinee.aut alue.& palpitationis aut replendo & opilãdo uenas & artharias poteſt prohibere tranſitũ uirtutis uel ſpiritus uitalis ad mẽbra.unde fit caſus uirtutis.aut cũ egrediṫ uenas apoſtemat.Si autem bene cõſyderemꝰ rariꝰ qđ aduenit a ſanguine replẽte cũ ñ euacuaṫ fleubothomia ē caſꝰ uirtutis.nã ex eo fit ſuffocatio.& iſte ñ ē uirtutis caſus đ quo hic ē ſermo.licet forſan antecedat.ſi militer ſi mľtiplicetur et ẽ cã febris ſanguinee aut palpitationis & alue.cũ ipſe colericꝰ ē.ut ſupra Auic.fen.pª.caº đ alue & palpitatione.ſi autem fluat ad mẽbꝝ apoſtemat.uel ſi fluat ad pectꝰ facit ſpũ ſanguinis uel apoſtema ſi aũt ad ſtõachũ facit uomitũ ſanguinis uel apoſtema.raro aũt cõtingit ꝙ opilãs uenas & artharias prohibeat tranſitũ ſpiritꝰ & anhelitũ.unde uirtutis caſus fiat.Similiter raro cõtingit ꝙ ſtomachum opilꝫ & grauet.ſimiliter pectꝰ ut cõſtrigat uias ſpirituũ & anhelitꝰ uñ uirtutis caſus fiat.ſanguis enim ñ ē aptꝰ prohibere tranſitũ ſpiritus ad mẽbra.imo minꝰ q̃ aliqs humoꝝ cũ ipſe magis ſpumoſꝰ ſit et magis tendat ad naturã ſpũs Sic ergo arguit Auic. ex curſu ſanguinis ad uenas uel pectꝰ & ſtomachũ ſubito poſſũt ꝓuenire mľta accidẽtia.que omnia ſi nõ ꝓueniunt fit ex curſu ſanguinis caſus uirtutis.ſed illa accidentia ſunt apta ab eo ꝓuenire.magis gº raro ab eo fit caſꝰ uirtutis.ñ tamẽ quin aliqñ poſſit fieri ut cũ ſui multitudine uias aliquas opillet prohibẽs trãſitũ ſpiritꝰ ad mẽbra.& hº raro ē. ¶ Illud.¶ Hic probat primũ qđ dixit.& dicit ꝙ illđ qđ ſepiꝰ ex curſu facit accidere caſuꝫ uirtutis ē humor flegmaticꝰ groſſus uiſcoſus fluẽs ad ſtomachũ & ad uenas alias.unde opillantur uie anhelitus.& fit prohibitio anhelitꝰ.niſi ſint uene deferẽtes ſpiritũ.¶ Cõſiderandũ aũt qđ Aui.nõ fecit mentiõeꝫ de fluxu colere.qa lꝫ colera ſit apta fluere.nõ tñ apta ē facere opilatiõeꝫ

& maxĩe in membris latis ut ſtomacho & pectore & uenis manifeſtis.& iõ ñ põt zᵐ illũ modũ facere caſuꝫ uirtutis.Sꝫ tu dices.nõ uṙ qđ flegmatici humores groſſi ſint cã caſus uirtutis ſubito.qa iſti humores ſunt tardi motꝰ.& iõ hoc ſubito facere nõ poterũt.¶ Dicẽdũ qđ humores flegmatici ex ſe ſunt tardi motꝰ.tñ colliq̃ti ſubito mouenṫ ut in catharris uidemus.& in generatiõe apoplexie.& epilẽſie quãdoq.Et iõ Gal.tertio đ interioribꝰ ſeptio capitulo dicebat qđ opilatio ſubito ueniẽs ē ex groſſis et uiſcoſis humoribꝰ.cũ ergo flegma eliquaṫ.currit ad ſtomachũ uľ uias anhelitꝰ aut uenas opilãs.prohibet mẽbra a receptiõe ſpiritꝰ uitalis.& tũc eſt cauſus uirtutis ſubito.& hº ſi illud flema ſolũ opilet.& nõ apoſtemet.qa tũc nõ eſſet proprie caſus uirtutis ſꝫ ſincopis.ut ſup̃ patuit. Sꝫ tu dices.iſti humores currẽtes poſſunt ne eſſe melãcolici.¶ Dicẽdum qđ forſan nõ pñt.qa tardi curſus & motꝰ ſunt.& hº propter ſiccitatẽ ſibi admixtã ſꝫ tamẽ opilãdo melancolicꝰ humor & omnis aliꝰ in groſſitudie põt facere caſuꝫ uirtutis uñ.A.humores groſſi &c.¶ Et ſcias.¶ Hic notificat caſum uirtutis in cõpatiõe ad ſincopim & primo facit hoc.zº.probat qđ dixerat.ibi.zª.naꝫ cũ uehemẽs Pria in duas prio ꝓponit.zº.declarat.ibi zª.ubi.Dicit qđ caſus uirtutis qñq ſequiṫ ſincopim.ſ.in ſua magnitudine.qa ad ſincopiꝫ ꝑducit qñq aũt eſt minor q̃ ſincopis.¶ Vbi. Declarat quõ ſit minor q̃ ſincopis.ubi uirtus đſtruiṫ omnio ut in ſincopi.ſed deſtruiṫ a neruis & lacertis.qa ſũt uacui a uirtute.ſ.ꝓhibita delatiõe ſpiritꝰ ad eos.& ideo nõ remoueṫ homo ab uno loco.& ſtat quaſi eſſet cum graui ſomno.& nõ põt excitari.& huiꝰ cauſa ē accidẽs ꝙ diximꝰ đ fluxu groſſoꝝ flegmaticorũ humoꝝ.¶ Sꝫ tu dices.quare Auic.determinauit de caſu uirtutis ſubito cũ hº uideaṫ eſſe accidens neruoꝝ & lacertoꝝ.& accidens cõtingens ꝑpter defectũ animalis ſpiritꝰ.¶ Dicendũ ꝙ a neruis & lacertis põt prohiberi animalis ſpiritꝰ.unde careant mẽbra ſenſu & motu.aut propter prohibitionẽ tranſitꝰ ſpiritꝰ uitalis.& prio modo eſt accidens maxime animalis uirtutis.zº.mõ licet formaliter animalis uirtus ſit accidẽs.tamen eius cauſa eſt defectus in uitali ſpiritu.cuiꝰ ſubiectuꝫ eſt cor.hec ratio i capitulo đ egritudinibꝰ cordis habꝫ declarari. ¶ Sed tu diceres.ergo nõ ſolũ a neruis & lacertis.ſed ab alijs.quia impedimentũ fit in ſpiritu uitali & in uenis & uijs anhelitus.¶ Dicendũ ꝙ deſtruiṫ manifeſte a neruis & lacertis & plus.ſꝫ ab alijs nõ ſic manifeſte.nec illa đſtrutio a neruis ſic eſt multa.unde nõ prohibeṫ operatio ſed cuꝫ labore.¶ Naꝫ cũ.¶ Hic probat qđ dixerat Dixerat autẽ qđ caſus uirtutis fit ſubito.& aliquando cõſequiṫ in magnitudine ſincopim ali

qn̄ aūt ē minor H° aūt probat sic illa dispositō aliquādo coleqt̄ sincopis & aliquādo ē minor in qua aliquādo integere cadit uirtus. & aliquā do nō cadit integre . sed aliqualiter a neruis. & lacertis. s3 casus uirtutis ē huiusmōi g° . maior ē nota . qa . cū cadit uirtus integre . tūc cōsequit̄ sincopis . cū in sincopi proprie cadat itegre uirt⁹ absq3 oib⁹ mēbris s3 qnq3 nō fit iste casus uirtu tis integre & tūc erit minor q̄ sincopis proprie dicta . ¶ Et mltotiens . ¶ Hic adiungit quādā causam & dicit . qđ quādoq3 fit casus uirtutis subito pp hūorū subtilitatē . ¶ Et cōsyderādū qđ sicut casus uirtutis subito factus pter ca sus humor̄ quādoq3 cōsequit̄ sincopis . qnq3 nō ita ēt fit iste casus uirtutis . ¶ Sed tu diceres . iste eni debet dici casus uirtutis subito . qa fit a causa manifesta ut a febre ¶ Dicēdū qđ iste ca sus uirtutis subito l3 habeat febrē p sua causa . tamē nō ē causa eius . s3 eius causa ē humoru3 subtilitas . & febris aliqua lenta leuis . de qua nō crederet̄ qđ faceret casu3 uirtutis facit quā doq3 casu3 uirtutis & h° proper subtilitatē hu morū . que causa occulta ē . ¶ Et istorū . Notifi cat casum uirtutis ex parte nocumēti operatio num . dixerat enim qđ quādoque destruūt̄ siue destruit̄ uirt⁹ a neruis & lacertis &c̄ . & ñ đcla rauerat de q̄ uirtute intelligebat . & dic qđ quā doque l3 cadat uirtus sensibilis & motia . aliqn̄ tamē uirtutes sensibiles illorū nō sunt lese . s . sic motiue . tñ si hō uellet mltū suas sensitias exerce re nō posset pp nocumētū . ex quo cessauit uirt⁹ sensitiua . Vel posset aliter exponi φ . aliqn̄ i hñti b⁹ casum uirtutis opationes sensibiles . i . exterio res sensus & mot⁹ nō sunt lese . s . mltū . nō tamē pñt tollerari i actu cor̄ . qn̄ iste hō uellet mltipli care motum mēbrorum & iterare . sicut quādo erat san⁹ . Tercio pōt exponi . φ hic ponat signū hominis subtiliū humor̄ resolubiliu3 . quia licet sit sanus nō tñ pōt cōtinuare opera sensibilia . s . motus &c̄ . ¶ Propter prima3 expositionē cōsy derandu3 quod sentire in membris minori uirtu te preficit̄ . mouere autem maiori & pluri . ut Ga lienus quarto đ accidenti & morbo . capitulo de accidentib⁹ sensus tactus . & ideo in uirtutis casu uirtutes motiue possent ledi . remanentib⁹ uirtu tib⁹ sensitiuis . licet etia3 noceant̄ sensitiue uirtu tes . eo quod nō sunt tollerabiles quando multipli cantur & iterant̄ . non tñ nocent̄ tantu3 quātum motiue &c̄ .

C Vra istorū . ¶ Positis causis ponit cura3 . nō autem signa . qa eius signa nota sunt ex signis sincopis facte ex cōmunitate stomachi & opilatione uiaru3 anhelitus . & ipsemet cause sunt signa . Si gna aute3 repletionis sanguinis nota sunt . Primo ergo ostendit curam eius que fit ex sanguine . se cundo eius que fit ab humoribus grossis tercio ponit quedā can . generalē . ibi secūda in ea uero . ibi tercia . & scias . pª patet . Secūda i duas . prio ostēdit curā p medicinas & fricatōnes . z° p cibū ibi zª . cib⁹ uero . ¶ Prima i tres . p° oñdit cura3 p medicinas euacuātes . z° p cibū . ibi secunda . ci bus uero . Prima in tres . p° oñdit curā p medi cinas euacuātes . z° p cōfortātes . 3° p fricationes ibi zª . & assiduet . ibi 3ª . & fricatio . Dicit primo φ in hora cessationis a paroxismo casui uirtutis oportet φ succurras cū euacuationib⁹ & merito nā in hora paroxismi pp uirtutis casum euacua re ñ possumus . fiat ergo cū ieris & ieralogodiō . & qnq3 sufficit ierapigra cōmunis i qua posita sint turbit & sal nitrū et agaricus et epithimū & que similia sunt . s . aut diuisim aut simul zm doses notas . ¶ Et qnq3 medicas eum . ¶ Consy derādū φ ñ deb3 medicari cū scamonea pncipa li itētione . sed cum scamnnea . s . ad consolandum alias medicinas . qa eas acuit . uñ i magnis medi cinis qb⁹ flegmatis euacuationē intēdim⁹ poni mus scamoneā ñ φ uelim⁹ colerā euacuare . sed quia alias medicinas acuit . unde & in ieris ma gnis scamoneā ponit poti⁹ ad acuēdū q̄ ad eua cuandū . & hoc mō Auic . loquebat̄ . ¶ Et o3 .

¶ Considerandū φ hec littera dupliciter pōt ex poni . Vno mō sic . oportet ut admistres uomitū po st solutionē . s . post uomitū . ¶ Alio modo o3 qđ administres uomitū post solutionē . s . pcceden tē . & utraq3 expositio uerificat̄ . ¶ Propter qđ cōsiderādū qđ i casu uirtutis aut ē . mlta stoma chi repletio & ñ multa i mēbris alijs . & tūc đ bet uomit⁹ pcedere . qa materiā stomachi euacu at . sed si in stomacho ē materia flegmatica apta euacuari uomitu . prio fac uomitū . deinde facias solutiōem . ut supra de curis tremoris cordis . si in intestinis ē materia parata sequi stomachum sed si in stomacho ē humor non aptus educi uo mitu . prio solutiōem fac . & hoc concordat cu3 eo qđ supra dixi capitulo đ canonib⁹ uniuersali bus curatiōis tremoris cordis . ut ibi pat3 . Aut ē mlta repletio flegmatis i mēbris . s . neruis & lacertis & uenis & alijs locis remotis a locis cōmunis expulsionis . & tūc prius administret̄ solutio uētris facta materie digestiōe . & h° ut materia minoret̄ . đinde fiat uomit⁹ . qa materia minorata adiuuat suo motu ad expulsione3 resi due materiei . & ideo precipitur in egritudinib⁹ neruorū qnq3 . ¶ Consydera qđ hic est sermo de uomitu facto absq3 medicia uomitia . s . đ uomitu simplici ¶ Et fricatio uiuificat inatū calore3 . sicut iterauit pluries capitulo đ cura sincopis . & sen tertia primi capitulo đ fricatione . & cā quare fricatio uiuificat calorē inatū est que sumitur ab Aristo . libro đ pblematibus ultima primo pble

mate.primo qa fricatio đ ſe auget calidū ratiōe
ſui motus.2°.qa facit ad nutrimenti attractionē
ad membra.propter id quod rarificat.rarior enī
facta caro.magis poteſt recipere ut ſpongia.ter
tio quia propter raritatem facit corpus tranſpi
rabile & euentabile. oportet enim ad ſanitatem
carnem rarificare.quia fit corpus ſanum pro
pter trāſpirationē. quandam. quēadmodum &
magna ciuitas eſt ſana.que eſt trāſpirabilis.&
ꝑpter tranſpirationē expellit̄ ſupfluuꝫ.ꝙ ē actu
corruptū.& pōt putrefieri & facere collectionē.
ita ſumitur ab Ariſto.ibidēꝫ ¶ Vtat̄ poſt illūd
exercitio tēperato.qa uirtꝰ debilis exercitū forte
nō ſuſtinet.debꝫ autē fieri poſt fricationē.qa fri
catio ad exercitiū ꝑparat.ſicut q̄daꝫ reducūt.ſꝫ đ
hoc nō eſt loq̀ ad preſens.Cibꝰ autē ſit qui ſub
tiliat & incidit.& hoc ꝑpter flegma ꝙ groſſuꝫ ē
& uiſcoſuꝫ.& omnia ſunt đ hac intentiōe.tn̄ cū
uult cibare.cibꝫ cū cibis ſubtilibꝰ dictis.ſ.aqua
carnis ſepe dicta ſupra cū uino. ¶ Et ſcias.uirtꝰ
amicat̄ cibo &.uino ſubtilibus couenientibus.&
illa amicatio uirtutis eſt ex augumentatione ſub
iecti.ſ.ſpūs ſꝫ boni odores īproprie augent.ſ.con
fortando.ut ſupra uiſuꝫ fuit.tranq̄litas & gau
diū augent uirtutē ꝑpter delectationē.quoniam
ſpēs intellectuales ſunt cauſa realiuꝫ motuuꝫ ut
Auicena 9ª metaphiſice.& ī pluribꝰ locis ſicut
clare patet de re que per ſomnū mouet & pꝫ.

APoſtema. ¶ Ponit Auic.curā apo
ſtematis cordis calidi.n̄ aūt frigi
di.quia forſan in ſubſtātia cordis.
raro fit apoſtema frigidum ut ſup̄
Et dicit ꝙ apoſtema q̄n̄q̄ fit.i.cōfirmat̄ apoſte
ma.& tunc occidit ꝑpter cauſas ſupradictas.ſꝫ
anteq̄ īcipiat.apparet tremor cordis &c̄.qa ē
ſignū ꝙ materia mouet̄ ad apoſtemandum.
¶ Tunc eſt ſecundum inceptionē perniciei.quia
intendit occidere.nō qđ actu occidat.Et ſi aliqđ
iuuat.tūc ē fleubothomia uene brahiȷ & iuuat̄
quandoq̄ cū fleubothomia artharie inferius.ſ.
in pede.ut multū diſtrahat̄ materia que qa for
ſan fleubothomare eū ī brachio nō ēet conueniēs
quia poſſet multū educere ſpūm.& infrigidare
pectꝰ cū niue.ut ſedet̄ ebulitio.Hec ē cura coa
cta.in qua potiꝰ ē deſperatio q̄ ſalutis ſpes.Et
ex hoc habet̄.qđ ſuper principalia poſſumus
ponere actu frigida.qđ eſt contra Auer. ſeptio
colliget.captulo de cura fluxꝰ uentris.hoc tamē
habet per ſe dubiū. ¶ Cōſyderādū qđ de cura
ſolutionis continuitatis nō facit mentionē.qa in
ea nulla ſalus ſperatur.ſ.in ſolutiōe cōtinuitatis
cordis.Similiter nō pōit curā caſus uirtutis fa
cti a reſolutiōe.qa habetur ex cura ſincopis fa
cte a reſolutiōe.que fit per infrigidantia.Vnde
Aui.cura eorum eſt proxima.

¶ Incipit expoſitio ſuper.xiȷ.fen tertiȷ can.

AMMILLA ¶ In p̄ce
dēti fen determiauit .A.
de egritudinibus mēbro
rum ſpiritualiū pricipali
um.ſ. cordis & coadiu
uātium ut pulmonis &
trachee artharie uſq̄ ad
ſupiora epiglotis et cōtinētiū ut pectoris.Eſt g°
ītētio hic determinare de egritudibus mēbroꝝ
circūadiacētiū mēbris ſpiritualibꝰ ut māmillaꝝ
& primo ponit anathomiā mamillaꝝ. 2° exq̄t̄
đ paſſionibꝰ eaꝝ.ibi 2ª.& ſcias. ¶ Quod aūt
đ inamillis maxie ſcire querimꝰ ē eaꝝ opatio.
earū ſubſtātia.modus opationis.ptes eaꝝ.& ali
gātiā forme māmillaꝝ.numerꝰ et ſitꝰ nota ſunt
Prio ergo Auic.p anathomiā oñdit finē & utili
tatē māmillaꝝ.2° oñdit modū cōpoſitionis eaꝝ
oñdens p hoc eaꝝ ſubſtātiā.3° modū opationis
earum p ſimilitudinē ad epar.4° oſtēdit modū
partiū eaꝝ.5° oñdit colligātiā.ibi 2ª.& ipſa eſt
corpus.ibi 3ª.& ꝑpter ſuā albedinē. ibi 4ª.&
uene quidē.ibi 5ª.cōmunitas aūt. ¶ Dicit prio
ꝙ māmilla ē mēbrū creatū ad generādū lac.ut
nutriat̄ ex iſto lacte fetus in p̄ncipio ſue natiuita
tis uſq̄ ad cōplemētū.donec poſſit aſſumere ci
bum duꝝ. ¶ Conſiderādū ꝙ Auic. duas ponit
utilitates māmillarū.Vna ut generet lac nā ꝑp̄e
mēbrū generationis lactis eſt māmilla. Alia uti
litas ē finis ultimus.ut ex lacte nutriatur fetus.
¶ Propter qđ cōſiderādū qđ ex animalibus q̄
dē ſunt in matrice alentia ſiue alitantia.& iſta ſo
la ſunt hn̄tia lac.quedā ſunt ouificātia.& iſta n̄
hn̄t lac.alia enim ouificantia ſunt imperfectiora
ſed animalia que generāt̄ in matrice ſunt pfecta
magis.et quia ſunt magis pfecta.n̄ potuerūt oīo
in matrice pſici.qa tunc in ortu ſemp cōtingeret
matrē mori.ſed animalia ouificātia quia ſtatim
ſunt pfecta.& ideo animalia que in matrice ge
nerat̄ eguerūt nutrimēto ad cōplemētū cōſimile
ei qđ habent in matrice.cum enim adhuc ſunt ī
pfecta nō potuiſſent res duras ſumere.& nutri
mētū magis eniꝫ ſimile qđ habebant in matrice
eſt lac.cū ſit factū ex ſaguie.imo ex pte ſanguis
deriuati a matrice.cū aūt extra uterū p aſſump
tionē lactis magis pfecta fuerint.cibant̄ duriori
bus cibis.Alia uero animalia generata p ouifi
catiōem q̄ſi ſtati ſunt pfecta & iō ſtati cibāt̄ ex
granis cibis & iō īter aīalia generata in matrice
adhuc ē ordo nā illa q̄ ſunt īpfectiora cū egrediū
tur a matrice.cū nō multū deſit eis đ perfectiōe
pauco tēpore lacte egent.ſicut agnus edus egēt
lacte quia nunduꝫ ſunt pfecta.ut poſſint res du
ras comedere.& quia diu erant nutrite ſanguīe ī

matrice.unde nō possent subito ad rem nō habē tem multā pportiōem cū sanguine permutari & ideo lacte eguerunt s3 pauco tempore ·homo aūt qa ē animal summe pfectionis n pōt tm̄ cō plemētū i matrice habere.& iō extra matricē ē ute℞ pluri tēpore lacte eguit. ¶ Ex qb⁹ dictis appat ꝙ anathomia mām illa℞ quā Auic. ponit ē anathomia māmilla℞ mulieris. Viris enī3 licet sint māmille.nō tn̄ ad hāc intentionē.cū pprie n̄ hēant lac.ut ifra dclarabit. Si aūt uiri hēant mā millas.ut sumit ex mēte Gal. penultio li° d iu uamētis mēbr℞.hoc ē maxie pp calefactōe3 & defēsiōnē priū cordis. Et uī ēt facere ad ornati onē multa.n.natura ad ornatū ordinat. ¶ Ex q etiā patet.quare hominibus mammille situātur i pectore.ali]s autē animalib⁹ posteriusa pecto re. Huius eni3 causa sumitur a Galieno ibidem .4°.d partib⁹ animaliū ca°.de usu manus & pe dis..nā animalia hn̄tia ubera alia ab homine cū incedūt inclinata mouēt multu3 pedes āteriores strictos.un̄ strictus locus est circa pect⁹ & pp motū anterio℞ pedū.ubera ibi situata motū ipe dirēt.homo aūt cū sit recti capitis.motus man⁹ nō artat locū pectoris.& ideo conuenienter ibi situari potuerunt. Alia cā ē secundū Aristo.qa ptegi oportet ea que circa cor. ptegit aūt ex ap positiōe mammilla℞.unde cōseruat calidum in pectore.sicut uestis que calefacta ē calefacit .ut sumit a Gal.ibidē Etiā qa ex calore cordis fit melior lactis decoctio.qa ergo uirorū mammil le nō possunt morbos pati ex diuersa lactis dis positione.cū pprie ad lac generādū nō ordināt iō .A.de eis mētiōe3 nō fecit.nec aliqd de uiro℞ māmillis dicit. Mammille aūt mulierū sunt or dinate ad lac generādū.ex quo nutriri d3 fetus Vnde Aristo.quarto de generatiōe animalium cap° de lacte alimenti eni gr̄a ipsu3 lac facit na tura.iō de eis hic sermo ē. ¶ Dixit p⁹ qd ipsa māmilla ē composita ex uenis & arthari]s.& in ter hec existit uacuitas repleta carne glandosa ut caro testiculo℞.& nō ē ibi sensus.nā l3 nerui ueniāt ad mammillā.nō tamē diuidunt ad carnē glandosam.& iō ipsa nō sentit. ¶ Contrarium sumitur ab Auci.quarto can. fen 3ª capl'o de al toim. ¶ Dixit etiā qd propter albedinē assimi latur sibi sanguis.unde fit albus.sicut chil⁹ assi milat epati.& fit rubeus. ¶ Ex mēte Aui.pōt hic manifeste haberi.qd mammille nutriūtur ex lacte.nā sicut se hab3 sanguis ad epar.sic lac ad māmillas.s3 sanguis proprie nutrit epar .ergo lac. pprie nutrit māmillas.& non sanguis . imo cōperatur mammillis.sicut chilus epati.chilus autē nō nutrit epar s3 sanguis.g° sanguis non nu trit mammillas sed lac. ¶ Et cōfirmatur.qa ꝙ ē simile & pportionatū ultima pportione mam milis uidetur fore earū cōueniens nutrimentū.cū

nutritō p assimilationē fiat.tale autē est lac.cum ultimo assimilatū sit mammillis. ¶ Oppositum arguitur.na3 lac ē sicut supfluitas mammilla℞. ut ex mente Auic.hic sumit.supfluitas autē pro prie nō nutrit illud cuius est supfluitas. Cōside randū aūt ꝙ unūqdq; agnes assimilat sibi pati ens q̄tū possibile ē.nō solū.z^m.substantia3 s3.z^m. accidentia.immo prius tēpore assimilat sibi pati ens.z^m.accidentia q̄.z^m.substantiā.cū accidentia saltē interminata precedant substātiales formas in materia.sanguis g° pueniens ad māmillas p mutatur in albedinē ppter māmillarū carnes al bas esse.sicut chilus ad epar ueniēs muratur ad rubedinē.propter carnē epatis rubeā esse.& pri us tēpore apparet in sanguie albedo q̄ fit lac.& i chilo prius rubedo q̄ fit sanguis siue q̄ appare at forma substātialis eius.que ignota est nobis. unde in meseraicis chilus rubedinē accipit.nō ta men formam substantialem. ¶ Mammillas au tem nutriri ex lacte duplicem habet intellectum. aut ex lacte habente iam formam lactis seperato existēte actu a substātia māmillarū.aut ex lacte .i.ex quadā substātia simili lacti.p° mō lac mā millas n̄ nutrit.qd quidē declarat. Similiter .n. similat lac māmillis.& sperma testiculis secūdū cōmētatorē in illo affo.quinte particule. Si mu lier que neq; pgnātes &c̄.sperma aūt n̄ nutrit testiculos. ¶ Adhuc similiter ē d pncipio gene ratiuo & nutritiuo.sed pncipiū generatiuū est factū ad generādū aliquid extra.itus uero nihil generat ut semen. Sic ergo pnciplū nutritionis est factū ad nutriēdū aliquid extra.intus aute3 nihil nutrit.tale aūt ē lac ergo. ¶ Adhuc una ē materia cōmunis nutricationis ut sanguis.lac g° sepatū existens & cōpletū a māmillis nutrire n̄ poterit illas.cū iā amiserit formā sanguinis. et n̄ fit aliqua humiditatū. ¶ Amplius cū n̄ ē lac adhuc nutriunt māmille .si autē lac accipiamus materialiter magis p quadā substātia alba simi lacti.sic nutrire poterit.sicut nos diceremus qd sperma nutrit.i.quedam substantia alba simil spermati que in membris reperitur z^m Galienū in commento primi pronosticorū in fine. Aliud ergo ē esse lactis ut ē quid seperatu3 hnbens ge neratiōe3a māmillis.& esse ei⁹ ut māmillas nu trit.sanguis enim māmillas nutrit.l3 dealbetur non tamen suscipit formā propriam lactis.sed suscipit propriā & dterminatā formā hui⁹ par tis siue mēbri.sed lac recipit formā distinctā cō munē magis.per quā aptum est conuerti in mē bra fetus.non ergo qd nutrit māmillas p⁹ fit formaliter lac s3 secūdū similitudinē.nec ē icōue niens ꝙ unū agens diuersas tribuat formas per diuersas uirtutes Cor enim pprio nutrimento propriā dat formā diuersa3 per quam agere po test.nec oportet qd.Cor plus illud nutrimentu3

conuertat in sperma. sed similatur. sic ergo etiā
mămille dant alia₃ forma₃ sanguini. ut nutriat
alia₃ ut lac sit. licet multū simileṫ. nō tñ credo fo
re necessariū. ꝙ nutrimētū ꝑus fiat lac. ut prius
fiat lac. ¶ Aduertendū tñ ꝑpter solutionē prie
rōnis fortis. qa si epar debeat nutriri oportet ꝺ̄
necessitate ꝙ suū nutrimētū prius recipiat for
mā sanguinis. q̄ fiat epar actu. siue q̄ actu nutri
at epar. Et hec ē ratio quia formam sanguinis i
materia ñ ꝑcedit forma aliq̄. que sit apta subici
ꝑ nutrimēto epatis. nisi fiat sanguis. sanguinē
enim precedit chilus. qui imediate ñ pōt nutri
re epar. nisi ꝑus fiat sanguis. non sic autē ē ꝺ̄ mā
millis. nā forma₃ lactis ꝑuenit forma sanguinis
qui sanguis pōt subici imediate ꝑ materia man
millaꝝ. quia mămille non ex lacte sed ex sangie
sunt generate. non ergo oportet sanguinē prius
fieri lac secundū substantiā sed zm similitudine₃
cū nutrit mămillas. & ex hoc soluitur pria ratio
¶ Ad secundā dicendu₃ qđ non oīs similitudo
facit rem esse nutritiuā. sed passiua similitudo.
Vrina enim uesice similatur. non tñ eam nutrit.
istud aūt qđ passiue similatur mămillis ē illud
quod in eorū substātia transit. lac aūt generatū
est tamq̄ aliquod diuisim ab eis includens intri
secum a mămillis fine₃. ¶ Dubitatur ulterius
cum epar chilū in sanguinē cōuertit. & mămille
sanguinē i lac. an ꝑ caliditatē hoc mēmille faciāt
Et uideṫ qđ nō. quia eius terminatio ē ad frigi
dum. lac eni₃ frigide complexionis ponitur. ergo
& alteratio a frigido fit cū motꝰ sit idē cū ter
mino ad quē. ut tertio phicorū. ¶ Adhuc mam
mille que sunt mēbꝛ frigidū. faciūt ista₃ altera
tiōe₃. ergo fit a frigido. ¶ Oppositū quonia₃
que dissoluūṫ a frigido sunt coagulata a calido
ut quarto metheoroꝝ. lac aūt a frigido liquefit
a calido aūt coagulaṫ ut nono de aīalibꝰ Auic.
¶ Dicēdū qđ mammille lac cōuertut per alte
ratiōem factam a calido. nam illa cōuersio a cali
do fit. que fit a proprio calore membri. & nō a
ꝑprio frigore. cōuersio tamē sanguis in lac fit
a proprio calore. nō quiab extrinseco. qa illđ
ē corrūpens. ut undecimo terap. nō ēt a frigido
quia frigidum nō appropiaṫ mēbro in actione
sed solum calidū. qđ aūt fiat a proprio calido
patet quia fit per uirtutē mammillarū assimila
tiuam hoc aūt cū calido operatur. nō cum frigi
do. cū ipsu₃ nō proportiōetur & cōperaṫ datori
formaꝝ. ut Aui. prio can. fen secūda. cap° de si
gnis cōplexiōis. ¶ Cōsyderādū aūt qđ si cōuer
sio sanguinis ad formā lactis fiat a calido. non
tñ quocūq₃ sꝫ a calido diminuto & dearticulato
nō qđ frigidū sit rō agēdi sꝫ calidū h° sit deter
minatū. sꝫ aūt calido determiatū sit tñ i cōpera
tiōe ad obiectū. ut illđ trāsmutet ē potēs. fit aūt
hec conuersio a calido diminuto. qa fit a calido

mămillarum. mammille aūt mēbrum frigidu₃
sunt. & est simile. quia nos uidemꝰ qđ os sꝫ sit
frigidum mēbrum. tamē per digestionem a cali
do appropriato cōuertit sanguinem in sui natu
ram. sic etiam mammille faciut per digestionē
a proprio calido. licet sit calidum diminutum.
Et ideo illud qđ generatū est ꝑ hanc digestionē
diminute caliditatis est ut lac. & ideo Gal. 5°.
ꝺ̄ simplici medicinā. lac ponit mediū iter natura₃
sanguinis & natura₃ flegmatis. qa ad frigidita
te₃ declinat. & hoc sentiebat Auic. 2°. can. caplo ꝺ̄
lacte in areola opationū. cū dicebat qđ lac ē gene
ratu₃ ex sanguine. qui est in summo digestionis.
cui superuenit digestio queda₃ alia. q̄uis sit ex mē
bro qđ ad frigus declinat. Vult. 9° Auic. qđ per
digestionē sit factu₃. digestio aute₃ omnis a cali
do fit. ut quarto metheororū. & 4°. de generati
one animaliū Aristo. cōtra Emple. lac autē dige
stiuoꝝ est. ¶ Ad obiecta autē soluiṫ. ꝙ licet lac
ad frigiditatē tendat per digestionē autē genera
ri potest. nō eni₃ lactis generatio ad frigidū abso
lute terminaṫ. sꝫ ad diminutū calidu₃. ¶ Ad se
cundū patet quid sit dicendū. ¶ Dubitatur cur
fuerit necessariū sanguinē cōuerti in lac. ut fetu₃
nutriret. ¶ Dicendū ꝙ nutrimētu₃ fetus extra
uterū recipiṫ ꝑos ut i stomacho & epate altereṫ
si g° purus sanguis fuisset i stomacho assumptꝰ
ꝑ alterationē factā a calido faciliter fuisset inflā
matus & in amaritudine₃ cōuersus. ut est ꝺ̄ ra
tione rerum calidarum dulcium & unctuosaꝝ.
fuit ergo conueniens sanguinem conuerti in lac
quod ad frigus declinet. ne in stomacho isflāma
reṫ & fieret amaꝝ. uñ nutrire ñ posset. ¶ Sed
tu diceres. sic i utero iflāmabiṫ ut i epate. ¶ Dicē
dū ꝙ epar ñ h₃ tm̄ calorē actualem facietem ad
digestionem q̄tum habet stomachus a mēbris
adiacentibus qui ē i stomacho accidētalis calor
sanguis aūt in fetu ꝑ umbilicū uadit uersus gib
bum epatis. ut ñ acquirat nouā formā. sꝫ statim
labitur ab epate & acquirit quādā appropria
tiōe₃ uel ꝓprietatem. sꝫ in stomacho si intrasset
stetisset. ¶ Dubitabit aūt post aliquis. cur in
mammillis lac in diuersis temporibꝰ generaṫ in
specie humana. in alijs aūt animalibꝰ secūdū tē
pus determinatū. Et que diuersitas in bonitate
lactis. ¶ Dicendū quide₃ ad primum. qđ inter
omnia animalia homo hab₃ tempus partꝰ deter
minatū. & ideo tempus generatiōis lactis cum
lac in partu₃ ordineṫ. & hec ē responsio Aristo.
quarto de generatione animaliū. ¶ Ad secundā
autē questionē dicendu₃ qđ lac ꝓpinquū tēpori
partus est laudabilius q̄ lac preueniens. Vnde A
risto. ibidē ꝓpter qđ ante septimū mēsem lac in
utile mulieribꝰ. & iam fit utile. & declaraṫ hec
ex materia fine & signo. Ex materia quidē. quo
niā materia ex qua generaṫ lac in primis mensi

b⁹ est materia superfluitas.natura enim de sanguine ibi transmissoi ntendit generare & augere fetū.& ideo accipit de sanguine qd melius est.& magis digestū.reliquū autē est necesse fieri salsum & mali saporis.ut ibidē Aristo Illud autē reliquū est ex quo fit lac.sz cū fetus est formatus & plasmatus habēs que ipsius.i.que sibi ptinent.ut ibi Aristo.natura plus de sanguine digesto & bono mittit ad māmillas.ut generet lac ppter fetū q exitui appropinquat.ad fetū autē dirigit sanguinez superfluū magis tanq̄ nō curās d eo plus.sz d eius nutrimento exteriori.sz illud tn̄.ex quo tunc nutrit sit āplius.ut i cōmento illius afforis.mulier fleubothomata.Vnde ꝙ ad māmillas uadit ē minus in q̄to.& p cōsequens melius digerit & patit a māmillis.& hec est una causa quare etiā ē melius. ¶ Vnde aduertendū qd lac ꝙ prius generat pōt generari ex sanguine amplioris q̄titatis.quia tūc fetus eget pauciori sanguine in q̄to.sz ille sanguis ē pauce bonitatis cū sit super fluitas salsa.sz lac qd generat post septimū fit ex sanguine minori in q̄to.qa tūc fetus eget plurimo nutrimēto.sz fit ex sanguie maioris bonitatis.qa natura n̄ curat bonū sanguinē trāsmittere.ad fetum.Ex fine ēt declarat.qa lac generatū in principio distat a fine suo.q ē fetū nutrire lac aūt post generatū illi fini magis appropinquat.Vnūqdq aūt magis perfectū cū suo fini attingit signo aūt declarat.quoniā lac primū ē flegmaticū aqueū.lac aūt posteri⁹ factū ē dulce & digestū. ¶ E uene. ¶ Dic qd uene & arthari e hn̄t circūuolutiōes & reuolutiōes plurimas & huius cā ē.ut sanguis maiorē recipiat alteratiōem & pfectiōem per plurimū cōtactum a carne mammillarū.contangit eni plus quando per plures reuolutiōes transit.sicut patz de chilo transeunte ad intestina & p uenas epatis.neruiaūt diuiduntur ad ptes uillosas.nō autē ad fila minima dispertita per carnē mammillarum quia caro illa sensum nō habet.ergo mammilla sensum habet quoad partes uenalrs & arteriales.nō autem quoad carneas partes.quia uene & artharie cum neruis sunt diuise ad minimas ptes.tota ergo māmilla sentire uidet. ¶ Cōmunitas.Est nota ca° d uenis prio.can.fen.pᵃ ca° ultimo de anathomia ¶ Consyderandū tn̄ uenas que alligāt māmillas matrici oriri a uenis matricē itrātib⁹.& he sunt que materiā lactis portant.Vene aūt que.māmillas nutriūt.oriunt superius a uena ascendente &c.

SCias. ¶ Posita anathomia māmillarū.exequit de eius passionib⁹.n̄ aūt ponit signa cōplexionū naturaliū māmille.quia ipse uariant zᵐ corporis cōplexionē.nec uariāt ipse corp⁹ sicut facit cor.& alia nobilia mēbra pncipalia.Egritudines aūt que māmillas sequunt quedā sequūt eas ex pte qua lactis sunt generatiue. quedā ex pte ipiarum secundū se.primo ergo determinat d pmis egritudinib⁹.z° de secundis.ibi secūda. in pncipio autē.Dispōnes qdē egritudinales q māmillā sequuntur ex pte q̄ lactis.ē generatiua sunt lactis paucitas unde querit ei⁹ multiplicatio.lactis multitudo unde querit ei⁹ minoratio. lactis caseatio & congelatio & putrefactio ¶ P° ergo determinat de lactis minoratione. z° de lactis multiplicatione 3° de caseatōe.4° d putrefactione & cōgelatōe.ibi secunda.lac qnq super fluit.ibi tercia.qnq lac.ibi quarta.sumatur.Pᵃ in duas.primo ondit causas minoratiuas lactis.i secundo ponit curā.ibizᵃ .& postq̄ ¶ Prima in duas.quia prio ponit in genere que cā sit multiplicationis lactis.secūdo ex opposito inuestigat causas minorationis eius.ibi.secunda.& quādo minorat. ¶ Lac multiplicat.si est a materia.s. multitudine boni sanguinis transeuntis ad māmillas. ¶ Notandū ꝙ rubrica dicit de exuberatione lactis supple & phibitione minorationis eius.quia ad hoc intendit illud capitulū. ¶ Et quando. ¶ Hic inuestigat cās minorationis lactis que magis sunt cā minorationis sanguinis boni.Et primo pmittit diuisionē causaꝝ minorātiū lac.secundo exequit subdiuidēdo.ibi secūda. & cā in paruitate. ¶ Dicit ꝙlqn̄ minoret lac.cā eius ē diminutio sanguinis uel causaꝝ sanguis. & tunc supple p oppositū ergo multiplicatio cārum minorantiū.sanguinē.aut ē penuria.aut defectus in sanguine bono. ¶ Et cā. Exeqt.& p° declarat causas minorationis lactis q minorant sanguinē.secundo cās que minorāt bonitatē sanguinis.ibi secunda.sed causa que consumit. Pria in duas.primo ponit subdiuisionē.secundo exequtur.ibi secunda.& illa que ē & patet. ¶ Ex pte uero cōplexionis intellige complexionē corporis & sanguinis.cōplexionē quidē corporis.quia si ca &c.& sanguis quia sit i eo aq̄sitas superflua. aut aliud qa alius mal⁹ humor. ¶ Dixit autez Auic.aliud.& omisit declarare.qa declarat ex declaratiōe secundi mēbri principalis.unde ista diuisio quasi in hoc membro coincidat.& causa minorationis lactis ex minoratione sanguinis.p pter maliciā complexionis & causa minorationis lactis propter paucitatem boni sanguinis.qd mēbrū stati declaratur. ¶ Sed causa.Primo ponit causas pter quas sanguis & substātia eius corrumpit.unde bonitatis sanguinis est penuria.ostendens quomodo lac inde minorat ponēs tres fore has cās.s.colerā flegma & melācoliā Secundo per signa docz cognoscere quādo isti hūores sanguinē faciētes nō bonū sunt causa minoratiōis lactis.ibi secūda.& declaratio. ¶ Dic qd

causa cõsumẽs bonitatẽ sanguis ẽ multiplicatõ horũ triũ humoruȝ. ¶ Et declaratio Primo declarat p signa dominiũ uniuscuiusq humorum causantiũ lactis diminutionẽ. 2°. ostendit qđ sanguis in se multiplicatus põt esse causa diminutiois in lacte. ibi. 2ª. & multitudo fortitudinis. Prima in tres. patet. Cõsyderandũ ꝙ flegma facit đclinare lac ad acetositatẽ propter diminutã decoctionẽ in materia aquea. calidũ eniȝ diminutũ est causa acetositatis. licet autẽ malicie debilitas calidu ȝ cõiungat tñ eius materia p diminutã decotionẽ nõ est apta acetosari qa inspissat̃. substãtia aũt spissa ñ ẽ cõueniẽs subiectũ acetositatis.

¶ Et multitudo. ¶ Hic Aui. ondit ꝙ nocumẽtũ ponit i lacte exuberãtia multi sanguinis et pmo facit hoc. 2° ponit quoddã spãle nocumentuȝ qđ ponit i lacte uel spãlẽ dispõnẽ que lacti aduenit & spermati. ibi 2ª. & qñq accidit. ¶ Cõsiderandũ aũt ꝙ p multitudinẽ fortitudinis possumus itelligere aut multitudinẽ fortitudinis. i. fetoris. & hoc posset esse. qa sanguis multiplicatus i mãmillis ñ potẽs i lac cõuerti corrũpit̃. unde lac hẽt multitudinẽ fortitudinis. aut itelligendũ ꝙ lac dicit̃ multe fortitudinis. qñ ipm ex istens multũ. ñ ẽ bene alteratũ ad naturã lactis sed multus existẽs i q̃titate tenet đ uestigijs sanguinis. Dixit g° multe fortitudinis. qa fortis ẽ & resistẽs actioni mãmillaꝝ. & hanc credo itẽtionẽ Auic. & istud nocumẽtũ i lacte dicit̃ cõueniẽtius. minoratio q̃ multiplicatio. quia licet lac multũ sit tñ malũ & icõpletũ ẽ. et iõ cõueniẽter minoratũ põt dici. In hoc enim capl̃o ñ solũ ponuntur cause minorationis lactis. ut minoratio ꝑprie q̃titatẽ notat propriã. sed ẽt ponũt̃ cause corruptionis lactis. flegma enim & melãcolia et colera minorãdo lac corrũpunt illud. ut patet. & huius signa ñ sunt tecta sed manifestata. qa signa repletionis sanguis. quia ẽt i multo lacte rubedo apparebit. ¶ Et qñq. ¶ Notãdũ ꝙ quãdoq licet de se sanguis sit bon⁹. fit tñ male substantie ꝑp fortẽ siccitatẽ mãmillaꝝ & testiculorũ. unde cõgelat̃ & fit spma & lac filosuȝ. s. d̃ẽsuȝ ñ filosũ aq̃ũ. Dubitat̃ cũ cãe mioratõis lactis sunt plures. ut opilatõ uenaꝝ ad mãmillas. debilitas attractie mãmillaꝝ. & alij mõi male cõplõnis. cur Aui. mẽtionẽ đ eis ñ fecit ¶ Dicẽdũ ꝙ forsan qa sup̃ libro p°. fen. 2ª. sufficiẽter de hoc locut⁹ fuerat. aut qa dedit itelligi opilatõis cãs. p id qđ dixerat de admixtõe flegmatis & melãcolie cũ sanguine. qa isti humores maxime opilant. Si autẽ opilatio i alijs membris posset esse causa tũc i lico dedit intelligi per modum male cõplexionis sicce que exiccãdo causa ẽ in mẽbris opilatiõis. causam aũt minorationis lactis que ẽ ex debili attractiua uirtute ex causis positis đdit intelligi. ¶ Dubitat̃. nam Aui. ponẽs causas minoratõis lactis posuit signa significãtia causas penurie bonitatis sanguinis nõ aũt posuit signa distinguentia. causas paucitatis lactis sumptas ex causis diminuẽtibus sanguinẽ. cur ergo Aui. hoc fecit. ¶ Respondet̃ qđ signa illaꝝ causaꝝ per se sunt nota. erant enim ille cause sumpte ex parte materie. & ex parte complexionis. cause sumpte ex pte materie sunt paucitas cibi uł san guinis. & hec significatio nota ẽ ad oculũ. aut etiã nimia siccitas uel frigiditas sanguinis uel cibi qui commeditur. & h° ẽt patet. aut cõuersio eius ad partẽ aliã & hoc uisus ostendit. Cause enim sumpte ex parte cõplexionis sunt siccitas corporis & mãmillaꝝ. & note sunt ¶ Signa aũt admixtionis cũ sanguine aut alterius humoris ponit Aui. unde dicebatur qđ illi coincidebant & h° iõ Aui. omisit dicens aut aliud. ¶ Et p⁹ q̃. ¶ Hic ponit curã. & primo i generali ponit can. 2° in speciali. ibi 2ª. & cũ causa. Dicit omne qđ exuberari facit sperma. & hc intelligẽdo de his que a materia operãtur. quia quedã a qualitate facere possunt exuberare sperma & nõ lac & ecõuerso 2ᵐ diuersas cãs & dispositiões. Et omne qđ exiccat sperma & lac. ¶ Sȝ cõtrariũ hui⁹ põit secũdo can. de agnocasto. ubi Aui. dic̃ qđ est ex eis q̃ mltiplicãt lc. minorãdo sperma ¶ Dicẽdũ qđ ut dicit Serapio de simplicib⁹ pmo tractatu. quedaȝ que multiplican sperma et lac faciunt hoc a materia. quia est cõuenientis. & mlti nutrimẽti sicut pisces pui. & huiusmõi quedã faciũt hoc a qualitate. & tunc medicine que a qualitate multiplicãt lac faciunt hoc. aut a caliditate aut a frigiditate & c̃. 2ᵐ. oppositũ ad causaȝ que ꝓhibet lac multiplicari. aut faciũt h° a uirtute leuis aptionis. qa medicie que ꝓuocãt lac qñq faciunt hoc cõ uirtute leuis aptionis per ducendo sanguinẽ ad mãmillas. sicut semen aneti & eruce recens & huiusmodi. iõ quecunq medicine a materia opantes multiplicant lac. etiam & sperma multiplicant. qa medicina uel res opans a materia nõ multiplicat lac cũ tẽperata caliditate & humiditate. nisi qa sanguinẽ benignũ multiplicat. sanguis autẽ benignus aptus est multiplicare lac & sperma. sȝ nõ quecunq medicina multiplicat lac a qualitate multiplicat sperma. nam medicina apitiua in aliqua dispõne aperiens põt lac multiplicare. que tñ exiccando sperma minorabit. sicut h° modo agnuscastus q i pauca q̃titate assumpt⁹ ut in. 3. ij. p i ubtilẽ apertionem põt lac multiplicare. ipse tñ de se ẽ spermatis exiccatiuus. unde agnuscastus dicit̃ ut prio alimentoꝝ. Vbera uident̃ habere ꝑprietatem i multiplicãdo lac. sicut unũ qđq mẽbruȝ sup unoquoq ad nutriẽduȝ & cõfortandũ. ut ab Auer. sumit̃ quito colliget capl̃o de medicinis cõfortatiuis mẽbroꝝ auctoritate quorũdam. & ifra habemus ꝙ pelli

cula ſtomachi ſtomacho cōfert.& inteſtinū īte ſtino & epar epati.& ren reni.¶ Et cū cauſa Hic ī ſpeciali dſcēdit ad ponēdū curā minoratiōs lactis.& prio fac hº zm diuerſas cās dictas pri us.zº ponit quedā remedia cōmunia ad lac ml' tiplicandū.ibi ſecunda.& ex medicinis quidem. Pria in duas nā cāe minoratiōis lactis quedam erāt cāe minoratiōis ſanguinis .quedam erant cāe corruptionis benignitatis ipſius.prio gº do cet curā minoratiōis lactis quādo ē a cauſis pri mis.zº quādo ē a cāis ſecundis.ibi ſecunda. & ſi fuerit cauſa.Prima in duas.quia ille cauſe e rant ex parte materie & complexiōis.prio oſtē dit quādo ē a primis cauſis.zº quādo a ſecūdis .ſ.complexionibꝰ.ibi zª.qđ ſi eiꝰ cauſa. Prima in tres.nā cauſe ex parte materie erant aut pau citas ſanguinis ex paucitate cibi aut a corrupti one aut a fluxu.iō tria facit.& patet.¶ Dicit qđ quādo ē cauſa multitudo exercitij .ſ.unđ fit humorū exiccatio.minora exercitiū.Et fac ipſuȝ delectari in exercitio.tūc aut delectabit' quādo erit tēperatū.uel fac delectari.ſ.in comeſtiōe & quiete.¶ Et ſi cā fuerit hūor.Ponit curā pau citatis lactis quando ē pp̄ter ſanguinis corrup tioneȝ.Et prio oſtēdit curā ſpecialis nocumēti lactis.de quo ſupra dixerat.quādo coruptus ē a colera.ſecūdo quādo flegma.3º quādo melāco lia.ibi zª.& pone.ibi 3ª.& cognoſcas.¶ Cōſyde randū qđ in regimine flegmatice ē intentio cale factionis.& illa ē.por.ſic flegma pncipal'r ē fri gidū.zª ītētio ē duplex.ſ.ītētio hūiditatis ſub ſtantial' & bone.ut bonꝰ generet' ſanguis.& ītē tio exiccationis ſupfluitatū humiditatis flegma tice.& illa exiccatio.dȝ ēē pauca.qa tēpata.ne ex icatio pueiat ad igroſſationē flegmatis. et de hº dixit Auic.cū dixit.cū medicinis in q bꝰ eſt cale factio in primo.i.ī pncipio cure.uel in primo.ſ. gradu.Et.zº.cuȝ humectatiōe.ſ.ſubſtātiali pp ter multiplicandū ſanguinē.Aut pauca exiccati ōe.qa nō multa.ne bonꝰs ſanguis exiccet' & fleg ma ingroſſet' a caliditate.Iſta cibaria ſi nō habē tur ex natura.fiant artificialiter.ſicut carnes pul lorū cū ſpeciebꝰ.etiā bonū uinuȝ eſt huiuſmodi. Et tūc Auic.enumerat dicēs.qđ eſt đ hoc gēre panis.ſ.tritici.¶ Bautie.i.paſtinace &c.¶ Ma cis pp̄rie humidū recens abſque ſuco.quoniam ſupple ſuccū ē calefactiuū & exicatiuū ſupple ſu pflue.unde nō cōuenit.Vel quoniā ſupple humi dū eſt calefactiuū & exicatiuū.ſ.cōueniēter.ideo nō cōuenit.¶ Et qn̄ lac.¶ Notandū qđ i hac diſ poſitiōe ſiccitati cōiungitur frigiditas.naȝ ſi eſ ſet caliditas.nō fieret pp̄rie filus ſȝ ad naturaȝ puluerulentā ueniret.frigiditas autē coagulando & ſiccitas exiccando facit ſprema & lac fforſuꝰ. & ideo docet ſuccurrere cum fortiter humectāti bus cōtra ſiccitatē.& in quibꝰ caliditas excedit.

ſicut in medicinis cōtra frigiditatē.¶ Et cognoſ ces etiā genꝰ.& patet.¶ Et ex medicinis.¶ Hic enumerat quaſdaȝ medicīas in puocatiōe lactis ad māmillas et exuberantia. Et dicit.accipiatur ſelel apum.ʒ.xxx. & ſelel ſunt fabrice mellis. quia tempantior ē q̄ mel purum pp ceram ad mixtā que tempata eſt.& aliqualiter humectat ut Serap.caº.de cera. Quidam tamen dicit .ꝙ eſt ſpecies naponis.& uult dicere ſelel napū.i.ra ponū.¶ Folia feniculi.ſ.recentia.ʒ.xx.de zº po nit' plus q̄ de prio.qa plus nutrit q̄ feniculum. ¶ Faſaſa .i.portulaca uel herba ſimilis portu lace.que dat' equis ad ipinguādū.& ſimilat' ſce illem.uel dicit' ſulla.ſi gº n̄ habeat' cōueniēs eſt portulaca.ʒ.xv.qa frigida ē n̄ multū đ ea ponit' Vel fuſſa.i.farfarella.uel ungula caballina.đ ea facit capl'um Serap.& Almāſor tercio tractatu & dicūt ꝙ calida eſt.¶ Tritici fracti.ʒ.zs. mul tuȝ ponit'.qa nutrit pp̄rie.¶ Cicera excorticata ſunt magis nutritiua q̄ cū corticibꝰ.qa cortices ſaltē ratione uiſcoſitatis apiunt magis.¶ De ordeo albo.& hoc ē ordeū excorticatū depilatū a tritico n̄ fracto equaliter.ʒ.iz.¶ Ficꝰ magne .x.qa ipinguatiue & nutritiue ſunt.buliāt &c. & tūc fiant pultes.& bibat' ex ea.ʒ v.cū.ʒ.s. oleij amigdalaꝝ dulciū.qa multū nutrit cū zuc caro.Salinū.i illiꝰ loci ʒ s.¶ Conſydera ꝙ me dicinas aliqn̄ in ultio coquimꝰ i aqua.ſicut qn̄ ſunt medicine multū tollerātes decoctionē qn̄q parum.ut cū parum tollerāt ut ſunt flores.res aūt iſte multā decoctionē tollerāt.maxie ille ex quibꝰ querimꝰ nutrimētū.ut triticū ordeū ficꝰ. ¶ Et piſces.¶ Hic enumerat alias medicinas. dicit ꝙ piſces ſaliti faciunt exuberare lac.Simile huic dicit Auic.primo can.fen 3ª doctrina pria capº zº ubi ſic dicit.& ſimil'ter elixatura capitis piſciū ſalitorū.¶ Sȝ nota a me.qđ ī diſpoſitiōe flegmatica piſces ſaliti hoc facerent potius .Cā dictoꝝ pōt ēē.qa piſces ſaliti.ſ.leui ſalitiōe ml' tū nutriūt.& ſic lac multiplicāt.Alia poſſet ēē cauſa.qa medicine prouocāt lac.nō ſolum a ma teria ſed cū leui apertiōe.piſces ergo ſaliti de ſe multū nutriūt.ſunt ēt leuis apertiōis.unde lac. multiplicant.¶ Tertia medicina ē farina ſiſami & ſiſamum ē ſemen paruum unctuoſum mul tum & pingue.& iō cum uino penetrās lac mul tiplicat.& ſimiliter ēplaſtra attrahēdo.& ipin guēdo & phibendo ſiccitatē.ſi eſſet ī mammil la.¶ Quarta medicina ē de melongena.q̄ ſunt poma mali nutrimenti.cū ſunt cruda.ſȝ decoctio ea meliorat.ut Serap.3º.tractatu.Vnde Aui.zº. can.generat opilationē.niſi que cocta eſt.fortaſſe eniȝ q̄ cocta ē aperit opilatiōes.multiplicat gº lac aperiendo uias & portando nutrimentū Butiri. cōpeteret autē maxime in muliere flegmatica.qa ipſuȝ calidū ē & ſiccuȝ.¶ Kaficiuȝ.neq Symō

neq mundinus sed quidā dicunt qđ est pondus. xv.ʒ. Alij dicunt kaficiū pondus.ʒ.j.unde medium caficiū est.ʒ.i.Et hoc uidetur uerū.cōcordat cū Auic.3° fen primi can.capitulo.5° ¶ Quinta medicina est aqua ciceris debet cōtinuari & hoc detur patiēti paucitatē lactis ex opilatiōe.& ꝓprie si infundat.qa tūc fit nutritiua cū apertiōe. ¶ Sexta medicina falfasa pars.i.cicerele partes. ij.nurimēti potio est carmet & est pondus.ʒ.iij. ¶ Septima medicina est de pillulis nardinis cuȝ uino.carū đ scriptionē nō iueni.dant i cōplexiōe flegmatica.detur g° spica nardi cū alijs speciebꝰ ¶ Octaua medicina est đ butiro uacci o cū uino. & ista medicina cōfert.qa multuȝ facit sanguis & lactis. Nona medicina est đ ramis papaueris rufi.qa penetrant magis.unde datur hec celerice magis. ¶ Decima medicina ē rafanꝰ & furfur. buliāt in uino qa aperit & nutrit.& iō in uino det.& dat i flegmatica. ¶ Vndecima medicina est semen papaueris assatū aꝰassum. Cōsidera hāc medicinā cōuenire qn paucitas lactis esset a materia colerica cū sauic ordei.assat papauer. qa magis fit spissuȝ.& inde sanguis magis spissatur.et habet ꝙ i colerica cōfert.qa cū oximelle quandoq esset colera grossa magis.aut rob & c. ¶ Duodecima medicina ē nigella et hoc qn eēt mulra materie frigiditas. ¶ Decimatercia medicina ē ut sumat & c.andococha ē spēs trifolij. Vnde Symon ianuē.dicit qđ cū quereret a quadā sarracena herbularia andocochaȝ ostendit sibi trifoliuȝ ¶ Feniculū bauciā anetū atque talia nō prouocare lac monstrat.quoniā medicinę ꝓuocātes menstrua minorāt lac cū eniȝ menstruuȝ multiplicat.minorat.& cōuerso.ut Serapio ca° đ medicinis mēstruorū.& Aristo.quarto đ generatione animaliū ca° đ lacte.Non fiunt aūt in lactātibꝰ purificationes secūduȝ naturā.neq cōcipiūt lactātes.& si cōcipiūt.extinguit lac pp eandē esse materiā lactis & mēstruoꝝ. natura aūt ñ pōt multū fundere.sic ꝙ ambobꝰ tribuat ꝙ si altera fiat segregatio.necesse ē ab altera resicere.si ñ fiat uiolenter.& ꝑter hoc qđ frequēter.hoc aūt ꝑter naturā iā.res aūt numerate mēstrua ꝓuocāt.ut oēs cōsentiunt. Vnde Auic.2° can.ca° đ feniculo ꝓuocat urinā & menstrua.et Serapio đ pastinaca.et 3ª uirtꝰ ē que prouocat urinā & mēstrua.& de aneto ponitur qđ ꝓuocat urinā.res aūt ꝓuocatiua urine est ꝓuocatiua menstruoꝝ.ut Auer.septimo colliget. ¶ In oppositū ē Aui. ¶ Cōsyderādū qđ medicię ꝓuocatiue mēstruorū absolute maioris apertionis debēt esse q̄ medicinę ꝓuocatię lactis.& cā est naȝ p hº differt motꝰ sanguis ad matricē tēpore mēstruoꝝ a sanguinis motu ad māmillas ut fiat lac.nā sanguis peruenit ad matricē solū ex uirtute expulsiua superiorū membrorū. matrix aūt nō attrahit.sȝ sangis puenit ad mammillas uirtute attractiua mammillaruȝ & uirtute expulsiua membroꝝ ita uult Gal.quinto de simplici medicina.Et Serap.tractatu primo de simplicibus capitulo prio de medicinis prouocātibꝰ mēstrua.forsan tamē mēstruū pure supfluuȝ uirtute matricis ab eadē nō trahitur.sȝ menstruuȝ qđ debet subici ꝑ materia fetus trahitur ēt a uirtute attractiua matricis.sic sanguis uadens ad māmillas debens subici ꝑ materia nutrimenti extra uteruȝ hº tñ aliā dubitationē habet feniculus g° & huiusmodi medicine ꝓuocatiue sunt menstruoꝝ itus matricē nō sūt ꝓuocatiue lactis. ut ratio arguebat.sȝ ubi nō prouocarēt menstrua.possent ex minori aptiōe prouocare lac.in eadē g° dispositione medicina prouocatiue lactis sunt minoris aptionis.q̄ ꝓuocatiue urine.uerbi g̃tia. feniculꝰ menstrua prouocat.nō prouocat lac.sal tet in eadē q̃titate.sȝ ubi siseleos menstruū prouocat.ibi feniculus lac.& sic cōtraria soluūt & ē

HAC Quādo. ¶ Superiꝰ. determinauit đ diminutiōe lactis.ostēdens modū multiplicatiōis ipsius ¶ Hic determinat de mlꝰiplicatiōe lactis docēs minoratiōeȝ ipsius. Vñ rubrica de minoratione lactis & ꝓhibitiōe exuberatiōis eius supflue.& prio pōit nocumēta multiplicatiōis lactis & causas in cōmuni.z° ponit curaȝ.ibi secūda. & tu qdē. Prima i duas.prio ponit nocumētū supflui lactis & cām exuberātię.z° infert qđ dā.ibi.zª.& qn q. ¶ Consyderādū ꝙ materia lactis & mēstruoꝝ est cōis materia ut sanguis ad matricē uadens ut Auic.fen.xxi.caplo secūdo Cum ergo mēstruū tendit ad matricē.& nō inuenit uirtutē expulsiuā fortē pp paruitatē matricis uel fortitudinis matricis tendit ad māmillas.& fit lac ut Aristo.xij.đ generatione animaliū.Et ex hoc uerificat effo.particule quinte.si mulier que neq ꝑgnās neq generās lac habet in māmillꝰ menstrua ei defecerūt ¶ Et quādoq. ¶ Ex Aui.uidet ꝙ i uiris possit fieri lac.hº aūt uidet fallum.illa enim corpora ñ uident aggregare lac.que ñ sunt pp fetꝰ nutritionē.hic enim erat finis & itentio generationis lactis ut sup. uiri aūt ad hoc ordinati ñ sunt ¶ Preterea ortꝰ uenaꝝ deferētiū materiā lactis est ex uenis portātibꝰ mēstruū.tales aūt ñ possunt esse in uiris ergo. ¶ In oppositū huius est textus Auic.hic. & tercio đ animalibꝰ.ubi dicit in fine.& uiri emittunt ex māmillis suis lac.et si cōtinue đ suis māmillis exprimeretur lac habundaret multū i eis.& đ quoddam recitat masculo qui hūit lac. de quo factus est caseus. ¶ Idē ponit Aristo.de historijs animaliū tercio.penultimo capitulo. ¶ Consyderandum lac posse dupliciter sumi.s.

uere et proprie pro substãtia quadã alba ex sanguine facta i mãmillis ordinata i finem q̃ ē nutritio fet⁹ extra uteꝝ. & hoc modo ē generatio lactis i muliere. Et rō huius ē. quoniã idē uidet̄ cōueniēs dare materiã generationis & nutricationis. cũ eadē sit materia. ut 2° đ generatione et corruptione. sed mulier dat generationis materiã. dat g° nutrimētũ qđ lac est. Sumit̄ aũt lac alr̄ p quacũq; substãtia dealbata in mãmillis. & si ex necessitate materie fiat. & hoc mō lac in uiris generari pōt. Sunt enim quidã uiri carnosi qui suas mãmillas exp̄munt. uñ quedã substãtia alba egredit̄. que proprie lac dici nō pōt. sicut nec sperma mulieris ꝑprie sperma dicit̄. ¶ Ex his opposita soluunt̄ faciliter. ¶ Sed adhuc rō stat. uñ posset dici ꝙ mãmille quorũdã uiroꝝ sunt ut menstrua feminaꝝ. & repiũt̄ hermefroditi. ¶ Et tu. ¶ Hic Auic. ponit curã. p° in generali 2° i spãli. ibi 2ª. ille aũt. ¶ Considerãdũ ꝙ. A. ñ fuit subtiliat⁹ in ponēdo cās mltiplicationis lactis & signa. qa cãe note sunt. ñ eni mltiplicat̄ nisi ex multiplicatione sanguinis. & hui⁹ signa sunt nota. ut ex retētione mēstruoꝝ et h° ē notũ Dicit g° ꝙ tu iã sciuisti cās paruitatis lactis & ideo si uis minorare. pcura inducere cās illas. et illud quod pl⁹ minuit lac ē res exicans fortiter & resoluēs. & tũc Aui. quasi remouet queddã dubiũ ne aliqs crederet qđ res humectans non minorat lac. & c̃. dicit qđ res mltũ humectãs ēt in flegmaticis lac minorat minorãdo sanguinē & causa ē. nã ex multa humiditate in cibo resistit patiēs materia ut nō possit fieri sangis nec ēt flegma. lȝ flegma sit minus decoctũ. tamē qa res humida minus ex resistentia ad minorē decoctionem peruenit q̃ sit flegma. & ēt in flegmaticis ad lactis generatiōem requirit̄ res calida iuuans flegma ut cōuertat̄ in sanguinē deinde in lac. ut de simplici medicina. res autem humide nimis augent cruditatem. unde sanguis & lac. minorat̄. ¶ Ille. ¶ Hic in speciali ponit curaȝ. & prio enumerat res simplices minorãtes. 2° cōpositas. ibi 2ª. & ex epithimatibus. Prima in duas. prio enumerat medicinas frigidas. 2° calidas ibi 2ª. calid. Vult qđ medicie frigide minorãtes lac & sperma sunt. sic̃ sem en papaueris lētes a chafel cocte cũ aceto. quidã dicũt nenufar. quidã dicunt gallas. quidã dicunt qđ est portulaca. & hoc pōt aliqualiter adaptari Symoni i capitulo littere. auctoritate Stephani. ¶ Calide uero sunt ruta & c̃. ¶ Alfelengemisch. i. oȝimuȝ gariofilatũ licet cōfortet cor. tamē ꝑpter caliditatem & siccitatē sperma exiccat. ¶ Albedarogi. i. oȝimuȝ cōmune ē enim in eo cōtraria operatio. tamē 2m ueritatē minorat sperma & lac ꝑpter duas causas. prio qa cōuertit̄ in malũ humorē secundo quia exiccat. ¶ Et cimìnuȝ caliditate & siccitate. ¶ Et ex epithimatib⁹ calidis. ex armonico qđ ē gumma. armoniacũ ē res stiptica sicut gallia uel ypoquistidos ut sumitur ex intentiōe Symonis. ¶ Et radices caulis uste sunt fortis exiccatiōis. ¶ Epithima aliud ex farina fabarum lentium. ¶ Nux enden. ¶ Dicit ¶ Mundinus ꝙ ignorat. credo ꝙ ignorat. qa non ē apud nos. sȝ. 2m. Serapionē est stupefactiua. ideo ponitur cũ ea crocus. sed fit cuȝ aqua frigida ne nimiuȝ penetret & sui malicia noceat. ¶ Cancer marinus non solum a qualitate stiptica sed etiam a proprietate & c̃.

Quandoq; lac. ¶ Ponit capitulũ de caseatione. & primo ponit causas caseationis lactis i mãmillis. 2°. excusat se a signis. 3°. ponit curaȝ. ibi. 2ª. & tu. 3ª. ibi. & medicine autē. ¶ Cōsyderandũ ꝙ caseatio lactis ē duplex. quedaȝ naturalis & ista coagulatio fit p uiã caliditatis sepantis uł diuidentis & fatientis cōstare res similes sicut ē đ ꝑprietate coaguli & res fluxas unire et hec est sua proprietas. ut Auer. 5°. colliget capło đ lacte. hac g° caseatione lac a frigido non cogulat̄. immo eliquatur. 2m. Auic. 3°. đ animalib⁹. & 2m. Aristo. 3° đ historijs. Alia ē caseatio ipropria. que non ē aliud q̃ ipsius ingrossatio & inspissatio. & illa pōt a calido & frigido fieri. a calido autē resoluēte & exicante. a frigido autē coagulante ut Auic. dicit. ¶ Et tu scis signa caliditatis & frigiditatis mãmille. qa scis dñij colere & melãcolie que pducunt finalr̄ ad caliditatē & frigiditatē multã. scit̄ ēt h° ex tactu. ¶ Medicine. ¶ Ponit curã. intendimus aũt i caseatione lactis in mãmilł ad quatuor. s. ad caseationē eliquãdã resistendo male cōplōni. ad prohibendũ saniationē ad prohibendũ apostema. ad remouēdũ epilationē que ex eo ꝑueit Primo igit̄ ponit curã caseationis. 2° & c̃. ibi 2ª. & prohibēt. ibi 3ª. & ex eis. ibi 4ª. & ex eis que Prima in tres. primo ponit curã caseationis que fit a frigido. 2° caseationis lactis que fit a calido 3° iterũ que fit a frigido. ibi 2ª. & epithima. ibi 3ª. & ex medicinis. ¶ Oleum de alcheiri. i. oleũ de uiola sarracenica q̃ calida & resolutia ē. ¶ Et similiter mēta cōtrita & malaxata i mōuȝ paste uł panis. ¶ Deide pōit frigida epithimata cōtra calidã. ¶ Folia solatri. ¶ Alchaegi ē spēs solatri. & cauliũ folia & succ⁹. qa frigida q̃tũ ad succũ cũ mirra & croco. quia facit penetrare. & de se penetrat mirra. ut Auic. fen. 7ª. đ cura. prefocationũ. ¶ Assiduatio embrocationis cũ aqua. s. calida iuuat in frigida caseatiōe. ¶ Et prohibēt ei⁹ saniositatē ea que prouocant lac. causa ē naȝ materia peruenit ad saniem cum calidũ concluditur super materiã unde fit putredo. res aũt prouocantes sunt aperitiue que faciũt respirationē &

ideo materia in saniez cõuerti nõ potest. & sunt
aque in q̃bus coquunt̃ camomilla balsamita. i.
sisimbriũ. & menta aquatica. Id. 3. zm. Symonẽ.
¶ Oleũ de narcisco. narciscus est similis omni
no porro nisi quia illi flos in giro est albus ĩ me
dio croceus calida est & resolutiua. ¶ Ex medici
nis tẽperatis est panis đ simula. i. đ flore farine.
& dicit̃ adamartha. & hoc modo fit. qa accipit̃
furmentũ & lauat̃ & exiccat̃ & terit̃ ad partes
grossas. & expellitur furfur & residuũ fit fari
na que uocatur adamartha uł simula ¶ Amilũ
ꝓprie. zm. Symonẽ fit ex succo frumenti ĩ aqua
diu marcerati & desiccati. & ex hoc patet ꝙ ami
luz prio ẽ frigidius adamartha. qa diutius iacet
in aqua. Vnde Auic. caplo đ furmento. z°. canone
adamartha ẽ proxima amilo. sz est eo calidior.
Ex quo patet expositio dicti obscuri Auic. ibidẽ
naz farina est triplex. quedã fit ex furmento non
loto nec infuso. quedã fit ex frumẽto infuso ut a
milum & loto ut admartha uł simula. & pri
ma farina nõ habet aliquã uiscositatem. per quã
inuiscari. sit apta. aut que suas partes uniat. Sz
duo alij modi farine habent uiscositatez ab arte.
& prima farina nõ ẽ uiscosa sicut secũde. qa pri
ma ẽ uiscosa a natura. & secunde sunt uiscose
per artẽ. qa per aquã acquisiuerunt uiscosita
tem & humiditatẽ & subtilitatẽ. unde pect⁹ le
niũt. Vnde Aui. & farina uiscosa a natura ẽ. nõ
uiscosa ab arte. neq̃ ẽ uiscosum natura sicut uis
cosum arte. ¶ Euiscus. i. altea. ¶ Et ex eis qdẽ
¶ Ponit curã caseatiõis qua prohibet̃ aposte
ma. primo ponatur spongia infusa aq̃ & aceto.
& h° cũ caseatio processit a causa calida. Reliq̃
aũt cõferũt si fuerit a causa calida siue frigida
quia omnia illa repellunt materiam. & stiptici
tate cõfortãt membrum ne recipiat ¶ Marcasi
ta lapis ẽ notus. calidus ẽ & siccus. unđ resoluit
ẽt materiã ex qua timetur collectio sicut hoc ẽt
facit crocus & mirra. ponatur ergo puluis
marcasite cũ oleo rosato & albumie oui. qa istã
caliditatẽ remittũt eius. & adherere faciũt mar
casitaz mãmille. ¶ Deinde ponit curam qua in
tendit̃ opationũ aprio. & nihilhomin⁹ iuuamen
tũ fit ĩ caseatione & prohibitione apostematis.
fiat ergo linitio cũ chaaratim. i. lumbricis terre.
extimat Auic. ꝙ sint calide complexionis. tñ sciẽ
ꝙ sunt aperitiui. uñ urinã prouocãt & lapidem
frangũt et cõferũt icteritie. ut uult Serapio. mir
ra ẽt aperitiua ẽ. & aqua calemẽti. & omnia q̃
ponit lac cõgelãt. ¶ Cum aqua uirgepastoris
qa frigiditate remittit eorũ caliditatẽ. & aliquã
uidet̃ habere penetrationẽ. & supple cõsimilr
confert ĩ caseatione aqua sicle ¶ Ciminũ nabati
maneries est cimini. nos tñ nõ distinguimus.
¶ Nigella fel bouis aperitiua. ¶ Thus cõfor
tat. cõfert ergo istud ĩ caseatiõe a causa frigida.

¶ Aut mel &c̃. Potest hoc exponi uno modo di
uisim mel. s. cõmune storacẽ calamitẽ. & illa cõ
ferũt qa calida sunt ut Mundinus. & cõfert qa
calidũ & resolutiuũ. miscet̃ cũ oleo uioł. ut sua
remittat̃ acuitas. ¶ Aqua cauliũ. s. ĩ pª decocti
one. quia illa nitrosa est et aperitiua. unde cõfert
ad hoc &c̃.

SVmat̃. ¶ Ponit curã putrefactio
nis & congelationis lactis ĩ mãmil
lis. & extensionis que accidit mã
millis ex lacte cõgelato lac enim cõ
gelatũ plus occupat spaciũ q̃ idẽ si debet casea
ri. & ideo extendit similiter putrefactio. Primo
facit qđ dictũ ẽ. z° ponit curã cõgelationis san
guinis in mãmilla. ibi. zª. & qñ. Prima ĩ tres. p°
poit curã ꝑ emplastra. z° p uapores. 3° ꝑ embro
cas. ibi. zª. et uaparatõ ibi 3ª. & ẽbrocatõ ¶ De
coctio sicle ẽ resolutiua & aperitiua. ut z° can. đ
sicla & bliti. ¶ Medulla panis quia tẽperiem
habet. ¶ Farina fabarũ exiccat ¶ Et oleũ sisa
minũ resoluit. Est g° ĩ hac medicina resolutio cõ
fortatio & exiccatio. ¶ Aut fiat emplastrum
cũ pane et herba dicta berdikies. i. herba parita
ria. Vnde dicit Symon quod uult. dicere perdi
cies. quia est hic corruptum et uult stare ꝓ.
h°. ergo emplastrũ resolutiuũ est quia panis em
plastrum calidius est q̃ emplastrum frumenti.
ut secundo can. capitulo de pane. Et cã est. quia
panis caliditatem habet accidẽtalez a fermẽto et
igne et rõne pitarie. qa resolutiua ẽ. aut cum ce
ra et melle si ibi. ẽ frigiditas et rob. si ĩ mãmilla
ẽ caliditas. qđ si accidat aliquando ex hoc em
plastro uł euaporatiõe qđ augmentetur tumor
qa h° emplastrũ ẽ đbilis caliditatis. que eliquat
materiã q̃ supfluit fiat g° emplastruz ꝙ recipit
mel. qa resolutiuũ & calidũ ẽ. Mes. i. faseoli par
ui q̃ resoluitiui & lenitiui sũt ĩ emplastris etiã.
¶ Interiora passaꝝ qa illa resoluũt. et aliq̃ stipti
citate cõfortãt. Cũ aq̃ sicle qa resolutia et aq̃ al
heril Symon aucto. Serap. dicit ꝙ ẽ arbor simił
tamarisco et iõ calida resolutiua et h° emplastrũ
ẽ fortius prio. ¶ Et. qñ. si sanguis ante sui cõuer
sionem in lac coagulatur. signum est fortioris
dispõnis preter naturã. quia anteq̃ lac ex sangui
ne fiat illud coagulat̃. oportet ergo pri⁹ iunget̃
cutim cũ oleo uiolato ad cutim leniendã. cũ oleũ
uiolatũ sit plurimũ lenitiuum. & cõfert siue cã
congelãs sanguinẽ sit caliditas siue frigiditas.
qa oleũ uiolatũ ẽ duplex quoddã factũ cũ oleo
sisamino. & hoc confert in cã frigida. quoddam
qđ fit cum oleo cõmuni. et hoc confert in cã cali
da. ¶ Post unctionẽ et lenificationẽ infundatur
sup mãmilla aq̃ calida. s. ubi sint cocte res caliđ
ł frigide zm exigẽtiã dispõnis ¶ Deinde fiãt em
plastra ꝑdicta exiccatiua ¶ Cõsydera tñ dispões

IN principio. ¶ Pōit curā dispositionū mām̄illarū. que eis zm se in sunt ut non generātes lac. & ut generātes lac. Iste aūt egritudines sunt aut apostemata aut ulcera aut morbus q̄titatis Primo ergo ponit curā apostematū. z° ulcerū 3° ponit ea que mamillā augeri phibent. ibi. za sumat. ibi 3a & ex eis. Pria in duas. nā apostema aut terminat ad collectiōe3 & uocat dubeler. aut nō. Primo. igitur pōit curā apostematis māmillarū. primo anteq̄ ueniat ad collectiōem z° quādo collectiōem facit ibi za. quādo. pria. in tres. nā ista apostemata aut sunt calida aut frigida aut nodi & glandule. facit ergo hec tria in tribus istis capitulis Pria pars diuid t in tres. primo ponit cura3 apostematū quādo sunt in principio. z° quādo i augumento post principiū 3° pōit curā māmillarū cuiusdā specialis apostematis facti ex pmutatiōe. ibi za. & qn̄ ptrāseunt ibi 3a. & mltoties. Nō pōit aūt. A. signa nec cās qa uult illas eē notas ex 4° can. fen 3a. Debetur eni in pricipio repercussio. nisi esset p uiā crisis. & hoc prio. quia apostemati debet repercussio Etiā quia mammilla nō. ē membrum emūctorium. & timeatur i ea multū de putrefactiōe & cancro. qa est mēbru3 spongiosu3 multu3 aggregans materiā. debet tn̄ precedere euacuatio quia corpus plenū existens nō recipit materiā que repercutit. debent etia3 ibi esse subtiliatiua ut profundent uirtutē repcussiuorū cū māmilla sit mēbru3 grossum. ¶ Et qn̄. Curetur cū illis emplastris in quib9 est resolutio & cōfortatio. qa hec intentio i augmēto est ministrare stiptica cū resolutiuis sicut in i lo emplastro sunt. ¶ Epithima ex &c. fit cū acto. qn̄ materia est calidior. ¶ Et multotiens. Sirsen ē apostema capitis. terminat autē qn̄q, ad māmillas. qa caput uidetur cōmunicare mamillis salte3 qa oculi habēt cōmunitate3 ut i cōmēto illius affo. Quecūq, corrupture sunt fetus. est g° itētio i h° apostemate cū pueris ad māmillā. ut maturet materia & nō resoluat idebite. uel si ponis resolutiua. materia presumitur grossa quia defendit unde ex resolutiuis magis ingrossatur. si autem ponas resolutiua leuia ampliatur materia. maturat autē p medicinas que maturant reflectendo calorē super materiā. ut mucilago psilij. ēt sua frigiditate remittit caliditatē materie que cal'da pōt esse licet sit uel p sumat grossa. iuuat eni3 hec maturatio ponēdo i circuitu lac acetosum. qa cal ditatē excedentem remittit. Et h° cōcordat cū Auic. quarto can. fen. tercia ca° de cura flegmonis i. fine ubi sic. d apostematib9 que indigēt saniositate emplastretur caput cū psilio & cū extinctiuis in circuitu eius. ¶ Alio mō pōt exponi. Propter qd̄ cōsiderādū q̄ i h° apostemate est duplex itētio qnq, scz attractio ad extra. & phibitio ne ingrediat. trahitur enim extra cū medicinis attractiuis. hoc autē est psiliū aggregatū. aggregat aūt psiliū qn̄ simul teritur. & tunc uirt9 eius pfunda cal'da manifestat uñ rubificat. & ponat i circuitu ad os .i. lac acetosum sine butiro. qa cōfortabit mēbra. ne postq̄ fluxa est materia iterum recipiāt eā ne iterius reportetur. & tunc phibet pleuresis & phibet materia trahi plus uel supflue. si enim supflue traheret pp ppinqtatē ad costas. posse3 facere pleuresim. ¶ Et qn̄. tūc dolet caput māmille qn̄ ē mixta materia sanguinea. uñ ad extra pellit. & iō fleubothomia fiat. uñ fleubothomia facit ne apostema magnificet. & ponant sandali & acatia. ut repellat materia ne ex magnitudie fiat cancer propter multā penetrationem.

COfert. ¶ Hic pōit curā apostematum frigidoꝝ māmillaꝝ. & patet. In apostematib9 flegmaticis cōfert apiū. ut secundo cano. qa resoluit apostemata flegmatica in pncipio. & camomilla qa subtiliatiua & leuis resolutionis saltē camomilla. Alia tn̄ cura eget. quā Auic. abbreuiat. ¶ Pluries Auic. hunc sermonē ptulit. omne qd̄ lac multiplicat. multiplicat ēt sperma & econtra & qd̄ lac diminuit. & sperma ēt. & ecōtra. uñ de hoc dubitat plixius q̄ supra. Prio qa agnus castus lac multiplicat minorādo sperma. z° can. ca°. de agnocasto. ¶ Adhuc medicie calide & sicce sup posite mltiplicāt lac. ut fenicul9 & nigella. tales aūt sperma minorāt. cū medicine multiplicatie spermatis sint calide & hūide. ut quito de simplici. medicine puocātes sperma sunt res que aperiūt & ē in eis caliditas & nō exiccatio Iterū medicine frigide ut papauer et lactuca & sassafa p q̄ portulacca pōit sunt puocatia lactis ipse tamen minorant sperma. prio quia sunt frigide. unde. z°. can. capl'o d lactuca. semen eius exiccat sperma. & cōfert multitudini pollutionis. & olus eius min9 ē in illo q̄ semē. Et ante h° dixerat ꝙ augumentū facit. hoc ē addit in lacte. & papauer ut semē lac minorat. ut Auic. supra. Et contrariū dixerat in alio capl'o. etiā portulaca unde. z°. can capl'o de portulaca abscindit secundu3 plurimu3 coitum & diminuit sperma. Etia3 mēta cōfortat sperma. & diminuit lac cū corrunpat sanguinē. ¶ Contrarium aute3 Auic. hic sensit. ¶ Respondet ꝙ ut sumit ex mente Gal. 5°. de simplici medicina. & Serap. tractatu p°. de simplicib9 capitulo d medicinis lactis & d medicis spermatis. medicine que lac & sperma mltiplicant hoc faciūt. aut qa opātur a materia. aut a qualitate. aut ab utroq,. ¶ Operant quidē a materia res multi & boni nutrimēti. ut oua pisces & maxime illi qui uocātur multorum pedū. &

generaliter oīa que bonū & multū generāt san
guinē.& si ēt eos ad hoc adiuuat tēpata calidi
tas & humiditas magis hoc faciunt.& hoc qa
magis attestātur nature & cōplexioni sanguinis
& secundū hāc cōsiderationē oēs res que lac mꝉ
tiplicāt. multiplicāt ēt semen.& econuerso.&
hoc quia res a materia & tēpata cōplexione q̄li
tate lac n̄ multiplicāt.nisi quia materia boni san
guinis & multi.sanguis eniꝫ bonus cū multipli
catur sicut ē materia lactis cōueniēs ita & semi
nis.Et ex opposito omnis res a materia operās
sicut semen diminuit.ita & lac.& econtra.Et iō
ē hoc.qa res que diminuit semen generat paucū
sanguinē & malū hic aūt n̄ ē aptus.ut neq̄ in
lac neq̄ in sperma couertatꝫ.Aliꝰ ē modus multi
plicādi lac a qualitate & ꝓuocādi ut qa. calide
frigide sicce uel humide que relate sanis corpori
bus neq̄ lac neq̄ semen multiplicāt.lꝫ corporibꝰ
distēperatꝭ resistēdo causꝭ minorationis lactis
& seminis lac & semen possunt multiplicare i ē
lactuca portulaca & papauer.ista enim de se in
frigidādo contrariātur naturali cōplexioni san
guinis.sed si sanguis n̄ couerteret i lac aut sper
ma pp caliditatē aut acuitatem illaꝝ.illa pꝑ eaꝝ
qualitates frigidas & humidas lac & sperma
multiplicarēt.& hoc uadit ad mētem Auic.2ᵒ
can.caᵒ.de portulaca.ubi dicit. extimauit filius
Mesauge ꝙ augumētū facit in coitu.& puto ꝙ
illud sit i cōplexione calida & sicca.sicut dicit i
caᵒ.de piscis.Et deinde dicit.ꝙ abscidit secundū
plurimū coitū.ergo secundum mentē Auic.por
tulaca ad diuersas cōplexiones relata abscindit
& multiplicat coitū.s.multiplicādo uel minorā
do sperma.& sic ēt erit de multiplicatione ꝉ mi
noratione lactis.Similiter ēt res cal de aperitiue
relate corpori tēpato lac & sperma minorāt.pp
acutā caliditatē qua illud n̄ eget & siccitatē.sed
relate diuersis corporibꝰ possunt lac & sangui
nē multiplicare & diminuere. multiplicāt qdeꝫ
in flegmaticis.quia eliquāt & calefaciūt flegma.
minorāt aūt in calidꝭ qa adurūt.& ideo Auic.
rōne huius ponens feniculū & bauciā lac multi
plicare dicebat et hoc i regimine flegmatice mu
lieris.et hoc similiter intelligendū ē.ꝙ i eꝭ mꝉ
tiplicāt semen eliquādo sanguinē et calefaciētes
illum.Similiter ponentes semen citrulli et cucur
bite que frigida sunt multiplicare lac. posuerūt
hoc in regimine colerice mulieris.et similiter ēt
de multiplicatione seminis.Si autē res utroque
modo operentur.tunc ut a materia opātur semꝑ
sunt apte multiplicare utrūq̄.quādo tn̄ non con
tra opatur tunc qualitas sicut hoc modo lactuca
q̄ se multū generat sanguinē qa materialiter.ni
si frigiditas sibi resistat pōt in semē conuerti.si
militer eruca et grana pini qa calida sunt.Cōsi
derādū tn̄ q̄d si quis ꝑdicta inspiciat. uidebitur
q̄d si res a materia omnino operantur aut cum
tempata caliditate & humiditate conueniunt in
multiplicatione lactis & seminis magis tamē na
ture in multiplicatiōe seminis cōueniunt q̄ lactis
Si autē res que operanꝫ a qualitate calida aperi
tiua tempata frigida aut hūida.& res que utro
q̄ modo opantur.& cōueniant etiam in diuersis
dispositionibꝰ ad lac multiplicandū & semen.tn̄
plus possunt cōuenire nature lactis q̄ semis.hec
autē causa ē.quoniā seminis uel spermatis natu
ra ē magis equalis tēperata attinēs mꝉte spumo
sitati.Vnde Serap.capᵒ de medicinis spermatis
dicit.spermatis substantia generatꝫ a superflui
tate bona & iuuatiua.& ē in seipso calidū hoc
spirituale uel dicere spirituū multoꝝ & quito
de simplici medicina.spermatis substātia n̄ gene
ratur nisi ex substātia bona & iuuatiua.sedē i
se hꝰ spirituale multi spiritꝰ.Lactis aūt natura
nō ē in tāta eq̄litate & ꝓportiōe & spirituosita
te.immo ponitꝫ quasi medie nature iter flegma
& sanguinē.& lꝫ propinquus sanguini.unde qui
to de simplici medicina.lac ē i caliditate sua iter
flegma et sanguinē.sꝫ n̄ ē lōgitudo sua ab utris
q̄ simul equalis.immo a flegmate longinquiꝰ
& sanguini propinquus.Idē Serap.de medicis
lactis.¶ Ex his ergo patꝫ q̄d res operantes a
materia cū mꝉta equalitate magis nature atti
nēt spermatis q̄ lactis.lꝫ utrūq̄ multiplicant.
res aūt q̄ a q̄litate operantur ut a materia &
qualitate forti ecōuerso sunt.res eni frigide ope
rantes a qualitate uꝉ materia et qualitate ut lac
tuca et papauer domesticū et portulaca generāt
sanguinem multū.qui lꝫ frigidus sit.nō tamen
contradicit nature lactis q̄tum contradicit natu
re seminis.et ideo possunt illa multiplicare lac.
licet semen nō multiplicent.ideo lactuca ē mꝉti
plicatiua lactis.quia ex ea multiplicatꝫ multus et
bonus sanguis.qui ad frigiditatē tendit.hic aūt
sanguis nō contrariatꝫ lactis nature. immo sibi
conuenit cōtrariatur autem nature seminis.īmo
semen extinguit.aut lꝫ ex eo generatur semen.nō
tamen bonuꝫ est. cuꝫ sit pauci spiritus frigidi et
quieti.& ideo Auic.dicebat q̄ lactuca ꝙ extiguit
uel sedat desiderium coitus.& ꝙ semē eius exic
cat sperma.facit autē hoc plus semen lactuce q̄
lactuca.quoniā semina sunt subtilioris substātie
q̄ res quarū sunt.sicut sperma subtiliꝰ ē mēbris.
unde semia ab auctoribꝰ spermata uocanꝫ.semē
eni lactuce penetrat magis sua frigiditate.& mi
nus operatꝫ a materia & plꝰ a qualitate frigida.
& ideo plus cōsumit & exiccat.& cōsumit sper
ma plꝰ q̄ olus lactuce.Vnd & Aui & olus eiꝰ
est minꝰ illo.cōsimiliter q̄ portulaca & papaue
re intelligi pōt.& ideo si uellemus ꝙ illa nō con
tradicerent nature spermatis.sed eorum sanguis
esset aptus in sperma couerti.misceremus cū eis

res calidas. & ideo papauer cũ melle sperma au
geret. q̃ nõ faceret ipsũ solũ. Vnde Auic. 2°. can.
capl'o de papauere. et semẽ eius comestũ q̃ dome
sticũ ẽ cũ melle augmẽtat sperma. Res aũt cali
de apritiue et puocatiue magis de se cõueniunt na
ture lactis q̃ seminis. qa res iste sicce sunt ut feni
culũ et anetũ. et p siccitatẽ naturã destruũt spiri
tus. qui est tanq̃ principale in semine. sed iste res
per operatiões suas subtiliatiue & aperitiue. uñ
lactis prouocatióes faciũt subtil ãdo largiẽs
& deriuãdo illd ad mãmillas. & iõ agnu scast⁹
cũ sit cal d⁹ & siccus aperitiuus. ẽ nature sper
matis omnino resistens. quia substantiã spirit⁹
destruit siccitate. unde dicit̃ agnus castus quasi
res casta uel castũ faciẽs a proprietate sumens
nomen ut ponit. Gal. prio de alimẽtis. s3 l3 sper
mati cõtrarient̃. tamẽ per apertiõem & prouo
catiõem lac multiplicãt uel possunt multiplicare
quia lac prouocatiua & apertiua & sicca sunt &
similiter nigella se habere põt. Si aũt res fueric
calide & humide operãtes a q̃litate uel materia
nõ forsan magis lac q̃ sperma respiciũt uel ecõ
tra. nisi modus substantie uel pprietas h° facit
Frigidã aũt & sicce omnino nature lactis & sper
matis cõtrariãt̃. de quibus nõ ẽ sermo. ¶ Con
syderandũ ulterius qd̃ differt medicinas esse
multiplicatiuas seminis & seminis spirituosi &
multiplicatiuas desiderij coitus. nam medicina
põt multũ & nõ de necessitate spirituosũ gene
rare semen sicut pisces carnes porcine. quedam
aũt multiplicant illud spirituosum ut uitella o
uorũ testiculi gallor̃ & similia. quedã multipli
cant coitum. s. desideriũ coitus. ut que generãt
spiritũ multũ uentosum & acutũ ut stincus ani
mal & rape. &c. ¶ Ex his ergo patet qd dicẽ
dum ad questiõem. qa omne qd̃ a materia lac
multiplicat. multiplicat semen & econuerso &
similiter a moderata caliditate & hũiditate h°
fit. Si que aũt a qualitate operant̃ multiplicãt
lac & semẽ in relatiõe ad diuersas dispositiões
qua autem utroque modo ut a materia operã
tur simul ea multiplicãt. ut autem a qualitate
contradicũt magis nature seminis frigide & hu
mide. et calide & humide licet conueniũt magis
ad lactis multiplicationẽ. calide autẽ & humide
forte equaliter conueniũt. s3 diuersificant̃. 2m. p
prietatẽ materier̃. frigide autẽ & sicce omnio cõ
traoperant̃ ambob⁹. ¶ Ad obiecta patet solutio
qa Auic. loquit̃ de rebus. que lac & sperma mul
tiplicãt. ut opantur a materia. nõ autẽ ut opãtur
a q̃litate. S3 tu. d. ipse posuit exemplũ de lactuca
& papauere. ¶ Dicendũ q̃ de eis etiã intellexit.
ut opantur a materia. facit autem medicus opari
papauer & lactucã a materia. & nõ a qualitate.
aut decoquendo eas. aut admiscendo res calidas.
cũ eis cessat enim tunc infrigidatio ab eis. & rema
net nutrimenti multiplicatio. & ideo papauer &
lactuca simplices dare potius lac & semen extin
guunt ppter frigiditatẽ & maxie semen. Et ideo
Auic. illo capl'o lac &c. põnẽs exemplũ de medici
nis minoratiuis lactis & seminis posuit exemplũ
de papauere. cuius cõtrariũ supra dixerat. supra
enim intellexit de eo ut operatur a materia. hic ut
opatur a q̃litatib⁹. Et quia papauer siluestre pl⁹
a qualitate frigida operatur. de hoc igitur maxi
me intellexit. domesticum autem & ortulanũ plus
operat̃ a materia in comperatione ad id. & de eo
supra intellexit. de q̃ dixit in secundo. q̃ cũ melle
sperma augmentat. ¶ Patet etiã quid dicendum
de agnocasto qa a qualitate nõ a materia opera
tur. eius autem q̃litas aperitiua in prouocatione
lactis cõuenit. licet nature spermatis resistat. Et
sic patet quid respõdẽdũ sit ad alia. qa sunt me
dicine calide & humide spermatis puocatiue. &
sic lactis quinto de simplici medicina. cal de autẽ
& sicce lac puocãt in dispõne ñ naturali. & he
magis semini resistũt q̃ lacti. ut sup̃ patet.
¶ Similiter soluitur id quod dicit̃ de portulaca
& aneto. menta aũt p se habet aliam questionem
proprie &c.

Si autem. ¶ Iam determinauit. A.
de cura apostematũ in mãmill' cali
dorũ & frigidor̃. Hic determinat
de cura duror̃. sunt aũt hec tria. s.
durities nodi & glãdule. Nodus aũt hic pprie
nõ sumit̃ p nodositate facta sup aliq° neruo uel
corda. sed nod⁹ accipit̃ p apostemate flegmati
co l' melãcolico. qd̃ ad nodositatẽ puẽit. Differt
autem apostema durũ a nodo proprie dicto. qa
materia duritiei ẽ humor melãcolic⁹ ñ proprie
adustus. qa tũc esset cancer. & fit istud apostẽa
dur̃ successione maxie apostematũ sanguineorũ
& q̃nq̃ flegmaticor̃. & q̃nq̃ fit p se incipiẽs s3
nodi pprie dicti sunt collectiones siue dubelet
flegmatice. i qbus ex longa corruptione est trãs
mutata materia in rẽ que est sicut caro. aut mel.
aut sicut pilus. aut sicut gipsum aut pus exicca
tũ. aut alia res p̃ter naturã. Ista ponit Auic. 4°.
can. fen. tercia ca° de nodis. sed differũt ista a glã
dulis. quia glãdule sunt apostemata magis fleg
matica & separata. durities aũt & nodi sunt apo
stemata mẽbro magis affixa. Diuidit̃ hoc capi
tulũ in duas ptes. qa prio ponit curã apostema
tũ duror̃. secundo nodor̃ & glãdular̃. ibi 2a. no
dorũ aũt. Pria in duas. quia prio poit curã duri
apostematis cũ icipit durities. secũdo cũ ẽ facta
dura. ibi 2a. q̃ si. ¶ Consideradũ qd̃ apostema
apparẽs i mãmillis declinat ad duritiẽ. aut qa
dur̃ incipit ex se. aut q̃a pmutatur in duritiem
ex pmutatione apostematũ sanguineorũ. & h° ẽ
plus. uel flegmaticor̃. & hoc est minus ul' rari⁹

in sāguineo enim est pp sāguinis corruptionē. unde subtile resoluit. & grossuȝ remanet. & in melācoliā couertit. tñ pp repercussiões quas in principio facimus puenit citi⁹ ad duritiē. q̄ flegmaticū in quo hec nō sunt. Vnde Aui. prio can. sen secūda. capitulo de apostematib⁹. durū apostema fieri cōtingit ꝓprie ex pmutatiōe sanguinis. lȝ quandoq̄ accidat ex flegmatis permutatione. ¶ Cōsyderandū aūt q̄d intētio i curatiōe duri apostematis est resolutio & lenificatio ne grossuȝ ex subtili resolutiōe remaneat. diuersificat autem intētio resolutiōis ex parte temporis apostematis. quia in principio egemus resolutiuo subtiliori siue leuiori. sȝ in processu fortiori. Ex parte quidē mēbri. qa membrū profunduȝ carnosum multa eget resolutiōe. superficiale autem leuiori. Et iō in duritie splenis fortiora resolutiua ponimus. exterius autem ut in māmillis leuiora. Et similiter mēbrū densuȝ ut neru⁹ & os fortiori. rarū aūt ut caro aut māmilla leuiori. lȝ mām'lla cū i nduraẗ inter mēbra carnosa fortib⁹ quādoq̄ eget medicinis resolutiuis. & hoc quia est mēbrū grossum ꝓfundū. lȝ rarū sit Consyderās ergo Aui. in principio apostematis duri māmillaꝝ competere resolutiua cū lenitate & hec leuia icipit aūt a rizo q̄d ē calidū & siccū in prio gradu. cū uino q̄d ē ēt leue resolutiuum & exiccatiuū. Infusio aūt rizi in uino acquirit quādā uiscositatē & humiditatē per quā nimia prohibeẗ exiccatio. ¶ Aut commixtio ceroti. h⁹ cerotū resolutiuū est. ex uitollo oui. & dragaganto que caliditatem habent per dragagantum. & ēt uitellus & talia leniūt & humectāt materiā. Istud aūt cerotū competit magis in principio duritiei quādo fit ex permutatione calidi apostematis ꝑmū aūt ēplastrū ē cōmune magis q̄ sit hec medicina. ¶ Alchitrā. i. pix liqda. uel gumma cedri. qa fortioris resolutiōis ē. qa calida est & sicca in 3° gradu z^m^ Serap. & iō si tāta resolutio nō sufficeret. addim⁹ fel bouis. qa fortiter resoluit. poniẗ aūt cū ipso. qa sol⁹ cū exiccet nocȝ exiccādo ul' indurādo. ¶ Et quādoq̄ medicatur cū folijs gallaꝝ. s. cipressi & oleo. quia resolutiuū unguentum uel emplastrum ē. ¶ Vbi consyderādū q̄d quādoq̄ medetur cum folijs gallaꝝ. ut sunt folia quercus. quia stiptica sunt & frigida. h⁹ aūt ē si cū duritie fuerit caliditas & įflāmatio. ūde cū medecinis resolutiuis p miscem⁹ folia q̄rcus. qa stiptica sunt & frigida. uñ stipticitate cōfortant. & frigiditate remittūt inflammationē. aut hoc facimus q̄ñ uolumus temperare caliditatē & acuitatē aliaꝝ medicinaruȝ. ut puta fellis. folia g° ista cōferunt primo remittendo medicinaꝝ acuitatē. z°. coadiuuat eas ad ꝓfundationē stipticando post earū penetrationem. & h⁹ modo olei ro. stipticitas iuuat ut ꝓfundeẗ.

ut tertio de simplici medicina. Tertio q̄a cōtinet uirtutē harum medicinaꝝ ne exaleẗ. & precipue cū sint subtiles. sicut fel & olea quedā. q̄ñq̄ eniȝ balsamo ceram uirgineā miscemus. licet sit eius opationi cōtrariuȝ. ut eius nō resoluaẗ uirtus. ut Auic. prio can. sen. 4ª. capl'o z°. ¶ Et ex eis que conferunt. Fex decocti. idest uini ueteris. quia plus habet de caliditate. quia fex uini caliditatem & siccitatem habet. ut Serapio. capitulo de fece maxime que cōbusta. ¶ Fex aceti est fortis penetratiōis & incisionis. oportet autē quod fex aceti & uniuersaliter acetū & omne i quo acetū est cum cautela approximetur. ut Auic. sen tertia quarto can. capitulo de apostemate duro. naȝ ex eo timetur fortis exicatio. cum sit fortis penetratiōis. cum ergo administraẗ oportet q̄d cōiungatur aut sequatur ipsuȝ res lenificatiua. admini straẗur aūt acetū. & fex eius in duro apostemate māmillarū quando materia ē multū ꝓfūda & indiget incisione &c̄. ¶ Nodorum. ¶ Ponit curā nodoꝝ & glādulaꝝ. & prio p resolutioneȝ. z° p incisionē. ibi zª. ꝙ si illud. Intētio i curatōe glādulaꝝ & nodoꝝ cōmunicat itētioni curatōis apostematū duroꝝ. quia in cura utrorūq̄ ꝓcedimus cū resolutiuis hñtib⁹ lenitatē ne fiat induratio maior ex forti resolutione. & iō emplastruȝ ex folijs ꝓfici debet fieri. que folia sunt resolutiua. unde sunt amara. Ex folijs rute debent esse recētia q̄a humectāt. ruta eñi iteri⁹ exhibita daẗ cōuenētius sicca. & humida hēt humiditatem superfluā ñ digestā. p quā fit oio uētosa. ut Gal. quarto d̄ regimine sanitatis cōfectione dyaspolitici flegmatici. exteri⁹ aūt in emplastris cū uolumus resolutionē cōgruā absq̄ forti exiccatione eā apponim⁹ humidā sua eniȝ siccitate humiditatē temperat. ¶ Quod si. ¶ Notanduȝ quid ē circuitio papillis puberalis. i. circuitio facta circa papillā in aduētu pubertatis. ē aūt aduentus pubertatis q̄ñ homo uel femina incipit emitteẽ semen. & incipit hec etas a secundo septenario anni. ut Galienus in cōmento illius affo. quinte particule. epilepsie quib⁹ &c̄. Eo ergo tempore quo incipit menstruū ad matricē descendere. tūc in muliere incipit pubertas. & eo tē pore aliq̄d trahitur ad māmillas. uñ Aristo. primo d̄ generatione animaliū. cū enim duob⁹ digitis eleuata fuerint. s. ubera. tunc fiunt mēstrua plurima. Sanguis aūt ad māmillas tract⁹ ñ couertitur i lac. cum ñ sit indigētia. nec sint uene māmillarū aperte induraẗ ergo ibi materia p paulatinā consumptionē & implet carnes glādosas māmillarū. & tunc circūquaq̄ apud pupillā fit durities & hāc Auic. uocat duritiē a circuitione papille puberalis. & illa durities paulatim excedit. ¶ Et q̄ñq̄ in hora mēstruationis additur. & hoc ē de secretis mulieꝝ. sed omnib⁹ sit aptum. q̄d mulie

rib⁹ ē secretū. Vult ergo Auic. ꝙ si durities que ē in mamillis ex duritiei residuo puberalis aut quia post illā curiēe fiat aut sit inhobediēs reso lutioni. ꝙ tu procedas cū ferro. fecit aūt Auicena mētionē ꝺ duritie illa. que remanet & ñ ē reso luta. ē signū materiei fortiter indurate. quā uir tus resoluere ñ potuit. ēt diu stetit ibi. qa ñ rece dit in totū illa durities puberalis qñq꞉ p longū tempus ut qñq꞉ p mēsem. uel qñq꞉ p annū. tunc ergo pforet̄ profunde māmilla. & extrahatur materia indurata ut sumat̄. ¶ Vel posset dici. si ē residuū in pfunditate a circuitione papille pube ralis & accidens post illam. s. pubertatem. & ꝙ sit in profundo mammille post circuitionē. pa pille & inhobediens &c̄.

QVando. ¶ Consyderandū qꝺ dubel ati ut̄ exitura est ꝺ materia calida. dubelati uero ꝑprie de materia fri gida. dubelat cōmuniter se habet. dubelati g° uocatur apud Auicennā cū materia colligit̄ in cupū & fit sanies. cum autē colligitur ante saniationē uocat̄ exitura. s꞉ cu꞉ saniat̄ uocat̄ dubelati. hic aute꞉ sumitur dubelati ut se habet ad exiturā cōmuniter. Vult g° qꝺ fiat maturatio cu꞉ stercorib⁹. ¶ Aduertendū qꝺ mammilla est frigidū mēbru꞉. & ideo ad saniationem materiei egemus magis calidis. q̄ si esset unu꞉ membru꞉ calidū. in quo sufficeret unu꞉ emplastru꞉ ex ano dinis. tu꞉ g° ex māmille frigiditate. tu꞉ etiā quia materia in ea multa aggregat̄ egem⁹ medicinis fortis caliditatis ad saniē inducendā. l꞉ eni꞉ i ma teria leui sola cōfortatio caloris & opilatio poro rum possit sanie꞉ facere tñ in multa materia & mēbro frigido & multe carnositatis. ut māmilla in qua est apostematio non potest congrue fieri maturatio nisi cum his calidis medicinis. Vnde Auer. quinto colliget ꝺ maturatis medicinis. & diffinitio qua affirmat Gal. ma turatio ñ uerifi cat̄ nisi i apostematib⁹ q̄ sunt difficilia ad saniā dū pp nimiā debilitatē caloris naturalis. aut pp frigiditatē aut ꝑpter aliquā q̄titatē. ¶ Hab꞉ autem dubium. utrum omnis materiei preter naturā maturatio fiat p medicinas equalis cali ditatis caliditati. mēbri in quo ē materia. ꝺ quo non ē ad pñs sermo. ¶ Secundum qꝺ necessari um facit testimonium. s. sumptum a caliditate p ticule. si enim sit nimia inflammatio minue ster cora. qꝺ si nō nō minuas. ¶ Fiat linimentū cum oleo siregi. i. cū oleo sisami. & oleo alcheiri. i. o leo de uiola sarracenica. & si uis pone rob ad ca liditate꞉ temperandam. & facta maturatiōe si indiges perforatione fac. aliquando enim licet materia colligat̄. resoluit̄ tamē per dictas me dicinas antequā maturet̄. unde nō eges perfora tiōe. &c̄.

SVmātur. ¶ Ponit. cura꞉ ulcerū in q bus intēdit̄ fortis exiccatio l. cet eni ulcerib⁹ membri humidi ex parte naturalis cōplexiōis cōpetāt hūida tñ qa aggregat h° mēbꝝ ulcera uirulēta cōpe ficciora & exiccatiua. talia aūt sunt ista uinum ponticū sumach titorū & corriorū & dicit̄ sco tanum qꝺ ē exiccatiuū. & galle similiter exiccāt & cassia lignea. & nuces cupressi. dimittantur illa in uino. ut uinū ex eis magis inficiat̄. coq̄tur post cū lignis cupressi. qa qꝺ de eo coquitur ex lignis quib⁹ fit ignis alterat̄. Vnde in cōmento illius afforismi. tertie pticule. Qui exsoluunt̄. scio quēdā in balneo morātē dissolutū. quia bal neū ex lignis sibi nociuis calefactū erat cōserue tur. & uidet̄ in ulcerib⁹ oris māmillaꝝ mirabi lis exiccatiōis & ꝑhibitionis ambulatiōis ulceꝝ ¶ Et ex eis. ¶ Ponit curam ꝑhibitiuā ambula tionis mamillaꝝ & testiculorū cu꞉ h°. qa similis est cura. ¶ Hoc autē capitulū ptinet. z^{m}. qꝺ ad decorationē ut ex additione horu꞉ inepta in toto representet̄ figura ptinet etia꞉ partı꞉ ad curatio nē qa inde māmillarū qñq꞉ īpeditur opus. ut ide tēpus accelerat. & iō hic & quarto canone fen septima diuersis cōsyderationib⁹ tradidit. Cu꞉ aūt testiculi sint nimie carnositatis. qa utraq꞉ hec mēbra carnosa sunt cōmunicāt i pmis remedijs phibētib⁹ in eis additiōe꞉ cōmunicare uñ testi culoꝝ reminiscit̄ hic Aui. Et prio ponit Auic. medicias rationales. q̄ ꝑhibēt māmillas magni ficari & testiculos Secūdo pōit medicinas. q̄ ex perte dicūt̄. ubi uerificētur rōes ibi z^{a}. & ex eis que sine certitudine. ¶ Prio ponit cōmunia. z° ap propriata localia. ibi z^{a}. & similiter. ¶ Balneū trahēdo dilatat mamillas & testiculos & iō si nō utantur balneo. conseruantur in paruitate. & exhibentur a casu. i. descensu quia nō pendent. ¶ Et similiter. ¶ Ponit localia & omnia sunt ad stipticandū & ad cōstringēdū & ad ꝑhiben dū tractū sanguinis ad māmillas. & cerusa q̄ fri gida ē & cōglutinatiua ut Serap. ¶ Chimolee Symon multi p eo accipiūt lutū qꝺ ē sub rota fabri. ¶ Lutū uiarū. i. lutū absolute uel puru꞉. qa omne lutū infrigidat & exiccat. ¶ Lutum samios altera luti spēs ¶ Cōsiderādū ꝙ spēs luti multe sunt que nō sunt apud nos. nos enim habemus chimoleā. & lutū absolute. & lutum sigilatum. quecunq꞉ species luti sit est bona. ¶ Aut thus. Et coclea. i. ostraca que dicuntur a rabice sadof sicce sunt cōstipatiue. ¶ Aut fuma tur succus ypoquistidos. i. barbe hircine. ¶ Plū bi adusti cu꞉ sulfere. aduritur plumbu꞉ cū sulfe re & fit faciliter. accipiatur lamia plumbi in olla noua & raditur super ea sulfur. & iterum super ea ponit̄ alia. & iteru꞉ raditur sulfur quousque lamina sint plena olla. deinde accenditur ignis in

olla.& cũ eſt iflamata.debet permiſceri plũbuꝫ
cũ uirga ferrea.donec cõuertatur in cinerem.&
nihil remaneat de ſubſtantia plumbi.& tunc au
feratur ab igne.& dimitte infrigidari.& ille q
hoc facit cooperiat facieꝫ ſuã.nam odor nimis no
ceret.Seruitoris ſunt uerba.Cõburitur ſine ſulfe
re.ut ponatur i furno.& .ſuffletur ſuper eo do
nec cõburatur.licet ſit magnus labor.qñ uult li
niatur mãmilla & lauetur ab illis emplaſtris a
qua & aceto ne ex aqua calida ſola fiat attractus
materie.¶ Et ex eis eſt.¶ Ponit curã que rõne
uerificari ñ põt.Et ſecundo reuertit̃ ad ponen
dũ remedia rationabilia.ibi zª.aut;ſumat̃.Q ue
enim tunc ponit.rõne uerificari poſſunt.& ideo
reminiſcẽs dicit aut ſumat̃.Illa autẽ que dicta
ſunt de ſanguine.ſunt dicta ſine certitudine expi
mẽti.quia ipſe forſan expertꝰ ñ fuit.cũ rationi
ñ uideat̃ aſſentire.ſicut & multa que đ ſangie
dicuntur.de qbus ñ curat̃.ut Auic.z° can.ca° đ
ſanguine.& Galienus quarto de ſimplici medi
cina ſecundo tractatu & cetera.

¶ Explicit ſcriptum Gentilis ſiue expoſitio eiꝰ.
ſup fen duodecima tercij canonis Auicenne.

¶ Incipit & ſequit̃ expoſitio ꝉ ſcriptũ excellen
tiſſimi dñi Gentilis ſup fen.xiij.tercij canonis.

¶ Incipit expoſitio Gentilis ſuper.xiij.fen.

Eriquidem.¶ Expediuit
Auic.hucuſq̃ determinatio
nẽ diſpõnuꝫ mẽbrorũ aiato
rum & adiacẽtiũ.mẽbrorũ
ſpiritualiũ & adiacẽntium.
¶ Hic & ẽ tercia ps icipit
determinare đ diſponibꝰ nutritiuorũ mẽbrorũ.
¶ Membra aũt nutritiua ſunt in genere dupli
cia.quedã enim ſunt factiua nutrimẽti.quedam
mundificatiua illius recipiẽtia & educẽtia ſup
fluitates.Prio ergo determiat de diſpoſitiõibꝰ
primoꝝ z°.de diſpoſitiõibꝰ alioꝝ ibi zª i prin°
fen.xv.Fel ẽ chiſtis.Pria in duas.prio eni dicit
qđ mẽbra factia nutrimẽti ſunt duo.ſ. ſtoma
chus & epar.ſtomachus qdẽ complẽs digeſtio
nẽ primã.& epar ſcđaꝫ.Prio g° đ diſpoſitiõibꝰ
primi mẽbris .ſtomachi determinat. z° de diſ
poſitiõibꝰ ſcđi.ibi zª.i fen 14ª.¶ Epar.&c̃.¶ Cã
huius ordinis nõ fuit accepta ex nobꝉitate actio
nis mẽbri ſꝫ ſic̃ ſupra dicebat̃ in fen.xi.aut qa
digeſtio pria que in ſtomacho perficit̃ prior eſt
zª que in epate perficit̃.unde illa prima & hec
ſecũda dicta ẽ.Prima in duas.prio determinat
de anathomia ſtomachi.z° de diſpoſitionibus
eius.ſicut ſe facturũ promiſit.ibi zª.Egritudi
nes meri.Prima i duas.quia prio ponit ſtoma
chi anathomiã.Secũdo quedã notanda ponit cir
ca ſtomachi nominatiõem & nutricationem ibi
ſecũda.Et ſcias qđ ſtomachus.Prima in tres.
nã ſtomachus tres habet.partes.ſuperiorẽ que
uocat̃ meri.mediam que uocatur corpus eius.
& inferiorẽ que ẽ uia exitus cibi.Primo ergo
ponit anathomiã meri.z°.ſtomachi.3°.partis in
ferioris.ibi.zª.Et pꝰ meri ẽ corpꝰ ſtomachi.ibi
3ª.Et inferiori parte.Pria i duas.naꝫ prio p ana
thomiaꝫ docet cognoſcere ipſius meri cõpoſitio
neꝫ & opationẽ.Secũdo ipſius ſitũ & aligantiaꝫ
ibi.zª.Et locus quidẽ eius.Prima in tres.primo
ipſius ſubſtantiã.z°.ipſius opationeꝫ per quam
toti deſeruit.3°.ſitum.ibi zª.qñq̃ autẽ &c̃.¶ Il
lud ꝓ probat ẽ qđ deglutitio fiat iuuamento uil
lorũ latitudinaliũ q ſunt i tunica extrinſeca.¶ Et
poſt meri determiat de anathomia ſtomachi.&
primo p anathomiã docet cognoſcere ſui ſubſtã
tiã & partes.z°.formã.3°.ſui colligantiã.4°.ſui
opationeꝫ.5°.ſui ſitum.Ibi.zª.Et rotundat̃.Ibi.
3ª.Aduenit ei.Ibi.4ª.Et ſtomachꝰ qdeꝫ.ibi.5ª.
Epar eniꝫ.Prima in duas primo facit qđ dictuꝫ
ẽ.z°.reſpondet tacite dubitationi.ibi.zª.Dubita
tio cui reſpõdet eſt qa quereret aliqs que eſt cau
ſa qđ pellicula interior ſtomachi cooperit ipſum
meri & os & linguã.¶ Reſpondet huic cũ dicit
epar facit h°.Secundo circa hoc rſepondet alteri
dubitatiõi.ibi .zª.Primuꝫ aũt inteſtiuũ.¶ Du
biũ qđ remouet eſt quia ſtatiꝫ dixerat quod me
ri eſt pars ſtõachi &c̃.crederet ailiquis qđ illa
eſſet pars ſtomachi.patet quia primũ inteſtinũ
qđ imediate ſtomacho cõiũgit̃.Remouẽs h° di
cit &c̃.¶ Vel aliter poſſent itroduci ille ptes &
forſan meliꝰ qa p° Aui. permittit anathomiam
ſtomachi notificãdo modũ opationis eiꝰ.Secũdo
qa mẽtionẽ fecerat de meri & ꝑmo inteſtino cõ
parat ipſa ad ſtomachũ penes cõueniẽtiã & diſ
ferẽtiã.Primo cõparat meri.z° primũ inteſtinũ
ibi ſecunda.Primũ aũt inteſtinũ.¶ In pria pte
duo uꝉt Auic.ꝑmũ eſt quia aſſignat cãm quare
una & eadẽ pellicula cooperit ſtomachũ et meri
& os &c̃. Secundũ qđ uult ẽ quia oñdit cõue
nientiã meri ad ſtomachũ.& tãgit duplicẽ cõue
nientiã. Vna qa meri cõtinuatur cũ gradatione.
.ſ.motus.quia inſeqt̃ motũ ſtomachi.quia qñ
ſtomachus attrahit.meri attrahit.Secunda cõue
niẽtia qa eiꝰ tunice ſunt ſicut tuice ſtomachi.qa
itrinſeca hẽt uillos longitudinales ſicut tunica ſi
ue pellicula intrinſeca ſtomachi.& extrinſeca ha
bet uillos latitudinales ſicut pellicula ſtomachi
extrinſeca.licet ipſa mari ſit carnoſior q̃ pellicu
la intrinſeca ſtomachi.¶ Et cũ dicit ꝑmũ autẽ
inteſtinũ cõparat ponẽs differẽtiã ꝑmi inteſtini
ad ſtomachũ i his duobꝰ i qbꝰ cõuenit meri cũ
ſtomacho.primo qa ñ econtra. Secundo differt

quia neq̧ eius tunice sunt tunice stomachi. quia pmū itestinū in ambab⁹ tunicis hēt uillos latitu dinales & n̄ longitudinales sicut poit Auic.fen. xvi.prio capl̄o.& iō eius tunice n̄ sunt sicut tu nice stomachi. ¶ Subdit statim Auic.ponēs q̄ dā differētiā iter meri & stomachū.cū dicit.Nā substātia meri &c. ¶Et est notandū pmū qdē intestinū.s.inferius n̄ ē pars stomachi.& causa ē quā assignat.quia nō seq̄t oio stomachi motū imo econtra mouet̄.cōstricto enim stomacho il lud dilatat̄ & tūc suppleat̄ similiter.& meri n̄ oio ē pars substātialis stomachi.nā &c.¶ Vel primum intestinum idest meri.uocat. autem intestinum omne quod est uia cibi.¶Vnde fen. xvi.i fine.& n̄ mouet̄ aliqd horū mēbroꝝ que sūt uia cibi p lacertos &c.Et tūc assignat duas causas.unā que dicta ē.Aliā qa substātia stoma chi ē similior neruis.substātia aūt meri ē simi lior lacerto. Vult ergo dicere licet dictū sit meri esse substātiā stomachi.n̄ tn̄ oio illi⁹ substātia ē Vel aliter quia Auic.uoluit assignar̄ duas diffe rētias iter meri & stomachū.assignat ergo unā cū dicit.ueꝝ ē plus carnosa &c.Et tūc quasi inci dēter possuit illud.primum autem &c. Aliam differētiā assigat cū dicit que tunice eius.s.meri ¶Et rotūdat̄.Hic p anathomiā docet cognosce re stomachi figurā.& primo facit h°.z° reuertit̄ ad osndendū p anathomiā ptes stomachi et ordi nē illaꝝ & cām.ibi secunda.& ē ex duab⁹. Pria in quatuor.qa primo Auic.notificat p tes stoma chi & ordinē ipaꝝ.z° assignat cām ordinis ipsa rum.3° qa n̄ fecerat mētionē de situatione uillo rum extrinsecoꝝ.osndit in qua tunica stomachi situant̄. Quarto ānectit quoddā ibi z^a.& non positi.ibi 3^a.& pmiscent̄.ibi 4^a. intrinsece uero. Vult g° Auic.i z^a pte ꝙ uilli lōgitudinales sint i pte stomachi et meri intrīseca.et latitudiales i extrīseca.et trāsuersales sint ēt i extrīseca.ita itel ligēdo ꝙ sunt i exteriori pte itrīsece tunice. Nō oportuit aūt meri hēre trāsuersales cū non fiat in eo proprie retētio.Et ideo dixit Aui.Et sepa tuꝫ ē ab eis meri.s.a uillis transuersalibus ¶In trinsece uero.¶Cōsyderandū qđ Aui.intrinse cam partem nō appellat tunicaꝫ interiorem sto machi in qua sunt uilli logitudinales.qa h° esset cōtradicere.sed comperat ad se partes eiusdem intrinsece stomachi.& inferiorē uocat intrinsecā respectu superioꝝ ut respectu oris stomachi. Vn̄.xiij.de animalibus.Et fundus stomachi est carnosus.&c.& eius os est magis neruosum. ¶Dubitatur aūt an in meri sint uilli transuer sales.& uidet̄ qđ sic auctoritate Auer.prio col liget capl̄o de forma stomachi & meri.Et ē alia tunica ipsius intrinsec⁹.&c.ē neruosa & textura ipsius in longitudine.& aliquid sepius tendit p dyametrū.i.transuersum.Idē Haliabas 3° theo

rice.¶Itē 3° de uirtutibus ponitur motus con positus ex triplici motu.¶Adhuc Auic.p° can fen prima capl̄o de mēbris.motus transglutien di fit uillis proprijs per formā.s.situ lungitudi nis & trānsuersiōis. sꝫ hic mot⁹ ē meri.¶Op positū uult Aui.hic ubi dicit & separatus est ab eis.s.uillis trāsuersalibus meri cum nō sit ad retinēdū.&.xiij.de animalibus capl̄o đ anatho mia stomachi & ysofagi.¶Cōsyderandū qđ meri pōt consyderari aut in se & sine actu & sic omnia genera uilloꝝ habet.nā in meri est tri plex mot⁹.i.attractiōis aliqualis fixionis & ex pulsionis tamen quia ut appaꝫ retentio ē qua si momētanea.ideo illi uilli retētiui trāuersales paucissimi sunt.quasi eniꝫ ideo cibus retinet̄ in meri ut medietur inter motū attractionis & ex pulsiōis qui sunt cōtrarij motus.Ab illa enim eadem parte meri ad quā cibus ab ore attrahi tur ab illa dico eadeꝫ ad aliaꝫ partem inferioreꝫ expellitur quosq̧ sit in stomacho.transitus eniꝫ nutrimenti sicut expulsio supfluitatis đ mēbro ad mēbrū perficit̄ uirtute expulsiua mēbri im pellentis.& attractiua recipientis.ut Auic.ultio capl̄o prime fen primi canonis.nihil autē est ibi impellens nisi ipsum meri.& ideo quecūq̧ pars meri per uillos lungos attrahit.eadē pars p uil los latitudinales expellit.¶Oportet auteꝫ in his cōtrarijs motib⁹ ē ē aliquā fixionē eius ꝙ moue tur ul' pellit̄.& hoc fit horula ul' momēto uil'is transuersalib⁹.& ideo.z^m.ueritatē in meri sunt huiusmodi uili.Sed si cōparetur meri ad stoma chuꝫ qa stomachi opatio est retinere illud ꝙ me ri attrahit.nō autē pprie ē illud retineri nisi q̄ tenus melius expellat.& ideo in relatione ad sto machū uillos trāsuertales habere nō ponit̄ sicut hic de eo loqtur Aui.& ideo auctores cōsyderā tes meri opationeꝫ principaliter nō esse retinere. ideo in eo uillos transuersales non ponunt.Sicut hoc modo Aueꝝ.z°.colliget cōsyderans meri op ationē manifestaꝫ & principalē esse attrahere & expellere ad stomachū.dixit ꝙ ysophagus ē con posit⁹ ex duab⁹ tunicis.una.z^m.longitudinē.alia .z^m.latitudinē.& nō facit mētionē đ trāsuersali cōpositione.& sic cōtraria soluunt̄.Et aduenit. ¶Nunc p anathomiā docet cognoscere colligan tiaꝫ & utilitatem colligantie & primo quomo do alligat̄ cerebro cū neruo.&q̄ & qualis utili tas.z°.quomodo aligat̄ epati & cordi.ibi.z^a.& loco stomachi.¶Consyderandū ꝙ neruus uenit adstomachū a.6°.pari neruoꝝ.z^m.q̄sdā.lꝫ.z^m. alios anathomistas neruus ille ueiat ex tercio & quarto pari neruoꝝ.Fuit aūt cōueniēs ꝙ sto machus sentiret p toto.quia p toto cibū recipit un̄ cella cibi ponit̄ a Gal.quarto de accidēti & morbo.Si aūt unicuiq̧ membro esset appetitus sensitiuus.sic in stomacho esset corpus i passiōe

cõtinua.cõueniens ergo fuit ut ſtomachus toti⁹
corporis deferat on⁹ ¶ Et ſtomach⁹ digerit.
¶ Conſyderandum ꝙ in digeſtione duo conſidã
ramus.ſ.alteratione͞ abſolute.& alteratione͞ ad
hãc formã.Ad cõuertendũ ergo cibum in chiluꝫ
q̃tũ ad abſolutã trãſmutatione͞ plus faciũt me͞
bra alia q̃ ſtomachus.Eſt enim ſtomachus ſicut
ola ſeu lapidiũ poitũ ad igne͞.alia aũt me͞bra ſibi
cõpantur ut ignis & decoquentia que maiorem
habe͞t caliditate͞ q̃ ſit caliditas ꝓpria ſtomachi
& ideo in trãſmutatiõe & alteratiõe abſoluta
ſimul alia me͞bra forſan plus faciũt ſꝫ ad cõuer
ſione͞ cibi ad hanc formã puta chili plus innata
& propria caliditas facit.cũ ſit organũ ꝓprie
forme ſtõachi uel uirtutis. ¶ Epar.eni. ¶ Hic
Aui.declarando qđ dixit oſte͞dit ſtomachi locũ
& ſituꝫ.& primo facit hoc.2° oſte͞dit colligatiã
& adiace͞tiã ſtomachi ad q̇dã alia me͞bra oſten
dens iuuame͞tũ qđ habet ab illis.& modũ alli
gatiõis & cõpoſitiõis illoꝝ.ibi 2ª.Etædituꝫ.
Et hec pars ad ſui diuiſione͞ habet cõſyderatiõeꝫ
nam me͞bra q̱bus ſtomachus adiacet.& alligat̃
ꝑter ea q̇ dicta ſunt ſũt ʒirb⁹ ſiphach & mirach
Eſt aũt mirah totũ cõpoſitũ ex muſculis panni
culo carnoſo pinguedine & cute.Et primo põit
alligãtiam ſtomachi ad ʒirbum & utilitate͞.2°
oſte͞dit alligãtiam & ſitũ ad ſiphach.oſte͞de͞s e͞t
eius iuuame͞tũ.3° oſte͞dit adiace͞tia ad mirach
oſtendens mirach iuuame͞tũ.4° haꝝ omniũ par
tium oſtendit ſitum ordine͞ & cõmune iuuamen
tũ.ibi ſcđa & ſupra ʒirbũ particularem.ibi 3ª
& in tunica extrinſeca.ibi quarta.cum ergo ue
rificaueris. ¶ Cõſyderãdũ qđ ʒirbus adipinus
uel omentũ qđ ide͞ e͞ in homine cooperit ſtoma
chũ & inteſtina.In aliꝭs animalibus ſtomachuꝫ
ſolũ.& hoc ut magis calefaciat ſtomachuꝫ & ĩte
ſtina ſimul ꝓpter id qđ inter animalia homines
ſunt magis parati debilitari in digeſtiua.ſalte͞ q̊
ad extrinſecas cauſas.& primo q̱a homo ſubtili
oris cutis e͞.2°.q̱a circa anteriore͞ parte͞ ubi e͞ ſto
machus e͞ magis diſtempaciꝭs paratus & expoſi
tus paſſioni Vnde Aꝝ.đ ꝓblematib⁹ particula.x
ꝓblemate 54°.hominũ anteriora infirmiora ſũt.
Eadeꝫ dicta ponit Aui.xiiꝭ.de animalib⁹.& Gal'
5°.de iuuamentis membroꝝ caplo de anathomia
ſtomachi.ubi & ʒirbus ĩ homine tantũ inter om
nia aĩalia extendit̃ quouſq̨ cooperiat omnia inte
ſtina.& cauſa in h° e͞ cũ homo ſit debiliſſimum
animal ĩ digerendo ſiue digeſtiõe.& cutis eius e͞
tenuior ĩter coria aĩaliũ et pl⁹ ꝑuata pilis.et pl⁹
recipie͞s occaſione͞ ex õi ꝑte fuit magis neceſſariũ
ut ʒirb⁹ eius coopiret oĩa ĩteſtina. ¶ Et ſup̃ ¶ Cõ
ſyderandũ ꝙ Aui.xxiꝭ.uult ꝙ poſt muſculos uen
tris ſ t pãniculus dictus albeteron.q̇ alius e͞ a ſi
phach ſed ꝓpter multaꝫ annexione͞ ad muſculos
nõ diſtinguit̃ a quibuſdã.quid aũt de hoc ibi

patet. ¶ Et cõicant.i.alligantur ei.ſ.ſiphach illa
ſcilicet me͞bra alia q̇ nota ſunt ĩ ue͞tre ut ĩteſtina
uel & cõicãt ei.ſ.ſiphach alia.ſ. iuuame͞ta que
nota ſunt in ue͞tre.Preter eni iuuame͞tũ qđ hic
ponit Auic.habet ſiphach alia iuuame͞ta poſita
a Galieno 5° de iuuame͞tis me͞broꝝ & ab Auic.
13° đ animalib⁹.& p̄io quia oĩa illa ĩteriora al
ligat dorſo ut bene manuteneantur. 2° quia ad
iuuat ꝑ cõpſſione͞ ut expellat̃ qđ e͞ in inteſtinis
& ſtomacho.3° quia ꝓhibet ĩteſtina a ruptura
qñ ipſa inflãt̃ a ue͞toſitate. ¶ Et ĩ tunica. ¶ Hic
oſtendit adiacentiam ſtomachi. ad mirah. po
nendo utilitatem mirah & primo facit hoc.2°
regredit̃ ad complendum utilitatem ſiphach.
oñdens modũ ſue originis & terminationis &
alligationis & ortus pãniculorũ ab ipſo.ibi 2ª.
Et ſiphach quide͞. ¶ Eſt ergo utilitas mirach.
q̱a cũ muſculis iuuat ad exprime͞dũ qđ cõtinet̃ ĩ
ue͞tre ſiue ſit in ſtomacho ſiue in inteſtinis ſiue
matrice. ¶ Et ſiphach &c̃. ¶ Vult hic cõplere
utilitate͞ ſiphach & eius ortũ.& dicit ꝙ ſiphach
omnia uiſcera alligat dorſo.& due eius extremi
tates dextra & ſiniſtra coniurgunt̃ in dorſo.&
inde eſt eius origo.quia ſecundũ ueritate͞ ſuper
fluũ qđ a dyafragmate reſidet ad dorſuꝫ e͞ illđ
ex q̇ fit ſiphach.& illud ſupfluũ he͞t duas ptes
unaque uadit ad ſtomachũ.& exide fit ſiphach.
alia que aſcendit ad dorſum.& illa q̇ deſcendit
reflectit ſe & obuiat illi que te͞dit ad ſtomachũ.
& exide fit ſiphach.q̃ ſiphach e͞ corp⁹ ſimplex
pelliculare.et ñ e͞ corp⁹ cõpoſitũ.et illđ ſiphach
cõphe͞dit ſtomachum poſt.ſ.poſt albas tunicas
q̱a tunica carnoſa que e͞ exterior cooperit̃ a pani
culo facto ex eo & illi alligat̃ imediate.unde ſto
mach⁹ dorſo alligat̃.Et huic ſiphach ibi genera
to.2m.modũ dictũ ſunt reflexiões ad dextrũ &
ſiniſtruꝫ.& aſcenſio ad ſurſuꝫ.& deſcenſio deor
ſuꝫ.& iſto modo conprehendit omnia uiſcera.&
dicit ꝙ groſſior pars e͞ inferius & circa ſiniſtruꝫ.
& forſan cauſa e͞ q̱a in dextris & ſuperius ſubti
liat̃ ꝓpterea q̱a ſepantur ab eo panniculi.ut pan
niculus pectoris.& pannicul⁹ ligans epar.Ad ſi
niſtraꝫ aute͞ parteꝫ nõ ſic multiplicant̃ nec ad ĩfe
rius.& ideo groſſius remanet. & ex ſubtiliori
pte huius ſiphach fit tunica que imediatius ad
heret lacertis uentris.& iſta tunica uel pãnicul⁹
q̱ ſtat ĩ medio ĩter ſiphach & ſubſtãtiã carnoſaꝫ
muſculoꝝ dr̃ recte ſiphach.et e͞ beriteron đ quo
imaginat̃ Auic.ꝙ ſit principiũ ſiphach.& aliorũ
panniculorum ut pectoris & alioꝝ.& ex origie
panniculi beriteron ſupfluit ipſi ſiphach ab una
quaq̨ parte dextra & ſiniſtra q̱dã panniculus
qui adiuice͞ ſuppoſiti cũ adipe uenis et artariꝭs
faciũt ʒirbũ.ſiue ʒirbus habeat duas tunicas ul'
plures & cooperit ʒirbus me͞bra ĩteriora.ut ſto
machũ ĩteſtina & ſplene͞ & meſeraicas.nõ epar

qa eius auxilio nō eguit. nec potuisset bene coopi
re stomachū. ¶ Et reflectitur .s. iste zirbꝰ quia
extēsus reintrat itestina & colliget ea sic saccus
ut ponit Auic. Reliquū patet. qa etiā alligatur
illis mēbris cū carnibus glādosis stantibus in
medio. que sunt facte ad replendā uacuitatem.
aut sunt facte ut sustētent meseraicas uenas. aut
z^m alios ut generent humiditates que humectāt
intestina. unde dura comedētes mollia qn̄q; ege
runt. ¶ Et inferiori. ¶ Vult pbare q̄ os stoma
chi ē amplius q̄ foramē inferiꝰ. & patet. & illud
.s. foramen superiꝰ stomachi est transitꝰ eius q̄
est contrariuz ei .s. qa est transitus grossi indige
sti. uel ei .s. stomacho qa est transitus cibi indige
sti qui ei qd̄ digeritur cōtrariatur. ut .2°. d̄ aīa.
& ideo illud orif ciū .s. meri qd̄ cū stomaco cōiun
gitur debet esse magis latū. ¶ Sūme ex littera se
quenti q̄ stomacus non apitur in expulsione cibi
nisi cōtinua aptione. & p cōsequens q̄ nō prius a
pitur & pꝰ claudit̄ sicut imaginātur aliqui q̄ in
digestiōe cibi difformiter priꝰ apitur stomacus
& expellit cibū q digestus est. & tunc reclaudit̄
& digerit cibuz qui nodū erat cōplete digestus.
Sed uidetur intentio Auic. q̄ stomacus claudat̄
sup cibo & una aptione cōtinua aperiat̄. hoc tn̄
habet dubiū qa credo illud cuius contrariū sup
ficialiter textus sonat. d̄ hoc autez alias & pꝰ di
cetur. ¶ Et scias. ¶ Ponit quedā notanda & p°
circa nutricationē stomaci. 2°. circa nominationē.
ibi. 2ª. & scias. ¶ Ex Auic. hic habet̄ solutio que
stionis qua querit̄. Vtrum stomachus nutriat̄ ex
chilo. qa Auic. dicit qd̄ fouet̄. q̄si dicat qd̄ illa ē
īproprie nutricatio .s. quedā fomentatio uł refo
cillatio & attestat̄ Auerr. 2°. colliget ca° de iuua
mēto membrorum officialiū. Vbi g° dicimꝰ q̄ sto
macus nutrit̄ ex eo scz chilo ex modica re q̄ plus
attinet qualitati q̄ quātitati de hoc tamen infra
dicet̄ ubi Aui. de hoc fortius loquit̄ caplo de uo
mitu. ¶ Secūdus aūt modꝰ nutricatiōis stōachi
ē. qui ē pprius factus ex sanguine uenīete ad eū
ex uenis positis in anathoīa uenarū .s. uene porte
ut supra fen pª primi can. ¶ Tertius modus
nutricatiōis ē ex sanguine effuso ad eū p uenas
meseraicas tempore fortis famis. ¶ Et scias.
¶ Antiqui aliquādo os stomachi appellāt ulti
mam partē meri. & est pars in qua nulla pars
stomachi ē dilatata. quādoq; appellant os stoma
chi partem infra hanc & supra introitū stoma
chi & ē pars media inter stomachū & meri. Et
quidā sunt qui nomināt os stomachi alfued. &
pro .i. cor. & cā ē. nā alfued est nomē equiuocuz
ad cor & ad os stomachi. aut qa non possunt di
stinguere. ¶ Cōsyderādū z^m Auerr. 3° colligz
ca° de accidētibꝰ cordis. qd̄ os stomachi cū ma
xime coīcet cordi ut supra patuit nominat̄ ara
bice fogadi. & cor nominat̄ fogadi & iō fogadi

dicit̄ paruū cor. Hoc ergo uł dicere Aui. qd̄ pp
cōitatē in nomine. quidā nominat os stomachi
cor. aut quia nō possunt distinguere in nomie.
cū z^m ueritatē nō sit idē nomē. quidā ergo anti
quorum sic nominat sic Hippo. 4ª pticula afforis
morum illo afforismo. In nō febricitātibꝰ si fiat
i trophus & cordis morsus ecce quō Hippo. ap
pellat os stomachi cor z^m suā expositōem .s. quā
facit Gal. in comento &c̄.

Q Vandoq; accidit meri. ¶ Quēad
modū ordine quoddam Auic. stōa
chi anathomiā diuisit circūiacentiū
ad membra. sic de eius dispōnibꝰ
tractat. Erant autem stomachi partes meri &
subā reliqua. & sibi adiacebāt zirbꝰ. siphach. et
mirach. P° g° Auic deteīnat de dispositionibꝰ
meri. 2° d̄ dispositionibꝰ stomaci post meri. 3°
de quibusdā dispōnibus apparētibꝰ in mirach
que ut plurimū dispositionē stomaci cōsequūt̄
2ª ps ibi. signa cōplexionis calide. 3ª ibi ad finez
fen. qn̄q; accidit. Prima in duas. qa p° deteīat
de dispōnibꝰ meri i generali. 2° in speciali. ibi 2ª
constrictio. prima in duas. primo ōndit egritu
dines que meri possunt accidere. 2° ut meri egri
tudines magis īnotescant ōndit modū opatōnis
ipsius meri. que opatio deglutio est. ibi Scias. pª
in duas. p° enumerat egritudines que meri pn̄t
euenire. 2° ōndit que sepius illi accidit. ibi 2ª. &
illud. ¶ Consyderādum qd̄ de egritudinibus
zirbi Auic. hic n̄ determinat. quia eius egritudi
nes tradent̄ infra fen. xxii. tractatu p°. & aliqd
dictū ē supra ca° de melācolia mirachia. ubi de
collectione melēcolie in zirbo tractatū est. un̄ fit
melācolia mirachia. ¶ Consyderādū q̄ in meri
fiunt oēs egritudines instrumētales secundum
genus cōe. n̄ secundū omnē speciē generis ut no
tum est. qa fiunt in eo egritudines creature ut fi
gure uie & supficiei. & egritudines q̄titatis. qa
solū pter naturā minorari saltē pōt p īcisionez.
& egritudines sitꝰ cū distorquet̄ & numeri sal
tem n̄ naturalis. ut cū esset ī eo uermis aut lapis
uel denarius retētus ī trāsglutione. ¶ Prima in
duas. p° enumeret egritudines que cōicari pn̄t
ipsi meri. 2° de eis proseq̄t̄ docēs ipsas curare.
ibi. 2ª scias. prima in duas p° docz sanare passi
ones meri q̄ sunt de genere accidētis. 2° eas que
sunt de genere morbi. ibi 2ª. quādoq; sunt calida
pª in duas. qa Aui. docēs curare difficultatem
trāsglutiōis priō ostēdit modū z^m quē fit trās
glutio. nā oz pcognoscere habitū ad habendum
cognitionē d̄ priuatiōe. 2°. docet cognoscere diffi
cultatē transglutionis. ibi secunda constrictio de
glutionis. ¶ Et illud. ¶ Primo ostendit que e
gritudo ex egritudinibꝰ instrumentalibus plus
sibi accidit. secundo ostendit que ex comunibus

ibi secunda.& ex summa.Consyderandū ꝙ cum
opilatio meri sit egritudo in uia mēbri exercen
tis opationē cōēm.unde uia eius instrumentalis
.i.officialis natura ē ideo etiaʒ eius opilatio ē of
ficialis egritudo.sicut forsā opilatio facta i uia
attinente nature cōsimilis.mēbri poneret̄ egritu
do cōsim lis.ut cū fieret poroꝝ opilatio.Et ideo
auctores aliquādo ponūt pororuʒ opilationeʒ in
strumentalē egritudinē aliquando cōsimilem.

SCcias.¶Ostēdit qualitate m.mo
duʒ deglutiēdi & uomit⁹.& prio
facit hoc.2°.cōparat.ibi 2ª.ueꝝ & c̄
¶Cōsyderādū qđ đ trāsglutōe apđ
antiquos fuit diuersitas.qdā eni uoluerūt cibuʒ
transglutiri a propria grauitate.quidam fieri ne
sit dare in stomacho uacuū.cū eni singula mēbra
attrahāt a stomacho.oportʒ in stomacho aliqđ
intrare ex quadā cōsequētia.quidā aūt fuerunt
ponētes trāsglutiōem fieri per actū uirtutis a
tractiue stōachi & meri & expulsiuā expellēt
& iste fuit Gal.3° de uirtutib⁹ naturalib⁹.illo c°
de trāsglutiōe uero contra Erasistratū.& de se
quacibus Gal'ē Auic.& iō hoc hic posuit.¶Cō
syderandū p⁹ ꝙ Aui.retentionē q̇ fit i actu trās
glutionis uidet̄ iponere uillis latitudinalibus.
& hoc forsan ñ esset incōueniēs.Cum enim illa
sit pauca retētio sufficit ad hoc sola uilloꝝ latitu
dinaliū i se cōtractio.ex qua aliqs mod⁹ fixionis
in eo qđ deglutitur fieri posset.ñ ppter aucto
rum contradictiones soluēdas.teneat̄ qđ supra
dictū fuit.s.ꝙ p uilos aliquos paucos ñ pceptos
trāsuersales ille actus pficiat̄.¶Exponatur g°
Auic.hic qđ retinet.s.cū auxilio trāsuersalium.
paucoꝝ approbauit aūt hoc magis latitudinali
bus uillis Auic.qa ipsi magis trāsuersalibus si
milant̄.¶Verū deglutitio.¶Hic Auic.duas
inuit cās ꝙ deglutitio facilior sit prima.quia est
naturalis mot⁹.Secūda qa fit p duas tunicas.
¶Dubitat̄ utꝝ p unā uiā & unā tunicā possit
fieri motus uomit⁹ & transglutiōis.& uidet̄ ꝙ
nō.qa sunt motus cōtrarij qui cōtrarijs idigēt
organis.¶Oppositū uult Aui.¶Dicēdū qđ
motus pōt dici cōtrarius dupliciter.Vno mō ue
re & simpliciter sicut mot⁹ pure attractiuus ad
aliquē motū pure expulsiuū ab eo.& h° modo
per unā & eandē pelliculā mot⁹ oppositi fieri
nō possunt.qa omnino cōtrariāt̄.Vnum aūt &
idē organū ad oīa cōtraria se habere ñ pōt.imo
nedū per pelliculā & uillos.nec per unā tēperā
tiam cōplexiōis.in carne eni alius mod⁹ cōplexio
nis ē cū quo fit attractio.& ali⁹ cū q° fit expul
sio.quia diuersis egent qualitatib⁹ ut Auic.fen
pª primi can.ca° de uirtutib⁹ ministrātibus.lʒ
tamen attractio omnino expulsiōi cōtraria per
eosdē uillos & pelliculas fieri ñ possit.pōt tamē
per eundē fieri potum uel uiā.sicut apparet in
matrice.quia per eandem uiam attrahit semen
& expellit fetum.similiter apparet in chistifel
lis ut apparet tertio de uirtutibus naturalibus
illo.ca°.Neq tamē fieri p eūđ.& c̄.Si g° trās
glutiōem considerem⁹ ut ibi ē purus attractio
nis actus circumscripto actu expulsiōis.h° mō
opponit̄ motui uomit⁹ qui ē purus expulsionis
actus.& ideo nō fiunt p tunicā unaʒ.sed p diuer
sas.qa trāsglutitio p' simplici attractiōe fit p lon
gitudinales uilios.sʒ uomitus cū sit expulsio.per
latitudiāles solos fit.nō eniʒ potuit uomit⁹ pfici
p uillos latitudinales.qa illi obediunt appetitui
mēbri desiderantis sibi ab alio aliqđ cōiungere.
& ad se trahere h° aūt in uomitu ēē non pōt.cuʒ
nulluʒ mēbrū sit supius nec lingua nec palatū ap
petentes reʒ q̇ contineat̄ i stomacho.sicut stoma
chus appetit rem ut cibū q masticat̄ in ore.Vnđ
cū uillis ad eius attractiōeʒ mouet̄.q̄q̄ g° alio p
ficiatur organo.possunt tñ per eandeʒ fieri uiaʒ
ut patuit.¶Alio modo possunt dici mot⁹ cōtra
rij.nō pprie & formaliter.sʒ soluʒ ex pte eius a
quo principiū fit uel inceptio mot⁹.sicut h° mō
motus ambulatiōis icipiens a dextra ad sinistrū
contrahit̄ motui ambulationis icipientia sinistra
ad dextram nō tamen simpliciter contrariantur.
qa eadē uirtus motiua in lacertis h° facit et idē
lacertus i pedibus.& h° modo aliquādo & in a
liquib⁹ motus cōtrarij possunt ab eisdē orga
nis uel uillis fieri.Idē.n.sunt musculi qui nos
mouēt a domo ad scolas.& a scolis ad domum.
& sic in proposito.mot⁹.n transglutiōis cū sit
cōpositus hēt i se actū expulsionis.expulsio g°
que ē in deglutione ñ cōtrariat̄ expulsioni que ē
in uomitu.nisi ex pte eius unū pncipiū mot⁹.utro
biq.n.fit expulsio.& aliqñ uni⁹ & eiusdē.ut ci
bi q trahit̄.& statim uomit̄.cū ergo actus trās
glutionis ut ibi ē expulsio ñ cōtrariet̄ uomitui
ut ibi ē expulsio.possunt p eosdē uilos fieri.isto
mō nā cū latitudīales uilli exprimēdo expellāt
eiciēdo a se aliqđ.tunc fiet transglutitio quādo
a supiori pte incipit cōstrictio pcedēs inferius.
tunc aut fit uomit⁹ qñ ab inferiori pte fit cōstri
ctio pcedēs uersus supius.& hoc p eandē uiaʒ
fieri pōt.cū utrobiq actus expulsionis saluetur
¶Ad cōtrariū pʒ qd dicēdū.qa hi mot⁹ non ab
solute contrariantur.

COnstrictio deglutorij.¶Hic exeq
tur de egritudinibs meri.& q a ei⁹
egritudines sunt.aut difficultas
trāsglutionis aut apostemata.aut
ulcera.qa oēs mōi egritudinū ei⁹ ad istos redu
ci pñt.ideo p°.determinat đ difficultate trāsglu
tionis.secundo de apostematib⁹ meri.3° đ ulce
ribus uel solutione continuitatis.ibi 2ª.qñq

ſunt.ibi 3ª.ia3 'ſciuiſti.pria i tres.quia p° pcnit
cauſas.z° ſigna.3° curã.ibi ſecũda.i illa.ibi 3ª.
ſi cauſa.pria i duas.primo ponit diuiſionẽ.z° ex
equit̃.ibi ſecunda.& cã.Et hec ſecunda h3 duas.
primo declarat membra diuiſionis ſue. ſecundo
unũ recitat caſum in hac diſpõne.ibi ſecunda.cã
aũt.prima i duas.ſecundũ ꝙ duo fuerũt.mẽbra
diuiſionis que d̃clarat.ibi ſecunda.Et cauſa H°
eni3.i.difficultas trãſglutiẽdi ſepe añcedit &c̃.
Cauſa ẽ primo nocumẽtũ qđ fit i lacertis meri
Congelatio ſumit̃ hic p tetano ſicut ſupra fen.
prima huius p° ca°.¶ Iam.¶ Conſydera qđ
licet uermes ñ generent̃ i ſtomacho tñ aſcẽdũt
qñq̃ ſurſum.ut quarto methauroꝝ Arꝫ. & iõ
qñq̃ cõglobari pñt i meri.& difficilem facere
trãſglutionẽ.qđ qñq̃ ego uidi.Faciũt nimirum
anhelit⁹ difficultatẽ.cũ ſint multi propter com
preſſionẽ trachee.

IN illa.¶ Cauſa difficilis trãſglu
tionis reducit̃ i quatuor.ſ.ad ſpon
diliũ remotionẽ. ad maliciã cõplo
nis debilitantis.ad apoſtemata. &
ad cãs ſpaſmi & cõgelationis.quatuor ergo fac̃
ſicut quatuor genera ſignoꝝ ponit.ibi ſecunda.
& illã.ibi tercia.ut illa.ibi quarta.& illa.¶ Cõ
ſyderandũ circa ſecundã ptẽ ꝙ qñ difficultas
trãſglutionis eſt ꝓpter malã cõplexionẽ debili
tantẽ tranſit cib⁹ & potus leuiter abſq̃ feſtina
tione.ſicut leuiter qa i multo tẽpore mouentur
attractiui & expulſiui uili.¶ Notandum tam̃
qđ dixit debilitantem qa aliqñ in febribus ſunt
modi male cõplexionis.in meri q ñ debilitãt m̃l
tũ.uñ trãſglutitio libere fit.¶ Conſidera poſt.
ꝙ aliqñ accidit ex mala cõplexione ſtomachi ,&
meri ꝙ homo bene tranſglutit cibũ.potũ autem
male.ſicut ego ipſe uidi militẽ q ſiccã diſcraſia3
ſtomachi paſſus ẽ.ex q̃ ad ethicã & mortẽ d̃ue
nit.cũ aũt tẽptabat ipẽ comeder̃ cibũ trãſglutie
bat.potũ aũt ñ poterat.hui⁹ cã diſputata fuit i
ter medicos.Quidã aũt ponebãt hoc ẽẽ ex debi
litate uirtutis motiue uillorũ latitudinaliũ.uñ
conſtringi ñ poterant.ſicut etiã habitũ ẽ tranſ
glutio fit etia3 cu3 tunica extrinſeca expellente.
Non autẽ incõueniens qđ qñq̃ magis debilitet̃
una tunica q̃ alia mẽbri unius.Cũ etiã una pars
mẽbri qñq̃ egrotet altera remanente ſana.tuni
ca aũt extrinſeca operatur deglutionẽ cõſtrigẽdo
ſ3 q̃to res que ducitur p meri ẽ ſubtilior & ma
gis diſperſa.tanto tunica extrinſeca oportet qđ
magis cõſtringetur & cõgreget̃ ut illud compri
mendo deponat.ſicut qñ aliqs uellet capere rem
minutã digitis.o3 quod eos magis conſtringat q̃
quando uellet cape res magis groſſas.cibus aũt
res groſſior eſt & magis adunata.potus aũt res
diſperſa.& ideo cibus melius ad inferiora expel

litur.Vnde & Aui.dicit fen 16°. p°.ca°.ꝙ aggre
gatũ uelocius expellit̃ q̃ diſpˢitu3.¶ Impugna
bat̃ aũt h° .p°.qa tunc quilibet cibũ facilius trãſ
glutiret q̃ potũ.z°.qa non uidet̃ ſufficiẽs cauſa.
cũ ad tranſgulitionẽ potus iuuet lubricitas & pe
netratio.¶ Reſpondet̃ p° hri pueroꝝ.ſ.ꝙ poſito
cibo aliq̊ aggregato lubrico nõ duro facili⁹ potu
tranſglutitur exiſtẽte equali naturali appetitu.
¶ Ad.zᵐ.dicebat qđ ſicut tranſglutionẽ potus
adiuuat lubricitas uł ſubtilitas.ſic trãſglutionẽ
cibi iuuat grauitas.Vnde uidemus infirmos ut
melius tranſglutiãt ſe erigere ad tranſglutiendũ
cibum & potu3.in cibo aũt eſt maior grauitas.
impedit etiam potus tranſglutionem eius imbi
bitio in partes meri.& adiacentes propter ſicita
tem.unde attrahitur ab illis.qđ nõ contingit de
cibo.¶ Replicabat̃ cõtra.cur ꝓpe mortẽ exiſten
tes cibũ nõ tranſglutiũt meli⁹.¶ Dicẽdũ qđ h°
ẽ quia meri ſumme coartatũ ẽ.¶ Alij aſſignaue
runt aliã cauſa3 quia ꝓpter ſtomachi diſcraſiã
ad frigidũ & ſiccũ appetit⁹ pl⁹ erat ad cibũ q̃
ad potũ ut notũ ẽ iõ tranſglutit o duabus fiat
uirtutib⁹.naturali & uolũtaria.ut Aui.p° can.
fen pª.ultio ca°.o3 qđ deficẽte appetitu illius
tranſglutitio ſit difficilis.¶ Alij.3° Anathõiſte
magis aliã ponebãt cãm.ſ.exſiccatiõe3 cartilagi
nis epiglotalis cooperiẽtis trachea3 arthariã. qa
ꝓpter eius exſiccatiõem nõ bene claudebat tra
cheam artariã.& iõ potus & res liquide ſubin
trabãt & impediebãt tranſglutionem.res aũt
groſſe ut cibus tranſibãt.¶ Videbat̃ tñ qđ nõ
ſolũ in prin° meri ſ3 ẽt in pceſſu potus difficul
ter pueniret ad ſtõachum.& in illa febres que
ſequunt̃ apoſtemata calida meri.nõ ſunt fortes
ꝓpter elongatiõe3 a corde.Et quia nõ ẽ nobile
membꝝ nec eius apoſtemata multa3 aggregant
materiã propter congruam ſui duriciẽ & den
ſitatẽ adiacentiũ partium.Et ideo ſi nõ eſt apo
ſtema calidũ.nec p ſe nec p accidẽs .ex putredie
nõ facit febrẽ.¶ Et quãdoq̃ ẽ exitura.Et hoc
ẽ quãdo facta ẽ ſaniatio & fit eruptio apoſtẽa
tis.unde fit tremor & febris.¶ Quia¶ Hec
ſunt ſigna eruptiõis ut p° can.fen zª.c° d̃ ſignis
apoſtematũ.¶ Cuze3 ẽ maneries ſpaſmi facti
a uẽtoſa materia magis. Congelatio ẽ paſſio
cerebri attinẽs frigiditati & ſiccitati ut ſumit̃
ex cõmẽto illius afforiſmi.ſecũde particule.Vbi
deſipiẽtiã ſomnus ſedat.l3 attineat magis par
ti poſteriori.ut quarto de interiorib⁹.ſecũdo ca
pitulo.Has ergo paſſiones propter nocumentu3
qđ in neruis efficiunt.preuenit difficultas trãſ
glutitionis.

SI causa. ¶ Ponit curā & primo ei⁹ que fit ab apostemate & remotiōe spondil. 2° eius q̄ fit a mala cōplexione. ibi. 2ª. Et si. ¶ Cura eius q̄ fit antecessione cuiꝫ. & cōgelationis uult depēdere ex cura illoꝝ tradita supra fen. 2ª. ¶ Si g° causa fuerit apostema. Cura eius erit cura illius. s. apostematis. ¶ Cura dislocatiōis & remotiōis spōdilis ponit͂ fen. 5ª. q̄rti can. ¶ Et si. ¶ Modi male cōplexionis sunt q̄tuor. caliditas. frigiditas humiditas. & siccitas. ¶ Et si. Hoc g° ordine q̄tuor facit. p° ponit curā difficultatis transglutitionis facte a mala cōplexione calida. 2° eius que a frigida. 3° eius que ab humida. 4° eius q̄ a sicca. ibi. 2ª. & si fuerit. ibi. 3ª. ꝙ si. ibi. 4ª. Et si ¶ Dic qd̄ si cā sit mala cōplexio calida & sicca & sit iflāmatio i supficie oris ꝑpter caliditatē iflāmātē. fiat linimentū īter spatulas ex succis frigidis ut succo lactuce portulace sempuiue & huius. ¶ Cōsyderandū ꝙ i egritudinib⁹ meri ut supra dixit Aui. & anthomia monstrat. ipsuꝫ ē positū supra spondiles illas. sꝫ ex pte ante nō possum⁹ ponere empl'm. p° qa i pectore m'tū distat a parte anteriori. & supra pectus habet obstaculum trachee arthari̅e. conuenienti⁹ autem i egritudinibus meri emplastramus post spatulas q̄ in egritudinib⁹ oris stomachi. uel stomaihi. quia os stomachi declinat post meri ad ptē anteriorem. & est magis discoopertum ab anteriori parte. unde natura in furcula iferiori fecit cartilaginē ad sui defensionē que dicitur pom ū ḡnatū. ut Gal. 6° de iuuamētis mēbroꝝ illo ca°. debem⁹ mō scire. Sꝫ posterius uidet͂ magis distare. nihilominus tamē quādo timerem⁹ de epatis calefoctiōe uolentes calefacere stomachū. aut de ifrigidatione uolētes infrigidare stomachū ponimus posteri⁹ emplastra iuxta. iz. spondileꝫ in spōdilib⁹ pectoris. ¶ Et si fuerit ex frigore. & ē illa q̄ sepius fit. quia materie frigide plus a capite distillant. & humor qui aggregat͂ in stomacho ē 2ᵐ plurimū flegma. ¶ Oleū rafani. Simon dic͂ qd̄ ē i antidotario. Oribasii. & fit sic alia oleā ¶ Oleū muscelinū. Simon dicit qd̄ est oleū de musco in antidotario maiori. & ē uerū. sꝫ eius ē maligna descriptio. dicit en̄ qd̄ oleū muscelinū sumit͂ q̄doq̄ pro oleo facto ex hūiditate iuēta in tuberositatib⁹ ulmi. Itē muscelinū uocāt multi oleuꝫ de ben. qd̄ balsaminum dicit͂. ¶ Qd̄ si. significat malam cōplexiōem humidam meri humiditas superficiei oris. & lingue sicut eius caliditatem significat adustio. Curet͂ ergo cū stipticis post mundificatiōeꝫ ne stipticā materiā ipingāt. fiat ergo pri⁹ euacuatio si eget͂ ea qa si nō ē humiditas cū materia. euacuatiōe n ō eget ¶ Medicie sunt. thus minutū est thus albū gūmosum qd̄ mascullū uulg⁹ appellat. Et istd̄ cōueniētioris substētie & magis omogeniū ē. Iuuat apud eū Et aniūdeꝫ i. radix herbe de q̄ fit assa fetida. q̄ calida ē & sicca icisiua. intelligat͂ ergo cū ibi est materia. ¶ Et si. pꝫ meri seq͂t. ut i plurib⁹ dispōnē oris stōachi qa ē ex cōtinuatiōe ei⁹ ut supra.

QVandoq̄ ¶ Quia meri apostemata q̄dā sunt calida q̄dā frigida. iō p° premitit hanc diuisiōeꝫ. 2° pōit signa 3° pōit curā. ibi 2ª. significat. ibi 3ª. medicie & totū pꝫ. &c̄.

SIgnificat ipsa &c̄. ¶ Ponit signa. & p° in generali. 2° in speciali. 2ª ibi. & cum illo. Et hec i duas. prio ponit signa apostematis calidi. 2° frigidi. 2ª ibi. cum aūt. & illa patent. ¶ Medicine &c̄. ¶ Ponit curā apostematū meri. & p° calidorū. 2° frigidorum. secunda ibi. considera qd̄ dicitur. Prima in duas. primo ꝑmittit diuersitatē medicinaꝝ que cōpetunt in cura apostematis calidi. Secūdo ꝓsequit͂. 2ª ibi oportet ut medicine. Et hec in duas. primo docet curare apostemata meri p approximata ad extra. 2° ad intra. 2ª ibi. oportet aūt. pª i duas. primo docet sanare p approximationē ad extra. qn̄ n̄ terminat͂ p saniationē. 2° qn̄ terminat͂ p saniationē. ibi 2ª. et quādoq̄ est &c̄. prima in tres. prio docet p approximata ad extra curā qn̄ est i ꝑncipio. secūdo qn̄ ē i augumēto. 3° qn̄ ē in statu 2ª ibi. deinde addantur. 3ª ibi. ꝙ si illa n̄ ualēt. ¶ Circa illā ptē. deinde addātur ē cōsiderandū qd̄ Auic. docet in augumēto apostematis calidi. ꝑmiscere ista fortia resolutia cum stipticis sicut armonicuꝫ &c̄. quia iste medicine debēt ire ad locum lōgiquū & debēt transire p solida mēbra. & iō oportet ꝙ sint potentes i uirtute. ¶ Deinde cum dicit. ¶ Oportet autem &c̄ ¶ Hec pars diuiditur in duas. primo docet sanare apostema calidū meri p approximata p intra. qn̄ ipm n̄ terminatur p saniationē. 2° qn̄ p saniationē. ibi 2ª. & cū icipit pª in tres. primo facit hoc qn̄ ē in ꝑncipio. secundo quando ē in augumēto. 3° qn̄ ē in statu resumens equaliter curā que cōpeteret in principio ibi secunda. deīde fiat. ibi tercia. deinde addatur Deinde cum dicit. ¶ Et cū incipit. ¶ Prio facit qn̄ apostema incipit saniari p medicinas saniantes maturatiuas. 2° qn̄ iā ē saiatū per medicinas erūpentes. ibi 2ª. & qn̄ ꝑuenit. ¶ Considerādū ꝙ ꝑme medicine que debēt dari & ire ad locum longinquū & ad solida mēbra trāsire. debēt ēē potētes. & existente apostemate calido cū uelles maturationē debes ad armonicū & bdelliū transire extra ponēdo. ¶ Alio modo exponit͂ ꝙ hic cōfundat curā horū appostematū que cōicat in loco pōnis medicaminū. & cōmunicat. qa q̄nq̄ ad intra materiā rūpim⁹. Hec pars medicine hꝫ

duas ptes.primo determinat curaȝ calidorū.z° frigidorū.ibi ſecūda. Conſidera.pria in tres.p° ponit curā hoꝝ apoſtematū quādo ſunt in pn°. z° quādo ſunt in augumento.ȝ° quādo ſunt in ſtatu.ibi z^a.deinde fiat.ibi ȝ^a.& cū incipit.pria in duas.primo ponit ī cōfuſo curā que cōicat calido & frigido.z° ī ſpecia.i ponit curā calidi.ibi ſecunda.oportet.¶ Conſyderandū ꝙ intentio ī curatione apoſtematū calidoꝝ meri in principio eſt cū ſtipticis & frigidis.ut cū reb⁹ ſandalatis. cāphoratis ſuccis pomorū &c̄. ¶ Sed intentio ī curatione frigidoꝝ a pncipio diuerſificat̄.naȝ aut ſūt dura aut ñ.ſi ñ ſunt dura ponāt̄ emplaſtra calida ſtiptica.ſcā ex bdellio &c̄.& glutine alibat.i.terbētina et ē idē ꝙ glutē albotin.et ita ulꝰt ſcribi.& ñ albotin Symon.¶ Si aūt apoſtema idure t̄ trāſim⁹ ad fortiter reſoluētia. Et aliqñ factis euacuationib⁹ emplaſtram⁹ cū rubificatib⁹ trahētib⁹ ad extra materiā ſicut in quibuſdā alijs apoſtematib⁹.& pȝ.¶ Oportet.¶ Ponit curā in ſpeciali. & poteſt contra diuidi pars illa.conſydera. ¶ Cura q̄ primo ponit.ē p pure repcuſſiua que cōpetunt in prin°.Deinde.ſ.i augumēto qa tunc ē mixta itentio repcutiendi & reſoluendi.¶ Deinde addant̄.ſ.in pceſſu ppe ſtatus principiū. fiat cū acetoſis.ſ.qñ ē inflāmatio Cū eo ꝙ ſcim⁹.ſicut cū lacte acetoſo ulꝰ rob.¶ Et nō acetoſe.ſ.ſi ibi non ē inflāmatio.¶ Et cū.h° ē qñ ſtat⁹ fit.& dant̄ lenitiua & abſterſiua.uir⁹ remanentis a materia q̄ digeritur uel digeſta eſt ¶ Pone farinā orobi ulꝰ ciceris.qa iuuabūt ſicitate ad eruptionē.Et ſi uis facere medicinā ad eruptioneȝ.da.medicamina ubi ſit radix lilij &c̄.qa rūpūt apoſtemata & leniunt.¶ Cōſydera.primo p ſufficienti cura remittit nos ad aliū locum z°.docet aliq̄liter curare.ibi.z^a.& admiſtra.Et hec in duas.p° docet illa apoſtemata ſanare ante maturationē.z°.poſt.ibi.z^a.qd̄ ſi declināt.p^a in duas.primo premittit in generali q̄les medicine cōpetūt.z° eas ſpecificat.ibi.z^a Intrinſecus qdeȝ & hec in duas.p° explicat eas que ab intus.z° q̄ ab extra.ibi z^a.ſȝ exterius.Et ē notādū qa fit p maturantia erūpētia & exſiccātia.¶ Cōſydera qd̄ quādoq̧ ad eruptiōeȝ.medicie nō ſufficiūt unde tentā oȝ iponere.ſicut ego ipſe fieri precepi homini apoſtemato in meri frigido apoſtemate ſanioſo.ruptū eni fuit cū tēta plūbea.cū medicie non facerent &c̄.

Iam ſciuiſti.In ſolutiōe cōtinuitatis aut ē fluxus ſanguinis.& uocatur eruptio ſanguinis ex meri. aut eſt ſanies.& ſunt pua ī reſpectu & uocantur ulcera.primo g° prime diſpoſitiōis pōit curā.z° ſcde.ibi z^a quādoq̧.Videt̄.qd̄ .A.totū ſuū librū mēti habeat uel habuerit.qd̄ eni nōdū habuimus dic̄ ſciuiſti.Et h° ē ſcitū ex fen hac c° de uomitu.qd̄ ergo ſcire debemus dicit ſciuiſti. & hoc multotiēs ē in Aui.toto.p° ergo pōit modū medicinaꝝ & modū exibitiōis.z° remouet dubiū ibi z^a.q̄uis.Dubiū qd̄ remouet eſt hoc dicit qd̄ nō debent propelli medicine ad ſtōachū Diceret aliqs īmo qa cū trāſierint ad ſtōachuȝ & poſt ad epar.& iterum reuertūt̄ p uenas uenientes ab epate ad ſtomachū.Dicit qd̄ q̄uis h° ſit tamē debiles ſunt quādo reuertunt̄ .propter multā actiōem quā mēbra in illa fecerūt.& pp longā uiā.¶ Quādoq̧ ponit primo cauſas ulcerū.z° ſigna.ȝ°.curā.ibi.z^a.iam oſtendim⁹ .ibi ȝ^a ſi fuerint patent cauſe ulcerū.¶ Signa .dic̄ qd̄ poſuit.ſ.poſt in hac fen.ſingnū tñ diſtinctiuū ꝙ uult ponere Auic.ē hoc.nam q habet apoſtema ledit̄ in trāſglutione a re poti⁹ ut quanta q̄ ut q̄lis.ulꝰ ut acetoſa.uel ſalſa.ulꝰ acuta &c̄.ſȝ habens ulc⁹ ledit̄ potius a re ut q̄lis.qa ut acuta &c̄.& nō ut quāta īmo res mlꝰta & leuis ptrāſit qñq̧ ſine nocumento.Dicit poſt qd̄ qui hēt ulc⁹ propter plagam que preceſſit.ſ.quia facta fuit plaga ex inciſione cum ferro uel percuſſionē.tunc eſt prope mortem.z^m.plurimuȝ.& cauſa eſt qa penetrat totum meri cum ſit ad .extra.& preiumitur magna.& ideo fere mortalis eſt.cum tollat deglutionis actū.ſi enim deglutit auget̄ & ñ cōſolidat̄ plaga.ſi ñ deglutit mori t̄ & c̄.et iō piculū magnū eſt.¶ Cura ei⁹ plana & excuſatio quā ponit Auic.&c̄.

Signa cōplexionis. ¶ Determinat ſupius Auic.de diſpōnibus meri. Hic determinat de diſpōnib⁹ ſtōachi.Et prio oñdit ſigna naturaliuȝ cōplexionū ſtomachi.z° determinat d̄ diſpōnib⁹ eius ñ naturalib⁹.ibi ſecūda.ſtomacho.prima in quatuor.ſecundū ꝙ quatuor ſunt ſtomachi naturales cōplexiones.prio ergo pōit ſigna calide cōplexionis.z° frigide.ȝ° ſicce.4° humide.ibi z^a.ſigna cōplexionis frigide &c̄.ibi ȝ^a.& ſigna complexionis ſicce &c̄.ibi 4^a.& ſigna complexionis humide &c̄.¶ Conſyderandū ꝙ ſtomachum calidū bene digerere cibaria.pōt intelligi dupliciter.uno mō bñ quoad digeſtionis formā & h° mō ei⁹ ñ ē bona digeſtio.cū talis digeſtio ſit ſtomachi tēporali.z° mō pōt itelligi ꝙ bñ digerat. qa ſit fortis digeſtionis.& hoc mō ē ueꝝ. quia cibaria groſſa bñ digerit ppter fortē & acutam ipſius caliditatē.& iō corrūpit ſubtilia .quia cōuertunt̄ in fumū. ppter forte agens.ſicut ligna pauca multū ſicca in forti igne.et recipit cibaria calide cōplexionis meli⁹.& cā ē. nam moderata diſcraſia naturalis cōſeruat̄ a ſimili.& quia cōſeruatio fit p res gradus equalis. appet ꝙ iſta calida debent eſſe in gradu equalia.digeſtio uicit

appetitū.quia plus pñt digerere q̃ appetunt.ſ.
de cibo. ¶ Conſyderandū ꝙ fames ſiue appeti
tus ad cibū cātur plus a frigido q̃ a calido.& h°
ſuppōatur ad preſens.digeſtio aūt a frigido nō
fit.ſed a calido.& iō iſti ſunt fortis digeſtiōis &
ꝑui appetitus.lꝫ.n.in eis multa ſit reſolutio.tñ
reſolutio nō ē imediata tota cā famis.ſꝫ potius
frigiditas.vnđ appetitus magis fit a frigido.uñ
lꝫ ex eis mltū reſoluat̃.multū tñ aliūde nutrimē
tū attrahūt ꝓpter caliditatē. ¶ Cōſyderādum
qđ Gal.in tegni dicit ī ſignis huiꝰ cōplexiōis qđ
neq̧ a frigidis nocet̃ z^{m} moderatū uſuꝫ. Cā aūt
ꝓpter quā Aui.h° nō dixit ē.quia uolebat pone
re ſigna ſupta magis a calida cōplexiōe ſtōachi
z^{m} ſe ut calida ē.calidus aūt ſtomachus iuuat̃
ſibi ſil̃bus ut calidis.ſꝫ ſi frigidis iuuet̃. hoc nō
ē z^{m} ſe.ſꝫ aut cū uolumꝰ ad tēperamētū ꝑduce
re.aut cū uolumꝰ lapſuꝫ ꝓhibere. ¶ Poſuit pꝰ
Aui.ſigna ſtōachi frigidi.& ſunt qa appetitꝰ.ſ.
cibi nō eſt diminutꝰ.& nō dixit bonus.ut dixit
Gal.quia ꝓprie iſte appetitus bonus dici non
pōt.cuꝫ digeſtioni nō proportionetur.ē ergo nō
diminutus imo additus reſpectu ſue digeſtiue.
& hoc ꝓpter frigiditatē cōplexionis.& cibaria
leuia digerit.& recipit melius.qa frigide cōple
xionis ſunt.ſ.ſibi in ǧdu ſimilia.& ſimiliter in
telligendū qđ a calidis moderatis iuuat̃. ¶ Po
ſuit pꝰ ſigna cōplexionis ſicce.& ſunt ſicientes.
cā ē ꝓpter ſiccitatē exſiccantē humidum.qa ma
gis exſiccabile ē.tale aūt humidū eſt ſubtile.Eſt
etiā alia cauſa.qa iſti faciliter inflāmat̃.ſunt eniꝫ
ſicci cū tēperantia actiuaꝝ.& ideo in eis lima ca
loris ē ut ſiccitas. Vnde facilius ſunt apti ab ea
dem cā iflāmari.z^{m}.ſtomachū.q̃ habētes ſtoma
chū humidū.cū illud calidū ꝙ habēt ſit magis
acutū.mltiplicat̃ ergo ſitis cōſuetudine eis.ſunt
tamē iſti cōtenti pauca potus quātitate.& hoc
qa a leui cauſa ſitiꝫ icurrūt.& ideo leuē potū ex
petunt.& licet ſepe ſitiāt.ſed aduenit eis muſea
ex quātitate plurima.& cauſa ē qa iſti de ſe &
eoꝝ natura ſicca appetūt.ſi g° appetunt hūida
hoc eſt ꝓpter ſitim.& illa fit a leui cā & iō pau
ca cā humiditatē aut potū appetūt.quātū ergo
ſupant illa intantū grauāt & nauſeant̃. recipit
aūt meliꝰ ſiccos cibos.& hoc ꝓpter naturalē cō
plōnē ſiccā eſſe. ¶ Et cōſyderet̃ ꝙ dixit recipit
cibos plurie ſiccitatis.& đ humido idē dicit.&
đ calido & frigido ñ dixit.recipit cibos plurime
caliditatis aut plurime frigiditatis. Et cā ē.quia
iſte ſunt qualitates paſſiue.ille aūt actiue. Vnde
de itentione magis agēt qđ đ paſſiuis ſic ñ cō
tingit. Dixit ꝙ humidi ſtomachi ſitis ē parua.ſ.
quia tardi euentus.& qa in ſe ꝑua.qa cū ī iſtis
nulla ſit cā ſitis.quia nec ſiccitas nec caliditas tñ
obtuſa fit ab humido & ꝑ ſimilitudinē ferūt
plurimū potū. ¶ Notandū ꝙ Auic.derelinquit
determinare de ſignis cōpoſitaꝝ complexionum
ſtomachi naturaliū.dans hec itelligere ex ſimpli
cibꝰ. ¶ Conſyderandū ꝙ ſtomachus quantum
ad extrinſecā tunicā ē calide et humide cōplōnis
magis.ſed q̃tū ad itrinſecā frigide & ſicce cum
ſit neruoſus.& iō in ſumma eius naturalis com
plexio ad frigidū & ſiccū declinat. quia maior
eius tunica frigida & ſicca itrinſeca ē huiuſmōi
ut.x°.đ iuuamatis mēbroꝝ a Gal̃.dicitur.

Stomacho ¶ Determinatis ſignis
naturaliū cōplexionū ſtomachi.nūc
Aui.itēdit ꝓſequi de egritudinibꝰ
eius & p° determinat de egritudi
bus ſtomachi in generali.z° in ſpeciali.ibi z^{a}.ſi
gnificāt ipſam ſitis.pria in duas.p° determiat
đ diuerſis ſtomachi egritudinibꝰ & cauſis.z°.đ
ſignis diſpoſitionū ſtomachi.ib z^{a}.res ex quibꝰ
p^{a} in tres.p° premittit diuerſas egritudines q̃
ſtomacho eueniūt.z° de eoꝝ cāis exeqt̃. 3° pōit
quēdā cañ cōeꝫ ad curā ſtōachi in egritudibꝰ ad
dēs quedā.ibi z^{a} & malitia qdē cōplexiōis. ibi
3^{a}.& ſcias. ¶ Egritudies q̃ poſſunt accidere ſtōa
cho ſicut aliis mēbris organicis ſunt tres ī gene
re.ſ.egritudines cōplexiōales.egritudies cōes.&
egritudies inſtrumētales facte ī natura officiali.
p° ergo enumerat egritudines cōplexionales &
diuerſitates malaꝝ cōplexionuꝫ aduenientiū ſto
macho.z°.enumerat egritudines cōes.3°.enume
rat factas ī iſtrumētali natura.ibi.z^{a}. Et accidūt
ibi.3^{a}.& accidit ei ex egritudinibꝰ. Conſyderā
dū ꝙ Aui. dixit.aut colerica cū ſpeciebꝰ ſuis qa
nulla ſpēs colere ē que ad ſtomachū nō poſſit cō
fluere.imo quedā ſpecies colere ī eo generant̃.ut
colera praſſina.ſꝫ poēns ſpecies flegmatis enūme
rauit modos de quibꝰ intelligebat.obmiſit autē
aliquē modū flegmatis ut flegma gipſeū.qa h°
ī ſtomacho inuentionē nō habꝫ.Similiter enume
rās modos melancolie poſuit duos mōs ex ſapo
ribꝰ ī qbꝰ fere omnis melancolie ſpecies cōuenit
qa melācolia āt ē acetoſa pura aut acetoſa acris
aut pontica. ¶ Et accidūt ¶ Cōſyderādū qđ e
gritudo pōt dici cōis.aut ex ꝑte nature in qua
fit.& hoc modo ſola ſolutio cōtinuitatis ē mor
bus cōis. ¶ Alio mō ex ꝑte aggregationis & cō
poſitionis pluriū morboꝝ.& hoc mō apoſtema
morbus cōis dicit̃. His ergo duobus modis ac
cipiēdo morbū cōem determinat de morbo cōi.
¶ Conſyderandū ꝙ ſtomachus aut hꝫ ſolutiōeꝫ
magnā & ſtatim tunc interficit.quia membrum
nobile eſt & ꝓncipiū digeſtionis cibi ꝓ toto cor
pore quo ablato uita ſtare ñ pōt.ſed ſi ſolutio
ſingularis ñ ſit magna & tñ ꝑforet adhuc inter
ficit.ſed ñ ſic cito.ſed ſi ñ ꝑforet.uidetur ſentire
Gal̃.ꝙ in itrinſeca tunica facta cum ſit carnoſa
poſſit cōſolidari.in cōmento illiꝰ afforiſmi ſex

te particu'e. Vesicā incisam. In quo afforismo ē
auctoritas Hyp. quā Auic. hic allegat. Dixit
aūt disrumpit. ut p hoc insinuet magnā fore so
lutionē continui illius. ¶ Consyderandū post
ꝙ uilli stomachi ñ solū debent habere cōtinuita
tē eis ꝓpriam que incedit secundū longitudinē
cuiusq̧ uilli. ſ; debēt habere ad fixionē cōtextu
rā congruā uniuscuiusq̧ alterius. & hoc inter se
& oēs adinui.ē. & forsan qđ hec textura ē po
tius pertinens ipsis. ut participent natura offici
alis membri. q̄ ut participēt natura mēbri con
similis. ſ; de hoc nō ē cura. Cū ergo textura illa
elargatur. tūc fit quidā mod⁹ solute cōtinuita
tis. unde pōt raritas texture morbus solutionis
cōtinuitatis dici. ſ; zᵐ. aliā cōsyderatiōe; pōt di
ci morbus situs. ſ; quādo dēsat etiam pōt dici
morbus solute cōtinuitatis. inq̄tū una pars alte
ram densando cōtinuū soluit. sicut facit frigidū
ut sumitur 4° de simplici medicina. licet ēt mor
b⁹ sit⁹ possit dici. fere eni nullū ē cōsimile mē
brū qđ nō sapiat aliquid de natura officialis. ut
Auerꝛ z°. coll'3. ¶ Consyderās ergo. A. raritatē
texture ꝙ possit poni iter morbos solute cōtinui
tatis stomachi. dixit & que currūt uia eorū. uel
dixit h° ꝓpter excoriatiōes & fissuras & pustu
las ulceratiuas. ¶ Et accidit. ¶ Cōsyderādu;
qđ iste egritudies possunt dici creatōis duplici
ter. Vno mō creatiōis. i. a generatiōe inherētes
& hoc ueritatē habere pōt. propterea qa saltem
quātitas figura & situs sunt dispōes stomachi
naturales. qa insunt magis ex principiis genera
tiōis q̄ ex tēpore. cū ꝓprie stōachus ex accidēte
nō possit fieri maior uel minor alteri⁹ figure l'
sit⁹ q̄ sit a natura nisi raro. ¶ Alio mō possunt
dici egritudines creatiōis. i. cōpositiōis. ut egri
tudies facte i natura organica. Propter ꝙ cōsyđ
rādū qđ natura creature pōt dupliciter accipi.
Vno mō proprie. & sic distinguit cōtra naturā
quātitatis numeri & situs. & solū cōtinet sub se
quatuor species. s. figurā. uiā. receptaculū. & su
per ficiē. & hoc modo natura creatiōis nō sumit
hic. qa falsus esset textus Auic. cū dic. accidit ei
ex egritudinib⁹ creationis in quantitate & c̄. qa e
gritudo quātitatis nō ē egritudo creatiōis. Alio
modo pōt accipi natura creationis large. ut comu
niter se hab; ad omnē naturā officialē. & h° mō
sumit hic. uocant aūt nature officiales nature cre
ationis. & p cōsequens egritudies in eis. qa pro
prie harꝫ naturarū pōt dici potius creatio q̄ per
transmutationē generatio cū ille nature sint figu
ra. q̄titas. numerus. & situs. In istis aūt ꝓprie
cōtrarietas nō ē. aut saltē non sicut in q̄litate. &
cōplexione que natura cōsimiliū ē. ¶ Cōsyderā
dum ꝙ Auic. tacuit numeri egritudines. qa in sto
macho morb⁹ in numero addito naturali nō fit.
sicut fit in q̄titate situ & figura. ¶ Consideran
du; post qđ opilatio fit aut in uiis epatis. i. ab
epate ad stomachu;. & tūc fit egestio sanguinis
& cā est. nam ille uene ueniunt a ramis uenarum
porte. ut supra. p° can. fen. pª. cū ergo fit opila
tio reuertit sanguis ad uenas illas. & egredit p
itestina. & fit sanguinis egestio. & ēt fit stōachi
debilitas cū ñ habeat nutrimētū. ¶ Appet falsi
tas expositionis Alberti qui dicit qđ intelligit đ
opilatione uenarꝫ gilbi epatis & rō qa opilatio
concaui facit egestionē chilosam. Sed sermo hic
est corrupt⁹. qa ignorauit anothomiā uenarū q̄
ab epate ad stomachū portāt nutrimētū. s. san
guinē. & sunt a concauo. aut fit opilatio in uiis
splenis. i. a splene ad stomachū. qa iter eos ē uia
que portat melācoliā ut excitet appetitū ut sup̄
de humorib⁹ p° can. fen. pª. & infra fen. 15. cum
g° fit opilatio ibi. minorat appetit⁹. ¶ Subdit
post fit q̄nq̧ inflatio cā amborū. s. epatis & sple
nis. đ quo facit caplm in hoc tractatu hui⁹ fen.
primo ca°. ¶ Et malicia quidē. ¶ Exeq̄t Auic.
ad declarandū egritudinū cās & genera egritu
dinū. ¶ Ad cuius euidēciā considerandū ꝙ. A.
ñ exequit ad declarandū cās & mōs egritudinū
creature factarꝫ in q̄titate. figura & situ. quia
ille egritudines ut dicebat hnt cās in principiis
generationis. sed exequitur đ causis malarū cō
plexionū. & qa in hoc tractabat causas male cō
plexionis materiales uel efficiētes que sunt hūo
res currētes ad stomachū. aut in eo generati. Et
ideo simul cū hoc erūt i generali iuestigate cause
apostematū & opilationū. cū iste egritudines ab
illis hūorib⁹ fiant. Ex h° ēt poterūt haberi cau
se egritudinū stomachi factarꝫ in supficie ꝓpter
illud qđ diuersus modus male cōplexionis et di
uersa materia possunt esse causa lubricitatis &
asperitatis in stomacho. ¶ Exequit ēt Auic. de
causis cuiusdā dispōnis stomachi. quā ēt solutā
cōtinuitatē secundum quid reducebamus. s. de
causis lassatiōis texture stomachi. ¶ Non autem
exequit de causis aliqꝫ modoru; solute cōtinui
tatis quia solutiones continuitatis facte a cā ex
trinseca note sunt facte aūt a causa intrinseca cū
habeant pro cā humores ad stomachum curren
tes rodētes uel ulcerātes. erūt tūc note ex deter
minatione mōꝫ materierū fluentium ad stoma
chū. Primo ergo Auic. premittit quandam diui
sionē causarum male complexionis. declarās q̄si
unum mēbrū. addēs quedam. z° exequitur ibi
zª. & quando est cū materia. ¶ Considera tm̄
ꝙ cū uehementi calore extrinseco uel intrinseco
commouentur q̄nq̧ egritudines stomachi. sicut
cū uehementi frigore cōprimente & densante. ex
pressit aūt magis đ calore quia uidebatur forsan
magis alienū qđ egritudines stomachi in calore
mouerentur. ¶ Et. ¶ Hic exequitur. Ad cuius
euidentiā consyderandum qđ Auic. uolens decla

rare ꝑdictos modos egritudinū stomachi de q̄
b⁹ explicite exequit̄. habꝫ p̄io declarare causas
& mōs cāꝝ. hēt ēt declarare diuersum modū le
sionis oꝑationū stomaci a ꝑdictis morbis et cāis.
Prio gᵒ Auic. declarat diuersitatē cāꝝ dispōnuꝫ
stomachi predictarū. zᵒ declarat modum diuer
sum nocumenti a predictis morbis. ondens quō
diuersimode pōt stomachus in suis oꝑationib⁹
ledi. ibi zᵃ. & omnis cōplexio debilitās supflue
Prima in tres. prio declarat modos itrisecarum
causarū male cōplexionis. & ꝑ consequens mor
borū aliorꝫ qui ex illis causis accidere possunt
zᵒ. ostendit causas alterius dispositiōis stomachi
de qbus exequit̄. s. raritate texture. 3ᵒ. enumerat
modos aliaꝝ causarū extrinsecaꝝ magis q̄ sunt
cause egritudinū stomachi. ibi. zᵃ. & qn̄q̄ accidit
stomacho. ibi. 3ᵃ. & causa egritudiꝫ pᵃ in duas.
pᵒ ponit diuisionē causaꝝ materialiū intrinsecaꝝ
zᵒ. exequit̄. ibi. zᵃ. sicut effundit̄. ¶ Ad huius se
cūde partis euidentiā notanduꝫ q̄ ex diuisionib⁹
quas premisit Aui. una ē alia principalior. ut hec
aut qđ materia gernerat̄ in stomacho. aut effun
ditur. & utraq̄ aut ē ībibita &c̄. Secundū ergo
primā diuisionē. pᵒ ostendit mōs materieꝝ effu
sarū ad stomachū & mēbra a qbus effunditur
& causas effusionis. Secūdo ostendit modos ma
terieꝝ in stomacho generataꝝ cōparans ad mo
dos materierū effusaꝝ. ibi. zᵃ. Et plurimū ꝙ inue
nitur. ¶ Considerandū autē in effusionib⁹ ma
terieꝝ tria. s. mēbra a quib⁹ effunditur materia.
cās effusionis materieꝝ & diuersitatē eatū. prio
ergo ostendit membra a quib⁹ materie fluūt ad
stomachū. zᵒ. ostendit causas multas ī fluxu illa
ruꝫ. 3ᵒ. ostendit diuersitatē materieꝝ quarundaꝫ
efluētiū & cās. ibi. zᵃ. & qn̄q̄ adiuuāt illud. ibi
3ᵃ & causa ī effusionib⁹. ¶ Mēbra a quib⁹ ma
teria ad stōachū fluere pōt. sunt cerebꝝ. fel epar.
& splen. q̄tuor gᵒ. zᵐ. ꝙ quatuor sūt hēt mēbra.
ibi. zᵃ. & similiter. ibi. 3ᵃ. & qn̄q̄ effunditur ad
ipsuꝫ ex epate. ibi. 4ᵃ. & quandoq̄. Et illa pars
Et similiter habꝫ duas. qa pᵒ ostēdit quō a felle
effundit̄ quādoq̄ materia colerica. zᵒ quedam
declarat. ibi. zᵃ. cū prolongat̄. illa que declarat
sunt duo. primū qd faciūt humores qui fluunt
in stomacho ꝑ catharū descendentē a cerebro &
quā partē stomachi pl⁹ ledūt. & quā operatio
nem prius impediūt. zᵒ quō ē qđ a felle ad sto
machū colera fluit. ibi. zᵃ. sunt eni quidem ho
mines. Vult dicere Aui. qđ hūores qdē a capite
uenientes ī stōachū pri⁹ corrūpūt apetitū. & alisti
bre. i. bonitatē digestiōis. qa pri⁹ in stōacho in
parte superiori occurunt. Eadem uerba Gal. 6ᵒ
de regimine sanitatis illo caᵒ. Tēpus uere iam.
¶ Cōsyderādū aūt qđ lꝫ a capite ad stomachū
materie fluant. raro tamē colera a capite ad sto
machū uenit. ut Gal. zᵒ de cōplexiōibus. ¶ Cō
syderādū post. qđ lꝫ a poro felleo naturaliter
colera deriuat̄ ad ieiunū. in quibusdaꝫ aūt trans
mittit̄ quidaꝫ subtilis porus ad fundū stōachi.
ut Gal. zᵒ cōplexionū. & infra cū gᵒ por⁹ ille ma
gnus tendit ad funduꝫ stomachi aut ille qui ad
stomachū uadit ē maior illo q̄ uadit ad ieiunū
tunc contra naturalē consuetudinem colera ad
stomachū trahit̄ & isto mō debet uerificari ille
textus ¶ Cum dicit. Et plurimū qđ ad ipsum
effundit̄ ex epate ē colera. & ille ē bonus intel
lectus. qa ab epate ad stomachū ut plurimum
colera ut quid superfluū transit. nō aūt aliquis
aliorum humorum. Sanguis enim qui ex epate
uadit ad stomachū. uadit ad nutriēdū nō in mo
dū superflue effusiōis. uel posset legi siciacꝫ ꝙ
id qđ plurimū effundit̄ ad stomachū est colera
ex epate plus. s. q̄ aliquis hūor ab aliis mēbris.
Et causa est. pᵒ quia epar magis aliquo mēbro
attingit stomachū qa cū suis pennulis multū coo
pitur. humor gᵒ qui ī epate subtilis ē faciliter ꝑ
resudationē ad stomachū ire potuit. facili⁹ dico
q̄ mlta melancolia ex splene. aut q̄ mltū flegma
ex capite. Scđa cā ē qa mediāte felle in qbusdā
sibi alligat̄. & ī omnib⁹ mediantib⁹ uenis rami
ficat̄. a uena porte. ut plurimū. ergo humor qui
transibit ad stomachū erit ex epate. & quia hu
mor q̄ ex epate magis aptus est ad cursum &
motū est colera. iō maxie trāsibit colera. ¶ Sed
. t. d. imo uidet̄ ꝙ a cerebro pl⁹ recipiat materiā
stomachus. qa semp uidemus illū ut plurimum
aggregare flegma. tale aūt distillat sibi a capite
¶ Dicēdum ꝙ a capite uenit plus ad stomachū
d̄ flegmate. raro aūt alius humor. Sed ꝙ a capi
te plus recipiat q̄ ab epate. hoc forsan n̄ uerifica
tur. qa caput magis a stomacho distat q̄ epar.
¶ Etiam quia licet a capite descendat materia
plus recipit̄ ī ptibus pectoris & oris q̄ ī ptibus
stomachi. cū illi magis appropinquēt. & qa pe
ctoraliū caliditas iuuat ad eliquationē & attra
ctionē flegmatis descēdētis. ¶ Ad id aūt quod
dicit̄ in cōtrariū. ex Auic. dico ꝙ n̄ est necessariū
ꝙ id ueniat a capite. sed in ipsomet pōt aggrega
ri. ¶ Diceret ēt quis. cū stomach⁹ a toto corpo
re possit recipe materiā. cur Auic. de hoc n̄ dixit.
¶ Dicēdū ꝙ si a reliquo toto corpore stōachus
posset materiā recipe. hᵒ ē maxie mediāte epate
unde ꝑnosticorū zᵒ. 13ᵒ cōmento stomach⁹ conti
nuat̄ cū omnib⁹ mēbris mediāte epate. & reci
pit supfluitates omniū membroꝝ mediāte ipso
Et quia Auic. fecerat mētionē de fluxu materie
rum ab epate ad stomachū. iō hoc intelligi dedit
et ꝑ id ēt qđ post dicet. ¶ Et qn̄q̄. ¶ Quō do
lor sit attractionis causa. nihil ad pn̄s. scim⁹ tn̄
ꝙ atrahit. ¶ Et cōpressio. i. cōstrictio. ¶ Et tar
ditas. s. oblationis cibi. ¶ Et debilitas. i. pauci
tas cibi. ¶ Et similiter passiones animales que

mouent ad interiora materiā.aut que interius
faciūt iflāmationē ſicut triſtitia cogıtatio.et ira
¶ Ex quibꝰ ſumit̄ uerificatio eius.quod ſupra
caº.de cura ſincopis facte ab accidentibꝰ anime
dicebatur cum in eius cura uomitus ꝑcipiebat̄.
¶ Effundūtur aūt humores uirulēti i fame ꝓp
id qđ ſtomachus uehementer attrahit a mēbris
Sinūt aūt mēbra potius ab eis ad ſtomachum
trahi ſuperfluos hūores q̄ bonos. Vnde fen.3ª.1
primi can.tollerare famē ſtomachuȝ putridis re
plet humoribus. Q̄ndoq̄ aūt effundit̄ ad ipſuȝ
melancolia i huiuſmodi motibꝰ.& hec eſt cū ipa
habundauerit in corpore.ſȝ ꝓpter groſſitiē & cō
gelationē nō mouetur. ¶ Et cauſa. ¶ Hic oſten
dit diuerſas materias fluētes & cās.habuit aūt
hic oſtendere de melancolia & ſanguie.qa đ fleg
mate dixit ꝙ uenit a cerebro.& adhuc de eo dicet.
De colera autē multa dixit.Oȝ gº ꝙ oſtēdat cās
fluxꝰ melācolie.Et.zº.ſanguinis.ponēs nihilomi
nꝰ cās generales i fluxu materieꝝ ad ſtōachū.ibi
zª.Et cā effuſionis. ¶ Quod membri abſciſio
poſſit facere ſanguinis curſum Gal.ſentit.6º de
accidenti.& 7º.terap.xº.caº.& de iterioribꝰ.6º
cū enim ſanguis qui ad mēbrū abſciſum cōſue
uerat ire in epate ſuperat.oȝ ulꝰ ad ſtomachū ex
pelli.& deinde uomitu.uel ad inteſtina & eici ꝑ
uētrē.Debilitas aūt expulſiue ſtōachi cā eſt flu
xꝰ ſupfluitatū ad eū.& aggregatiōis.Eſt enī ex
pulſiua uirtꝰ in mēbro ad ſuperflua depellēda
ipſa ergo đbili exiſtente proprias nō expellit ſu
pfluitates & alioꝝ recipit.ut Gal.6º.de re.ſa.
in fine.& .zº.de febribꝰ. ¶ Et plurimū. ¶ Iā oſtē
dit Auic.modos materieꝝ effuſaꝝ ad ſtomachū
& cās effuſionis illaꝝ.Hic oñdit mōs materieꝝ
que maxime generāt̄ in ſtomacho.& pº ꝓmittit
qđ itendit.zº ꝓbat.ibi zª.& cauſa in hoc.Secun
da pars habet duas.pº ꝓbat qđ dixit.zº remo
uet dubiū.ibi zª.ſed colera ñ generat̄.pª i duas
ſecūdū ꝙ duas rōes adducit.ibi zª.& iteꝝ &c̄.
¶ In pª pte Auic.uult ꝓbare ꝙ ꝓmus humor
qui repiat̄ & generet̄ in ſtomacho eſt flegma.
Et arguit ſic. Primū ꝙ generat̄ in ſtomacho eſt
chilꝰ.ſed flegma magis aſſimilat̄ nature chili q̄
alter humor gº Maior cōceditur ꝑ oēs Minor
declarat̄ qa cū chilus ñ pfecte digerit̄ i ſtōacho.
notum eſt ꝙ ñ cōuertit̄ i naturā ſanguinis nec
colere gº i flegma.Et ſic primꝰ hūor q̄ reperit̄
in ſtomacho ē flegma.Dubitat̄.nā chilus non ē
nature propinque flegmati.ſed ſanguini. ¶ Ex
chilo enim alterato plꝰ fit ſanguis q̄ alter hūor
¶ Dicēdū qđ in chilo ē duplex natura potētia
lis per quā ē aptus trāſmutari naturali trāſmu
tatiōe in formas ad q̄s ordinat̄.& hº mō chilus
ē nature propinquioris ſanguini q̄ alteri hūori
& qa illa trāſmutatio chili fit i epate.iō.arguit
rō qđ cū in epate chilus naturaliter trāſmutat̄

plꝰ generetur ex eo de ſanguine q̄ de alio hūore
Alia ē natura chili actualis ſicut ē ipſius modꝰ
ſubſtantie.& hoc mō ut ſenſus oſtendit magis
flegmati aſſimilat̄.prio quidē in colore.quia ad
albedinē tēdit.zº in ſubā.qa liquiditatē habet
cū aliqua uiſcoſitate uel lubricitate. uñ priſane
ſimilat̄.ita qđ qdā chilū ptiſanariā maſſaȝ uo
cāt.Similat̄ ēt ſibi in cōplexiōe.qa ē diminute
caliditatis lȝ enī fiat a forti calido alioꝝ mēbroꝝ
calidū tamē mēbri tribuentis formā chilo ē cali
dū diminutū.ut ē calidum ſtomachi. Similatur
ēt in alio.qa ſicut flegma ꝑ quādam decoctiōeȝ
inperfectā fit flegma.uñ ꝑ ulteriorē decoctiōeȝ
fit ſanguis.ſic & chilꝰ.Nō qđ uelīȝ dicere chilū
ad ſuū eſſe nō habere decoctiōe pfectā qa habȝ
ſicut & flegma naturale ad ſui eſſe.ſȝ i relatiōe
ad pfectioreȝ digeſtionē diminute digeſtionis di
ci pōt.Neq̄ uolo ſanguinem prius fieri flegma
q̄ ſanguis ſic̄ priꝰ ſanguis fuit chilꝰ.q̄ materia
ſanguis. Generatio autē naturalis humoꝝ ſaltē
ſimultanea ē.ſicut ergo quia alia forma eſt fleg
matis a forma ſanguinis.ideo alie ſunt diſpoſiti
ones ꝓpinque generationi flegmatis & ſanguis.
ſi ergo ſimul generantur.unum impoſſibile eſt
fieri prius alio licȝ autē hoc aliaȝ habeat diſcuſſi
onē.Cū ergo chilus ſimiletur i actu flegmati.cō
tigit ꝙ cū eius i ſtomacho nō complet̄ digeſtio ꝙ
ad naturā accedat flegmatis.non autē colere ſan
guinis & melancolie.& hoc Aui.intendit. ¶ Et
iteꝝ. ¶ Aſſigāt hic Aui.aliā cāȝ.& dicit qđ ſto
machꝰ nō habȝ colerā que lauet ab eo flegma &
crudos hūores.ſȝ iteſtina habēt illā. ¶ Conſyde
randū ꝙ flegma id qđ i ſtōacho repitur nō ē fle
gma naturale.ſicut flegma qđ i uenis repitur.ſȝ
ē flegma alterius modi.qa ē naturale habēs ſub
ſtantiam mucilaginoſam.& q̄nq̄ aquoſam &
uitreā. ¶ Sed dubitari cōtingit.qa Auic.poit ꝙ
ad ſtomachū ñ effundit̄ colera ſicut ad iteſtina.
hoc aūt uidet̄ cōtrariū eius qđ ipſe ponit.1.fen.
15ª.pº cº.ubi loquēs de felle dicit.et hȝ orificiū
& meatus ad ptem ſtomachi. Idē uidet̄ ſentire
Raſiſ.tractatu pº Almāſoris.cº.đ forma chiſtis
fellis.Idem ēt Haly.theorice 3º.Idem Auer.pº
ſui colliget. ¶ Oppoſitum uult Auic.hic.et pº
can.fen.4ª.caº đ iuuamentis uomitus.ubi ſic di
cit.ipſe ſtomachus ñ habet qđ ipſum mūdet.ſic̄
inteſtina habent colerā.Et ē ſententia Gal.5º đ
iuuamentis mēbrorū.& ratio ſua qa timebatur
ex curſu colere ad ſtomachū feſtinatio exitꝰ cibi
a ſtomacho anteq̄ digereret̄. ¶ Dicendū ad hoc
dubiū dupliciter.primo qđ i pluribꝰ a felle ad
ſtomachū ñ tranſit porus felleus.ſed in q̄buſdā
ſic.& hoc in paucis.Et iō dixit Auic.ñ effundit̄
in pluribꝰ diſpōnibus &c̄. ¶ Vel aliter reſpon
dendū qđ ſi ad ſtomachū effundit̄ colera.ipſa ñ
effundit̄ niſi ad fundū eius.ipſa ēt & ſi effūdat̄

ē pauca.qđ aūt fundať ad fundū anothomia mō strat.Et ē sententia Rasis & Auer.locis prealle gatis.Et ē ēt pauca.quia porus ille subtilis ē.in cōparatione ad eū qui uadit ad intestina.immo qñ ille porus ē magnus qui ad stomachū uadit & multa currit colera.fit periodicus uomit⁹ co lere omni die.ut dictum fuit auctoritate Gal.z° de complexionibus. Cā autem propter quā illa pauca colera uadit.secundum quosdā ē ut z^m qd ad elaboratiōeȝ cibi auxilieť.qa ergo colera illa ē pauca.& qa uadit ad os stomachi inferi⁹ nō pōt expurgare stomachum abstergendo eum a suis supfluitatib⁹ in ptib⁹ superiorib⁹.Causa aūt quare illa pauca colera tendit ad stomachi fundū nō aūt superi⁹.ē multa stomachi sensibi litas in superiorib⁹ ptib⁹.undē ex quocūq͵ colerē fluxu euenisset nocumētum.ēt qa circa iferiora stomachi fit digestio.ut infra Aui.ca° de cura corruptiōis digestionis.& hinc cessant obiecta.

¶ Dubitať post.nā Aui.dīc qđ itestina habēt qđ ea lauāt.Vnde min⁹ de flegmate in eis repiri deberet.ad sensuȝ aūt uideť apparere cōtrariū Et Rasis.ponit libro prio ca° de forma intesti noꝝ.qđ repiť in eis uiscositas quedaȝ sicut sta gnatio.ēt ex multo flegmate eoꝝ uidemus ī eis generari uermes quoꝝ materia ē flegma.¶ Res pondendū uno modo qđ nō omnia intestina ha bēt.illud qđ ea abstergat.sȝ habent illud graci lia.ut ieiunū.& ideo in eis minus repiť flegma. imo semper quasi uacuū est.ꝑpter coleraȝ que ibi currit.iō ieiunuȝ dicitur.¶ Vel aliter.qđ du plex est flegma in intestinis qđdam in eis fixuȝ adherēs.factū ad utilitatē & iuuamētuȝ.& h° flegma plus ē intestinis q̄ stomacho.Est eniȝ in eis tanq̄ stangnatio i uase.ꝑpteria qa p intestina currunt multa supflua.ne g° ledanť oportuit eo rū supficiē tegere cū re q̄ ad lubricitatē tēdit.& hec ē illa uiscositas que ē sicut gluten.unde i prin cipiis excoriatiōis incipit apparere.sȝ hac defen sione & tutela nō eguit stōachus.imo īpediuissȝ eius digestionē.Aliud auteȝ ē flegma superfluū magis factū ex chili corruptiōe.aut catarroꝝ de scensione.& hoc magis repitur in stomacho q̄ȝ in itestinis ꝑpter dictas causas qđ ē sciendū p hoc qđ dicit.Sȝ colera &c̄ Diceret forsan qs.hec co lera q̄ abstergit intestina unde uenit ad ea āt ne generet in eis.¶ Respondȝ Aui.ꝙ colera nō ge nerať in itestinis nisi raro.forsan in quibusdā.sȝ ut plurimuȝ uenit ad itestina ab epate.colera tñ pōt in stomacho generari.¶ Consyderandū qđ nec in stomacho nec in itestinis colera uera genera tur.sȝ mōi colere.& colere nō naturales.Cū aūt cā efficiēs cuiusq͵ modi colere sit fortis caliditas qa colera calida est & sicca.nō pōt aliquis coleri cus humor in itestinis generari.& hoc ꝑpter eo rū frigiditatē.sunt eniȝ frigida đ se qa neruosa & rōne uiscositatuȝ illaꝝ sunt etiā frigida.qa re mota a fonte caloris.quia a corde.sunt etiam fri gida.qa ñ sunt cōplexa a mēbris multe calidita tis.ut ē epar & alia q̄ stomachū mľtū calefaciūt & ideo colera in eis nullo mō generari pōt. sed stomachus cū hēat fortē caliditatē adurendo ci bū aliquē.generat ex eo rē calidā & siccā.que ꝑ pter similitudinē ad colerā dici pōt colera.ñ so lum aūt ex cibi inflāmatione generať i stomacho colera.uerū ēt secundum alios modos dictos ab Auic.supra primo can.ca° de humoribus.Gene rať eni in stomaco colera prassina ex adustione colere uitelline.sicut ēt sensit Gal.z° ꝓnosticoꝝ ca° đ uomitu.& z° de cōplexionibus. Generať ēt in stomacho colera ȝinaria ex prassina.¶ Ali aūt contingit ꝙ in itestinis possit esse sic fortis i flāmatio & adustio.ut contingit qñq͵ i erisipila intestinorū ꝙ in eis posset generari colera.& h° uoluit Auic.cū dixit.nisi i qbusdā.¶ Et qñq͵.

¶ Inuestigatis causis materialibus egritudinū stomachi.que ex fluxu fiunt. Inuestigat hic.A. cās cuiusdā dispōnis stomachi de qua supra di xerat.Est autem illa dispositio raritas texture stomachi. & primo facit h°.z° reassumit causas egritudinū stomachi addens quasdā extrisecas causas.ibi z^a.Et cause egritudinū.¶ Ex q̄ hēť ꝙ cibi paucitas ē cā nocumēti in stomacho.ꝑp id qđ stomachus uehementer aduna͂ť super eo. & illud exiccat.¶ Et omnes.¶ Perquisitis causis egritudinū maxime cōplexionaliū stomachi.erat conueniēs ōndere modū secundū quē stomach⁹ in suis egritudinib⁹ ledit in suis opationib⁹.¶ Et primo facit hoc.z° enumerat quosdā alios mōs egritudinū ꝑ accidētiū stomachi.ibi z^a. & qñq͵ accidūt ei.prima in duas.prio in generali ōndit quō stomachi opationes ledunť a malitia cōple xionis.z° enumerat modos lesionū opationis sto machi.ibi z^a.& nocumenta.¶ Consyderanduȝ ꝙ mala cōplō calida & frigida relate ad opatio nes sic se hñt ꝙ caliditas ē cā corruptōis opatōis frigiditas aūt ē cā diminutiōis & ablationis .& h° habet maxime ueritatē in operatiōib⁹ q̄ sunt receptiōes uel pasiōes.ut sunt imaginatio memo ria.& cerebri uirtutes receptiue.sȝ h° possit ue rificari in uirtutib⁹ operatis stomachi.ut dige stiua.retentiua.exemplificādo.& adhuc nō i his omnibus uerificať. Causa autem huius est.naȝ in operarionibus dictis consyderam⁹ opationē ut operatio est. Consyderamus ēt ut naturalis est.tūc ergo fit corruptio i opationib⁹ istis.quā do operatio ut operatio ē permanet uel intendi tur.& ut naturalis ē non ꝑmanet.uerbigratia.i cibo qui i stomacho ad effumationē peruenit.re manet operatio & alteratio.imo intendiť.non tñ illi alteratiōi cōiuncta ē naturalitas.& idō uocať cibus corruptus.Similiter in operationibus cere

bri uerbi gratia. qui imaginat̄ ea que nō sunt. ut iudicat ut n̄ debet. imaginationē ut ē absolute imaginatio & iudiciū ut absolute ē iudiciū hēt. s3 n̄ h3 has opationes ut bone sunt. S3 tunc cib⁹ i stomacho ē digestus diminute qn̄ alqd hēt de alteratione & naturalitate. tūc ēt imaginatiua ē diminuta qn̄ aliqd pars imaginat̄ hō & bn̄. aut quando difficulter fit imaginatio & bene. & sic in aliis. ¶ Vlteri⁹ ē consyderādū ꝙ opatio ut opatio est. fit a calido mēbri ut aūt naturalis ē fit ab eo ut naturale & proportionatū. Mēbra ergo absolute faciūt operatiōes p calidū. sed faciūt eas ut naturales pet naturalitatē & propor tiōem. si ergo cōparemus calidū & frigidū illis mēbris. sic erit qd̄ frigidū cōtrariat̄ calido ut calidū ē. & sic erit frigidū illis mēbris qd̄ frigidu3 cōtrariat̄ calido ut calidū ē. & calido ut naturale ē. & p cōsequēs opatio ut opatio ē. diminuitur etiam ut naturalis ē. & hec ē dicta opatio diminuta siue sit transmutare aliqd. siue sit pati & recipere. stomach⁹ ergo pars infrigidat⁹ sicut perdit gradū sui caloris. sic & de naturalitate pdit. Alterās ergo cibū paucā in eo fac̄ trās mutatiōe3 & paucā ut naturalis ē si aūt plus intendat̄ frigus āmouēs naturalitatē calidi. & calidū ipsu3 aufert. oīo operatiōe3. Si aūt comparem⁹ calidū istis mēbris. calidū cōtrariat̄ ut naturale. nō aūt ut calidū. & iō cōuenit cū calido ut est faciēs operatiōes absolute. nō aūt cōuenit cū eo ut ē naturale. & iō facit pmanere. aut auge3 operatiōe3 ut opatio ē. s3 ledit eā ut naturalis ē & hec ē operationū corruptio. sicut uerbi grātia. calida cōplexio inaturalis i stōacho fortiter agit in cibū. s3 qa nō ē cū eo naturalitas iō nō inducitur cū eo forma uł naturalitas chili. ¶ S3. t. d. statī3. g° in corruptiōes semper ē nocumentum qd̄ ē diminutio. qa uirtus & proportio nō. ē ablata s3 diminuta. l3 ergo actio ut actio sit intēsa tamen aliqua ē ibi naturalitas. ¶ Dicēdū quod forsan ē uerū. Nō eni imaginandū ē cum dicim⁹ operationē ē corrūpi. qa totaliter a naturalitate recedit. sicut cū dicim⁹ cibū conuerti i fumū nō est intelligendū qd̄ totus uł totaliter cōuertatur in fumū. ¶ Vel aliter dicendū ꝙ cū uirtus nō sit imediatū operans. s3 q̄litas siue calidu3. quando calidū ē excedens attingit imediate obiectū. & pmutat illud ultra id qd̄ requirit & aliter q̄ uirtus reqrat. iō nihil de naturali dispositione in obiecto inducit. pter illud ꝙ instrumentū nō regulat̄ a uirtute. s3 qn̄ calidū ē diminutū. sic ipsu3 diminutū ē. sic uirtus est debilitata. Vnde adhuc subiacet domio uirtutis. ut sicut ipsu3 diminute alterat materiā. sic diminuta naturalitas inducit̄ qn̄q3. aut omnio debilitat̄ uirtus & ipsu3 calidū. & tunc ē opatio ablata. qn̄q3 aūt taliter debilitat̄ calidū a frigido. ꝙ lic3 agat illud tn̄ qd̄ inducit

nō est cōueniens, ut disponat ad receptionē naturalitatis. & ideo cib⁹ qn̄q3 corrūpitur a frigido. sic. uer. g. qn̄q3 multū ē debile calidū naturale ex frigido. unde nō sic pōt alterare ut aliqua naturalitas fiat i cibo. nec sic ē debile calidū naturale ut nihil agat s3 agit. eius aūt actio qa debilis ē erit ebulitio. unde fit acetositas. & ad sūmu3 pōt dici ꝙ actio inq̄tū ē actio intendit̄. siue remaēat aliquid naturalitatis in cōplexione. siue auferatur. aut actio aut opatio q̄liscunq3 sit cū ē presens siue sit magna siue sit pua & nō correspond3 sibi naturalitas actiōis uł opationis. tunc ē corrupta operatio. Actio enim uel operatio diminuta ut operatio potest reponi in genere diminutionis. si illi diminutioni correspondet diminuta naturalitas. & in genere corruptionis. si ibi non correspōdet naturalitas. uerbi grā Aliqs parū uel debiliter imaginatur. si ergo sibi correspondet naturalitas imaginationis secundū id. ut quia licet parū. tamē bene. tunc ē opatio diminuta. sed si male. tunc ē corrupta. Et ideo illi qui dicunt calidū facere operationē pmutationū. & frigidū diminutionē uel ablationē. quia frigidū ē quietās. calidū aūt mouēs. sed pmutatio cōparat̄ motioni. & diminutio & ablatio quieti. n̄ satisfaciunt complete ad intellectū. frigidū enim ut frigidu3 semper quietat. & plus frigidū plus quietat. Calidum aūt ut calidū semper plus mouet cū addit̄. et iō calidū nūq̄ posset. eē cā diminutionis opationū. nec frigidū cā corruptōis. Oportet ergo causas harū diuersitatū sumere ex diuersitate & conuenientia. que cadit inter uirtutē & suum organum qd̄ ē calidū. ¶ Consyderandū aūt ea que dicta sunt habere ueritatē qn̄ isti modi nocumētorū fiunt p malitiā complexionis pure aduenientis mēbris. nō aūt uerificatur qn̄ huiusmodi nocumenta fiunt pter materias aduenientes uirtuti integre sane cū sua caliditate inata. frigida autē materia pōt esse cā nocumenti qd̄ est corruptio qn̄ aduenit uirtuti sane & caliditati n̄ ledēs eā nec sui organū ut supra dicebat Auic. prima fen illo ca°. has operationes. ¶ Vnde ibi ꝙ si aliquis dixerit. unde fantasia alba &c. ¶ His ergo consideratis cum uirtus retētiua stomachi indiget calido. primo ut uirtus anime. 2° ut retentiua. qa oportet ut moueat trāsuersales uillos secundu3 modū & formā compressionis bn̄ factā ut. A. sup̄ c° d̄ uirtutibus ministrātibus attamen calidum eius ē calidū proportionatū. & iō debilitādo uirtutē pōt inducere nocumentū diminutōis licet enim tunc sit calidū. tn̄ quia defecta ē uirt⁹ nullā pōt facere retētionē. Omnis ergo compso dominās facit nocumentū in omni uirtute & operatione. propter id quod operatio omnis est cū pportione & tēperātia. licet una uirtus egeat magis ma. q̄litate q̄ alia. ¶ Et consydera qd̄

dixi mea dicta uerificari in operationibus que fiunt p alterationē obiecti uel receptionem. qđ aũt caliditas cũ colerica materia sit cã diminuti onis in retētione ñ est dubiũ.cũ colera pungẽdo ante tẽpus cogat expellere. Et dixit post qđ ex omni re cuiꝰ mora plongatᷣ in stomacho.accidit euaporatio.i.ebulitio generatiua humorum.s. corruptorũ.& ñ ē aliquod ita uaporosuꝫ ut fru ctꝰ. ¶ Dubitat aũt quis.res uaporose i nostro corpore nõ sunt nisi res uẽtose a quibus uapor uẽtosus generatᷣ.uidentᷣ aũt res plures uaporo siores q̃ fructus.sicut fabe.lorbitionẽ enim ex ex fabis factã si tribꝰ coquas diebꝰ ñ ē tibi pos sibile ut eius inflationẽ remoueas.Hyp.prio re. acutoꝝ.Et Auic.infra primo ca°.5° tractatu.fa seolos & lentes inter cibaria uaporosa qa infla tiua enumerat. Item apiũ uidetᷣ magis uaporo sum cũ ad caput mouẽdo uapores nocumentum inducat.unde põt cõmouere epilẽsiam.ut sup pª. fen.capitulo de causis mouentibus epilepsiam. ¶ In oppositum est Auic ¶ Consyderandum qđ aliquid potest dici uaporosum dupliciter. uno modo effectiue.& h° modo res calide leuis caliditatis sunt magis uaporose q̃ fructꝰ.aut a lia res. Alo mõ põt dici res uaporosa materia liter.Et hoc dupliciter. Nam res dicitᷣ uaporosa aut a uapore grosso & moto uel cõdenso.sicut h° mõ fabe faseoli sunt uaporosi ¶ Aut res dicitur uaporosa qa absolute apta subici uaporationi. siue uapor eius sit uapor uentosus motꝰ siue nõ Nõ ergo uľt dicere Aui.qđ fructus sunt magis uaporosi.i.uẽtosi.differt eni rem esse uentosaꝫ & uaporasam.cũ uentus sit uapor motꝰ.uapor aũt de necessitate sit uentus. Intelligit g° Aui. qđ nihil ē adeo uaporosuꝫ ut fructꝰ.cũ res pos sit eẽ apta euaporatiõi dupliciter.aut p ebuli tiõem & illa sunt q̃ euaporãt cũ generatione maloꝝ humoꝝ.aut ꝑpter simplicẽ cõuersiõem in fumũ & uẽtũ.& illa nõ sic euaporãt sic uinũ queniã ē uaporosior res qa ē res apta stati con uerti & effumare. ¶ Vult g° .A.qđ nihil natura liter per ebulitiõeꝫ generatiuũ corruptoꝝ hũoꝝ aut aptoꝝ putrefactioni ē adeo uaporosum ut fructus.& iõ hoc qa pp eoꝝ indigestaꝫ aquosi tatẽ stataꝫ ebulitiõi subiacent adueniente calido stõachi.aut calido uenaꝝ & epatis.si stomachũ transeunt. Vnde Isaac in dietis pticularibus 4° ca°.H. ffemars eos.cito in corruptiõeꝫ & putre dinẽ mutantᷣ.& iflatio & rugitus ab eis generatᷣ & Gal.z° alimẽtorum de eis loquens.quecunq̃ aũt humida consistentils sunt corrũpuntᷣ.&.A. p° can.fen.3ª.c° de regimie cibi & potꝰ.loquẽs de fructibus oĩs res que sanguinẽ aquositate in plet que in corpore ebulit.sicut succus fructuũ extra.lꝫ ea hora iuuamẽrũ prestet.ipsuꝫ tameꝫ ad putrefactioneꝫ paratᷣ.& similiter id qđ san

guinẽ implet crudo.humore.& m.l.ta ibidẽ põit ad hãc sententiã et 4° can.ca° đ cura putre.i gene rali.Et omnes fruentꝰ nocẽt febriẽti cuꝫ ebuliti one sua.& corruptiõe sua i stomacho.Est g°.A. intentio qđ nihil ē adeo uaporosuꝫ.s. materiali ebulitiõe que fit per ebulitionẽ geneatiuã corru ptorũ humorũ ut fructus.& hec ē eius intentio ¶ Inde aũt soluuntᷣ contraria. ¶ Et quandoq̃. ¶ Hic Aui enumerat quosdaꝫ alios mõs egritu dinũ stomacho euenientiũ.& p° enumerat quas dã egritudines q̃ eis insunt ex causis preter natu rã.z°.enumerat quasdã dispositiones q̃ insunt sibi ex quadã sibi naturali dispositiõe q̃ ē nimia sensibilitas .ibi.zª.Et stõachus.Prima in duas. p° enumerat quasdã egritudines.z°.q̃sdaꝫ alias ex illis cõsequẽtes.ibi.zª.q̃nq̃ pducit.hec.zª.ha bet duas nã.egritudines que consequuntᷣ hec no cumenta stomachi sunt p coitateꝫ.mẽbra alia q̃ stomacho plurimũ coicant sunt cerebruꝫ & cor. p° g° ostendit ad que cerebri nocumẽta p ducat stõachi passio.z°.ostendit ad q̃ nocmẽta cordis. ibi.zª.Et multos. ¶ Circa hanc partẽ consyderã dã qđ materiã uocat Auic.cõuersaꝫ ad uentosita tẽ que nõ caliditate uľ frigiditate nocꝫ.sed alia q̃ cũq̃ qualitate aut acuitate & ꝑpria mali.ia.Ista ergo materia i stomacho existens.cũ ē debilis.qa nõ ita fortis & potens ut faciat peruenire ad sin copiꝫ.facit pringere ad cõturbationẽ & estuatio nẽ.& saltuꝫ.& tremorẽ.s.infirmũ ut nõ uno lo co quiescat ꝑpter materiã que existẽs in pellicu lis stõachi pungit & mordicat.unde fit cã horuꝫ accidentiũ.& si ipsa existat potẽtior facit accide re sincopiꝫ & illa accidentia uocantᷣ ab Hyp.7ª. ꝑticula Alices & osſ[?]tatõẽs & rigores.ut cõmen tator dicit.sunt alices in ifirmis cũ nõ in uno sta tu maneat iacendi.sed đ uno situ i aliũ mutãtur. hoc eis ideo contingit.quia quosdã humores noci uos hẽnt i ore stõachi.uult g° cõmẽtator.& hic Auic.ꝙ Hyp.p alices que ponit intelligat estu atõem & cõturbationẽ factã ex humoribꝰ colle ctis in ore stomachi uel pelliculis eiꝰ ñ potẽtibꝰ facere sincopim.sed hec accidẽtia in quorũ remo tione uinũ ad mediũ mixtũ iuuat cõfortãdo.ab stergẽdo.& lauando stomachũ.& hec sit expoſi tio illius dicti Gal.ibidẽ.quia nullus intelligit cõmẽtũ illud nisi Auic. ¶ Contra. quia uinum cõmixtum debilitat stomachũ.ergo &c̃.de regi gimine acutorũ cõmento .z8°.& 34°.Dicenduꝫ ꝙ cõmixtum cũ supflua aqua est uerũ.uel ē ibi sermo specialis alius ab hoc. ¶ Et stomachus quidem. ¶ Patet totũ usq̃ ibi.Et hinc. ¶ Consi derãdũ ꝙ homines hñt os stomachi debile.qa sensibile.aut qa resolubile. Illi ergo qui habent os stomachi resolubile ex nimia repletione ꝙuã tur.ũde uirtꝰ fatigatione resoluitᷣ.aut qa nimio repletᷣ uio.aut nimio utitᷣ.coytu.uñ ēt resoluũtᷣ

qa coytꝰ debilitat stomachū multū. & maxime
qñ os stomachi resolubile est ut summi potest.
a Gal. 5° de regimine sanitatis in fine. Et dico
ꝑpter stomachi debilitatē. uñ cerebrū cū patiꝰ
epil'iam & spasmū incurrere posset. & similiter
illi q̄ habēt stomachū nimis sensibilē. quia ex le
ui aggrauatione multū sentiunt. Vnde patiunꝰ
& resoluunꝰ cū sensu & dolore sicut illi resolui
possunt sine dolore. & iō eadē nocumēta possūt
incurrere. & isti euadūt multociēs uomitu. dicit
Auic. post. uomitu porino aut uiridi &c̄. Et cā
est qa materia illa attrahiꝰ ꝑpter uehemētiam
doloris. aut qa sunt illi q̄ hñt ita sensibile os sto
machi. colerici excarnati in qbꝰ nerui sunt m'tū
discoopti & mūdati ab humiditatibꝰ eos tegē
tibꝰ. & iō qa cōtinue ꝑpter multā sensibilitatē
attrahiꝰ ad stomachū corruptꝰ humor q̄ cōuer
tiꝰ qñq̄ in colerā prassinā. & qñq̄ post id i eru
ginosam que mota in stomacho facit spasmum.
ꝙ si uomāt cessat spasmꝰ & epilepsia. ut etiam
ponit Gal. 12°. terapen. in fine. & i cōmēto illius
affo. quinte particule. ¶ Et qñ3 multa repletio
Causa est. qa ꝑpter caliditatē stomachi i multa
repletione fit euaporatio ad caput. et caput cōpa
tiēs stomacho recipit. & iō subeth patiūꝰ. & sic
cadunt qñq̄ in melancoliam colericam. & hoc qñ
illi uapores sunt acuti mordicatiui de genere co
lere q̄ i capite retinēꝰ. & iō nocēt opationibꝰ eiꝰ
& fit melācolia colerica. & qñq̄ fiūt somnia cor
rupta. ¶ Et scias. ¶ Ponit duos can. ¶ Consy
derādū aūt ꝙ in ꝓlixis stomachi egritudinibus
pp multos motus uomitꝰ & solutiones que ibi
accidūt. & pp extenuationē uillorꝝ stōachi. & de
fectū l' malitiā nutrimenti contigit uillos stoma
chi laxari sicut qñq̄ id contingit pp tractū mul
tarꝝ materierꝝ ad stomachū. ¶ Et ex nocumētis
paret. ¶ Ponēs Auic. malā stōachi cōstitutōe3
d. c̄ ꝙ ex nocumētis malis i creatōe ē ut sit caput
frigidū paratū euētui catarri. et stōachꝰ calidꝰ.
Non aūt fecit mētionē đ cōstitutōe cōtraria sto
machi. i q̄ caput ē calidū & stōacꝰ frigidꝰ aptꝰ
recipe reuma calidū. uñ & cū ifrigidātibꝰ medi
cari n̄ patiꝰ. ¶ Dubitaꝰ g° q̄ stōachi cōstitutō
deterior ē. an illa in qua est stomachus calidus
& recipit frigidū reuma. An illa in q̄ stomachus
est frigidꝰ & recipit cal'm reuma. ¶ Et uꝰ ꝙ
utriusq̄ sit eq̄lis malitia. Ad eandem. n. disposi
tione3 qualitatiuā p quā opatio lediꝰ uidetur ꝙ
ueniat stōachus calidus remissus a reumate fri
gido et stōachꝰ frigidꝰ r̄missus a reumate calo.
sicut idē ē mediū motus frigidi ad calidum. &
calidi ad frigidū. sic ergo eadē mala cōplexio ac
quiriꝰ. ergo uideꝰ qđ idem sit modus lesionis
opatiōis. & eq̄le nocumētū. ¶ Amplꝰ queād
modū stōachus calidus recipiēs frigidū reuma.
nō patiꝰ medicari per dyacalamētū. dyatriton

pipereon. dyaciminū. sic stōachꝰ frigidꝰ recipēs
calidū ruma. nō papitur medicari cu3 rebus ifri
gidantibꝰ. Secūdo uideꝰ qđ dispositio in qua
calidus hūor recipiꝰ in frigidū uētrē sit đterior
qa nocumētū corruptiōis digestiōis cibi in stōa
cho uideꝰ esse deteriꝰ q̄ nocumētū diminutiōis
l3 colera cadēs in stomachū p° corrūpit digestio
ne3. qa calidū p° facit nocumētū qđ ē corruptō
flegma aūt prio facit diminutiōe3 qa frigidū. ē
frigiditas aūt p° diminuit digestiōe3 ut declara
tū ē supra. ¶ In cōtrariū uideꝰ. Aui. q' nocumē
ta mala enumerans solū de illo facit mentiōem
sicut de peiori ostendens cure difficultatē &c̄.
¶ In contrariū ē Gal. 6° de re. sa. p° ca°. tēpus
uero trasire. &c̄. ubi diꝰ horū dominiū utrorūq̄
expertus sum. semper difficilꝰ tēptabili existē
te altera 2m ꝙ in uētrē calidū frigidi & flegma
tici hūores ferūꝰ. ¶ Dicēdū qđ dispositio aliq̄
altera deterior pōt dici. aut ex parte actualis no
cumenti operationū. aut possibilitate l' ipossibi
litate curatiōis. differunt aūt hi mōi malicie dis
positionū. qa repiꝰ morbꝰ actu uehemētiꝰ ledēs
opatiōes & curā melius portat. & morbꝰ minꝰ
actu ledēs & curā peius recipit. Queadmodu3
exēplu3 pōt summi ab Auic. supra p° can. c°. de
humoribꝰ. qđ melancolia facta p adustionē sub
tilis partis melancolie peior est in ledēdo & diffi
pando mēbra. si tñ auxiliu3 presto fuerit cito me
dicatiōe3 recipit. s3 que fuerit p adustionē melā
colie grosse tardius ledit & dificilius curatione3
recipit. & plurima circa h° possent haberi exēpla
¶ Dico g° ꝙ si has dispositiōes cōpemus in no
cumento opationū. tūc ponamꝰ ꝙ operatio que ē
digestio stōachi pōt ledi aut p qualitatē. aut p
corpulentiā & substantiā materierꝝ effusarū ad
stomachū qñ se cōmiscēt cibo. Siqde3 loquamur
i primo nocumēto tūc per rōe3 predicta3 posset
teneri ꝙ dispositio utriusq̄ esset equalis malitie.
quia ad equalē mala3 q̄litate3 adueniūt reliquis
stantibꝰ paribus. Si autē esset aliqua diuersitas
in aliquo esset imaginabilis tribus uijs. ¶ Vna
uia si quis mēte cōprehenderet ꝙ stōachus frigi
dus plus alteraꝰ a colerico humore q̄ stōachus
calidꝰ a flegmatico. Et hoc p° p rōe3 cōe3 calidi
& frigidi. qa calidū ē plus actiuū q̄ frigidu3. ut
6°. đ accidenti & morbo pel°. c°. licet medicus cō
syderando pparationē quā facit i stōacho calidū
frigido actiuo q̄ prepatio ē rarificatio. sicut frigi
dū indisponit codensando. dicat ꝙ calefactiōis &
ifrigidatiōis tēpus ē unū. ut Aui. p° can. fen. 4ª.
c° 5°. & Gal. 7°. terap. ¶ Secundo ex rōe ꝓpria
horꝝ hūorū. na3 colera aptior ē ad penetrandū &
pmutandū stomachu3 q̄ sit flegma. ꝙ sui uisco
sitate adheret. Secūda uia eēt cōsideratio abso
luta stōachi calidi. l3 sit in eo flegma. & stōachi
frigidi licicet sit in eo colera. si eni persentia horꝝ

humo℞ n̄ trahit ad dispositiōez contrariā p̄ter naturā. sed hoc nocumentū q̄d p̄uenit circūscrip tis corporib⁹ humo℞. sic in stomacho frigido ha bente colerā per frigiditatē. lz forsan nō sit tāta frigiditas quāta si colera nō esset. & nocumētū digestiōis sit a stōacho calido per caliditatē. lz tanta nō sit sicut si flegma nō esset. tūc sicut fri gidū in stōacho ē dispositio deterior pro dige stiōe q̄ calidū. & si utrūq̄ ponat stōachū egrū simpliciter. sic eodē mō stōachi frigidi in q° est reuma calidū dispōsito deterior ē q̄ stōachi cali di in quo ē reuma frigidū. ¶ Tertia uia ē cōsy deratio q̄litatis hūo℞ in qb⁹ imediate cib⁹ cōtā gitur ut in stomacho calido predicto cōtangēs cibū imediate ē flegma sui frigiditate. sicut in stomacho frigido predicto cōtangens ē colera. ¶ Cōsyderata ergo hac alteratiōe qualitatis nō cōsyderādo imixtiōem humo℞ esset dicēdū q̄d stōachi calidi dispositio eēt deterior. qa in eo flegma cibū infrigidat. sz in stomacho frigido ē melior. qa in eo colera calida calefacit. absolute aūt & cōi iudicio ūr q̄d infridatio cibi pl⁹ dige stioni cōtradicat q̄ calefactio. dico in cōi ul'ul'. Si aūt has dispositiōes cōparem⁹ in nocumēto prouenīēte a coruptela hūo℞. tūc absolute pōt dici q̄d he dispōnes sunt eq̄liter male. qa uterq̄ horū hūorū corrūpit cibū & facit nocumētum unū q̄d ē corruptō. Sz specialiter dicēdo dicam⁹ q̄d flegma corrūpit corruptiōe q̄ ē ad acetosum uel insipidū. sz colera corrūpit corruptiōe que ē ad adustiōez & fumositatē. & tūc redibit iudi ciū q̄d peius sit stōacho. an q̄d cib⁹ sit acetosus uel insipidus. aut adustus uel fumosus fact⁹ & erit iudiciū ad h° z^m accidentia cōsequētia i qb⁹ esset longū loq. ¶ Tamē cōsydera q̄d i flegma te mixto cibo posset qs imaginari nocumētū di minutionis digestionis. q̄d min⁹ maluz eēt q̄ no cumentū corruptionis a colera. ¶ Si aūt ē quera tur que ha℞ dispōnuz sit peior ex parte curatio nis. Dicendū φ illa i qua ē stōachus calidus. & re cipit flegma frigidū. nā si illud flegma ibibit ul' applicat uentri eget fortib⁹ medicinis. ut dyatri tonpi. & c̄. que nō cōueniūt stōacho calido. Simi liter si nō sit sic similiter affixū eget re q̄ educat per uentrē. sz colera in stōacho frigido si sit ibibi ta ul' adherēs pōt curari cū yera per aloe. uel ab sinthiū. si nō figat que cōferūt frigi le dicrasie. sisr si nō adhereat. pōt educi leui uomitu ut cuz aq̄ca cala. Facilius. g° hec dispositio curari pōt.

R Es ex quibus. ¶ Superius Auic. in generali determinauit d̄ egritudini bus stōachi & causis eius. Intendit hic in generali ponere signa quibus cognoscimus dispositiōes stōachi. & p° illa gene ra signoruz enumerat. z°. de eis exequit̄. ibi. zª. si gnificatōes aūt. Omnia aūt genera ha℞ significa tionū reducunt̄ in signa sumpta ab actione muta ta. qualitate mutata. & exeunte mutato. ut satis pz. & Auic. nō enumerauit signū sumptū ab hoc exeunte φ ē urina. qa sup eius dispōe non signifi cat. ¶ Si aūt aliq̄d significat dixit Auic. p° can. fen. zª. cū loquitur d̄ ypostesi simili frustris fur mēti i aqua resoluti. & infra quādoq̄ in hac fen de ea loquetur. ¶ Significationes autē. ¶ Con syderandum quod alium ordinem Auicena ser uauit in enumerando. & alium in exequendo. Enumerat autez Auicena hec signa reducendo ea in genere ad nouez. signa enim dispositiōis stōa chi aut summunt̄ ex dispositiōe cibi. Et hoc aut qa tollerat cibū uel n̄ tollerat. & hoc ē primum genus signo℞. Aut ex h° φ digerit cibū & expel lit cōueniēter aut n̄ digerit & expellit. & hoc ē secundū. Aut ex appetitu ad cibū. & accipit̄ hic appetit⁹ p̄ appetitu cuiusq̄ rei siue sit cibalis p̄prie uel improprie. & hoc ē tercū gen⁹. Aut ex appetitu ad potū qui apetitus p̄prie dicitur sitis. & hoc ē quartū gen⁹. ¶ Secundo in gener̄ sumit̄ significatio stomachi ex motib⁹ & cōmo tionibus ei⁹. sicut ē tremor cordis stomachalis qui dicit̄ caphacan. a Serap. & singultus. & d̄ h° solo signo sumpto ex cōmotione q̄ est singultus Auic. p̄sequit̄. n̄ aūt de cōmotōe dicta caphacan quia satis sup̄ loquutus ē de tremore cordis. & hoc ē quintum genus. ¶ Tercio in genere sumū tur he significationes ex dispositione oris & lin gue. & hoc aut i sapore suo. & h° est sextū gen⁹ Aut infusione. i. humectatione lingue. & exicca tione & asperitate. & lenitate. & sic ē septimum genus. Aut ex odore. & d̄ hoc n̄ facit Auic. spāle genus. sed genus odoris reducit̄ ad genus sump tū ab eructuatione extra odor qui i ea sentit̄ do cebit significare. ¶ Quarto in genere sumunt̄ significationes stomachi ex his que ab eo egredi untur. & quia illud q̄d egredit̄ pōt esse aut uē tositas aut alia materia grossior. Si egredit̄ alia materia a uētositate. tunc aut egredit̄ supius cū uomitu. & sic ē octauū genus. aut inferius cum egestione. & sic est nonum gen⁹. Et tūc supplea tur. aut ibi egredit̄ illa materia p supius. & sine motu. ut cū sputo & limositate. & sic ē decimū gen⁹. Si aūt hec materia sit uētosa. aut egredit̄ p inferi⁹. & sic ē undecimū gen⁹. aut p supius. & sic ē duodecimum genus. aut ipsa retinetur. & facit rugitū. & sic ē decimūtercīū gen⁹. ¶ Qui to in genere summunt̄ significationes stomachi ex colore faciei & oris. & sic ē 14. genus. uerū ē tamen φ aliquid de isto signo tagit̄ in signo de lingua quod ponebatur. 7. genus. ¶ Sexto ige nere sūmūt̄ signifationes stōachi & doloribus. & sic ē. 15. genus Et hoc genus ē illud q̄d Auic. in executione appellat genus sumptum ex sensu stōachi. ut sensu grauitatis uel mordicationis.

¶ Septimo ſummunt̃ ex impedimentis. & ſic ē
16. genꝰ. & illud ē qđ Auic. exequendo appellat
genus ſumptū ex ſenſu ſtomachi. ut ſenſum mor
dicationis uel g̃uitatis. ¶ Octauo ſummuntur
ſigna ſtomachi ex cōitate eiꝰ cū mēbris alijs. et
ſic eſt 17. genꝰ. ¶ Nono ſummuntur ſigna ſto
machi ex pte eius qđ ei cōuenit. aut qđ ipſum le
dit. & ſic eſt 18. genus. Licet aūt hoc ordie ſigno
rum Auic. cōnumeret aliter cū de eis exequitur.
Primo eniꝫ exequit̃ de ſignis ſtomachi ſumptis
ex tollerantia cibi & priuatione tollerātie. 2°
ex egreſſione egeſtionis. 3° ex ſonitu. 4° ex ſin
gultu. 5° ex appetitu qui ē ſitis. 6° ex diſpōne
oris & lingue. 7° ex digeſtione & expulſione. 8°
ex doloribꝰ. Nono ex appetitu abſolute. Decio
ex ſapore. Vndecimo ex uomitu. Duodecimo ex
colore. 13° ex rugitu. 14° ex ſputo. 15° ex eructua
tione. 16. ex cōueniētibus & contrarijs. 17. ex ſen
ſatione grauitatis uel mordicationis. 18° ex cōita
te ad alia mēbra. Prima ibi Significationes. 2ª
ibi uerꝫ ſignificationes. 3ª ibi ſignificationes aūt
4ª ibi ſignificationes uero ex uia. 5ª ibi. ſignifi
cationes aūt ex ſiti. 6ª ibi. uerū ſignificationes.
7ª ibi. Sed ſignificationes ex uia digeſtionis. 8ª
ibi. uerum ſignificationes ex doloribus. ¶ Nona
ibi ſignificationes ex appetitu. Decima ibi. cum
aūt adeſt. Vndecima ibi. Sed ſignificationes ex
uomitu. 12ª ibi ſignificationes ex uia coloris. 13ª.
ibi ſignificationes ex uia rugitus. 14ª. ibi uerum
ſignificationes ex ſputo. 15ª. ibi ſed ſigificatōes
ex eructuatione. 16ª. ibi ex eis que ſunt cōuenien
tia. 17ª. ibi ſignificationes aūt. 18ª ibi et accidētia
¶ Incipit ergo a p° ſigno. quia eſt cōe ſignum.
ſi eni ſtomachus tollerat cibū tūc i omni ſua uir
tute ē bonitas. & ſi ñ tollerat. unicuiq; uirtuti
pōt attribui. ¶ Verꝫ ſignificationes. ¶ Cōſyde
rādū ꝙ naturalꝭ egeſtio dēt ēē equalis q̊ad ſub
ſtātiā. Eſt aūt equalis illa q̇ hꝫ uniformitateꝫ ī
ptibꝰ. ita ꝙ una ps ñ ē aquoſa & alia dura. ſed
ſimul ē unius mōi ſubſtātie. Et iō hoc qđ dicit
equale ſignat ꝙ ſit cōtinua leuis. et iō ñ oportuit
ꝙ Auic diceret equalꝭ leuis et cōtinua. ſic rōnat̃
Galꝭ. 2° đ criſi. xi° c°. Egeſtionis aūt eq̃litas p ſe
ſignificat bonitatē & uniformitatē digeſtionis.
Significat ēt ex cōſequenti bonitateꝫ attractiōis
cibi ad epar. ut ibidē Gal. Dicit 2° qđ debet ēē
temperate tincture. Debet tñ ad citrinū trahere
ut Aui. p°. can. fen 2ª in fine. & Gal. p° de criſi.
Trahit aūt eius calor ad citrinū tinctū magis q̃
urina. unde ibidē Auic. eius color naturalis eſt
igneus & leuis exiſtens igneitatis. Cā ē. qa ege
ſtiōi miſcet̃ colera pura uadens ad chiſtifellis. ſꝫ
urine miſcet̃ colera ſanguī mixta. ēt colera miſcet̃
egeſtioni que ē corpus durū magis. unde fortiꝰ
colorat̃ a colera. colera aūt miſcet̃ urine que eſt
corpus aquoſuꝫ. & iō eiꝰ citrinitas magis diſp
gitur. ¶ Sꝫ dubitat̃ q̄uo egeſtio equalis & tē
perate tincture ſignificat ſuper ſtōachi ſanitatē
tinctura enim nō dat̃ egeſtioni in ſtōacho. imo
in inteſtinis. nō ergo ſignificat ſup ſtōachi diſpo
ſitiōem. ¶ Cōfirmat̃ ex Gal. p° de criſi. xi°. ca°.
ubi ſic. nō dixit Hyppo. colorē egeſtiōis. quia co
lor nō ē neceſſarius in cognitiōie diſpoſitionum
uentris. i. ſtōachi. ¶ In oppoſitū ē Aui. ¶ Dicē
dū qđ egeſtiōis color imediate nō ſignificat de
diſpōne ſtomachi ꝑpter cauſaꝫ dictaꝫ. ſꝫ media
te. & hoc aut per priuatiōem. qa cū naturalis
color ē in egeſtione. nō ſunt in ea innaturales co
lores qui poſſunt malitiā ſtomachi ſignificare.
aut ꝑpter coniecturationē uel cōicatiōeꝫ cū alijs
ſignis bone egeſtiōis. & ſic ceſſant obiecta. dꝫ 3°
eſſe alicuiꝰ fetoris ꝑpter id. qa ē pura ſupflui
tas que ꝑpter morā ī iteſtis aliquā inaturalita
tem caloris acquiſiuit. unde fit aliqualiter fetida
Oportuit aūt ipſam morari in inteſtinis. maxi
me in monoculo. ut ibi aggregaret̃. & nō eſſet
cōtinua neceſſitas ſurgendi ad ſellaꝫ. & ꝑpter a
lias cauſas quas fen 16ª. pōit Aui. ¶ Cōſyderā
dū poſt qđ Aui. nō dicit; qđ icōueniēs ſubā ma
lus color & fetor nimiꝰ egeſtiōis ſignificaret ma
litiā digeſtionis. qa egeſtio pōt acquirere maliti
aꝫ in partibꝰ pꝰ ſtōachū. Vnde ſtōacho in culpa
nō exiſtente pōt egredi egeſtio dura. aut multuꝫ
liquida. aut. 2m. aliaꝫ inaturalē diſpōeꝫ. & hoc ꝑ
pter malitiā inferiorꝫ mēbrorū aliorū a ſtōacho.
ut Galꝭ. p° đ criſi. ¶ Quito ē ſcindū per hoc ꝙ
Auic. dixit ꝙ cibus q̄ nō digerit̃ ſignificat debili
tatē cauſa qa ſi cibus appareat nō digeſtus. lꝫ ar
guere. g° in ſtōacho ē debilitas. & hoc ſuppoſito
qđ nō ſit ꝑpter cibi malitiā. & patet aliud qđ le
uitas fit ex digeſtiōe. ¶ Significatiōes. ¶ Prio
ponit ſignificationē ſumptā ex ſonitu. 2°. declarat
illaꝫ & exponit. ibi. 2ª. rectius. Et hec habet tres
2m. ꝙ tria q̇ dixerat declarat. ibi. 2ª. uerū eſſentia
ibi. 3ª. ueruꝫ paruitas. ¶ Dixerat autē tria prio
ꝙ deſcenſus ſignificat fortitudinē ſtōachi. Vult
g° ꝙ tu ītelligas ꝙ nō ſimpliciter ſignat fortitu
dinē. ſꝫ in relatōe ad exitū uentoſitatis p ſupius.
abſolute eniꝫ uentoſitas & eius motus q̃ndaꝫ ca
lidi debilitatē ſignificat. cū uentoſitas nō fiat niſi
a calido debili. ut. ifra & 6° đ. accidenti. ſi g° ad
ſit uentoſitas. & p inferius expellat̃. fortitudinē
ſtōachi ſignificat. magis q̃ ſi p ſupius. cū non ſit
pars ſuperior deputata expulſioni. ¶ Dixerat
aūt. 2°. ꝙ magnitudo ſonitus i ſe ſignificat bōita
tē digeſtiōis & fortudieꝫ. ſ. expulſiue. Vult hic
dearticulare ꝙ ſonus pōt habere magnitudinē ꝑ
pter groſſā uētoſitatē. & tūc nō oportꝫ ꝙ fortē
uirtutē ſignificet. ſed ſi ſonus ſit fortis. propter
uirtutē fortem expulſiuam. tunc pōt ſignificare
fortitudinē uirtutis aliquā. ſ. fortitudinē expul
ſiue expellentis & digeſtiue calefacientis & ſub

tiliantis uentositatē ut habilius expellatꝛ.Et ad
dit ꝙ egestio subtilis tēuis siue sonitu significat
magis fortitudinē q̄ spissa clamosa.Et subtilia
tenuis.s.uētositas sine sonu sigificat magis &c̄.
ꝓpri: illa &c̄.qa possēt subtilis uentositas sibi
uenire cū sono facto a uoluntate.& tñ nō ēēt ma
la.¶Consyderandū qđ grossa uentositas fit ex
maiori debilitate digestionis q̄ subtilis.& ideo
magis uitupatur uentositas exiens cū sonitu.qa
ille sonitus si nō sit a uoluntate grossaꝫ significat
uentositateꝫ & coartatōeꝫ uiaꝝ.ut incomento se
cundi pronosticoꝝ.sup illo uerbo uentositas sine
sonitu.Subdit ex mēte Hyppo.ibidē ꝙ uentosi
tas cū sonitu inuoluntarie euemens signat amen
tiā aut forteꝫ dolorē.¶Consyderandū ut dicit
comētator ꝙ qdaꝫ sunt assueti uentositatē emit
tere.preter ꝙ uerecūdentur.quidā aūt non.imo
prius eligerēt mortē.Si ergo ab eo qui est assue
tus uentositatē cū sonitu emittere egrediatꝛ cū so
nitu absq̄ uoluntate.nō est malū.sed si sonitus a
se egrediatꝛ in aliꝭs.significat quod ille ē amens.
unde nō recordatꝛ aut forteꝫ habet doloreꝫ cogē
tē ad hoc.Fortis eniꝫ dolor icitat ad expressionē.
unde Auicena dicit.tunc fieri sonitum quasi a se
uenientē ¶Dixit.3°.Aui.qđ similiter puitas fe
toris sigificat bonitatē digestiōis.h° ēt declarat
& pꝫ.¶Significatiōis uero.¶Post ponatur ad
capl'ꝫ de singultu.¶Significatiōes.Hic.A.docꝫ
significare ex apetitu q̄ ē sitis & pꝫ.¶Cōsyde
randū qđ cū sitis sit appetitus frigidi & hūidi
2° de aīa.ipsa causatꝛ calido & sicco: resoluente
hūidū subtile.si ergo cū siti ē nausea.significat
materia que incitat stōachū ad expulsionē.Dic̄
post Aui.qđ sitis causata a materia flegmatica
aut salsa remouetꝛ potu aque calide.qa lauat.ab
stergit.& hūectat.sꝫ i colerica materia addit qa
ībibita nō pōt abstergi cū colera sit magis apta
inflamari ꝓpter calidū aque.ēt quia leuigatꝛ ex
potu aque.Et ideo quādoq̄ auget aqua calida
sitim que fit a flegmate salso subtili per colere
admixtiōeꝫ.quia tūc ēt leuigatꝛ & ascendit &
calefacit ex potu aque calide.& iō Aui.dixit in
pluribus dispositiōibꝰ.¶Verū singi ficatiōes.
Docet significare ex dispositiōe oris & lingue
& aliꝭs que pōit in littera.Et pꝫ.¶Est sciendū
qđ cū pellicula oris sit cōtinua pellicule stōachi
ut supra.Aui.Oportet qđ lingua insuis colori
bꝰ & dispositiōibꝰ mutetꝛ mutatione stōachi.
¶Sꝫ ponit hic signuꝫ septimū sumptū ex dige
stione cibi & egressiōe cibi a stōacho.& prio fa
cit hoc.2° ostendit qūo hūores se hēnt in nocēdo
digestioni.3° addit quēdā canonem.ibi 2ª.& īco
lere.ibi 3ª.& scias.Pª in duas.p° ostēdit signa
bone digestionis.2° male digestiōis.ibi 2ª.cū sto
machus pars utraq̄ patet.¶Est sciendū tem
peratus fit ex debita reductiōe calidi super cibū

& e debita euaporatiōe & iō fit leuis expgefa
ctio.¶Dic̄ post.Nec ē i oculo apostema.i.col
lectio quecunq̄ sit illa siue sit humoralis siue
lippitudo cū illa fiat ex materia mala ascendēte
caput &c̄.Vñ p° ꝓnosticoꝝ.13°.cōmēto.lippitu
do ē superfluitas cibi cuiꝰ digestio non rectifica
tur ¶Et obediētia natute.&c̄.s.ad opa sēsus &
motus.¶Et sint iferiora uentris inflata ante
egestionem.quia illud signat bonam comprehē
sionem.& iuolutionem stomachi super cibum.
Cum enim stomachus super cibum se adunat.
iferiora uentris premit.unde iflatur.Et illud si
gnificat fortitudinē.s.somnus tēperatꝰ &c̄.pꝫ.
¶Et colere ōndit qūo opationes se hñt in nocen
do digestioni & patet ¶Est sciendū ꝙ colera
fluēs ad stomachū ñ ꝓhibet digestionē omnino.
nec diminuit.nec crudū facit.cū calida sit.sed ad
mixto cibo corrūpit illū.sed melācolia frigidita
te & siccitate bñ digestioni cōtrariatꝛ g° digesti
onē ꝓhibet & corrūpit ꝑ admixtionē cū cibo.sꝫ
flegma declinat magis ad corrūpendū q̄ melāco
lia.aut quia flegma plus repitur in stomacho q̄
melācolia.aut quia sui humiditate est magis ap
tum cibis misceri.melācolia aūt qa terrestris ñ
sic ꝑmiscetꝛ ut eos corrūpat.¶Et scias.¶Hic
ponit unū can.qui se tenet ex sufficiēti diuisione
dicens ꝙ si digestio ñ sit bona a mala cōplexiōe
ut plurimum est a frigiditate & humiditate.et
causa est.quia plurimum i stomacho reperitur
uel generatꝛ humor frigidus & humidꝰ.& post
frigiditatē & humiditatē est mala cōpl'o calida
& post est mala complexio sicca.quia ad hoc ca
liditas est magis apta superuenire stomacho ut
digestionē impediat q̄ siccitas.cū siccitas sit q̄li
tas passiua & cetera.¶Verum significatiōnes.
¶Ponit signum.8.& patet.Quis humor ad
stomachū magis cōfluat ex ꝓcedētibꝰ iuestigatꝛ
remansit.¶Et uidetꝛ primo qđ melancolia.pp
id qđ melācolia in omnibus transmittitur ad os
stomachi ut excitet appetitū sicut sentiunt oēs.
Vnde Auic.infra fen.15ª.loquens de melancolia
transeunte ad splenē.& de splene ad stomachū
dicit.& mādat eā.s.melācoliā ad ipm stōachū
i uena magna.& Rasis p° tractatu ca° đ forma
splenis.ab eo oriuntur duo rami quoꝝ unꝰ ad
os stomachi alter ad epatis tendit cōcauitatem
Idem Auer.p° colliget.Si ergo melancolia natu
raliter omnibus fluit ad os stomachi illa addita
nocebit.¶Secūdo uidetur ꝙ sanguis fluat ma
gis.qa cū sanguis in nutrimentū tē dat stomachi
a uenis ramificatis a porta.ut Auic.prio can.c°
de anothomia uene porte.si sanguis ēt addetur
paꝝ.sic naturaliter fluit.sic additus i quāto uel
quali nocebit.¶Tercio uidetꝛ qđ colera minus
omni humore ad stomachum fluat ne eiꝰ opera
tiones ipediat qa colera ñ transit ex epate ad sto

machum nisi ppter magnā & fortē cām.ut pp calidissimū apostēa.h° aūt ē raro.qđ aūt colera n̄ nisi ex magna cā ad stomachū fluat ex epate sentit Gal.in cōmēto illi⁹ afforismi.In flegmōe epatis singultus malū.ubi sic dicit. Stomaticus ex epate n̄ patit̄ nisi apostema magnū sit & pessimū.quod si calidissimū facit colerā rubeā pus currēte ad intestinū.cū tñ ascendit ad stōachū pungens os eius facit singultū.Idem Auic .j. fen 14ª.tractatu.3°.z° ca°. Cum ergo flux⁹ huius colere nō sit nisi propter apostema magnum & cū toto hoc sit p distantē uiā.rarissime ergo ad stomachū fluit colera.Melācolia aūt & sanguis sepius cū naturaliter fluāt ad stomachum. humores autē inaturaliter in mēbro repti plus i mēbro sunt cā egritudinū pluriu3 q̄ alij.sicut cerebrū pl⁹ flegmatica.splen uero melācolica egritudine laborāt. Videt̄ 4° ꝙ pl⁹ omnibus flegma.p° qa stomach⁹ maxie est flegmatic⁹ cū quidā eum flegmatis receptaculū ponunt.& iō flegma magis aliquo humore ad stomachū iclinabitur. Similiter ēt quia stomachus subiacet capiti a cerebro aūt ad stomachū maxie humor descendit flegmatich⁹.& multiplicat̄ i eo.et qa flegma sua grauitate maxime aptū ē descēdere. Hoꝝ autē oppositū omniu3 Auic.dicebat supra.z^m.unā expositionē.Et plurimū ꝙ ad ipsu3 stōachu3 effundit̄ ē colera ex epate. Cōsyderandu3 qđ stōachum in fluxu humoꝝ ad ipsum possum⁹ cōparare aut ad đterminata mēbra.aut ad humores ipsos sibi inuicē cōparatos.Siqdem stōachu3 ad diuersa mēbra referam⁹.erit dicendu3 qđ a cerbo magis recipit flegma.ab epate & chisti fellis colerā magis.a splene aūt melancoliā. Ratio aūt hoꝝ similis ē.qa i his mēbris magis aggregant̄ hi hūores apti ad cursu3.Si autem stōachu3 referamus ad diuersos humeros inter se.tunc erit dicendū qđ colera inter alios humores magis ad stōachu3 fluit inaturaliter.quoniā ille humor magis ad stomachu3 fluit q inter humores est magis aptus ad cursu3.talis aūt est humor colericus sua caliditate & subtilitate que eū ad motū preparant.Alij autē humores inepti sunt ad motū quadā grossitie & terrestri siccitate ut melācolia quidā.uiscositate ut flegma.sanguis.autē licet cōuenienti qualitate & substantia.ad motū sit aptus.tamē ad motū nō naturale3 sub sua forma manens raro disponit̄.cum sit maxime dilectus & amicus nature.unde eum in naturaliter currere nō pmittit.& qa colera maxime in chisti.fellis & epate repitur.ideo absolute pōt dici qđ ad stōachu3 colera ē magis apta fluere q̄ alius hūor.& ab epate magis q̄ ab alio mēbro.& h° qa ibi congregatur & epar sibi magis apropinquat.& ideo ex acutis hūorib⁹ aut inaturaliter motis maxime colera mouebit̄.& hoc ab epate magis pp causas hic & supi⁹ dictas.Vnde Aui.absolute dicit qđ hūor q magis ul' plimū effundit̄ ad stomachū ē colera ex epate. Ad rōes.in cōtrariū dđm qđ l3 melācolia naturaliter uadat ad stomachū.illa tamen est pauca & iō adhuc facilius colera sui motu pōt ad stomachū fluere q̄ melancolia a splene mi ipplicata ad stomachū fluat.posito equali eoꝝ dominio unde fluant. Ad z^m dicendū qā licet sanguis semp z^m ueritatē currat ad stomachū.ille uadit nutricatiōs ḡtia & natura iō eū inaturaliter currere nō permittit. Ad tertiū dicēdū ꝙ aliđ ē colera3 ad stōachū fluere ut singultū causet.& aliđ ē eam fluere ad stōachū ut ei⁹ ledat operatiōes absolute.nā debēs singultū causare o3 qđ supi⁹ usq ad os eius ascēdat. cū singultus sit ppria passio oris stōachi.& si debeat ledere stoachū sufficit qđ ad aliquā eius partē currat itrisecā aut extrinsecā.h° aūt facile ē ut dictū fuit.prio ergo mō itellexit cōmētator exponēs afforismū Hypph. Ad q̄rtū dicēdū qđ l3 flegma i stōacho plurimū repiat̄.h°.nō ē propter defluxum aliunde.sed potius quia in eo generat̄.ut Auic. probauit.& ēt quādo ad stomachū uadit cum sit uiscosum sibi adheret.nec stomachus hēt aliquid qđ ipsum ab eo lauet & iō dixit ibi repit̄ aut generat̄ &c̄.Si aūt capiti et cerebro subiac3 tamen alia membra supra stomachū apti⁹ recipiunt hanc materia3.unde 6° de re.sa. illo ca°.tēpus uero iam transire.Dicebat Gal.paucissima quidē ē ea q ad os & nares alatio .s.supfluitatum. Significatiōes aūt ex appetitu. Superi⁹ .A.ex.z.generib⁹ significationū docuit significare sup dispositiōib⁹ stomaci.Hic doc3 significare ex nono genere sumpto ex appetitu.l3 au tē sup ex siti docuerit significare.illa tñ significatio fuit magis singularis.sumpta ex proprio modo significationis quā hēt sitis rōe diuersoꝝ mōꝝ ipsius ut sup̄ patet.hec aūt ē significatio sumpta ex appetitu absolute magis ad cibū naturalē.uel ad res alias.& p° đ apetitu stomachi docet significationes assumere.z° assignat quandam diuersitatē & differentiā i appetitu penes hoc qđ ē esse naturale uel animale.& addit qđā. ibi zª.& scias.pª in duas.p° ōndit quot modis de appetitu significare contingit.z° declarat.ibi zª.sicut ē.uel ibi & q̄ñq.cibū appetit acetosu3 In prima uult dicere qđ triplex ē appetitus stomachi .s. itensus corruptus & diminutus. Consyderādū qđ i appetitu pōt fieri lesio. aut i sui forma.& sic uocatur appeti⁹ corrupt⁹ aut in q̄titate.& tunc aut destruit̄.aut aufert̄ aut diminuit̄.aut intēdit̄. s3 appetitus itensus si quidē intendat̄ multu3 ut spēm trāsmutet. dicitur appetitus proprie corrupt⁹ sicut ē appeti⁹ caninus sicut enim animaliū spēs diuersificate

sunt. sic & appetit⁹. 4°. đ simplici medicina. Cap.
Cū ergo humanus appetitus ita intenditur ut
modū appetit⁹ humāe nature cōicz & obseruet
appetitū aialiū isaciabiliū ut sunt canes dicit̄ p
prie appetitus corrupt⁹. Cū aūt spēs non trans
mutat dicit̄ appetitus absolute addit⁹ q̄ lz addi
tus sit cū deficit a naturali pportione pōt dici di
minut⁹. ¶ Et q̄nq̄. ¶ Hic exequit̄ maxime tñ
ostendit q̄d significat appetitus pmutatio i for
ma & quātitate addita. n̄ aūt exeq̄t̄ đ. appetitu
diminuto aut ablato dās eos intelligere ex istis
cusis. ipsa enim cū intendant̄ destruūt appetitū.
sicut nō tātū intense diminuunt. p° ergo de stōa
cho docet significare ex appetitu pmutato. z°. ex
appetitu addito. z^a. ibi. & mordicatio quidē. P^a.
in duas p° facit h° i cōi magis. z° i speciali. ibi. z^a
& q̄nq̄ ē appetitus. p^a in duas. p° ostendit in cōi
quid significet pmutatio appetit⁹ ad quedā. z°.
illud pbat. ibi z^a. & stōachus. ¶ Dicit primo
q̄d sic pmutatur spēs appetit⁹. q̄a q̄nq̄ appetit
acetosa q̄nq̄ salsa. et q̄nq̄ sic apetit acutū salsū
& acetosū. & h° q̄a ista simul cōueniūt i icisiōe.
& iō stōach⁹ simul ex eis lucrat̄ icisionē hūorū
nociuo℞ existentiū in ipō. Et egentis incisione &
appetitus ad talia significat debilitatē stomachi
¶ Stomachus enī ¶ Probat & arguit sic. illđ
significat stōachi đbilitatē φ appetit̄ a stōacho
existente i dispositiōe debilitatis. sz appetere sal
sa acuta & c̄. ē huiusmodi. igit̄. probatur. q̄a sto
machus fortis declinat ad pinguia & unctuosa.
nō ad salsa. & acetosa. & c̄. ¶ Et quādoq̄. ¶ Hic
in spāli h° declarat. & p° facit h°. z° q̄đ dā q̄đ
dixit declarat. 3° resumit ppositū. ibi. z^a. cū aūt
ibi 3^a. quādoq̄ declinat. Dicit. q̄đ quādoq̄ decli
nat appetit⁹ ad res malas q̄s natura resfugit cū
naturaliter se habeat. ¶ Aut natura. s. mēbro℞
sic appetit⁹ ad carbōes. & alias usnē. i. spēs luti.
uel usnē ē q̄đ reperit̄ apud arbores querc⁹ pōt
summi ex Symone q̄đ sit modus cinerū. & ab
eodē q̄đ ē idē q̄đ alguascen. Est aūt alguasen
herba similis lilio ut dic. ¶ Cū aūt ¶ Declarat
q̄đ dāz. q̄a dixerat φ stōachus fortis đclinat ad
pingua. dicit quod q̄n gustus ē bonus & sanus
tūc. n. naturali existente appetitu nō appetit sapo
rez supra dulcē. ¶ Cōsyderādū q̄đ lingua siue
gustus ē positus ad iudicandū de saporib⁹ con
ueniētib⁹ et icōuenientibus animali ad sui ciba
tionē. est ergo hec uirt⁹ iudicatiua circa sapores
ciborū & iō appetitui stomachi deseruit. unde
Gal. quarto de accidēti & morbo. post stōachū
discernēs & diiudicās erit lingua. si g° sic est.
oportet q̄đ sui iudiciū & gustus pportionētur
appetitui. si ergo stomachus naturaliter se hēat
ut pbabitur. appetit dulcia. ipse aūt de eis n̄ iu
dicat. lingua ergo sibi in hoc deseruiet cū natura
liter se hēret. Si enim inaturaliter se hēret gust⁹

ea que sunt dulcia iudicaret amara q̄nq̄. ut 4°.
de accidēti. & secūdo de anima. & c̄. ¶ Cumq̄.
¶ Resumit ppositū. & uult ōndere spāliter et
genraliter quid significet diuersitas inaturalis
appetitus. quia significat semp contrarium eius
q̄đ appetitur. ut si stomachus appetit acetosa.
significat̄ i ea uiscositas & c̄. In stomacho calido
cū fiat resolutio humidi subtilis fit maxīe sitis
& iō plus aquā appetit q̄ cibū. & aliter stoma
chus inflāmatur in seipso pprer resolutionē. uñ
q̄rēs restaurationē reuertit se sup sui hūidū
inflāmās illud. unde fit sitis. ¶ Sed circa predi
cta dubitare contigit. An. s. stomachus fortis đ
clinet in appetitu. s. ad dulcia & pinguia. & uī
φ non quia stomachus fortis ē stomach⁹ sanus
nā fortitudo uirtutis stat cū sanitate & tempa
mento. sed stomachus sanus i quo appetit⁹ san⁹
ē n̄ appetit saporem sup̄ dulcē. & p cōsequens
appetit dulcē. sapor aūt unctuosus ali⁹ ē a dulci
¶ Amplius stomachus n̄ appetit nisi appetitu
q̄ est fames. sed fames ē apetitus calidi & sicci.
ut z° de anima. dulcia aūt & piguia hūida sunt
seu equalis caloris. ¶ Rursus Auic cōtrariat̄
sibi. pmo enim dicit q̄đ stomachus fortis decli
nat ad pinguia uel unctuosa. Et post subdit q̄đ
si declinet apetitus uersus aliū saporez q̄ uert⁹
illum. s. dulcē est ibi nocumentū. & exēplificat.
quia si apetit pinguia est ibi stipticitas et ispissi
tudo & sicitas. Vult g°. A. q̄đ stōachus appe
tēs pinguia nō sit fortis sz existēs i mala dispo
sitiōe. Huius aūt cōtrariū posuit ipse Aui. hic
& Galienus. quarto de simplici medicina. illo.
capitulo omnis autem res dulcis. & quarto de
accidenti & morbo. ¶ Ad intellectū ho℞ ē cōsy
derandū φ in corpore humāo duplex ē appetit⁹
ad cibū. s. apetitus naturalis. & apetitus sensiti
uus. Et causa est q̄a apetitus ē inclinatio rei ad
formā apprehensaz unde fit postea motus. Pōt
aūt forma apprehendi apprehensione naturali
sine sensatiōe & apprehēsiōe sensitiua. & h° du
plex modus apprehensiōis ē manifest⁹. appħē
sio enī calidi & frigidi a sensu tactus ē apprehē
sio sensitiua. apprehensio uero magnetis a fero
uel ecōuerso ē apprehensio naturalis. mēbra g°
que nutrimentū attrahūt & apprehēdūt id sine
sensatiōe. sicut caro os & reliq̄ habent apetitum
naturalē. Mēbrum aūt q̄đ apphendit cibum cū
sensatione habet apetitū sensitiuū magis. & h°
solū ē stomachus. ut ponit Auic. ¶ Cōueniunt
aūt & differunt isti appetitus. Cōueniūt quidē
quia uterq̄ fit⁹ alicuius carentie saltem rei que
appetitur. Dato enim φ n̄ esset carentia n̄ fieret
motus in apetitu. cū habitib⁹ existentibus in ma
teria esset motus. ut p° đ generatiōe. si g° quod
aperit̄ nō careret nō fieret motus apetitus. cuz fi
nis habitus quidā sit. ut ibidē Aristo. Cōueniūt

ēt qa appetitꝰ tā naturalis q̄ animalis ſenſitiuꝰ
poſſuūt ſimul eſſe in eodē.uerbigratia i ſtōacho
Sȝ differūt qa in appetitu naturali fit apprehē
ſio finis & forme abſq̄ ſenſata preceptōe.ſȝ ibi
ſit pceptio naturalis.regulata tñ a ſuperioribꝰ
ex quarū regulatiōe agunt naturalia. ut.12°.
methaphiſice cōmentator ſȝ i appetitu ſenſitio.
eſt pceptio ſenſata & ille appetitus ad cibū eſt
ſolū in ore ſtōachi nō aūt i aliȷs mēbris. Cā aūt
ppter quā fuit i ore ſtōachi ille appetitus ñ aūt
fuit i alio mēbro ſeu aliȷs mēbris.ſ.epate corde
uel cerebro ē.qa attractio mēbroꝝ appetēriū ci
bū ē ab intriſeco.ita qđ mēbra ab epate trahūt
qa ē collectio cibi totius corporis ut ſanguinis.
Epar aūt requirit mediantibꝰ uenis a ſtōacho
ſtōachus aūt ē ultimū ad qđ puenit hec reſolu
tio & requiſitio.& iō ibi ſenſum quo fiat talis
appetitus oportuit ponere. Licet aūt ¶ ſtōachus
exquirat ab ore.nō fuiſſet cōueniēs hunc appeti
tum ponere in ore.p° ppter guſtū q egebat ſepa
tione ab eo ne unū obfuſcaret reliquū.z° qa ille
appetitus fit cū multa ſenſibilitate q̄ indiguit
tutella & cuſtodia hanc aūt nō habuiſſet i ore.
& plurime ſuper hoc cauſe patēt. ¶ Cōſyderā
dum aūt qđ in ſtōacho cōſyderamus duplicem
appetitū.ſ.appetitū propriū & appetitū cōeȝ.
uocať autem propriꝰ appetitus qui fit prop rie
reſpectu ppriȷ nutrimenti.appetitus aūt cōis ē
qui ē reſpectu nutrimēti totius corporis.fit aūt
cōis ppter reſolutiōem coēm q̄ ab epate proue
nit ad ſtōachū.unde iſto appetitu ſtōachus ab
extra querit cibū.nō enim pōt querere ab intra
cū omnia querant ab eo.querit g° ab extra/niſi
forte quādo in forti fame ab itra ſuſcipiat.ſȝ ap
petitu proprio ſtomachꝰ querit ab epate. unde
incipit iſte appetitꝰ ex reſolutiōe facta i ſtōacho
q̄tū ad propriū nutrimētum hoc autem nutri
mentū datur ſtōacho ab epate mediantibꝰ uēis.
queret ergo hunc cibū ab epate a quo conſueuit
accipe ſicut totū corpꝰ querit ab epate.& epar a
ſtōacho a quo accipe cōſueuit. Differunt etiam
iſti appetitus ex pte eius a quo cauſanť ut patȝ.
unde Aueꝝ.3°.colliget.c°.đ accidentibꝰ uirtutis
ſenſibilis.motus attractiōis in ſtōacho p motum
appetitus ſenſus ē contrariꝰ motui attractiōis q
fit per motū nutrimenti ſolū.qđ ē.qa ille qui fit
p nutrimentū ē attractio oris ſtōachi ab epate ſȝ
attractio a qua puenit motus deſideriȷ i ſtōacho
ē attractio epatis ab ore ſtōachi. Et cū hoc appa
ret alius modꝰ differētie qa appetitꝰ cōis i ſtōa
cho eſt ſenſitiuus.ſȝ appetitus ppriꝰ ē naturalis
ſine ſenſu.unde in tēpore in quo homo fameſcit
appetit ſtōachus appetitu pprio & naturali.&
exquirit epar p ſuo nutriento. Ex quo etiā patet
qđ in nullo mēbro corporis ē apetitus ppriȷ nu
trimenti.q ſit apetitus ſenſitiuus qa etiā apetitꝰ

in ſtōachō reſpectu ppriȷ nutrimenti non ē ſenſi
tiuus.etiā in aliȷs mēbris pȝ.& cauſa huius fuit.
qa mēbra ſemp ſunt in hoc apetitu.cuȝ ſemp di
gerāt & expellāt nūq̄ ceſſantia forſan ab actu nu
tricatiōis.ſemp ergo in ſenſatiōe fuiſſent que ē
fames.& hec fuiſſȝ cōtinua paſſio cū in fame ſit
modus male cōplexionis diuerſe.ſȝ apetitus cōis
q ē i ſtōacho ē apetitꝰ cōpoſitꝰ.qa ibi ē apetiꝰ
naturalis cōis & ſenſitiuꝰ etiaȝ cōis.qa.p toto.
¶ Quod aūt in ſtōacho ſit naturalis appetitus
cōis declarať qa in eo ē uirtus attractiōis natu
ralis deſeruiēs digeſtiue & retentiue.cū autē at
tractiua attrahit non attrahit ſine naturali appe
titu.quēadmoduȝ eniȝ organū ſenſitiuū ſubiicitť
appetitui ſenſitiuo ut neruus uľ muſculus.ſic or
ganū naturale ut longitudinalis uillus i ſui motu
ſubiicitť imediate appetitui naturali.unde inueni
tur qđ inſtrumentū uoluntariū ut muſculus ali
quis ſubiicitť appetitui ſimili naturali.ſicut i mo
tu pectoris.ſed ꝙ organū pure naturale oīo &
imediate obediat appetitui uolūtario nullus ui
deť poſuiſſe.oportet ergo i ſtomacho duplicem
eſſe appetitū cibi q eſt appetitꝰ cōis.unū natura
lē quo ſtomachus appetit cibū ut cibꝰ ē reſtau
ratiuus & nutritiuꝰ omniū mēbroꝝ & ſui ipiꝰ.
Aliū aūt ſenſitiuū factū ex ſenſata uel ex ſenſu
pcepta ianitione. ¶ Totū g° cōpoſitū ex h° du
plici appetitu cōi diciť fames.ſed formaliter fa
mes plus attribuitur a quibuſdā appetitui ſen
ſitiuo.q̄ naturali. Ex quo patet ꝙ cū fames ſiue
appetitꝰ ad cibū ſit appetitus cōpoſitus ex fa
me duo appetenť.ſicut unuſquiſq̄ appetiꝰ hēt
ppriū obiectū.ſi enim eſſet idē obiectū eēt idē
actus.& ſi idē actꝰ eadē uirtus.qđ tñ mōſtra
tū eſt eſſe falſum. Appetitur ergo ex fame q eſt
duplex appetitus.ſed unus compoſitꝰ cibus hēt
rōnem duplicis obiecti.& unū tñ ē in ſe.cibum
enim cōſyderamꝰ ut ē nutritiuus & reſtaurati
uus.& ut ſic appetiť ex uirtute naturali appeti
tiua. Et ut ſic i fame queriť cibꝰ ut fames dič na
turalē appetitum. Eſt enim naturalis appetitus
ad cibū ut cibꝰ ē.& p cōſequēs nutritiuꝰ & re
ſtauratiuꝰ.qa ut ſic circa illud opať ordine ad
nutricationē. ¶ Conſyderamꝰ z° cibū.ut qualis
ē.qa ut calidꝰ uel frigidus &c̄. Et iſto mō ape
titur cibꝰ in fame ut fames ē appetitꝰ ſenſitiuꝰ
& ratio ē.nā ſenſitiuꝰ appetitus ſenſus tactus.
hēt imediate p ſe ppria obiecta.qualitates pās.
& conſimiles.eſſe aūt nutritiuū uel ñ nutritiuū
p ſe & imediate ñ pōt apphendi a uirtute ſenſi
tiua tactiua.ſicut ē ſenſus oris ſtomachi.nā qdā
tactus.ut 3° colliget. Apphendiť ergo cibus ab
appetitu ſenſitiuo ſtomachi ſub rōne frigidi uel
calidi uel alia ppa qualitate.& hoc ē ſecundum
modū cōtrariū rei q̄ ē actualiter i organo ſenſuſ
tactꝰ ſtomachi.cū aūt fit reſolutio & ianitio ſto

machi.stomachus pcipit infrigidaṫ & exiccaṫ p
lōnuз ergo sensus tactus patiṫ a frigiditate per
humidi grossi resolutionē.appetiṫ ergo huiꝰ cō
trariū.contrariū aūt frigidi ē calidū.contrariuз
aūt sicci facti p exiccationē humidi grossi ē hūi
dum grossum qđ diciṫ humidū siccū p cōpatio
nē ad humidū fluidū.ñ qđ ipm formaliter sit
siccū.oportet ergo ꝙ i fame ut ē appetitus sensi
tiuus appetaṫ calidū in humido grosso.qđ dici
tur humidū siccū & ideo fames ē appetitus cali
di & sicci.i.calidi in humido grosso.qa formalr
ē appetitus humidi.posuit auteз id propter hu
midū quod i siti appetiṫ.quod absolute pōt di
ci humidū cū sit humidū fluidū.apparet ergo
manifeste ꝙ in fame ut ē appetitus sensitiuꝰ nō
appetiṫ cibꝰ ut ē nutritiuus.sed ut qualificatꝰ
si aūt de hoc appetitu cibus appetaṫ talis.hoc ē
quia sensatio ē dearticulata ad hoc mēbrum cuз
uirtute hac naturali appetitiua.¶ His aūt omi
bꝰ pmissis exequendo de appetitu cōi stomachi
q est appetitꝰ compositus ex naturali & sensitio
dico qđ hic appetitꝰ pōt i stōacho esse aut acci
dentaliter aut naturaliter & preter naturā.iest
aūt stōacho naturaliter appetitus quando exi
stēs in sua fortitudine & bonitate appetit cibū
pro toto.Inest aūt sibi appetitꝰ inaturalis qñ
existens i mala dispositiōe appetit excedētia ut
salsa uł acuta.Differūt aūt hi duo modi appe
titꝰ.qa ex appetitu naturali pricipaliter appetū
tur sitia.sз appetitu inatuali pricipaliter appetū
tur cōtraria.rō aūt ē.qa cū corpus est in natura
li dispositōe nō appetit nisi cōseruatiōeз.cū unū
quodq naturaliter existēs appetat cōseruari &
esse.nō aūt appetit corruptiōeз.cū nihil per se
appetat sui ipsiꝰ corruptiōeз.Conseruatio aūt
fit p similia.& iō i naturali appetitu similia ap
petunṫ.Sз appetitus inaturalis ē ad contraria
qa corpus existēs i dispositiōe inaturali appetit
remotiōeз ab illa.remouetur aūt per contraria.
¶ Ex quibꝰ stati apparet primo q̃re stōachus
sanꝰ & fortis appetit dulcia & pinguia.nā stōa
chus sanus & fortis appetit cibū cōseruatiuū
totiꝰ corporis & sui.talis aūt ē cibus nutritiuꝰ
cū cibus corpus cōseruet per restauratiōem &
nutricatiōem.ē eni iuentꝰ cibꝰ ad dissoluta recu
peranda ut i cōmēto illius afforismi prime par
ticule.Ventres uere yeme.Cibus aūt maxie nu
tritiuus ē cibus dulcis & pinguis.omne eni qđ
nutrit zm medicos oportet habere aliquā dulce
dinē & unctuositatē ut Aui.2°.can.3°.c°.& iō
sanguis est maxime nutritiuꝰ.& iste cibꝰ dulcis
& unctuosꝰ ē cōueniēs obiectū utriq appetitui
sensitiuo & naturali.res dulcis est calida quarto
de simplici medicina.Est auteз sicca ea siccitate
que reqriṫ i appetitu qui ē fames qa res dulcis
ē hūida & grossa.unde dulcedo ē sapor fundatꝰ
in substātia grossa cū tēperamēto calidi.ut Aui.
2°.can.3°.c°.Et ideo qa calida cū grossa hūidita
te desideranṫ ab appetitu sensitiuo qui ē i fame
sic etiā res dulcis unctuosa uł pinguis cōueniēs
ē obiectū appetitiue naturalis quia ut dulcis &
pinguis ē nutritiua.& p cōsequens habet rōneз
cibi magis.hoc aūt ponebaṫ obiectuз appetitiue
naturalis.Cōcludiṫ g° qđ stōachus fortis & sa
nus appetit dulcia & unctuosa ut ponebat Aui.
¶ Est tñ cōsiderandū ꝙ res unctuosa ē duplex.
quedā cuius unctuositas ē cōueniens & delecta
bilis sicut unctuositas carnis & hāc rē unctuosaз
appetit fortis & sanus stōachus.ut pbatuз ē.&
ideo Gał.4°.đ simplici medicina preallegato c°.
dicebat famelici desiderāt res dulces & pingues
& desiderant sanari ex eis.& res pinguis iterū ē
delectabilis dulcis & Aui.2°.can.3°.c°.unctuosuз
cōparatuз est dulci.ut.4°.đ accidenti & morbo.
dico hūc sensum.s.gustum deseruientē in cibo si
secundum cursum nature extiterit omnia dulcia
delectare & unctuosa.Alia est res unctuosa un
ctuositate abhominabili.sicut esset unctuositas
butiri antiqui.aut extranei sepi.& hanc rem un
ctuosam nō appetit stomachꝰ sanus sз stōachus
existēs in dispositiōe mala & in forti corrugatio
ne stipticitate & spissitudine que ē apta abici p
has res.¶ Consydera tñ ꝙ stomachus quidaз
ē fortis fortitudine que ē i proportione.& ille
stomachus appetit dulcia & leuiter unctuosa.q
dā aūt ē stomachus ñ absolute fortis.sed fortis
quia i eo ē fortis caliditas fortiter eliquās cibū
& resoluēs.quia i istis fit ex forti caliditate q̊dā
i stomacho ariditas et asperitas.iō isti fortes exi
stentes appetunt dulcia multū unctuosa.sic ē sūt
theotonici.Ex forti eniз caliditate fit in stōachis
eoꝝ tēpore famis asperitas & uehemētia appe
titꝰ.Res aūt unctuosa magis cū dulcedine lenit
asperitatē.& uehementius uel uberius reficit.
¶ Ex pdictis apparз 2° quare i appetitu i natu
rali desideranṫ contraria.nā tunc est innaturalis
appetitꝰ qñ fit p dispositionē ñ naturalē existen
tem que remotionē sui indicat.si ergo i stōacho
sit humor uiscosus appetit acetosa.que sunt inci
siua uiscositatis.& sic đ aliis.¶ Sed.t.d.cur g°
indigemꝰ medicinis iu curatione.¶ Dicendum
ꝙ licet appetitꝰ inaturalis sit ad contraria.ñ tñ
ē ad contraria determinata ut pportionata reli
quo corpori.Curatio aūt ñ fit p quecūq cōtra
ria.sed p hec uel illa.sicut hñs febrē flegmaticā
appetit ex siti aquā frigidā.aqua aūt frigida ñ
ē curatiua dispōnis illiꝰ sed potius calida.zm ue
ritatē curationis.¶ Dubitaṫ aūt circa pdicta.
quia uidetur ꝙ in appetitu naturali q ē fames.
uel sitis naturalis debeat appeti contrariū.nam
omnis appetitꝰ fit rōne carentie.non carent aūt
membra re quā appetūt nisi qa i eis est aliquid

ipſam rem priuãs.hoc aũt eſt contrarium.Et ap
paret ex alio.qa in ſiti q̃tũcũq; naturali appetit̃
frigidũ & humidũ ꝑpter inflãmationẽ.& in fa
me calidũ & ſiccũ pp reſolutionẽ & cõſumptio
nẽ.hec aũt cõtrariant̃ ꝑexiſtentib⁹ diſpõnib⁹ ut
ẽt dictũ ẽ de fame. ¶ Dicendũ ꝙ ſine dubio in
omni appetitu zᵐ quedã modũ appetit̃ cõtrari
um.ſiue formaliter.uel aliter.ſed differũt ſecun
dũ modũ.nã in appetitu inaturali formaliter et
p ſe appetit̃ cõtrariũ.ut ſtomach⁹ pter naturã
calid⁹ formaliter appetit frigidũ & ecõuerſo.ſi
cut ſtomach⁹ ſubiacẽs actu uiſcoſitati pncipal̃r
appetit acetoſum.ſed in naturali appetitu.pnci
paliter ut dicebat̃ appetit̃ ſimile. ꝑpter finẽ q
ẽ cõſeruatio.& hoc maxime dico in appetitu na
turali naturalis uirtutis.que naturaliter apetit
ſimilia.pp conſeruationẽ ¶ Cauſa aũt appetitus
eſt carẽtia & ideo in uirtute naturali appetitiua
naturaliter appetente ſolum eſt contrarietas in
hoc qd̃ eſt eſſe preſens & non eſſe preſens ñ ꝙ
ſecundum ueritatẽ ſit contrariũ.imo ſimile cuȝ
debeat nutrire.& iõ cũ nutrimentũ adueniẽs ſit
preſens.ceſſat appetit⁹ attractiue pp ñ ẽẽ ibi ca
rentiã.In appetitu aũt ſenſitiuo qui ẽ i fame ſi
ne dubio contrarium appetit̃.quia organũ ſenſ⁹
eſt in diſpoſitione non naturali.quia uel i diſpo
ſitione frigida & ſicca ut in fame.uel i calida &
ſicca ut in ſiti. Et ideo ſenſus appetit⁹ appetit
contraria ut ceſſet illa diſpoſitio inaturalis i ſuo
organo. Et hoc conſyderãs Gal.i 4° d̃ ſimplici
medicina dicebat.& nos ñ cogimur ad apetẽdũ
cibũ uel aſſumendũ exiſtẽtes zᵐ diſpõnẽ natura
lem nature. Et iſtud cõtrariũ ẽ contrariũ forma
liter magis q̃ illud cõtrariũ qd̃ erat in naturali
appetitu.ſic ergo zᵐ rei ueritatẽ omnis apetit⁹
fit a re cõtraria.ſȝ appetitus naturaliter factus
ad cibũ uel ad potũ.lȝ imediate ſit ad contraria
tamen pricipaliter & finaliter ẽ ad ſimilia. ſed
appetitus preter naturã ẽ pricipaliter ad contra
ria & per ſe. ¶ Conſyderanduȝ qd̃ ſi appetit⁹
naturaliter in ſano corpore fact⁹ nõ ſit ſimplici
ter naturalis.ſicut ẽ naturalitas generatiõis uł
nutricatiõis aut augumẽti.propterea ꝙ in fame
uel ſiti q̃tũcunq; naturali eſt aliqua inaturalis
diſpoſitio.tamen zᵐ qd̃ ẽ naturalis qa fiunt a
principio intrinſeco.& ordinat̃ in finem natura
lem. ¶ Ad obiecta ſic ſoluit̃.p° cũ dicit̃ ſtoma
chus fortis ẽ ſan⁹.cõcedat̃.ſan⁹ aũt nõ appetit
ſupra dulcẽ.uerũ ẽ.ſȝ bene appetit infra dulcẽ.
aut dulcẽ.qa unctuoſitas dulcedo quedã ẽ aut
infra illã.ſaltẽ in modo ſubſtãtie. ¶ Ad ſecũdũ
pȝ ſolutio.nã i appetitu appetit̃ calidũ.& ſiccũ
ut in fame.inq̃tum ẽ ibi appetitus ſenſitiu⁹.ut
patuit & tale calidũ & ſiccũ reperit̃ in dulci re.
¶ Ad cõtraditiõeȝ patet ſolutio.qa aliter utro
biq; ſummit̃ pingue. ¶ Dubitat̃.z°.nã ſapor in

ſipidus ẽ medius inter ſaporẽ unctuoſuȝ.piguẽ
& ſaporem dulcẽ.ſubſtantia eni fciens ſaporẽ
aut ẽ groſſa aut ẽ ſubtił.aut media.ut z° can.
3° ca°.dulcis ſapor fundat̃ i ſubſtãtia groſſa ma
gis cũ tẽperata caliditate & cũ eadẽ caliditate
uel tẽperãtia inter calidũ & frigidũ & mediocri
ſubſtãtia ſtat ſapor iſipid⁹.cuȝ ſubtilli aũt & tẽ
perato ẽt calido ſtat uncto ſu᷑.maxie ergo ſtõa
chus tẽperat⁹ deberet iſipidũ appetere. Dicẽ
dũ qd̃ Aui.ſaporẽ inſipidũ cõprehẽdit ſub iſtis
cũ ſit medius ¶ Vel dicẽdũ qd̃ appetit⁹ cũ fiat
ex ſenſu ſtõachi ꝑportionato ad guſtũ.ille cib⁹
maxime apetit̃ q potẽs nutrire guſtuȝ delectat.
talis auteȝ ẽ ſapor unctuoſus uł dulcis.Iſti eniȝ
duo ſapores ſunt maxime humane nature conſi
miles.ut.4°.d̃ accidenti.& ideo forſan naturalis
uirtus d̃ ſe magis appeteret nutriens iſipidũ.qa
iſtud ẽ nutriens dictũ hũiduȝ maxime aptum re
ſtaurare ꝙ reſoluit̃ tanq̃ exiſtẽs in medio.Vnde
Auic in p° can.fen.3ª.c°.d̃ regimine cibi & pot⁹.
& illuȝ cui⁹ corp⁹ ad reſoluendũ facile fuerit.nu
tri hũido.ꝙ uelocius digerat̃.Gal.iquit hũiduȝ
nutriens ẽ qd̃ ab omnib⁹ qualitatibus ẽ ſe para
tuȝ.& ẽ quaſi inſipidum.quoniã neq; dulce.neq;
acetoſuȝ.Ecce ergo qd̃ ex Auic.nutriens inſipidũ
aptuȝ ẽ maxime reſtaurare.& ideo uirtus appe
titiua naturalis d̃ ſe hunc maxime eligeret ſapo
reȝ.ſed cõiuncta ſenſitiue tactiue & guſtatiue eli
git dulcẽ q parũ ẽ ſupra illud.qa eniȝ ſenſuȝ de
lectat magis fit illius amplexio. ¶ Dubitat̃.3°.
an in corrupto appetitu ſit humor corruptus in
ſtomacho.Et uidet̃ ꝙ nõ.qa hic eſt appetitus in
naturalis.ſed in appetitu inaturali ẽ in ſtõacho
diſpoſitio contraria ei ꝙ appetitur.cũ ergo ſtõa
chus iſte appetit cibos putridos ut putridi ſunt
qa non ut acetoſi uel acuti.erunt g° in ſtomacho
humores cõtrarij reb⁹ corruptis.hi aũt ſunt hu
mores maxime naturales. ¶ In cõtrariuȝ ẽ Aui.
Cuȝ dixit.& cauſa in hoc ẽ hũor corrupt⁹ extra
neus nõ ptinens & c̃. ¶ Dicendũ ꝙ i tali ſtõacho
ẽ hũor corrupt⁹ extraneus.& cauſa ẽ nam hũor
omnino naturalis non põt eſſe cauſa rei ſimplici
ter preter naturã.cuiuſmodi ẽ apetit⁹ corruptio
Oportet g° cauſaȝ huius forre hũoreȝ maluȝ.&
ſimpliciter preter naturã.hic aũt corrup⁹ dicit̃
& c̃. ¶ Conſyderãdũ tñ ꝙ i appetitu corrupto
ñ ſit appetitus ad corrupta ut corrupta ſunt.
qa ſic ꝑcederet rõ.ſed ẽ appetitus ad hec ł illa
corrupta.& queadmodũ generata diuerſa ſibi
inuicem contrariat̃.ñ ut generata.ſed ut hec uel
illa i ſpe differentia.ſic & corrupta ñ cõtrariãt̃
abſolute.ſed hec res corrupta illi.ſicut enim ge
nerata ſpẽ differunt.ſic & corrupta.ſi g° aliqs
appetat hanc rem corruptã que ẽ carbo.in ſtõa
cho ſuo ẽ hũor corrupt⁹ oppoſitus corruptõni
carbonis.licet ſit nobis ignota propotio illa.ſed

ut exemplificemus corruptio carbonis ē uel suū esse ē cū ariditate & duritie.ille ergo q carbones appetit habet hūorē in stōaco corruptū.qui lubricat & madefacit.& patet solutio ad obiecta.
¶ Et mordicatio oñdit qd significet.& uñ fiat appetit⁹ intēsus.ista proportionāt ad inferiora capitula.dicit ꝙ si melācolia & flegma effusa ad stomachū sint infra q̄titatē que nocet ad expulsionē.faciunt famem.qa aliqñ intantū multiplicant ꝙ excitāt os stomachi semp ad expellendū.& ideo ñ sunt cā famis.imo faciūt casum appetitus.ut infra habebit ca° de bolismo ¶ Sed .t.d.contra.humor mordicās facit fastidiū.ut i cōmento illius affo.quarte particule.ñ febricitātib⁹. ¶ Dicendū qd humor mordicās aut ibi bitur .& sic facit fastidiū.Aut solū extra existens pungit & mordet faciēs attractionē.& sic ē cā famis. ¶ Et scias. Appetit⁹ nutrimenti cōicat omnib⁹ cōib⁹ mēbris cōitate naturali non sensitiua.& illa cōitas ē ex suspēsione & alligatione adinuicē nutritiue uirtutis mēbroꝝ cū uirtute attractiua.s.stomachi & qa nutritiuā uocat attractiuā stomachi.Et hoc uoluit dicere Auer.3° colliget ꝙ inter os stomachi & alia mēbra est similitudo & societas substātialiter nō p accidēs. & hoc ē quasi hoc mēbrū sit spēs omniū membroꝝ quo ipsa debēt sentire hāc resolutionē.sic nos uidem⁹ ꝙ mēbra sentiunt p neruū ēt i locis que nō sunt neruosa.& sicut discernit lingua cibos cōuenientes ab incōuenientib⁹ toti corpori. Vult ergo Auer.ꝙ iste appetit⁹ sit cōicat⁹ oib⁹ mēbris.sicut dicit & Aui. ¶ Veꝝ significatōes hic docet signficare ex sapore & patet. ¶ Ponit genus decimū.& consydera ꝙ accetositas pōt fieri a frigido.ñ tñ tāto ꝙ auferat opatione.uñ frigidū paucū est cā diminutionis digestionis cibi.multū uero est cā ablationis.sed mediū pōt esse causa corruptionis & acetositatis.& hoc p pter ebulitionem quā facit.ut post declarabit.
¶ Et qñq̄ sapor acetosus significat calorem debilem. ¶ Consyderādum qd calor potest dici debilis ex resolutione.& hoc intelligit hic Auic. p frigidi supuentū.& hoc uocat frigidū.q̄ si addat facit ablationē opatōnis.si aūt ñ tm̄ addat facit uel facere pōt corruptionē.ut acetositatem faciendo ebulitionē.utrūq̄ .n.dicit calidū debile. licet unū positiue magis & aliud puatiue.Sed declarat i pulcro exemplo ꝙ fiat acetositas a debili calido. ¶ Sꝫ significationes ex uomitu. ¶ Cōsiderandū qd nausea ē mot⁹ i q̄ i expulsione nihil cōiungit qd expellat.in uomitu aūt fit expulsio & pꝫ. ¶ Dicit p°.Si a puocatione uomit⁹ fiat mlta cōturbatio et nausea.ē significatio ꝙ materia ē effusa ad stomachū a mēbro alio .& iō facit fortiora accidētia tāq̄ magis incōsueta.& iō peruenit uomitū nausea & conturbatio.Sed si

uomit⁹ currat qa.s.faciliter fiat.& q̄si nō fiat cōturbatio tāta.& nausea ē signū qd materia colligit in stomacho 2m cōtinuat oem.unde q̄si consueta nō sic inducit cōturbatiōem.& hoc dꝫ intelligi reliqs cōditiōib⁹ paribus. ¶ Et uomitus. ¶ Docet significare ex uomitu per colorē & totū pꝫ. ¶ Significatiōis. ¶ Ponit signū.12. ¶ Cōsyderādum tamē qd cū ista mēbra sint principia nutrimēti.oportet qd totum corpus ex mutatiōe quā faciūt in nutrimēto imutetur & iō ponit Aui.fen.14a.tractatu 3°.qd medic⁹. bonus & expertus cognoscit stōatichū & epati cuꝫ homine p colore suū.& Gal.5° d iteriorib⁹ 7° ca°.Cū ergo plurime stōatice egritudies sint frigide.ꝓportꝫ qd cib⁹ mutet ad frigiditatē & hūiditatē.& p cōsequēs ad flegmaticitatē.talis aūt cibus puenīes ad epar ēt crudus pertransit & flegmaticus.sicut eni cib⁹ male coctus extra male in stōacho coquit.ut summit ex 4° de regimine sanitatis in fine.sic cib⁹ male coct⁹ i stomacho male coquit in epate.& deinde in uenis. cū ergo hic cib⁹ ad naturā cruditatis tēdat & flegmaticitatis .faciet colorē plumbeū q ex crudo fit hūore & flegmatico.aliquādo tñ ut habet quedā littera tēdit ad citrinitatē simul cū albedine.& h° possꝫ esse quādo sanguis iste flegmaticus opilaret uenas ut nō possit ad membra nisi aliqd subtilissimū de eo transire q ibi existens a calido mēbroꝝ inanitorū adurit quasi ad aliq̄ citrinitatē tendit ipso existente albo.& ideo tēdit eorū color ad citrinū albuꝫ qñq̄.Vnde Auic.p° canone fen.2a.c°.d signis opilationū.plurimi opilationē in uenis habentes colorē hēnt citrinū cū p foramina sua ad cutis supficiē non accedat sanguis.intellige conuenīēs sꝫ subtilis magis.& forsan hec est.causa quare citrinatur facies dormire nō potentiuꝫ.ut Auer.2°.colliget.c° d somno.In eo eniꝫ q dormire nō pōt remanꝫ caliduꝫ in extremis.& ibi iflammat unde inflāmat subtiles circa cutiꝫ hūiditates que inflāmate ad citrinuꝫ tendunt. ¶ Significatōes. ¶ Ponit 13.signum sumptū ex rugitu ¶ Cōsyderandū ꝙ.ut apparet ex Gal.6°.d accidēti & morbo.Rugitus fit ex uētositate mixta alicui hūiditati sicut etiā summit ex cōmento illius affori smi quare particule.qb⁹ ypocūdria inflata.significat g° stōachuꝫ male cōprehēdisse cibū.unde uentositatē adgenerat.& significat egestionē futurā hūidaꝫ.s.ex cibi idigestione.maxime aūt h° hēt ueritatē si nō multuꝫ urine fluxerit ut ex eedeꝫ affotismo summitur.
¶ Verū. ¶ Ponit significationē.14.Et primo facit hoc secundo quedam declarat.ibi.2a.Et scias
¶ Multitudo ergo sputi significat multam hūmiditatem in stomacho uenientem ad os.& siccitas oris & pauca saliua significat caliditatem & siccitatem. ¶ Et scias. ¶ Declarat duplicem sic

citatez oris.unā que dicit̄ uera siccitas ex priuati
one saliue omnio. Aliā que dicitur potius siccitas
sputi .sicut.patet i uiscosis sputis factis in febri
bus flegmaticis cū flegmate grosso calefacto.aut
in similibus dispositionib⁹ in quibus nō est pro
prie oris siccitas.s3 potius uiscosi sputi exiccatio
¶ Sputū uero significare sup stōachi dispositio
nez mōstrat̄ quoniā supefluitas significat ex dis
positiōe mēbri in quo fit & per qd trāsit sicut
urina.saliua.aūt fit in radice lingue.ut supra.A.
fen.6ª.p°.ca° ¶ Adhuc sputū ponit̄ signū signi
ficans sup dispositiōib⁹ pectoris ut omnes sen
tiūt.& maxie Gal.p° de crisi. ¶ Ampli⁹ sputū
nō significat sup mēbro a quo uenire nō pōt.h°
aut ē stōach⁹.de stomacho eni nō egredit̄ aliqd
sine nocumento ul' fastidio ut in cōmento illius
afforismi scđe particu'e .strāgulatoꝝ ¶ Oppo
sitū uult Aui.& Gal.in tegni illo ca° Ita uero.
ubi dicit. Adhuc eoꝝ que expuunt̄ differentiaz
cognoscere. ¶ Considerandū qđ sputū pōt tri
pliciter summi. Vno mō p uera saliua formata
in carnibus glādosis que hñtur i radice lingue
& illa imediate per sui p̄sentiā nō significat đ
dispositiōibus stomachi. Alio mō pōt accipi spu
tum pro eo qđ egredit̄ cū rascat ōe uel tussi.&
hoc ēt nō significat de dispositiōibus stomachi
quia hoc nō prouenit ab eo.s3 significat de dispo
sitionibus pectoris & pulmonis & cāne ipsius.
quia ab ipsis separatur. Tertio pōt accipi p q̄cun
q̄ hūiditate aquosa multiplicata in ore.uel etiā
uiscosa.siue habeat formā saliue siue nō.s3 hēat
formā limositatis.& hoc sputū.pōt significare
sup dispositiōez stōachi.& rō ē.qa ꝙ multiplica
tur ad multā stōachi hūectationē.& deliccat̄ &
mioratur ad exiccationē illius & mioratōez pōt
significare sup stōachi dispositionē.h° aūt ē spu
tu3 naz dū in stōacho ē caliditas & siccitas.ipsa
cōicatur ori.unde non pōt apparere circa os nec
saliua nec sputū. Similiter cū stōachus hūectat̄
paulatine ascendit hūiditas p meri.cū sit una su
pficies.& redditur os humidu3 & saliuosu3 seu
bauosu3. ¶ Et ex his obiecta soluunt̄ ¶ Ad ter
tiū cu3 dicit̄ a stōacho nihil egreditur nisi cū uo
mitu.intelligi debet qđ nihil subito & in multa
quātitate.s3 paulatine pōt egridi sicut in sputo
& bauositate cōtigit. ¶ Significatiōes ex eructu
atōe. ¶ Expediuit ia3 Auic.14.genera signoꝝ i
dispositionib⁹ stōachi.hic exequit̄ đ.15°.& p°
ponit modū multiplicē diuisionis eructuatōis.
2°.exequtur.ibi.2ª.na3 si ē fumosa. ¶ Cōsideran
du3 qđ differt eructuatio fumosa ab eructuatio
ne pura.qa eructuatio est pura qñ purus uapor
egredit̄ nullā habēs naturā i q̄litatibus ul' sapo
re pceptā.& h° significat bonitatē caloris alterā
tis & digerētis. S3 tūc dicit̄ fumosa qñ de natu
ra fumi pticipat.fumus aūt caliditatē & siccita

te3 hēt. Vnde Ar.2°.đ generatiōe dicebat fumū
esse ex aere & terra.& ideo fumū pprie calīs &
colericis membris attribuim⁹.sicut uētu3 frigi
dis.unde.3ª.pticula pbleumatū p° pbleumate.
Ar.dicit qđ humor & cōplexio colere nigre ē
uētosa.uñ ex ea fiūt uētose passiōes.s3 de flegma
te nō ē dubiū qđ uentosu3 sit & uaporosu3 qa
uentosas colicas ex eo fieri uidem⁹. In quib⁹ au
tem reliq̄ differētie d fferāt.p3 a differētia reꝝ
a quib⁹ notificatō summit̄. ¶ Nā si. ¶ Exeq
tur.& p° đ fumosa eructuatiōe ostēdēs qđ ipa
significet & ei⁹ causa3 .2° de acetosa.3° đ fetida
4° đ lutosa putrida.i.cenosa & limosa.5° de rau
cida.6° de ea q̄ ē sicis cibo.ibi 2ª.qđ si ē eructu
atio acetosa.ibi 3ª & eructuatio fetida.ibi 4ª &
lutosa.ibi 5ª.& illa que ē ut erugo.ibi.6ª.si au
tē eructuatio.Non exequit̄ de ea.que ē pura.qa
iā dixit ꝙ est sanior eructuatio.dās ex hoc intel
ligere suā causam.quia fortitudinē caloris agē
tis.prima in duas.qa pmo pmittit cās a quibus
eructuatio fumosa pōt euenire.2° đ eis exequit̄
ibi 2ª .si aūt. ¶ Dicit p° ꝙ si appeat eructua
tio fumosa.& ñ sit pter cām i cibo.tunc est pp
igneitatē stomachi.cū materia ul' absq̄ materia.
¶ Considerandū qđ oua q̄ i patella sunt fixa
acquirūt siccitatē quandā q̄ cōiuncta subtili sub
stantie ouoꝝ ē apta materia fumi. ¶ Rafanus
calid⁹ ē.& hēt ptē acutā subtilē q̄ actiue & pas
siue effumat.& habet partem humidā crudā q̄
passiue magis ē apta p uēto subiici. Vnde deco
ctio aufert ab eo partem medicinalē.qa partem
subtilē calidā acutam.ut Auic.2° can. ca° de ra
fano. Cum ergo sumit̄ raffan⁹ ñ coct⁹ maxime
effumationem facit pillā duplicē ptē.sicut etiā
coct⁹ pp sui hūiditatē iflāmare ē apt⁹. ¶ Con
syderandū qđ dulce cū ampli⁹ coq̄t transit in
amarum.ut Gal.4° de simplici. Amara autē cō
ueniens materia sunt fumi.cū sint calida et sicca
& iō dulcia maxie ad igrē sunt apta fumū cape
& alia similia ut unctuosa.p3. ¶ Si aūt. ¶ Hic
exequit̄ de his cāis fumose eructuationis.& p°
notificat unū mēbru3.2° ōndit signa qb⁹ cogno
scimus cām eructuationis fore cibū uel ignearn
cōplexionē cū materia ul' sine.ibi 2ª.& significat̄
Dicit qđ si.ē mala cōplexio cū materia tunc con
tingit secundū unū predictorū modoꝝ.quia.s.
effundit̄ ad stomachū ab alio mēbro uel genera
tur in eo. Aut qđ ē imbibita uel ñ imbibita.&
secundū plurimū ē ex materia colerica effusa ad
stomachū ex felle sicut supra dictū fuit.aut a ca
pite & pprie cū hō ñ ē colericus i complexione.
¶ Sed.t.d.contra.imo maxie i colerico effūdit̄
colera.cū in eo superet. ¶ Dicendū qđ Auic.nō
uoluit dicere qđ i colerico ñ effundat̄ colera.sed
uult qđ si homo ñ sit colericus i complexione et
maxie secundū stomachū.& i eo corrūpat̄ cibus

ad fumū ꝓpter materiā colericā. Hic maxime si
gnat qd materia ē effusa ab alio mēbro. qa ipe
de se n̄ aggregat eā cū supponat̄ esse flegmatice
complexionis. Sed in homine colerico posset cib⁹
in fumū conuerti. dato qd nō aliunde susciperet
materiā. sed eā in se generaret. ¶ Et significat.
¶ Hic docet inter has cās fumose eructuatōis
distinguere. & prio docet cognoscere qn̄ fit a cā
cibi. ¶ Secundo quando fit a causa materie uel
complexionis pure. ibi secunda. & similiter. Di
cit pmo qd si uis cognoscere an causa sit cib⁹. an
mala complexio cū materia uel sine materia. da
sibi panē remotū ab effumatione sicut ē panis
ordei. & si eructuat fumose. est signū qd cā est
in stomacho. Similiter attēde si egestio ē coleri
ca. qa tūc significat caliditatē stōachi cū materia
si aūt n̄ ē colera significat maliciā cōplonis s. si
ne materia. Et hec dicta sūt Gal. p° d̄ iteriorib⁹
quarto ca°. & pȝ totū. ¶ Quod si. ¶ Docet si
gnificare ex eructuatione acetosa. et p° ōndit qd
ipa significet. z° remouet dubiū. ibi z². qn̄q aūt
¶ Dubium autem quod remouet est. quia
posuerat acetosam eructuationem significare fri
giditatem. crederet aliquis ꝙ semper acetositas
a frigido fieret. hoc autem remouet. & dicit qd
qn̄q fit a caliditate faciēte ebullitionē. & patet.
¶ Circa quā partē ē dubiū. utrū cibi acetosatio
& p cōsequens eructuatio acetosa possit fieri a
calido. & uidet̄ qd non. primo auctoritate Gal.
p°. d̄ interiorib⁹ ubi absolute ponit qd si cibi in
acetositatē mutent̄ ca hoc agēs ē frigida. ¶ Ad
huc calidū si faceret acetositatē hoc maxime eēt
p ebullitionē & putrefactionē quā inducit. sed si
hoc modo fieret. tūc omnis cibus a calido posset
acetosari. qa nullus cibus ē q nō posset calefieri
caliditate forti. & p consequēs putrefieri. ut. 6°
d̄ accidenti & morbo. z°. c°. in fine. ¶ Preterea.
qd ē frigidū nō pōt fieri inmediate a calido. sed
acetositas ē res frigida. ut omnes ponūt quare
&c. ¶ In oppositū ē A. hic et exemplū qd ipse
ponit. naȝ lac nō min⁹ acescit a caliditate q̄ frigi
ditate. & Gal. 4°. d̄ simplici medicina in illo. c°.
& nos ubi inuenimus lac & ptisanā ordei & om
ne ꝙ ē illis sile acescer̄ i estate uelotius q̄ acescet
i yeme. ut Auer. 3°. colliget auctoritate Allexan
dri. ¶ Consyderandū ꝙ res pōt dupliciter aces
cere. Vno mō ex diminuta decoctiōe siue putredi
ne. Alio mō p putrefactionē. exēpluȝ primi ē ace
tositas q̄ apparet i fructib⁹ ante maturationeȝ.
fit enīȝ. ibi acetositas ex diminuta decotione non
potēte pmiscere hūidū aqueū cū sicco. & ideo cū
fit p⁹ pmixtio apparet i eis sapor stiptic⁹ u° pō
ticus. deinde fit dulcis. Exemplum secundi est a
cetositas que fit in uino post eius complementū
quando putrescit & acescit. & differunt hi duo
modi acetositatis quia prima eius acetositas est
acetositas pura. sicut acetositas agresti que ab
solute frigide complexionis ponit̄. Sȝ secūda ace
tositas ē cōiuncta acuitati unde i tali re acetosa
alique partes sunt calide derelicte a calido putre
dinali. & ideo actū uini nō ex toto ponit̄ frigidū.
¶ His g° uisis dico qd addita caliditas i stōa
cho pōt esse cā acetositatis cibi & p cōsequens
in eructuatione qd enim pōt esse cā putrefactio
nis in cibo. pōt esse cā acetosatiōis. cū unus mo
dus acetositatis fiat a putrefactiōe. sȝ calidū sto
machi additū pōt esse causa putrefactiōis faciē
do ebullitiōeȝ in cibo. in qua fit extraneū calidūȝ
inatum. & fit putredo. unde pōt acetositas fieri.
¶ Consyderādū tamē qd caliditas stōmachi est
duplex siue eius mala cōplexio calida. quedā ē
caliditas fortis. acuta. & illa nō ē causa putrefa
ctionis sȝ adustiōis. quedā aūt ē caliditas que lȝ
in se sit excedēs respectu calidi naturalis in stōa
cō. tñ respectu obiecti ut cibi n̄ ē mltū excedēs ut
subitā faciat euaporationem. sed faciat ebullitio
neȝ. unde fit putredo & acetositas. et ista caliditas
in stomahco pōt esse causa acetositatis cibi i sto
macho. & iō Auic. dicebat cū facit eā ebulire. &
nō dixit cū facit euaporare & effumare per adu
stionē. ¶ Ex quo pȝ in quo stōacho mala cōple
xio calida exuberās ē maxime apta conuertere
cibum in acetositatē. qa hoc est in stomacho cali
do cū caliditate uaporosa aut i stōacho naturali
ter frigido & accidētaliter calido. nā i h° dupli
ci stōacho lȝ si mala cōplexio calida. ipsa tamē n̄
ē in tanta acuitate qd facit adustiōem. sed facit
potius ebulitiōeȝ. unde fit acetositas. Ex quo pȝ
qūo ēt in infantib⁹ causonizantib⁹ lac cōuertitur
in acetositatem. ut Aui. 4°. can. fen p² cap°. de si
gnis causonis. nā licet in infantibus fiat causon
unde stomachus eoꝝ uertat̄ ad caliditateȝ. tamē
illa caliditas nō ē multū sicca sȝ uaporosa. & iō
n̄ adurit lac sed potius facit ebulire. Si autem
stomachus esset naturaliter & accidentaliter in
flāmatus ut stomachus colerici hn̄tis causonem
fortē. lac i stomacho uel alius cib⁹ n̄ uerteretur i
acetositatem sed in fumū propter fortē adustio
nem factā a calido sicco. calidū ergo qd est causa
acetosationis ē calidū faciens putrefactionē &
ebulitionē. & iō ē ꝙ lac qn̄q uelocius acescit in
calore q̄ in frigore. ut Auic. ponit. Nam sicut po
nit Gal. quarto de simplici medicina contra eos
q ponūt solū calidū putrescere. Et res que est de
bilis patitur & corrumpit̄ a calido & a frigido
Et ideo lac cū sit alterabile qn̄q uelocius alterat̄
& corrumpit̄ a caliditate q̄ a frigiditate. & h°
ē qn̄ caliditas eēt fortis faciēs ebulitiōeȝ. frigidi
tas aūt esset debilis. si aūt frigiditas esset fortis
n̄ min⁹ q̄ caliditas corrūpet lac. ¶ Et ex his ob
iecta soluunt̄. Cum prio dr̄ auctoritate Gal. di
co ꝙ itelligit illd̄ absolute qa nullo mō fit a ca°.

¶ Vel aliter qd cā agēs acetositatem ē frigida in relatione ad eaȝ que facit effumationeȝ qa est mitior caliditas illa. & nō sit uincens obiectum. imo potius ē aliquo modo debilis caliditas in relatione ad obiectū. cū in eo causet ebulitionē &c. ¶ Ad. 2m. dico qd facit acetositateȝ p ebulitionē unde calidū innatū exalat. & infrigidat materia ebuliens ipsa remanente hūida cū calore accidenta li. hº aūt ē esse acetosi. dico etiaȝ ꝙ facit hoc per putrefactionē. 2m. modū dictū. ¶ Consideradūȝ ꝙ licet ois cibº possit putrefieri ulº et ulire a forti calido uel a mala cōplexione calida. ñ tñ ois cibus ē aptus conuerti in acetositatē. nā acetositas fundat̄ i substātia subtili aquea cōiūcta frigiditati ex p̄uatione calidi naturalis. Si gº cibº grossus & durus possit putrefieri. nō tñ sequit̄ ꝙ i acetositatē conuertat̄. cum ñ sit subiectū aptuȝ sapori acetoso. ¶ Ad terciū cum dicitur quod ē frigidū ñ fit a calido. dico ꝙ uerū ē p se. p accidēs tñ pōt fieri. unde acetositas i cibo que fit a mala cōplexione calida stomachi ē facta p resolutōeȝ & euanescētiā ppriȝ calidi. sed hēt accidentalem caliditatē sicut acetū acutū factū ex uino. Et iō Auic. ponens signa huius acetosationis dicebat ꝙ ē cū signis iflāmationis & caliditatis & amaritudine in ore &c. ¶ Secundo dubitat̄. Vtruȝ acetosatio cibi in stomacho possit fieri a frigida complexione stomachi. & arguitur ꝙ nō. ¶ Pº quia qd fit a calido nō pōt fieri a frigido. pbatū ē aūt cibū in stomaco acetosari a calido. ¶ Amplius. aut fieret a mala cōplone frigida stōachi sine materia. quia cū ea q̄ ē cū materia ñ ē dubiū cū sit flegma aliqd acetosum aut melācolia acetosa q̄ posset esse i stomacho. aut gº fieret p uiā putrefactionis & ebulitionis. aut p uiā diminute decoctionis. ñ p uiā ebulitiois & putrefactionis. quia frigidū ñ putrefacit. imo putredo ñ accidit nisi p calorē extraneū. ut supra pº can. cū eo qd comeditur & bibitur. nec ēt p uiā diminute decoctionis. quia in omni digestione tūc ēt acetositas q̄tūcūq̄ hō esset sanus. qa cibº in principio digestionis acetosaret̄. qa ibi ē i pnº digestio tendens ad pfectionē. sic gº ipossibile est fieri uinū nisi pus fiat agresta in qua ē diminuta decoctio sic ē ipossibile fieri pfectā digestōnē nisi pcedat iperfecta. si ergo illa ē causa acetositatis ergo in omni pfecta cibi digestiōe pcederȝ acetositas. hº aūt ē falsum &c. ¶ In oppositū est Aui. hic & supra. & Gal. 6º de accidēti & mor. ¶ Dicēdū qd cibus pōt acetosari a mala cōplexiōe frigida stomachi. presupponēdo qd sit cibº q possit eē subiectū acetosi saporis. uñ Aui. dicebat cū iuenit materiā dulcē. ¶ Propter qd cōsyderādū qd stōachus pōt dici seu fieri frigidus dupliciter. Vno mō p resolutōȝ calidi naturalis. & spiritus. Alio mō positie magis per aduentū positiue frigiditatis. ut humoris frigidi uel alterius rei extrisece. Dico ergo qd stōachi frigiditas p caliditatis resolutiōeȝ. unde stomachus dicitur habere caliditatē debilē pōt esse causa acetosatiōis cibi. & ratio ē. qa pōt esse causa acetosatiōis & ebulitiōis debilis & putrefactōis. Hoc aūt posito pōt fieri acetositas. unde ur̄ qd mustū ual de aquosuȝ. quia eius ē debilis caliditas ebuliēs ab ea uertit̄ in acetū. ut 4º de simplici medicina. qd aūt debile caliduȝ possit esse causa acetositatis & debulitiōis. notuȝ est ut supra posuit. A. Et quādoq̄ sapor accetosus significat calorē debilē cū humiditate faciēre ebulire humiditateȝ parū qui postea separ̄ ab ea deficiens in digerēdo. q̄re accidit acetositas sicut fit i musto. acescit eni q̄re &c. & quādoq̄ feruet debili caliditate. Si ergo stōachus debilis caliditatis fuerit. faciet ebuilitiōem in toto cibo debilē. & fiet cā acetosationis. ¶ Dic 2º qd stomachº frigidus frigiditate positiua pōt esse cā acetosatiōis i cibo. ¶ Cōsyderēdū ergo qd stomachº pōt esse frigidº a multa frigiditate priuāte opationes. aut pauca diminuēte. aut media. & ista ē q̄ corrūpit cibuȝ in acetositatē. unde supra Auic. uolēs loq̄ de hac frigiditate dicebat acetosus sapor significat frigus stōachi. sȝ minus frigore ē quo nō digeritur omnino cibus. & sic intelligat̄ de stōacho frigido p resolutionē. Iste ergo frigidus stōachus ē causa acetosationis cibi qd ē cā omnino iperfecte digestionis siue decotionis. sed frigiditas stomachi ē huiusmodi. ergo &c. patet maior. naȝ pdictuȝ ē unā causaȝ acetositatis esse diminutā & imperfectā omnino decotionē. unde Gal. 4º. de simplici medicina illo. cº. & nos dicebat qd acidus ructº & p cōsequens acetosatio cibi nō fit nisi cū cibº digeritur digestione perfecta. & calidū non pōt super id. s. ppter debilitatē sui siue sit ex resolutiōe siue ex infrigidatiōe positiua. ꝙ autē stomachus frigidus sit causa decotionis inperfecte non oportet declarare. ¶ Ex quibus patet qd stomachus frigidus siue sit per resolutionē siue per frigiditatē positiuā est causa acetosatiōis cibi imediate propter diminutā decotioneȝ quā facit. unde Gal. 6º. de accidenti & morbo. si cibus fuerit mediocriter digestus in ore quasi acetositatē sentiunt. & iō cōtra quosdā imaginor ꝙ i diuturnis lienterijs oxiremi a supueniens q̄ ē bonū signū cū ñ fiat p putridinē cibi fiat p diminutā decotiōeȝ quā recipit. ¶ Ad dissolutionē aūt sophysmatis illius qd multos ligat credentes cibos non posse acetosari a diminuta decotione qd momstratum ē esse cōtra Gal. 4º. de simplici medicina. qd decoctio diminuta ē duplex. quedā ē pars decoctionis pfecte imediate in illā ordinata sic ē in inperfecta decoctione in pncipio decoctionis cibi. qdam aūt est . in ipfecta decoctio que excludit oio 2m

totū pfecta decoctione.qđ ista sit bona diuisio.
declaratˀ in simili.nā impfecta decoctio sanguis
ē duplex.quedā ē ps pfecte decoctionis que est
uia ad decoctionē pfectā que tunc fit.quedam
aūt ē impfecta decoctio que ē excludēs oio esse
sanguinis.sicut ē impfecta decoctio flegmatis.et
differūt in cibo qui ē in stomacho illi duo modi
impfecte decoctionis quia pª impfecta decoctio
que ē ps decoctionis pfecte fit ab eodē agēte sic
decoctio perfecta nec excludit pfectam decoctio
nem.imo ē imediate uia in illā & ipsius pars.cū
motus ad unū nō differat a termino suo.ut 3°
physicoꝝ.& si illa decoctio est imperfecta nō ē
ex defectu agētis simpliciter.sʒ ē qa in omni
actiōe requiritˀ tempus ut 4° colliget.uñ agēs
nō pōt in instanti producere pfectiōeʒ.Sʒ deco
tio imperfecta que omnino excludit esse deco
ctiōis perfecte.fit a calido in se debili. & hec
decoctio nō est pars decoctiōis pfecte.imo illam
excludit.& iō iste cibus acetosus nō ē pars pfe
cte decoctionis. ¶ Tūc ad rōnes in oppositū p°
cū dicebatˀ aut fieret p uiam putredinis aut di
minute decoctiōis dico per uiā diminute decocti
onis.& cū drˀ tūc in omni digestiōe esset acetosi
tas.quia p° cibus est digestus imperfecta dige
stione.dico qđ ibi ē equocatio & p cōsequēs qa
cibus nō ē prius digestus digestiōe impfecta q̄
ē causa accetositatis sed digestiōe inpfecta que ē
pars perfecte digestiōis.sic uerbigr̃a. sanguis
anteq̄ sit pfecte digestus ē digestꝰ ipfecte.nō tñ
seqtur.ergo ē flegma. ¶ Ad simile qđ aducitˀ
qđ uinū prius ē agresta q̄ uinū.Dico qđ i uino
ē cōsyderare adhuc aliā iperfectā decoctiōeʒ.ut
illā quā hēt quando peficitˀ eo existente musto.
& illa nō facit uinū esse acetosum.lʒ dicatˀ iper
fecta digestio sʒ illa que facit uinum acetosuʒ ē
illa que preuenit quādo est agresta.Sʒ.t.d.illđ
non tollit qđ uinū nō oporteat priꝰ esse acetosuʒ
trāsiens p iperfectā digestionē ut cū ē agresta
¶ Dicendū qđ cibaria q̄ nobis offeruntˀ hēnt in
se pfectionē cuʒ sint mixta.ut plante & aialia.&
ideo nō transmutātˀ per tot transmutationes.ut
oporteat ea fieri acetosa & pontica.cum prius o
portet fieri uinū cum i uite constituatˀ ex aqueis
partibꝰ & terreis simul cōsolari calido & ppri
o recepto i eo sicut sintilla ut.4°.đ simplici.medi
cina auctoritate Theophrasti.Et possumus dice
re ꝙ calidū debile ē cā acetositatis p uiā ebuliti
onis ut putrefactōis.cū aūt drˀ ꝙ putrefactio nō
fit a frigido.Dicendū ꝙ uerū ē imediate qa fit
a calido naturali facto extraneo.sed mediate pōt
ut a frigido đbilitāte calidū.unđ extrinsecū frigi
duʒ pōt esse causa putrefactionis.ut.4°.collꝰʒ &
4°.metheuroꝝ. ¶ Ad primā rōneʒ dicenduʒ qđ
nō ē incōueniens unū & eundē effectuʒ puenire
a diuersis causis.zm.diuersos modos.Acetositas

ergo fit p se a frigido siue debili calido.sed a for
ti calido fit p uiaʒ putrefactionis & magis medi
ate.Et ideo Aueꝝ.3°.collꝰʒ đ accidētibꝰ primo c°
loquēs đ acetositate dicebat patet quod sit una
actio.& actio accidētalis que substātialis fit a si
mili.i.frigore.& accidētaliter a cōtrario.sicut in
pluribꝰ pscrutari pōt & inueniri. ¶ Deinde cū
dic.Et cū pōit signū fetide eructuatiōis. dicens
qđ significat putrefactionē in stōacho significa
tione fetoris.fetor eni oris ut ponit supra Aui.
fen.6ª ca° de fetore oris.pōt fieri a putridis hu
moribꝰ in stomacho & in ore sicut ēt eructuatio
fetida.uñ si nō fit ppter cām oris significat pu
tredinē in stomacho ¶ Et qñq ulcera.s. cū sanie
& lutosa &c̄.patet qa humor in stomacho pōt
putrefieri putrefactione qua fetebit ut lutū uel
ut cenū.uel ut linū.& similis res putrida. ¶ Et
illa. ¶ Ostendit qd significat eructuatio quaʒ
sup̄ dixit rancidam & dixit ꝙ significat acutam
caliditatē cū putrefactione.tunc enim res fit ran
cida & ruginosa ut erugo eris qñ eius putredo
ē cū acuta caliditate. Et dic̄ qa significat maio
rē caliditatē q̄ fumosa.& ē notū sicut colera pu
ra est minoris caliditatis. & similiter simplex
mala complexio q̄ sit caliditas colere que tendit
ad eruginositatē. ¶ Si aūt. ¶ Hic ōndit q̄ eo e
ructuatio significat debilitatē stomachi ñ tñ
tātā q̄ta ē i stomacho frigido cōuertēte cibū ad
acetosum zm acceptionē q̄ tēpore pꝰ acceptōeʒ
i q̄ debuit esse digestꝰ ¶ Veꝝ. ¶ Hic.A.uult
dicere ꝙ significatio sūpta ex iuuātibꝰ & nocen
tibꝰ aliqñ đcipit uerbigr̃.aliqñ i stōaco naturali
ter calido ē aliqs humor ebuliēs.& tūc iuuatˀ a
frigido.tñ secūdū ueritatē ex naturali cōplexiōe
oʒ iuuari a calido.sicut aliquādo i stōacho frigi
do ē humor calidus.& tunc res calida ut scamo
nea iuuat illuʒ.purgando illum hūoreʒ.cū tamē
deberet iuuari a rebus frigidis.Debent ergo ex
quiri alie significatōes supradicte in c°.de signis
naturalis cōplexiōis stōachi.& alie significatōes
ostendentes stōachuʒ esse in dispōne naturali uel
nō naturali &c̄. ¶ Significatōes. ¶ Pōit signū
17.differt h° a signo sumpto ex dolore.qa illud
erat signū sumptū ex uero & forti dolore.h° aūt
ē sumptū ex aggrauatione quacunq & modo
aggrauationis.unde in principio capituli Auic.
uocabat hoc signum sumptum ab impedimentis
¶ Significationes. ¶ Poit.18.signū et ē ultimū
quod summitur ex dispositionibus inherentibꝰ
stomacho p cōitatē ad alia mēbra. ¶ Consyde
ramus autem in significatōne sumpta ex cōitate
causas & materias quas stomachus recipit ab
alijs mēbris & accidētia consequētia ad has cō
munitates.primo g° ōndit quomodo per signa
sumpta ex mēbris cōicantibus stomacho cogno
scimus causas passionis stomachi. z° quomodo

cognoſcimus accidētia uel que ſint accidētia.ſ.
que ꝑueniūt in mēbris ꝑ cōitatē ad ſtomachū.
ibi zª.& conſyderantur.Dicit p° ꝙ cū mēbra cō
municātia ſint cerebrū.fel epar & ſplen.debe
mus conſyderare an iſta mēbra ſunt īfirma.uñ
ēt ſtomachus patiatꝛ.et patet & hec eſt cognitio
qua cognoſcimꝰ cām diſpōnū ſtōachi frigidā ex
cōitate.qa ſi patitꝛ epar & fel credimꝰ coleram
&c̃.¶ Et conſyderatꝛ.¶ Hic oñdit qūo accidē
tia cōſequētia ꝑ cōitatē i egritudinibꝰ ſtōachi.
ſignificāt ſtōachi diſpōes.& p° q̄ ſunt accidētia
facta ꝑ cōitatē enumerat.z° qa illa accidētia in
diſpōnibꝰ ſtomachi aliqñ fiūt tēpore repletōis
& euacuatōis ſtōachi.iō oñdit qd ſignificēt zm
diuerſa tēpora euētus.ut qd ſignificēt cū eueni
unt tēpore repletiōis.& quid cū eueniūt tēpore
euacuatiōis ſtōachi.ibi zª.nā ſi.Dicit p° qđ ex
ſignis cōitatis ex quibus ſignificamꝰ diſpoſitiō
nes ſtōachi ſunt cōſyderare accidentia quedā.ut
uerbi gratia ſi homo habʒ imaginationes corā o
culis nō fixas.& ſi hēt dolorē capitis & exteūa
tionē pꝰ repletionē.qa illa accidentia ſignificant
egritudines ſtōachi.¶ Dixit aūt nō fixas.quia
imaginatiōes corā oculis fixe ſunt ꝑpter cauſaʒ
i cerebro uł in oculis.non ꝑpter uaporē ſtōachi.
¶ Dixit etiā pꝰ repletionē.qa ſi eſſet equaliter
tēpore repletiōis & tēpore uacuitatis.non eſſet
a ſtōacho ut ſummitꝛ.4°.de interioribus ca°.z°.
¶ Naʒ ſi.¶ Quia hec accidentia ſignificantia
ſtōachi diſpōnes ꝑ cōitateʒ aliquando eueniunt
tēpore repletiōis.aliquādo tēpore euacuationis
oſtendit quid ſignificent diuerſimode.& p° qd
ſignificent cū eueniunt tēpore repletiōis z° qd
ſignificent cū eueniūt tēpore euacuatiōis.3° pre
dicta accidentia enumerādo reducit ad ordinē
ibi zª.qđ ſi.ibi 3ª acidētia.Dicit p° qđ ſi reple
tio.ſ.cibi fecerit accidere predicta accidētia.ſigni
ficat plenitudinē ſtōachi ex hūoribus.aut debili
tateʒ.aut malā cōplexionē.ſ.propter quas cibū
aſſumptū ſtomachus tollerare nō pōt.ſed fit cā
accidentiuʒ predictorū.¶ Q đ ſi.¶ Oſtendit
quid ſignificēt hec accidentia cū eueniūt tēpore
uacuitatis ſtōachi.& dicit ꝙ ſignificant ꝙ ſtoma
chꝰ recipit homorē colericū mordicatiuū uenie
tē ad os ſtomachi tēpore uacuitatis.Aut ꝙ reci
pit humorem melācolicū & cognoſcitꝛ materia
ſuperflua.Aut que plus fluit cum ſignis dictis
in precedentibus capitulis.Aut ſignificat ꝙ ſto
machus recipit humorē frigiduʒ.aut ſtomachꝰ
habet receptionem eius ideſt alicuius ſupple cāe
que eſt ex illis cauſis ſcilicet naturalibus ut ex
illis humoribus.habet dico receptionem in infe
riori parte ſtomachi.nam pro ſed non magnifi
catꝛ id quod eo generatur..ſ.đ nocumēto &c̃ et
cā pʒ.quia hūor i fundo ſtomachi nō tātū ledit
ut ſodaʒ ſpaſmū uel ſimila accidentia inducat.q̃

tū ledit cū ē in ore ſtōachi ubi multa eſt ſenſibi
litas.¶ Et cōſydera qđ Aui.inter accidentia q̄
fiunt tēpore euacuationis ſtoma h nō enumerat
imaginatiōes.& cauſa ē.nā lʒ ſpaſmus & ſinco
pis eſtuatio.i.inquietudo & ſimilia poſſunt acci
dere i repletiōe & euacuatiōe ſtōachi.imagiatio
nes tamen corā oculis maxie ex ſtōacho repleto ex
cibo fiunt tūc propter maiorē tūc eſſe uaporum
ad caput aſcenſioneʒ.ut quarto de interioribus
ſummitꝛ & ſupra fen.3ª.¶ Et accidētia.¶ Re
ducit hic accidentia ad ordinē.& dicit ꝙ quedaʒ
ſunt accidentia facta ꝑ cōitateʒ ad ſtōachuʒ que
ſunt cerebralia ſicut ꝑmixtio ſenſus &c̃.Et eſtu
atio.i.inquietudo que ſaltē per neruoꝝ & muſcu
loꝝ paſſionē ē accidens cerebrale.Quedam ſunt
cordialia &c̃.Quedaʒ cōia ut deſtructio anheli
tus &c̃.Anhelitus eni eſt opatio cōis effectie &
& organice ꝑcedens a cerebro.a corde aūt ſicut
a fonte.

Significat.¶ Superiꝰ.A.i generali
magis deteriauit đ diſpoſitionibꝰ
ſtomachi.Hic đteriat đ eis magis
in ſpāli.& p° deteriat đ egritudi
nibꝰ cōplexionalibꝰ & quibuſdā ñ complexiona
libꝰ.z° đ aliis ſingularibus egritudinibus ſtōa
chi.zª pars ibi.in tractatu z°. Prima i duas.qa
prio poit ſigna.z° curam.zª ibi.curatꝛ ſtomachꝰ
pª pars in.d.p° poit ſigna malaꝝ cōplexionū.z°
ponit ſigna quarūdam aliaꝝ malaꝝ diſpōnum.
ibi zª.ſignificationes quidē magnitudinis.pria i
duas.primo ponit ſigna malaꝝ cōplexionū ſto
machi ſine materia.z° eaꝝ que ſunt cū materia.
ibi zª.complexionē.prima in quatuor.p° ponit
ſigna male cōplexionis egritudinalis calide.z°
frigide.3° ſicce..quarto humide.partes patent.
Prima in tres.primo ponit ſigna ſumpta ex diſ
poſitionibꝰ ſtomachi.z° declarat ſquedā.3° poīt
quoddā aliud ſignū ſumptū ex habitudine uena
rū.ibi.zª.& qñq.ibi.3ª.& ſcias.Dicit p° ꝙ ma
lā cōplexioneʒ calidā ſtōachi ſignificat ſitis.niſi
caliditas in cōplexione ſupfluat & reſoluat.undē
fit reſolutio naturalis & reſoluat uirtutē.& per
cōſequens accidentalis caliditas.Eruptio fumo
ſa.& lutoſitas ſaliue qa calidum iſtud aliquādo
eſt cauſa putrefactionis humiditatis.unde in lu
toſam tranſit ſaliuā.iuuari ab eis que infrigidāt
zm.conditōes predictas in precedēti ca°.Illud au
temꝰ eſt conſyderare diſpoſitioneʒ annexam.unde
fit accidentalis ipreſſio.¶ Propter ꝙ conſiderā
duʒ qđ ſtōachus i naturali cōplexione calida uł
frigida ſicca uel humida iuuatur a ſibi ſimilibꝰ
ut ſupra ponit Aui.ca°.de ſignis cōplexionū na
turaliū ſtōachi ſed ſtomachus habens inaturaleʒ
cōplexioneʒ & egritudinalē iuuatur a cētrariis
cū indigeat curatione.ſicut ergo i ſtōacho ſano

poterat cadere deceptio ex rebus iuuantibus.qa
aliquãdo stomacho frigido naturaliter cõferunt
calida.quia aliquem humorez calidu3 existente3
in eo accidentaliter.euacuãt.sic etiã in stõmacho
calido preter naturã põt contingere deceptio.qa
iuuabit̃ a rebꝰ calidis.ut cũ esset ibi aliquis hu
mor colericus.& daremꝰ reubarbarũ. iuuaret̃
p euacuationẽ.non tñ licet dicere ergo stomachi
complexio preter naturã ẽ frigida.qa iuuamen
tũ i eo factũ a calida medicia est p accidẽs.i.pp
euacuationẽ.Et iõ Auic.supra p° can.fen.4ª.2°
ca° dicebat.Et caue ne te decipiat ĩpressio que
erit accidẽtalis.Hec aũt accidẽtalis ĩpressio fac̃
errorẽ nõ solum i cognitione cõplexionũ. sed ẽt
in cognitione medicinaꝝ.s.an sint calidẽ an frĩde
ut 2° can.2° ca°.& 3° ꝺ cõplexionibꝰ.Et ustio ci
borũ subtiliũ q ñ adurebant̃ añ in complexione
naturali.siue fuisset calĩa siue frigida.Et ꝙ gros
si digerũt̃ plus q̃ i naturali.¶ S3.t.d.cõtra [illegible]o
sitũ ẽ sup̃ ꝙ calidũ ẽ cã corruptionis opationis.
hic autem dicit ꝙ grossi cibi digerũt̃.¶ Dicen
dũ ꝙ Auic.ñ dixit digerunt̃ plus quia plꝰ elabo
ratur.& ideo subdit.uerum digestio ẽ fortis.nõ
tñ bõa.licet g° secundũ ueritatẽ corrumpantur.
tñ aliqualis ẽ ibi digestio.ut enim supra diceba
tur ñ ẽ imaginandum cũ dicimus cibum in sto
macho corrũpi ad fumositatẽ ñ dicit̃ qa totus
corrumpat̃.imo aliqualis ẽ ibi digestio licet ma
la.& sic ẽ in stomacho calido.nisi deiciat uirtutẽ
qa tũc digestio ñ fit. Et multitudo sitis & par
uitas appetitꝰ faciunt cadere uirtutẽ.& causa
ẽ nã solũ bibũt.ñ aũt comedũt.unde plus debi
litantur semp.& ppter defectu3 cibi.& laborẽ
in digerẽdo uel elaborando post in potũ uñ gra
uantur.uerum digestio ẽ fortis supple non tñ bo
na.& qñq; associatur huic ethica.& hoc ẽ quan
do pueniũt ad ultimã inflãmationẽ & exiccatio
nẽ que cordi cõicata ẽ.¶ Sed circa predicta du
bitare cõtigit.ppter quid calida cõplexio p̃ter
naturã uel naturalis auget appetitũ ad potũ.di
minuendo appetitũ ad cibũ.& pp qd frigida cõ
plexio ecõtra auget appetitũ cibi.nõ autẽ potus
sed potius potꝰ appetitũ diminuit ut sepe supra
habitũ ẽ.& hoc etiã in sequenti c° summitur &
sensus ostendit.¶ Et uidet̃ ꝙ calida cõplexio uł
caliditas maxime augeat appetitũ.quoniã ẽ ma
xima.causa resolutiõis membroꝝ & stõachi.re
solutionis aũt causa fit fames & appetitus.un
de cõtingit ꝙ mẽbra resoluta & nutritiua uirtꝰ
uocat stõachu3 ad attrahendũ ut supra dicebat̃.
maxime aũt stõachus ad attrahendũ uocabitur a
mẽbris & a se.qñ in eis ẽ fortis caliditas.¶ Vi
detur.2°.ꝙ frigiditas sit causa sitis.qa frigidu3
ẽ magis expressiuũ.unde quidã ponũt qđ sit cã
appetitus.s3 expressiõe magis exprimit̃ subtile
humidũ q̃ grossu3.ex illius autẽ expressiõe fit
sitis.¶ In oppositũ ẽ Aui.supra.¶ Rñdẽt
quidã & dicũt ad h° ꝙ frigidũ ideo sit cã famis
qa ẽ humidi expressiuũ.calidũ ideo appetitũ re
mouet qa attrahit ad stõachu3.¶ S3 hec respõ
sio ẽ insufficiẽs.p° qa tũc frigidũ semp esset cã
sitis.cu3 exprimat magis hũidu3 subtile.Secun
dũ ẽ fallu3.quia remoto appetitu p attractionẽ
remouet̃.sitis.quia calidu3 citius attrahit subti
les hũiditates q̃ grossas.quia attractio a calido
reducitur forsan ad eam que est a uacuo sed hac
attractiõe citius subtile q̃ grossum attrahitur ex
istẽte presente utroq; & plura inconuenientia alia
sequuntur.¶ Respondent alij quod hoc fit qa
frigidũ ẽ incitãs os stomachi & uirtutẽ attracti
uã ipsius.quod apparet qa frigidũ ẽ mordica
tiuũ ut 4° de simplici medicina p°.ł 2° c°.¶ Est
etiã hec responsio insufficiẽs.qa ex mordicatiõe
illa nõ declaratur magis cibũ q̃ potũ stõachu3
querere.¶ Respondent alij qđ humor melanco
licus ẽ magis ille qui appetitũ excitat.& iõ frigi
da quia hũori melancolico cõueniũt cũ sit hũor
frigidus maxime acuerẽt appetitũ.si ergo frigi
dum hoc faciat.erit figidũ cõiũctum acetositati
qa frigidũ nõ ĩq̃tũ frigidũ appetitũ excitat.sed
ĩq̃tũ acetosum.Et iõ Aueꝝ.ibi dicit.Opinãt̃.s.
medici qđ frigiditas ẽ cã ppinqua dãdi appeti
tũ plusq̃ auferẽdi.pptérea qa hec operatio que
est in mẽbro iuuat̃ & cõplet̃ per frigiditatẽ.hoc
aũt ẽ per acetositatez que sibi transmittitur a
splene &c̃.Nec ẽ dicẽdũ qđ acetositas inq̃tũ fri
gida adminiculet̃ huic opatiõi.sed inq̃tũ acetosi
tas stimulans ad bonũ.¶ Sed ista nõ ẽ sufficiẽs
ratio.quia adhuc nõ totaliter satisfacit quesito
nõ eni assignat̃ causa q̃re calidũ deicit appetitũ.
Et queri põt cũ acetositas magis icitat.ut quera
tur cibus q̃ potus.ẽt qa frigida nõ acetosa.aut
flegma frigidũ aliqđ põt esse cã appetitus.cũ ẽt
sapor acetosus ut acetosus nõ precipiat̃ a sensu
stõahi .s3 a sua uirtute gustatia q̇ ẽ lingua.simi
liter aliq̃ calida p resolutiõe3.¶ Quarto respõ
dẽt alij & dicũt qđ frigidũ adueniens stõacho
phib3 i eo restaurari hũidũ nutrimẽtale grossu3
ex cuiꝰ defectu fit fames.& addit p idigestiõe3
i hũido aqueo ex cuius p̃sentia sitis cessat.& iõ
frigidũ appetitũ fac̃ ad cibũ & deic̃ appetitũ po
tus.s3 hec iuestigatio satis rõnabilis ẽ q̇ adhãc
partẽ.tamẽ tota questiõis difficultatẽ nõ soluit
cũ relinquat aliqđ mẽbrũ.ut cur.cal3 fac̃ ecõtra
¶ Ad iuestigãdũ ergo ueritatẽ qõnis huiꝰ. p°
sciendũ ne sermo in equiuoco currat ꝙ appetitꝰ
absolute platꝰ itelligit̃ ꝺ eo qđ est ad cibum q
ẽ fames.qa hic pprie appetitꝰ est magis ad cõ
seruationẽ animalis.cum autem aliqd absolute
pfert̃ itelligit̃ ꝺ eo i meliori esse.ut 2° alimento
rum.Regula ergo sic itelligit̃ i toto meo sermõe
¶ Concedendum ergo qđ in stomacho & cõsi

militer ĩ toto corpore.ſ3 ' ad pñs ſolũ rõcinemur de ſtomacho eſt reperire duplex humidum.q̃d dã ẽ humidũ aqueũ roridũ magis exiſtens in eo ad irrorãdũ calidũ ne igneatꝰ & iflãmetꝰ. Aliud ẽ humidũ groſſum nutrimẽtale magis exiſtens ĩ eo tãq̃ calidi ſubiectũ ne calidũ in nutritũ reſoluatꝰ. Omnes aũt cõcedũt ꝙ utrũq̃ cõſumitur.ſ3 cum cõſummitꝰ humiditas rorida que fit ĩ ſtõacho.fit iflãmatio ex ꝑuatione humidi roridi.gº ad recupandũ hunc defectũ.erit uł cõſurget tũc duplex deſideriũ.ſ.deſideriũ ſenſitiuũ3 q̃d appetet rẽ frigidã humidã.quia ĩ ſtomacho pcipit inflãmationem.conſurget ẽt deſideriũ naturale. quia deſiderabit hoc humidũ & frigidũ reſtauratiuũ ut reſtaurãtiuũ ẽ.& iõ deſiderabit hoc. & ñ illud.fiet ergo tunc ſitis.ſed qñ aduenit cõſumptio in humido nutrimẽtali & ĩuuenit ſtomacho frigiditas melãcolie expmentis. tũc q̃de3 fit in ſtomacho ifrigidatio ex ꝑuatione nutrimẽti. ❡ Conſurget ergo duplex appetitus. unus ſenſitiuꝰ q frigiditatẽ apprehendit & appetit calidũ & humidũ.& cõſurget appetitꝰ naturalꝰ & appetet rẽ ut nutritiuã & reſtauratiuã illius humidi groſſi reſoluti.hoc aũt erit humidũ groſſum.uñ res hñs illud groſſum humidũ ſicca3 dici põt.fiet ergo ex hoc duplici appetitu fames. ❡ Ex quo prio apparet ꝙ ĩ ſiti dominatur plus appetitꝰ ſenſitiuꝰ q̃ naturalis.nã res que in ſiti queritur ñ ẽ ꝑprie nutritiua ſed roratiua. ❡ Eſt autem ꝑprie alteratiua iflãmationis.ſed ut alteratiua ẽ queritꝰ a ſenſitiuo ſine deſiderio ❡ In fame autem forſan econtra ẽ. ❡ Conſyderãdũ tñ ꝙ ſi ſenſitiuum deſiderium q̃d eſt ĩ fame aut ſiti qñ naturaliter ſe hñt coniuncta ſimul cũ naturali deſiderio.ſenſitiuꝰ appetitꝰ ĩ ſiti nõ appetit frigidũ & humidum abſolute.ſ3 ĩ hac materia potabili.Similiter ẽt appetitꝰ naturalis ĩ ſiti ñ appetit q̃dcũq̃ humidum roratiuu3.ſed coniunctum frigiditati.Similiter in fame naturali appetitus ſenſitiuus non appetit calidu3 abſolute in quacunq̃ materia.ſed in hac ſcilicet nutrimẽtali. Similiter appetitus naturalis non appetit nutribile extra terminos caliditatis & ſaporoſitatis propter guſtum. Et ideo dicebatur inſipidum ñ appeti.& ratioˀ hoꝝ.Nam appetitus ſenſitiuꝰ qui ẽ ĩ ſtomacho eſt dearticulatꝰ & determinatus p appetitu3 naturalẽ tãq̃ ꝑpter finem ꝑncipalẽ.Similiter appetitus naturalis ſtõachi eſt dearticulatꝰ p appetitu3 ſenſitiuu3 ſtõachi. tãq̃ pp finẽ zᵐ alium modum.ſeu tãq̃3 propter id q̃d excitet uoluntatem cum uelle excitetur ꝑpter ſenſitiuum appetitum.& iõ ſtõachus cum naturaliter ſe habet appetitus ſenſitiuꝰ nõ appetit aliquid extra rõnem nutrimẽtalẽ ut roratiuã Similiter appetitus naturalis ñ appetit aliquid ubi nõ ſaluetꝰ ratio appetibilis ſenſitiui. ❡ Cõſyderãdum poſt.ꝙ ĩ appetitu ſenſitiuo ad cibu3 eo modo appetitꝰ calidũ quo ſuu3 cõtrariũ q̃d ẽ frigidũ in organo ſenſus. Eſt aũt ibi frigidum nõ actu.frigidũ.n.q̃d fit ex hũidi groſſi reſolutiõe.& frigiditas q̃ fit ex ſuperuentu melãcolie nõ actualis ẽ frigiditas ſ3 potẽtialis magis.& iõ calidũ q̃d appetitꝰ in cibo erit magis calidum potentiale.ſ3 ĩ ſiti appetitꝰ appetitu ſenſitiuo frigidũ magis in actu.quia calidũ in actu eſt faciens ſitim. ❡ Ex quo ẽt p3 que fuit cã miſſionis melãcolie ad ſtomchu3 ut fieret fames. nõ aũt miſſa fuerit colera ad ſtomachũ ut fieret ſitis.nã in ſtomacho põt eſſe naturaliter acuta & actualis caliditas per cõſumptiõem humidi roridi.unde ſenſus ꝑcepta erit cã appetitus frigidi actualis.ſ3 p conſumptiõe3 hũidi groſſi naturaliter nõ potuiſſet fieri tãta frigiditas q̃d ſenſus tactus illã ꝑcepiſſet hº eni nõ fieret niſi cũ ultia ĩnaturali reſolutiõe.oportuit ergo ad hº ut hos ſenſuſ tactꝰ ſtomachi excitarentꝰ.& nõ ſufficeret frigiditas inducta p reſolutiõem q̃d iret melancolia ad ſtomachu3.ut aliquẽ modũ frigiditatis induceret. l3 nõ actualis.fuit autem conuenientius q̃d iret melancolia.quia aggregat q̃d nõ facit fleg ma. ❡ Sed.t.d.quare huic reſolutiõi humidi groſſi unde fit naturalis appetitus cibi natura quãdo fit fames cõiunxit frigiditatẽ ut ſenſus tactus p frigiditatẽ excitaretꝰ ad appetẽdu3 rem calidam nõ autẽ cõiunxit illi reſolutioni decurſum calidi humoris ut ſenſus appeteret rẽ frigidã.unde appeteret reſtauratia cibar a cu3 frigiditate ❡ Dicẽdu3 hoc eſſe rot3 qa cu3 hũido nutrimẽtali ꝙ reſolutu3 ẽ in fame ſtat cõuenientiꝰ ꝙ ſit calidũ q̃ ꝙ ſit actu frigidu3 uł potẽtia.cu3 iſtud humidũ hẽat ſtare ut ſubiectum calidi.ſ3 cu3 hũido roratiuo ſtat magis eſſe frigidũ ad ꝓhibendu3 inflãmatiorẽ calidi.appetitui gº ad cibũ ut cibꝰ ẽ cõiungitꝰ ſenſitiuus appetitus ut in eo appetat caliditate3 potentiale3.& tunc fames eſt appetitus humidi nutrimentalis cũ caliditate.ſed ſitis ẽ appetitus humidi roralis cũ frigiditate.qa reſolutioni humidi nutrimẽtalis ẽ cõiuncta ifrigidatio. & reſolutõi humidi roralis ẽ cõiuncta iflãmatio. Sed t.d.iterũ.ergo nunq̃ in fame fieret appetitꝰ cibi frigidi. ❡ Dicendũ ꝙ hoc ẽ uerum in fame ſimpliciter.zᵐ.naturã.unde.ꝓbatu3 ẽ ſupra ſtomachu3 naturali fame appetere dulcia & unctuoſa.uł licet aliqñ cibus frigidus apetatꝰ ut lactuca calidus tñ põt dici qa naturalẽ calore3 auget ut.3º.d cõplexionibus. ❡ His ergo uiſis appar3 quare calidu3 deicit appetitũ ſenſitiuũ ad cibu3 & auget eu3 ad potu3.nam dictũ ẽ ideo fieri appetitum ſenſitiuũ ad cibu3.qa precipitur frigiditas.unde appetit cibu3 ut calidũ.cu3 gº caliditas ẽ in ore ſtomachi appetitꝰ ſenſitius ceſſat quia iam hẽt q̃ ſe ꝙ appeteret.cum ſit in eo caliditas.

& q̄a calíditas excitat sensitiuū appetitum qui est sitis.ideo auget sitim.apparet ergo quō frigiditas auget appetitū sensitiuū ad cibum.& diminuit appetitū sensitiuū ad potuz naz qualitas que excitat sensitiuū appetitū qui est in fame est frigiditas.si ergo augeatur frigiditas excitabit hunc appetitū.& quia frigiditas erat remouēs causam que icitabat appetitū sensitiuū ad potū iō diminuit sitim.¶ Sed.t.d.ergo nūq̄ homo poterit simul sitire & famescere.quia cū sensitiui appetit⁹ ad sitim tollit sensitiuū appetitum ad famen &c̄.¶ Dicendū q̄d forsan sub esse itenso nō se cōpatiunt.& ideo uides uehemēter sitientes ut febricitātes nō famescere.& uehemēter famescētes fame p̄ternaturā ut quosdā hn̄tes modos q̄si canini appetit⁹ nō uehemēter sitire.
¶ Vel aliter q̄d ēt fames & sitis se cōpatiūtur ut sunt sensitiui appetit⁹.nā frigidū q̄d ē causa sensitiui appetitus in fame est frigidū p priuationē & per debilē & potētialē melācolie frigiditatē.sz calidū q̄d ē causa sentiui appetitus sitis est caliduz per iflāmatiōez & acuitatē.ista aūt se cōpati possunt saltē sub esse nō itenso.¶ Sz.t.d.uerū pono q̄d lz isti sint duo appetit⁹.un⁹ tamē nō appetit aliq̄d in quo nō possit saluari appetibil: alterius.dicā ergo q̄d cum caliditas superuenit stomacho.illa nō debez tollere appetitum sensitiuū ad cibum.nā appetitus sensitiuus ad cibū nō appetit calidū in quo nō saluet̄ rō cibi ut supra dicebat̄.sic ergo nō cessabit ab appetitu si nō hēat caliditatem que habeat rationem cibi.sz mala cōplexio calida que ē in stōacho rōem cibi nō habet.g° sensitiuus appetit⁹ ad cibū nō cessabit.& sic pōt argui de sit.¶ Dicendū q̄d si bene ispiciat̄ supra id ē uerū.q̄do isti appetitus naturaliter se habent quādo autē excedūt a naturalitate.unū nō saluat totā alterius ratiōez.imo q̄to magis sensitiu⁹ a naturalitate recedit.tanto mi⁹ i appetitu suo saluat rōez appetibilis ab appetitu naturali.& iō uidem⁹ quosdā in uehemēti siti appetere niuez ubi non saluat̄ ratio appetitus naturalis qui est in siti.cum nix nō sit res potabilis nec potens irrorare. Similiter in appetitu canino uidemus quosdam appetere diuersa & durissima nō apta nutrire.& quosdā appetere id ꝙ est omnino extra rōez cibi sicut lutū & carbones.& h° p̄pter diuersas p̄portiones corruptoꝝ humoꝝ perceptoꝝ a stomacho sub ratiōe primaꝝ q̄litatuz.¶ Ex his g° obiecta soluunt̄.Cuz eniz dicitur prio q̄d calidū ē causa resolutiōis.& ideo maxime erit causa famis ueꝝ ē ut in fame ē natura'is appetit⁹.ut aūt ibi ē appetitus sensitiuus cū fiat p frigidū ut supra patet cū dicit̄ resolutio membroꝝ siue uirt⁹ nutritiua p̄pter nocumentuz resolutiōis uocat.dico ꝙ lz uocet si ibi nō ē sensatio nō respondet.

unde nō fit appetitus sensitius.¶ Ad secūdam pz solutio q̄a frigidū non p solā expressionem fit causa famis.¶ Et q̄nq̄.¶ Hic declarat quedaz.q̄a dixerat ꝙ hec cōplexio facit paruitatē appetitus.z^m.plurimū dans itelligere ꝙ q̄nq̄ possit ēē causa appetitus.& dicit q̄d calida stomachi complexio q̄nq̄ ē causa appetitus.s.famis.q̄a exicat humiditatē.& hoc facit anteq̄ deiiciat uirtutez.s.ultime.& pz.¶ Sed.t.d.z^m.illum modum nunq̄ a mala cōplexiōe calida fiet fames.q̄a semper erit ibi caliditas remouēs sensitiuū appetitū.
¶ Dicendū ꝙ imo lz semp sit ibi caliditas.inducere tamen pōt frigiditatē priuatiue p hūidi resolutionem.Et ideo Aui.dixit ꝙ fit succione & hoc maxime fit quādo caliditas ē in reliquo corpore stomachi.Similiter etiaz fit ista fames propter mordicationē quā tact⁹ stomachi percipit.& iō queret cibū forsan nō sub rōne qua cib⁹.sz rōne qua lenitiuus & sedatiuus mordicatiōis.fac̄ g° caliditas p° mō famen anteq̄ diiciat uirtutē.s.ultime ex resolutione.Vnde si n̄ statim det̄ cib⁹ p̄pter debilitatē fit sincopis que debilitati uel mordicationi attestat̄.Sed d̄ his.magis dicet̄.7.
¶ Dicit ēt q̄d iste appetitus cū p̄lōgat̄ q̄a cib⁹ n̄ det̄.tunc destruit̄.q̄a calidū oīo deficit aliq̄n licet longo stet tempore.tn̄ n̄ destruit̄ imo multiplicat̄.& hoc propter cursū alicui⁹ hūiditatis subtilis ad stomachū.sicut currit q̄nq̄ secunduz famē naturalē.& tunc calidū cum illa humiditate substentat̄ & n̄ deficit.& iō ēt appetitus non deficit.sed calidū magis resoluens magis facit appetitū.& ideo ēt cōtingit ꝙ tēpore saturitatis i illis ēt iflāmat̄ caliditas i stomacho et maxime cū iueniūt rē humidā.Et iō ad cessandū illā inflāmationē debent dari cibi grossi ut n̄ inflāmet̄.sed de hoc ēt infra dicet̄.¶ Et scias patet.
¶ Sed.t.d.debet ne fleubothomari.Dicendum ꝙ forsan q̄nq̄.sicut paulati postea reficere &c̄.
Hoc autem aliam habet longiorem questionem.

Significat frigiditatem.¶ Hic.ponit signa complexionis innaturalis stomachi frigide.Et p° poit signa sumpta ab opationibus.z° ab accidētibus consequētib⁹.3° ponit signū sumptum ex colore.4° ponit quoddā esse ualde iuuatiuum i dispōne illa stomachi.5° ponit quedā signa q̄ p coītatē sequunt̄.ibi z^a.& q̄nq̄ puenit.ibi 3^a.et sup colorē.ibi 4^a.& est.ibi 5^a.& q̄nq̄.¶ Dic primo ꝙ frigidā cōplexionē stomachi significat tarditas mutationis cibi ita q̄d n̄ descendit &c̄.& hoc intellige cū retentiua est fortis.quia ipsa cum seruiat digestiue retinet illū diu cū ipa i digerendo sit debilis & p̄pellit̄ p superi⁹ n̄ semp sed maxime cū acetosat̄.un̄ os stomachi pūgit.& patet.¶ Ex significationibus significantib⁹.

hāc complexionē frigidā ē ut non sit alysti:mbre .i. digestiue bonitas. nisi i sit cibus subtilior & leuior. & non sit cibus grossus q digeritur. ¶ Iā ante .i. tempore sanitatis. Et quandoq proueniᵗ. &c. ut fiat dolor magnus & extensio .s. in stōacho & uentre. & hoc ē p generationē hūiditatis acetose que post plurimas horas generatur. & nō statim sumpto cibo. illa aūt pungens et mota hos facit dolores. unde si in yleō descendit facit yliacā. si aūt nocumentū aliquo mō ad epar pueniat facit ydropisim. ¶ Que aūt sit ydrops sequens stomachi uiciū infra diceᵗ. Ista forsan posset esse asclites. licet stomachū plus sequaᵗ tympanites. sed ñ hic de hº. ¶ Et sup colorē. Causa quare fit citrinitas sup̄ apparuit. ¶ Nō occultaᵗ expiēti. ista eni quia est d̄bilis citrinitas pmixta albedini. iō iexptis occultaᵗ. ¶ Tu aūt idē ipse uidisti hunc colorē in iuuene patiēte appetitꝰ corruptionem. unde comedebat carbones habens cū hoc flegmaticam febrem. ¶ Et illa est ex melioribus curis cuius est ameos. ¶ Sed dubitaᵗ an in habente colorem album declinātem ad aliqualē citrinitatē propter stomachi malaȝ cōplōnem frigidā competat ameos. ¶ Et uidetur ꝙ ñ. q̄m aut in potu daretur. aut liniretur extra supra stomachum. cū isti duo modi medicinaꝝ maxīe ī stomacho operenᵗ. sed utroq mō augēt dispōeȝ hāc. auctoritate Auic. zº can. cº d̄ ameos. ubi sic dicit. Eiꝰ potꝰ & linimētū ex eo fēm cōuertūt colorē i citrinitatē. hūc gº hn̄t colorē & p cōseq̄ns causam augumētabit. Causa aūt poniᵗ stōachi malitia cū sit eius signū. ¶ In oppositū ē Aui. ¶ Dicendū qd̄ ameos maxime in ista dispositione competit. Est aūt ameos semen paruum simile cimino ethyopie. sȝ minus eo ēt ē medicina nota. ¶ Quod aūt cōpetat probaᵗ. intentio eniȝ in hac curatiōe ē calefactio stomachi. & exiccatō extraneaꝝ hūiditatū que sunt i eo aggregate p indigestiōem. & apertio opilationū uenaꝝ ex q̄ opilatiōe color parūper ad citrinitatem declinat ut supra dicebaᵗ. sed ameos hec omnia facit. ipsum enim calide & sicce cōplexiōis poniᵗ i 3º g̃du ab Aui. & Serapiōe. per caliditatē gº cōfert frigiditati cōplexiōis. per siccitatē exiccabit eiꝰ humiditates. Vñ Serapio. ameos d̄siccat hūiditates stōachi. Et Aui. zº can. caº d̄ ameos. cōfert madefactiōi stōachi &c. et ē bonū epati & stōacho frigidis. ¶ Similiter aperit opilatiōes sua subtili caliditate. uñ Aui. ibidē. aperit opilatōes. unde Serapio ponit qd̄ urinā puocat & abstergit. hec aūt ē intētio cōpleta in curatiōe illorum ¶ Debȝ aūt dari ameos illis habētibꝰ stōachū frigidū. Aut in decoctiōe. ut qd̄ solum decoq̃ᵗ. Aut cuȝ aliis calidis medicis. ut spica cinamomo &c. Aut dare de eo in mane q̄tuȝ tres digiti capiunt cū uino. ¶ Cōsyderādū tamē qd̄ ameos extra applicatū & ad intra p se colorē citrinat. & idē facit ciminū. & hº qa sui subtili caliditate & siccitate hūiditates iflāmat. Vñ Serap. ibidē eiꝰ uirtꝰ ē calefactia & iflāmatia corporis. iflāmando aūt perducit colores ad citrinū ppter naturā colere. Et iō ypocrite q uolunt demoliti uideri in facie cimio utunᵗ. & super eo dormiunt. & idē facit ameos. sed tamē nō ē icōueniens ꝙ in citrinitate colorē ammoueāt p accidēs apperiēdo opilatiōes que sunt causa citrini coloris. sicut hoc modo prassiū apiendo epar infrigidat. & cōfert ictericie. ipsum autē d̄ se calefaciendo posset eaȝ adgenerare de nouo. & paret &c. ¶ Et qñq cerebrū qñ frigidū factuȝ ē & debile recipit materias & uapores a stōacho frigido. & ideo fiūt dolor capitis & tynnitus auriū ex motu uentositatis. ¶ Sed. t. d. si caput esset calidū nonne hoc etiā fieret. ¶ Dicēduȝ qd̄ sic & specialiter si ēēt caliditas multa que esset iuuans ad attractionē. tamē nō tantū pduceret sonitus. qa resolueretur materia. cū mala cōplexio frigida accidentalis cōiungitur cōplexiori calide naturali. tunc maxime generatur uentositates. quia est ibi quedā obtusa caliditas. & iō proprie nō ē generatiua. acetositatis cuȝ fiat a maiori frigido. generabit ergo uētositatē que aliquā habet acuitatē. & ideo fit exiccatio oris & sitis. ¶ Et si aliqñ indiget flebotomia propter cursum materierum ad membruȝ. unde timeᵗ apostema. uel propter aliaȝ causam. qa uene apparent plene sanguine quem membra nolunt. tūc in eis augetur corruptio .i. malitia dispositionis & debilitas ducens in corruptionē. & cā ē qa ipsi debilitantur & stomachus nō potest corrigere debilitatē restaurando cū digestiōe. qa cū sit infrigidatus ualde distat a sua naturalitate. & ideo cōsummunᵗ & fiūt ethici. Eoꝝ gº cura est dare parū de uino q̄tū os. infundaᵗ ante cibū zᵐ unā lr̄am. aut cū cibo zᵐ exteriorē lr̄am. Et cā ē. nam eis nō potest dari mltū uinum pp calidam complexionem radicalem unde fit eius effumatio ad caput. daᵗ aūt aliquid de uino pter frigiditatē accidētalē. & confert si deᵗ ante cibū. quia calidū fortificat. uñ cibū aduenientem melius digerit. ¶ Similiter ēt in omni cibo. qa simul iuuat ut digeraᵗ. ¶ Aut dentur cibi exiccatiui .s. cum leui exiccatione. ut esset caro pdicis. & caro rubea .i. caro sine pinguedine. qa illa sola est rubea. siue iure pingui. & causa est quia pinguedo omnis inflāmaretur i stomacho. ¶ Cum micis quia magis confortant.

Significant. ¶ Ponit signa cōplexionis sicce. Et dicit ꝙ hāc significat siccitas lingue secundum conditiones dictas supra quia debet ēē siccitas ex p̄uatione humiditatis. non autem siccitas exi

catione sputi uiscosi. Et extenuatio corporis sup
id qđ naturaliter secundum naturalē siccitatē
deberet extenuari. & totum patet. &c.

S Ignificant. ¶ Ponit signa humide
complexionis. et sunt paucitas sitis
& noceri ab humidis. & iuuari a
pauco cibo. quia ieiunium exiccat.
ut z° cōmēto quarte particule. Multitudo sputi
pro quacūq; humiditate. & saliua que proprie
ē saliua. ¶ Et considerandū φ saliua multiplica
tur hora famis. aut ꝓpter caliditatē & hūidita
tē. unde ē ibi cā eliquans materiā. aut ꝓpter solā
caliditatē attrahentem hūidaꝫ materiā ad os &
pꝫ qđ subdit. iterū supra posuit & iferius ponet
forsan tanq̄ aliquid utile multū. oportet enīꝫ qđ
res utiles reiterent̄. ut p° đ crisi. dr̄ tn̄ hoc dictū
a dicto supra. qa hic dicit. supra os stomachi est
humiditas infusiua. qđ nō dixit supra.

C Omplexionē. ¶ Hic ponit signa cō
plexionuꝫ materialiū. siue cōplexio
nes sint cause materieꝝ. siue materi
e sint cause cōplexionum malaꝝ. ut
rubrica notat. & primo ponit signa i generali &
in confuso. z°. i spāli. ibi. z^a. & subtilē. ¶ Dixit
primo qđ malam complexionem stomachi cum
materia significat uomitus & eructuatio silicet
non sumpto cibo & amaritudo oris suple que si
gnificat coleram. & proprie amaritudo oris cōi
cās. i. sequēs. uomitū. quia posset ēē amaritudo
in ore absq; materia i stōacho. Sed cū post uomi
tū fit amaritudo in ore est signū qđ materia ue
nit a stōacho. & uomit⁹ significat materiā stōa
chi per id qđ ipsi uomitui admiscet̄ supl̄ de co
lera uel alia materia & supl̄ significat̄ materia
stomachi per id quod admiscet̄ urine. s. de mate
ria. quia aliquādo ē tante exuberātie qđ ex sto
macho ad epar uenit & urine admiscet̄ nisi su
ple alteratio urine ad diuersuꝫ colorē sit ꝓpter
necessitatē sup'e male cōplexiōis pure. sine mate
ria transeunteꝫ terminū. s. in sui magnitudie su
ple unde urina tīgit̄ & pmutat̄ absq; admixtio
ne materie. & iō de materiali dispōsiōe stōachi
nō significat. Vl̄ nisi supple sit dispositio mate
rialis stōachi pp hūiditatē transeūtē terminum
suple in grossitie. & uiscositate. uñ urine admi
sceri nō pōt. & iō urina de stōachi dispositiōe
nō significabit. Vl̄ ubi sit talis admixtio mate
rie cū urina ꝓpter necessitatē. s. mltitudinis &
exuberatiōis. materie transeūtis terminū. s. i mlti
titudine. & ideo ēmiscet̄ urine. & de materiali
dispositiōe stōachi significat. ¶ Et subtilē. ¶ Hic
i spāli ꝓsequit̄. & p° pōit signa materie subtilis
exuberātis in stōacho. z° ponit signa flegmatice.
3° melancolice. ibi z^a. & ex significationib⁹. ibi 3^a
ex significationib⁹ φ materia effusa sit melācoli
ca. Dicit p° φ materiā subtilē significat nausea
&c. & hoc cū sumit cibuꝫ grossum. qa subtilis
effumat. sed grossus recipit mixtionē materie.
& iō icitat nauseā & uomitū. ¶ Vnde si ē plu
rima. facit nauseā. sed si est pauca facit nauseā
sumpto cibo. quia ab eo subleuat̄. & dicit qđ si
gnificat eam que ē i spacio uentris nō imbibita
eructuatio que fit post sumptionem absterſiui.
post sed statim. & hoc quia illa materia non ibi
bita statim illi miscetur. & ñ pmittit penetrare
uñ euaporans fit eructuatio. sed cū est imbibita
ptransit id absq; hoc φ materia sibi imisceatur.
¶ Imbibita ergo materia ñ cognoscit̄ uomitu &
egestione. quia ñ euacuatur cum illis. sed radix i
cognoscēdo eā est nausea & patet. & significat
plurimā materiā uiscosā casus appetitus. ¶ Sꝫ
tu dices cū ibi sit frigiditas semp debet esse ap
petitus sensitiu⁹ ad cibū. ¶ Dicēdū φ omnis i
moderata frigiditas deiicit actū sensationis uir
tutis. licet ergo moderata frigiditas senciatur in
moderata tñ destruit actū. Vel aliter φ licet ibi
ex parte qualitatis materie deberet fieri appeti
tus. tñ eius imbibitio uocat ad expressionem &
expulsionē ñ attractionē. pl⁹ ergo facit deficere
appetitum replēdo. uñ cogit expellere q̄ infrigi
dando. ¶ Non dilatatur pectus. propter cibū
. i. non delectatur aīa neq; gloriatur i eis. Pectus
enim qñq; significat animā siue mentē ut sumit̄
in z° can. in ca° de ʒedoaria. Vel pōt dici φ Aui.
dicit ñ dilatat̄ pectus propter cibū propter qđ
est sciendū φ pect⁹ dillatat̄ ex cibo sicut pulsus
cum ergo hō sumit cibū conuenientem equalem
multi nutrimēti dillatatur pulsus ex fortitudie
uirtutis. ut z^a fen primi capitl̄o de pulsu cibi &
potus. sicut ēt debet anhelitus dilatari i isto. g°
nō dilatat̄ quia nō cōuertit̄ nec uirt⁹ eo resumi
tur. Appetit ergo ille stōachus acuta & mordica
tiua que cū susceperit fit inflatio & extensio. qa
illā materiā cū sit multa dilatant & cōmouent
unde illđ qđ ē repertū resoluit̄ & iō nō qeścūt
nisi cū eructuatiōe. ¶ Saltus mirach sinificat
ibi malam materiam que in uentum grossum
resoluitur. unde fit epilīa ex ascensu fumoꝝ cor
ruptoꝝ ad caput. melācolia mirachia z^m diuer
sum modum nocumenti. ut scis ex p^a fen huius
¶ Ex significationib⁹ φ materia hic Auic. ponit
signa materie melancolice & dicit φ ipsaꝫ signi
ficat appetitus plurim⁹ cū debilitare digestiōis
& seguesce. i. loqui secū. ¶ Et ingetudo. s. melan
colica. ¶ Et qđ materia sit fortis. s. ꝓpter putre
dinē ul̄ corruptionē aliaꝫ & ē solutio uentris. qa
ipsaꝫ multā corruptaꝫ natura expellit. ¶ Et uer
tigo ex ascensu uaporū corruptoꝝ ad caput cum
multo fluxu rheumatis a capite ad os stōachi. qa
fumi illi cōdensant̄. & reuertunt̄. ut supra fen 5^a

c°.de catharro in exēplo de alembico. ¶ Et id ꝙ
egreditur de humore mucoso corrupto sicut mu
ci nasi Et ꝙ materia sit ebuliēs significat̄ ex siti
&c̄.& sentit̄ res ascēdens ut fum⁹.& descendēs
ut humiditas coagulata ex fumo &c̄. ¶ Et in
flatio silicet ex uēto generato.uel inflatio ex actu
ebulitionis.&c̄.

Significatiōes quidē. ¶ Supius Aui.
posuit signa malaꝝ cōplexionū stōa
chi materialiū & imaterialiū. ¶ Hic
ponit signa q̃rūdā aliaꝝ diposítio
nū stōachi.sunt aūt he dispositiōes tres.s. magi
tudo & paruitas stōachi.opilatiōes.& uētosita
tes eius. ¶ Prio ergo ponit signa magnitudinis
& paruitatis.z°.ponit signa opilationū.3° uento
sitatum.4° addit can.unum ibi z^a.Et significati
ones.ibi.3^a.uentositates.ibi.4^a.& scias.p3. ¶ Et
significationes opilationū.Opilatōes possunt ēē
aut inter stomachū & epar.quia in uenis mese
raicis.aut iter stomachū & splenē.aut inter sto
machū & intestina.aut iter stomachū & cerebꝝ
quatuor ergo facit.& patet. ¶ Dicit primo ꝙ
signa huius opilationis sunt humiditas egestio
nis & multiplicatio eius.quia paꝝ trahitur ad
epar.& iō fit sitis & paucitas sanguinis.et hitu
do ydropicalis que conueniētius uocatur mala
hitudo. & est illa que uocatur cacesia. ut infra.
¶ Consyderandum post ꝙ ut ponit Serapio 3°
pra.primo c°.& ifra Auic.os stomachi maxime
deputat̄ appetitui.sicut pars inferior digestioni
Et idem Gal.in cōmento primi re.acu.& in plu
ribus locis.deputat̄ aūt appetitui ꝓpter neruū
descēdētē a cerebro.& iō cum fit opilatio ñ sen
tit os stomachi.l3 digestio fiat.nisi sit alia cā i
pediens.nec fit singult⁹ ex pipere.nec dyatriton
pipereon & uino.s.siml'quia uinū dat sibi pene
trationē.sicut enim ponit Gal. 6° de acidenti &
mor.& z°.de interiorib⁹.7° ca°i fine piper sum
ptum i ieiunio ꝓuocat singultū.& maxime si te
rat̄.ut ꝓfundet̄.& hoc iō fit qa stōachū pungit.
cū ergo ē opilatio tunc sensus in stomacho ñ est
ꝑcipiens punctionē. ¶ Et scias. ¶ Consyderā
du3 ꝙ aliqñ i stomacho quia in sui substātia cō
gregat̄ aliqua materia.& licet ñ apostemet que
ex longa ibidē mora et pauca resolutione idurat̄
& stomachus macrescit ex paulatina exiccatiōe.
iste ergo ē qui inter epar.& stomachum sentit
duritiē cū gracilitate.s.stomachi & uentris.qa
in uētre extra non inuenit̄ tumor. ¶ Indicat hic
resolutionem.i.paulatinam cōsumptiōe3 nature
.i.uirtutis.ex illa.s.duritie stomachus paulati3
resoluitur.&c̄.

Curat̄ stomachus. ¶ Ponit curā pre
dictaꝝ dispositionū.p° pōit can.ge
nerales i curatiōe dispositionū stōa
chi.z° spāliter exeqt̄ de curis ꝑdi
ctaꝝ dispositionū.ibi z^a.& cū illic.p^a i duas p°
premittit ea cū quib⁹ ꝑficit̄ curatio dispositionū
cōparans stōachi inter illa.z° exequit̄ de canoni
bus curatiōis.ibi z^a .& scias qđ. ¶ Quid epi
thima sit.qd empl'm.qd unctio.notū ē. ¶ Sed
ē dubitatio.Quis mod⁹ medicaminū sit melior
in egritudinib⁹ stōachi.an epith^a.an ēpl'a.& q̄
bibūtur.an ēbroce.Et uidet̄ qđ ēbroce quoniā
eaꝝ uirt⁹ ut omēs ponūt.uehemēti⁹ ad ꝓfūdū
peruenit.unde ēbrocas facim⁹ capiti ut medici
naꝝ uirtus profundet̄.& sic precipit Auic.supe
ri⁹ fen.p^a.c°.đ canonib⁹ curatiōis capitis ul'ib⁹.
Et probat̄.quoniā medi^a que cū motu & inpul
sione uenit ad membꝝ uehemētius suā uirtutē i
primit ea que sine motu peruenit & apparet ad
sensu3.qa si calida aq̄ ut lixiuiū ab alto super ca
put effundat̄ uehementius calefacit.q̄ si leuiter
sup eo ponat̄.Embroca aūt ē medicamen cū ipul
sione adueniens. ¶ In oppositu3 ē Aui.qui pōit
embrocas esse debilis ipressionis.unde epithima
ta & empl'a uult esse meliora. ¶ Liceret quide3
cū fuga sic respondere.ꝙ ēbroca qñq; fit cū aqua
ab alto infusa.& de hac Aui.nō itelligit.qñq; fit
embroca cū aqua applicata mēbro absq; hoc qđ
ab alto cadat.& đ hac Aui.intelligit.& illa ē de
bilis impressionis.qa solū est ibi uirtus medicia
ru3.sine earū corpulentia.ergo debiliter iprimit.
Et differt hic modus embroce ab epithimate.qa
in epithimatib⁹ ponit̄ simul corp⁹ medicinaru3
& ifusio.in hac aūt embrocatione sola aqua ap
ponit̄ cū pecijs.Et hoc fieret qñ quererem⁹ leui
ter resolutionē.hec ergo embrocatio ē debilis i
pressionis. ꝙ aūt sit dare hunc duplicem modū
embroce notat̄ prio can.c° đ embrocis.in littera
Gerardi cremonensis extrinseca.ubi dicit.ēbroca
.i.infusio fit duob⁹ modis.cum aqua ul'liquor
ab alto effundit̄ sup mēbrū in quo necessaria ē
uel pannus infusus in eis supponit̄ iterādo sepe.
¶ Aliter aūt dicēdū ꝙ aut ex medicinis querim⁹
fortē impressionē.aut qa citā & uelocē factā i
breui tēpore.aut querim⁹ fortē impressionem
qa ꝑdurantē.Embroce ergo facte ab alto in egri
tudinib⁹ stomachi sunt fortis impressiōis ex ꝑte
uelocitatis temporis in iprimēdo.quia uelociter
ad ꝓfundū uadunt sed sunt debilioris īp̄ssionis
epithimatib⁹ & empl'is ex ꝑte tēporis ꝑduratio
nis uirtutis eaꝝ.& sic Auic.intelligit. ¶ Sed.t.
.d.sic ergo dicā in capite sicut in stomacho. ¶ Di
cendū ꝙ embroce in capite plus ꝑdurāt q̃tū ad
uirtutes eaꝝ q̃ embroce facte i stomacho. & rō
est.nam caput cū sit os.ibi recipit duriter aque
embrocate uirtutē & corpus q̃tum ē possibile

& qa cum duricie & difficultate recipit.iō cum
duritie & difficultate uirtus ab eo feperatur.ſꝫ
embroce ad ſtomachum cito perforāt.& ſic cito
earum uirtus exſoluit̃ ꝑpter carnoſitatē & rari
tatē loci.& iō quia locus ſup̃ ſtomachū ē carno
ſus.ñ egemus ut fiāt ſtomacho embroce.qa uir
tus epithimatū ñ ꝓhibet̃ penetrare ad ꝓfundū
ſicut ꝓhibet̃ in capite ꝑpter os.facimꝰ gº ſtōa
cho epithimata & emplaſtra.quia cito penetrāt
& qa earū uirtus durat.ſed capiti i acutis mor
bis & i alijs facimꝰ embrocas. qa licet uirtꝰ epi
thimatum diu retineret̃.tñ tardiſſime penetra
ret.embroce aūt uirꝰ penetrat & retinet̃ pp du
ritiē oſſis ñ ſolū aūt ꝑpter hº facimꝰ ſtomacho
epithimata.ñ aūt embrocas.ſed quia ſtomachꝰ
non ē i pte extrema embrocalis.licet aūt epithi
mata & emplaſtra plus embrocis iprimāt i ſto
macho ſecundum dictū modū.ea tñ que trāſglu
tiunt̃ plus omnibus illis opāt̃ .cū imediatius at
tingāt ſtomachū. ¶ Ex his obiecta ſoluūt̃ dupli
ci uia & patet. ¶ Scias. ¶ Hic exequitur.& pº
poit can.generales curatiōis egritudinū ſtōachi.
zº ponit curā cuiuſdā diſpoſitionis de qua ſup̃
fecerat mētionē.ʒº curā reſumit.ibi zª .q iuenit
durum.ibi ʒª.& oportet.ut adminiſtret̃. Pria i
duas.pº comperat curationē malaꝝ cōplexionū
ſtomachi imaterialiū.uꝭ ut imateriales ſunt pe
nes tēpus curationis & tumorē q i eis cōtingit.
zº ponit can.curationis malarum diſpoſitionuꝫ
materialiū .zª ibi & ſcias. ¶ Conſyderandum ꝙ
mala complexio frigida & calida ſunt facilis cu
rationis.quia curantur cum actiuis diſpōnibus
ſiue qualitatibus.ut calida cum frigidis. & ecō
uerſo.Sed econtra in diſcraſijs paſſiuis ē difficit̃
& maxie cura male cōplexiōis ſicce.qa illa cura
tur cū humido.humiditas aūt adhuc eſt magis
paſſiua qualitas q̃ ſiccitas. ¶ Dicit pꝰ ꝙ ſpaciū
calefaciēdi frigidū ē equale ſpacio infrigidandi
calidū.& hoc idē dixit ſupra fen.4ª.primi can.
cº zº. ¶ Sed diceret quis cōtra.qa calidum eſt.
qualitas magis actiua q̃ frigidū. uñ ſexto đ acci
denti et morbo penultio cº.nulla actia q̃litas rē
uiſiuā adeo uicinā imutat.ſic calor. ¶ Dicendū
qđ tempus equale dici pōt.qa calidū ꝫ preparat
ſtomachū ut recipiat frigidi ipreſſioneꝫ ꝑpter il
lud ꝙ rarificat.ſꝫ frigidū dēſando ſubiectū idiſ
ponit id ut recipiat calidi ipreſſioneꝫ.q̃to gº ca
lidū ē magis actiuū de ſe q̃ frigiduꝫ tanto frigi
duꝫ magis reſiſtit calido ꝑpter ſubiecti denſita
tē.& quāto frigidū minꝰ actiuū ē calido.tanto
caliduꝫ magis patitur ꝑpter ſubiecti rarificati
onē.unde Aui.ſupra i fen.zª.de naturis tēporū
ſi tu calefeceris aquaꝫ & uolueris cōgelare ipſaꝫ
citius cōgelabit̃ calida q̃ frigida.&.7º.terap.đ
cura diſcraſie ſicce dicebat.Rarificantia quidem
fr̃is que extorſuꝫ icidunt facile captabiles prepa
rant particulas.dicit pꝰ qđ ifrigidando ē maior
timor.& cauſa ē qa frigiditas magis contrariat̃
nobis q̃ caliditas ut omnes clamant.& precipue
ē maior timor &c̃.cū membꝝ aliqđ uicinū ē fri
gidū.aut debile.unde Gal.5º.cº.7º.terape.niſi
fortia fuerit que i circuitu corª priculū eis ab in
frigidantibꝰ nō parua percuti percuſiōe. ¶ Di
cit pꝰ ꝙ timor i exiccādo & hūectando ē ſimilis.
¶ Sed cōtra.qa uita magis ſtat cū hūiditate q̃
ſiccitate ſicut magis ſtat cuꝫ caliditate q̃ frigidi
tate.unde.4º.can.fen.7º.trac 4º.pº cº.uita in hu
miditate cōſiſtit. ¶ Ad oppoſitū ē Auic.& Gal.
7º.terap.5º.caº.ubi hº ponitur. ¶ Dicenduꝫ ꝙ
punctualiter nō eſt equalis timor humectādi &
exicandi.ſed ſub latitudine quadam.utraq; eniꝫ
curatio fit cū qualitatibꝰ paſſiuis.qa leuis ſunt
ipreſſionis & debilis.& ideo i actu curatiōis cū
utraque qualitate quaſi dubiū nō ē.licet quātū
ad illud qđ i membris derelinquit̃ ex utriſq; ma
gis ſit dubiū đ exiccatione q̃ de humectatōe.pp
dictā cauſam.ſpaciū humectandi ē lōgius.quia
q̃lis ſenectus eſt in ſanis talis diſcraſia in egrotā
tibꝰ.ut 7º terap.5º caº. ¶ Intelligēdū aūt qđ
humectare ē difficilius.& longiꝰ tempus reqrit
loquēdo đ hūectatiōe couenieti & naturali qa
humectatio mala & ꝑternaturā faciliꝰ fit q̃ exic
catio.uñ repletiōalis ſpaſmus breuior fit tēpore
q̃ ſpaſmus ſiccus.ut ʒº de iterioribus.& omnes
auctores ſetiūt. ¶ Et ſcias qđ cū egritudinibꝰ.
¶ Ponit can.curatiōis malaꝝ diſpoſitionū mate
rialiū.Hoc aūt ꝑficit̃ regimine euacuatiōis. &
regimie cōfortatiōis poſt euacuatiōeꝫ.pº gº pōit
can. in pº regimine zº i zº.ibi.cūq; euacuaueris.
In pria dicit.qđ qñ ē mala diſcraſia ſtomaci cū
materia illud qđ inducit maius iuuamētum ad
euādū illā materiā ē Iera qa ē medicina rectifi
cans & reficiēs opatiōes ipſius. ¶ Cōſyderan
dū qđ yera ē coueniēs in morbis ſtomachi ubi
ē materia.ſed ubi nō ē.non confert.quoniā ſi eſt
mala cōplexio calida & ſicca nocet.cum calefacit
& exiccet.ſed ſi ē mala cōplexio frigida inuenit̃
aliud qđ magis cōfert ut dyacalamētū.dyapipe
reon.& ſilia que ēt magis delectant. ¶ Cūq;
facta euacuatiōe.cōforta ſtōachū ne recipiat &
ne generet.de nouo materiam. ¶ Dicit poſt &
conſtrictio & calefactio conferunt. & hoc quia
diuertūt materiā a parte fluxus. ¶ Et ſyrupꝰ đ
papauere.ſ.ubi nō ē mel.ſꝫ aliqd de rob.cuiꝰ đ
ſcriptio ponit̃ ab Aui.5º can.tractatu 7º.& hoc
ſi ē humor calidus.ſꝫ ſi eſt frigidꝰ tūc poſt eua
cuatiōem det̃ maſtix. ¶ Trociſci de ro.miores
poſiti 5º can.tractatu zº.& ē zª deſcriptio.non
aūt pª.cū illi trociſci ifrigidāt. ¶ Menta ſicca.qa
humida hēt cruditatē.& totū pꝫ. ¶ Et ille.Si hu
mor ē calidus ſumat̃ arobub.i. ſucus roſarum
& granatorū & pꝫ. Et ille hic poit curā i ſpāli

cuiusdā dispōis d̄ q̄ sup̄ fecerat mētōez. ¶ Cō sydeꝛandū q̄d sicut supra dicebat̄ q̄d stōachi dis positio ē talis q̄a ī eo ē aggregata pauca materia nō apostemās que.ex paulatina resolutione pro pter accidentalem caliditatem quam imaginor sibi cōiunctā deuenit ī duritiē. uñ substātia sto machi aliqualiter idurata est. & q̄a n̄ apostēat est ibi gracilitas.ēt pp paulatinā cōsumptionem & exiccationē substātie stomachi. ¶ Intētio gº ī curatione istius est ad'quatuor.s.ad lenificati onem duritiei.ad abstersionem materiei idurate ad ifrigidationem aliqualem.& ad cōfortationē & ad apertiōez opilatōnis. Has aūt quatuor in tentōes aggregat aqua ordei.s.secundū modū quē prio docet Mesue ī pº de appropriatis.ī ser mone de aqua ordei.s.zm.modū quē pōit Auic. pª fen.quarti can.caº.de aqua ordei & syrupo acetoso.nā illa aqua ē pº lauatiua & hūectatiua Est abstersiua rōe uirtutis abstersiue q̄ ī ordeo. ibidē Mesue Est ifrigidatiua & cōfortatiua ut notū ē.Cōuenienter gº huius dispositionis cura pficit̄ p huiusmodi aquā :ordei.s3 cū isti sunt de biles nec possunt statī potare a principio totū q̄d exigit dispositio aque ordei.Oportet gº q̄d gradari de parua dosi aq̄ ordei eatur ad magnā. sicut uerbigratia.bibat quacūq̄ die a.io.s.3.& ē quartū plus q̄ ō3.usq̄s ad.xx.3.& ē ō3.ij.& 5. & a.xx.gradet potū usq̄ ad.c.3.& ē libz.i.& ō3 5.Debet gº gradare quacūq̄ die quousq̄ ueniat ad hoc q̄ una die potet libz.i.& ō3.5.Et hoc fit zm.longitudinē sui diei.¶ Quidā dicūt q̄ Auic. uult q̄d toto anno hoc faciat a.x.s.diebus ad.xx. & usq̄ ad.c.s.uple dies. ¶ Sed hec expositio non ē ad mentē Aui.nō eni oportet eū forsan centū diebus summere aquam ordei.forsan sufficeret summere.xxx.diebus. ¶ Sed Auic.uult dicere quod fiat gradatio a pōdere.x.usq̄ ad.xx.ut di ctum est.&.zm.similem modum Auic.docebat inferius gradare potū lactis in ydropicis.uult ergo q̄d fiat.zm.lōgitudinē diei sui. ¶ Propter q̄d consyderandū q̄d curā incipimus in illo tem pore longe diei sicut.& tempore estatis.aut tē pore diei breuis sic tēpore hyemis.mō zm longi tudinē diei possumus peruenire a.x.usq̄ ad.xx. citius in estate.nam in estate possumus ter dare aq̄ ordei aut quater.& possumus forsan dare amplius.q̄a cōstitutio aeris calida indicat.s3 in diebus breuibꝰ nō posumus cito ad hº deuenire. ¶ Et ex hoc apparet quare Aui.ponit numerū indeterminatū.dicēs.x.xx.&.c.& n̄ dixit a.x.3. uel.a.x.medijs.3.ulꝰ.x.q̄rta.ō3.& sunt.3.ij.q̄rta pars .ō3.uniꝰ.Cā quare nō se determinait fuit hec.quia determinatio ponderū a quo potes inci pere diuersimode pōt summi zm diuersitatē cō ditionū annexarū.uerbi gr̄a.si illa dispositō ē cū uirtute debili.& tēpore hyemis tu īcipies a.3.x. uel medijs.3.& tēdes ad.xx.& postea ad.c. S3 si eadē dispō ē cū forti uirtute & in estate tu īci pies a.x.s.quartis.ō3.q̄a a.xx.3. & sic deinceps pueniēs.ad.c.s.3.q̄ sunt libr̄.i.& ō3.S.Et icipies tūc dare sibi āt una uice.āt in duabꝰ zm uirtutis tollerantiā. ¶ Subdit Aui. q̄d nō approximet̄ euacuatio neq̄ flebotomia.euacuatio.s.cū medici nis.que.s.exsoluēdo euacuāt.& hoc propter sic citatem & materiei duritiē.neq̄ fleubothomia propter eādem cām. ¶ Trociscus. ¶ Consyde randum q̄ iste trociscꝰ posset referri ad disposi tionē d̄ qua imediate dixit.& hoc cōueniēter.nā ī cura p aquā ordei fc̄a est in stomacho abstersio humectatio.& confortatio p uiā nutricationis. nundū autē facta ē in eo confortatio p uiā agre gatiōis & stipticitatis.& iō pꝰ abstersiōez fc̄aꝫ cū aqua ordei.cōueniēs ē confortare stomachū cū illo trocisco facto ex mastice. ¶ Trocis.dya rodon.cuius descriptio ponit̄ ī 5º can. tractatu 2º.& a Mesue.optima descriptio.distictione gª marmeū littera extrinseca duplex.una maru mō tanū.i.marubiū. quia maru marubiū ē.& illud n̄ ponit̄ nisi ad aliqualē calefactionē & resolutio nē illiꝰ materiei si remansit.& hoc ē ad mentem Serap. ut pꝰ appebit.Alia lr̄a hꝫ moꝶ mōtanū .i.mora rubi.que stiptica sunt cōstrictiua & ag gregatiua laxitatis stomachi.Et ideo si uis ī illo stomacho calefactionē.pone maru.si uis plꝰ stip ticitatē.pone morū montanū. ¶ Alio mō pōt ex poni marmeū.i.herba similis ozimo hn̄s odorē citri.& est forsan mellissa.aut.p ea ponit̄ mellis sa.& Stephanꝰ.p eo marinaurū scripsit.Symō Et talis herba competit.q̄a multū ē cōfortatiua cordis & stomachi. ¶ Karabe &c̄. patet.datur cum uino si uis ampliꝰ calefacere.ulꝰ mīua si ui s amplius stipticare.pōt referri ille trociscus & conueniētius ad id q̄d supra dixit.s.d̄ conforta tione stomachi post euacuationē. ¶ Si ergo ma teria est frigida conueniēter post euacuationem cum hoc trocisco pōt confortari. ¶ Et similiter si materia n̄ esset frigida sed calida.licet n̄ multū. Dubitationē aūt hēret utrū simꝉ res stipticātes & euacuantes possumus miscere in egritudini bus stomachi materialibus de quo forsan infra dicetur. ¶ Et oportet. ¶ Hic resumit curam. Et pōit quatuor can.Primus canon ē q̄ in mūdi ficatione stomachi n̄ debēt dari medicine ptran seūtes stomachū & uias pxias.i.itestina & me seraicas absq̄ longinquis uenis.i.uenis remotis post epar.ut uelit dicere q̄ medicine stomachi d̄ bent euacuare a stōacho.& itestinis.et alijs uijs sibi ppinqs ut meseraicis.n̄ aūt a lōgiqs uenis. .i.uenis remotis pꝰ.epar.ut uelit dicere q̄ medici ne stōachi debent euacuare a stōacho.& itestinis & alijs uijs sibi.ppinqui s ut meseraicis.nō aūt a longiquis uenis.& hoc ē q̄d dicit absq̄ longin

quis uenis. ¶ Vel aliter qđ he medicine nō ptrāseant stōachū & uias proximas.i.itestinis &c̄.i. exceptis mēbris que n̄ debēt pertrāsire.ut ueis meseraicis que possunt dici longinque. quia etiā ad uenas illas puenire pōt. Vnde Gal.7°.terap. illo ca°.s.9°.Reliquū ergo n̄ pcedat uirt⁹ eoꝝ altius q̄ regiones que secundū uētrē & secūdū itestina aut si forsan procedat ultra cum eis tangit uasa que secundum mesenteriuȝ.i.uenas meseraicas. Et cā ē .nam materia presupponit ēē i stomacho & adiacentib⁹ uiȝs.& ideo n̄ egem⁹ ultra stomachum euacuare.sed si materia n̄ ēēt in stomacho.sed in epate uel alio membro.& intendamus ad preseruationem possem⁹ dare medicinas euacuantes a lōginquo de hoc aūt modo preseruationis n̄ itelligit Auic.qđ apparet cum dicit ꝙ agregat aut adheret.aut imbibit.s.actu ¶ Dicit post ꝙ si facta una mūdificatōe n̄ curatur.itera euacuationē.quia melius ē q̄ euacuatio.s.facta una uice.& simul.cū non sit necessaria suppⁱmo impediēs euacuatio scilicet simul & semel facta.qa cā ē qa stomach⁹ ē membruȝ nobile & exsolubile.et iō n̄ debem⁹ nisi paulati & plurib⁹ uicib⁹ euacuare ab eo. ¶ Et oportet ut attēdas. ¶ Notandū ꝙ Aui. dicit cū uideris eā icipe ratificari & n̄ dixit cum est laudabilis. nā urina posset esse laudabilis.& malitia in stomacho remaneret.sed quādo i egritudinib⁹ stomachi urina pmutatur ad malū.tunc si i eadem egritudine p⁹ malitiā tēdit ad bonū.h° ē bonū signū.Vrina eniȝ sui malitia pōt super malitiaȝ uētris & stōachi significare.ſȝ p sui bonitatē.zᵐ sic nō significat ut declaratū fuit ꝑlixe p° can.fen zª.de urinis.Et ex mente Isaac.sicut etiā ifra.declarabitur fen.16ª.Sed egestio absolute de cibi bonitate & malitia significat. ¶ Et oportet ut auferas. ¶ Sermo Aui.hȝ ueritatē i cura electa qa i coacta.aquā frigidā damus ut i forti inflamatione.unde i curatōe male complexionis stōachi calide ponit qđ ex reb⁹ curantibus ē aqua frigida.Et qn̄q̄ dicit qđ curat quia emplastratur uesica plēa aqua frigida i cōsuetis.Et uide Gal. in libro de uirtute cōsuetudinis.ubi etiaȝ narrat quēdā mortuū ex potu aque⁹ frigide &c̄. ¶ Et nō debet euacuari medicina resolutiua a stiptica re pp id qđ scis qa stipticū remouet resolutiui uel subtiliatiui grauamen.ut supra primo can. fen.quarta.capitulo de cura opilationuȝ.

Et cum illic. ¶ Hic Aui.exequitur curā i speciali.& p° ponit curā malaꝝ cōplexionuȝ stomachi.z°.ponit quarundā aliarū dispositionū regimen.quarū signa posuerat.ibi.zª.cū superfluit. Prima i duas p° ponit curā malaꝝ cōplexionuȝ nō dependentiū a materia .lȝ possint esse cū.materia.z°.ponit curā malaꝝ cōplexionū.que sunt cum materia uel a materia.ibi.zª oportet quod cognoscas dispositionē.Prima i tres.prio ponit curam male complexionis frigide & humide.z°. ponit malarum dispositionū uel complexionum stōachi simpliciū curā.3°.resumit curā compositarū complexionū.ibi.zª.iflāmationi.ibi.3ª.ꝙ si cōplexio. ¶ Incipit aūt a frigida & hūida .qa multū aduenit ut supra Aui.Prima in duas.p° ponit curā quorundā ēpericoꝝ.z° ponit curam rationabiliū.ibi zª illi uero. ¶ Cōsyderādū qđ aliud ē cōplexiōeȝ esse cuȝ materia.& aliud esse a materia.tūc eniȝ ē a materia quādo ab ea depēdet.sed posset esse cum materia a qua nō dependet nisi in cōseruari ut ē materia que post existētiam.male complexiōis generat. ¶ Et cōsydera qđ illoꝝ cura nō pꝑter aliud ponit inconueniēs nisi quia nō procedebant gradatim.ſȝ stati incipit hec cura a medicis stipticis & amaris. cū debeam⁹ incipere a leuiorib⁹ ut a leui cibo & exercitio.omnia patent. ¶ Spice syre .ē spēs spice. ut Aui.z° can.ca° de spica.auctoritate. Dyascoridis.& possȝ dici qđ ē spica nardi. ¶ Illi. ¶ Hic ponit curā rōnabiliū que conuenit cū pcedat a leuiorib⁹.& gradati ad maiora procedat.Vnde.da mus quādoq̄ omorusiā & atanasiā quaꝝ d'scriptiōes sunt in 5°.tractatu p°. ¶ Et medicamē bonum ad materias humidas.qa eas icidit & educit. ¶ Et syrup⁹ squilliticus q̄ ē.℞.squille eminas tres.Emina.allexandrina est pond⁹.ix.℥.ſȝ. alia emina ē.iz.℥.&.ʒ.uel.xiiȷ.ponat ergo in uase de uitro.s.cū aqua uel sine.deinde extrahatur & syrupiȝet.ſȝ si festinet necessitas tūc fiat sicut ipse docȝ supra fen pª huius.ca° de cura epilē. ubi sic dicit.Si hora festinat coquatur squilla in aqua & aceto.& sic possumus hic facere &c̄.

INflāmationi. ¶ Hic ponit curam simpliciū discrasiarū. & p° calide. z° frigide.3° hūide.4° sicce. zª ibi Si fuerint hic.3ª ibi curat Et patet. Atahauic & Daragi sunt spēs auiū paruaꝝ ut omnes ponunt. ¶ Et pulloꝝ. Et qa illas aues n̄ hēmus sufficiunt pulli.s.pparati cū reb⁹ aceto sis.Et si caliditas stomachi n̄ puenit ad ultimū ut mortificet uirtutē stomachi potes dare cibaria frigida grossa ut resistant iflāmationi sicut pisces infrigiditati.s.cocti & ifrigidati cū aceto & agresta.uel arancijs. ¶ Et uentres.s.aialium qa sunt digestionis dure &c̄. ¶ Cunq̄ emplastras.Iste g° eror sepe contigit.& ab eo sibi cauet.Gal.7° terap.illo ca°. misceat ubi de h° exemplum recitat

SI fuerit. Superius.A.posuit curā male cōplexiōis calidā stoachi. Hic pōit curā male cōplexiōis frigide. Et p° ponit curā p ea que sumunt per os.2° per ea que unguntur.ibi.2ª.& ex oleis oia olea que pōit sunt nota.¶ Dyapiperon pōi tur 5° can.tracta.3°.& dyaciminū simil'r.¶ Alcā dicon est cofectio que pōt haberi eodē tractatu. unde ibi Electuariū alkedicon ualēs ad dolores stomachi & epatis frigidi.¶ Cōfectiōib⁹ ꝗ sto maticon.s.calidis quaꝝ ꝺscriptiōes note sunt.& ponūtur i antidotario.Nicolay.¶ Dyaolibanū est cōfectio ꝗ thure posita 5° can.tracta.3° que stiptica.est & iō cōuenit ubi nō ē uentris stipti citas.uult qꝺ huiusmōi electuaria dentur i deco ctione reꝝ que de se stomacū cōfortāt. Zinziber cōditū ē notū.dicit.qꝺ significat qꝺ dyapipeon iam impressit per singultū qa est signū qꝺ ad stōachi substātiā penetrauerit.& pūgens singul tū inducit.¶ Et ex oleis ponit in his oleis adeps galline quandoq̄ quia ēt calefacit & lenificat. si indigem⁹ forti uirtute pōim⁹ ibi armoniacū .s.qꝺ ē gūmi calidū.& ē medicia stiptica ut ba laustia.Et pferim⁹ nos p.r.l3 fine.r.de ea Aui. loquat.¶ Olea ista sunt notaꝝ descriptionum. ¶ Oleu3 sambacinu3 fit ex florib⁹ sambac.Est aut sambach herba que Iesaminū dr̄.eius descri ptō ponitur a Mesue.xiª.distinctione¶ Apposi tio uentosarū qn̄q̄ affert iuuamentū.& hoc quā do dolores frigidi stōachi sint ex uētosa materi a.si apponāt uentose.s.sine sacrificatione statim dolores alleuiant.& precipue qn̄ nō est cōiūcta materie a qua eleuet.Vnde Gal.13°.terap.i fine. dolor p spiritū uentosu3 precipuā sanationē ha bet.Si sicia.i.uentosa est multotiēs apposita cū copiosa flāma &c.Si uero nō fuerit solu3 spiri tus uentosus.s3 hūor ex quo generatur.cōfestī3 quidē dolorosi fiunt Rursus autē eis p superue nientē.nocte3.uel.2ᵐ.posteriorē diem ul'per ter tiā similes cōtingūt dolores.¶ Et scias.Causa ē na3 oia mēbra coēm habēt transpirationē etiā qa stōachus sensibilissimū membru3 ē.& ideo stati3 calefit.& alteratur ex calefactiōe extremi tatū.Et Albertus expōit extremitatū.i.partiū cir cūiacentiu3 stōacho & epati. & c̄.Et ex h° uult habere Aui.ꝙ i discrasia frigida stōachi debem⁹ extrema calefacere.quia h°.ad stomachi caliditā tem perducit.¶ Sed t.d. extremitatum infrigi datio perducit ne ad infrigidationem stomachi. ¶ Dicendū quod in quibusda3 sic.& in quibus dam nō nam in hominib⁹ excarnatis habentibus stomachum ualde sensibilem uel frigidu3 stati3 ex extremoru3 infrigidatione ifrigidat stōachus & ideo quosda3 ex hoc ualde cōtingit noceri.sed quidā per accidens possunt ad calefactōe3 perue nire.& hoc ꝑpter conclusiōe3 caloris ad int⁹.h° aūt raro & in paucis.primū aūt sepe contingit ꝑpter id ēt qꝺ stomachi sensibilitas ex ꝑcepta frigiditate extraneoꝝ nocet.&c̄.

CVratur.¶ Ponit curā cōplexionis humide.& dicit ꝙ curat cū exicca tiuis & incisiuis.s.si est ibi aliq̄ ma teria que icisiōe indigeat.ut pluri mum aūt humida complexio stomachi sibi asso ciat materiā.admisceātur pontica ut confortēt et adiuuēt stomachū.¶ Vtantur uino forti.i.po tenti & puro parumper.quia multū nimis exic caret.Et propter itētionē exiccationis dāt assata ¶ Notādū ꝙ trocis.cū ros.humidis magis sūt abstersiui q̄ cū rosis siccis &c̄.¶ Et ex his.&c̄. ¶ Hoc medicamen confert quia anisum & feni culū exiccāt stomachū & cōfortāt. zuccarum ro satum uel mel etiā abstergit.licet magis abster gat mel rosatum.& ideo hoc medicamen cōfert humiditati stomachi.

HOrum curatio.¶ Ponit curā sicce discrasie stōachi. Et p° in generali ostēdit que sit itentio istoꝝ in cura tione. 2° exeq̄t.ibi 2ª. ex humecta tione.¶ Consyderādum ꝙ horum curatio est proxīa curationi ethice.n̄ tn̄ sicut illa.nā in cura ethice ēt ꝑncipaliter itēditur ad ifrigidationem sed hic n̄ intendit ad ifrigidationē p se.sed p hu mectationē.Et iō dixit ꝑxima qa in intētione hu mectationis conueniunt. Est enim stomachi sicci tas quedā ethica stomachi.cum sit stomachi con sumptio.& iō sicut ethica uīis cum confirmat curationē n̄ recipit sic & ethica stomachi cū cō firmat aut cū iam substātialis finit humiditas. ¶ Sed dubitat.quia dixit ꝙ illorū humectatio n̄ fit nisi cum humectatione corporis.Sed cōtra nam corpus humectat p exterius approximata ut balnea & unctiones ut statim ponit Auic.sed illa n̄ humectāt stomachum.iam enim sequeret qꝺ aliquod ab extra approximatū possit nutri re stomachū.quod tn̄ ē falsum.cum id quod nu trit debeat transire p tres digestiones ut 3° ꝺ cō plexionibus.In oppositum ē Auic.Dicendū qꝺ curatio sicce complexionis stomachi pficit p hu mectationē stomachi & corporis.& cā ē. nam i hac dispōne n̄ solum ē i stomacho siccitas.sed ēt mēbris cōicata.stomachus enim ē sicut cella'ci bi.ut 4° de acciderti & morbo illo ca°.Et quia ꝺ eis disputaui.oportet ꝙ i eo existēte ianitione et siccitate toti corpori cōicetur.& ideo tctū corp⁹ simul cum eo idiget humectatione.Consyderan tn̄ ꝙ hanc humectationē corporis totius & stōa chi Auic.non uult fieri ex solo balneo.sed cibis hūectatiuis stōachi & tocius corporis.sicut sūt cibi multi & facilis nutrimenti qui stomachū

& ſingula membra humectēt. Nihilominus tñ
& balneū i ſtomachi humectatione confert. licet
enim balnei humectatio ſtomachum nō attingat
tamen humectando membra prohibet ea ne ſici
tate eorū corporis itrinſecas humiditates exiccēt
quib⁹ exiccatis ſtomacho cōicatur ſiccitas.& iō
eis cōſeruatis ſtomachi conſeruatur humiditas.
Et ſic p₃ ſolutio Ad id qđ i contrariū dicebatur
¶ Ex humectatōe. ¶ Hic exeqt̄.& p° poit re
gimen illorum qñ ſunt i diſpoſitione hac preter
naturam.z°.ponit eorū regimē qñ ia₃ meliorant̄
ibi.z^{a}.cūq₃ meliorant̄. ¶ Ad primi euidentia₃ cō
ſiderandū qđ illorū curatio que ē humectatio p
ficitur per balneationē cibationē & potū cōueni
entē.p° g° ponit regimē eo℞ per balneū.z°.p ci
bu₃.ſ.cu balneū egrediunt̄.3°.p potū.ibi.z^{a} .&
oporter ut cū balneū egreditur.ibi.3^{a}.neceſſariū
ē i potu.Pria i tres.p° oſtendit q̄ ſit intētio bal
neationis.q̄liter fieri debeat pbans ꝙ dixit.z°. o
ſtendit cuius qualitatis debeat eſſe aqua balnei.
3^{a}.oſtēdit quāto tēpore debeat i balneo imorari
ibi.z^{a}.& o₃ ut ſit aqua tine tēperata.ibi 3^{a} & o₃
ut ſpatiū. ¶ Dicit prio ꝙ id quo iſti humectan
tur ē balēatio.& ſedere i tina balnei ubi ē aqua.
& irerare balneationē.z^{m} ſumma₃ neceſſitatis.
qa ſi ſiccitas eſt magna ſepe iteret̄ balneatio.ſi
aūt ē pua nō eget tāta iteratione. ¶ Et qñq₃ pp
multā ſiccitatē o₃ ut deferant̄ ad balneum.& ap
portent̄ ab eo.ſ.cu₃ culta ul' panno.& pbat hoc
Aui.qa balneū ē mollificatiuū.i.debilitatiuū uir
tutis.& ideo nō debet ſibi coniungi aliud ꝙ ma
gis debilitet ut mot⁹.unde Gal' g° terap.6°.c°
hitacl'₃ cōſtruxi pximū balneo.Et ſubdit ꝙ ē ne
ceſſaria aqua nō aer.cū queram⁹ hūectatōe₃ quā
aer nō facit.ſ₃ reſoluit poti⁹.unde ibidē Gal'.nō
eni in his q̄ ita habent aere indigemus. ¶ Et o₃.
¶ Vult Aui.ꝙ.hec aqua ſit tēpata nō ſicut illa
aq̄ qua ſit oripilatio que ē q̄ſi frigida.neq₃ illa
qua ſit mordicatio q̄ eſt multū calida.& ideo de
bet ēē media & tēperata. Vñ .G.ibidē .delecta
biliſſima exiſtēs puocat naturā expandi & extē
di uſq₃ ad iocūdū humidū. ¶ Et o₃. ¶ Vult qđ
tantu₃ moret̄ in balneo qđ corpus in tumorem
eleuet̄.& extrahatur anteq̄ detumeſcere icipiat
qa illud ē ſignū attracte humiditatis ad mēbra
¶ Conſyderandū tamē qđ nō ē expectandum
in illo qđ tumor mēbro℞ magnus appareat.qa
nō pōt ille deuenire ad illum tumorem ad quem
deueniret ſanus aliquis.ſed cū aliquis tumor in
eo apparet z^{m} ſui habitudinem.tūc extrahēdus
ē de tina.Vnde Gal.ibidē.tumefieri z^{m} unūqđq₃
corporū propriū ē.nō eni₃ poſſibile ē eum qui
huic diſpoſitioni preiacet in tumorē deuenire ſi
mile₃ ſano. ¶ S₃ circa predicta dubitare contin
git.An balneū cōpetat in regimine hois habentis
ſtomachū ſiccū.Et uidet̄ qđ.nō quia balneum
reſolutiuū ē uirtutis & uirtutis debilitatiuū.ut
ipſemet Aui.ponit. ¶ Itē qđ exiccat nō cōpetit.
hoc aūt ē balneū.quia reſoluit ut ē notum .reſol
uentia aūt ſunt exiccātia.Vnde in ſequēti ca° Ali
ena que addunt ſiccitatē ppter reſolutiōe₃ ſuā.
¶ Rurſus aq̄ nec interi⁹ aſſumpta neq₃ exteri⁹
approxiata humectat.ut in cōmēto illi⁹ afforiſ
mi quarte particule.Ad elleborros. ¶ Iterū qđ
diſtrahit a ſtomacho hūiditates nō ē in ei⁹ cura
cōueniēs.tale aūt ē balneū calid aque.qđ appar₃
quia corpus in tumorē eleuat. ¶ Hui⁹ oppoſitū
uult.A.hic & Gal.7°.terap.& Auen.z°.đ cura
ſicce diſcraſie ſtōachi. ¶ Dicēdū balneū aque ca
lide cōpetere in curatiōe ſiccitatis ſtōachi ¶ Pro
pter qđ cōſyderādū qđ in curatiōe ſiccitas ſtōa
chi ad duo intendim⁹.ſ.ad ſiccitatē ſtōachi p
priā.Et ad ſiccitatē mēbro℞.nā l₃ ſiccitas mem
brorū dependeat a ſiccitate ſtomachi. tñ.ipſa eſt
cauſa additiōis ſiccitatis ſtōachi. per ſiccatiōe₃
humiditatū.& ideo cū membra in hac diſcraſia
humectant̄.non exiccantur hūiditates corporis.
& inde ſtōachi humiditas cōſeruat̄ magis.& ex
cibo aſſumpto magis hūectatur.Illud g° cōfert
in regimine ſiccitatis ſtōachi qđ ē mēbra hume
ctans.S₃ balneū calide aque ē mēbra humectās
duplici humiditate.ſ.accidētali.& h° facit p ſe.
Aqua enim cū ſit humida tranſiens in poris mē
brorum mēbra madefacit.et hec humectatio l₃
ſit accidētalis.tñ confert quia obiicit̄ reſolutōi.
& qa diminuit acuitatē ſiccitatis mēbro℞ ut p
priā humiditatē ñ exiccēt.& iō balneū aque ca
lide hac humectatione humectat.Vnde Auic.p°
can.fen.z^{a}.ca° de his que accidūt ex balneo.neq₃
attēdenda ſunt uerba illius q dicit ꝙ aqua non
humectat mēbra iteriora cū bibit̄.aut ei obuiat.
.ſ.extra p balneū.Loquit̄ aūt Auic đ accidētali
humectatione que confert ſecundū modū dictū.
humectat ēt balneū iſtud humectatione ſubſtan
tifica p accidēs quia humiditates nutritiuas ad
mēbra trahit.nec trahit forti attractione ut diſ
trahat a ſtomacho.ſed leui tractu.qđ ſit quaſi
p quandā ampliationē humiditatū que ex ſicci
tate remanebant imobiles & indurate.uñ mem
bra eas recuſabant.Cum ergo balneū hoc dupli
ci modo humectat conuenit diſpōni pñti. ¶ Ex
quib⁹ apparet quale debeat eſſe hoc balneū.qa
aque ñ aeris.Vnde Auic.ñ ē eis neceſſarius aer
balnei.Et cā eſt.nā ex balneo nos querimus hu
mectationē.hoc aūt fit ab aqua ñ ab aere.Vnde
Auic.primo can.preallegato ca°. Debes ſcire ꝙ
opatio naturalis balnei ē calefacere ſuo aere.&
humectare ſua aqua. Et Gal'.x° terap.penultio
capitulo humectationē appropriat ſecunde par
ticule balnei.que ē balneum calide aque. ¶ Ap
paret ēt qualis debeat eſſe in qualitate.qa aqua
tēpate calida.ñ frigida ut condenſet & triſtet.ñ

calida ut mordicet.sʒ tempate ut dīectet.queād modū hic Auic.& Gal. 7° terap.5° cap° ponit. ¶ Ex his aūt obiecta soluuntur. Cum enim p° dicitur ꝙ debilitat. Dicendū ꝙ pauca ē debilitas illa.cum congruo & ñ supfluo moratur tēpore plus eni attractione & humectatione confortat. Vnde Aui. ñ dixit ꝙ proprie debilitaret.sʒ dixit ꝙ est mollificatiuum uirtutis. ¶ Ad secundum dicendum ꝙ parum resoluit.aer enim ꝓprie re soluit.sed aqua balnei quodammō resolutioni p opilationē & hūectationeʒ resistit. ¶ Ad terciū dicendū ꝙ aqua p se nec interi⁹ nec exteri⁹ appro ximata humectat substantifica humiditate.sed humiditate madefactia p se humectat.sicut sub stantiali humiditate p accidens ut supra patuit. ¶ Ad quartū dicendū qđ ñ distrahit distractio ne qua curet cum statim p⁹ balneū cib⁹ assum mat illa aūt distractio leuis est. ¶ Deide cū dicit. ¶ Et oportet ut cum. ¶ Ponit regimen cibatio nis post exitum de balneo. ¶ Cibatio autem post balneum fit ex lacte.aut ex aqua ordei.aut ex alijs cibis.primo ergo docet cibationem post bal neum factam ex lacte.2° ex aqua ordei docens modū cōstructionis ei⁹.& ēt ex alijs cibis.ibi 2ª ꝙ si decliat &c̄.Pª i tres.p° ondit moʒ sumpti onis lactis p⁹ balneationē primā.2° ondit moʒ regiminis aialis a quo lac sumitur.3° ondit mo dum & tēpus itterationis cibationis ex lacte.et balneationis.ibi 2ª.& ut sit illud cui⁹ bibit.ibi 3ª.deinde expectet.Dicit primo ꝙ quiescat pau lulum cū egredit quia nō debet dari hora illius cōmotiōis.Et enumerat Aui.genera lactis subti lia.ut mulieris asine.uel capre.quia isti modi la ctis sunt cōuenietiores.de lacte quideʒ humano nō ē dubiū propter cōuenientiam & proportio nē.lac aūt asininū post humanū ponit̄ conuenie tius.& hoc qa hēt subtilitatē cōuenientē.& non caseatur ꝑp sui subtilitatē. Vnđ Gal 7° terap. 5° ca°.hoc.n.lac asininū alioꝝ oiuʒ optimū i pre sentē dispositiōem.subtilissimū enim existens & minime caseatū cito ptrāsit ubiq. Et ¶ Auer.5° collʒ.ca° de lacte.& melius est lac feminiū.& p⁹ illud asine.& post illđ lac capre.& Isaac i dietis pticularib⁹.ca° đ lacte auctoritate.G.lac subtile aquosuʒ sicut lac asine &c̄.& Rasis tractatu 3° Almāsoris ca° de lacte.Asininū.n.lac subtili⁹.& .A.2° can.eadē dic. ¶ Appʒ g° qđ lac asine mul tā bonitatē habet.Inuestigare aūt hoc ad plens eēt longū & difficile. ¶ Dicit post qđ melius ē ut sit suctū ex mamilla.& causa ē nam celeriter imutatur ab extrinseco aere sicut spma.ut Gal. 7° terap.hoc cōfirmās duoꝝ auctoritate phorū ¶ Et afferat̄ &c̄.s.si nō sugit. Vnde Gal.non sustinētibus hoc.s.suggere plurimum melius ē qđ citissime calidum transferre ex papillis in uē trem laborantis.& ut sit illud.s.animal. ¶ Et ñ sit suctum. ¶ Sed .t.d. ipsecontradicit. quia

supra dicit qđ sit suctum. ¶ Dicendum uno modo qđ suctū sit nomen equiuocū ad suctum ore.& sic supra itellexit.Et suctū manu.& sic i tellexit hic.qđ nō sugat̄ manu. ¶ Vel aliter qđ Aui.uult qđ ab aiali exercitato statiʒ post exerci tiū nō suggatur lac ore.qa ē calidum accidentali caliditate.sʒ post mulgeatur.& post detur qa in aere cessat accidētalis caliditas.Vnde Aui.supra p° can.fen.3ª de regimine infantis dicebat.prius mulgere lac mali odoris q̄ daret̄.& sic pōt dici de lacte qđ aquisiuit accidentalē caliditatē ab ex ercitio animalis.Et hoc forsan Aui.itellexit.to tū pʒ. ¶ Deinde &c̄.hic ostēdit modū & tēpus iteratiōis cibationis ex lacte & moduʒ & tēpus balneationis & pʒ.Inūgant̄ mēbra eius cū facili tate.s.cū oleo uiolato ul'cōi ut Auer.7°.ut exic cetur aquositas effusa i eis.s.mēbris. ¶ Sed di ceres imo ad cōtrariaʒ itentionē docet Gal.7.ne .s.exiccetur & resoluat̄ aquositas effusa. ¶ Di cendū uno mō qđ hic multi hñt lr̄am negatiuaʒ que dicit ne exiccetur. ¶ Vel etiā aliter p expoſi tionē ut exiccetur.s.a mēbris & non ab aere hūi ditas. ¶ Et si fuerit. ¶ Vult dicere ꝙ si ille nō debet balneari nisi bis.tūc addatur i spacio iter balneationē & balneationē.qa non soluʒ pōt dif ferre.5.horis.sʒ plurib⁹.ut quies sit integra.qa no sit parua ges inter principiū secūde balneati onis & fineʒ prime in una die.& maxime quies iter finē secūde balneationis & principiū tertie. i.2ª.die. ¶ Qđ si ¶ Artificiū faciendi aquam ordei ponitur.4°.can.fen.pª.Panis furni.ad dif ferentiā panis cinerici.i.Cū sale.s.pauco ꝙ facit ad digestionē calefaciendo & exiccando hūidita tes uiscosas paste. ¶ Vult p⁹ qđ eligant̄ ea que sunt multi nutrimenti & facilis digestiōis.& cō uenienti⁹ ē declinare ad paruā quātitatem q̄ ad multā.qa melius digerit̄.Et h° ē qđ dicit.Vnde minoratio necessaria ē in hoc. ¶ Et necessarium Vinū cōueniens est subtile aquosuʒ non potens. qa resoluendo exiccat.& hoc uinū aquosuʒ excu sat a potu aque.q potata facit irasci uel tristari infirmū.quia pcutit siccū stomachū sui frigidita te. ¶ Vult ꝙ post sepetur cib⁹ ei⁹.s.digestu⁹ ab i digesto.ne unum sup alio ponat̄ &c̄. ¶ Cunq. ¶ Vult ꝙ quando incipit se bene hēre ꝑmutet̄ dieta ad grossiora.& iō cū iā approximat sani tati.dentur sorbitiones ex cardaruso.i.farre.qa magis humectat & est solidioris nutrimenti.& icipiat ab extremitatib⁹.s.porci.ut 7° terapeu. & carnib⁹ auium mollibus.s.fasianorū.caponū & similium &c̄.

Qvđ si complexio. ¶ Reddit Auic. ad ponendū curā malaꝝ complēnū stomachi compositaꝝ.Et p° ponit curam frigide & sicce.2° calide. & patet.Prima in duas.primo enumeret itētiones

curationis male complexionis frigide & sicce. 2° ponit res cū quibus pficitur curatio ibi 2ª. & ex eis. ¶ Primo dicit ꝙ existente complexione frigida & sicca. regēdo malā complexionē frigidam debes regere & siccā. & hoc est qd dicit. ¶ Sic enim sicut. i. similitudinarie. sed sicut. i. qa simul regendo siccā regas frigidā & ecōuerso. quia si si intēderes ad frigidā cū rebus calidis augeres siccitatē. & ideo subdit. quoniā eius regimen. qa enim. supra dixerat resolutiua & calida non esse euacuanda a stiptic. ideo licet tu dares calida & stiptica. tn̄ caliditate & stipticitate possent exiccare. & iō uaporationes nocēt. quia resoluendo exiccāt. & iō n̄ fiat fortis calefactio. s3 paulatī3. & hoc itermedio tēpore q̄ calefacis humecta cū eo qd addit in substantia caloris. s. materialr̄ pconuersionē in nutrimētū. & non cū eo quod addit i igneitatē. s. addendo calorē. uel humectādo. sicut sunt unctuosa. que licet humectēt. cum hoc tamen igniuntur. uel sicut castoreum & piper. ¶ Et ex eis. ¶ Tres modos medicaminum docet. ibi secunda. qd si. ibi tercia. & ex eis que. ¶ Omnia olea que enumerat sunt confortantia & calefacientia stomachum. & aliqualiter humectatiua. Vnde ceram docet admiscere & oleū balsami. aut masticem pinguem ut magis humectet. ¶ Quod si. ¶ Modus actionis picis habetur tercia fen. primi can. doctrina quarta. cap° de ignassatione macri. & 2° can. de pice. in aureolā decorationis. & fen. quarta quarti. cap° de regimine impinguatiōis. ¶ Et ex eis. ¶ Cōsyderandū sicut sumitur ex Gal. ii° de simplici medicina. c° de medicinis digestiuis ¶ Caliditas que iuuat ad digestionē est caliditas que caliditati nostri corporis similat. & eā cōfortat. nulla aūt caliditas similat nobis magis q̄ nostra ¶ Et ideo si manus ponerētur sup apostema quod in diget maturatione melius maturaret q̄cūq̧ aliare. Et propter eandem causam infans amplexatus iuuat stomachum ad digestionem. quia cu3 temperata caliditate confortat stomachū ¶ Vnde Auic. facit acquirere stomachū inatā caliditatē. ¶ Sed tu dices nonne faceret sic iuuenis. ¶ Dicendum qd non. quia iuuenis caliditas est acuta mordicatiua. Si autem non haberetur infans. habeatur gattus uel cattul⁹. quia isti ēt caliditatē inprimunt i stōacho saltē recupādo & reuerberādo. Eadem uerba ponit Gal. quinto de simplici medicina. & 7° terapē. & Auic. infra pluries. Si autem infās sudet pōt ungi cum eo qd sudorem prohibet. ut oleum rosatum. & miscere cū pauco oleo masticino. quia ambo cutim condensant. Et in fine uetat aquam frigidam supflue datam. quia aliquādo moderata data ut cū uino propter indicationes sumptas a tempore. uel aliter non nocet & c̄.

De curatione ... (marginal manuscript note)

Cura h⁹. ¶ Aggregeť iter duo regimēta. s. iter regimem calē & inter regimē sicce & hēbis regimē calid & sicce sil. tamē si pauca est calitas sufficit regimē sicce cōplōis stomachi. dictū sup qa illud regimen tendit ad aliq̄lē infrigidatōem ut patet. ¶ Sūmat potū frigidū i estate & tepidū in hyeme. pp indicatiōem sumptā a tēpore. ¶ Vngať oleo de citonijs. & onfācino. i. facto ex oliuis imaturis. qa illa infrigidāt. & etiam humectant. ¶ Et quādoq̧ sanať ex potu aque frigide. qa infrigidat & humectat. & h° q̄do siccitas nō ē superflua. qa si esset multa siccitas. pcuteret aque frigiditas siccas stomachi partes.

Conferūt. Pat3 quō trocisci de rosis recētib⁹ cōferāt. p3 supra. ¶ Et quādo ē solutio uētris cerotū factū ex oleo đ cydonijs cōfert & cū n̄ habetur accipe carnes citoniorū. ut scis ¶ Ex caplō de cura sicce cōplexiōis stōachi remālit inuestigať an tempus quattuor uł quinq̧ horarum qd est ad scđa3 balneationē debeat cōputari ab hora balnei pcedētis. uł ab hora q̄ pceptū ē ex eructatiōe qd cibus iā descēdit đ stōacho ł qd iā digestus ē ¶ Et uť qd đbeat cōputari ab hora. q̄ cibus digest⁹ ē. P°. ex mēte Aui. q dic expectet in ifirmo digestio ei⁹ qd bibit'đ lacte. deind redeatur p⁹. 4. uł. 5. horas ut balneeť ¶ Et pbať rōne nā intētio in istis ē humectatio. n̄ aūt aggregatio indigestionū & opilationū s3 si inter primū balneū & 2ᵐ. 4. uł. 5. hore interponerenť. cibus qui assumptus ē p⁹ primā balneationē aut corrūpetur. aut indigestus attrahetur ad uenas. causans opilationes. qa nundū digestus esse potuit. Videtur qd sufficiēt due hore ł pař pl⁹. qa simile uidetur de lacte & aqua ordei. s3 p⁹ balneu3 duas horas dať aqua ordei. ut Aui. 4°. can. ca°. de cura ethice. & Rasis. x°. Almansoris ¶ Itē uideť qd longius tēpus q̄. 4. horaꝝ requirať. qa balneu3 debet fieri digesto cibo i stōacho & epate. ut Aui. fen. 3ª. primi can. s3 nō uideť ꝙ tota hec digestio posset fieri i. 4. uł. 5. horis. ¶ In cōtrarium est Gal. 7°. terap. qui uult qd spatiu3. 4. uel. 5. horaꝝ sit iter balneacionē & balneationē. ¶ Dicendū ꝙ de balneatione quātu3 ad tēpus corporū exiccatoꝝ inuenič sermo indistinct⁹ & sermo determinatus. Sermo indistinctus ē Gal. i libro de tabe. ultimo. c° ubi uult qd fiat balneatio digesto cibo. unde ibi Gal. usus uero balnei optimus ad alia predicta. & ad retributione3 cibi optimū auxiliū. suscipe uero ipsu3 digesto. ia3 cibo & nō super idigentiā longiorē. ¶ Et super hoc dicto pōt cadere đmostratio. qa eo tēpore deb3 fieri balneū quo eius habeť utilitas. hoc aūt est cibo digesto. ante eni3 hoc traheretur idigestus.

Sermo aũt determinatꝰ ẽ Gal'.7°.terapẽtice q̃
dicit ꝙ cadũt.4.ul'.5.hore iter balneũ & balneũ.
& idem Auerꝛ.7°.colliget.& Haliab.3°.practice.
& Isaac 3°.¶ Sciendũ tñ qđ hoc tẽpus balnea
tiõis secũde supra primã puto habere duos ter
miõs.unũ ante circa quẽ nõ lꝫ anticipare.aliũ pꝰ.
ultra quẽ non licet postponere.& inter hos ter
minos ẽ spacium.Primũ tẽpus ẽ digesto cibo in
stomacho.si enim ante fieret indigestus attrahe
retur.& hoc tẽpus determinatũ ẽ q̃ttuor horaꝛ
uel quinq̃.ab exitu primi balnei ad pricipiũ scđi.
& in hoc non habet̃ demonstratio.sed extimati
uo iudicio credimꝰ.uel experiẽtie.& auctoritati
antiquoꝛ.Confisi enim sunt auctores qđ in hoc
spacio cibus.s.lac in stomacho digestus sit.¶ Tu
dices.esto qđ digestus sit in stomacho.nõ tamẽ
in epate.traheret̃ ergo indigestus.¶ Dicendum
qđ cũ lac.ẽ cibꝰ facile digestibile.forsan cõpleri
poterit digestio eiꝰ duplex in.4.horis.¶ Vel di
cendũ & melius.qđ cũ epar semper sanguinem
habeat.unde repitur in eo in mortuis fame.ut
Gal.in libro de tabe.quãdo stõachꝰ mãdat sibi
aliquid digestum.qđ põt stare pro suo obiecto
ꝑmittit ꝙ mẽbra trahãt ab eo sanguinẽ nec bal
neũ diuellet lac ab epate ante digestiõem.¶.Aut
dicẽdũ qđ forsan nõ curat̃ si lac idigestũ in epa
te trahat̃ ad mẽbta.qa humiditate madefaciẽte
humectabunt̃.nõ permitimus autem hoc fieri a
stomacho.quia cũ sit radix egritudinis nolumus
in eo tãtã facere cõmotiõem.Aliud uero ẽ tem
pus balneatiõis postremum.qđ ẽ quando facta
ẽ digestio in epate distribuitur mẽbris nutrimẽ
tũ.cũ aũt distributũ ẽ & iam consumptum ut
necessitas sit alterius nõ ẽ tẽpus balnei.Et hoc
tempus nõ ẽ determinatum ab aliquo auctore.
Videt̃ tamẽ dicere Auerꝛ.6° coll'.3 i fine.qđ spa
cio.8.horaꝛ cõpleta ẽ digestio in mẽbris.& iter
h° ultimum tẽpus ultra qđ ñ lꝫ balneare cuius si
gnũ ẽ fames.& primũ tẽpus ante qđ nõ lꝫ anti
cipare cum balneo ẽ latitudo.qa totũ tempꝰ qđ ẽ
ab hora descensionis lactis ul' cibi digesti usq̃ ad
horã cõsumptionis nutrimenti i mẽbris.Est g°
hoc tempus transitus per intestina & meserai
cas.& tempus preuentus ad epar & digestiõis.
i eo.& est tempus transportationis in membris.
& quia hoc posset esse 4.uel.5.ul'.ij.horarũ.uel
plus uel minus.ideo posset dici ꝙ.4.horis post
digestionẽ cibi in stõacho põt cõuenire balneum
& sic saluat̃ lr̃a Aui.Licet posset exponi deinde
.i.pꝰ balneũ.Ad aliud argumentũ dicendũ qđ a
qua ordei est res medicinalior lacte unđ sufficit
sibi alteratio duarum horarum.ut possit trãsmu
tari in membra.

OPortet ut.¶ Superius Aui.posuit
curã malarum cõplexionum stõachi
que principaliter non dependent a
materia.¶ Hic ponit curã malarũ
cõplexionũ stomachi que principaliter a materia
dependent.& quarundã aliaꝛ dispositionũ stõa
chi ut est opilatio raritas texture &c̃.p° ergo
ponit curã dispositionũ materialiũ.2°.curã qua
rũdã aliaꝛ dispositionũ que q̃nq̃ materialibus
dispositionibꝰ annectunt̃.ibi.2ª.i raritatis stõa
ch.Prima in duas.quia materia aut non ẽ aposte
mans.aut apostemans.p° ponit curã quãdo ẽ a
postemans.2°.quando non ẽ apostemãs.excusan
do se.ibi.2ª.Curatiõi autẽ apostematum.¶ Ad
primi euidentiã notandũ ꝙ cura malaꝛ cõplexio
num materialiũ dependet ex remotõe materieꝛ
primo ergo premittit diuersitatẽ materierũ ma
laꝛ stomacho nocentiũ.2° exequitur.ibi 2ª.qđ
si fuerit.Vult ergo ꝙ cognoscas an materia ex
succetur a stomacho sicut spongia exsuccat aquã
ita ꝙ minimis partibꝰ stomachi admiscetur.aut
imbibatur a stomacho sicut pannus imbibitur
tinctura uiscosa.que licet ñ ad omnes minimas
partes penetret sicut in materia que exsuccatur.
tñ quaslibet partes inficit ut tinctura.& patet.
¶ Quod si.¶ Hic exequitur.Ad cuius euidẽ
tiã aduertẽdũ qđ ut supra patuit materie nocẽ
tes stomacho possunt recipe diuersitatẽ.Aut ex
pte mẽbrorum a quibꝰ fluunt.uel qa generant̃
i stomacho.Aut materie sumunt diuersitatẽ 2m
se.quia dicimꝰ ꝙ quedam est subtilis ibibita.q̃
dam grossa ibibita.et quedã ẽ cõposita ex cõtra
rijs mẽbris.primo g° ponit curã materialium
dispõnum stomachi ut materia diuersificat̃ ex
parte mẽbri in quo generat̃.uel mẽbroꝛ a qbꝰ
fluit.2° ponit curã ut materie sumunt diuersita
tẽ secundum se magis.ibi 2ª.& tu quidem.Pª i
duas.nã materia summit diuersitatẽ hanc ex pte
mẽbroꝛ.aut quia generat̃ intus in stomacho.ãt
qa ab alijs mẽbris fluit.primo ergo ponit curã
egritudinũ materialiũ stomachi.q̃n materia ge
nerat̃ in stomacho.2° ponit curam q̃n materia
aliunde effunditur.ibi 2ª.& si fuerit ueniens.
¶ In generali ergo ponit curã.dicẽs ꝙ euacues
materiã.& corrigas cãm generationis.nã si ma
teria ẽ calida.& generationis ipsiꝰ cã sit inflam
matio stõachi.euacua colerã.& seda.inflãmatio
nẽ cum eo qđ scis ex supioribꝰ capitulis.¶ Et
si.¶ Hic ponit curã q̃n materia effunditur.&
primo in generali.2° in speciali.ibi 2ª.& illi qdẽ
que descendit a cerebro.& patet.Hec 2ª ps hẽt
tres partes.nam mẽbra a quibus effunditur.
sunt epar.cerebrum.& splen.p° ergo põit curã
ipsius que effũdit̃ a cerebro.2° eiꝰ que effũdit̃
ab epate.& intelligas etiã de felle.3°.eius que
a splene.ibi.2ª.& eius cura.ibi 3ª.illa autem.

¶ Circa primam partē ē primo dubitatio. Vtrū potio de absinthio competat i remotōne materie descēdentis a capite ad stomachum. & uidetur ꝙ sic. nā materia que fluit, aut est calida, aut frigida flegmatica. si calida absinthiū illā euacuat. Absinthiū enim soluit colerā. ut Auic. z° can. ca° de absinthio. & Mesue. educit colerā a stōacho & intestinis. & Gal. 6° de regimine sanitatis. in hac dispōne stomachi docet exhibere. Si autem materia sit flegmatica. uidetur ēt conferre. prio sui caliditate. uñ diuidit & calefacit flegmaticā z° ēt sua purgatiua uirtute qua purgat. Vnde Mesue auctoritate Hebēmes. pōit qd̄ solutione educit flegma. & Rasis tractatu tercio Almansoris. ponit ꝙ auxiliatur fe. longi temporis. tales autem sunt de materia frigida maxime flegmatica. ¶ Item Haliābas theorice. tercio ponit absolute ꝙ purgat humores a stomacho & a meri. ¶ In oppositū ē Auic. ¶ Consyderādū. ꝙ ad stomachū. a capite pōt fluere. aut hūor coleric⁹. & hoc ē raro. ut Gal. ponit z° de complexionibus. aut humor flegmatic⁹. & h° ē sepe. ¶ Dico g° si a cerebro ad stomachū coleric⁹ hūor currat et maxime si ñ imbibat. dico ꝙ absinthij potio confert. & ratio est assignata. nam absinthium educēs colerā deponet illā a stomacho. & de hac materia Auic. non loquitur. nā Auic. in hac dispōne docet dare piper album. h° aūt calefactiuū & d̄ siccatiuū. ē. & nō competeret i materia colerica calida. intelligit ergo quādo materia que fluit ad stomachū ē flegmatica frigida. & maxiē quādo in stomacho nō ē alia dispositio inaturalis calida de qua facit mētionē. ¶ In hac aūt dispositione dico primo qd̄ nō cōfert absinthiū. & ratō ē nā illud nō cōfert qd̄ materiā frigidā flegmaticaꝫ nō euacuas emplastrat. & adherere facit substāti e stomachi. sed absinthiū ē tale. nā. in absinthio ē stipticitas cū calefactiōe. aduenieš g° flegmatice mē stipticādo fac̄ eā adherere stomacho. qa eius nō ē tanta stipticitas que possit cōprimere & euacuare uiscosam materia sed penetrans sui caliditate & stiptica qualitate constringit illam materiā in stomacho. ¶ Vnde Gal. de regimine sanitatis 6°. absinthij potio cōstringit qui sic dispositi sunt. adherere eni facit eorū uētri flegmaticum humorē. & nō habēs utiq̄ in se ipso digestiua rōne uirtuteꝫ expurgatiuā. Loquitur autē Gal. hic de dispositiōe i qua humor flegmatic⁹ ad stomachū influit. & Serap. tractatu. z° c°. d̄ absinthio. & quādo in stomacho est flegma iclusum nō iuuat in h° ppter uictoriā sue stipticitatis. Dico tamen qd̄ pipper his cōfert. qa piper in sui caliditate ē forte tēdēs ad quartū ğdū. & iō calefaciendo eliquat illd̄ flegma. Vñ ad euacuatiōem parat ipsum. nec habet stipticā uirtutem qua illud. uentri adherere faciat. Vnde Gal. ante

dicta uerba. Si frigidi hūores a capite i uentreꝫ defluxerint &c̄. sꝫ piper diligenter tritū aquam miscentē bibire lꝫ. ¶ Sed. t. d. quare debꝫ esse albuꝫ. dicendū qd̄ piper nigrū iaꝫ ē exiccatū & cecidit uirtus acuitatis eius & remansit i albo. ut z°. can. auctoitate quorundā. & 4°. de regimine sanitatis piper albuꝫ ē confortans stōachuꝫ sup alia pipera. & 5°. can. tractatu. 3°. dyaciminū & piper albū. & illud ideo qa ipsuꝫ confortat stōachū plus q̄ alie due spēs. Et ideo Gal. eodē. ca°. meli⁹ autē & eustōachi⁹ piper albū. debet autē dari cū aqua. s. calida. ¶ Ad obiecta sic soluat̄. dicendū qd̄ Aui. loquēs absolute itelligit de descēsu flegmatice materie ad stōachuꝫ. qa hoc sepe & m̄ltociēs. accidit. ¶ Cū g° pbat̄. qa absinthiuꝫ cōfert sui caliditate. ¶ Dicendū ꝙ nō soluꝫ calefactio requirit̄. sed eliq̄tio & solutio. Absinthiū aūt sui stipticitate materiā flegmaticā adherere facit uñ pl⁹ sui stipticitate nocet q̄ acuitate cōferat cū absinthiū sit plus stipticū q̄ amaruꝫ. ut Aui. z°. can. ca°. d̄ absinthio. ¶ Cuꝫ dicit̄ p⁹ qd̄ purgat flegma. ¶ Dicēdū ꝙ. z^m. nostros auctores famosos flegma nō purgat. unde Gal. nō hēt i se uirtuteꝫ expurgatiuā ut supra. Et auic. z°. can. c°. de absinthio. soluit colerā. neq̄ p ipsuꝫ fit iuuamentū i flegmate. neq̄ ēt i eo qd̄ ē stans in itestinis. ¶ Ad id aūt qd̄ dicit̄ a Mesue. dicenduꝫ qd̄ sui auctoritate nō loquitur. Vnde statiꝫ subdit opinioneꝫ contrariā dicens. dixerunt alij nō iprimit operationē in flegmate de qua sit curandū. ¶ Vel dicendū ꝙ si ēēt aliquod flegma subtile aquosuꝫ. qd̄ per expressioneꝫ posset euacurari. forsan qd̄ illud exprimēdo educeret. Vñ Mesue. mūdificat uenas ab hūore col'ico & aq̄so subtili. & idē ponit Aui. z° can. ¶ Ad auctoritatē Rasis. dicēdū qd̄ iuuat in febrib⁹ longis. ñ quia flegma grossum euacuet. sed quia mēbra laxa stipticat. & sui amaritudine ad materie digestionē iuuat. Et iō ñ datur in principio cum ē multa materia. sed in processu. ut Auic. 4° can. fen. quarta tractatu 4° de cura emitritij. cum festinas cū absinthio mouet humores & ñ euacuat eos. ¶ Ad auctoritatē Haliabatis. dicendum ꝙ debet intelligi d̄ humorib⁹ colericis. ¶ Sed. t. d. cū absinthiū semp habet stipticā uirtuteꝫ. cur ita ñ emplastrat & constringit humores colericos sicut flegmaticos. ¶ Dicendum prio qd̄ iō qa illos a pprietate euacuat. z° qa stipticitas p expressionē melius educit humores subtiles. q̄ uiscosos adherētes. nā subtiles sunt apti exprimi & moueri. uiscosi aūt p expressionē membro adherēt magis. & iō egēt incisione. ¶ Secunda dubitatio. Vtrum aloe cōpetat in predicta materia. & uidetur qd̄ sic. Nam ad euacuādū illam materiā competit yera simplex. ut Auic. insinuat. sed in ea ñ ingredit̄ aliquod quod soluat pprie

nisi aloe. & de eo ponitur in magno pondere. g°
aloe solum ē competit. ¶ Amplius intentio in
h° n̄ ē nisi euacuatō hūoris flegmatici a stōacho
aloe ul' a stōaco et capite fl'a euacuat. Vn̄ Mes.
in. ca°. d̄ aloe. educit colerā & flema. & mundifi
cat ab eis stomachū & caput. Et Auic. z° can. c°
de aloe. mūdificat supfluitates colericas & fleg
maticas que sunt in stomacho. ¶ Oppositum
uult Auic. hic. ¶ Dicendum qđ flegmatic⁹ hu
mor existens in stomacho pōt esse. aut subtilis
ducibilis. aut grossus & uiscosus. si ergo sit hu
mor flegmaticus subtilis. aloe pōt illū educere si
detur cū aqua calida ut aqua decoctionis alicui⁹
rei calide. Et rō est. nā aloe licet sit stipticū habz
tn̄ amaritudinē & acuitatē. & uirtutē confortā
di stomachū. humor aūt flegmaticus subtilis cū
parua calefactione & cōfortatione stomachi edu
ci pōt. aloe enim p se calefaciendo & stipticādo
exprimit illud. similiter ēt stomachū roborādo
erit cā ut euacuet. Si aūt humor q fluit fuerit
flegmaticus uiscosus & grossus. Dicendum
qđ aloe n̄ confert. & rō ē. nā ille humor indiget
multa icisione & calefactione. pprie aūt n̄ indi
get stipticatione. aloe aūt solā stipticitatē habet
propter quod non est aptum illos humores edu
cere. Vnde Gal. ibidem. neq aloes. his talibus
prodest attractiuā hn̄s uirtutē colerici humoris.
¶ Ex quib⁹ iā dictis patet. primo solutio ad cō
tradictiones que sunt inter auctores d̄ posse alo
es. nā Gal. uult q hēt expurgatiuā uirtutē cole
rici humoris. s. pncipal'r. Si aūt auctores dicāt
q flegma purget uerificat d̄ flegmate subtili
corrupto. n̄ aūt d̄ flegmate uiscoso grosso. qa p
pter sui stipticitatē n̄ pōt diuidere. ¶ Ad obie
cta i cōtrariū dicēdū q licet i yera n̄ ponat aliud
solutiuū q̄ aloes. tn̄ alie medicine iuuāt ad exsol
uendum. & acquirunt sibi uirtutem solutiuam
eius. qđ n̄ posset d̄ se educere. nā i aliis medicis
ē uirt⁹ calefactiua & icisiua. uñ incidūt hūores
flegmaticos. & si sint grossi qui postea ex yera
uirtute aloes aut cōi uirtute educuntur. ¶ Vnde
Gal. ibidē. in hac dispositione dicebat. propterea
bene excogitata ē ea que uocatur picra acredine
eoꝝ que miscent. & caliditate incidens & expur
gās grossos & uiscosos hūores. ¶ Ad z^m dicen
dū q si itētio eēt cōposita q uellem⁹ euacuare
a stōacho & a capite. aloe solū n̄ posset euacuare
qa eius uirtus uix ultra epar extendit. si aūt aloe
euacuat a capite hoc est qn̄ miscetur medicinis
deferentibus ipsū sicut fit quādo ponit i yera.
¶ Considerandū tamen ad predicta qđ lz aloe
& absinthiū sola in flegmatica materia nō cōfe
runt. saltē aloe nō nocet lz parū iuuat. Vn̄ Aui.
debilis iuuamenti sunt in ea. ¶ Sed tu. d. iaz p
batū est qđ nocet absinthiū. qūo g° erit debilis
iuuamenti. ¶ Dicendū qđ nocet qn̄ materia est
grossa uiscosa. lz qn̄ materia esset flegmatica sub
tilis nō noceret. sed esset pauci iuuamēti i cōpa
tione ad yerā. Dinde cum dicit. ¶ Et eius cura.
¶ Ponit curā egritudinis materialis stōachi qn̄
materia fluit ab epate. intelligendo & a felle. qa
cōiter ab eis colera fluit. & uult qđ pcedat cuz
lenitiuis & euacuatiuis. sicut aqua casei. & sca
monea supple qn̄q & raro ut infra. ¶ Et qn̄q
declinat stōachus ab utroq illorū. s. lenitiuo &
euacuatiuo p rez que hēt intentionē confortandi
stōachuz. & stipticandi. ita qđ aliqua sola stipti
ca reprimendo cōfortando & educendo p cōpres
sionē excusat nos ab hoc. qa nō oportet dare leni
tiua nec euacuatiua que proprie a pprietate eua
cuant sicut est scamonea. & pz totum. ¶ Et tu
quidez ¶ Ponit hic. Aui. curationē malarū com
plexionū. ut materia. z^m. se summit diuersitatez
penes hoc qđ ē eaz ēē calidaz subtilē aut grossaz
&c. Et primo facit. hoc in cōfuso. z°. magis i spā
li. ibi. z^a. q si hūor ē ibi tus. ponit ergo emplastra
ul' medicamina q sunt frigida ¶ Alcasou. i. rosa
siluestris. Gallia non sola. sed istis mixta quia
ipsa calida est. ponitur tamē ad confortandum.
Vel pōt dici qđ gallia summit hic pro ramich.
que ē cōfectio qdā de gallis. & passulis. frigida
& sicca. ¶ Rami alhanlalie. i. rami spinaꝝ. s. al
baꝝ. que frigide sunt. Alia sunt nota & qđ seqt
pz. ¶ Q d̄ si humor. ¶ Ponit curā magis i spā
li. & p° q̄do hūor ē subtilis. z° q̄do ē grossus.
3° quando ē compositus. ibi z^a. si aūt humor ē
grossus. ibi 3^a. & quādoq aggregantur. Prima
in duas. p° ostendit q sunt medicamina cōuenie
tia ad hāc curā. & ponit cāz utilitatis & diuersi
tatē. z° pōit descriptiōez diuersoꝝ medicaminū
ibi z^a. descriptio yere. ¶ Cōsyderādū qđ ablu
tio ab omni medicia remouet acuitatē & igneita
tem. ut z° can. 5° ca° Si ergo aloes abluat remo
uent ab eo partes subtiles iuuātes ad solutiōez.
& remanēt partes stiptice & grossiores. q cōfor
tant. & iō aloe lotū magis cōfortat & min⁹ sol
uit. nō lotū uero econuerso. ut Gal. 7° terape. &
Aui. hic & omnes auctores hoc sentiūt. licet aūt
aloe cōferat i huiusmōi subtili materia. & lotū
& nō lotū. tamen plus cōfert yera. quia habet
auxiliū a medicinis cōfortātib⁹ stōachū & recti
ficantibus eū. Et maxime yera pura nō pmixta
cū melle. ¶ Et opz ut post ipsaz ambulet. & h°
ut descendat. rōne eniz calidarū medicinaꝝ q in
ea sunt ē apta leuigari ad os stomachi. ut possit
mordicatiōez facere. Oportz g°. ut p⁹ ipsaz am
bulet ad h° ut ab ore stomachi descēdat. ¶ Et
nō oz ut pter ipsaz alteret regimē suū. s. multa
alteratiōe. quia ē solutiuū leue. & diuinum. qa
benedictum. unde Haliabas. 4° theorice. yera di
cta ē quasi diuina & Aui. 5°. cān. tractatu. z°. ye
re interpretatio & expositio ē medicina diuina.

lʒ forsan ad aliã intẽtiõem. Auic. hoc dicit ibidẽ. ¶ Et si fuerit casus appetitus a cõfectiõe yere remoueat̃ crocus. & ponat̃ rose rubee. cã hui⁹ ẽ nã 2ᵐ Aui. 2° can ca°. de croco. Crocus facit nau seam & deiicit appetitũ. ꝓpterea qa oppositus ẽ acetositati que ẽ i stõacho ex qua fit appetit⁹. ¶ Dicit post qḋ si iuenitur inflãmatio stoma chi nõ deᷣt yera. quia cũ sit cal'a magi inflãmat & ꝓprie si extimat̃ qḋ ibi sit materia. s. iflãmãs ¶ Cõsyderãdũ qḋ inflãmatio stõachi sine omni materia nũq̃ ẽ in tãdo excessu ingẽto ẽ. cũ ẽ ma teria inflãmata calida colerica. nam inflãmatio stomachi sine materia nõ põt durare quin sibi materiã associet. cũ ergo ibi ẽ iflãmatõ. & ꝓprie cũ materia inflãmante. tũc yera maxime nocet qa illos humores magis inflãmat & adurit. nec eos euacuat. qa ipsi subtiliati & inflãmati refugiũt eius ipressionẽ. Et iõ põt dici ad mentem Auic. qḋ addat yera in malitia cõplexionis pl⁹ quãdo ibi ẽ materia inflãmãs. q̃ quãdo nõ ẽ ibi mate ria inflãmans. qa quãdo ẽ ibi materia duplicat̃ inflãmatio quia inflãmatur materia & mẽbrũ sʒ quãdo nõ ẽ materia. solum inflãmatio fit in membris. ¶ Sed tu. d. yera saltem euacuabit ḋ illa materia. ¶ Dicendũ qḋ forsan nõ euacuat illã. cũ sui iflãmatiõe nõ patiat̃ ab ea. sicut esset colera erugiosa. & pʒ. ¶ Vł possʒ dici qḋ id qḋ Aui. dicit. Et ꝓprie. nõ intelligit absolute sic iacet sʒ uelit dicere qḋ etiaʒ dum. ẽ materia iflãmata nocet yera nõ ꝓprie. i. magis Et si non fuerit ma teria. s. iflãmata oĩo. sed suppõ fuerit alia mate ria nõ mĩcũ inflãmãs yera ẽ magis cõferens hu moribus colericis &c̃. quia aloue ꝓprie hũores colericos educit & etiam absinthium ut supra. ¶ Descriptio. ¶ Enumerat medicinas. & pria medicina ẽ yera. de qua sicut iacet i puluere pos semus dare. ʒ. ij si cũ melle fieret possemus dare ʒ. 5. ¶ Et ex pil'is. Ista tota ẽ una dosis. ¶ Di acydonitẽ solutiuũ. eius descriptio & dosis ẽ in 5°. tractatu. 3°. ¶ Et qñq̃ datur. d. nic ẽ pond⁹ 8. gra. ordei. dosis tamen eius põt esse ad. xij. g̃. ut põit Mesue. diuersificat̃ tñ i regionib⁹. adeo qḋ ego uidi in quibusdaʒ libris medicoꝝ dosim eius plurimi ponderis. ¶ Geleniabin est mel ro satuʒ. eius descriptio est in. 5°. can. tractatu. 7°. ¶ Scamonea ẽ inimica stõacho. cũ sit de effrene soluentib⁹. ¶ Et cõsidera qḋ aliquãdo materia colerica ẽ in uenis stõachi. nec pẽtrat ad cõcauita tem eius. unde forsan p substantiã stõachi trahi nõ põt. existente g° i reliquo corpore plenitudie sanguinis cõpetit fleubothomia. ut illa colera ha beat uias p quas posset educi. Erat enim ante ti mor educere eaʒ per uenas ꝓpter sanguinis mul titudinẽ. ¶ Et expartũ. & pʒ. ¶ Darkimet est pond⁹. i. aur̃. 2ᵐ. quosdã. & 2ᵐ. alios ẽ pondus sex obuloꝝ. ut Serapio. & obulus ẽ pond⁹ triũ.

cairat. & Kirat ẽ põd⁹. 4. granoꝝ ordei. g° obu lus ẽ pond⁹. xij. gra. ordei. sex obuli erũt. 72. g̃ na. ¶ Et ex eis q̃ experta &c̃. ¶ Infundat̃. aloe põt i fũdi. ʒ. i. ł. ʒ. ij. ¶ Dubitare cõtigit ex ꝑce dentib⁹. Vtruʒ yera cũ melle sit magis solutiua q̃ similiter data sine melle. & uidetur p° qḋ cuʒ melle sit magis in uirtute solutionis. p° qa in om nib⁹ moderis practicis. & i omnib⁹ antidotariis cũ melle uidet̃ cõfecta. ut i antidotario Nicolay maiori. & in antidotario Nycolay. & Mesue. & Haly. & Serap. ¶ Et cõfirmat̃ rõe Auic. Illud facit yerã esse magis solutiuã qḋ facit eã magis remanere in stomacho. sed mel ẽ huiusmodi. ꝓp adherẽtiã. uñ Aui. cõmixta cũ melle q̃uis sit plu rime solutiois ex modis diuersis. qm̃ ẽ plurimũ remanẽs i stomacho. ¶ Et cõfirmat̃. nã aloe ad ditur in sua solutione si cõfortet̃ p medicinas ca lidas cũ eo cõmixtas. sed mel est calida medicina & abstersiua. ergo iuuabit yere solutionem. ¶ Oppositum arguitur ex mente Aui. hic. ubi mel frangit ḋ fortitudine eius aliquid in purgã do & confortãdo. ¶ Adhuc oẽs concordãt ꝙ ꝑn cipale solutiuũ in yera est aloes. sed mel frangit uirtutẽ aloes. unde 2° can. ca° ḋ aloe. mixtio eius cũ melle minuit uirtutẽ eius. adeo ut forsan non soluat attrahẽdo. ¶ Idem Mesue ca° de aloe. ubi sic. & mixtum cum melle est minoris soluti onis. & minoris attractionis. ¶ Idem Gal'. 7°. terapen. illo c° reliquũ. ergo quidã recõdunt h° formatuʒ resumẽtes spumato melle. & sit qdẽ ita pmanẽti⁹. non tñ similiter. deinde ad suppo sitas pñtes dispositiones optimũ. minus eniʒ ro borat uentrem & magis subducit. ¶ Ad. hui⁹ itellectum consyderãdũ ꝙ yera hẽt solutiuam uirtutẽ ab aloe. ꝙ soluit a ꝓprietate. & hẽt uir tutẽ solutiuã a medicinis mixtis sibi que soluũt acuitate diuidẽdo & abstergẽdo & confortãdo stomachũ. licet enim forsan medicine simplices non solutiue cũ componant̃ ñ faciunt mdicinã solutiuã a specifica forma cum illa isit a natura & specie. põt tñ eã facere solutiuã a qualitate et p accidens. Aloe aũt si soluat maxie in hoc iuuat̃ a partib⁹ subtilib⁹ calidis acutis. quas ablutio & lotio sepat. ¶ Consyderandũ ẽt ꝙ una medi cina põt dici magis solutiua alia quatrupliciter uno mõ uere qa pl⁹ euacuet ḋ humore & forti⁹ sicut hoc modo agaricus forti⁹ soluit q̃ reubar barum. Alio modo potest dici medicina magis solutiua. quia pluri tẽpore eius ꝑduret ipressio i corpore. Aut quia pluribus & diuersis modis soluit. Secundo modo yera i genere põt dici pl⁹ solutiua q̃ agaric⁹. quia aliqñ post duos dies ali quid mouet. sicut ẽt hoc mõ pulpa cassie que te net duobus diebus uentrẽ lubricum possit dici magis solutiua q̃ reubarbaꝝ. qḋ una die cõplet suã opationẽ. Tercio mõ mirabolani citrini dicẽ

tur magis solutiui q̃ reubarbarū. quia et mira
bolani euacuant duobus modis. s. a ꝓprietate. et
comprimendo. & reubarbarū solum exsoluendo
educit. ¶ Quarto mō dicitur medicina magis so
lutiua. quia plures humores educit. ut agaricus
plus q̃ turbit qa agaricus euacuat coleram &
flegma. sed turbit. soluz flegma. ¶ His habitis
dicēdū ꝙ yera cū melle ē magis solutiua q̃ sine
2° & 3° mō. Est qdem magis solutia. quia diu
remanet eius opatio ut probat ratio Auic. quia
mel sui uiscositate facit eā adhererī. et qa mellis
dulcedie magis retineī i stomacho. Est et magis
solutiua. 3° mō. quia soluit tunc dupliciter. s. a
ꝓprietate que ē in aloe. & propter abstersionē
que ē in melle. licet ꝓpetas eius solutiua obtun
datur. ut declarabit. Vñ Mesue in ca° de aloe.
mixtū cū melle ē maioris abstersionis ptiū p q̃s
ē illi trāsit⁹. s3 ea que ē sine melle ñ soluit p ab
stersionē. Et hoc cōsyderās Auic. dicit qđ yera
cuz melle ē magis solutiua ex modis diuersis. i.
diuersimode. Dico tamen qđ yera sine melle est
magis solutiua primo mō. & causa ē naz ptes a
cute aloes qñ non admiscenī melli sunt magis in
eorū actu puro. & magis tendunt ad earꝫ acuita
tatē. s3 qñ melli admiscenī ꝓpter mellis tenacita
tez. partes ille obtundunī & inuiscantur simul cū
melle. unde nō possūt ꝓpriaz acuitatē habere. h°
eni3 ē d̄ rōne rei uiscose qđ diminuit acuitatez re
rū acutarꝫ. unde passule ponunī in syrupo d̄ sti
eados. sic ergo qñ yera miscet melli fit tunc que
dā res uiscosa. ut ad sensuz apparet. i qua cōfun
dunī partes acute medicinarum quib⁹ maxime
agunt. & ideo nō solū soluit minus hec yera. sed
minus cōfortat. qa etiā alie medicine in suis acui
tatib⁹ nō saluanī. Est etiā in hoc alia causa. nam
aleos & similiter alie medicine que ponunī i yera
min⁹ cōfortant. qa alie medicie q̃ ponunī in yera
nō sustinent multaz transmutationē. & maxime
aloe. quādo aūt melli miscenī. tunc calidum forti
ter agit in illas propter conuenentiam mellis ad
stōachuz. & ideo earꝫ uirtus ex forti actiōe resol
uitur. ¶ Sed. t. d. mel habz caliditatē sicut alie
medicine. & ideo eaz iuuabit sicut alie medicine.
¶ Dicenduz ꝙ mel cū caliditate h3 tenacitatē. un
de fit aliarꝫ medicinaruz cōfusio & ideo qñ mel
daī cū yera sub actu. nō uiscoso cōfert sed qñ ye
ra datur cū aqua mellis. tūc mel iuuat. qa tūc nō
ē causa inuiscatiōis medicinarꝫ. & maxime aloes.
Igitur Auic. 5°. can. tractatu. 7°. consyderans. ye
raz perdere d̄ uirtute bone solutiōis ex admixti
one mellis. dabat eam in forma trocíscorum in
forma torꝫ cū aqua bdelij. quia etiaz bdelium sui
caliditate in soluēdo iuuat. ¶ Ad obiecta i cōtra
riū dicēdū qđ moderni yeram simplicē. G. non
omnes cū melle cōponūt. Et qui cōponūt. nō fa
ciūt quia sit magis solutiuū. sed ad cōseruatiōez
mel eni cōseruat ut Gal. 3° de simplici medicina
ideo Aui. nō cōfitiebat eā cū melle. ¶ Ad aucto
ritatē dicēdū qđ subducit magis qa longiori tē
pore pdurat sua solutio. & pz. ¶ Et si hūor ē
effusus. ¶ In precedēti parte determinauit. A.
de cura male dispositiōis stōachi. qñdo materia
ē subtilis ībita. ¶ Hic pōit curā quādo materia
huiusmodi nō ē ībibita ¶ Cōsyderandum aūt
qđ materia huiusmodi subtilis nō imbibita pōt
esse calida colerica. & tūc maxime ꝑuocet uomi
t⁹ cū oximelle. Aut pōt esse. materia flegmatica
& tūc maxime cōuenit prouocare uomitū cū aq̃
raphani. ¶ Dubitaī d̄ eo qđ cōcedit eis balneū
ante purgatiōem. nō eni3 uideī cōueniēs. primo
qa balneū operationi fiē de p farmacū cōtraopa
tur. balneū eni aque calide repugnat solutiōi. ut
in cōmēto illi⁹ afforismi q̃rte ꝑticule. Sub cane
& ante. ¶ Adhuc. pp quid magis istis q̃ i cura
precedentis dispōnis cōcediī balneū. ¶ Consy
derādū qđ ē balneū triplex. s. ante purgatiōez
preparās. in purgatiōe stringens uel resistens so
lutioni. & post purgatiōez cōplens q̃doq. ¶ Cū
aūt balneum proferī absolute. de balneo calide
aque intelligiī. ut Gal. 6° trap. 7° ca°. Est aūt
balneū ante purgatiōez preparatiuū. qa hūectat
& disponit humores ad cursuz apiēdo uias. Vn
de Aui. p° can. fen 4ª. 5° c°. balneū igredi anteq̃
uentris solutio fiat aliquātis dieb⁹. ē ex eis que
bene ꝑparant. unde Rasis. 4°. Almansoris. c°. de
regimine corporis p balneū. balneuz malis humo
ribus occasiōnē cito descendendi tribuit. Et Aui.
fen. 4ª. primi can. ca°. de fleubothomia. dicit qđ
si humores grossi fuerint. antiqui ꝑpiebāt ut
balneenī. s. āte fleubothomiā. ¶ Est aliud bal
neum qđ qñq fit hora euacuationis qñ medicia
superflue soluit ut eius opatio debiliteī. Vnde. A.
4ª fen. primi. c° d̄ succurrēdo ei i quo superfluit
uētris solutio. & si poteris fac ipsum sudare in
balneo. & Mesue in de consolatione medicina
rum. intentione 3ª. c° 3°. can. 3°. conuertimus ma
terias ad contrariū fluxus uētris cum balneis.
¶ Est terciū balneū completitiuū euacuationis.
qñq eni medicina extremas partes euacuare nō
pōt. & tūc residuū qđ remanet p balneū euacua
mus. Vnde Auic. primo can. fen. 4ª. 5° ca°. Ille q
medicinā bibit. s. solutiuam. 2° die balneum est
intraturus. & si ex humoribus suis fuerit aliqđ
derelictum balneū ipsum mundificare poterit.
Verumtamen est qđ qñq balneū concediī stati
ut post quinq uel octo horas post sumptionem
medicine. ut in cura doloris iuncturarꝫ. cuius q
dem uerificatio ibi patebit si deus uoluerit.
¶ His ergo ꝑhabitis dico ꝙ in istis die añcedē
te ꝑmittimus balneum ut materiā cōmoueat. &
faciat eaz aptā ad motū. non enim solū cōmouet
humores circa cuti. s3 et in interiorib⁹. cui⁹ signū

eſt quia nauſeã ẽt cõmouet. ut Raſis 4° Almãſoris. Dixit enim in die antecedẽte quia iter balneum preparatiuũ & hauſtum medicine paruʒ debet intercuenire tẽpus. ut Auic. pª fen. primi can. 5° c°. ¶ Datur ẽt aqua ordei poſt balneũ. quia ipſa lenificatiua uirtute ad euacuationẽ p̃parat. & remittit caliditatẽ ſi qua ꝑ balneum forte ẽ iducta. ¶ Conſyderãdũ aũt ꝙ humor ille q ad ſtomachũ effunditur. aut ẽ coleric⁹ ſubtilis acutus. & in hoc nõ egem⁹ ut premittam⁹ balneum. poſſet enim eſſe cã furioſitatis ipſius. aut eſt humor flegmatic⁹. & i hoc poſſumus p̃mittere balneũ. Vnde i materia flegmatica etiã groſſa hoc Auic. poſt precipiet. & ſi colera eſſet groſſa nõ icõueniret. ¶ Ad obiecta in cõtrariũ dicẽdũ p͞rio ꝙ balneũ p̃ueniẽs purgationẽ non impedit opationẽ farmaci. cũ ſibi non coniungat̃ imo ad hoc p̃parat. ¶ Ad ſecundũ dicẽdum qđ in diſpoſitione ſtomachi que p̃ceſſit erat hũor colericus ſubtilis in ſubſtantia ſtomachi. ¶ Vnde ſupra Auic. ſi humor eſt imbibitus intranſ. & non eſt niſi ſubtilis in eſſentia ſua & c̃. in hoc humore balneum noceret quia faceret ipſum furere. ¶ Et qñq. ¶ Conſyderãduʒ ꝙ ſauic. i. farinellũ ordei ibibit in ſe humorẽ colericũ exſuccando illũ. & iõ exſuccat ſtõachũ. ſ. ab eo. & aqua granatoꝝ cõfortat ſtõachũ. & iõ Gal. xiij. terap. ultio c°. iuuenẽ leſum in iteſtinis ex aſſumtione ſcamonee cibauit cõdro addito uino g̃natoꝝ. unã tota nocte dormiuit. ¶ Si aũt hũor ẽ groſſus. ¶ Ponit curã qñ materia ẽ groſſa. Primo ergo oñdit quid i hac materia fiendũ. 2° poit deſcriptionem quarũdam medicinaruʒ ad itẽtiones q̃s poſuit. ibi 2ª. & medicie quidẽ ſolutie. Intentio in curatioe iſtoꝝ ẽ inciſio. euacuatio. & regimẽ poſt euacuationẽ. p° g° ponit primũ & res cum quib⁹ pficit̃. 2° ponit 2m. & medicamẽ cuʒ quo pficit̃. 3° ponit terciũ. 4° reſumit. ibi 2ª. deinde. ibi 3ª. & qñq mundificat̃. ibi quarta. & qñ uis ſoluere. Medicine inciſiue ſunt oximel. & maxie de radicib⁹ uł ſimplex. Alcagnauich. ẽ nomen generale ad omnia que ſale & aceto cõdita ſunt. ut cappares. oliue. ſynapis & c̃. omnia iſta hñt iciſionẽ & exciationẽ ſalteʒ acquiſitã ex ſale. & aceto. ſed oliue min⁹ incidunt. qa de ſe potius ſtipticant. unde acuũt appetitũ ut Gal. 2°. alimentoꝝ. & 2°. can. c°. de oliuis. ¶ Deinde. ¶ Cõſideranduʒ ut ſupra patuit qđ exiſtente multa repletione in ſtõacho ſimul & i corpore. prius uomitũ facere debemus. ut medicina ſolutiua p⁹ amplius habeat ſpatiũ i eductiõe nõ inueniẽs ſtõachũ oio repletũ. ¶ Et qñ. ¶ Id qđ tunc conuenit ẽ diacitonitẽ cũ melle & ſpẽbus eius ifra poẽt deſcriptioneʒ. ¶ Et qñ. Apparet hic qđ Aui. maxime cõcedit balneũ ante purgationẽ i hu'uſmodi materia. ſ. flegmatica groſſa. & h° qa balneũ preparat ad motũ illius. unde p⁹ balneũ datur aqua ciceruʒ ut illã diuidat & calefaciat. & põat magis aptaʒ ad eductionẽ cũ farmaco. unde multotiens põt cõcedi balneũ. & ideo balneat̃ i aquis termaticis q̃ ſũt aque naturaliter calide. ut aqua. balneorũ calidoꝝ naturaliter. ¶ Et moueant̃ & ambulent. Cõfert qa illã materiã ſubtiliant & calefaciunt. & diuertunt̃ a curſu ad ſtõamchum. ¶ Et multotiẽs. Q ñq in illis aggregatur aliqđ fleg ma groſſuʒ uiſcoſum. & tunc adminiſtrent̃ porri crudi cũ aceto & ſinapi. qa iſta incidunt. unde humor iciſus expellit̃. & accidit illi uentris ſolutio. unde Gal. alimentoꝝ p°. p°. c°. Vidi ego quẽdam querulantẽ ea q̃ circa os uẽtris ratiociat⁹ ex his que narabat ꝙ flegma aliqđ. 2m. ipſuʒ collectuʒ erat cõſului qđ uteret̃ cũ ſynapi porris & bletis iciſis qđ ab ipſis flegmate purgauit plurimum uentrẽ. & ẽ ab omnib⁹ ſinthomatib⁹ liberatus Et ſi flegma ẽ acetoſum det̃ dyacalamentũ cum oximelle qa calefacit & ſubtiliat & icidit. Et diacalamenti deſcriptio nota ẽ ex 5° tractatu 3°. & 4° de re. ſa. ¶ Et medicine. ¶ Ennumerat hic Aui. medicinas. & p° ennumerat q̃ſdam. 2° oſtẽdit cibaria iſtis cõueniẽtia. 3° iteꝝ reſũmit medicinas cõueniẽtes ponẽs deſcriptiõeʒ quarũdaʒ. ibi 2ª. & cibi. ibi 3ª. & oximel. ¶ Pilłe alfemati ſunt pilłe de aromatib⁹. q̃ruʒ deſcriptio optima ponit̃ a Meſue. x. diſ. antidotarij. Pilłe aloetice. i. de aloe. & ſtomatice ut ibi Meſue. ¶ Et aloes i ſyrupo & c̃. qa đ ſe eſſʒ pauci iuuamẽti. ut ſupra patuit. Sʒ cõiũctũ inciſiuis & ſubtiliatis & calefactis cõfert. et iõ dat̃ cũ ſyrupo acetoſo mellio hñte ſemia fortia ut ſunt ſemia ſpagi. bruſci leuiſtici. Keiſim. i. leuiſtici. pʒ ¶ Fiãt trociſci cũ aliq̃ gũma. ut cũ bdelio diſoluto in aq̃ uł uino bibat̃. ſ. cũ ſyrupo p̃dicto uel uino. trociſ. põdet̃ aurei unius. & ẽ pondus cõiter. ʒ. i. ß. ſʒ in ſolutiuis ſummit̃ p. ʒ. i. ¶ Et quandoq. ſ. quando materia ẽ infixa & antiquata. ẽ neceſſariũ uti yeris magnis. ut yeralogodion & c̃. ¶ Et p̃prie poſt potioẽ ẽ. ſ. factã cõferũt kebuli cõditi. qa chebuli ſolutiõe educũt flegma. mundificãt g° reſiduũ flegmatis. & ſtipticãt ſtõachũ & cõfortãt eoꝝ modus in cõdiẽdo ponit̃ ab Aui. 5° can. tractatu 7°. ¶ Et ſyruppus đ aſinthio. quia facta euacuatione cõfert. ¶ Et ʒiʒiber cõditũ. & pʒ. ¶ Et cibi ¶ Cibaria cõgrua iſtis ſunt cibaria cõueniẽtis ɔfortatiõis et exiccatiõis. & calefactiõis talia ſũt iura alchaniabir. i. auis parue frangẽtis oſſa. qa imaginandũ ẽ ꝙ ſicce carnis ſit. Et paruaꝝ auiũ ut paſſeꝝ. Et i⁹ pulloꝝ columbe. et tũc aſſignat cãm que tunc poteſt eſſe generalis. qa ius illarũ carniũ facilioris digeſtionis ẽ q̃ caro ipſa. & iõ datur ius. hoc autẽ maxime cõpetit i pullis colũbarũ. quia ipſe ſunt tarde digeſtionis & longe more in ſtomacho Ius autem habet conſimilem

uirtutē canibus in calefaciendo & generando nu
trimentū ſiccum magis. & nō groſſuꝫ uiſcoſum
flegmaticū. Q̄d aūt iura carnibꝰ que decoquūť
ſimileꝫ uirtutē aſſumant. patet ex Gal. p° alimē
torū c° p°. Omnibus nanq̄ coctis ī hūido accidit
tranſmutare ſimul uirtutē illiꝰ. & trahere ipſaꝫ
que ſunt ipſoꝝ. & hoc cōtinue fieri. & in elixoꝝ
iuribus te lꝫ addiſcere. ¶ Cōſiderandū aūt qđ
pulli columbaꝝ q̄ ſunt parui colūbi nundū hn̄teſ
pēnas firmas ſunt tardioris & difficilioris dige
ſtiōis q̄ columbi q̄ poſſunt uolare. & hoc ꝑpter
ſupfluā humiditatē que ē in eis. Vnde Auic. 2°.
can. c°. de colūbis. In pullis q̄ uolare non poſſunt
ē caliditas & hūiditas ſuperflua ſꝫ illi q̄ uolant
ſunt faciliores ad digerendū & leuiores q̄a ſunt
minoris hūiditatis. Et ſubdit qđ i pullis ē groſſi
tudo. ſ. nutrimenti. ꝑpter hūiditateꝫ ſuperfluaꝫ.
Vnde in dietis ꝑticularibꝰ Iſaac. pulli columbini
calidi ſunt & copioſe hūiditatis. q̄obreꝫ groſſuꝫ
dant nutrimentū. ¶ Ex omnibus ergo his potes
cōcipere ꝙ pulli columbaꝝ ſunt tarde digeſtiōis
& ideo ſunt longe. more ī ſtōacho unde nō cōue
niunt in habēte hūores frigidos in ſtōacho. cum
egeat re leuis digeſtiōis. & facilis. & cite. ꝑpter
ſtōachi debilitatē. Et ideo iura horuꝫ pullorum
dāť. Eſſet tn̄ difficultas đ nutrimēto hoꝝ colū
borum. quia Auic. i 2° can. & Iſaac ſentiunt qđ
ſunt groſſi nutrimēti. ſed ſupra Auic ca° đ cura
ſode facte ab ebrietate dicit. Gal. inq̄t ſi cibas il
los pullis colūbaꝝ n̄ erras. & uidetur qđ cauſa
ſit ſubtilitas ſanguis ex eis generati. Huiuſmōi
aūt inquiſitio aliā ꝑſcrutatiōeꝫ hēt. ¶ Sahanac
ē ſalſamentū qđ fit ex piſcibus paruis ſalitis &
nucibus & aliquibꝰ ſpēbus. & oleo. ut Symon
ponit. hec aūt comeſtio exiccatiua ē. ¶ Et q̄nq̄
aggregant. ¶ Ponit curā diſpōnis ſtōachi ma
terialis quādo materia eſt mixta. & p° facit h°
2° regreditur ad ponēdū curā quarūdā ſpāliū
materialiū diſpōnū ſtomachi. ibi. 2ª. & quādoq̄
hūor. ¶ Sꝫ. t. d. q̄litercūq̄ ſit ſemp uideť qđ ſit
prius attēdēdū ad humorē effuſuꝫ i cōcauitatē
q̄ ad imbibitū. q̄a humor imbibitus nō pōt eua
cuari. niſi ille. qui ē effuſus euacuareť. cum ille
iaceat in cōcauitatē ſtōachi. ¶ Dicēdū uno mō
qđ intentio in his diſpōibꝰ ē. duplex. quedā pri
cipaliter & euacuatiua. & in hac intētiōe oportꝫ
prius euacuare humorē effuſuꝫ in cōcauitatē q̄
illū qui ibibiť in ſubſtātia. ¶ Alia intentio eſt
ad accidentia. uerbi gr̄a. Effuſus inducit q̄uedi
nem. uł. dolorē pp cōuerſiōeꝫ i uētoſitatē. Imbi
bitus aūt inducit punctiōeꝫ & mordicatiōem.
Si ergo mordicatio ſit āplior dolore illo uētoſo
tūc intēdimꝰ cū frigidis que remittāt mordica
tiōeꝫ. lꝫ augeant uel retineant uētoſitatē ¶ Vel
aliter dicēdū qđ aliq̄do ꝑ euacuatiōeꝫ poſſumꝰ
prius euacuare humorē imbibitū quā infuſum.

quia infuſus pōt eſſe aliquis humor flematicꝰ
adherēs in fundo ſtomachi ſed ibibitus pōt eſſe
in reliquo corpore ſtomachi exiſtēs calidꝰ ſubti
lis. Cuꝫ ergo ille multū ſtimularet. euacuaremꝰ
eum cū yera ſimplici prius q̄ daremꝰ icīſiua ad
ꝑparādum humorē frigidū flegmaticū groſſuꝫ.
& econtra. ſi groſſꝰ flegmaticꝰ magis ifeſtaret.
nō tn̄ dereliquētes oio reliquū. ut in cōtrariis in
dicatiōibꝰ ꝑcipiť ubiq̄. ¶ Et q̄ q̄. ¶ Reſumit
hic Auic. curā diuerſaꝝ materialiū diſpoſitionū
ſtomachi. & primo q̄n materia ē colerica. 2° q̄n
ē melēcolica. 3° q̄n ē flegmatica. ibi 2ª. et ſi hūor
ibi 3ª. cū q̄ humor. Primū patet. ¶ Circa partē
ſecundā conſyderādum ꝙ Auic. docet ſuccurreē
effuſioni melācolie ad ſtomachū cum rebꝰ uere
curatiuis. ut decoctio calamēti cū melle & deco
ctio epithimi. q̄a illā materiā melancolicā calefa
ciunt & educūt. Docet ēt ſuccurrere cū empl'is
duplicibus. Vno quo itendimꝰ magis ad cauſaꝫ
ut factum ex Allumine calcadis. qđ eſt attramen
tum. Et es uſtum. & oia illa ſunt calida & ſicca
fortiter. que eorū caliditate reſiſtunt frigiditati
melācolie. & ſiccitati eoꝝ que eſt cōiuncta ſtipti
citati. confortāt & iuuant ſtomachū ne recipiat
materiā. Aliud docet emplaſtruꝫ quo ſuccurriť
accidēti ut forti dolori i effuſione melācolie. &
hoc fit cū aceto actu calido. quia ſui actuali cali
ditate coniuncta ſubtilitati ſtomachuꝫ penetrat
uſq̄ ad profundum. & tunc ſedat illud accidēs.
¶ Cunq̄ humor. ſi eſt flegmaticus. ſ. ibibitus.
uel adherēs tunc non debent dari ſtiptica. ſ. ꝑ os
quia illaꝫ materiam magis facit adherere ſtoma
cho. ¶ Si autem materia ſola ſui multitudine
noceat. quia non ſit groſſa adherens nec intrans
aut inuiſcata. ſed ſolum ſit multa nullam habēs
malam corruptionem uel qualitatē. tūc ſtiptica
conferunt. q̄a cōfortāt & exꝑmunt illā materiā
cū nō ſit apta ibibi. uł inuiſcari. & iſta ſunt uer
ba. Serap. 7ꝰ ca° đ iuuamētis yere facte cū aloe
Vbi ſic. hētes egritudines accidentes in ſtōaho
& uētre pp. humores malos iuuāť cū medicinis
factis ex aloe. Res aūt. ſtiptice. ſ. pure nō multū
ſiue ſint cibi. ſiue potus. ſiue medicine nocēt eis
nocumēto magno. Q̄n̄ autem in mēbro leſo eſt
humiditas multa & eſt i eo res ſimilis moliciei
& illud non ledit niſi quātitate ſua tm̄ ꝑter qđ
illic ſit malitia in hūoribꝰ. & hūiditas iaꝫ poſuit
os ſtōachi quaſi ſit res infuſa hūectata. tunc ad
miſtratio ciboꝝ & potuū & medicinaꝝ ſtiptica
rū. ē ex magis iuuatiuis rebus. qđ ē. q̄a membrū
ifirmū eſt in illa hora molificatū. ſicut iuncture
mollificate quas nō retificāt. & redire faciūt niſi
medicine ſtiptice. Et his ergo uerbis Serapionis
hēmus eadeꝫ ſententiā cū ea quā ponit hic Auic.
¶ Curationi. ¶ Excuſat ſe a deteriatōe curati
onis materialiū diſpoſitionum quando materia

aposte mat postponens hoc alias. ¶ In raritatis

¶ Hic determinat de cura quarundã aliarum dispositionũ. Sunt autẽ ille dispositiões raritas texture opilatiões stõachi. nocumentũ factũ ex offẽsione uel casu facto super stõachũ. tria ergo. 2[m]. h[o] facit ibi. 2[a]. cura qdẽ opilationũ. ibi. 3[a]. uerũ de curationibus. ¶ In 5[o] non ponitur ellectuarium de cardamomo. sed põt fieri habitis relqs spẽb[us] quas uolum[us] ponere et addere i cardamomo. docet aũt cum calidis hoc facere. qa lassitas quasi semp frigiditati coniũgit. cũ lassitas accidat p[er] longos morbos stõachi. hi autẽ pl[us] sunt frigidi si autẽ cum raritate texture esset aliquis modus male cõplexiõis calide. tunc stipticitati possum[us] admiscere aliqua frigida. uñ Rasis i diuisioib[us] in cura debilitatis digestionis facte p debilitatẽ corporis stomachi. & id ẽ pter raritatẽ textu re. ut alias. ibidẽ exposui. docẽ dare stiptica ca. & frigida. diuersimod tñ ut ibid expõebat &c̃

¶ Cura opilatiõum. ¶ Abbreuiat curã. quia satis ex superiorib[us] hẽri põt. & infra de his dicet

¶ Verũ de curatiõib[us]. ¶ Consyderandũ qd cura casus & offensionis facte super stomachũ ẽ duplex. qdã spãlis. & hec traditur hic. ubi stõachi tradũt egritudines. quedã aũt ẽ cõis magis stomacho uiscerib[us] & aliis mẽbris. & sub hac generali intẽtiõe tradit ifra. 4[o] can. fen 4[o]. trac. 2[o]. ca[o]. de offensiõe. super uẽtrẽ & uiscera. Vnd ibidẽ Aui. Iã dixim[us] de hoc in libro 3[o] ¶ Cõsyderãdũ post. qd intẽtio in curatiõe huius ẽ con fortatio stomachi & phibitio flux[us] materierũ ad ipsum. & ideo danẽ trocisci de charabe. qa stiptici sunt. Idẽ ẽt itendit ẽplastrũ factũ de citoniis qb[us] utimur loco pomorũ illorũ. Ego. i his do. 4. g̃na mũmie cũ succo plãtagis. l'uino. ut cõiector

Ca[m] xxxiiij De cura eius qui ledit fortitudine sensus sui stoi

CVm supfluit. ¶ ponit curã quarũdã malarũ dispositionũ. quarũ supra posuit signa. & facit p[o] hoc. 2[o]. põit qddã generale capl'ũ ad precedentia. ibi. 2[a]. Scias. Primo ponit curam eius qui ledit in fortitudine sensus stõachi. 2[o]. ponit regimen eius cuius stõachus ẽ paru[us]. ibi. 2[a]. oportet Prima in duas. p[o] docet curare istã dispositionẽ in se. 2[o]. quoad qualitatẽ hũorũ a qua ledit. ibi. 2[a]. & si illud. & hec in duo. p[o] facit qñ ille hũor ẽ calidus. 2[o]. quãdo est frigid[us]. ibi. 2[a]. & si illud.

¶ Cõsiderandũ qd fortitudo sensus põt poni egritudo. nõ en[im]. quecũq sensus acuitas est laudabilis. sed acuitas sensus coniuncta iuditio. hoc aũt fit quando sensus recipit spẽm sine materia. quã cum sibi possibile est. & tunc sensus tactus. quãto uelotius hanc spẽm recipit tanto sanior & melior iudicaẽ. sed pati statĩ & materialiter magis hoc ẽ egritudo qa nõ fit nisi pp materialeẽ dispositionẽ in organo tactus. & propter nimiã excar nationẽ & discohopertionem nerui aũt pter nimiã raritatẽ. unde innaturalis dispositio potest dici. absolute tamẽ acuitas sensus tactus. põitur magis egritudo quã accuitas sensus uisus. qa illa pprie egritudo ñ ponit. qa sensus tact[us] magis materialiter recipit. unde in ueloci pceptiõe & passiõe ab omni re fit dolor. lz sensus uisus magis imaterialiter recipit. uñ id i eo nocumẽtũ pprie nõ facit. sic fit nocumẽtũ i corpor̃ ex acuitate sensus tactus. lz illd aliqd facit nocumẽtũ ut imaginationes. ut supra. 3[a] fen. ¶ Vult ergo A. qd cũ supfluit pceptio sensibiliũ aduenientiũ stomacho. qd quãdoq stupefaciamus cũ leuitate. Et si illd qd stõacho aduenit unde stõach[us] preceptiõeẽ patitur ẽ calidus humor. euacuetur cum yera &c̃. Si aũt frigid[us] & ille fac tremorẽ & spasmuẽ propter comunitatem ad cerebrum. sicut calidus humor facit simcopim magis. tunc curetur cum rebus stipticis calefacientibus.

Ca[m] xxxv De regimine eius cuius stoc parvus est

OPortet. ut. ¶ Supius Auic. posuit curationẽ ei[us] qui ledit a fortitudine sens[us] stomachi ¶ Hic ponit regimen eius q hẽt stomachũ paruũ & prio facit hoc. 2[o] generaliẽat que dixit ad regimen stomachi sani. 2[a] ibi. & sani. ¶ Dicit prio q cibi istorũ sunt pauce quãtitatis. & hoc pter paruitatẽ stomachi. & multi nutrimẽti propter reliquũ corpus. et debẽt esse cõueniẽtes stõacho. huiusmodi ergo cibi q istis hñtibus stomachuẽ paruũ conueniũt. sunt i quib[us] ẽ stipticitas. s. cõueniẽs quia acuit appetitũ. uñ stomach[us] magis cibum amplexatur. Et amaritudo. s. leuis qa iuuat ad digestionẽ sine acuitate & mordicatione. & hoc ne cibus expellatur ante digestioneẽ siue horã digestionis ¶ Consyrandũ aũt qd Auic. dixit regimen & non curam. quia. proprie stõachi paruitas curari ñ põt. ita qd ad naturalem magnitudinẽ reddeat. põt tñ regi. Regimen aũt erit ut cibetur cibis qui licet sint pauce quãtitatis sint tñ multi nutrimẽti & facilis digestionis & confortãt stomachũ. & si ñ hñt naturaliter. fiãt artificialiter. ¶ Et sani. ¶ Generaliẽat ad regimen sanorũ. & p[o] oñdit quo cibaria hñtia aliquã stipticitatẽ cõueniãt sanis. & ñ febrientibus. 2[o] ponit quedã alia que stomachũ iuuant. ibi 2[a]. & ex cibis. ¶ Vult prio q sani ẽt iuuanẽ cum aliquibus stipticis. & hoc quãdo aggregãt & cõfortãt stomachũ. sicut sunt uina stiptica. g̃na. mirti. quãdoq oliue & cappares condite. In febriẽtibus uero non dentur illa stiptica. qa exicant ora stomachorum eorũ. Et iõ si oẽ quãdoq ea dare denẽ cũ facilitate. qm necessaria sunt. s. ad stõachi cõfortationẽ. ul' qm necessaria sunt. i. debent cũ facilitate dari. quia de necessitate accidit eis exiccatio oris pter febres. ut hẽt exteri

or lr̃a. ¶ Et ex cibis. ¶ Enumerat quedã alia
& prio hec. z° alia. ibi zª. & ex regimine. ¶ No
tandũ tamen ꝙ Iuueni a Gal. hoc uerbũ pofitũ
de fimplici medicina ca° de uẽtre. ¶ Notandu3
tamen qđ mẽbra uidetur habere quandã propri
etatem in confortando fe. at Auerr. 5°. coll3. c° de
medicinis cõfortantibus mẽbra auctoritate quo
rundã. & ideo cerebra conferũt cerebro. ut fupra
c° de foda ex pcuffione. & Pulmo pulmoni. ut fu
pra de afmate. Vberius. ut fupra de exuberatõe
lactis. Epar epati. ut ifra de cura debilitatis e
patis. Et itẽftinũ inteftino. ut infra de medicinis
conferẽtibus colice. Et ren reni. ut infra de debili
tate renũ. Sumuntur aũt ifte tunice & exiccãtur.
& pulueri3ãt. uel cõdunt. cũ 3uccaro ficut fiunt
reliqua cõdita. Et dimiffio coytꝰ. Et cã eft. nã fto
machꝰ ẽ mẽbrũ refolubile. & iõ ex refolutõe &
euacuatione facta i coytu multũ nocet. plꝰ. n. đbi
litat hõ ex euacuatione fpmatis cũ fupfluit. q̃ fi
quadragefies tantꝰ exiret fanguis. ut Auic. 3° de
aialibꝰ circa ultimũ capitulũ. ¶ Vtrũ aũt confe
rat & qñ apparebit fen. xxª. ¶ Et ex regimie.
¶ Prio oñdit q̃ euacuationes cõferũt ftõacho.
& qualiter. z° qũo quedam alia. ibi zª. & qñq.
Prima in duas. p° oñdit qũo euacuatio p uomi
tum fibi conferat. z° qũo p uentrem. zª ibi. đ fo
lutiuis. Ifta funt dicta primo can. fen. 4ª. illo c°
Hyppo. p̃cepit. ¶ Confyderãdũ tñ ꝙ uomitus
eft duplex. Q uidã fit ad fanitatis cõferuationẽ
& ille fit cũ re leui. ut cũ aqua calida/ uel aceto.
uel uino. aut comeftiõe pifciũ & raphani. ut hic
Aui. ponit. & potare poft fyrupũ mellinũ. fi nõ
timemus de calefactatiõe. aut 3uccarinũ. fi de ea
timemꝰ. Q uidam aũt ẽ uomitus factꝰ ad pre
feruatiõem uel curatiõem. & ille fit cũ rebꝰ me
dicinalibꝰ uomitiuif. ut cũ medulla cartami/ aut
cũ agarico dato cũ fua fubftantia. Primus qui
dem uomitꝰ ẽ facilis leuis factus fine labore &
cũ re leui. & ille põt fieri bis q̊libз mẽfe. & duo
bus diebꝰ cõtinuis. Debз quid fieri ñ plꝰ q̃ bis.
ne ftomachꝰ fiat lacuna fupfluitatũ. Debз fieri
duobꝰ diebꝰ cõtinuis. ut in fcđa die emẽdet id
qđ in prima fuit difficile. Debet etiam fieri ille
uomitus ad fanitatẽ & totius corporis cõferua
tiõem ad hoc ut ftomachus mũdet a fupfluita
tibus fuis. nõ eni habet qđ ipfum mundet. ficut
inteftina habent colerã. ut ibidẽ Aui. Sed fcđus
uomitꝰ eft uiolentus magis. & ille nõ debз fieri
quolibз menfe. cũ hyems ab h° uomitu phibeat
unde Hyppo. 4ª particula afforifmorꝝ. purgare
eftate fupiora/ hyeme uero inferiora/ fз dз fieri
tẽpore quo euacuatiões ad p̃feruatiõeз cõpetũt
ut uere & autũpno/ lз qdã retulerint qđ uomi
tus nõ debet fieri in autũpno. ut Aui. 4ª primi.
Q uo aũt tẽpore magis cõpetat ille uomitꝰ an
uere an autũpno. nõ ẽ ad prefens. Vomitꝰ aũt

factus curatiõis gratia expedit quãdo cafus icũ
bit. reliqs indicationibꝰ ftantibꝰ. aut nõ mltũ ad
uerfantibꝰ. ¶ Dic poft qđ plurimis cõfert qđ
fint cõtenti c ibis uice una. Ifti aũt quibꝰ hoc con
fert. funt illi q tardant ciborꝝ affumptorꝝ dige
ftionẽ. & in quorũ ftomacho cibꝰ multum mo
rat. Hi aũt plurimi funt. Q uid aũt de hoc. po
fterius. ¶ De folutiuis. ¶ Cõfiderandũ qđ de
pprietate folutiuorꝝ ẽ debilitare nobilia mẽbra.
de quibꝰ ẽ ftõachus/ debilitati aũt eorꝝ fuccurri
tur cũ ftipticis aggregando eorũ fubftãtiã/ cũ g°
aliqua medicina fimul cum uirtute folutiua hз
ftipticitatẽ & cõfortatiuã uel aggregatiuaз uir
tutẽ. ifta cõueniens eft. unde Auerr. 5°. coll3. ca°.
de reubarbaro. cõmendat reubarbarũ ppter fti
pticitatẽ que ẽ in eo. dicens qđ frenũ eius ẽ cũ eo.
Aloe aũt & abfinthiũ ftipticitatẽ hñt. & cõfor
tationeз fimul cuз folutiua uirtute. Vnde Mefue
c° de aloe Q uãq̃ intentio folutiui. z^m. plurimuз
fit debilitare uirtutes & mẽbra que funt minera
uirtutũ & afferre eis nocumentũ ppter id qđ di
ximus. f. ante intentione. z°. ca°. p°. & z°. canone.
Cadit hec intentio ab aloe: enim folum nõ nocet.
imo inuenit ad cõfortationẽ mẽbrorũ debiliũ ad
dere. & ad reductionẽ eorꝝ in pprias uirtutes cõ
ferre. Et Circainftans i fui laudes dicit. qđ lз ori
fit amara. ẽ tñ ftõacho dulcis conueniens. Et pp
eandẽ cãm abfinthiuз ftõacho cõfert. purgatiuã
eniз hẽt uirtutẽ & ftipticã. ut omnis medicoruз
fecta docet. Vnde Mefue Abfinthiũ eft cõpofitũ
ex fubftantia calida dante fibi amaritudinem &
nitrofitatẽ facientẽ ipfuз apperitiuũ opilationuз
& folutiuũ nature. & ex fubftantia terrea ftipti
ca per quã acquiritur ei. ut fit mẽbrorũ conforta
tiuũ. & partiũ laxarum cõgregatiuũ. ¶ Sed du
bitatur an herba abfinthij magis ftõacho cõfert
an eius fuccus. Et uidet qđ fuccus magis. qa ci
tius opat & ad actũ deducit. ¶ Iteз tũc fyrupi
de abfinthio ftomacho nõ conferẽt. cũ in eis fepa
ta fit abfinthij uirtus a corporea fubftãtia eius
¶ In contrariũ eft Auic. ¶ Dicendũ ꝙ in regi
mine corporis fani intendẽdo ad conferuationẽ.
uel p̃feruationẽ. herba abfinthij confert. nõ autẽ
fuccus. ¶ Propter qđ confyderandũ/ ꝙ cum ab
finthiũ duplices hẽat ptes. f. partẽ fubtilẽ nitro
fam/ & amarã. p quã eft folutiuũ & apitiuum.
& ptẽ ftipticã p quã ẽ confortatiuũ ut fupra.
pars nitrofa ẽ fupficialis & fubtilis magis/ ps
auteз ftiptica ẽ pars corpulẽta groffa & magis
remanẽs in fubftantia herbe/ cuз ergo abfinthij
fuccus exprimitur. trãfit in fuccũ ps fubtilis ama
ra nitrofa & calida. ¶ Remanet aũt pars amara
ftiptica/ Et iõ fuccus abfinthij eft calidꝰ acutus
folutiuꝰ fine confortatione/ hic aũt ftomacho in
tẽdẽti cõferuari ñ cõpetit. imo ledit calefaciẽdo
& foluẽdo fine confortatione/ & aptus propter

calíditatē & euaporatione capitis facere dolorē. Et ideo absinthij succus ponit ab Auic. similis succo prassij (unde & Mesue dicebat. succus ei⁹ nocet stomacho p bauraticitatē.i.nitrositatē & acuitatē suā.s.sine stipticitate) Et Aui.hic.succ⁹ eius est separatus a stipticitate retēta in herba.& ideo stomacho ñ cōfert. Et 2° can.c° đ absinthio succus eius est malus stomacho. Et Serap.c°.đ absinthio.uirtus succi absinthij ē sicut uirtus ipsius absinthij.nisi quia ñ cōuenit usus eius in potionib⁹ quia ē malus stomacho & faciat dolorē capitis. ¶ Ex quo apparet φ herba magis cōfert.quia confortationē & stipticitatē simul hēt cum solutiua uirtute. ¶ Dixit aūt signanter in regimine corporis sani quia in regimine alicuius corporis egri.in quo magis queremus solutionem & abstersionem.non curātes tunc de confortatione p absinthium possumus conuenietēr dare succū.cum succus calidior & acutior sit uñ Serap.succus eius calidior est satis q̄ herba ipa Et Auic.2° can.eius succus ē fortior folijs ipsi⁹ ¶ Ex his obiecta soluuntur. ¶ Ad primum.n. dicendū φ in corpore indigēte cōseruatione per abstersionē superfluitatū đ stomacho ñ querim⁹ ueloce operationē.sed diligim⁹ magis uirtutis cōfortatōez cū abstersione & mūdificatōe. ¶ Ad alia dicendū φ uirtus nitrosa absinthij in decoctione resoluitur.& iō ñ sic ē acutū. ¶ Vel dicēdum φ huic syrupus de absinthio non confert.

¶ Et qōq. ¶ Enumerat quedam alia.& patet ¶ Grana mirti conferūt.qa stipticitatē habent.& similiter cappares condite.& lactuca ē t.et fumus terre.quia hñt cōpositā uirtutē sicut absinthiū & apiū. ¶ Consyrandū φ apiū q̄nq̄ summitur p petrosilino.sicut hic.ē ergo cōis iuuamti.& forsan ī omni dispōe confert. ut i frigida & calida.in ipso enim ñ ē magn⁹ excess⁹. ¶ Vel aliter dicēdū φ.ē cōis iuuamēti.qa oīs ei⁹ spēs confert.uñ 2° can.ca° de apio auctoritate quorūdā. licet Rufus in h° cōtradicat. ¶ Et mēta ē confert.qui ē stiptica & calida. ¶ Et enula cōdita cū aceto ut sua grossa & acuta cruditas exiccetur & diuidat. ¶ Et ex his que cōueniūt ē coralus.Et iō mulieres expte corallū ad colū puerorꝫ suspēdūt ut 2° cano.capl̄o de corallo.quid ergo erit cum per os sumitur.certe multo magis opabitur &c.

Scias qđ plures. Hoc ē quodā generale capl̄m in quo enumerātur que iuuant & que nocent stōacho & intestinis.& 2^m.ueritatē maior pars precedentis ē pars huius.& primo in cōi magis enumerat res stōacho nocētes & itestinis.& modū nocumēti.2°.i spāli.ibi.2ª.& scias φ omne φ stipticitatē Prima i duas.primo ostendit quo ea que assummūtur sunt stōacho nociua.2°.quo ea que retinenē.ibi.2ª.& scias qđ cib⁹ ¶ Sacietas nauseatiua fit ex indigestiōe stōachi.unde cruditas & corruptio cibi remanet i eo.& ideo habet tolli hec sacietas.& omne φ pōt esse causa eius.sicut nimia quantitas ciborꝫ.& malitia qualitatis eorꝫ.ut nimia grossities uł aquositas.uel aliqa mala qualitas.& tollanē inconsueta.qa etiā cōsueta cibaria melius digerunē cū sint magis cōformia & aeris & aque q̄ sunt cause corruptionis.unde fen.3ª.c°.đ regimine cibi grossities aeris & aque ē ex eis q cibū corrūpunt. ¶ Dicit φ res inimica stōacho ē repletio.& ideo nō cresit corpus gulosi.& concordat cū dicto supra fen.2ª.primi.can. ubi sic.Ex cibo . nullus ita replend⁹ est.ut non sit ibi locus superfluus.sꝫ ab eo ē retinend⁹ reliqs desiderij i aia adhuc remanentib⁹. ¶ Cōsiderandū p⁹.φ cibus pōt hēre malitiā in se.aut p malā cōplexionē cū alio &c. ¶ Experimentatores nanq̄ Indi & alij iaꝫ dixerūt φ lac cū rebus acetosis comedendū nō ē.Si ergo cibaria ex cōpōne nō habeant.malitiā.hoc erit propter malam qualitatem &c.& pꝫ. ¶ Et scias qđ phibirio.Ideꝫ habes a Gal.in de re.sa.& 6° de accidēti & morbo. ¶ Et scias qđ omnes succi cū sint mł'te penetratiōis .si nō habēt stipticitatem proprie nocēt.& iō olea mollificant stomachū.que tamē min⁹ mollificāt sunt.sicut oleū nucū.onfancinū.qa aliquā habēt stipticitatē &c.Et supple oleū đ amigdalis.qa ista ēt cōferūt neruis.ut Aui.sup fen 2ª. ¶ Dicit qđ ex medicinis nocentib⁹ sunt g̃na pini. Sꝫ cōtra Aui.2° can.cōtra.Dyascoridē.inquit Dyascorides ē malū stōacho. ¶ Sꝫ uidet qđ nō sit ita nisi quando adurit uel raucidatur.Item ipse docet facere ēplastrū sup stōachū ex g̃nis pini & absinthio.Itē cōfert neruorū mollificationi.& debilitati corporis comestū.A. & Serapio.

¶ Dicēdū φ grana pini sunt duplicia.s. magna & pua.de magnis currit hic sermo .Habēt aūt hec g̃na qđā unctuositatē & terrestreitatē uñ sunt difficilis digestiōis.& pp̄ter quasdā partes subtiles aereas.& siccas terreas.sunt mordicatiua.Si ergo grana pini pura danē sine aliqua preparatiōe nocēt stomacho.qa sunt difficilis digestionis.Vnde Serapio.ē dure digestiōis. & Aui.ipsum ē difficilis digestōis.& leniēs cibū.& h° modo hic Aui.intellexit.qđ habet ueritatē 2^m plurimū ut ipse dicit.qa ī aliquo corpore habente forte stōachū ñ nocent.si aūt grana pini sūmunē preparata ut ifusa.uñ remouetur eorum mordicatio.& cōposita cū zuccaro tabarzet.aut melle.ut.A.distiguit ibi.et ic° đ gelōe.Ipa possunt stomacho cōuenire pp̄terea qđ preparatio acqrit eis subtilitatē ī sb̄stātie & facilitatē digestiōis. Et hic cessant cōtraria. Ad oppositum dicendū primo qđ quedā res sunt que exterius

posite iuuāt.interius aūt sumpte nocēt ut Auic. fen.2ª.primi can.c° de causis nō necessario pmu tantib⁹.& Gal.3°.de cōplexionibus.¶ Ad.2ᵐ. dicendū qđ cōferunt debilib⁹ si cōdiant. ¶ Ad tertiū dicendū qđ qñ Aui.dicit qđ cōferūt ner uis intelligit de neruis remotis.qa tūc grana.pi ni pueniunt alterata & digesta cū equali calidi tate.que neruos cōfortat & p3.¶ Selca.una lrā habet felli.& Symon h3 qđ ē spēs basiliconis. Vnde & statī3 albedarogi subiungit.Alibi inue nit qđ felli.i.apiū.Hic contradiceret sibi.nisi tra heretur ad aliquā spē3 apij.Sed uerior lrā ē sel ca.p.ca.qđ.2ᵐ.Serapione & Simon ē sicla.i.ble ta q̄ mala ē stōacho.Vnde Aui.2°.can.totū elixa tu3 ē mali chimi.& generat iflationē & rugitū & dolore3 uentris.Vnde Serapio selca.i.bleta. ¶ Albedarogi i.o3imū cōe qđ mali nutrimenti ē.ut omnes ponūt.Napi! ideſt napōes đ quib⁹ Serapio in c° đ rapa determiat.& sunt dure di gestiōis.& ideo uolunt dissolui i aqua.f.p deco ctionē.& acetosa.& atriplices.qa oia illa sunt a quosa dure digestiōis.Et bliti quantu3 ad alia3 spē3.eius.qa duas h3 spēs.sicut & diuisi3 nōi nat eas p° can.fen.3ª.doctria.5ª.nisi cū aceto ad icidendū.Almuri.ē mod⁹ salsamēti ad exiccādū hap̄ hūiditate3 supfluā3.& oleo ad leniendū ut cito descēdāt.& sic oēs has herbās comedebāt antiqui.ut sepe recitat Gal.alimentop̄.2°.Et fe nugrecū .& sisamū.qa faciūt abhominationē.& similiter cerebella.& medulla.Vnde 3°.alimento rū.cerebrum magis fleamaticū grossi.chimi & mali meat⁹.& idigestōe taridi.nō minie.aut om ne cerebp̄ malū ē &c.exists cū aliis nauseatiuū Et de medulla dicē ē aūt nauseatiu⁹ cib⁹.¶ Cōsy derādū aūt dicta Gal.ibidē uerificari maxie de cerebris quadrupedū.qa gallinap̄.& auiu3 cere bra.nō sunt tāte blasphemie cōdigna.¶ Et pot⁹ nou⁹.ut mustū.& p3.¶ Et lac ē nociuu3 stoma cho.nulla pōt assignari causa.nisi quia aut cito corrūpitur.aut permutatur .aut quia uenas me seraicas opilat.Vnđ Aui.2° can.c° de lacte. Alia tamen multa bona iuuamēta icludit exists mēti & boni nutrimenti.¶ Grana iunipi sunt mltap̄ spēp̄.ut recitat Serapio.ca° de iunipo.& ille tñ qui dulcis ē cū pauca amaritudine est bon⁹ sto macho.ut ibidē Serapio.s3 qui est acutus mor dicatiu⁹ & amarus nocet stomacho .ppter mltā calefactiōe3 quā inducit.Grana alfagad.i. agni casti.qa sua caliditate & siccitate noc3.s3 Symō scribit sic alfegdi.¶ Oia solutiua.i.fortia.qa iā supra cōcessit aloe.Vep̄ est tamen qđ stomacho sano 2ᵐ se nullū solutiuū cōpetit in homie utēte uita libera.qa nulla eget mediciarū euacuatiōe. sed in aliis corporib⁹ ad pseruatiōe3 cōseruatōi admixtā cōfert ēt ut supra.Q̄uo coytus noceat supra apparuit.& posteri⁹ fen xxª.magis ¶ S3

dubitaē ex precedēti ca°.an cōuenietius sit una uice comedere an pluribꝰ & uideē qđ una uice comedere i die sufficiat ex mēte Aui.hic.¶ Ex re gimine cōuenieti plurib⁹ stomachis ē.ut sint cō tenti cibo una uice.¶ Ampli⁹ hō nō d3 cōmede re nisi pōst desideriū.ut p° can.fen.3ª.c° de regi mine coestiōis.S3 naturaliter dsyderiū nō debet inesse nisi semel in die Q đ pbaē.nam appetitus naturalis & uer⁹ nō fit nisi epar reqrat stōachū .pter ianitionē. In stomacho aute3 cibus mora tur ab eo qđ est a.xij.horis usq ad.xxij.ut ifra ¶ Hoc aūt ē.x.hore Sed oportet aliquo tēpoē morari in epate āteq̄ digeraē & trāsmittatur a mēbris.ponaē ergo ꝙ sint.5.hore.& sic erūt.15. & ēt aliquo tēpore in mēbris moraē post. añq̄ mēbra epar exqrāt.& si sic semp post.15.hora3 ab hora sumptionis cibi fiet naturaliter appeti tus.hoc aūt trāsit in secundū diē.salte in equino ctialibus aut in magnā pte noctis in qua non ē comedendum.sed quiescendum.¶ Videē post ꝙ bis sit comedēdū.qm̄ sicut a Gal. adiscimus i de re.sa.¶ Item bis homines appetūt.¶ Itē uideē ꝙ cōtinue.qm̄ resolutioni necessaria ē con tinua restauratio.continue aūt resoluimur. ¶ Consyderandū ꝙ omniū sarracenop̄ fuit opi nio qđ hō una die semel comedat & alia bis. & sic Auic.hic exponaē.¶ Ex regimine conueniēte pluribus stomachis est ut sint contenti uice una .s.una die.su pple.& alia bis. Et hoc idē supra fen.3ª.de regimine cibi.Et uicibus saciatiuis co mestiuis melius ē ut hō una die semel.& altera mane & uespere comedat.& Almāsoris quarto tractatu in de regimine cibi tēperatius ē ut inter duos dies ter reficiāē.Idem Halyabas tractatu primo.Et cā ē.ut in die qua semel comedit alle uietur stomachus & corpus sup cibo assumpto bis in die precedēte.¶ Tamen forte credo qđ sit respondendū secundū auctop̄ istō & alicrum uſes can.ꝙ cibari aut semel aut bis. aut ter.aut amplius oportet ꝙ assumaē ex consuetudine.eta te.habitudine.regione.& extrinsecus accidētib⁹ queadmodū in cibatione egrotātiū.hoc assumiē ex Hyppo.prima particula afforismop̄. ¶ Ex consuetudine quidem quia qui semel cōsuet⁹ ē comedere semel comedat.& qui bis bis.& etia3 primo regiminis acutop̄.& Auic.p° can.fen 3ª. adiungit preallegato sermoni in hoc uehemēter usus est seruand⁹.¶ Etas aūt pueritie bis ter aut amplius cibationē requirit & ideo conuenienti⁹ est stomacho eorum in die pluries cibare Simi liter ēt hoc conuenit ultimo decrepitis pmi autē senes & eis propinqui possunt una cibatōe stare Artes etiā quedā pluribus uicibus cibu3 offerri indicant Similiter habitudines regiones & tem pus.Sed absolute loquēdo & assuendo existēte corpore carnoso & pingui habente rerum copiā

& uitã gerente liberã conuenientius ẽ in die una uice comedere. & hoc quia una uice põt sumere qđ cibi conuenit & bñ digerere. & si uellet ãpli us comedere erit conueniẽtius una die semel & alia die bis. Vnde Almansor. ibidem bis in die re fici corpora habẽtibus grossa & pinguia nocet. Si aũt homo sit macer & rar⁹. aut dedit⁹ secta ribus negotiis artibus & occupationib⁹. melius ẽ bis in die comedere quãtitatẽ quã possit dige rere. & hoc hodie gẽs obseruat. qa null⁹ ẽ q̃ m̃t tis occupationib⁹ & resolutionib⁹ ñ tradat̃. Aui. tñ & Almansor uerba illa absolute protulerũt in regimine corporis ociosi & delicati. ut eorum forsan reges. & ipsimet fuerũt. unde ipsimet cõ suetudinẽ & alias cõditiones fore consyderãdas uoluerũt. ¶ Ad obiectũ primũ dicẽdũ ꝙ Auic. loquit̃ đ regimie corporis delitiose uiuentis. utẽ tis bono & laudabili & multo cibo. cui melius ẽ una die semꝰ & alia bis comedere. more saracenorũ ¶ Vel alr̃ ꝙ dñt ẽẽ contẽti cibo uice una. s. cõtinua. nõ itercisa. ¶ Ad. 2^m. dicendũ ꝙ tẽpus illud more cibi in stõacho ẽ tẽpus mai⁹ & latũ. Nã in quibusdã cibus nõ morat̃. 5. horis. ut sen sus ostendit similiter etiã aliquis cibus cito tran sit. & ideo homini i quo cib⁹ tanto tẽpore mora tur. cõuenienti⁹ essꝫ semel i die comedere. ¶ Ad cõtraria pꝫ qđ dicendũ. naꝫ Gal. 2^m. suã cõplexi onẽ forsan & ut sue occupatiões requirebãt. bis utebat̃ cibo in die. ¶ Ad aliud etiã dicendũ ꝙ ho mo assuetus bis cibari. hoc appetit. & hoc. i cõser uatiõẽ sanitatis sui stõachi & corporis. bis i die comedere debꝫ. q̃ autẽ semel appetit semel assu etus cibari. semel cibabit̃. ¶ Ad aliud dicendum ꝙ reliqua animalia ꝑpter gulositatẽ sẽp come dunt. nec quicquid comedũt i alimentũ cõuertũt. immo qñq̃ ut est in multis indigestum egreditur. cogunt̃ aũt semper comedere. quia fortuitu & in uestigatõe escas inueniũt nõ hñtes prepatiões. & ideo sicut inueniunt comedũt. sicut etiaꝫ qui dam homines faciunt.

Dolor stõachi &c̃. ¶ Nõ aliter diui dat̃ deinceps hec fen. nisi sicut diui dit eã Aui. ¶ Postq̃ ergo superius i generali magis determinauit đ di spositiõib⁹ stõachi. ¶ Est hic intentio ei⁹ deter minare spãliter de aliis stomachi dispositiõib⁹ preternaturã. p° ergo determinat de egritudini bus large. hic sũmẽdo egritudies que fiunt in uirtute sensitia ipsi⁹ ut ẽ dolor. & in ei⁹ essentia magis ut ẽ eius debilitas. & i uirtute appetitia eius. 2° determinat đ accidẽtib⁹ que fiunt in uir tute digestiua. & etiã retentiua. 3° determinat đ egritudinib⁹ cõib⁹ ei⁹ ut ẽ apostema. & solutio cõtinuitatis. 4°. de accidẽtibus que fiunt in stõa cho q̃tũ ad id qđ i eo retinet̃. aut qđ ab eo egre ditur. sic ẽ uomit⁹ & inflatio &c̃. ibi 2^a in pri cipio tertii tractatus. nocumẽta digestiõis. ibi. 3^a in principio quarti tractatus. stomacho accidũt &c̃. ibi 4^a. in principio quiti tractatus. quãdoq̃ fit ꝑpter cibũ. Prima in tres. p° determinat de doloribus stomachi. 2° de debilitate eius. 3° de dispõibus appetitus eius. ibi 2^a. debilitas stõa chi. ibi 3^a. qñꝫ cã eius ẽ caliditas. Prima in tres p° determinat đ causis doloris stomachi & mo dis eius. 2° de signis. 3° de cura. ibi 2^a. signa cõ plexionũ. ibi 3^a. cura quidẽ. Prima in tres. p° in uestigat in genere cãs doloris stõachi. 2° in spãli inuestigat diuersos mõs & etiã cãs. 3° ponit que daꝫ signa ꝑnostica in dolorib⁹ stomachi. ibi 2^a. & ex hominibus. ibi 3^a & in libro quidẽ. mortis ¶ Dicit p° qđ dolor stõachi accidit. aut ꝑpter malã cõplexioneꝫ sine materia aut propter malã cõplexionẽ cũ materia. & ꝑprie mordicatiua. ad ustiua. aut accidit ꝑp solutionẽ cõtinuitatis q̃ fit ex uẽtositate. q̃ ꝑpe uocat̃ fumositas. supple aut materia adustiua. mordicatiua. aut supple fit do lor stõachi a materia aggregatiua ambaꝝ rerꝝ. s. extensiõis & mordicatõis. sicut ẽ in apostẽatib⁹ calidis i quib⁹ materia replendo extẽdit. & acui tate mordicat. ¶ Et qñq̃ fit. ¶ Cõsiderandum hic cõtra eos. q. ꝑponũt nõ posse ẽẽ cõplexionẽ ma laꝫ diuersaꝫ q̃ nõ depẽdeat a causa intrinseca do lor auteꝫ fit a mala complexione diuersa. & non ab equali. ut omnes sentiunt. sed mala cõpelexio faciẽs dolorẽ põt esse dependẽs ñ a materia. ut hic Auic. Coguntur aũt ponere illud. qa uolunt malã cõmplexionẽ diuersam ẽẽ i omnib⁹ ꝑtib⁹ formalibus. & quia pars que sentit unũ. fit dolor est pars formalis. & illa ñ debet habere calidita tẽ realiter. cum sensitiuũ recipiat ipẽs sine mate ria. ideo dicunt ꝙ percipiũt dolorẽ ꝑpter causaꝫ agẽtẽ & imprimẽtẽ. ñ ꝑpter caliditatẽ receptã. Et ideo remota agẽte cã cessat diuersa mala cõ plexio. quid aũt de hoc ñ ad pñs. ¶ Sꝫ tu dices quare dixit abs q̃ materia. & ꝑprie acuta. nõne sufficeret dicere absq̃ materia. ¶ Dicẽdum ꝙ mala complexio faciẽs dolorẽ qñq̃ est cũ mate ria mordicatiua. & tunc maxime facit dolorem ut materia mordicat. ñ forsan ꝑprie ut ibi est mala complexio. aliquãdo tñ ẽ mala complexio cũ materia aliqua leui ñ excedente nec mordicãte & tunc dolor ille maxie fit a mala complexione. & mala cõplexio ẽ ñ ut materialis. qa materia illa ñ facit dolorẽ ut mordicãs. sed ut ẽ ibi mala cõplexio. dolor ergo fit a mala cõplexiõe sine ma teria. & ꝑprie sine materia mordicatiua. qa licet possit ẽẽ materia. rñ non fit dolor. ut ibi ẽ mate ria. sed magis ut ibi ẽ mala cõplexio &c̃. ¶ Ex hominibus. ¶ Descendit Auic. sub magna con fusione ad diuersos modos dolorũ stomachi q̃ rũ cã ẽ intrinseca. secundo oñdit modos doloruꝫ

quoꝝ cauſa ē extrinſeca magis.tercio oſtēdit ꝙ
ad dolorē ſtomachi qñq̄ alie ſequunt̄ egritudi
nes.ibi 2ª.& qñq̄ prouenit.ibi 3ª. & quandoq̄
deſcēdit.Prima i tres.nā dolores ſtomachi qdā
ſunt qui accidūt ex comeſtione uł in hora digeſti
onis.& ſedātur hora uacuitatis.quidā aūt ſūt
q̄ accidūt ante comeſtionē.& ſedant̄ in hora co
meſtionis.quidā aūt ſunt q̄ indifferēter ſe hñt
prīo g° oſtendit ꝓmos modos doloris & cauſas
& diuerſitatē que in eis contingūt.ſecūdo oſtē
dit duos modos doloris ſtomachi.tercio tres.ibi
ſecunda.& eſt ex humoribus.ibi tercia & ex ho
minibus.Prima in tres.nam prīo ponit unā diui
ſionē dolorū qui fiunt in comeſtione uel poſt.2°
ponit quaſdam diuerſitates que i illis doloribꝰ
contingūt.3° aſſignāt.cās illoꝝ doloꝝ.ibi 2ª ex
quibus ſunt quidā.ibi 3ª.& cā quidē.¶ Conſi
derandū ꝙ qdā ſunt melācolici propter melāco
liā que trāſmittit̄ a ſplene ad ſtomacū.quos.A.
uocat melācolicos.qdā ſunt melācolici pp melan
coliā aggregatā in mirach.& iſta uocatur multa
mirachia.licet multa diuerſitas ſit in cā illiꝰ pa
ſionis.ut 3° de interioribꝰ.Iſti g° q̄ hñt has paſ
ſiones ñ dolēt añ cibū.qa materia iacet quieta
ñ mota.cū g° comedūt.ut ponit Auic.cōmouet̄
& ledit.Res enim nociue dum mouentur maius
idducūt nocumētū.Eſt ēt alia cā quare iſti i come
meſtione dolēt.¶ Nam calidū ſtomachorū eorū
ē debile declinās ad frigiditatē.& iō aſſumpto
cibo agit i illo ex q̄ eleuat uētoſitatē.aut ex debi
li actione cōuertit illū i acetoſitatē.& iō ſtāte ci
bo dolēt.cū aūt deſcēderit ceſſat dolor cū ceſſet
uētoſitas illa.& acetoſitas.Et iō ēt Gal.3° de in
teriorib⁹.7° c°.dicebat qđ dolor illorū quieſcit
dū cibꝰ eſt digeſtꝰ.& iō Auic.ſupˢ fen prīa ca°
de melancolia.poīt hec ſigna iter ſigna melācolie
mirachie & ſtomachalis.¶ Conſyderandū qđ
dolor q̄ fiti ꝓceſſu comeſtionis poſſet fieri ex co
lera rubea que eſt cā corruptionis cibi.nō ſtatim
cū ſummit̄ ſed pꝰ.ſiue melancolia que eſt cauſa
corruptōis cibi ad acetoſuʒ.& iō poſt facit dolo
reʒ.¶ Cōſyderādū qđ ñ ē incōueniēs ꝙ cibꝰ ita
acetoſet̄ in ſtōacho.qđ faciat tantū dolorem ten
dens i terrā faciat ebulitionē.qa ad rem uere ace
toſaʒ cibꝰ i ſtōacho accetoſari pōt.Similiter illa
accetoſitas qñq̄ ē cā incidens hūiditates ſtōachi.
et ꝓparans ſtōachū ad appetitū.& facit aceti op
ationes.ut etiā declarabit̄ fen.1 6ª.nō ergo ē incō
ueniēs ꝙ ſuper terrā ebuliat.¶ Et ſunt.¶ Cō
ſyderandū ꝙ Aui.ponit quod cā huius ē colere
effuſio ſemp ad ſtōachum ab epate.Colera aūt
que cōtinue effunditur ē colera naturalis.& ſic
intelligat̄.Cadit g° hec colera in pricipio ſui euē
tus ad ſtōachuʒ in fundo ſtomachi ibi quieſcēs.
& propter ſtōachuʒ ibi eſſe pauce ſenſibilitatis
nō facit dolorē.Cū ergo cibus ē aſſumptꝰ & ſto

machꝰ ē ſtrictus ſuper eo fit dolor.& hic ē finis
ſpacij cōprehenſionis.fit etiā hora 10ª dolor.quia
tūc incipit ſtomachꝰ moueri & agitari.unde co
lerā illam ꝑcipit.& iō dolor fit.¶ Ex quo appʒ
ꝙ hoc qđ Aui.dicit.& apud.x.horā.hʒ duplicē
itellectū.unū qđ dolor ille a materia colerica ad
ueniat quādo iā ſumpto cibo ſup eo concludit̄ ꝓ
pter cāʒ dictā.& cū cōcluſꝰ ē ſtōachꝰ.pōt ceſſar̄
dolor.qa iaʒ ſtomachꝰ ſtatiʒ quieſcit.& iam cole
ra illa mixta eſt cibo.& iō ex quiete ſtōachi aliq̄
liter dolor pōt ceſſare.deinde fit pꝰ apud horaʒ.
10.quia tūc iterū ſtōachus mouetur ut expellat.i
quo motu actu fit dolor.Aliuʒ intellectū hr̄e pōt
quod dolor fit i ſtomacho ſumpto cibo.& etiaʒ
cōtinuatur uſq̄ ad.10.horā.& tūc etiaʒ fit dolor.
& fit etiaʒ dolor apud horam que ſequitur eam
qª potuit illa colera fore tanta qđ remanſit i ſto
macho in parte ſuperiori ſubleuata a cibo.& iō
dato ꝙ cibus egrediat̄ illa remanente.facit dolo
rem in hora que ē poſt.10.¶ Cōſyderādū tamē
qđ hec.10.hora ponit̄ pro ultia & maiori hora
qua fit deſcenſio cibi a ſtomacho.quia aliquibꝰ
pōt fieri in 5ª.uł 4ª 2ᵐ diuerſitatē tēpoꝝ mor̄
cibi in ſtomacho.¶ Sʒ dubitat̄.qa iſte modus
doloris nō uidet̄ differre a primo.qa quando
materia mł'ica mirachia aut ſtōatica debʒ facere
dolorē.faciet illū i hora apprehēſiōis cibi a ſtōa
cho.& apud horā.10.& ſiłiter pꝰ.ꝓpter eaſdē
cās q̄s tu dixiſti.¶ Dicēdū qđ exiſtēte materia
melācolica in ſtomacho undecūq̄ ueniat illa.ſta
tim cū homo comedit pōt nidducere dolorē.quia
ſtatim aſſumpta aliq̄ parte cibi ſtōachꝰ agit in
illam.unde eleuat̄ aliqua groſſa uentoſitas que
pōt facere dolorē.& illa ꝓpter ſui groſſitiē nō
ē apta eructuari & expelli.ſʒ quādo colera eſt in
fundo ſtomachi quieta.ipſa nō facit dolorē.qa
cibus aſſumptus cōuertat̄ in uentum.ſed quia
ipſa aſcendit cū cibo.cū ergo i ꝑncipio cibus non
ſit tantꝰ ꝙ eam aſcēdere faciat.ñ faciet doloreʒ
ſed aſcendit & euacuabit̄ eructuatione.Simili
ter dolor factus ex effuſiōe colore pōt fieri pꝰ
10.horā.qa de colera pōt remanere imbibita in
ore ſtomachi.ſʒ melancolia nō eſt apta i mbibi.
¶ De qbꝰ.¶ Subdiuidit.& p° pōit unā ſubdi
uiſionē.2° aliaʒ.ibi 2ª.& de duabꝰ ſectis.¶ Di
cit p°.de quibꝰ.ſ.dictis quibꝰ accidit dolor ſto
machi in hora comeſtionis.aut in hora ſpacij con
prehenſiōs cibi a ſtōacho.app.10.horā &c̄ ſunt
quidā quoꝝ dolor ſedat̄ uomitu rei acetoſe ſup
ple.et quidā quoꝝ dolor ſedat̄ uomitu colere ru
bee.& ſunt illi quibus accidit dolor i fine ſpacij.
& apud horā.10 ¶ Et quidam ex omnibꝰ iſtis
ſunt quorū dolor ñ ſedat̄ uomitu ſed deſcēſione
cibi.quia aliquādo nec colera nec melācolia aceto
ſa uomitu expellit̄.ſed deſcēdit ſimul cum cibo.
¶ Et de duabus ſectis.ſ.predictis qbꝰ accidit

dolor ĩ fine spacij &c.quidam sunt q remanēt secundū tolleratiam suā.s.doloris longo tēpore supple & quidaȝ paruo & h° z^m magnitudinē cāe iprimētis. ¶ Et causa ¶ Hic assignat causaȝ illoꝝ doloꝝ.& p° assignat causaȝ primi.z° sedi 3° respondet dubitatiōi.ibi.z^a.& cā.ibi 3^a.que ambe. ¶ Dicit p° qđ causa primi doloris qui accidit cū homo cōedit & sedaẜ p⁹ comestiōeȝ est effusio melancolie que fluit ex splene ad sto machū.supple.aut existens in stōacho. ¶ Et cā secundi.i.doloris facti in hora comprehensiōis cibi.& apud horā .io.ē effusio &c. Semper. ¶ Et cōsydera qđ dicit semper ex quo summiẜ qđ illa ē colera rubea naturalis superfluēs solū in q̄to.& iō nō fac̄ dolorē cū uenit ad stomachū sed cū admisceẜ cibo quia si esset colera acuta mordicatiua ex nō naturali q̄litate tunc ēt ante comestionē faceret dolorē. ¶ Cōsyderandū ēt qđ hoc qđ dic̄.& cā secūdi.pōt referri ad aliđ. ¶ Vnde sciendū qđ supra Aui.tetigit ĩ genere unū modū doloris stomachi.sicut cū dolor q fit in tempore quo cib⁹ ē assumpt⁹.Et iste in generē ē duplex.qđ ā fit in tēpore comestionis.& seda tur post cōestiōem & fit ex melācolia expulsa a splene ad stōachū.ł ex melancolia existēte i stōa cho q̄ cōueẜ in assumptōe cibi.ut sup̄ patuit Et qđā ēt ē dolor qui nō fit cū homo cōedit.sȝ cum iam stomach⁹ cōprehēdit cibū.& p.i.apud ho ram.io.qa hec hora ē finis spacij cōprehēsiōis. qa finis cōprehensiōis ē digestio.digestio auteȝ facta ad plus ē circa decimā horaȝ.Et cā illius ē cōuersio cibi in acetositatē ꝑpter malaȝ cōplexi onem frigidam stomachi.que ē ex melancolia ibi existente transmissa a splene.Et cā quare ille do lor fit circa.io.horā ē.quia hic dolor fit ex cōuer sione cibi in acetositatē.quia si fieret ex melācolia acetosa.cū ipa sit multe acuitatis fieret etiā ante comestionē.uel posset fieri sicut etiaȝ summiẜ ex Auic.p⁹.sed sicut cib⁹ ad digestionē bonaȝ requi rit tēpus.sic etiā ut conuertaẜ in acetositatē req̄ rit tempus.fiet g° dolor ex cōuersiōe cibi i aceto sitatē.in fine spatij cōprehensionis.i.in fine dige stionis.licet male.& apud.io.horaȝ.& hec ē lon gior hora.qa etiaȝ ante fieri pōt.& que sunt p⁹. quia aliquādo remanet de materia illa acetosa. & faciet dolorē recedente cibo. ¶ Resummatur ergo sic textus.Ex hominib⁹ sunt aliqui quibus accidit dolor in stōacho cū comedūt.i.hora come stionis.& cuȝ cibus est in stōacho.& sedaẜ p⁹ di gestionē.& eoꝝ plurimi sunt &c.quia i illis me lancolia fundiẜ ad stōachū que tēpore uacuitatis nō ledit.cū non sit mota.sed sumpto cibo moueẜ & ascendit & facit dolorē.Similiter etiaȝ fit cau sa generatōs uentositatis ex cibo.unde.ĩfra.5°. tractatu.multitudo melancolie poniẜ causa uēto sitatis cibi in stōacho.supple.Et de istis sunt ha

bentes effusionē colere ad fundū stomahi.quia colera etiaȝ iacet quieta & nō ascendit. ¶ Et sūt ex hominib⁹.qbus accidit dolor.& isti sunt etiā quibus accidit dolor ex cōuersione melancolie in acetositatē que nō conuertiẜ statiȝ sumpto cibo. sed post in cōplemēto digestionis. licet sit mala quia tunc facta ē acetositas.& iste ē dolor de q̄ Rasis i diuisionib⁹.et fit dolor post comestionē & neq sedaẜ nisi uomitu.s.ut plurimū. ¶ De qbus.i.statim dictis quibus accidit dolor post cibum sunt qdā quoꝝ dolor ñ sedaẜ nisi euomāt quoddā qđ est sicut acetosum.& isti sunt illi q̄ bus accidit dolor in fine comprehēsionis. Vñ ex uomitu cibi qñ cōgelationē ĩ dētib⁹ percipiunt ut sup̄ Auic.c° de malancolia.Et ex his sunt q̄ꝝ dolor sedatur cū descēsione cibi. ñ cū uomitu.et isti possunt esse q habēt dolorē stomachi sump to cibo.ꝑpter melancoliā que est cā doloris.licet cibus ñ conuertatur i acetositatē.sed generat uen tositatē.Vel aliter dicēdo.supple.ut si sedaẜ uo mitu ē uomitus colericus.& isti sunt q dolorem hñt in hora comestionis ꝑpter colerā q̄ fluit ab epate ad stomachū.quorum.dolor nō sedaẜ cum uomitu.sed colera pungēs incitat ut expellaẜ per inferius.& maxime cum ad inferi⁹ stomachi co lera prio descendit.illa ergo que ascēdit fac̄ do lorē.& illa que ē in fundo stimulat ad exitū p i ferius.qa si in hac dispōne fiat uomitus.erit uo mitus colericus.sicut ponet i signis Auic.& non acetos⁹. ¶ Et de duabus sectis patet. ¶ Causa qdem p̄mi.s.doloris facti hora comestionis.aut hora finis cōprehēsionis cibi.& finis digestionis q nō sedaẜ nisi uomitu acetoso.ē effusio melāco lie a splene.& iō facit dolorē.aut statiȝ propter eleuationē uētositatis a cibo.i.ascēsionē illi⁹ me lancolie.aut ēt apud finē digestiōis ꝑpter cōuer sionē cibi in acetositatē ex frigiditate melancolie Et cā secundi.i.doloris qui fit in hora comestio nis.& ñ sedatur uomitu.sed & si sedaẜ uomitu ē uomit⁹ colericus.& ē effusio colere ab epate semper. ¶ Ex quo patet qđ illa colera ē na tura lis.cū semper effundaẜ.& ideo nō facit punctio nem in fundo stomachi.sȝ cū ascēdit. ¶ Que am be. ¶ Remouet dubiū.Diceret aliquis quaẜ isti humores.s.colera & melancolia nō fatiunt dolo rē.dato ꝙ nō summaẜ cibus.dicit qa descendūt & cadunt in fundū.& iō nō faciūt dolorē.nisi cū cib⁹ subleuat eas.& pȝ. ¶ Sed dubitaẜ.qa om nes ponunt melancoliā uenientem ad stomachuȝ uenire ad os stomachi.& ñ ad fundū. ¶ Dicen dum uno mō ꝙ loquiẜ de melācolia mirachia.et ñ de ea que ꝑuenit ex splene. ¶ Vel dicēdum ꝙ illa melācolia que uenit a splene qñ uenit ad os. quia ē quasi naturalis.& fluit paulatine ñ ledit sed cadēs ad fundū stomachi postea aggregaẜ et acquirit quādā inaturalitatē. Adueniēte ergo

cibo tota ſubleuatur & inducit dolorez propter
multitudinē & extraneatiōe ez.& iōn a ſplene
flueret ad os ſtomachi melācolia aliq̄ preter na
turā multū ñ interdū inconueniret qđ tempore
quo flueret & exiſtēte ſtomacho uacuo faceret
dolorē. Et iſtud pōt ſūmi ſup̄ i c° đ diſpōnibus
ſignificationū ſtomachi. ubi uult ꝙ accidētia ue
niūt aliqñ ex melancolie fluxu ad ſtomachuz tē
pore uacuitatis. ¶ Et ex hominibus. ¶ Ponit
modū doloris qui fit in ſtomacho ieiuno. & pz.
¶ Sz. t. d. ille materie mordicatiue etiā ſumpto
cibo deberent facere dolorē. qa aſcendunt. Vnde
ſupra qñ docebat ſignificare ex uomitu in. xi°. ſi
gno. & quādo materia ē plurime mordicationis
circa os ſtōachi aut ē pauca cōfortat̄. ſ. mordica
tiōe qñ iam cū cibo miſcetur & aſcendit. ¶ Di
cendū qđ materia mordicatiua que tēpore uacui
tatis iducit mordicatiōez intelligitur ſui acuitate
mordere & eſſe paucaz. & qđ iam de ſe aſcendit
ad os ſtōachi nō egens ſubleuante & iō aduenie
te cibo & maxime hūido reprimit eius acuitatē
& ipſa inbibit̄ i cibū illū unde ceſſat mordicatio
& iō ſupra dixit Auic. in c° de cura malitie cōple
xiōis ſtōachi. cū materia. Et qñ eſt hic hūor pau
cus mordicatiuꝰ &c̄. eſt tūc adminiſtratio ſauic
ordei cū aq̄ granatoꝝ auferens ipſuz &c̄. ¶ Di
catur gº ꝙ materia que uacuū ſtōachū mordicat.
aut ē multa. & iſta mordicatio cibo nō remouet̄.
Aut pauca. & illa ſi ſit in ore ſtōachi aſſumpto
cibo. ſ. groſſo & frigido ceſſat. ſi aūt ſit i fundo
ſtōachi pōt cōfortari in mordicatiōe per cibum
aſſumptū. ſicut ſi ibiberetur a cibo poſtz ceſſar̄.
¶ Et ex hominibꝰ. ¶ Determinat đ quibuſdā
aliis modis doloris. ¶ Et cōſyderādū qđ homi
nes qui comedunt multū & ſepe. nō exſpectātes
uerū appetitū. patiūtur nauſeatiuaz ſacietatē &
corruptiones multas in ſtōacho. & iō incurrunt
fortiſſimos dolores i ſtōacho & aduſtiuos. qñq̄
qñ aduritur materia in eo ex caliditate accidētali
uel acquiſita ex putrefactione materie. & patet.
¶ Et timet̄ quidē &c̄. qa dolor attrahit. ¶ Cō
ſiderandū etiaz ꝙ pregnantes aggregant multos
corruptos hūores in ſtōacho. & maxime uſq̄ ad
quartū menſez. ut Gal. de accidenti & mor. & iō
dolor ſtōachi & etiā alia accidentia ſtōaticha mul
tū cōcomitant̄ eas. ut. ifra fen. zi[a]. tracta. z° c°. z°.
Oportet ut uehemēs ſit ſtudiū i ſtomachis. eoꝝ
¶ Et in libro mortis. ¶ Iſte ē liber de expimē
tis Hyppo. quē librū ſepe Aui. allegat. uerificar̄
aūt cām huius eſſet fere intellectui hūano ipoſſi
bile. ſz ſub q̇dā cōfuſo aliqd dici pōt ¶ Propter
qđ ſciēdū qđ morboꝝ cronicoꝝ mortaliū termi
nus ē. z4. dies z[m] eorū naturā. ¶ Item quidaz
ē terminus. His quidem ad ſalutē. his uero ad
mortez. hic dolor cum iſtis ſignis de frigida &
groſſa materia pōit̄. qđ p° declarat de ueſica in
pede. Veſica illa. ſ. flegmatica oſtendēs materiā
illā eſſe flegmaticā. ¶ Sil'r ter inq̄tū apa ē ſigni
ficat natur̄ đbilitatē & materie groſſiciē. et ſigni
ficat qđ natura temptauit pmutatiōis criſiz. nō
aūt criſim euacuatiōis. criſis aūt permutatiōis
groſſaz & frigidā ſignat materiā. ¶ Similiter ap
petitꝰ ad dulcia. oſtendit qđ materia q̇ dolorē
facit ſtōachi ē materia aceroſa. frigda. unde. &
dulcia appetit intelligēdo dulcia mixta dulcedie.
ſi ergo his ſignis coniungant̄ reliqua ſigna mor
talia. qa ſic debz itelligi moriet̄ in diebꝰ mortis
cronicoꝝ morboꝝ. ut poſt. i4. uel. zo. dies & ſic in
z7°. poterit mori. & poſt. & āte ¶ Scđm ēt po
terit uerificari. quia eiꝰ doloris cā ē materia fri
gida. ut ipſemet. A. ponit. ideo accidit eis ſubet
& maxime cū aliquid de materia expellit̄ ad ca
put qđ oſtēdit bothor ſimilis fabe & pz. ¶ Sz. ex
predictis dubitat̄ an dolor qui fit in fine ſpacii
cōprehēſiōis cibi. poſſit fieri ab alia cā q̄ a me
lancolia. ¶ Dicendū ꝙ ſic. nā ille dolor iō fit qa
cibꝰ in acetū conuertit̄. intelligendo z[m] aliquam
partē. Omne ergo qđ pōt eſſe cā cōuerſionis ci
bi in acetoſitatē pōt eſſe huius doloris cā. ſz hu
mor ēt flegmaticus infrigidās ſtomachū pōt ēē
cē cā ꝙ cibus aſſumptus in acetoſitatē cōuertat̄.
quia pōt eſſe cā infrigidationis ſtomachi. & iō
ſi aliqñ a cerebro fluat ad ſtomachū aliqđ frigi
dū flegma pōt. eſſe cā infrigidatiua ſtomachi.
unde cibus i acetoſitatē cōuertet̄. & fiet dolor
poſt comeſtionē. quia i hora cōplete digeſtionis
cibi. licet ſit cōpleta ad malū. Et iō Raſis i diui
ſionibꝰ i ca° de egritudinibꝰ ſtomachi. in hoc do
lore ſtomachi. precipit fieri cauteriū lōgū i capi
te. & hoc ñ ē niſi cū iſta acetoſitas fit ex flegma
te deſcendēte a capite. Similiter ēt pōt fieri iſte
dolor ex aliquo mō male cōplexionis calide ſtōa
chi. ex qua pōt cibus in acetoſitatē cōuerti. qa ēt
caliditas ſtomachi pōt qñq̄ eſſe cā acetoſitatis.
ut ſup̄ poſuit Auic. ¶ Attamen magis uidetur
ſenſiſſe Auic. hoc fieri a melācolia. quia ſecūdū
ueritatē magis cōuertitur cibus in acetoſitatem
ex frigiditate melācolie q̄ flegmatis. qa ēt melā
colia de ſe ad acetoſitatē declinat. Acetoſitas aūt
a caliditate in ſtomacho raro fit &c̄.

Signa. ¶ Prio ponit ſigna quedā ēē
narrata. z° de aliis exequit̄. ibi' z[a].
& mordicatio. ¶ Et hec diuiditur
i quatuor. p° oñdit ſigna materieꝝ
calidaꝝ que ſunt cā doloris ſtomachi. z° ponit ſi
gna materierum frigidaꝝ. 3° ponit ſigna q̇ ſigni
ficāt diuerſos modos doloris ſupra poſitos. 4°
ponit ſigna uētoſitatis. ibi z[a]. & abſq̄ iflāmatio
ne. ibi 3[a]. & ſignuz eius. ibi 4[a]. & ſigna eius. p[a]
pars. ¶ Sed cum dicit. & qñ ſedatur febris. &
remanet mordicatio. ſ. in ſtomacho illud eſt pp

effusionē materie &c̄ .s.que est tanta qđ pōt facere mordicationē.nō tñ est tāta ꝙ posset fa cere febrire.aut malitiā.cōplexionis calide.s.atra hētis materiā &c̄.¶ Aut humorē uiscosuꝫ.s. inflāmat q ex inflāmatione mordicat.& ñ est tā tus qđ possit facere febrē.aut humorē uiscosū .s.qui retinet aliquā ꝑtē colerici humoris.& ñ ꝑmittit ipsum euacuari.& iō.fit mordicatio & nō febris.cum ñ sit tant⁹.¶ Et absq̧ īflāmatio ne.supple nisi acetositas fiat a calido. Vnde sup̄ de signis significātibus illud.est eructuatio ace tosa cum signis caliditatis & īflāmationis &c̄. hoc aūt ut supra dicebatur raro cōtigit.¶ Et si gnū ei⁹.¶ Prio ponit signū doloris qui fit post horas aliquas post comestionē ut est dolor qui fit ī fine spaciȷ cōprehēsionis &c̄.¶ Causa me lācolie.supple infrigidātis stomachū.uñ cibus in acetositatē cōuertit̄.ē ut accidat uomitus ace ti.¶ Consydera ꝙ Auic.dixit post horas īdeter minate.ut rectificaret illud qđ supra dixit apud io.horā.qa ñ ē intelligendum qđ in omnibus fi at apud io.horā.quia potest in quibusdam fieri apud.4.et.5.& ante uł post.2ᵐ ꝙ cib⁹ tarde uł cito in acetū conuertitur. Et ideo Auic.hoc dixit absolute post horas īdeterīnate.¶ Sꝫ ex hic ap paret ꝙ pria expositio que sup̄ dabat̄ ē falsa cū dicebatur ꝙ esset mens Auic.ꝙ ille dolor q fit apud.io.horā fieret ex fluxu colere rubee.cū ipa nō possit esse cā conuersiōis cibi in acetū.Et ideo secundaꝫ expositiōeꝫ meā cōfirmo.¶ Cōsiderā duꝫ p⁹.qđ Aui.explicans hunc modū doloris nō dixit ut accidat uomitus melancolie acetose.Et cā est qa ut dicebat̄ iste dolor nō fit ex fluxu melā colie acetose.qa illa quacūq̧ hora flueret ad stōa chuꝫ faceret dolorē.sed ille dolor fit ex cōuersiōe cibi in acetositatē.que acetositas nō pōt dici melā colia acetosa.nec ꝑprie flegma.sꝫ ē sic quoddaꝫ acetū.s.acetosuꝫ.qa duplex ē acetum .s.acetosū & istud fit maxime a frigiditate.sic̄ ē acetositas agreste.& h° acetū ē frigidū.aliud ē acutū sicut est acetū uini ꝙ fit ꝑ putrefactiōnē.& istud ace tuꝫ hēt aliquid caliditatis.quia g° cōuersio cibi ad acetositatē ī stōacho isto fiebat ꝑꝑ frigidita tē melancolie.uñ illud acetū ē frigidū.ut q̄nq̧ cō gelet dentes.iō Aui.dixit Aceti acetosi.Vnđ etiā supra qđ dā ꝙ ē sicut acetū.& fit digestio mala .i.corruptō ad acetositatē.¶ Et signum.¶ Hic Aui.pōit signū doloris q fit ī hora comestiōis cā colere.Vnde expōat̄ & signū ꝙ ē ex illo.s.dolore q fit ī hora cōestiōs cā colere ē ut nō accidat uo mitus aceti &c̄.¶ Et ex h° appꝫ ꝙ suppletio fa cta supra ē bona.cū dicebat̄.& ex eis sunt quoꝝ dolor sedat̄ cū descēsione cibi.nō cū uomitu.sup ple & si cū uomitu sedat̄ cū uomitu colerico.Nā isti sunt q hēnt dolorē stōachi ꝑpter colerā que fluit ad fundū stōachi.unde in principio comesti

onis subleuat̄ & facit dolorē.istoꝝ ergo dolor remanens cū cibus ē in stomacho nō recedit nisi cibus descendat.aut si uomat̄ erit uomitus cole re citrine cū cibo.Et ut nō sit digestio diminuta supple.sꝫ corrupta.qa colera cibū corrūpit ut su pra allegabat̄.¶ Alia litera.Et ut sit digestio diminuta.qa q̄doq̧ stimulat ad expulsionē pa rū post sumpto cibo.unđ cib⁹ aliq̄ alteratiōeꝫ habet lꝫ diminutā.Reliqua patent &c̄.

Cura.¶ Prio ponit curā doloris sto machi īmaterial̄.2° material̄.ibi 2ª & cū dolor.¶ Dic̄ p° qđ dꝫ curari cū lacte acetoso &c̄ .Alcubugi.i. predix.Aduragi.ē species perdicis.¶ Cū mes.i. faseolis puis q resistūt aliq̄liter illi īflāmatiōi. Vł & cucumeres.& ē melior lr̄a.¶ Et trocisci de spodio.quoꝝ descriptio ponit̄ 5° can.tracta tu 2°.¶ Et si uideris extenuatiōeꝫ.¶ Cōsyderā dū qđ aliquādo lꝫ sit ī stomacho mala cōplexio calida.qa tamē ipsa ꝑducit ad cōsumptiōeꝫ & extenuationē.& ad quendā modū frigiditatis ꝑꝑ resolutionē calidi naturalis.iō oꝫ q̄nq̧ ad suc currendum uirtuti dare aliqua que hēnt leuē et subtilē caliditatē.& spirituificā.& hoc facim⁹ ad subleuādā uirtutē.sicut sup̄ đ cura tremotis calidi Auic.dicebat. Et iō ēt in dolore stomachi licet sit a mala cōplexione calida. cū tamen ipsa ꝑduxerit ad extenuationē.conforta cū leuiter.& subtiliter calidis.& cū reb⁹ ꝓhibētib⁹ extenua tioneꝫ & exiccationē sicut sunt uine scilicet aque temperate.¶ Et cum.¶ Hic pōit curam dolo rum materialium magis.& primo pōit curam eoꝝ ut diuersificāt̄ penes cās.2° ut diuersificāt̄ penes modos ibi.2ª.& cura dolorum.¶ Prima in tres.p° ponit curā doloris facti a materia cole rica.2° ponit curā doloris facti a uentositate.3° ponit curam doloris facti a melancolia.ibi.2ª.& doloris quidē.ibi.3ª.& si dolor.¶ Consideran dū ꝙ Aui.nō posuit curā doloris facti a mala cō plexiōe frigida.qa dedit itelligi ex suo cōtrario. aut qa dedit itelligere ex cura male cōplexionis frigide quā supra posuit.¶ Dicit g° ꝙ hēnti do lorē stōachi colericū debemus dare euacuatiuuꝫ colere.& sirupū acetosuꝫ cuꝫ aceto ī quo diu fue rit absinthiū.qa etiā absinthiū euacuabit r̄siduū colere.& cōfortabit stipticādo.& iō dic̄ qđ diu illud absinthiū dꝫ iacere in aceto.ut nō solū uir tus subtilis absinthiȷ ī acetū penetret.sꝫ & uirt⁹ grossa stiptica cōfortatiua.¶ Et dolores.¶ Cōsy dera qđ tūc dicēt̄ stōachi dolores frigidi uētosi leues quādo nō cōiunguntur materie a qua con tinue eleuet̄ uētositas.sꝫ est pura uentositas q̄ facit dolorē quam trahēs uentosa & calefaciēs locū sedat dolorē.ut supra patuit.ē autē meli⁹ si cōprehendat umblicum quia facilius ꝑ uenas

illas que ad umbilicū terminātur educit̄ uēto
sitas sicut uidemus illas in ydropicis multū con
uenire quandoq;. Et aristologia. Castoreum bi
bitum cū aceto mixto.s.uino uł aqua. ponit̄ autē
cū castoreo acetū quia est nimie caliditatis et iō
reprimit patet. ¶ Et si dolor ē ex uētositate pso
cata.i.inclusa intus.s.i porositates stōachi. & ad
iacētiū priū dantur ḡna lauri &c̄. quia illa sunt
fortis resolutiōis & exiccationis. ¶ Et si dolor.
¶ Pōit;curā doloris facti ex materia melācolica
& docȝ curare hūc dolorē cū rebus calefactiuis
cōiūctis penetratiuis rebus. sicut ēt sup̄ docuit.
Et tūc incidenter addit de cura doloꝝ factorū a
materia apostemāte. & postea regredit̄ dicēs. ꝙ
si dolor.s.factus a materia melācolica nō cessa
uerit.s.ex pdicto emplo & uaporatiōe. curabis
&c̄. qa ē signū qđ materia ē sicca q̄ eget molli
ficatiōe & humectatiōe prius. ¶ Et cura. modi
dolorū diuersificāt̄. quia quidā sunt qui fiūt cū
cibus ē in stomacho. quidā fiunt in uacuitate sto
machi. qui dolores dicūtur magis mordicatiōes
p° g° ponit curā primoꝝ. z° pōit modū scđoꝝ
ibi z^a. & plurimū. Prio ponit curā doloris q̄ fit
i fine spaciȷ cōprehēsionis cibi. z° ponit curā eiꝰ
qui fit in principio comestiōis. uł in pricipio cū
cibus ē in stomacho. 3° iterū reuertit̄ ad ponēdū
curā doloris qui fit in fine spaciȷ comprehensio
nis cibi a stōacho. & ē dolor qui sedat̄ uomitu
acetoso. ibi z^a. & cura eiꝰ. ibi 3^a. dolor aūt. Pri
mi;d ebent;cibari calidis. ut resistāt frigiditati q̄
facit cibū cōuerti in acetū. ¶ Et cibari his &c̄.
quia nō sunt apta acetosari cū sint sicca & calida
¶ Et cura eiꝰ cui accidit dolor usqueq̄ cōedat. i.
in hora comestiōis quia q̄do nō accidit sibi. aut
ē euacuatio colere. aut extinctio si est colera. aut
melancolie si ē melācolia. ¶ Ex quo apparȝ qđ
dolor qui fit in principio comestiōis pōt fieri ex
melancolia & colera. Et ideo bene supplebat̄ su
pra. cū dicebat̄ & plurimū qdā sunt melācolici.
& patientes melācoliā mirachiā. supple. Et sunt
quidā ad quorū stomachū fluit ab epate colera
q̄si naturalis. ¶ Et declinare. ppter id. i. ppter
id in ca°. can. primi. i. de canonibꝰ curatiōis stōa
chi. ubi dicet diuertere fricatiōibus &c̄. ¶ Cibē
tur cibo pauco. ne subleuēt colerā. ¶ Nō bibant
&c̄. qa paucū bibāt. Expectent usq; ad horā fa
mis ne unus cibꝰ inueniēs aliū in stomacho illā
colerā magis subleuet. Et cuȝ cōplet̄.s.digestio
bibant ut cibꝰ egrediat̄ stomachū simul cū istis
materiebꝰ. ¶ Dolor. ¶ Cōsyderādū qđ in h°
dolore intēdit̄ ad causaȝ. & h° fit cū euacuatiōi
bus & lambificatiōibus ante cibū. quia calefaci
unt stomachū infrigidatū. & intēdit̄ pꝰ euacua
tionem ad cōfortatiōem cū calidis & stipticāti
bus stōachū. sicut cū ellectuariȷs factis ex melle
emblicoꝝ. qđ patet esse multe efficatie i h° casu
ppter id qđ stomachū purgādo cōfortat. sicut
& hoc fit ēt cum coriādro &c̄. ¶ Et plurimū.
patet qđ nō quicūq; cibꝰ sedat mordicationem
sed maxime cū ē frigidus. dixit. plurimū ppter
mordicatiōeȝ que fit a materia acetosa. q̄ raro
fit & nō curat̄ frigidis sȝ calidis magis sicut do
lor factus ex acetositate cibi in stomacho. &c̄.

D Ebilitas. ¶ Hic Auic. determinat de
debilitate stomachi. & p° facit hoc
z° determinat de q̄daȝ dispōne sto
chi que d̄bilitati ipsius annecti pōt
ut est nauseatiua sacietas licet istud caplm pos
set aliter itroduci. ut pꝰ apparebit. p° ergo. noti
ficat nobis debilitatē stomachi z° ponit curā 3°
declarat quoddā quod dixerat. ibi z^a et experi
mētatores. ibi 3^a. i fine. Et scias ꝙ. Prima i tres.
p° notificat debilitatē stomachi i generali. z° do
cet ipsam curare p uiā expimētorū illā iprobās.
3° notificat debilitatē stomachi. deinde ponit cu
ram. & ulterius declarat ꝙ dixerat. Prima i tres
p° notificat debilitatem stomachi z^m se magis.
z°. notificat eam qu antum ad accidētia. 3° quā
tū ad causas. ibi z^a. & quando. ibi 3^a. & cause
quidē. ¶ Cōsiderandū p° quod debilitas dige
stiōis. est quedā dispositio eius que potest fieri
ab omnibus egritudinibꝰ eius. sicut uerbi ḡ. sto
machꝰ pōt debilitari ab omni mala cōplexiōe.
ab omni apostemate. ab omni soluta cōtinuitate
ita qđ d̄bilitas stōachi ñ d̄termiat̄ solū ad unā
cāȝ sicut ēt uidemꝰ de uisu. qđ uisus debilitat̄
nō solū ppter malā cōplexiōeȝ. aut ppter apo
stema solū. sȝ p omnē egritudinē & defectū q̄
oculo pōt accidere. ¶ Similiter debilitas stoma
chi dic̄ michi aliud q̄ nocumētū stōachi cōiūctū
causis illis. & quādoq; remanet sine causis illis.
nā uidemus qđ post admotiōem causarū egritu
dinaliū ut male cōplexionis apostematis uel al
terius morbi stomochus remanet debilis ppter
resolutiōeȝ factā i pprio calido & ppria substā
tia sicut uidemꝰ hominē eē debilē ōio āmota fe
bre. similiter debilitas stomachi nō dic̄ nocumē
tū in sola uirtute digestiua. ut qa dicat̄. qđ sto
machi debilitas nō ē aliud q̄ debilitas digestiue
nā debilitas stōachi dicit i debilitate q̄si cōicatā
cōiter toti stōacho & omni uirtuti lȝ z^m magis
& minus. Et iō. A. infra. de debilitate uirtutis
digestie faciet aliđ caplꝫ. & h° ēt manifeste in
nuit. qđ debilitas stōachi nō sit solum debilitas
digestiue. cū dic̄. nō digerit & cōturbat. cū cibꝰ
uehemēter. aliquis eni pōt eē debilis digestiue
& tñ nō cōturbat̄ a cibo uehemēter. ¶ Et quā
do. ¶ Notificat p accidētia. & dic̄ qđ; quādo d̄
bilitas stomachi auget̄ in fortitudine. sunt cū ci
bo assumpto rugitꝰ & grauitas i stomacho &
hoc ppter debilē actione stomachi i cibū. unde

fit adgeneratio uētoſitatis alicuiꝰ & ē eructua
tio alterata .ſ.uł ad fumoſitatē ſi ē ibi caliditas
uel ad aliū modū. ¶ Et nauſea.& ꝑpe ſup cibū
qa ſumpto cibo.Et quotiēs ſummit cibū &c̄.
quia grauat ſtōachū.ēt ſunt mordicatio & do
lor &c̄.qa aliquis fumꝰ corruptus aſcendit p
meri.aut quia grauitas & cōturbatio ſtōachi ē
cā defectionis meri.qđ alligat̄ ſpatulis & ſpon
dilibus .aut inter ambas ſpatulas.ſ.iferiꝰ circa
iz.ſpondilē.aut inter ābas.ſ.ſpondiles.ubi corre
ſpōdet os ſtomachi.unde ex dolore percipit̄ ibi
dolor. ¶ Quod ſi cā.ualde addat̄ i fortitudīe.
quia fit ultia.ſtomachi debilitas nō erit eructua
tio.qa cū ſtomachus nō agit in cibum.nō pōt
ex eo leuare aliquem uaporē ut erucuatio fiat.
¶ Aut nō facilis erit. ¶ Cōſyderādū qđ huic
debilitati aut cōiungit̄ omnimoda expulſiue de
bilitas.& tūc nō erit facilis exitꝰ egeſtiōis. aut
cōiungitur debilitas retentiue.& tūc fiet lubrici
tas.ita pōit Aui. ¶ Erit deiecti pulſus. uelox ad
ſincopim ꝑpter inutricatiōem & debilitatē.qa
cibum in ſubſtantiā mēbroꝝ nō trāſducit. ¶ Et
querit cibū. ¶ Cōſyderādū qđ triplici appetitu
ab aliqº homie ifirmo cibus appetit̄. ¶ Quia
apetitur aliquādo ꝑpter appetitū uerū qui eſt
fames.& cum hoc appetitu appetit̄.cibꝰ aſſum
mitur & trāſglutitur. ¶ Aliquādo appetitur a
liquo appetitu imaginatiuo cui nō correſpōdet
ſtomachi appetitꝰ zm ueritatē.ſicut ſunt ifirmi
deiecti appetitus oio.& debilitati zm ſtōachum
qui circūuoluunt p uentrē uaria & diuerſa ge
nera ciboꝝ.Et quādoq; imaginatio ſe figit ſup
uno illoꝝ.aut quia aliquādo delectauit.aut qa
audiuit collaudari.uel quia ſciuit.uel recordat̄
aliquē nobilē eſſe uſum cibo illo.& ſtat ſup̄ cre
dulitate quadā.Et forſan ſtomachꝰ illū accipiet
cibū.unde ipſimet ifirmi dicūt. portes talē cibū
quia forſan comedā de eo.cū ergo portat̄.quia
cibus ille nō fuit deſyderatus ex appetitu ſtōa
chi.ſ; ſolū ex quadā imaginatiōe abhorrēt ſtati
illum aūt ſtatim cū appoſuerint unum bolum i
os eoꝝ.quia percipiūt qđ ſtomachi appetitꝰ nō
correſpōdet illi cibo. ¶ Tertio mō aliq appetūt
cibū appetitu quodā rationali magis.ſic̄ .uer ḡ.
ſunt quidā hōies qui ſunt oio deiecti appetitus
ſed ſentiūt ꝓpriū defectum.& uident qđ mori
untur cibo nō ſuſcepto.& iō ſilogizant ex ratio
nabili induſtria.qđ bonū ē comedere & iō cibū
portari faciūt.& conātur q̄tu; poſſunt cōedere.
& nō potētes.dolēt & anxiātur.Sic ergo iſti in
ꝓpoſito qui ſunt ōio debilitati zm ſtomachū qui
a cibo grauātur q̄ndo cibū aſſummūt.q̄ndoq;
appetitu ſenſitiuo ſtomachi appetūt cibū.tamē
cū apportat̄ nolūt comedere.qa recordāt̄ ꝙ ci
bꝰ eos ledit.& ideo quādoq; icipiūt & comedūt
unū bolū.& qa ſtatim cadēte cibo i ſtomacho fa
cit eis dolorē ideo ſtatiz renuūt cibū.Et ē ſile.
Videmus eni; quoſdā hētes ulcera in ueſica &
uirga qui nolūt mingere.qa ſentiūt & recordāt̄
ꝙ urina trāſiēs p uirgā eos ledit.aut prius ſan
te plorāt.q̄ mingāt.ſed cū nō poſſunt aliud mī
gūt.Aliquādo tamē eſt quod iſti quando ſunt
multū debilitati.nihil appetūt appetitu ſtōachi.
ſed aut appetitu quoda; imaginatiuo.aut ratio
nabili.& ideo cū portatur eis cibꝰ rēnuūt illū.
qa nō correſpōdet eis appetitꝰ ſtōachi.quo fit
tractꝰ & impulſio cibi ad ſtomachū.Similiter
ēt rēnuūt illū cibū.qa recordant̄ đ dolore quem
cibus eis ifert. ¶ Accidit febris.Et qa ſunt cor
pora ualde debilia.& ideo ſunt apta ſtatim alte
rari.Et apparēt accidētia melancolie.ſunt autē
accidētia melancolie mirachie.nauſea.corruptio
digeſtionis.dolor cū cibꝰ eſt ſumptꝰ.& ſimilia.
q̇ ponūt̄ ſupra fen pª.& a Gał.3º de iteriotibꝰ
¶ Et ſcias qđ qa nō digeſto cibo & corrupto
ledit omnia alia mēbra cū ſit ſtomachꝰ ſicut tel
la cibi.ſicut eni cibaria deficiēter cocta uł laſſata
exterius uēter nō pōt bene digerere.ſic q̇ zm uē
trē male digerūtur.& in zª coctiōe que ē in ue
nis male coquunt̄.& ſimiliter i decoctione que
zm.carnē eſt.ſimiliter male digerunt.& tunc ne
ceſſe eſt fieri młtitudinē ſupfluitatū i corpe.ut
4º.de re.ſa. ¶ Et cauſe. ¶ Notificat nobis cās
huiꝰ diſpōnis. & dicit qđ ſunt eius cāe omēs
predicte egritudines.ſ.male cōplexiōis cū mate
ria & ſine.& nauſeatia ſacietas. Et qū;. Dic̄
notāter quādoq;.qa plurimꝰ uſus uomitꝰ fac̄ in
ſtōacho pricipaliter debilitatē cōtētiue ita qđ n̄
đ neceſſitate cōicat toti ſtomacho.uñ aliq ſunt
qui ſunt multi uomitus.nō tn̄ digeſtiuā đbilē
hēnt.quādoq; gº facit hº ut quando toti corpo
ri ſtomachi inde fit debilitas. Et exprimētato
res. ¶ Ponit cura;.& pº pōit cura; antiquoru;
illa; ipugnans.zº reagreditur ad notificandum
ſpāliter debilitatē ſtōachi.3º iteꝝ reſumit cura;
ibi zª.& ſcias qđ quando.ibi 3ª.& ſcias qđ ſto
machus.Pria in tres.pº pōit cura; antiquoꝝ. zº
illa; improbat.3º addit quanda; cauſa; debilita
tis ſtomachi.ibi zª.ſ; ueritas.ibi 3ª .& ſolutio
uentris. ¶ Conſyderandū aūt pº qđ Aui.deſcē
dit ad cura; nō ponēs ſigna.& cauſa ē.qa debi
litas ſtomachi cōis pōt ꝓuenire ab oibꝰ egritu
dinibꝰ que ſtomacho poſſunt accidere. ¶ Et iō
ſigna cauſarum debilitatis ſtomachi ſunt ſigna
egritudinū predictaꝝ & dicendaꝝ inferiꝰ.Verū
eſt tamen qđ Aui.in hoc capº aliquid ponit de
ſignis ſpāliū debilitatū.& debilitatis attractie
&c̄. ¶ Cōſiderandum poſt.qđ expimentatores
ſicut hodie cōiter accidit curabant omnē ſtōachi
debilitatē cū rebꝰ calidis & ſiccis.& cauſa pote
rat eſſe quia utplurimū ſtomacho accidit debi
litas cu; frigiditate.& humiditate ut ſupra .A.

i ca°.significationū disponū stōachi.& iō i eorꝫ expimētis pcedētes cū calidis & siccis inuenie bāt iuuamētū sepe.sicut sepe ex frigiditate & humiditate stomacho debilitas accidit.Et iō ēt uidem⁹ hodie uulgares statī i debilitatib⁹ stōa chi succurrere cum ellectuarijs calīs & uinis.& similib⁹.Isti eni experimētatores fallūt̄.qa qui solis exprimētis sine rōne utūtur nō possunt co gnoscere q raro cōtingūt.sicut eorꝫ mēti nihil ac comodant ut 5° de interiorib⁹ penult°.c°.&.A. de cura putridaꝝ in generali.Consyderādū etiā ꝙ exiccatio est duplex.quedā que fit a sicca q̄litate.quedā que fit per hūidi resolutiōe3 a ca lido ut z° de cōplexionib⁹.Isti ergo antiqui cu rabāt debilitatē coē3 stomachi credētes ꝙ semp ēēt frigiditas & humiditas cū reb⁹ siccis & ca lidis.Et hoc ē ꝙ.Auic.dic.cōtēti sūt.s.i curatōe. exiccatione.s.que fit a sicca q̄litate uł stiptica.& desicatione que fit a calido p hūidi resolutione3 ut dicit supra de cura male cōplexionis stōachi frigide & hūide.S3 ueritas Hic ipugnat & p° rōne generali.z° rōnibus spālib⁹.ibi z.& q̄doq̄ ē debilitas.P° arguit sic.si debilitas stōa chi pōt fieri ab omni mala cōplexiōe i cura dbi litatis stomachi.nō debem⁹ esse cōtenti calidis & siccis.s3 ēt rebus que stōachū cōfortant.& repu gnāt cāe.s3 stomachi debilitas pōt fieri ab omni mala cōplexiōe.nō ergo oēm stomachi debilita tem cum calidis & siccis curare debemus.s3 cū rebus que appropriāt̄ cāe.ista aūt possunt esse aliquando frigida aliq̄do hūida &c.hui⁹ rōnis ponit Aui.minorē.z° cōclusionē.ibi z.q̄re op3. Aduertēdū p° qđ stomachi naturalitas stat cū proportiōe omniū q̄ttuor qualitatū.s.cū pro portiōe relata ad iustitiam.licet quedā operatio nes sue magis declinēt ad unā qualitatē q̄ ad ali am.ut p⁹ ipse ponet.Si ergo i gener̄ ad stōachi sanitatē requirit̄ pportio & tēperantia in omni bus qualitatibus.ergo omnis qualitatis itempi es poterit esse cā debilitatis stomachi.Cui⁹ eni3 temperies ē sanitas eius itemperies est morb⁹. ut p° de accidēti & morbo.& iō dic̄ qđ omis q̄litas addita deiicit a ctū proprie uirtutis.Et quādoq̄.Hic spāliter empicoꝝ curā infrigit.p° ergo cōtra eos ostendit qūo aliq̄do stomachi đ bilitas curat̄ cū rebus humidis.z° qūo curatur aliquādo cū rebus frigidis.ibi z.& q̄doq̄. Pri mū p3.Scđa ps hēt tres.p° ostēdit qūo aliquā do stomachi debilitas curat̄ cū reb⁹ frigidis pu ris.z° qūo simul cū calidis op3 dar̄ quādoq̄ fri gida 3° oculto quesito satisfacit.ibi z.& q̄nq̄ uehemētia.ibi 3 & quādoq3 expellitur. Primū p3 quia existente quandoq3 fortissima iflāma tione damus pure frigida. Et quandoque. Ostendit qūo simul curando cum calidis da mus quādoq̄ frigida & dicit quod aliquando

stomachi frigiditas ultia & resolutio curatur cum medicinis calefacientibus in qua curatione accidit sitis dominū.& tunc obuiamus illi siti dando in potu parū.s.de aqua frigida & stati3 sanantur a siti.ergo aliquādo debemus miscere &c. S3 tu.d.nonne eēt melius qđ abstinerēt a potu. Dicēdū qđ nō.qa isti supponūt̄ esse multū dbiles & resoluti.& iō lederēt̄ ex tollerā tia sitis. Et q̄doq̄. Diceret aliqs si stōachi debilitas ubi dat̄ aq̄ frigida eēt cū materia dare tur ne aq̄ frigida. Rū̄t qđ sic.qa aliquādo ex potu aque frigide.& l3 sit ibi materia expellit̄ ille hūor qui ibi ē.& saluat̄ eger.& h° ē ꝙ dic.& q̄nq̄ expellit̄ stati3 pp resolutiōem aque.i. pp resolutiōe3 q̄ accidētaliter fit a stōacho. uel pp resolutiōe3 ab aq̄ Cōsyderādū aūt qđ simile ē de materia flegmatica colerica iflāmāte i stōa cho existente & in uenis. Videm⁹ aūt qđ q̄doq̄ aqua frigida data i febrib⁹ curat.Cōfortat̄ eni natura & expellit materiā cū sudore & uria & fluxu uētris & ē sanitas.ut Aui.4° can.ca° de cura putridaꝝ i generali.Idē.G.9° terap.7° c° sic etiā e xistēte colera inflāmatiua in stomacho ex potu aque frigide & repletione ex ea cōforta bit̄ natura.& educet materiā solutione uētris. Vel alr̄.et fiet sanitas.et solutio p3. Solutio uē tris fit cā debilitatis stōachi cū soda.aut pptet cerebri exiccationē aut propter stomachi debili tatem.unde fit cā euaporādi ad caput. Et sci as.Hic regreditur ad notificādū stomachi debi litatem.& notificat eā specialiter magis quantū ad debilitatem spetialiū uirtutum stōachi ut a tractiue retentiue &c.Et primo ostendit qūo debilitas in stomacho potest fieri ex debilitate cuiusq̄ uirtutis in eo.z° ostendt a quibus causis unaqueq̄ uirtus stomachi cōfortatur.& a qb⁹ debilitat̄.3° ōdit spāles modos debilitatū ł no cumentorū aduenietiū unicuiq̄ illaꝝ uirtutum. ibi z.& unaqueq̄.ibi 3.& nocumentū. Di cit p° ꝙ fortitudo stomachi &c.quecūq̄ g° eaꝝ debilitatū debilitat stōachum.s. debilitate spe ciali nō proprie debilitate stomachi que est cōis quātū ad omnē eius uirtutē. Consyderandū qa stomachi officiū uidet̄ digestio. iō cū in dige stiua cadit debilitas.maxime dicit̄ stomachus đ bilis.& tunc dicit̄ proprie stomachus debilitat⁹ uel stomachi debilitas.de qua fit capl̄m quādo defectus i his uirtutib⁹ est ualde addit⁹. Cō syderandū ēt ꝙ hic maxime est sermo đ his uir tutib⁹ ut pro toto opātur. Et unaqueq̄.primo facit hoc.z° addit quoddā.ibi z.& scias. Cā primi ē.nā licet uirtutes ineq̄liter egeāt pportio nibus calidi & frigidi.humidi & sicci.tn̄ unaq̄q̄ illarum qualitatum proportione & tempantia eget ergo unaqueq̄ uirtus debilitat̄ ex iprepor tione cuiusq̄ illaꝝ q̄litatū. uerū attractiua debi

litatur frigiditate & humiditate. et cã ẽ qa ipsa confortatᷓ. & stat plus ei⁹ opatio cũ calido et sic co. ut Auic. p° can. c° đ uirtutibus ministrãtib⁹ & ideo saluatur eius opatio cum calido & sicco nisi debilitas eis sit ꝓpter aliã cãm. s. q̃ propter frigidũ & humidum. qa ẽt caliditas & siccitas simul uel diuisim itẽse possent esse cãe debilitatis attractiue. ¶ Et retẽtiua &c̃. qa retentiua i digest fixione q̃ fit p siccũ. & qete que fit p frigidum magis. & iõ his qualitatib⁹ confortatᷓ zm plurimũ. qa ab his intensis posset noceri. ¶ Et expulsiua. patet. ¶ Et digestiua supple confertᷓ p siccitatẽ cũ caliditate. ¶ Considerandũ ꝙ digestiuã iuuari siccitate põt dupliciter itelligi. Vno mõ ꝙ iuuetur sicco absolute intenso & hoc uerꝫ ñ hẽt. cũ supra p° can. Aui. dixerit digestiuã iuuari ab humido. Alio mõ iuuetur sicco. i. humido quoddã remisso. qa ñ sit tm̃ hũidum ꝙ calidũ obtundet. & illud humidũ siccum dici põt. licet. n. q̃nq̃ media nũcupari nominib⁹ extremorũ. ut in cõmento illi⁹ afforismi. Quib⁹ urina grossa. ¶ Quomodo autem he uirtutes his qualitatib⁹ opentᷓ esset lõgũ narrare. nec spectat oĩo ad presens sed ad primum can. ¶ Considerandũ tñ ꝙ quidã simpliciter iudicãtes sumpserunt ex illa lr̃a ꝙ frigiditas ẽ per se ingrediens op⁹ nature istarũ uirtutũ. s. retẽtie et expulsiue. dicẽtes Auic. ñ seruasse ꝓprie legis latõeꝫ. quaꝫ dedit p° can. ca° de uirtutib⁹ ministrãtib⁹. ubi uoluit frigidum opus harũ uirtutũ nõ ingredi. ¶ Quib⁹ ipugnãdũ. qa lꝫ he uirtutes frigido operentᷓ. illud proprie nõ dicitᷓ frigidum. sed diminute calidũ inclusum intra latitudinẽ caliditatis. nõ itra frigiditatis latitudinẽ. Sicut aũt licꝫ quẽdã modũ habẽdi uocari siccũ ut hic. A. facᷓ sic mod⁹ diminute caliditatis existẽtis iter latitudinẽ põt frigidũ uocari. hui⁹ tamen difficultatis inuestigatio nõ ẽ ad p̃sens. ¶ Et sciasᷓ ¶ Deterior stomachi debilitas ẽ illa que cõtingit ex raritate texture. qa ẽ cuꝫ solutiõe scõtinui. & distractiõe uiloꝝ a ꝓpo situ isequẽs lõgasᷓ ꝉ laboriosas stõachi egritudines. & hec debilitas significatur. quia nõ inuenitᷓ in stomacho signum alicuius alterius egritudinis. neq̃ confert illi reuolutio ciborũ. s. permutando de calido ad frigidũ uel humido ad siccũ. uel de multo ad paucuꝫ. Scias ergo qđ stomachus iam atteritᷓ. i. cõsummitᷓ ex raritate texture. ¶ Et nocumentũ. ¶ Hic declarat modos nocumẽtoꝝ accidẽtiũ i uirtute retẽtiua. z° đclarat modos nocumẽtoꝝ accidentium in attractiua. 3° aliqualiter ostẽdit modũ nocumenti in digestia stomachi. ibi. za & ingreditᷓ ibi. 3a. & debilitas q dem. ¶ Nõ. posuit Aui. nocumẽta expulsiue. qa ex opposito dedit itelligi. & qa ifra aliqd de hoc dicetᷓ ubi erit sermo de tarditate descensus cibi. Tangit ergo duos primos mõs nocumẽti i retentiua stõachi. s. ablatiõeꝫ & corruptiõeꝫ. qa isti sunt maiores modi nocumẽti i stoacho penes receptiõeꝫ ¶ Cõsyderãdũ qđ in stõacho ex mala cõprehẽsiõe cibi põt fieri tremor. aut i solo stomacho. aut in stomacho cõicato cordi. uñ fiat cordis tremor. prim⁹ tremor quãdo paucus est nõ sentitᷓ. Et tetigit eum cum dixit tremula. Scđus tremor percipitur. imo quãdoq̃ additᷓ primo uꝉ forsan posset in toto fieri qdã tremor similis oripilatiõi ex fuga calidi ad intus ꝓpter sensibilitateꝫ extremoꝝ. Et hũc modũ tremoris tetigit cũ dixit & tremor cordis. Lꝫ aũt pm⁹ tremor quãdoq̃ nõ sentiatᷓ. tamẽ significatᷓ qđ stomachus male cõprehẽdit cibũ cũ quodã tremorᷓ. quia sentitur i stomacho quidã labor & desideriũ deponẽdi a se cibũ pter q̃ sit ibi aliud accidẽs cui possit imputari labor & uolũtas depõnis cibi. Erit ergo illud solũ ex mala cõprehẽsione cibi a stomacho ¶ Et igreditᷓ. pꝫ. ¶ Et debilitas. qũo debilitas uirtutis digestiue stomachi perducat ad carneã. ydropisiꝫ. i. yposarcã ad fen. 14. postpõatᷓ ¶ Et scias. ¶ Hic resũmit curã debilitatis stomachi. & primo ostẽdit qũo debilitas stomachi curatᷓ cura predicta ab antiquis. z° ostendit que dã remedia data a Gal. ibi za. & Gal. ¶ Dicit p° ꝙ quãdo stomach⁹ taliter debilitatᷓ ꝙ nõ potest digerere absq̃ omni cã que appareat preter quã stomachi debilitas. tũc cã i hoc est illa quã experimẽtatores distingũt. s. quedam debilitas acquisita a debilitate naturalis calidi. & quedã i stõacho laxitas. & tũc ipsi intendũt succurrere precedenti debilitati. absq̃ hoc ꝙ percipiant ipsi que sit proprie cã. & iõ iuuantᷓ ut plurimũ cũ regimine ellecto apud eos. s. cum calefactiuis & stipticis exiccatiuis que calefaciũt & aggregãt substantiaꝫ stomachi. ¶ Et uolunt isti qđ predicta emplastra & unguẽta facta ad confortatiõeꝫ stomachi lassati resoluti & dbilitati sint fortiter calida, quia semp tepiduꝫ mollificat os stomachi secundum eos. & zm. Gal. z° terap. 5°. c°. Et zm Aui. 4° can. fen. pa. ca° de febre effi. ꝓueniẽte ex euacuatiõe. nam causa ẽ quia tepiduꝫ subintrat cũ sui hũiditate. similiter attrahit & nõ resoluit imo dilatat. & iõ mollificat. slꝫ plus calidum corrugat & coadunat ptes. & iõ calefaciẽdo roborat. ¶ Et Gal. ¶ Hic enumerat quedã remedia Galieni & alia. & hẽt octo partes. sicut. z. ponit modos medicaminũ ad stomachi lassitatẽ & debilitateꝫ. & dicit p° ꝙ in hoc ca°. s. in debilitate stomachi. s. q̃n ñ est ibi cã manifesta. nisi stõachi debilitas Gal. fuit us⁹ h° ceroto posito ab eo 7° & z° terap. & istud cerotũ absq̃ agresta est cõueniẽtis caliditatis & stipticitatis. & si addatᷓ agresta tendit ad quandã equalitatẽ magis. & Gal. affirmauit 6 de regimie sani. i fine. ¶ Dicit post ꝙ stomacho debili confert uociferare &

Tractata 29

que mouet siphac.s.motu conuenieti calefactio. quia hoc e sicut quodda exercitium tempatum respectu stoachi.& io illuz cofortat. ¶ Et ex medicinis medicamen psaruz & c.eius descriptio ponitur hic. ¶ Descriptio.istud emplastruz cofert stoacho debili ubi e aliqua duricies qa e resolutiuu.Carmet.z^m.Simone est pondus sex cairat. cairat e pondus.4.granoz ordei.est ergo carmet pondus.24.granoz ordei.ul carmet.z^m.eunde e pond^9 unius aurei &.4.granoru.Et grana mirti.qa sunt multu confortatiua stoachi.& simliter menta.Et superiora.i.cime ul flores feniculi. qa hent qasi equale caliditate cofortatiuaz.& io confert in emplastris stoachi frigidi ad calefaciendu.s3 in emplastris stoachi calidi ad penetrandu & confortandum. ¶ Et pix &c. ¶ Et scias. ¶ Declarat hic Aui.q supra dixit.dixerat aute in principio capituli qd si ca debilitatis stomachi addat.aut no erit facilis exitus egestionis.aut no erit ei mora.Vult ergo declarare quo utrumq pot esse possibile.addens aliud in curatioe.& dicit q stoachi debilitas aliquando e ca tardi descensus cibi.pter expulsiue debilitate.& io oz q panis istoru sit multu fermentatus.& hoc qa faciliter digerit.& p cosequens citius egreditur.& cum minori expulsiue labore aliquando aut e ca uelocis exitus pp contentiue debilitate.& ideo detur panis paz declinans ad azimu.qa sui stipticitate cotentiuaz cofortat.Dixit paz.uel aliquantulum quia multum azimus panis aggregado expelli tur citius &c. Cap^m v^m Desinita nauseatiue facietatis et destructione dige[stiue]

EX signis ¶ Hic determinat de qda dispone que uocat facietas nauseatiua.& ista dispo pot annecti dbilitati stomachi.qa in hac dispone digestiua debilitatur.& siliter reliqe stomachi uirtutes & hoc pter multa ciborum corruptione in stoacho facta ex couenieti inordiata coestioe.Et io post debilitate digestiue stomachi determinauit de nauseatiua facietate .Posset tame dici qd hic icipit determinare d nocumetis appetitus stomachi.Est aut nauseatiua facietas qda modus egritudinis stomachi appetetis uomitu cui et quadoq coiugit.quia proprie stomach^9 oia nauseat.& et nauseatiua facietas nome copositu e ex facietate & nauseatioe.Est aut facietas in stoacho pter mltos malos huores aggregatos ex indigestioib^9.Vnde stomachus quasi i facietate permanet nihil appetes.Est etia ibi nauseatio.quia cu toto h^o qd nihil appetit.e etia in cotinua nauseatioe ciboz.& h^o pp corruptos & malos huores existetes i stoacho aggregatos ex idigestioib^9.Prio g^o ponit signa hui^9 dispois. z^o cura.ibi z^a oportet ut administret. ¶ Considerandu aut qd Aui.no posuit causas nauseatie facietatis.quia uult esse notas ex dictis. Omne enim qd e ca idigestionis & corruptionis cibi in stomacho pot esse ca huius dispois.et maxime qn hoc e ex parte ciboru.quo aut cibi sint ca corruptionis digestionis.& reliqua mala regimina sup cibo.Auic.dixit i fine pmi tractat^9.& prio can.fen.3^a.dixit g^o q ex signis eius e apostema faciei.i.tumor sicut cazesia.& hoc pp humoruz malicia. ¶ Constrictio anhelitus.& hoc pter compressione que fit i dyafragmate ex repletione stomachi. ¶ Grauitas capitis. pter fumoz corruptoz ascensum ad caput. ¶ Dolor i stoacho ex malis materiebus ibi existentibus.& illo dolor pot similiter esse ante comestione.& post cu temp adsit ca dolorosa. ¶ Singultus qa aliq grossa uentositas i substatia stomachi concludit que ad expulsione icitat. ¶ Pigritia & tarditas motuu.& hoc pter stomachi aggregationem. ¶ Citrinitas coloris pter supius dicta causaz. ¶ Inflatio &c.& h^o pter uetositates adgeneratas ibi reclusas. ¶ Eructuatio acetosa &c.et hoc secundu diuersum modum corruptionis ad que cib^9 corrupit.& nausea uomit^9. Et lubricatio supple si est contetiue debilitas. Aut retentio si est debilitas expulsiue. Cap^m vi^m Derrata

OPortet. ¶ Primo ponit i genere curam nauseatie facietatis.z^o poit qsda spales mos hui^9 dispois.ibi z^a.et qnq. Dicit prio qd administretur uomitus ad hoc.s.ut humores corrupti expellatur. ¶ Sed tu dices debet ne leniri uenter qn ca nauseatiue facietatis est lubricitas. ¶ Dicedu3 qd ad cause abscisionem potest leniri uenter qa resolutio uetris solutione curatur quandoq.ut ibi Auic. ¶ Dixit post q dimitat cibu.qa exiccatur illi corrupti huores.aut si no possunt cibu dimittere minoret cibu.Similiter fiet balneu & exercitiu nisi sit aliqs huor d cui^9 timeat motu p balneu ut si sit supflua repletio.& io tuc deb3 administrari somn^9 plixus & qes.s.ad digestione & maturatione absq timore fluxus illorum. ¶ Et experire &c.qa si cibas debet inspici egestio qualiter cib^9 datus e digestus. ¶ Et qnq. ¶ Considerandu qd aliqn ca nauseatiue facietatis e multitudo somni.quia est ca retentionis superfluitatu.l3 enim somnus digerat.tamen mot^9 & uigilie expellunt supfluitates.digerit eni somn^9.& euaporat euigilatio.ut iz^o.terap.& sup fuit declaratu pfecte.c^o.de cura sincopis ¶ Et qdoq.hoc fuit ibi declaratu. Et isti iuuat cu aliq quantitate sotire que debet dari eis in parua qntitate.nam ipsa est confectio calida. & ideo inflamationem augeret.sed data in parua quantitate ut in qntitate media auelane resoluit huores illos corruptos.& stomahu cofortat.poit h^9

Somni ... PP 3

... uigilias ... supflua ... euaporat

dſcriptio 5° can.tracta p°.& a Nicolao .Et iſta ſotira daṫ iſtis.qa omnib⁹ patiētib⁹ nauſeātiā3 ſacietatē dari pōt. ¶ Et iſti.i.ſ.hñtes nauſeā pp comeſtionē &c̄.qñq̄ incipiūt expellere uomitu. & hoc ē qḋ ſtomach⁹ confortaṫ.qñq̄ & p ſupio ra cibum expellit.

Q Vādoq̄ ¶ Hec ē 3ª ps huius ſcdi tractat⁹.in q̄ determinat de nocu mētis appetit⁹.Eſt aūt appetit⁹ duplex.ſ.ad cibū ꝑprie abſolute dictus appetitus.& ad potū dictus ſitis.p° g° determinat de nocumētis appetit⁹ ad cibū.z° ḋ nocumentis appetitus ad potū.ibi zª.multitudo ſitis.¶ Ad primi euidentiā3.Conſiderandū qḋ nocumēta appetitus ad cibū i genere ſunt duoꝝ modoꝝ.quedā ſimplicia magis ut cū dicimus qḋ ſtōachus nihil appetit.aut parū.aut corrup te.quedā aūt ſunt nocumēta ſtomachi cōpoſita magis & aliꝭs diſpoſitiōib⁹ cōiuncta ſicut ſin copi & aliꝭs ut infra patebit.p° ergo determi nat de modis nocumētoru3 ſimpliciū magis.z° determiāt de modis nocumētoꝝ aliꝭs accidētib⁹ ſeu diſpōnibus cōplicatoꝝ.ibi zª.ē que nomīaṫ fames uaccia.¶ Ad primi euidētiā.cōſyderādū qḋ appetitus tripliciter ledi pōt.aut quia aufer tur uel diminuiṫ.aut quia corrūpitur.uel quia intendiṫ.p° g° determinat de ablatiōe.i.deſtru ctiōe & diminutiōe.z° de corruptiōe.3° de au gumēto ibi zª.q̄do in ſtōacho aggregaṫ.ibi 3ª mſtotiēs excitaṫ.Quo aūt addit⁹ appetit⁹ poſ ſet reduci ad corruptū declarabiṫ.ifra.Pª i tres p° determiat de cauſis deſtructiōis & ḋbilitatis appetitus.z° determiat de ſignis.3° de curatiōe ibi.zª.ſigna.ibi 3ª.& ex curatiōe.Prima in tres. p° iueſtigat cauſas ḋſtructiōis appetit⁹.z° cā3 cuiuſdā apparentis circa appetitus ꝓſtratiōe3. 3° oſtēdit quid ſignificat appetit⁹ ꝓſtratio i q buſdā morbis ibi zª.& quādoq̄ erit appetit⁹ proſtrat⁹ qñ homo icipit comedere.ibi 3ª.& ca ſus quidē.Prima i duas.p° in cōfuſo & genera li magis inueſtigat cās deſtructiōis appetit⁹.z° in ſpāli.ibi.zª.& qñq̄ ē cā eius flegma plurimū Prima in duas.primo oſtendit que qualitas ma gis appetitū deiiciat.& que eu3 cōfortet.z°.aſſi gnat hui⁹ cām.ibi.zª.& cā in hoc.Dicit p° ꝙ cā deſtructiōis appetitus ē caliditas pura ſine ma teria uḷ cū materia.unde fit appetitus frigidi & humidi qḋ ē potus.& nō calidi & ſicci.i.humidi groſſi ꝙ ē fames.& qḋ ē cōſuetu3 uehemētius. ¶ S3 cōtra cibaria cōſueta magis cōfortant uir tutē & cōſeruant.g° magis appetitū augumēta bunt.¶ Dicendū ꝙ in corpore optimo exiſtente ſano appetit⁹ conſeruaṫ p ſua cōſueta & natura lia cibaria.& incōſueta ꝓſternent appetitū quia inducent diſpōne3 inaturalē.ſ3 i corpore parato cadere.zᵐ.appetitu3 conſueta cibaria.& alie res uehemtius appetitū deiiciunt.quia nō inducunt illā deliciā ꝑp cōſuetudinē.ſ3 incōſueta cibaria i ducentia delitia3 augebūt appetitū ut.p3.¶ Vn de notandū ꝙ ſemp i organo d3 ēē contraria diſ poſitio eius ꝙ appetiṫ.res aūt cōſueta ia3 muta uit organū ad ſui natura3.Similiter i appetitu ē actualis ſenſatio.modo incōſueta magis mouent ad ſenſationē q̄ conſueta.unde magis ſum⁹ ſen ſitiui ipſi⁹ extranei q̄ ꝑpinqui uḷ ꝑprij.ut Aꝛ 3ª.particula ꝑblematū problemate 30.¶ Et cā ¶ Hic aſſignat cām quare calidū deſtruit appe titū ad cibū & frigidu3 auget.& dicit ꝙ cā ē qa calidū eſt molificatiuū & facit currere materiā. ¶ S3.t.d.ia3 ſupra iprobaſti opiniōe3 illoꝝ q̄ di cebant ꝙ frigidū ē cā appetit⁹ exprimēdo.& cali dū ē cā deiectiua appetitus attrahendo.& hec ui deṫ mens Aui.& Gaḷ.4°.ḋ accidenti & morbo. Ide3 uideṫ ponere iſto c°.Et qa ḋ his diſputaui ¶ Dicendū ꝙ mēs.A.nō uadit cōtra predicta. primo qa hic Auic.ſolum ineſtigat quō frigidu3 auget appetitū ad cibū.et calidū diminuit appe titū ad cibū qa hoc fit ꝑpter quedā expreſſionis modū factū a frigido.unde inuit.Et modum at tractionis factū a calido unde faciat.Sed ſupra querebat quō & quare frigidū augēdo cibi ap petitū diminuit appetitū pot⁹.et calidū ecōtra Illi aūt aſſignabāt cām huius eſſe expreſſionē & attractionē.hoc aūt ñ ē ſufficiēs ut ſup dice bāṫ.ſi enim frigidū ſolū quia expmens humidū augeret appetitū ad cibū.ergo ēt augebit appeti tū ad potū.quia ēt humidū ſubtile expmit.ecōn uerſo ḋ calido.ſola ergo expſſio facta a frigido licet ſit cā appetitus ad cibū ut dicit Auic.nō tñ eſt cā quare deiicit appetitū potus.nec hoc dicit Auic.Eſt ergo alia cā ſupradicta.Similiter etiā calidū.licet attrahēdo ſit cā deiectionis appetit⁹ ad cibū.ut dixit Auic.non tñ ē cā quare ſitis itē diṫ.ſimiliter ēt ſola attractio a calido ñ ē ſuffici ens cā deiectionis appetitus.nec ſola expreſſio ē cā ſufficiēs appetit⁹.ſed ad appetitū coadiuuāt cum enim i appetitu ad cibū ſit duplex appetit⁹ ut ſupra expreſſum ē.maxia cā appetit⁹ ut natu ralis ē eſt priuādo humidū nutrimētale.ſed fri giditas ſecundū ſe ē cā appetitus ut ſenſitiu⁹ ē & ideo ēt Gaḷ loco ꝑallegato ñ dixit ꝙ ſecundū hunc modu3 eſſet tota cā.ſed dixit qḋ iuuat ad appetitū frigiditas ḋſando & exprimēdo &c̄. ¶ Subdit poſt Auic.qḋ frigiditas qñq̄ deiicit et hoc mortificādo uirtutē que ē ꝑncipaliter ap petens.hoc aūt raro ē.ſ.qḋ frigiditas ad hanc i tentionē perueniat.cum ipſa nobis maxie cōtrarieṫ & patet.¶ Dicit poſt ꝙ i febrib⁹ deiiciṫ appe titus ꝑpter tria.Primo propter dominiū male cōplexiōis.quia calide & ſicce.quia caliditas.ut dictū ē deiicit appetitū.Secūdo ꝑpter dominiū

sitis.quia fortis sitis appetitū obtundit. ¶ Ex
hoc apparet uerꝝ esse qđ sup̄ dicebat̄.s.ꝙ sitis ue
hemēs obtūdit famē et econuerso. ¶ Tercio i fe
bribꝰ cadit appetitꝰ pp repletionē malorum hu
morꝝ excitabiliū.i.aptorꝝ excitari & fluere ad os
stomachi.unde replēdo illud cessat appetitꝰ uel
propter repletionē humorꝝ excitabiliū.s.a uirtu
te stomachi & mēbrorꝝ expulsiua & resolutiua
& digestiua.uñ mēbra et stomachꝰ attractionē
recusant.& ñ itēdūt nihil expulsioni & resoluti
oni malorꝝ humorꝝ.& iō uehemētiꝰ cadit appeti
tus i pestilētialibꝰ.nā i illis ñ solū ē mala cōple
xio calida sicut in alijs febribꝰ.s3 ē i materia uē
tositas.unde uirtutē maxime prosternit & icitat
ad expulsionē maxime. ¶ Et quando supfluit
solutio uētris fit uehemēs appetitꝰ. ¶ Sed con
tra Gal' 2° terap.5° ca°.dicit ꝙ casus appetitꝰ
fit i dyarijs .i.fluxibus uentris.ēt cōiter hñtes
fluxum uētris uidemus esse deiecti appetitꝰ.ita
etiā ponitur in cōmento afforis.6. particule illo
afforismo.in diuturnis disenterijs &c̄. ¶ Cōsy
derādū ꝙ fluxꝰ uētris aut ē cum cursu humorē
ad stomachū.& tunc deiicit appetitū.qa hūores
illi replētes stomachū fastidiūt eū.aut ē fluxus
simpliciter a mēbris & corpore mediante epate
& meseraicis uenis.ita ꝙ isti hūores fluētes ad
stōmachū ñ ueniūt.et tūc fluxꝰ uētris ē cā appe
titus.quia est cā inanitionis mēbrorꝝ.& hoc ē ue
rum nisi fluxꝰ uentris.intm̄ addat̄ qđ uirtutem
membrorꝝ deiiciat.tūc eni3 cessat oio appetitus.
Vnde ponit Aui.ꝙ cadit appetitꝰ pꝰ multā san
guis euacuationē.tñ si fluxus uētris fit cibalis fa
ctus ex corruptiōe ciborꝝ in stōacho.iste ut pluri
mum deiicit appetitū.qa generat̄ ibi fastidiū seu
nauseatiua sacietas.& de hoc loquit̄ Gal'.ibide3.
¶ Cadit appetitꝰ i appostematibꝰ stomachi & e
patis.Et cā ē qa stōachꝰ multū replet̄ corruptis
humoribꝰ.siue in eo sit apostema.siue in epate.
& iō oio itendit expulsioni nō attracōi.Similiter
qñ apostema ē in epate.epar intendit ad expelen
dū.nō aūt ad attrahendū a stōacho.& iō nō fit
appetitꝰ.imo oino seu uehementer cadit & uni
uersaliter pp multū nocumentū qđ ingreditur i
uirtutibꝰ stōachi ppter hoc apostema. ¶ Et cū
appetitus cōualescentiu3. ¶ Cōsyderandu3 ꝙ cō
ualescentes possunt hēre casu3 appetitus.aut pp
hūores corruptos q remanserunt ex febre.Aut p
pter sanguinis paucitatē i mēbris. Vnde mēbro
rū uirtutes sunt debiles non potens attrahere nec
resoluere.& iō nō fit appetitꝰ Primus casus ap
petitꝰ significat recidiuā.qa q relinquūt̄ in mor
bis pꝰ crisi3 &c̄.S3 secundꝰ casus appetitꝰ ñ sig
ficat recidiuā.S3.t.d.i q° differūt isti duo cāus.
¶ Dicendū ꝙ casus appetitꝰ i cōualescentibꝰ q
significat recidiuā semp pcedit addē do.qa omni
die minꝰ appetunt.s3 ille q fit ex sanguinis pau

citate semp tendit ad melius qa sicut cibꝰ q om
ni die intendit̄ & melioratur. ¶ Cōsidera ergo
ꝙ si casus appetitus ē propter reliquias hūoru3
indigent euacuatione.nō aūt egent illa si esset pro
pter sanguinis paucitatē.imo ess3 causa mortis
forsan. ¶ Consyderādū qđ nō solū casus appe
titus sed intentio eius significat recidiuā ut p3
ex cōmēto illiꝰ afforismi.Plerumq̄ male hñtes.
De hoc aūt nihil ad p̄sens. ¶ Et quādoq̄. ¶ Hic
.A.in spāli iuestigat cās destructiōis appetitꝰ.
Et p° inuestigat q̄dā causas eius q̄ sunt magis
intrisece.Scđo iuestigat causas.extrisecas magis
ibi 2ª.& quādoq̄ ē causa eiꝰ supfluitas caloris
aeris.Prima in duas.p° iuestigat quasdā spāles
cās đstructiōis appetitꝰ.2° iuestigat q̄dā alias
que sunt sumpte ex cōpassiōe stōachi ad đtermi
nata mēbra.ibi 2ª.& quādoq̄ fit ppter abcisi
onē melācolie.Prima i.4.sicut.4. modos causa
rum inuestigat.ibi 2ª.& quādoq̄ patent partes
primū p3.& scđm ēt.quia cattarrus descendens
a capite est cā repletiōis stōachi.& fastidij i ip̄o
3ª pars.hēt duas.p° pponit qđ idendit 2° pbat
ibi 2ª.& sicut fit. ¶ Dic̄ p° qđ quādoq̄ fit casus
appetitꝰ siue destructio pp repletiōe3 corporis
ex malis humoribꝰ.& ppter paucitatē resolutio
nis humorꝝ.& propter intentiōe3 nature admi
nistrātis cū sua operatiōe in rectificādo hūorē
malū supple & expellēdo ipsum quādoq̄ si nō
pōt rectificare. ¶ Sicut. ¶ Hic đclarat p° p exē
pla.2° per ratiōem.ibi 2ª.& ad ultimū. Prima
in duas.sicut duo adducit exempla.p° ergo pōit
unū exāplū in quo ostēdit qūo intētio nature ad
digerēdū & expellēdū humorē malū qui est in
mēbris ē cā unde appetitꝰ destruitur .2° ponit
aliud exemplū i qūo ostēdit qūo intentio nature
i digestōe humorꝝ & paucitas resolutionis a cor
pore sunt cā ut ñ fiat appetitꝰ.ibi 2ª. & sicut ab
stinet ursus. ¶ Ex prima parte soluit̄ questio
qua consueuit queri quare febricitātes longiori
tempore uiuūt sine cibo q̄ homines sani.cum tñ
sint debiliores. Nam homines moriūt̄ ex fame.
ñ solum pp nutrimēti defectū.sed pp sincopim
que conseqt̄ ex attractione facta i ore stōachi pp
sensum q fit i appetitu ad cibū.febricitātes autē
hoc appetitu sensitiuo carēt. Et cā ē quā ponit
Auic.qa natura i febribus ñ intēdit ad attractio
nē.sed ad expulsionē.& iō uene ñ sugūt ab epa
te.uñ appetitus nō fit.maxie aūt cadit appetitꝰ
cum magis ad expellēdum laborant. Hoc autē
est i statu.uix enim supest hora qn natura uicat
uel uicat̄ ut i cōmēto illius afforismi.quādo in
statu fuerit egritudo. ¶ Et sicut. ¶ Hic decla
rat qūo paucitas resolutionis tollit appetitū.&
dicit ꝙ hoc appet i urso & ericio. ¶ Cōsyderā
dū ꝙ ex hoc pōt haberi cā quare queda3 aialia
in hyeme diu uiuūt sine cibo.Et cā est.qa q̄da3

ſunt animalia ucracia que in eſtate multū come
dunt ut urſus.et aggregāt multas flegmaticas
ſupfluitates. Adueniēte ergo hyeme ē pauci ca
lidi & ēt ſuum calidum magis remittit. & ſic i
eo eſt pauca reſolutio.& iō pauc⁹ cib⁹ appetit.
Similiter eſt ibi quoddā flegma naturale quod
aptū eſt ut fiat ſanguis & nutriat.et iō ſine cibo
uiuit urſus plurib⁹ dieb⁹ i hyeme.Et ſimiliter
quoddā gen⁹ mutiū & ericiorꝫ ut Aui.7° đ aia
libus.Et hec ē cā quā ibi aſſignat Auic.& pp ſi
milē cām ſerpētes in hyeme uiuūt ſine cibo ex
triſeco.quia i eis ē ualde pauca caliditas.imō ſic
pauca ꝙ per motū cordis & pulſum conſeruari
poſſunt.ut Gal.6° de interioribus.penultio ca°.
& iō pauca i eis fit reſolutio.& p cōſequēs pau
ca neceſſitas expetēdi cibū extrinſecū.Et his pōt
ſolui queſtio qua queritur.Vtrum homo pluri
bus diebus poſſit uiuere illeſus ſine comeſtione
quia ſic poſſibile n.ē qđ uetula aliqua ſit q̄ ag
gregauit multas flegmaticas hūiditates que de
bilis exiſtens calidi ñ requirit aliū cibū extrinſe
cum.qa hēt flegmaticos hūores pñtes qbus nu
triri pōt.q̄to aūt tēpore hō poſſꝫ uiuere ſine co
meſtione ñ ē determinatū.nec determinari pōt.
Auic.tñ ſupra fen.3ª.primi can.đ regimine iter
agentium ponit ꝙ qdā hō.x.diebus comedere ñ
deſiderabat.qa ſumpſit libr̄.I.olei uiolati cum
adipe.¶ Dynus aūt piſtoriēſis refert ſe a fide
dignis ſcire ꝙ i francia i ciuitate que uocat̄ alū
ma fuit quedā uetula q̄.7.annis uixit ſine cibo.
¶ Albert⁹ ēt i quibuſdā queſtionib⁹ de anima
recitat quādā uetulā in lūbardia in ciuitate que
dicit̄ padua uixiſſe.40.diebus ſine cibo.hec tñ in
homine dificilima ſunt apud me.deberēt enim
illi hūores putrefieri carentes regimine humani
& naturalis calidi.ſed đ his ñ eſt ad pñs diſpu
tatio.¶ Et ad ultimū.¶ Hic pbat p rōnem &
uult pbare ꝙ deſtructio uel debilitas appetit⁹
ad cibū poſſit fieri ꝑpter paucitatē reſolutionis
hūoris & repletionē.& arguit ſic.Cibi extriſeci
neceſſitas et appetit⁹ ad eū ñ fit niſi ut ſuppleat̄
loco ei⁹ qđ reſoluitur de humorib⁹ uel hūidita
tibus a mēbris.ſꝫ i qbuſdā aialib⁹ p̄dictis reſo
lutio ñ fit.aut pauca.& ſi fit nō ſic fit.ſ.ſenſu
percepta.g° iſtis animalibus non erit neceſſari⁹
extrinſecus cib⁹.hanc rōnē fere totā pōit Aui.
in lr̄a preſupponens maiorē notā ex dictis Gal.in
cōmento illius afforiſimi prime pticule.Ventres
hieme & uere.¶ Et qñq.¶ Hec ē.4ª.pars.di
cit ꝙ qñq in ea.ſ.paucitate attractionis cibi a ſto
macho.uel ea.i.deſtructiōe appetitus cā ē quidē
qa in uenis ſupple exiſtētibus in carne accidit de
bilitas ut nō ſugant.& nō puenit ſuccio.2ᵐ.ſei
tā expulſionis.ſ.unius ſuccionis p⁹ aliā de pte
ad partē.quare ſtōachus nō accipit cibū ſufficiē
ter ſupple aut oio.ſicut cū accidit ei.ſ.ſtōacho

abſtinentia ſupple a cibo.& p cōſequens defect⁹
appetitus a reſtauratiōe.i.ꝑpter reſtaurationē
eius.&c̄.Vult ergo Aui.ꝙ ſicut deficit appetit⁹
in ſtōacho.qa in mēbris reſtaurat̄ illud qđ reſol
uitur propter materiā ibi exiſtentē abſq hoc qđ
nouus cibus petatur.ſicut fit i urſo & ericio.ſic
fit caſus & deſtructio appetitus quando mem
bra ſiue uene que ſunt in mēbris ſunt ita debiles
qđ non ſugunt ab epate.nec epar a ſtōacho &c̄.
¶ Et qñq.¶ Hic Aui.đclarat cās deſtructiōis
appetitus.que ſunt ex cōpaſſione ſtōachi ad mē
bra alia.Sūt aūt membra determinata ex quorꝫ
cauſa appetitus deſtrui pōt ut ſplen.aut cerebrꝫ
aut epar.aut inteſtina.aut matrix.p° ergo oſten
dit qūo appetitus pōt deſtrui ex cauſa ſplenis.
2°.quomō ex cā cerebri.3°.qūo ex epate.4°.inte
ſtinorū.5°.matricis.ibi.2ª.& qñq eſt cauſa de
ſtructio uirtutis ſenſibilis.ibi.3ª.& qñq.ibi.4ª.
& quandoq eius cauſa ē uermes.ibi.5ª.& quā
doq accidit deſtructio.Prima in duas.p° oſten
dit qūo appetitus pōt deſtrui propter ſtōachū
nō recipe melācoliā a ſplene.2° declarat qđdam
ibi 2ª.Cūq remanet.¶ Illud aūt qđ declarat
ē.dixerat eni qđ cū melancolia nō uadit ad ſtōa
chū nō expellit̄ aliquid a ſtomacho per mundifi
catiōē.Vult ergo declarare qūo h° poſſit eſſe cā
deſtructiōis appetitus.& dicit qđ quādo nō ad
uenit ad ſtomachū melancolia tūc remanet ſup
ſtomachi ſupficie res extranea.ſ.q̄ debebat p ex
preſſionē melācolie expurgari.& tūc iſta res ēt
ſi ſit pauca eſt ſupple ſtōach⁹ ſic̄ abſtinēs a ma
teria ſupple cibali.& pro qa mouet̄ ad expellē
dum ſupple illā materiā corruptā que remāſit
ñ mouēs ſupple ſe ſtomach⁹ ad attrahēdū ſup
ple cibū.ſicut appetēs ipſā.ſupple cibalem ma
teriā.quia nō ē facta expreſſio. Dixit aūt pau
ca.quia de ea minus uidet̄.quia de multa nō ē
dubiū.Vnde multa melancolia quādoq deijcit
appetitū ut pꝫ.¶ Et quādoq.¶ Dicē qđ quādo
q cauſa deſtuctiōis appetit⁹ ē deſtructio uirtu
tis ſenſibilis i ore ſtomachi.unde nō percipit.&
hec inſenſibilitas ſtomachi q̄doq ē cauſa ꝑprie
tatis ſtomachi.ſ.qa naturaliter ē obtuſi ſenſus.
uel proprietas ſtōachi.i.pp propriam cām ſto
machi.& nō propter cōpaſſiōē. Et quādoq ē
ꝑpter cōitatē ad cerebrū ꝑpter materiā currē
tē ab eo ad ſtomachū.Et quādoq ē cōitas per
neruū deſcendentē.¶ Et dicit qđ quādoq cā
deſtructiōis appetitus ē debilitas epatis & pꝫ
¶ Et quādoq.¶ Qūo uermes ſunt cā deſtru
ctiōis appetit⁹.pꝫ.qa ledūt ſtōachū aſcēdēdo ad
eū.q̄do aūt poſſint eſſe cā itenſi appetit⁹ dicet̄
p⁹.¶ Et quādoq.¶ Cōſyderādū qđ i pricipio
impregnatiōis cū nō ſit tanta neceſſitas humo
ris fetui multa pars menſtruorum ſupfluit.&

iō fit in pncipio appetitus destructio.sed quod plurimū fit est corruptio digestionis.supple pp corruptionē appetit⁹.qa plurimū eis accidit.ut īfra patebit.¶ Et quandoqȝ.¶ Hic inuestigat quasdaȝ extrinsecas cās destructionis appetitus. & hēt.4.partes sicut quatuor mōs causarū extrinsecarū ponit.ibi.2ª.& exercitiū.ibi.3ª.& potus. ibi.4ª.& qñqȝ sunt cā eius &c̄.¶ Dicit p° qđ qñqȝ cā destructionis appetit⁹ ē superfluēs calor. aut superfluens frigiditas &c̄.Et similiter si aliqs consuet⁹ ē bibere & dimitit illud.supple.incurrit destructionē appetitus.qa inflammat̄ ī stōacho caliditas.& fiet ibi mala complexio calida.unde deiicitur appetitus.uel qa potus cōsueuit lauare stōachuȝ eoꝝ.¶ Subdit Aui.ꝙ tu nō debes credere qđ solum pp predictas cās extrinsecas stōachi appetitus destruat̄.Sȝ qñq̄ ꝑpter propriaȝ malā cōplexioneȝ stōachi Et quandoq̄ fit ꝑpter paucitatē sanguinis.¶ Et exercitiū &c̄.supple qñq̄.& hoc qñ superfluit aut quādo eliquat aliquos hūores existentes in stōacho.& facit eos dilatari & replere stōachū.¶ Et potus aque plurime.supple etiaȝ destruit appetitū.& hoc debilitando uirtutes & diminuēdo calidū naturale. unde pauca fit resolutio &c̄.¶ Et qñq̄.¶ Considerandū quod anime accidentia sunt cā destructionis appetitus.quia distrahunt animā.& hoc quando sunt intensa.Et ideo dixit quandoqȝ.etiam quia mouent malos humores ad stomachum ¶ Et q̄doq̄ ē appetit⁹ ꝓstrat⁹.¶ Hic assignat cāȝ cuiusdā apparentie circa appetitū.Est aūt hoc apparens istud.uidemus eni quosdā qui ante comestiōem uel assumptiōeȝ alicuis rei nullū habent appetitū.& postq̄ icipiūt comedere & bibere reddit appetit⁹ ad eos.Vult g° hic declarare & p° hoc proponit 2° declarat.ibi 2ª.& cā in h° Hec 2ª ps hēt tres.qa p° pōit unā cāȝ.2° aliā & illā declarat.3° aliaȝ.ibi 2ª.aut quia qualitas ibi 3ª.aut aggregat̄ ex eo actu.¶ Dic p° qđ pª cā ē qa aliquādo attractiua stomachi ē pigra.Et ideo cibus cū incipit summi excitat illā.sic obiectū excitat suā potētiā. Aut qa.¶ Pōit scdaȝ stōcȝ.& p° pōit eā.2° eaȝ dclarat.ibi 2ª.& similiter.¶ Dicit p° qđ hoc ēt pōt esse quia in stōacho ē aliqua q̄litas que phibȝ appetitū.sȝ res q̄ assummit̄ ē cōtrarie q̄litatis actu illi male complexiōi stōachi.& iō cū talis res incipit summi remouet illā malaȝ cōplexionē & incitat appetitū.¶ Similiter.¶ Hic declarat.¶ Propter qđ cōsyderādū qđ duplex qualitas est posita.que pōt esse cā deiectionis appetit⁹.s.frigiditas.& hoc raro.& caliditas.¶ Prio g° ostēdit quō existente mala cōplexiōe calida in stōacho q̄ deiicit appetitū si assummāt̄ frigida statim appetit⁹ ille reuocat̄.2° declarat quō si ī stōacho sit mala qualitas frigida & assummat̄ cibus calidus.ꝙ statiȝ reuocat̄ appetitus.ibi.2ª.& similiter.& si ille destructor.Pibi & qñ accidit ebrietas.Pª in duas.p° ostēdit qđ ex cibo re frigida assumpta appeti⁹ ꝓstrat⁹ statiȝ ꝓuocat̄.2° ex exēplis declarat. ibi 2ª.& qñ bibit̄ i ieiunio.¶ Pª pȝ.Hec 2ª habet duas.p° ad propositū adducit duo exēpla.2° addit q̄daȝ q̄si ad remotiōeȝ dubitatiōis ibi.2ª & qñ accidit ebrietas.In p° & 2° exemplo pȝ quō res q̄ assummit̄ pōt eē cā excitatiōis appetitus statim qui prius erat prostratus.sicut patet de aqua frigida bibita in ieiunio.& sed pane infuso in frigida aqua qui facit redire appetituȝ febricitanti remouendo inflāmationē ab ore stomachi que deiiciebat appetitū.¶ Et qñ accidit ebrietas.¶ Possem⁹ dicere conueniētius ꝙ hic declarat quō calida res assumpta pōt excitare appetitū.& primo quō hoc paccidens facit qñqȝ.2° quō hoc facit qñqȝ p.se.ibi 2ª.& similiter.Dicit pmo ꝙ qñ aliqs inebriat̄ sup humore cōmotiuo.i.apto ad mouēdū appetitū.talis inebriatio excitat appetitū.¶ Consyderandū ꝙ aliquis hēt aliqñ aliquē humorē flegmaticū cum acetositate.q pp sui qete & qa stat imobilis nō excitat appetitū. Cum ergo iebriat̄ cōmouetur humor & excitat appetitū.Absorbiget.est gen⁹ cibariȝ arabū hñs ex sallo & acuto sapore.qdā hñt absorbitiones.i.comestiones sorbiles.& est simile.qa aliqñ aliquod flegma qetū nō infrigidat.& tñ motū a calore ifrigidat.& sic de isto. ¶ Et similiter ¶ Ostendit quō calidū p se excitat appetitum & patet.¶ Aut aggregat̄.

¶ Hic inuestigat terciā cām.& est ꝙ aliquando stomachus ex sui raritate & lassitate nō appetit Cum ergo assummit cibū stipticū suscitat appetitum.qa aggregat̄ stomachus ex illo cibo. Cōtinuetur g° textus supra sic.Causa in hoc ē.aut qa cib⁹ excitat &c̄.Aut qa qualitas iueta⁹ i ipso cibo actu alteret cōplexionē destruētē appetitū Aut supple qa ex eo.s.cibo aggregat̄ actu.s.stomachus.supple qa cibus hēt stipticitatē.¶ Et calus.¶ Hic ostendit qđ significat appetit⁹ ꝓstratio i qbusdā morbis.& est pars illius affo. secunde particule.i egritudine diuturna abstinētia malū.Est qdē malū p uiā signi.quia significat multā uirtutū debilitatē.est ēt malū p uiaȝ cause.quia est cā deiectionis uirtutis.cū cibari ñ possint.& ipsi maxime cibari id gent. ¶ Et scias.patet &c̄.

Signa.¶ Supius Auic. determinauit đ causis destructionis appetit⁹ ¶ Hic determinat de signis. & totum hoc capitulum diuiditur in partes.4.sicut.4.genera ponit secundū.4.modos causaꝝ.ibi 2ª.& signa.ibi 3ª.& signa &c̄. ¶ Signa destructionis appetitus facti p pauci

tatē resolutionis sicut densitas cutis siue sit na turalis densitas, siue accidētalis. ¶ Et regimen deliciosum. s. ex quo multe superfluitates flegma tice generātur. sicut in regimine ipiguatiuo cui⁹ preteriit rememoratio. s. in tercia fen. primi can. quia satis potest inde colligi. ¶ Et conualescen tia pauca. i. aliqualis. ¶ Exercitio &c. quia sūt causa resolutiōis. ¶ Multitudo egestiōis. s. res pectu ei⁹ qđ de cibo sumit. & hoc iō qa cū pua fiat resolutio parū đ assumpto cibo trahitur ad mēbra. ¶ Et signa. ¶ Sed. t. d. ubi sup Aui. fe cit mētionē de destructione appetit⁹ pp oris sto machi debilitatē. ¶ Dicēdū ꝙ dedit sup intelli gi cū dixit ꝙ si confirmet malitia cōplexionis đ bilitabit oēs uirtutes. aut forsan nō fecit de hoc mētionē explicite cū uideat esse notum. 4ª pars p3. ¶ Circa 5. partē dubitat quia Auic. sup nō posuit ꝙ ulcera essent causa destructionis appe titus. ¶ Dicendū qđ ēt reliquit hoc ut notum aut dedit intelligi p quedā superius dicta. nam ulcera fiunt quandoq̄ p⁹ stōachi apostemata. fi unt etiā p⁹ catarros descendentes a capite. ut in fra tractatu. 4°. ponet. de his aūt supra loquut⁹ erat. ¶ Circa. 7. partē cōsiderandū qđ etiā Aui. superius nō fecit mentionē de destructione appe titus facta a putridis hūorib⁹. & reliquit hoc ut notu3. Aut dedit intellegi generaliter ꝑpter illud qđ dixit & qn̄q̄ cā eius ē caliditas pura. aut cu3 materia. uł per id. cunq̄ remanet supra supficie3 stōachi res extranea. ¶ Circa. 8. partē cōsiderā du3 ꝙ melancolia excitat appetitū qa acetosa. & qa exprimit ab ore stōachi Et ideo qn̄ quis hēt destructionē appetit⁹ si acetosa summunt reuer titur appetitus. qa illa acetosa faciunt quasi opa tione3 cāe abscise. i. melancolie que faciebat appe titū. ¶ Circa. 12. partē hic dat nobis intelligere ꝙ superior. extrinseca lrā melior ē ubi dicebat. Et qn̄q̄ alteratur dispositio appetitu3. Et debilitat malitia dispositionis somni. na3 somnus superflu⁹ qa obtundit calidū. & retinet superfluitates pōt esse cā nocumenti in appetitu. ¶ Et signa eius. scilicet destructiōis appetitus. in qua est apperi tus mortificatio scilicet in toto & in epate. Q đ aūt si maior caūs appetit⁹ cū nihil appetit q̄ qn̄ aliquid desiderat. & illud uituperat nō ē dubiū. cū eni3 nihil appetit. ablatus ē tunc appetitus oio & hoc etiā nō solu3 accidit in cibo. s3 in potu qn̄q̄ ut Serap. tractatu. 3°. 7°. ca°. 14ª. patet.

De cura destructionis appetitus

Ex curatiōe. ¶ Ponit curā destructio nis appetitus & debilitatis ipsius Et p° pōit curā z^m se magis siue ex parte causarū. z° ponit curā eius ut cōiungit alteri acidenti. ibi zª. Et q̄do. Prima in duas. prio ponit curā quādā cōfusa3 magis. z° spāliter exequit de cura. ibi. zª. Et ex eis. P°.

uult qđ si aliquis h3 casu3 appetitus nō ꝑpter caliditatē. supple. s3 ꝑpter in digestiōes multas precedētes. ex quib⁹ multiplicati sunt i stōacho humores crudi. aut ꝑpter. alias repletiones & hūoribus crudis. oportet tūc qđ iste abstineat a cibo diu. aut minoret cib⁹ quousq̄ digeratur. ¶ Congiata3. i. sacietas nauseatiua. ut exterior lrā. i. ꝙ relictū ē ex idigestiōe faciēs nauseatiuā sacietatē. ¶ Et fastidiū &c. sicut accidit uigilā tib⁹. ¶ Consyderādū qđ aliquādo nō poterib⁹ dormire ēt iniūgunt uigilie. & excitant super eo uoces ut fatigentur. amplius. & tedeat eum uociferatiōis & uigilatiōis unde querat somnū Et ideo Aui. 4° cen. fen pª. ca° de inquietudine que accidit febricitantib⁹. s. qui nō possunt dor mire precepit ut multiplicētur cādele accēse. s. in manib⁹ ei⁹. & qđ eleuent uoces & ligent cū intitis. deinde saluātur. qa dormiēt. hoc aūt nō est ꝑpter aliud nisi qa fatigati ex p̄dictis q̄rūt somnu3. Similiter habentes casum appetitus pp istos crudos hūores debēt a cibo abstiuere ut di gerātur illi hūores. & stōachus de se p⁹ appetit cibu3. Dixit aūt nō propter caliditatē. quia absti nentia a cibo auget inflāmationem. ¶ Et ex eis. ¶ Hic ipāliter magis ꝓsequit de cura z^m pre dictos mos causarū. nō exequit aūt de omnibus quia curam casus appetitus facti ꝑpter ulcera stomachi postponit ad cap^m đ curatione ulcerꝫ stomachi. quia cura ei⁹ ē cura illorꝫ. Similiter cu rā illorum qui hn̄t destructionē appetitus a ca liditate uel frigiditate aeris. ipse ñ ponit explici te saltē ut i hac cura sumitur aliqua itētio a cā intrinseca. qa ñ est ut sit cura cum non sit aliud q̄ remotio aeris calidi uel frigidi. Nec pōit curā destructiōis appetitus facti propter uermes. qa illius cura est cura uermiū. Et quia supra aliqđ in signis qđ de cura dixit. Nec ēt ponit curā cas⁹ appetitus facti ꝑpter malā dispōnē. quia illius cura ē somni abicisio. De aliis aūt exeq̄tur. & prio exeq̄t de destructione & debilitate appeti tus que. fiunt ex causis que maxie sunt i stōacho z° exequitur de cura eorum que fiunt ex causis maxime p cōitatē. ibi zª. in ea uero que facta ē cōitate. Prima in. 4. p° determiat de cura destru ctionis appetitus & debilitatis factaꝝ ex debili tate aut uiscosa materia. z° determiat de his qn̄ sunt a mala cōplexione. 3° qn̄ a materia flegma tica. quarto quādo a materia colerica. ibi zª. et ex medicinis. ibi 3ª. facte uero cā flegmatis. ibi 4ª. in ea uero. ¶ Ista que enumerat cōiter ualēt cōua lescentib⁹ & habentib⁹ flegma grossum. qā ista de se incitāt appetitū. sed tn̄ acetum squillitica3 maxime confert cum in ore stomachi sunt humo res. grossi. ¶ Crocus. debet ab eo ammoueri qa deiicit appetitū ut supra patuit. uero3 salita cō sueta sunt plus. ¶ Sed. t. d. aliquis huius con

tractatus 2

trariũ dixit ſupra in generali. ¶ Reſponde qđ
Auic. p ſalita conſueta nõ intelligit ſalita conſue
ta ei cuius appetitꝰ cadit. Sed ſalita cõſueta. i.
ea que cõmuniter ſunt in uſu ſicut cappares &
oliue ſalite. non ſynapis & anetũ uel aniſum ſa
litũ. quia illa ſunt magis ſtiptica. ¶ Vel aliter
dicendum qđ aliqua res magis incitat appetitũ
alia dupliciter. Vno modo excitando uirtutẽ na
turalem ad actum attractionis. & hoc modo cõ
ſueta magis appetitũ excitãt. quia cõſueta ſalita
cibaria magis diliguntur a natura propter con
formitatem acquiſitam ex conſuetudine. Letant̃
enim nature i aſſuetudinibꝰ ut Hyppo. p mani
feſtiſſima probauit. Et Gal. in fine. 2° terap. cõ
ſueta cibaria ergo ſiue ſalita ſiue non ſalita. qa
ſunt magis conſimilia obiecta magis incitãt uir
tutẽ ad actũ ut ſic. ¶ Alio mõ aliqua magis p
uocant appetitũ abſcindẽdo cãm que appetitui
nocet. & alterãdo. & hoc mõ iconſueta magis p
uocãt. qa magis agũt. ab eo. n. qđ cõſuetũ ẽ ñ fit
paſſio. ¶ Almuri ẽ ſpẽs ſalſamti. et fit uno mõ
ſic. Accipiãt̃ đ farine ordei partes. ij. đ ſalis par.
.i. conficiantur cum ſale & aqua & fiãt focatie
azime. & ponãt̃ i furno donec intus & extra con
burãt̃. deinde diuidit̃ unaqueq; in. 3. uel. 4. par
tes & ponuntur in olla munda & magna & co
opitur cũ aqua & ponit̃ in furno a prima nocte
uſq; mane &c̃. ¶ Et ſecundũ ſeruitorẽ ſunt alij
modi eius. Parũ opponaci ſcilicet cũ ẽẽt ibi hũor
frigidꝰ quẽ uellemꝰ calefacere et eliq̃re. Aſſa. ſ.
ñ fetida lz eni dicat Auic. ꝙ aſſa nocet epati &
ſtõacho itelligẽdum ẽ de aſſa fetida uel de aſſa
data i diſpõne ſanitatis. Belſeueic. ideſt macil. et
pz. uel apud quoſdã eſt corallus Alij dicũt ꝙ ẽ
balſamꝰ. ¶ Et ex medicinis diſrũpẽtibꝰ. ¶ Po
nit curã proſtrati appetitus quando cauſa ẽ ma
la cõplexio & primo qñ ẽ mala cõplexio calida
2°. quando ẽ mala cõplexio frigida. ibi 2a. patien
tibus aũt. Dicit p° ꝙ ex medicinis diſrũpentibꝰ
appetitũ. i. prouocantibꝰ. hunc enĩ modũ loquen
di ſeruat etiã i. 2°. can. ¶ Et ex medicinis. Medi
camen factũ ex ſucco citoniorũ ſupple aut cum
pomis. i. carne. & ẽ diacidoniten. ponit̃. 3°. tracta
tu ꝙ ſi ſit ſine ſpẽbus datur in mala cõplexiõe ca
lida. ſi aũt cũ ſpẽbus. 2m. modũ datũ ibi ab Aui.
dari põt i frigida cõplexiõe. Et ex eis. Rob. iſtud
quaſi ad equalitatẽ tendit. & ideo in ſubuerſiõe
ſtõachi põt dari etiã ſi ſit ibi caliditas uel leuis
frigiditas. doſis eiꝰ ẽ coclear unũ. ſ. paruũ qa au
reus unꝰ. magnũ enĩ coclear ẽ. 4. aureoꝶ. ¶ Fa
ctaz aũt cã caliditatis. totũ pz. Incitari ad uomi
tum cũ digitis mouet. i. incitat uirtutẽ. Non enĩ
debet fieri cũ aqua aut alio liquore. quia nõ que
rimus euacuationẽ lz incitationẽ. ¶ Patientibus
cõfert decoctio ſpẽrũ calidaꝶ. ut cynamomi. pipe
ris. ciperi. & ſimiliũ. & electuaria calida. citra

cõdita eorũ deſcriptio ponit̃. 5°. can. tractatu. 7°
mirabolani. ſecacul. ibi ſupra eodem. 7°. eſt aũt
ſecacul apud quoſdã ſigillũ ſancte marie. apud
alios yringi. Et cõferunt uaporationes cũ milio.
quoniã eſt magis iuuatiuũ q̃ ſal. & cã eſt que
ſummitur ex Gal. 12° terap. ultimo ca° quia eius
calefactio & exiccatio ẽ ſine mordicatione. ¶ Fa
cte. ¶ Hic Aui. quaſi reſummit curã pſtrati ap
petitꝰ propter flematicos hũores. qa ſupra ſi qs
inſpiciat ipfecte eaz poſuerat. & dicit ꝙ debet fie
ri uomitꝰ &c̃. 2m. ꝙ expoſuimus. Et magis expo
ſuit de regimine eius cuius ſtomachus ẽ paruꝰ.
& cõfert ſyrupꝰ acetoſus cũ ſemibꝰ. ſ. coibꝰ. ſ.
aniſi & feniculi &c̃. mellinꝰ. i. factꝰ cũ melle. al.
cũ ſeibus melonis &c̃. qa illa aliqualiter frigi
da tẽperãt caliditatẽ radicũ. Aloes & 2m omnẽ
eminã. qa 2m omnes. i3. ℥. 5. uel. 7. uel. 20. 2m q̊ſ
dã. ſed 2m omnes. i3. Credo qđ cõuenĩetius põi
tur. ℥ iij. aloes. & ſi ptiãtur. iij. ℥. in. i3. capit q̃
libet. ℥ i. mel. min⁹ q̃. 3. ij aloes. Doſis eiꝰ quo
libet die. ſ. in mane erit coclearia tria. ſ. pua que
ſunt. iij aur. & ſunt. ℥. 5. & 3. 5. q̃ capit de aloe
3. i. uel parũ plus. & ſi coclear eſſet aur. i. & 5.
caperẽt. iij. coclearia fere. ℥. i. & ſic. 3. ij. aloes que
dari põt. Verũtamẽ ẽ qđ iſta. iij. coclearia poſ
ſent ptiri in tribꝰ uicibꝰ. ſ. mane. ſero. & media
nocte. primã tamẽ expoſitiõem credo meliorez.
¶ In ea. ¶ Ponit hic curã deſtructiõis appeti
tus facti magis p cõitatẽ. & p° facit h° 2° põit
q̃ edã cõia ad ſubleuãdũ appetitũ. ibi 2a. & ex
eis quidẽ. Prima hẽt. 7. 2m qđ. 7. modos cura
tionũ ponit. 2m. 7. modos caſus appetitꝰ. lz ſepti
mus modus ſit recapitulatio primi. ibi 2a ſz ibi
3a. in ea. ibi 4a. eius ibi 5a pergnantium. ibi 6a.
& in ea. ibi 7a. in frigida Prima & 2a ps patẽt
In 3a dicit qđ euacuata melancolia approximẽt̃
Alchauguamic. i. condita cũ ſale & aceto ut cap
pares cõditi & oliue patent ¶ Pregnantũ quan
doq; cadit. quandoq; acreſcit. ſ. ad corrupta ciba
ria. ſupple et tũc curat̃ cũ eiſ &c̃. Dixit h° Aui.
quia proprie illis medicinis fortibꝰ ſolutiuis nõ
curant̃. ¶ In ea quidẽ. que facta ꝑpter caſum
uirtutis. ſ. in ſtõacho uel i corpore icipiat̃ &c̃.
& ſimiliter ſi fuerit pꝰ euatiõez & raſuraz. i.
excoriatiõez erit pp mortificatiõez uirtutis. ſ. ex
reſolutiõe abſq; hoc ꝙ mala cõplexio ſit cã p ſe.
Sed ſi deſtructio uel pſtratio appetitꝰ ſit facta
pp debilitatẽ uirtutis eoꝶ. ſ. pter h° ꝙ ibi ſit ma
nifeſta mortificatõ uirtutis oportet ut motꝰ fiat
uomitu & cã fuit ſup̃ dicta. Et q̃ñq; ẽ neceſſariũ
portare tyriacã. ſ. ad ſubleuandũ uirtutẽ. uel ad
calefaciẽdũ cũ ſyrupo de abſinthio. & hoc cũ q̃
rimus calefactionẽ. aut de ſeminibus cũ querimꝰ
ẽt infrigidationẽ ꝑmixtis iſtis. ſ. ſyrupis cũ alijs
rebus calidis uel frigidis ſicut expedit in caſu. in
facta quidẽ propter debilitatẽ ſenſus ſtomachi.

quia impfecte uidebat̄ posuisse curā. Hic iō re sumit addēs ꝙ uomitus mundificans cū facilita te quia nō cū multa uiolētia confert ēt quia illi hn̄t humores uiscosos flegmaticos in stomacho. qui sunt cā illi⁹ appetit⁹ ut supra patuit. ¶ Et ex eis. ¶ Hic ponit quedā cōia que cōferunt ad ꝓuocādū appetitū. & maxime conferūt quando appetitus deficit propter lassitatem stomachi. et conferunt siue ibi sit leuis caliditas siue frigidi tas non existente siccitate quia ista exiccant & c̄. ¶ Confectio cōparata filio. hec non uidet̄ esse i antidotario sub hoc titulo. Multe tamen sunt cō uenietes & utiles. ¶ Et dicitur. ¶ Consyderā dum ꝙ herbū habet uirtutem calidam & siccam abstersiuam. & ideo posset hoc facere quando esset in stomacho flegma prohibēs appetitum. datur autem cum granatis muzis. quia remittūt caliditatē & acuitatē ei⁹. sui enim acuitate qnq̄ facit mingere sanguinem ut Serap. ¶ Et qnq̄. ¶ Hic ponit curam casus appetitus qn̄ coniun gitur sincopi. & pz. Addēs ꝙ oia olea ꝓsternūt appetitū. propter hoc qd̄ mollificant stomachū. & corrunpūt orificia uenaꝝ. ¶ Cōsyderandū ꝙ olea possunt corrūpere orifitia uenaꝝ dupliciter Vno mō quia illa nimis mollificāt ex qua nimia mollificatiōe exponunt̄ leuiter passioni. & ꝑ cōse quēs corruptioni. z°. qa oleum ē res maxime apta inflamari & uri. cum ergo summitur aptum exi stens inflammationi leuiter inflammat̄ in corpore ex inflāmatione aūt & cōbustione oleū tend̄ ad sulphureitatē ut Aueꝝ. 5°. coll'z. ca° d̄ oleis in fi ne. V℞ possem⁹ dicere ꝙ cū sermones sint exqui rēdi. z^m. subiectā materiā corruptio orificioꝝ ue naꝝ q̄ fit ab oleo non erit quecūque. lz corruptio dispōis eaꝝ p̄ quā faciūt appetitū. faciūt aūt ap petitū p suciōez. oleū aūt corrūpit orificia uenaꝝ q̄tū ad hoc. qa remouent illā succtonē replendo & fastidiēdo uenas. Conuenictius ergo est oleū oliuaꝝ. onfancinū. & mirrinū. & fisticinum. qa habent aliquā stipticitatē. & post ista amigdali nū. lz ponatur ab Aui. qd̄ stōachū q̄uat. & hoc z° can. ca° de oleis. h° tamē omni oleo comūe ē.

Ca^m p̄ De corruptione appetitus

Quando in stōacho. ¶ Superius. A. determinauit d̄ nocumēto appetit⁹ qd̄ ē destructio & debilitas. ¶ Hic determinat de nocumēto appetit⁹ qd̄ ē corruptio. & p° inuestigat sui cās. secūdo ponit curā. ibi z^a. oportet ut. Prima in duas. p° generali inuestigatiōe demōstrat qūo appetit⁹ fiat ad coruptas res. z° inuestigat h° spāliter z^m q̄dā corpora. ibi z^a. & quādoq̄ accidit pregnā tib⁹. ¶ Primo Aui. arguit sic. quādo in stōma cho ē humor malus incōsuetus in sui qualitate natura stōachi appetit tūc rem cōtrariā illi hūo ri. sed res cōtraria illi hūori diuersa etiā a cōsue ta. ē res habens diuersaz qualitatē. ut res nō con sueta. ergo existentib⁹ illis hūorib⁹ corruptis & innaturalibus incōsuetis in stōacho fiet appetit⁹ rerū contrariaꝝ icōsuetaꝝ. tales autē sunt ut lu tum & carbones & similia. huius rōnis Auic. p° ponit primā ꝑpōez q̄ ē maior. z°. scdaz. 3°. conclu sionē. ibi. z^a. & cōtrariū diuersuz. ibi. 3^a. qua pp. ¶ Dicit p° ꝙ qn̄ in stōacho aggregatur humor mal⁹ diuersus a cōsueto & c̄. ¶ Cōsyderādū ꝙ hec propositio ab Auic. presupponitur ut nota ex supradictis. nā dictum est supra ꝙ naturalis appetitus ad similia ē. Sed appetit⁹ n̄ naturalis ē ad cōtraria. cū ille appetitus sit ad curationē que p contraria fit. g° existente in stomacho hūo re malo corrupto stomach⁹ appetit rē que sibi contrariet̄ q̄tū possibile ē. ¶ Secundo considerā dū ꝙ humor aliquis pōt dici mal⁹ quantum ad ꝑmas qualitates. aut q̄tū ad secūdas uel occultas proprietates. malus ergo humor in stomacho exi stens qui facit appetitū corruptū ē malus. n̄ so lum q̄tū ad qualitates ꝑmas. quia frigidus uel calid⁹. sed q̄tū ad alias qualitates occultas. & iō fit appetitus corruptus non solū ad rem siccam sed ita ad hāc ꝙ nō ad aliam. ut ita ad carbones qnq̄ qd̄ non ad lutum. & hoc propter occultas qualitates existentes i corrupto humore q ē i sto macho. & iō Auic. uolēs dare intelligere hāc du plicē maliciā dixit malus & diuersus. ¶ Et con trariū. ¶ Hic ponit minorē. & p° ponit eā. z° ꝓ bat. ibi z^a. fugantia. Dic p° qd̄ cōtrariū diuersuz a cōsueto ē diuersuz aliud nō cōsuetum. Et hoc probat sic. Illd̄ ē cōtrariū hūori corrupto existē ti in stomacho qd̄ ē fugans illud. & extraneum respectu illius sed res que appetit̄ diuersa a cō sueto ē sicut fugans humorē illum corruptū. est ēt extraneū respectu illius. ergo diuersuz nō cō suetū qd̄ appetit̄ ē illi cōtrarium. maior ē nota. nam hoc uidet̄ de rōne cōtrarioꝝ qd̄ sint fugan tiā. & qd̄ sint sua extrema. Et ponit hanc declara tionē dicēs qd̄ quecūq̄ sunt extrema fugāt sese. & quecūq̄ fugāt sese sunt extrema. ¶ Cōsyde rādū aūt ꝙ rō Aui. fundat̄ sup hoc. de rōne eni cōtrarioꝝ ē ꝙ sint sese fugantia & repellētia se ab eodē subiecto. & ꝙ sunt sub eodē genere. ut Gal. xi° terap. humor g° q i stōacho ē cōtraria tur directe ei qd̄ appetitur. prio qa ē ei sicut ex traneū & fugans illū. n̄ eni pp aliud illum nutura appetit nisi quia ē ultimo sibi extremum aptuz humorē corruptū in stomacho pellere et cōtrari ari sibi. Similiter ēt sunt sub eodem genere quia ābo sunt sub genere reꝝ icōsuetaꝝ & corrupta rū. Ex quo apparet quare iste humor corruptus stōachi nō facit consuetas res appetere et natura les. cū ille cōtrarient̄ & opponātur illi hūori naꝫ res cōsueta ē res conueniens. unde extrinseca lr̄a Gerardi. consuetū ē conueniens. modo res cōueni

ens nõ ẽ proprie abiectiua illius corrupti humo
ris qa ſibi formaliter nõ cõtrariatur.ſed cõtrari
atur magis ſicut mediũ extremis uerg̃.exiſtẽte
forti caliditate ĩ ſtõacho fit appetitus ad fortia
frigida q̃ ĩconſueta ſunt.& nõ ad tepida uł tem
perata conſueta qa iſta proprie calido non cõtra
riãtur.Similiter ẽt ſecũdũ aliũ modũ h° accidit
pp aliã cãm.naʒ res naturalis conſueta proprie
ñ contrariatꝛ rei corrupte ñ conſuete.nã proprie
cõtraria ſunt ſub eodẽ genere ꝑpinquo.ut albũ
& nigruʒ ſub colore.& calidũ & frigidũ ſub q̃
litate prima actiua.ſʒ res naturalis & res corru
pta in genere ꝑpinquo nõ cõueniunt.ſʒ ut remo
to magis.ſicut forſan albũ & odor ẽ etiã in hoc
alia cã qa cõſueta nõ ſunt actiua.hic autẽ appeti
tus cõtraria actiua querit ꝑpter abiectõeʒ corru
pti humoris. Sʒ tunc dubitare cõtingit.naʒ ſe
queretꝛ qꝺ illis nõ debetur cura.ſed dare eis ſolũ
que appetunt.qa illa.zm omnẽ moduʒ contraria
ſunt cauſe corruptionis appetitus. Dicenduʒ
uno modo qꝺ qñq̃ cõceditur eis de luto.ut ĩfra
tñ.zm.rei ueritatẽ licet illa que appetunt nõ ſint
oĩo contraria cauſe tamen cõcedi nõ debent quia
cura eoꝝ põt fieri cuʒ rebus que licet formaliter
nõ contrarientꝛ illi corrupto humori.cõtrariãtur
tamen uirtualiter & effectiue magis.cãm abiciẽ
dẽdo cũ materia magis cõuenienti noſtro corpo
ri.q̃ ſit lutũ uł carbões.ut ſunt medicine inciſiue
& eductiue illoꝝ corruptorũ hũoruʒ.ſicut in ex
emplo habens malã cõplexionẽ calidam ſtomachi
cũ materia flegmatica putrida appetit frigidaʒ
aquã.que licet contrarietꝛ illi male qualitati rece
pte in organo ſenſus.plus tamen contrariatur a
garicus.& turbit educendo eã. Qua ꝑpter.
Ponit cõcluſionẽ.&c̃. Et qñq̃. Hic ſpãli
ter exequitur de corrupto appetitu.& p° oſten
dit qũo iſte appetitus fit in pregantibus.& quo
tẽpore magis.z°.cõpat inter mõs corrupti appe
tit⁹.3°.oſtẽdit qũo etiã hic appetitus fit ĩ uiris.ibi
za.& rectius.ibi.3a.& qñq̃ accidit. Cõſiderã
dũ circa primã ptẽ qꝺ due ſunt cãe q̃re ſupflui
tates mẽſtruales.que retinẽtur ĩ pricipio cõcep
tionis nõ ueniũt omẽs ad matricẽ in p° & z° mẽ
ſe.ſʒ retinẽtur in r̃liquo corpore.unde & ſtoma
chus de illis ſupfluitatib⁹ accipit.Prima cauſa
ẽ.quia ſi totum mẽſtruũ qꝺ retinetꝛ flueret ad
matricẽ in principio conceptiõis.timeretꝛ abor
ſus.za cauſa ẽ.quia embrio ĩ principio nõ ĩdigʒ
multa materia.quare ſupfluit illud qꝺ de men
ſtruis retinetꝛ.q̃tũ ad neceſſitatẽ.i.ſuper id qꝺ
ẽ neceſſariũ.ergo corrũpitꝛ. Similia his dicta
ſunt.4° ꝺ accidẽti.& morbo.& Serapio tracta.
z°.ca°.iz°.Et tũc Aui.põit nomẽ huic corrupto
appetitui.& dicit qꝺ uocatꝛ pticulũ.uel zm lr̃aʒ
extrinſecã.Alguani.uel zm Serap. Cartatanel.
Rica zm.Gal.4° de accidẽti.& alia multa ſnoia
de eo inueniũtꝛ. Et rectius. Cõſyderanduʒ
qꝺ appetit⁹ corrupt⁹ q̃to appetit min⁹ ĩcõſue
ta.& cõtraria nature noſtre.tãto ẽ minus mal⁹
ut pʒ. Et qñʒ accidit.i.uiris pp predictas cãs.

OPortet. Hic Aui.põit curã. Et
cõſyderandũ qꝺ nõ põit ſigna.qa
ſigna nota ſunt & ſenſibilia.Et p°
ponit curã appetitus q ẽ uere cor
ruptus ad res extraneas.z° excuſat ſe a cura ap
petitus corrupti ad acetoſa & acuta.za ibi. &
nos.Prima in duas.p° ponit curã ꝓpriã.z° po
nit ea que dicũtur alioruʒ auctoritate.ibi za.&
iam extimauerũt. Prima in.d.p° ponit curam
ĩ cõi magis z° magis in ſpãli.ibi za.& in cura au
tẽ.Pria ĩ duas.primo ponit curã p res euacuan
tes & deſicantes materias.z° põit deſcriptiones
quarũdã medicinaꝝ.ibi za.& ex medicinis cõpo
ſitis. Dicit primo qꝺ euacuetꝛ materia ſicut
ipſe docet.Et regimen exptũ ad euacuãdũ.ſ.uo
mitu eſt.p° ſumuere piſces &c̃.bibere aquã de
coctionis faſeoloꝝ &c̃.quia ẽt faſeoli aperitiui
ſunt.& humiditate remittunt acuitatẽ.ſynapis
& naſturcij.& ponitꝛ in hoc uomitiuo lutũ croci
qꝺ uomitũ facit.& confectio de mirabolanis cũ
nuce enden.põitꝛ 5° can.tractatu 3°.& ẽ cõfectio
quã uocat de ſcoria. Dixit aũt.deinde.qa fc̃a
euacuatione.iſta enim confectio cũ hẽat ſtiptici
tatẽ emplaſtraret materiam illã ſi eſſet multa
ñ minorata uomitu.dicit qꝺ confert ciminum et
ameos maſticata in ieiunio & poſt cibũ.& come
dantur ẽt in maſticatione.ita tñ comedãtꝛ ꝙ ſum
mantur ſemel in puluere.quo ſumpto potetꝛ poſt
liquor.i.aut uinũ aut decoctio illarum rerũ.aut
ſumantꝛ.ſ.poſt ipſuʒ cibũ & patet. Et ex me
dicinis. Ponit deſcriptionẽ quarũdã medicina
rũ.& ſunt due.ibi za.& iteꝝ. Et iſte ſunt medi
cine quas ponit ad litterã Serapio tractatu 3° c°
iz°.Iſte tñ confectiones quas ponit conuenienter
dantur.p̃miſſa aliqua euacuatione.licet eniʒ ipſe
ſint euacuatiue.& reſolutiue.ſunt tamen cuʒ h°
fortiter ſtiptice.& adunatiue.& ſi multos inue
nirẽt humores.eos emplaſtrarent in ſtomacho.
In cura. Hic ĩ ſpãli magis põit curã.et fie
ret hic conueniẽti⁹ diuiſo que fiebat ĩ ꝑncipio ca
pituli.& p° põit ĩtẽtionẽ curatiõis & q̇dã reme
dia.z° ponit quãdã cõfectionẽ addẽs quoſdam
can.ibi za.& ex eis que expta pʒ. Et iã extia
uerunt.ſ.Raſis in diuiſionib⁹ ĩ c° de egritudini
bus ſtõachi in fine.Et Auic.ñ ĩpugnat nec affir
mat hãc ſentẽtiã.qa illa proprie cura non eſt cũ
nõ euacuet.confert tñ exiccando. Et dixerunt
ſacraiati.eſt pond⁹.4.ʒ.ʖ.ł zm alios eſt pondus
.4.ʒ.&.ʒ.ij.ʖ.Iſti ergo debent zm experientiaʒ
loqui ñ zm rõnẽ.qa oleũ ſiſaminũ eſt lenitiuum
& ĩpiguatiuũ. ita ꝙ ſolũ faſtidiẽdo poſſʒ abiice

re illū appetitū. sed cū ñ hēat uirtutē incisiuam propriā ñ educit de materia. & iō secundū rōnē ñ currat. Et confert nux enden. ¶ Et si sit ex lutis. qa secundū Aui. 2° can. sunt grana terre pua & cōfert forte a ppetate. & succio salsorū. & si sint ex lapide. i. si fugat sal masse seu sal miera le. & hoc qa incidit & exiccat illos humores. Et amilū & c. qa etiā exiccant. & hoc premissa pri aliqua euacuatiōe. Et ex eis que p ebdomadā. s. dando omni mane. 5. libr. uel dando omni mane partē. 2. illius medie libr. s; hoc credo cōuenienti us. i. 2ª. mensa utatur his fructib. qa abstergūt quedā. & quedaз exiccant. & stipticant. & i quibusdaз ē exptum. Azebegi. i. genus cibarij i quo & c. uel aliter. i. butirum. & rura dicta est. maximi iuuamenti. s. exiccando. Et nos iaз diximus. s. supra precedenti capitulo.

Mvltociēs. ¶ Superius Auic. deter minauit de nocumentis destructionis & debilitatis & corruptionis appetitus. ¶ Hic determinat ð nocumēto appetitus qð ē eius interio. ¶ Considerandū φ appetitus additus pōt dici corrupt. pp id qð i eo fit trāsmutatio appetit secūduз speз. nō φ fiat appetitus. ita qð nūq uidat eē sacietas. hoc nō ē pertinens ad humanam speз. sed potius ad caninā. & iō appetitus canin dicitur Est ergo hic appetitus corruptus ex pte forme P spēi permutate. Vnð Gal. 4° ð accidēti & morbo. illo c°. & quia ð eis. corruptiōeз appetit uocabat cū ultime cibū & potū homo desiderat. p° ergo Aui. canini appetit P famis uehemētis ponit cās. 2° signa. 3° curā. ibi 2ª. signū ibi 3ª & illa quidē. Prima i duas. p° pōit cās famis uehemētis. 2° ostendit ad que ipsa perducat. ibi 2ª. & sci as. Prima in duas. p° inuestigat quasdaз causas que sunt magis coēs corpori. 2° quasdaз alias. que sunt stomacho appropriate. & ēt alias ibi 2ª. & quādoq. Prima in duas p° ponit unā cāз 2° aliā. ibi 2ª Et quādoq accidit. hec hз tres. p° ponit unā cāз. secūdo ostēdit quō illa cā pōt ab extrinseco uenire. 3° inuestigat alias causas. ibi 2ª. & quādoq caliditas. ibi. 3ª. & q̃doq accidit ex catarro. ¶ Ex quo habet qð caliditas stomachi & precipue oris ei ñ causat appetitū caninū. sз poti appetitū ad currētia hūida q appetitus ē sitis. sз tūc caliditas stōachi pōt facere famē quādo tantū resolueret qð ibi acquireret frigiditas per accidēs ex priuatiōe humidi grossi. & iō. A. dicebat in quibusdā dispositiōibus facit famen aut caliditas facit famē q̃do ē i reliquo corpore stomachi. & nō in ore stomachi. remanēte eni caliditate & inflamatiōe in ore stōachi proprie nō fit fames ppter causas superi dictas. Ad famē aūt cōcurrere debet frigiditas. & iō Serap. 3° tractatu. 4°. c°. loquens ð appetitu canino facto a caliditate dicebat φ hec caliditas nō ē i ore stomachi imo in reliquo corpore. & h° roborat imaginatione superi factaз & roboratā. ¶ Et q̃nq hec caliditas faciens appetitū caninuз per resolutionē q̃nq ē extrinseca occurrens raritati & resolutioni corporis. & necessitati recte restauratōis. i. in hora recte famis. qa nō fit fames ppter hūores frigidos. qa ista caliditas occurrēs posset deicere illū appetituз. & pз. ¶ Et quandoq accidit ex catarro. ¶ Hic inuestigat alias cās appetitus canini. & hēt. 4. sicut alias. 4. cās inuestigat ibi. 2ª. & q̃nq. ibi. 3ª. & q̃nq. ibi. 4ª. & ex causis. ¶ Dubitat qa dicit qð fit ex catarro. Superius aūt dixit φ catarrus deiicit appetituз. ¶ Dicendū φ matia catarral Aut ibibit & replet stōachuз. & sic deiicit appetitū. Aut soluз ifrigidat nō replendo & sic pōt excitare appetitū. & qa pl ē φ replet. iō. 2m. raro ē. ¶ Et q̃nq fit propter uermes. qa uermes possunt esse cā canini appetit. aut ð pascendo cibū. aut pūgendo. unde faciūt cibū exire & nouuз exquiri. sз quando sua corruptione & mala lesiōe corrūpunt stōachi cōplexiōeз ðstruunt appetitū. Vnde supra positū ē qð destruunt appetitū. ¶ Et q̃nq. ¶ Ostendit quō hūor acetosus quādoq facit caninū appetituз. & p° facit hoc. 2°. ifert ex hoc qðdaз. ibi. 2ª. & id qð accidit. ¶ Dic p° qð hūor acetosus ē quādoq cā hui appetitus. qa incitat appetitum & qa abstergit naturales humiditates a stomacho. & qa cōstringit eas & ispissat. unð nō sunt ita apti attrahi a uenis. unde nō sunt conueniēs obiectum calidi. & pз. peregre pficiscentib accidit caninus appetitus ppter has causas. qa frigidum exprimit & inanit. patet totum.

Signum. ¶ Determinat Auic. de signis canini appetitus. & hēt hec ps octo partes. secundum φ octo genera signorum ponit secundum. 2. modos causarum predictarum. ibi secunda. & signa eius & c. ¶ Dicit primo qð signa famis uehementis que fit post euacuationes sunt & c. & non ut sint natura resoluta. i. ñ sit uēter fluxibilis. & patet. Dixit. secundū plurimū. quia possз esse q̃nq debilitas in intestinis. ¶ Signa ei que fit ex frigore stomachi. sunt paruitas sitis. et flatio pp uētositatē generatam. ¶ Signa eius que fit ex caliditate stōachi & corporis ñ ē uomit acetosus. quia hoc fit maxie a frigida complone ut supra. & est natura cōstricta. i. uēter. dixit 2m plurimū. qa i hoc corpore posset generari plurima colera que purgaret iteстina. sз pl superat plurimū caliditas corporis & epatis in faciendo uētrem stipticū q̃ colera ibi generata pungēdo. ut declarari habet sup illo affo. secūde pticule.

tractatus 2°.

Quibuscūq̄ iuuenib⁹ &c̄. ¶ Et ei⁹ que ē ex mł titudine resolutionis. signa sunt cāe resolutionis p̄dicte in libro uniuersali. q̄a p° can. fen. pª. illo ca° nutriēs masticatione. & fen. 2ª. c° d̄ cāis debilitatis mēbroꝝ. & c° de cāis dilatationū foraminum. Et de signis casualib⁹. i. h̄ntibus simul rōnem cause & signi. Signa catarri sunt dicta sup̄ fen. quinta. ¶ Signa uermium infra fen. 6ª.

Capitulum ... scdm

La. ¶ Hic exequitur d̄ cura appetitus canini. n̄ autem exequitur de cura canini appetitus facti a catarro. quia eius cura est cura catarri. posita supra fen. 5ª. Habet aūt hoc capitulum partes septem. quia. 7. sunt reliqui modi appetitus canini. de quorum cura exequitur. p̄io ergo exequitur de cura eius qui fit a mala complexione frigida stomachi cum materia uel sine materia. 2° de cura appetitus canini qui fit ex debilitate uirtutis retētiue. 3° d̄ cura eius qui fit ex euacuationibus fortibus. 4° de cura eius qui fit pp resolutionē plurimā. 5° de cura eius qui fit pp uermes. 6° de cura eius qui fit pp̄ter melācoliā. uel flegma acetosum. 7° de cura eius qui fit pp caliditatē aeris. ibi 2ª. illis aūt. ibi 3ª. uerꝫ illos. ibi 4ª. & similiter est cura. ibi 5ª. in illa autem. ibi 6ª. in ea autem cuius. ibi. 7ª. spēs uero. Pria ī tres. p̄io ponit curā. 2° excipit. 3° resumit curaꝫ ibi secūda. nisi ipsis assit. ibi 3ª. & oportet ut sint ¶ Dicit primo q̄ appetitus caninus factus ex frigore. s. stomachi sine materia & superfluitate flegmatica. i. ex frigiditate cū materia debꝫ curari cū mūdificatione nota. s. ex hyeris supradictis. s. si ibi ē materia aut cū uomitiuis dictis ī p̄cedēti c° debet ēt curari cū plurimo uino ī quo n̄ sint &c̄. Ipsuꝫ nāq̄ ē curatio magis cōferēs eis Vnde Hyp. 2ª particula afforismoꝝ potus. i. uinum indigētiā soluit. i. famē caninā curat. sic ēt Serapio tractatu tercio. x° c°. allegat hunc afforismū. ¶ Sed dubitatur an istud uinum debeat dari ieiunio an post comestionē & uidetur q̄d debeat dari stomacho ieiuno q̄a ante altā comestionē ex mente Auic. hic. Et arguit̄ rōne sic. eo tēpore debet dari uinū in canino appetitu ī quo cōplet maxime suā opationē quā querim⁹. sed hoc ē ī ieiunio quia tūc cuꝫ iueit stomachū magis m̄dificatū magis ieū agit. ¶ In oppositū ē Gal̄ ī cōmento illius afforismi. Potus idigentiaꝫ ubi sic dicit. Cibaria aūt ordinent̄ in primis pinguia. ūctuosa. q̄ si nō habeant̄ naturaliter. artificialiter machinent̄. p⁹ cibos hūidos hec uina supra dicta oportet dari. Idem cōfirmat̄ ex mente Serap. 3°. tractatu. x°. ca°. ubi sic necesse ē sumat ī inceptione cibos pingues grossos. deinde p̄cipiam⁹ ei bibere uinū. Hoc ideꝫ confirmat̄ Viatici auctoritate. libro. 4°. p⁹ cibū danduꝫ ē q̄ precepimus uinū. ¶ Considerandū q̄ uinuꝫ datur in canino appetitu p̄pter duas cās. aut enim datur pp calefactionē stōachi & remotōem a mala cōplexione frigida & forte resolutionem materie. aut datur p̄pter intentionē ad accidens. ut ad satisfaciendū appetitui ultimo ad causandū abhominationē. Si quidē detur uinū p̄pter primā intentionē. cōuenientior hora ē q̄ detur stōacho ieiuno. & rō ē predicta. q̄a attingens stōachū immediatius illuꝫ calefacit & resoluit ab eo flegma. Si aūt uinuꝫ detur ut cū toto hoc generet̄ abhominatio in eo & quādā fastidiū. unde tantū appetere recusent. cōuenientior hora ē. p⁹ repletionē ex cibo. q̄a stōachus ē iam saturatus. & quasi fastiditus ex predictis cibis. si g° amplius sibi iniungatur q̄ uinū potet amplius fastidit̄. & maxie cū etiaꝫ uinū illud p⁹ suptū cōmotioneꝫ facit in stomacho reꝝ ... que precesserunt. & q̄a simul his duab⁹ intentionibus damus uinū ī appetitu canino. ideo dari pōt uinum & ante comestionem in ieiuno. & p⁹ comestionē. Vnde Viatic⁹ p̄dict⁹ precipiebat plurib⁹ uicibus dari uinuꝫ. & Gal. ī cōmēto predicto dicebat q̄d uinū solū est cura huius passionis & ideo non intelligat̄ ab eo nec a Serapiōe q̄d hoc uinū solū det̄ post comestionem. sꝫ dat̄ etiam ante. & ideo intelligatur ab eis q̄ dari possꝫ licet nō exprimant. ¶ Nisi. Hic ponit exceptiōeꝫ in q̄ uult q̄d si h̄ntes caninū appetitū ex frigiditatae stōachi h̄nt fluxū uentris. debēt uitare omnio uinū. & p̄bat & pꝫ. ¶ Sed dubitat̄ de eo q̄d Aui. dic̄ q̄d si sit solutio natute nō competit uinū aliquod. Sꝫ cōtra in ōi appetitu canino facto ex frigiditate stomachi ē fluxus uētris superfluus. g° in nullo cōpetit uinū. premissuꝫ ē uerum auctoritate. Serapionis loco preallegato. ubi sic. Sequit̄ appetitū caninū qui fit ex malicia cōplexionis frigide in stōacho aut humore. s. flegmatico retēto in eo solutio nature superflua. ¶ Itē Aui. ponēs signa huius dicebat paruitas sitis & multitudo fecis. Et p̄bat̄ tūc fit nature solutio quando stōachus plus de cibo summit q̄ mēbra possunt attrahere. sꝫ ī appetitu canino pp dictas cās h° cōtingit. q̄re &c̄. ¶ Preterea ipe p̄hibet omne uinū sed n̄ p̄bat q̄ uinum dulce n̄ competat. saltem ergo uinum dulce dabit̄. ¶ Adhuc in istis fit solutio uētris aut p̄pter d̄bilitatē cōtētiē ex nimia frigiditate & humiditate. aut pp fortitudinē expulsiue etiā ex frigiditate & hūiditate. sꝫ uinū curabit istaꝫ solutiōem calefaciēdo & exiccādo. In cōtrariuꝫ est solus Aui. ¶ Consyderanduꝫ primo q̄ uinū curat appetitum caninū factū a frigiditate stōachi & hoc ideo quia illā abiicit calefaciendo & resoluēdo sed tn̄ pot⁹ iste uini debet conditionari conditionib⁹ quibusdā que se tenēt ex pte uini quibusdā q̄ se tenēt ex pte corporis patiētis

appetitū caninū. ¶ Conditiones q̄dez q̄ se tenēt ex parte uini sunt. primo ꝙ uinū debeat esse non q̄dcūq, sed uinuz rubeū roseū. ut Serapio concedit. & hoc qa in isto ē manifesta & maior calefactio. dz esse in multa quantitate. ut subito satisfatiat appetitui. ¶ Ex quo pz ꝙ licet istud uinum debeat esse rubeum & calefactiuum non debet ēē excedentis calefactiōis ut uernacium qa de eo multū dari nō posset. sed uinū quoddā mediocre magis. etiā debz esse actu calidū. ut actu resistat frigiditati stōachi. ¶ Cōditio aūt que se tenet ex parte patientis ē ut nō habeat uentris fluxū. & cā ē. naz uentris fluxus. iō istis accidit qa cibus statiz d̄ stōacho ad intestina descendit. fit aūt h° eis maxia cā additiōis appetit⁹. uñ natur̄ retētō erit maxima cā i appetitu cāino facto ex debilitate cōtentiue. ut Auic. ponit. Q d̄ g° maxime intendim⁹ in curatiōe appetitus huius. ē oio cauer̄ ab his que augent appetitū. & dato ꝙ cause iuuent qa possum⁹ cū aliis curare. In his g° q hēnt appetitū caninū ex frigore simul cuz fluxu uentris etiā si nō esset fluxus. nō cōpetit uinū stipticuz. qa istud auget appetitū. posito g° ꝙ hoc uinum sui caliditate possz cōfrre cause que ē frigiditas. tñ stati nocet accidenti. ad cuius obtusionē maxime intendim⁹. & etiā lz hoc uinū cōferat solutioni. tamen plus nocet augendo. appetitū. dicō etiā q̄d istis nō cōpetit uinum amaꝝ. nam amarum addit statiz in solutionē. primo quia amarū quia est abstersiuū. ut. z° can. ca°. 3°. similiter etiā quia pungit. licet ergo uinū amaꝝ qa calidū cōferat huic fluxui remouendo complexionē frigidam & hūidā que debilitat contētiuā. tamē in p° occursu auget fluxū uētris. cū g° de se sit supflu⁹ & cū hoc magis addat̄ uehemētius addetur appetitus. hoc aūt maxie debemus effugere ¶ Sz d̄ uino dulci quid dicendū. qa Aui. nō exprimit Credo ēt q̄d nō cōpetat. unde Aui. dixit. omne. Et cā ē eadē qua uinū amarū phibet̄. qa etiam uinū dulce in prio occursu lenificādo addit i fluxum uētris. unde & dulce lenificatiuū ponit̄. ab Aui. z° can. 3° ca°. ¶ Est tamē alia cā generalis pp quā i appetitu canino uinū cū supfluo fluxu uetat̄. nā istud uinū q̄d datur in isto appetitu nō dat̄ nisi in multa q̄titate & purū. Cū aūt in corpore ē uehemēs solutio. uinū tunc quādoq pducit ad spasmū. & amētiaz. ut supra de cura sincopis. ¶ Cōsyderadum tamē ppter rōnem primā. qa aliis pz quid dicendū. q̄d fluxus i appetitu canino ē duplex. quidā sibi debitus. & iste nō phibet uinū. quidā exuberans & excedēs & iste phibet uinū propter dictas cās. ¶ Consyderandū ēt q̄d si fluxus ille prohibeat uinum. hoc maxime ē ueꝝ q̄d prohibz in maxima q̄titate qñ dat̄ ad curā huius appetitus. in pua aūt quātitate & hora comestiōis forsan nō noceret.

¶ Et oz. ¶ Reassūmit. Et p° p cibos. z° p medicinas. ibi. zª. Et administrent̄. Primo dicit q̄d debent ēē pinguia. ut satisfatiant subito illi appetitui. calida. ut resistāt cause. ¶ Oleū in quo non ē ponticitas ē oleū ꝙ ñ ē onfancinū. ¶ Aliudabz Vno modo exponit̄ iulep. Est aūt iulep sirupus simplex. & tūc intelligat̄ syrupus fact⁹ d̄ melle. Alibi tamen inuenio sine al. & ē pise legumen ut summit̄ ex Symone. ¶ Ellectauriū alcanzi pōit̄ 5⁹ can. tractatu 3°. & est electuatiū q̄d facit ad digestionē & frigiditatē stomachi ut ibi. ¶ Ellectuariū ueremisch. Credo ꝙ sit id q̄d noiatur ellectuariū ambre. pprie cū fuerit solutio qa alcanzi est aliqualiter stipticū. & secundū est multum confortatiuū. Et ex unctionibus abstergendo &c̄. qa simul post fricationē debet fieri abstersio ne remaneat corpus musci & laudani. qa sunt stiptica. & maxime laudanū quia augerēt appetitū. uel abstergēdo. i. stipticādo. s. ut penetret uirtus ¶ Grana alchadra sunt grana nigrorum. i. piper nigruz & sunt grana calida. quedā & pinguia. uñ calefaciunt & appetitū obtundūt & ñ sunt apud nos. ¶ Illis littera suspensa sit usq ibi. Cōfert panis de armacha. i. flore farine factus. ut supra dictū ē fen. xiª. c° de caseatione lactis. hic panis exiccationē hēt. & confortat contētiuā deiectā ab humiditate. Alia littera habet alcanzi & est cōfectio predicta. ¶ Et similiter patet. Dicit tñ ꝙ cū aliquis eoꝝ iuenit iuuamentū ex hoc regimine debet ipsuz abhorrere paulatim quia hoc regimen pduceret ad opilationes. & alias egritudines. & non soluz ille cuius cā est plurima resolutio. uerū ille cuius cā ē raritas corporis debet hoc facere. uñ dicit secundū unā litterā. & similiter ille. supple hoc debet facere cā famis. cuius est raritas corporis. Vel aliter. Et similiter ille. supple res que dicte sunt desunt. supple i hac curatione in corpore cā famis cui⁹ &c̄. ¶ In illa aūt &c̄. Diximus. i. dicem⁹. ¶ In ea. ¶ Hic ponit curā appetitus canini. qñ cā eius ē materia acetosa uel melācolica. ¶ Et p° qñ cā ē flegma acetosū. z° qñ cā ē melācolica. ibi zª. illa aūt. ¶ Consyderādū circa primā partē ꝙ Aui. ñ uult ꝙ pueris dent̄ illa solutiua fortiora sed leuiora. nec ꝙ post euacuent̄ cum hyera predicta. sed ꝙ det̄ aqua calida. quia facta subtiliatiōe lauāt materiam illam. Reliqua patent. &c̄. Cap̄m xv

De fame que vocatur bolismus

Est fames. ¶ Determinat hic d̄ nocumento appetitus composito. Cōponitur aūt. quia uel casus appetit⁹ in stomacho ē cū fame mēbroꝝ. & sic ē bolismus. aut cōponit̄ fames i stomacho cū sincopi pñti uel apta euenire. & sic est fames sincopalis. prio ergo determinat d̄ primo mō nocumenti. z° de z°. ibi zª. ē ut sint. Prima in tres. p°

ponit causas.2° signa.3° curā.ibi 2ª.& tu.ibi 3ª. ē cura.¶ Prima in duas.primo notificat nobis. quid sit fames.& ēt qualiter accidit.secundo in uestigat eius causas.ibi 2ª. & multociēs.¶ Cō syderandū ꝙ bolismus ē dictio cōposita ex bo & lismus.lism⁹ aūt idē ē ꝙ fames.bo.i. magna uel uehemēs ut sumiť a Serap.3° tractatu c°.đ bolismo.Diciť aūt bolism⁹ magª fames.ex pte subiecti.quia ē i mēbris oib⁹.licet stomachus re fugiat unde nřis fames diciť sicut appetit⁹ cani nus pticularis diciť famēs.ut sumiť ex cōmento illius afforismi secūde particule.pot⁹ idigētiaȝ soluit.¶ Et multotiens.Hēt hec ps duas.sicut duos mōs causaꝝ iuestigat.ibi 2ª.& fit.¶ Con sydeɾādū qđ duplex iueniť hec lr̄a.una que dr̄ mordicās & saluať qa frig⁹ mordicās icitat ad repulsionē nociui.ñ ad attractioneȝ.Aut mordi cans.s.ad attractionē.unde i principio est causa appetit⁹ ex mordicatione si ē pauca.in processu uero deijcit appetitū.Alia lr̄a hȝ mortificās.& pȝ debet aūt itelligi qđ mortificat uirtutē sensi tiuā in stōacho.nō aūt mortificať i toto corpore tūc eni esset cā mortis.moriūtur eni isti morte eoꝝ qui opiū biberūt & mādragorā ut .A.fen 3ª.primi canonis de regimine iter agentiū in fri gore.Et fit.¶ Cōsyderādū qđ Aui.dixit duo. .s.regentib⁹.& dixit splis in uilis.humores eni precipue frigidi si solū tegerēt os stōachi.& ñ ibiberenť in uilis essent cā appetit⁹ canini.cum aūt intus spgunť in uilis quia mouēt ad expul sionē & faciūt effugere attractōeȝ sunt cā cāus appetit⁹ in stōacho.si ergo coniūgať illi fames mēbroꝝ.fit bolism⁹.nō eni sufficit ad bolismū casus appetit⁹ in stōacho.sȝ oȝ qđ sibi cōiūgať fames mēbroꝝ.& iō Aꝝ.gª pticula de pblema tib⁹.2° pblemate.mouēs istud sub forma pro blematis.maxie inuestigat qūo frigus possit eē cā famis mēbroꝝ.uideť eni ponere qđ bolismus sit idigētia cibi sicci.i.fames.s.mēbroꝝ.frigidū aūt ē cā consumptiōis cibi in mēbris .unde mē bra maxime cibū appetūt.ē quideȝ maxime cā frigidū cōsumptiōis cibi.qa illud coadunat cali dū super eo.unde statiȝ in mēbris. cōsummiť. & ideo Aꝝ.ponit hūc sermonē Bolismus fit p pter indigentiā sicci cibi.i.ppter mēbroꝝ famē ¶ In frigore aūt & yeme cōtracto existēte cali do in ineriori hūc.s.cibū uel hūidū suū uelocius derelinquit.i.cōsummit.hoc aūt facto bolismuȝ merito est fieri.

Et tu quideȝ.¶ Ponit.A.signa.Et dicit ꝙ tu potes hāc passionē cogno scere ex signis dictis i can.s.supra.đ signis dispōnuȝ stōachi.ubi docuit cognoscere.A.malā cōplexioneȝ frigidaȝ stōachi cū materia.uł sine.ut supra.s.de destructiōe ap peritus.ita tñ qđ nō sufficit ad cognoscendū hāc passionē.scire solū cāȝ casus appetitus.sȝ oportet scire si in membris ē inanitio.scitur aūt hoc ex de bilitate que accidit.uł ex corporis habitudine.ut si ē colericus imaginandū ē qđ mēbra appetunt & si stōach⁹.ꝑ.nō appetat.& si ē iuuenis uł puer. in quoruȝ membris uirtus naturalis est fortis.

Et cura.¶ Hic ponit curā.& p°io ponit curam bolismi.que magis se uertit ad accidens.2°.pōit curā que magis respicit cām.ibi.2ª.& si fue rit in stomachis eoruȝ.¶ Ad primi euidentiā cō syderandū qđ accidens qđ intenditur in bolismo ē sincop⁹s ex resolutione uirtutis.Regimen aūt sincopis est.aut ad phibendū eā ne ueniat.aut ad remouendū eaȝ cū adest.aut ad cōfortanduȝ cor pus cū a sincopi resurgit.Tria ergo facit.p° pōit regimen i bolismo qđ ē phibitiuuȝ future sinco pis.qđ ē ēt appetitus stōachi subleuatiuū.2°.po nit regimen quod competit in actu sincopis tertio ponit regimē cuȝ a sincopi euadunt.ibi.2ª.& cuȝ supuenit.ibi.3ª & cuȝ euadunt.¶ Circa primaȝ partē notandū qđ cuȝ liliuȝ pferť absolute uide tur qđ itelligať maxime de ortulano.quia cum auctores uolūt loqui đ lilio celesti cōdictionant. licet ilđ de utroq̨ itelligi possit.¶ Descriptō sy rupi illius nō ē in 5°.¶ Tamē sciēdū qđ cū sit ille syrupus de lilio i ponēdo.s.flores.quia sunt magis aromatici.debent simul poni cū illis res confortātes stomachū.quia liliū de se stomacho nocet.¶ Consyderādū p⁹ qđ isti debēt pūgi et constringi unguib⁹ & pcuti ad hoc ut phibeanť a somno & sincopi. Dicit tñ qđ si eius cā sit fri giditas ita pcutiať ꝙ ñ disrūpať caro. Et causa pōt esse quia isti sunt magis đbiles.uñ ex carnis disruptione magis lederenť.Si autem ei⁹ causa sit caliditas.quia non sic sunt debilitati.& quia isti ex somno uehementius ledi possunt.ideo i p cussione posset fieri disruptio.uel posset referri ad totū qđ dixit.ut dicatur qđ debent pungi & stringi & pcuti ut nō sit disruptio.nisi cū fuerit caliditas.quia tunc ñ debet pungi.nec pcuti.nec constringi .propterea quia dolor i pncipio inflā mat.& hāc credo meliorē expoitionē.¶ Tortel le ē panis arabum bis coctus.pro quib⁹ utimur pane assato.panis uero assatus cōiter a medicis magis dať ad cōfortationē ꝗ purus panis.quia ex assatione acquirit aliquā stipticitatē & actu alē euaporationē.p quā simul cum uino magis aromatizat.uñ uelocī⁹ aromaticitate confortat. & sua stipticitate ēt appetitū subleuat.ñ auteȝ solū confert si sumať.ueꝝ ēt si in emplastro po natur.ut hic Auic.nos docet ponere hūc panem In mesus.aut in udea odoriferis. Isti sunt qdā liquores acetosi q̨ apud nos non sunt .possum⁹

ttt 3ª fen xiii

tñ facere loco eoꝝ ſic. Accipe uinũ granatorum
aut citonioꝝ paꝝ acetoſoruꝫ.& adde aliqua aro
matica calida ut ſpicã uel maſticẽ uel cinamomũ
uel galliam.& iſte erit liquor aromaticus aceto
ſus.fiat ergo emplaſtrũ.in diſpoſitione ſincopis
.i.cũ iã ad ſincopim uidetur peruenire.nihilomi
nus confert in actu ſincopis.licet ſincopizã es mi
nus emplaſtrũ tollerẽt. Et emplaſtrum pineale.
Et emplaſtrũ almarudiuꝫ almarub. & ſunt em
plaſtra confortãtia que hoc nomine ñ inueniunt
i antidotario.nec ſumma prima.tractatu xiº.nec
ſumma ſecũda.tractatu 6º.plura tamẽ ſunt ibi
emplaſtra utilia fiunt etiam emplaſtra ad iũctu
ras ideſt ad extremitates ut membra confortent
& remoueatur mala complexio frigida.ſi adeſt.
aut alia ſi adeſt. ¶ Et cum.fiat quod diximus
ſcilicet ſtatim ſupra ut fen x.ª ¶ Et ſi. ¶ Co
cleariũ paruũ ẽ aur.i.aut aureus.i.& S. ¶ Re
lique confectiones quas ponit.& eaꝝ deſcriptio
nes ſunt in quinto .& in aliis antidotariis.&c̃.

Cam xviii De fame ſincopali

E St ut ſint. ¶ Determinat d̃ fame
ſincopali.Et prio ponit cãm eiꝰ uñ
ſigna hẽri pñt.zº ponit curã.ibi zª
Huius. ¶ Conſyderandũ qd̃ cã eſt
caliditas.ſ.corporis ſtomachi & mẽbroꝝ.unde
fortis fit reſolutio & mordicatio. Et debilitas
ſtomachi ñ potẽtis illã reſolutionẽ & mordicatõ
nem portare & cetera. De cura cam xix

H Vius. ¶ Hic ponit curam. ¶ Con
ſyderandum ꝙ cura famis ſincopa
lis parti ptinet cure boliſmi.ut iq̃
tum timetur de ſincopi futura uel
preſenti.& partim pertinet curationi dolorũ ſto
machi inq̃tũ eſt ibi mordicatio de quã dictũ eſt
ſupra caº.de cura dol. ſtomachi.& ideo dicit.
fiant eis ea que dicunt i dolonibꝰ ſtomachi.

Cam xix De ſiti

M Vltitudo ſitis. ¶ Dicebat ſuperiꝰ
qd̃ in ſtõacho ẽ duplex appetitꝰ.ſ.
ad cibũ & ad potũ. ¶ Poſtq̃ gº d̃
terminauit de nocumẽtis q̃ accidũt
in appetitu ad cibuꝫ.Nunc determinat de nocu
mẽtis que accidũt in appetitu ad potũ.Hoc aũt
nocumẽtũ maxie ẽ additio appetitꝰ.& uehemẽ
tia que põt dici appetitus additus ad potũ.Et
põt dici appetitꝰ corruptus.q2 appetit frigidio
ra quã nature humane cõueniũt.& hic appetitꝰ
uocat uehmẽtia & multitudo ſitis.pº ergo inue
ſtigat cãs uehemẽtis ſitis & multitudinis eius
zº ponit ſigna.3º curã.4º recapitulat qd̃daꝫ qd̃
dixerat ſupra.ibi zª.ſigna quidẽ.ibi.3ª. omnis
cura.ibi 4ª.emplaſtrũ. ¶ Ad primi euidẽtiam
cõſyderãdũ qd̃ ſitis aut fit ppter cauſaꝫ in ſto
macho.ſiue ſit ab itra ſiue ab extra eueniẽs Aut
fit ppter cõitatẽ ad mẽbra alia. Primo gº enu
merat primas cãs.zº.ſecũdas.3º addit quaſdã
cãs extraneas uel extrinſecas que ſitim faciũt.4º
docet per ſitim pnoſticari i febre.ibi zª.& qñq̃
fit cũ cõitate.ibi 3ª.& ex eis q̃ cõmouent.ibi 4ª.
& quãdo aggregat.Prima in.d.nã cũ ſitis fiat
a mala cõplexiõe ſtomachi.quandoq̃ fit a mala
cõplexiõe ſine materia humorali .quandoq̃ fit
a mala cõplexione cũ materia humorali.Primo
ponit cãs primas.zº.ſecũdas.ibi.zª.& quãdoq̃
fit propter flegma ſalſum.Prima in.d.naꝫ ſitis
fit a mala cõplexione ſtõachi calida principaliter
aut mala complexiõe ſicca.pº ponit primã cãm.
zº ſecũdaꝫ cauſaꝫ.ibi zª.aut ppter ſiccitatẽ ſtõa
chi.Prima in.d.pº põit ſitiꝫ fieri a caliditate ſto
machi.& oſtendit unaꝫ cãm intrinſecã illius cali
ditatis.zº.oſtendit cãs primitiuas extrinſecas.ibi
zª.& qñq̃ accidit ppter potũ. ¶ Circa primaꝫ
partẽ cõſyderanduꝫ qd̃.A.duo dixit.ſ.multitu
do.& hoc ex parte eius qd̃ appetit d̃ potu i mul
ta quantitate.& dixit uehemẽtia.& hº ex parte
eius qd̃ appetitur in multa accidentali frigidita
te. ¶ Sed diceret qs cũ in appetitu ad potũ poſ
ſit accidere nocumentũ ex parte eius qd̃ nõ appe
titur potus.Cur Auic.de hoc nõ fecit capituluꝫ.
¶ Dicendũ qd̃ nõ appetere potũ ẽ paruũ nocu
mentũ ſtante appetitu ad cibũ. ¶ Cõſyderandũ
ꝙ febrientes qui moriunt ſemp ſitientes ſunt.q2
hẽnt febres ex materiebꝰ indigeſtis groſſis mul
te inflammatiõis & putredinis.lꝫ eniꝫ bibatur a
qua.nõ tñ illa materia digeritur nec expellit pp
groſſitieꝫ.remanente.gº putrida caliditate ſemp
ſitiunt.& hoc multũ ẽ uidere in peſtilentialibus
febribus.Vnde Gal.4º.de accidenti in fine.ſcio
quendã acutiſſima febre teneri.q in ſtatu febris
multã aquã bibit. ¶ Et qñq̃. ¶ Hic enumerat
extrinſecas cauſas inducẽtes caliditatẽ illã.& pº
quaſdam.zº.quaſdaꝫ alias.ibi.zª.& qñq̃ fit pp
medicinas. ¶ Cõſiderandũ ꝙ potus uini ueteris
interficit quãdoq̃ cũ ſiti.quia uinũ illud exiſtẽs
multe caliditatis inflammat cerebruꝫ & cor.&
iõ fit febris.alienatio.& ſitis.& tandeꝫ mors.&
ideo Aui.dixit inflammatꝰ.ſ.ex febre. ¶ Cõtur
batꝰ.i.alienatus.& ſitiẽs pp multã inflammatio
nẽ.unde.zº.d̃ iteriorībꝰ in fine.Gal.fuit cuiuſdã
notarii ſeruꝰ quia domi remanſit &c̃.q multuꝫ
ſitiens & aquã nõ iueniẽs uinũ uetuſtiſſimũ &
multe q̃ntitatis bibit.unde ab hora illa permãſit
peruigil ei q̃ ex nimiis uigiliis febris accidit q2
lienatione ſequente mortuus ẽ.ñ aũt dixit d̃ ſiti
quia ñ habet dubitationẽ.quia ex inflãmatione
ſitiebat. ¶ Conſyderandũ ꝙ aqua ſalſa iducit
ſitim & pducit ad mortẽ. Vnde Auic.cui ñ ſuc
currit.Et cã ẽ que ſumit 4º de accidẽti & mor
bo.quia aqua ſalſa multa potata ſicut naute de
fectu fecerũt.inducit punctionẽ & excoriationẽ

cū ſiti. & iō ad mortē qn̄q perducit. Vnde Gal.
ibidē. Naute qdē ñ tātū hn̄tes de aqua ꝙ ſuffi
ceret aquā marinā potauerūt. unde maiorē ñ bi
bētibus ſitim habuerunt. ſolutionē quoq et pū
ctionē hn̄tes p eā periere. ¶ Et qn̄q fit pp me
dicinas &c̄. Exponaẽ ſic que. ſ. cibi uel medicie
faciunt ſitim. cū ablutione. i. ſitim cū qua appe
titur res potabilis ut ablutiua & lauatiua ad h°
ut lauēt. Aut faciunt ſitim curſu. i. ſitim cū qua
deſideratur res potabilis curſiua & penetratia.
ita ꝙ non debet intelligi ꝙ iſte res faciant ſitim
cum curſu & ablutione. ita ꝙ ablutio & curſus
ſit cā ſitis effectiua. imo eſt aliud qđ appetitur
ut finale. Et hoc declaratur ut ipſe ſtatiʒ ſubdit
declarando. & reliq̄ omnia patent. ¶ Et quādo
q fit. Aut ꝑpter flegma ſalſuʒ. aut dulce. quia
dulce flegma eſt aptum inflammari & ebulire.
¶ Et q̄doq fit cū cōitate. ¶ Hic determiat đ cā
ſitis que fit cū cōitate. Fit aūt cū cōitate ad đter
minata mēbra. aut cū cōitate ad totū corpus. ibi
2ª. & quādoq fit cū cōitate coporis. Prima in
dua s. primo oſtēdit diuerſos mōs ſitis facte p
cōitatē ad mēbra diuerſa. 2° cōparat illa. ibi 2ª
& uehemētior. Pria in. 4. p° oſtendit modū ſitis
que fit cū cōitate ad renes. 2° eiꝰ que fit cū cōita
te ad epar. 3° eiꝰ que fit cū cōitate ad pulmonē
& cor. & ēt quedā alia mēbra. 4° eiꝰ que fit cū
cōitate ad cerebꝝ. ibi 2ª. & q̄doq fit ſitis huiꝰ
capituli. 3ª ibi. & p cōitatē pulmonis. ibi 4ª. &
q̄doq fit. Mōuʒ prīe ſitis poſtpōit uſq ad fen
.18. ¶ Circa primā ptē nota q̄re ydropici mł'tuʒ
bibentes ēt multuʒ ſitiunt. qa in eis eſt opilatio
in uenis. remanet enim humiditas multa in parti
bus epatis. & ab eius uenis groſſuʒ & aquoſuʒ
reſudat in uentrē. Et nō trāſit ad mēbra aquo
ſitas. & ideo ſemper bibētes ſemp ſitiūt Simi
liter colicis hoc accidit. facta eniʒ repletione mul
ta in inteſtino colon opilantur orificia uenarum
meſeraicaꝝ que ibi ſūt. & q̄ ſunt in iteſtino recto
que ſunt multe. unde aqua nō trāſit ad mēbra.
Similiter etiā ſicut apparet ad ſenſuʒ. colon cuʒ
ſit ſup iteſtina gracilia & uenas meſeraicas que
tenduʀ ab epate ad inteſtina. & reliquū uentrē.
ex quaꝝ cōpreſſiōe fit etiā opilatio. & iō A. ifra
fen. 16ª 3°. tractatu c° đ ſignis colice. nō ſatiaẽ ha
bēs eā. lʒ bibat plurimū. quoniā qđ bibit nō pēe
trat ad epar. propter opilatiōes accidētes i orifi
cijs meſeraice que ſequuʀ uentrē. Dicit pꝰ qđ
fit etiā cū febricitat. i. cū habeat cōplexioneʒ cali
dā & ſiccā. ¶ Et nota ꝙ frigus epatis ē cā ſitis.
¶ Sed de hoc dubitaẽ. poſitū eniʒ ē qđ caliditas
epatis facit ſitim. ergo nō frigiditas ex contario.
¶ Item epar infrigidatum infrigidat ſtomachū
cuʒ illi ſuperiaceat. frigiditas aūt ſtomachi ſitim
prohibet. ¶ Dicenduʒ qđ frigiditas pōt eſſe cā
ſitis ſi 2m. epar exiſtat. Cā aūt eſt que ſummitur

ex. A. nā frigiditas epatis pōt ita đbilitare attra
ctiuā eius ut non attrahat. unde epar & mēbra
exiccanẽ. que ſiccitas ſtōacho coicata eſt cā ſitis.
¶ Cōſiderandū tn̄ qđ epati pōt aduenire frigi
ditas aut poſitiua ex re ifrigidante. aut ꝑuatiua
p calidi reſolutionē & debilitateʒ. lʒ ergo utraq
poſſit eſſe cā ſitis. magis tn̄ eſt cā ſitis frigiditas
que ē i epate ꝑpter calidi reſolutionē. ¶ Ad id
qđ dicitur. p° in cōtrariuʒ. Dicendū ꝙ nō ē icon
ueniens ꝙ a duobꝰ cōtrarijs idē ꝑueniat effectꝰ
diuerſimode. ¶ Ad. 2m. dicenduʒ p° qđ maxime
hoc hʒ uerū de frigiditate que ē reſolutio & de
bilitatio epatis. ex illa autē nō eſt neceſſariū ſtōa
chuʒ multū infrigidari. ¶ Vel dicendū qđ plus
pōt ſiccitas epatis & membroꝝ nō habentiū hūi
ditatē in cauſando ſitim q̄ poſſit frigiditas epa
tis in ꝓhibendo illā. ¶ Vł dicendū qđ epar ſi ſit
frigidū ifrigidat ſtomachū 2m fundum non aūt
quantum ad os eius. cum os ſtomachi nō cōpre
hēdat. ¶ Quod dixit huiꝰ capł'i intelligiẽ ſitis
facte p cōitatē & p alcaiaſim. i. faringā & larin
gam. ¶ Et quandoq &c̄. Alcutub. ē ſpēs melā
colie colerice. ¶ Et uehemētior. ¶ Hic cōparat
& dicit uehemētior ſitis facta p cōitatē eſt illa
que fit p cōitatē ad ꝑdicta mēbra. iter illas tn̄
que fiunt p cōitatē ē uehementior illa que fit p
cōmunitatē ad os ſtomachi. licet ſint alia ad q̄ p
cōitatē poſſit fieri ut inteſtina groſſa & ueſica.
¶ Sʒ. t. d. ſitis que fit ab ore ſtōachi ñ fit p cōi
tatē. cū ſitis ſit paſſio eius. ſitis. n. ē appetitꝰ. Ap
petitꝰ. n. ē oris ſtōachi. ut ifra Auic. ¶ Dicēdū
ꝙ Auic. accipit hic large os ſtōachi. ñ p ore eius
ꝓpē. ſʒ p fine meri. ¶ Vel poſſet dici p ſupple
mētū lr̄e ut dicaẽ uehemētior ſitis eſt illa q̄ eſt
facta cā horū mēbroꝝ. & pro. i. per cōmunitatē
ad illa mēbra. ſupple eſt uehemētior tamē ſitis
eſt illa que cōmoueẽ &c̄. ita qđ uellit dicere qđ
illa fiat per cōitatē. ſʒ qđ illa ē abſolute uehemē
tior & hec ē ſentētia Serapiōis libro 3°. ca°. 13°
ubi ſic. os ſtōachi facit accidere ſitiʒ plꝰ q̄ reliq̄
mēbra. & pꝰ ipſuʒ uēter. & pꝰ ipſuʒ pulmo. &
pꝰ ipſuʒ epar. & pꝰ ipſuʒ iteſtinū ieiunū. ¶ Dei
de cōſydera qđ Aui. uł't uehemētiorē fore ſiti q̄
fit a pulmone q̄ que fit ab epate. ¶ Sʒ cōtra. qa
epar imediate cooperit ſtomachū. ergo uehemen
tiorē ſitim cauſabit. ¶ Dicēdū ꝙ cū ſitis ſit acci
dens oris ſtomachi adhuc magis appropinquat
ori ſtomachi pulmo q̄ epar. ſtomachus aūt ſecū
dum ſui os non cooperiẽ ab epate. ut anothomia
oſtendit. ſed effugit illud appropinquans dya
fragmati. Dyafragma autē ſtatim alligatur pl'
moni. ¶ Vel dicēdū ꝙ maior accidit inflāmatio
in pulmone q̄ i epate propter pulmonē eſſe cole
ricū. Similiter eius inflāmatio potu q̄ appetiẽ
minus ſedabilis eſt. ¶ Conſyderandū poſt qđ
ſub inteſtino ieiuno duodenū cōprehendit. ¶ Et

tit. 3ª fen. 13ª ... tractatus

quandoq. ¶ Hic determinat de siti facta cũ cõitate ad totũ corpus. & primo facit hoc. 2° quod dã φ dixerat declarat. ibi 2ª. & bibẽti quidem. ¶ Dicit primo φ qñq. fit sitis propter cõitatem ad totũ corp⁹. sicut in febrib⁹. & sicut sitis creti ca. nã ex signis crisis ẽ sitis. Vnđ Aui. secũda fen. quarti. c° 2°. i pncipio enumerans signa crisis dicit sicut inquietudo &c. & pulsus cordis. & nausea et sitis &c. Fit aũt sitis maxie qñ materia ad uomitum properat. aut qñ mouetur materia. Vñ corp⁹ iflãmat̃ magis ex forti motu materie & uirtutũ. ¶ Q đ uenenũ uipere faciat sitim. pũit similiter Gal. 4°. đ accidẽti & morbo. Aut cibo. s. i quo ẽ aliqd de ueneno uipere. ¶ Et sic accidit. & egestiõe sanguinolenta supflua supple unde epar debilitat̃ ut ñ possit attrahere &. mẽbra exicant̃. ¶ Et bibenti. ¶ Hic declarat qđdã qđ dixerat. Dixerat enĩ φ medicina euacuatiua facit sitĩ. unde p⁹ solutione3 sitis accidit. Vult g° ostendere qño sitis qñq. ante prefectã opatione3 medicine apparet. ut in stõacho calido & sicco ex farmacia calida & sicca. qño etiã aliquãdo post supfluã euacuatione accidit. Vnde significat ia3 cõpleta3 ẽẽ euacuationẽ. ut i cõtrario. Ex quo apparet uerificatio illius afforisimi quare pticule. In fermacijs quicũq. nõ sitiunt &c. Nam cũ triplex sit sitis preoccupãs sufficienti euacuatione3 subsequens sufficienti euacuationi. & sequens ad supfluã. ueritatẽ h3 de siti sequente ad sufficiente3 euacuationẽ. Pro his uero requirat̃ φ alias diximus sup illo afforisimo. Et ex eis. ¶ Cõsiderã du3 qđ somn⁹ super cibos calidos & acutos ẽ cã sitis. p° quia illos cõmouet. cũ calidũ reducatur ad iterius. & iõ magis calefatiũt. 2° qa uapores ab illis eleuati retinent̃ & nõ resoluuntur. & iõ siti iducunt &c. In uigilijs aũt cũ isti uapores possunt melius exalare non sic inducunt siti3 saltẽ in principio. & iõ qñ sitis ẽ ppter cibos aliquos nõ calidos s3 uiscosos & idigestos. tũc somn⁹ illã sedat. qa illa cibaria digerit. unde. A. 4ª. can. fen. pª ca°. siti supflua febricitantiũ. dicit. Et qñq. fit sitis a frigore. & absindit ea3 somn⁹. a frigore. s. cibi crudi & idigesti. Vnde. 3ª. primi. Et siti mẽdosa ipedit⁹. scire d3 φ dormire & siti3 tolerare ipsa3 abscindit. Est aũt sitis mendosa q fit ppter crapulã & idigestionem ciboꝝ. q. cũ idigesti sint. frigidi dici possũt. Et qñq. aggregãt̃. notũ ẽ &c.

Cam. 13 De signis sitis

Signa. ¶ Hic ponit signa. & p° põit signa sitis que fit ppter stõachi cõplexionẽ cũ materia uł sine. & dic' eẽ narrata. 2° põit signa sitis q fit ppter cõitatẽ. ibi 2ª. & signũ facte cã opilatiõis. Prima signa sunt dicta supra ca° . de signis dispõnũ stomachi. 2ª hẽt tres. p° ponit signa sitis facte ppter opilatiõe3 inter stomachũ & epar. & facte propter renes. 2° ponit signa sitis facte pp cãs extrinsecas. 3° resummit signa sitis facte pp cõitatẽ. ibi 2ª. signũ uero. ibi 3ª. & signa ei⁹ ¶ Lenitas uẽtris sequit̃ ad predictã opilatiõe3 quia cũ nutrimentũ nõ possit trahi ad epar. reuertit̃ ad intestina & uẽtrẽ. Dixit quãdoq. qa aliqñ do opilatio phibet illud sicut in colica. Et signa. Hec h3 tres. p° põit signa sitis q fit cũ cõitate cordis. & pulmõis. 2° põit signa ei⁹ q fit cũ cõitate meri. 3° iterũ signa ei⁹ que fit cũ cõitate epatis. ibi 2ª. & illia que fit. ibi 3ª. & factã &c. ¶ Vigilie illam siti sedãt. quia sunt cã euaporatiõis. somnus addit. qa ẽ cã calefactiõis partiũ pulmõis. & partiũ pectoris ¶ Et expulsor sitis. i. q conat̃ multũ tollerare sitim ut illã expellat. addit in siti. qa cõfirmat̃ mala cõplexio calida & sicca. & h° si sitis fuerit ex calđitate & siccitate stõachi. qa si sitis fuerit mẽdosa. tollerat̃ eã illã sedat ut sup. Si sitis fuerit ex calitate & siccitate stomachi. tollerare eã addit in eã. Vnde 4° đ accidẽti & morbo. Nonnulli uero sitim tollerat̃ uolẽtes in eã inciderũt sitim que nuq̃ ualuit extingui ¶ Et illa. ¶ Sed diceret aliqs. Aui. sibi cõtradicit quia supra dixit φ uehemẽtior sitis ẽ que fit ab ore stõachi. deide que fit a meri. Hic aũt dicit φ ẽ parua debilis. ¶ Dicẽdũ qđ sitis põt dici uehemens. aut secundũ se aut ex pte modi curationis. sitis g° facta propter meri secũdũ se fortis ẽ. cũ meri sit continuũ ori stomachi. sed ex parte curationis ẽ facilis. Ista aũt stãt simul. nã caliditas terciane uehemẽtior est caliditate cottidiane & hoc secundũ se ex pte curationis uehemẽtior ẽ caliditas cottidiane. ¶ Dicit si ẽ ex calore. s. in iteriorib⁹. aut ex calore. i. cibo calido acuto ut concordet dicto supius. & Auic. 4° can. fen. pª. ubi sic dicit. Et qñq. fit ex calore sitis. & abscindunt eam uigilie &c. Cam. 14 Cura

Omnis facta ¶ Hic ponit curam. ¶ Et consyderãdũ qđ Auic. curã abbreuiat. Nã p° ñ poit curã sitis que fit pp cãs extrinsecas qa nota est. cura enim ãmotio est illaꝝ. poit ergo primo curã sitis que fit pp malã stomachi cõplexionẽ. 2° ei⁹ que fit pp cõitatẽ. ibi 2ª. & sitis pulmonis ¶ Ad secũdi euidẽtiã. consyderandũ qđ Auic. ñ poit curã sitis que fit cũ cõitate meri. quia dixit de ea supra. Nec ponit curã sitis cũ cõitate renũ quia reseruat post. usq. ad fen. 18. Nec explicite ponit curã eius que fit cũ cõitate epatis. quia h° ponet fen. 14. Ponit ergo curã sitis que fit cũ cõitate pulmonis. & addit quosdã canones. φ sic curetur sitis pulmonis et ẽ sentẽtia Galieni i tegni de signis. ¶ Et multotiẽs. ¶ Hic ponit curam qñ sitis fit pp exiccationẽ & calefactionẽ faucũ & partiũ oris. & etiã pulmonis. unde paulatine

alterãdo peruenit. ¶ Et ille q timet siti i ieiuno. ¶ Consyderandum ꝙ ex lege sarracenorum ẽt ieiuniũ pcipit̃ sicut apparet ex. A. x° methaphisice. 3° ca°. ¶ In ieiuno ergo cuȝ sit consuetudo comedere sine carnibꝰ comedunt legumia cicera & fabas. Ille ergo q ieiunat premittit in sua comestione acerũ & oleuȝ. qa acetũ ĩfrigidat. & facit penetrare oleũ. & oleum hũectat. & iõ preseruatur a siti. ¶ Et aborreat aquã fabaꝝ & ciceruȝ. quia sunt faciẽtes sitim. aqua qdẽ cicerũ ꝑpter caliditatẽ & acuitatẽ & nitrositatẽ quã sibi attribuit Mesue i suo de appropriatis. c° đ aqua ciceris. Aqua uero fabarũ. quia sunt grosse & uaporose sitim inducunt. ut sensus ostendit. ¶ Et uomitꝰ facit sitim. iflãmando & laxando stomachũ. aut qa aliq hũores calidi ex uomitu trahũt̃ ad stomachum. & iõ syrupus de pomis cũ aqua rosa. uel frigida. qa ifrigidat et cõfortat. sedat illã sitim. ¶ Consyderandũ post ꝙ aqua frigida in stomacho colerico addit qñq̧ i sitim. qa illaȝ colerã i stomacho cõstringit. aut qa aqua frigida inflãmat̃ propter colerã illã. & h° ẽ qđ uult dicere. In stomacho calido & sicco. i. colerico & similiter in stomacho salsi humoris. Sed aqua calida quia abstergit colerã illã. & illud flegma salsum. sedat siti illã multotiẽs. ¶ Sed. t. d. A. sup̃ posuit in c° de signis dispõnũ stomachi. qđ si sitis augeat̃ ex calida aqua tunc materia ẽ colerica. ¶ Dicẽdũ ꝙ sitis ex materia colerica põt augeri & sedari ex calida aqua. naȝ si calida aq̃ sit potẽs lauare illã colerã sedat eaȝ. & sic itelligitur hic. si aũt ꝑpter grossiciẽ colere & infixioneȝ nõ posset illã lauare. tunc addit i sitiȝ & sic itelligebat supra. ¶ Et qñq̧ fit. ¶ Cõsyderandũ qđ illa uehemẽs sitis fit ꝑpter opilationẽ aut membrorũ siccitatẽ. & tũc cũ aqua miscet̃. iulep facit aquã penetrare ad mẽbra. naȝ aqua de se trãsire morat̃. iulep uero ꝑpter zuccarũ qđ acquirit sibi aliquã caliditatẽ magis facit penetrare. similiter ꝑpter dulcedinẽ. ¶ Sȝ. t. d. quare dicit & nõ est fe. ¶ Dicenduȝ qđ si fe. adesset requiret̃ fortius extictiuuȝ quã iulep simplex ꝙ fit ex aq̃ & zuccaro qđ ponit̃. 5°. can tracta. 6°. In forti eniȝ iflammatione illud iulep in sitim adderet. & hoc si inflammaretur a caliditate. de se enim sitim sedat. ut Almansor tractatu tertio &c̃.

Emplastrũ. ¶ Illud capitulũ iterũ fuit positũ supra i propria forma in capitulo đ cura male complexionis stomachi cum materia in fine capituli. Aut ergo fuit error transferentis aut tanq̃ utile non dubitauit. Auicena hic repeter̃ &c̃.

Nocumẽtũ digestionis. ¶ In tractatu qui ẽ ante istũ determinauit. A. de dispositionibꝰ stõachi preternaturã eueniẽtibꝰ i uirtute ipsius appetitiua & in tota ipsius essentia. ¶ Hic determinat de nocumẽtis accidẽtibꝰ in uirtute ipsiꝰ digestiua. Et primo determinat de nocumento digestiẽ stomachi. secũdo determinat de quibusdam nocumentis que ad illam sequũtur aut ad eam generandam iuuãt ibi z^a. quãdoq̧ remanet in stõacho. ¶ Vel aliter. qđ z° dermiat đ nocumẽtis que magis pertinent retentiue uel expulsiue stomachi. ibi z^a. ubi ẽ dictum. Pria in duas. p° determinat de nocumẽtis digestiue in generali. z° in spãli. ibi z^a. cibus corrumpit̃. Pria in tres p° premittit diuersas cãs nocumẽti i digestiõe z° declarat. 3° comparat. nocumẽta digestionis adinuicẽ ibi z^a. & factũ. ibi 3^a. & scias. ¶ Dic̃ p° qđ nocumẽta digestiõis sequũtur nocumẽta in inferiori parte stomachi. s. ꝑpter causaȝ in stomacho. aut propter &c̃. Et cã illiꝰ ẽ. nam digestio ẽ fundi stomãchi. & appetitus ẽ oris eius. ¶ Et factũ. ¶ Habet. duas. p° declarat membra predicta z° ostẽdit aliq̃ nocumẽta q̃ sequũtur nocumẽtũ digestiõis in stomacho. ibi z^a & cibus qdem. uel ibi. & causa illius. Prima ĩ tres z^m ꝙ tres erant cause nocumenti digestionis q̃s premisit. & quas hic declarat. ibi z^a. uẽrũ dispositio. ibi 3^a. & cibus quidẽ grauis. ¶ Cõsyderãdũ p° qđ cũ digestio fit a calido ipsa magis nocet̃ a frigido. ¶ Sȝ dubitat̃ an siccitas & hũiditas possint ledere digestiuã absq̧ aliaꝝ excessu. Et uidet̃ qđ sic. naȝ siccitas cũ frigido ledit & cũ calido. g° cum equali. qđ eni stat cũ extremis stat̃ põt cum medio. lesio aũt a siccitate. & hũiditate facta cũ extremis. reperit̃ ergo cũ medio. Hoc eniȝ modo Gal̃. simplices cõplexiões inuestigat p° de cõplexionibꝰ. 2°. c°. ¶ Dicendũ ꝙ qualitates passiue ñ faciũt nocumentũ multũ i digestione qñ est equalitas in actiuis. ¶ Propter quod consyderandũ ꝙ digestio ẽ opatio que magis prouenit a proportione inter actiuas qualitates. magis enim pficit̃ digestio a calido q̃ ab humido. & iõ si passiua qualitas nocere debet. oȝ ꝙ multũ excedat. ut plurimũ aũt uel frequẽter nõ excedit passiua qualitas multũ. nisi sit cũ actiua & hoc qa de se est pauce actiuitatis. et iõ aliqua opatio prouenit magis a proportione inter passiuas qualitates q̃ iter actiuas. sicut uerbigratia. retẽtio que ẽ quedã opatio. põt fieri nocumẽtũ i hac opatione ex simplici humiditate absq̧ calido uel frigido. licet hoc aliã hẽret pscrutationẽ. ¶ Consyderandũ tñ ꝙ siccitas & humiditas ẽ duplex. quedã qualitatiua & uera. quedã autẽ siccitas p humidi resolutionẽ. & humiditas per humiditatis accidentalis acquisitionẽ. Vult ergo

dicere Auic. q siccitas & humiditas qualitatiue non faciunt nocumētū i digestiua. qn̄ ē i actiuis e qualitas. nisi ita sit q fit siccitas p humidi con sumptionē. aut sit humiditas p humiditatis ma defaciētis pōnem. sicut primum accidit in arefa ctione ubi est mala cōplexio sicca p humidi reso lutionē nec est necessariū q sit ibi mala cōplexio calida ul frigida. Vnde supra Aui. p fe. facit ca pitulū de mala cōplexione sicca stōachi solū & d sicca cū frigiditate. & de sicca cū caliditate nō tn̄ ista siccitas diu stat. q n sibi frigiditatē associet p pter inutricationē. Vnde Gal. 7°. siccitatē solido rū prolixa frigiditas ex necessitate cōsequit. Secū dum uero accidit in ydropisi. s. ex pn̄tia multe materie aquose in uētre. ubi p cōitatē ad stōachū fit humiditas. et ledit digestionē. ibi tn̄ n̄ est ne cessariū esse frigiditatē uel caliditatē. aut sic fit i ydropisi yposarca. ¶ Posset tn̄ ista littera ali ter deduci contrario mō. ut illud n̄ sit exceptio s3 probatio ei⁹ qd̄ dixit. ut dicat q siccitas & hūi ditas n̄ faciūt nocumētū digestionis. cū equalita te actiuarum. & hoc pbat. quia siccitas n̄ nocet digestioni. nisi faciēdo arefactionē. s3 arefactioni est coniūcta caliditas uel frigiditas ut in ethica. Similiter humiditas nocet digestioni faciendo ac cidere ydropisim. sed i ea ē aliquis modus frigi ditatis uel caliditatis secūdū diuersos mōs ydro pū. ¶ Ad rōnes. Dicēdū qd̄ qualitates passiue sunt pfectiue opationū cū pportione et tēpātia. & iō pōt cōplexio naturalis esse hūida aut sicca absq̄ excessu in actiuis. sed si passiue q̄litates le dāt opationē. n̄ est nisi cū excedūt. & debēt mul tū excedere cū sint pauce q̄titatis. s3 n̄ multū ex cedunt nisi sint actiuis coniuncte. Gal. uero inue stigat ibi naturales cōplexiones. q̄uis sup h° sine aliter dubia. ¶ Consyderādū proptet contradi ctionē que est i duplici expōne q siccitas pptet resolutionē & hūiditas ppter humiditates fleg maticas n̄ statim sibi associāt caliditatē uel frigi ditatē. sed i processu magis. Vel posset aliter di ci q siccitas & humiditas per se non faciūt nocu mentū digestionis. s. magnū. qd̄ nocumentu3. est ablatio digestionis aut corruptio. Et iō Aui. i se quēti ca° dicet q siccū & humidū n̄ perueniunt ambo ad hoc ut destruant. Et ideo ad ptohibiti onē subdit q hūmidū ultime nocet digestiōi qn̄ facit accider ydropisi3. & siccū arefactionē. S3 i istis passionib⁹ n̄ ē destructio digestionis. sed ē digestio nō completa. Et hoc uidet Serap. libro 3°. ca°. 14°. ubi sic. De pprietate hūide & sicce nō ē ut cū eis sit lesio similiter. i. ita ueloci ter sicut a calido & frigido donec destruat eius operatio absq̄ tēpore longo. S3 in huiusmodi hūiditate accidit ydropisis. & in siccitate marasmus &c̄. Et in omnibus istis egritudinib⁹ que accidūt i eo &c̄. nō phibet uirtus digestiua nisi a cōple

mēto operationū. ¶ Verū. Cōsydera qd̄ somn⁹ fit quādoq̄ propter digestiōe3 cibi in stomacho & ille ē grauis & pfund⁹ ppter grossos uapo res caput ascendentes. & pptetea qd̄ multū illi digestiōis natura laborat fit somnus pp digesti onē in corde & cerebro. ut in nostra questiōe d claraui m⁹ cōtra quosdā. & tal somn⁹ leuior. ē pp leuiorē esse euaporatiōe3. ¶ Et cib⁹. Non ē intelligendū de cibo graui & leui q° ad digesti onē. ¶ Et cib⁹ ¶ Hic p° pmittit diuersu3 mo dū de dispōnib⁹ cibi ex indigestiōe aut nocumē tis digestiōis. ostēdens quid ex hoc sequit ad no cumentū digestiōis in fe. ubi 2ª. & stomachus ēt quādoq̄. ¶ Ponit triplicem modū dispōnis cibi aut digesti pfecte. aut diminute. aut omnino nō digesti &c̄. Ex qb⁹ summit qd̄ digestio ma la facta in stomacho ē cā male dispōis in mēbris sicut idē uult Gal. 4° d re. sa. i fine. Et Isaac de urinis & d alimentis & Gal. i qua3 pluribus lo cis & Auic. i de regimine cibi & potus l tercia primi can. & Gal. 6°. de accidēti & morbo. Hoc tn̄ dubiū hēt nō possibile discuti nuper. Et stōa chus. ¶ Cōsyderandū qd̄ si cibus nō digerit in stōacho cū itestina refugiāt attractionē seu epar mediantib⁹ uenis meseraicis & itestinis. tunc fit lubricitas uentris. sicut. 6°. d accidenti & morbo &. 3°. ide3 ponit Gal. ¶ S3. t. d. A. ponit ad nocu menta digestiōis stōachi sequi tympanitē. sed su peri⁹ d debilitate stōachi pōit q pducit ad ypo sarcā. ubi sic. & debilitas quidē uirtutis alterati ue pducit ad ydropisi3 carneā. ¶ In cōtrariu3 ē hic. A. & Gal. 6°. de accidenti & morbo. ubi sic loquit d digestiua stōachi Et si ex defectu uirtu tis contigerit sequit uehemētissima lienteria & tympania. ¶ Dicendu3 qd̄ uirtus digestiua sto machi deficit. aut defectu quo cibū i uentū & ua porē cōuertit. ul disponit qd̄ in uentū conuertat. & hoc ex debili caliditate. & tūc sequit timpania ydrops. Vnde. A. nō cōuertit ad ytropisi3 tipani te3 nisi cū stōachus i ipsa hēt ipressionē tante qn̄ titatis qua facit uaporatiōnē cibi. & non qua di gerit Aut deficit defectu quo cibu3 i aliā malam formā transducit. qd̄ etiā in epate male digerit. deide mēbra disponūt illius appositionē. aut uni onē cibi. & quanq̄ alteret illud. ¶ Et ex inde sol uunt cōtraria. ¶ Et scias. ¶ Cōsiderandum qd̄ materia nocet aut sui corpulētia. unde cib⁹ misce tur. ul qa facit malā cōplexionē que ē i fieri. aut qa simul cū h° isubstantiā stōachi ipressit. Siqui dē prio mō noceat. facilius curat q̄ sola mala cō plexio cōfirmata. qa solū euacuatiōe leui educit si aūt. 2° modo. tūc eius ē mai⁹ nocumētū. qa p⁹ curā male complexionis addit itentione3 euacua tionis. & si sit mala cōplexio frigida ē peior. Ad excludendū. ergo omnia hec. A. dixit confirmatā. Cōplexio eni que a materia dependet cōfirmata

nõ ē facilis euacuationis. ¶ Cõſiderandū ut ſu
pra qđ i corpore ſano ſi cibꝰ male digeratᷣ i ſto
macho male digeritur pꝰ. cū una digeſtio alteri
preparet & h° ſi mala digeſtio pria ſit manifeſte
malicie. ſi autē paucus eſſet defectus poſſet dein
ceps corrigi. Videmꝰ eni ꝙ monoculū iteſtinum
ſupplet defectū alicuius ptis cibi. que i ſtōacho
perfecte digeſta nõ fuit. Vnde. A. fen. 6ª. p° c°. ite
ſtinū monoculū ſuplet defectū alicuiꝰ partis cibi.
que i ſtōacho pfecta digeſtione nõ fuit digeſta.
Vnde. A. ibidē. Et inteſtinū quidē monoculū ē
inteſtinū i quo compleᷣ digeſtio eius. qđ fuit in
obediens i ſtōacho. ſimiliter contingit in corpore
egro. qđ exiſtente multo defectu. zm. primā dige
ſtionē. qđ i alijs corrigi nõ pōt. dico tñ qđ pauca
exiſtente malitia qñq; pōt corrigi. ut ſi parꝫ cibꝰ
i ſtōacho a digeſtiōe defecerit pp frigiditatē. ſi ue
ro eēt i epate ſufficiēs caliditas poſſ; corrigi. l; cõ
tinuādo finaliter ad multā deuēiret malitiā &c.

CIbus corrumpitᷣ. ¶ Supius. A. in generali determinauit de nocumen
tis digeſtōis. Hic determinat de eis
i ſpāli. Et p° đ cauſis nocumentoꝝ
digeſtiōis. z°. de ſignis & cura. ibi zª. illa quidē.
¶ Ad primi euidentiā cõſiderandū ꝙ nocumētū
digeſtioni adueniēs. ē aut illius corruptio aut di
minutio uel ablatio. prio ergo determinat de cau
ſis corruptiōis digeſtionis. z°. de cauſis debilita
tis ad qđ reducitur etiā ablatio digeſtiōis. Edē
enim cauſe que ſunt cauſe corruptionis & debili
tatis cū itenduntur poſſunt eſſe cā ablationis. ibi
zª. i. cauſa debilitatis. Prima i tres. prio proponit
cās corruptionis digeſtiōis. z° illas declarat. 3°
oſtendit nocumēta q̄ adꝰ corruptiōē digeſtiōis
ſequūᷣ. ibi zª. & cibus ibi 3ª. & ſcias. digeſtiōis
receptorē uocat ſtomachū. ¶ Et cibꝰ q̄dē ¶ Hec
pars hēt duas. p° declarat p̄dictas cās corrupti
onis digeſtiōis. z° declarat mōs corruptiōis rep
tos in cibo q ex corruptiōe digeſtiōis corrūpitᷣ
ibi. zª & cibꝰ corrūpitᷣ. Pª i tres. ſic tres fuerūt
cāe ille. p° g° oſtēdit qūo ex cā cibi digeſtio corū
pitᷣ. z° qūo ex cā receptoris. i. ſtomachi. 3° qūo ex
cāꝰ rerū ſupueniētiū. ibi zª. facta aūt cā recepto
ris. ibi 3ª. facta aūt pp cās. ¶ Cõſyderādū qđ
hee ſunt cāe ex pte cibi que cibū corrūpūt. uel q̄
ſunt cā corruptiōis digeſtiōis. p° q̄titas cibi. ſ.
mlťa uľ pauca. z° q̄litas. & h° qa aut faciliter
alterabilis. aut qa calidꝰ uľ frigidꝰ. aut qa tarđ
corrigitᷣ eius malicia. aut quia hēt qualitatem
qua phibet appetitū. ſiue pprietatē. uñ ſtōachꝰ
illū abominatᷣ. 3° ppter horam receptiōis. hoc
cōtingit. 4° pp ordinē. 5° propter diuerſitatem
¶ Conſydera z° qđ Aui. dixit ex pximo huic
& nõ dixit & ex h°. nā ſi cibꝰ ſubtillis corrūpatᷣ
in ſtomacho igneo. h° nõ ē ex pauca q̄titate. ſ;

ex proxio huic. q̄a cibus pauce quantitatis ideo
corrūpitᷣ qđ obūtditᷣ & ſupatur a calᷣo oio. un
de aduritᷣ. ſ; cibus ſubtilis ſic ēt corrumpitur.
quia obtūditᷣ. ¶ Conſyderandū poſt qđ. A. di
xit lac recenter mulctū. non ad dᷣiā eius qđ pa
rum ſteterit. quia illud ēt corrumpitᷣ uelociter.
ſ; ad dᷣiam lactis acetoſi qđ nõ corrūpitᷣ. ſ; al
terat fortiter. Vnde febricitatibus datᷣ quādoq;.
& habētibus diſcraſiā ſtomachi calidā. ut ſup̄.
¶ Diceret quis. Auic. ponit mel propter quali
tatē ſuperfluā corrūpi. ¶ Sed contra. nā mel ē
māna. hoc aūt ponitur temperatū. Iterum mel ē
dulce. ſapor aūt dulcis ſtat cū equali caliditate.
ut 4° de ſimplici medicia. & z° can. 3° ca° ¶ Di
cendū ꝙ mel corrūpitᷣ. cā eſt. quia ē calidū & ſic
cū. ut z° can. Aui. & quia hēt ſubſtātiā paſſibi
lē. Similiter cucurbita ē frigida in z° gradu. ut
Aui. ¶ Cõſyderādū ꝙ mel ē duplex. ſ. mel apū
& cāne qđ dicitᷣ zuccarū. mel quidē cāne tendit
ad minorē caliditatē. uel ad equalitatē. Vnde ſa
por eiꝰ ē dulcis purꝰ magis. ſed mel apū tēdit
ad caliditatē. cuius ſignū eſt. quia hēt acuitatē
cū dulcedie. & ñ ualet rõ ſup h°. l;. n. ſit māna. tñ
apes id pmutauerūt ppter decoctionē. Vnđ. A.
z° can. ca° de melle. Et eſtimo qđ apū labor hēt
in ipſo aliquā ipreſſionē. ¶ Contraria uero ex
his ſoluunᷣ. Cum p° dicitᷣ qđ ē māna. Dicēdū
qđ non ē māna niſi collectū ab apibꝰ que ipreſſi
onē in eo faciūt. ¶ Ad ſecundū dicendū qđ mel
lis ſapor dulcis ē acuitati mixtꝰ que caliditatem
ſignificat. ¶ Conſyderandū pꝰ ex mente Auic.
qđ cibaria facilis digeſtionis debēt precedere ci
baria difficilis digeſtionis. de hoc uero poſteriꝰ.
¶ Facta. ¶ Hic iueſtigat cās corruptionis dige
ſtionis. que ſumūᷣ ex pte ſtomachi. Et prio pro
ponit. z° declarat. ibi zª. & illud. Et hec hēt tres.
prio oñdit qūo diſpō que ē i ſtōacho ſecūdū ſe.
ſiue i ſui ſubſtātia ſit cā corruptionis digeſticis
zª qūo diſpoſitio que ē cā alterius. 3° qūo diſpō
circūadiacentiū. ibi zª. ſed illa que ē cā alterius.
ibi 3ª. & ex illis. alᷣ ex eis. ¶ Expone ptranſeat
digeſtionē. i. agat ultra id qđ digeſtio requirit.
¶ Circa ſecundā partē conſidera. ꝙ ad ſtōachū
aliqñ effunditᷣ humor ante digeſtionē. ut cū ſto
machꝰ ē mlťū paratꝰ pati. & mēbrū mādans ē
paratū trāſmittere aliqñ pꝰ digeſtionē. ut cū in
epate ē hūor ſupfluēs. tñ epar ñ expellit eū niſi
priꝰ refficiatᷣ a chilo ueiente a ſtōacho. Cū g° fa
cta digeſtiōe per cibū aſſumit humorē illū tāq̄
ſupfluū ad ſtomachū expellit. Ante aūt propter
inanitionē non expellebat. ¶ Facta. ¶ Hoc ē mē
brū tercium principalis diuiſionis & pᷣ. ¶ Et ci
bꝰ ¶ Hic Auic. oñdit diuerſos mōs corruptōis
ciborū. & dicit ꝙ corrūpitᷣ. aut qa putrefit &c.
aut quia acquirit qualitatē nõ proportionalē ad
aliquā qualitatū conſuetaꝝ. ſ. humane nature.

ut quia couertitur ad qualitatē similē luto ut lino totū patet. Et ē simile ei⁹ qđ dicitur de sto macho igneo calido. 2° de complexionib⁹ in fine. ¶ Et scias. ¶ Consyderandū ꝙ ex corruptōne digestionis possunt fumi salire caput. aut hūores flegmatici crudi. & facere eplensiā. Similiter ex h° pōt fieri putrefactio cōicata ueis mesenteri s. ñū fiat melēa mirachia. & sic es passiones. ut sco tomia. uertigo &c. imo ē mater egritudinū tri buēs illis materiā corruptā &c. Et origo croni caꝶ ifirmitatū pp hūores grossos flegmaticos. aut melācolicos. q ab epate generanť. cū cibus in stōacho corrupt⁹ est. ¶ In cōualescētib⁹ cibus couertiť in acetositatē aut propter debilitatem calidi naturalis stomachi. & h° poterit ēē cā pu trefactionis aut pp reliquias materieꝶ. unde ēt cib⁹ ñ digeriť. s3 ex debili digestōe i acetositatē conuertiť. & hoc etiā ad putredinē preparat. ut in cōmento illius afforismi. Que relinquūť in morbis &c. & illius. Nō pura cot^a. ¶ Cōside randū tñ qđ nō solu3 si cōuertanť in aceto sitatē cibi i conualescentib⁹ significat reciditiā propter timorē putrefactionis uerū etiā si conuertantur i aliā mala3 qualitatē. Dixit aūt. A. magis de con uersione in acetositatē. qa forsan alicui minus ui deť. cū acetositas đ se putrefactiōi resistat. ¶ Cor ruptō digestionis facit accidere pruritu3. aut pp hūores corruptos ex cibis ad mēbra. cōpulsos q retineňť in cuti. pp aut hūores corruptos genera tos ex cibis corruptis. qui cū refutenť a mēbris retinentur circa cuti3 facientes pruritū. & sic pos sunt facere scabiem & alias passiones & cetera.

Ause debilitatis. Et ipse eede3 sunt cāe ablationis. & p° compat ad cās corruptionis digestionis. assigās ali quā drriam. 2°. iuestigat cās ppri as debilitatis digestiōis. ibi. secūda & ex causis. ¶ Ex prima parte pōt haberi qđ expositio su pra data cū dicebať. nisi ia3 fecerit euenire ē meli or illa q̄ dicit nisi cū rēdditōe cāe. A. repetēs illud p nisi pōit na3. ¶ Et ex causis. ¶ Hec h3 tres. p° i uestigat q̄ndā cām. 2°. alias. 3°. pō t unū signū p nosticū auctoritate Hyppo. ibi. 2^a. Et qñq ē cā. ibi 3^a. & i h° quidē uelocis mortis. Pria pars h3 tres. p° iuestigat & declarat unā cā3. 2°. ostendit q̄dam accidentia que qñq consequūť debilitatē digestiōis. 3° ponit duas alias cās simľ. ibi. 2^a. & & quādoq perducūt. ibi 3^a. & quādoq fit debi litas. Prima in duas. p° ostendit. q̄ō uelocitas đ scensus cibi a stōacho est cā debilitatis digesti onis. ponēs unā cām uelocis descensus que cā ē lubricitas. 2° pōit alias cās uelocis descēsus. ibi 2^a. Et hic qdē descensus. Et hec 2^a pars hab3 tres. p° proponit q̄ō bonitas cōprehēsiōis stōa chi super cibum est cā uelocis descensus. 2° ponit alias cās. 3° resummit q̄ō bonitas cōprehēsiōis stomachi sup cibū ē cā uelocis descensus. ibi 2^a & quādoq fit ibi 3^a. & id qđ ē cā. ¶ Cōsyderā dū qđ bonitas cōprehēsiōis stomachi sup cibū & cōstrictiōis ē duplex. qdā ē bonitas absoluta & illa pōt esse cā uelocis exit⁹ cibi a stōacho & debilis digestiōis quedā ē bonitas in relatiōe ad digestiōe3. & nō ut comprehēsio est. & illa nūq pōt esse illi⁹. cā de p^a ergo intelligit. q̄doq eni stōachus ita fortiter. & auide sup cibo se strigit qđ illū opprimēdo expellit sicut aliq̄do matrix ita fortiter ad expellēdū moueť. ꝙ cū fetu expel lit ad extra. ut 3° de uirtutib⁹ naturalibus 3° ca°. ¶ Et quandoq fit pp̄ter debilitatē retētie Hec pars habet tres. dic alias tres causas iuesti gat in genere. ibi. 2^a. & qñ est. ibi. 3^a. & quādo q nō fit. ¶ Hic cōsydera qđ cib⁹ calid⁹ aliq̄do debilitat retentiua3 quia retētiua frigiditate iu natur. & maxime hoc cōtingit si hoc hēns sūmit in potu aliqđ. calidū. ¶ Et illud. Hec lr̄a pōt uno mō sic exponi. ut sit sermo seperatus. & id qđ ē cā bonitatis digestionis. s. illud qđ ē cā qđ bona sit digestio. ē pp̄ter bonitatem cōprehensionis. i. bonitas comprehensionis cibi est a stomacho. Et declarat. Comprehēsio enī3 &c. Et postea remo uet dubiū. qa crederet aliquis ꝙ semp qñ ē ite gra comprehēsio cibi a stōacho fieret bona dige stio. hoc aūt remouēs dicit ꝙ si digestio ē itegra . s. ex pte tēpotis. s3 ē grauatia &c. est digestio ifra illā. s. i bonitate. & sunt eructuationes &c. Concordat dicto supius precedētis capituli. ubi aūt fit bona digestio ueꝶ grauitas eius &c. Et cā quare ñ sunt hec accidētia est. quia ibi non est pp̄rie defect⁹ i digestiua ex parte uirtutis siue stomachi. sed omnis defect⁹ ē ex grauitate cibi. predicta aūt accidētia sunt qñ digestiua deficit. & ē cib⁹ subtilis aquosus & uētosus. quia illa rugitū faciūt. uñ subdit. & si ñ ē cōphēsio &c. ¶ Alio mō pōt exponi ut uerificet uel resumať qđ supra dixit. ꝙ bonitas cōprehēsionis facit fe stinare expulsiuā. ¶ Propter qđ consyderandū ꝙ bonitas comprehensionis fit pp̄ter digestionē & iō digestio cōprehensio appellari pōt. qa cō prehēsio i illā imediate ordinať. Vult ergo diceť Et illud. s. descensus cibi ante horā ꝙ causa ē. i. pp̄ter causam. & ex causa bonitatis digestionis . s. que intendiť tanq̄ finis est pp̄ter bonitatē cō prehensionis. s. cibi. comprehensionis dico ut com prehēsio est. sicut ergo bonitas digestionis qua3 itendit uirt⁹ cōprēsiua. Aliqñ ē causa uelocis exi tus cibi. quia uirt⁹ cōprehēsiua ut digerať cib⁹ uelocius & fortius cōprehēdit cibū q̄ requirať ad digestionē. et iō credēs facere bonū fac malū quia exprimit cibū. Et declarat hic Auic. ex op posito. comprehensio enim stomachi &c. Cum ē integra & ñ ē impediens. s. ex forti constrictio

ne digerit &c̃.Ex hoc apparet diuiſio ſup̄ poſi ta.ꝙ bonitas comprehenſionis cibi a ſtomacho ē duplex.ſ.abſoluta comprehenſio. & hec nocet. ¶ Alia ordinata in digeſtionem illi ꝓportiona tã.& hec iuuat. ¶ Et qn̄q̧ ꝓducunt.q̄a flegma id infrigidans ē cã reuocationis caloris ad intra. & iõ facit accedentia ſicut illa que ſunt i ꝓncipio febriũ credo ꝙ ſit cũ maiori ꝓfunditate pp ma teriã eſſe i uenis.& expãdi ad mẽbra.Similiter ille pulſus i febrib⁹ icipit tẽdere ad uelocitatez pp caliditatẽ febrilẽ que accendit̃ & alia poſſent aſſignari. ¶ Et qn̄q̧. ¶ Et i hoc libro mortis. Hec ps hẽt duas.p° facit ꝙ dictũ fuit.z° addit extrĩſecas cãs.que ſunt accidẽtia aĩe i nocumẽtis uel iuuamẽtis digeſtionis.ibi zª.& ex cãis. Dic p° ꝙ i libro d̃ expimẽtis Hyp.dicũt &c̃. ¶ Con ſyderandũ ꝙ i libro expimentoꝝ Hyppo.ē mul ta diuerſitas.Nũꝗ̃.n.uidi aliquos duos libellos ex eis cõcordari.niſi in ꝓhemio.& iõ quandoq̧ dicta que idẽ allegat Auic.apud nos n̄ iueniunt̃. hoc aũt dictũ uerificare ſicut alia dicta illi⁹ libel li ē ipoſſibile fere.ſed tamen de hoc hec puſtula ſignificat materiã corruptam & uẽtoſam ad ca put expulſam & in corpore dominantẽ.q̄ mate ria quia groſſa ē d̃ natura cronici morbi.morta lẽ criſim parat.hoc aũt eſſet i z° ł p⁹.ſ3 q̄a uene noſitas ē i materia accelerat mortẽ.uñ fit in i7°. ¶ Et ex cãis ¶ Conſyderãdũ ꝙ triſtitia eſt cã corruptiõis digeſtiõis ifrigidãdo & cõmouẽdo corruptos hũores ad ſtomachũ.ſed gaudium quia uigorat naturale calidũ ad digeſtionem iu uat. ¶ Ex premiſſo autez dubitare contingit.an i ordine cibationis ſubtilis & leuis cib⁹ premitti debeat groſſo.Et uidet̃ ꝙ duriora & groſſiora premitti debeant.quia digeſtio eſt fundi ſtõachi. ut.A.ponit.Melius autẽ digeruntur ſi in fundo groſſiora & duriora cibaria ponant̃.Vnde Hali ab.p° practice.ca° d̃ ordĩe cibi.cib⁹ ſtipticus & ad digerendũ dur⁹ detur ante ſubtilẽ ſicut por cina ante uolatilia.& uaccina ante porcina.q̄m in feriora ſtõachi ſunt calidiora ſuperioribus.Vnde groſſus cib⁹ nõ cito digeſtibilis precedere deb3 cito digeſtibilẽ. ¶ Ampli⁹ cib⁹ ſubtił.labił di ci põt reſpectu groſſi & duri.ſ3 labił cito gro ſo premitti nõ d3 comedere cibuz.ita ut p⁹ cibu3 labilẽ fortẽ & durũ cibũ ſũmat.q̄m cũ labetur &c̃. ¶ Oppoſitũ primo uult.A.hic.& in prece denti.c°.ubi ſic.neceſſariũ ē in ordĩe ut premitta tur leuis ſupra grauem.Et fen.3ª.primi canonis ubi ſic.Nutriẽtia preterea ordinẽ i ſua receptiõe hẽnt in quo ſanitatis cõſeruator ſollicitus eſſe d3 ne id ꝙ ſubtile ē & cito digeritur p⁹ forte nutri ens ꝙ ſit eo dur ius in cibo ſũmat. ¶ Oppoſitũ ſecũdi ab omnibus ferre reperit̃ auctoribus q̄ ci baria lubrica ante alia ꝓponunt.ſicut ipſemet.z° can.c°.de moris docet.&.z°.alimentoꝝ Gał.& i

ꝗ̃ plurib⁹ locis. ¶ Cõſiderandũ ꝙ cibaria q̄daz ſunt lubrica facile deſcendentia a ſtõacho ut bli tis.malua.pruna damaſcena matura.& q̄dã tar de uł celeriter deſcendentia cõpata ad illa ut ſti ptica ł n̄ ſtiptica.ſic panis q̄ tardi⁹ deſcẽdit bliti. ¶ Etiã cibaria aliter diuidũt̃.nã ex eis quedaz ſunt ſubtilis ſubſtãtie dicta facilis digeſtionis ut auiũ.puaꝝ carnes & ꝓporciõales. ¶ Quedam uero ſunt groſſe ſubſtãtie difficilioris digeſtõis ſicut carnes porcine & uaccie.& refert iter hos mõs.Eſt enĩ repire cibaria difficił digeſtionis. & tamẽ uelocis deſcenſus.ut ceruoꝝ caro.l3 enĩ ſit groſſe ſubſtãtie.uñ difficilis digeſtiõis dici põt.tñ feſtinat in exitu.unde Aui.z° can.ca° de carnib⁹.Et carnes ceruoꝝ cũ groſſitie ſua ſunt uelocis deſcenſionis.ſimiliter olera difficił ela boratiõis dici poſſunt.cito tamẽ ſubeũt ꝓpter lubricitatẽ.aut ex eis quedã ꝓpter nitroſitatẽ ē ẽt dat̃ cibũ facilis digeſtiõis nõ lubricum.ſicut carnes pdicis.uñ.A.z°.can.ca° de alcubugi.Ca ro eaꝝ ē leuis & ſtrigit. ¶ His g° ꝓmiſſis dicẽ dũ q̄d in ordine cibatiõis ſi cõpam⁹ cibũ labilẽ cibo nõ labili.Labilis cib⁹ & cito deſcendẽs deb3 premitti nõ aũt poſtponi.ne prius cibũ ſũptũ lubricãdo ad seceſſuz ꝓuocet.nc ẽt illũ ſui lubri citate corrũpat.tamẽ ſi premitti debeat.nõ.deb3 imediate ante premitti.ſ3 debet iter unũ & reli quũ aliq̄d interuenire tẽpus.ſi enĩ ſtatim poſt labilẽ cibũ alius cibus ſummeret̃.cibus labilis eſſet cã deſceſiõis cibi p⁹ ſumpti ãte digeſtiõe3 Et hoc eſt q̄d Aui.loco.in cõtrariũ adducto di cebat.uolẽs itelligeř ꝙ cib⁹ labilis imediate an te aliũ cibũ nõ perueniat.& iõ predictã cauſam ſubdens dicebat.quoniã cũ labet̃ ad iteſtina pe netrabit.eo nũdũ integre digeſto q̄tum debeat. Debet ergo labił cib⁹ ante aliũ cibũ ſummi.per aliq̄d.tẽpus.ut unius uel duaꝝ horarũ.ut prius labatur a ſtõacho.q̄ ſecund⁹ cibus adueniat.ne ſimul cũ eo labatur.Et hoc conſiderans Gał.z°. alimẽtorum.ca° d̃ prunis dicebat.& iterrũpere aliquod tẽpus.& n̄ p⁹ ipſam mox prandere.ſ3 & h° cõe omni q̄d laxãt uẽtrẽ i memoria hẽat̃. Hec uero que dicta ſunt regulariter cibãdo his diuerſis cibarijs ueritatẽ hñt. ¶ Cogimur eni3 ali quãdo ſtiptica ꝓmittere alijs.ut cũ uolum⁹ uẽ trẽ ſtringere.Vnde Auic.ſupra ꝓcedenti c°. Ne ceſſariũ eſt i ordine ut premittatur leuis ſupra ſtipticũ niſi ſit aliquid uetãs faciens neceſſariũ ut ꝓmittatur ſtipticũ ad retinendum naturam. & p° can.fen.3ª.predicto c°. Hominũ preterea ſunt quidã quibus conceditur comedere illud in quo ſit uirtus ſtiptica anteq̄ ſuũ comedãt cibũ. & iſti ſunt quidã ſtõachi laſſitatẽ habentes. ¶ Si uero cibũ facilis digeſtionis cibo cõpem⁹ difficilis digeſtiõs.tũc aut in eis parua diuerſa s cadit.ſicut ē diuerſitas que ē inter carnes pulli

nas & edinas.aut porcinā & uitulinā.& tunc si
adest parua diuersitas.cōueniētiꝰ est cibū diffi
cilis digestionis p̄mittere cibo facilis digestionis
qa equaliter digerunt̄ cū pauca sit ex eis diuersi
tas.Et si qdē in duriori cibo p̄misso ē difficilior
digestio supplebit̄ p fundi stomachi caliditatē.
& hoc mō saluet̄ Haliab intētio.un̄ uaccinā an̄
porcinā uult dari.qa iter eas pauca ē diuersitas.
porcinā & ante uolatilia.itelligēdo ꝺ uolatilibꝰ
magnis.Aut multa diuersitas est inter ea. sicut
ē diuersitas que cadit iter pullinā et uaccinam.
& tunc i una cibatione cibus subtilis facilis dige
stionis premitti debet.& non postponi.si enim
postponeret̄ cū eius digestio multū acceleret̄ qa
icōpabiliter ē subtilior eo q precessit ex ulterio
ri actione corrūpet̄ non hn̄s uiā.& corrūpet eū
qui est secum.Et iō Auic.ponens supra causam
corruptionis digestionis ex pte ordinis dicebat.
aut pp errorē in ordine suo.ita ut ordinet̄ qui ē
uelocioris digestionis supra illū q est tarde dige
stionis.& remanet natās sup ipsuꝫ.quare corrū
pit̄.& corrūpit eū qui miscet̄ ei.& fen.3ª.p̄mi.
pꝰ p̄dicta in oppositū uerba.Et sup illū natabit
n̄ hn̄s uiā que penetret.putrefit.ergo & corrū
pet̄.& corrūpet illud qꝺ miscebitur ei.oportet
ergo qꝺ preponātur in ordine quia digesta p̄us
poterūt hēre uiā ¶ Sed tu dices.si illis digestis
pars iferior stōachi aperiet̄.g° expellet̄ ēt cibus
n̄ digestꝰ grossus uel difficilꝰ digestionis. ¶ Di
cēdū ꝙ licet apiat̄.eiꝰ tn̄ aptio tāta est ꝙ suffiē
expulsioni illiꝰ cibi subtilis.n̄ aūt sufficeret ex
polsioni alteriꝰ q nūdū digestꝰ est.Ille.n.maiori
aptōe egeret.Similiter ēt uirtꝰ stōachi retētiua
retinet illū quousq̧ digestꝰ sit.quousq̧.n.cōple
te digestꝰ n̄ ē.n̄ est onerosus stōacho.sꝫ subtilis
q p̄cessit.qa digestꝰ ē factus onerosus stōacho.
& qa ille ē in parte inferiori potest natura reti
nere cibū nūdum.digestuꝫ gradatī expellēdo sub
tilē q digestus ē.& cū expulsus ē claudere infe
rius os stomachi.Si eni cibꝰ subtilis q ab aucto
ribꝰ precipit̄ p̄mitti non expelleret̄.neque malū
fuisset illum premittere sicut illum postponere.
Vult aūt Aui.ꝙ premissꝰ cū ē digestꝰ expellat̄
qꝺ pꝫ ex mō loquedi suo.Dicit eniꝫ ꝙ si postpo
natur natabit.s.pꝰ digestionem n̄ hn̄s uiā qua
penetret.ergo si premittat̄ hēbit uiā q̄ expellet̄
ipse.retēto illo qui digestus nō ē.¶ Ex qbꝰ pꝫ
qꝺ in digestiōe cibarioꝝ diuersoꝝ nō fit oio mix
tio adinuicē.sic qdā imagiant̄.nūq̄.n. ēēt neces
sariū ordinē ponere in cibatiōe si oia in stōacho
silꝰ miscerent̄.sicut imaginant̄ de aq̄ freuēti.sed
aliter ē.q̄do eni sunt diuersa cibaria.s. grossus
& subtilis.unusquisq̧ hēt ꝓpriā digestiōeꝫ nō
mixtā digestioni alteriꝰ.nisi forte zm extremita
tes in quibꝰ se tangūt.sicut extremū aeris.misce
tur extremo ignis.Et iō auctores hoc cōsyderan
tes ordinē posuerūt i assumptiōe ciboꝝ.¶ Sed
.t.d.eadeꝫ rōne dicam qꝺ cibus labilis pot ime
diate summi ante cibria alia.qa lꝫ ille descēdat
natura aliū cibū cōtinere poterit.¶ Dicēdū qꝺ
cibaria lubrica nō cito descēdūt.qa cito digerāt̄
ut diximꝰ de cibis subtilibꝰ.sꝫ cito descendunt
qa lubricant.& ideo simul faciūt precipitare ci
baria alia si statiꝫ pꝰ summant̄.cibaria aūt sub
tilia dictam lubricitatē nō hēnt.sꝫ ideo expellū
tur quia digesta sunt remanentibꝰ aliis cibis in
stōacho.qui digesti nō sunt quousq̧ cōplete dige
rant̄.¶ Cōsyderandū uero qꝺ ea que dicta sunt
ueritatē etiam hēnt regulariter in corpore sano.
Aliquādo eni cōtingit qꝺ in aliquo corpore pp
aliquā dispōeꝫ cogimur prius dare grossa ciba
ria q̄ subtilia.Si.n.esset aliquis multū inanitus
& uacuꝰ stōacho remanēte forti.si tu inciperes
sibi dare subtilia cibaria stomachꝰ inanitꝰ forti
ter cōuerteret se super ista cibaria.& statiꝫ sup
illa cōstringeret̄.& si pꝰ tu uelles dare cibaria
grossa.recusabit illa.& si summat.quia ea abho
minat̄.ea nō digerꝫ.& illud qꝺ sumpsit de sub
tili cibo ꝓpter forteꝫ compressionem .forsan adu
retur & corrūpet̄ in eo.& iō melius ē qꝺ in tali
stōacho p° detur cibus grossus.qa stōachus nō
poterit se sic super illo cōuertere & cōstringere.
Et iō si uis postea dare subtilē cibū nō recusabit
eū.& hec sunt uerba Auic.p° can.fen 3ª.c° de re
gimine cibi & potus.ubi sic.Qui autē stōachuꝫ
hēt uacuum.cū reꝫ comedit subtilē stōachus pꝰ
ipsam constringit̄.& si postea uoluerit comedere
rē grossam.refugiet ab ea stomachꝰ.neq̧ eaꝫ di
geret.quare corrūpitur.nisi inter ea posituꝫ fue
rit tēpꝰ.s.ꝙ priꝰ cibꝰ ille subtilis educatur a sto
macho.& in huiusmodi quidē dispōne melius ē
ut grossus cibus paulatiꝫ premittat̄.qa stōachꝰ
tunc a subtili nō terrebit̄.licet aliter alibi istaꝫ au
ctoritatē exposuerimus.His g° oibus exquesite
consideratis.hinc inde adducta soluunt̄ contria.

ILlam quideꝫ.¶ Superius.A.deter
minauit de causis corruptiōis dige
stionis & debilitatis ipsius.Hic ꝺ
termiāt de signis & curratione.Et
p° determiat de signis & cura debilitatis digesti
onis.sub q̄ cōprehendit curaꝫ digestionis ablate.
z°.determinat de signis & curatiōe corruptionis
digestionis.ibi.zª.significationes quidē.Prima i
duas.p° pōit signa debilitatis.z°.curā.ibi.zª.cū
fuerit debilitas.Prima i.d.p° pōit signa debilita
tis digestiōis.zm.diuersitatē i fortitudine & de
bilitate.z°.ponit signa.zm.diuersitatē carū.ibi.
zª.& signa eius que fit propter complexionem.
¶ Dicit p° ꝙ debilitatē digestionis debilē signi
ficat g̃uitas.s.i stomacho &c̄.& h° qa cibꝰ cuꝫ
nō digerit̄ g̃uat.¶ Et tensio ꝓpter uentositatem

generatã.fortem uero debilitatẽ digestiue signi ficat eructuatio educẽs saporẽ cibi p⁹.5.horas. ¶ Cõsyderãdu3 qđ hic nõ ponit̃ tpũs.5.hora rum ut terminus pũctualis, quidã enĩ sunt qui ante qntã horã suoꝝ ciboꝝ naturaliter digestio nem cõplẽt, quidã uero complent in quita hora, qdã in 6ª.qdã in alio tempore post, unde usq ad.x.horas Aui.ponit latitudinẽ tẽporis more cibi in stomacho.si ergo hõ cõsueuit digessisse in 5ª hora.tunc inuenit eructionẽ afferentem cibi saporẽ.& significat qđ digestio ei⁹ ẽ debilis. nõ tamẽ tantã debilitatẽ significat in eo qui cõsue uit cõplere digestiõe3 suã in 7ª hora.& nõ ante l3 eructuatio de se debilitatẽ digestiõis signifi cet.posuit tamẽ Auic. tẽpus.5.horaꝝ.qa i h° tempore hões sani plurimũ digestionẽ cõpleue runt ut sensus ostẽdit. ¶ Subdit.qđ si cib⁹ nõ digerit̃ nisi tarde.tarde descendit.nisi sit pp̃ter alias cãs.Et causa huius ẽ.quia retentiua dige stiue ministrat. ¶ Et signa eius que sit pp̃ter cõ plexionẽ.Hec pars h3 quinq.2ᵐ qđ quinq mo dos signoꝝ ponit 2ᵐ quiq mõs cãꝝ debilitatis digestiõis.ibi 2ª.& sig.ª ibi 3ª.& significatiões. ibi 4ª.& illã.ibi 5ª.& illa. ¶ Dĩc p° qđ signa debilitatis digestiõis pp̃ter malicia cõplexionis sunt scita ex capitulis de signis male cõplexiõis Et signũ ei⁹.s.si ẽ mala cõplexio frigida.ẽ cõp hensio eius tremula pp̃ter debilitate3 uirtutis. unde cũ tremore cõprehẽdit asq forti appetitu depositionis cibi.qa cibus de se nõ ẽ corruptus. nec stomachus ẽ multũ lesus l3 sit debilis.& iõ nõ multũ affectat depõere eũ s3 digerere si põt & iõ nõ ẽ rugitus &c̃.qa presummit̃ nõ multa lesio.sed qa aliqua uentositas debilis generatur pp̃ter debilẽ digestionẽ.iõ ẽ uoluntas eructuan di absq hoc qđ cõsequatur.& uidet̃ homini ꝙ debeat eructuare & nõ eructuat.& h° q ẽ pau ca & leuis uentositas.si eni3 esset magnum nocu mentũ digestiõis cũ mlto uento bene eructuar3. ¶ Nota qđ h° põt referri ad malã cõplexione3 calidã uł frigida3.In.utrisq eni3 põt stoachus ĩ comedẽdo debilitari.l3 nõ multa generata uento sitate nõ accidit rugit⁹ &c̃.Frequentius.l3 acci dant cũ iteruallo & debiles.& io aliqñ uidet̃ qđ hõ uelit eructuare & nõ põt.Cũ aũt ĩ preceden ti.ca° dixit.si nõ ẽ cõprehesio ẽ debilitas digesti õis & rugit⁹.& eructuatio.& itelligebat ꝙ illa accidentia fiebant in fortiori debilitate stõachi q̃ sit illa debilitas de qua hic loquit̃. ¶ Et signa. paucitas mundificatiõs epatis & corporis.ab ea .s.egestiõe.quia l3 sit egestio liquida.epar tñ & corp⁹ nõ mondificat̃ & euacuat̃.qa non ẽ hũora lis.imo ẽ chilosa.uel mundificationis ab ea.i.qđ nõ mundificat illã egestionẽ.Reliqua patẽt &c̃.

CVm fuerit.Põit curã.& primo ut debilitas digestionis diuersificatur penes magis & minus.2°.ut diuer sificat̃ ex parte cause.ibi.2ª.i debili tate.Prima i tres.p° ponit cura3 debilitatis dige stionis quando est leuis.2°.qñ ẽ fortis.3°.ponit quedam que ĩ digerendo stõachu3 iuuant.ibi.2ª & quãdo.ibi.3ª.piper. ¶ Dubitat̃ ĩ prima par te dicit̃ ꝙ dimissio uociferatiõis.iuuat ĩ debili di gestiõe.s3 supra de cura debilitatis stõachi dixit & ex eis que cõferũt stõacho debili ẽ administra tio uociferationũ ¶ Dicẽdũ ꝙ hic deb3 ĩtelligi dimissio uociferationũ.s.sumpto cibo.sed ante cõferre põt pp̃ter supius dictã cãm. ¶ Circa se cundã partẽ consydera ꝙ effusiones oleꝝ sup̃ caput & mẽbroꝝ fricationes & iunctiones fiunt ad resolutionẽ maloꝝ uapoꝝ.q̃ caput & mẽbra occupant ex ñ digesto cibo eleuati. ¶ Et piper. ¶ Hic enumerat tria que ad digestionẽ iuuant ibi 2ª.& somnus.ibi 3ª.& scias.Quod dicit de pipere apud oẽs famosum est.somn⁹ aũt sup si nistrũ iuuat multũ ad digestionẽ.quia tunc epar maxie stomachũ cõprehẽdit.somn⁹ sup dextrũ. cũ maxie relaxet epar. Et faciat declinare cibum ad iferi⁹ stõachi ẽ cã uelocis descẽsus. ¶ Reliq̃ oia dicta sunt supra. Addit tñ ꝙ ifans ñ dẽt ẽẽ desyderans coytũ.qa appetit⁹ ille uariat mot⁹ nutritiuaꝝ uirtutũ i utroq.Vna eni uirtute intẽ sa aliam remitti oportet. ut 6°.de naturalibus. ¶ In debilitate. ¶ Ponit curã secundũ diuersi tatẽ cause.maxie aũt ponit curã debilis digestio nis qñ cã est caliditas cu3 materia.qa qũo dẽat curari qñ cã ẽ frigiditas satis ex predictis hẽri põt.& ĩ sequẽti ca°. ¶ Oxiporiũ dyacidoniten .i.dyacidoniten acetosum cuius descriptio nota ẽ.& 5°.can.& 6°.đ re. sani.ĩ fine. ¶ Almuiati. cibaria sunt acetosa.qđ describit patet.

SIgnificationes. ¶ Hic p° ¶ deteriat đ signis corruptionis digestionis. 2° đ cura.ibi 2ª.pricipiũ. Pria i.d. p° ponit quedã signa corruptionis digestionis que qñq consequũt̃ & qñq ñ.2° po nit spãlia signa secundũ diuersitatẽ causarum. ibi 2ª.& significationes. ¶ Consyderandum ꝙ fit rugitus qñ cibus corrumpitur ĩ aquositatẽ & uẽtositatẽ.fit eructuatio qñ conuertitur ĩ fu mum uel uẽtũ supiora ascẽdẽtẽ.fit mordicatio qñ cõuertit̃ cib⁹ pp corruptionẽ ĩ rẽ mordicãtẽ. s3 qa ñ sẽpẽ necesariũ ꝙ cib⁹ sic corũpat̃.l3 aliis diuersis mõis.iõ illa accidẽtia qñq sequuntur qñq non. ¶ Et significationes. ¶ Hec hab3.d. prio ponit signa corruptiõis digestiõis facte pp dispõnes ciboꝝ.2° facte pp stomachi passiones. ibi.2ª.signa autẽ. ¶ Hec ps.hẽt.4.2ᵐ.q.4.po nit genera uel mõs significationu3.2ᵐ.4.modos

causaꝝ corruptionis digestiõis.ibi zª.in facta.ibi 3ª.factã.ibi.4ª.& significatiões Primo dicit ꝙ signa dicta sunt i cº.aggregationis.& ē capl'm de signis dispõnū stomachi.uel mod⁹ dispõnuꝫ stomachi.Subdit ꝙ si materia ē corrupta aggregata i stomacho accidētia consequētia non hñt iterpollationes siue itercisiones.sed si aliqd fluat sicut fluit.sic accidētia hñt uicissitudines.

¶ In facta.¶ Consydera ꝙ supra i cº đ causis corruptionis digestionis ñ posuit hanc cãm.aut qa de ea multū sup̃ dixerat.aut qa ex raritate. texture proprie non prouenit nocumētū corruptionis.sed diminutionis & destructionis.In hac autem dispõne accidūt cordi & stõacho accidētia sicut uetustatis pp cõsumptionē & exiccationē.Quod dicit ultio.expositū fuit sup̃ tractatu primo capitulo de modis significationum dispositionis stomachi in quinto signo & cetera.

Principiū.¶ Hic.A.ponit curã.& pº facit hoc.zº.addit quedã.ibi.zª.& signa.Prima i tres.pº põit regimē cõe i corruptione digestiõis.zº.ponit regimen ꝓpriū uł currã.zᵐ.diuersitatem cãꝝ.3º.assumpsit qd ē ꝙ cibū corruptū uł digestiõis corruptõeꝫ maxime retificat.ibi.zª.si aūt fuerit.ibi.3ª.& ex eis.pº dicit ꝙ cura est educere qđ corruptū ē.& ideꝫ Gal.6º.de re.sa.& pº alimentoꝝ cº de furmēto elixo.& fiet regimen p cibaria cõuenientia.ut expellat̃.s.digestiõis corruptio.Cū cibo.s.cõueniente i quantitate & q̃litate & mūdificet̃.Aqua rosa.qa simul cõfortat.¶ Si aūt.¶ Hec pars hēt quinq̃.pº ponit curã corruptiõis digestiõis qñ fit ꝓpter caliditatē stõachi. zº.qñ fit ꝓpter frigiditatē.3º.quãdo fit pp raritatē texture.4º.qñ fit ꝓpter effusionē colere ad stõachū.5º.ipãliter.ponit curã corruptiõis digestiõis.ad acetositatē.ibi.zª.& si fuerit.ibi.3ª.& si fuerit.ibi.4ª.& ille.ibi.5ª.in illis uero.Hec quīta pars hēt tres.pº ponit curã huius corruptõis digestiõis cibi quãdo ē leuis.zº.quando ē fortis. 3º.remouet dubiū.ibi.zª.si autē fuerit fortis.ibi 3ª.& multotiens.Electuariū alchabithi ponit̃ in 5º.tractatu đ electuariis.Geleniabin exponit̃.i. mel rosa Foca ē aqua ordei facta sicut notatur supra fen pª huius de canonibus curationis cerebri.ex littera Gerardi extra q̃ acuitatē & acetositatē hēt & salsedinē ex salis additione acquirit ¶ Et cõsydera ordinē cure Aui.qa pº uult fieri uomitū cū icisiuo.deide cū icisiuo abstersiuo & calefactiuo.3º uult qđ materia euacuata stõachus cõfortet̃ & aggreget̃ cū stipticis.ut troci. de rosis.& trifera.s.ubi ē đ scoria.¶ Et multotiēs.¶ Quia.A.posuerat in hac corruptiõe fieri uomitū predictū.Ideo q̃reret aliqs.an semp i corruptiõe cibi ad acetositatē sit necessari⁹ uomitus.Rñdet̃ qđ nõ.quia põt fieri ex sola stomachi frigiditate.hic uero uomitus nõ ē necessarius.s.ad eductionē humoris corrupti q sit huius cã.sed ē necessarius ad cibi corrupti eductionem quãdoq̃.q̃do per uentreꝫ educi nõ potest. Et consydera.qũo exposito zª superi⁹ data caº de dolorib⁹ stõachi ibat ad mēteꝫ A.cū dicebatur.qđ in stõacho cibus ad acetositatē cõuerti ē absq̃ hoc qđ ueniat aliūde acetosus hūor.sed ex mala complexiõe.& iõ melancolia infrigidãdo stomachū põt esse cã cõuersiõis cibi ad acetositatē.imo hunc modū corruptiõis.Auic.uocat maiorē hoc.s.quãdo fit ex malicia complexiõis & pꝫ.Et ex eis.qđ dicit pꝫ.Sed reperitur duplex lr̃a.una q̃ dic̃ qđ si natura fuerit sufficiēs summat dyaciminū.s.ad alterãdū & cõfortãdū Alia.Et si natura nõ fuerit &c̃.& tūc summit̃ dyaciminū ad euacuãdū.qa dyaciminū euacuat quãdo medicine nõ sunt multū trite.ut Auic.5º can.tractatu 3º.homini querenti & clamãti mõstrauit in descriptiõe dyaciminū.Vł ergo Aui. hic qđ dent̃ ellectuaria solutia que stomachū & intestina nõ transeunt.cum dixit summat̃ q̃titas pauca zᵐ mensuram qua educat̃ fex.Vnde Gal. 6º de re.sa.đ hoc loquēs.qui uero ñ subducunt̃ p ea que sine tristitia ꝓducūt prouocandi sunt. ¶ Et signa.¶ Vult hic Aui.ꝙ signum bone cõprehēsiõis est bonitas digestiois.& signū male cõprehēsionis ē cõtrariū.Et signa male digestionis dicta sunt supra.caº đ signis dispositionū stomachi.7º signo.tñ si ille res predicte.s.que significēt digestionis malitiã pp malã stõachi dispositionē.ñ fuerit &c̃.qa hoc est solū ex defectu cibi.qđ ultio dicit est famosum apud oēs.& ē cã qa os stomachi est sensibilissimū effugiēs coartatõeꝫ sub epate.fund⁹ aūt epati magis submittitur & cetera.

Quandoq̃ remanet.¶ Postq̃ Auic. determinauit đ nocumētis digestionis.Hic determinat đ quibusdã nocumētis stomachi que diuersaꝫ digestionis dispõnē sequuntur uel antecedunt. Vel hic determinat đ accidētib⁹ eueniētib⁹ i uirtute stomachi expulsiua & retētiua.predicta uero accidētia sunt tarditas descēs⁹ cibi a stõacho. & uelocitas.& eructuatio.& durities i stõacho que ñ est apostemãs.Eructuatio enim q̃tuꝫ ad dispõnē uentositatis accidēs digestiue dici põt. q̃tū uero ad id qđ est ibi de malitia motus põt dici accidēs expulsiue.pº ergo determiat đ uelocitate & tarditate descensus cibi a stomacho zº đ duritie & eructuatione.ibi zª.& qñq̃.Prima in tres.prio iuestigat cãs hoꝝ accidētiū.zº excusat se a signis.zº ponit curã.ibi zª.& cibi qdeꝫ.ibi 3ª.ex cura.Prima in duas.primo ponit cãm tar

di & uelocis exitus cibi a stomacho. & tempus quo ĩ q̃busdã remanere põt. 2° circa hoc quoidã ĩpugnat. ibi 2ª. & nõ est. ¶ Consyderandũ ꝙ ñ ẽ ĩcõueniẽs ꝙ ĩ aliquo hoĩe dũ ẽ sanꝰ remaneat. cibꝰ ĩ stõacho eiꝰ. qñq̃ ꝓpe. 15. uel. 12. horas. sũt eñi multi debilissime digestionis. multis ẽt qñq̃ uidemꝰ h° fieri. Et accidit hoc 2m cibi diuersitatẽ ĩ leuitate sua. s. q̃tũ ad digestionẽ. qa ille cito descẽdit. aut grauitate. s. quãtũ ad digestionem. uñ ĩ stõacho debili qñq̃. 15. horis moraẽ. et hoc sensꝰ ĩ q̃busdã demonstrat. ut. n. ponet cibꝰ retinet usq̃ ad cõplementũ digestionis. Si g° aliq̃s sit debilis digestiue cibus grauis ĩ eo diu morabitur ad digerendũ. ¶ Et non est. ¶ Hanc ipugnationẽ ad litterã ponit Gal. 3° d̃ uirtutibꝰ naturalibus. illo ca° In uẽtre. prĩo ergo facit h°. 2° resummit cãm naturalis egressus cibi a stõacho. ibi 2ª. imo. Et hec hẽt tres. primo facit hoc. 2° remouet dubiũ. 3° spãliter assignat cãm uelocis exitus cibi a stõacho. ibi 2ª. & q̃titas. ibi 3ª. & cibꝰ ¶ Dicit prĩo ꝙ cã naturalis ĩ egressione cibi naturalis. s. per digestionem est digestio. s. cõpleta & uirtus stomachi ad expellendum scilicet cõsurgens facta digestione cibi scilicet in stomacho non est conuenientia magna in dispositione cibi cũ alio scilicet aliquo & iõ expellit eũ tãq̃ onerosum ut Gal. ponit 3° de uirtutibꝰ naturalibꝰ & in locis multis. & tunc resumaẽ. dico ꝙ cã est digestio cum ñ accidit stomacho nocumentũ. et reliquũ p3. ¶ Et q̃titas. ¶ Q uereret aliq̃s ab. A. est ne aliquod tempus mẽsurãs tẽpꝰ more cibi ĩ stomacho. & dicit ꝙ sic. qa illud ẽ ĩter. 12. horas & 22. ¶ S3 circa hãc ptẽ dubitatur primo quãtum sit hoc tempus. Q uidã dicunt ad hoc qd̃ ẽ tempus. 16. horarum. & aiunt ꝙ ẽ mens Auic. quia prĩo can. fen. 3ª. precipit ĩ duobꝰ diebꝰ esse ter comedẽdũ. duo aũt dies sũt. 48. hore. si ptiaẽ in tres partes. 2m qd̃ tres cibationes fieri debẽt erit quelibet ps. 16. horaꝝ. quia ter. 16. sunt. 48. hoc ergo ẽ tempus more cibi ĩ stomacho ante qd̃ nõ licet cibare. Et hanc expõnem uideẽ sentire conciliator in quadã sui questiõe. ubi de hoc ĩn argumentis adducit & cõsentit. qa in fine nõ soluit. ¶ Sed hoc ẽ falsum. quia p° ẽ cõtra sensũ 2° qa equaliter possset dicere qd̃ illd̃ tẽpus ẽ tẽpus. 20. horaꝝ. trahendo unã ante. & unã post. Tertio ẽ cõtra Auic hic. qui ponit qd̃ illud est inter. 12. usq̃ ad. 22. s3 inter hoc tempus nõ sunt 16. hore. Hoc ẽt ẽ cõtra illud ubi adducũẽ. nam Aui. uult ibi qd̃ in una die homo cibetur bis. & ĩn alia semel. sed quãdo cibatur bis in die. non moraẽ cibus. 16. horis. Et ideo dico qd̃ h° tẽpus ẽ. x. horarũ. tempus eñi quo moraẽ cibus in stõacho ut digeratur & expellaẽ capit. 10. horas ut declarabiẽ. Et hoc app3. quia tempus qd̃ est a 12. usq̃ ad. 22. ẽ. 10. ¶ Sed dubitaẽ quare Auic. ĩpediuerit se ĩ his uerbis. absolute eñĩ potuit dicere qd̃ tpũs remanentie cibi ĩ stõacho ẽ 10. horaꝝ. Rñdẽdũ ꝓpter qd̃ cõsyderãdũ qd̃ assueta hoĩes duo hẽt cibatiõis tempora sc3 in mane & dr̃ prãdiũ & ĩ sero. & diciẽ cena. Vt uero alias diximꝰ Cena ad regẽdũ sanitatẽ copiosior d3 esse prãdio. nisi catarrus aut reuma oculoꝝ aut alia cã eã impediant. comestio eni3 que in cena fit multa ẽ & proprie ad mltã nutricatiõe3 datur. In prandio uero cibꝰ quasi ad refocillationem & sustentatiõem daẽ. unde Gal. 6° de re sani. & sine potu parũ in mane comedat. Q uia uero cene cibus multus ẽ amplius in stõaco moraẽ quã cibꝰ paucꝰ datꝰ. de. mane in prãdio imo ille cito descendit. si g° cibꝰ moreẽ ĩ stõacho. x. horẽ sicut. A. dicit. hoc hẽt ueritatẽ de cibo q̃ multus ẽ sumptꝰ ꝓprie ad nutricatiõe3 nõ multã sic ẽ cibus ĩ cena sumptus. Cene autẽ tẽpus absolute & equaliter ẽ cira. 12. diei horam. aũt circa. x. Prandij aũt circa. quartã. nisi eorũ ꝓlixitas aut breuitas ĩpediat. Volẽs ergo. A. excludere ꝙ cibꝰ prandij ul' mane sumptꝰ nõ ẽ de quo loquiẽ. s3 cibus sumptus ĩ cena cuius hora ẽ circa. 12 hora3 diei. dixit ẽ illud qd̃ ẽ inter. 12. horas usq̃ ad. 22. Et cõsidera hic ĩauditã solutionẽ. ¶ Dubitatur 2°. ꝙ p. hoc tẽpus ĩtelligat. an tempꝰ quo cibꝰ digeritur ul' pꝰ digestionẽ educiẽ. ¶ Respondẽt quidã ĩcidenter hoc allegantes qd̃. tpũs de quo Aui. hic loquiẽ ẽ tẽpus digestiõis cibi ĩ stõacho. Dicunt eni3 qd̃ cũ tempꝰ generatiõis sanguinis ĩ epate determinatũ nõ sit. tẽpus tñ generationis chili determinatũ uidetur ab A. hic. ¶ Sed istud dictũ qd̃ etiam ẽ cõciliatoris uerificari & dãnari põt ut pꝰ apparebit. Dico g° ꝓpter huius dicti expositionẽ. qd̃ cibus ĩ stõacho duplex hẽt tpũs unũ ab hora cõprehensionis a stomacho usq̃ ad principiũ apertionis pileron. i. oris fundi stõachi aliud tpũs hẽt a principio apertiõis usq̃ ad finẽ totalis egressionis. Per hoc ergo tpũs. x. horarũ Aui. nõ ĩtelligit tempꝰ ꝙ ẽ a principio cõprehensionis usq̃ ad principiu3 apertionis stomachi. ꝙ quidem tempus põt dici tpũs digestionis. & cã ẽ. quia nõ ẽ imaginandum qd̃ hoc tempus sit ita longum tempꝰ. sed per hoc tpũs Auic. intelligit totũ tempus quod ẽ a principio comprehensionis usq̃ ad principiũ apertionis stomachi. & a principio aptionis usq̃ ad finẽ totalis eductionis cibi a stomacho. & iõ Auic. dixit tẽpꝰ equalis remanẽtie q̃tũ ad tẽpꝰ quod ẽ a pricipio cõprehẽsionis usq̃ ad principiu3 apertionis. & hoc potest dici tẽpus remanẽtie. quia tunc cibꝰ totus remanet. & egressionis quantu3 ad tempꝰ qd̃ ẽ a pncipio apertiõis usq̃ ad totalẽ eductionẽ cibi a stomacho. Et in toto illo tempore põt dici quod fiat digestio. quia ẽt in expulsione cibi ut declarabo

qualis digeſtio fit. & ſic illorū ꝑōt ſaluari in tentio. Vnde Raſis 5° continētis. uideť ſentire auctoritate Iudei. & poſtea auctoritate Tabri. ꝙ ſit tēpus digeſtionis & egeſtionis cibi aſſum pti. ſ. totalis expulſionis. unde iam facta ē fex ut poſſit expelli. ¶ Ad huius ergo declarationem cōſiderandū qđ ſtōachus de neceſſitate apiť pri⁹ q̃ totus cibus q ī eo ē ſit pfecte digeſtus. Et hec ſit mea & noua opinio. Cibus eniꝫ qui in ſtōacho aſſummiť aut ē uniformis. aut difformis. Si q dē ē difformis ut ſupra oꝫ qđ ꝑmittať ſubtil⁹ groſ ſo. cū g° ſubtilis prius digeratť. oportꝫ ꝙ ſtōach⁹ illo digeſto aperiať. Aliter eniꝫ corrūpeť ſꝫ tunc ſupior cibus groſſior exiſtens adhuc digeſt⁹ nō ē cū g° eductus erit cib⁹ ſubtilis digeſtus. iteruꝫ claudiť os īferius. ut alius cibus digerať pfecte. alias eniꝫ ordo ille non ualuiſſet. Si aūt cib⁹ q ſū mitur ſit uniformis. & ſit ī ſufficiēti q̃ntitate q̃ ſtōachus cōuenienter repleať. qa de hoc ē ſermo dico qđ de neceſſitate oꝫ ꝙ cū ps huius cibi q ten dit magis ad fundū ē pfecte digeſta. & ſuperior huius cibi ps lꝫ digeſta ſit. nō tñ pfecte ſic īfima nō eniꝫ imaginor qđ. zm. ſub & ſupra fiat reſolu tio ciborū in ſtōacho. ut ſupra declaraui. oꝫ ergo qđ ſtōachus. zm. inferius aperiať. ne ex actione ul teriori ille cibus corrumpať. ſꝫ ne pars ſupior nō perfecte cocta cū ea ſimul egrediať & precipite tur uirtus retētiua ſtōachi gradat' retētionē. gra dati ſcilicet retinēdo ſupiorē pteꝫ cibi. ita qđ gra datiꝫ tranſeūdo a pte ſupiori in qua erat uſq ad fundū cōpleať eius digeſtio. unde nō recluditur inferius ſtōachi ſic quādo cib⁹ erat difformis. ſufficit eni qđ gradati deſcēdat. & in gradata d ſcenſiōe in trāſitu compleť ei⁹ digeſtio. & ſi re claudiť nō ꝓpterea eſt cōtra hanc expōnem. & ideo ſi uirtus retētiua ſtomachi nō faceret hanc gradatiōem. ſꝫ ſimul cū eo qđ ē in fundo preci pitaret illud qđ ē in ſupremo. appareꝫ egeſtio que parti eſſet digeſta. & partiꝫ īdigeſta. & hec noua opinio ē mēs. A. ca° de fluxu uētris omniū modoꝝ in pꝛīcipio. ubi uolēs oſtēdere fluxū uētris factū a ſtomacho ꝓpter debilitatē cōtētiue nō potētis gradare dilatiōem cibi uſq ad perfectā digeſtiōeꝫ. dic qđ nō ē tot⁹ indigeſtus. Et dixit. Aui. totus & nō totaliter referens ſe ad partes q̃titatiuas. qa ſupius nō ē digeſtus cibus ſicut in fundo ſtomachi. Quantūcunq enim cib⁹ ſit uniformis oportet qđ melius digerať ps ei⁹ īfe rior q̃ ſupior. ꝓpterea quod digeſtio melior. & maior fit in fundo ſtōachi. ſi g° uirtus retētiua nō retinet. g̃dādo cibū qui ē in ſupermo. tūc fit flux⁹ in q° apparet cib⁹ digeſtus. ut ille q erat in fundo & ñ cōplete digeſt⁹. ut ille q erat ī ſu premo. & hoc ē qđ. Auic. ibi dicit. factus autem a ſtōacho tantū nō ē totus īdigeſtus. ſꝫ. zm. pteꝫ ē digeſtus. & partiꝫ nō. & cā illius eſt debilitas

uirtutis retētiue quare nō ſuſtinet dilatiōnē cibi .ſ. ī ſtōacho niſi uſq ad tpūs ī quo iaꝫ digeriť. ſ. pars eius que ē ī ſupremo l' ſupius. h° aūt tēpus uſq ad ꝙ ſuſtinet dilatiōnē cibi ē a principio cla uſionis uſq ad principiū aptionis. tunc eniꝫ cib⁹ iaꝫ digeriť. ut q ē ī fundo. & iā nō digeriť. ut q eſt ſupius. magis. ſꝫ a principio aptionis nō pōt gradatiꝫ retinere relaxando. ſ. p° parteꝫ ſupioreꝫ ſtomachi. deinde unā poſt aliā uſq quo gradati deſcendēdo egrediať. & gradata deſcēſione acci piat actionis cōplemētū. & iō ñ potēs h° facere ſicut cib⁹ īferior expelliť digeſtus. ſic ſuperior ſtomacho expellitur indigeſtus. & iō apparet flux is. parti digeſt⁹. & pti ñ digeſt⁹. ¶ Cūclu do ergo hanc opinionē. & dico ꝙ ſtōach⁹ apitur īferius anq̃ cibus q in eo ſecundū omnē ſui ptē ſit digeſtus de cibo ſumpto ī ſufficiēti q̃titate. Si uero aliqua auctoritas dicat ꝙ porta ſtōachi īferior ñ apiatur uſq ad pfectā cibi decoctionē. ut pōt hic ſummi. & ſupra primo ca°. hui⁹ fen. Et Gal. ī plurib⁹ locis ītelligať ꝙ ñ aperiť uſq ad pfectā digeſtionē. ſ. cibi q maxime fundum attingit. uel uſq ad pfectā digeſtionē toti⁹ cibi .ſ. quantū ad ſubſtātialē trāſmutationē. forſan eni qñ cib⁹ eſt uniformis ſtomach⁹ non aperiť ante ſubſtātialē īformationem totius cibi. ſed lꝫ totus cibus tunc ſit ſubſtātialiter trāſmutatus. tñ ultimo pfectus aliquibus accidētalib⁹ diſpō nibus non eſt. ſ. quātum ad ſupiorem partem. & hoc dico ī uniformi cibo. quia ī cibo difformi añ aperiť. ut ſubtilis egrediať q̃ groſſus aliam ſubſtātialē acqſiuerit formā. ¶ Ex qb⁹ oībus apparet qđ tempus equalis remanentie cibi in ſtomacho. & egreſſionis ei⁹ ab eo. Aui. intelligit totū tempus qđ ē a ꝑncipio cōprehenſionis cibi uſq ad finē totius ſui exitus. Hoc aūt tempus cōmuniter & equaliter ē. x. horarum. ut etiam ad ſenſum manifeſte apparet.

E X cura. Hic pōit curā. Et primo ponit curā tardi deſcēſus cibi a ſto macho 2°. pōit curā deſcenſus uelo cis. ibi 2ª. q dā ātiquoꝝ. ¶ Q đ dic de ſomno ſupra declaratuꝫ fuit. ¶ Deābulatio uero ſubtilis. i. leuis iuuat. quia mouet ad īferio ra. Et confortatio al'. confricatio. i. contritio & re ſolutio uentoſitatis cū eo quod ſcitur. ſ. poſt. Et refertur hoc ad id quod dixit ī rubrica. Aut ſup cui⁹ ſtōacho natat cib⁹. h°. n. fit a uētoſitate ma xime g° eius curatio erit contritio & reſolutio.

Q Vidam. ¶ Prio ponit quedā reme dia. 2° alia. 3° alia. ibi 2ª. & ex eis. ibi 3ª. & oportet. ¶ Conſyderādū qđ illi antiqui non īmerito poterāt uocare hos ſtomaticos. tunc enim omnis ſtōachi

uirtus proprie in suo lederetur actu. saltem in tempore operationis. sed saltem 2m rei ueritatē stōachi sunt q̄ qb⁹ superi⁹ 2° tractatu singlare fecit capitulū. Illa que prio exhibere docet. qa habent anodinā caliditatē stōachi cōfrtāt. Et ex eis. ¶ Hoc medicamen ut appet stōchi cōstricti uū ē et aggregatiuū ipsi⁹. et d3 dari añ comestionē. Quid uel q̄tū sit danich sup̄ sepe patuit &c.

Quandoq;. Hic reperit duplex rubrica. Vna que dicit eruptio stomachi. &c. & tūc exponat erupptio. i. eminētia ad extra ex induratione. Aliter eructuatō stōachi &c. & tūc i'la rubrica erit cōis huic ca°. & sequēti. p° ergo Aui. determinat de stōachi duricie. 2° de eructuatiōe. ibi 2a. cū in stōacho. Prima in tres. p° ponit cās. 2° signa. 3° curā. ibi 2a. sunt. ibi 3a. fiat. totū patet. ¶ Mugath. Aui. impugnat eos q dicūt q̄d sit radix granati siluestris. Symon dicit q̄d inuenit in antiquoꝝ libris q̄d ē radix granati agrestis Alibi inueni q̄d ē radix herbe de qua fit asa fetida uel dulcis. Tamē mugath nō pōt hic cōueniēter exponi sicut Symō exponit. p° qa ē cōtra Aui. 2° quia nō cōpeteret hic. Alia ergo expositio melior est q̄d sit gluten alimbat. Quantū pondus sit Emina supra patuit notanter.

Cum in stōacho. ¶ Cōsyderandum q̄d medicus intēdit mouere qñq; eructuationē. ut q̄do ē in stōacho aliq̄ uentositas 2m os ipsius quā uult per superius educere. & iō eructuatiōem mouet. Quādoq; uero supefluam eructatiōe3 āmouere intendit. Prio ergo Auic. facit capl'm de eructuatiōe q̄tum ad primā intētio ē. 2° q̄tum ad secūda3 ibi 2a. cās. Pria in tres. p° ostēdit q̄ūo quādoq; opor3 materiā uētosa3 mouere per eructuatiōem. 2° ponit exceptiōem. 3° pōit curā. ibi 2a. nisi accidit. 3a. ibi. & ex eis quidem. dicit p° q̄d si in ore stōachi sit uentositas debet euacuari p eructuatiōnē. s. cū medicinis illā ꝓuocantib⁹. sicut. euacuat materia humoralis natans cū uomitu. & si nō euacuet &c. ¶ Nisi. ¶ Hic excipit. & nō deb3 referri ad illud q̄d statiȝ dixit Auic. s3 qa dixerat uentositatē stōachi p eructuatiōnē debere educi. & hoc fit p medicinas mouētes uentositatē ad eructuatiōnē. s. subtiliantes illa3 & mouentes. Et ne crederet aliquis q̄d sēper istud sufficeret. remouet ul'excipit dicēs q̄d hoc ē uerū. nisi simul cū illa uentositate sit multitudo hūiditatū & flegmatū aptoꝝ cōuerti ī uentū. Si eni3 tu dares solū cōmouentia uentositatē. nō ceres magis. qa generarent magis uentositatē. & iō tūc o3 ut supfluas ī medicinis mouentib⁹ uentositatē & eructuationē. qa. s. supaddas. eis & h°

fit cū medicinis que mouēt illā rē prauā. a q̄ uentositas ē apta eleuari. In hoc g° d3 ēē illa supfluitas sup. addendo medicinis mouentib⁹ eructuationē. medicinas mouentes illū prauū hūore3. uel cōmouētes rē p̄uā. i. uentositatē n̄ solū generatā sed etiam aptā generari. Illa uero ¶ que p⁹ ennumerat oia sunt calida. & cōfortantia stōachum.

Causas quide3. Hoc ē capl'm in quo docet cura supflue eructuationis. Et p°. A. se excusat ab iuestigatione cāꝝ superflue eructuationis. qa eas dixit supra in c° signoꝝ stōachi. i. 5°. signo 2°. ponit curā. ibi 2a. i. acetosa. Et hec habet duo. p° ponit curā eructuatōis acetose. 2°. fumose. ibi 2a. i. fumosa q̄de3 Sub his g° modis eructuatiōis alios modos comprehēdit. hos uero magis specificauit quia plus accidūt ut sensus ondit. ¶ Cōfert q̄dē dyapiperon. qa confectio calida stomachalis conferens frigiditati stomachi a qua acetositas maxime puenit. & iō cū uino det. Similiter coriādri uidēt conferre in acidis ructib⁹ ut ponūt auctores. & hoc quia licet frigidū posit poni. ptes tn̄ calida s hēt & stipticas. unde unit stomachū ad sui frigiditatē remouendā. cū uino dat puro. Illud uero quod aliorum auctoritate dicit pōt uerificari. quia illa stomacū calefaciūt non tamen affirmat quia ulcerare ꝑ offent. et res leuior istis inuenitur. ¶ In fumosa. cū materia. hyera et absinthiū. qa euacuāt colerā. s3 sine materia ea q̄ ifrigidāt & extinguūt. & forte faciūt. i. fortificāt stōachū. uel & forte aduerbiū dubitādi faciūt. s. hec sicut rob. Dixit aūt forte. quia qñq; ualidiora frigida requiruntur & cetera.

Stomacho accidūt. ¶ Quid Aui. in precedētib⁹ tractatib⁹ fecerit ex predictis ē notū. ¶ Est aūt eius intentio in hoc 4° tractatu determinare. de egritudinib⁹ stōachi cōib⁹. pōt uero morbus dici cōis aut ex pte cōpōnis & aggregatiōis diuersoꝝ morboꝝ ut apostema. aut ex parte nature. ut cōtinuitatis solutio. p° g° de morbo cōi stōachi determinat q̄d ē apostema. 2° q̄ solutōe continuitatis. ibi 2a. stomacho qñq;. ¶ Ad pmi euidētiā consyderandū ꝙ apostemata stomachi quedā sunt q̄ n̄ sunt exiture l'dubelet. Quedam sunt q̄ actu ad exiturā & saniationē uenerūt. p° g° determinat de pmis. 2° de secūdis. ibi 2a. mt totiēs errāt. Pria in duas. nā predicta apostēata quedā sunt calida. quedam frigida. Primo ergo determinat de apostematib⁹ stomachi calidis. 2° de frigidis. ibi 2a. ista apostemata. Prima in tres. prio ponit cās illoꝝ apostematum. 2° signa 3° curā. ibi 2a. qñq; prolongat. ibi 3a. quandoq; autumat. ¶ Circa hāc partē consydera ꝙ circa

generationē saniei dolores & febres accidũt ma
magis q̃ fc̄a sanie. cũ aũt iã actu ē sanies remit
tunt̄ accidētia febris. s. iflãmatio & dolor. licet
accidant alia accidētia. uel saltē manifestentur
existente ergo ĩ stomacho apostemate cũ. s. stati
fit exitura. quia. s. iaʒ actu in cupũ materia ē col
lecta & saniata. tēperat̄. s. a corpore febris. quia
febris remittit̄. licet fluxus & uomitꝰ multipli
centur ꝑpter materiam esse collectã in loco uno.

De cura apost. stomachi

Quandoq. ¶ Hic ponit curã. Et p°
ponit curã generalē apostematum
calidorum & maxime sanguineoꝝ
z° specialiter ponit curã colericorũ.
ibi zª. cum uero apostema ē colericuʒ. Prima in
duas. nã apostema calidũ aut ꝑuenit cũ curatõe
ad resolutionē. aut ad saniationē. prio ergo ponit
curã ꝑmoꝝ apostematũ calidoꝝ. z° oñdit qđ de
cura illoꝝ que ad saniē ꝑueniũt ꝑpriũ faciet ca
pitulũ. ibi zª. cũ aũt apostema. Prima in duas.
p° poĩt can. curationis hoꝝ apostematũ calidoꝝ.
z°. poĩt quasdã spãles descriptiões emplastroꝝ
ibi zª. cõfectio emplastri. Pria in duas. p° ponit
curã dũ hec apostemata sunt ĩ principio augumē
to & statu. z° ponit curã eoꝝ dũ sunt ĩ fine stat⁹
& in declinatione. ibi. zª. cũ sedat̄ inflatio. ¶ Ad
primi euidentiã cõsiderandũ ꝙ ĩtentio ĩ curatõe
apostematuʒ calidoꝝ stõachi a principio usq. ad
statũ. ē quatuor res. prima repulsio uł repcussio
materie. zª. ē illius minoratio. & diuersio. 3ª. ē se
datio accidentiũ. 4ª. ē ordinatio uite patiētis. Pri
mo ergo ponit curã qua intendit̄ repercussio. z°
eam qua intendit̄ matrici minoratio & alteratio
simul. 3°. eaʒ qua intendit̄ accidentiũ sedatio. 4°.
ponit curã qua ordinat̄ uita & regimen patiētis
ibi. zª. cũ medicaris. ibi. 3ª. & si dolor. ibi. 4ª. &
sit cibus. ¶ Circa primã partē ē considerandũʒ
qđ apostema calidũʒ stõachi ē morbꝰ acutus ex
parte materie. accidentiũ. met loci. & iõ cõueniet
subtiliatio cibi. cõuenit etiã qa sumptꝰ cibus per
ueniēs ad eũ ialteratus statiʒ eũ grauat. similiter
etiã qa in eo corrupta cibaria cachochimiã augēt
ut Gał. xi°. terap. penultimo c° uł. 15°. Cumq.
¶ Primo ostendit euacuantia cõuenientia & nõ
cõuenientia. z°. alioꝝ curã ponit. ibi. zª. & qñq.
¶ Cõsydera primo ꝙ in principio apostematũ
stomachi cogimur quandoq. propter multitudi
neʒ materie aliquid minorare. nõ tamen hoc agē
dum cũ fortibus medicinis. que exsoluēdo forte
euacuant. sʒ solum que minorãt & leniunt. unde
Hyppo. afforismoꝝ. z°. Incohantibus morbis si
qd mouenduʒ uidet̄ moue. Medicine uero fortes
dilatant materiã indigestã. in febribꝰ que minus
sunt periculose a pricipio sola lenificatõe utimur
uñ Aui. pª q̃rti de cura. putridarũ ĩ generali. sit
ultimitas lenificatio &c. nõ fluxus uētris. nõ so

lutio laboriosa. multo gͦ magis in pricipio apo
stematũ stõachi calidoꝝ solũ lenificare debemꝰ
¶ Sed dubitat̄ an in principio apostematũ calido
rum stomachi cõpetat uomitus. Et uidet̄ qđ sic
ex mente Rasis ĩ diuisiõibꝰ. ca° de ergitudinibꝰ
stõachi. ubi loquēs de cura apostematũ calidoꝝ
stõachi. ait cura est floia. deinde uomitus. ¶ Am
plius uomitꝰ euacuat de materia illa ¶ Amplꝰ
ab apostematibꝰ intrinsecis semp aliqđ uirꝰ re
sudat. ut 5° de iteriorĩbꝰ. 7° c°. Id aũt cũ subti
le sit uomitu euacuat̄. ¶ Oppositũ ułt Auic.
¶ Dicendũ qđ uomitꝰ duplex est. s. laboriosus
& hic nunq̃ ĩ apostematibꝰ stõachi cõpetit qa
materiã. attrahit. imo q̃doq. apostemat stoma
chũ. & si apostema prius nõ fuerit. unde ĩ prin
cipio febriũ flegmaticaꝝ ab hoc ꝓhibent̄. ut 4°
can. fen pª. ca°. đ cura flegmatice fe. Aliꝰ. ē uomi
tus leuis. & ille cõpetit facta diuersiõe p flõiam
& fricatiõeʒ. & hͦ mõ itelligit. Rasis. uñ uomi
tũ post flõmiaʒ iiungit sʒ ante. s. ante diuersiõeʒ
q̃liscũq. uomitꝰ sit nõ cõpetit. quia cõmouet &
facit fluere materiã. & hoc mõ Aui. dicebat qđ
administratio uomitus error est. Credo uero ꝙ
semp meliꝰ eēt si ad iferiꝰ põt duci materia ꝙ
nullo mõ ducat̄ cũ uomitu. cũ nũq̃ sic possit eē
leuis qn mł̃tã ĩ stõacho cõmotiõeʒ faciat. ¶ Obie
cta soluũt̄ faciliter. ¶ Et cõsydera p° qđ flõmia
ē necessaria ad diuertendũ materiã. fiat auteʒ đ
basilica opposita loco doloris. Dixit aũt ĩ pluribꝰ
poris. quia quandoq. ab ea ꝓhibet etas uirtus ti
mor de ebulitiõe materie. ¶ Almes. zm. Simoeʒ
sunt pise q̃s hic cõuenire ñ credo. propteria quia
Gał. alimentoꝝ p°. eas nõ multũ collaudat. Ideʒ
Simõ sũt robilie. & hͦ forsan possʒ ēē. & uocãt̄
ab Auic. in z° mesce. que tempate sunt. debēt ue
ro dari ĩ principio excorticate ut ponet ifra. A.
& hoc quia sunt magis lubrificatiue. in cortice
enim eius est põticitas. ut Auic. z° can. ca° đ me
sce ¶ Consydera post ꝙ cassia fistula confert
apostemati. quia sue iflãmationi. & exiccat ma
teriã. s. lenificãdo. Vnde magis Auic. cõmendat
cassiã q̃ si detur cũ hyera uel aloe. & hoc quia ē
leue solutiuũ. Et qñq. cũ admiscet̄ cassia hyera.
& aloe. & hoc qñ multa esset materia egēs eua
cuatione sup lenificationē. Et qñq. poĩt absinthi
um. s. post ꝑncipiũ aut ĩ ꝑncipio. tñ mixtũ rebꝰ
frigidis. ut aqua ordei uł cucurbite. ¶ Et quã
doq. utuntur. ¶ Sed dubitatur an mirabolani
citrini. quia est de eis sermo. conferãt in ꝑncipio
apostematũ calidoꝝ stomachi. & uidet̄ ꝙ sic. qa
maxime stomachũ confortant. ut Mesue ca° de
mirabolanis. ¶ Amplius intentio in principio
apostematũ istorũ. est infrigidatio & leuis sub
ductio. Mirabolani autē frigidi sunt. & colerã
subducunt. ¶ Rursus Serap. tractatu 3°. 4° c°
utit̄ in ꝑmis ēt aliquo đ aromaticis stipticitatē

facietib⁹ & infrigidātibus.que autem stiptici
tatē faciunt sunt mirabolnai q in fluxu uentris.
¶ Amplius mirabolani concedunt qn̄ apostēata
sunt i uia dubitationis.sed semp sunt i hac uia.
ꝑpter mēbri dignitatē et alligātiā. ¶ Oppositū
uult Auic. ¶ Dicēdū ꝙ apostemata stōachi ca
lida.aut sunt ex materia n̄ furiosa.aut sunt ex
colerica & furiosa materia.large sumēdo mate
riā ad multa ualde. ¶ Et hec duo apostemata
hn̄t diuersas curationes siue curatiuas itētiones
Nā i ꝑncipio apostēatū que n̄ sūt d̄ furiosa ma
teria itēdimus ad solā lenificationē.ut cū cassia
aqua ordei.& similib⁹.nō aūt i minoratione de
bem⁹ intendere cū medicinis que exsoluēdo eua
cuant.qa ille medicine materiā illaʒ dilatant.&
cōmouēt cū sit idigesta.similiter ēt nō egemus
illa euacuatione.qa cū materia illa nō sit furiosa
dat medico spaciū ut opeṙ circa eā repcutiendo
resoluēdo.& maturando.& faciendo opationes
alias. ¶ Hoc ēt pōt ꝓbari ex sēti supi⁹ inducto.
In febribus enim putridis precipiṫ ꝙ a ꝑncipio
itētio sit lenificatio n̄ fluxus uētris cū medicinis
que exsoluēdo euacuant.ergo multo magis hoc
erit in apostēatibus calidis stomachi. in qb⁹ su
pra febrē putridā est apostēa.& ex hoc apparet
ꝙ i illis apostematib⁹ stomachi a principio non
cōpetūt mirabolani dati in ea.sed cassia uel alia
res.nā mirabolani licet euacuāt comprimendo.
tn̄ simul cū h° exsoluēdo a proprietate euacuāt.
quia ita euacuēt colerā ꝙ nō aliū humorem.&
iō mirabolani n̄ sunt iter medicinas leues.imo i
ter fortes.ꝑpterea qa exsoluēdo educūt.un̄.A.
inter solutiua fortia enumerat hos mirabolanos
4° can.fen.pª.ca° de cura terciane pure.ubi sic.
Et tu non ascultes sermonē illius q concedit i ꝑn
cipio solutiua fortia.& mirabolanos.& siquidē
ibi bn̄ cōsyderet a gradu lenificatiuaꝝ & leuiū
medicinaꝝ que i principijs cōpetunt excludunṫ.
Si aūt materia istorū apostematū sit furiosa.tūc
illa apostēata sunt que sunt in uia dubitationis.
qa dubiū ē de subita morte ex raptu mobilis et
furiose materie.Et i istis apostēatib⁹ in ꝑncipio
competunt mirabolani.nā quando materia ē fu
riosa debemus eā educere.n̄ cum medicia leniti
ua quia illa sufficiēs nō ē.sʒ cum medicina que
a ꝓprietate exsoluēdo illā educat.talis.eni furio
sa materia nō dat spaciuʒ medico ut aliter circa
eā opereṫ.Et iō oportet qd̄ a pricipio illam eua
cues cū medicia illā educēte.tales aūt sunt miro
balāi. Q d̄ uero materia furiosa possit sic cu
rari habeṫ illo afforismo.Digesta medicari.&
illo.Medicari in ualde acutis.& 4° can.fen pª
ca°.de cura putridaꝝ i generali.A.g° loquēs ad
hāc intētiōeʒ dicebat qd̄ ipse nō d̄clinet ad mira
balanos.nisi apostemata sint in uia dubitatiōis
.s.ꝑpter furiositatē materie.quia tūc declinare

pōt ad mirabalanos.& nō solū itellige ad miro
bala.sʒ itellige de raned & aloe.Et tut⁹ seu prō
ptus operator.si uideret aut crederet mirobola
nos.raned aut aloe aut hyerā.materiā illā n̄ pos
se educere.declinarʒ ad scamoneā cū syrupo ace
toso.Et qa raro sunt huiusmōi materie furiose
iō.A.ē magis cōtētus in huiusmōi apostemati
bus puris lenificatis.Et iō subdit.& q̄doq apʒ
.i.quādo sunt i pricipio huiusmōi calida apostē
mata stomachi.non oportet ut administrenṫ.s.
mirobala.nec aliqua medicina que hēat uirtutē
ultra lenificatiuā. & hoc regulariter loquēdo
Sʒ qa aliq̄do predicte medicie que sunt in ḡdu
lenificatiōs nō suffciūt.& h° q̄do materia est
furiosa & mēa.iō oportet ad alias ire medici
nas in principio illoꝝ apostematū.sicut ē aloes.
sicut ēt possunt eē mirobalani admixti cū reb⁹
humectātib⁹.& sicut ēt reubarbarū.& iō Aui.
subdit dearticulādo.Et q̄do apparent.i. sunt i
principio.& nō ē excusatio ex hui⁹.s. medicinis
fortib⁹ euacuatiuis fortioribus q̄ sint medicine
lenitiue tunc detur alos.Ad cōtraria dicendū qd̄
lʒ cōfortent nocent tn̄ stōacho calido apostemato
ꝑpter dictā cām.nec ē hoc iconueniens.uinū enī
cordiale & cōfortatiū.ē tn̄ pl⁹ nocumenti quib⁹
dā febrib⁹ affert q̄ cōfortando ꝓsit. ¶ Ad.2ᵐ.
dicēdū ꝙ subductio coueniens nō fit p mirobala.
sʒ p medicinas lubrificatiuas nisi in ꝑdicto casu.
¶ Ad tertiū dicendū qd̄ Serapio uult esse proce
dendū cū stipticis & cōstringentib⁹.i.repcutienti
bus materiā.& hoc.cuʒ aplicatis exterius qa sti
ptica iterius applicari non debent sʒ potius leni
tiua.nisi forte.fuerit supflu⁹ fluxus uētris.quā
uis autē stiptica nō debent ap ꝓximari iteri⁹.tn̄
frigida interius danṫ.Differt autē medicinā esse
frigidaʒ & stipticā. ¶ Considera p⁹.qd̄ isti non
debent potare aquā frigidaʒ plurimā.quia cōsti
pat & mordicat materiā.nec plurimā calidā.qa
calefacit & materiaʒ agitat.& iō frangaṫ aqua
miscendo iulep. ¶ Et si dolor. ¶ Ista q hic danṫ
sunt frigida.qa q̄si stupefatiendo & sedando in
flamationē sedant dolorē.& ꝓhibent materiam
plus.fluere.ut semē cucumeris &c̄.De bella.i.de
florib⁹ palme.qa frigidi & stiptici sunt. ¶ Ta
barzet.i.zuccato.quia lenit & confert inflamatio
ni. ¶ Taraxaton.i.endiuia siluestris ut Auic.3°.
can.& Serapio.que frigida est.& emplastruʒ ꝙ
fit ex bella.i.florib⁹ palme.& ex capparibus.po
nuntur cappares ad penetranduʒ.aut confortan
dum.aut ad resolutionem fatienduʒ eius qd̄ flu
xit.aut ad temperandum excessum frigiditatis
predictaꝝ & dicendarū reꝝ.Aut possemus itelli
geṙ de capparid⁹ cōditis cū aceo. ¶ Balaustijs .i.
floribus granatoꝝ. ¶ Ipoqstidos est succ⁹ her
be hyrcie. ¶ Nota ꝙ dicit de absinthio. & fac
hoc propter stipticitatē coniunctā subtili aroma

ticitat. sibstātie penetrāti. ¶ Consydera tūisi i
corpore ē iflammatio uł nō. qa si est dʒ aliis me
dicinis frigidis misceri. & maxime si uis ejs uti
i pricipio. ¶ Dicit postea ꝙ stante iflammatione
des aq̃s ex medicis frigidis. sic endiuia. ¶ Keken
gi ē spēs solatri. sʒ p⁹. 7. permisce &c̄. qa tūc dʒ
itendi ad resolutiōeʒ aliquā simul cū cōfortatiōe.
¶ Et sit cib⁹. per mes. itellige almes dictū supra.
¶ Alubleb. i. mercurialis. zᵐ. quosdā. sʒ apd̄. Si
monē & Serap. ē modus uolubilis. ¶ Considera
ꝙ syrupuʒ acetosuʒ qn̄q; damus i potu. ante has
res absterſiuas. & h° ut ad illas pparet. & qn̄q;
etiā p⁹. ut etiaʒ remittat iflammationē. & dispo
nat materiā ad alias euacuationes q̄ postea fieri
debēt. Et qn̄q; dat̄ syrup⁹ acetosus cū aqua isu
sionis uiole. ad h° ut leniat. & ut acuitatē si q̄ ē i
aceto remittat. qa ex eo cōsueuit timeri casus i ra
surā. ut. 4°. can. fen pᵃ. fiat aūt h° nisi sit nausea.
qa uiole nauseatiue sunt. & hoc ē ꝙ dicit. & qn̄q;
summunt̄ i potu ipsuʒ cuʒ uiolis nutritis. ¶ Cū
q;. ¶ Hec ē hora declinationis ī qua possum⁹ in
emplastris ponere masticē &c̄. & h° ad resoluti
onē. & securius dare possum⁹ syrupū acetosuʒ.
qa diuidendo educet. ¶ Et qn̄q;. s. cū materia ē
pauca sufficit cassia fist. ¶ Deide pōit can. appro
ximatōis mollificatiuoꝝ & resolutiuoꝝ. ¶ Cir
ca ꝙ cōsidera ꝙ i mollificatiōe & resolutiōe apo
stematū calidoꝝ stōachi debem⁹ admiscer̄ magis
stiptica q̄ i epate. de q̄ dubitat̄ ifra d̄ apostemati
b⁹ epatis. ¶ Extremitatis arboꝝ. ut mirtilloꝝ & c̄.
¶ In pricipio oleū rosa. pʒ. ¶ In horis resolutōis
ut in declinatiōe. ¶ Oleū de neridē. i. de spica.
Oleū de mastice tempate. dixit tēpate qa adhuc
debēt esse resolutia magis q̄ stiptica. cū sit tēp⁹
plus resoluēdi q̄ stipticādi. lʒ debeant misceri.
¶ Confectio. ¶ Hic. A. ponit descriptōes quarū
dā medicinaꝝ. & p° facit h°. z° resummit curā.
ibi. zᵃ. qd̄ si cā. Prima in. d. p° ponit emplastruʒ
qd̄ cōpetit in tribus tēporib⁹. z° pōit illud qd̄
cōpetit in statu usq; ad declinatiōeʒ ibi zᵃ. & ex
emplastris ¶ Cōsyderadū qd̄ istud emplʒ cō
fert in principio si medicie frigide addāt̄ sup ca
lidas. confert in augumēto & statu si ecōtra fiat
Et iō Aui. cū incipit nominare medicinas inter
quas ponunt̄ calide medicine nō determinauit
eis nomē ponderis ad h° ut in arbitrio medici re
maneat addere uel minuere zᵐ qd̄ ulᵗ. in diuer
sis tēporib⁹. ¶ Fausel. ē auellana indica. Et ra
dix lilii. i. cōfert i pricipio pōita i ēplis & maxi
me i apostēatib⁹ frigidis. Aut dʒ poni i puissima
q̄titate. qa facit ad penetratiōem. Et nō dʒ intel
ligi in principio pricipiāte. sʒ in principio puenie
te iam ad augumētum. qa tunc ēt aliqua leuia
resolutiua debent poni in ēplastris. Sūmāt̄ g°
sic lilii. ℥. S. melł. ℥. i. olei uiol. ℥. iii. cere q̄tum
sufficit ¶ Et nō oʒ ¶ Et cā est, qa emplastrum
aggregādo debilitat pl⁹. ¶ Et ex ēplastris. ¶ Em
plastra que fiūt h° tpe sunt ad resolutionē. & ē
primū emplastrū qd̄ ponit Aui. ad maturatio
nem si resolutio no ē possibilis. & ē secūdū em
plastrū. i q° sunt medicie maturatiue. et extictie
iflāmationis. ¶ Almesire ē apostēa colericū ue
hemēs. cui⁹ ēt maturatio fit cū medicinis aliqua
liter infrigidātib⁹. ¶ Quod si. ¶ Hic Auic. re
sumit curā. & primo itētione sumpta a quoddā
accidēte qd̄ ē dolor. z° a dispōne acq̄sita ex tem
pore longo. ibi zᵃ. & qn̄ antiquat̄ ¶ Considera
ꝙ aliqn̄ aliquis dolor ē fixus ex materia. & ide
incipit apostēa. ¶ De ueritate cuius. i. de uera
curatione illius doloris ē ut curet̄ cuʒ medicinis
que resoluūt & subtiliāt. & euaporare faciunt
materiā que ē cā doloris. tn̄ ppter apostēa qd̄
incipit. debes has medicinas dimittere. & itēde
re ad sedationē doloris cū leuioribus. sicut sunt
adipes. qa si itēderes cū fortioribus stati cōflue
ret materia ampli⁹ ¶ Et qn̄q;. primo facit hoc
z° quedā addit. ibi. zᵃ. ꝙ si fuerit. ¶ Considera
ꝙ qn̄ hec apostemata stomachi plongāt̄ acq̄rit̄
i eis aliqua durities uł grossities i materia. & la
xitas i stōacho. ergo intētio in curatione illoruʒ
est cū medicinis resoluētibus & confortātib⁹ et
aggregātibus stomachi substātiā. ne multū de
bilitet̄. Et si bene consyderes oia hec emplastra
que hic ab Auic. ponunt̄. et medicine quecūq;.
sunt ad has itētiones. ¶ Sextariū ptiū ē pond⁹
℥. 6. S. uł. ℥. 6. & . ii. danich. uel aur̄. 4. S. & d̄ al
tero istoꝝ sextariorū ē sermo. Sed sextarium ma
gnū est. pond⁹. ii. libr̄. uel. ii. libr̄. & . S. ł. iii. libr̄.
uel. ii. libr̄. & . ℥. z. ¶ Kechaengi ē spēs solatri.
¶ Et nota ꝙ Auic. non dixit an̄. qa uult qd̄ de
ambabus simul summat̄. sacraiati. qd̄ ē pondus
. ℥. 4. S. Et si indiget fortiori. s. resolutio addat̄.
&c̄. suppł & fiat emplastrum. quia non credo
ꝙ demus ista p os. & si uelemus dare non incō
beret piculū. ¶ Et quandoq;. ut cū uolumus cō
fortare emplastro bolismo idest dicto in ca° de
bolismo. quia emplastris cordialibus & aromati
cis quibus resistimus sincopi future in bolismo
¶ Et citrino non inuenio in quinto. ¶ Et i hora
. s. quando apostema plus prolongatur cā patet
¶ Et ex emplastris iuuantibus in hoc capitulo
idest quando apostemata stomachi plongantur
Omnes aūt he medicine resolutie & cōfortatie
sunt & aggregatiue laxitatis stomachi. ¶ Secū
dū acceptōeʒ ēplastri idest fiat ēplastrū. ¶ Qd̄
si fuerit qn̄q; succ⁹ agreste si ibi est inflāmatio
aut suc⁹ absinthii si nō ē iflammatio. aut aggre
ges itē utrūq;. qa dare de utroq; q̄ndo d̄ alteru
tro dubitas. ¶ Et errore. ¶ Consydera ꝙ me
dici soliciti a pncipio horū cū r̄pcutiētib⁹ itēdūt
sed errātes qdē posteri⁹ semp cū illis insistunt.
& neq; materiā resoluūt. nec eā saniari pmittūt.

hic aũt error ē. ¶ Beselis.i.corallus.de quo sup̃ ¶ Cũ aũt.p3. ¶ Cum uero. ¶ Hic ponit curam spãliter colerici apostẽatis.& uult qđ pcedat i eo cũ infrigidantib⁹.&c. ¶ Aq̃ ordei.cũ aq̃ gnati mu3i.qa ifrigidat.& abstergit magis. ¶ Et đ cocti.s.ordei cũ cancris.qa ēt cofortãt et tẽpãt stõacũ.uñ ethicis hic dat pot⁹.ut Aui.4° .can. fen.pª.tractatu 3°.c° đ cura etice. ¶ Et p⁹ illđ. qa tunc ē intentio ad aliqualẽ resolutionem.

Ista apostemata. ¶ In precedẽti c° determinauit Aui.đ calidis apostematib⁹ stõachi. ¶ Hic determinat de frigidis.Et quia ex istis queda3 sũt flegmatica quedã melãcolica dicta aposẽata dura p° detrminat de apostematib⁹ flegmaticis. 2°.de duris.ibi.2ª.qñq̃.Prima i tres.p° põit cãs 2ª.signa.3°.curã.ibi.2ª qñ.ibi.3ª.de can. ¶ Q đ p° dicit p3.nã ões cause que flegma multiplicant & cohartant i stõacho sunt cause generatiõis horum apostematũ.Cognitio aũt illarum causaru3 preterijt supra de rebus in quarum usu stomachus nocetur.& de egritudinibus stomachi.& đ nocumentis digestionis.& cetera.

Quando ieneris. ¶ Consydera φ differt dolor factus ex materia q̃ iã apostemat.& ex materia non apostemosa.Nam dolor factus ex non apostemãte materia.potest dici i aliqua dispõe quietus.qa aliquãdo minuit.sicut minuit materia.s3 cũ materia sit apostemans cũ illa semper sit firma ē dolor inquiet⁹.i.nõ qescens i aliqua dispõne.s.infirmi.aꝰ quietus.s.in cõpatiõe ad dolorẽ factũ in calidis apostẽatib⁹ .& augumẽto.s.doloris.quia sicut apostema addit ita & dolor. ¶ Et nõ ē febris ¶ Consydera qđ non deb3 itelligi qđ nõ sit febris omnino.qa h° ē falsum cum ad apostemata interioru3 membroꝝ necessario consequatur febris.sed nõ est febris fortis.s3 lenta.Vñ subdit ad hunc intellectũ iflãmatio.qa hec maxie fit cũ materia apostemãs ē calida.Vnde.Rasis in diuisiõibus.c°.de passionib⁹ stomachi.loquẽs de flegmatico apostema te stõachi. Signa apostẽatis flegmatici sunt febris leuis.Subdit Aui.neq̃ inqetudo. ¶ S3.tu.d. ipse sibi cõtradicit.Ia3 eni3 dixit in dolore.cum dolore aũt ē inquietudo. ¶ Dicendu3 qđ per hoc qđ dicit neq̃ iquietudo.se refert ad accidẽtia febris.quia eni illius febris nõ ē multa iflãmatio ideo nõ ē cũ ea inquietudo.s.sequẽs accidentia febris.que uocat angustia.s3 ē inquietudo.quo ad dolorẽ qui nũq̃ quiescit. ¶ S3 ē hũiditas.s. per hos lubrica.i.fluens.quia ē multitudo sputi Et claritas.i.albedo coloris.s.hũiditatis exeuntis uel corporis & h° ꝑpter flegmatis dominiũ

¶ Paucitas sitis ꝑpter flegmatis frigiditate3. & exinde fit mala digestio. ¶ Paruitas appetit⁹ ꝑpter repletionẽ ex flegmate.Dixit paruitas.qa non ē necesse qđ oio cadat qñq̃.& hoc qa frigiditas iuuat appetitũ plurimũ.inde tñ multũ cadit qa materia illa icitat ad expulsionẽ.nõ ad attractiõe3.Vnde Rasis cũ casu appetitus.reliquũ p3. ¶ Sed dubitat qđ apostema magis accidat stomacho.an flegmaticũ.an calidu3.Et uidetur qđ flegmaticũ.qa flegma plus omni hũore reperit i stõacho exuberans.ut supra posuit.Morbi aute3 plus accidunt mẽbris ex dominante hũore in eis. sicut uidemus de cerebro.cui pl⁹ frigide egritudines eueniunt.unde Gal.2°.de interioribus.7. c° sic arguit.qa pellicule sanguine3 non hñt.& ipse sunt frigide.frigide passiões ad eas festinãter eueniunt. ¶ Huius oppositũ sentit.Rasis in diuisiõibus.ubi sic.& fit.s.dolor stõachi ꝑpter apostẽa flegmaticum.& o q̃3 paru3 accidit i eo. ¶ Respondendũ p° φ apostema generat i stõacho.aut p uiã đ flux⁹.& h° mõ accidit pl⁹ i eo apostẽa calm q̃ fridũ. Mõstratũ.n.ē sup̃ φ iste materie ãpli⁹ alijs ad stõachũ fluũt.aut fit i eo apã p uiã cõgestiõis.& sic plus i eo generat apostema flegmatichũ.cũ p cõgestionẽ pl⁹ õi hũore flegma congreget i eo.& sic argumẽta suis uijs icedũt. ¶ Vel dicendũ absolute qđ plus accidit stomacho apostema calidũ q̃ frigidũ.qm̃ ipsu3 q̃tũ ad ptẽ intrinsecã neruosum mẽbrũ est.mẽbra aũt neruosa non sunt apta penetrari a grossa materia.sicut ē materia flegmaticha.sed magis a materia subtili.sicut est materia colerica ꝰ sanguinea. hoc eni3 mõ auctores ꝓbãt pleuresi3 pl⁹ accidere a colera. Cu3 g° flegma φ multiplicat i stomacho occurrit interiori tunice stõachi que neruosa ē.& i eã licet multiplicet.penetrare tñ ñ poterit cici⁹ ergo colera penetrabit i illam aut sanguis.q̃uis flegma pl⁹ ibi cõtinue multiplicet ¶ Ad illud qđ i contrariũ dicit.dicẽdũ qđ mẽbrũ ē paratũ incurrere ampli⁹ imateriales morbos ut cõplexionales.aut materiales factos ex ñ penetrãte materia simili sue cõplexioni aut dominãti hũori.s3 ea icurrere morbos apostemosos ñ ē necessariu3 pp predictam causam & cetera.

De canone. ¶ Primo ponit itẽtione3 generalẽ curationis per medicinas 2° exequit.3° ponit regimen ecru3 p cibos.ibi 2ª incipe.ibi 3ª & cõferunt ēt a spgi. ¶ Quod dicit primo.tenet ex canonib⁹ uñibus quarte fen primi canonis & ex dictis Gal.in tegni đ causis & xi.terap.Et ꝓbat ipe φ resolutiua qb⁹ hic egem⁹ debẽt ēē fortia pp grossiciẽ & uiscositatẽ materie.Talia aute3 cũ exsoluãt uirtutẽ ñ sine stipticis et cõfortãtib⁹ approximari debẽt. ¶ Incipe. ¶ Primo ponit

medicinas que per os ſumunt̃.z° eas q̄ exterius
approximant̃.ibi.zª.& ex ungentis. Dicit icipe
qa hoc ē incipere a medicinis preparātibus ma
teriā euacuationi.& lenificantibus & ideo p⁹.ſ.
facta p̄parationē hac.docet dari oleū d̄ chaerua
&c̄.q̄ euacuat.& educ̄ qd̄ iā p̄paratū ē. Quod
ſeq̄t̃ p3. ¶ Et conferūt. ¶ Nota attente ꝙ Aui.
dixit ex cibis.ut olera que nominauit ſicut cicla.
& caul.ut excludat p illā copulatiuā.& a nume
ro ciboꝝ uere cibaliū quorū digeſtio eſt facilis.
¶ Et oportet ut alienēt uomitū.& cā eſt.quia
flegma ñ pōt ex pte hac educi.ſpāliter cū apoſte
mat.ip̄m eni apoſtemās non bñ educit̃ uomitu.
Vnde Raſis i predicto cª° abhorreat uomitum.

Q Vandoq̄. ¶ Auic.determinās hic
de duris apoſtematibus ſtomachi
prio ponit eoꝝ modos euentus iſe
rens ſimul ſigna.z° poit eoꝝ curā
ibi zª.canō i his. Quō fiunt apoſtēata dura ex
permutatione ſcitum ē ſupra primo can.fen zª
ca° d̄ egritudinibus compoſitis. & quarto can.
fen.3ª. ¶ Raro uero fiunt ex flegmaticho apo
ſtemate.quia flegma cum ſit uiſcoſum raro per
uenit ad reſolutionē ex qua durities relinquat̃
imo uel totū ſimul manet permutatū i putredi
nē.uel totū ſimul reſoluit̃ uel educit̃.ſigna autē
hui⁹ duri apoſtematis ſunt &c̄. Duricies tact⁹
& multitudo uarietatis.i.uarietas i duricie que
cadit ſub tactu multa.qa ſicut materia idurata
ñ ē unigenea ſic ad tactū diuerſa appet duricies
& mltitudo uarietatis.ſ.duriciei huius apoſte
matis ab apoſtematib⁹ alijs.qa in omni apoſte
mate aliqua apparet ad tactū duricies.ſ3 in hoc
ē multitudo uarietatis i duritie ab alijs. ¶ Ex
tenuatio corporis pp longā.i.malā digeſtionem

E Anon in his. ¶ Primo ponit curam
apoſtematis duri facti ex p̄cedētib⁹
calidis apoſtematib⁹.z°.pōit cura3
eius qd̄ fit pp̄ter apoſtema flegma
ticū.3°.ponit regimen cibatiōis.ibi.zª.& qn̄ acci
dit id qd̄ raro cōuenit.ibi.3ª.ſint q3 cibi eorum.
¶ Sed tu dices nōne apoſtema durū fit ex melā
colia. ¶ Dicendū ꝙ ſic.ſ3 ſunt aut qa raro fit de
eo nō loquitur. Aut ſit fiat ſub iſtoꝝ ſignis & cu
ratione cōprehendit̃. ¶ Prima in duas.p° ponit
curā p medicinas que intus ſuſcipiunt̃.z°.per ea
que emplaſtrant̃.ibi.zª.& o3 ut ad miniſtretur.
¶ Cōſyderandū ꝙ intentio in iſtis eſt reſolutio
duriciei.& molificatō ut nō fiat lapis.ñ tñ d̄bēt
hec euacuari a ſtipticis pp cām ſuperius dicta3.
¶ Datur lac.qa mollificat & lenit duritiē & cō
fortat lac camelaꝝ fetarū.i.ppinquaru3 partui.
p⁹ ut qa ia3 icipiunt ābulare.aūt paꝝ ante ptu3.
hi eni ſunt meliores modi lactis ut ſup̄ fe.2°.h°

eni3 lac cōfert duricieb⁹ itrinſecis ut.A.z°.can.c°
de lacte i aureola mēbroꝝ nutrimenti. ¶ Et o3.
¶ Primo i genere oſtēdit medicias quas i ēpla
ſtis ponet̃ debem⁹.z°.pōit ēplaſtra.ibi.zª & ex
medicinis.Cā primi.ē qa i illis ē reſol̃uo & mol
lificatō. ¶ Et ex medicinis. ¶ Hec ps h3 qnq̄ ſic
qnq̄ ponit mōs emplaſtroꝝ.ptes patēt. Primū
emplaſtru3 confert in duris apoſtematib⁹ ad re
ſoluēdū Cōfert in dubelet ad cōplendū matura
tionē.& ad diſponēdū apoſtema eruptiōi mol
lificādo. ¶ Conſydera p⁹.qd̄ p lutū urcei itelli
git lutū urcei.ubi olea frigunt̃. Vnde Serapio.
c°.de ſordicie.ſordicies que repit̃ in uaſis qbus
oleū aduritur reſoluit multū. ¶ Cōſydera p⁹.
qd̄ deſcriptio olei de uitis ſucco nō inuenit̃ in an
tidotarijs.attamē ſicut dicit. Symō Ia.i ca°.lr̄e
.o.nemo pōt diuerſitates oleoꝝ numerare.cū q
l3 fere de qualib3 medicia oleū facere poſſ3. Cre
do tamē qd̄ per oleū de ſucco uitris poſſemus
itelligere oleū de muſto factū.ſ.ex muſto.& o
leo antiquo.q i h° oleū ē calefactiuū & reſolu
tiuū. Vñ.A.z° can.ca° d̄ uiti.& oleū qdē muſti
ē ſedatiuū & calefactiuū. Aut poſſem⁹ itellige
re p oleū de ſucco uitis.oleū d̄ ſucco uitis agre
ſtis uel ſilueſtris.qa ad caliditatē declnat. unde
ſuccus radicis ſilueſtris ſolutiōe educit aqua3
nō tamē credo qd̄ intelligat̃ de facto ex uite.ul̃
ſucco uitis domeſtice.qa ifrigidare hab3. ut ibi
ex Auic.ſummit̃.reliqua patent &c̄.

M Vltotiēs. ¶ Quid ſit exitura.qd
dubelati.ſup̄ fen.izª.dixim⁹. ¶ Hic
ergo de dubelati ſiue exitura ſtōa
chi determiat.& p° oſtendit modū
euentus eius.z°.ſigna.3°.curam.ibi.zª.iam dixi
m⁹.ibi.3ª.op3. ¶ Conſidera p° ꝙ error q hic po
nit̃ ē ſupius dictus ex cōtinua eni3 repcutientiū
approximatiōe du3 expediret reſoluere.materia
ad unū locu3 coligit̃ et fit ſanies.aut colligi inci
pit q̄doq̄ uero ex ſe incipit materia colligi abſq̄
hoc qd̄ ibi ſit error.& tunc dicit̃ fieri incipiēdo
uel contingit qñq̄ ꝙ p uiā congeſtionis adunatur
materia i unū.& fiat exitura ſiue dubelati.abſq̄
hoc qd̄ ibi ſit defluxus.& tūc fit icipiēdo ut pa
tuit ſupra.& generaliter primo canone fen.zª.
capitulo de ſignis & iudicijs exiturarum.

O Portet. ¶ Hic ponit curā. Es prio
ponit curā anteq̄ dublet ſaniet̃.et
hoc eſt cū icipit.z° ponit curā cu3
ſaniat̃.3° ponit regimē p cibos.ibi
ſecunda & ſi.ibi tercia.cibi autem. ¶ Dicit p°
ꝙ i pricipio dubelet d3 fieri regimen ſicut i apo
ſtematib⁹ calidis.& hoc ne colligat̃ i unū mate
ria.& fiat ſanies ſi poſſibile ē.regimē dico itria
ſecū cū predictis lenificatiuis.& extriſecis rep

cuſſiuis.ad hoc ut phibeaẗ fieri dubelet & ad unatio materie. ¶ Si aūt hoc n̄ ē poſſibile.& ici pit maturatio o3 ut res ſit leuis.ſ.i approxiatōe rep̄ predictap̄ in illis apoſtematibus.qa ſi frigi da aliqua approximanẗ.illa debēt eſſe leuia.nec itereẗ fleubothomia.ne ex q̄ collecta ē materia phibeaẗ a ſaniatione & eruptione.imo poſtq̄ co lecta eſt nō ē alia itētio niſi cōplemētū matura tionis & eruptionis.& iō cū re leui Auic.incipit ut cū lacte. ¶ Et ſi. ¶ Hic ponit curā cū iā du belet incipit maturari.Et p̄io ponit intentionem curationis cū ſignis directiuis.z° ponit queda3 que ad predictā intētionē pducunt.3° oſtendit que ſit intētio cōis oībus medicinis predictis.o ſtendēs modū ſecundū quē de una in aliā ueniẗ debem⁹.ibi z^a.& ex eis.ibi 3^a.& quod ¶ Dic prio φ ſi tu autumas maturationē propinquam .i.φ iā ſit maturū ſupple op3 ut in potu &c̄.& hoc fit ut apoſtema mollificeẗ & incipiat erūpi. & iō tangas duritiē.i.eminētiā epatis.Et cōſy dera an cōprimaẗ.i.cedat ſub digitis.& attēde ſi cōmouetur.ſ.ex commotione ſaniei.Et attēde tremorē.ſ.ſubſequētē ad eruptionē.qa tremor ſequiẗ.ut ſupra primo cān.fen.z^a.ca° de ſignis apoſtematum.Et compreſſio:em ideſt ſi poteſt fieri ſup eū cōpreſſio.& h° qa ſanies iā educiẗ qa ſi illud.i.p id apoſtema.ẜ ſi id.i.ppter id qđ factum eſt n̄ cōprimitur.qa n̄ ſit eruptū nec pfe cte ſaniatū.oportet ut i potu ſūmat &c̄.Taraxa conē ſiccā &c̄.quia tunc eſt eruptiua ppter acui tatē quā hēt ex ſiccita te.& nitroſitatē q̄ ie hēt. ¶ Et aqua fenugreci.quia mitigat eruptionis dolorē.& cōplet ſaniationē. ¶ Quod ſi idiget fortiori hoc.ſ.ad eruptionē.& ē inceptio ad uiā maturationis.iā addens ſup ipſam.ſ. dubelet.ẜ ſuper primā maturationē.quia ita additẗ φ iam oīo maturaẗ. ¶ Ponaẗ in eis.ſ.predictis oleum de chaerua.uel reſinā.quia forti⁹ erūpet.ſed an̄ perfectā uẜ additā maturationē n̄ dareẗ ita for te eruptiuū. ¶ Et ex eis. ¶ Poit medicinas que cōplent maturationē & erupunt.& patet totū. quod ſequitur. ¶ Sed qđ dicit.Cum erumpiẗ. expone.i.per eruptionē iam perfecte mūdificaẗ ¶ Da icarnatiua &c̄.

STomacho. ¶ Determinat hic Auic. de egritudinibus cōibus ſtomachi que ſunt cōes ex pte nature ut ſolō cōtinuitatis.qa cōtinuitatis ſolō q̄ dā ē ſine ſanie.et uocaẗ abſolute ruptura qđā ue ro cū materia ẜ ſanie.aut alia corrupta materia. ſiue illa faciat puſtulas & bothor.ſiue n̄.& uo caẗ ulcera puſtule uel bothor.Iō p° determinat de ulcerib⁹ ſtōachi puſtuẜ uẜ bothor.z°.determi nat de ruptura.ibi.z^a.quop̄ ſtomachus.Prima i tres primo determinat de cauſis.z°.de ſignis.3° de cura.ibi.z^a.multotiens.ibi.3^a.plaga.

MVltotiēs. ¶ Hic pōit ſigna.Et hec pars hēt duas.Primo ponit quedā ſigna coia.z°.ponit ſigna diſtictiua. ibi.z^a.& ia3. ¶ Sed dubitatur qa Aui.dicit φ pprie ulcera in iferiorib⁹ ſtōachi p ducunt ad minorationē anhelitus. ¶ S3 contra. imo magis ulcera pprie cū magis appropiquēt dyafragmati. ¶ Dicendū φ p ulcera in ſupiori bus ſtōachi itelligit ulcera oris ſtōachi.que poſ ſunt dici iferiora reſpectu eorū que ſunt in meri ulcera aūt oris ſtomachi proprie ad minoratōe3 anhelit⁹ pducūt ppter maiorē eius ſenſibilitatē. Os eni3 ſtōachi ſenſibilius eſt meri.ut pōt ſum mi ex Gal.5°.de interiorib⁹.6°.c°.Vel poſſet reſ pōderi φ ulcera i inferiorib⁹ ſtōachi pprie.pdu cant ad minorationē.qa ibi magis cibus moraẗ. In ſupiori aūt pte ſtōachi ut i ore non moraẗ.ſ3 tranſit. ¶ Conſiderandū p⁹.φ in bothor ſtōachi multiplicaẗ eructuatio.qa i illis ē inflāmatio ali qua & caliditaſ cōiuncta cū materia cibali.qō ad ueit aut hūorali q̄ i eis ē.& qa forſan magis uir tute3 digeſtiuā debilitāt.unde fit fumoſa euapo ratio. ¶ Et ia3. ¶ Hic pōit ſigna diſtictiua & p pria.& p° pōit ſigna diſtinctiua iter ulcera meri & ſtomachi.z° pōit ſigna ulcerū oris ſtōachi.3° ponit ſigna ulcerū factop̄ i fūdo ſtōachi.4° pōit ſigna.diſtinguētia iter ulc⁹ ſtōachi.& iteſtinop̄ ibi z^a.facta aūt.ibi 3^a.uerū facta.ibi.4^a.& diſti guiẗ. ¶ Dic p° qđ i ulcerib⁹ meri ſentiẗ dolor iter duas ſpatulas.i.collo uſq̄ ad inicia pectoris .ſ.cū collo.& h° circa.7.uẜ.8.ſpōdile3.qa ibi ma xime meri alligaẗ ſtōacho.Siſiter etiā ſicut ſen ſus oſtendit.nerui qui ueniūt ad ſtomachū ante pricipiū pectoris ſtāt iuxta artharias & uenas ſubethicas cū aūt in itroitu pectoris ſunt appro piquāt magis meri.& iō magis forſan ibi ſenſi bile.ſentiẗ ēt dolor in trāſitu ſup loco illo.& parū poſt.& h° ppter illud qđ relinquitur ex dolore.l3 trāſiuerit cibus. ¶ Facta.p3 ex dictis in prima pre. ¶ Veru3 facta.p3 ēt.& dolor eſt paruus.qa ē pars minus ſenſibilis. ¶ Et diſti guiẗ. ¶ Dicit qđ dr̄ia iter ulcus ſtōachi.& ite ſtinop̄.diſtinguiẗ per locu3 doloris .cum cibus ingrediẗ corpus ſupple.quia cum ingrediẗ facit dolorem ſi ſunt ulcera in ſtōacho.ſ3 cum egredi tur facit dolorē ſi ſunt in inteſtinis.Et cortex q egrediẗ ab ulceribus ſtomachi ē rarus ſubtilis ſicut ille qui egrediẗ ab ulceribus graciliū inte ſtinorū.Et h° ē qđ dicit ex genere eius qđ egre ditur in inteſtinis ſupioribus.ſ.gracilibus.que ſunt ſuperiora i uia ort⁹.l3 ſint ſupiora z^m ſitū ſaltē ylion & ēt ieiunū reſpectu colon.ut ſenſus in anathomia oſtendit Significatur etiam hoc ex loco doloris.qa in ulceribus ſtōachi dolor.ē ſup̄

nō in partibus intestinorum. Et hoc est quod dicit ulcerū.s3 mltotiens dolor stōachi appropinquat partibus uiscer3 & hoc si ulcus sit satis iuxta fundū stomachi.ubi stat colon.& assimilatur disenterie.quia est ibi excoriatio.& appet dolor in loco intestinor3.aut colon.aut saltē duodeni.Et iō subdit q̄ i eis ulcerib9 stomachi.& que fiunt i itestinis supiorib9.i.gracilib9 debes esse ualde sollicitus i distinguēdo.cū difficile sit sed qn̄ in meri est ulcus.cortex egredit̄ uomitu Et si uis ulcera meri experiri.ciba egrū cū re in qua sit synapis & acetū.quia ostendent locū doloris.ut supra primo tractatu Auic.

P Laga. ¶ Hic Auic.prio ponit curā ulcer3 stōachi.z° bo:hor.ibi z^a.confert.Prima in duas.p° ponit cura3 ulcer3 in quibus non est itētio i mūdificatione.sed cōsolidatione.& pn̄t dici ulcera seu plage.z° ponit curā ulcer3.in qbus intentio ē mūdificatio & icarnatio.ibi z^a.imo.Oportet q̄ curet̄ cū stipticis.quia solū intēdit̄ ad consolidatione quia recē s. ¶ Immo. ¶ Hec hēt tres.p° ponit curam ulcerū stomachi per mūdificationē & incarnationē.ostendens circa hoc plures can. z° per euacuationem qua quandoq3 egemus.3° docet accidenti succurrere.ibi secunda. & qn̄q3. ibi 3^a.q̄ si acidat.totū qd̄ dicit p3.Filoniū cōfert qn̄ esset iflāmatio & dolor ex mordicatione itollerabil'. Quod sequitur i c° cure bothor patet.

Q Vor3 stomach9 ¶ Patet affo.6^a particula.Vesicā icisam aut uētrē .i.stomacū mortale.Si uero sit ruptura parua & non penetrans.sed i extrinseca tunica stomachi.possibile forsan eēt q̄ liberaret̄.Sup his uero illius afforismi lati9. dicta super cōmento requiras.& cetera.

Q Vandoq3 fit. ¶ Quid i supiorib9 tractatib9 Aui.determinauit p3 ex diuisione facta i principio tractat9 secundi. ¶ Intentio uero ei9 in hoc tractatu est determinare de accidentibus stomacho euenietib9 ex pte eius qd̄ ipse comprehēdit. aut ab eo expellit̄ uel tēptat ut expellatur. Prio ergo determinat de accidentibus.stomacho euenientib9 ex pte eius qd̄ ipse comprehendit.z° de accidentib9 euenientib9 ex parte ei9 quod expellitur ul'educit̄ ab eo.Aut tēptat expellere.3° de dispositionibus mirach.in c° ultimo.ibi z^a.qn̄q3 est causa ei9 & c̄. ¶ Ad primi euidētiā considerandum q̄ i stōaco pōt comprehēdi cibus hūor uel uentus. Qualis aūt sit eius dispō ex comprehensione cibi & ex humorib9 ex sup'orib9 patuit. ¶ S3 qa uentositas i eo cōprehensa iflatione3 generat.& rugitū de quib9 sufficienter dictum nundū uidebat̄.de his nūc determiat. Ventositas uero aut manet cōstricta ul'quieta i stomacho. & sic facit inflationē.aut mouet̄.& facit rugitu3. Primo ergo determinat de iflatiōe.z^a.de rugitu ibi .z^a.omnes cause.Prima in tres.p° determinat de causis iflatiōis stōachi.z°.de signis.3°.qd̄ cura ibi.z^a.illa3 ibi.3^a si cā ē Prima in duas primo in genere iuestigat cās iflatiōis.z° iuestigat cās cū iusdā spālis iflatiōis ibi z^a.& egritudinis almitachinti. ¶ Ad pmi euidētiā consyderandū qd̄ iuestigatio cārū inflatiōis nō est nisi iuestigare causas generationis uentositatis cibi.& per cōsequens inflatiōis que accidit ex cibis tēpore repletionis.Primo g° inuestigat cās generatiōis uentositatis tēpore repletiōis ex debilitate calidi.z°.inuestigat causas iflatōis que accidit tēpore uacuitatis.ibi z^a.etiqn̄q3 fiunt iflatio & rugitus pp̄ter uacuitatē.Prima i duas.p° pmittit quandā diuisionē cā3 uentositatis & inflatiōis.z°.declarādo exequit̄.ibi.z^a.cibus eni.Hec ps hēt duas.p°.declarat qūo debilitas uirtutis per se ē cā.generationis uentositatis & inflationis.z°.qūo cibus.ibi z^a .& qn̄q3 ē cōplexio cibi.Prima in.d.p°.ostendit qūo uirtutis debilitas p se ē cā inflationis & uentositatis.z°.qūo aliqn̄ per accidens hoc cōtingit.ibi.z^a.& qn̄q3 ē caliditas.Prima in duas.p° declarat qd̄ caloris & uirtutis debilitas ē cā uentositatis & inflatiōis.z°.q̄ dixerat declarat.ibi. z^a.& omne a quo nō accidit.Illud aūt qd̄ declarat ē h°.Dixerat eni3 qd̄ si caliditas priuet̄.s.q̄ nō agat i materiā nō fit inflatio.& si cibus de se sit inflatiuus.Hoc ergo declarans dicit qd̄ si ab aliqua re nō fit iflatio.hoc ē.aut qa res illa de se nō ē apta cōuerti in uentositatē.aut pp̄ter duas cās.preter hoc.p^a ē fortis caliditas.alia ē fortis frigiditas. ¶ Consyderandū qd̄ sicut summitur ex Gal'.6°.de accidenti & morbo. & ab Auer. 3°.colliget.ca° de accidentibus p° ca°.uentositas nec in forti calore.nec i forti frigore generat̄. Vnde Auic.infra fen.xx^a.c° de causis diminutiōis coytus.Caliditas & frigiditas sunt cōtraria uentositati & apparet in exēplo Gal'.ibidem.nebula eni3 i aere nō apparet nec in feruēti estate nec in feruenti hyeme.sic etiā i nostro corpore.nec i uehementi cal'itate nec in uehemēti frigiditate generabit̄ nebula & uapor q moti sunt uentositas. & h°.A. uult dicere. ¶ Et qn̄q3.p3. ¶ Et qn̄q3. ¶ Hic inuestigat cās inflatōis que se tenent ex parte cibi.& hēt duas p° ostēdit modū.z^m .quē quidā cibi sūt iflatiui z°.quo qdā alij.ibi.z^a. & qn̄q3 ē causa. ¶ Dicit p° q̄ aliqn̄do cibus de se est inflatiuus.& nō confert.neq3 uirtus stōachi fortis.neq3 pmutatio de loco digestiōis ab uno loco ad aliū.ut de stōacho ad intestina.& de intestinis ad epar Dico p° qd̄ nō cōfert fortis uirtus

nisi sit uehemens ualde caliditas. que omnem cibū inflatiuū & aptū conuerti in uaporē subti liat & resoluit. sed caliditas ista que ē media iter resolutiuū & ñ agentē. uel agit ad formā cibi na turalis uel inaturalis ad bonas formas. si gº ua porat. facit uaporationē. & pōt esse sup gradū natural caliditatis. Dico ēt φ ñ cōfert pmutatio locoꝝ digestiōis. nisi materia. i. cib⁹ iste sit uehe mētis huectationis. i. lubricitatis. qa flati descen dit. & tūc cōferet pmutatio. ¶ Et qñq cā infla tionis ē essentia cibi calidi. i. qa cib⁹ ē cal'd⁹ i na tura. i. i cōplexione. nā cū ipse iuenit dispōnē q calefacit eū. & facit ipsum euaporare. supp⁹ fit ex eo uētositas. supp⁹ & cū fit digestio &c. ita uult cōstrui. Poit gº duplicē modū q cib⁹ calide complexionis facit uentositatem. aut actiue. aut passiue. & patet. tamen si deberent magis face re actiue q̄ passiue. ¶ Ratio pmi sit illd. i. fine dixit. facit eū euaporare. ¶ Et quādoq. ¶ Hic inuestigat causas uētositatis & iflationis q fit a uētre uacuo. & prio facit hoc. zº ponit quādā aliā cām inflatiōis & uentositatis ibi. zª. multoti ens fit frigus. Priali tres. sic tres ostēdit dispōnes in quibus euenire pōt inflatio. ibi. zª. & qñq. ibi 3ª. & qñ multiplicatur ¶ Dicit pº qđ quandoq inflatio & rugitus sunt pter. uacuitatē uentris a cibo. Et enī cū caliditas naturalis est cā quieta cibis. s. tēpote repletionis occupat. supple in cibis ab. i. absq ea. s. hūiditate. & iō dimittit eā. & nō agit in illā pter cibos. Et qñq caliditas expedi ta. s. a cibis. & hoc ē tempore uacuitatis peruēit ad eam. s. hūiditatē. ipsa silicet hūiditas resoluit in uentositatē. ¶ Et qñq. ¶ Inuestigat alium modū. & dicit qđ aliquādo cā rugitus & inflati onis tēpore uacuitatis ē. quia natura & uirtus i teriorū mēbroꝝ pter uacuitatē mouetur. s. ut attrahat ul' digerat & cōmoueat aliā materiā a cibo. cū cib⁹ nō sit presens. sz i hº motu moueat aer inclusus i mēbris. & tūc mouet cū eo residuū φ in mēbris ē. de hūiditate apta cōuerti in uapo rē. & fit uentositas. ¶ Considerandū φ p aerē possum⁹ intelligere spūs ut uelit. A. dicere φ ad motū uirtutis sequunt motus spirituū. & exide mouet hūiditas. Vel possumus intelligere extrin secū aerē q de necessitate nostra subintrat corpo ra. & in uacuitatib⁹ mēbroꝝ continet. & maxie cū mēbra euacuant a cibis. Ad motū aūt uirtutis sequit motus aeris. & illius hūiditatis unde fit iflatio & rugit⁹. Dixit aūt residuū hūiditatis & uapoꝝ qa lz mēbra euacuēt a cibis. semp tñ i eis manet aliquid. qđ pōt dici residuū. Nō enī ē re perire uentrē aliqua hora uacuū oio. ut. 3º. đ uir tutibus. & similiter intestina. ¶ Dixit etiā. Et ē sicut. quia proprie nō ē uentositas. sed ē aer mo tus simul cū leui & pauca hūiditate. aut pauca euaporatōe facta ex ista hūiditate ista aūt non ē

uentositas. sicut illa q fit ex uentoso cibo. ul' hūc re. sz est similis. Et iō dicit sicut uentositas. ¶ Et quādoq. ¶ Cōsyderādū qđ melancolia & egri tudines splenis possunt eē cā uētositaris & infla tiōis tpe repletiōis. qa debilitāt & infrigidant stōachū. possunt ēt eē cā uētositatis tpe uacuita tis. quia melācolia sin uentositatem resoluit. est eni apta ut ex ea fiat uētositas. Vnde Aꝛ eā uē tosā pōit. 30ª. particula problematū. pblemate pº. & melācolicos uētosos dicit. ut 4ª. pticula de proplematib⁹. pblemate. 3º. uersus finē. ¶ Et multotiēs. ¶ Hic cōsyderat qđ operatio que ē euaporatio nō debz itelligi qđ sit medietas opa tiōis pfecte. tāq pars ei⁹. tūc. n. sequeret qđ om nē decoctiōē perfectā pcederet uaporatio & uētositas. sz ē medietas per ipotētiam & priua tiōem pfectiōis actu. sicut đ flegmate dicit qđ ē sanguis diminute decoctus. Ista aūt declarata sunt supius hac fen. ¶ Addit qđ iflatio i cōuale scentib⁹ &c. Cā ē. quia signū ē debilis digestiē und noua reagregari pōt corruptio. ¶ Et egri tudinis. ¶ Hic Aui. inuestigat cām cuiusdā de term'nate inflatiōis. ponēs. simul signa. Est aūt hec inflatio illa que dicit mirachia. unde dicit melācolia inflatiua uel mirachia. ul' ypo'udri al' ut ēt summi pōt 3º de iteriorib⁹. Dic gº qđ cā inflatiōis in egritudine admirachia. i. melācolia mirachia. ut plurimū fit a uehemētia caliditati stomachi. s. ex apostematibus. unde ēt cibum in fumū & uaporē cōuertit. & supple fit p opila tiones &c. ¶ Consyderandū φ sicut sumit ex Ga' 3º de interiorib⁹ melācolia mirachia pōt fi eri pter calida apostemata i fūdo stomachi. & i iferiorib⁹ ptib⁹. uñ cibaria adurūt. & corrup ti uapores eleuant ad caput. & sanguis ispissa tur. Et isti iuuant si frigida sumant. ut ibidem auctoritate theophili Et i ista melancolia qūo fi at inflatio pz. quia caliditas illa ex apostēatibus cibū conuertit in fumū. & similiter eleuat fumū ex hūorib⁹ quos igressat. Fit ēt hec melancolia pter opilationē existentē i uenis meseraicis. s. ex sanguine melancolico grosso uel ex apostāti b⁹ & tūc cū debilitet stoach⁹ & epar generant i illis uētositates. Similiter ēt hūores illi grossi sunt apti ut i uētū uertant. & ēt cibi cū assumūt pter debilē caliditatē euaporant. In illis uero fit uomitus acetosus &c. que aūt sit cā horū ac cidentiū non est presentis speculatiōis. ¶ Vtrū ēt possit fieri uomitus acetosus in mirachia me lancolia facta ex calidis apostematibus ēt dubiū habet. & patet.

LLā. Hic pōit Auic. signa. Et pº iflatōis facte ex cibis. zº facte ex hu more. 3º pōit signa inflatiōis facte ex debilitate digestiē. 4º pōit dr̄ā

inter duos mõs inflationũ.5° generaliter conclu
dit ſigna inflationis facte a quacunq̧ alia cauſa.
ibi 2ª.ſimiliter.ibi 3ª.aſſũptio aq̃.ibi 4ª. Et dif
ferẽtia.ibi 5ª .& facte. ¶ Dicit p° ꝙ iflationeꝫ
factã ꝑ generationẽ uẽtoſitatis.ſupple ꝑꝑ cibuꝫ
& declarat hoc. ¶ Et ꝙ iflatio.& pꝫ.Hoc idem
ponit Serapio 3° tractatu.6° ca°.& cã ẽ.q̃a non
exiſtẽte defectu in uirtute que ſemꝑ generet uẽ
tũ.uẽtoſitas ñ ẽ multa.& iõ iflatio ẽ pauca.&
remouebit̃ cũ eructuabit̃ bis uel ter. ¶ Et ſimi
liter.ſupple dicta ſigna ſignificãt eã.ſ.iflatõeꝫ.
qñ cã in ea.ſ.inflatione eſt humor.põt intelligi
humor.i.hũiditas i cibo extranea de qua dixit in
principio capituli.uel humor.ſ.aliquis apt⁹ con
uerti in uẽtũ ñ exiſtẽte debili uirtute.ita ꝙ tota
cã in generatione uẽtoſitatis ẽ humor.& nõ pro
prie defectus uirtutis.& tũc ſicut qñ ex cibo ge
nerat̃ inflatio.ꝓpter cãm in cibo.& ñ ꝑꝑ aliquã
cãm i uirtute.inflatio ẽ pauca.et eructuatio illã
ſedat.ſicut qñ tota cã ẽ ꝑ ſe in humore. non i de
fectu uirtutis.inflatio non ẽ multa.& ſedat̃ cuꝫ
eructuatione.& ideo ſignificant hec ſigna eam.
¶ Aſſumptio. ¶ Supra apparuit ꝙ digeſtiua
debilitat̃ ꝑ accidẽs ex potu aque frigide.aut ex
cõmotione ſupueniẽte.aut ꝑ ſe cũ ipſa de ſe ẽ de
fecta.uñ non exiſtẽte cibo inflatiuo generat̃ ifla
tio & uẽt⁹. Aſſũmit ergo Aui.hec ſigna.& dicit
aſſumptio aque.ſ.ſuper cibũ.unde digeſtiua de
bilitatur.& cõmotio ſonãs.ſ.ſup cibo facta.Di
xit autẽ ſonãs.q̃a predixerat.mõ qñ fit pot⁹ aq̃
& cõmotio ſuper cibũ ẽ ſonãs ideſt faciens ſoni
tum.Et ad ſummum qđ accidit uirtuti digeſti
ue.ſ.de cauſis impedientibus digeſtionem.& fa
ciãtib⁹ inflationem.omnia enim noſcuntur &c̃.

SPeſt. Ponit curã.& p° ponit curã
inflatiõis facte ꝓpter cibos.& itel
ligatur ẽt.ꝓpter alia nocumẽta ex
trinſeca.2° facte propter digeſtiue
debilitatem.tercio facte in melancolicis paſſioni
bus.uel ex melãcolia.ibi 2ª.& ſi ẽ.ibi 3ª.& ifla
tio.Secũda ps hẽt duas.nã digeſtiua debilitat̃
ut plurimũ ex frigore.frigiditas aũt ſtõachi q̃n
doq̧ ẽ ſine materia.quãdoq̧ cũ materia.Primo
ergo ponit curã inflatiõis ſtomachi. cuius cauſa
ẽ debilitas ſtõachi ꝑꝑ frigiditatẽ ſine materia.
2° ponit curã ei⁹ cuius cã ẽ debilitas ſtõachi ꝑꝑ
frigiditatẽ cũ materia.ibi 2ª & ſi fuerit frig⁹.
primũ & ſecũdũ patẽt. ¶ Cõſydera tñ qđ exi
ſtente mala cõplexiõe frigida cõiuncta materie
a qua ẽ apta leuari uẽtoſitas.accidit qđ ex ꝑdi
ctis cãis uentoſitas addit̃ ꝑpter materie diſſolu
tiõem.& iõ materia dꝫ prius purgari ¶ Cõſydẽ
ra poſt.qđ cũ caſtoreũ ſit multe acuitatis timet̃
de eo.& iõ dat̃ cum aceto.q̃a acetum ẽ tyriaca
eius. ¶ Squiliticũ.i.acetũ.ut 2° can.ca° de caſto
reo. ¶ Rob.ẽt eius acuitatem remittit.& ſtõa
chũ cõfortat.& unit. ¶ Oleũ uero ãtiquũ ad re
ſoluẽdũ iuuat. ¶ Qđ uero dic̃ de calcaneo porci
ſi uerũ eſſꝫ.eẽt ꝓpter proprietatẽ. ¶ Attamen
i ungul' aduſtis de quib⁹ ẽ calcaneus proci.eſt
reſolutio.unde quedã cõferunt.emplaſtrate.ut
Serapio.ca° de ungulis. ¶ Al.nullibi iuenire poſ
ſum.ſꝫ quidã hñt ſic.al'.& importat aloes per
abreuiatiõeꝫ.& cõfert ifantib⁹ cũ hñt inflatiõeꝫ
q̃a plurimũ inflatiõis in illis ẽ cũ materia lubri
coſa.in qua aloes ꝓdeſt.cũ eas eiiciat.ut Serap.
ca° đ aloe.Poſſꝫ tamẽ dici qđ aloe nocet .Al.uꝫ
qđ ſcriptor abbreuiare uoluerit ¶ Confectiões
quas ultimo poſuit ſcribũtur in 5°.& cõferunt
multis paſſionib⁹.Spongia ifuſa in aceto.ſ.ubi
bulierit poliũ.ut a Serapione tractatu 3° c°.8°.
ſummit̃ & ipſe dat hoc intelligi per h° qđ dicit
Alauidẽ hoc enim acetũ cũ ſui calefactione uirtu
tẽ habet penetratiuam & cetera.

OMnes cauſe. ¶ Hic detemiat đ ru
gitu.& p° oſtendit eius cãs & mõſ
uolens ex hoc ſigna fore nota.2°.po
nit curaꝫ.ibi.2ª.& cura.Que dicit
nota ſunt.& hẽntur.6°.de accidenti & mor. ¶ Et
cura.dixit ꝓxima.q̃a in rugitu ꝓprie ẽ hũiditas
unde in eo preter reſolutionẽ euacuatiõe indige
mus. ¶ Cõſiderandũ ꝙ medicus inueniẽs lentẽ
febrẽ cũ uentoſitate in uentre.imaginabit̃ conue
niens fore dare penidios.dam⁹ enim cõiter in eis
zuccarũ penidij.Aut ex eo ſunt.ſꝫ q̃a ipſi ſunt ca
lidiores & leniũt.exiſtimabit q̃s cõuenienter da
ri poſſe ſꝫ tñ loco eoꝶ cõuenienter damus aquaꝫ
cimini cũ mãna.Penidij eniꝫ groſſi ſunt aliquali
ter.& forſan ex h° apta uẽtoſari.Aqua uero cimi
ni ꝓprie reſolutiua ẽ.& tereniabin lenitiua &c̃.

QVandoq̧. ¶ Determinat.A.hic de
accidentibus ul' diſpõnibus ſtõachi.
que fiunt in eo.ul' cõſiderant̃ q̃ntũ
ad id qđ expellit̃ ꝑ iferius.& uoca
tur lubricitas.aut per ſupius.& ſic ſunt quedaꝫ
alia accidentia.Primo ergo determinat de lubrici
tate ſtõachi.2°.đ aliis accidentibus.ibi.2ª.uomi
tus.Prima in tres.primo ponit cãs.2°.ſigna.que
dicit tamen nota eſſe.3°.ponit curã.ibi.2ª .ſigna
ibi.3ª.ſi fuerit. ¶ Conſyderanduꝫ primo quod
Aui.dixit ſimplici.quia mala complexio cũ mate
ria poteſt facere hanc lubricitateꝫ ut cuꝫ materia
colerica pungit & ſtimulat.ſed mala complexio
ſimplex non facit hoc.niſi mortificando.hoc aũt
raro accidit.qđ uero ultimo dicit eſt uerificatio
afforiſmi primi ſexte particule. In diuturna liẽ
teria oxiremia ſuperueniens bonum ſignum.

Nota sunt. Hic põit signa que dicit esse nota. Sũt nota ex ca° de signis male complexiõis calide cũ materia & de signis male cõplexiõis frigide cũ materia & sine. & ex ca°. de ulceribꝰ stomachi. cũ debilitate stomachi.

Si fuerit. ¶ Ponit curã. p° eius que fit a mala cõplexione calida. z° eiꝰ que fit a mala cõplexiõe frigida. 3° eiꝰ que fit ab ulceribꝰ. 4° põit curã q̃do lubricitas fit ex debili cõtẽtiua. ibi secũda. qđ si fuerit. ibi tertia. & si fuerit. ibi 4ª. facte. ¶ Consydera qđ dicit lubricitas stõachi a uelocitate descensus cibi. ppriẽ enim dicit lubricitas quando cibus in stomacho fere nihil moratur. immo nõ alteratus egredit. sed dicit uelocitas descensus quãdo cibus licet moret in stomacho tamẽ descendit ante tempus. ¶ Alcorti. i. acatia ¶ Cubugi. i. perdix. ¶ Tabegi. ẽ spẽs auis nobis ignota. ¶ Similiter canabir. dicit uero apud quosdã auis frãgens ossa ut sup̃ diximus. ¶ Facte. ¶ Electuariũ de xilocaratis. nõ inuenit i descriptione. A. Scimus tñ qđ xilocaracte stipticat. ut Serapio ca° suo. ¶ Alcanzi. ut supra dictũ ẽ 5° can 3° trac. põit. ¶ Et scias. ¶ Cõsyderandũ qđ si aliqs hẽt colerã subtilẽ ibibitã in stõacho. & sit infixa. In isto põt dici difficultas. nã ibi sunt uomitꝰ. nausea dolor. sitis & estuatõ & possibile ẽ qđ ibi sit siccitas uentris. pp fortẽ caliditatẽ. Si g° tu euacuas. aut euacuas cũ forti euacuatiõe. & nocet. addit enim in uomitu ut iflãmatiõe. aut cũ leui. & tũc nõ sufficit. & iõ aqua ordei cum tamarindis ẽ iuuatiua. qa paulatine euacuat. & sedat uomitũ. & inflãmatiõe3. & siti3. & soluit & reaggregat laxitatẽ stõachi. unde isra. A. cu3 tamarindis docet curare malã dispõne3 stõachi in qua ẽ uomitus & licitas naturealis uentris & ẽ

Vomitus. ¶ Determinauit Aui. in precedenti c° de dispõnibꝰ que fiũt in stõacho ex parte eius qđ ab eo p inferius educit. ¶ Hic determinat de dispõnibus que fiunt in eo ex pte eius q̧ p superius educitur l' tẽptatur educi. Dico aũt ul' tẽptatur educi. ut cõprehendat nausea & singultꝰ. Primo g° determinat de uomitu nausea. subuersione animi. & de quibusdã dispõnibus eis annexis. z° determinat de singultu. ibi zª. singultus. Prima in duas. primo determinat de uomitu nausea. & subuersione z° de annexis quibusda3. ibi zª quãdoq accidũt. Prima in duas p° determiat de diuersis spẽbus uomitus & causis & signis eius. z° đ cura. ibi zª. sermo qde3. Prima in tres p° determinat đ uomitu & nausea & subuersiõe q̃ntu3 ad diuersos mõs & cãs ipsius. z° ponit signa. 3° determinat de quadã spẽ uomitꝰ. ibi zª. sunt nausea. ibi 3ª. & sanguis. Prima in tres p° notificat nobis qđ iportat noie uomitꝰ nausee & subuersionis. z° inuestigat eorum cãs diuersas & modos. 3° cõparat adinuice3 spẽs uomitꝰ. ibi zª. uomitus quidẽ aliꝰ ẽ estuosus. ibi 3ª. & deterior. ¶ Quod prio dicit patet. Dicit tamen qđ iste dispões oẽs sunt contrarie appetitui. Nam appetitꝰ ẽ iclinatio stomachi ad attrahendum. In istis uero motibꝰ est iclinatio ad expellendu3. actuali g° attractione cibi contrariat uomitꝰ motui meri. ut attrahat. licet nõ attrahat. cõtrariat subuersio. sed appetitui ad attrahẽdũ cõtrariat nausea. que est ut multi tẽporis aut parui secũdũ susceptionẽ cause uel materie. i. secundum q̧ cã suscepta i stomaco ẽ parui uel multi tẽporis. Subuersio animi dicit nausea iseperabilis. quia ad iseperabilitatẽ nausee seqt. Similiter subuersio anime dicit destructio apetitꝰ. qa ẽt illũ subsequit. ¶ Et uomitꝰ ¶ Prio ponit quandã diuisionẽ generalẽ mõꝝ uomitꝰ. z° ponit diuersas cãs subuersionis ex qbus sunt cause uomitꝰ. ponens alios mõs spãles uomitus. 3° ondit iuuamẽta uomitus & horã conuenientẽ ipsiꝰ. ibi zª. cũ ergo accidit subuersio. ibi 3ª. & in administratione quidẽ uomitus. ¶ Consyderandũ prio qđ uomitꝰ stomachoꝝ. i. hñtiũ stomachũ debile3. quasi cõnaturalem est quietus. ¶ Vnde uidemus quosdã leuiter & quasi sine molestia uomere. et isti sunt stomatichi. ¶ Cum ergo. ¶ Prio inuestigat diuersas cãs subuersionis & uomitus. z° ponit diuersos eius spãles modos. ibi zª. & qui dã homines. Prima in. d. primo facit qđ dictum est. z° dubitationi respondet. ibi zª. nam quãuis. ¶ Dicit primo q̧ cũ fit subuersio ẽ signum q̧ aliquid est. uel puenit ad os stomachi. uñ mouetur ad expellendũ per ppinquiorẽ uiã. Propinquior aũt uia ẽ pars superior respectu oris stomachi. Et illud supple mouens ad expellendum ẽ aut qualitas operatiua. i. factiua huiꝰ cõmotionis. s. sine materia. aut materia operatione eiꝰ. s. qualitatis. & p consequens qualitas cũ materia. Dixit aũt Auic. aut materia operatione eius nã pprie materia non agit nisi mediante qualitate. Aut supple ẽ cã mẽbri cõicantis. ¶ Sed tu. d. pñt ne oẽs iste esse cãe uomitꝰ. ¶ Dicendum q̧ ex istis quedã sunt cause uomitus p se ut cause materiales. cũ in uomitu dẽat motui expulsiois cõiungi motu rei expulse. oẽs tñ sunt p se possunt cause subuersionis. nã in subuersione ñ requirit q̧ motui stomachi coniungat motus expulsi sed solũ q̧ stomachus moueat ut expellat. q̃litas autem pura & purus peruentus nocumenti sine materia põt mouere stomachum ad expulsionẽ Et ideo Aui. dicit cũ ergo accidit subuersio. & nõ dixit cũ ergo accidit uomitꝰ. qa omnes iste ñ

poterant esse cause p se uomitus. sed oes possut esse p se cā subuersionis. ¶ Nā q̃uis. ¶ Hic remouet dubiū. ¶ Propter qđ consyderandū φ si qs bene inspiciat Auic. enumerans cās uomitus materiales enumerat de omnib⁹ humorib⁹ solz de colera flegmate corruptis. & melancolia. & dixit quāuis non sit alia causa scilicet in faciendo uomitum preter dictas. a dictis autem causis excluditur sanguis & flegma dulce. ¶ Quereret ergo aliqs. an isti hūores possunt facere uomitū ¶ Respondeť φ ñ. qa nutriūt stōachū. Vel aliter posset itroduci. Aui. dixerat φ aut cā subuersionis & uomit⁹ est materia multa & grauans. q̃uis ñ sit alia cā. s. i mā nisi qa multa & q̃uās Materia. g° solū qa grauās. uel mīta post uomitū iducere. & q̃uis nō sit a cā alia. ¶ Sz diceret aliqs cū de sanguine & flegmate semp in stōacho sit pl⁹ aliquo alio hūore unde ē qđ uomitū nō faciūt ¶ Rndeť qđ spatur qđ ex huiuśmōi nutriať corp⁹ Primo g° pōit qđ flegma & sanguis nutriūt stōachū. z° h° determinat ibi zª uerūz. Hec pars hēt duas. Duo eni dixit Aui. primo qđ sanguis nutrit stōachū. z° qđ flegma nutrit stōachū. P° ergo declarat qđ flegma nutrit stōachū & qūo. z° qđ sanguis nutrit. stōachū. ibi zª. & illi quidē. Prima in duas. p° ostendit qđ flegma nutrit stōachū & qūo. z° remouz dubiū ibi zª. nisi accidat. ¶ Consydera circa primā ptē qđ Aui. dixit quādoq. nā si flegma naturale nutrit stomachum nō nutrit nisi quādoq. ut cum adest aliq̃ indigentia. Hec eni ē una necessitas q̃re flegma cū sanguie uadit ad h°. s. cuz pter aliquā causam mēbra nutrimētū āmiserint qđ ē sanguis. uirtutes naturales opanť in flegmate ut digerant & nutriant ex eo. ut pōit Auic. p° can. ca° de hūoīb⁹. & iō Aui. dixit quandoq, & hoc fit cū gradatiz peruenit ad stomachum per uenas que ferūt sanguinem ad stomachuz. sicut sunt uene q̃ ueniunt a uena porte. ¶ Nisi. ¶ Hic Aui. remouz dubiū. Dixit. n. φ felgma nutrit stomachū qñ gradatiz peruenit ad eū. ¶ Sz dubitaret aliquis. an oporteat semper hoc flegma sic gradati uenire. ¶ Et rñdet φ nō qa si stōachus hēt maiorē necessitatē cibi. imo nō iuenit aliquo mō nutrimentū. & uene nō portāt stōacho φ sibi cōueniat. tūc stōachus libenter suscipit hoc flegma & cōuertit &c̄. Ex h° apparet qđ qa libēter accipit φ nō fit ibi gradatio p uenas que ferunt sanguinē. sicut fiebat qñ nō erat tantus defect⁹. sz libenter stōachus accipit illud flegma sine tanta mora. & adducit similiter. qa nos uidem⁹ φ stōachus naturaliter nutriť ex sanguine ueniente ad eū p uenas suas. que portent nutrimentū sub epate ad stōachuz quādoq, tamē in hora fortissime necessitatis epar effundit ad stōachū sanguinez bonū. nō p uenas illas imo per meseraicas. q̃ sunt uene deputate ad portandū a stōacho & intestinis ad epar. ¶ Sz uidebitur dubiū an stōach⁹ possit esse i tanta inanitōe φ epar trāsmittat ad stōachuz sanguinez p meseraicas. Et uideť p° qđ non qa ille uene sunt facte ut portent epati & nō ut portēt ab epate. ¶ Ampli⁹ ab eadē parte epatis oritur uena que portat nutrimentū ad stomachuz. & que portat a stōacho & intestinis ad epar. qa a concaua parte. si ergo sanguis a cōcauo epatis debz uenire ad stomachum melius poterit ire per suā naturalē uiā q̃ p meseraicas. ¶ In cōtrariū ē Aui. & supra p° ca°. huius. ¶ Dicēdū qđ tempore magne necessitatis stōachus p meseraicas pōt recipe. ¶ Propter qđ cōsyderandum qđ ut sensus ostendit uene meseraice sunt in itestinis ieiuno & duodeno. Hec aūt itestina sunt stōacho ualde propinqua. ēt zm alligantiam & ortū. ¶ Vlteri⁹ cōsyderādū ut Aui. pōit fen. 14ª. qđ q̃uis in uenis meseraicis chil⁹ suscipiat aliq̃ alteratiōem & cōuersionē in sanguinem. & ideo sensus ostendit qđ in omnib⁹ uenis meseraicis ē sanguis usq, ad pelliculas itestinorū. existēte g° inanitiōe i stōacho pl⁹ reqret p uenas suas. & nō p meseraicas. cū nō sint đputate ad attrahēdū a stomacho. sz per alias suas uenas. Si g° epar nō plus sibi transmittit p uias illas. adhuc facili⁹ est epati & stomacho qđ ille sanguis q ē in meseraicis trahitur ad stomachum cū sibi appropinquet maxime ab intestino ieiuno & duodeno. q̃ qđ reuertať ad epar tēdēs p aliā uiam. ¶ Ad obiecta in contrariū dicēdum. ¶ Ad pm φ tēpore necessitatis qñq, una uia cōtrariis motibus seruit. & hoc uult Gal. 4° de utilitate particulaꝝ. penultimo ca° in fine. ¶ Ad zm dicendū φ imaginatur uenam porte ēē unaz. cum tamen sint. 5. uel. 6. uel. 7. Et sic alia uena que ad stōachum tendit. & alia que meseraice ramos constituit. ¶ Dubitatur secundo an flegma de q̃ A. itelligit ibi nisi accidat sit flegma ueniens ab epate. an flegma quod est in stomacho. & qđ in eo repitur. de quo dixit supra. qđ humor qui plus repitur in stomacho est flegma. ¶ Dicendū qđ de utroq, pōt intelligi. solum enim hic uult dicere Auic. φ tēpore maioris necessitatis flegma illud non uenit cū tāta gradatione quodcūq, sit illud. Non tñ credo qđ sit sermo đ flegmate i stōaco generato nisi uellet p flegma chilū qui transit p itestina nundum pmutari ad naturā sanguinis. Ex quibus licet accipere qđ in stomacho cū non est sufficientia nutrimenti ut sanguinis. Aut est necessitas aliq̃ nutrimēti φ tūc gradati cōuertit flegma qđ erat admixtuz sanguini. & nutritur ex eo sicut accidit aliis mēbris. Aut additur magis necessitas. & tunc sine tāta gradatione cōuertitur flegma. quia subito undecūq, pōt illđ flegma accipiēs. aut ulterius magis additur. & tunc

accipit sanguinē p' meseraicas ¶Et illi.s.Rasis
quinto cōmētis.& Auic.Hic absolute cōfirmat
ꝙ sanguis nutrit stomachū.ergo licet cōcludere
qđ flegma & sanguis ꝓprie ñ sunt cā uomitus
¶ Sed.r.d.imo uiđ qđ flegma pl⁹ oī hūore faē
uomitū.qa maxie uidem⁹ flegma i uomitibus
euacuari. ¶Ampli⁹ Auic.ponet qđ melior uo
mit⁹ ē q fit ex hūorib⁹ cōsuetis sicut flegma &
colera. ¶Dicēdū qđ cū Auic.declarādo ꝓcedit
flegma ñ esse cām uomitus.itelligit de flegma
te naturali dulci ut ipse ꝓposuit.hoc.n. flegma
cū sanguine uadit.& hoc maxime Aui. ꝓbauit.
sed flegma qđ sepe facit uomitū.& qđ uomitu
educiđ.ñ ē hoc flegma.sed ē flegma generatū i
stomacho p indigestiones aut catharros.ex quo
n'si tēpore uehemētissime necessitatis stōach⁹
ēt nutriđ sicut ē qñ deficit sibi sanguis & natu
rale flegma qđ cū eo uadit. ¶Sed hic dubitađ
an stomachus nutriađ ex sanguine.& uideđ qđ
non.ex cōmento illius afforismi.Qui nutriunđ
& 4° de regimine sanitatis.& 3° đ uirtutib⁹ na
turalib⁹. ¶In contrariū ē Auic. ¶In hac que
stione ē difficultas & multiplicitas opinionum.
¶Eis tñ obmissis ponā unā que tenet ꝙ stoma
chus oio ex chilo nutriđ.& hoc cōfirmađ aucto
ritatib⁹.& auctoritate Auer.2° colliget. ¶Et
cōfirmađ rōne.qa uidem⁹ ꝙ stati sumpto cibo ces
sat fames.ſ3 hoc ñ ē nisi qa ex sumpto cibo nutri
tur.Etiā uidem⁹ ꝙ statim sumpto cibo hō forti
ficađ. ¶Ampli⁹ nullū attrahētiū attrahit pro
pter attrahere.sed ꝓpter uoluptuari.Voluptua
tur aūt stomac⁹ i eo cū ex eo nutriđ &c. ¶Am
pli⁹.tunc sequeređ ꝙ chilus semp ex stomacho
expelleređ corruptus. Chilus.n.a stōacho exit.
aut quia grauat eū per q̃titatem.aut quia eum
qualitate grauat.si qdē q̃litate habeđ proposi
tū.si q̃titate ergo partē ex eo assumpsit uniuit
apposuit & assimilauit.ſ3 illa.opinio ē falsa.qđ
apparet ponēdo cōtrariā opinionē. ¶Dico g°
qđ stomach⁹ uera nutricatiōe nutriđ ex sangui
ne.Et pª ratio sit cōis.eadē ē materia nutricatio
nis & generatiōis. Nō.n.dēt generatio & nu
tricatio.nisi qa in generatiōe introduciđ forma
que facit diuersū cōpositū ſ3 nutricatio gñoni
cōiuncta ē ut p° de generatiōe Ar.& Auer.sed
materia generatiōis ē sanguis ut omnes clamāt.
¶Soluiđ ab eis ista rō.prio qa materia nutri
catiōis & generatōis si sit eadē.ē eadē zᵐ latitu
dinē ¶Et aliter dicūt qđ sanguis q generat sto
machū nō generat materialiter nisi pri⁹ đ uir
tute seminis cōuertađ i naturā chili. ¶Hec solu
tio nō ualet.qa si materia generatōis & nutrica
tōis pōt habere latitudinē.nō pōt eā habere zᵐ
formas substantiales.ſ3 forsan zᵐ grad⁹ & mo
dos complexiōis.& substātie grosse uel subtilis
Chilus aūt aliā a sanguine substantiam habet.

¶Secūda ēt solutio nō ualet.qa ē cōtra phōs
nō eni imediate unūquodq3 fit ex unoquoq3.sed
determinatū ex determinato .Ex homine enim
fit cadauer.& nō ecōuerso.sicut etiā ex chilo fit
sanguis.& nō ecōtra ex sanguie chilus ¶Et h°
idē ꝓbađ.uni⁹ forme unica est materia appro
priata.hōis aūt una ē forma.g° & una materia
talis aūt erit chil⁹ aut sanguis.nō chilus.g° san
guis.forma g° stōachi ē iducta i materia q̄ ē san
guis.g° ab eo nutriđ ¶Soluitur ista rō.nā diciđ
ꝙ una forma pōt itroduci i diuersa3 mā3 sic for
ma chili in pane3 & carnes.forma auri a natura
fit & ab alchimico & tamē nō hēt unā formā.
etiā aial p putrefactiōe3 & generationē uerā fit
sic etia3 eodē mō stōachi forma pōt induci i san
guinē.& hoc tēpore generatiōis.& in chilu3.&
hoc tpe nutricationis. ¶Hoc nō ualet.p° qa hic
sermo ē đ formis pfectis.sicut ē forma aiati.for
ma aute3 animati una nō induciđ imediate in di
uersis materieb⁹ ¶Exēpla que adducūt nō ua
lent.p° qa animal qđ generađ p putrefactionem
differt forsan spē ab aiali qđ generađ p uerā ge
nerationē.nō aūt differt spē stōachus generatus
ex sanguine a seipso dū nutriđ ex chilo Vel.zᵐ al
los q tenēt qđ illa aīlia ñ differāt spē ab animali
generato p putrefactionē ex materia.uirtute cali
di celestis in eo inclusi deduciđ p° ad eandē dispō
ne3 uel formā quā habet materia ex qua animal
generađ sine putrefactione.ſ3 de sanguine hoc nō
cōtingit.quia nō pōt reuerti ut recipiat formam
chili p putrefactionē.sicut cadauer nō redit ime
diate ut recipiat hois formā. ¶Exemplū aūt ꝙ
adducunt qđ forma auri &c.dico qđ in eande3
materiā imediatā forsan natura inducit formā.
& alcimista cū ꝯpatiene.Naturali enim forma
auri inducta ab artifice ē forma artificialis.qa
forma artificialis ē forma accidentalis.ut cōmen
tator.z°. phisicorū.ſ3 ē forma naturalis ad quā
preparauit artificiū.sicut ergo natura iducit for
mā auri i pte sulphuris nō urentis & Mercurio.
sic etiā fit ab opere alchimie.& sine partibus illis
natura nō pōt facere aur.sicut nō potest facere
hominem sine menstruo & spermate.& hoc mō
hēnt una3 materiā tenendo opinione3 Giabbari.
licet tenēdo opinionem Auic.aliter oporteat dice
re in suo de mineralib⁹. ¶Tercio ꝓbađ.nā sto
machus ifantis in utero nutriđ uera nutricatōne
ex sanguine.imo tūc ē optima & natural' nutri
tiua.ergo semper ex sanguine nutriđ.Dico tñ ꝙ
nutricatione quadā nō uera & refocillatiua sto
machus ex chilo nutritur.Vnde 3° de uirtutib⁹
naturalib⁹ Gal.dicebat ꝙ euaporatiue iponit tu
nicis suis.Vera aūt nutricatio euaporatiē ñ fit.
Auer.z° colliget dicebat qđ talis nutricatio atti
net potius qualitati & qa chilus q irrorat stōa
chū ñ manet sub chili forma.imo trāsmutađ ut

irrorет & inflammationē ꝓhibeat.iō dicit̄ ibi ēe
positio & assimilatio.non sicut que est in uera
nutricatiōe.ſ3 sicut que sufficit pro refocillatiōe.
Et iō.A.dicebat supra qđ fouet̄ ex chilo fouere
aūt ꝓprie nutriri nō ē.ſ3 de sanguine dicit ꝙ nu
trit.& isto modo intelligant̄ auctoritates Galꝰ q̄
dicunt qđ stōachus nutrit̄ ex chilo.¶ Ad priam
rōne3 dicendu3 qđ ē cōtra eos sicut cōtra nos.nō
eni stati cū cibus ē in stōacho fit chilus.gº cū nō
statim nutriat.nō stati3 cessabit fames.¶ Dicen
dū gº qđ cū fames sit appetitus parti3 sensitiuꝰ
sumpto cibo cessat sēsus.qa acquisita est q̄litas
que querebat̄.hoc apparet ex dictis superius dif
fuse đ appetitu.¶ Ad aliud dicendū qđ fortifi
catur quia calidum cessat agere in stōachum.&
agit in cibū.sicut uidemus qđ ꝓpter similē cā3
diutius stant sine cibo febriētes q̄ sani.ut supra
patuit.¶ Vlꝰ dicendū ꝙ existente cibo i stōacho
epar ꝑmittit ꝙ mēbra attrahāt sāguinē.q ē i eo
& ante n̄ ꝑmittebat ꝓpter inanitionē q̄ erat i sto
macho.Adueniente uero cibo in eo aliquā refocil
lationē tūc summūt ſ3 i ueritate n̄ stati3 sumpto
cibo homo fortior ē.sed apparenter imo nō nisi
parū pꝰ cum cibus aliqua3 alterationem recipit.
¶ Alie uero rōnes patēt &c̄.¶ Et qdā hōies.
¶ Hic pōit diuersos mōs uomitꝰ & nausee.&
pº quosdā.zº quosdā alios.ibi zª & ille cuius
stomachꝰ.Pria posset diuidi in.7.si quis cōsy
derat.Dic̄ pº qđ qdā hōies habēt periodos me
lācolice passiōis.& i eis.i.ab eis piodis sunt sani
ies ꝓpter uomitū.qa preseruantur.uel in eis.s.
uomitibꝰ sunt sani &c̄.¶ Nausea ē signū crisis
pꝰ signa digestiōis ex materiebꝰ aptis uomitu
educi.sed i pestilētialibꝰ ē malū per uia3 signi.
quia significat multū in stomacho nocumētum
¶ Et cāe.qa prohibet a cibi assumptiōe.qđ ma
xime precipit̄ in pestilētia.qui .n.uiriliter agūt
in comestiōe euadūt ut Auic.4º can.fen pª.tra
cta.4º.cº de cura pestilētialis febris.¶ In cōuale
scētibꝰ &c̄.qa signt aggregatiōe3 mltoꝝ malo
rū hūoꝝ i stōacho.Alia patēt.¶ S3 qđ dic̄ i ac
cessione febris debet exponi.et ē supple qdā uo
mitꝰ q accidit &c̄.Vel pōt dici ꝙ iste sit uomitꝰ
creticꝰ large sumēdo uomitū creticu3 pro omni
uomitu alleuiāte sicut est iste.qn̄q enī3 ꝓhibet
accessionem.¶ Dicit post qđ si sint i iteriotibꝰ
apostemata calida faciunt uomitū.quia ledunt̄
ex quolibet hūore.Aut mēbro mollificato.i.mē
bro repleto ex hūoribꝰ.unde statim transmittit
ad mēbrū illud apostematū.Vel mollificato .i re
laxato.qa si mēbrū aliquod adiacens relaxetur.
sup eo ꝙ hēt apostemata ista dolet.¶ Nausea
remanet.s.pura nausea.& n̄ ꝑmutat̄ ad uomitū
& cā est fortis uirtus retentiua supple uñ nihil
expellit̄.& cū nihil expellit̄ non fit uomitus ut
apparet ex notificatione habita de eo supra.

¶ Aut ē debilitas qualitatis.s.materie q̄ facit
nauseā.aut paruitas.s.q̄titatis materie. Si aūt
fiat uomitꝰ sup illa pauca materia siue sit pau
ce qualitatis.siue pauce q̄titatis alleuiat̄.i.leuis
uel leuiter fit uomitu.¶ Immo &c̄.Et cā ē.qa
ex motu agitat̄ materia.uñ magis nocēt res noci
ue dū mouentur.maius ergo nocumentū īducūt
ut quito de acidēti & morbo.uel accidit ex mo
tu non fieri uomitū deposita materia.& accidit
fieri si magis nocet.¶ Et ille.¶ Hic oñdit alios
mōs uomitꝰ.& pº unum.zº oñdit modū quēdā
nausee & subuersionis.ibi zª.& qn̄q.subuerti
tur.Primū patet.¶ In zº dicit qđ qn̄q fit sub
uersio animi.& ꝑ qa.&c̄.¶ Ex quo patet qđ
pura mala cōplexio stimulans ad expulsionem.
pōt facere nauseā et subuersionē.¶ Et in admi
nistratione.¶ Hic oñdit diuersa iuuamenta uo
mitus.& pº facit hoc.zº oñdit conueniētē horā
ipsius.3º iteꝝ ponit quosdā alios mōs uomitus
ibi zª.& melior.ibi 3ª.& stomachus.¶ Consy
derandū ꝙ uomitꝰ ille fit cū equalitate i quo ob
seruantur quatuor cōditiones.pria ex parte cor
poris.quia sit aptū ad uomitū non hñs pectus
strictū.& alia que enumerat.A.pria fen.quarti
can.caº de regulis uomitus.zª ex parte tēporis
ut qa fiat tēpore conuenienti.ut in uere.an uero
cōueniat magis in estate dubiu3 ē.3ª ex pte mo
di fiendi.qa faciliter & leuiter fiat.4ª.ex pte ho
re.quia fiat pꝰ balneu3 & repletionē.& sunt plu
res alie cōditiones que tñ ad has reduci possunt.
Iste ergo uomitus affert iuuamentu3 perseruan
do ab egritudinibus.nō tamen debet continuari.
quia facit stōachum assuescente3 ut recipiat sup
fluitates.& ideo facit eu3 lacunā superfluitatu3.
Quod aūt dicit de uomitu eruginoso etiā hētur
i cōmento illius afforismi qnte ꝑticule.Spasmꝰ
ex eleboro mortale &.iz°.terap.i fine.& supra
đ egritudibꝰ stōachi.subdit ꝙ ex dicto uomitu
cōseruant̄ renes.qa ꝓhibet cursu3 crudorū hūoꝝ
ad ipsos.illos diuertēdo.¶ Et curant̄ nocumēta
coꝝ ut ulcera & lapides.ut auctores precipiunt.
& cā ē.qa euacuat & diuertit.uñ.j.fen.ig.caº đ
cura ulceꝝ renū.Vomitus est melius quo ulcera
renum curantur.propterea quod mundificat &
euacuat & per hº qđ attrahit hūores a cōtrario
ptis renū.¶ Et nocumēta pedum.i.podagram
ꝓpter eandē cā3.ut fen.zzª.ponit̄.cº de doloribꝰ
iuncturaꝝ.i cura.ubi uomitus magis iuuatiuꝰ
est eis q̄ solutio uentris.¶ Eruptio uenarum.
¶ Sed dicer3 qs contra.Cura ulceꝝ & erupti
onis ē quies.Vomitꝰ aūt ē uehemēs motus.un
de rupturas magis apperiret.¶ Dicēdū qđ uo
mitꝰ sanare pōt & iuuare in rupturis artharia
rū & uenaꝝ.Maxia eni intētio in curatiōe illoꝝ
ē ingrossare sanguinē.& ꝓhibere illiꝰ subtilita
tē.Prohibet̄ aūt eiꝰ sbtilitas euacuādo colericos

hūores & acutos illi mixtos. & diuertēdo ne ad locū rupture fluant. hoc aūt facit uomit⁹ ut no tū ē. ¶ Consyderādū uero ꝙ uene q̄dā sunt d̄ ferētes sanguinē ut uene q̄ oriunt̄ a gibbo. que dā sunt deferentes chilū magis. sicut sunt mese raice. licet in eis altereť magis ad naturā sangis. ut. p. Auic. licet etiā ex illis uenis porte quedam sint deferētes sanguinē. ut que uadunt ad stōa chū & ad splenē. plures tñ ex eis sūt meseraice. Si g° uomitus conferat rupturis uenarū. ñ cō fert rupturis uenaꝶ meseraicarū. qa ex uomitu forsan in illis fit magna coniunctio. qā stōachus subintrat sub epatis cōcauo. Similiter per alligā tiā ad intestina cōmouet illas. s3 cōfert rupture aliaꝶ uenaꝶ que sunt post epar. quia iste mōtū nō cōmouētur ꝑpter uomitū. ¶ Et iuuat uomit⁹ ꝑpter dictas causas. ¶ Cōsyderādū ēt q̄d taľ uomitus deb3 ēē facilis & leuis ut nō multū cō moueat. ¶ Ex quib⁹ obiecta soluūť. ¶ Et me lior hora uomit⁹ ē p⁹ balneū. et cā ē. qa balneū cōmouēdo facilitat uomitū. & similiter etiā co mestio. ¶ Et stōachus. ¶ Enumerat hic. A. q̄s dā alios mōs uomit⁹. & hēt duas. sic duos mōs pōit cañ. ibi z⁹. & illi. Q d̄ p° dic p3. Q d̄ z° dicit. dixerat supi⁹ tractatu z°. p° ca°. Quidā3 uero loco ei⁹ q̄d dic adustio hñt angustia. & ē manifestior littera. ¶ Et deterior ¶ Hic cōparat spēs uomitus adinuicē cōsyderādo eas ex pte co loris ei⁹ q̄d egrediť. & p° fac h°. z° iterū enar rat quosdā spāles modos uomit⁹. 3° ostēdit qs modus cōueniētior sit. ostēdēs significata q̄rū dā speꝶ uomit⁹. ibi z⁹. & ex dispōe mala. ibi. 3⁹ & sanior. Pria in duas. p° cōparat uomitū san guis ad uomitū nigrū z° ostēdit significata q° rūdā alioꝶ modoꝶ uomimit⁹. ibi z⁹. & uomi tus quidē. Pria in duas. p° ꝑponit q̄d itendit. z° ꝓbat. ibi z⁹. & causa in h° ē. Volens Aui. pro bare q̄d dixerat. s. ꝙ uomit⁹ sanguinis sit dete rior nigro. Dicit q̄d cā huius ē malitia supple quā significat unusquisq̄ illoꝶ hūoꝶ. nā nullus istoꝶ humorū ē generatus in stomacho. imo ue niunt ad stomachū ab alijs mēbris pp nocumē tū q̄d ē in membris illis a quibus ueniunt isti hūores ad stōachū. z^m. quandā cōitate3 que ē in ter stōachum & illa mēbra. Et qa stomach⁹ obe dit ut recipiat a mēbris illis. & iō stōachus inde debilitať. Et tūc suppleatur. s3 sanguis uenit pp nocumentū in epate. melancolia uero ꝑpter nocu mentu3 in splene. maius autē nocumentu3 ē epa tis q̄ splenis. ¶ Et significat. ¶ Hic assignat ali a3 cā3 p quā absolute probat ꝙ exitus sanguinis per uomitū sit mortalis. Et dicit q̄d uomit⁹ san guinis significat motū sanguinis egredientē a ne cessitate. s. q̄ nō ē factus propter necessitate3. ali quā iuuatiuā. Et cū sanguis isto modo uomitu e ducitur. indicat mortē. imo supple ē causa eius.

¶ Propter q̄d cōsyderandū ꝙ uomitus sanguis pōt fieri. z^m. necessitatē. & potest fieri egrediens a necessitate. Fit quidē. z^m. necessitatē q̄n fit pp aliquas cās q̄ faciunt illud necessariū iuuamentū corporis sic accidit ei q̄ cōsueuit minui p fleubo thomiā. & dimisit eā. aut accidit ei cui multilatū ē mēbrum aliquod & pp cōsimiles cās. Fit uero uomitus sanguis egrediens a necessitate. quādo sanguis puro motu preter naturam propter ali quod nocumentū in epate. uel in uenis mouetur ad extra & uomitu educiť. Et iste uomitus por tendit mortē. qa portendit magnū nocumentū in epate & corpore. & cā ē mortis qa preter necessi tatē sanguis a pricipali mēbro educiť. ¶ Dubi tať an uomitus sanguis sit deterior uomitu nigro & uideť p° ꝙ uomit⁹ niger sit deterior. Vomit⁹ enim est deterior qui magis accidit ad naturam puri humoris. ut sumitur z° ꝓnosticoꝶ ca° d̄ uo mitu. secundu3 translationē cl meti. S3 uomit⁹ niger magis ad naturam puri elementi tendit q̄ uomit⁹ sanguis. color enim niger fit aut pp for tē adustionē. aut ꝑpter congelationē. p° d̄ crisi ¶ Ampli⁹ q̄d significat dominiū hūoris magis preter naturā est deteri⁹. talis aūt ē niger hūor respectu rubei. Hoc enim melācolie. ille uero san guinis dominiū significat. ¶ Ampli⁹ de sangui ne qualitercūq̄ sursum exeunte dicit ꝙ ē malū. quarta particula afforismoꝶ. De nigro uero exi tu si sursum exierit ut fel nigrū indicať ab ipso ibidem mortale. ¶ Oppositum uult hic Auic. ¶ Consyderandu3 ꝙ uomit⁹ sicut egestio pōt esse niger. aut nigredine sicut est fex sanguinis. aut nigredine sicut ē fex uini. aut nigredine que ē sicut nigru3 fel. ¶ Differunt uero hi modi ni gredinis. quia nigredo exeuntis ut fex sanguinis tendit ad obscuritatē. Illa uero que ē sicut fex uini tendit ad luciditatē aliqualē. ¶ Illa uero q̄ ē ut fel nigrū tendit ad luciditatē intensam sicut ē cornu lucidū aut bitumē iudaicū. ¶ Differūt ēt ex pte efficiētis. quia efficiens primā nigredi nē ē cā generans melancoliā naturalē. aut paru3 recedentē a naturali p adustionē leuē. aut p con gelationē. Efficiens uero nigredinē que ē sic fex uini ē calor adurens melancoliā naturale3. Sed efficiens nigredinē ultimā ē ultimata adustio co lere nigre uel rubee. ¶ Differunt etiam ex pte materie. quia materia primi nigri exeuntis ē me lancolia que ē sanguinis fex aut que ab eius na turalitate non multū recessit. sed materia secūdi exeuntis nigri est melācolia naturalis p adustio nem cōuersa i predictā nigredinē. materia uero ultimi ē melācolia aut colera p adustionē itensa ¶ Differunt etia3 ex effectu. quia si ultime exi ens cadit sup terrā ebulit. primū uero et secūdū non. ¶ His premissis dico ꝙ sermo Auic. est de nigro uomitu. ñ nigredine que est sicut fel. quia

ille uomitus ē absolute mortalis cum ultimam
intensionē significet. Est uero Auic. intētio cōpa
rare uomitū sanguinis ad uomitū nigrū nigredi
ne que ē ut fex sanguinis. Et posset uerificari đ
uomitu nigro ut ē nigredo fecis uini. ¶ Propter
quod consyderādū qđ isti uomitꝰ pn̄t aduenire
aut ꝓpter repletionē existentē ī toto ex istis hu
moribꝰ. aut propter passionē existentē ī mēbris
in quibus. isti humores maxime reperiunt̄. Aut
propter inaturalē motū hoꝝ humoꝝ. Si uomitꝰ
sanguinis & uomitus niger proueniāt propter
repletionē in toto existentē ex humoribus istis.
pōt dici qđ sit deterior uomitꝰ niger q̃ uomitꝰ
sanguīs. cū magis preter naturā sit melācolia q̃
sanguis sup totū exuberās. licet qn̄q; ex pte mōi
nocumēti repletio sanguis sit peior cū subito su
focet. & Aui. uolēs excludere ꝙ n̄ loquebatur đ
his uomitibꝰ hoc mō euenientibꝰ. dixit ꝙ hi duo
.s. sanguis & melācolia sunt expulsi ad ipsuꝫ ex
locis longinqs. Si aūt isti duo uomitꝰ eueniāt ꝓ
pter passionē existentē in membris a qbꝰ proce
dūt. sicut ab epate sanguis. & a splene melācolia
tūc sicut Auic. ꝓbat. deterior ē uomitꝰ sanguis
q̃ melancolie. sicut deteriꝰ est nocumentū epatis
q̃ splenis. Similiter ēt si isti uomitꝰ accidant ꝓ
pter motū extra necessitatē euenientē in his hūo
ribꝰ. etiā uomitꝰ sanguinis deterior ē cū ipse sit
magis nature amicus. Iste auteꝫ motus extra ne
cessitateꝫ pōt fieri. aut a cā extrinseca ut ab aliq̃
farmacia mouēte sanguinē aut melācolia ꝓpter
intrinsecā cām aut passionē. aut malitiā in epate
ul' splene. ¶ Alia solutio est qđ nō ē sermo đ ma
licijs horū uomituū ex parte nocumētoꝝ q̇ fierēt
a materiebus causantibꝰ residuis ab euacuatiōe.
qa omnis uomitus alius a sanguineo esset peior.
sicut hūores alij sunt peiores. Sꝫ ē sermo đ mali
tia ex parte cāꝝ ledentiū mēbra. hec que ut plu
rimū sunt radices horū uomituū. scꝫ epatis ī san
guineo. & splenis ī nigro. Et ē pᵃ rō. Et ex pte no
cumenti ꝙ sequit̄ exitū hūoris qa exire sanguinē
a necessitate peius ē q̃ melancoliā. qa sanguis est
hūor necessarior corpori. Et hec solutio plꝰ mihi
placet. ¶ Sꝫ. t. d. nō sequeret̄ ipsuꝫ niger. sꝫ albꝰ
qa peius ē exire flegma q̃ melancoliaꝫ. ¶ Dicen
dū ꝙ flegma nō sic repit̄ distinctū a sanguine &
minera sic melancolia. & iō uomitus sanguinis q
ē peior includit uomitū sanguinis flegmaticuꝫ.
¶ Ex quibꝰ cōsyderanti obiecta soluūt̄. Nō eni
arguūt cōtra intentionē. A. Et uomitus purꝰ di
cit̄. aut qa nō ꝑmixtus. aut qa ad naturā simpli
cis & elementaris hūoris tendit. sicut uomitꝰ co
lere eruginose purus dicit̄. de utraq; uero puri
tate Aui. itelligit. Vomitꝰ eni simplicis hūoris cō
paratus saniori uomitui. malus ē. cū uomitus sa
nus sit ꝑmixtus. Vomitus uero rei tendentis ad
puritatē đterior ē cū significet ultimū caliditatis
aut frigiditatis excessuꝫ. ¶ Secūdo cōsyderādū
qđ uomitꝰ diuersoꝝ coloꝝ pōt euenire aut per
uiā cretice expulsiōis. & sic nō debꝫ dici absolu
te deterior. significat eniꝫ fortitudinē expellētis
nature. imo sicut in uentris fluxibus mutatiōes
egestionū iuuāt. ēt si simul eueniāt. ut ibi đcla
rare expedit. sic ēt in uomitu. significat eni tota
lis uirtutis dominiū. Aut euenit sinthomatice.
& ut sic uomitꝰ diuersoꝝ coloruꝫ pōt dici dete
rior uomitu nigro nigredine naturalis melāco
lie. Et rō ē que pōt summi ex Gal. in cōmēto se
cūdi ꝓnosticoruꝫ & primo de crisi. xiᵒ. caᵒ. Hic
eniꝫ uomitꝰ significat diuersas materias corpo
ri domināntes. & plures cōtra naturā pugnātes
hᵒ aūt significat maliciā & longitudinē morbi.
¶ Cōsyderādū post qđ ille qui ē cōpositus ex
prassino & eruginoso colore ē peximꝰ uomitꝰ
qa significat aggregationē prassine & eruginose
colere. ¶ Et ex dispōne. ¶ Hic enumerat quos
dam alios mōs uomitꝰ. & hēt tres. sicut tres
ponit. ibi zᵃ. & sunt humores. ibi tercia. & sunt
Q đ pᵒ dicit. patet. Et qđ dicit zᵒ. ē dictū Gal.
6ᵒ interioꝝ. zᵒ caᵒ. Ex quo ul't Aui. hēre qđ cū
quedā auis que presenter sibi uidebat̄ adesse.
cū dixit ecce. & similiter aliđ animal hᵒ hēat qđ
uomitus uidet̄ illis cōnaturalis. unđ poterit hᵒ
esse in homine. ¶ Cōsyderādū tamē qđ hic uo
mitus pōt esse in homine habēte egritudinē ut
notū ē. qa hoc cōtingit in hoie habēte appetituꝫ
cāninuꝫ. sic ibidē Gal'. exponit sꝫ ꝙ hec cōtingit
homini remanenti sano. ita ꝙ illud sit sibi cōnatu
rale haberet dubiū. ¶ Sciendū uero ꝙ uomitus
cibi aut fit pꝰ assumptū cibuꝫ anteq̃ ī stōacho q
escat. & hic homini nō pōt esse connaturalis. cuꝫ
sit tota cā mortalis. Aut sit pꝰ spaciū qetis cibi l'
non totius cibi. & hic uomitus alicui coꝑsonalis
esse posset. ¶ Et sunt. ¶ Hoc dictū fuit supra
cᵒ de signis male cōplexionis humide. & caᵘ. de
modis significationū dispōis stomachi. ¶ Et sa
nior. ¶ Hic Aui. primo ōndit qs uomitꝰ sanior
sit. zᵒ ōndit significata quarūdam spēꝝ uomitꝰ.
ibi zᵃ. ueꝝ ille. ¶ Consyderandū uero ꝙ Auic.
n̄ fuit contentꝰ dicere ꝑmixtus. sed dixit ꝑmixtꝰ
mediꝰ in grossitie & subtilitate. Nam n̄ sufficit
ad saniorē uomitū ꝙ sit ꝑmixtꝰ ex colera et fleg
mate. quia isti duo humores possunt esse ualde
inaturales. sed debet esse flegma n̄ multū inatu
rale in quali. similiter & colera. & tunc faciunt
uomitū ꝑmixtū ex grosso & subtili. & isti hūo
res sunt magis consueti uomitui. primo flegma
quia magis aliquo humore repitur ī stomacho.
ut declarauit Auic. supius. colera sicut supra di
cebatur est humor magis aptus ad stomachum
fluere. & maxime ut uomitu educatur cum sit
subtilis & leuis humor. ut in cōmento illiꝰ affo
rismi quarte particule. Purgare quidem estate.

¶ Verum. ¶ Primo facit qđ dictū est. z° du bitationes remouet. ibi zª. quamuis quandoque uomit⁹ ut succus porri significat dominiū colerē pssine q̇ mala ē. & nature cōtraria. ¶ Quāuis ¶ Primo remouet unā dubitationē. z° aliā ad dens quedā. ibi. zª. q̃uis uomit⁹. Dixerat statī ꝙ color uiridis sicut azul. & sicut indicū significat congelationē. & sunt preter colorē porralem ut floris eris. ¶ Dubitaret ergo aliqs utrum q̃uis isti colores sint alij ab illis. posset ab eadē cā fieri. ut ꝓpter caliditatē adurentē. ¶ Respōdet ꝙ sic. s. ꝙ ambo. s. color azul. & sicut indicū ex una pte. & color sicut succ⁹ porri & flos eris ex alia pte. fiūt qñq̧ p adustionē. ¶ Consyderādum uero ꝙ colores azuli & indici sunt colores ñ lucidi. imo obscuri. & iō fiunt maxiē a frigore cōgelāte. ¶ Colores uero prassini & eruginosi cū tēdant magis ad luciditatē. fiunt a caliditate imaginor uero ꝙ si color. azuli & indici debeāt fieri a caliditate ꝙ nō fiunt ex calido agēte i quācūq̧ materiā. sed i melancoliā que cū đ se sit magna ex actione caloris acquirit aliquā luciditatē & paruitatem. cum aūt nigredini paruietas aliqua miscet recte consurgit color indici quo tinguntur balle. Color uero azuli fit consimiliter. Quo color fiat prassine & eruginose colere. A. declarat p° can. fen pª. ca° de hūorib⁹ ¶ Subdit Auic. uerū adustio supple. & nigredo que nō ē &c̃. ¶ Et cōsydera aliū modū loquēdi. nō tñ uult Aui. ꝙ i nobis a frigore fiat adustio. & supple ōndit mortē uirtutis. s. ex multa adustione. supple ibi. sed qui fit ex cōgelatione declinat ad obscuritatē sicut idicū &c̃. ¶ Quāuis. ¶ Hic remouet aliud dubiū. si qs. n. bñ cōsyderat. A. multū uitupauit hos colores. ¶ Quereret g° aliqs. Vtrū i aliq̊ corpore possint appere in quo tātā ñ significet maliciā. ¶ Et respondet ꝙ sic. quia i hñte epar calidū & siccū. Et addit quo ordine isti uomitus appeāt i apostematib⁹ epatis ¶ Cā uero ordinis ē qa prassina generat̃ ex colera. s. uitellina. g° ꝑus illa apparebit. Sed ex ulteriori. iflāmatōe generat̃ prassina. & ex pssine adustione generat̃ eruginosa. Si g° inflāmatio apostematis addit̃ apparebūt p ordinē hi mōi uomitus. Et quia mordicant os stomachi faciūt nauseā & singultū. ¶ Et ex eo qđ primo dicit accipe ꝙ hi colores appēres in eo cui⁹ epatis cōplexio ē calida ualđ ñ sic sunt timēdi qa ex leuiori iflāmatiōe in illis fiunt. q̃uis semp mali sint ¶ Niger. s. sic ē nigredo natural' melācolie aut fece. naturalis fit in apostematib⁹ splenis. s. ut plurimū. qa splen sui receptaculū ē. cū g° apostemat̃ ē signū multe plenitudinis ex melācolia in ipso. p apostema uero itellige aut apostema ꝓprie dictū. aut cōez hūoralē ipsius repletiōez. & timorē. Fit ēt in ueris fine. Et causa est. nam materie que reseruant̃ ex hyeme q̊dā sunt colerice subtiles. & iste mouēt̃ in principio ueris. qa pauca sufficit eis caliditas ad mouēdū. quedā uero sunt melācolice grosse. & ille fortiore motore egēt. & iō nō mouēt̃ in principio ueris. sꝫ in fine ubi maior ē caliditas eas mouēs. Debet uero adhuc maior esse caliditas que melācoliā moueat ad uomitū. q̃ que moueat ad iferiorē partē. qa adhuc motu iuuat̃ g̃uitas. & iō. A. dixit maxime de nigro uomitu qđ fit i fine ueris. Qđ aūt sit malus declarare nō expedit. Et qđ ambo. s. nigri & fetidi sint mali. i pestilētialib⁹ notū ē cū ultimā corruptiōez significent. Cōsyderādū post qđ subuersio i die 4° pōt ēe signū uomit⁹ futuri in 7°. cū septimā 4° manifestat & tūc ē iuuatiuus. Similiter pōt aliter exponi .s. qđ quādo inuenit̃ subersio i 4°. s. q̃ ꝑcessesint signa digestiōis. Et fit expulsio uomitu. s. eodem 4° die ē iuuatiuus. qa ē cretica euacuatio Dies eni 4ª pōt esse cretica per accomodatiōem. cū sit indicatia. & in idicatiua fiat leuis pugna. ut zª. fen. q̃rti. &c̃.

SVnt nausea. ¶ Determinat hic. A. de signis. Et p° ponit signa uomit⁹ absolute z°. ponit signa ꝓpria nausee subuersiōis et uomit⁹ zm. diuersos mōs causaꝝ eoꝝ. ibi. zª. signa aūt. ¶ Cōsyderandū qđ superficies oris supficiei stōachi cōtigua ē. imo est ac si esset una superficies. & iō adueniente materia in stōacho oportet ꝙ ex cōtiguitate labiū tremat. maxime uero labiū inferius cū ex suo modo sit⁹ magis tremori sit aptū. & etiā alia ē causa. ¶ Signa. ¶ Primo ponit signa horū accidentiū qñ fiūt propter causā in stōacho. z°. quādo fiunt ꝓpter cōitatē. ibi. zª. & eius. Pª in duas. p° ponit signa horū accidentiū. qñ fiunt a materia. z°. quādo fiūt a mala cōplexiōe. ibi. zª & signū eius. Prima in duas. p° ponit signa quando cā ē materia putrida corrupta ul' saniosa. z°. qñ ē nocēs. quia grossa subtilis uel multa. ibi. zª. signa hūorū. Qđ dicit cū eius. i. stōachi leuitate quia. i. ibi nō apparet tumor ul' iflatio. l' aggrauatio. & reddit cām. quoniā ipse &c̃. ¶ Signa. ¶ Hic ē duplex lr̃a una negatiua que dicit non facit illud sua q̃ntitate & tūc exponet̃ lr̃a. signa hūoris boni. s. i cōperatione ad predictos. qa non sūt sic male qualitatis. Qui nō facit &c̃. supple sꝫ q̃litate grossa uel subtili que nō sunt sic male q̃litates. ut saniositas & putredo. Alia lr̃a hēt. q facit illud. & tunc suppleat̃. & ut sit cōe dictū huic pti & sequēti. ¶ Et signū. ¶ Hic uult dicere ꝙ signū huius ē. qa habitis significatōib⁹ priuationis materie stōachus nō tollerat cibū q su peruenit sibi. & hoc pp. alterā mala rū cōplexionū dictaꝝ supra. Aut una. i. caliditas & siccitas

de qua dixit.uſ una.ideſt facta ex euacuatioib⁹ reſoluētib⁹.de qbus ēt dixit.¶ Et eius. patet.

Cam̄ decimum De vomitu sanguinis

E T ſanguis.¶ Hic determinat de q̄dā ſpāli uomitu.& p° d̄ cauſis.z° de ſignis.ibi z².ille. Prima in tres. prio determinat de cauſis uomit⁹ ſecūdo aſignat cauſa ꝫ cuiuſdā cāe.3° determinat de quibuſdā modis uomit⁹ huius.ibi z².& cā ibi 3².& multotiens.¶ Q d̄ dicit in p² pte pꝫ. ¶ Et multotiēs fit.ſ.ruptura uene ita qd̄ z² cā uomit⁹ ſanguinis ē aut eruptio apoſtēaꝛis &c̄. ¶ Et cā.Licet aliquid de hoc dixerat aſ. ponit uel recordaᷓ poſuiſſe cās ſicut ſduiſti ſ.p° can. fen z².ca° de cauſis ſolutiōis cōtinuitatis. & in pn̄.huius tractatus.qa in principio hui⁹ tracta tus ē determinatū de cāis generationuꝫ uento ſitatum.uentoſitas aūt cā rupture uene poteſt eſſe.¶ Conſyderādū qd̄ tenuitas uenarū eſt ſi gnū qd̄ uena ē rupta.qa tenuis.eaꝝ ēt duricies ē ſignum qd̄ ē rupta ꝑpter duriciē.He tamen diſpoſitiōes uenaꝝ.& ſi oc̄lis diſcerni nō poſſint diſcernunᷓ tamē ex p̄cedentib⁹ cauſis.Et ſi pre ceſſerunt cāe mollificātes & attenuātes & laxā tes uenas.ut humida balnea.aut cāe indurātes ut frigora & exiccatiōes.¶ Et multoties. P° ponit unū modū uomitus.z°alium.3° gn̄ale qd̄ daꝫ dictū pōit.ibi z².& multotiēs.ibi 3².& om nis uomit⁹.Ex eo qd̄ p° Aui ponit.ſummi pōt dearticulatio illius afforiſmi. q̄rte ꝑticule.San guis ſurſuꝫ &c̄.Illd̄ eni nō ſemp ē uerū.qa ali quis ex uomitu duaꝝ ſubſtātiaꝝ ſanguiſ inuenit alleuiatiōeꝫ ut homies multū ſanguinei repleti ꝑpter cauſas quaſcūq̧ notas.¶ Et conſydera ꝙ ſanguis expellit a ſplene et epate ad ſtōachū p ui as manifeſtas abſq̧ uenaꝝ ruptura.& iō nō fit in eis dolor.¶ Et multotiens.¶ Cōſyderandū ꝙ caro uerucoſa addita ī ulcerib⁹ ſtōachi aut ali ter pōt a ſtōacho abſcindi ex motu forti facto in ſtōacho.aut qa radici illius carnis deficit nutri mentū.& iō uomitu educitur.und facili⁹ a ſtōa cho educi pōt p abſciſiōeꝫ ꝑpter teneritatē interi orū mēbroꝝ q̄ poſſit abſcindi ab exteriorib⁹ mē bris.imo a mēbris exteriorib⁹ ꝑpter eoꝝ duriciē difficulter carnes addite uerucoſe & alie abſcin dunᷓ.de iſtis fruſtis carnis loquiᷓ Raſ's 5°.cōti nentis Et dicit qd̄ fit ad quātitatē nucis.Et Auē zoar.3°.tractatu tertio ca°.& in afforiſmo tertie particule.¶ Et omnis.cā eſt qa ſignificat m̄ɫtā repletionē & ebulitionem.& nō naturalē motū.

Cam̄ prim̄ De signis

I Lle q dē q ē &c̄.¶ Primo docet di ſtinguere inter illuꝫ qui ē a meri & cū q ē a ſtōacho.z°.ponit ſigna.z^m. diuerſas cauſas.ibi ſecunda. et illū Hec habet duas.primo facit hoc.ſecundo ponit dr̄iaꝫ inter quoſdā mōs uomitus ſanguinis.ibi z².& dr̄ia.Pria in q̄tuor.ſic quatuor pōit mōs ſignoꝝ uomitus ſanguis.z^m.q̄tuor mōs cāꝝ.ibi z².& illius.ibi 3².& eius.ibi.4².& eius.¶ Cōſi derandū p° circa ptes priaꝫ capl̄i.ꝙ i aptione ori ficioꝝ uenaruꝫ.aut i aptiōe.ſ.p reſudationē nō ē dolor.cū ē ſolū quedaꝫ mollificatio & relaxatio. Ideꝫ Gal̄.5°.d̄ interioribus.5°.c°.in fine.¶ Con ſyderādū ꝙ ſanguis q ꝑpter ſanguiſugas egredi tur ē ſubtilis.quia hunc maxime attrahunt ſan guiſuge.& hic ꝑpter ſui apturā egrediᷓ cuꝫ ſit parua.& eſt ēt ſanioſus.quia in loco moriᷓ ſan guiſſuge aliq̄ fit ſaniatio q fit ab emoroydibus .i.retētus eſt hora p⁹ horā.i.ſecundū iteruallū temporū ſicut erat fluxus emoroydaꝝ. Et eoꝝ colores ſunt citrini.ſ.cū uiriditate.quia hic ē eo rum color.ut iſtra uel citrini.qa ſi melancolia illa aſcendit.oportet ꝙ calefiat & ſubtilieᷓ parump uñ ad aliquā citrinitatē declinat.dicta uero p⁹. patent &c̄.Sequitur.

Cam̄ viij^m. De cura vomitus absolute

S Ermo qdē.¶ Supius Auic.deter minauit de cāis & modis uomit⁹ i generali & ſpāli.& etiā de ſignis. Hic eodē ordine d̄ curatione exeqᷓ Primo ergo determinat d̄ curatione uomitus ſe cundū ſuas cās & mōs.z° ſpāliter determinat de cura uomitus ſanguinis.ſicut d̄ eo ſpāliter fe cerat capl̄m.ibi z².ſi ſentis ulcera. Prima in.d. prio i generali & abſolute determinat de cura uomit⁹.z° in ſpāli.ibi z².ſummant caparē.Pria in tres.primo ponit curā que maxime appropa tur uomitui z° ponit ſpāliter curā modoꝝ nau ſee.3° ponit ſpāliter curā cuiuſdā modi uomit⁹ auctoritate antiquoꝝ.ibi z².& ſcias qm̄ nauſea ibi 3².& antiqui.Prima in duas.prio ponit curā uomit⁹ z^m diuerſas ſuas cās.z° enumerat.quaſ dā medicinas.z² ibi.exiſtimauerunt.Prima i.d. primo ponit curam uomitus facti pp defectū in cibis uel cibatione.z° ponit curam eius qui fit p pter malā ſtomachi diſpōnē.ibi z² .& i illo.hec z² habet tres.primo ponit curam uomit⁹ cuius cauſa eſt mala materia.ſecundo ponit curā cui⁹ cauſa eſt mala complexio pura.tercio aſſummat curā uomitus facti a materia.ibi z² & ſi fuerit. ibi 3².ultimū qd̄ itendim⁹.totū patet qd̄ dicit. Sed dicit bonus odor ē conueniēs ſtomacho pro prie cū ē nutritiuis ſ.mēbris aliꝫ.uel proprie cū nutritiuis aſ inutritiuis.ſ.reb⁹ ut cib⁹.qa nu tritiuus.ut cū muſco.ſꝫ camphora magis iuuat cerebro.¶ Et remoueri.Cauſa eſt.quia tūc ma ior delicia cauſaᷓ ſi modo approximetur bonus odor & mō eleueᷓ.& ſic iterpollati fiat.¶ Et mirabile.diciᷓ mirabile qd̄ unus effect⁹.ſ.ſeda tio uomit⁹.prouenit a diuerſis cōtrariis cauſis illud tn̄ eſt diuerſimode. quia calefactio facit

diuertēdo.sed infrigidatio facit illd̄ ifrigidando & in materia calida. ¶ Et , estimauerunt. ¶ Hic enumerat quasdam medicinas.& prio facit hoc secundo ponit quosdam can.in curatione uomit⁹ ibi zª.& tu quidē.Prima in duas.primo enume rat medicinas que sunt simpliciores secundo pōit medicinas quasdam magis cōpositas.ibi zª.& ex eis.Quod pº dicit pōt uerificari.qa amigda le absterſionē hñt.& in fricatione & trituratio ne trāsit d̄ pte eap terrea magis simul cū aquea & iō abstergēdo possunt aliqualiter stipticare. licet ñ sint stiptice.et hoc ē i materia aliq̄ subtili flegmatica. ¶ Fabe ēt sic pparate ut notū ē sti pticāt. ¶ Et lētes effuse.cola te a pª earū deco ctione.sic eni sunt stiptice ut i plurib⁹ locis Aui. cōmemorat.et alimētop zº Gal.Et ex eis qdez Istud medicamen cōfert in uomitu facto pp fri giditatē ñ facto pter caliditatem ut apparet. ¶ Gluten gariofilop ē cōuenientius.quia subti lius & magis penetrās. ¶ Et tu.Cā ē.qa sem nus oēs retinet euacuationes secūdū modū datū ab Auic.pº can.fen.zª.caº de eis q̄ proueniūt ex sōno & uigilia ¶ Et aquā carnis.qa cōfortat & euaporationē facit.iō somnū inducit.& ideo da tur cū seminib⁹ .s.calidis ut sem.ē anisi & fenicu li.& maxime apij.qa faciunt euaporationē.uł cū seminib⁹.s.frigidis.qa magis alterando somnuz inducunt.Et qa somn⁹ facit eos sudare.iō euacu ata materia p sudorē sistitur uomitus ¶ Et cū natura. ¶ Hic est alius canō.& pz flebothomia sedat uomituz quādo ē pter sanguinis plenitu dinē.aut pter aliquā materiaz subtilez que ad uenas inanitas currit. ¶ Et cum uomitus ¶ Hic ē tertius canon.& patet. ¶ Et scias ¶ Hic.A. spāliter pōit curā quorūdā modop nausee.et pº facit hº.zº resummit curā cuiusdā modi uomit⁹ ibi zª & oz ut illius.Prima pars hēt q̄ttuor.s.ē q̄truplicē pōit curā zᵐ.4.mōs nausee.ibi.zª & quādoq̄.ibi 3ª.& plurimum .ibi 4ª.& nausea uero.Dicit primo qd̄ quādo nausea aduenit & ledit.qa nō associat̄ ei uomitus.& hº ē qñ stōa chus tēptat facere uomitū & nō pōt.si nō pōt nocet̄ a retētiōe.& pz. ¶ In nausea ¶ Hec ps hēt duas.pº facit hoc.zº pōit can.generalē ciba tiōis hñtiū nauseā & uomitū.ibi zª .& omnē. ibi 3ª.& oz. ¶ Dicit qd̄ stōach⁹ in quo cibi nō stāt debet emplastrari ēplastris pdictis in can. maxīe sunt dicta supra caº d̄ debilitate stōachi Et si nō fuerit caliditas.pmisceāt̄ & c̄. ¶ Albē carus.ē ppriū nomē.& nō īuenit̄ descriptio.& laudauit eos Gal.s.in aliquo libro quē fac̄ de pticularib⁹ egritudinib⁹.q nō ē apd̄ nos. ¶ Et si fuerit ibi caliditas & sitis debēt sum̄i in potu acobub .i.cū robub.qa credo qd̄ trocisci illi ad aliq̄ caliditatē declināt.& iō cū frigidis dant̄. & ppe si rob.de ḡnatis sit cū mēta.qa calitas

mēte frāgit frigiditatē illius rob.& manet sua cōfortatio.Et debēt dari pº uinū &c̄.qd̄ si esset cōplexio mītū calida ñ dz dari.Si aūt ñ fuerit ca liditas summat i potu trociscos illos albēcar⁹ cū aqua.qa nō opz qd̄ cū rob bibant̄ cū nō sit ti mor de calefactione.s; sufficit q cū aqua bibent̄ & hoc quidā nō intelligentes fecerunt alias cuz uino. ¶ Trocisi eschilis ñ ieniunt̄. ¶ Et cōfert eis.qñ adest supple uomit⁹ quo nō stant cibaria i stōacho. ¶ Q d̄ sequit̄ pz.qa supra hituz est caº de doloribus stōachi.& de cura corruptionis cibi in stōacho ¶ Et antiqui curant uomitū ipe ditū.Iste aūt uomit⁹ q dicit̄ ipeditus ē cū adue nit nausea.& non pōt sequi uomitus.qa ipedit̄ i sui euentu aut pter debilitatē uirtutis.aut pp cōditiones materie.Ista autē cura quā isti facie bant erat uaria.nō.zᵐ.uiā cōprehensiōis scilicz per rationem ut satis patet.sed cura rationabilis est illa que posita ē supra illoz.Et scias quod quando nausea ledit.& nō associatur & cetera.

Summant cappare3. ¶ Hic in spāli ponit curam uomit⁹.nausee & sub uersionis.i.Sic enim semper intelli gi debet.Et ideo poit curam uomi tus zᵐ.sui diuersos mōs & cās.zº. ponit quas dam medicinas simplices & cōpositas cōferētes ad hº.ibi.zª.medicine singulares.Pria i duas .pº poit curā uomitus.zᵐ.sui diuersos mōs & cās. zº.pōit curā itendēdo ad accidēs q ad illū.qñq̄ seqtur.ibi.zª.qñq̄ timet̄.Prima i duas pº ponit curā quorūdam modop uomitus.zº quorūdam aliop.ibi zª.& illi quidē.Prima hēt 7.secundū q 7.ponit curationes secundū.7.modos uōitus ibi zª illius uero.ibi 3ª.& ad illuz.ibi 4ª.& me dicina cōferēs.ibi 5ª .accidens aūt.ibi 6ª.ei⁹ aūt ibi 7ª.uomitus aūt prouenies. ¶ Circa primā partē considerandū q rubrica huius capituli ñ ē cōis toti cº.sed solū prime eius particule et iō ñ ē capitulū distictū sicut apparet in rubrica po sita in tabula tercij. ¶ Algobore secūdū Symo nē sunt nel pule.licet quidā dicāt q sit nenufar. ¶ Illius. ¶ Consydera q docet dare hoc me dicamen cū frigida aqua.aut ut remaneat in sto macho.aut ut accidenti subito resistat̄.lz noceat cause.Quod dicit in omnib⁹ alijs partib⁹ patet ¶ Alhale.quidā dicunt q est thimū.qdā uero sticados. ¶ Alfemiati.i.spēs aromatice. ¶ Et il li quidē. ¶ Hic Auic.ponit curam quorūdam aliop modop uomit⁹.& habet quatuor.primo ponit curaz uomit⁹ facti a materia subtili ibibi ta.zº ponit simul curam quorūdam aliop modo rū.uomitus .3º resummit curam uomitus facti a materia saniosa.4º itep poit curā uomit⁹ fa cti a materia flegmatica .ibi secūda & scias.ibi 3ª & si fuerit humiditas.ibi 4ª.& si est huiusmo

di materia. ¶ Trociſci ſtelle ſũt multe laudis a
pđ auctores i ſedatõe uomituũ.et ꝓhibẽt fluxũ
materierũ ad ſtomachũ.et i hora ꝓximi uomit⁹
dantur. Et euacuatio nõ debet tunc fieri.qa face
ret cõmotionez maiorez. ¶ Nabac fructus ſunt
ꝑ quibus qa eis carem⁹.cidonia neſpila ꝟ carui
uti poſſumus ut ex Auic hẽri põt. ¶ Et ſcias.
¶ Dicit ꝙ qñ uenter eſt ſtipticus cum cauſis.ſ.
aliqb⁹. ¶ Et oẽs q hñt uomitũ hũiditatis &c̃.
¶ Conſyderandũ ꝙ Auic.ſupra ꝓhibuerat ſti
ptica qñ materia erat ſicca.docens cũ lenitiuis ꝑ
us ꝓcedere. Vult g° hic ꝙ qñ natura cũ cauſis
.ſ.aliquib⁹ eſt ſicca.iuuẽ pane &c̃ & illa ſtip
tica ſunt. Iſte aũt cãe ſunt cãe alique cões. quia i
uomitibus cũ fluit ꝑ ſuperius.eductio uentris i
ut plurimũ ſtringiẽ.in hac aũt cã ſtipticitatis ſti
ptica exiccatiua ñ nocet.& hoc uoluit dicere.cũ
cauſis.ſ.aliquibus leuibus cõibus fere omnib⁹
uomitibus. ¶ Docet aũt ponere uentoſas poſt
inter ſpatulas.qñq; ad diuertẽdũ.qñq; propter
dolorẽ qui fit ab aliqua uentoſitate eleuata ab
humiditatibus illis. ¶ Debent ẽt dormire i cu
na.quia cõmotio illa ſomnũ inducit. Et ſi fuerit.
¶ Dicit qđ ſi materia illa ẽ ſanioſa adhibeanẽ
narcotica.i.frigida odorifera.ut camphora.ſan
dalus & nenufar.quia illa frigiditate remittunt
ſaniei acuitatẽ.& corroſionẽ.& ſedat eius uapo
rẽ.& bonitate odoꝝ cõfortat ſtõachũ. Et poſſet
uerificari. Narcotica.i.ſtupefactia.qa iſta danẽ
in ſaniationibus mẽbroꝝ intrinſecorũ ut ꝓhibe
ant corroſionẽ.ut i ſaniatione ulceꝝ pectoris da
mus qñq;. ¶ Et ſi eſt huiuſmodi materia.ſ.fleg
matica que facit uomitum. Maxime enim ad h°
ſe refert diuidẽs eam per ſubtilem & groſſam.
& iõ uult ꝙ facta euacuatione materiei flegma
tice que fecit uomitũ.qđ dentur alq̃ calida que
remoueant malã cõplexionẽ frigidam ſimul cũ
ſint confortatiua et unitiua ſtõachi. ¶ Hyera ẽ
cõis ad pluria. ¶ Cũ ſyrupo acetoſo qa confert
i uõitu a materia flegmatica & colerica utranq;
eni educere põt.merito g° diciẽ cõis. ¶ Baccari
nomẽ ẽ põderis nec iueni q̃tũ ẽẽt ſ; coiectura re
poſſumus.ꝙ nõ ẽ ultra.ʒ.j.ex eo ꝙ dicit buliat
i.i. duab⁹ libr̃.aque &c̃. ¶ Et quando timeẽ.p°
facit hoc.z°.cõpat quoſdã3 mõs prepationis.ibi
z^a.& illi qui.Excludit febres fortes uehementis
caliditatis.quia in iſtis nõ darentur iura iſtarũ
carniu3 ſed cõfortarentur cu3 rebus leuioribus.
¶ Poſſet aũt aliter itelligi ſi ſo ũ dicit ꝑter q̃ in
cludit.& tunc referẽ nõ ad oẽs has carnes.ſ.pul
lorũ.ſ.paruorũ.& arietũ.ſ.aialium.& maxime
caſtratoꝝ. ¶ Cu3 tortellis contritis.ſ.c̃ alcofol.i.
ſicut puluis qui in oculis ponitur.& hic cõfert.
qa citius ad actũ reduciẽ cõfortationis penetran
do. ¶ Aqua pomorũ quando abſolute.ꝓferunẽ.
intelligitur de pomis de ſceni.quibus caremus.

M Edicine. ¶ Iſta uideẽ rubrica. Sci
as. ¶ Hic icipit capl'3 i q̃.A.ennume
rat diuerſas medicinas ſimplices &
cõpoſitas cõferẽtes uomitui.& ſub
uerſioni.& nauſee.Et primo põit medicinas que
regulariter cõpetunt.z°.põit medicinas que nõ
cõpetunt niſi i caſu.3°.adducit modũ regiminis
i qbuſdã mõis nauſee.ibi.z^a.cũ g° deficit ibi.3^a.
& nauſea quidẽ.Prima in.d.p° põit ſimplicia q̃
cõferunt in uomitu.z°.cõpoſita.ibi.z^a.cõpoſitũ
exptũ. ¶ Cõſyderandũ p° qđ.A.dixit qñq;.qa
quãdo uomitus ẽ a frigiditate.conferunt cũ illa
ſint calida. ¶ Grana alcadra.qdã dicunt ꝙ ſunt
grana nigra.quidã ꝙ ẽ narſtruciũ.ſ3 5°.can.tra
ctatu.6°.de ſyrupis in fine põit ſyrupũ alcadre.
& uideẽ ꝙ ſit palma.qa 4° can.fen p^a c° đ cura
uariolarũ & morbillorũ illã eandẽ receptã põit.
Et ut extra lr̃am notatur ẽ palma.grana g° alca
dre erunt datili imaturi.& conferunt in uomitu
calido.Reliq̃ patẽt uſq; ibi fortior ea ſe3 decocti
one fiſticoꝝ.i.piſtachioꝝ. ¶ Et aq̃ pulloꝝ.i.ra
moꝝ uitis.qa frigida & ſtiptica magis.uẽ pullo
rum uitis.i.aq̃ iuti s.i.elixature illoꝝ.qa magis
lauat. ¶ Singulaꝝ.i.per ſe. ¶ Et alſemiati.i.ſpẽ
bus aromaticis.cu3 cari.al's charui.idẽ eni eſt.
¶ Et miur .i.aromatica. ¶ Et iuſen.i almeraſe
ſen.i.'i quo a ſalſus ¶ Almera i. ſalſum.qa quã
doq; queriẽ incilio & exiccatio. ¶ Cõpoſitũ iu
uat digeſtiõem.i.calefaciẽdo.& ideo in materia
frigida flegmatica cõpetit & adminiſtraẽ ex eo
.ʒ.S.& ſufficit. ¶ Cũ g° medicine q̃ ad ultimũ
cõpetũt ſunt narcotice.has ergo enumerat.& p°
ſimplices z° cõpoſitas ibi z^a.& ex compoſitis.
Vult dicere qđ q̃do in ſedatiõe uomit⁹ alia nõ
ualẽt debẽt dari narcotica.i.ſtupefactiua.& fri
gida.talia qđ nõ moueant uomitũ ſicut ẽ deco
ctio iuſquiami .& nucis metheodeos.q̃ ẽ ſimi
lis nuci uomice.Iſte enim mouent uomitu3 niſi
aſſocienẽ medicie odorifere que eis reſiſtũt &c̃.
Cũ ſimilitudine ſua.ſ.ad corp⁹. Neceſſariũ.imo
ſuppẽ neceſſaria.ſunt đbiliora &c̃. ¶ Et forti⁹
eo ſcilicet ſemine eſt cortex qa groſſior ſaltẽ.g°
fortior in durabilitate ſtupefactionis ¶ Et ſeq
tur eum cortex &c̃.quia iſte cortex radicu3 mã
dragore eſt fortior .Sequiẽ enim eum in gradu
maioris fortitudinis cu3 ipſe a debiliore incepit
& proſequendo fortiora ennumerat. ¶ Et ex cõ
poſitis ¶ Hic ponit narcotica cõpoſita & habet
hec pars tres ſicut tria cõpoſita põit ibi z^a & ex
medicis bonis ibi tertia & trociſ. ¶ Bezar lapis
quidam ut Serapio ¶ Et ex bonis ad illđ ſcil3
qñ alie medicine non ualẽt unde uolumus dare
narcotica & medicina narcotica eſt de qua poſſũt
dari aur̃.i.j.eſt enim minus narcotica q̃3 prima
& in hac parte primo facit hoc.z° põit regimen
cõe ſummentib⁹ farmaca ſtupefactiua ibi z^a &

cum in potu. Causa enim quare hoc dicit est ut confortetur cum aromatibus & si abhorret uinum pmuta ad aliud. Et trocisca. Gal. testatus est h° in suo antidotario ubi dicit q̄ ē scriptum. ¶ Et nausea. Hec nausea forsan ē pter aliquam stomachi lassitatem in qua nō ualet uomit⁹ & euacuatio. & iō meli⁹ ē dimittere hanc curam. & itendere cofortatiōi & nutrimento. Et iō qnq sedat ea sauic. i. ordei far. Algelli. i. illi⁹ cor. ate. qa forsan ē magis exiccaticum. Et ille. Ille ē q cōsuetus ē uomere & nō uomuer t. & iō dat narciscus. i. cepe canis. & p⁹ aqua calida ut pcocet uomitum. Vnd. A. z° can. radix eius excitat uomitum. & similiter succ⁹ eius fit. & hoc ut uomitus puocet. cū cōsueuerit puocari. Cū eni uentris cōstrictio qui fluere solebat aliquam egritudinem pessidere fecerit illius euacuatiōis reuersio. z^m plurimū ipsum medicabit. ut p° can. fen. 4ª. 3°. c^e in fine. ¶ Cosyderandum uero q hoc hēt ueritatem si materia illa sit flegmatica uel melancolica. qa si esset colerica non conueniret ita facere uomitū. Plus autē credendū est qd sit materia grossa & frigida q̄ q sit subtilis calida. quia illa leuiter uomeretur & nō retineretur adueniente uere. Et ideo Aui. dixit uomitum debere fieri cū cepe narcisci. pauco tamen. qa sui caliditate & acuitate spasmum posset inducere.

Cap^m xxiiij^m De cura vomitus sanguinis

Si senseris. ¶ Hic pōit curam uomit⁹ sanguinis. Et p°. pōit curam z^m diuersos sui mōs & causas. z° pōit qsdā medicinas ad h°. ibi zª. uerum ex medicinis. ¶ Consyderandū qd post euacuatiōem duaꝝ libꝝ sanguinis. quādoq facimus flebothomiā minutam. i. puā subtilem. & hoc qa magis durat. & hoc est quādo sanguis ille fuerit euacuatus ex forti expulsiua uirtute. & profluit. tamē timemus ne amplius fluat ad stomachū. & iō ut diuertam⁹ flebothōiam facim⁹. sic in plurib⁹ locis Aui. docz facere. ut sup 5ª. fen. caº. de fluxu sanguinis nariū. ¶ Cunq augumentat. s. uomitus sanguinis. nocet prorie in eo cuius causa est potus medicie calide. s. q rumpit uenas. & talis ligatio fit ad diuertedū sanguinem. maxime ait talis ligatio fit hic. qa ibi ē duplex causa tract⁹ sanguinis. s. medicia effrenitas. & ruptura uene. ¶ Et quādoq summit. hoc ē quādo uolumus remittere audaciā medicine. lac eni remittit ei⁹ acuitatem. lauat eni & strigit sanguinem cū casealī pte sui. & uinū cōfortat uirtutem et impellit sanguinem ad mēbra. dz uero lac superari. qa magis ē i eo intentio que ē lauare & cōsolidare. & qa multū uinū faceret fluere. ¶ Cotila. apd qsdā est. 3. ix. apud alios. 3. x. Eadē uerba pōit Auic. p° can. fen 4ª. caº de eo in quo uomit⁹ superfluit. unde medicine uomiti. maliciā reprimit & sanguinem prohibet. & naturā lenit. detur uero post

acetosus syrup⁹ ad phibendum coagulationem sanguinis. nam ibidē. ¶ Q d si uolueris &c. ne ex eo cōg let. da ei ad bibendū syrupū acetosum. det aūt irrigidatū ut hic & ibidē. A. ad hoc ut acuitatem farmaci reprimat. ¶ Verum. Aliqui hnt ex medicinis expertis. ¶ Ponit medicinas cōpositas. Et docet primā dare. cū aq arnoglose. si fuerit plurimū puenies ad stomachū. s. sanguis qa ē res magis stiptica. ¶ Rob de nuce pōt esse aliquis ex modis diacitoniten a Mesue in antidotario distinctione 5ª. ¶ Multa uero dicit Aui. in antidotario distinctione 6ª. que ad fluxū sanguis cōferūt ¶ In ultia medicina docet dare chirat opij. & intelligitur. non de uero opio. sed de succo capitum papaueris. quia uere opij dosis nō transit qtitatem lenticule &c.

Cap^m xxv. De subuersionem et anxietate

Quandoq accidūt. ¶ Supius Aui. determinauit d uomitu nausea. & subuersione. ¶ Hic determinat d quibusdā anexis. Annectuntur aūt quedam nausee sicut. est anxietas & conturbatio. illā puenies. Quedā uero uomitui cuidā. sicut uomitui sanguis. ut sanguis attentio & coagulatio in stomacho & intestinis. Primo g° determinat de primo. z° de z°. ibi zª. summat pond⁹ Prima in duas. primo notificat nobis qd sit hec turbatio & anxietas. uolēs ex hoc signa nota eē. z° ponit curā. ibi zª. & cā i illo. uel illud qd pax est. Pria i duas. prio notificat ea p sui accidētia. z° p cās. ibi zª. & cā i illo materia nausee. ¶ Dicit primo &c. ¶ Quandoq cōicatur tremor cordis. & hoc pter cōitatem ad cor. Et nō ē possibile habēti eam. i. hūc tremorē ut cognoscat cāz i eo. quia signa sese obfuscant. & iō nō cognoscitur an sit tremor stomatic⁹. an cordialis. ut sup patuit. ¶ Quādoq sequūtur scotomia & uertigo. qn cōicatio uaporis fit capiti. ¶ Alterat color pter retractionem calidi ad it⁹. ¶ Adest pncipiū nausee. qa illa materia par ū addita & agitata facit nauseā. ¶ Et cā. ¶ Prio absolute ponit eius cām cōparādo ad nauseā. z° pōit quasdā ei⁹ spāles cās. ibi zª. & qnq. ¶ Hic consydera q potes hēre in quo differat anxietas & coturbatio. a nausea. fere eni n differūt nisi i m ō cause. eadē eni materia existens ibibita & n adunata facit anxietatem. sed si adunet ut natura illā tēptet extra educere p os facit nauseā. ¶ Et quādoq. ¶ Hic pōit qsdā spāles cās. & p° pōit unā z° aliā ibi zª & omne qd feruet in stoacho. ¶ Sz tu d. Aui in reliqs uētositatis docz dare rob. Sz cōtra. imo calida leuia cōueniunt ut illā resoluerent. ¶ Dicendū q intētio i curatōe illius anxietatis nō ē aliud nisi sedare uētositatem illam. & phibere eius eleuationem. s. remittendo acuitatem medicine que ē cā eleuatiōis eius. & cōfortare stoa

chū lassatū ex medicina. & ideo datur rob. qa remouet acuitatē & punctionē uentositatis & humoris. & phibet illius elleuationē. & cōfortat stomachū. ¶ Ad illud qd' dicitur &c. ¶ Dicendū φ frigida & stiptica ista cōfortādo & cōprimendo possunt uētositatē educere. ¶ Et omne. Hic assignat q̄sdā alias cās extrinsecas acuitatis & cōturbatōis Est autē omne qd' feruet ex fructib⁹ &c. et hoc est qa feruore gērat' uentositas ut supra declaratū fuit in ca° de egritudinibus stomachi. Aqua frigida bibit' ñ i hora. ut qñ bibit' i febri b⁹ i qb⁹ ñ cōuenit. ut i his q̄ sūt d' materia grossa. aut idigesta. aut in nō cōsuetis. aut excarnatis aut in etate incōuenienti. aut in hōibus alicuius uiscerꝝ debilitatem. aut apostema. queadmodū scribit Gal. 7° terap. Est g° cā cōturbationis. qa in stōacho materiā icuniat. & eā adherere facit. & ē cā additionis febris. s. incrudādo materiā i qua nō cōpetit. ut qñ materia ē grossa uiscosa. Et iō Gal. 7°. terap. c° p°. loquēs de potu aque frigide in hac febre dicebat. Cōfestiꝫ nō paruā cōfert alleuiationē extiguēdo febrē iaꝫ deide mutataꝫ seu utiq; manente cā. rursus aliā accendi febrē. & multotiens demuꝫ difficiliorē priore. Nō g° oꝫ ut bibat in febre nisi aquā calidaꝫ. s. nō hebitis cōditionib⁹ que frigidū potuꝫ cōsentiunt. & tunc deueniet' ad anxietatē & febris additioneꝫ.

Illud qd' parū. ¶ Hic pōit curā & p° in cōi. z°. i spāli. ibi. z^a. & si fuerit ex caliditate. ¶ Dicit qd' si est pauca anxietas. quia cum sit pauca materia & nō multum acuta. curatur potu uini misti. Et hoc ē φ supra iterū dixit. c° de egritudinib⁹ stōachi. Et ē modus intellect⁹ illius afforismi septime pticule. Alices & ostitationes. z^m. intellectū Hyppo. Intelligit eniꝫ p alices cōmētator ibi d' ē anxietates stōachi. lꝫ. z^m. aliū itellectū Auic. adducat hūc afforismuꝫ p° can. fen. 3^a. ca° de alicibus & ostitationib⁹ in fine. Dixit aūt. A. φ ē parum. qa si esset multuꝫ. ut fortis anxietas ex multa & acuta materia uinū fortasse adderet in illā. ¶ Sꝫ tu dices Aui. cōtradicit sibi. p° uīc qd' det' cū uino. & post dic̄ qd' det' mista cū his que infrigidāt. ¶ Dicēdū qd' hic ē modus cure generalis plurib⁹ mēbris. Materia g° illa aut ē acuta mordicatia i qua magis cōferūt frigida. aut ē adherēs in qua cōfert aqua melis ad abstergendū. ¶ Et si fuerit ¶ Cōsyderādū qd' primū emplastrū est solū infrigidatiuū. sꝫ illud qd' docet facere cū addit' hēt plus de cōfortatiuo. et d' magis cōpetit in augumēto. ¶ Sauic non ablutū. qa magis abstergit. ¶ Et supiora. intelligit pelliculā q̄ includit. qa frigida ē. aut carnes sine ossib⁹ granatorꝫ. & credo cōueniētius. Cū g° nausea nō fit qa materia ē ualde ibibita. subtilis & acuta. uñ poti⁹ ledit sui acuitate & mordicatiōe q̄ sui corpulētia. & iō nō colligitur ut nauseā faciat. Aliena g° uinū qa adderet i acuitate. ¶ Et sit cōmistio ci⁹ suppl⁹ qa i potu sumat aquā tamarindorꝫ. & syrupū de pomis. qa ista subducēt illā materiā & infrigidabūt. Vt tamē qd' sit de pomis antiq̄s. s. de feni. q̄ poma sunt antiqua & nō recentia. qa recētia sunt ualde aquosa apta ebulitiōi. pp̄ter aqueitatē. & iō adderēt in anxietatē. sꝫ ab antiq̄s euanuit aqueitas illa. Vnde Gal. alimētorꝫ p°. Defluit eni ab omnib⁹ plātis & feminib⁹ cū post collectiōem iacēt. p° quidē qd' ē in ipsis aquosuꝫ & subtile supfluū. Itē ca° de tritico. ¶ Et iō subdit Auic. cuius supfluitas. s. syrupi resoluta ē p resolutiōeꝫ factā. s. a pomis. Et ad eos pꝫ quid dicat.

Summantur ea que sunt annexa uomitui sanguinis sunt ipsi⁹ retētio & cōgelatio. Prio ergo ponit' cura primi tāgēdo aliud. z° secundi ibi z^a. cura dat'. eleborus albus qui ē fortis solutionis & abstersiōis. dat' cū fabis. Aut quia fabe aliqd de elebori acuitate remittūt. aut qa simt' abstergūt. aut qa generando uentositatē in eductione cōferūt. p cōmotionē enim a uentositate. iuuat' expulsiua ut prio can. fen. p^a. d' uirtutib⁹ ca° 3°. ¶ Alhasce. i. thim⁹ uel sticados calefaciēdo prohibent coagulationē & cetera. Sequitur.

Cura. ¶ Consyderadū φ a ppetate uidet' coagulū dissolura coagulat' & coagluata eliquare. Vnde Auic. z° can c° d' coagulo. resoluit ōe coagulū sanguis & lactis &c. Et coagulat omne liquiduꝫ. Cā aūt hui⁹ uidet' esse attributa ppetati ab Auer. 5° colliget c° d' coagulo. dosis uoro eius esse pōt usq; ad. x. chirat. ut Auic licet forsan largo mō sufficiat. & iō qd' hic dicit. ʒ. i. dꝫ referri tm̄ ad aquā mente que etiam sui caliditate dissoluit. Et sal etiam nitrum consimiliter confert cuꝫ ea in dissolutione coagulationis &c.

Singult⁹. ¶ Determinauit Auic. superi⁹ de nausea. subuersione. & uomitu. & ānexis. ¶ Hic de singltu determinat. & p° inuestigat quid sit & suas cās & modos. z° ponit signa. 3° curam. ibi z^a. omnes. ibi 3ª uomit⁹. Prima i tres. primo ponit diffinitionē singultus & illam declarat. simul cuꝫ hoc inuestigans in genere & in confuso cām singultus. z° cōparat eū ad uomitū. 3° resumit cās singult⁹. & illas spāliter declarat. ibi z^a & qñq; est singultus. ibi 3^a. distinguemus autē illud. Prima in duas. primo ponit diffinitionem singultus. z° quasdem particulas diffinitionis.

declarat.ſimul cū hoc declarans eius cauſam.ibi 2ª.ex quo aggregať. ¶ Dicit primo ꝙ ſingultus eſt motꝰ diuerſus.ſ.a naturali.quia ſupponitur.malo motui.ut 5°.de accidenti & morbo uel diuerſus.quia non eſt unus. Vnde ſubdit cōpoſitus diuerſus dico.ſ.a naturali ſicut ſpaſmꝰ eſt motus non naturalis ſic & ſingultus.& ideo dixit diuerſus ſicut ſpaſmꝰ. ¶ Conſiderandū tñ ꝙ ñ dixit ꝙ eēt ſpaſmꝰ.ſ ꝗđ eēt ſič ſpaſmꝰ licet eniꝫ ſingultꝰ ſit motꝰ ñ naturalis ꝗ̃li ſpaſmoſus.non tñ eſt ſpaſmꝰ.ut probat Gal.6° de accidenti & morbo.Nam ſpaſmꝰ ē paſſio membri lacertoſi.ſtomachꝰ uero lacertoſuꝫ mēbruꝫ nō ē.& iō notanter Auic.dicit ſicut ſpaſmꝰ.Dicō ꝙ ſingultꝰ ē motus cōpoſitus.eſt enim motus conſtrictiuus cū extēſione dilatatiā.Et ex hº apparet ꝙ ē motus cōpoſitus.qa eſt conſtrictio & aliqua dilatatio cū tenſione. Et ex hoc appet ꝙ Auic.ñ uult dicere ꝙ ſit motꝰ cōpoſitꝰ.ſicut ſpaſmꝰ.Sed ſicut duo dixerat đ ſinglťu ſic duo ſubiungit.Dixerat eni ꝙ ē motꝰ cōpoſitꝰ.& hº declarat quia ē conſtrictiuus cū extēſione dilatatiua.Huiꝰ aūt cā ē.ſ.ꝙ ſic dꝫ ſermo Auic.intelligi.nā ſpaſmꝰ ꝑprie motus compoſitus non eſt ſed cōſtrictiuus cū ꝓhibitione dilatationis. Singultꝰ aūt ñ ē cōtractio cū ꝓhibitōe dilatatōi ſed ſola.contractio & dilatatio cū tenſione que fit pꝰ illam.Et iō ſi legeretur littera ſicut uideť ſonaŕ .ſ.ꝙ ſingultꝰ ē motꝰ cōpoſitus ſicut ſpaſmus ñ omnino uerificaretur. ¶ Conſyderandum tñ ꝙ ſpaſmꝰ pōt cōſiderari.aut i facto eſſe.aut i fieri. Siquidem ſpaſmus proprie dictus in facto eſſe conſydereť ut ſic ſpaſmus nō ē motꝰ cōpoſitus. imo ſimplex.& pura cōtractio.imo 2ᵐ ueritateꝫ nō dꝫ dici motus.ſꝫ finis motus nō naturalis.ꝙ ē cōtractū eſſe.& ſic ſingultus q ē motꝰ cōpoſitus ſpaſmo ſimilari nō pōt. ¶ Si uero ſpaſmus cōſydereť i fieri.ut ſic poteſt dici motꝰ cōpoſitꝰ ꝓpterea qa lꝫ ibi ſit cōtractio tñ natura intēdit i actu cōtractionis cōtraoperari malo motui morbi. Et iō uidemꝰ ꝗſdā ſpaſmatos qñ actu cōtrahūtur habere ꝗđdā bellū in actu cōtractionis.morbus eni mouꝫ ut cōtrahat & uirtꝰ pugnat ut mēbrū retrahať.iō in actu ſpaſmatōs apparēt ipulſiones.differt uero iſte modus pugne q ē in ſpaſmo ab eo q ē in tremore.qa i tremore natura mouet cōtra motū grauitatis mēbri.& iō cuꝫ natura pdit.mēbrū remanet moliificatū.ſꝫ i actu ſpaſmationis natura mouet cōtra motuꝫ contractiōis mēbri.& iō ſi natura pdit.mēbꝝ ñ manet laſſuꝫ ſꝫ cōtractū qeſcens in contractiōe tanꝗ̃ in termino motiuo. ¶ Hº uiſo appꝫ ꝙ ſingultꝰ pōt dici motus cōpoſitus ſič ſpaſmus.ſ.q ē in fieri.qa.tunc ſpaſmus cōpoſitus motus ē.ſ.ex tractu morbi q ē cōtractō.& tractu uirtutis q ē pulſio & dilatatio. ¶ Subdit Aui.Exiſtens i ore ſtōachi &č.

pꝫ. ¶ Ex quo. ¶ Hic Aui.declarat ꝑticulas diffinitōis.Erant aūt in diffinitione ꝑticule ſicut genus.ſ.motꝰ & ſič dr̄ia.remota.ſ.diuerſus & cōpoſitꝰ.Quō fit diuerſus motꝰ declaratuꝫ ē.Sꝫ quō fit motꝰ cōpoſitus declarauit etiā i cōfuſo.qa dixit ꝗđ ē motus cōſtrictionis cū tenſione dilatatiua. ¶ Hic gº duo ulťr declaraŕ.ſ.qa ſit motus cōſtrictiuis.& qa ibi ſit dilatatio cū tēſione ¶ Ad huius intellectū gº cōſyderandū ꝙ cauſa huius cōſtrictionis & motus q fit i ſingultu pōt eſſe triplex.ſ.cā nocens.& cā non nocens.& cā q ē p cōitatē.Aappellat aūt.A.cāꝫ nocentē illā que ē poſitiue in ſtōacho.cauſam uero nō nocentem ipropria appallatione uocat cām que ē in modū priuatiōis ſicut ſiccitas. ¶ Prio gº Aui. oſtendit quō ſingultus &č.ſit motus cōtractiuus.& quō ibi ſit dilatatio.dereliquēs in hº naturā eē unā cām ſingultus q ē cā nocens.2° oſtēdit quō ſingultus fit a cā nō nocente.i.ſiccitate.3° oñdit quō etiaꝫ fit per cōitatē.& ē tertiꝰ modꝰ cāꝝ ibi ſecūda.aut nō ſit nocens.ibi 3ª.& quādoq; accidit ꝑpter cōitatē.Prima in duas.pº oſtēdit ꝗđ in ſingultu ſit cōtractio.2° ꝗđ ibi ſit dilatatio.ibi 2ª.aut preparatꝰ ¶ Dicit pº.iam dictū ē ꝗđ ſingultus ſit motꝰ diuerſus.cōpoſitus &č. ex quo.ſ.motu aggregať.ſ.ſtōachꝰ ad ſe ipſuꝫ cū ſpaſmo.qa cū cōtractu. ¶ Ex his apparet ꝗđ ſpaſmus.ē motus cōtractiuꝰ. ¶ Aggregatur dico fugiēs ex nocēte ſi fuerit nocēs &č. ¶ Ad ſecūdi uero intellectū ¶ Cōſydetādū 2ᵐ unam expoſitiōeꝫ ꝗđ Aui.uult ꝓbare ꝗđ in ſingultu nō ſolū fit predictꝰ motꝰ cōtractiōis.ſꝫ ēt ꝗđ ſit ibi motus ipulſiōis ꝑp fiendā expulſionem ſequēteꝫ ꝑdictū motū cōtractiōis ¶ Cōſyderā ergo ſubtiliter ꝗđ expulſio fit ab aliquo corpoŕ dupliciter.uno mō per ſimpliceꝫ actū cōtractionis ex qua fit expulſio p ſolā expreſſiōem.Alio mō fit expulſio ab alliꝗ corpore nō ſolū p actū cōtractiōis.ſꝫ per actū impulſiōis ſequētis actū cōtractionis predictū.Exemplū primi ē expulſio cibi a ſtōacho.Cibus eniꝫ expellitur a ſtōacho ſolū in actu cōſtrictionis.unde exprimitur.nō aūt ē ibi aliquis motus impulſionis quo ſtomachꝰ poſt cōtractionē ſe ipellat.ſi enim hoc eſſet i exitu cibi fieret magnus motus in ſtomacho ſicut ille qui ꝑcipiť in ſingultu uel uomitu.Exempluꝫ uero ſecundi eſt ipulſio facta alicuꝰ honeris exiſtentis ſup manū.Ibi enim non ſolū ē retractio manus & brachij in ſe.imo ē ibi ipulſio manus ad extra ut ipellatur lapis aut aliud onus.Subtiliter ergo intuēti apparet ꝗđ primus actus expulſionis factus p ſimplicē contractionē non fit proprie a membro.ut uolens.ſed potius fit ab eo ut nolens.ideo enim quia generatur aut ſtimulatur mēbrū.uult refugere uolens illam rem ad fugā aūt illā & cōtractioneꝫ fit expulſio.ſed

actus expulsionis secūdus fit a mēbro.ut uolens
etiā p⁹ cōtractionē.nō solū enī3 reijciens onus fa
cit cōtractionē.imo uolens facit ipulsione3.tanq̃
principaliter uolens eijcere.imo cōtractionē non
fecisset nisi uoluisset impulsione3 facere.¶ Ad
ꝓpositū g° dico qđ stōachus i singultu nō solū
cōtrahit̃ fugiens a nocente.uerū etia3 prepat̃ ad
motū fortis expulsionis sequentis ipsu3 motum
cōtractionis.& talis preparatio fit p dilatatiōe3
ut fiat ipulsio.sicut accidit ei q uult sc3 aliqd ad
se expellere Ille enī3 qui uult expellere.nō solu3
cōtrahit̃ ꝓpter re3 nocentē.uerū etiā ipellitur ut
ea eijciat.& sic apparet fieri i singultu in quo nō
solu3 stōach⁹ in se cōtrahit̃.uerū etiā ꝓpellit̃.&
uolens expellere & eijciere.Et ex hoc apparet qđ
ē ibi dilatatio cū tensiōe.qa hāc dilatationē stoa
chi q̇ fit p ipulsionē p̄cedit mot⁹ cōtractiu⁹ ipas
mosus i stōacho.& iō nō pōt subseq uera dilata
tio.l3 cū tensione.¶ Cōstruat̃ go° sic.singult⁹ ē
mot⁹ diuersus cōposit⁹ &c̃.Cōpositus dico ex
quo sc3 motu stōach⁹ fugiens ex nocente aggre
gat̃.Et ex hoc habet̃ ꝙ fit ibi cōtractio.aut.s.etiā
stōachus ē ibi preparatus ad motū fortis expulsio
nis sequētis ipsu3 sc3 motū cōstrictionis qui pre
cessit.Preparatus dico ad motū fortis expulsiōs
sicut accidit ei qui uult sc3 a se expellere aliquid.
S3 ille qui uult aliqd expellere a se.sic prepara
tur ut post cōtractionē se impellat ut eiciat.In
singultu ergo ē duplex mot⁹.s.cotractiuus & i
pulsiuus.siue cōtractio & ipulsio.& sic credo
posse intelligi in uomitu.& subdit Aui.qđ assi
milat̃ singult⁹ q̃tū ad h° alicui mōꝵ motus tus
sis qui ē in pl'mone & uelamie.i.dyafragmate
ad expellēdū humorē.qa sicut in singultu uult
expelli ex mōib⁹ tal'b⁹ hūor ille nocēs.aut aliqd
aliud.si sit.sic ē in tussi.¶ Cōsyderādū p'pica
citer qđ in motu tussis ē duplex mot⁹.s.dilatatī
uus regulariter.unus quo post ꝑceptū nocumē
tum pectus & pulmo dilatāt̃ ut aerē attrahāt
Alius ē mot⁹ dilatatiōis quo iā attracto aere
& ꝑcepto nocumēto ipellūt ut se extra eijciāt.
l3 iste mot⁹ nō uocet̃ proprie dilatatō.s3 quedā
ꝓpulsio.S3 in singultu solū unus ē motus di
latatiuus qui ē cū tēsione.qui ēt z^m ueritatem
nō ē simpliciter dilatatio.s3 solū quedā impul
sio sequēs cōtractiōe3.qa cōtractio nō sufficie
bat i expulsiōe nocitiui a stōacho.& iō stōach⁹
i hora mouet̃.n̄ solū cōtractiue.s3 ēt ꝓpulsiue.si
cut ille q uult uomere ut mō dictū ē.Cā aute3
huius ē.qa si pulmo aliquid eiiciat a se.hoc fac̄
cū auxilio aeris attracti.sic̄ fit isternutatōe.et iō
pulmo prius se dilatat.& ēt dyafragmata.ut il
lū aerē in sui auxilio recipiat.postea uero expel
lit.:& hoc apparet manifeste in sternutatione.i
qua prior ē motus attractionis aeris p nares q̃
motus propulsionis.& hoc qa mediāte illo aere

i expulsione iuuat̃.sed si stomach⁹ expellit n̄ iu
uat̃ ꝓprie cū auxilio attracti aeris.& iō in actu
expulsionis n̄ precedit dilatatio.qua fiat attra
ctio aliqua.sed simpliciter p̊us stomach⁹ contra
hit̃ & fugit a nocente.deinde ipellit ut eiiciat.h°
uero uolens insinuare Aui.dixit.singult⁹ assimi
lat̃ alicui modorū tussis.quia licet in singultu
sit predicta tensio dilatatiua.cū ipulsione.n̄ tn̄
simpliciter pōt assimilari omni motui q ē i tussi
quia non pōt assimilari motui dilatationis.prio
s3 motui ipulsiuo.& iō dixit assimilatur alicui
modorū mot⁹ tussis.¶ Redeundo ad preceden
tia dico illā ptē aliter posse exponi.¶ Propter
quod considera licet quasi i predictā expōnē re
deat ꝙ mēbrū aliquod pōt contrahi in se princi
paliter ꝓpter duas cās.Vna cā est qn̄q p̊ncipali
ter ut fugiat.& consequēter ut expellat.Alia cā
qn̄q pricipaliter est ut expellat.& nō se contra
hit.nisi ut bene se prepare:ad expulsiōis motū
fiēdū.sicut hoc uidemus i materia que facit epi
lepsiam.que si sit pauca sed mordicatiua & ue
nenosa.cerebrū contrahitur pricipaliter ut fugi
at.Si aūt nō ledat qa mordicatiua.s3 qa grauā
tiua aut opilatiua l3 nō plen.cerebrū contrahit̃
ut expellat & hoc.maxime contingit i sternutatō
ne facta a materia.Sic ēt dicō ꝙ stōach⁹ i singul
tu pōt cōtrahi dupliciter.Aut pp cā3 nocētē pp
qua3 stōach⁹ maxime contrahit̃ ut fugiat.aut p
pter cām alia3 nocentē ꝓpter quā stomachus cō
trahit̃ ut principaliter expellat.Differunt autē
hi duo modi singultus.qa primū nō sequitur sen
sibilis euacuatio.s3.z^m.sic.quia cum sit materia
multa in principio cōmotionis faciens singultū.
postea uero expulsio et adunata uomitu educūt̃
¶ Hoc ē g° qđ uult dicere Aui.ex q° sc3 motu
singultus aggregat̃.scil3 stomachus ad se ipu3
cū spasmo.i.cōtractiōe fugiēs a nocente si fue
rit nocens.s.aliqua materia que facit solū con
tractiōe3 quia qualis.sed nō quia quanta.Aut
suppl' aggregatur ad se ipum.scil3 stōach⁹ nō
pricipaliter tanq̃ fugiēs.sed tanq̃ preparatus
ad motū fortis expulsiōis sequētis ipsu3.s.stō
chū sic prepatū.& h° cōtingit quādo materia
ledit ut q̃ta.& iō stomachus cōtrahit̃ ut solū
preparet se ad expulsionem illius materie & iō
fit qn̄q uomit⁹.Et iō posset dici ꝙ motū fortis
expulsionis.i.ad uomitū qui sequit̃ post sicut
accidit ei qui uult aliquid a se expellere qa tunc
stōachus maxie desiderat a se expellere un̄ in cō
mēto illius affo.sexte particule.Spasmus fit ex
ianitione &c̃ loquēs đ uomitu & singultu.s.fa
cto maxie ꝓpter cām repletionalē.stōachus &
meri mouēt̃.cū aliqd ad se desiderēt expellere.
¶ Tertio pōt exponi ut.A.uelit tangere modu3
singultus facti a uoluntate.tetigit modū singul
tus facti a materia uel alia causa nocente.cum di

cit ex quo aggregat̃ &c̃.tetigit uero ſingultũ q̃
fit a uolũtate cũ dicit aut p̃parat̃.¶ Propter
qd̃ cõſyderandũ ꝙ ſtõach⁹ cũ.zᵐ.principiũ ma
teriei obediat uolũtario motui &.zᵐ.muſculos
uentris cõprimentes contingit qñq̃ ꝙ aliqui qñ
uolũt p̃parãt ſtomachũ quaſi facerẽt motũ for
tis expulſionis conſequẽtis ſtomacũ ſic p̃paratũ
Et iõ qdã ꝑ uolũtate motũ qñq̃ q̃ſi ſingultuo
ſum faciunt.& hec inuit Auic.cũ dixit.ſicut ac
cidit ei q̃ uult &c̃.¶ Cõſydera tñ p̃mã expõez
q̃ uadit ad mẽtẽ Aui.¶ Deinde cũ dicit .aut
nõ ſit nocens.Iam Auic.ſi quis cõſyderat decla
rando diffinitiõez ſingultus nominauit unã ei⁹
cauſam quã appellat nocentẽ.¶ Hic uult oſtẽ
dere qũo quedã alia cã facit ſingultũ quã ap
pellat cãm nõ nocentẽ.i.ſiccitatem.Et primo fa
cit hᵒ.zᵒ compat tremorẽ ſtomachi ad ſingultũ
ibi zᵃ.& plurimũ.Dic̃ pᵒ ita dictũ ẽ qđ ſingul
tus ẽ motus ex quo aggregat̃ ſtomach⁹ fugiẽs
ex nocẽte.ſi res fuerit nocẽs.Aut ſupple aggre
gat̃ ſtõachus ſi nõ ſit nocens.i.cã illa.q̃ nõ fac̃
hᵒ ponẽdo nocumẽtũ quo ſtõachus fugiat.ex q̃
fuga aggreget̃.imo ſit zᵐ ſemitã ſuperfluitatis
ſiccitatis.i.q̃ ſit multa ſiccitas.ſiccitatis.dico
mouente ad ſimilitudinẽ aliquã.ſ.cõtractionis
ſicut ſpaſmus.ſ.contractiue mouet.& natura
moueat ad dilatatiõez.i.ut cõtraopet̃ cõtractio
ni illi.& nõ obediat id.ſ.mẽbrũ pp ſui ſiccitatẽ
cõtractiuam.& ſuccurrat ei.ſ.mẽbro.Verum
q̃ ſic̃ ſiccitas corrugat.ſic ſemp natura ſuccur
rit temptãs una uice poſt aliã.¶ Cõſyderãdũ
gᵒ pᵒ q̃ qđ Aui.dixit ad ſil'itudinẽ aliq̃ ſ.c̃ ſpaſ
mus.Nõ dixit abſolute ſic̃ ſpaſm⁹.q̃ ſiccitas
cõtractiue mouẽs.nõ mouet oĩo ut ſpaſm⁹.q̃ in
ſpaſmo fit mot⁹ uerſus principiũ.ꝫ in ſiccitate
ſtomachi cõtractiua nõ ẽ neceſſariũ.ſed ſolum
ſufficit ꝙ fiat ſiccitas ꝑ modũ corrugatiõis.Cõ
ſyderãdũ zᵒ ꝑſpicaciter q̃ .A. aſſignat i ſingul
tu facto a ſiccitate eẽ motũ cõpoſitũ alteri⁹ mõi
q̃ hic aſſignauerit in ſingultu facto a re nocente
naꝫ in ſingultu facto a re nocente ẽ motus cõtra
ctiõis ꝑpter fugã.& ibi ẽ mot⁹ dilatatiõis pp i
pulſionẽ.Vel ẽ ibi motus contractiõis ut melior
fiat ipulſio & fortior.ꝫ i ſingultu facto a ſiccita
te ut uidetur.A.ſentire qua ſit cõtractio q̃ ſicci
tas cõtractiue & corrugatiue mouet.¶ Differt
uero contractio q̃ ẽ in ſingultu facto a ſiccitate a
cõtractiõe que ẽ in ſingultu facto a re nocẽte.q̃
principiũ contractiõs in ſingultu facto a re nocẽ
te ẽ uirtus retrahens ut fugiat nociuũ.aut.ut me
lius expellat.ꝫ principiũ incitans ſit res cõtra na
turã.ſꝫ principiũ contractiõis in ſingultu facto a
ſiccitate uidet̃ eſſe pura ſiccitas corrugans.Simi
liter ẽt in ſingultu facto a ſiccitate uidet̃.A.ſen
tire ꝙ ſit motus dilatatiõis nõ pp ipulſiõez fien
dã.ſꝫ ut natura cõtraopetur motui cõtractionis

q̃ fit a ſicco p̃ternaturã.q̃ gᵒ ſiccitas cõtrahit.iõ
uirt⁹ dilatat ut illi reſiſtat.et ſuccurrat.& iõ iſte
mot⁹ illi cõiunct⁹ faciũt ãbo motũ cõpoſituꝫ &
ille dicit̃ ſingult⁹.Videt̃ gᵒ ſent̃ẽ.A.ꝙ ſi i ſingul
tu facto a ſiccitate ſit dilatatio.hᵒ ſolũ fit ibi ex
motu uirtutis itendẽtis cõtraopari motui nõna
turali cõtractiuo facto a ſiccitate.In cõtractione
enĩ a ſiccitate põt eſſe melius ſenſus pp ſolutõez
cõtinui.& hic mouet ad cõtraopãduꝫ.& ñ fit ibi
iſte motus dilatatiu⁹.ut illo mediãte fiat aliqua
ipulſio ul' expulſio.Sicut hᵒ uidem⁹ in ſpaſmo
fiente in quo ſi ſit dilatatio ñ eſt propter expulſi
onẽ fiendã.ſꝫ ſoluꝫ ut uirtus cõtraopetur contra
ctioni ſpaſmoſe.& iõ ibi qdã belluꝫ ẽ.¶ Ima
ginor uero qđ in ſingultu facto a ſiccitate poſſit
poni motus impulſiu⁹ ut fiat expulſio.Mẽbra
eniꝫ nõ ſolũ faciunt actũ expulſiõis ul' ipulſionis
fortis.ſicut facit ille q̃ uult qñ i eis ẽ materia.ſꝫ
ẽt qñ in eis eſt pura qualitas no cẽs imaterialis
incorpulẽta.Videmus enim ꝙ pectus & pl'mo
mouent̃ ad tuſſim a ſimplici qualitate.& hoc ñ
fieret niſi quereret̃ illius expulſio.ſic ẽt exiſten
te in ſtomacho ſiccitate forti.ſtomach⁹ moueb
tur impulſiue ut illã expellat tãq̃ nociuã.Erit
igitur in ſingultu facto a ſiccitate preter motũ
pure contractionis ali⁹ motus dilatatiõis.ꝑpter
duas cãs.ſ.pp uirtutẽ intendentẽ cõtraoperari
illi contractioni.& ꝑpter impulſionẽ que fit ut
nocumẽtũ expellat.¶ Sed.t.d.Nonne in ſin
gultu facto a re nocẽte põt ẽt fieri dilatatio ut
natura contraopetur contractioni.¶ Dicenduꝫ
ꝙ non.quia ipſa natura ẽ illa q̃ illã cõtractõnez
facit ut fugiat a nocẽte.aut ut p̃paret ſe ad mo
tũ fortis expulſionis.¶ Et plurimũ.¶ Conſy
derandũ hic ꝑpter modũ loquẽdi difficultatem
ꝙ Auic.ponit differentiã iter cãm que ledit.& i
ter cãm que nocet.Dicẽs ꝙ cã que ledit facit ſin
gultũ.que uero nocet facit tremorẽ oris ſtõachi
Per cãm ergo que ledit intelligit cauſam que ñ
tm̃ ledit uirtutẽ quin ipſa poſſit facere motũ i
pulſionis.Sed ꝑ cãm que nocet itelligit cãꝫ que
tantũ ledit uirtutẽ ut ipãꝫ debilitet.adeo ut mo
tũ impulſionis facere nõ poſſit.ſed tm̃ tẽtãs ex
pellere motũ facit tremulũ & ñ ipulſiuum.Cã
ergo que facit ſingultũ ñ multuꝫ ipedit.& ideo
uocat̃ cã leſiua ꝫ cã que facit tremorẽ ſtomachi
uocatur cã nocitiua.& uocabulũ hoc ſatis ſonat.
Leſio .n. min⁹ dicit malũ q̃ nocumẽtũ.¶ Q đ
aũt cã faciẽs ſingultũ ſit minor cã faciente tremo
reꝫ ſtõachi.declarat̃ ex ſimili.In corde eniꝫ fiunt
duo motus iſtis ſil'es.ſ.pulſus cordis ſiue iecti
gatio & tremor.& pulſ⁹ cordis ſil'at̃ ſingultui.
Sicut enim ſtomachus in ſingultu mouet̃ cũ ipe
tu & ipulſione ut expellat.ſic i pulſu cordis cor
cũ ipulſione & impetu mouet̃.ſed cor in tremo
re ñ mouetur ipulſiue.ſed tremit in actu expul

ſionis. uel dũ temptat expulſionē. & nõ põt cũ ipetu moueri. ſ3 ſolũ tremulenter. & iõ ponim⁹ φ cã nocẽs cordi cũ ñ multu ledit. facit i eo pulſum. cũ uero plus ledit. ſ. ut impulſiue moueri non poſſit facit tremorē cordis. ſicut cũ plus additur. facit ſincopim. ſicut poteſt ſummi ex mẽte Meſue in capitulo đ paſſionibus cordis. Sic ergo eodē mõ ſe habet in ſingultu & tremore. Nam ſi cã adueniens non multũ ledat fit ſingultus. Si uero tñ debilitet & noceat ut uirtus ñ poſſit impulſiue moueri facit tremorē oris ſtõachi. qñ aduenit ſtomacho. Et ideo non põt ſtomachus tollerare nocumẽtũ mordicationis. q̃a non põt ſic tollerare. ĩtñ eiicit φ ipulſiuũ motũ facere nõ põt. Et iõ nõ facit ſtõach⁹ ſingultũ. ſed motũ minorẽ. ſ. tremorẽ oris ſtõachi. ❡ Expõat g° lr̃a ſic. Et plurimũ quidẽ accidit. ſ. ſingultus oris ſtomachi. ꝑpter id qđ ledit. ſ. parũ. quia nõ ipedit tñ qn ibi mot⁹ fiat dilatationis uel ipulſionis. ſicut accidit ori ſtõachi tremor pp id qđ nocet. ſ. multum. unde ſtomach⁹ non põt motuз expulſiuũ uel dilatatiuũ facere. ſ3 facit minoreз motũ & debileз. ſ. tremorẽ. Et ꝑprie ſupple accidit tremor oris ſtõachi. ſi ſtõachus fuerit ſiccus &c̃. p3. ❡ Sed tu dices g°. A. ſentit φ ſingultus fit a cã q̃ nõ multũ ipedit. quã. A. uocat cãm que ledit. ❡ S3 cõtra. ſingult⁹ fit a ſiccitate qñq̃ ut in febrib⁹ cõſumptiuis. & p⁹ fortes euacuatões & i apoſtematib⁹. & tñ manifeſtũ ē φ iſte cauſe nõ parũ imo mſtũ nocent. ❡ Dicendũ φ cõparãdo tremorẽ oris ſtõachi ad ſingultũ i eodẽ genere cauſe. ſemp ſingult⁹ fit a minori. cã. & nõ. tantũ nocente q̃tũ illa q̃ facit tremoreз oris ſtõachi ſic declaratũ ẽ. Et ideo dico qđ ſiccitas & arefactio oris ſtõachi que facit in eo ſingultũ minor. ē ſiccitate que facit tremorẽ in eo. & iõ in compatione ad illã dr̃ cã ledens. Illa uero dicit̃ nocẽs q̃a maior. ❡ Et qñq̃. ❡ Hic narrat tertiũ modũ cãrũ ſingultus. & ē cã que fit p cõtrareз. ❡ Et qñq̃ ē ſingultus ❡ Hic cõperat uomitũ ad ſingultũ. & p° in ordine euentus i q̃ qñq̃ cõtingit. z° remouet dubiũ. 3°. cõperat uomitũ & ſingultũ in fortitudine & uehemẽtia. ibi. z^a. & plurimũ ibi. 3^a. dixerunt. ❡ Dicit p°. qñq̃ ſingultus ē uel accidit ori ſtõachi p⁹ uomitũ. & cã ẽ h° ẽ q̃a remanſit aliqd đ hũore q nõ fuit expulſus uomitu pcedẽte. aut etiã fit aliter. ſicut qñq̃ fit ſingult⁹. q̃a homo retinet uomitũ quẽ natura uult facere. & expectat ſiue differt ſup iſto uomitu. unde motus uolũtarius lacertoꝝ uentris & principij meri quieſcit. ſ. a motu iuuãte ad uomitũ & iõ uomit⁹ ñ fit Illa g° materia retenta facit ſingultũ ❡ Et plimũ. ❡ Dubitaret aliquis. cũ poſitũ ſit ſingultũ eſſe motũ cuius partis ſtomachi magis ſit motus. ❡ Reſpõdent qđ oris eius. ꝑpter uehemẽtiaз ſenſus & q̃a magis ledit̃ a mã feruente. ſ. ſubtili

& ebuliente. q̃a eius ẽ aſcendere. ❡ Et dixerũt ❡ Hic p° ponit opiniõeз. Gal. z° iprobat eam ibi z^a ❡ S3 nõ omnis. ❡ Dicit p° qđ quidaз dixit qđ mot⁹ ſingultus ẽ fortior motu uomitus. Ille uero q h° dixit fuit Gal. 6° de accidẽti & mor. Et h° inuit in cõmẽto ill⁹ affor ſmi ſexte ꝑticule. Sp̃a mus f t. Cã quemouit Galienuз fuit hec. q̃a uomit⁹ expellit rẽm effuſam in cõcauitatẽ. ſ3 ſingultus expellit rẽ ſiccã. i. fixã in ſubſtantia ſtõachi Qđ aũt expellit reз ſiccã uidet̃ fortius q̃ illđ qđ expellit rẽ. effuſaз. & c̃. ❡ S3 nõ. ❡ Impugnat. & p° ipugnat motio ❡ Gal. z° principali cõcluſiõi. ibi z^a. neq̃ ẽt ❡ Cõtra rõeз Gal. arguit ſic deſtruẽdo fundamẽdũ eius. q̃a nõ ẽ uerũ qđ omnis. uomitus fit a materia effuſa ſupple. q̃a põt fieri a materia ſeu a cã infixa. ❡ Neq̃. ❡ Hic Auic ꝑrincipaliter probat qđ uomit⁹ fit fortior motu ſingult⁹. ❡ Et arguit h° triplici rõne. z^a ibi. & q̃ia. 3ª ibi. & ſiliter. ❡ P° arguit ſic. Ille motus eſt fortior quo fit expulſio alicuius rei habentis q̃titatẽ. Ille uero ẽ debilior quo nõ põt fieri expuſio. ſ3 laborat̃ ut fiat. ſ3 uomit⁹ ẽ motus quo fit expulſio. ſingultus uero nõ ſ3 temptatur ut eo expulſio fiat ergo ſingultus eſt motus debilior motu uomitus. Huius rationis ponit ❡ Auic. primo declarationem maioris. minorẽ ponit ut notã. ſecundo ponit cõcluſionẽ. ibi. z^a. imo ſingultus. ❡ Dicit p° qđ neq̃ oз id qđ expellit ſit debilius eo qđ ñ expellit. & eo qđ laborat ut expellat. & nõ põt ſupple imo oporз cõtrariũ. imo ſupple. q̃a ita ẽ ſingult⁹ iõ & c̃. ❡ Secunda ratio ẽ iſta. qñ duo motus ſubſequẽter ſe habẽtes. ſic ſe habẽt qđ unus ẽ uia in aliũ. Alius aũt ẽ ſicut ille in quem precedẽs ordinat̃. motus qui eſt ſicut uia eſt debilior. alius aũt eſt fortior. ſed motus ſingult⁹ eſt ſicut debilis mot⁹ ad uomitũ. ergo uomitus eſt motus fortior. Huius rationis Auic. maiorẽ ponit ut notã. quia i ordine motuũ debilior ordinatur in maiorẽ & fortiorẽ. ſicut minus calidũ i maius calidũ. Sed minorẽ Auic. ponit in littera. & dicit. & ẽ ſupple ſingultus quaſi debilis motus ad uomitum. ergo uomitus eſt motus fortior. Et poſſemus dicere qđ iſtud quod dicit. Et ſimiliter multociens incipit ſingultus. deide fit uomitus. ſit declaratio hui⁹ minoris. uł põt eſſe pncipiũ alterius rõnis. ❡ Tercio. A. arguit ſic. Ille mot⁹ ẽ fortior qui fit a fortiori & maiori cã incitãte motũ. ſ3 uomitus fit a maiori cã q̃ ſingultus. maiorẽ propõem. A. preſupõit ut notãm norẽ uero declarat. ſic dicit φ multotiẽs fit ſingultus. deinde fit uomitus quaſi motus ſtõachi. ſ. ad quẽ fit ſingultus. & declarando dicit. & iõ & pi. apđ tactũ & receptõeз ẽẽ ſingult⁹ motuз. Dico iſte ẽ paru⁹. q̃a cã ẽ parua. & quaſi qñ augumẽtatur res. i. cauſa que pri⁹ faciebat

singultũ uehementior fit motus.& fit uomitus
supple.ergo singultus est motus debilior.uomi
tus uero motus fortior. ¶ Distinguamus aũt.
¶ Hic Auic.resummit cas singultꝰ.& illas sub
diuidẽdo ꝓcedit.Erant aũt ille cãe tres i generẽ
.s.cause quas Auic.uocat nocẽtes.Causa quam
uocat non nocentẽ.s.siccitatẽ.Et cause p cõitatẽ
¶ Primo ergo declarat mõs singultus proue.ni
entes a primis modis causarum.2° declarat qũo
singultꝰ prouenit a 2° mõ cãrum.ostendens qs
sit ille singultus.3° declarat q̃ sunt singultus q̃
fiunt p cõitatẽ.4° ponit quedã signa quibus co
gnoscimus i singultu.ibi 2ª.ille uero q̃ fit.ibi 3ª
factus aũt p cõitatẽ.ibi 4ª.& si hõ. ¶ Ad pri
mi euidẽtiã cõsyderandũ ꝙ res nocẽtes q̃ faciũt
singultũ in genere sunt.5.ut res q̃ ledit sua frigi
ditate.aut res que ledit sua mordicatione.ãt res
que ledit extẽdendo sicut uẽtositas ẽ.Aut res q̃
ledit grauãdo sicut materia replens. Sic g° diui
dit̃ hec pars in.5.sicut.5.sunt modi predictarũ
cãꝝ singultus.ibi 2ª.aut re nocẽte sua caliditate
ibi 3ª.ãt re nocẽte sua mordicatõe.ibi 4ª.aut uẽ
tositate.ibi 5ª.aut a re nocẽte sua ĝuitate.Q đ
dicit in pte ista factus aũt.& iã estimatum.s.a
Gal.i cõmẽto illꝰ affforismi septie particule.In
flegmone singultꝰ malũ. ¶ Et si hõ. ¶ Hic po
nit diuersa signa in singultu.2° quidẽ confirmat
auctoritate Hyppo.addẽs alia.ibi 2ª .& i libro
q̃dẽ. ¶ Considerandũ ꝙ dixit accidit ei sitis ad
remouendũ singultũ factum a materia colerica.
in quo ñ accidit sitis.sed semp est presens.& iõ
illũ singultũ sitis ñ tollit 2ᵐ ꝙ exponemꝰ in suo
c° 4°.s.can.fen.2ª.c° đ signis sũptis ex pte stõa
chi.& in libro afforismoꝝ.s.7ª pticula illo affo
rismo.In uomitu singultꝰ & oculi rubei malũ.
¶ In libro signoꝝ.i.in libro đ secretis Hyppo.
Cã illius põt esse quia significat apostema ma
ximũ in stomacho & epate.De cuiꝰ materia ad
extra ꝓminet.& iõ cito iterficit. ¶ Et ex illo.s.
libro est sermo iste.Ille qui habet & c̃.Cã quia
significat ultimũ nocumentum cerebro cõicatũ.
¶ Remãsit ex p̃cedẽtibus inquere qs sit motꝰ
fortior.an singultꝰ.an uomitus.Cuȝ Gal.& A.
diuersificent̃. ¶ In hoc respondẽt qdã ꝙ uomi
tus ẽ maior motꝰ q̃ singl̃tus ex pte mobilis.qa
ibi totus stõachus mouet̃.sȝ in singultu ps eius
.s.os.Sȝ ex pte mõi motus singultꝰ ẽ maior & c̃
qa in eo uehementius stõachus mouet̃.Hoc tñ
uidet̃ falsuȝ.Vehementius aũt stõachꝰ mouet̃ in
uomitu q̃ in singultu.quũ a se aliqd extra eijciat.
Et uidemus ꝓpter uomitũ uenas rũpi i pectore.
ꝙ nõ cõtingit i singultu. ¶ Cõsyderandũ g° ꝙ
uomitꝰ põt cõperari singultui.aut ex pte cause
mouentis.s.naturalis.& tũc uõitus maior ẽ mo
tus.ut.A.pbat.Cã aũt faciẽs singultũ aucta fa
cit uomitũ.Aut cõsyderant̃ & cõpantur in subie

cto ꝙ mouet̃.& tũc aut cõsyderant̃ aut cõpant̃
i toto subiecto.& sic uomitus maior motus ẽ ut
dictũ fuit p istos.Aut cõpant̃ in ptibꝰ stõachi.s.
p se motis.& tũc singultus.ẽ fortior motꝰ.quuȝ
plẽs ptes stõachi p se moueant̃ i singultu q̃ i uõi
tu.qa singultus fit ꝓpter rẽ ifixã in substantiaȝ
stõachi ad quã educendaȝ minime ptes p se mo
uent̃.In uomitu uero ptes parue & minime sto
machi mouentur sed per accidẽs magis ut pars
in toto & clauis i manu.Et sic contraria cessant.
qa utraq̃ dicta saluantur.

OMnis singultus. ¶ Hic.A.ponens
signa breuiter aliũ obseruat ordinẽ
Primo ergo ponit signa singultꝰ fa
cti a materia.2°.facti a siccitate.3°.
facti a mala cõplexiõe.4°.facti ab apostematibꝰ
Signa uero facti a causa extrinseca.nota sunt.ibi
secunda & omnis singultus ibi.tertia factus.ibi.
quarta factum autem.patet & cetera.

VOmitus. ¶ Hic põit curã singultꝰ
& p° ponit quedã cõia in cura sin
gultus facti a materia.2° spãliter
exequit̃ de cura.ibi 2ª.& ex curis.
¶ Quod uomitus cõferat satis patet.Sȝ cã
ꝓpter quã accidẽtia anime cõferũt in remotiõe
singultus materialis est duplex. ¶ Prima qa uir
tus sensibilius tũc distrahit̃ itendẽs circa ptes
cerebri uel cordis in qbꝰ fit discussio.rerũ terre
facientiũ.aut letantiũ.aut.irantiũ.& tristantiũ.
Cũ eni uirtutes sensitiue intendũt̃ in parte una
remittũtur i alia ut.A.6° de naturalibꝰ.Scđa
cã sumpta ẽ ex parte cãe.nã ex motu facto in a
nimali spiritu & uitali pp accidentia supueniẽ
tia.materia illa transmutat̃ ab ore stõachi aut
resoluit̃. ¶ Aspsio aq̃ frigide super faciẽ sedat
singultũ.qa ẽ cã reuocatiõis subite caloris. ¶ Vñ
Aꝝ.31°.uel.32° proplematũ.loquẽs đ irroratiõe
faciei.cũ aqua frigida.dicit qđ ex aere pcutit̃ ad
intra calidũ.Hec aũt reuocatio ẽ cã resolutiõis
materie.Et dixit post.s.accidẽtia aie.qa illis ex
ista aspsiõe fit maior cõmotio i spiritu .uel pꝰ
.s.singultũ. ¶ Considerãdũ uero qđ aspsio aque
frigide sup faciẽ subito nõ tãtũ fac̃ caloris reuo
catiõeȝ.imo facit cõmotiõeȝ & agitat iõeȝ. Vñ
uidemus qđ his qbꝰ phijcit̃.hanelitus subito p
mutant̃.illa uero pmutatio ẽ cã cõmotiõis que
ẽ cã resolutiõis materie.Q đ uero motus corpo
rei ad hoc iuuent nõ dubitat̃. ¶ Siliter expecta
tio sup tussiȝ cõmotã qa tũc retẽto spiritu & cõ
motõe i pector̃ existẽte & caliditete resoluit̃ ma
teria.Similiter expectatio sup sitim.quia mate
riã illã calefaciẽdo resoluit maxime si ñ fuerit
colerica. ¶ Et sternutationi. ¶ Consyderãdũ
ꝙ in cã huius.s.quare sternutatio singultũ sol

uit singultū.ñ aūt eructuationē. ¶ Et rūdet qđ utraq3.s.singultus & eructuatio nō.ē passio eius dē loci.s3 eructuatio non ē passio eiusde3 loci.s3 eructuatio ē passio uentris.i.stōachi .singultus autē ē infrigidatio loci q ē circa pulmonē.& in digestio uentositatis & hūiditatis.Manifestum aūt ꝙ loca que sunt circa cerebꝝ cōicant pulmoni sicut appar3.qa passiones pulmonis repcutiunť in aures sicut appar3 scalpellantibꝰ aures q tussi unt.Cū g° sternuta° sit motꝰ i cerebro calefacto.o3 ēt ꝙ cōicet & alterenť partes pulmōis ut sol uať singultus.& maxime ppter motū factu3 in sternutatiōe.motus eni3 rūpit inclusu3 spiritū q fač singultū.Alia uero cā assignať a Gal.i cōmē to illius afforismi sexte pticule.A.singultu habi to sternutatio.supueniēs soluit.& 5° .đ accidēti & morbo.penultimo c°.nā singultꝰ ut plurimu3 cū fiat ex plenitudine i stōacho đ illo ē sermo.uo mitus ē motꝰ fortis quo hūiditas illa q.facit sin gultu3 possit expelli.talis aūt fortis motꝰ ē i ster nutatiōe.& iō sternutatio ē medicina singultus huiꝰ materiať ¶ Et ex eis q̄ remouēt ¶ Cā hu ius ē quā assignat Ap.ubi sic.ppter quid si qs nō hanelet soluitur singultꝰ.aut ꝙ hic qdē.s.sin gultꝰ aut qa hic qdē.s.singultus ab ifrigidatiōe fit pp rigētes & timētes singl'tū patiūť.Retētio aut i pūs.i.anhelitꝰ calefacit iteriorē locū.A.ue ro hic cā3 assignat magis explicitā si qs cōsyde ret.sonnus & longꝰ.iuuat saltē qa remouet actū sensatiōis.& qa materiā intrinsecā digerit.con strictio uero extremitatū diuertendo cōfert. & uentose trahendo uētosa3 materiā.& medicine rubificatiue.s.diuertendo. ¶ Et ex curis. ¶ Exe quiť hic Aui.in spāli. determinare de cura sin gultus.Erant aūt cāe singultus aut cāe nocētes aut cā quā Aui.uocat nō nocentē.aut cā per coi tatē.Prio ergo pōit curā singultus facti a cāis nocentibus.z° facti a siccitate.3° facti per cōitatē ibi zª.& si cā ē.ibi 3ª.in facto aūt ab apostēati bus. ¶ Ad primi euidētiā considerandū qđ ex causis nocentibꝰ que faciebāt singultū erat cali ditas.& de huius cura nō tractat.qa satis sup̄ de cura male cōplexionis calide stōachi dixerat Dixerat eni3 de causis istis. ꝙ materia ḡuādo & replendo hoc faciebat.& de cura huius sin gultus nō facit spālem mentionē.quia cōprehē diť sub cura singultꝰ materiał.et recte. ¶ Rema nent g° tres modi cāꝝ.P° g° ponit curā singul tus facti a frigiditate.z° facti a uētosa materia 3° facti a materia mordicatia.ibi zª.illi aūt qui a uentositate.ibi 3ª.qđ si fuerit.Prima in duas rā frigiditas que facit singultū.aut ē cū mate ria.s.flegmatica.aut sine.Prio ergo ponit cura3 primi z° secūdi.ibi zª.& si fuerit ex frigore pu ro. ¶ Ad primi euidētia3.cōsyderādū qđ.A.ap pellat singl'tū factum a frigoř omnē singl'tū fa

ctum a materia flegmatica.siue sit flegmatica pura.siue nō pura.imo corrupta.aut mordicati ua.aut ñ.Et qa singultꝰ pōt ēē aut.pui tēporis aut multi & antiquus.Primo ergo ponit curā primi.z° secundi.ibi secunda.& antiquať.Pria in duas.primo ponit curā huius singultꝰ facti a materia flegmatica.pura.uiscosa.repletionali. z° ponit curā facti a materia flegmatica ñ reple tionali.sed corrupta mordicatiua.ibi zª.si aute3 cā.ita suppleať.Et summiť mordicatio iproprie p lesione qualitatiua.& hoc apparet ex narrati one medicinaꝝ que pficiūt primā intentionē sicē est crocus & costus. ¶ Et antiquať ¶ Primo ponit curā huius singultus qñ antiquať.z° spā liter ponit curā singultꝰ facti a materia flegma tica frigida & sicca.i.imixta seu infixa i substan tiā uilloꝝ stōachi.ibi zª.& medicine ualētes.Ita ēt rē siccā uocauit supius narrando opinionem Gal.Basilicon aque.i.fluuiale & uocať a Symo ne citrinū. ¶ Cōsyderādū ꝙ sternutatio iuuat has medicinas.quia cōmouet eas i stomacho ul' dare medicinas p os que faciunt sternutare.qa ille calide & acute sūt. ¶ Quod si fuerit ex fri gore puro.i.sine materia.dātur cū aceto.qa cito penetrant & faciliter ab aceto remoueť infrigi datio.& remanet penetratiua uirtus. Et ideo ēt Ap.preallegata particula de pblematibus dicit ꝙ acetū soluit singultū.& maxime calefactu3 ut explicat penultimo pblemate. ¶ Dixerunt qdā .i.Serap.tractatu 3° sue pratice.7ª c°.& maxi me Serap.dicit Alchala.i.ruta &c̄.Alcahala ēt apud quosdā est flos dactiloꝝ.isti autē ñ confe runt.quia frigidi.Apud alios est arbor similis tamarisco.uel arbor alta đ qua Serap.uidetur facere capl'm.Illa uero licet sit calida.tñ stiptici tatē habet.& paucā caliditatem.& ideo forsan non confert.Aliter exponitur.i.coloquintida.
¶ Quod si fiat.&c̄.quia tunc coniungit sibi uē tositatē que uentosaꝝ appōne remoueť. ¶ Illi retentio thuris in eo.s.ore.uel in eo.s.balneo.
¶ Fiat &c̄.sup ipsum.s.thus quod est in ore. uel super ipsum scilicet corpus in balneo.Enula sicca non humida.quia habet humiditatem acci dentalem que posset esse materia uentositatis.
¶ Quod si fuerit patet. ¶ Si causa. ¶ Hic pōit curā singl'tꝰ facti a siccitate.& uocat eā cā3 accidētalē sicut superius uocauit ea3 causam ñ nocentē. ¶ Pluius aūt rō ē.nam siccitas pōt di ci ꝙ accidētaliter facit singultū.Res.n.per se fa cit singultū q̄ nocet.ex quo nocumēto mēbrū.s. stōachus cōtractiue & ipetuose moueť ut illam rem eiciat & h° ē qđ p se singultū facit & nocē do.S3 res dicetur facere singultū accidentaliter que nō facit hoc.s3 si ibi sit ipulsio ē solū ut uir tus resistat cōtractiōi facte a sicco.ut supra dice bať.Et iō siccitas p accidēs & nō nocēs facit sin

gultū. Dicit g° si causa singultus ē accidental. i. facta a siccitate. tūc cura i ipso. s. singultu ē euacuatio. i. uacatio. & sollicita itentio. ¶ Ad sumē dū &c. Quia oia ista hūectāt. & ista uidet cura posita a Serap. predicto ca°. cuū ponit curā singult⁹ facti a siccitate. ¶ Et cōsydera alienū modū loquendi. cuu dixit euacuatio ad sumēdū Recte eni cū qs attente attēdit ad aliud. pōt di ci euacuat⁹ ab omni alio q̄ ab illo. Debet g° ēē i tali cura euacuatio. s. cū expeditōe ad sumendū &c. & hoc propter periculum qđ siccitas mina tur. Et ideo etiam fiunt tine scilicet humectātes ¶ Posset uero aliter exponi. ut hic poneret curā singultus accidentalis idest facti a causa extrin seca. ut ex sumptione dyapipereon &c. & tunc curatio ē euacuatio. s. illius. & illa fiunt ad sedā dum mordicationē. Primo ergo facit hoc. z° po nit curam quorūdā aliorum modorum singult⁹. ibi z². in facto. ¶ Dicit qđ si homo habet singultū post uomitū & sentit reliqās hūoris mordicati ui dȝ sternutare. qa iuuat ad expulsionē ill⁹. & h° postq̄ dat &c. qa prius debēt dari facietia lubricū. qa melius educit. & pprie cū tu fueris ei pcipiēs recipere ēt tamarindos. s. pri⁹ q̄ rob. qa prius. debent dati lenitiua q̄ stiptica. & si nō sentit mordicatiōeȝ imo tensionē. s. pter aliq̄ uentositatē. debēt fieri leuia ēplastra. s. resump tiua. stoachi. & dare cōfortatiua nō solutiua. cū ibi nō sit materia. & dari lenitia & sedatia extē sionis illius. sicut oleū amigdalarum & res odori feras. ¶ In facto. patet. &c.

Quandoq; ¶ Quamuis. A. h° capi tulū cōphēdit sub generali rubrica secūdi tractatus. uolēs de eo facere spālē mētiōem. qa puū. Attamē a z° c° hui⁹ 13ª. fen summit cōtinuatiōeȝ. ¶ Postq̄ ergo Aui. determinauit de dispōnibus meri & reliquo corpore stomachi. ¶ Hic determinat de dispōnib⁹ ypocūdriorum & mirach. qa ēt de anathomia eorū. dixit sup in anathomia stoa chi. Determiat uero de dispōibus q i eis appēt ex dispōne i eriorum mēbrorum. ostēdēs qūo diuersi ficent & quid significent. Nō aūt pōit curā. qa cura dispōnū illarum dependet ex cura morborum a qb⁹ dependēt. Primo g° enumerat diuersas dispōnes mirac & yocūdriorum. z° addit qddā icidēs ibi z². inqt. Pria in. 4 nā mirach & ypocūdrijs fit tremor. & iflatio. & tēsio siue attractō. & do lores. Prius ostendit qūo fiat tremor in ypocun drijs. z°. qūo iflatio. 3°. ostendit aliā dispōneȝ q̄ ē attractio. uł tensio ad supiora uel inferiora. 4° ostendit alias dispōnes ut dolores &c. ibi. z². & qūq; facit rcidere. ibi. 3². φ si sentitur. ibi. 4². & quādoq;. ¶ Dicit de p° & qūq; supple materia cotenta in ptibus mirach facit accidere &c. ¶ Et sit pxima. i. ppinqua. & satis imediata significa tō &c. qa quādoq; solus tractus mirach uel ypo cundriorum significant materiā que. ē ibi an sit hu moral' uł uentosa. & an apostemās uł nō. ¶ Qđ si sentit. p3. z². fen quarti canonis tractatu primo ¶ Et tensio ypocūdriorum multiplicat in febrib⁹ pestilent' alib⁹. & hoc pp materiā corruptā & in flatiōeȝ esse maxime in supiorib⁹ mēbris. ¶ Et qūq. s. talis attractio & induratio ypocundriorum ē pter caliditatē exiccantē. & similiter propter frigiditatē indurantēȝ. ¶ Et qūq; est. s. tractus ypocundriorum ad supiora pter apostema q̄uis sit in inferiorib⁹. qa pōt eius mteria itantū addit φ etiā ad supius tendant ypocundria. aut quia eius materia rapit ad supiora. & talis ypocūdri orum tensio i febrib⁹ acutis ē mala cui associat icte ricia epatica. i. facta pter epatis apostema. ¶ Et qūq. p3. ¶ Inquit. iste ē qdā sermo uald icidēs i quo auctoritate cuiusdā phlosophi dixit φ dra co qñ debilitat in uenando. uenat aueȝ que dicit capullus. & comedit epar. & excitat tūc eius ap petitus & cedit uirtus. & sic forsan Auic. uult di cere qđ illud epar possit habere pprietatē in no bis. que aūt sit illa auis necubi a me reptum est.

¶ Incipit expositio sup 14ª. fen.

Epar est membrum. ¶ Mēbra factiua nutrimenti erāt duo ut dicebatur superius. s. sto machus faciens primam di gestionem. & epar faciēs di gestionem secundaȝ. & nutri mentū quod est sanguis. ¶ Postq̄ ergo Auic. determinauit de dispositionib⁹ stomachi. deter minat de dispōnibus epatis. Et pmo sicut ipe p misit in phemiali totius libri ca°. primo. poit hu ius mēbri anothomiā. z° determinat de dispōni bus ei⁹. ibi z². qñ q; significāt. ¶ Ad primi eui dentiā consyderandū φ de aliquo mēbro p ano thomiā inquirim⁹ cognoscere. aut ill⁹ opatōeȝ. aut figuram. aut alligantiā. aut q̄titatē. aut par tes. aut situm. De situ aūt spāliter non exeqtur. ¶ Prio ergo Auic. p anothomiā epatis nobis no tificat opationē & mōȝ opatōis ei⁹. z° notificat ipsius figurā. 3° alligātiā. 4° q̄titatē. 5° partes 6° reuertit ad notificādū nobis cōplete opatōes & uirtutes epatis. ibi z². & cōcauatū. ibi 3² et ip sum qdē. ibi 4². & epar qdē homis. ibi 5². pm qđ orit. ibi 6². & tu iā sciuisti. ¶ Consyderan dū p° φ non ē itelligēdū φ epar sit proprie san guis cōgelatus uel coagulatus. qa fridditas cōge latiua ñ ē opatiua in nostri generatione sȝ ē san guis qui cōmassatur i unū a calido minori q̄ ca lidū faciēs alia mēbra solida. ¶ Cōsyderandū. Diceret aliquis quare aquositas separat a pte

gibbosa.quia iā fecerat illud.vñ eiꝰ subtilitas
ē sublata.ut Aui.prio can.fen.pª.illo c° nutriēs
masticatione.ſʒ pncipalis utilitas colere que tra
hitur ad fel.ē ut expulsiuā incitet.& iō cōueniē
tius fuit stati cū generata est separe eā.& i loco
q magis appropinquat chisti fellis. & itestinis
ut est ps cōcaua.¶ Et ipm qdē.¶ Prio i cōfu
so magis ponit eiꝰ alligātiā.oñdens iuuamentū
pāniculi & artharie eiꝰ.z° remouet dubitatōeʒ
3° resumit declaratiōnē alligantie epatis.ibi zª.
& sanguini.ibi.3ª.& panniculus.¶ Dubitatio
quam remouet est hec. Quare natura non fecit
epati spaciū unum ampluʒ in quo aggregat̃ id
quod debet conuerti in sanguinē.sicut hoc fecit
stomacho.¶ Respondet quia quando chilus
disptitur in partes minimas melius partitur et
cōuertitur & uelocius.Et subdit ꝙ uene q sunt
a parte epatis.ſ.concaua sunt subtiliores.et cāʒ
assignat.Cā uero primi est.nam quando agens
tangit ad minima patiēs.& patiēs tangitur ad
minima ab agēte.tūc uelotior et melior fit actio
ut notū ē.Chilꝰ aūt cū sit subtilis pōt sic diuidi
sed cibꝰ per os igrediens non.& iō oportuit eū
colligi i concauitate una.¶ Et pāniculꝰ.¶ Cō
syderādū ꝙ pāniculi epatis ligāt ipm cū uisce
ribꝰ.i.pāniculis alijs tegētibꝰ &c̃.et isti sūt pā
niculi q oriūt a sifac.¶ Consyderādū post qd
.A.noluit opinionē detegere de ortu uene ascēdē
tis.sed indeterminate posuit i hoc sermone.Istā
uero materiā Aui.magis ptractat i 3° d aniali
bus p° ca°.recitans d h° opinionē plurium anti
quorū.& spāliter aliud dicens de ortu huius
uene.Sicut tamen sensus ostendit.uena ascēdēs
uidet oriri a corde.qa ibi quasi fit unū cū sub
stantia eius.sed p epar pertransit.¶ Et hec uē
opinio Ar.z° de ptibꝰ aialiū.sicut ēt ibidē.A.
dicit hoc uero distinctiōem haberet aliā.¶ Et
epar qdē hominis.Cā huius ē.nā homo ē aial
ualde sanguineū.sanguis aūt in epate generatur
saltē per aliquē modū.& iō epar eius maius ē
Cā secūdi ē nā animal qd multū cōmedit & hʒ
cor debile.nō multū resoluit de cibo multo as
sumpto.qd significat a paucitate calidi i eo.qd
demonstrat debilitas cordis.Oportet igit̃ qd
multū nutrimētū assumptum recipiat.& qd
epar id recipiēs sit magnū.sicut patet in asino.
¶ Et primū.¶ Hic per anathomiā Aui. docʒ
cognoscere ptes epatis.Partes aūt epatis.quedā
sunt tāquā orta ut uene.quedam aūt eius ptes
substantiales ut eius pennule.Primo ergo per
anathomiā docet primas z° secūdas.ibi zª.&
epar quidē habet additamēta.Hec secunda ps
habet duas.p° ostendit numerū partiū epatis
z° reuertit̃ ad declarādū qd dixerat d alligātia
epatis ad mēbra quedā.ibi.z° & scias.¶ Dicit
sic.in hac parte qd corpus epatis nō in omnibꝰ
hominibus ē cōprimēs costas dorsi.& immissuʒ
eis supple p alligātiā.Vnde Gal.7° ca° qnti de
interioribus.Epar nō in omnibus ē cōiunctū cū
pāniculis costas ligantibꝰ.& patet.¶ Illud ue
ro qd dic̃.ppter illd pōt referi ad duo.ſ.ad id
qd statim dixit.ſ.qd caro epatis q seqt̃ pānicu
lū sentit.propterea qd ei aduenit de ptibus hu
ius panniculi neruosi.& qa i diuersis corporibꝰ
pōt aduenire carni illi plꝰ & minꝰ d illis neruis
io qdā habent carnē illā magis sensibilē.quidā
minus.¶ Vel aliter pōt exponi ut referat̃ ad id
qd dixit alegationeʒ epatis ad costas.ꝙ qa epar
nō i omnibꝰ ē imissuʒ costis.iō lʒ cōitas.i.epatis
ad costas.& iudiciū eius.ſ.qd ex hoc sequitur.
diuersificat̃ in hominibꝰ.nā ille q hʒ epar cōiun
ctū costis in apostemate epatis.dolet etiā simul
in costis posterioribꝰ ubi epar alligat̃.ſʒ ille q hʒ
epar nō sic cōiunctū talē dolorē in isto apostema
te nō sentit.Vnde Gal.5°.de interioribus.7°.c°.
De dolore uero coste.q ē extra.i.retro.lacertos
murmurant̃ apostemate uł in gibbo.uel i conca
uo existente nō fit inde necessario oibꝰ apostema
in epate habētibꝰ.Epar eni nō i omnibꝰ ē cōiun
ctuʒ.¶ Posset uero.3°.exponi ꝙ ppter hoc etiā
qa.zm.qd apostema uel aliqua alia materia ma
gis appropinquat ad panniculū uel minꝰ.zm.h°
diuersificat̃ iudiciū doloris i diuersis hominibꝰ.
¶ Et tu.¶ Hic reuertit̃ ad cōplenduʒ notifica
tōeʒ opationū epatis & uirtutū eius.& p° facit
hoc.z°.errorē quorūdaʒ ponit.& remouet ibi.
zª.licet qdaʒ.Dicit forti.i.sano.qa in egro aliq̃
altera deficit ł ipedit̃.& dixit.q̃tuor.& nō qnq.
qa discretiuā uirtutē Aui.nō uult.ppteria quia
sepatio & discretio ē actus cōis attractiue recipi
entis & expulsiue mandantis.ut infra ponit.A.
Auerr.uero 4° .coll.ʒ multū eā affirmat.De his
uero nil ad p̄sens.¶ Li et qd ʒ.¶ Primo ponit
illorū opinionē.z°.eā iprobat.ibi.zª.& iste qdē.
Prima in duas.primo ponit illius opinionē .z°
rationes illius.ibi zª.ipse eniʒ sunt.¶ Primi q
bꝰ isti aduersant̃ fuit Gal.& sequētes qm.G.
5° de iuuamētis mēbroꝝ c° de iuuamēto epatis
uult ꝙ i meseraicis sit ista uirtꝰ digestiua & ēt
attractiua & alie.¶ Ipse.¶ Ponit eoꝝ rōes et
hec ps hʒ tres ptes.sic tres rōes illoꝝ ponit.ibi
zª.& asserunt.ibi 3ª.& dicit.¶ Prio arguūt sic
i illis mēbris ñ ē uirtꝰ attractiua que sunt uie
p q̃s fit attractio.sed meseraice sunt huiusmōi
g° i illis ñ ē attractiua uirtꝰ. Secunda rō istorū
ē ista si uene meseraice hērēt uirtutē attractiuā
ergo haberent digestiuā.qa attractio ordinat̃ i
digestiuā.ſʒ nō hēnt uirtutē digestiuā.qa chilꝰ
quasi nō morat̃ in eis.g° nō hēnt uirtuteʒ attra
ctiuā.¶ Tertia rō ē ista.Si meseraice haberent
uirtutē attractiuā.tūc sequeret̃ qd essent eiusdē

subſtantie cū epate.qa epar habet hanc uirtutē hoc aūt ē falſuʒ.gº cōcludit ꝙ meſeraice nō habent uirtutē attractiuā & ꝑ cōſequens nec retētiua. ¶ Et iſte. ¶ Hic Aui.reprobat iſtā opinionē.& pº reprobat eā falſificādo & ſoluēdo rōnes eoꝝ.zº pncipaliter oſtēdēdo auctoritate & rōnibꝰ qḋ in meſeraicis poſſunt eē ille uirtutes ibi zª.id aūt qḋ Gal.dicit. Prima in q̄ttuor .pº oſtendit qḋ pª rō eoꝝ nō cōcludit.zº oſtēdit qḋ zª rō eoꝝ ēt ñ cōcludit 3º oñdit idē ḋ 3ª rōe.4º cōcludit admiratie eoꝝ errorē.Ibi zª.& ñ ſciuit ibi 3ª.& oblitus ē.qḋ poſſibile ſit.ibi 4ª.o q̄tū ¶ Prima eoꝝ rō erat fundata ſup hoc.qḋ qa meſeraice erāt tanq̄ uie.& ꝑ cōſens nō debebat in eis eſſe uirtus attractiua.Hoc gº.A.ipugnat & pº rōne demōſtratiua zº exemplo.ibi zª.& oblitus eſt qḋ attractiua eſt in meri. ¶ Primo arguit ſic.Sicut ſe hēt iſtrumētuʒ expulſiōis ad expulſiuā uirtutē.ſic ſe hēt iſtrumētū attractionis ad attractiuā uirtutē.ſʒ in inſtrumēto expulſionis ē uirtus expulſiua.ſicut uebi q̄tia. in inteſtinis.ergo in inſtrumēto attractionis ē uirtꝰ attractiua. ſicut uerbi q̄tia.i meſeraicis maiorē ꝑpōeʒ.A.declarat ſic.nā ſic uirtꝰ expulſiua cū ē i meatu quo fit expulſio.magis iuuaꝛ ad expellēdū.& iō ē in meatu.ſic ēt uirtꝰ attractiua cū ē i meatu quo fit attractio.magis iuuat ad attahēdū.Exemplū uero qḋ adducit. Auic. ē cōtra eos.nā meri ē quidā meatus & uia.tamen ē in eo uirtus attractiua.Hoc gº interimit maiorē ꝑpōeʒ illoꝝ. ¶ Sʒ hic ē dubitatio.d.aliquis reſpectu cuius inteſtina.habent uirtutē ex pellendi ut organū.id uero ē pncipale expellens. Dicēdū ꝙ reſpectu ſtōachi ſicut ſummiꝛ ex.G. 5º ḋ iuuamētis eº de iuuamēto ſtōachi.ſtōachꝰ eni generans chilū generat feces.licʒ nō ſeparas zm.locū.& iō ꝙ ſibi de chilo ſupfluit expellit ad iteſtina.ita ꝙ reſpectu eius qḋ uenit a ſtomacho ad inteſtina.ipſa iteſtina nō habēt niſi uirtutē ex pulſiuā.& forſan aliquā attractiuaʒ a ſtōacho. nō aūt habēt uirtutē ꝑprie expulſiuā ł.ipulſiuā ad epar.ſed ſolū epar attrahit.inteſtina uero ex pellunt. ¶ Vel poſſumus dicere ꝙ inteſtina groſſa ſint tanq̄ organa expulſionis reſpectu inteſtinorū gracilū. ¶ Et nō ſciuit. ¶ Infringit ſecundaʒ rōnem illorū.&oſtendit pº qḋ cōſequens nō ſeqꝛ ex antecedēte.zº.oſtendit ꝙ lʒ ſequaꝛ.illud tñ nō ē falſuʒ imo uerū.ibi.zª.& oblitꝰ ē.Dicit gº pº ſic ad rōneʒ eoꝝ.quū dicebāt.Si meſeraice haberent uirtutem attractiuam. ergo haberent digeſtiuam.Dicit Auic.ꝙ iſta conſequentia eſt falſa.Non eniʒ ſeqtur .hoc habet attractiuaʒ reſpectu huius.ergo habet digiſtiuā naʒ in aliquo meatu pōt eſſe uirtꝰ attractiua.non tñ digeſtia. de qua cureꝛ.qa meatui illi ñ eſt neceſſariū digerere.ſed attrahere.ſicut apparet in meri. ¶ Et oblitus. ¶ Hic oſtendit ſi id conſequēs ſequaꝛ. qḋ ē uerū.Et prio oſtendit qḋ id conſequens ē uerū.zº oſtēdit qḋ ratio illorū qua id cōſequēs falſificabatur non concludit.ibi. ſecunda.& qḋ ſit illic.Conſequēs ꝙ illi reputabāt falſum erat hoc.ſ.ꝙ in meſeraicis eſt uirtus digeſtiua.dicit Auic.qḋ hoc ñ ē falſum imo uerū. ¶ Et qḋ ſit ¶ Hic ipugnat rōnē eorū qua falſificabāt cōſequēs.Argueba ut aūt hº ita.Si i meſeraicis ēēt uirtus digeſtiua.& retentiua ēt eſſet.hoc aūt ē falſum.qa meſeraice ñ retinent. Similiter āt qa ab eis cito cibꝰ tranſit.& nō moraꝛ.Prio gº.A. oñdit ꝙ in meſeraicis ſit uirtꝰ retētiua. zº ꝓbat ꝙ licet cibꝰ tranſeat & ñ moreꝛ.illud tñ non tollit qn digeſtio fiat.ibi zª.& elōgauit. ¶ Primū probat ſic.In illis mēbris eſt uirtꝰ retentiua.in quibꝰ ſunt uilli ſeruiētes.ſed tales ſunt i meſeraicis.ſ.tranſuerſales & hº preſupponit ut notū ¶ Et elōgauit. ¶ Hic ꝓbat ꝙ rō ñ concludit. qa dicit Auic.ñ ſeqꝛ.ñ moratur in hoc loco.ſed tranſit gº ibi non digeriꝛ & alteraꝛ.quia in ore cibꝰ ñ multum moratur.& tñ aliqualiter digeritur.Similiter i inteſtino orbo hoc cōtingit.& ipē ñ negat hoc. ¶ Et oblitus eſt qḋ poſſibile. ¶ Hic ipugnat terciā rōnē eorū.& pº falſificādo cōſequentiā.zº cōcedēdo cōſequēs.& ꝓbādo qḋ id ſit uerū.ibi zª.& oblitꝰ.Ratio eoꝝ tercia erat.Si meſeraice hñt uirtutē attractiuam tunc hñt eandē ſubſtātiā cū epate. ¶ Reſpōdēt qḋ iſtud nō ſeqꝛ.nā plura mēbra poſſunt cōuenire in attractia unius rei cōis exiſtētis i una uia cōi. & differre in ſubſtātia ſicut oſſa & carnes attrahūt ſanguinē a uenis.& tñ in ſubſtātia differūt ¶ Et oblitus. ¶ Aui.diē qḋ meſeraice ut hēnt attractiuā uirtutē.ſic ēt eandē ſubſtantiā hēnt cū epate et ꝓbat hoc.A.nā epar attrahit maxie cū uillis uenarū longitudinalibus.Iſti ergo ſunt omogenei uilli meſeraicaruʒ. ¶ O q̄tuʒ concludit. ¶ Illud aūt. ¶ Prio ꝓmittit intētōeʒ Gal. 5º ḋ iterioribꝰ.7º caº.& eiꝰ auctoritatē & textū.zº oñdit qḋ illud eſt ad mētē ſuā.& ad ſuū ꝓpoitum.ibi zª.hic ē gº.uel ibi.& tu quidem. ¶ Ad primi euidentiā cōſyderandū qḋ iſti qui ponebāt hāc opinionē potuiſſent cauillare cū q̄daʒ auctoritate.G.7º.ḋ interioribꝰ.7º.cº ubi i ꝓbat quoldā q in egritudie in qua cibꝰ ad.epar nō trahitur.intendebant ad miſeraicas.& nō ad epar.cū tamen deberent ad epar itendere.Ex hº ergo uideꝛ ſentire Gal.ꝙ defectus attractiōis ñ ſit in meſeraicis.ſʒ in epate.ergo nec uirtus attractiua.Vult ergo.A.oſtendere qḋ iſta auctoritas facit ꝓ eo exponendo eaʒ ad mentē Gal.Prio gº exponēdo dicit qḋ Gal.uult ex illo habere qḋ attractio ſit pº & fortis i mēbro ubi ē pncipiū motꝰ in epate ñ tamen uult qḋ talis uirtꝰ attractiua non ſit in meſeraicis ſed eius itentio eſt ut

ſepet.i.abiiciat eū q̄ ē contentꝰ curatione meſeraicarū quādo cibus nō puenit ad epar.& n̄ curat pncipale qđ ē epar.& qđ iſta ſint uera dicit.A. apparet ex ſermone ſuo.ſ.Gal.predicto loco cū dicit q̄ intendit &c̄. ¶ Et tu. ¶ Hic ex illo ſermone Gal.oſtendit qđ eius intentio ſit illa quaꝫ Aui.dixerat.ſciliꝫ ꝙ in meſeraicis ſit uirtus attractiua & digeſtiua.& primo aducit hº ēē ad mēteꝫ Gal.ex uerbis p̄dictis.G.2°.pbat ratiocinatiue cū exēplo.ibi.2ª.qūo. ¶ Ad intellectū huius ultime ptis arguit ſic.Inſtrumētū qđ trahit ex longinquo qeſcendo.& nō moueť localiter ſicut moueť muſculꝰ.recipit uirtuteꝫ a pncipali motore.que uirtus recipiť in ipſo inſtrumento.que obuiat debenti.trahi.& pati.ſed uene meſeraice ſunt inſtrumentū naturale & c̄.gº recipiunt uirtutē a pncipali.Huius rōnis primo ponit concluſionē. ¶ Et qūo.ſupple nō erit uirtꝰ attractiua & digeſtiua i meſeraicis.& p cōſequens.alie.2° ponit minorē.quū ipſe.ſ.meſeraice ſint iſtrumentū.ſ.epatis uł ipa.ſ.uenaporta ſiue meſeraica ſit iſtrumentū.Siue gº ſit ſermo pluralis ſiue ſingularis.referā ad meſeraicas quas.A.tā i ſingulari q̄ in plurali nominat.Nec curandū de latinitate.qa aliquid i genere uno ē apud arabes ꝙ apud nos ē in alio.ut ſtōachus apud nos.& apud eos ſtomacha in genere feminio.Iſtam minorē Aui.non probat.qa quilibet confitetur qđ meſeraica ē inſtrumentū epatis.Et prolōgatur.quia epar cum eis ſicut cū manibꝰ trahit chiluꝫ.uł ſicut cū radicibus.3°.ponit maiorē.Et qūo &c̄.non.2ᵐ.ſemitā motus localis ſicut in lacerto.Innuit qđ ſi actio fiat ab aliquo inſtrumento qđ moueť localiter ut muſculus.manꝰ nō requiritur ꝙ recipiat uirtuteꝫ qua aliterꝫ trahibile ad ſe.ſi iſtrumentū qeſcit.& obictū nūc mouetur.& nō prius.gº ipſum diſponit & alteratiua principali motore mediāde organo ſiue iſtrumēto. ¶ Cōtra.piſcis ſtupefacit manū piſcatoris mediāte rheti.& tn̄ rhete nō ſtupefit. ¶ Dicēdū qđ piſcis in rethi mediante alteratiōe in rethi alterat manꝰ piſcatoris.ſꝫ ē aliđ & aliđ recipiēs.ſ.manꝰ & rethe iō apparet alia diſpoſitio.Rethe eni nō ē ſtupefactibile.ſꝫ manus.ſicut magnes alterat aerē & ferrū una alteratiōe ex pte alterātis.ſꝫ diuerſa in receptis.Vide.qđ dicit Auer.2° celi & mundi.42°.cōmēto.auctoritate. ¶ Themiſtij. ¶ Scđm plurimū.i.q̄tū ex parte principalis agentis.qa poſſet eſſe indiſpoſitio recipiēs.ſicut ſit dicereꝫ imediate ego 2ᵐ ſolē.i.ex pte ſolis calefio. Vel aliter 2ᵐ plurimū.qa exiſtente ſciłꝫ inſtrumēto bene diſpoſitio nō euacuať &c̄ ¶ Cōſyderādū qđ uirtus q̇ recipiť in inſtrumēto uerbigratia.in aere a magnete conſyderať tripliciter.pº ut pfectio quedā in iſtrumēto accidentali ideo dixit currēte in ipſo.2° ut eſt uirtus qua ferrum trahiť.& qa aeri obuiat.3° ut ē uirtꝰ recepta i ferro patiente.iō dixit obuiante patiēti. ¶ Ratio prepoſitōis eſt.qa ex quo organū ſiue iſtrumētū nō moueť localiter.& obiectū ad.preſentiaꝫ pncipalis agentis imediāte iſtrumēto moueť gº moueť p aliquā diſpōneꝫ quā recipit a pncipali motore mediante iſtrumento.gº prius recipiť i iſtrumento.Et tūc ſic formať minor ppoſitio.ſ.meſeraice ſunt iſtrumentuꝫ naturale reſpectu epatis.& trahūt chilū ut iſtrumentū epatis.& n̄ trahūt cū motu locali.ſꝫ p ppríetatē & alterationē factā i chilo paciente.gº ē in meſeraicis natura attractiua & digeſtiua.ſ.alteratiua hili. ¶ Sꝫ tu dices.In meſeraicis ſunt aliqui uillorū.ergo trahūt cū motu locali. ¶ Dicendū qđ eſt paucus ille motꝰ.& nō pncipalis.ſꝫ pncipaliter trahūt ppríetate.qđ apparet.quia ſine cognitione ſenſata ita trahūt chilū qđ non fecē uel aliđ extraneū multū. ¶ Et ita. ¶ Hic pbat maiorē p exemplū.& uult q̄ ꝉ ferrū pōt idē iſtrumentū eſſe non motū localiter.quo ferro mediāte attrahitur uerſus magnetē aliud ferrū.ſicut ferrum qđ tangiť a magnete. Et iſtud eius inſtrumētū trahit.quia attrahiť a magnete.quod apparet.quia anteq̄ iſiceret a magnete nō trahebat ferrū ergo patet qđ inſtrumentū quandoq̄ trahiť ad ferrū ¶ Et ſimiliter ēt tangens aliquid ſicut ē aer.& aliud qđ non ſit ferrū.pōt eſſe medium.quo magnes trahit.& ſic prius alterabiť illud mediū.q̄uis non ſit ferrū ſed aer.Vel aliter poſſet dici. ¶ Et ſimiliter.ſ.trahiť tangēs &c̄.

¶ Alia expoſitio.Et qūo. ¶ Conſyderandum q̄tū ad litterā que hēt cū ipſe ſint.qđ.Auic.ſ.ſi ratiocinatione pbat in meſeraicis eē uirtutem attractiuā & digeſtiuā.nam dicit ꝙ inſtrumentū attractionis alicuius ad alterum quod ē inſtrumentū reſpectu principalis agētis.debet i ſe hēre tres uirtutes.Secundū.ſ.principiū generationis.uel ſecundū principiū.i.a principio cuius eſt inſtrumentū.uel ſecundū plurimū quia.ſ.tēpore ſanitatis.unā quidē uirtutē hēt currentem in ipſo ſcilicet ſibi ppriā p quā conſiſtit i eſſe.aliā uirtutē habet obuiantē.i.euntē obuiā. ¶ Currētē ſcilicet re. ¶ In ipſo.i.re que uenit ad ipſum Aliā habet uirtutē obuiātē rei que apta eſt pati a principali agēte cuius hoc eſt iſtrumentuꝫ Virtus aūt que obuiat rei currenti ē uirtꝰ attractiua que obuiat ſibi ut rē uenientē citius cōcludat principali. Virtus ēt que obuiat patiēti eſt uirtꝰ digeſtiua & alteratiua qa pati propē alterari & tranſmutari ſignificat.Et ꝙ hoc ſit uerū Aui.declarat.nā magnes eſt quoddā iſtrumētū attractionis reſpectu corporis celeſtis.uel ſaltē aer mediꝰ iter magnetē & ferrū ē iſtrumentuꝫ attractionis reſpectu magnetis.Modo i magnete ł in aere eſt hec triplex uirtus.đ prima non ē

dubiū. Et iō illā nō ponit. A. sꝫ in aere ē. z^{a}. uirt⁹
&. 3^{a}. Est p^{o}. 3^{a}. uirtus. nā ferrū patit̄ a magnete
distans ab eo. ergo ab eo alterat̄. ergo i magēte
uel i aere ē uirtus p quā occurrit paciēti. s. illud
alterando. Est etiā in magnete uirtus attractiua
ut in aere ratiōe magnetis. ꝙ apparꝫ. qa magnes
ita forti attractiōe attrahit ferrū qđ ab eo patit̄
qđ quādoq̄ attrahit aliud ferrū sibi cōiunctū. &
qn̄q̄ attrahit aliquid ꝙ ē sicut mediū iter ferrū
& magnetē. g^{o} sequit̄ qđ in magnete uel in aere
gratia magnetis sit uirtus alteratiua attractiua.
sic etiā in meseraicis sunt ēt he uirtutes. ¶ Cō
syderandū ꝙ. A. dixit instrumentuꝫ naturale ad
drīaꝫ alioꝝ istrumentorū artificialiū. i qb⁹ nō ē
necessariū distinguere has uirtutes. Dixit ēt de i
strumēto attrahēte n̄. z^{m} semitā mo t⁹ local̄. Nā
ꝙdā ē attrahēs ꝙ trahit cū motu locali maifesto
sicut uerbi gr̄a. musculus. Et tale instrumētū lꝫ
hēat duos modos uirtutū. ut uirtutē propriā. &
uirtutē attractiuā p quā ocurrit paciēti. ita qđ
id alteret. sꝫ solū trāsmutat̄ z^{m} ubi. & h^{o} ē ex
uirtute attractia. nō ex uirtute alteratia. sꝫ istru
mētū attractiōis ꝙ attrahit z^{m} motū localē. oꝫ
ꝙ habeat uirtutē alteratōis p̄ter illā et hos duos
mōs attractōis pōit Aueꝝ. 7° phisicoꝝ. x^{o} cōmē
to. ¶ Alio mō pōt lr̄a itroduci. z^{m}. lr̄aꝫ singula
reꝫ que hꝫ sic. & refert se ad epar ut dicat. lꝫ ip̄e
s. epar ipsuꝫ & c̄. ¶ Propter ꝙ cōsyderandum
qđ epar hꝫ dici instrumentū attractiōs respectu
aie. Mēbra eniꝫ sunt anime istrumenta. ut prio
de iuuamētis mēbrorū. uel respectu totius reliq
croporis. Vult⁹ ergo pbare Aui. qđ qa epar ꝙ ē
instrumentū primū attractōis attrahit. qđ de ne
cessitate in meseraicis sit uirtus attractiua & di
gestiua. uł alteratiua. Et arguit sic. quotienscūq̄
aliqđ organū attrahēs aliqd. attrahit illđ ita qđ
ip̄m nō mouetur localiter oꝫ qđ de necessitate in
hoc organo preter uirtutē que ē sibi ppria sit i
eo duplex uirt⁹. s. uirtus p quaꝫ trahit & mouet
illud obiectuꝫ localiter. & uirtus p quā alterat il
lud obiectū primā uirtutē appellat obuiātē cur
renti. secūdaꝫ appellat obuiantē patiēti. sꝫ certū ē
ꝙ epar attrahit cibū. & epar nō mouet̄ localiter
ergo oꝫ quod si debꝫ attrahere qđ i eo sit uirt⁹
per quam occurrat currenti & patienti. i. uirtus
attractiua & alteratiua. Maiorē propōem Aui.
declarat in exēplo đ magnete. & eā p̄suppōit ut
satis notā p rōneꝫ. Nā sicut summit̄ ex Aueꝝ
loco preallegato. hec ē drīa inter attractioneꝫ q̄
trahēs mouet̄ ad attractū & q̄ trahēs nō moue
tur ad attractū. sꝫ attractū mouet̄ ad attrahēs
nā quādo attractū mouet̄ ad attrahēs. oportꝫ
qđ alteret̄ & permutet̄ a uirtute que sibi oc
currit ex attrahente. Aliter eni nō moueretur
sicut hoc mō. qa magnes nō mouet̄ ad ferrū. sꝫ
ferrū ad magnetē. & iō oportꝫ qđ ferrū alteret̄
a magnete ut ad eā moueat̄. Et ponit ibi exem
plū Aueꝝ de cibo moto ad mēbra aialiū. sꝫ q̄do
attrahēs mouet̄ ad attractū nō oportꝫ qđ aliq̄
uirtus occurrat attracto que illud pmutet. sed
sufficit ꝙ attahēs localiter motū trahat illđ. si
cut ē modo. qa cū manus mouet̄ ad attrahēdū
lapideꝫ. nō oporꝫ qđ a manu occurrat aliqd ad
lapidē ut lapis moueat̄. sꝫ sufficit qđ man⁹. ua
dat & accipiat illū. Apparꝫ ergo maior ppositō
qđ si aliqđ trahēs qđ nō attrahit qa moueat̄
localiter. sed quia attractum mouet̄ ad eum qui
debet attrahere. oꝫ ꝙ ab eo occurrat uirt⁹. que
obuiet patienti & currēti ad euꝫ ab epate g^{o} si
debet attrahere dēt currere uirt⁹ usq̄ ad cibuꝫ
q mouet̄. sꝫ talis uirt⁹ cū sit qualitas fundata ī
spiritu curret p corpora que cibo occurrūt p q̄
cib⁹ mouet̄. g^{o} ī illis recipit̄ illa uirtus saltē ut
in organo principalis instrumēti qđ est epar.
ergo in meseraicis sunt he uirtutes. Hec uero lō
gas difficultates haberent. que tanq̄ extra no
stram consyderationē obmittātur & cetera.

Q Vandoq̄ significantur. ¶ Superi⁹
Auic. determinauit de anothomia e
patis. ¶ Hic exequit̄ de dispōnib⁹
ei⁹. Et prio i genere p^{o} ponit signo
rum modos. quib⁹ dispōnes epatis cognoscere
possum⁹. z^{o} de dispōnib⁹ epatis exequit̄. ibi z^{a}
cōplexionis calide naturalis. Prima in. d. p^{o} poit
dicta signa. z^{o} quia signa dispositionū epatis ua
riabant̄ qn̄q̄ pp cordis cōplones. sicut qr̄q̄ ecō
uerso cōtigit iō in uno c^{o} ondit diuersitatē q̄ ca
dit iter cor & epar. in resistendo. ibi z^{a}. scias. P^{a}
i duas. p^{o} enumerat mōs haꝝ significationū. z^{o}
eos declarādo procedit. ibi z^{a}. similitudo. ¶ Pria
pars habet. xi. sicut xi. genera significationū enu
merat. ibi z^{a}. & qn̄q̄ significāt̄ p dolores. ibi 3^{a}.
& significant̄ p opationes. ibi 4^{a}. & significant̄
p cōitates ibi 5^{a}. & qn̄q̄. ibi. 6^{a}. & qn̄q̄. ibi 7^{a}
& que. ibi 8^{a}. & ex forma. ibi 9^{a}. & ex eis. ibi
x^{a}. & propter conuenientiā. ibi xi^{a}. & ex causis.
¶ Consyderandum circa ultimā particulā qđ
cās appellat eas que maxie i significādo. rationē
hn̄t cāe. sicut est etas. consuetudo. quas ipse ex
plicat. & que annectuntur ut artes & uita. Ista
enim maxie significant. ut rationē habent cause.
& in q̄tū ex eis aliq̄ q̄litas in corpore derelinq̄t
ut i fine sequētis capituli ponet Aui. qđ ex istis
sumit̄ significatio in qualitatib⁹ que in corpore
derelinquuntur.

S Imilitudo. i. significatio que simili
tudo pōt dici. ¶ Illud capitulū ē
cōmentū precedētis capituli. in q̄
Auic. declarat. xi. mōs significatio
num predictaꝝ. ¶ Primo g^{o} đclarat primā. z^{o}

ſecūdā.ibi zª.ſimilitudo. Dicit pº &c̄. ¶ Leui
tas.i.extenuatio & macredo partiū eius.ſ.que
ſunt circa ypocundria ſignificat leuitatē.i.exte
nuationē & macredinē epatis.uel debilitatē.ſ.
epatis.dico debilitatē ꝓpter cōſumptionez.aut
apoſtema durū. Nā exiſtente duro apoſtemate
epatis macreſcit & extenuat̄ uenter & ypocun
dria. ¶ Conſyderandū poſt.ꝙ cū epar ſit figu
re lunaris.oportet ꝙ materia que in eo colligit̄
ēt ſecundū illā figurā tumere faciat.& iō apo
ſtemata epatis ſe repſentat ſub figura lunari.
& in hoc diſtinguunt̄ ab apoſtemate lacertorū.
ut infra ponit Auic.& Gal.5º de interioribus.
7º caº. ¶ Similitudo. ¶ Conſyderādū ꝙ epar
habet duplicē pāniculū.ſ.tegētē & apphēden
tē.p tegentē paniculū dolorē patit̄ extenſiuum.
Sed p apprehendētē dolorē.patit̄ aggrauatiuū
magis. ¶ Conſyderandū poſt.qđ opilatio epa
tis pōt cōpari aut ad apoſtema.aut ad materiā
uentoſam. Siquidē cōpet̄ ad materiā apoſtemā
tē.ꝓ ō: dici qđ i opilatione epatis n̄ eſt grauitas
.ſ.tanta. Si uero cōpet̄ ad materiā uentoſaz.ut
ſic eſt in eo grauitas. Maxime uero accidit gra
uitas in epate ex opilatione.quia ibi colligit̄ &
adunat̄ materia ut Aui.pº can.fen.zª.cº đ.ſignif
opilationū. ¶ Verum. ¶ Hic declarat tercium
ſignum. ¶ Cōſyderandū aūt qđ epatis opatio
non ſolū eſt ſanguinis generatio ſed ēt attractio
cibi.ut fiat ſanguis.& ipulſio ad mēbra.& im
pulſio uel expulſio ſupfluitatū ad mēbra. Cum
ergo tales actus n̄ fiunt aut diſtruunt̄.ſignifi
cant epatis egritudines. ¶ Sed tu dices quid
uult dicere tuſſi. ¶ Dico qđ opatio epatis non
ſolū eſt ipellere ſanguinē ad mēbra & ſupflui
tates ad ei⁹ receptacula.ſed eius opatio ē ēt ita
ipellere ad hoc mēbrū qđ n̄ ad aliud. Tuſſis gº
pōt eſſe ſignū ſumptū ab opatione epatis.quia
cum epar impellit ad pect⁹ materiā quā n̄ dēt
tunc fit uel fieri pōt tuſſis.& ideo ſignum ab
eius opatione eſt. ¶ Dicerez tn̄ ſi liceret qđ er
ror fuerit hic ſcribētiū. Vellet enim dicere ut in
lr̄a ebrayca habet̄ ſicut diſpō ſitis.& ſicut diſ
poſitio ptiſis.i.cōſumptōis corporis facte ex hº
qđ nutrimentū n̄ diſptit̄ ad mēbra. Vnde Gal.
i tegni illo cº. ¶ Has uero q̄ zm epar.loquēs đ
ſignis egritudinum epatis dicit. Adhuc ex his
que ſunt.zm.digeſtionē & nutrimentū. Et ſicut
ponit alia tranſlatio.i.ex mutatiōe que accidit ex
diſpſione nutrimenti ad mēbra.qa cuz epar non
trāſmittit fit cōſūptio & ptiſis.& hoc ſignificat
ſup epatis diſpoſitionē.niſi ſit ꝓpter malitiaz in
alio membro. ¶ Significatiōes. ¶ Hic declarat
quartū ſignificationē.erat autē.4º.ſignificatio
ſumpta ex cōitate mēbrorū aut ꝓpinquoꝝ ſicut
ſtōach⁹ & diafragma.aut lōginquoꝝ ſic̄ capitis
& ſplenis. Primo gº oſtēdit quō fit cōicatio q̄ntū

ad primū mēbruz.zº.q̄tū ad ſecundū.zª.ibi.&
ſic̄ diſpoſitiones. ¶ Dicit pº ꝙ lʒ ſitis ſit ex ſto
macho utplurimū. l'ſit ex ſtōacho tāq̄ eius paſ
ſio.tn̄ pōt ſignificare ſup epate.& ſimiliter dicit
de appetitu & digeſtione & anhelitu. ¶ Et ſic̄.
¶ Hec pa hēt duo.pº facit hoc.zº.remouet du
biū.ibi.zª.& iaz. Quia diceret aliqs. Nōne cor
pōt pmutari ab epate ſic̄ ſtōachus.q̄re gº ex cor
dis diſpōne nō ſummit̄ hic iudicium.& dicit qđ
iter ea currit diuerſitas & q̄. ¶ In cº anothōie ibi
nihil dixit.ſʒ i cº cōplexionū.ſ.cordis.et ibi dixit
& dicet p⁹. ¶ Veꝝ. ¶ Hic determinat quintaz
ſignificatione q̄.ē ſumpta ex diſpoſitōe cōitatis
.ſ.toti⁹. ¶ Cōſiderandū ꝙ cū cutis ſit mēbꝝ ſp
maticū ē albi coloris. Epar aūt i naturali ſua diſ
poſitiōe exiſtēs dʒ ſanguinē mltiplicare natura
lē.cui⁹ color ē rubeus. Et iō ueniēs ad cuti facit
colorē iter albū & rubeū.& iō.G.i tegni. Cōpe
tentis craſeos cognitiones.zm.totaz aīalis hitudi
nē. Color qdē ex albo & rubeo pmiſtus. ¶ Con
ſyderandū.p⁹ ꝙ color plūbinus fit ex flegmate.
& iō frigiditatē ſignificat. Color brun⁹ fit a me
lācolia.& iō ſigificat frīdū & ſiccū ¶ Cōſiderā
dū p⁹ qđ graſſicies ē duplex quedā carnea.&
hec ſignificat calitatē & hūiditatē.qa carnis do
miniū ſignificat.q̄dā uero ſepoſa.& illa frigidū
& hūidū ſignificat.ſicut adeps.ſiue ſepū a frigi
do ſiue hūido multiplicat̄. ¶ Expone. & ſicut
cōitas calitatis.ſ.in toto corpore ſignificat calita
tez ei⁹.ſ.epatis.ſi nō feuerit a uehemētia calidi
tatis cordis. ¶ Et cognſcunt̄ cū ea.ſ.calidtate q̄
fit a toto in corde. ¶ Significatiōes caliditatis
eius.ſ.cordis.predicte.ſ.fen.xiª. ¶ Vel cū ea.ſ.
caliditate que fit ab epate. ¶ Significatiōes cali
ditatis eius.ſ.epatis predicte zm qđ hic & dicē
dū poſt. ¶ Significatiōes aūt ex formis. ¶ Hic
declarat ſextum ſignum.licet eſſet in narratiōe
facta ſuperi⁹. ¶ Iuxta qđ conſyderādū qđ.A.
hic & pº can.fen.zª.caº illo. Accidētia. & ſigni
ficatiōes.aſſerit qđ breuitas digitoꝝ puitatez
epatis ſignificat & ecōtra. Quidaz uero dicūt
qđ Aui.per digiſtos intelligit uenas.unde zº can
digitos uenas appellat.dicēs digiti citrini in ſuo
caplo.hoc tamen nō ē ad mentez Aui.qa hic de
uenis & digitis diſtincte loquit̄. Alij uero dicūt
qđ per digitos intelligit pennulas epatis. Ille
uero puerilis intellectus ē. ¶ Dico ergo qđ p
digitos intelligit digitos manus. ¶ Videt̄ enim
experiētia fore cōpertū qđ digiti zm puitatē &
lōgitudinē puū & magnū epar demōſtrāt ſaltē
in ſuis pēnulis.& hº anathomiſte ſciūt. Cā aūt
huius poſſet aſſignari.qa epar omnib⁹ mēbris
tribuit materiā paruo ergo exiſtente epate paꝝ
extra mittit de ſanguine.& maxime ad ultias
extremitates ut ſunt digiti.uñ n̄ augumētabūt̄
Sed magno exiſtente epate multū tūc đ.ſangui

ne trāſmittit. Et hanc cāȝ Auer. A. fore ipōit. cū deridens. 4°. colľȝ. c° de ſignis epatis in fine. ubi homo quē tu ſcis dicit qđ breuitas digitoꝝ ſigni ficat epatis breuitatē. & ex h° apparet qđ neſci uit bene ubi eēt uirtꝰ iformatiua nō cōſiderauit niſi i materijs. Videt̄ g° ſentiꝛ̄ Auer. qđ. A. poſu erit hoc. qa epar trāſmittit materiā. ¶ Salua tñ ſua pace bene ſciuit Aui. đ iformatiua. & cōſide rauit aliud q̄ materiā. qa conſiderauit qđ neceſſi tas materie qñq̧ dat neceſſitatē agenti ꝙ forma introducat̄. ſicut qñ generat̄ ſextus digitus. Ma gis enīȝ diligit natura ſextū digitū q̄ qđ illa ma teria fruſta ſit. nec uoluit. A. ꝙ informatiua uir tus ponat quantitateȝ in digitis in cōpatione ad q̄titatē epatis. ſed licet digiti generentur in cōue nienti q̄titate. nō tñ ipſi in proceſſu magis uel minus augentur. niſi zm qđ epar magis ľ minꝰ de ſanguie generat. & hoc ē ſatis cōuenieñs & cre dibile magis. q̄ ꝙ uola manus uſq̧ ad extremuȝ digiti medij ꝓportioēt̄. i unoquoq̧ hoīe Spacio ꝙ ē ab extremitate ſupiori naſi. i. loco ſupciliorū uſq̧ ad locuȝ cōmiſſure coronalis capitis. Hoc tñ eſt uerū ſicut omnes auctores docēt. cū monent de cauterio fiendo. Ipſe uero Auer. nec omnis con ſyderatio ſua formaꝝ poſſet i hoc aſſignare cāȝ. ¶ Sȝ ſignificatiōes ex p lis. ¶ Hic determinat ſeptimū ſignū ꝙ erat ſextū ſuperius. remittēs ſe ad ea que dixit de cōplexionibꝰ cordis. & ad ea q̄ dixit p° can. fen. zª. c° de ſignis cōplexionū. ¶ Si gnificatiōes. ¶ Hic declarat octauū ſignū licȝ ſe primū ſupra. ¶ Sȝ tu dices. i q̄ differt h° ſignuȝ a ſexto. qđ ēt a uenis ſummebat̄. ¶ Dicendū ꝙ illud erat ſignū ſumptū a uenis ut uariātur. zm formā. & ut mēbra. zm. formā uariant̄. ſȝ iſtud ē ſignū ſumptū a uenis ut ab epate habēt ortū. ¶ Verū eiꝰ. ¶ Cōſyderādū hic qđ Aui. uult re mouere errorē q̄ poſſȝ cōtigere ex ſigno ſumpto a uenis. nā ſi qs poſſȝ naturaliter habuiſſe epar calidū. & iō haberet uenas latas & apparētes. ſȝ p accidens potuit incurriſſe frigiditatē epatis & iō ſtātibꝰ uenis latis haberet illa ſigna frigi ditatis epatis. Vult g° Aui. qđ h° te nō decipiat. & hoc uidemꝰ i exēplo poſito z° de cōplexioibꝰ a Gal. nā pingues naturaliter habent uenas ſtri ctas. ſȝ pigues accidētaliter habēt uenaſ manife ſtas & latas. & h° accep t. A. qđ hic dicit đ h° predicto ca°. ¶ Significatiōes. ¶ Hic declarat nonū ſignū. & dicͭ colera exuberās ſignificat cali ditatē epatis. Sȝ multotiēs ſignificat caliditatē forte ē. ut illa que generat̄ p aduſtiōeȝ aut frigi ditatē. ut illa q̄ generat̄ per cōgelatiōeȝ. & prio fac̄ h° z°. declarat. ibi zª. & ille. Id qđ declarat ē. Diceret aliquis quō poſſum cognoſcere ſi ep generet ſanguinē flegmaticū colericū uľ melāco licū. Reſpōdet qđ pōt cogoſci ex eo qđ ſpgitur ad corpus. nā ſi eſt aquoſus. facit diſpoſitiōeȝ i toto aquoſaȝ. ſicut accidit in ydropiſi carnoſa Si ē melācolicus facit diſpoſitiōem m elācolicā ſicut leprā ſcabiē &c̄. ¶ Eſt eni infirmus iſte .ſ. zm qđ. ſignificat. uel ē iſirmū ſupple epar. ¶ Cōueniētia. ¶ Hic declarat. x. ſignū. ¶ Iuxta qđ cōſyderādū qđ ex cōueniētia & diuerſificā tia iſto mō ſigt̄ ut dixit. A. de cerebro. Natura aūt ē i ſana diſpōe & tūc cōueniētia. i. illa q̄ illi cōueniūt ſūt ſimilia. ſ. ei. Si g° exiſtēte hoīe ſa no iuuat̄ ſecundū epar a calidis ergo complexio eſt calida. contraria uero. i. nocentia. ſ. in diſpōe qua corpꝰ eſt egrū. ſupple ſunt ſimilia cōplōni accidentali. ut ſi homine exiſtente egro zm epar nocet̄ a calido. eius complexio calida ē. dico ſi ñ decipiat ipreſſio accidētalis. Vel aliter cōuenien tia. i. epati ſano. ¶ Sunt ſimilia. i. ſue cōplōni naturali. Contraria uero. i. epati ſano. nocentia ſunt ſimilia cōplexioni accidētali. i. ꝓter naturā. Et ex hoc licet arguere. hoc conuenit complexioni preter naturā epatis. & ſibi ſimilat̄. ergo a con trario hec ē naturalis epatis complexio. ſ. illi cō traria. Vel poſſet euerti littera. Similia ſunt con uenientia complexioni naturali. Contraria. i. diſſi mila ſupple ſunt conueniētia cōplexioni accidē tali. ¶ Et ex etate. ¶ Declarat ūdecimū ſignū. & eius declaratio apparet ex dictis i fine capitu li precedentis.

Sciās. ¶ Hic poit diuerſitatē que cadit iter cor & epar in reſiſtētijs & p° oñdit ſimpliciter quō ſibi ip ſis reſiſtant. z° compatiue. ibi zª. & frigus cordis. Pria in. d. primo oñdit quō cor reſiſtat. epati. z° oñdit. quō epar reſiſtat cordi. ibi zª. caliditas epatis. Pria i tres. prio oſtendit quō caliditas cordis reſiſtat frigiditati epatis. z° oñdit quō cordis hūiditas reſiſtat ſiccitati e patis. 3° quō cordis ſiccitas reſiſtat humiditati epatis. ibi zª. & humiditas. ibi 3ª. & ſiccitas. Et ſecundū hanc expoſitionē ubi eſt caliditatē. hēt alia littera frigiditatem. quia illa lr̄a corrupta uidet̄. Cau ſa autem quare uincit magnifice eſt quia cor eſt ſumme calidū i genei atoē mēbrorū Quid ergo erit quādo ponet̄ in numero cordiū calidoꝝ. ¶ Vel poſſes ſaluare illā lr̄aȝ. ¶ Pro pter qđ ſciēdū ꝙ cor nūq̄ uenit ad tm̄ gradū. fri giditatis. qn ſit calidiꝰ epate calidiſſimo. Cū g° frigiduȝ reſiſtens epati calido pōt dici calidum quia adhuc eſt illo epate calidiꝰ. ¶ Ad h° ergo denotandū dixit Aui. ꝙ caliditas cordis. ſ. remiſ ſa que in comparatione ad cor tempatū dicitur frigiditas. dicitur tamen caliditas in ſe uel reſpe ctu medij i genere mēbroꝝ. uincit caliditatē epa tis. Dixit aūt magnifice. ſ. in cōparatione ad ſiccita tē cordis uicētē epatis humiditatē. quia cordis frigiditas quā hic Aui. & merito uocat calidi

tatē.magis uicit epatis caliditatē q̃ cordis ſicci
tas uincat epatis humiditatē.ut ipſe ponet. Et
humiditas eius.ſ.cordis n̄ uincit ſiccitatez ipſi⁹
.ſ.epatis.Et cā ē.qa ſiccitas in epate ē qualitas
male uicibilis.qa epar ē fōs hūiditatis.& iō ei⁹
magna ē ſiccitas qn̄ ē ſiccū.& iō cor hūidū cuȝ
ei⁹ ſit pauca hūiditas.qa ē naturał'r ſiccū n̄ uic
illā.ſ.epatis ſiccitatē ſupple niſi debiliter ualđ
& ſiccitas eius.ſ.cordis qn̄q̄ uincit humiditatē
epatis parump. Cā ē.quia epar eſt humiditatis
fons.iō cor nō pōt illā uincere niſi parum. aut
qn̄q̄.ſ.qn̄ eſſet fortis ſiccitas & acuta.¶ Et ca
liditas.¶ Hec pars hȝ q̃tuor.zᵐ ꝙ quatuor q̃
litates i epate cōſyderanē.de quibus oñdit quō
cordi repugnēt.ibi zᵃ.& humiditas.ibi.3ᵃ.et ei⁹
frīditas.ibi 4ᵃ.et ipſi⁹ ſiccitas.¶ Dicit pᵒ ꝙ ca
liditas epatis debiliter uicit cordis frīditatē. qa
eget forti reducēte.cū cor ſit pᵐ calidū.receſſit
aūt multū a natura ſua ex frigida cōpl'one.¶ Et
hūiditas eius.ſ.epatis uicit ſiccitatem ipſius.ſ.
cordis.qa cū epar ſit multū humidum.& fons
humiditatis multuȝ: cuȝ ea pōt reſiſtere .Et ei⁹
.ſ.epatis frigiditas parū uincit ipſius.ſ.cordis
caliditatē .cū cor ſit fons caliditatis parum pōt
epar ſibi reſiſtere cū ſua frigiditate.¶ Et ipſi⁹
.ſ.epatis ſiccitas ſemp uincit hūiditatē eius.ſ.
cordis.cā p3.¶ Et frigus.¶ Dicit qđ frigi
ditas cordis magis uincit cal'itatē epatis q̃ ſicci
tas.ſ.cordis uincat illius.ſ.epatis humiditatem
& caliditas cordis uincit hūiditatē epatis pl⁹ q̃
uincat ſiccitatē ipſius.ſ.cordis.hūiditatē ei⁹.ſ.
epatis.Cā eoꝝ ē ſicut ponit Gal.in tegni.nam
hūiditas epatis ē media.in uinci iter ſiccitatē ex
una pte & caliditatē & frigiditatē ex alia.Pl⁹
eni uincit caliditas & frigiditas cordis calidita
tē & frigiditatē epatis.q̃ cordis ſiccitas uincat
epatis hūiditatē.licȝ uinus uicat hūiditas cor
dis ſiccitatē epatis. q̃ aliqua qualitas cordis
uincat aliquā qualitatē epatis.¶ Et poſſȝ ſalua
ri lr̄a que dicit humiditatē.ut uelit Aui.dicere
qđ hūiditas in epate magis uincit a caliditate
cordis.& hᵒ per uiā cōſumptions & roſolutio
nis q̃ a cordis ſiccitate .& ſatis ſaluari poſſet
licet enim magis formaliter cōtrarietur ſiccum
humido q̃ calidum.tamen calidū magis uincit
illud: depaſcendo.Et lr̄a exterior poſſet ſaluari
ut dicatur caliditas cordis.uincit frigitatē: epa
tis plus q̃ uincat ſiccitas eius.ſ.cordis illius.ſ.e
patis hūiditatē.Et ſupple plus q̃ uincat frigidi
tas eius.ſ.cordis caliditatē illius.ſ.epatis .& ui
cit frigiditas eius ſcȝ cordis etiā caliditatē illius
ſcȝ epatis aliquo modo uictorie.& hoc eſt quar
tum mēbrum qđ deficiebat i pᵒ.ꝗ huius ſcȝ ca
pl'i.zᵐ p̃mā expōnēȝ.Dixit aūt aliquo mō uicto
rie.qa ꝓprie frigidū cor nō reſiſtit calido epati
cū cor frigidū ſit calidi⁹ epate calido.ſȝ reſiſtētia
ē aliquo mō.zᵐ.declaratū fuit ſup̃.xiᵃ.fen.&c̄.

Signa.¶ Hic exequit̄ de diſpoſitiōi
bus.& pᵒ de naturalib⁹ diſpoſitio
nib⁹ ſcilicet cōplexionalibus.zᵒ.de
diſpoſitionib⁹ egritudinalibus.ibi.
zᵃ.epar.Pria in duas.pᵒ ponit ſigna cōplexionū
epatis naturaliuȝ ſimpliciū.zᵒ.cōpoſitarū.ibi.zᵃ.
ſigna eius.Prima in q̃tuor.zᵐ.qđ quatuor ſunt
cōplexiōes ſimplices q̃rū ſigna pōit.ibi.zᵃ ſigna
& c̄.p3.¶ Amplitudo uenaꝝ. qa calidi ē dilata
re.¶ Ipſaꝝ manifeſtatio.qa ample.Et ex parte
cōtenti.calefatio pulmonis.i.partium que circa
pulmonē ſunt & corporis &c̄.ſi n̄ reſiltat &c̄.
lr̄a exterior magis ē ad ꝓpoſitū eius ꝙ uult pro
bare.& illa ē ad ꝓpoſitū ſupplendo ſibi extrinſe
caȝ.¶ Multitudo generatiōs colere.Cā ē naȝ ꝑ
pter multā caliditatē que etiā in iuuētute magis
acuitur fit colera.ſ.rubea.ſed in declinatiua ſcȝ
etate.quia nimis augetur ſiccitas fit melancolia.
¶ Multitudo pilorū.qa ibi ē calidū eleuans ua
pores.& intelligatur nō ſolū in oſſibus pectoris
ſȝ ēt ypocūdrij.¶ Fortitudo appetit⁹.qa epar
multū exiccat a ſtomacho nō ſoluȝ hūiduȝ ſubti
le unde fit ſitis.ſed groſſum unde fit fames &c̄.

Signa.¶ Suppōens hic ſigna ēē no
ta qa cōtraria p̄dictis.Addit đ con
traoꝑātia dicēs ꝙ cordis frigiditas
minus uicit caliditatē epatis q̃ calidi
tas ei⁹.ſ.cordis uicat illi⁹.ſ.epatis frīditatez.&
hoc eſt notū.& addit ꝙ huic accidūt febres.qa
uirtus eſt debilis non potens hūidū regere.&
ſanguis eſt ſubtilis aquoſus.& cetera.

Signa.paucitas & groſſitudo &c̄.
qa ſiccitas cōſumit exicādo.& exi
cando igroſſat.& ideo hn̄t uenas
uacuas.¶ Spiſſitudo.i.multitudo.
qa ſunt multū ſpiſſi.& .cā ē.quia ibi ē materia
eorū multa ut ſiccus uapor.& quia.multū ſicc⁹
ē uapor ille.iō ēt ſunt criſpi.ut ſumit̄ i de cōple
xionib⁹.& accidit đ iſtis cōtrareſiſtētijs.qa cor
ſua humiditate non ſequitur uincendo ſiccitatē
epatis &c̄.Omnia ex predictis patent.

Signa.ea preſupponens eſſe nota.
¶ Hic.ex cōtrario addit de reſiſtē
tijs iſtis.& patet.

Signa.¶ Hic ponit ſigna cōpoſita
rum complexionū.Et hēt hec pars
ſecundū texrū quē habem⁹ ab.A.
tres partes.quia ſigna frigide &
humide cōplexionis non ponit.licet iueniat̄ .exte
rior additio facta que nō uidet̄ fuiſſe Auic.ut
mod⁹ loquendi ꝓmit.¶ Dicit prio ꝙ ſigna ca
lide & ſicce cōplexionis epatis natural'ſunt &c̄.
¶ Amplitudo uenarum ſequēs complexionem
quaſi dicat.A.i illo uene non ſunt abſolute āple.
ſed iq̃tum complexioni debetur.nā ſiccitas i illis

contrariatur amplitudini .sed caliditas est causa amplitudinis. & ideo hec amplitudo sequitur cõplexionẽ.scz calidã que ẽ i eis.uel repletionẽ.qa qñtitatẽ repletõis hũorũ multitudo generationis colere.supple i iuuentute & melãcolie &c.cã dicta.ẽ.& siccitas corporis.i.ad tactũ suple.& caliditas si ñ diuersificauerit ipsam.s.caliditatez cordis.& hoc uidet̃ concordare dicto supra.qa iam Auic.posuit qđ humiditas cordis nõ seqt̃ siccitatẽ epatis.uel posset exponi sicut iacet. qa licet hũiditas cordis nõ resistat siccitati epatis. Attamen põt aliqualiter resistere.uñ tact⁹ a siccitate corporis aliqliter lz parũ ualde pmutabit̃

Significant. ¶ Consyderandum q᷑ cũ cã generatiõis pilorũ sit caliditas et siccitas. Vna effectiue magis. Alia magis materialiter. Plures erũt pili in calida & sicca cõplexione epatis.in qua ãbo cõueniũt q̃.i calida et hũida. Et ñ solũ plures.sed ẽt crispi magis & spissi. teneritas.qa passibiles satis teneri tact⁹. Et cũ caliditas & c̃. Et cã ẽ.qa tũc hũidũ ẽ subiectũ dominio calidi.sed si humiditas est magis dominans supra calidum festinant &c̃. Conseruatur enim in esse unũquodq̧ humidũ pprio calido.& accidentali pt trefit.ut xi.terap.& quarto de simplici medicina.&c̃.

Significant. ¶ Hic ponit signa complexionis frigide & sicce natural.

Significant. ¶ Hic est textus adiunctus extrinsecus.nec modus Auic. fuit.sed ex opposito sumpsit hec signa si quis inspiciat.& patent &c̃.

Ca^m pm̃ de egritudinib⁹ artis epatis

Epati accidũt. ¶ Hic tractat đ dispositionib⁹ epati egritudialib⁹.& p° i summa ennumerat mõs egritudinuz quos epar patit̃.& mõs terminationũ illarũ.z°.exequit̃ de unaqua q̧ illarũ.ibi. malicie cõplexionis. Prima i duas p° narrat egritudines epatis.z°.ostẽdit modũ terminatiõis illaruz.ibi.z^a.& egritudinũ. Prima in duas.p° ẽnumerat egritudines epatis que sibi p se accidũt.z° ostendit eas que ei eueniunt p cõ ta em.ibi.z^a.& qñq. ¶ Cõsyderandũ q᷑ cõplexionez uocat ppri etatẽ essentialiter.qa cõplexio maxime mẽbro ẽ essentialis.uel in pluribus locis eã. Gal. solet appellare.& naturã uocat.ut de iuuamentis p°.& 3°.de cõplexionib⁹. ¶ Cõsyderandũ p⁹ q᷑ epar cõpatũ ad alia mẽbra pncipalia ẽ qđdã mẽbruz carnosũ.cõsusũ nõ distinctũ i uentriculos.& ideo põt fieri i eo solutio cõtinuitatis.nõ sicut citto itersiciens.sicut illa que cordis uel cerebri. ¶ Et qñq.
¶ Primo ostendit qđ aliqb⁹ mẽbris põt epar cõpati.z°.ostendit diuersitatez cõpassionis ad illa mẽbra.ibi.z^a.sz stõacho & diafragmati. ¶ Cõsiderandũ q᷑ nõ solũ apostemata p cõitatez sibi accidũt.uerũ ẽt alie passiones. ¶ Considerandũz p⁹ q᷑ p itestina supiora possumus itelligere aut supiora.z^m.situ.& isto mõ grossa itestina ut colon ẽ supius tãgens epar.iuxta chistifellis Alio mõ possunt dici itestina supiora.z^m.alligantiã.et isto mõ subtilia sunt magis ppinq̃.qa maiores uene meseraice uadũt ad illa. Ex q̃ appz q̃ intestina magis epati cõicent.nã cõicatio.e q̃ ẽ p uiã situs.nõ min⁹ cõicat itestinũ grossuz q̃ subtile.taltez q̃ yleon.sz cõitate p alegantiã.magis illa.subtilia cõicant. ¶ Sz qđ stõacho felli & meseraicis & intestinis cõicent uene cõcauitati epatis.nõ ẽ dubiũ. Sed qđ dyafragma cõicet cõcauitati epatis.uidet̃ manifeste falsuz.p° qa ipse subdit cõtrariũ hic.& infra.ca° de ydropisi. Respõdet q daz lr̃am fore corruptã.ut sermo ipse Aui.p⁹ explicat. Credo tñ sic posse saluari.nã dyafragma duas hẽt partes.s.anteriorẽ uersus toracez & posteriorẽ uersus dorsum. Pars anterior dyafragmatis nõ ẽ dubiũ qđ cõicat epati q̃tum ad gibbositatẽ.sz pars posterior cũ ptendat̃ iferi⁹ & termineт̃ iuxta ultimã costam mẽdosaz. illa põt cõicare uenis meseraicis mediãte meseнte rion.& in ipsis.& tandẽ concauitati epatis.
¶ Cõsyderãdũ qđ qa renes alligãt̃ uene đscẽdenti a gibbo epatis.oportet qđ gibbo cõicẽt.
¶ Et egritudinẽ. ¶ Cõsyderãdũ qđ materiã sudorẽ facientẽ nõ ẽ necesse pgredi p uenas.sz ipsa resoluta i uaporez p porositates membrorũ põt penetrare.aut sit necesse hãc materiã.per uenas ire.cũ ipsa sit subtil⁹ uaporosa.sic. poterit ex cõcauo ad gibbũ ascendere aut reingredi uenã descendentẽ ad corpus ppelli. Sic g° materia cõcaui epatis. His causis põt p sudorẽ educi Dixit aũt Aui.ut in pluribus.qa nõ ẽ incõueniens quandoq̧ econuerso accidere &c̃.

Ca^m pm̃. De signis mali⁹ ... ualde

Malicie ¶ Enumeratis egritudinib⁹ epatis. Hic in spãli.đ illis exeqt̃. Et p° exeqt̃ đ egritudib⁹ epatis. z° đ edispositiõib⁹ ptiuz epatis. ibi in fine.in ypocundrijs. ¶ Prima in duas.qa p° exequitur de egritudinibus cõplexionalib⁹. z° de alijs spãlibus egritudinibus epatis.ibi z^a in z° tractatu inquit Gal.epaticus. Pria in tres. primo põit signa malarũ cõplexionũ epatis.z° ponit cano.generales curationis epatis cũ suis ãnexis.3° põit curã malarũ cõplexionũ epatis.quarũ signa posuerat.4° spãliter determinat đ quadã dispõne epatis.ibi z^a.in epare necessaria.ibi 3^a. oportet ut sit subtiliatio.ibi 4^a.minorat̃ epar. Pria i quatuor.sicut quatuor sunt simplices male cõplexiões epatis.quarũ signa põit Primo g°

ponit signa male cōplexiōis epatis calide 2° qdā declarat .ibi 2ª. & illa q̄ ē meª. ¶ Consyderādū qd̄ illa sitis pōt cōpari aut ad sitiȝ si cachi. & sic pprie potu aque non extinguit̄. qa multa epatis iflammatio cito illā aquā resoluer. & iō ista sitis magis extinguit̄ emplastris ifrigidantibꝫ. ¶ Cōsyderandū pꝫ diceret aliqs quō caro epatis pōt p uentrē educi. ¶ Dicēdū ꝙ cū epatis caro liqfit & resoluit̄ aut putresit p saniatione & dubelet. pōt reingredi uenas. & retinet̄. & putrefit. & tā dē per meseraicas extra educitur. ¶ Et cōsequi tur ea. s. malā cōplexioneȝ calidā rasura intesti norū. i. disinteria ut qn̄ euacuant̄ hūores acuti. ¶ Cōsiderandū pꝫ ꝙ stipticitas uentris i his pōt esse absq̄ grauitate in lateribus. qa ē pp̄ter mul tā exiccatiōeȝ & resolutiōeȝ fecis. & iō minorata & resoluta nō grauat tantū. quantū i his in qui bus uenter ē stipticus. absq̄ tali resolutione. sed ex simplici retentiōe. ¶ Et il a. ¶ Declarat que mala complexio generat coleraȝ. & que melanco liam. ut sit fluxus colericus uł melancolicus. Et p° facit hoc. 2°. resūmit declaratioeȝ quorūdā signorū. ibi. 2ª. & quandoq̄ nō intelligat̄ media pprie. sȝ media. i. n̄ multū excedens ut adhurat. ¶ Et i plurimo ipsiꝫ. s. male cōplexionis calide epatis. non oīs res &c̄. supple quia pōt ēē carno sitas epatis. ¶ Cōsiderādū ꝙ uirulētū qddā ē imateriale factū ex putrefactōe epatis. qddā ue ro ē materiale. ut factū ab hūorali. materia uiru lēta. Dicit g° ꝙ ablutū. i. egestio ebulitia. i. laua tiua. sic lotura carnis. & uirulētū materiale. i. ui rulēta egestio. pp materiā n̄ pp epatis putrefa ctionē rectificat̄ supple ab illa malitia. supplꝫ qa deinde ingrossatur. Cā eni quare erat ablutiua egestio & uirulēta. s. subtilis. erat debilitas uir tutis expulsiue nō potētis expellere nisi subtile & iō cū expellit grossum fit egestio fetida. & nigra. sicut. in febribꝫ pestilētialibꝫ. s. quando ad bonū quādoq̄ terminat̄. quandoq̄ uero fit ecōuerso. qa quādoq̄ a principio egredit̄ san guis uirulētus ut pus. s. grossum. deinde pp̄ter debilē expulsiuā egredit̄ solū subtile. &c̄.

S igna ¶ Prio ponit quedā signa fri gide cōplexionis epatis. 2° ipālter exeqt̄ de signo sumpo ab egestiōe 3°. ponit quedā alia signa. ibi 2ª & egestio. ibi. 3ª. & quādoq̄ signficat . Difficultas . i. motus sanguinis eiꝫ. si ab eo egrediat̄. uel cur sus. i. motus sui corporis. qa frigus fac̄ imobile ¶ Corruptio coloris. qa aliqn̄ plūbeꝫ ā niger Liquefactio. materie. s. egredietis p uētrē. & h° accidit p admistiōeȝ flatis cū ea. aut qa epar nō trahit. Et qn̄q̄ denigrat̄. aꝫ nō denigrat̄ &c̄. s. per congelationem. Et quandoq̄ fit citrina pp putredinalē caliditatē. et iō acquirit̄ aliqua citri nitas. quia ibi est frigiditas naturalis. iō tendit

ad colorē nigrū quasi clarū parūp sicut ē color fisticorꝫ Et flegmatis pprietas. i. complexio. Et grossitudo. s. exeuntis uel hūorꝫ. uel grossitudo . i. uirtutū apprehēsiuarꝫ pp̄ter &c̄. Tepiditas . i. raritas & tarditas. ¶ Et egestio. ¶ Prio po nit diuersos mōs egestionū consequētiū hāc cō plexionē. & p° facit hoc 2° ponit signū huiꝫ cō plexionis ex quadā dispōne eā sequēte. 3° resūic diuersos mōs egestionū consequētiū hanc cōple xionē frigidā epatis. ibi 2ª. & qn̄q̄ cōsequūtur ibi 3ª. & qn̄q̄ est initio. ¶ Dicit p° ꝙ cū ea. s. mala cōplexione frigida epatis qn̄q̄ subtiliatur egestio. & humectat̄. & hoc est. qn̄ ab epate ali quis humor aquosus ad intestina pfluit. sed nō est continuo. sicut n̄ cōtinuo expellit̄. q̄uis sit eiꝫ . s. male cōplexionis frigide. Inceptio & euentus elongat̄. non multiplicatur cū eo. s. hn̄te malā cō plexionē epatis frigidā. ¶ Fluxus uētris. ¶ Cō syderandū ꝙ in mala cōplexione frigida epatis multiplicat̄ fluxus uentris. Aut qn̄ contentiua e patis deficit. Aut qn̄ epar ipellit hūorē aqueuȝ uel aliū ad intestina. & qa nō semp ē hoc necessa riū. et licet fit plōgatꝫ. iō n̄ ē necessariū ꝙ sit flu xus supfluꝫ. Dixit aūt supfluꝫ. qa stat cū eo flu xꝫ factꝫ ex debilitate attractiue epatis. uñ relin quit egestionē hūidā fluxibilē. ¶ Et in fine. qa cū ad ulumū puenit. egredit̄ aliqd simile feci sanguinis. quia melācolia p congelatiōeȝ facta nō sit &c̄. qa cū eo nō fit ut uerus sanguis nō pōt ēt putridꝫ egredi. s. q fuerit pꝫ uerꝫ. ¶ Et qn̄ȝ. pȝ. Et qn̄ȝ &c̄. Virulētꝫ. cā huiꝫ igrossa tiōis possetqȝ ēē. aut fortitudo expulsiue. & ē bo nū aut uehemens cōgelatio & ē malū. Et qn̄ȝ ē fluxus similis lauature &c̄. Et h° ē quādo ē defectꝫ in sanguifica uirtute & id cū appetitu signficat frigꝫ qa maxie sanguifica ipedit̄ cū cōi cat stomacho acuit appetitū &c̄. ¶ Et si accidit &c̄. qa illi corrupti hūores appetitū deijciūt. & simul faciunt fluxū illuȝ Et plurimū &c̄. quia hec uirtꝫ ut plurimū a frigido deficit. In fine re dit appetitus pp idigentiā nutrimēti. & iō spas mat̄ . i. siccatur mitach. ¶ Et qn̄q̄ significant. pȝ.

S Igna. subtilitasȝ urine. quia siccitas cohartat ipas uias epatis. qa exiccat ipos hūores q urie misceri debent. ex qbꝫ grossa reddit̄.

I N epate. ¶ Ad sciendū in genere can. curationis epatis. Scire cōuenit res cōuenietes epati. & res sibi no centes. ¶ Primo ergo Auic. ponit canōes curatiōis dispositionū epatis. 2° pōit res sibi nocentes & iuuantes. ibi. 2ª. sciās ꝙ itromit tere. Prma in duas. p° ponit canones cōes magis 2°. spāles. ibi. 2ª. & melior. ¶ Sed tu dices. alia

uidentur esse necessaria in cura cõmuni apostẽa
tum & ulcerum reliquorum membrorum.&
alia in epate. Quia modus curationis diuersifi
catᷣ ñ solũ ex morbi natura.sed ex mẽbrorum diuer
sa cõplexione compositione & situ. ¶ Dicendũ
ꝙ nõ sunt necessaria ea appropriata.sed ea cõia
magis.sicut istud capitulũ ẽ ꝺ canonib⁹ cõibus
¶ Vel in reliquis mẽbris principalib⁹ uel nobi
libus ut calida sunt. ¶ Et melior. ¶ Prio põit
can.ex pte hore tributionis medicinarũ.2° ex pte
medicinarũ secundũ se.ibi 2ª.& oportet. ¶ Cõ
syderandũ ꝙ hora exhibitionis exopilantiũ dẽt
esse in qua epar ex earum penetratiõe lesionẽ nõ
habeat.sꝫ iuuamẽtũ.Si uero danᷣ ante digestio
neꝫ chili in epate & duꝫ est in trãsitu a stõacho
ad eũ facerẽt chilũ indigestũ penetrare. Et ideo
cõueniẽs tẽpus ẽ cũ iã epar digessit & mẽbris
sanguinẽ distribuit.i quo tẽpore uie que a stõa
cho ad epar uadũt sunt apte.Et iõ ex cõsuetudi
ne hominũ ẽ dare ista deopilatiua in mane cũ
homo surrexerit.a somno.s.in medio tẽpore ab
hora surgẽdi a somno. ¶ Et balneatõis.que fit
cõsuetis balneari tpe sanitatis. Et iõ Gal.7° ꝺ
re.sani.loquẽs de apperitiuis. Huius mõi meli⁹
ẽ bibere in medio tẽpore surrectionis ex somno
& balnei.Digestis eñi his que reddũtur ex uẽ
tre ad epar melius offeremus hec talia ¶ Et oꝫ.
¶ Primo ponit unũ can.ex pte cõpositõis medi
cinarum.2° ostẽdit maliciã erroris.quoniã cõtingit
cũ cadit error sup epar.3° ponit can.sumptũ ex
parte modi substantie medicinarum.4° pnit can.
q debet attendi spãliter in quibusdã medicinis
5° ponit spãle iuuamẽtũ quarũdã medicinarũ
sup epar.ibi.2ª.& scias.ibi 3ª.& oportet.ibi
4ª.& subtiliatiũ.ibi.5ª.& omnes qdẽ endiuie.
¶ Cõsyderãdũ circa quartã ptẽ qꝺ aptiua &
subtiliatia.s.fortia.ut aqua de.5.radicib⁹ & se
minib⁹ generãt diuersos hũores.ãt acuẽdo san
guinẽ & exiccãdo.aut generãdo diuersos melã
colicos hũores p adustiõeꝫ.ãt cõmouẽdo.& iõ
hũores qetos facᷣ motos appẽtes.Et iõ cõueniẽs
ẽ facere subsequi lenitia ut cassiã & tamarindos
& hoc i febrib⁹ aut calefactiõibus. ¶ In morbis
uero longis in qbus suspicamur ꝺ adustione.&
calefactione nõ tiem⁹.sim Pcũ radicib⁹ i sirupis
admiscere thimũ & epithimũ.& sene.ut a fideli
experto didicim⁹.& rei cõuenit. ¶ Adipẽ lup⁹ lꝫ
Symon dubitet ꝺ h° ppter tex.repertũ.4°.can
fen 6ª.c° de morsu canis rabidi & lupi.Hec g°
uidetur habere pprietatẽ.& iõ credere.oꝫ &c̃.

Scias. Supius.A.posuit cano ules
in curationibus epatis. Hic osten
dit res q epati conueniunt.Et prio
ostendit diuersas res epati nocentes
2° spãliter de quibusdã rebus psequitᷣ ostendẽs
eãꝫ q̃re epati nocent.pulmoni uero cõueniunt ut
sũt dulcia.ibi 2ª.& uinũ dulce. ¶ Dubitat aũt
aliquis. ¶ Vtrũ uiscosuꝫ nutrimentũ epati noceat.
& uidetᷣ ꝙ nõ.nã Ar.21ª.pblematũ.2°.pblema
te.triticũ sup ordeũ extollit.qa uiscositatẽ habꝫ.
¶ Dicẽdũ ꝙ uiscositas i furmẽto ẽ duplex qdã
mlta qua furmentũ ẽ glutinosuꝫ ul adherẽs.ul
opilatiuũ sic ẽ uiscositas q ẽ i furmento cocto.
& ista.uiscositas epati nociua ẽ.& etiã mẽbris.
qa opilat.Et iõ si aliqꝺ furmentũ coctũ cõceditᷣ
ẽ furmentũ nõ glutinosuꝫ sic.illud ꝙ far uocatᷣ.
Alia uero ẽ in furmento uiscositas moderata qua
una spẽs cõpatᷣ aliq̃ unũ furmẽtuꝫ magis alio
aptũ ẽ nutrire.& hoc p⁹ debitã & artificialẽ p
parationẽ.sicut furmentũ uiscositatẽ hẽt respectu
ordei.Et hec uiscositas cũ decẽter prepatᷣ lauda
bilis ẽ.& ꝺ hac Ar.itelligit ibi.Vnde ppter qꝺ
cib⁹ qui ex tritico magis cõuenit corpribus.&
magis nutritiu⁹ est q̃ ex ordeo aut cibũ habere
hoc glutinari enim oportet & solidari corpora.
¶ Et uinũ. ¶ Causa quã ponit est manifesta.

Ex medicinis. ¶ Hic enumerat res
epati conuenientes. Et p° in genere
oñdit quales debent esse huiusmo
di res.2° spãliter quasdã enumerat
ibi 2ª.& ataraxacon. ¶ Consyderandũ ꝙ Aui.
dixit amaritudo qua aperiatᷣ.quia debet esse ta
lis amaritudo que.iuuet ad apiẽdũ sicut amari
tudo amigdalarum amararum.ñ autẽ debet esse ita
fortis ꝙ noceat.sicut multarũ rerum ẽ amaritudo.
¶ Consyderãdũ p⁹ qꝺ h° qꝺ dicit.cũ ñ sequũtᷣ
in mollificatione &c̃.ꝙ.iste medicine que epati
dantur ñ debẽt habere molliciẽ sicut mel. quia
mellis mollicies est adherens uiscosa ñ cito pene
trans.sed debent consequi in mollificatione sub
stantiã liquidã penetrantẽ.Et iõ redarguere con
uenit qñq eos q syrupos usq ad mellis spissitu
dinẽ coquũt.tarde eni ptrasit ad epar syrupus
hic. ¶ Et a taraxacon. ¶ Hec pars hẽt quinq.
sicut spãliter de quinq rebus uel sex tangit.&
partes patent.& sententia earum &c̃.

Oportet. ¶ Hic i spãli exeqᷣtᷣ curaꝫ
predictarum dispositionũ.& p° põit
curã simpliciũ malarum cõplexionũ
2° compositarum.ibi 2ª. utatur hẽns
eam.Pria in quatuor.primo ponit curã male cõ
plexionis epatis calide.2° frigide &c̃.ibi 2ª.&
ex eis.Prima in duas.primo ponit generales itẽ
tiones in curatione.2° spãliter exequitᷣ.ibi 2ª.&
in aqua ordei. ¶ Debet esse subtiliatõ regimis
quia epar multum cibum digerere non posset.
& pꝫ. ¶ Debẽt esse stipiticitatẽ habentes ñ plu
rimã.qa stiptica fortia epar opilant.Et in aqua.
¶ Primo põit curã in spãli p medicinas magis

2° per cibos.ibi 2ª.cibi uero qb⁹ cibant̄. Pria in duas.primo ponit medicinas magis simplices q̄ cōferūt in hoc .2° ponit magis cōpositas ibi.2ª. & qñq̄ est necessariū.Prima in duas. p° ponit curā magis qñ intendimus ad simplicē alterationē.2° qñ intendimus ad alterationē & aptionē.ibi 2ª.& cū sentit̄ opilatio. ¶ Consyderādū ꝙ aqua ordei secūdū utrūq̄ modū positū a Mesue.has pprietates oēs aggregat. qa ē inflatia ut notū ē.habet ēt abstersiorē ppter nitrositatē.& lenificationē.nā lauat.& apertionem hēt. propter sui subtiles partes.& aliquā stipticitatē.i.confortationē.qa ēt ordeū declinat ad siccū licet aqua ordei ꝑme cōpositionis Mesue sit magis abstersiua & lauatia.2ª uero mi⁹. ¶ Amirberis.i.berberis.qa frigidi & extictiui. sunt dicti ab.A.ærescit li.4° can.fen.pª.c° đ regimie febrium acutaꝝ. ¶ Et cū sentit̄. ¶ Primo enumerat quasdā medicinas ad hāc itētionē. 2° quasdam alias.ibi 2ª.et ex eis.ē oleū đ pomis.s.frīdis ut pomis damasci.ł pomis đ sceni.horū uero ñ apparet descriptio. ¶ Alesrigius.i.psiliū.dat̄ cū aqua frigida ne calida faceret penetrare occultā & subtilē ei⁹ substantiā.Aliter aloes frigidi⁹.i. epaticū qa euacuatio cōfert. ¶ Alkarici.i.arboris đ qua fit acatia.ł 2ᵐ lr̄am extrinsecā.i.lactuca. ¶ Et qñ ñ ē febris.quia si febris esset ñ darēt mirabolani nec lacca cum sint calida & sicca. ¶ Quādo iā duab⁹ ebdomadis fuerit sumpt⁹ bibat̄ lac.&c̄.qa r̄staurat.cōfortat & nutrit.ꝙ requirit̄.cū precesserit euacuatio per mirobalanos. ¶ Et quādoq̄. ¶ Hic enumerat medicīas magis compositas.& p° enumerat quasdā .2° quarūdā ponit descriptiōem.ibi.2ª & ex trocîscis. ¶ Cōsyderandū p° qđ illud ē necessariū quādo esset uehemens ardor.& iō si alio pōt excusari cōmēdat̄ ab Aui.Excusatur aūt qñq̄ ex potu frigide aque cū uino.qa uinū corrigit aque maliciā. ¶ Trocis.de berberis.i.de berberis frigidis.ad đr̄ā calidoꝝ quoꝝ omniū descriptio ponit̄ 5° can.tractatu 2°. ¶ Et ex trocis. ¶ Ponit descriptiōes& pōt diuidi in ptes.5. sicut.5.ponit medicinas. ¶ Ablute cū alefeniati .i.cū aqua spērū aromaticarū. ¶ Luti alkabil. .i.armeni.2ᵐ quedā & cōsydera istos trocíscos qa cōferūt quādo ē supcalefactio cū opilatiōe aut debilitate calidi īnati.qa hic qđā calida ponūtur. ¶ Emplastrū 2ᵐ similiter ifrididat. ¶ Aut summat̄.Istđ ēpł3 ēt i modū ceroti h3 uirtutē apitiuā. ¶ Sauic.i.pultes lenitiū.ut cū lentes fracte buliūt usq̄ ad spissitudinē .qa ēt istud uocat̄ sauic ordei.l3 aliā3 hēat significatiōem. ¶ Cibi uero. ¶ Hic pōit regimē p cibos.& p° p cibos medicinales magis.2° per cibos cibales ibi secūda.& ex carnibus ibi.tercia & quidam homines. ¶ Azarur.fructus in uirtute nespule

existens.& repetitur in cicilia. ¶ Alsceni nomē cōtrarē. ¶ Ribes.arbor nascens i mōtib⁹ sirie cuius succus ad nos defertur.& fructum facit arbor.& nominantur ribes ēt ab Almansore.3° ¶ Melōes supflue dulcedinis. ¶ Hic uidet̄ dicere cōtrariū.qa supra multū dulcia prohibuit. ¶ Dicendū ꝙ melōes dicunt̄ supflue dulcedinis i cōparatione ad alios.qa sunt magis digesti.& minus aquosi.& iō minus ebulitiōi uel corruptioni sunt apti & magis abstersiui.sed.2ᵐ.se nō sunt supflue dulcedinis. ¶ S3 tu.d.ipse p⁹ docet sumere melōes duros.pue dulcedinis. ¶ Dicendū ꝙ si intentio sit ista plus dant̄ melones pue dulcedinis.si uis plus absterger̄ dat̄ illi q̄ sunt multe dulcedinis.Vnde Gal.2°.alimentoꝝ c° đ peponib⁹.ꝙ aūt abstergit potes addiscere rectificando sordidā3 cutē. ¶ Mes.robilie ita.Serapio c° đ robilijs. ¶ Isfidebei.i.tisea alba q̄ fit cū simplici aqua.Alij habent ꝙ ē qđdā genus cibarij posi tū ab Almā.trac.3°.Almosos.i.cū aliquo acetoso ¶ Cōgelata.i.sulse ul̄ geladie pdicū tuturū.nō supflue pinguiū ne inflament.Cōmendant̄ uero turtures ab Auer.coll3.5°.đ carnib⁹. ¶ Alguare scen.i.maneries carnis.Interiora qa dure digestionis. ¶ S3 dubitat̄ p⁹ predicta.an carnes limaciarū cōueniant epati.& uidetur ꝙ nō.qa uiscosa epati nocent.Limacciarū aūt carnes sunt uiscose. ¶ Ampli⁹ Serapio đ limacijs nullā uidet̄ facer̄ mentiōnē. Ampli⁹ Gal.3°.alimentorū de mala costratis.i.ostracoderis.de qb⁹ sunt.limacie eas blasfemat dicens ꝙ ex ipsis generatur crud⁹ chimus. ¶ Rursus aut cōuenirent gratia similitudinis.aut multitudinis nutrimēti.aut bonitatis ei⁹ Nō qa multi ul̄ boni nutrimēti qa meli⁹ potuiss3 hoc Aui.dicere de alijs quibusdā carnib⁹ ut.carnibus pdicu3.Non gratia similitudinis.quia hoc maxime cōuenit carnibus porcinis.ut Gal.3°.alimentoꝝ p° c°.ubi.Porcinas aūt carnes hr̄e similitudinē ad homines addiscere est. Ex eo ꝙ qdā3 comederūt humanas carnes ut porcias &c̄.Idē 2° can.c° de sanguine. ¶ Oppositū sentit Aui. ¶ Respondendu3 ꝙ sermo currit aut de epate hominis sani aut infirmi. Si aūt de sanis loquamur corporibus. Dicendum qđ eorū epatibus conueniētiores sunt alie carnes q̄ carnes limaciarū ut notū ē. Si uero loquamur de infirmis epatibus uel corporibus.& tunc epar aut infirmat̄ apostematibus.uel opilationib⁹.aut ē ifirmum quia extenuatū.resolutum.& exiccatum.Siqdē loquamur de ifirmis epatibus apostematis uel fortiter opilatis.non est dubium qđ carnes limaciarū non competunt.licet enim in eis sit proprietas.tñ eis associat̄ aliqua glutinositas & hūiditas per quas nocēt. ¶ Si uero de epate loq̄mur resoluto & extenuato i quo nos querim⁹ restaurationē & ipīguationē.& phibitionē siccitatis

Tractatus x.

& ariditatis. dico qđ carnes limaciarum tunc cõ ueniũt. ¶ Propter qđ consyderandũ qđ p has limacias ñ possumus intelligere aut testudines & iste conferunt. quia sunt multi humidi aut temperati nutrimẽti. imo ꝺ mẽte Isaac. mixtio elemẽtorũ est quasi i eis equalis. & iõ consum ptis dantur. Aut possumus intelligere secundũ alios cancros fluuiales uel fontales & isti ẽt cõ petunt. quia dantur ẽt cõsumptis & ethicis ut Auic. 4° can. fen. pª. de cura ethice. Aut p lima cias intelligere possum⁹ limacias proprie sic no minatas. & iste dico qđ conueniũt nã hᵃbẽtibus resolutionẽ & debilitatẽ secundũ epar. conueni unt cibaria que sunt multi aut facilis nutrimẽ ti. s. cibaria que habent nutrimentũ humectati uum resumptiuũ adherens qđ ẽt resistit siccita ti & ariditati epatis. Hoc aũt est nutrimentum carniũ limaciaꝝ qm̃ humide sunt & quãdã hñt uiscositatẽ. Similiter ẽt si bene ꝑparentur meli⁹ rantur & facilitatẽ eaꝝ nutrimentũ. preparãtur aũt quia lauantur cũ aqua & cinere quidã cum cinere & uino quidã cũ arena. Alij uero eas fri cant super lapides quib⁹ ferrũ acuitur & tandẽ excoquũt illas cũ spẽbus uel alijs reb⁹ ut dispo sitio idicat. Ex isto aũt mõ preparationis remo uetur eaꝝ uiscositas & muccesitas superflua. et remanẽt cum humiditate magis conuenienti & nutritiua. Et Auic. cum hoc uidetẽ facere qđ p prietatẽ habeãt ad epar & hoc credere oportet. Sicut enim medicus accipit principia credita a naturali phõ sicut aperte ab expimentantibus multa accipimus que credere oportet. ut sumitẽ ab Auer. primo colliget caº executiuo. ¶ Ex his uero obiecta soluuntur. Quia ad pmũ dicẽdum ꝙ earum superflua uiscositas ꝑparatione remo uetur. ¶ Ad secundũ ꝙ licet non dixerit non tñ tollit ei⁹ uirtutẽ. ¶ Ad auctoritatẽ Gal. Dicẽ ꝙ Gal. maxime loquitẽ ꝺ quibusdã cõchilijs ma rinis affixis lapidib⁹ uel arenis que dure carnis sunt. & pp salsedinẽ uentrẽ soluũt. nisi pma abi ciatẽ decoctio. ¶ Ad quartum dicendum qđ cõ ueniunt gratia proprietatis quã Auic. fatetur. et gratia humectationis & uiscosi cõpetẽtis nutri menti. Fateor tñ me uidisse mirabilẽ resumptio nẽ ex eis. Vñ ipse Gal. alimentoꝝ 3° c° ꝺ cochijs & limacijs. dicit ꝙ greci multũ eas comedũt. Et licet eas ñ multũ cõmendare uideatẽ. ¶ Dicit tñ in fine ꝙ bñ ꝑparata ut ipe docet restrigũt qdem uẽtrẽ. Alimẽtũ autẽ sufficiẽs corpori exhibẽt.

Ex eis. ¶ Ponit curã male cõplexio nis frigide epatis. Et p° p medici nas. z°. per cibos. ibi. zª. ꝺ cibis aũt Prima in. d. p° põit diuersas res ad hãc curã cõuenientes q̃ p os summunẽ. z°. ponit emplastra. ibi. zª. & qñq;. Prima in duas. p° põit quasdã medicinas quaꝝ nõ ponit hic descriptio nẽ z°. ennumerat quasdã alias & eaꝝ descriptio nes ponit. ibi. zª. & ẽt cũ. ¶ Q ñq;. ut qñ simul ẽ opilatio & frigiditas in epate. Arabicarũ nõ ali arũ ꝑpter pascua illarũ ẽ forsan. ¶ Et quãdoq; ¶ Ponit emplastra. Et p° ennumerat quedã. z° quorundã ponit descriptionẽ. ibi. zª. emplastruȝ bonũ. ¶ Emplastrũ stõarchuȝ. forsan ẽ ultimũ emplastrũ positũ. xi°. tractatu. 5°. can. ¶ Empla strũ calcadis ibi nõ ponit. sȝ ponitur unguentum calcadis. i. uitreoli. ¶ Emplastrũ bonum. ¶ Hec ps hẽt quatuor. sicut q̃tuor ponit emplastra. ibi zª. & iterũ. & pȝ. ¶ Amirberis. i. berberis Ponũ tur aũt ad ꝯfortationẽ et eoꝝ frigiditas remouetẽ ꝑpter caliditatẽ reꝝ admistarũ. & remanet sti pticitas. ¶ Alben. i. ben grana nota sũt. Darchi met pond⁹ auer. i. s. 72 grana ordei. ¶ Gũmi al boti. i. arabicũ. ¶ Spice semie. i. illi⁹ ptis. ¶ Sȝ semiũ. i. pinguẽdo. ¶ De cibis panẽ cõtrituȝ i an docaca. i. i decoctiõe. ¶ Androcha ẽ trifoliũ ꝙ ẽ calidũ & siccũ. ¶ Alcanabir & A duragi maneri es sunt auiũ. ¶ Ventres anseruȝ. qa hi uentres & gallinaꝝ cõmendantẽ ab. A. z°. can. c° ꝺ uentrib⁹.

Cõsiderandũ p⁹ ꝙ. A. cõcedit elixa & assata & caules decoctos tribus decoctionib⁹. Et. cã ẽ nã cũ frigida cõplexiõe epatis cõiungitẽ ut plurimũ uẽtris lubricitas. et iõ stiptica cõueniũt. talia aũt sunt ea que dicta sunt. Condiuntẽ uero caules ut eoꝝ frigiditas remoueatẽ. ¶ Miliũ uehementer coctũ ẽ durũ cibariũ & difficil' digestiõis. aut nõ multũ facilis. & iõ nõ cõceditur. & lȝ ipsum ponatẽ panico melius. ut p° alimẽtorũ. ¶ Casta nee. qa sunt boni nutrimẽti. imo appropinq̃nt nutrimẽto frumẽti ut põit. A. z° can. auctorita te Gal. s. z° alimentoꝝ. ¶ Cõsyderari tamẽ dȝ uirtus stomachi qa si nõ cõsyderem⁹ de digesti one abstinendũ Conueniũt aũt magis cũ zuccaro ut Aui. ibidẽ. ¶ Nõ oȝ ut attẽdatẽ & c̃ i fisticis & amigdalis qa possent dicere uerũ in alijs ut i castaneis forsan & c̃. ¶ Euitent genera lactis ¶ Cõtra. quia in principio concessit. ¶ Dicẽduȝ qđ cõcessit lac camelaꝝ arabicaꝝ. Per genera g° hic intelligit alia genera lactis qa magis ad fri giditatẽ declinant & nata sunt opilare meserai cas ut Auic. secundo canone capitulo de lacte Reliqua patent & c̃.

Regimẽ. ¶ Ponit curã male cõplexio nis sicce epatis. Et dic̃ qđ fit cum cibis dictis humectatis. ut carnib⁹ s. predictis & c̃ & sint ista equa lia in actiuis uel declinent ad caliditatẽ uel frigi ditatẽ. zᵐ qđ dispositio indicat cõtraria & c̃

Regatẽ. ¶ Ponit regimen male cõple xiõis humide epatis. ¶ Cõsyderã dũ uero qđ res exiccatiua ẽ illa q̃ materiam hũidã imbibit sicut spõ gia aquã. Exiccatia uero que alterando exiccat.

cū g° res has habȝ duas uirtutes forti⁹ exiccat.

Tatur. ¶ Hic ponit regimen malaꝝ cōplexionū epatis cōpositarū. & p° calide & sicce. ¶ Sextariū ē pondus sex. ʒ. & .ʒ. granoꝝ. 7. sextaria sunt. 45. ʒ. g°. 6. ʒ. minus trib⁹. ʒ. cū aliquantulo ȝucca ro rabarȝet. & nō plurimo. qa multū posset infla mari et cōuerti i colerā. ¶ Deuitent riȝi. qa cal'ȝ & siccū. & similiter ciminū. & cōdimenta. s. speꝝ & fisticos. & c. ¶ Cōsyderandum ꝙ fistici caldi sunt. ut sup̄ & . 2°. can. A. s3 parū qn̄q̄ nō nocent ꝑpter ꝑporcionalitatē. i. cōuenientiā. s. i substan tia. Vl' qn̄q̄. qa qn̄ querit̄ aptio Maius enim ē iu uamentū eoꝝ i faciendo apertiōeȝ q̄ i calefacien do nocumentū. Bonarū carniuꝫ. i. aialiū habentiū bonas carnes. l3 enim sint ex istis animalib⁹. eciā tn̄ sunt difficilis digestionis & grossi nutrimenti.

Dministrent̄. ponit regimen male cōplexionis epatis calide & hūide. Et p°o i generali. 2°. in spēli. ibi. 2ª aut summat̄. ¶ Dicit ꝙ exhibeant̄ frigida & sicca. & si ibi ē hec mala cōplexio cuȝ materijs dent̄ subtiliantia. i. aperitiua. & subtili antia materiā. Et l3 actu nō exiccent. quia illam materiam. subtiliando & exiccando & aperien do educēt sic ē aqua casei. ¶ Aut guesneti. pond⁹ ē. & nō inuenit̄ q̄tuȝ. tamen totū nō est quantum . ʒ. i. ¶ Aureus. ʒ. i. s. ¶ Sacraiaci. ʒ. iiij. s.

Egatur. ¶ Ponit regimen male com plexionis frigide & sicce. Et p° iten dendo ad cām. 2° ad accidēs. ibi 2ª & cū fuerit illic. ¶ Cōfectiōes q̄s ponit ponunt̄ 5° can. tractatu p°. ¶ Et cū iste sunt pillule solutiue & calefactie. ¶ Et sit pō dus eius. s. serapini uncius supple. quando una medicina ponit̄ tantū cum eo. aut duoꝝ supple quādo due ponūt̄. aut omniū. cū sunt omnes & c̄.

Dministra. ¶ Pōit regimē male cō p'lonis frīde & hūid̄ epatis. & pȝ.

Inorat̄. ¶ Determinat de egritudie q̄dā epatis que ē ip̄i⁹ puitas. Et p° notificat nobis paruitatē epatis 2ᵐ se. & ex suis accidētib⁹. 2° po nit signa. 3° curā regiminis. ibi 2ª. q̄deq̄ ibi 3ª regimen. Consyderādū p° qd̄ tūc agēs opat̄ sub uirtute patiētis q̄do patiēs supat agens & hoc intelligit Aui. & cetera.

Andoq̄. ¶ Hic pōit signa & sunt no ta. ¶ Q d̄ uero dīc de Gal. nō appa ret mihi ubi. s3 de epatis puitate dicit i tegni. ¶ Et iā fuit hō cui⁹ corpus nō ledebat̄ a cibo. i aliquo. & nō ascēde

bat ad ipsum scilicet epar. & cetera.

Egimen & c̄. ¶ Hic pōit curā et pȝ. Ex precedentib⁹ uero dubitare cōti git. an sit cōueniens i epate super ca lefacto simul cū endiuia ul' alia re i frigidante miscere cerusaȝ. Et uidet̄ qd̄ nō. quia nullus auctor in cura male cōplexionis epatis ca lide cerusaȝ doceȝ aponet̄. Ampli⁹ cerusa exteri⁹ applicata n̄ pōt puenire ad epar cū sit grossaꝝ ptiū & stiptica. Si g° exterius remaneat constrin gendo magis calefaciet. Propter hāc enim causā uidet̄ poni ꝙ plūbū sit lana calidi⁹ ut 2° de pro blematib⁹. ¶ Amplius aūt ꝓhibet trāspirari calidū. ¶ Oppositū huius arguit̄ ex quoddam dicto Auic. 2° can. c° de endiuia. ubi aqua ei⁹ cū cerusa & aceto est mirabile epithima i ifrigidā do illud cuius infrigidatio querit̄. ¶ In questio ne due sunt opiniones. Q uidā enim simpliciter negant cerusam nullo mō debere sup epar calefa ctu approximari simpliciter uel cōmiste. moti ratione tali. quia si ceru sa deberet conferre. aut hoc faceret remanēs exteri⁹. aūt ireri⁹ penetrās. non confert exterius remanēs ut notū ē. imo po tius noceret. ergo si debȝ iuuare oportet ꝙ pene tret. sed penetrare n̄ pōt ꝑpter grossitiē. Vnde Auic. p° can. fen. 2ª. illo c° loquamur nunc & c̄. Cerusa ē grosse nature. & grossaꝝ ptiū. quapp cū ē de foris n̄ penetrat in poris. & si penetrat n̄ puenit ad poros spirituū. neq̄ ad mēbra ꝑncipa lia. inutiliter ergo approximabit̄. ¶ Adhuc posi to ꝙ ꝓfundet̄ ipsa ē uenenosa ut oēs ponūt. g° maxie epati cōtrariabit̄. ¶ Hoc ēt cōfirmāt alia rōne. Q uia qd̄ aplicatur sup ꝑncipalia dēt ha bere aromaticitatē. ut 4ª fen. primi can. & sup̄ de rebus cōueniētib⁹ epati cōmēdauit Aui. Ce rusa aūt aromaticitatē n̄ hēt. ¶ Ad auctoritatē Auic. respondēt ꝙ cerusa ē mirabilis i ifrigidā do absolute. non tn̄ epar. Et cū hoc sit absolute ꝓbatū. non ē necessarium semper esse ueꝝ. Ceru sa enim ꝓhibet̄ poni sup epar calefactū. Aut qa timet̄ d̄ ei⁹ uenenositate. Aut ꝑpter sui grossiti em. n̄ ꝑpter grossitiē. qa sicut d̄clarabit̄ h° pōt iuuare alias medicinas. Similiter & qa sua gros sities p alioꝝ admistionē remoueri pōt. n̄ prohi bet̄. nec qa uenenosa. nā & si cerusa sit ueneno sa non tn̄ ē de uenenis contrariantib⁹ nobis i epa te s3 a qualitate frigida. & mō substātie grosse. Multa aūt sunt que nobis a qualitate sunt uene na i casu tn̄ sunt curatia sicut iusquiamus. casto reū & similia. Rationes eorum soluunt̄. Alia ē opinio q̄ semp tenet ꝙ cerusa cōpetat sup epar calefactū apposita. Q uod ipsi ꝓbant. qa medici na frigida est. & extra apposita non est uenenū ergo posita exterius infrigidare poterit. S3 ista positio falsa est sic absolute ꝓlata. quia cerusa sola approxiata exteri⁹ stipticat & opilat poros

& iō magis calefacier. Ad solutionem ergo questionis presciendū. quid sit cerusa. Est aūt tuberositas que ex plūbo colligitur. hoc mō. accipiatr̄ uas terreū & in fundo ponatur fortissimū acetū Et quidā supponūt uuas albas. deide suspēdūt̄ in eo lamine plumbee. & applicantur lignis per transuersum supra positis super uasis orificio. deinde uas optime cooperitur coopertorio uno d̄ panno & alio d̄ ligno. deinde ponitur in fimo pecudis uel porcino usq̧ ad medietatē uasis uł plus. & dimittit̄. & quidā p⁹ quatuor menses quidā uero p⁹. x. dies illud discoopiunt. & sic d̄ inceps. & accipiūt illud qd̄ apparet sup lamias illas. & malaxant. & lauāt q̊usq̧ albificat. & recōdūt. Quidā uero cū sale illā cōficiūt. s. ponēdo d̄ eo i fundo uasis sim̄ł cū aceto. Ex qb⁹ cōphēdi pōt ꝙ cerusa frigide & sicce cōplexionis ē generata ex plūbo et aceti feruor̄. et. extriseco cāl̄ido. ¶ Apparet etiā ꝙ ē substantia sicce grosse. qa subtiles ptes plūbi resolute sunt. Cū g° querit̄ de cerusa an possit sup epar calidū epithimari. Dicendū qd̄ sola non. qa ꝫ infrigidet. plus tñ nocet constrigendo poros. & iō calefaciendo per accidens plus nocet q̃ proſit per se infrigidando. Si aūt querat̄ de ea aliis reb⁹ admista. Dicendū qd̄ forsan epithimari possit. Propter ꝙ cōsiderā duꝫ quod cerusa dupliciter in hoc cōferre potest uno mō. ifrigidādo & alterando. Non enıꝫ ē imaginandū qd̄ oīs medicina frigida exterius apposita si debꝫ interiora īfrigidare oꝫ ꝙ penetret ad interiora. sꝫ alterando unā partē p⁹ aliaꝫ h° facere pōt. sicut si aliquis iaceat sup terrā unde ifrigidatur cerebrū. aut stōach⁹. aut epar eius. hoc nō ē qa terra ad interiora penetret. sꝫ quia alterādo parteꝫ p⁹ partē hoc facit. sic etiā infrigidare poterit cerusa. dico aliis mista. qa si non cōmiscetur forsan plus posset calefacere p accidens q̃ infrigidare p se. sꝫ aliorū uirtute accidentalis eius calefactio ipeditur & iuuat̄ i ifrigidatiōe p se alio mō cerusa posset iuuare. qa sui stipticitate ipellat interius alias medicinas. simile ei qd̄ ponit̄. 3°. de simplici medicia ꝙ stipticitas olei rosati iuuat ad penetrationē pfundius eni penetrat q̃ oleū solū. Licet uero possit cerusa sic iuuare cōuenientius credo qd̄ sit uti aliis medicinis infrigidantibus. in quib⁹ maior cōuenientia ē ad epar. ¶ Obiecta aūt soluunt̄. cū prio dicitur. ꝙ null⁹ auctor fecit mentionē. ¶ Dicendū. ꝙ multe sunt res frigide que possunt apponi. de qbus nō dicerūt cōtēti melioribus medicinis. ¶ Ad 2m quid dicendum ex pñe pꝫ. Ad rōnes illoꝝ. de prima opiniōe Dicendū qd̄ cerusa nō penetrat. qualiter tamē psit apparet supra. Ad aliā dicendū qd̄ sola aromatica nō ē. sed aliis mista pōt aromaticitatē agere Ratio uero positiōis 2a friuola ē & c̄.

INquit Gal. ¶ In tractatu precedēti determinauit. A. de dispositionib⁹ epatis in cōi magis. & de malis cōplexiōibus eius. q̃dā alia i pāli dispōne. Hic intēdit spāliter psequi de aliis epatis dispōnib⁹. Primo determinat de spālib⁹ eius dispōnib⁹ q̄ sunt debilitas. opilatio iflatio & dolor. 2° determinat de egritudinib⁹ cōibus eius. 3° determinat de quibusdā dispōnibus q̄ fiunt in corpore ex pte ei⁹ qd̄ ab epate expellit̄ extra. aut retinet̄ & coartat̄. ibi 2a. apostematū i ptib⁹ epatis. ibi 3a. quādoq̧ diuersificat̄ expulsiōes. Pria in q̃ttuor. sicut q̃ttuor sunt predicte dispōnes de qb⁹ tractat. Prio ergo determinat de epatis debilitate. 2° d̄ opilatiōe. 3° de iflatiōe & uētositate. 4° de dolore. ibi 2a. opilatiōe epatis. ibi 3a. qñq̧ aggregat̄. ibi 4a. epati quādoq̧ Pa i tres. p° pōit cās debilitatis. 2° signa. 3° curā ibi 2°. color ē ex rebus. ibi 3a. si cognoueris. Prima i tres. p° ostendit qd sit epatis debilitas. 2°. ponit cās. 3°. ostendit sui modos. ibi. 2a. & illud. ibi. 3a. & debilitas epatis. ¶ Inquit Gal. s. 5°. de interiorib⁹. 7° c°. illo uersiculo. Hec sunt essentialia epaticoꝝ & c̄. ¶ Cōsyderandū ꝙ sic supra fen. 13a. dicebat̄ stoachi debilitas cuꝫ erat absq̧ causa manifesta. sic etiā dicitur epatis debilitas quādo epar deficit absq̧ cā manifesta ex apostemate. sꝫ tñ cū quelibet egritudo ledat epatis operationē epatis debilitas oēm pōt sequi morbū. ¶ Et illud. ¶ Consyderādū qd̄ debilitas epatis pōt sequi omnē epatis egritudinē. Epatis aūt egritudines sunt male cōplexiones apostemata & solutiones continuitatis. Prio g° ponit primā cām d̄ bilitatis epatis. que est mala complexio. subdiuidens hec in suas cās. 2° ponit alias causas simul. ibi 2a. & qñq̧ ñ. est. ¶ Dicit p°. ꝙ illud. i. epatis debilitas est aut propter maliciā complexionis sine materia. cui⁹. s. male cōplexionis. uel cuius. s. debilitas epatis. pncipiū ē ex epate & c̄. Circa quā ptē prio dubitat̄. Diceret aliquis Auic. uidet̄ superflu⁹. nā si epatis debilitas seqt̄ alias epatis passiones. non debuit de ea facere spāle capitulū. simul enim determinatio de passionib⁹ epatis uidet̄ determinatū fore d̄ ei⁹ debilitate. ¶ Dicendū qd̄ sic ē d̄ epatis debilitate sicut de aliis accidētib⁹. Alia enim accidētia possunt consyderari dupliciter. Vno mō ut ipa d̄ necessitate alios morbos cōsequūt̄. nec addūt sup eos in curatione. & hoc mō de eis non fit determinatū capitulū. Alio mō ut accidētia addunt sup̃ morbos principales itētionē aliquā cure. & ut sic capitulū fit de eis p se. sicut Auic. fecit d̄ soda. nā soda non fit nisi a modis aliarū egritudinum cerebri. & tñ d̄ ea spale fecit capitulū. & debilitas epatis ut d̄ necessitate cōsequitur morbos alios ñ hēt spāle capitulum. sꝫ ut addit in itētione cu

rationis existēs aliquid p se quandoq; cuius cā manifesta nō ē quādoq; .recedēte eni3 quandoq; malicia cōplexionis aut apostemate ab epate aut morbo alio.remanet resolutio & laxitas in epate cuius cā presens manifesta non ē. ¶ Dubitatꝰ z° quia dicit sine materia.Diceret qs.nōne ēt cōplexio materialis pōt esse huiꝰ cā.Ampliꝰ ipse exequens declarationē ponit cām male cōplexionis cū materia. ¶ Dicēdū q ēt mala complexio cū materia & sine materia pōt esse illius cā.Sed dixit sine materia.qa qñ epar deficit ex mala complexiōe sine materia/deficit a cā minꝰ manifesta q̄ qñ ibi ē materia/& iō tunc recte pōt dici epatis debilitas. ¶ Consyderandū ppter secundu3 q mala cōplexio epatis sine materia pōt dici dupliciter.Vno mō sine materia.s.i epate generata ex sui malicia.& hoc mō cā debilitatis epatis ē mala complexio sine materia/qa si esset ibi materia generata in epate.ex ppria epatis malitia tunc causa esset manifesta./Et iō ñ diceretur sic proprie ille epaticus/licet epaticus etiam possit dici.Alio mō posset credi q hec mala complexio esset sine omni materia/& hoc ē falsum.s3 ē cū materia ad ipsum repulsa/uel i eo remanēte ex defectu aliorū mēbrorum.& nō ex suo/& hoc mō dicta mala cōplo ē cū materia.s.ex dfectu aliorum mēbrorum/& sine materia.s.ex pprio defectu/Et tūc dicitꝰ iste epaticꝰ.qa epar deficit absq; manifesta cā & p se i epate. ¶ Cōsyderādū post pp illud qd dicit.& qdo multiplicatur.qd ex multiplicatiōe hūoris uiscosi circa itestina.& maxime circa duodenū accidūt plura nocumēta.prio qa opilatur uia introitꝰ colere in itestina/z°.qa fex nō expellitur/Accidit g° ex retentiōe colica & iliaca/& qa itestina sunt plena fecibꝰ & flegmaticis superfluitatibus/nō suscipiūt illud q puenit ad ea d sanguine.s.ad eoru3 nutrimētu3/g° due materie redūdant ad epar.s.colera/& sanguis q debebat intestina nutrire/unde accidit i eo debilitas /Vel posset exponi quare.i.qa sunt plena.i. nō recipiunt illud qd uadit ad ea d sanguine.s.d materia que debet fieri sanguis/qa nō recipiūt a stōacho chilū.& iō epar debilitatꝰ. ¶ Et debilitas epatis/ Cōsyderandū qd sicut dicebatur de stomacho.qd tunc erat eius debilitas uīs.qñ.s.oēs debilitantꝰ uirtutes/& tunc erat spālis qñ.z.m.aliquā solū/sic de epate intelligitꝰ.& qa attractiua & digestiua iuuantur a caliditate/iō frigore debilitantꝰ.aꝰ.hūiditate qa attractiua fixione eget & iō hūiditate debilitatur/Digestiua ueto eget humiditate conuenienti/non suffocante calidum & ideo nimia humiditate debilitari potest.Alia patent ex dictis i fen.i3ª.

Color. ¶ Prio i generali pōit signa debilitatis epatis z° in spāli.ibi.zª cōplexiones aūt Prima i duas.prio ponit quedā signa sumpta a colore.z°.ponit signa sumpta ab exeuntibꝰ.ibi.zª.& egestio./ Cōsiderandū p° q epar ut plurimu3 p mutatꝰ aut ad caliditatē aut ad frigiditatē.Et iō ut plurimū epaticorū color declinat ad citrinitatē/& cu3 ē epaticꝰ ex mala cōplexiōe calida que precessit/Aut que est frigida declinat ad albedinem/& hoc quando est a frigiditate/sed quando caliditas aut friditas intēduntꝰ/declinat color eorum ad uiriditatem aut ad fuscitatē.s.aut ppter fortē adustionē.aut propter fortē congelationē ¶ Consyderandū post.qd nō de quocūq; medico dixit illud.s3 de experto.qa isti sunt in qbꝰ multa firmātur iudicia ex expientia ratiōi coiūcta.Inexpti aūt medici.i.carentes sciētia sicut i alijs.sic in his oberrāt iudicijs.Et iō Gal.5° d interibꝰ.7° ca°/Vos aūt cognouistis qa multas uiso infirmo passiones intellexi quodam iudicio nuncians per eius colorē. ¶ Sed dubitatꝰ.Verū color possit ostēdere epatis dispōne3.existēs signū illius certū./Et uidetur qd nō.qa signum multū uariabile nō pōt certe de epatis aut stōachi dispōne nūciare/talis aūt ē color.na3 uariatꝰ ex dispositiōe aeris/& ex dispōne mēbrorum cuti adiacentiū pōt uariari. ¶ Amplius aūt si color de iteriori corporis dispōne mōstrar3 tūc maxie demōstrat dispōnē cordis/qa cor toti dominatꝰ s3 sup ipiꝰ dispōe nō uidetꝰ significare.g° &c. ¶ Oppositū uꝰt Aui.hic & Gal predicto loco. ¶ Dicēdū qd corporis color d dispōne iudicat epatis & stōachi.Huius cā ē.qa color diuersus causatꝰ i cute ex diuersa hūorum manerie ueniētiū ad cuti.sup illa g° mēbra cutis color significat q sunt cā diuersitatis coloris i cuti.zm diuersa3 eorum dispōne3.hec ppō nota ē/Omne eni qd ab aliquo oritꝰ qd illiꝰ cā ē/significatio ē eius a quo ē.ut Gal loco pallegato/s3 epar & stōachꝰ sunt cā diuersi coloris i cuti.zm diuersa3 eorum dispōe3 /nā cutis color maxie diuersificatur exꝰ diuersis hūoribꝰ.Epar aūt diuersis hūoribꝰ tribuit colores/Similiter & stōachꝰ pōt eē cā diuersitatis i hūoribꝰ/qa cū chilū substantie male epati trāsmittit/epar nō pōt omnino illū trāsformare/q̄ remanet sub aliqꝰ mō sui coloris/queadmodum uidemus qd cū epar nō tribuit bonos humores mēbris/qd mēbra in assimilatione deficiunt.ut quādoq; generetur caro alba citrina nigra uꝰ uiridis/ut summi pōt ex mente Galieni sexto d accidenti & morbo sequitꝰ g° qd color sup horum dispōne significet. /Ex qbꝰ haberi pōt primo q si color significet sup dispōne horum mēbrorum ñ significat sup eorum dispōne ut ē imateria/s3 maxie ut ē dispositio cōiuncta materie/Nam si color

citrinus significet sup dispõne calida epatis.hoc
nõ facit immediate,sʒ mediante habundãtia co
lere.qa ipsa multiplicat̃ ex dispõe epatis calida.
& sic calidã epatis dispõneʒ significat. Similiter
si color naturalis ut premissus ex albo & rubeo
significet sanitatẽ epatis.hoc facit quia significat
naturalis sanguis habundantiã.sʒ hoc fit ex sani
tate epatis. Ex predictis gº habet̃ qđ color in me
diatius significat đ dispõne epatis q̃ đe dispõne
stõachi.nam sup illo color imediatius significat
qđ tribuit hũoribus colorẽ quo cutis coloratur
hoc aũt facit.epar. Stomachus aũt nõ sic.sʒ cum
homo ẽ plũbei coloris põt significari.qa stante
epate sano significatur ꝙ epati dat chiluʒ crudũ
& quia cruditas fit a frigiditate.iõ stõachi defe
ctuʒ & frigiditatẽ significat. ¶ Cõsiderandũ ꝙ
si ex colore debeamus significare super dicta mẽ
bra requirũt̃ cõditiones quedã ex parte signi.
& quedã ex parte significantis.ut ex pte medici.
quia debet esse expertus sicut dictuʒ ẽ.Ex parte
uero signi.i.coloris ex quo significamꝰ qa debʒ
persupponi ꝙ color iste nõ fiat a causa extriseca
sic enĩʒ dearticulat & determinat Gaˡ.hoc signũ
ĩ tegni illo cº.Totius uero corporis ubi.Permu
tant enĩʒ dispões distempate.i.habitatiões cutiʒ
secundum se formantes. Debet etiã presupponi
ꝙ colori cutis hũores correspõdeãt.Color enim
cutis dominãtiã oñdit humoꝝ.si ñ in iterioribꝰ
occu buerit ut zº cõmẽto pᵉrie pticule afforismo
rum.&.zº.de regimie sanitatis. ¶ Ad obiecta
in cõtrariũ pʒ. ¶ Ad primũ dicẽdũ qđ nõ ẽ ser
mo de colore. uariato.a cã extrinseca.sʒ itrinseca
magis. ¶ Ad zᵐ.dicẽdũ qđ cor nõ trãsmittit
super toto aliqđ qđ uariet colorẽ.sʒ trãsmittit
substantiã spũalẽ magis que nõ recipit uarieta
tem penes citrinũ uiride & nigrũ.sʒ epar hº fac
& similiter stõachus zᵐ modũ dictũ. ¶ Con
syderandũ post per hº qđ dic utputa &c. qa
illa pars põt dupliciter exponi.prio qđ medicꝰ
expertꝰ cognoscit epaticũ & stõatichũ &c. Sʒ
diceret aliquis.pº medicus cognoscit p coloreʒ
omnẽ passiõem stomachi & epatis.qa quicũq̃
habʒ aliquã passiõnẽ stõachi & epatis põt dici
stõatichus & epaticus ¶ Respondet Auĩ.qđ
itelligit p stõaticũ & epaticũ eũ q̃ stõachi uel
epatis debilitatẽ patit̃ absq̃ cã manifesta.ut
ipse dixit.& nõ itelligit omnẽ q̃ hẽt egritudinẽ
sʒ dixit sic. utputa qa nõ inuenit alibi p aliud
nomẽ qđ significet debilitatẽ stõachi.& epatis
de quo itẽdimꝰ nisi hº nomẽ stomaticã & epa
ticã.sicut si hoc nomẽ animal esset nomẽ alicuiꝰ
determiate spẽi.& illa spẽs ñ hẽret nomẽ aliqđ
pportiõale sibi & pptiũ.Si gº loquẽdo ad itẽ
tionẽ de ipẽ illa diceremus aial mouetur.nõ in
telligeret̃ de omni aiali.sed de illa spẽ tantum.
|| Alio mõ põt exponi.quia dixerat qđ nõ eget si

gnificatione alia. Dicit Auĩ.ꝙ ñ debes hoc abso
lute itelligere.sed nos uolẽtes ponere ꝙ signum
sumptũ a colore erat ualde efficax ñ inuenimus
aliud nomen quo possumus hoc denotare nisi
istud cũ diximꝰ ñ egens cũ eo alia significatione
ex hoc dicimꝰ đ aliquo.iste est sapientissimꝰ.nõ
tñ uult significare ꝙ nullꝰ iuenit̃ sibi compar.sʒ
fere eiꝰ sapiẽtia & bonitas ñ põt explicari per
aliud nomen siue p aliũ modum loquendi. ¶ Et
egestio ¶ Prio facit hoc.zº oñdit pmutationeʒ
huiꝰ exeũtis.ibi zª.& iste fluxus. ¶ Dicit ꝙ e
gestio simiˡˢ loture carnis significat ꝙ epar non
laborat fortiter in generando sanguinẽ. q̃si ma
teria eiꝰ.s.sanguis ñ separ̃.s.i forma et colore a
chilo.& qa chilus est albꝰ.iõ sanguis ille rẽdit
ad albedinẽ.& non est uere rubeꝰ.& iõ subtilis
& albꝰ apparet.ergo urina ut lotura carnis.qa
non separ̃.ab aquositate sangis. Et apparet.ege
stio ut lotura carnis.qa chilꝰ attractꝰ in meser
aicis ñ separ̃ a natura chilli.& hoc secũdũ pluri
mũ est significatio debilitatis.s. digestiue epa
tis.qa posset ẽe ex debilitate retẽtiue ut ponet.
licet hoc sit sepiꝰ. ¶ Et iste pmutat̃ pp actõeʒ
ulteriorẽ & corruptionẽ fit uirulẽtꝰ ex egestiõe
postea ut fex.s.melãcolica.& hoc ex ulteriori ac
tione.uñ ingrossat̃ & multiplicat̃ añ & cũqa ex
actione tali priꝰ materia uertit̃ i colerã q̃ i fecẽ
ex adustione. Et iõ ante ipsum.s.sicut fex.uˡ añ
ipsum.s.uirulẽtũ.uel ante ipsum.s.lauatiuum
nã fluxus uẽtris lauatiuus non fit ex mala com
plone calida.nisi cũ pducit ad resolutioneʒ.sed
ante quod adurit humores & cõuertit i colerã.
¶ Et in hñte complõnẽ frigidaʒ fit supple pꝰ
lotiuũ sicut sanguis cõgelatꝰ ex ulteriori i frigi
datione.uel putrefactione.qa derelictus a pprio
calido. Propterea credo caliditatem frigiditateʒ
accidẽtalẽ a qua putrefit.& perueniũt ambo.s.
fluxus lauatiuus in cõplexiõe calida & frigida
ad educẽdas res diuersas. ¶ Sʒ.t.d.q̃re perdu
cit ad educẽdas materias magis diuersas mala
cõplexio frigida q̃ calida ¶ Dicẽdũ qđ omnia
existentia tendũt ad naturã pprũã.s. melãcolie
uˡ colere aduste.sʒ possʒ generare melãcoliã p
cõgelationẽ.nõ tñ ex omni hũore accidit gº ꝙ
hũores ifrigidati putrefiũt i se ipsis. Et sic unꝰ
quisq̃ hũor ab alio differt sic ppriã recipit cor
ruptionẽ & putredinẽ.et iõ educti alias hñt for
mas.Et iõ Galˡ.ibi ponit qđ in debilitate epatis
ex frigiditate in principio ñ ẽ febris.sʒ morante
febres oriunt̃. Et est.s.in eis fluxꝰ.sicut ille qui
accidit pꝑter debilitateʒ digestionis stõachi.ille
aũt est fluxus cibi ñ digesti in stomacho.ita iste
ẽ fluxus hũorũ nõ digestorũ in epate.uˡ ille est
fluxus cibalis.& sic iste ¶ Sʒ dubitat̃ quia.A.
dixit fluxus uentris lauatiuus.& nõ dixit hoc đ
urina lauatiua quũ posuit egestionẽ lauatiuã.et

urinā ſim̄l fore ſignū debilitatis epatis. ¶ Dicen
dū ꝙ etiā urina lauatiua pōt ꝑmutari. Et Auic.
dedit hoc itelligi. Vel dicendū ꝙ magis permuta
tur fluxus q̄ urina. quia i concauo ſunt plures
ſupfluitates q̄ i gibbo. Sāguis eni puenit ad gib
bū iā mūdificat⁹ a ſupfluitate melācolica et cole
rica. & ꝑpe ſupple fit iſte flux⁹ ſicut ſtōachi ci
balis cū penetrat cibus ſ. inteſtina. & ñ hēns ac
tionē ad epar. ¶ Sed t. d. qūo fit fluxus cibalis
in epatico cū iaȝ poſuerit qd̄ ſit flux⁹ ut lotura
carnis. ¶ Dicēdū qd̄ ſit fluxus ut lotura carnis
q̄tū ad illud qd̄ ad epar uel meſeraicas portat̄.
ſȝ ſit cibalis q̄tū ad illud qd̄ remanet nō attra
ctus ad meſeraicas. ¶ Vel poſſȝ aliter expōi ut
dicat̄. & ē dolor leuis extenſus. ſ. in epatico. &
ꝓprie ſupple ē dolor iſte cum penetrat cib⁹ . ſ. p
epar. ſ. qa tūc magis ḡuat̄ pp onus cibi. ¶ Cō
plexiōes aūt. ¶ Hec habȝ duas. p° pōit ſigna d̄
bilitatis epatis q̄tū ad ſui cauſas. z° q̄tū ad ſui
modos. ibi zª. ſignificatio uero debilitatis. Pria
in duas p°. ponit ſigna debilitatis epatis facte a
cā cōplexionali. z° a cā cōpoſitionali. ibi zª. ſigna
aūt apoſtematū. Prima in duas. p° ponit ſigna
debilitatis cōis facte a cā generali cui⁹ pricipiū
ē ex epate. z° cuius principiū ē ex aliis mēbris.
ibi zª. & illā. Que p° dic̄ ſunt dicta Gal 5° de
iterioib⁹ 7° ca°. & Serapio. 4° tractatu. p° ca°
Secunda pars poſſet diuidi in partes patentes.
¶ Circa finē cōſyderādum qd̄ Aui. nō poſuit
ſigna facte per cōitatē. qa hoc maxime cōtingit
in febribus. & notū ē. ¶ In ſuſpenſoriis. i. pāni
cul appēdentibus epati dyafraſmati & coſtis.
Significatio uero modi debilitatis epatis erant
duo. ſ. cōis omni uirtuti ſue. & ſpālis alteri uir
tuti. Pōit g° ſigna d̄bilitatis ſpāliū uirtutū epa
tis. qa ex h° reliquūt̄ nota ſigna debilitatis cōis
p° pōit ſigª debilitatis digeſtie epatis. & ſuos
mōs. z° pōit ſigª attractie. 3° retētie. dereliquēſ
ex h° nota ſigª d̄bilitatiſ expl'ſiue. ibi zª. et alb⁹
pur⁹. ſibi. & uria. ibi 3ª. uer̄ ſiḡtōes. Pª i duaſ
p° pōit dicta ſigª & mōs. z° cōpat. ibi zª. et d̄te
rior. ¶ Cōſiderādū p° qd̄ nutrimētū pōt ire ad
mēbra nō digeſtū aut parū digeſtū ꝑpter dupli
ceȝ cāȝ. ſ. ut ꝑpter digeſtiue epatis malitiā. ul' ꝑ
pter malitiā retentiue. qa nō tanto retinet tēpore
quo digeſtia poſſit digerere. et iō ſigna hec ſigni
ficant digeſtiue malitiā. niſi ipſa eueniant ex retē
tiue debilitate. ¶ Et deterior. ¶ Circa hanc pteȝ
dubitat̄. qa Auic. ponit qd̄ nocumentū digeſtiue
epatis ꝙ ē ablatio ſit deterius. deinde diminutio.
minus uero nocumentū ſit corruptio. ¶ Aliter eni
uidetur Serapio dicere. 4°. tractatu ſue practice
p° c°. ubi nocumentū corruptiōis ponit deteri⁹.
deinde ablatiōis. deinde diminutionis. ubi ſic. Et
qñ corrumpitur uirtus ꝑmutatiua. tūc qñq; ma
teria cibi q uenit ad epar. ad qualitatē orribileȝ.

& qñq; remanet. zm. naturā ſuā ſpacio lōgo. ꝑter
ꝙ recipiat digeſtioneȝ. Et qñq; digerit̄ media di
geſtione. & deterior hay triū ē hitudo pª. & zª
ē minoris corruptiōis q̄ pª. & 3ª. ē miorisiq̄ ille
ambe. ¶ Et cōfirmatur rōe que ſummit̄ ex lr̄a.
Serapionis ibidē. Nocumetū eniȝ illud epatis ē
deterius p ꝙ alterat̄ ſanguis ad diſpōneȝ malā.
unde nutrimentū totius corrporis corrūpit̄. Hoc
aūt ē quando digeſtiua epatis ē corrupta. Vnde
Serapio ibideȝ. Et deterior horay triū ē habitu
do pª. qd̄ ē quia ſanguis alteratur ad diſpōeȝ q̄
fit mal⁹. & puenit ad corruptiōeȝ cōeȝ. ¶ In cō
trariuȝ huius eſt hic Auic. ¶ Ad diſſolutionem
huius ē hic conſyderandū qd̄. nocumenta digeſti
onis poſſunt conſiderari dupliciter. aut ex parte
cauſe. aut ex parte eius qd̄ de relinquitur ex no
cumentis. Si ergo hi modi nocumentorū cōpent̄
penes eorū cās tunc dico ꝙ nocumentū ablationis
eſt deteri⁹. deinde diminutionis. ultimū uero in
malicia ē nocumentū corruptionis. Huius rō ē.
nā ablatio & diminutio digeſtionis fiūt a frigi
ditate. ſaltē ut plurimū. ſed corruptio digeſtio
nis fit pl⁹ a caliditate. nocumentū aūt caloris i ſe
min⁹ malū ē. q̄ nocumētū frigiditatis. ut ſupra
fuerūt hec dicta declarata. Si aūt cōpent̄ hec. no
cumēta penes id qd̄ ex eis derelinqt̄. ut ſic nocu
mētū corruptionis ē deterius. deinde nocumētū
ablationis. ſed minus malū ē nocumētū diminu
tionis. ſicut Serapio diſpoſuit. Huius aūt rō ē.
nā illud qd̄ ex his modis nocumētoy derelinqt̄
ē res corrupta. res nullo mō digeſta. & res di
minute digeſta. mō deterius ē rē eſſe corruptā
q̄ nullo mō digeſtā. aut q̄ diminute digeſtā. nā
i iſtis non attendit̄ malicia maior uel minor. niſi
ſecundum ꝙ magis uel minus ſunt remota a poſ
ſe pati ut ꝑficiant̄. mō diſtat magis ſanguis cor
rupt⁹ ad hoc ut fiat bonus. q̄ ſanguis nullo mō
digeſtus hñs aliā maliciā. aut q̄ ſanguis diminu
te digeſtus. & hoc eſt ignotū apud eū qui parū
uidit in philoſophia naturali. Ita uero contradi
ctiones ſoluūt̄. ¶ Conſyderandū poſt. qd̄ illud
dictū Auic. contra alios. ſ. abſolute platū ē. ſicut
ipſe dicit. nā illa uerba ſunt abſq; cōprehēſione
dicere. ſ. qd̄ duas primas. i. nocumētū ablatōis
& diminutionis ſequit̄ fluxus diuerſay partiū
& terciā. i. nocumentū corruptionis ſeqt̄ fluxus
ſicut ſanguis groſſus. ¶ Hec eniȝ dicta ſine du
bio uerificari ñ pñt. Sed ſi illa referāt̄ ad dicta
Serapionis. & ad ordinē quē Serapio ponit. tūc
pñt uerificari. qa p duas prias itelligit nocumē
tum diminutionis. quia illo ordie Serapio diſpo
ſuit. Et p⁹ p̄dicta uerba ſubdit. & ſequuntur p̄
mas duas p̄cedētes. euacuatio & uomit⁹ ſpērū
multay diuerſoy colorū & ſubſtātie. & ſeqtur
terciā euacuatio ſimilis loture carnis aīalis ex ꝓ
pinquo decolati. Manifeſtū aūt ē qd̄ corruptio

nem sanguinis i epate sequitur fluxus & uomi
tus diuersorum colorum quia ibi diuersi sūt hūores
corrupti ablationē et sequit hoc.cū nutrimētū
nullo mō digestū nec conuersum corrumpatur
& putrefiat.sed digestionē diminutā sequitur
fluxꝰ sicut lotura carnis.quia hic ē color sangui
nis diminute decocti. ¶ Consyderandū ulteriꝰ
q ablutiuus fluxus.i.fluxus sicut lotura carnis
significat debilitatē digestionis cum digestione
pauca.i.significat debilitatē digestionis & dige
stionē paucam.& ē modꝰ loquēdi similis ei quo
diceremꝰ.dolor significat malā cōpōnē cū solu
ta cōtinuitate.i.significat malā cōpōnē & solu
tā continuitatē.qa alterum istorum.Sic et fluxꝰ laua
tiuus significat debilitatē digestionis.uł paucā
digestionē.Differt autem debilitas digestionis
a pauca digestione.qa debilitas digestionis dicit
ppe defectū i uirtute digestiua.s3 paucitas dige
stionis dicit ppe paucitatē ipsiꝰ actōis uirtutis
digestiue in ipsam materiā.Et hoc fit qn̄ ñ tā
to tpe retinet cibꝰ q possit digeri. ¶ Cōcludit
ergo q fluxꝰ ablutiuꝰ significat debilitatē dige
stiue uirtutis cū digestiōe pauca.qd̄ referri pot
ad nocumētū retētiue. ¶ Et albꝰ purꝰ. Incipit
aliqd narrare d̄ signis d̄bilitatis attractiē.Albꝰ
purꝰ ē egestio chilosa.& iō significat qd̄ attra
ctiua epatis ē debilis i attrahēdo.et digestiua eiꝰ
penitus ñ agit in materiā. ¶ Cum egredit &c.
¶ Et urina. ¶ In hac intentiōe.i.significatione
debilitatis epatis ē magis &c.causa ē.nā egestio
significat de dispōne meseraicarum & cōcauitatis
ubi ē magis attractiua.sed urina significat de
dispositiōe gibbositatis & carnositatis ubi est
magis digestiua. ¶ Et quādo cū hº scilicet qd̄
egestio ē alba &c.ē tinctura.cū uria significat
qd̄ nocumētum ē in attractiua tantum.& non
digestiua.qd̄ apparet.qa urina alterata est.&
tincta.& proprie quādo nocumētū nō ē in stōa
cho.qa hoc posset esse cā illius egestionis albe
lenis.dato qd̄ in epate nō esset nocumentū.uł qa
si uideo sanū stōachum & egestiōem albam &
urinā tinctā.tūc certū ē qd̄ nocet epatis attracti
ua. ¶ Et certificat &c.qa sigt qd̄ epar nutri
mētū p toto nō trahit. ¶ Verū. ¶ Pº icōi pōit
sigª debilitatis retētie.zº pōit q̄dā spālē signifi
catiōe3 ibi zª.& illd̄. ¶ Dicit pº qd̄ sigª debili
tatis retētiue epatis sunt illa q̄ sunt signa debili
tatis digestiue.quādo hoc accidit pp retētiue
debilitatē.& hoc ē quādo ad mēbra peruenit
nutrimētū illaudabile zm illā spē3.s.male dige
stiōis zm quā pueniebat cū erat i digestiua debi
litas.uel zm illā significatiōnē.s.qua significet
in retētiua debilitas.& nō in digestiua. ¶ Verum
illd̄.s.qd̄ nutrimētū malū pueniat ad mēbra.q
sit male digestū ē pp̄a digestiua.s.d̄bilitata.&
a retētia.s.debilitata minꝰ.qa sicut bonitas dige
stiōis ē a digestiua.retētiua uero coadiuuat.sic
pmū nutrimētū male digestū hoc habet ppter
digestiue defectū.& sibi attribuit ut plurimū
nō aūt ppter defectū retentiue nisi raro. ¶ Cō
syderandū qd̄ nutrimentū q puenit ad mēbra
pōt esse illaudabilis digestiōis aut ppter defe
ctū digestiue uirtutis epatis p se.aut ppter defe
ctū retentiue.qa nō retinuit usq ad cōpletā di
gestionē gº signa que significant debilitatē dige
stiue.significant debilitatē retentiue.cū non sunt
ppter debilitatē digestiue.Et illud potius ē.zm
ratiocinationē q̄.zm.cōparatiōis actū.Posset gº hic
ex noticia cōplexionis epatis distingui.Cum eni3
epar alicuius.zm.caliditatē conuenientiā hēt qua
possit digerere.& appar3 i corpore nutrimentū
ab epate male digestū.cōiecturabis forsan hº fo
re ex retentiue debilitate.nō aūt digestiue cū.zm
epar nō appareat qualitas que digestiuam debi
litare debeat. ¶ Et est. ¶ Hic app3 unū3 signū
retentiue.& dicit q illud signū qd̄ ē propriū re
tentiue.s.debilitate ē qd̄ ab epate festinat remo
tio hūorum expulsiue.i.facta expulsiua que ipellit
oēs hūores simul ad mēbra āteq̄ fiat sepatio triū
superfluitatum.& qa aquositas non sepat a sangui
ne.i3 festine remouet ab epate ipulsa ad mēbra
minorat urina.& eius tinctura.s.naturalis mi
noratur.& quia colera non pōt seperari.nec mo
ratur in epate tpe quo seperet.iō tinctura urie
minuit.quia tota colera ad mēbra expellit.& iō
minuit tinctura egestionis.& necessitas surgēdi
ad sellā3.quia colera nō uadit ab epate ad inesti
na.& quia ppter hanc festinā impulsionē nō ua
dit melancolia ad splenē.iō minoratur appetitus
cū nō possit ire ex splene ad stomachum.& quia
omnes hūores isti expellunt ad mēbra auget in
colore quedā mollicies.s.ex aq̄sitate cū citrinitate
.s.ex colera.et nigredie.s.ex melācolia.pmistis ex
albedine qui est color flegmatis.que est cū illis
simul.uel q ē color naturalis cutis. ¶ Et pducit
ad ydropisim.s.carnosam.ppter retentionē san
guinis inconuenietis i mēbris.uel ydropisim.s.
asclytē3.uel aliā pp debilitatē que finaliter con
firmat i epate. ¶ Et qnq pducit ad colicā fleg
maticā.qa colera ñ uadit ad mūdādū intestina.
¶ Circa hoc uero dubitare cōtingit. ¶ Diceret
aliqs.si existēte debili cōtentiua epatis.uirtutis
epatis expulsiua festinat i expulsione humorū.
quare ergo hos humores expellit magis.ad mē
bra q̄ ad propria receptacula.Facilius enim ad
receptacula propria expellitur q̄ ad mēbra alia.
nam adiuuabitur ab attractiua illorum. ¶ Cō
syderandum qd̄ i epate debemus imaginari du
plex tempus retentionis.unum quod est toto tē
pore quo humores formant & fiūt.Aliud
qd̄ ē post factā humorū generatiōe3 usq ad p
fectā sepatione3.Hoc aūt rationabile ē.na3 sup

fluitatū sepatio a sanguine ñ fit nisi cū iā hūores formā hñt.& postq̄ʒ formati sunt icipiunt separi & distigui. Absurdū.n.eēt dicere q̄ p⁹q̄ formarēt̄.sepent̄ g° & diuidunt̄. Post hec aūt fit i tp̄e aliquo in quo oēs humores ilPoꝝ esse i epate.& hūc hūorē trāsmitti & trahi ad splenē hūc uero ad chistifellis.Erit g° aliq̄d tēpus q̄ retētiua retinet i epate hūores oēs formatos q̄usq̄ pfecte separi & diuisi sint. Dico g° q̄.A. uult apropat̄ unū signū debili retētie.& ñ cuicūq̄ debili retētiue.sʒ illi q̄ dʒ retinere tp̄e sepatiōis humorū .nō illi q̄ debet retinere tp̄e generatōnis hūoꝝ.q̄daʒ p duo dicta Auic.p° p hoc q̄d dixit ita ut mioret̄ sepatio supfluitatū.Aut eni p hoc intelligit sepationē zᵐ formā.i.zᵐ distinctā generationē.aut itelligit sepationē zᵐ locū.i.sequestrationē & trāsmissionē ad ppria loca p⁹ generationem dictoꝝ humoꝝ.Non pōt aūt Auic.intelligere distinctā sepationem secundū fomā q̄a expulsiua expellit.uñ hūores ñ pñt generari distincti.q̄a hoc esset petitio quedā ei⁹ q̄d dʒ declarare.Intelligit g° Auic.z° mō.s.q̄ signū debilitatis retētiue est q̄a factis hūorib⁹ retētiua non potuit tm̄ retinere q̄ fieret sequestratio & sepatio.sʒ illi hūores pp̄ter retētie defectū facti sūt epati onerosi. Vñ expulsiua eos expellit ad mēbra. ¶ Secūdo dico q̄ hoc est ad mētē Auic.per id q̄d subdit.aggregat̄ i colore mollicies cū citrinitate &c̄. ¶ Ex hoc.n.appet q̄ retētia q̄ debuit retinere usq̄ ad perfectā generationē humoꝝ. aut quasi perfectā ñ peccauit.q̄a distīcti hūores zᵐ formas sunt generati.q̄d apparet.q̄a in mēbris apparēt eoꝝ īpressiones.Peccauit g° retētiua q̄ debuit retinere usq̄ ad perfectā seq̄strationē. ¶ Sʒ.r.d. Si g° retentiua retinuit usq̄ ad perfectā digestionē.g° i corpore deberet apparere ēt sanguis color.q̄a simul cū illis ē fact⁹. ¶ Dicēdū q̄d lʒ sanguis cū illis sit generatus.tamē q̄a medius ē.iō a superfluitatib⁹ sibi mistis corrūpit̄.Et magis zᵐ illarum supfluitatum colorem inficit̄. ¶ Apparʒ g° quid ad rōnem dicēdū nā ad hoc q̄ splen.renes & uesica suscipiāt suas superfluitates ab epate exquirit̄ tēpus q̄ hūores i epate contineantur.Si g° factis humoribus epatis cōtentiua deficit.omnes humores simP fiunt statiʒ onerosi epati.cōsurgit g° festine epatis expulsiua.& sicut cōiter sunt onerosi sic cōiter eos ad cōcauā uenā & ad mēbra ipellit.nec pōt eorū supfluitates expellere ad renes.fel. & splenē.q̄a hoc eget ampliori tp̄e & quadā discussione ut ita rendat colera ad chisti q̄ nō ad splenē.Et ita melancolia ad splenē q̄d nō ad fel.Ista autē maiori egent tp̄e & discussiōe maiori q̄ ē graui⁹ expulsiue.epatis q̄ʒ totū simP i cocauā uenā & ad mēbra expellere. ¶ Instare uero ad p̄dicta cōtingit ¶ Diceret q̄s ubi.A.ponit signa retentiue debilis que deseruit digestie. ¶ Dicendū q̄ i p̄cedenti posuit illa signa eo mō quo p̄prie fiunt.Forsan eni hoc dixit i genere ualde difficile ē. ¶ Secundo diceret q̄s non uidet̄ q̄d urina debeat esse pauce tincture.q̄a aquositas sicut accipit suā substantiā cū fiunt hūores.sic & suū colorē.Si g° in illo tp̄e hūores generati sunt g° aquositas simP cuʒ illis generata suū habebit colorē. ¶ Dicendū q̄d rō p̄cedit ex insufficienti imaginatione.Imaginatur eniʒ q̄d soluʒ.in generatione aquositas i epate summat colorē.nō aūt summat aliquē colorē in mora p⁹ granationē.q̄d ē falsuʒ Sit g° huius passus hec expositio.q̄uis.ad primam retentiuā reuerti posset fortiter.speculans & cetera.

Si cognoueris.A.ponit curā debilitatis epatis.p° i cōi magis.z°.in speciali.ibi.zª.& q̄nq̄ est debilitas.Prima i duas.primo ponit intentiones curatiōis.z°.medicinas que ad hoc p̄ducūt.ibi.zª & ex medicinis.Prima in duas.p° facit q̄ dictū est.z°.errorem remouet.ibi.zª.& quādoq̄ nō retinetur. ¶ Ad primi euidentiaʒ consyderanduʒ q̄ curatio debilitatis epatis fit.aut p medicinas alteratiuas & cōfortatiuas magis aut per medicinas euacuatiuas materie q̄doq̄.Primo ergo ponit canōes in primis medicis que & q̄les debēt esse.z° in secūdis.ibi zª & cū aliquid. ¶ Consyderandū p° q̄d Aui.notanter dixit aliquid.naʒ frigus q̄d facit debilitatē epatis nō solū pōt ēe frigiditas uera positiua.sʒ ēt frigiditas facta p calidi innati resolutiōeʒ.q̄d frigus ipōt induci a mala cōplexiōe calida.Dixit ergo aliq̄d.q̄si dicat quodcūq̄ sit illud.Cū ergo digestiua epatis operet̄ calido ergo zᵐ plurimū ipsa frigiditate deficiet.aut sicco.aut hūido.& h° ē rari⁹. Subtili.i.leui. ¶ Cōsyderandū q̄d nō ē intelligēdū q̄d hec cura fiat cū maturatiōe.s.q̄a fiat saniatio sʒ fit cū calefactiōe & maturatiōe.i. medicamib⁹ leuibus calefactiuis iuuantibus ad ciboꝝ maturatiōeʒ.Dixit aūt Aui.& maturatiōe.aut q̄a utraq̄ maturatio dicit̄.aut q̄a medicine maturatiue cū sint cōuenientis caliditatis ut z° can.& 5° de simplici medicia.ēt ad digestiōeʒ iuuāt. ¶ Et de hoc genere.s.medicinaꝝ cōferētiū debilitati epatis q̄tū ad intētiōes p̄dictas.sunt passe. Vnde in fine ponit q̄d p̄hibet solutiōeʒ similē aque carnis.Relq̄ patent. ¶ Et quādoq̄.ea.que adiuuant.s.ad soluēdū.uel cōsolādo illas medicinas ¶ Et quādoq̄ nō. ¶ Hic remouet errorē q̄ aliam difficultatē hʒ discutiēdā posterius fen.16ª tractatu p°.p° ca°. ¶ Et ex medicis. ¶ Hic.A. enumerat medicinas.& p° eas que per se summūt.z° eas q̄ exteri⁹ ēplastrāt̄.ibi zª.et ex uaporōnib⁹. Pria i.d.p° enumerat medicinas simplices magis.z° cōpositas.ibi zª.& d medicinis bonis. ¶ Epar lupi si iuuamentū facit est a p̄pe

tate.q̃zuis.Auic.ponat.z° can.c° đ epate auctori
tate Gal.qđ ñ pl⁹ cõtulit medicia euaporatoria
epati qñ ipositũ fuit epar adip q̃ ante.¶Cõsy
derandũ qđ tunc epar cur atũ ē curis necessarijs
qñ precesserũt cõfortantia & euacuantia apiẽtia
& resoluentia.ubi opz.Post istas aũt curas cõue
nienter deuenitur ad lac camelarũ.qa in eo ē con
fortatio & restauratio que maxime p⁹ p̃dictas
curas querunt̃.tamẽ qa illđ apud nos nõ adest
cõueniens ē ire.ad alia restaurativa & cõfortati
ua cõuenientia.¶Et đ medicinis. P° ponit tres
cõpositas medicinas.ibi.z^a.& ex medecinis. ibi.
3^a.& ex medicinis.¶Cõnsyderandũ qđ primũ
medicamẽ.cõfert cũ đbilitas epatis ē ex frigidita
te.si quis illud bene cõpenset dosis eius cõueniẽs
erit unus trociscus uni⁹ aurei.ul'.ʒ.ij.cũ uino.aut
cũ decoctõe aliqua cõueniẽti.¶Et ex medicinis
laudabilib⁹ p̃latis.¶Prio ponit medicinas.z°.
uerificat.ibi.z^a.& estimat.Prelatis.i.ante latis
& exaltatis in iuuamento.¶Darsesahã.arbor
ē quã diascorides aspaliũ uocat.q̃z ignoro.Sera
pio in c° đ trifera medicamẽ dicit ꝙ ē bẽdictũ.
¶Amplius.Serapio auctoritate cuiusdaz uocat
artach.& ē arbor grãti silvestris.& fruct⁹ ei⁹
uocat̃ bel.Et ē arbor spinosa cui⁹ lignũ ē rubeũ
ul' citrinũ.z^m.aliuz hz florẽ citrinũ.In barbaria
uocat̃ alday.Ingreditur i trocis.andromaci tyri
ace maioris.Cuius loco põit.A.fructũ aliẽbut.i.
xilocaracta.Est g° cõtentus Ianuensis Symõ ad
hoc ꝙ pro eo possum⁹ uti xilocaracta.ut Aui.z°
can.ca°.đ.darsesahan.¶Et estimat.G.&c̃.In li
bro exptorũ iuuamentoꝝ ul' secretorũ.forsan in
libro de particularib⁹ egritudibus q̃ nõ ē apud
nos.¶Prio g°.A.uerificat istã receptã z° ueri
ficat additiõez quã quãdoq͵ facimus.ibi z^a.&
illud in quo ponũt̃ opiũ.Q đ p° dicit.pz.¶Cõ
syderãdũ tamẽ qđ amicitia ē pprietas & cõue
niẽtia.& hoc ē.melius i medicina iuuatiua.quia
quãdoq͵ plus facit per pprietatẽ quã per quali
tatẽ.Et licet sit cõtraria.sicut est endiuia epati
amica.Confert eni frigido epati lz sit frigida.
¶In melle ē qđ scis.s.ex z° can c° đ melle quia
abstergit¶Et illud.¶Cõiter.non intelligat̃
cõiter qa omni debilitati.sz cõiter.qa fere apđ
oẽs habẽtes epatis debilitatẽ.s.cõiunctã calidi
tati.¶Scđm despriptiõez suã.s.cõem.qa eius
sunt multe alie descriptiões¶Et ex medicinis.
¶Hec ē 3ª medicia.ubi duplex repit̃ lr̃a.Una
que dicit ãiuden.Et tũc dosis huius decoctiõis
dz eẽ pua qa forsan.ʒ.ij.Alia lr̃a hẽt neridẽ.&
tũc dosis põt eẽ.ʒ.i.et hãc scđã lr̃az credo eẽ me
liorẽ.s.q̃ dic̃ neridẽ¶Et ex uaporatiõib⁹. Hic
ponit medicinas que exterius applicãt̃. & põit
multas de quibusdaz quaꝝ dic̃e dixisse in anti
dotario.sz in eo fere repiũt̃ hec ẽplastra.ppu
tia.i.extr emittates sic̃ palmites recẽtes.Meisus
idest.liquore acetoso.qa iuuat.ad penetrandũ.
¶Et qñq͵ ē.¶Hic i spãli ponit curã debilita
tis epatis.Et p° q̃tuz ad cãs quasdã spãles eius
z°.q̃tum ad diuersos modos.ibi.z^a.& cũ uides.
Ul' põssz dici qđ iã posuit curaz que fit a frigidi
tate. ¶Hic ponit curaz que fit a calore spãliter.
debilitas epatis.fit a cã calida.ut a mala cõpl'o
ne ubi ñ est manifesta caliditas.Horũ g° duoꝝ
modorũ ponit curã. ¶Ad intellectũ g° ei⁹ qđ
dicit consyderandũ qđ caliditas ñ facit debilita
tẽ epatis nisi cũ pduxerit ad resolutionẽ innati
caloris.& ante hoc paꝝ facit debilitatẽ.g° debi
litas epatis paꝝ accidit a caliditate ifra illud qđ
ipsa caliditas dominet̃.qa ñ accidit nisi cũ iã suũ
dominiũ ē ultimatũ.De frigiditate uero ñ ē sic
qa ipsa ẽt si paꝝ dominet̃ qđ ē infra sui dñiuz
facit epatis debilitatẽ.¶Assemi.ē nomẽ cõtra
te.¶Alsfidabegi.i.taffea alba.Colatũ a pingue
dine ne iflãmetur.¶Almeisus.cibaria acetosa.
Et maxime intelligũt p hanc colũbã cũ aceto.in
cuius uẽtre ponitur mẽta.semina p̃dicta.s.sepe
i hoc 3°.ut semen anisi feniculi & similia.¶Et
cũ debilitas epatis quedã erit ul'is.quedã parti
cularis ut supra.A.Ponẽs g° mõs curatiõis pti
culariũ debilitatũ de ul'i dat intelligi.ut sup̃ fec̃
in signis.¶Primo ergo ponit.curã debilitatis
digestiue.z° retẽtiue .3° attractiue.4° expulsiue
& 5° addit quoddã.ibi z^a.& si fuerit.ibi 3^a.&
si fuerit.ibi 4^a.& si fuerit.ibi 5^a .& scias.
¶Ad intellectũ tercie partis consyderandũ qđ
i cura debilitatis attractiue ñ debem⁹ exhibere
stiptica.nisi solũ propter itentionẽ cõez que p̃ci
pit qđ medicine epatis ñ debẽt esse uacue a stip
ticitate. Debes ergo de alijs stipticis minuere.
qa ip̃e exp̃mẽdo poti⁹ cõtrariarẽt̃ sibi.Dicit g°
& si fuerit debilitas in attractia.conforta.s.p̃di
ctas medicinas aromaticas. uel conforta.s.epar
cũ eis i quib⁹ est stipticitas mãsura qua confer
uet uirtutẽ epatis.¶Et minora ualde.supl' me
dicias i qb⁹ ē đ stipticitate.s.ml'cũ sic̃ balaustia
ypoqstidos p̃dicte.¶Et stude ẽt &c̃¶Causa
ē.qa occurrũt parti toti epatis gibbose.uñ illaz
confortantes & cõueniẽter calefaciẽtes excitant
ip̃m ut a cõcauo trahat.¶Et scias.¶Prio fac̃
hoc.z° ponit cibaria cõueniẽtia epaticis.ibi z^a.et
cõueniẽtiores.frumentũ ñ glutinosum ē canda
rusiũ siue far.¶Alberet.cibaria penetratia cito
¶Romaniati.& est maneries alberet.&c̃.

Opilationes. Postq̃ Aui.determina
uit đ debilitate epatis.Determinat
hic đ eius opilatiõe.Et p° đtermiat
đ causis et modis opilatiõuz epatis
z°.determiat đ signis.3^a.đ cura.ibi.z^a.signa.ibi
3^a.medicine.Pria in tres.p° in cõi causas.& loca
euent⁹ opilationũ epatis.z° ostẽdit ad qđ epatis
opilatiões pducũt 3° spãliter exequitur đ causis

opilatiõuȝ.ibi.2ª & qñ.ibi.3ª.& materia. ¶ Circa secundã partẽ consyderandũ ꝙ opilationes dicunt matres egritudinũ epatis.qa matris ẽ exhibere materiã.& sic opilatiões epatis materiã ꝑbent in egritudinib⁹ epatis. ¶ Et materia. ¶ P° spãliter.narrat quasdã cãs opilationũ epatis.2° reprehendit quosdaȝ de quadã cã quã ponebãt 3° resummit narratiõem predictaꝝ causaꝝ.ibi 2ª.qđ aũt.ibi 3ª.3 efficiens. ¶ Consyderãdũ ꝙ dixit aut repletiõem.nã humor põt eẽ absolute & simpliiiter mult⁹.sicut ẽ implectoria.& quãtũ ad hoc dixit.aut ꝓpter multitudinẽ suã.põt ẽt humor esse multus solũ huic mẽbro.& non absolute.& quantũ ad hoc dixit.aut repletiõeȝ ¶ Qđ aũt. ¶ Consyderandũ qđ Auic.dupliciter ipugnat illos qui dicebãt opilationis cãm fore ortũ carnis poroꝝ.aut alicuius rei alterius.s.carnee uł uerucalis.primo quia ille oriunť maxime sup locũ carnosuȝ orificia aũt uenarũ sunt neruosa.2°.qa opilatio epatis itelligiť qñ pluribus cõicat.ȝ illud nõ cõicat plurib⁹ uenis epatis.ȝ uniut in qua fit ortus illius carnis. ¶ Cõsiderandũ qđ ꝑ orificia possum⁹ itelligere.aut orificia que sũt i extremo.aut orificia uenaꝝ q̃ terminanť ad itestina.& hec sunt neruosa saltẽ ex ꝑte substãtie itestinoꝝ.Aut possum⁹ itelligere ꝑ hec extrema orificia addit⁹.uł meatus uel uene cõcauitates.& h° mõ sunt neruosa.nõ ꝓprie ȝ similtudinarie i cõpatione ad alios meat⁹ q nõ sunt neruosi.sicut meatus meri aut nariũ. ¶ Sȝ efficiens. P° cõplet narratiõeȝ cãꝝ fatientiuȝ opilationẽ.2°.remouet dubiũ.ibi.2ª.& iaȝ dixim⁹. ¶ Alusneti scientie ẽ spẽs luti uł cineris.ut sup̃ fen.13ª.expositũ fuit. ¶ Et iaȝ dixim⁹. ¶ Remouȝ duo dubia.prio unũ 2°.aliud.ibi 2ª.& multotiẽs.cõfortat. Queret aliqs.Vtrũ oẽ ꝙ epat opilat ẽt opilȝ mẽbra q̃ sũt p⁹.Respõdent qđ h° nõ ẽ necessariũ qa aliq̃ res ẽ q̃ i epate digeriť.& respectu eius hȝ grossiciẽ respectu tñ eoꝝ q̃ p⁹ sunt nõ hẽt grossiciẽ sic triticũ glutinosuȝ đ quo sup̃ dixim⁹ c° de rebus epati nociuis. ¶ Sȝ dubitatur qa Aui.hoc nõ dixit sup̃ imo dixit contrariũ.qa dixit ꝙ frumentũ si digeriť in epate.hẽt uiscositatẽ in compatione ad illud qđ ẽ post epar. ¶ Dicendũ qđ aliud ẽ rem habere uiscositatẽ.& aliud ẽ hẽre grossiciẽ qa res põt esse subtillis uiscosa.& grossa nõ uiscosa.Supra ergo dixit.Aui.qđ frumẽtũ & si i epate digerať habet uiscositatẽ in cõparatione ad ea que sunt post.ȝ hic dicit qđ nõ hȝ grossiciẽȝ qa grossicies feculẽta remanet.& per digestiõem subtiliať.Et per te alias rõnes cõsydera ¶ Vel sic.sicut triticũ supple ẽ grossuȝ ꝑ cõpatione & c̃. ¶ Et multotiẽs. ¶ Diceret quis.Res grossi nutrimẽti habent ne semper qđ opilent.

Respõdent qđ q̃doq̃ iuuant ꝑ accidẽs i aptione opilationũ cõfortando naturã.& ipsa confortata expellit materiã.sicut quãdoq̃ adiuuat naturã curatio cũ medicis.& expellũť materie iste.aut per urinaȝ & c̃.Possȝ aliter expõi.ut totũ.referať ad illud qđ dicit curatio. ¶ Cõsyderandũ qđ hec est differentia inter nutrientia subtilia & grossa.qa subtilia cõseruant magis sanitatẽ grossa uero cõfortat magis uirtutẽ.Si eniȝ cõfortatiõe indiget.nutrientia fortis chimi sunt necessaria.ut Aui.p° can.fen 3ª.de regimine cibi & potus.Merito g° q̃doq̃ uirtus ex grosso cõfortať nutrimẽto ut materias opilationũ expellat.Quo uero illud dictũ Aui.intelligať.idẽ expositũ fuit.

Signa. ¶ Prio ponit signa cõia opilationis epatis.2° spãliter ponit signa cuiusdã opilationis ibi 2ª.illaȝ aũt.que ẽ. Prima in tres. p° ponit unũ signũ.2° aliud.3° aliud.ibi 2ª.comitanť.ibi 3ª.& opilationẽ quidẽ hñs. ¶ Et comitantur. ¶ Hec pars hẽt duas.prio ponit diuisionẽ.2° declarat.ibi 2ª.& illa que ẽ ex eo. ¶ Et cõitanť illud.i.epatis opilationẽ uł illud.i.ñ trahi chilũ ad epar. ¶ Et illa. ¶ Prio oñdit qd comitatur opilationẽ epatis ex eo qđ expelliť.secũdo qd comitať ex eo qđ retineť.ibi secũda.illud autem. Quod p° dicit pȝ. ¶ De 2ª ꝑte dicit ꝙ accidens qđ seq̃ť illud qđ retinetur de chilo attracto ad epar ẽ grauitas i epate.& cã ẽ.qa illud qđ ad epar attrahiť.cũ cõphẽsuȝ ẽ ab epate.ñ expelliť ad egestionẽ.nisi forsan raro.nec expelliť ab ip̃o epate ad illud mẽbrũ p⁹.& tũc illud retẽtũ multiplicať ibi ex retẽtione & repleť epar a penetratione. ¶ Ex eo.i.ꝓp illud uel ei⁹ qđ penetrat in ipso.& grauať epar.& q̃to magis grauať cũ ẽ illic apostema. ¶ Et ẽ grauitas tm̃.i.solũ i ꝑte ubi ẽ apostema. ¶ Et ñ est i epate opilatio plurima ualde.cũ solũ est i ꝑte apostematis. Vel ñ ẽ opilatio pluria.s.cũ ñ ẽ apostema.& hoc ẽ intensiue. ¶ Verũ dolor & c̃.s.cũ est apostema. ¶ Quod si ẽ.s.dolor i opilatõe ẽ res parua.s.i compatione ad eum qui ẽ in apostemate.& pȝ. ¶ Et qñq̃.s.opilatio multa ẽ & fortis. & circa gibbum sequitur opilationem.

Medicine. ¶ Primo ponit curã opilationũ epatis ꝑ medicias.2° ꝑ cibos & dietã.ibi 2ª eius autem regimẽ. Prima in duas.p° ponit curã opilationum in cõmuni. secundum diuersos modos cãꝝ.2° spãliter põit medicinas que in cura opilationis cõueniunt.ibi.2ª.& medicinaruȝ.Prima in tres.p° ponit curã opilationis facte a causa hũorali uł materiali.2°.facte ex creatiõe.3°.facte a cã primitiua intrinseca uel extrinseca imateriali ibi 2ª.& cũ causa ibi 3ª & si ẽ. ¶ Consyderãdum qđ opilatio antiqua.aut ẽ ex materia sanguinea aut alia aut mista.Si primũ.fiat flebothõia.Si

secundū daṫ farmatia. Si simꝉ. fit utraq̧. & ma
xime flebothomiā facimus ex saluatella manus
&ē exptorū iuuamentoꝝ. ¶ Sceha. ē spēs absin
thij dicta sandonicū ut summiṫ a Serapione c°
đ absinthio. & a Symone. Alij dicunt ꝙ ē stica
dos arabicū. ¶ Alhachohen. ē pes corui. ꝉ ꝙ cō
ferat qa ēt soluit. ¶ Et si ñ uideṫ &c̄. ¶ Con
syderandū qđ fortia possum⁹ itelligere fortia
apitiua. & illa ꝑhibētur multa & cruda existē
te materia. qa illā cōmouent & agitāt. & dige
stionē ꝑhibēt. qđ uero digerēdū ē tāta turbati
one nequaq̄ ē op⁹. ut 4° đ re. sani. ¶ Possum⁹
ēt itelligere fortia. s. solutia. & hec ēt ñ concedū
tur ante digestionē ut notū ē. ¶ Et cū cā &c̄.
qñ corp⁹. s. in situatione uel strictura uenarū ex
creatione adhibe regimē &c̄. qa ꝑpe ñ curaṫ.
s3 regiṫ. ¶ Et si ē i suo c°. s. āt. i c° đ duricie epa
tis. aut đ epatico. Aut dicaṫ ꝙ uult dicere dicta
sunt. s. sup̄ i cura discrasie sicce epatis. ¶ Et me
dicinaꝝ. ¶ Hic enumerat medicinas q̄ coueniūt
i aptione opilationū epatis. et p° pōit eas q̄ sum
mūṫ. z° eas q̄ exteri⁹ apponūṫ. ibi z^a. ē plastra.
Pria i. d. p° pōit diuersas medicias alteratiuas
magis uel apitiuas. & ēt quasdā3 euacuatiuas.
enumerat. z° spālē ponit regulā de euacuatiuis
ibi z^a. solutiua aūt. Prima in. d. p° enumerat di
uersas medicinas simplices. z° cōpositas magis
ibi z^a. & ex medicinis cōpositis. Pria in. d. p° po
nit quādā diuisionē3. z° exequiṫ. ibi z^a. frigide
uero. Hec hēt tres. p° enumerat medicinas frigi
das. simul ēt icidēter narrans de calidis. z° pōit
medicinas equales. 3° calidas. ibi z^a. eq̄litati. ibi
3^a. ille aūt. ¶ Et reubarbarū. & similiter absin
thiū sunt medicie calide apitiue. s3 possunt po
tari in calida dispōne. Nā l3 in eo. i. absinthio uꝉ
reubarbaro sit caliditas quedā. i. nō excedēs. nō
est tamē malū uti ipso simul in opilatiōe asso
ciata caliditati & frigiditati. calꝉ. tati ex pte eius
qđ ad opilationē3 sequiṫ frigiditati ex parte cāe
que faċ opilationē uti dico ipso sic op3 suppꝉ.
& hoc ē ut ipsū3 administreṫ. s. cū sui corpulē
tia. aut decoctio ei⁹. & prope &c̄. ipsa eni omia
ꝑxia sunt. s. sibi ipsis in uirtute aptiōis. ¶ Eq̄
litati. Camepitheos. i. quercula maior z^m cōe3
expōne3. Symoni uero nō plac3. Bene eni3 came
dreos nomē quercule ē Drios eni. i. quercus. ca
me. i. infirma uel humilis. uꝉ terrena. S3 camepi
theos. i. infima pinus. Piteus. eni. i. pinus. & sibi
tres assignat spēs Dyas. & ꝑꝉimū auctoritate.
đ una diċ qđ credit eā eē herbā q̄ moderni ydeā
uocant. uel yuam. nō tamē suadet credere uel nō
credere. ¶ Et iste quidē. s. medicine potanṫ z^m
necessitatē. i. z^m qđ ē necessariū. Potanṫ dico aut
cū aqua endiuie & cuscute. s. simul si fuerit &c̄
maxime si cū hoc ē. materia grossa aut cū uino
&c̄. suppꝉ si opilatio fuerit hēns frigiditatem.

¶ Ille aūt p3. ¶ Et ex medicis. Primo enumerat
diuersas medicias cōpositas. z° pōit q̄sdā đscrip
tiōes. ibi z^a cōfectio. ¶ Predicte cōfectiōes q̄ran
tur i 5°. l3 q̄dā ex eis sub ꝑprio titulo nō iueni
anṫ. Confectiōes quas ponit patēt. ¶ Carmet.
ē sex kirat. Kairat ē. iiij. granoꝝ ordei. g° sex ca
irat sunt. 24. g̃. ordei. Vꝉ carmet ē aurꝉ. i. & gra
na. iiij. ¶ Solutiua. ¶ Cōsiderandū qđ. A. duas
cās assignat. quare iste medicie debēt esse leues
p° qa materia ē in mēbro qđ ꝑximu3 ē. s. locus
euacuatiōi. Vñ construaṫ. quoniā materia ē in eo
. s. mēbro ꝙ proximu3 ē medicine. i. loco unde me
dicus euacuat Vꝉ qm̄ o3 suple sic esse. nā materia
&c̄. Et quoniā mēbro si uertuosū ē &c̄. Presup
poniṫ aūt uirtuosu3 cū non sit magna necessitas.
¶ Eius. ¶ Hic ponit curā p dietā ¶ Alanasati
fit. cū furmentū depilatū coqṫ i multa aq̄. Al
habitati. genus ē cibarij ¶ Alfelūdes fit cū mele
coqṫ. & sup marmorē proijciṫ. & iduraṫ. sup̄ đ
cura sode sicce. ¶ Alcaif. accipiunṫ placētule fri
xe i oleo. & ponunṫ i patella una sup̄ aliā. & iter
eas poniṫ mel & decoqṫ. oīa illa cibaria opilatiua
sūt. ¶ Et o3 ut succedat balneū c bo eius. s. stati3
sūpto. & resoluat ipsu3. s. cibū natura supple. &
resoluendo trahat loco eius qđ ab ipsa. s. natura
resoluiṫ. s. a balneo. & ipē. s. cibus quē natura re
soluit. & mouet ut stet loco eius quē balneū ab
ipa resoluit nō ē digest⁹. Et iō nō digestus ad e
par uadit. ¶ Alcandros. i. sandarusiū ē triticū ro
manū ut Auic. z°. can. uel ordeū depilatū uꝉ far.
¶ Triticū leuis pōderis h° ꝑprie ē far. ¶ Cōsyđ
randū ꝙ illa debent dari quando uirtus esset for
tis & ñ multa opilatio quia etiam candarusium
grossi nuttimenti est. Et ideo Galienus in cōmē
to primi regimīs acutorū prohibet cādarusium
Vel dic ꝙ nocet ei i cui⁹ epate est opilatio & stri
ctura uiarū. i 9° cōmēto. hoc ergo mō soluaṫ cō
tradictio inter Auic. hic. & Galꝉ. ibidem.

Quandoq̧ aggregaṫ. ¶ In precedēti
Auic. determinauit đ opilationib⁹
epatis. ¶ Hic determinat đ iflatōe
& uētositate in eo & p° notificādo
nobis iflatōe3 & uētositatē. in epate. inuestigat
cās huius dispōnis derelinquens ex dictis tūc no
ta esse signa z° ponit curā. ibi z^a approximant
Prima in tres p° inuestigat cās inflatiōis & uē
tositatis illius. addens alia ibi z^a & quādoq̧ ē
ibi 3^a & accidit Et hec habet tres. p° facit hoc
z° ponit quendā determinatū modū inflationis.
3° spāliter ponit signa inflationis in epate ibi z^a
& qñq̧ ibi 3^a & illud & patet.

Approximat. ¶ Primo ponit diuersa
remedia sēcūdo ponit spāliter quē
dā3 can ibi z^a & si uaporatio ¶ Cō
syderandū qđ aliqñ uaporatio mo

uet īflatiōnē quia inuenit materiaȝ que illaȝ uentositatē facit. & iō eaȝ dissoluendo in fumuȝ mouetur inflatio ad inferiora. & ē signum ꝙ inferius est materia apta resolutiōi uentris & econtra

EPati. ¶ Hic determinat de dolorib⁹ epatis. & pᵒ iuestigat cās. zᵒ. a narratiōe signoꝝ se excusat. 3ᵒ pōit curā. ibi. zª. iaȝ. ibi. 3ª. iaȝ etiā. Prima i. d. pᵒ iuestigat diuersas cās doloꝝ epatis. zᵒ docet in eis ꝓnosticari ex Hyppo. ibi zª. & Hypo. quidē. Prima in duas. nā primo ponit cās doloꝝ epatis. zᵒ cōparat inter ipsos dolores penes uehemētiā & puitatē ipsoꝝ. ibi zª. & dolor uehemēs Quēadmodū dixit Hyppo. 7ª ꝑticula afforis. Quicūq circa epar dolēt his febris supueniens soluit dolorē. ¶ Et Hyppo. ¶ Consyderāduȝ qđ Auic. uerificat cās illoꝝ accidētiū. derelinqns ex hoc notū esse đ morte. Causa eniȝ hoꝝ accidētiū est humiditas corrupta mala acuta. q̄ in epate facit dolorē. Vult ergo Auic. esse notū qđ qñ talis materia secūdū epar colligit̄ ꝙ seq̄t̄ mors cū sit oio preter naturā. Sequit̄ aūt mors igntō. quia morb⁹. est acutus ualde. & đ uenenosa materia. Causa uero particularis illorū accidentiū est. nā humiditas illa nitrosa corrupta exuberās ipellit̄ ꝑ corpus. & ad extrema. Illa uero que uadit supius facit pruritū i camaduati. i. capite & parte posteriori eius. & facit ēt in collo bothor. Illa aūt que uadit ad inferiora ut ad pedes. fac in police pruritū. Illa uero q̄ ꝓpe mortē magis uel in principio. expellit̄ ad loca media. cū nō possit longi⁹ expelli. tendens ad uesicā. apostemans collū eius ꝓp dolorē & puctionē. Vnde qa materia trahat̄ facit urine difficultatē. qa fit opilatio sed quia illa materia nitrosa mordicat lacertū. facit eū laxare. & ideo fit aliqua distillatio.

IAm. ¶ Prio excusat se a narratione cure. zᵒ pōit q̄sdā medicinas dicēs alioꝝ auctoritate ꝯferre. ibi zª. dixerūt. Et ꝓpe deuitēt carnes cū ē & c̄

APostematum. ¶ Intendit Auic. in hoc tractatu determinare de egritudinib⁹ epatis cōibus. ¶ Dicunt̄ aūt cōes egritudines. aut qa diuersa morboꝝ genera aggregāt ut sunt apostemata aut ex ꝑte nature in qua fiunt ut cōtinuitatis solutio. ¶ Prio ergo determinat đ apostematibus zᵒ de cōtinuitatis solutiōe. ibi zª. quoniā quādo q. Pria i duas. pᵒ determiat de signis & cāis & diuersitatib⁹ apostematū epatis. zᵒ de curatiōe ibi zª. primū qđ tibi. Pria in duas. pᵒ in generali magis determinat de apostematib⁹ epatis. zᵒ i spāli. ibi zª cāe eius. Pª in. d. pᵒ determinat de diuersitate que accidit in apostēatib⁹ epatis. & causis zᵒ de signis ibi zª. signa qdē. Pria in tres pᵒ ponit diuersitatē que accidit i apostematib⁹ epatis. zᵒ ponit istoꝝ apostēatū causas. 3ᵒ cōpat adinuicē quosdā modos apostematū epatis. addēs alia. ibi zª. & cause illi⁹ ibi 3ª. & omne apostema in epate. Adhuc pª in duas. nā pᵒ ponit distinctionē apostematū que fiunt in ꝑtibus epatis. zᵒ declarat primū mēbrū distinctiōis. ipsuȝ subdiuidēdo. ibi zª. & eoꝝ. ¶ Circa primā partē cōsyderādū qđ apostemata epatis recipiunt diuersitatē aut ex parte loci aut spēi. prio pōit primā diuersitatē. zᵒ secūdā. ibi. zª. ampli⁹ apostema. ¶ Cōsyderādū pᵒ qđ pāniculi & uene epatis cū sint mēbra neruosa sunt apta recipere materiā. Et iō illa diuisio dic̄ qđ apostēatū epatis. Alia snut que accidūt in uelaminibus ei⁹ & uenis ei⁹ ē diuisio que zᵐ minus accidit. ¶ Cōsyderādū post. qđ existēte apostemate in carne epatis. aliqñ cōicat pāniculis. & existēte apostemate i uenis. cōicat carni. & existēte apostēate i concauo cōicat gibo. Bñ gᵒ dixit. A. ꝙ aliqñ. cōicat spēbus ꝑtiū eius. s. epatis. ¶ Ampli⁹ hic cōsiderandū ꝙ apostemata epatis oia sunt sanguiea colerica flegmatica uel melancolia. Et. zᵐ. aliā diuisionē sūt saniosa collectionē fatientia ꝟnō Apostemata gᵒ sanguiea tetigit ꝑ hᵒ ꝙ dixit flegmonides. qa flegmon ex sanguie maxime fit. Tetigit colerica praua ꝑ hᵒ ꝙ dixit colericuȝ. Melancolicū tetigit per hᵒ quod dixit cācerosuȝ. & & c̄. Flegmatica tetigit ꝑ hᵒ. qđ dixit aut iflatiuū & c̄. Et qa apostemata q̄ maxie ad exiturā ꝑueniūt. sunt calida sanguinea. iō dixit flegmonides dubellati. Et qa cancerositas. i. cū corrosione. & hoc magis iest colore. iō dixit colericū cancerosuȝ. Et qa materia flegmatica ē apta in fumū & i uentū cōuerti. iō dixit inflatiuū uentosuȝ ¶ Et oē. ¶ Hic narrat mltiplices cās apostematū epatis & p3. ¶ Et cōsidera ꝙ. A. dixit colerā esse cāȝ hui⁹ opilat ōis ad ostendēdū ꝙ l3 sit calida subtilis pōt tñ opilare sua mltitudine. Videt̄ eniȝ qñq ꝙ mltū ē fluens repente simlr nō min⁹ obstrui. & ieiuniari uiscosis & grossis. ut. ᵒ8. terap. 4ᵒ. cᵒ. ¶ Et oē apostema. Hic cōpat. et pᵒ cōpat apēa cōcaui et gibbi. penes terminationem. zᵒ. penas malitiā. 3ᵒ. ostendit qđdā cōe cibus apēatib⁹ epatis addens đ ꝑmutatiōe. ibi. zª. et apostema. ibi 3ª. et oē apostema. ¶ Cōsiderandū circa priaȝ ꝑtē. ꝙ. A. dixit creticū. Vocatur aūt illud apostema epatis uere creticū qđ cū euacuatione manifesta crisim facit. ¶ Ad differentiam ergo dicit. eoruȝ apostematū que cū saniatione uel sclirosi terminātur. Alia uero declarata sunt sup. ¶ Et apostema. Circa hāc ꝑtē dubitatur qđ apostema sit deterius. an factū in cōcauo. an factū in gibbositate. Et uidet̄ qđ apostēa factū in cōcauo. qa illđ apostēa deteri⁹ ē qđ deteriora accidētia cōseqt̄. s3 tale. ē apostema factuȝ in cōcauo ut summit̄ ex Gal. 5ᵒ. đ interiorib⁹. 7ᵒ. cᵒ. ubi porro flegmōes in cōcauo

epatis existẽtes deteriores sunt q̃ si essent in gibbo.in generãda desiderij ablatioe uõitu colerico & sitis. ¶ In cõtrariũ ẽ hic Aui. ¶ Dicendũ ad presens qđ apostẽa pōt altero deteri⁹ dici.aut ex pte essentie.aut nobilitatis actiōis lese.Aut accidentiũ cõsequentiũ. Apostema igiť qđ ẽ in cõcauo nõ diciť deterius eo qđ est in gibbo ex parte essentie nec ecõtra. Vtriusq̧ enim una essẽtia ẽ.& equalis.nisi cũ unũ plus altero de materia aggregat. Aut ẽ in alio tpe. Sed si hec apostemata cõparent̃ ex parte dignitatis lese actionis.apostema gibbi deterius est apostemate concaui.qa gibbosa pars epatis nobilior ẽ.Si uero comparent̃ ex parte accidentiũ consequẽtiũ.tũc absolute apostema gibbi deterius ẽ.quia deteriora sequunt̃ accidentia. Accidentia enim̃ lei⁹ sunt ad spũalia mẽbra.sed accidẽtia apostematis facti in concauo sunt ex cõitate ad stomachũ. Pria uero accidẽtia deteriora sunt ut notũ est.Secundũ qđ g° apostema cõcaui pōt poni deterius apostemate gibbi.qa in cando accidẽtia facta per cõitatẽ ad stomachũ.& sic ibi dicebat.G. ¶ Et omne. ¶ Consyderãdũ ꝙ aquos⁹ sanguis trãsiens ad mẽbra ẽ cã ydropis carnose. sed ꝙ̃titas retẽta ẽ cã asclitis.simul g° hec fieri pñt. Quod dicit đ pmutatione p₃. Vniuersaliter.n. pmutatio đ mẽbro nobili ad ignobili⁹ laudabiľ ẽ.cõtrariã uero pmutatio illaudabilis.&c.

Signa. ¶ P° ponit signa apostematũ epatis.z°.põit signa distinctiua iter apostemata epatis.& lacertorũ.ibi z^a.cognosciť.P^a in duas.p° i cõi ponit signa apostematu₃ epatis.z°.signa apostematũ diuersificatorũ penes loca.ibi.z^a.& si apostema ẽ. ¶ Dicit p° ꝙ signa apostematũ epatis sũt grauedo & dolor uehemens quãdoq̧.dixit qñq̧.qa uehemens pprie fit dolor quãdo apostema ẽ i statu quo ad accidẽtia.uľ dixit quãdoq̧.ut cũ ẽ apostema calidũ.nõ sicut &c.i quib⁹ opilationib⁹ nõ ẽ proprie dolor fortis.ipsa eni.s.apostemata &c. Attractio furcule ad iferiora.& dixit i plurib⁹ horis.qa h° fit maxie qñ materia ia₃ ẽ adunata ľ m.s.a.uľ maxie fit cũ ẽ i gibbo ¶ Dicit p⁹.hec cõtractio nõ fit nisi qa tendit cõcauitas.s.uẽtr.s sub q̃ locat̃ epar.Fit ẽt pp suspẽsiõe₃ quã h₃ epar cũ dyatragmate.& cũ costis in qbusdã. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ad dolorẽ pulsatiuũ tria requirunt̃.p° qđ mẽbꝝ sit sensitiuũ.& ideo in pulmone nõ fit talis dolor.z°.qđ sit arthariosu₃.& iõ i pãnicul' nõ fit taľ dolor pulsatiuus.3°.ꝙ currat materia & maxime calida q̃ põat i arthariis necessitatẽ maiorẽ i motu.unđ uehemẽter dilatãť s₃ qa cõpmit eas materia iõ cũ dolore pulsant.et sic pcipiť dolor pulsatiu⁹.hĩc summi pōt a Gal z° de interioribus.Vult g° Auic.pbare ꝙ i apostematib⁹ epatis licet sint calida.ñ fiat pľatiu⁹

dolor.quia in epate ñ sunt artharie.s.in carne.s₃ sunt dispsite in pãniculo.eius.maxime intelligatur in pãniculo.uel iuxta pãniculũ.q ẽ in concauo.quia ad concauũ epatis uenit illa parua artaria.& quia dictũ est ꝙ ut plurimũ.apostemata fiunt in carne epatis. Raro aũt in uenis & pãniculo.iõ in apostematib⁹ epatis non sentitur pulsatio.Et quia ulteri⁹ diceret aliquis saltẽ aliqñ poterit in pãniculo uel iuxta pãniculũ fieri apostema.ergo aliqñ in apostemate epatis aliq̃ mõ erit hic dolor.qđ neq̧ grauitas.s.pulsatiua est in eis.s.apostematib⁹ factis in pãniculis epatis aut iuxta pãniculũ nisi q̃titas sit epabiľ i.indistinguibilis p iudiciũ.quasi dicat. A.ꝙ licet in illis apostematib⁹ possit talis dolor pulsatiu⁹ fieri ẽ tñ idistingui bilis.& rõ est.nã illa artharia ẽ parua.& iõ ẽt diuidit̃ in ramos ualde paruos.unde licet ibi sit materia apostemosa.sicut paruissimi sunt illi rami sic paruissim⁹ fiet pulsatiu⁹ dolor Vnde hẽt alia lr̃a neq̧ ẽ penetratio.s.artharia rũ eis.s.pãniculis.nisi q̃titas insensibiľ. Et iõ ex eis dolor pulsatiu⁹ fieri ñ poterit. Vel posset exponi.neq̧ in eis.s.apostematib⁹ epatis est grauitas nisi isepabilis.qa.s.semp illa apostemata comitaẽ. ¶ Et qñq̧ cõicãt coste dorsi ¶ Et cã ẽ qa nõ in omnib⁹ hominib⁹ ẽ cõiunctũ cũ pãniculis costas ligantibus ut' 5° de interiorib⁹ 7° ca° ¶ Et si apostẽa. ¶ Apostẽata epatis in locis diuersificant̃.qa qdã sunt i cõcauo.& qdã in gibbo qdã sunt in carne.epatis q̃da₃ in pãniculis & uenis. ¶ Prio.g° ponit sig^a ia postematis facti in gibbo epatis.z° facti in cõcauo.3° ponit sig^a apostematũ factoꝝ i pãniculis & uenis.ibi z^a cũ aũt ẽ apostema in cõcauitate.ibi 3^a & illđ đ apostematibus epatis ¶ Expõe sic illã lr̃a₃.Et i ipso.s. apostemate qđ ẽ i gibbo ğuitas ẽ maior q̃.&c. Et.in ipso ẽ plus grauitatis.supple q̃ sit.in apostemate facto i concauo.aut plus qa maior ut dixit Aut plus.qa pluri tẽpore quia materia i gibbo stati₃ inducit concauitatẽ.s₃ illa que ẽ in cõcauo forsan non sic cito. ¶ Et attractio furcule ad inferiora ¶ A dextro.i.a dextra parte quia illa ẽ que trahiť minus supple q̃ sit ğuitas. Vult ergo dicere Aui.qđ in hoc apostẽate furcula q̃ trahiť sicut ẽ dextra min⁹ trahiť q̃ cõparatiue sentiť grauitas.Plus igitur sentiť grauitas q̃ tractus furcule.& cã ẽ na₃ stati₃ cũ ẽ materia i gibbo sentiť grauitas.s₃ nõ statim trahiť furcula a dextro.s.cũ costis.quia ad tractatũ requiritur qđ apostema addaẽ.& fiat magnũ maxime uero dicit Auic. qđ tract⁹ ẽ minor i eo q ñ hẽt epar alligatũ costis quia i illo solum trahiť furcula per tractum panniculi suspendentis.Et iõ subdit iste qui habet istam adherẽtiã epatis cũ costis sentit' tractũ furcľe.& dolores uehemẽtiores & maiores illo qui nõ h₃.Et ratio ẽ.quia

duobꝰ ligaminibꝰ trahit et cōicat. ¶ Possꝫ aliter
exponi ut uelit Aui. dicere qđ tractꝰ furcule ad i
feriora suple & ad extra. i. ad exteriora ē minus
et grauitas plus. In apostemate eni epatis ñ solū
furcula inferiꝰ trahitur. sed. ēt extra. sicut sum
mi pōt a Serapiōe. 4° . tractatu. z°. c°. Vult ergo
Aui. dicere qđ tractus ad extra et ad itra minor
ē q̃ grauitas. & ē notū p eandē cāz. ¶ Posset. 3°.
exponi ut uelit Aui. dicere ꝙ in apostemate i gib
bo ē grauitas maior & plus. et attractio furcule
ad inferiora ē minus supple q̃ attractio eius ad
extra. & causa ē naꝫ statiꝫ cū i gibbo ē apostema
ē ibi tumor ex quo extra pingit furcula. sꝫ nō sic
ita trahitur. Solus eniꝫ tumor extra mouet par
tes que sunt circa furculam. sed non trahit eam
iferius nisi sit grauitas multa & ponderositas.
Dico dicit. A. qđ hoc pprie cōtingit in eo qui hꝫ
epar nō adherens costis. qa in illo non trahit fur
cula nisi p unaꝫ alligationē. & iō plus pōt. aposte
matis tumor extra impellere q̃ possit grauitas
eius inferius trahere. ¶ Et cōsidera ꝙ lr̃a pōt ex
poni huic cōtraria. ¶ Cū aūt. ¶ Primo facit h°
z°. spāliter đ quodā signo cām ptractat. ibi. zª. et
estimauerunt. ¶ Considerandū qđ ibi duplex re
peritur lr̃a. Vna que dicit ad dormitioneꝫ. alia q̃
dicit a dormitione. ¶ Propter qđ cōsyderandū
qđ apostēata possunt esse magna. aut qa iā mul
tā aggregauerūt materiā i locū unū. ex qua m'ta
fit ad cerebrū euaporatio. & iaꝫ ppter collectiōeꝫ
cessauerunt accidentia doloris. & tunc illa aposte
mata faciunt declinare ad dormitionē. aut sunt a
postemata epatis magna. quia cū multa materia
sunt multorū accidentiū. & tūc faciunt declinare
a dormitione. ¶ Consyderandū pꝰ qđ in apostē
mate calido cōcauitatis epatis pōt etiā seq tussis.
nā ex eo resudat materia super stōachum que as
cendens extra stomachum usq ad os eius pōt cō
tāgere dyafragma. fiet ergo tussis. ¶ Et estima
uerūt qdā. s. Gal. in cōmēto illiꝰ afforismi septi
me pticule. In flegmōe epatis auctoritate Hyp.
zª particula epidimiaꝝ. ¶ Et uidet Gal. s. in
cōmē to predicti afforismi. Circa hāc partē du
bitat. ¶ Diceret aliqs cū mēbra cōi. ēt nō solū
per alligātiam. sꝫ ēt per iuxtapositiōeꝫ leui exi
stente passiōe in epatis cōcauo. fiet cōpassio in
stomacho. qa stōachus ab eo imediate cōprehē
dit. ¶ Cōsyderādū qđ stomachus pōt pati ac
cidentia. aut q̃ ad digestiōis pertinēt actū. aut
accidētia que fiunt cū malo motu locali stōachi
ppter materiā in eo cōprehensam in cōcauitate.
uel intus in tunicis eius. maxime in ore. Dico g°
qđ accidētia cōsequētia digestiōis actuꝫ. statiꝫ
cum concauū epatis apostematū ē. ipsa cōsequū
tur. qa statim digestiua stomachi impedit. Et
hoc propter duas cās. Prima qa digestio est ma
xime partis iferioris stōachi. illa aūt cōprehēdi
tur ab epate. & iō epate pmutato quolibꝫ z^{m}
cōcauū oꝫ qđ illa permutet zª qa digestio fit p
tunicā extrinsecā stōachi magis. Illa aūt imedia
te contangit epar z^{m} cōcauū & iō oportet qđ ab
eo statiꝫ permutet. Accidentia aūt que fiunt pp
materiā que intus in stomachū labit & maxime
ppter passionē oris ipsius. & itrinsece pellicule
sicut ē nausea & singultꝰ & uomitꝰ a materia
hūorali. ñ fiūt nisi ppter rē magnā ex apostēa
te. Vnde intātū exuberat materia qđ intus in
stomachū ingredit p uiā fellis. uel tātuꝫ exube
rat passio ꝙ neruꝰ lꝫ subtilis sit portat cōpassio
nē. qa multa ē. Dixit aūt Auic. z^{m} plurimuꝫ pp
corpora in quibꝰ secundū stomachū ēēt multa
aptitudo ad patiēdū. nō ex parua paterētur cā
¶ Et illud. ¶ Ponit signa apostematū factorū
in pāniculis & uenis. & p° facit hoc. z° sꝫ ponit
signa apostematis existētis simul z^{m} cōcauū. &
z^{m} gibbū addēs quedā. 3° ponit quoddā dictuꝫ
pnosticū. ibi zª. si aūt. ibi 3ª. & scias circa illam
partē. ¶ Et illud. ¶ Dubitat an postea qđ ē i
pāniculo uel i uenis sit prauioris febris. & uꝫ ꝙ
nō ex quadā auctoritate Auic. 4° can. fen. pª. ca°
đ fe. apostematū. ibi sic. & eoꝝ iteꝝ febris que
sunt i mēbris carnosis & eoꝝ similibꝰ ē debilior
¶ Oppositū uult hic Auic. ¶ Consyderandū
ꝙ fe. pōt dici uehemēs magis uel minus. aut ex
pte sue essentie. aut ex pte accidētiū extrinsecoꝝ.
ut doloꝝ. uigilie pūctionū. & angustie & iqetudi
nis. ¶ Dicendū g° ꝙ febres apostematū carnoso
rū mēbroꝝ. sunt uehemētiores ex pte essētie ca
loris febrilis. Essentia eniꝫ eius maior pōt dici.
Vno mō maior z^{m} qđ cā putredinis maior uel
minor ē. magis aūt iq̃to aggregat đ materia i
carnosis ptibꝰ. & magis putrefit & citiꝰ ppter
loci caliditatē. unde in cōmēto illius afforismi se
cunde particule. Que relinquūt i morbis. Q đ
si i locis cōgregēt calidis. fortior & uelocior effi
cit putredo. uel ex pte accidētiū dictoꝝ. & sic fe
bres apostematū pāniculoꝝ fortiores & prauio
res sunt ut notū est. ¶ Cōsyderādū circa secun
dā ptē qđ existente passione i una pte epatis co
municat alteri usq ad paucū tēpꝰ. & hoc ē qđ
dicit. usq ad terminū ñ plurimuꝫ. & cā est quia
epatis substātia cōtinua est. & iō una pars cito
alteri cōpatit. Vnde Gal. 5° de iterioribꝰ 7° ca°
Sed tamen si apostema sit aliq̃do in solo gibbo
epatis. aut in sola cōcauitate nō potest esse qn
utrunq latus cōpatiat. qa substantia epatis cō
tinua ē. Quo uero epatis apostēata faciāt ydro
pisiꝫ postetiꝰ dicet. ¶ Et scias. ¶ Circa hāc par
teꝫ dubitat an fluxus uentris in apostemate epa
tis sit mortalis. & uidet qđ nō. Simile ē de apo
stemate lateris et epatis. sꝫ i apostemate lateris. i.
pleuersi fluxus uentris cōmendat ab Aui. fen. x.
tractatu 4°. c° đ signis malis & sanis i pleuresi.

¶ Amplius. qđ diminuit đ materia apostematis ē iuuās. sʒ talis fluxꝰ ē diminuens materiā apostematis. imo cōueniētius solutio uentris pōt minorare materiā apostēatis epati. q̄ apostēatis costaꝝ. ¶ Oppositū uult Auic. ¶ Respōdēdū sic a simili pōt summi a Mesue i suo đ approp̄atis. c° đ pleuresi. Q đ fluxꝰ uētris ueniēs i apostemate epatis. āt accidit a cā extriseca. ut corruptione ciboꝝ. uel alia. & hic uitupio mortali nō uitupaī. Aut accidit a cā itriseca. & tūc aut fit i p̄ncipio apostēatis. aut i pcessu. Si fit i p̄ncipio aut fit exuberātia & malicia materie. et ille mortalis ē. qa significat multā & ultimā repletionē supātē nature uires. Cum g° stati in p̄ncipio in quo nō multa debet esse materia. ip̄a tm̄ exuberet. quid igiī erit in processu. Aut fit ex fortitudie nature. licet stimulata sit. & hic fluxꝰ laudabilis ē. salte p uiā cause. qa alleuiās. Si uero fluxus fiat in processu si sit creticus pꝰ signa digestionis appens laudabilis ē. Alius aūt q fieret ex cōpleta epatis debilitate mortalis esset. Auic. g° hic ex mō loquendi itellexit đ fluxu uentris facti i p̄ncipio ex ui morbi cū dixit. associatur. Proprie enim dicitur solutio associari apostemati epatis. q̄do siľ cū eo icipit. ita qđ ea tpe q̊ icipit apostēa. icipiat & fluxꝰ. & tūc cr̄ associatꝰ. Sʒ qn̄ sic icipit credēdū ē qđ sit pp mľiā & malignā materiā. & nō pp fortē uirtutē. qa ille nō fit nisi cū icipit iā apostēa. & nō i instāti inceptiōis ipsius apostematis.

Cognsciī. ¶ Hic pōit signa distictiua iter astēata lacertoꝝ & epatis. & prio ponit unū signū. z° aliđ qđ summiī ex pte figure. uel delcarat qa illud permiscerat. 3° pōit alia signa distictia. ibi. zª. & lacerti qdē. uľ ibi. in figura uero. ibi 3ª ex pte aūt accidētiū ¶ Dicit p° qđ differūt hec apostēata ex pte figure. sicut declarabit. Differūt ēt ex alio. quia apostemata lacertoꝝ semp apparent. sed apostema epatis nō semper. quia si sunt in cōcauitate nō apparet eorū tumor. Similiter ēt i corpore pingui. nisi sit res. s. apostematis magna. qa sit magū apostema. ¶ In figura. Dicit qđ differūt in figura. qa apostematū epatis figura ē lunaris. ¶ Et sentiī cū sepatiōe. s. per tactū supple loci abscisiōis eius apostematis uel tumoris. Abscisiōis dico cōis. ¶ Cōsyderādū qđ in figura lunari ē locus abscisiōis cōis. sʒ in figura ut cauda muris nō ē hic locus qa solū ad unā partē abscindiī sicut in exemplo apparʒ extra. Apostema ergo epatis sentitur cū sepationis comunis abscisiē iʒ nō aūt apostema qđ ē in lacerto. qa apostemata sequūtur figuram mēbri epar aūt cum sit gibbosum hʒ hanc figuram. & similiter apostema. sʒ lacertꝰ cū habeat figurā tendentē a grosso ad subtile. non hʒ hanc figurā. imo nō forsan contingit qđ cōprehendaī ex eo. s. apostēate lacerti. nisi parū in p̄fundo. cū ē i lacerto profundo. i. latitudinali supple uľ transuerso. & ē supple apostema lacerti profundi uel transuersi similis apostemati epatis. Sicut enim summiī a. G. 5°. đ interioribꝰ. 7°. c°. Apostēa lacertoꝝ ꝙ magis similaī apostemati epatis ē apostema lacerti latitudinalis. uľ lacerti trāsuersalis. qa apostema lacerti longitudinalis stati appaʒ.

¶ Ex parte ¶ Consyderandū qđ apostematū epatis quedā sunt accidētia cōia. & quedā sunt p̄pria. Accidētia cōia sūt grauitas sub ypocūdrijs alteratio forme. & n̄ posse iacere i aliquo laterū. & illa nō sunt sic in apostemate lacertoꝝ sicut in apostemate epatis. qa in apostemate epatis sentitur p̄prie res grauis appensa. uľ pendēs. ibi etiā magis alteraī forma. & minꝰ possūt iacere i ābobus lateribꝰ. qa epar sic sepaī magis ad utrāq; partē trahiī p̄pter grauitatē apostēatis. Sʒ accidētia p̄pria apostēatis ꝙ ē i gibbo sūt tussis malitia anhelitꝰ. et malitia urine. & illa ibi nō sunt. Accidētia ēt p̄pria apostēatis concaui sunt sitis. nausea. uomitꝰ. singultus malitia egestiōe et ista ēt ibi nō sunt. ¶ Dixit g°. A. qđ accidencia p̄pria & cōia que sunt in apostematibꝰ. q̄ sūt in epate. nō sunt in apostēatibus lacertoꝝ. s. quantitate. de qua sit curāduʒ. ¶ Et cuʒ uidee. Almirach. i. mirach declinare ad siccitatē & tenebrosicatē. tunc estima ꝙ apostema ē epaticū. Cā est. nā tenebrositas & siccitas maxime fiūt ex defectu nutrimenti. Hoc autē accidit. cū in epate ē apostema & c.

Ause. ¶ Hic spāliꝰ determinat de apostēatibꝰ epatis. & maxie de signis cās p̄supponēs notas ex dictis i p° c°. Prio g° đtermiat đ apostēatibꝰ epatis. z°. đ apostēatibꝰ meseraicaꝝ. ibi zª. cōicat i signis. Pª in. d. p° determinat de apostēatibꝰ calidis & frigidis epatis z° đ apostēatibus cācerosis duris & dubelati. ibi zª. sepe accidit. pª i. d. p° đtermiat đ apostēatibꝰ calis. z° đ fridis ibi zª. i apostematibꝰ. Pª i. d. p° i cōi magis determinat de apostematibꝰ calidis. z° in spāli. ibi zª. q̄guitas. Prima in duas p° pren ītit quoddā qđ uult esse cōe omnibus subsequētibꝰ statim capitulis. z° exequiī. ibi zª. eius uero. ¶ Dic̄ p° qđ cause apostēatis calidi in epate. sunt cāe apostematū calidoꝝ. s. ubicūq; sint illa apostemata. qa eedē cāe que possunt facere calidū apostema in stōahco. uľ in alio mēbro possunt facere i epate ¶ Eius uero. ¶ Hic pōit signa. & p° pōit sigª apostematū calidoꝝ factoꝝ in cōcauitate uľ gibbositate. z°. pōit signa terminationis illoꝝ. & cāʒ alicuius illoꝝ. 3°. ponit dr̄iaʒ iter apostēa calidū epatis & pleuresiʒ. resumens signa. 4°. pōit ptes p quas hec apostemata creticāī. ibi zª. & apostema qdaʒ calidū magnū. ibi. 3ª. dr̄ia ibi 4ª. & cri

fis.Pria i tres p° ponit signa quedã cõia calido
rũ apostematũ ponẽs sigª apostematũ q̃ fiunt
i cõcauitate.z° põit signa apostematũ factoꝝ i
gibbositate.3° iteꝝ ponit sigª apostematũ q̃ sũt
i cõcauitate.ibi zª.& ẽ malicia anhelitus.ibi 3ª.
& qñ ẽ i cõcauitate. ¶ Dicit p° ꝙ signa aposte
matis calidi epatis sunt signa cõia apostẽatũ in
quacũq; pte epatis fuerint que dicta sunt.et ex
illis signis est febris acuta & c̃. ¶ Et illud totũ.
.s.qđ accidit đ istis accidẽtibꝰ supple accidit et
ppe cũ apostẽma ẽ i cõcauitate.qa tũc maxime
fit singultꝰ.nausea & c̃. ¶ Sȝ.t.d.magis dẽt se
qui sincopis ad apostema gibbi q̃ cõcaui.qa gib
bus imediate cõicat cordi p uenã ascendentem.
¶ Dicẽdũ ꝙ dixit totũ illđ ut ñ icludat sincopi.
Et si dixit totũ illud ut includit sincopi.Dicẽdũ
ꝙ duplex ẽ sincopis.una stõachalis.& illa fit po
tius ex cõcauo.Alia ẽ que fit p cõpassionẽ ab e
pate ad cor imediate.et ista fit magis pp aposte
ma gibbi. ¶ Et mordicatio ppterea. qa plures
sunt ibi pãniculi circa gibbũ. ¶ Et qñ ẽ i cõcaui
tate.s.apostema.tunc illud ñ addit supple i ma
licia anhelitꝰ.nisi i.re anhelitꝰ.supple addaẽ.&
declarat hoc Aui.qm̃ qñ & c̃.Et qñq; accidit tu
ssis.ut cũ ẽ apostẽa calidũ.& ñ semp cũ apostẽa
te epatis ẽ tussis.sȝ cũ iteruallo.ut 5° đ iteriori
bus.7° c°.Alteraẽ color cutis ppe cũ apostẽa ẽ
i gibo.qa gibbositas maxie imediatiꝰ toti distri
buit nutrimẽtũ. ¶ Et qñq; ẽ uirtꝰ fortis ¶ Cõ
syderandũ ꝙ si i stomacho & epate sit uirtꝰ for
tis tũc cibꝰ assumptꝰ retineẽ.supueniẽs g° cali
ditas adurit & ingrossat.unde fit stipticitas.sed
qñ uirtus ẽ debilis.tunc nõ retineẽ nec cibus nec
humores.sed ex debili contẽtiua fluunt.aliqñ tñ
forti uirtute existente fit fluxus propter expul
sionem.sed maxime Auic.intelligit de fluxu ci
bali cũ dicit.pprie uirtꝰ stõachi. ¶ Inqt Hyp.
ñ repitur apud me nisi forsan sit i epidimi s.Et
apostema.patet qđ dicit. ¶ Et differẽtia inter
ipsum.s.apostẽa epatis.& pleuresim ẽ .quoniã
tussis nõ sequiẽ sputum supple in apostemate
epatis. ¶ Et color & c̃.Alteraẽ cũ eo.s.apostẽa
te epatis plus q̃ altereẽ in pleuresi.Et cã est qa
epar toti ali quid tribuit. ¶ Et significãt ipsum
scilicet apostema epatis labor.anhelitus magnꝰ.
& attractio aeris pl'ima.si ẽ i cõcauitate q̃ si sit
i gibbositate.qa plꝰ põt aer attrahi quãdo i cõ
cauo ẽ apostema.q̃ quãdo ẽ in gibbo.labor dico
magni anhelitꝰ.ppterea qa apostema cõprimit
dyafragma.& hoc ẽ maxime cũ apostema ẽ in
gibbo.Vel al ter.& attractõ aeris pluria supple
ẽ laboriosa.si est .i.licet sit in concauitate supple
apostema. ¶ Et quãdoq; & c̃.quia cũ iteruallo
ut dictũ fuit ¶ Et crisis.pȝ.Laudabilibꝰ.i.cõue
niẽtibꝰ.qa nõ oportet qđ urina sit laudabilis i
quãtitae & colore cũ ẽ eretica.

Grauitas ¶ Apostemata calda sunt
duo.s.colica dicta almesire.& san
guinea dicta flegmon. ¶ P° ponit
ipãlia signa prim i apostematis .z°
secũdi.ibi zª.significãt. Cõsyderandũ qđ pul
sus ẽ similior serrino.& h° ẽ pp siccitatẽ mate
rie.ẽt qa colera ad extra propelliẽ ad ptes pãni
culares epatis.ẽ ẽt minor.qa ad pulsuȝ magnũ
requiriẽ obediẽtia instrumẽti.Siccitas.aũt cole
re facit instrumẽtũ iobediẽs.& finaliter eiꝰ ma
licia.deijcit uirtutẽ.

Significat.Diuersificãt ipsã .s.fleg
mõeȝ ab almãsire. ¶ Ea.s.siccitate q̃
proportionauimꝰ ab almesire.quia
ista signa nõ sunt signa flegmonis.
Et supple.est in hoc apostemate rubedo facici.

In istis & c̃. ¶ P° i cõi ponit signa a
postematũ frigidoꝝ.z°.in spãli.ibi
zª.significant. ¶ Et neq; fe.s.tanta
quanta ẽ in apostematibus alijs cali
dis.Et nõ ẽ manifesta.ppter materie frigiditatẽ.
¶ Sentiẽ similtudo in stõacho.et hoc pp materie
grauitatẽ.q̃ q̃odã põderositatẽ sup stõachũ facit

Significant ipuȝ & c̃. Posset dici ꝙ
duplex ẽ apostema frigidũ.flegma
ticũ.& melancolicuȝ.prio ponit sigª
primi.z°.secundi.ibi zª.sepe accidit
Non sentitur cum duricie & uehementia leui
tas pulsus.sed supple leuitas sine illis & cetera.

Sepe accidit ¶ Apostẽa melancolicũ
ẽ duplex.s.durũ & cancerosuȝ. ¶ P°
ponit signa apostematis duri nõ cã
cerosi.z°.ponit signa apostẽatis du
ri cancerosi.ibi.zª.& si fuerit durũ Pª i duas.p°
modũ puentꝰ huius apostẽatis.& signa illiꝰ.z°
estẽdit dispõneȝ que sequiẽ durũ apostẽa.ibi.zª.
& sequiẽ ipsum. ¶ Cõsiderandũ p° qđ accidit a
peccussione.et hoc qñ decurit ex percussione ad e
par materia ut induretur. ¶ Consyderandũ pª
qđ difficultas anhelitus & grauitas cõicãt in a
postemate duro & opilatione..s.quãdo opilatio
multa est tendẽs ad gibbũ.ut supra dictũ fuit.
¶ Et sequiẽ. ¶ Consyderandũ ꝙ per resolutiõeȝ
nature nos possumꝰ intelligere solutionẽ uentris
& hoc ẽ uerũ.Isti eniȝ qa habent opilatas uias
que sunt a stõacho ad epar.ideo cũ solutione sto
maticha moriuntur.& h° tu.ipe pluries uidisti.
¶ Possumus etiã per solutioneȝ nature intellige
re resolutionẽ uirtutis membroꝝ.& hoc ẽ uerũ.
¶ Et si fuerit. ¶ Prio ponit signa apostematis
duri.cancerosi.z° adddit quoddã.ibi.zª & scias
¶ Consyderãdũ qđ existẽte apostemate cãcero
so semp aliqđ uirulẽtũ ab eo emanat.Si g° sit
ibi retẽtio.s.uentris uel urine.tũc dolor ẽ uehe
mẽs.s.magis. ¶ Et quãdoq; accidũt.hoc posset
fieri qa expelleretur materia.& ideo esset illa

securitas mēbri. Et sciaſ. Cōſyderandū ꝙ ſubſtātia epatis ē groſſa q̄ſi ſanguis qdā cōgela tus. & iō uelociter idurat̄. Hēt eni3 naturā lucēā ut Gal. & uuſdā medici auctoritate pōit. i3°. terap

P Lurimū. Ponit ſigna dubellet. & p° pōit ſigna pncipij eius. & cōple menti & eruptionis. z°. pōit diuer ſas ptes ad quas erūpit. & ſigna'e ruptionis. ibi. z^a. & ipſius eruptio. Cōſyderā dū ꝙ iſta nōia q̄nq̄ ſunt ſynonima. Pōt eni3 dici collectio q̄n materia colligit̄ i unu3. dicit̄ dubelc q̄n ſaniat̄ ꝟ ſaniata ē. Et ecōtra poſſunt nōiari. Cū g° materia colligit̄. uehemētiora fiūt acci dē tia. qa Circa generatiōe3 ſaniei dolores et febres accidūt magis q̄ facta ſanie. Acci dūt deinde. ſ. p⁹ pncipiu3 tremores diuerſi. & hoc ꝑpter ſani ei acuitatē. & mordicatiōnē. Ledit̄ a reſupinati one. qa materia magis ponderat cu3 ſit collecta in unū. Cū. g° facta ē collectō. ſ. materiei & ſania tio. Cōpreſſio. ſ. q poterat fieri. Leniter. i. remo uet̄ ꝟ remittit̄. et pōt cōpreſſio fieri. Et dubella ti. Cōſiderādū hic ſentētiā illi⁹ afforiſmi ſep time pticule. Q uicunq̄ i epate pp ſaniē & ē Cā uero hui⁹ ē. nā ſic ſūmit̄ ex 5°. de ſimplici medi cia. et ex cōmēto ultio pmi pnoſticoꝝ. et. 5° coll3 Generatio ſaniei ē q̄dā operatio caloris nō ſim pliciter naturalis. ſ3 miſti ex extraneo & natura li oportet g° q̄d ſanies alteratiōe3. recipiēs a mē bro in quo ipſa generat̄ q̄d illi mēbro aſſimilet̄ q̄tū ē poſſibile actiōi & uirtuti mēbri in illam agentis. Alias eni declaraui lōgis ſermonib⁹. q̄d intentio mēbri generantis ſaniē. aut digerentis materiā nociuā nō ē expellere illā. ſ3 imediata intentio ē illam ſibi aſſimilare q̄uo ſibi ē poſſi bile. ſ3 eni nō poſſ3 ultimā formā mēbri iducerē iducit tn̄ aliq̄s diſpōnes pcedētes & iō ſanies i colore ſimilat̄ mēbro i q̄ ſit. ſanies g° generata circa pāniculū epatis alba erit. qa hic ē pāniculo rū color. ſanies uero generata i carne epatis ad feculētiā trah3. qa tal' ē color carnoſitatis epatiſ

C Omunicat. Hic pōit ſig^a apoſtātis meſeraicaꝝ. & p° fac h° z° pōit cēta3 i er apoſtēa meſeraicaꝝ. & apoſtema duꝝ. ibi z^a. ſ3 iter apoſtēa duꝝ. Cōſiderādū ꝙ tēſio ē q̄nq̄ maior q̄ grauitas. & h° q̄n ſpa ē ad herens meſenterio. qa ibi ſuſtētat̄. ſ3 n̄ tn̄ tēdat. S3 iter. Cōſiderādū ꝙ apoſtema durum z^m cōcauū epatis difficulter cognoſcit̄. ab opila tione forti. ſ. meſeraicaꝝ. qa utrobiq̄ ſentit̄ gra uitas ſine febre. & alia ſigna que appent ex phi bitione nutrimēti ad epar. Tamen. A. uult hanc ponere drīa3. q̄d p⁹ dies educit̄ ſanies q̄n ē apo ſtēa durū. & cā ē. nā illud apoſtēa nō phib3 q̄n uſq̄ ad epar trahit̄ chil⁹. ibi g° cōuertit̄ ad aliq̄ formā hūoꝝ. ſ3 remanēs & nō potens penetrare ſaniat̄. ſ3 q̄n apoſtema ē in meſeraicis nō trahit̄

chilus ad epar. unde poſſint hūores ferri. et pars q̄ trāſit uadat ad mēbra cū nō ueniat p⁹ ipedi mentū. S3 qa diceret aliq̄s. nōne ēt pōt fieri exi tus ſaniei a dubellet epatis. Dicit ꝙ drīt utraq̄ ſanies. qa illa q̄ fit pp duꝝ apoſtēa n̄ ē uera. ſa nies. ſed ſunt illi hūores aliqualiter corrupti. ſ3 q̄n ſanies eggredit̄ a dubellet eſt ſanies magis uera. cū ſit facta p collectiōnē ad cupū. Con ſyderādū tn̄ ꝙ difficile eſſet cognoſcere apoſte ma duꝝ meſaraicaꝝ ab opilatōne illaꝝ. & n̄ niſi cōiecturatiue poſſet cognoſci. nec ꝓſeq̄t̄ Auic.

P Rrimū. In ſupiorib⁹ capl'is. A. deter minauit d̄ cāis et ſignis apoſtēatū epa tis. Hic determiat d̄ curatione. & prio pōit curā apoſtēatū q̄ ſunt i epate. z° pōit curā illorū q ſunt i ptib⁹ ſibi adiacētib⁹. uel adunatis ibi z^a. & ē ꝓxia. Pria in. d. p° pōit curā apoſtēa tū calidoꝝ. z° frigidoꝝ. ibi z^a. cura apoſtēatum. frigidoꝝ. & ē rubrica. Pria in. d. p° pōit curā a poſtēatū ſaniatoꝝ ꝟ q̄ collectiōnē faciūt. z° nō ſa niatoꝝ. ibi z^a. oꝫ ut. Prima in. d. p° pōit curā p medicinas magis. z° p cibos. ibi z^a. cib⁹ aūt. P^a in. d. p° pōit curationē & intētionē curatōis. z° pōit medicias ad hoc cōuenietes. ibi z^a. medici ne aūt. P^a i. d. p° pōit curā apoſtēatū epatis ſum mēdo indicationē a tpe apoſtēatū. & a natura mēbri. z° ſūmēdo inditatiōnē a loco apoſtēatis. ibi z^a. apl'i⁹ oꝫ. ut. Ad pmi euidētiā cōſiderādū ꝙ. A. pōit maxie curationē hoꝝ apoſtematū. cū ſunt in pricipio. qa tūc maxime in eis errare cō tingit. Curatio aūt q̄ cōpetit in pncipio apoſtēa tū epatis. ſicut in alijs apoſtēatib⁹ fit p tractū ad diuerſa3 ptē. & h° fit cū flebothōia q̄ trahit & phib3 materie curſu3. Fit ēt p rpulſū & trāſ miſſū cū ſtipticis medicis & apocruſticis Primo ergo oſtendit quomodo cum prima curatione ſit procedendū. ſecundo q̄uo cum z^a. ibi z^a. & ſcias Et hec h3 duas p° eſſe icipiendū cū repcuſſiuis & ſtipticis admiſtis cū aliqbus reſolutiuis. z°. p bat. 3°. cōcludit. ibi z^a. & epithimatū. ibi 3^a. qua propter. Secūda pars h3 duas. Aui. eni dixerat ꝙ i pncipio d̄bem⁹ approximare ſtiptica & rep cuſſiua. ſ3 nō pura. Prio g° oſtēdit ꝙ ex frigidis puris timet̄ nocumentū i epate. z°. ex ſtipticis. ibi z^a. et ſcias. ꝙ pluref mediciaꝝ. Dixit p° ꝙ ſupſt'a adminiſtratō frigidoꝝ ē tiorofa. qa forſan q̄nq̄ tu approximas frigida et ſufficeret balneū. et h° cū eſſet pauca materia corpore nō pleno. Simili ter ēt qa aliq̄n cū d3 erūpere ad renes. tu ignoras hoc nō permittis. ſed ſemper incidas materiam infrigidando. Et ſcias. Conſyderandu3 ꝙ con ſtipatio & ſtipticitas i primis uel in pncipio ē ne ceſſaria ad repellēdū. i augmēto ad cōſeruādū uirtutē. & i fine ēt. ne membꝝ ex reſolutiuis le datur. Attamen ex eis eſt timor lapideitatis ne . ſ. ſubtile reſoluatur remanēte groſſo. & opila

tit 3 fen xiii

tionis. ¶ Quapropter. ¶ Concludit. & primo facit hoc. z°. ostendit errorem qui contingit ex indebita resolutiuorū approximatiōe. ibi. zª. uerū resolutio. ¶ Dicit p° qđ in hoc apostēate debes incipere cū aliquib⁹ resolutiuis admistis. s. stiptcis. pluſq̃ in apostēatib⁹ alioꝝ. s. mēbrorū iterior ū. Et hoc p° qa timor ē đ lapideitate ꝑpter putrā repcussionē. z°. q: o3 intendere ad absterſionē uirtus resudanti3 ab hoc apostēate. ¶ Verū ¶ Hic ostēdit errorē q cōtingit ex incōuenienti approximatiōe resolutiuorū i his apostēatibus. adducēs historia3 quā pōit Gal. 13°. terap. xi°. c° de infirmo noiato Theagine phō. & Attalo medico. Et p° ostēdit qūo cōtingit error in administratione resolutiuoꝝ. z°. cōcludit qūo error ille sit euitandus. ibi. zª. ñ ē g°. ¶ Et si esset necesse ꝙ resolutio cōfortaret. s. in fine. tūc festinaret q da3. s. ad faciendū illud. ¶ Et in ipo. s. q ad hoc festinat. ¶ Et qđ ē in ipso. s. qui facit hoc in pncipio. qa ē duri cies uł casus in resolutionē & mortē. ¶ Non est g°. ¶ Primo facit hoc. z°. spāliter ostendit iuuamentū cuiusdā rei. ibi. zª. & aqua quide3 ordei. ¶ Circa hanc secundā partē nota ꝙ credo hic đfectu fuisse in translatione. Vbi eni3 habem⁹ aq̃ ordei. deberet esse aqua mellis. quia sic loquitur Serap. tractatu. 4°. z°. ca°. Sic ē t loquit Gal. 13° terap ubi loquens de his apostēatibus dicit. Indigemus his q̃ sine mordicatiōe ea expurgāt quale est mellicratū. s3 scimus quonia3 dulcia omnia et epar. & splenē q̃ plurimū eleuant. ¶ S3 dubitatur. an aqua ordei cōpetat in apostēatib⁹ epatis. Et uidetur qđ sic. ex mente Serap. loco preallegato ubi sic. uocat necessitas ad medicinas subtiliatiuas in qb⁹ nō est mordicatio. & aqua mellis ē cū h° modo. Verūtamē tussis qđ omne dulce opprimit splenē & epar. Illud ergo ad qđ peruenit regimē sanū ē aqua ordei. qđ ē quia abstergit & nō mordicat. ¶ Ampli⁹. i cura opilationū epatis & apostematū calidoꝝ idigem⁹ medicis infrigidatiuis & apiētib⁹ & abstergētib⁹ & cōfortātibus s3 aqua ordei aggregat omnes istas ꝑprietates ut sup. A. z° de cura male cōplexiōis calide. Rursus ipse. Auic. p⁹. medicie cōueniētes epati sunt aq̃ endiuie. & aqua ordei. ¶ Amplius Rasis in diuisionib⁹ ca° de passionib⁹ epatis. loquēs de cura apostēatū calidoꝝ. sit cōtēt⁹ ꝑ cibo aqua ordei. ¶ Itē Gal. 13°. & Haliabas 7°. ptisanā cōcedūt. multo g° magis ordei aq̃. cū sit lubrica & abstersiua plus. ¶ In oppositū ē Aui. ¶ Ad istā q̃stionē posset responderi ut supra patet. ꝙ illa lr̄a sit corrupta. si Aui. loq̄t ex uerbo Serapionis & Gal. quia sic uidet loq. ¶ Aliter uero fugiēdo posset respōderi qđ aq̃ ordei duplex. ē. quedā in qua maxime trasit ordei uirtus. & spēs que sit cū multa aqua i qua ordeū nō fractū coq̄t & eijcitur ordeū. & aqua pura remanet & de illa aqua dicēdū qđ cōfert i apatib⁹ epatis calidis. qa aggregat i se aptiōe3 abstersionē & infrigidationē. & penetrationē. et de hac Auic. ñ loq̄t. Al a ē aqua ordei i qua trāsit ordei substātia. & corpulētia magis q̃ sit. qa ordeū depilatū fricat & lauat cū aqua calida. & coq̄t. & p° aqua ꝓ icit. & deinde iteꝝ coq̄t. & tūc q̄nq colat. & q̄nq ñ. & illa aq̃ ordei ptisana uocat. q sic apparet h3 pl⁹ đ uirtute ordei cibali q̃ pª. đ hac g° aq̃ ordei uī ē ē sermo Aui. Est eni magis dulcis & nutritiua. Hāc g° conuenire i apostēatib⁹ epatis pōt dupliciter itelligi. Vno mō datā ut cib⁹ s. bis aut semel i die. et h° mō hec aqua ordei cōpetit qa cib⁹ cōueniens est ut oēs famāt. Est enim leuis cib⁹ ñ uiscolus. & alias hēr bonitates quas Hyp. p° re. cu. sibi iponit. & Gal. inq̄ multis locis. ¶ Dico tū ꝙ hec aq̃ ordei ut pot⁹ cōtinu⁹ ñ cōpetit. Licet. n. hec aqª ordei sit cib⁹ tū pot⁹ pōt esse. ut Mesue in suis đ apropātis. c° đ pleuresi. i. sermone đ q̃ ordei. ¶ Propter qđ consyderādū ꝙ habēs calidū apostema i epate idiget aliqua re q̃ sit ei continuus pot⁹. licet eni illa ordei aqua hora cibationis cōpetat. qa tunc in debita q̄titate oblata. continue tū exhiberi ñ pōt. qa i multa q̄titate & multis oblata uicib⁹ opilat. qa dulcis est. ut Auic. sed tū semel aut bis oblata sui dulcedo pl⁹ confert ad nutricationē q̃ ad opilatiōnē obsit. Pluribus uero oblata uicib⁹ ut pot⁹. ñ est apta nutrire. s3 opilare sui dulcedine. Et iō Gal. i 3° terap. cōcedebat hanc ptisanā i cibo nō explicans aliter debere offerri. ubi sic. reliqua est iculpabilis ut in cibarijs quidē ptisana. Et ideo Auic loquens de hac aqua ordei que ptisana dici potest. dicit qđ l3 abstergat. est tū dulcis & dulce facit icurrere opilationes. & iō Aui. uult ꝙ nō detur ut pot⁹. Et iō subdit qđ i aqua. s. cōi. calefacta ł in aqua ordei. s. p° modo facta. est sufficientia habūdans. s. ut detur in potu cōtinue. ¶ Ex his ergo obiecta soluūtur & cē. ¶ Medicine autē. ¶ Superius Auic posuit intentiones curationis apostematu3 epatis. ¶ Hic ponit medicinas q̃ ad illas itentiōes pducunt. & p° pōit diuersas medicias q̃ cōpetūt i curatiōe epatis pncipł. z°. pōit medicias q̃ cōueniūt i sedatiōe accidētis illi cōiūcti. ibi zª. ꝙ si cū apostēate. Pª in. d. p° pōit medicias q̃ magis iterius assumūt z° pōit eas que eplastrant. ibi zª. emplastra uero. ¶ Primo ponit medicinas que conueniūt in apostēate sanguineo epatis diuersificato penes tēp⁹ & dispōnes coniunctas. z° po curam eius diuersificati penes loca & tēpora. ibi zª. & postq̃ scis. ¶ Ad primi euidentiā cōsyderandū qđ apostēatib⁹ epatis existētib⁹ in pricipio cōiungitur aut fortis inflāmatio. aut nō sic fortis. Prim⁹ g° ponit curā primi apostematis z° secundi. ibi zª. medicine que sunt fortiores.

¶ Alchechēgi.ē ſolatrū quoddā rotū.¶ Conſi
derandū ꝙ aqua cuſcute ſola ñ cōpetit. quia ad
caliditatē declinat.ſed miſta aquis p̄dictis.¶ Di
ctū enim fuit ſupra in can. curationis horū apo
ſtematū qđ i principio non debent dari frigida
pura.ſed miſta aliqbus apitiuis & abſterſiuis
Et iō etiā docet adminiſtrare cum eis ea q̄ ſunt
ſicut abſinthiū & calamus aromatic⁹.& troci
ſci q ſunt īfrigidatiui.& hēnt leuem apertionē3.
¶ Dragagātu3 hic accipiť pro gūma.l3 alias
poſſit habere expoſitiōes.qa pro quadā arbore
quādoq ſummiť.¶ Terenia bin.i.māna.Iſta pe
ctoralia ſunt cōfortantia tuſſi3. ¶ Medicine.P°
facit hoc z° ſpāliter pōit curā apoſtematū epa
tis frigidoꝝ a quadā cā.ut pcuſſione.ibi z^a.&
multotiēs.¶ Alubleb.z^m quoſdā ē mercuria
lis.ſed credo qđ ſit uolubilis.& ita ſup̄.Et pōt
exponi qđ ſit lupulus.Symon tñ dicit lubleb.
arabicū uolubilis que multas hab3 ſpēs.uerūta
men in ſyria & egipto uocant h° nomine quādā
uolubilē quā minorē dicimus.que naſciť ubiq
in uineis & locis cultis habēs lac.& ē de facilio
rib⁹ laſſatiuis.ita qđ dať in febre acuta.dantur
hec cū ſyrupo acetoſo.qa aperit & ſedat calidi
tatē.¶ Iſta & ſimilia.¶ Conſyderandū qđ p
tunicā primā poſſumus intelligere tunicā cōca
uitatis & tunicā gibboſitatis.Tunica cōcauita
tis pōt dici p^a.ex pte occurſ⁹.qa p° occurrit &
ex pte nobilitatis.& tūc iſta cōferūt.maxie q̄do
apiū & feniculū addantur.qa illa diuretica ſunt
Tunica ēt cōcauitatis pōt dici p^a ex pte ortus.
qa forſan z^m aliquos tunica epatis.i.pāniculus
tegēs epar fit ex neruo ſubtili qui terminať ad
cōcauū & habet cōtinuitatē cū ſtōacho ut ſup̄
dixit Aui.Prio ergo fit ille pānicul⁹.qa imedia
tius.& tūc predicte medicine cōferūt.& maxie
quādo additur ibi lubleb.quia ſubducit.omnia
uero cōferūt quādo ē inicium maturationis in
materia.qa cū iſta ſint eductia illius.meli⁹ eam
educent ſi ē in ea aliqd maturatiōis.¶ Trociſ.
de roſis i eo &c̄.qa iſti ñ ſunt diuretici.ſ3 poti⁹
infrigidatiui & alteratiui.de quib⁹ ſunt multe
deſcriptiones.Caueanť ergo illi qui ſcamoneati
ſūt.¶ Et multotiēs.¶ Cōſyderandū ꝙ intentio
in apoſtēate epatis eueniente poter ſaltū uľ pcuſ
ſionē ē duplex.ſ.diuerſio materie a mēbro.& cō
fortatio mēbri.& leuis eductio materie q̄ illuc p
uenit.Primū fit cū flebothomia p⁹ illa duo.ſ.ſal
tū & pcuſſionē.Scđu3 fit cū rubea.qa ē medicia
apitia & diuretica. Et altera ſecū.i.lactuca ſilueſ
tris que īfrigidat aliqualiter.& aperit.¶ Ra
uedſeni.i. reubarbarū illius ptis.hoc ēt ē bonū.
quia cōfortat epar.& leuiter educit de materia.
Alij habent rob abſinthij & ſimiliter cōfert.qa
ſtipticando apit & ſubducit.¶ Et poſtq̄.¶ Hic
pōit medicinas q̄ cōueniunt his apoſtēatibus in
dicatiōe ſumpta a loco & tēporib⁹.Diuerſificať
aūt.z^m.loca apoſtēata epatis.qa quedā ſunt i cō
cauo.quedā in gibbo.Primo g° ponit medicīas q̄
ſibi cōueniunt qñ materia ſiue apoſtema ē i cōca
uo.z°.qñ ē in gibbo.ibi.z^a.cu3 aūt ē in latere gib
boſitatis.Prima in duas.p° pōit medicinas.q̄ p
os ſummūť.z°.ponit eas q̄ p inferi⁹ iniciunť.ibi
z^a.cliſtere.Prima ī tres.p° pōit medicinas q̄ con
ueniūt qñ ē i p̄ncipio.z°.qñ ē i ſtatu et augumē
to.3°.qñ ē i declinatiōe.ibi.z^a.et cōfert.ibi.3^a.&
quādo declinat.¶ Dicit ꝙ p° debes adminiſtrare
aquā lubleb pmiſtā cū infrigidatiuis p̄dictis.ut
cu3 endiuia.alchehengi &c̄.& cum aqua ſicle.&
uniuerſaliter permiſceatur aqua lubleb uľ ſicle.
omnibus que maturant & repercutiunt.& leniūt
quia ſemper oportet admiſcere aliquid qđ leui
ter lubric3.& īfrigidet.tale aūt eſt aqua lubleb
uel ſicle.¶ Et cōfert.¶ Conſyderādū ꝙ matu
ratio appet i augumēto.& appet.ſ.cōpleta i ſta
tu.& iō dať opopōachū ēt ut đ materia educať.
& maturatio cōpleať.¶ Et cōſydera hic ꝙ.A.
docet admiſcere ſolutiua cū cibis.qđ mō dubiū
habet.¶ Et qñ declinat. Iſta concedūť ut mate
ria educať pfecte cū iā totaliter ſit digeſta. Cli
ſtere.¶ Verba hic poſita dicta ſunt.a Gal.i3°.
terap.Fiant aūt tunc cliſteria fortia cū aliqđ de
relictū eſt duritiei i apoſtēato mēbro.¶ Cum
aūt.¶ Hic ponit medicinas que cōueniūt qñ ma
teria ē i gibbo apoſtemans.Et dicit ꝙ a p̄ncipio
cōpetūt diuretica frigida ad hoc ut penetrēt ad
gibbū.& ut repellāt materiā.Deinde.ſ.p⁹ p̄nci
piū dēnt eſſe tēpata.qa mi⁹ frigida q̄ p^a.ſ3 qñ
ē maturatio dēnt adminiſtrari diuretica & api
tiua fortia et acuta.Iſta poſterioratio.i.dare ſic
unū p⁹ reliquū nō ē neceſſaria niſi pp tiorē lapi
deitatis.i.ne materia cōuertať in lapideitatē &
duꝛ apoſtēa. Cōſiderādū g° ꝙ itētōe ſumpta
ab apoſtēate ut apoſtēa ē.cōueniūt pure frigida
dare i p̄ncipio.deinde remiſſa magis.ſ3 qa apa ē
in mēbro qđ uelociter indurať.iō ſemp o3 dare
aliqua que apiāt & abſtergāt.& ſic gradatim
unū p⁹ aliud addere.Iſte g° medicine diuretice
ſunt.ſicut rubea.&c̄.et trociſci q ſcripti ſunt 5°
can.tractatu z°.& reliqua diuretica predicta i
aeris.i.in areolis expulſionis.ſ.z° can. & in ca°
pnoſticationis.ſ.ibidē.& ifra đ egritudinib⁹ re
nū & ueſice.¶ Emplaſtra.¶ Hic pōit medici
nas q̄ exteri⁹ applicanť ſicut ſunt emplaſtra.&
p° poit ēplaſtra q̄ approximāť i p̄ncipio.z° ea
que approximanť in augumēto & ſtatu.3° ea q̄
approximanť i declinatione & fine ſtat⁹ ibi z^a
& cū uolūtas eſt ibi 3^a & i fine ei⁹.¶ Cōſyde
rādū circa primā ptē.qđ duplex ē initiū huius
apoſtematis.ſ.iniciū inciās.& inidū pficiſcens.
In initio inciante Auic.cōcedit pure frigida &
h° ē cū nōdū de materia fluxit aliquid ſenſibilē

lib 3 fen xiiii

hēns quātitatē .sed timetur ƌ fluxu.Si aūt apo stēa sit i inicio proficiscente i quo uerificatˀ ꝙ iā apostēa ē.ñ oꝫ ꝙ sint huiusmodi ēplastra q̇ ad ministrātˀ. Meliora nāq̧ sunt q̇ facta sunt ƌ cito nijs cū medicinis alijs.s.hn̄tibꝰ aliqƌ ƌ resolu tiōe & aptiōe.& tūc ƌ eis pseqtˀ.¶ Et cū uolū tas.¶ Hic ponit curā cū iā finit pncipiū & inci pit augumētū.qa tūc oꝫ admiscere p̄dictis reso solutia.& pōit ea.Emplastrū tenule.nec ista em plastra q̇ pōit ïueniri pn̄t i qnto.sꝫ multa ex eis inueniuntˀ in Mesue distinctione xiª. & a Serap. tractatu 7°.ca°.27°.de dirnach.i.ēplastris.¶ De scriptio.Consyderandum ꝙ hic multiplex repitˀ lr̄a. Vna q̇ dicit butiri.succi rubei.i.succi rubee tinctoꝝ.& tūc debet habere lr̄a ad inflationem. quia illa deponūt tumorē resoluēdo & apiendo Alia littera habet busiri.i.tassus barbassus ut dicit Symon.succi rubi.& tūc debet precedere littera que dicit iflāmationē.qa illa stiptica & frigida sunt.licet tassus barbassus cū equalitate abstergat.ut z° can.c° de busiri.Alij hēnt busci succi rubei.& ad idē tendit.Et i fine.¶ Ponit ēplastra que i fine cōueniūt.et p°.nomiat multa z° spālitet pōit descriptōeꝫ.ibi zª.ƌscriptio em plastri. ¶ Alusne.i.usnee.¶ Descriptio.¶ Hic ponit quattuor emplastra.Primū proportionatū ad cabos.i.ad ēplastrū illius nois.qa forsan uir tuosuꝫ sicut illƌ. ¶ Darchimet g̃na ordei.7.z. ¶ Cotila zm quosdā.ʒ.z.sꝫ zm ¶ Symonen coti la ē.ʒ.ix Cotila uero zm eūdē auctoritate Isido ri ē.vj.ciati.citatꝰ.ē.ʒ.x.g° cotila.ʒ.lx.& si.ʒ. ē .ʒ.ix.ē cotila.ʒ.vj.&.ʒ.vj.sꝫ si.ʒ.est.ʒ.viij.erit cotila.ʒ.vij.&.ʒ.iiij.¶ Circa q̃rtū ēpl'ꝫ cōsyde rādū qƌ p sordes urceoli debes itelligere sordes urceoli olei ul' uini ut supra alias expositū fuit. ¶ Q ƌ si trocisci de berberis stiptici sunt .simi ter & illi troscisci de reubarbaro.& positi sunt in 5° can. ¶ Cibꝰ chisck.Simō.arabice ē cibus q fit ex simulla frumēti.& aliqn̄ ordei macera ta in lacte acetoso ex q° faciūt pillulas maiores ciceribꝰ .& siccant & seruant has.& coquūt cū carnibꝰ uel pinguedine elixantes . & est cibus infrigidatiuus.¶ In Almāso.iubetˀ dari dyabeti cis.Dicitˀ ēt chisch.ipsa similla frumēti l'ordei cū lacte acetoso.Erit ergo hic apƌ Aui. ptisana facta ex similla ordei.¶ Intendatˀ cū cibo ultio .s.ut detˀ ille qui cōuenit.¶ Deuitent dulcia.s. pura.& ideo nō cōtradicit ei qƌ dixit de malis granatis.quia nullā habēt dulcedinē purā &c̃.

Cura.¶ Hic ponit curā almesire siue herisipile.& ē apostema colericuꝫ. Circa ꝙ cōsiderādū qƌ euacuatio i hoc apostēate dꝫ esse sublimior ex pte tēporis euacuatiōis.& ex pte uirtutis medi cine.Ex pte quideꝫ tēporis euacuatōis.qa statiꝫ cū icipit debemꝰ euacuare p uentrē aut urinam. Medicari eni in ualde acutis eadē die si expedit. Differre eni in talibꝰ malū ē ut.4ª pticula affo rismoꝝ Hyppo.Iste aūt morbꝰ ē ualde acutus ex pte materie.& iō statiꝫ euacuare possumus. ¶ Debet ēt esse subtilior ex parte medicine.& hoc dupliciter.s.ex pte uirtutis pncipalis p quā euacuat.qa in apostemate sanguineo damus me dicinas a pncipio leuis euacuatōis.qa abstersiuas ul' lenificatiuas.sed in apostēate colerico damus altiores medicinas q̇ a pprietate euacuāt.sicut ēt declarabitˀ sup̃ in apostēatibus stōachi.Ex pte etiā uirtutis secunde.que cōsyderatˀ in respectu ad euacuationē que sunt caliditas ul' frigiditas. qa frigidioribꝰ medicinis expedit uti illis coniun ctis ul' nō coniūctis.Vnde cū niue infrigidata do cet approximare incessanter.nō remota.qa non ti metˀ in istis de lapideitate tantuꝫ.quia subtilis ē materia nō apta lapidari.etiaꝫ quia maior timor ē de inflamatione & adustione in epate & cetera.

Oportet.¶ Hic Aui.pōit curā dubel let.Et primo pōit curā qua intendi mus ad phibitionē.secundo ponit regimen quo itendimꝰ ad eius cura tionē.ibi.zª.cū ergo.¶ Cōsyderandū circa pmā partē qƌ intentio in prohibitione apostematū e p...ne fiat dubelet uertit se ad phibēdū aggre gari materiā.Ea aūt que in unū phibent aggre gari materiā sunt res repelletens & ista sunt em plastra repercussiua.aut res educentes materiaꝫ. & illa ē flebothōia ex basilica.s.dextra.& uēto satio sup parte q̇ sequitˀ epar.i.sub epate statiꝫ. qa in ypocūdrio.sicut enim ibi fleubothomatur qn̄q̧ ut Auic.p° can.fen.4ª.c° ƌ fleubothomia. Ita possumꝰ uētosas cū scarificatione apponere & educet a loco materiā.& hoc si alia pcesserit euacuatio ul'is.solutione uel fleubothomia.Cuꝫ ergo.¶ Ponit curationē qn̄ iā est l' fit collectio q̄a eiꝰ aduētꝰ phiberi ñ pōt.& p° pōit itētōnes curationis p medicinas.z° p cibos ibi zª.ƌ cibis uero.Pª i.d.p° pōit itētōes curatōis p medicias z°.per cibos.ibi zª. de cibis uero.Prima in du as.p° ponit intentiones curationis. aliq̃s medi cias nominans.z° spālitet magis pōit medicamia pducētia ad illas itētōes.ibi zª.medicie uero ebi bite.¶ Ad primi euidētiā cōsyderādū qƌ i cura tiōe dubellet intēdimꝰ ad q̃ttuor res.s.ad matu ratiōeꝫ & suppuratiōeꝫ.z° ad eruptiōeꝫ 3° ad mūdificatiōeꝫ.4° ad incarnatiōeꝫ & solidatiōeꝫ Primo ostēdit qualiter pcedēdū ad maturatio nem suppuratiōem & eruptiōeꝫ.z° qualiter ad mundificationē pꝰ eruptionē.3° qualiter ad in carnationē.4° quoddā quod dixit declarat.ibi zª.cū erumpit pus.ibi 3ª deide ibi 4ª & uentris quidē solutio .¶ Ad pme partis itellectum con syderandū ꝙ supporatio pprie nihil aliud est q̃ subsaniatio.quia saniatio materie collecte in locū

unuȝ. Differt ergo ſupuratio & maturatio: quia maturatio ē quecūqȝ materiei diſpoſitio. que naturalis ſit aliquo mō. ut ingroſſatio. ſubtiliatio. inciſio. & lenificatio. ſi ē adherēs. ſȝ ſuppuratio ē qñ ipſa in unuȝ collecta maturata eſt. Omnis ergo materia ſuppurata eſt maturata. ſȝ ñ oīs materia maturata ē ſuppurata. Vult gͦ Auic. dicere ꝙ cū ē dubellet licet materia matureť tñ ex ꝗ euitari ñ pōt dēt ꝓcedere ut ſuppureť. ¶ Cōſiderandū tñ ꝙ aliter forſan hic ab Auic. ſuppuratio accipiť ut ſuppuratio notet nobis emanationē puris qđ ē ſub apoſtēato mēbro. Eſt eniȝ poſſibile ꝙ materia ſit matura & ī unū collecta. & ꝙ tñ ñ ſupporeť. ſ. nō emanet nec egrediatur & hoc aut ꝓpter materie groſſiciē. aut ꝓp mēbri dēlitatē. aut uirtutis debilitatē. Vult gͦ dicere Auic. ꝙ lȝ tu maturaueris illud apa. dēs tñ facere qđ ſuppureť cū medicinis fortibꝰ ſubtiliantibꝰ. ſ. materiā. & apiētibꝰ & diſrūpētibꝰ. & hoc ē neceſſariū hūoribꝰ groſſis exiſtētibꝰ ī huiuſmodi apoſtēatibꝰ qbꝰ iā mēbrū ē ibibitum. Vtraqȝ ergo expoſitio ad mētē pōt ire Auic.

¶ Conſyderandū pꝰ ꝙ ſanies eſt mordicatiua maxīe ſi ex lōgo tpe fuerit corrupta. ut ī cōmento illiꝰ afforiſmi qnte ꝑticule. Quicūqȝ ex pleureti de. tranſiens ergo hec ſanies ꝑ ueſicā. apta ē ulcerare. gͦ cuſtodia eiꝰ egemꝰ. Dixit aūt Aui. maxīe đ ueſica. quia eius ulcera difficiliora ſunt ut inferiꝰ declarabiť. ¶ Cūqȝ. conſyderandū qđ aqua mellis abſtergit. dať aūt cū rubea. ¶ Vnde Auic. dixit. & quia apitiua eſt. & qa prohibet opilationē. ¶ Deide pȝ. ¶ Et uētris. ¶ Intēdit hic Auic. declarare quedā. Si enim quis bñ cōſideret ī ꝑncipio dubellet & ī fine uētris ſolutōeȝ ꝑcepit. Vult gͦ oſtendere qūo diuerſis intentionibus ſolutio uētris fiat his diuerſis tpībus. prio gͦ facit hoc. zͦ ponit medicinas qbꝰ ſolutionem uētris facimꝰ his diuerſis tēporibꝰ. 3ͦ iteꝝ qđdā dictā đarticulat. ibi zª. et ex illis ibi 3ª. ſi aūt materia. Secunda pars habet duas. prio ponit medicinas ſolutiuas que cōueniūt añ maturationē & pꝰ. Pͦ gͦ pōit primas. zͦ ſecundas. ibi zª. ſolutiua aūt. ¶ Xiracoſt. ſuccꝰ fructuū ſolubiliū. Nos aūt cōiter utimur aqua. fructuū deſcriptiōe Meſue in antidotario. 7ª. diſtinctiōe. ¶ Solutiua pꝰ. ¶ Cōſyderandū ꝙ illa ſūt poſt maturationē. ſ. nō cōpletaȝ. ſet iuuat ad maturandū. ſ. cōplendū maturationē. ¶ Decoctio de radicibus ideſt de eupatorio poniť in. 5ͦ. can tractatu. xͦ. ¶ Oleū de tribulis nō poniť. ſȝ de omni re leue ē facere oleū. ¶ Sambaci. ſ. oleuȝ ſambacinū. ſ. ſ. herbe ſambaci que diciť ieſeminū. Vnde Aui. 5ͦ. can. ſumma. zª. tractatu. zͦ colirii iuuatiuū factū cū ieſemino. ſ. ſambaco. ℞. acacie. ſucci ſambaci &c.

¶ Si a nate. ſi quis cōſyderet ſupra & pluries Aui. ſolutionē uētris cōceſſit. maxime cū materia ē in cōcauitate. Vult ergo oſtendere qūo et ſi materia ſit in gibbo. compeťit euacuatio. & hoc ante maturationē. & in ꝑncipio. ¶ Cōſydera iſtū can qa ſup Aui. de eo non dixit in cͦ. de cura flegmonis. qa lȝ flegmon ſit in gibbo. in principio tñ cōcediť uentris lenificatio ad alleuiandū materiaȝ.

¶ Medicine. ¶ Hic Aui. pōit medicinas que neceſſarie ſunt ad predictas intentiones. & ad illas ꝑducunt. Sicut gͦ quatuor erant intentiones ſic ꝗtuor ponit mōs medicinaꝝ. Primo gͦ ponit medicinas que ꝑducunt ad maturationē & eruptionē. zͦ. pōit medicinas que ꝑducūt ad mundificationē & lauationē pꝰ eruptionē. 3ͦ. pōit medicias ꝗ ꝑducūt ad ultimā intentionē que ē cōſolidatō & incarnatio. ibi. zª. ꝙ ſi erūpitur. ibi. 3ª. cū ergo mundificať. Prima in duas. pͦ ponit medicinas que interius ſummunť. zͦ. eas ꝗ exterius applicātur. ibi. zª. emplaſtra uero. ¶ Circa primā partē cōſyderādū qđ. A. pͦ premittit medicias maturatiuas magis. zͦ pōit medicias que cū maturatiōe erūpūt apoſtēa. ibi zª. aut ſummať de taraxacon. ¶ Similiter ēt. prio pōit emplaſtra magis maturatiua. zͦ eruptiua magis zª ibi ſi aūt neceſſaria ſunt. uꝰ ibi. & frumētū & cepe. Cōſyderādū pꝰ qđ dormire ſup latꝰ ad duo opatur. ſ. ad cōplemētū maturationis ꝓpter calidi recluſionē. & ad eruptiōem ꝓp cōpreſſionē. Vñ Aui. ſupra fen. 13ª. caͦ de cura dubellet ſtōachi ꝑcipiebat ſubſterni culcitras & iacere ſup eas uerſus uentrē ut eruptio fieret. ad hoc ēt iuuat ambulatio ꝓp cōmotiōeȝ. ¶ Cōſyderādū uero qđ per balnetiōeȝ nos debemꝰ hic ītelligere ꝑticulare balneū. qđ fit ex approximatiōe pannoꝝ infuſorum in calida aqua ſuper locū. Non enim ꝓpter aliud fit hoc balneū niſi ut materia mollificetur & mēbꝝ. & eruptiōi pareť apoſtema. Hoc aūt potens ē facere hoc particulare balneū Balneū aūt uľe debilitaret uirtutē. & in apoſtematibus prohibeť a Gal. xiͦ. terap. licet forſan. uľe balneū pꝰ euacuatiōes ꝑcedētes ex digeſtione materie. forti exiſtēte uirtute. nō eēt omnio uituperādū ſi uolūtas affuerit. Cū gͦ. ¶ Hec pars habet duas. pͦ pōit medicias cōſolidatiuas zͦ. qa aliquādo dubellet rumpiť ad uentrē. & nō ad iteſtina nec uias urine ideo oſtēdit regimē & curā in illo ibi zª & cū accidit ¶ Dicit ī pª parte qđ facta erruptiōe & mūdificatiōe oporȝ fieri conſolidationē ſed prius dȝ dari in matutinis aqua ordei & ſyrupꝰ acetoſus. & cauſa ē ut cōpleať mundificatō & abſterſio. Dixit ī matutinis. qa illa hora hec magis penetrāt cū ſtōachꝰ ſit uacuus tñ & alia hora dari poſſunt ſic expedir. ¶ Cum ergo preteriit hore. ſ. alique poſt ſumptiōe aque ordei &c. quia preteriit tātuȝ tēpus ꝙ certū ē aquā illaȝ penetraſſe. tunc daň conſolidantia ſicut. thus ſanguiſdra. & maſtix

& admisceantur medicinis deferentibus sic est semen apij & endiuia & aqua mellis iulep aut syrupus acetosus. & cum etiam illa consolidatiua sunt stiptica tardi incessus. & ideo oportet eis medicinas deferentes misceri. Fiat ergo etiam hec cura cum eis que p. fen. xviij. dicentur de ulceribus renum. ¶ Et cum accidit ¶ Ponit curam quando materia ad uentrem effunditur. & uult quod preforetur locus apud inguina. sicut fit in ydropisi. usquequo appareat. Barba ton est panicul' imediate adherens muscul' p' quem est siphac. de quo Aui. fen. 22ª amplius loquetur ¶ Deinde cum emplastris. ¶ Istud dictum potest referri supra cum dixit. post. illud euacuetur cum cibis & deinde cum emplastris. quasi dicat p' fiant emplastra que epar confortent. Vel potest refferri ad illud quod statim dixit quod cum curata est sanies curetur cum emplastris .s. confortantibus epar. ut curantibus locum perforatum. & phibentibus eius apostematiomem. ¶ De cibis. ¶ Ponit hic regimen per cibum. & uult quod in principio subtilietur regimen. quia morbus est acutus. sed cum rumpitur precipit dari cibaria magis confortatiua quia uirtus debilitatur ex euacuatione Sicut enim in pleuresi cum plus sputi fuerit. pl' cibi est adhibendum. ut Hyppo. in re. auctorum. sic & hic. ¶ Carnes arietine. i. annualis agni. sic enim moris Aui. est loqui. ¶ Et earum iura. i. decoctiones. Aqua n. est pprie succ'. sed ius pprie elixatura. ¶ Condita cum aceto. quia abstergit et tempat calorem & acuit appetitum qui in his deiicitur. ¶ Sine seminib'. s. i multa quantitate ne faciant cibum penetrare ante digestionem. uel sine seminibus. s. in conuenienti quantitate. quia ad digestionem iuuat &c.

Portet. ¶ Apostemata frigida sunt duorum modorum. s. flegmatica & melancolica que dicuntur dura. ¶ P° g° ponit curam apostematum flegmaticorum magis que absolute frigida dicuntur. 2° ponit curam apostematum durorum. ibi. 2ª. non euadit. Prima in duas p° ponit intentionem curationis apostematum frigidorum renumerans medicinas quasdam simplices & compositas summendas & emplastrandas que ad hoc conueniunt. 2°. ponit quarundam medicinarum descriptiones. ibi. 2ª. & ex eis que. ¶ Dicit p°. debent administrari medicine subtiliatiue & abstersiue ut approximat cure opilationum epatis. et cure dubellet. que sunt preparate ad maturationem. & cum etiam nam cura dubellet tunc fit cum maturatiuis subtiliatiuis & apitiuis. sicut etiam cura apostematum frigidorum ¶ Sed dubitatur. Verum in prin° apostematum frigidorum epatis debeamus incedere cum frigidis. stipticis repercussiuis. & uidetur quod sic. quia sic est de apostematibus fridis cerebri & epatis. sed in pncipio apostematum frigidorum cerebri icipim' cum fridis g° magis in apostematibus epatis tenet pria similitudo multo magis. nam cerebrum cum sit pncipium neruorum magis leditur a fridis. quia frigidum eis inimicatur. ut. 5ª. afforismorum. et sup p°. c° fe. secunde. Quod autem in his apostematib' cerebri frigida approximem' in pncipio appet ex Aui. sup fen. p². tractatu 3°. c° de lethargia ubi. & in pncipio rei repelle materiam cum oleo rosato & aceto. ¶ Amplius quod materiam phibet aggregari in membro in pncipio horum apostematum competit. sed hec est res frigida repcussiua mista cum resolutiuis. ¶ In contrarium horum est Auic. hic. & Halyab. 7°. & abbreuiator Gibert'. qui expsse iubet a resolutiuis icipiendum. ¶ Quod autem de ista questione sit de mente Serap. & Rasis non potest explicite haberi. Rasis eni dicit in diuisionib' quod forsan non sit apostema flegmaticum frigidum in epate. Vnde explicitam ei' non posuit curam. nec 4° tracta. Serap. Cophendunt g° horum apatum curam sub cura apatum durorum. de quib' tractant. & in quib' a resolutiuis iubet incipiendum. ¶ Dicendum quod in apatib' epatis flegmaticis non debem' icipere cum fridis repcussiuis. sed cum repcussiuis hntib' caliditatem. ro. summitur ex canonib' coib' cure apostematum frigidorum p° li° & ex can. spalib' quarti libri de cura apostematum flegmaticorum. & ex calidis sumptis ex natura apostematum frigidorum in epate. quia repulsio materie potest fieri p stiptica que sunt calida. ut resistatur frigiditati materie. ¶ Dicendum g° quod apostema frigidum flegmaticum epatis. aut iam est in pricipio sui et apparent signa aduent'. & nondum fluxit de materia. & tunc possumus uti aliqbus leuiter fridis repulsiuis. admistis calidis reb' ut membrum tueatur et confortetur ne recipiat materiam que creditur ad ipsum posse uenire. & nundum aliqd de ea uenit. Si autem iam fluxit materia non competunt. quod declaratur ex pte nature materie. & ex pte nature membri compati ad alia quedam membra. & ex pte loci. Ex pte quidem natureme materie. quoniam materia illa cum sit frida flegmatica non est apta repelli quia uiscosa. & quia adherens. Si ergo frigida approximabuntur constringetur materia magis in membro & adherebit. Ex pte uero nature membri. quia non est membrum aptum sic exprimi sic cerebrum aut caro. que quia mollia sunt exprimi possunt magis quam epar. Ex pte etiam loci ut situs. nam si considyderemus epar positum sub membro carnoso. cerebrum autem inter ossa recluditur. Si ergo frigida super epar apponantur magis sub ppria uirtute ad epar perueniunt quam si apponuntur sup craneum Omnib' g° istis consyderatis conuenientius est cum de materia fluxit aliqd icipere a subtiliatiuis & abstersiuis. mistis tamen cum aliqb' stipticis caliditati & non frigiditati coniunctis. Et ideo dicit Auic. oportet ut sit in eis uirt' stiptica confortans aromatica. Vnde Auic. p° can. fen. 4ª. ca° de curatione apostematum in apostematib' frigidis precipit squinantum blactas bisantias. Ponuntur autem cum predictis hec stiptica intentione coi & spali. Coi quidem intentione qua omnib' medicinis epatis hec debent admisceri ut conseruetur ei' uirt'

Spāli uero intentione.quia hoc apostema est in
pncipio. lȝ gº frigida repcussiua approximari ñ
possint. dēnt tñ approxiari aliq̃ stiptica ut mē
brū confortent & phibeant amplius ꝗ aduentu
materie & eā que est ñ permittant ibibi in om
nibus ptibꝰ.sicut supra Auic.dixit ꝗ absinthio
fen.13ª.tractatu.4º. ¶ Opposita uero soluunt̃.
¶ Cū dr̃ pº ꝗ cerebro.&c̃. ¶ Dicēdū ꝙ nō ē
simile ut probatuȝ fuit. ¶ Vel aliter dicendū ꝙ
ibi Auic.docet ea approximare anteq̃ aliquid de
materia fluxerit. ¶ Vl' dicendū ꝙ illa materia nō
ē frigida pura.sȝ sanguini mista.qꝺ apparet.qa
Aui.flebothomiā premisit.Si aūt essȝ cā materia
frigida flegmatica pura non cōpeteret flebotho
mia.nec illa repcussio pura sine aliquo leui reso
lutiuo cōferret. ¶ Ad illud qꝺ dicitur ꝙ magis
ledunt̃ nerui a frigido &c̃. ¶ Dicendū qꝺ i dis
pōne sanitatis ledunt̃ a frigido.sȝ tēpore egritu
dinis nō oȝ.cū frigida possint curare aliqñ eorū
morbos. ¶ Ad aliaȝ dicendū qꝺ phibitio aggre
gationis materie pōt cōuenientius cuȝ aliis fieri.
¶ Et ex eis. ¶ Primo ponit unā medicinaȝ secū
do.aliā.ibi secūda.medicamen. ¶ Cōsyderandū
qꝺ in hac cōfectione ingredit̃ opiuȝ ppter diuer
sas intentiōes.una ē ut remittat harū medicinaꝝ
acuitatē.alia ut faciat has medicinas in membro
morari.Propter hanc eniȝ intentionē in tyriaca ēt
opiū pōit̃. ¶ Fu.i.ualeriana ¶ Meu.i.dauꝰ ¶ Me
dicamen ¶ Hº ē medicamen de scordeon.pȝ &c̃.

Non euadit aliqs. ¶ In supiori caº.
Auic.posuit curā frigidoꝝ apostēa
tuȝ.s.flegmaticoꝝ magis. ¶ Hic po
nit curā apostēatū duroꝝ.& primo
ponit curā apostematū durorū per medicias.zº.
p cibos.ibi.zª.cibi autē.Prima in duas.pº ponit
curaȝ apostematis duri nō cancerosi.zº.cancerosi.
ibi.zª.& quando fit apostēa cancer.Prima in du
as.pº ponit curam apostematis duri subsequen
tis calida apostemata.aut p se uenientis.zº.eius
qꝺ fit pꝰ percussionē.ibi zª & illi quidem.Pª
in duas.pº pponēs hoc apostema cū cōfirmatū
ē nō posse curari.ponit intentiōes curatiōis in
eo in quo cura possibilis ē.zº in spāli curaȝ pro
sequit̃.ibi zª.&.opȝ ut lenias naturā. ¶ Dic pº
qꝺ ñ euadit &c̃.Cā ē quā assignat Serapio 4º
tractatu sue parctice.3º caº.& ē rō Gal.zº de fe
bribꝰ ad glauconē.zᵐ trāslatiōem ex greco.caº
de duricie apostematis.Eos eni qui duriciē ha
bent in epate sequitur ydorps ppter maliciā san
guifice epatis.Idrops aūt cū tāta epatis malicia
nō curatur. ¶ Consyderandū tamē qꝺ non est
semp necessariū sequi ydropem ut ēt sensus o
stendit.sȝ multotiēs poccupant̃ morte ppter
uirtutis dissolutiōeȝ.cū cibꝰ ad mēbra trāsire
nō possit.Dicit tñ qꝺ in pricipio forsan. possi
bilis ē cura.Et canon curatiōis pꝰ purgatiōem
corporis ex grossis hūiditatibꝰ ē cū medicinis
habētibꝰ lenificatōeȝ eq̃lē.& resolutiōeȝ.& sub
tiliatiōeȝ.& calefactōeȝ.& aptiōeȝ.sȝ aptō opila
tionū dȝ magis dominari q̃ lenificatio. ¶ Cōsy
derādū ergo qꝺ si in his apostēatibꝰ sit triplex
itētio.s.resolutio & subtiliatō materie.& calefa
ctio equalis ex una pte.& apertio opilationū ex
alia.& lenificatio que ē 3ª intētio tñ apertionis
opilationū ē dominantior intentio.Et causa ē.nā
apertio opilationū in duro apostemate ē itentio
principalis.& maxima & per se.Est quidē prici
palis & maxima ppter magnū qꝺ ex ea sequit̃
nocumentū.qa materia cibalis ad membra tran
sire nō pōt.Et ēt per se.quia durum apostema
de sui natura que sibi ex parte materie inest o
pilat epatis trāsitus.sȝ itētio q̇ ē lenificatio siue
mollificatio ē magis itētio accidēs uel subseqns
sicut sumit̃ ex mēte Serap.tractatu 4º.3º cº.Pº
qa cū i hº apostēate itēdamꝰ resoluere & apire
ille medicie ñ possēt penetrar̃ i materiā durā ni
si ipa mollificaret̃.oȝ gº ipam mollificare ut il
le medicie meliꝰ opent̃.zº ꝙ medicine resolutiue
& apitie subtile pº cōsumūt.uñ & grossum re
manet.& iō ne ad lapidationē pueniāt. oȝ mate
riā mollificare.Adhuc ēt declarat̃ ex alio.nā plꝰ
cōtrariant̃ epati mollificatia faciēdo laxū q̃ api
tiua.gº aptio opilationū dñantior erit. ¶ Consi
derandū tñ pp lr̃am extrisecā q̇ hȝ m inꝰ.ꝙ leni
ficatio ē duplex.una que opponit̃ duriciei pñti
que fit p medicinas lenitiuas.ñ ppē madefacti
uas.sȝ p tales q̇ sunt sicut camomilla. mellilotū
& fenugrecū.et illa lenificatio dñantior dici pōt
q̃ aptio.cōsyderādo apostēa duꝝ ut duꝝ ē.naȝ
sic duꝝ apostēa ut duꝝ plꝰ mihi notat duriciēȝ
q̃ aliud.sic plꝰ idicat lenitionē q̃ aliud.Alia uero
ē lenificatio que ñ solū duriciei pñti opponit̃.sȝ
future.& hec lenificatio fit p medicinas hūidas
ut p sicꝰ pigues mucilagines forsan caliditati cō
iūctas & adipes.& ista minor dȝ esse q̃ aptio.
cōsiderādo maxie duꝝ apā ut i tali mēbro est.
qꝺ est epar.Littera que dicit minꝰ que ē extra
dȝ significari sup illo qꝺ dicit.i. ¶ Dicit postea
Auic.ꝙ in istis medicinis debet esse confortatio.
aromaticitas & stipticitas tñ in tanta quātitate
qꝺ iuuent duas alias intentiones.s.itētionē que
ē resolutio.& itentionē que ē apertio. ¶ Infra
qꝺ.i.ifra quā stipticitatē adiuuāt &c̃. ¶ Consy
derādū ꝙ epar secūdū se plus indiget medicinis
stipticis.sȝ qa ifra illud q̇ epar idiget potius iu
uant̃ medicine resolutiue & apitiue. Medicina
eni minꝰ stiptica magis resoluit q̃ magis stipti
ca in eodem gerere.ul' infra.i.pꝰ hoc. ¶ Et opȝ.
¶ Primo ponit quasdā spāles intentiones & cu
ras.zº ponit medicias que ad pdictas intentiōes
perducunt ibi.zª.medicina uero.Et hec.zª.ps hȝ

duas.p° enumerat medicinas simplices magis. z° cōpositas.ibi zª.ex medicinis cōpositis. Dic ꝙ medicine singłares iuuātes ad illud.i.ad apostema dupꝫ.zᵐ predictas itentões sunt &c.Tale spēs uini.i.uinū coctū.uel sapa.ut symon.❡ Arbor demest.ē arbor lauri.ut ipse Aui.z° can.c° đ demest.❡ Fu.i.ualeriana potētilla amantilla idē ē.licet fu multi nardū apellant.❡ Cicer magnū.quia apitiuū.❡ Et porri.qa et icsiui sunt al' cappari.❡ Et ex medicinis.❡ Hic enumerat medicinas compositas.& p° illas que sumunt p os.z° illas que ēplastrant.ibi zª.& ex emplastris.Pria in duas.p° enumerat quasdā medicinas.z° quasdā alias.ibi zª.& ex eis q̄ cōferunt. Ponit g° p° trocis.đ bdellio & cōfectionē Asclepiadis.& ē nomen ꝓpriū.Et dicit qđ in hoc medicamine sunt spēs medicinaꝝ ualentiū zᵐ cōditiones suas.quas dixim⁹.i.zᵐ intentiones dictas ī principio capituli huius.❡ Annuloꝝ lacune.lꝫ i synonimis ñ repiat.Credo ꝙ sit lutū lacune.i. sigillatū ꝙ secundū rotunditatē formam habet anuli.& ponit hic ut istis medicis resistat.qa tyriacal' medicia ē.& ut acquirat eis stipticitatē. sicut opiū ponit ut has medicinas figat in locis operatiōis.❡ Herba iudaica. Aui.z° can.exponit se ipsum.& dicit qđ ē orobuꝫ. & ita Simo. ❡ Et ex eis.❡ Hic pōit mltas alias medicinas de trocis.de berberis.Dicit qđ bibat in aqua.s. tereniabin uel endiuie.ut de quibusdā horū trocis.dicit.A.5° can.tractatu z°.Vel possent dari cū aqua de radicibus.& ipsi sunt aperitiui & extinctiui.Cōferūt g° cū duricies post flegmon remansit.Et supple cōfert ut aggregetur aliquid huius aque.s. cū q̄ bibit trocis.de berberis. ❡ Administrādo cardos .s. radicis ul' semina qa abstergunt & apiūt ut summit in ca° de cardo a Serap.❡ Et sebrā.A.z° can.dic semene gi.i.iura sebrā.Symon dic qđ unūquodq; ignorat.& uidet ponere.A.qđ sit herba calida apitiua.sꝫ ex aliis synonimis inuenitur qđ sit spēs ozimi.quidā qđ ē origanū.❡ Et stude ne faciat ipsum cadere i erectionē.s.uirge.qa cardi ad h° ꝓsunt.s.altē qa generat ex eis aliqua uentositas sꝫ pollutio subsequēs uel coyt⁹ eis ualde nocerꝫ Alibi inueni qđ ē herba lacticinosa & tūc habēt quidā lraꝫ absq; h° qđ dicit in erectionē.Stude ne ipsum faciat cadere scilicet zᵐ uirtutem qđ min⁹ q̄.iiij.ꝫ.dare potes.❡ Et illi.❡ Pōit curā duri apostematis.cuius causa ē percussio.❡ Ven tose calefacte.s.cum igne.❡ Sine incisione.quia minus de sanguine educerent.solum ergo conferunt.quia extra ab epate tansponunt materiaꝫ ❡ Immo sanguisuge.ut si necessarium est a partibus illis aliquid de sanguine educere.quia precesserunt uentose.tunc ponant sanguisuge.qa minus euacuāt.Et administratis.illis emplastris resolutiuis & rubificatiuis que materiā ad extra educūt.tac uomere ut educat de materia apostematis.l' ut diuertat ne fluat ꝓpter emplastra rubificatiua acuta.❡ Q đ si apostema fuerit obediens.ut quia uides eius posse euacuare materiaꝫ. ❡ Administra eleboꝝ.s.mistū reb⁹ cōsolantib⁹ & remittentib⁹ eius acuitatē.Hoc.A.dicit ut nō cōtradicat ei qđ dixit in principio capl'i.Non oꝫ ut sis audax ad soluendū uentrē cū reb⁹ uehemētis caliditatis.Si autē materia apostematis esset inobediens.tūc oꝫ euacuare cū reb⁹ leuioribus.et prius preparare magis materiā.❡ Et qñ fit apostema cancer.minorat spes.qa si esset in mēbro ignobili nō habet spes.❡ Naꝫ si confert aliquid &c.absq; felle ursi.ne fiat ulceratio.qa fel adderet in ulceratiōe. Cibi abstineat a carne.qa generat sanguinem magis aptum inflammari.Abstineat ergo a carne nisi ad illud uocet necessitas ꝓpter debilitatem uirtutis.

Est.❡ Ponit curam apostematuꝫ lacertorum uentris.Et patet intentio & ueritas quam Auicenna intendit

Est similis.❡ Ponit curam apostematum meseraice.& patet & cetera.

Voniā.❡ Morb⁹ cōis q̄ ē cōtinuitatis solutio est duplex.s.uera solutio cōtinuitatis.et nō uera q̄ ē cōtusio. P° g° determinat de cura cōtusionis ul' pmutationis epatis.zᵐ.locū.z°.de cura solutionis cōtinuitatis uere.ibi.zª.estimauit Hyp. Prima in tres.p° in genere pmittit ad qđ intendendū in offensione sup epar.z° exeqt.3° ponit medicinas.ibi zª.qđ si accidit.ibi 3ª.medicamen cōferens.Pª ps hꝫ sex.❡ Propter qđ cōsyderādū ꝙ ex casu &c.pōt accidere aut apostēa aut remotio alicui⁹ pellicule epatis a suo situ.aut cōtussio ex qua apostēa timet.aut exitus sanguis aut aggregatio sanguinis contussi.aut mortui i epate.Primo ergo facit primū.z° secundū. &c. ibi zª.& qñq;.ibi 3ª.in aliis.ibi 4ª.si aūt.ibi 5ª. & si non.❡ Circa hanc partem consydera qđ quando sanguis aggregatus est.tunc intentio ñ est nisi ut resoluas sanguinē mortuū.s.leui resolutione.Si aūt non;pōt h° fieri.s.quia iā induratus ē sanguis.administra ēplastra resoluētia.s. fortia.& cōuenit ēplastrū cū mūmia.quia resolutiua ē.& uidet hre spālem proprietatē ad casus & offensiōes.ut supra dixim⁹ fen.i.3ª. Oleum azaꝫaki.i.simile oleo ro.nō uidet aliter .Symon exponere.❡ Medicamē Prio pōit medicinas que cōferunt i prin° magis & in pcessu.z°. que i fine.ibi.zª.in fine.Prima in tres.sicut tres ponit medicinas.ibi.zª.qđ si ibi.3ª.medicamen. ❡ Aqua neilon.necubi inuenitur.quid sit.quidā

dicūt qdā φ ſit aq̄ abſinthij ſiſinbrij. ¶ Reuſin .i. reubarbaꝝ. ¶ lactuca azimi. & ſiꝰ. ter. ¶ Raued ſeni exponit. Medicamē bonū. ſ. cū n̄ ē iſlāmatio et ē icētio ad reſoluēdū. In fine ai ſenicū i auripig mēti. l3 adhuc i approxiatēe eiꝰ ſit timor. Alme ſus. i. cū aliq̄ re acetoſa que facit penetrare.

Et ſummauit ¶ Hyppo. ſ. 6ᵃ pticicula afforiſmorū illo affo. Veſicā iciſa3 Prio oñdit cura3 ſolutōis cōtinuita tis eſſe ipoſſibilē. oñdens qn̄ ē qd̄ aliqd̄ i ea ſperat. z° pōit curā. ibi zᵃ. cura. ¶ Et qn̄q3 qa n̄ ſemp cū pot ſanguis effūdi ad ſpaciū uētris. Si ergo ſanguis decurrit ad urinā uel uē trē ſecundū duo latera. i. ſecundum concauū & gibbum fit urina ſanguinea & ſolutio ſanguis.

Cura illiꝰ. ¶ Hic ponit curā. et p3.

Quandoq3 ¶ In pcedēti tractatu. A. determinauit de egritudibꝰ epatis cōibꝰ ¶ Hic determinat đ diſpōibꝰ que accidūt i nobis ex hūiditatibꝰ ab epate generatis. Et qa ille hūiditates aut edu cūt extra corpꝰ maxie p uētrē et fit fluxꝰ uētriſ epaticꝰ. aut coartāt i corpore toto & cōcauitate uētris. & fit caceſia et ydropiſis. iō. A. p° deter minat đ diſpōibꝰ q̄ fiūt i nobis ex hūiditatibus qbꝰ accidit cā epatis ut expellat egritudo extra z° determinat đ diſpōibꝰ q̄ fiūt i nobiſ ex hūidi tatibꝰ epatis qbꝰ accidit ut coartēt in corpore. ibi zᵃ. qn̄ corrumpit̄ digeſtio. Prima in tres. p° determinat de cauſis & diuerſitatibꝰ harū ex pulſionū epaticaꝝ. z° đ ſignis. 3° de cura. ibi zᵃ. dr̄ia. ibi 3ᵃ. huiuſmōi uero capituli. Pria in tres. p° pmittit diuiſionē. quandaq3. z° declarat. 3° in fluxibꝰ epaticis ponit quoſdā ſingulares canōes pnoſticoſ magis. ibi zᵃ. ſubſtātia uero. ibi 3ᵃ. igr̄ Hyp. Dicit p° φ expulſiōes epatice diuerſificāt̄ aut in ſubſtantia eius qd̄ expellitur. aut in cā ex pulſionis. S3 dubitat̄. Nā Aui. uidet̄ defectiuꝰ Expulſiōes eni3 epatice aliā uident̄ habere diuer ſitate3. ſ. eam que ē ex parte tēporis uel mōi eua cuationis. Ea3 ēt que ē ex parte priu3 p quas fit euacuatio. Has uero diuerſitates. Aui. nō tetigit. ¶ Dicendū φ Aui. fuit cōtētus ponere in expul ſionibus epaticis diuerſitates pncipaliores. Prin cipaliores aūt diuerſitates ſunt iſte ſumpte ex di uerſitate eius qd̄ educit̄. & ex diuerſitate cauſe eductionis. Diuerſitas aute3 ſūpta ex ordine uel mō euacuatiōis reducit̄ in has cās. iō unū exiens ab alio diuerſificat̄ in mō euacuatōis & tēpore. qa ſubſtantia exeūtis & cā ſui exitus diuerſificā tur & n̄ ecōtra. Et ex h° ceſſat obiectio pᵃ. ¶ Ad ſcđa3 dicendū φ maxime ē ſermo Aui. đ epatica expulſione facta p uentrē Loquit̄ eni i hoc. c° đ fluxu uentris epatico. ¶ S3 tu dices. nonne illa ex eūtia. p urinā educi poſſunt ¶ Dicēdū φ ſic. Ma gis tn̄ appropriant̄ iteſtinis. qa leuiꝰ eſt epati di uertis materias ad inteſtina expellere q̄ ad renes & uias urine. p° qa uie plures ſunt. z°. qa iteſtia ſunt uaſa expulſionibꝰ diuerſis deputata. unde & a toto corpore materias corruptas recipiūt ut plurimū. q̄ illas recipiat urina tanq̄ exiſtentia ite ſtina magis apta ad hoc ¶ Subſtantia uero. Pri mo enumerat diuerſitatē q̄ accidit i expulſiōibꝰ epatis ex pte ſubſtantie eius φ expellit̄. z°. enu merat & declarat ſimul diuerſitatē q̄ accidit ex pte cāe expulſiōis. 3° redit ad declarādū pticula riter diuerſitatē q̄ accidit ex parte ſubſtātie eiꝰ qd̄ euacuat̄. ibi zᵃ. cauſa aūt eius. ibi 3ᵃ. & quā do egredit̄ ſanguis fetidus. ¶ Dicit p° qd̄ ſub ſtantia eius qd̄ expellit̄ diuerſificat expulſiōe3 epaticā. qa q̄doq3 ē res chimoſa & c̄. Et enume rat. xi. mōs expulſionis epatice. ponēdo qd̄ unꝰ modꝰ ſit egeſtio fetida uel nō fetida ¶ Et qn̄3 expellit̄ ſimilis ei. i. ſanguinee egeſtōi ex uia ſto machi & c̄. ¶ Signa ipſu3. ſ. uomitus ſanguinis ab epate. ſiue factus cā epatis. priuatio doloris qa nō ē in eo dolor. ut ſup̄ fen. 13ᵃ. dixit. A. ¶ Et quandoq3 ē res groſſa nigra que ē ſubſtātia car nis ſtōachi. Alia lr̄a hab3 epatis. & ē melior lr̄a & plurima. l3 ſidicat ſtomachi exponat̄. & tūc creditur qd̄ ſit epatis & nō ē. ¶ Cōlydera circa hāc ptē per h° qd̄ dicit chimoſa. qd̄. ſicut ſum mit̄ ab Haly. i tegni. penulto. ca°. ſup illo uerbo Quos neq3 glutinoſos & c̄. Eſt chilꝰ. & eſt Chi mꝰ. Chilꝰ ſignificat uiſcoſitatē ſfactā a ſtōacho ut ipſe ibidē. & Meſue in de appropriatis. c° de pleureſi. i ſermōe de aq̄ ordei. S3 chimꝰ. ſignificat hūores i epate generatos. ut ibidē Haly Aꝝ. au ctoritate. Dico g° φ chimus pōt dupliciter acci pi. ſ. pprie pro humore. & h° modo nō ſummit̄ hic. qd̄ apparet ex duobꝰ. Primo qa Aui inten dit hic ponere diuerſitatē que accidit ex pte ſub ſtantie eius quod expellit̄ uolē s qd̄ fluxꝰ chimo ſus ex pte ſubſtātie ab alijs differat dr̄ia ſpecifi ca apud medicū. Manifeſtū aūt eſt φ chimoſus fluxꝰ. i. hūoralꝰ ab alijs nō differt niſi ſicut cōis a ſpē. z°. ꝓpter aliud. na3 Aui. exequens declarati onē hoꝝ modorū de chiloſa exequit̄. ut infra p3. & nō đ chimoſa. Alio mō pōt large accipi p chi loſa. ita ſummitur hic. ¶ S3 tu dices. cum hic deter minet̄ đ epatica egeſtione qūo egeſtio chiloſa ē epatica. cū ipſa ſit inteſtinalꝰ aut ſtomaticha. Di cendū φ alicuius rei egeſtio pōt dici epatica du pliciter. Vno mō qa ab epate ueniat. Alio mō qa eueniat cū epatis defectu qualiſcūq3 ille ſit. Dico g° φ egeſtio chiloſa n̄ ē epatica. qa ab epate ueni at. ſed qa fit ex epatis defectu & illo mō hic. A. determinat đ epatico fluxu. ſ. đ eo q fit ex hūidi tatibus expulſis cā epatis ſiue ab epate ueniāt ſiue nō. ſicut notanter iſerit iceptio ſue rubrice.

Cũ dixit cā epatis. & nō dixit ab epate. & tūc fi
nis rubrice exponat̄. Rerꝝ suppl' ꝑpter cāꝫ i epa
te uel ꝑpter hūiditatē i epate. ¶ Secūdo dubita
ret q̄s dicens. A. defectiuū in ponēdo has diuersi
tates. Tot eni possunt esse quot sunt spēs & mōi
hūorꝝ in epate Aut quot mōi hūoruꝫ i epate gene
rari possunt. sꝫ possunt generari plures his. ut co
lera uitellina. prassina. et eruginosa. & mōi melā
colie & flegmatis q̊s nō tāgit ¶ Dicendū ꝙ oēs
hos mōs itelligi dedit. nā omnes hi mōi reducū
tur in spēs humorꝝ naturaliū uł nō naturalium.
Nominādo gº. A. quatuor mōs humorꝝ oēs has
spēs cōprehendit. sꝫ nomiauit eos primo hūores
flegmaticos ꝑ hoc ꝙ dixit aquosus. ita q̄d ꝑ reꝫ a
quosaꝫ intelligit oēm reꝫ illi ꝑportionalē. siue aq̊
sitas siue hūor illi affinis. ut ē flegmaticus hūor
quicunq̧ sit ille defectu epatis educt⁹. Tetigit ēt
colericos hūores oēs ꝑ hº ꝙ dixit & qn̄q̧ ē coleri
ca. Tetigit melācolicos ꝑ hº ꝙ dixit nigra subtilis
.s. sic fel nigrū. & nigra sicut fex. s. uini. & nigra
melācolica. & hec ē sic fex sanguis. et i hº cōꝑhē
dit oēs mōs. melancolie. q̄a ois hūor melancolic⁹
ē niger. aut sicut fel nigruꝫ. aut sic fex uini. Aut
sicut celera nigra q̄ ē sicut fex sangis. Tetigit ēt
omnes modos sanguinee egestionis. ꝑ hoc q̄d di
xit & qn̄q̧ ē sanguis purus. ¶ Causa aūt eius.
¶ Hic enumerat diuersitatē que accidit ex ꝑte
cāe euacuatōis. & pº enumerat diuersas cās epa
tice expulsionis sub multo & cōfuso numero. zº
eas ad ordinē bine cōuersionis reducit. ibi zª. &
oēs spēs. ¶ Ad primi euidentiā cōsyderādū q̄d
cause epulsiōis epatice. aut sunt in epate princi
paliter & in mēbris q̄ sunt post. aut sunt i mese
raicis. Pº gº enumerat cās q̄ epati approprian
tur ꝑ se. uel cū defectu alicꝫ mēbrorꝝ. aut ma
terie. zº enumerat cās q̄ meseraicis appropriāt̄.
ibi zª. & qn̄q̧ causa. Pria in duas. pº enumerat
multiplices & diuersas cās epatice expulsiōis q̄
sunt ex ꝑte dispositiōis corporis uel materie. zº
spāliter ponit quādā causam que ex ꝑte materie
summit̄ ibi zª. & quandoq̧ causa ē mordicatio.
¶ In prima parte Aui. narrat plures cās hui⁹
expulsiōis faciēs illi subdiuisionē. & sunt. iꝫ. cāe
ponēdo. iꝫ. illā. Et quādoq̧ ē causa repletionis.
Et deinde potes multiplicare. ¶ Et quoniam.
¶ Consyderādū q̄d sicut summit̄ ex mēte. G.
3º de creticis 7º cº. Simile ē de cibo existēte i sto
macho. & de materia que ē in reliquo corpore.
Sic aūt ē de cibo qui ē in stomacho q̄d uirt⁹ ex
pulsiua nō tēptat illū expellere quousq̧ digest⁹
est. sꝫ si cib⁹ sit malignus acut⁹ & stimulās. sto
mach⁹ expellit eū anteq̄ uirtutes digerētes & al
terantes agant in eū. sic ēt existente aliqua hūo
rali materia in uenis. que sit acuta mordicans &
stimulās. Natura eni tēptat illā expellere & ex
pellit anq̄ uirtutes fecerit in ea suā opatōeꝫ q̄

opatōeꝫ facerēt uirtutes si n̄ esset hoc nocumen
tū. s. mordicationis & stimulationis. & illa est
una ex cāis sinthomatice expulsiōis. s. cū natura
a materia pūgit̄. ut sumit̄ ex zº cōmēto quarte
ꝑticule affo. & cōtingit aliq̄n ꝙ natura tēptans
expellere anq̄ dēat huic expulsioni associet̄ aliq̄
materia quā iuenit in uia. s. i uenis ł itestinis. quā
forsan n̄ iuenisset si distulisset euacuatōeꝫ. et fit
laboriosū & iobediēs materia ad expulsiōeꝫ. q̄a
tēptat eā educere an̄ cōplementū alteratōis &
aptionis uiarꝫ q̄ q̄dā digestionis mod⁹ ē ut i cō
mēto illi⁹ affo. secūde ꝑticule. Corp⁹ ubi q̄s uł't
purgare. ¶ Subdit Aui. Et qn̄q̧ fit. hui⁹. s. eua
cuatio facta a materia stimulāte & mordicāte i
crisib⁹ ¶ Propter q̄d cōsiderādū ꝙ crisis q̄dā
est cōpleta & ꝑfecta que facta ē in die uere cre
tico q̄ p̄cessit indicatio. & illa ē que fit cū mate
ria digesta est. Quedāꝫ aūt ē que fit in diebus
intercidētib⁹. ut in 3º. 5º. 7º &c̄. & ista maxie
sit ꝑpter stimulatōnē nature a materia. sicut fit
ēt ab illa cā crisis in diebus n̄ creticis. ut summi
habet 3º de creticis. & inq̄ pluribus locis. Vult
ergo dicere Auic. q̄d in crisibus. s. factis in die
bus intercidentib⁹. aut in diebus non creticis q̄
doq̧ fit hoiusmōi. s. euacuatō a materia stimulā
te & mordicante ¶ Et qn̄q̧ cā nō ē ¶ Hic enume
rat cās euacuatiōis epatice q̄ possunt appropria
ri meseraicis. & pº facit hoc. zº. addit quandā ali
am causaꝫ epatice euacuationis. ibi. zª. & multo
tiens. ¶ Dicit pº q̄d qn̄q̧ causa huius euacuati
onis nō ē in epate. sꝫ in meseraicis. Attamen non
possunt appropriari oēs cause p̄dicte in meserai
cis. & ē uerū naꝫ scissura aut ulcus in meseraica
nō ꝑprie facit fluxū sic cuꝫ ad aliā ꝑtē tēdit ma
teria. lꝫ possꝫ quādoq̧ facere. Similiter debilitas
attractiue aut digestiue nō ꝑprie facit epaticū
fluxū cū ille uirtutes sint in meseraicis sic i uia
& nō principaliter. Similiter repletō que fit ꝑꝑ
euacuatiōeꝫ restrictā. aut mēbri abcisionē non
pōt appropriari meseraicis. sꝫ illi mēbro q̄d hu
morꝝ ē principiū sicut epar. Dic̄ tamē. A. q̄d lꝫ
ille cāe omēs meseraicis appropꝑari. n̄ possint tn̄
alique illarꝫ cārꝫ possunt esse cāe euacuatiōis q̄
pōt dici epatica saltē ꝑpter defectū meseraicarꝫ
sicut apostēata & opilationes. ne si fi erit in ea.
.s. meseraica primum. i. apostēa possibile ē &c̄.
quare accidit ex eo. s. apostemate meseraicarum
res de qua curatur. q̄a fluxus uentris scilicet e
paticus. de quo curat̄. s. in meseraicis. & non in e
pate cū epatic⁹ n̄ sit. q̄uis &c̄. ¶ Cōsyderādū
tamē q̄d illa lr̄a ꝑfondius exponi pōt ut pº. A.
faciat q̄d dictū ē zº remouet dubiū. ibi zª q̄uis
¶ Vult Aui. pº declarat̄ q̄d cāe i meseraicis pos
sunt facere aliquē fluxū. & dicit naꝫ si fuerit i ea
scꝫ meseraica p̄ncipiū. i. pª debilitas que pōt i eis
fieri ex parte qua sunt epatis instrumentū. & il

lud primū est debilitas attractiue.possibile ē ꝙ
epar attrahat & meseraica ñ attrahat.quare ac
cidit ex eo.s.ꝙ meseraica ñ attrahit res d qua cu
ratur.qa accidit fluxus uentris aliquis.nam cū
ñ cōtigat imediate chilū.sed mediātibus mese
raicis uenis.licet epar attrahat de se.si tamē me
seraice ī attractiua deficiūt nō bene fit attractio
sic ī exēplo lȝ cerebrū manui transmittat spiritū
sensibilē & motiū bonū et manꝰ ꝑpter snā malā
cōplexionē.& maxime frigidā.qa hec cōtrariat
spiritui ut sup̄ fen.2ª huiꝰ can.2°.c°.nō bene sen
tiat.male iudicabit de sensibilibꝰ p manuȝ.Acci
dit g° ex debilitate attractiue res d q̄ curat.quia
fluxꝰ uētris sic epaticus. Quāuis. Hic remo
uet dubiū.Diceret aliqs.posito ꝙ uirtꝰ attracti
ua deficiat meseraicis.unde nutrimētū ad epar ñ
trahat.cui dȝ magis iputari hec lesio.an mesera
icis.an epati.dicit ꝙ epati.qa attractio dignior ē
in epate qa ꝑncipalior.2°.qa attractio meseraice
nō ē attractio de q̄ curet sȝ curat d attractione e
patis ut.5° d iterioribꝰ 7°.c°.& sup̄ Aui.hic po
suit p° c° huius fen. Considerandū g° ꝙ mesera
ica pōt in attractione deficere.aut ex ꝑprio defe
ctu.& tūc eius nocumentū ē de q̊ curat.qa spāli
ter passio ē in eo.sicut si sit ꝑpter apostēa uł opi
lationē.tūc eni curat d meseraica & nō de epate.
sic si manus nō sentiat ꝑpter opilationē aut ma
laȝ cōplexionē in manu.tūc nō curat de cerebro
sed de manu.Et si accidit fluxus uentris ꝑpter
defectuȝ in meseraicis nō appropriat fluxui epa
tico.nec pōt dici proprie epaticus fluxus.cū epar
in se nō deficiat.Aut meseraica deficit in attracti
one ex defectu epatis.& tunc fit fluxus epaticus
q appropriat epati nō meseraicis.qa sicut attra
ctio meseraicaꝝ nō ē ꝑncipalis sic.defectꝰ ī attra
ctione.cū ē pp epar sicut est quando manus non
sentit pp cerebri uł nerui defectū.cerebro & ner
uo.& nō manui approꝑat hic defectꝰ.& de illis
curat.& nō de manu.¶ Cōsyderādū ulteriꝰ ad
uigorē expositiōis qd nocumētū attractiōis in
meseraica pp duas causas pōt dici primū. Vna
cā qa attractio meseraice absolute ꝑor motꝰ ē.
ut narratum fuit supius fen.xiª.& 13ª.p° qa lȝ
ī meseraicis sint plures uirtutes ex epate.qa nō
euacuat meseraica a uirtutibꝰ quas epar habȝ
ut supra Auic.p° ca° huiꝰ fen.Attamē prior ē ī
eis.s.meseraicis.Attractio quidē ē prior tēpore
& ē prior qa principalior & intēsior.Prior qdē
tēpore.qa priꝰ attrahit q̄ digerat.ꝑor.qa iten
sior.nā meseraica uere & ꝑprie attrahit epatis
uirtutē.cū 2m locū trasmutet chilū ab itestinis
ad se.sȝ nō sic ꝑprie digerit cū substātialiter nō
trāsmutet chilū.sȝ aliq̄liter dispōat. cōueniēter
g° nocumētū attractiē meseraicaꝝ pōt eis dici
ꝑmū.¶ Et multotiēs.¶ Pōit hic aliā cāȝ epatice
egestōis.dicēs qd fit qa coprꝰ ñ recipit nutrimē
tū pp opilatiōeȝ.aut pp aliqd ut pp uirtutū mē
broꝝ defectū.uł cadit.s.nutrimētū a corpore u ñ
sit fluxus.¶ Et oēs.¶ Hic reducit ad ordinē
& p° ꝑmittit diuisiōeȝ.2° exeqt.ibi 2ª.sunt g°
Et hec ī duas.p° ostēdit spēs q̄ mittūt.i.rducū
tur uł appodiāt ad debilitatē.2° eas que reducū
tur ad fortitudinē uirtutis.ibi 2ª.& aptio opila
tionū.Quid p° dic̄ pȝ.qa ista oia debilitāt ex se
nec fiūt ex fortitudie uirtutis.Qd ī 2ª pte dic̄
ip̄e ꝑbat.nā uirtꝰ si ñ ē fortis.ñ pōt apire dubel
lȝ.supple.nec opilatōes.nec expellet supfluitates
Et similit supfluitas sanguis corrupti supple q̄
expelit & paucitas suctōis ex eo.s.sanguie ī epa
te multiplicato uñ illū retētū epar expellit.et sup
fluitates sanguis plurimi. & alia.s.similia his.
ut illa que fit ꝑpter retētionē mēstruoꝝ uł emo
roydaꝝ supple oia ista nitūt ad fortitudinē &
cōfortatōeȝ uirtutis epatis.lȝ sit in aliis mēbris
debilitas.Alii uero exponetes ad debilitatē uo
lūt reduci mōs stati dictos.ꝙ tñ ad mētē Auic.
ñ uadit.nisi forsan uelit reducere ad uirtutis de
bilitatē ī mēbris aliis ab epate.¶ Et qñ.¶ Hic
Auic.declarat diuersitates expulsionis epatice
sumptas ex pte substātie eiꝰ qd euacuat.Erant
aūt.xi.mōi ut sup̄ enumerauit d aq̊sa plꝰ dicet
ī c° d ydropisi.& aliqd dic̄ hic cū allegat aucto
ritatē Hyp.ī fine capłi ēt d egestōe nigra subti
li.& egestōe nigra melācolica simul determināt
cū determīat d egestōe epatica magis.ut fex.Re
liquūt g°.8.ptes ī quaꝝ pª determiat d egestōe
fetida 2° d chilosa.3° d lauatia.4° d colerica.5°
d uirulēta.6° d nigra simili feci.& nigra melā
colica.7° d ea que ē ut caro epatis.8° d ea que
ē sanguis purꝰ.ibi 2ª.& cā qdē.ibi 3ª.& cā ī so
lutōe uētris lauatia.ibi 4ª.& cā ī solutōe uētris
colerica.ibi 5ª.& cā in uirulēta.ibi.6ª.& cā ī fa
cta.ibi 7ª.sed ꝑpter egressionē.ibi 8ª.et cā ī san
guine.¶ Ad ꝑmi euidētiā cōsyderandū ꝙ ege
stio pōt esse fetida.aut pp mēbroꝝ eliquationē
que sunt post epar.& de hac non exequitur nūc
cum illa ñ sit epatica.aut propter fetidos cibos
nec etiam d illa exequitur propter eandem cām
aut propter sanguinē retētū in epate.aut adiacē
tes uenas.& de illa maxime exequitur.quia illa
ē epatica magis.& prio ōndit sui significatū.2°
remouet dubiū.ibi 2ª.& similiter. Prima in du
as.prio ōndit ꝙ fetida egestio sanguinea nō d ne
cessitate malū significat.imo quādoq; bonū.2°
ostēdit significatū sanguinis nō fetidi.ibi 2ª.&
q̄ndo¶ Dicit ꝙ sanguis fetidus qñq; significat
reuigorationē uirtutis.qa cuȝ superfluit ille san
guis retentꝰ.uł cū supfluit.s.uirtꝰ sup eo expellit
ipsuȝ natura sicut ostēdimus ī uenis suppe fieri
ꝙ cū sanguis ibi superfluit &c̄.sic g° erit ī epate.
¶ Et quādo.¶ Consyderandū circa illā līam
qd ipsa pōt pati duplicē expositiōeȝ. Vnomō qd

Auic. uelit cōparare sanguinez nigrū fetentē ad sanguinē nigrū nō fetentē qn̄ p uentrē egrediūt. & dicit ꝙ quū sanguis nō ē fetēs i omni. i. in aliq̄ dispositiōe quecunq̧ sit illa. ita ꝙ omne summit̄ hic distributiue ut uelit. A. dicere ꝙ qn̄ sanguis nō fetet ꝑpter aliquā malā dispositionē. tunc niger. s. non fetens ē dignior supple q̄ niger fetēs Dico dignior ut non sit in dispōne mala. & per consequens est minus malum. ¶ Propter quod cōsyderādū qđ due sunt male dispositiōes ꝑꝑ q̄s sanguis pōt eē niger nō fetēs. s. cōgelatō tortis. & resolutō naturalis calidi. uñ simlr̄ accidētalis resoluit̄. Etiā ꝑꝑ duas dispositiōes malas. sanguis niger pōt eē fetēs. s. ꝑꝑ multā putrefactionē i mēbris ulr̄ corruptiōez. & ꝑꝑ fortē adustionē uel caliditatē. Si g° sanguis sit niger nō fetēs & nō sit ibi aliqua illaꝝ dispositionū malarum adhuc ē minꝰ malꝰ q̄ sanguis niger. & fetēs. & dato ꝙ nō sit ibi aliq̄ illaꝝ malarū dispōnuz. qa iō fetet. q̄niaz retentꝰ fuit. uñ aliquā corruptōez acq̄siuit. & lz n̄ sit aliq̄ illaꝝ duaꝝ malaꝝ dispōnū cā sui fetoris. sz niger n̄ fetēs significat ꝙ uirtus sīati fuit potēs i expellēdo. g° minꝰ malꝰ ē. sz niger fetēs lz n̄ feteat ex cā mēbroꝝ. tn̄ fetor significat i eo aliquā corruptionē uñ ledit. z° mō pōt exponi ut Aui. cōparet sanguinē nigrū n̄ fetētē ꝑꝑ aliquā malā dispōez ad sanguinē rubeū Et uult dicere ꝙ niger ē minꝰ malꝰ q̄ rubeꝰ. & cā ē eadē illi que assignata fuit sup̄ c° đ uōitu. ubi. A. uoluit ꝙ uōitꝰ sanguis rubei ē deterior nigro. qa significat motū sangis extra necessitatē. ut ibi declaratū fuit. Cōstruit̄ g°. & qn̄ supple sanguis n̄ ē fetēs i ōi. qa nō fetet i aliqua. ut quasi coponat̄ ly nō. cū ōi sumpto distributiue tunc niger supple sangis n̄ fetens ē dignior &c̄. supple q̄ rubeꝰ ēt nō fetēs. ¶ Tercio dicat̄ qđ ly sanguis q nō fetet ex mala dispōne. sz sola retētione. uerbi g̃. in itestinis ē niger. ut apparet in cōmēto affo. quarte particule. Egestiones nigre zm trāslatōez grecā. Et uī qđ declarat illud qđ dixit. Et alia expulsio. Et similiter. qa diceret aliqs. An ne egestio pluriū coloꝝ pōt esse laudabilr̄ sic nigra. & dic̄ qđ sic ut qn̄ expellūt̄ diuersi colores a uirtute forti. nā ibi ē leuitas. ¶ Et errat q tenet &c̄. ¶ Cōsyderādū g° qđ solutio uentris pōt teneri aut a fortiter cōstrictis. & a minorībꝰ & leuioribꝰ. Magis aūt errat q hos tenet cū fortibꝰ. qa uirtus minꝰ pōt illis cōtraopari. P° g° Aui. h° dubiū remouet. z° ꝓbat qđ dixit ibi. zª & scias. ¶ Declarat aūt qūo diuerse egestiōes expelli possunt a fortitudie uirtutis dominātis sup materias qbꝰ ante nō domiabat̄. ¶ Cōsyderādū qđ omnes cāe cū quibꝰ ulr̄a qbꝰ materia expellit̄ uirtute pollēte sunt đ genere cōfortatiuo. sz cuz quibꝰ nō. sed p incōtinentiam exeunt sunt de genere debilitatiuo. g° cū aliqua causa đ genere cōfortatio stat uirtꝰ debilior. ut dicebat̄ ad partē quā egreditur de genere debilitatis ut fixura uene. ¶ Et cā q dē. ¶ Hic determiat. A. de cāis soluti ōis uētris chilose. & patet ¶ Et cā ¶ Hic ostendit cās solutionis uentris lauatiue. & p° facit hoc. z°. qđdam simile declarat. 3°. concludit numerū ꝑdictarū causaꝝ. ponens ēt cās illaꝝ. ibi. zª. & cā eius ibi. 3ª. cū ergo. ¶ Dicit p° ꝙ cā egestionis epatice ut lotura carnis ē aut. debilitas digestiue. aut multitudo patientis. i. materie chilose super agens. i. epar. aut debilitas retētiue. s. epatis. unđ nō tantū retinet chilū qđ cōuertat̄ in sanguinē. & ē tunc. s. illa solutio uentris lauatiua similis lotioni uentris lauatiue epatis debilr̄ scz in digestiua. similat̄ g° solutio lauatiua facta ꝑpter debilitatē digestiue epatis facte ꝑpter debilitatē retentiue. & ita dixit Aui. superius. z° tractatu huius. ¶ Cōsyderandū qđ alteratiuā uocat sepatiuā. qa digestio seperat. zm. formā. lz nō. zm locū distinctū. sicut digestiua sanguifica epatis ē sepatiua. zm. formā. qa ꝑprias dat hūoribus formas. ¶ Et causa ¶ Hic Aui. declarat qđ debilitas retentiue epatis est causa huius lauatiue egestionis. ¶ Vult ergo h° declarar̄ ex simili. & dicit qđ hoc apparet ex simili in stomacho. qa stōacho existente debili expellit̄ cibꝰ ab eo. ante cōplemētū digestionis cū uōitu. aut uōitu & solutōne sicut accidit i colerica passiōe. Ista similitudiarie. G. declarat 6° đ accidēti & mor. sic ēt suppleat̄. expellit̄ cibꝰ ab epate qn̄ retētiua ē debilis āteq̄ cōuertat̄ i sanguinē & ille ꝑfecte expulsꝰ p uentrē fac̄ lauatiaz egestōez. et tūc cōstruat̄ et cā eiꝰ. s. debilitatis retētie in stōacho ē uōitꝰ. ita ꝙ cā sit casꝰ ablatiui ¶ Cū ¶ Hic p° cōcludit numeꝝ cāꝝ egestionis lauatiue. z° illas cās reducit i alias. 3° qđ dicit ꝓbat. ibi zª. & uterq̧. ibi 3ª. nam ¶ Dicit p° qđ cū g° non est. s. egestio lauatiua ꝑpter &c̄. ¶ Sz. t. d. hoc nō uī seq̧. nā ē alia cā quā ipe dixit. s. fortitudo patiētis super agens. Amplīꝰ pōt i epate ēē debilitas attractiue & expulsiue. s. ab illis cāis duabꝰ q̄s pōit frequētiꝰ fit Dicēdū qđ pª cā reducit̄ ad digestie debilitatē lz nō sit ꝑpe debilitas in ea. ¶ Ad zm dicenduz qđ debilitas attractie n̄ facit egestionez ut loturā carnis. sed chilosam. Debilitas etiā expulsiue per se solutōez nō facit. g° nec lauatiuaz. Sequit̄ g° qđ egestio lauatiua fit. aut ꝑpter digestie. āt ꝑpter retētiue debilitatez. ¶ Et uterq̧. Dicit q uterq̧ debilitates. s. retentie & digestie sequūt̄ idest sequi possunt omnē cōplexionem. s. malaz & cā est qa cū tempamēto ad iusticiā stat equalitatis tam actiuaꝝ q̄ passiuarum operatio bona. sz plurimū debilitas retentiue. s. que debilitas facit hanc egestionē. est propter caliditatē tantū. & cā est. quia minus ipsa eget calido. aut propter frigiditatē tantū i utrisq̧ dispōnibus idest

qñ est utraq̄.dispositio.s.debilitatio digestiue
& retentiue. Vult ergo ṗncipaliter hic hēre.A.
ꝙ retētiua ut plurimū debilitatᷓ a caliditate/retē
tiua.ēt & digestia ut plurimū debilitāᷓ a frīdi
tate/& tūc suppleaᷓ.s3 egestio lauatia ñ fit nisi
pp debilitatē hax uirtutū/g° egestio lauatia ut
plurimū fit a caliditate.aut a frīditate. A calidi
tate qdē ꝑpter debilitatē retētie. S3 a frīditate
ꝑpter digestie debilitatē/aut digestie & retētie
simul. ¶ Nā. ¶ Hic ꝓbat qđ dixit explicite.ꝙ
iste debilitates ut plurimū fiūt a caliditate ł frī
ditate/& p cōsequēs raro a passiuis q̄litatibus
Implicite aūt dixit ꝙ seqᷓ ex necessitate qđ ege
stio lauatia ut plurimū fit a qualitatib⁹ istis ac
tiuis & ñ passiuis/Vult g° hoc ꝓbare.et arguit
sic.egestio ut lotura carnis ꝑmutaᷓ ad spēs alias
egestionū.ꝑpter uehemētiā cōsecutōis corporis
a talib⁹ debilitātib⁹/s3 uehemētia cōsequtionis
maxie fit qñ cā ē fortis/& h° ē qñ cā ē caliditas
ł frīditas a qb⁹ corp⁹ uehemēter cōsequi pōt.
Nō aūt a passiuis q̄litatib⁹/Cōsiderādū g° qđ
egestio lauatia siue sit a caliditate siue a frīdita
te cū addiᷓ cā ip̄a ꝑmutaᷓ ad pl⁹ sanguineū.&
hoc pp multā epatis debilitatē i cōtētia.uñ ema
nat sang̃is melior quē p se retiebat.qđ ꝑmutaᷓ
ad pl⁹ sanguinē grossum.s.qa ex caliditate ł fri
giditate addita igrossaᷓ/deinde ad turbidū.aut
ꝑpter adustionē/aut ꝑpter putrefactionez que
conseqᷓ congelationem.accipiᷓ turbidū ut oppo
niᷓ rubeo sanguineo. ¶ Et ei⁹ quidē.s.solutio
nis lauatie.&c̄. ¶ Et cā. ¶ Hec est 4ª ps &c̄.
¶ Et cā. ¶ Hec ē 5ª .pars.in qua ponit cās ui
rulente egestōis subtilis.& dicit qđ cā eius &c̄.
¶ Et sepe fit resudatio.s.alicuius materie uiru
lente ex epate.s.absq̄ apostēate dubellet.aut ad
ustiōe carnis eius.s3 solū qa aliqua materia pau
latiua ibi cōgesta ē.& iō piodū h3 ¶ Et cā. ¶ Hic
ponit cās egestiōis nigre ṗncipaliter exequens de
egestione nigra ut fex.s.uini.uł ut fex.s.feculenta
grossa nigra uł nō nigra.& p° pōit eius multas
cās/2° cōparat quandā manerīā huius egestiōis
ad aliā/3°.cōplet huius narratiōe cārū.ibi.2ª.&
dr̄t.ibi.3ª.aut frigus. ¶ Dicit p° ꝙ cā &c̄. ¶ Est
aūt eruptio dubellet.s.ꝓfundi i carne epatis.qa
si esset in panniculo nō esset feculēta s3 alba ¶ Et
cōsydera ꝙ dubellet diuersimode facit egestiōez
uirulentaz/qa facit eaz p resudationē/& diuersi
mode feculētaz.qa facit eaz p rupturā/Aut alter
atio.s.sanguinis i uenis.cū ē uehementis caldita
tis.s.sanguis & corp⁹.& supple uehemēs calidi
tas corrūpit ipsuz.s. sanguinē/& non suggit cor
pus ex eo.s.sanguine sic corrupto.q̄re ingrossaᷓ
&c̄. ¶ Cōsydera ꝙ hec melancolia feculēta h3 du
as ptes.s.grossaz fetidā generatā ꝑpter caldita
tē resoluentē/& subtilē amarā generataz p adu
stionē colere generate in hac inflammatiōe/sicut
eni3 caliditas uehemēs quosdaz hūores igrossat.
sic ēt similiter ex qbusdaz coleraz generat.Et ex
pellit ipsuz.s.sanguinē factū sic feculentū/cū ad
mistiōe colere. ¶ Natura fortis supple qñq̄.Et
quandoq̄ esłuūt.qa natura nō ualet resistere ut
cōmentator sup illo afforismo.q̄re pticule.Qui
buscunq̄ ex egritudinib⁹ acutis.& sigificat.s.ta
lis egestio corruptiōez cōplexionis &c̄.p° ex pte
cāe agētis q̄ ē mala cōplexio i eis adurēs hūores.
2° ex ꝑte effectus q est humor corruptus.q ēt
icorruptiōez addit. ¶ S3 tu dices.quō pōt signi
ficaᷓ fortē uirtutē/cū significet corruptiōez ¶ Di
cēdū uno mō qđ significat fortē expulsiuā ¶ Vł
aliter qđ corruptio cōplexiōis ē duplex .quedā
ꝑnitiosa.& illa significaᷓ ex hac egestiōe cōi cū
educiᷓ cū uirtute đbili/& tūc maxie illa egestio
cōtingit extenuatis.s.ex egritudib⁹ acutis/aut
lōgi tēporis/aut aborsib⁹.& tūc ē mortalis ut
dicit Hyp p̄allegato.afforismo/Et cā ē.qa signi
ficat corruptionē cū uirtute debili que inresump
tibilis ē/Alia ē corruptio cōplexiōis nō pernitio
sa.s3 q̄ amoueᷓ.s.postea cū hūor corrupt⁹ remo
ueᷓ.& illa egestio cōiūcta huic pōt eē cū forti
uirtute qua infirm⁹ saluabiᷓ.sic nos diceremꝰ
ꝙ i febr̄ putrida salutifera uria/aut aliđ signū
hui⁹ febris significaret corruptiōez cōplexiōis
tñ h° erit ad salutē. ¶ Et dr̄t. ¶ Pōit dr̄iaz iter
egestiōez feculētā factā a caliditate alterāte san
guinē i uenis de qua stati dixit/& iter egestionē
feculētā que ē sic naturaᷓ ł melācolia/& diᷓ qđ
differt.s.egestio illa melacolica adusta a melāco
lia.s.q̄ ē sic fex/aut fex sanguis p colorē.& sub
stantiā & fetorē/naz ip̄a.s.melancolia feculēta
generata ex caliditate uehemēti/ē mior in nigre
die illa.s.melancolia q̄ ē.naturaᷓ ł q̄i. ¶ Cōsydđ
tandū tñ qđ nō ē mior nigredie absolute/s3 ē est
minor in nigredine.qa est magis lucida propter
adustiōez.& iō subdit.& substantiaz supple.qa
adusta/Differt g° i colore qa lucidior/Differt
in substantia.qa ista est melancolia adusta/Illa
uero est melancolia q̄ est sanguis fex.superfluens
tñ i q̄to uel i aliqua leui alteratōe/ł qa melanco
lia que est fex sangis semp est nigra. sed ista q̄
ē sicut fex uini pōt esse nigra cū rubedie uł citri
nitate ¶ Et fetor ipsius.s.melancolie que gene
rata ē p adustionem in uenis est uehemens &c̄.
¶ S3 t.d.Auic.hucusq̄ fecit mentionem de me
lancolia que ē fex sanguinis ut hic/& đ ea que
ē fex uini.uel fex feculenta/S3 de egestōie nigra
subtili quā uocam⁹ cōiter fel nigrū nō dixit ali
qd. ¶ Dicēdū qđ loquut⁹ ē de ea cū dixit.& i
ipsa ē additio &c̄.quādo eni ultia incensiōe in
cenduntur hūores.subtilior pars eox transit in
hāc melancoliā/grossior aūt i feculentā.Et iō p°
can.c° de hūoribus.Auic.ponebat qđ melancolia
aeris ebuliēs a qua musce fugiūt.generaᷓ ex sub

tiliori parte melancolie.& hoc satis uidet̄ ire ad
mentē Hyppo. quā Aui.sequit̄.naʒ.4ª.afforis
moꝝ particula Hyp.in extenuatis ponit appare
re egestionē nigrā ut fel.& egestionē nigraʒ qua
lis sanguis.dans etiā itelligere de ea que ē ut sex
ponēs eas in eis mortales sicut etiā Aui.has in eis
apparere dicit.¶ Aut.¶ Hic cōplet narratiōeʒ
haꝝ causaꝝ.¶ Et consyderandū qđ Auic.diffe
rentiā quam posuit uoluit esse soluʒ.inter melan
coliā feculentaʒ que facta ē ex adustione in uenis
& melancoliā que ē fex sanguis.quia drīa quaʒ
posuit đ colore & fetore nō esset uera ī melanco
lia feculēta facta p congelationē.qa ista melāco
lia nō ē lucida nec fetida.Q đ aūt congelatio pos
sit esse feculēte melancolie cā ēt patet per Auic.
4° can.fen.6ª.đ morsu rabidi canis. Aut debili
tas pducit ad sanguinē zm alteꝝ dictoꝝ mōrū.
sʒ ad feculentā pducit debilitas.& p° illa que fit
a caliditate.& hoc ꝑpter ultimaʒ incensionem.
Illa aūt que fit a frigiditate ꝑpter putrefactōeʒ
que ad congelationē seqt̄.uel propter ingrossa
tionem a frigido.¶ Et nō est subito qa nō nisi
raro.qa nō nisi q̄n do stat i ultio malaꝝ cōplexionū
itēderet.& qa mala complexio calida ē magis
actiua iō plurimū si subito fit stat pmutatō.uł
si subito fit fecalis n̄ p̄cedēte lauatio fit a calida
cōplexiōe adurēte.¶ Nō ē subito.¶ Dupliciter
expono.i.nō ē quin priꝰ precedat lauatiuū.uel
.i.nō ē quin pduret lotiua.Calidū g° fac̄ feculē
tā nō p̄cedēte lotiua.uel si precedit nō pdurat
Ratio.qa stati a p̄ncipio cōturbat.et iō n̄ p̄cedit
Frigidū uero stati a pricipio idigereret.& illa i
digestio ē q̄dā lotura.nec ē frīdū stati aptū ulti
mari.¶ Sed.t.d.imo uidet̄ ꝙ nūq̄ precedat lo
tiua an̄ fecalē a calido fc̄am.qa statim pturbat
¶ Dicenduʒ qđ sine dubio calidū qn̄ p accidēs
resoluēdo facit lotiuaʒ illđ facit in ꝑcessu & pꝰ
fecalē.Sʒ debilitando cōtētiuaʒ pōt facere a p̄n
cipio ēt aliquando subtile humorū.s.sanguinis.
quod exiens erit non plene rubeū.& erit hoc loti
uū uirulentū.¶ Frigida.n.facit ipsam rem non
digestam supple.& n̄ facit eam p se feculentam
nisi quia putredo cōsequit̄.sʒ caliditas adurēs
p se eā facit.& h° est qđ subdit.Et calida &c̄.
¶ Sed ꝑpter &c̄.¶ Hec ē 7ª.pars que pōt eē
pars distincta i qua declarat spēm egestiōis quā
in p̄ncipio capituli undecimaʒ posuit.zm.itēaʒ ex
trinsecam q̄ ibi erat.& pōt esse pars huic sexte.
parti p̄cedenti.Q uia eniʒ Aui.posuerat egestio
neʒ feculentā fieri ꝑpter adustionē sanguis i pti
bꝰ epatis.Q uereret aliqs cū ēt substantia epa
tis possit aduri & extra educi i q̄ differt ab illo
sanguine.Et rn̄det &c̄.¶ Et cā.¶ Hec est 8ª.
pars.& dicit ꝙ cā egressionis sanguis puri ē du
plex.Vna fortis expulsiua que pp sui fortitudi
nē facit sic ꝙ n̄ ē necessariū sanguinē suphabū

tē retineri quousq; per alterationē & euapora
tionē insensibiliter separet̄.sed illū superfluum
sanguinē expellit ad uentrē.Alia cā ē solutio cō
tinuitatis.¶ Sed tu dices. Nonne cā pōt esse đ
bilitas cōtētiue.¶ Dicendū ꝙ sanguis purus a
debili cōtētiua epatis forsan n̄ egredit̄ aut raro
nam qn̄ contentiua epatis debilis est.ut non pos
sit continere humores.nō ē nisi propter magnā
cām.illa aūt alterat & corrumpit sanguinē ut
n̄ sit purꝰ.¶ Aut dicēdū qđ ab his duabꝰ causis
ut plus euenit exitꝰ sanguis puri.¶ Inqt Hypo.
¶ Hic pōit quosdā spales can.& hēt quattuor
sicut quattuor pōit.ibi zª.& scias.ibi 3ª.& cū
ibi 4ª.& scias.¶ Dicit p° qđ Hyppo.dixit &
ē afforismꝰ septie pticule afforismorū illo affo
rismo.Q uibuscūq; epar aqua iplet̄.Istuʒ affo
rismū.A.inferius reassummet & exponet.¶ Et
scias.¶ Cōsyđrādū qđ cōe ē i uino nouo qđ ad
solutiōeʒ pducit epaticā.un̄ 3ª fen.primi can.c°
de regimie aque & uini.Nouū uinū īpedit epar
& ad epaticā pducit dysenteriā sʒ potꝰ recētis
passi.i.facti ex uuis passis.qa magis īflāmat.&
magis ad h° perducit.¶ Et cū recētio. ¶ Sed
dubitat̄ de h° dicto .A.qa uidet̄ ualde incōue
niens.Si eni hoc esset.tūc sequeret̄ qđ omnis flu
xus synthomaticus esset mortalis.nā fluxus syn
thomaticus licet ex signo ponat̄ malꝰ.tamen qa
iuuat & alleuiat materiā ponit̄ laudabilis & iō
permittit̄.& prohibet̄ restrictio talis fluxus n̄
puri sythomatici qa ex r̄strictōe fieret aggraua
tio.¶ Amplius supra dixit de chilosa egestione
qđ ē ex eis que cū dimittuntur arefatiunt.& si
retinet̄ inflat.Attamen sui solutio ut notū ē alle
uiat illaʒ iflationē.¶ Amplius tūc omnis fluxꝰ
creticus esset mortalis.qđ tamē ē falsuʒ.tenet cō
sequentia.qa fluxus creticus in sui aduentu alle
uiat.& in sui restrictione cōturbat.unde ꝓhibet̄
restringi ni supfluat & deijciat uirtutē. ¶ Op
positū huius uult Aui.¶ Cōsyderandū qđ flu
xus siue solutio uentris pōt accidere.aut ex forti
tudine uirtutis ipellentis.aut ex multa debilita
te mēbroꝝ unde nō cōtinent hūores.aut siccitate
eorū unde nō recipiunt nutrimentū.Dico g° ꝙ si
fluxus uentris accidat ex uirtute forti domināte
materie.dictū ꝙ sic proponit̄ nō hʒ ueritatem ut
supra ꝓbatuʒ ē.nec de eo intelligit Auic.Si autē
solutio uentris fiat ꝑpter secundas cās tunc solu
tio in istis nō pōt facere acquirere trāquilitateʒ
nisi respectu anxietatū & conturbationū.que sūt
cū restrictione.naʒ si fluxꝰ uentris ē pp ultimatā
epatis aut membroꝝ debilitatē.solutio ut soluti
o.& sui presentia.non pōt alleuiare.immo de.se
semper magis debilitant.Si g° alleuiēt.hoc fati
unt qa sedant aggrauatiōes q̄ precesserunt ex re
strictiōe.Et iō Aui.nō premisit h° dictū.solutio
facit hoc acquirere tranquilitatē sʒ premisit cuʒ

Tractatus iiii

retentio solutiōis cōturbat ad ostendendum qđ si solutio faciat acquirere trāquilitatem. hoc est respectu aggrauatiōis que pcessit ex cōstrictione. Non sic aūt est de fluxu cretico aut nō puro sinthomatico. nam ipe facit acqui rere trāquilitatē respectu dispōis pcedentis ut respectu febrilis dispōis siue r̄pletiōis cui9 est fluxus. & si retineat̄ & iterꝫ soluat̄ facit acqrere trāquilitatē respectu aggrauationis que adueit ex cōstrictiōe & respectu dispōis male pcedentis. sed in fluxu facto ex debilitate membrorꝫ aut ex siccitate solutio nō iducit trāquilitatem respectu dispositionū que pre cesserunt que sunt debilitas & siccitas mbrorum. sed semp illas auget usq; ad mortez Si ergo alleuiet erit ut dictū est Hoc g° pmisso dico ꝙ cum retentio talis fluxus coturbat. & eius solutio facit acquirere trāquilitatem est mortale. qđ dupliciter declarat̄. Primo nā si isti nō pnt effuger̄ qn sint soluti aut restricti sed ex solutiōe moriunt̄. quia hoc ē accidēs eorū uel passio que eos ad mortē deducit. cum addat i arefactionē & debilitatē sed ex restrictione. & moriunt̄ qa coturbātur ex ea ꝙ apparet. quia si reuertat̄ ad eos solutio alleuiātur ex retētiōe Cum g° illud qđ eos ad mortem deducit alleuiet eos ab accidētib9 constrictionis. g° multomagis ex cōstrictiōe morientur. Secunda ratio sit ista. Isti nō grauant̄ ex retētione nisi pter alterā duarꝫ rerꝫ. aut qa uirtus mēbrorꝫ est ita debilis qđ a ppriis grauatur huiditatib9. & ideo effluūt. que si retineantur magis naturā grauāt. & hoc mortale est. ut notū est. Aut quia membra sunt exiccata & arida. uñ hūores nō pnt recipere. Et si retineātur mors aduenit. & hoc mortale est. Exemplū aūt omniū horꝫ sit. qđ uidemus de fluxu uentris in fine ethice & ptisis. & in fine ultimarꝫ defectionū epatis & membrorꝫ. Hi eiꝫ fluxus pducunt hos ad mortē. & tñ si medicus cōstringat eorꝫ uentres sincopizāt qñq; in retentiōe. aut alia habent accidētia. que nō recedūt donec iterꝫ uenter soluatur ut retenta materia effluat. & illud mortē portēdit. Ex his uero obiecta soluūtur. Ad illud aūt qđ dicit̄ de chilosa Dicendu3 ꝙ nō ēst de ea sermo Auic. Vel dicendū qđ illa cōstrictio nō fit rationabilr cū deberet fieri p exopilatiōez uiarꝫ ad epar & cōfortationē epatis. sed i arefactis & debilitatis q̄tuncūq; medicus rōnabiliter pcedat grauat retētio. Et scias Est timorosum. quia significāt ultimā debilitatē aut cōsumptionē & ariditatē dictā. Dixit autez hoc de senib9. quia eorꝫ uirtutes sunt debiles. sed in aliis corporibus posset accidere hic fluxus pter expulsionē cronici morbi. In senibus tñ hoc nō credit̄ cuz sint deiectarꝫ uirtutū. Et quādo eius fluxus retinet̄ cuz nocumento. i. quia nocet ei9 retētio. tūc eius flux9 est epaticus. quia factus pter ultimā epatis debilitatē. Aut est quia eius corp9 nō recipit nutrimentū. quia uene sicce sunt &c̄.

Differētia Hic pōit signa & p° ponit signa distinctiua iter epaticā solutionē. & solutiones alias. z° poit ppa sig^a. 3° i his solutiōibus poit generalē can. pnosticationis. ibi z^a. sz differētia. ibi 3^a & i omni Ad pmi euidēciā cōsyderādum ꝙ solutio uentris epatica uidet̄ hēre aliquā couenietiā cū itestinali qa habent cōia exeūtia. quedā scilicet sanguinis quādoque & cum stomatica quia etiā i utraque res chilosa potest educi & cū miseraicali etiā ut notum est. Prio g° ponit differētiam inter solutionem uentris epaticā et intestinalem. z° inter epaticam & stomatihā. 3° iter epaticā & meseraicalē. ibi z^a differentia uero ibi 3^a. & differentia Cōsiderādum p° qđ sicut summitur ex Gal. 6° de interiorib9 p° capitulo. & ex Aui. hic in duobus maxime differt solutio epatica & intestinalis. Vocat intestinalem illam q̄ est cum excoriatiōe in itestis & ex qua egredit̄ sanguis. Ad hoc eni ponere conat̄ dr̄am Aui. hic & Gal ibidē & Serapio 3° tractatu. z6°. c°. Differt p° i dolore quia in epatica nō est dolor saltez circa intestina. In epatica ēt facta a debilitate epatis nullus dolor est sz i intestinali est dolor. Secūdo differt quia epatica nō ē cōtinua sed interpollata. magis secūdum ꝙ epar trāsmittit ad intestina sed intestinalis est magis continua sicut ab ulceribus eius semp aliquid emanat. Posset etiā tertia poni differētia quia epatica est plurima cū epar sit magis sanguineū sed sanguis qui ē ab intestinis est minor Sz preter has differētias q̄ sunt proprie & distinctiue est alia dr̄ia que aliquādo est. & aliquādo nō scilicet sumpta ex pmistiōe illius sāguinis egredietis cum egestiōe. & anticipatio & postpō in egestione. Proter ꝙ cōsyderādū quod cū egestio epatica cōtinua nō sit accidit quod aliquādo est egestioni pmista aliquando anticipat. & quod aliquādo postpōit. & hoc secūdum. quod sanguis ueniēs ab epate inuenit egestionē p̄sentem i intestinis. aut egestionē que precessit. aut egestionē uenturam sed existentibus ulcerib9 in itestis semp egestio inuenit materiam que ab illis emanat. & iō est pmista egestio licet quādoq; magis & quadoq; minus secundum ꝙ ulcera sunt magis in itestinis grossis aut gracilibus. Contingit tamen aliquādo in egestiōe epatica ꝙ p9

egestionem purã q̃ pcessit uenit paucũ egesti
onis pmiste cũ sanguine nã intestina nõ ex toto
euacuant̃ a fece. licet ergo aliquando egestio e
grediat̃ pura tamẽ post eam egredit̃ parum
mestionis scilicet in alia egestione que sequit̃
uel qa licet epar expellat ad intestina tẽpore
quo in eis nõ est fex. tamẽ aliquid adheret inte
stinis de materia illa epatica & io p⁹ egestio
nem scilicet epaticã puraʒ que precessit uenit
aliquid pmistionis scilicet huius egestiõis epa
tice cũ fece quia admiscet̃ ei illud ꝙ adhesit i
testinis ¶ Differẽtia. hic ponit differentiam
inter solutionẽ epaticam & stomachalem. Et
p° facit hoc z° remouet dubiũ. ibi zª & quan
doq̃. Quod primo dicit pʒ ¶ Quia diceret.
z° aliquis etiã propter epatis passionem põt
egredi egestio chilosa idigesta. qa cõicare põt
epar stomacho ¶ Respondet qa hoc est per
accidens. s. p cõitateʒ. & tñ egestio illa debʒ di
ci stomaticha. quia lesio est i opatione stoma
chi ¶ Et differẽtia pʒ. Et considera ꝙ Auic.
nõ debebat ponere signa speciẽꝝ p se. quia no
ta sunt p uisum nec cãꝝ in se. qa esset ponere
signa egritudinũ epatis. sed spẽꝝ relat aꝝ ad
cãs. & ita facit. Et quia una cã põt cãre plu
res solutiones. uerbigratia. aposteª uel calidi
tas põt facere feculentã ul' uirulentã. Ideo lo
quendo de una specie ab una cã. loquet̃ qñq̃
ꝺ alia specie ab alia cã. ¶ Sʒ ad hui⁹ itellectũ
cõsiderandũ qꝺ Auic ponẽs sigª ppria egesti
onũ epaticaꝝ. derelinqt q̃sdã ex spẽb⁹ illaruʒ
egestionũ ut notas. Nã signa egestiõis chilo
se ex his que iã dixit uult esse mãifesta. Signa
etiã egestiõis colerice p̃suppõit ut nota. quia
manifesta sunt. Sunt. n. eius sigª. sigª dñii co
lere in epate. & actualis colere p uentreʒ edu
ctio ¶ Exequit̃ g° de aliis. Primo g° exeqtur
de signis uirulẽte egestionis. z° ꝺ signis fecu
lente que est egestio similis feci. simul tãgẽs
signa egestiõis lauatiue. & hoc quia ẽ illi uia
3° ponit signa eius que fit ppter egressionem
carnis epatis. 4° ponit signa eius que ẽ ut san
guis purus. ibi secũda. uerũ differẽtia. ibi 3ª
& illa. ibi 4ª. & illã que fit. ¶ Ad pmi euidẽ
tiam cõsiderandũ qꝺ ponere sigª egestionis
uirulẽte nõ est aliud q̃ ponere sigª distictiua
inter suos modos & cãs. Primo g° poĩt sigª
q̃ distinguũt iter diuersas cãs egestiõis uiru
lente. z° ponit signa distinctiua iter egestionẽ
uirulentã epaticã & meseraicalẽ. ibi zª. & cũ
uirtus. Dicit pmo qꝺ differẽtia est iter uir⁹
qꝺ fit ex ulcer̃. s. epatis. aut ex resudatiõe apo
stematis. supple ul' dubelet supp. aut ex adu
stione sanguis & corporis epatis. & iter ur⁹
factũ ex partib⁹ epatis aliis. s. ab epate. i qui
bus paulatine agregat̃ aliqua materia subtil'
similis uirulẽtie ex retẽtione. unde piodice ex
fortitudiẽ uirtutis expellit̃ supple. aut etiam
si illa materia paulatine resudet ex epate. Et
dico differẽtia ista. nam ante pmũ uirus est
febris. s. que de necessitate cõsequit̃ ulcera ul'
apostemata. & hoc aliud. s. uirus factũ ex pa
ulatina cõgestione materie non apostemante i
cipit sine febre. & cã ẽ. quia materia est qeta
& non apostemãs. Quod si post illud. i. post
pncipium sue apitionis febricitat. tũc illud ẽ
ppter aliã cãm. quia ppter materie retẽtionẽ
que cũ iam sit mota iducet post febreʒ. Sʒ tu
dices quare ñ expssit hic ꝺ epate explicite. sʒ
dixit & factũ ex partib⁹ aliis. cũ supra i cãis
explicite de cã hui⁹ uirulẽtie piodice dixerat
qꝺ qñq̃ fit p resudationeʒ ab epate. Dicẽdũ
ꝙ forsaʒ ex sup̃ facta narratione dedit itelligi
¶ Vel dicẽdũ quod cã fuit. nã licet materia
in aliis mẽbris ignobilibus possit paulatie col
ligi unde fiat p expulsionẽ ad itestina egestio
uirulẽta absq̃ febre. Forsan tamẽ sic in epate ñ
omnino ẽ possibile licʒ credam eẽ possibile in
epate nã in tali fluxu uirt⁹ tẽdit ad expulsio
nem ne materia eã grauet q̃ primo ñ g̃uabat
Sʒ si ñ g̃uabat pus g° ñ erat potẽs iducer̃ fe
brẽ iã enĩʒ g̃uasset. si g° febris p⁹ eueniat. ẽ
pp materie motum aut ppter eius retẽtionẽ
¶ Et cũ uir⁹ ꝙ diximus esse ex meseraica &
ppe ex apostematib⁹ i ipsa. Sup̃ eni ꝺdit h°
itelligi. ubi in causis uirulẽte egestiõis dedit
cãʒ esse resudatiõem apostematis aut dubel
let. & dixit h° indeterminate ad epar & me
seraicas. Supra etiã de apostemate meseraica
rũ aliquid oculte tetigit. ubi narratũ fuit cũ
illo dico uirus ex meseraicis ẽ flux⁹ uentris
chilosus & pʒ ¶ Cõsyderãdũ p hoc ꝙ dicit
& ad ultimũ ꝙ uir⁹ põt fieri ex epate & me
e raicis dupliciter Vno mõ p resudationẽ ex
apostemate. ꝙ esset in altero illoꝝ. & hoc mõ
uirus meseraicaꝝ & epatis nõ differũt drĩa
quã ponit hic Aui. nã cõsimile est uirus qꝺ
resudat ex flegmone epatis & uirus ꝙ resu
dat ex flegmõe meseraicaꝝ. sic ut utriusque
una est materia. Alio modo põt fieri hoc uir⁹
pp corruptiões ei⁹ quod i eis cõtiet̃. Et quia
in epate cõtinetur sanguis rubeus magis q̃ in
meseraicis. In meseraicis uero cõtinet̃ sãguis
rubeus min⁹. & p cõsequẽs magis alb⁹. Cũ
g° p corruptionẽ declinat illud ꝙ ẽ i meserai
cis ad uirus tũc tẽdit ad albedinẽ ex pte mate
rie sed ad citrinitatẽ pp caliditatem adurẽtẽ
partes subtiles. ex qua adustione ad colorem
citrinum perueniunt. Si autem corrũpt̃ i san
guis in eptae tunc declinat ad rubedinẽ ex p
te materie sed declinat ad albedinẽ pp aliquã
saniationem & digestionem quã acquirit in

epate. Et quia presupponitũ cõtineri in eo sci licet in uenis id: o eius saniatio aliqua ad al bedinẽ tẽdit cum uene sint spmatica mẽbra. Et iõ uirus epaticũ ẽ sicut sordes⁹ & pus.i.si cut sanies ex materia aliq̃ collecta. & sanguis scilicet saniatus. Sȝ uirus meseraicaꝝ est sic uirus ulceris ꝙ fit p emanationẽ ab ulcere ñ apostemoso.sȝ fit ꝑpter superfluitates. aut flu entes.aut quia nutrimẽtũ nõ cõuertit.& ideo fit qd̃dã uir⁹ subtile albũ ꝙ declinat ad citri nitateȝ.& maxie cũ est i locis cordosis. aut ul cus tendit ad fistulã. ❡ Sed tu dices ex ano thomia apparet i meseraicis cõtineri rubeum sanguinẽ. ❡ Dicendũ qd̃ in corpore existẽte ui uo nõ est sic rubeus cũ parũ sit cõuersus.sed mortuo homine.& ꝓprie ꝑpter strangulatio nem cadit i meseraicis sanguis. ❡ Verum. Hic ponit sigª egestiõis epatice.que ẽ similis feci. Et pmo poit sigª distictiua iter modos cãruȝ eius.2° ponit signa ꝓpria scd̃m diuersos mo dos cãꝝ.ibi 2ª.& illa que uel ibi.& illa que ẽ cã apostematis. Dicit pmo ꝙ dria inter sup ple similẽ feci que est ab ulcerib⁹.& corrosi one & dubellet.supple que apitur suppl. aut ex adustiõe sanguis.& iter illã que ẽ a uirtu te supple apiente opilatiões. aut expellẽte ui cendo huiusmõi materias feculẽtas est.q̃niaȝ cum illa que ẽ a uirtute &c̃.& illa que ẽ cã apostematũ supple nõ sanitoꝝ. supple ẽ q̃m hoc apostema retinet sanguinẽ supple.& non pmittit penetrare ad corpus.& iõ ibi reãnẽs igrossatũ & fit feculentus. Sigᵐ uero eius.s. egestionis feculente que fit ab aposteãte phi bente penetrationẽ absq̧ hoc qd̃ fit dubellet ruptum est ut sup. ❡ Et illã Hic ponit signa egestiõis feculente scd̃m ꝓprias cãs. Et p° po nit sigª ei⁹ que fit ex debilitate epatis.2° ei⁹ que fit ex ruptura dubellet.3° eius que fit ex ulcere & corrosiõe.ibi 2ª.& illa que fit a du belati.ibi 3ª.& illa quideȝ. ❡ Erant autem pre ter has causas alie cause.quas Auicena preter misit.s.egestio feculenta facta a frigore in spissante.& hãc dereliquit notã ex sua causa De ea que fit ab aptione opilationuȝ iam dixit. Sed de ea q̃ fit a paru itate penetratio nis etiã dixit q̃a illud poterat ẽẽ ꝑpter apo stema.tunc n.est paruitas penetratõis cum caliditate epatis. De ea etiã que fit ꝑpter al teratiõem sanguis i uenis occulte dixit. ❡ De ea que est a uirtute.q̃a euacua° hui⁹ hũoris a fortitudie expulsiue utplurimũ fit. Et ideo supra dicebat. Pª pars habȝ duas.pmo.n.i cõ fuso magis ponit signa feculente egestionis fa cte a debilitate epatis. 2° magis in speciali. ibi 2ª & feculẽta. ❡ Dicit g° quod egestionẽ feculẽtam que fit a debilitate antecedit illud

idest egestio lauatiua & quãdoq̧ ex lauatiua in uirulẽtam scilicet in mala cõplexiõe calida & raro fit subito.scilicet ꝙ a d̃bilitate epatis perueniatũ quod si sit subito scilicet quod pue ueniatũ ex lauatiua ad feculẽtam cum alterati one coloris scilicet in egestiõe uel corpore to to & casu uirtutis.ꝙ cognoscitur per pulsuȝ tunc ipsa scilicet egestio feculẽta etiam est a debilitate scilicet multa. ❡ Consyderãdum g° quod debilitas epatis quãdo ẽ parua p̃ma net in minori malicia egestionis que ẽ lauati ua sed quãdo ẽ multa subito ꝑpter uirtutis casum ad feculẽtã permutatur. ❡ Et feculẽ ta.hic spẽliter ponit signa egestionis feculẽte facte a spãlib⁹ causis debilitatis epatis scilicȝ a mala cõplexiõe. Et primo ponit signa feculẽ te facte cum debilitate epatis cuius cã est ma la cõplexio calida uel frigida.2° cui⁹ cã ẽ con iuncta siccitati uel humiditati.ibi 2ª & signi ficatũ illud. Prima in duas p° poit signa ei⁹ cu i⁹ cã est caliditas.2° cui⁹ cã ẽ frigiditas.ibi 2ª & illa cuius cã. ❡ Dicit prio quod egestio fe culẽta cui⁹ cã est caliditas idest mala comple xio epatis similatũ sanguini adusto &c̃. ❡ Et quãdoq̧ sunt cũ ea febres & hoc quãdo inflã matio cordi cõicatur febres scilicet putredinis fortes quia forsan isti nõ euacuãtũ ab aliquo modo febris. ❡ Et illa scilicet egestio feculen ta cui⁹ cã ẽ frigiditas.est similis sanguini pu trefacto in se ipso.quia nõ ꝑpter extrinsecã. forteȝ caliditatẽ. ❡ Neq̧ est sicut caro lique facta scilicet a caliditate uel sanguis liquefa factus &c̃. Et est minoris nigredis scilicȝ lu cide & minoris coloris scilicȝ lucidi. ❡ Et q̃n doq̧ suppl quãdo debilitas est ex frigida cõ plexiõe est sanguis subtilis scilicȝ ꝑp oppilatõ nem factã. Niger ꝑpter mortificationem qua si sit sanguis aliquo mõ quia ꝑpter aliquam corruptionem feculentus. ❡ Nõ cõgelat⁹ q̃a nondum est tanta frigiditas. ❡ Et incessus eius est lauatiu⁹ scilicet sicut egestio lauatiua q̃a deinde fit feculenta. licet pluri tpe pduret lauatiuus ꝑpter longitudineȝ dispõis cum a prin° icepit debilis frigiditas. ❡ Et sitis &c̃. pducẽ ad ydropisim.q̃a generatũ aq̃sitas cum ea que uentrem replet. Et ad ultimum est lõ gitudo scilicȝ huius dispositionis. Et exeũtiũ Cum extensione dispositionis scilicȝ frigide.q̃a incipit leuis .deind̃ additur. ❡ Et significatũ Hic ponit signa feculente egestionis facte a debilitate epatis .cui coniungitur mala cõm plexio sicca uel humida.& dicit quod signi ficatũ p illudꝙ egreditũ secũdum dispositiõeȝ suam in substãtia.quia si est humida uel sicca ❡ Et p siti.quia sitis est signũ sicce complexi onis & eius ꝑuatio humide. ❡ Et illa que fit

.f.egestio feculēta &c̄.totum pз. Sз quando dicit.quandoq̧ currit cum ea.f.materia egrediente adubellet. Sanguis & hoc est quā do rumpit̄ ante maturitatē.aut qñ solutioni saniei associatur sanguis ꝑpter fortē fixuraз Et illa qdem.f.egestio feculēta que fit ab ulcere ē cuз dolore.qa fit dolor pp corrosioneз uēaꝝ aut uilloꝝ neruoꝝ.qui sunt in supficie epatis uel ulceris Et illa que fit ab ulcere ul' corrosiōe cū dolore Cōtra sup̄ dixit epatica fit sine dolore Dicendū ꝙ epatica fit sine dolore circa intestina.qui est dolor rasure nisi cōtingat cōiungi epaticā & itestinale simul. & sic non quelibet epatica ē sine dolore Cōtra etiā.quia supra dixit ꝙ est pluriª & nunc referēdo se ad materiā corrosiuā.dic̄ cum paucitate eius Dicendū ꝙ si corrosio sit in carne uel uenis paruis ē pauca.uel cū paucitate respectu sanguinee Et paucitate qdem eius egredit̄.f.i egestione.nā ulcera & corrosiones fiūt a materia addita in quali & nō inq̄to.& iō paꝝ extraeducit̄. Sed si contingeret cordi uenas magnas tūc esset multa. & supple paucitas eius qđ remanet.f.i epate.qa materia corrosiua de se pauca est. quia nō fac̄ hoc ut quāta.sed ut qualis.& qa pauca ē que remanet.ideo nō facit dolorē aggrauatiᵐ.ut p hoc Auic.uelit cōditionare illud qđ dixit. cū dolore quasi dicat qđ ē dolor corrosiu⁹ nō aggrauatiuus.cū sit paucitas eius qđ remanet Vl' paucitas eius qđ egredit̄. quia forsan cadit i spaciū uētris.unde signū est dolor qui fit pp paniculū.& pro qa.remanet i spacio uentris Vel posset exponi.& reānet talis egestio tēpore longo.qa remanet sua cā que ē corrosio. aut ulcus cū difficulter aut ipossibiliter curentur Et ācessiōe.supp.cāꝝ Et illa.f.egestio epatica &c̄. Associatur debilitas circa.i. ꝑpe mortē Et qñq̧ morit̄.f.statim.& hoc ꝑpter maximū nocumentū qđ ē in membro regali.f.i epate. Et illā. Hic ponit sigª egestionis epatice in qua egredit̄ sanguis purus Ponebātur aūt sup̄ due cāe.f.fortitudo expl' siue que expellebat sanguinē exuberātem nō faciēs necessariū qđ reōueret̄ p alterationeз. & alia cā erat solutio cōtinuitatis in epate.A. gº obmissit signū solutiōis epatice facte a cā zª.quia ē notū.cū sit sigᵐ & cā eius.Ponit gº signū solutionis facte a cā ꝑma.& qa cā propter quā sanguis exuberat inq̄to.est aut retentio cursus.f.menstruoꝝ &c̄.aut abscisio mēbri.gº ponit sigª solutionis sanguis puri fc̄e ab aliis causis tāq̄ tpre ꝑoribus. licet sint cāe mediate magis.& dic̄ ꝙ signa ei⁹.sunt ipe cāe que dicte sunt Et fit subito quia cū cōpleta ē agregatio.natura subito mouetur ad expellendum Cū multitudie.q̄a mult⁹ ē sāguis aggregatus. Et abscisione ueloci qa abscinditur finita euacuatiōe superflui.nisi qa quā doq̧ exuberat pp defectum q̧ accidit in uirtute. Et peroxio idest periodo quia sicut periodice aggregat̄ materia.sic i poxº podice expellitur. Et in oi Hic annectit quoddā ꝓnosticum & dicit quod parum habetur spei in omni cui⁹ res idest dispositio ꝑtendit̄ &c̄. cā est quia significat ultimā mēbroꝝ cōsumptiōem aut cācrū in intestinis Et fortasse cōferūt &c̄.cōferūt paꝝ quia aliquid forsan alleuiāt remittēdo corrosionem aut cōsumptionem.Dixit fortasse quia si materia exuberaret nō cōferēt aliquid sed poti⁹ nō ꝑmittēdo exire materiā nocerent Verum &c̄ quia significat mortalis dispositio scilicet ultima i flāmatio ul' cācer corrosiu Huius Postponit curā usq̧ ad fen.xvi.zº tractatu laudet̄ de⁹ quia eximius pelag⁹ &c̄.

Vandoq̧ corunpit̄. Superi⁹ Auic determiāuit de dispositionib⁹ que fiūt i nobis ex humiditatibus epatis q̄bus accidit ut expellātur egrediēdo. Hic determinat de dispositionibus que fiūt in nobis ex humiditatibus generatis ex defectu epatis quibus accident ut occultentur in corpore coartādo. He aūt dispositiōes sunt species ydropsis & dispositio eam ꝑcedēs que uocat̄ cacesia In his enim dispositionib⁹ epar patit̄ quia idropsis fieri nō pōt ñ epate patiente.ut 5º de interioribus & zº ꝓnosticoꝝ cōmēto pº. Prio ergo .A.determinat de dispositionibus i istis q̄tum ad sui spēs & causas.& de cacesia q̄tū ad signa zº determinat de signis idropsis.3º đ curatiōe.ibi zª oēs species idropsis.ibi 3ª con sydera an fit in corporibus eorum.Pria i.d. primo determinat de dispositione preuia ad ydropsim que dicitur cacesia siue malicia habitudis.zº determiat de idropsi.ibi zª idropisis.Prima in tres primo notificat cacesiā ex pte cause.zº ex pte signorum & accidentiū 3º spāliter ponit quēdam modum cacesie.ibi zª in primis itaq̧.ibi 3ª & qñq̧ accidit Dic̄ pº ꝙ qñq̧ digestio epat s corrūpit̄ & cōicat debilitas sup ipm.f.corpus ul' epar & tūc in ꝑmis accidit dispositio precedens ydropisim. que dicitur chacesia. & appropriatur hoc nomine corruptionis complexionis.suple tanquā notius nomen Aut dicitur malicia habitudinis. ut sup̄ Auic dixit fen.13ª.tractatu pº cº de si gnis nocumētorum stomachi nō cōplexionalium Consyderādum pº quod digestio epatis potest corrum pi aut propter maliciam in cibo.nō existente defectu in epate āt

propter epatis debilitatē. Si gᵒ cacesia accidat qn̄ epatis digestio corrūpit̄. nō accidit nisi cū corrūpitur & cōicat debilitas sup epar. Aut ēt simul sup corp⁹. Si. n. nō cōicaret nō fieret necessario cacesia. ¶ Sed dubitat̄ p̄mo. an cacesia possit fieri ex diminutiōe digestiōis i epate & ablatiōe eo modo quo ablatio digestionis possibilis est. ¶ Est dicendū q̄ sic. nā omne qd̄ pōt esse cā male habitudīs in toto ex p̄sentia sanguis mali nō uniti mēbris. s3 faciens mollificationē & tumorē. pōt esse cā cacesie. sed hoc pōt facere debilitas digestiōis in epate. Vnde ad mēbra trāsit sanguis nō aptus conuerti. Auic. gᵒ p nocumentū corruptionis alia nocumēta dedit itelligere. ¶ Expressit aūt magis de nocumēto qd̄ est corruptio. qa ut sup̄ declaratu3 fuit. ¶ Res corrupta distat magis a cōuersiōe in naturalē formā ad quā ordinabat̄. q̄ diminute digesta aut n̄ digesta ¶ Secūdo dubitat̄ an. cacesia p̄cedat omnē speciem ydropisis. Et uidet̄ q̄ non. Nā ex speciebus. ydropisis sunt asclites & timpanites in q̄bus materia nō expāditur ad corp⁹. sed in cōcauitate continet̄ uentris. ¶ Oppositum uidetur Auic sentire qui absolute dic̄ an̄cedens ydropisim. ¶ Dicendū qd̄ ydropisis aut fit subito aut paulatine referēdo hāc diuixione3 maxime ad asclitē & timpanitē. Siquidem subito fiāt. sic accidit ex magnis apostematib⁹ & febribus. aut sicut fit asclites ex ruptura quorūdam uiaꝝ urine. ut post ex mente. A. declarabit̄. tūc nō ē necessariū cacesiā an̄cedere asclitem & timpanitē. saltē ex tpre pcepto Et ratio ē quia subito eaꝝ cā agregat̄ in loco uacuo uētris. Si aūt fiāt paulatine. dico cacesiam an̄cedere. Ratio aūt hui⁹ est. Tunc eni3 fit cacesia quādo sūt sue cāe. S3 sūt i iceptiōe omnis ydropisis. Quod aūt sint in iceptione yposarce nō est dubiū. sed qd̄ sint i inceptiōe asclitis & timpanitis declarat̄. nā cū incipiūt he dispōes uirtus epatis nō sic est debilis qn̄ sanguinē malum quē generat ad mēbra pellat. & quia uirtus membroꝝ & epatis debil̄ est. remanet ibi nō cōuersus. sed mollificās et laxans & tumorem iducēs. & fac̄ cacesiā. Ex q̄bus qd̄ i contrariu3 adducebat̄ soluitur. ¶ In p̄mis p̄mutat̄ ad albedinē. & hoc p̄pter sanguinē crudū qui ad mēbra trāsit. sed ad citrinitate3. qa mēbra nō nutrita aliq̄ accn̄tali caliditate capiunt̄. un̄ subtile qd̄ ē i sanguie iflāmat̄ ut supra declaratū fuit. ¶ Apparet inflatio. quia palpebre & facies sunt mēbra huīda magis. & iōcito illā materiā recipiūt. sicr etiā rara sūt. & ideo illas huīditates recipiūt Quod autē mēbra faciei humida et rara sint apparet zᵃ pticula de p̄blematibus. ¶ S3 tu dices pp raritatem deberet materia stati etiā euaporare. ¶ Dicendum quod materia non ē apta euaporare cum sit sanguis crudus. & uirtus membroꝝ debilis sit s3 manus & pedes īflantur. quia sunt membra remota a fonte caloris. Maxime tamen hoc contingit ī pedib⁹ ut infra declarabitur. ¶ Et quādoq̄ spargit̄ scilicet materia multū in totum corp⁹ ita ut fiat sicut massa sc3 paste & consequit̄ ipsam sc3 cacesiam corruptio digestiōis. ¶ S3 tu dicet ipse posuit quod corruptio erat cā mō dicis quod ē effectus. ¶ Dicendum quod corruptio digestionis est causa & potest esse effectus. nam existente sanguine non digesto in membris. unde fit cacesia. hoc potest esse cā quod digestio corrūpat̄ in toto corpore & ēt in stomacho. quia cibus assumpt⁹. nō trahit̄ & etiam qa stomachus est debilitat⁹. Accidit gᵒ ex hoc quod digestio in toto corpore & in stomacho corrūpit̄. ¶ Et quādoq̄ apetit⁹ fit fortis ut cum in stomacho acquirit̄ aliq̄ frigiditas immo ut multū fortem habēt appetitū qa multū fit cacesia p̄pter stomachi frigiditatē cōicatam epati. ¶ Et est natura in sua retētiōe & resolutiōe. idest fluxu. ¶ Secundū ordinem. s3 diceret aliquis. serapio tractatu 4ᵒ dicit in cᵒ de cacesia. cōtrariū. ibi & accidit solutio nature inordinate. ¶ Idem uidetur de intentione. Theodori. Prisiani in libro 6ᵒ. cᵒ de cacesia ubi sic. uētris ordo turbat̄ ut nec p⁹ multos dies squibalas paucas atq̄ duras red dat aliquotiēs forsan uno die soluti sūt. ¶ Ad hāc dubitatōnē duplex patet solutio. Vna nā corpora cacetica possunt cōparari. aut ad corpora idropica aut ad se ipsa cum erāt sana. si gᵒ ad se ipsa cum erāt sana referāt̄ eorum solutio uentris & constrictio nō ē secundum ordinē quoniam iā exiuerūt a naturali dispositiōe. si autē cōparet̄ idropicis. tūc cū uirt⁹ in istis nō tātū sit defecta pōt magis adherere ad ordinem naturalem in restrictiōe & solutōe. q̄ possit ut ydropici q magis deicti sūt Primo gᵒ modo intelligūt. serap. & Theodorus. zᵒ uero modo itelligit Auic. secūda aūt responsio est hec. ¶ Propter qd̄ cōsiderandū qd̄ solutio & retentio pn̄t cōsiderari duplici ter. Vno mō ut una alteri subsequitur. Alio modo eas diuisas in se ip̄is cōsiderare possumus. ¶ Dico ergo qd̄ uenter istoꝝ est ordinatus i cōstrictiōe & solutiōe ordie cōsecutiōis q̄a sol'oi eoꝝ succedit retētio. & retētiōi sol'o sed solutō & retentio sunt inordinata in p̄manētia quia uēter n̄ p̄manet solutus nec p̄manet restrictus. sed de uno mutatur ad aliud. Illud gᵒ quod. Aui. uocat ordinationē illi uocant iordinatiōnē Aui. eni3 uocat. & cōsiderat

V.III

ordinē cōsequutionis quia solutio nature suc
cedit retētioni. & retētio solutioni. Et hoc. A.
uocat ordinationē. sed illi uocāt iordinationez
quia non pmanet uēter iordinate i altera ista
rum dispōnum. nec semp solutus. nec semper
stipticus. sed modo solut⁹. & modo stiptic⁹
& hoc sonāt uerba Theodori. hoc etiā sonant
uerba serap. Vnde subdit. Fortasse. n. soluit
supra mensurā. & fortasse stringit ex toto.
Hui⁹ causa pōt esse ex parte mēbrorum. nā mē
bra qn̄q₃ attrahūt ab epate. quādoq₃ n̄ attra
hūt. Cōtingit. n. ꝙ quādoq₃ sunt fastidita mē
bra ex p̄sentia materierum crudarum i eis. & ideo
nō suggūt ab epate. nec epar ab itestinis. Fit
g° solutio nature. sed quia ex p̄sentia crudi hu
moris mēbra nō restaurant. imo siccitatez na
turalis huiditatis icurrūt. ideo inanita. & licz
sit pn̄s illa materia fortiter ab epate trahunt.
tūc g° fit stipticitas & sic deiceps. Potest etiā
esse hui⁹ cā ex pte epatis. qn̄q₃ impellētis ad
intestina aliquā humoralē materiā que mem
bris supfluit. cū nundum illa cadat i concaui
tatē qn̄q₃. aut nō ipellētis ad itestina. sz ad mē
bra sic accidit. ¶ Et similiter ē dispō sincopis
supple ad sequētes ordines cōsecutiōis. quia
aliqn̄ multotiēs sincopizant. & aliquādo diu
stant qd̄ nō. Et hoc forsā isequitur uētris lu
bricitatē. quia tūc magis sincopizātur. ¶ Cō
siderandū tn̄ ꝙ sincopis hic sumitur large p
quacūq₃ uirtutis debilitate & supple simil̄r
est dispō uigiliarum. quia quādoq₃ multuz dor
miunt. & qn̄q₃ multū uigilāt. & hoc secundū
diuersitatē leuitatis & stipticitatis uentris.
aut scd̄m diuersitatē ascensus multorum uapo
rū ad caput. aut paucorum. Et similiter est elon
gatio eius. s. corporis habētis cacesiā. A uiis
quia ab ambulatiōe. qa aliquando est magis
elongat⁹. & qn̄q₃ minus a posse ambulare.
scd̄m ꝙ membra qn̄q₃ magis. qn̄q₃ min⁹. sūt
supinfusa materia illa. Vel ellongatio eius a
uiis. i. ab ordine. Via. n. ordinē notat. quia in
ui⁹. i. iordinatus. Caceticus g° elongatus est
a uiis. i. ab ordinib⁹ in omni re. s. somni uigili
arū motus & aliorum. Vel elonga° supple sup
fluitatū eius a uiis. s. naturalib⁹. quia nec me
lancolia. nec colera. nec aquositas ad ordinatas
tendūt uias. sed ad membra uadūt cū sangui
ne. quia nūdum pfectionem generationis ha
buerāt. & ideo minoratur urina & sudor. qa
materia est cruda non apta in sudorem uerti.
& pori mēbrorum sunt ex repletiōe cōclusi. Mł
tiplicatur uentositas ppter debilitatez calidi
¶ Et fortis fit iflatio in mirach. Nā Serap.
Accidit ueteritas. qa inflatio sic uter iflatus ē
Et cā est. genera° uētositatū ¶ Inflātur testi
culi. ppter materiā que descendit. ¶ Et cuz

accidit &c̄. p3. ¶ Et qn̄q₃. Considerandū qd̄
aqua in pulmōe pōt esse causa cacesie. aut qa
p cōitatem epar infrigidat̄. aut quia sāguis
qui est in corde alterat̄ ex illo ad aquositate
unde in toto aquosus remanet &c̄

IDropsis. ¶ Determinat deinceps
Aui. de idropisi. ¶ Et couenie
tius posset hic illa diuisio fieri.
qa primo determinat de cāis &
modis. 2° de signis. ibi 2ª. oēs species ¶ Prima
in duas p° in cōi magis determinat de idropi
si. 2° in speciali. ibi 2ª. causa coniuncta. Prima
in tres. primo ponit diffinitionē ydropisis. 2°
ponit eius spēs. 3° exequitur de causis & acci
dētib⁹. ibi 2ª. diuisiōes ei⁹. ibi 3ª. & idropisis
quidem. ¶ Dicit primo quod iydropisis est
egritudo materialꝭ &c̄. ¶ Considerādū ꝙ d̄
ydropisi dat̄ descriptō cū dicit̄ ydropisis ē
aquosa passio. pisis eni passio est. idrops ue
ro aquositatē nominat ut Theodor⁹ Prisci
anus libro. 5°. Et quia asclites ppe est aquo
sa passio. ideo descriptio illa maxie sibi d̄be
tur. Nihilominus tamē tympaniti conuenit
quia licet in tympanite sit uētosa materia ta
men & aquosa est in ea. Vnde Rasis in diui
sionib⁹. Timpanites fit ex aggregatione aque
pauce que descēdit in uētrem & uentositatis
plurime. Conueit etiā yposarce quia flegma
tica materia magis in ea habūdat flegma aūt
aque attestat̄. Datur aūt de idropisi diffini
tio & est illa quam hic ponit Auic. in qua ge
nus & differentie couenientes ponunt̄. Quo
niā aūt diffinitio debet cōpetere omni sub dif
finito cōtento. A. in hac diffinitione tres spēs
ydropisis tetigit. Et primo yposarcā. p hoc
quod dixit crescunt p eā membra manifesta
omnia. Tetigit asclitez & timpanitē per hoc
quod dixit aut loca uacua partiū in quib⁹ sūt
regimēnutrimēti & humores. ¶ Sed dubi
tat̄ de h° ꝙ dixit cui⁹ cā est mā fria &c̄. ¶ Nō
enim uidetur coueniēs. Nam idropisis a cā
calida fieri pōt ut infra ponit Aui. & 4ª pticu
la illo affo. ponit̄ in cōmēto. Quibuscūq₃ tor
tiones ¶ Dicēdum quod idropisis ad p̄sens
cū notet nobis uētris tumorem pōt hr̄e cām
duplicē. s. mediatam que est epatis passiones
Et isto modo cā idropisis nō est frigida imo
potest esse calida. sicut diuersitas est in passi
one ad quā ydrops sequit̄. Aliaz hz idropisis
causam imediataz & coiūctam que uentrem
& membra in tumorem eleuat. Et illo mō cā
idropisis est frigiditas et materia frigida. qa
ei⁹ cā est materia flegmatica cruda aut aq̊sa
q̊ frigida est. aut uentosa que etiam est frigi
da Vnde 5ª pticula de pblematib⁹ pblemate
3°. Omnis uent⁹ frigid⁹ est. ¶ Considerādū

tractatus 9us

tam quod ille materie dicũtur frigide ex priua tione cõuenientis & naturalis calidi. Non autem est incõueniens eas esse calidas ex accidẽtali caliditate quam quãdoq̧ acq̃rũt. Superfluitas enim inquãtũ superfluitas potest frigida dici ex naturalis calidi priuatione. & ideo. Ar. 4ª particura de pblematib⁹ i fine. Geniturã frigidam ponebat. Et h° intelligi debet anteq̃ agitetur & compleat̃ a caliditate & spiritu inato. ¶ Et diuisiones. Hic enumerat ei⁹ species ponẽs eas tres esse. Sed dubitat̃. an species ydropisis sunt tres. & uidetur ꝙ sint tãtum due. ex Hippo. 4°. re. acu. ubi et ydropũ due sunt spẽs & nature. quoꝝ hic quedã iposarcus. hic uero cũ inflamationib⁹ &c̃. ¶ Amplius aũt z° pnosticoꝝ. duas uidet̃ ponet̃ species. Vnã que icipit ex uilis & lũbis. Aliã que ab epate incipit. ¶ Quod aũt spẽs aut diuisiones idropisis sint quatuor monstratur ex Theodoro lib°. 5°. qui i fine cõparans species idropisis adinuicẽ quatuor eas esse concludit .s. leucoflamãtiam uel anasarcã yposarcã tipanitem. & asclitẽ. Et hoc oium Salernitanorum sapit opinio. quos Gilbertus anglicus uidet̃ imitari. ¶ Hoꝝ oium cõtrariũ sentit hic. A. & Serap. tractatu 4° ca°. 7°. & in diuisionib⁹ Rasis. ¶ Cõsiderandũ ꝙ spẽs idropisis possunt distingui. aut distictiõe nominali. aut distinctiõe uera & reali magis. ¶ Si g° nominali distinctiõe distingũtur eius ponunt̃ quatuor spẽs. leucoflegmantia facta ex albo flegmate tendẽte ad mẽbra. hoc. n. designat leucoflegª .i. albũ flegma. yposarca facta ex carne mala cõtenta sub cute. Hoc. n. designat nomen yposarca. ab ipos. i. sub. Et 3ª spẽs dicta asclites idest infla° uẽ ris ex aqua. Asclion enim grece uentrẽ dicũt. s. plenũ re fluida. & 4ª spẽs timpanites a timpano dicta. Resonat eim uenter eoꝝ ut timpanũ. Et hãc distictionẽ omnes salernitani secuti sunt. ¶ Distictione aũt reali magis distiguũt̃. aut ex parte loci materie. aut ex parte cãe cõiunctẽ. aut ex parte cause antecedẽtis magis. aut ex modo illoꝝ. Ex parte g° loci sunt due species. Quedã. n. fit ex materia in mẽbris cõtẽta. & ista diat̃ yposarca. Quedam fit ex materia cõtenta i uẽtris uacuitate. & ista dicit̃ asclites & timpanites simul q̃ ex parte loci nõ differũt. Et hãc distictionẽ considerauit Hippo. 4° re. acu. Ex parte aũt cause cõiunctẽ sunt spẽs tres. Nã cã imediata ydropisis non ẽ nisi materia aquosa aut uẽtosa q̃ in uẽtris cõcauitate cõtinet̃. aut materia flegmatica cruda spsa ad membra. ¶ Sed tu dices. sic materia cruda i uẽtre cõtenta fac̃ asclitem. sed in mẽbris fac̃ iposarcã. sic & materia uentosa cõtenta i uentre timpanitẽ faciet. Contenta aũt in membris aliã faciet idropem. ¶ Dicendum qd̃ cũ idropisis dicat tumorem uẽtris aut membroꝝ. uentositas tendens ad membª oĩa. ea non pot̃ in tumorẽ elleuare. sed exalat & trãspirat. aut si in parte aliq̃ recludat̃ fac̃ ictigationem. Vel dicendũ ꝙ materia asclitis & iposarce multũ & non solũ scd̃m locum. Si aũt distinguãtur species idropisis ex pte cãe ancedentis. tunc tot pñt esse species quot sunt cãe. s. cõplexionales & istrumentales uel alie scd̃m diuersitatẽ mltiplicem. Si uero distiguãtur ex pte modi haꝝ cãꝝ. tunc sunt due species sic duo sunt modi. Nã iste cãe cũ sint egritudines epatis uenientes tũc diuersificãt̃ zm modũ qa he egritudines ãt sũt i epate p se ãt sũt i aliis membris. deinde epati cõicant: Erit ergo duplex modus ydropisis scilicet facte pp ppriam epatis passionem & facte pp passionem quã epar ex cõpassione & cõitate habet & utrumq̧ hoꝝ mẽbroꝝ multiplicem habet subdiuisionẽ. ¶ Famosiores aũt medicorum grecoꝝ & arabum quos imitamur. distinctionẽ ueriorem cõsiderãtes in morbis q̃ a cã cõiũcta & immediata summit̃ idropisis tres spẽs distinxerũt. sicut Gal' fuit. 4° recentorum qui impugnat hos qui quatuor posuerunt idropis es dicẽs eos superfluisse. Et improbat eos qui duas tãtum posuerũt dicens eos diminutos fuisse. g° numeri equalitas secũdum eum erit tres põere spẽs. sicut etiã fuit Aui. & . Serap. ut preallegatum est. ¶ Ex his uero cõtraria soluũtur. ¶ Et idropisis. Hic determinat de causis idropisis cõsequentibus eã & p° pponit quedã z° de causis exequit̃ 3°. cõpat spẽs idropisis adinuicem addẽs alia. ibi zª. & cause idropisis ibi 3ª. & determinat. ¶ Dicit p° quod ydropisis habet cãs & cõia iudicia preter causas particulares & ppria que dicũt̃ in sequẽtib⁹ capitulis. Cõia ergo q̃tũ ad causas & iudicia sunt que hic dicũtur. Et dicit quod idropisis nõ accidit absq̧ egritudine epatis scilicet aut ppria aut p cõitatẽ. Hui⁹ uero cã est nam idropisis est defectus nutrimenti comunis corrupti siue malicia in nutritiua uirtute & quia epar ẽ huius principium ideo sine epatis defectu fieri nõ potest ydropisis. Sicut ẽt qa cor ẽ fundamẽtum caloris ideo febris nõ fit ñ paciente corde. Similiter qa epar est fundamẽtũ sanguifice uirtutis ideo nõ fit idropisis ñ epate paciente quẽadmodum in cõmẽto p° secundi pnosticorum & 5° de interioribus Gal. Licet tñ in oĩ idropisi sit necessarium epar pati. In quadã tamẽ magis et principalius patit̃ in quadã uero minus. Et iõ ponit̃ quod in asclite principaliter epar patiatur. s3 in tympanite stomachus sci

licet simul cū epate In iposarca uero 3ª patia tur membrorum digestio ut summi potest. 6° de accidēti & morbo. Et qa nō i omni epa tis passiōe ei⁹ uirtus sanguifica patitur .sed quādoq; ideo nō semp epate patiēte fit idro pisis. ¶ Et cause. Hic spāliter pcedit ad nar rādum cōes causas idropisis. & pmo pmittit quādam generalem diuisionē. 2° exqtur. ibi 2ª & cārum. Vel primo causas & iudicia co munia. 2° ppria. ibi 2ª cā cōiūcta. p° cās cōes 2° iuditia cōia ibi 2ª. & deterior. Dicit au tem omnino. quia nulla cā hoc effugit. ¶ Et cāꝝ. Hic pmo determiat cās idropisis ppri as epaticas. 2° declarat cās que sunt cū cōita te. ibi 2ª. cāe aūt idropisis cū cōitate. Prima in duas. pmo psupponens hanc diuisionē3. qđ ex causis idropisis epaticis quedā est cā qua si cōiūncta. quedā antecedens. Declarat pmo que sit cā idropisis q̄si cōiūncta. 2° declarat que sit cā. añcedēs. ibi 2ª. cause uero antecedē tes. ¶ Cōsiderandū pmo ꝙ licet debilitas di gestiōis sit ex causis epaticis, nō tñ alie cause possunt absq; epatis debilitate inducere idro pem nisi epatis debilitate3 iducāt. quia idropi sis esse non pōt absq; epatis debilitate. Et iō Auic dixit dignior & cōior. Dignior quia hec uere facit ydropisi3. Comunior. quia nulla cā pōt absq; hac idropisi3 facere. ¶ Cōsiderā dum post. ꝙ Auic. dixit ipa est cā quasi cōiun cta. qa cā cōiūncta est imediata sic est aq̄sitas & uētositas. & materia flegmatica. Nec etia3 dixit. qđ esset. cā antecedēs. na3 cū antecedēs sit cā corporalis ex qua mediante alio puenit egritudo. Ille dicent ppie cause añcedentes que mediate magis faciūt idropisim. hoc aūt non ē debilitas epatis. sed alie cāe que hoc me diatius faciūt sic apostema/ opilatiōes & ma le cōplexiōes. que maxie debilitādo epar hoc faciūt. Debilitas g° epatis. si cōparet ad cās alias añcedētes. pōt dici causa cōiūncta. quia magis imediata q̄ sint ille. Si aūt cōparet ad causas cōiūctas dicit magis antecedēs. Quia g° nec erat ppria cā añcedēs. nec pprie coniū cta. sed multū causis coniūctis appropinq̄bat Dixit Auic. cđ debilitate epatis ꝙ ipsa est qua si causa cōiūncta. ¶ Dinus. debilitas egestio nis epatice. Apparet ꝙ triplex est spēs ydro pisis. accipitur. n. p tumor. qa defectu h⁹ uir tutis triplex materia generat. quaꝝ quelibet est diminute digesta. aquosa uētositate. fleg matica Et quia causa eius est defect⁹ digesti onis epatice. cū defect⁹ digestionis epatis cōi cet digestioni pme stomachi. & etia3 tertie m̄ broꝝ. Aut g° in ydropisi consurgit defectus digestionis epatis. qa est defect⁹ in digestiōe pma. aut ei comunicat defect⁹ digestionis p

me. & scđm hoc est ydropisis. tympanites. et fit uētositas i uentre. quia cib⁹ defectu dige stionis stomachi est aptus uaporare & fieri uentus. Aut cōsurgit defectu digestionis epa tis. qa est defect⁹ i digestione 3ª uel comuni catur nocumētum digestioni tertie. & secūdū hoc consurgit yposarca. & congregat materia flegmatica circa mēbra maifesta. qa qñ defic digestio tertia alimentū conuertit ad naturā materiei flegmatice & aquose. cū non consoli datur membris pfecte. & qa deficit digestio in mbris tertia. ideo agregat materia circa mēbra. & pcipue circa maifesta quia uirtus est i eis debilior & iō iflat. aut cōsurgit defe ct⁹ digestiois epatis ppc rōe digestiois epatice & fit asclites & adunat aq̄ circa uētrē qa cū deficit digestio epatis q est pncipiū mē hūid est aptitudo ut talis materia. cōuertat i mate riā aquosam & cōgregat in illis & uētre ubi epar locat & iō fit 3ª spēs idropisis. ¶ Cau se uero. hic declarat cās antecedentes & prio eas pponit. 2° ostendit modum puent⁹ idro pis ab illis. ibi 2ª. & cōplexionales. ¶ Dicit p mo quod cause antecedētes sunt cōplexiōales calida frigida sicca uel humida & instrumen lis idest officialis comprehēdēs sub se egritu dines cōes que sunt ulcera. & ponit exempla ¶ Et cōsidera quod quādo opilat orificium uene ascendētis. siue in gibbo epatis. siue infe rius. magis in carne cū aq̄sitas nō possit tran sire retāta in epate & ex pulsa deinde ad cōca uū fac idropisim. Accipit g° hic uena ascēdēs ut distinguit cōtra meseraicas nō autē distin guit cōtra descēdentem a gibbo ¶ Durities idest apostema durum. ¶ Sifac ꝙ ex cōitate epar ledit et sifac est pānicul⁹ q immediate te git costas ¶ Et ꝯplexiōales. Hic đclarat mō3 p uēt⁹ idropisis a cāis dcīs & p° a cāis cōplexio nalib⁹. 2° a cāis instrumētalib⁹. ibi 2ª. de egri tudinibus uero ¶ Dicit pmo quod cāe com plexionales sunt cause inflāmātes supple aut cause infrigidātes supple aut humectātes āt exicantes. Et faciūt supple cōplexiones inflā mantes idropisim ¶ Plus illis idest plus q̄ cause instrumētales cum gradatiōe &c. Aut supple faciūt cōplexiōes infrigidātes ydropi sim plus illis cū aduētu extinctiōis ei⁹ ¶ Cō siderādum quod apostemata & opilatiōes n̄ faciūt pprie accidere idropisim cū aduētu re solutiōis aut extinctiōis. s3 maxime hoc faciūt qa trāsitum phibēt. Si autē resoluāt aut ex tingāt. hoc plus faciūt ut habēt rōem morbo rum cōplexionaliū. Cōplexiones ergo epatis calide aut frigide faciūt accidere idropisi3 pl⁹ q̄ egritudines instrumentales & hoc dico cu3 resolutiōe aut extinctiōe. ¶ Intelligo autem

pp resolutionē &c̄. Resolutio enim aut refer tur ad rē materialē & hº nō ē aliud q̄ ipsius subtiliatio & euaporatio, sed resolutio ut re fert ad calidum innatum n̄ ē aliud nisi paula tina illi⁹ cōsumptio p euanescētiā factam a calido resoluēte ¶ Intelligit igitur Auic. p re solutionē paulatinā. resolutionem que a cali do accidit siue extinctionem siue fiat a calido resoluente siue a frigido extinguēte. ¶ Con siderādum quod Aui. uult ꝙ resolutio possit dici extictio facta a frigido siue a calido. & cā est qa ambe ad unū aliquid pducūt quod est infrigidatio calidi naturalis. Tamen proprie resolutio cause calide apropriat. sed extictio cause frigide. Vtraq̄ tn̄ cā ad unū finē pduc qui est calidi extictio & infrigidaº. Et supple potu uel alio humectāte sup̄fluo & exicante &c̄. Dixit post liquefactionē. quia tunc res exiccans potētior est. ¶ Considerandū gº qđ sicut caliditas maxie resoluēdo debilitat & i frigidat. sic etiā facit siccitas consumendo hu midū. Et sic frigiditas extinguēdo hoc facit. sic etiā supflua huiditas suffocando. Collige gº ex mēte Auic. qđ nulla har̄ cār̄ complexi onaliū est cā ydropisis. nisi quia ad frigidita tem pducit. ydropisis. n. pprie generat a cau sis frigidioribꝰ. ut in cōmēto illius afforismi Quibuscūq̄ tortiones. Nō. n. generat aquo sa mā q̄ fac ascitē a calido acuto imo a natu rali calido ifrigidato p resolutionē aut extictō nē. Et similiter ēt uētositas lȝ gērato uētosita tis nō exqrat tātā frigiditatē. Nocibilior &c̄ qa euacuat illud ex cui⁹ p̄sentia corp⁹ maxie & secundū naturā dicit calidū. sic est sāguis qui ē multū nature amic⁹. ut oēs clamāt. De egritudinibꝰ maxie dictū est i caº de apostēā tibus epatis. ¶ Cause. Hic pmo p̄supponens hāc diuisionē. qđ ex cāis p cōitatē quedā sūt p cōitatem ad totum. quedā ad partē. Deda rat pmū mēbrū diuisiōis. zº scđm. ibi zª. aut est pp̄ter frigus. ¶ Dicit pmo qđ cāe idropi sis p cōitatem ad totū sunt ut calefiat &c̄. supple & hoc mediāte epar patiat. ¶ Aut ē ppter &c̄. patet. Construe ibi & multitudi nem eūonis melācolie. s. ex epate ad splenē. ita qđ splen plus trahat q̄ debeat. Et supfluitas eius. s. melācolie pducit ad debilitatē epatis &c̄. per illud qđ acrescit uel acescit de uirtu te melācolie mote supple. & multiplicaº ad splenē uel i splene &c̄. sic puenit. supple q̄nq̄ nocumētū hui⁹ melācolie mote ad cerebᵐ. & uariat suppl̄ cereᵐ. unđ fit melācolia. sic etiā epar poterit i sui opatiōe pmutari. Cōsidra post duas cās ppter quas magnitudo spleis pduc ad ydropisiȝ. Vna ē. qa d̄bilitat epar quia multum ab eo trahit. zª quia infrigidat

epar cū sit sibi cōtrari⁹. ¶ Subdit post. qđ quādoq̄ fit ppter intestina & prope orbi. Sed aliud uidet sentire Gal. 5º de interioribꝰ. 7º capit͂o. ubi sic aliquādo qđd mēbrū. con plexionē habet frigidā cui⁹ frigiditas usq̄ ad epar penetrat. sic spleis & stōachi. & om nium itestinoꝝ. & maxime ieiuni. ¶ Dicendū qđ compassio epatis ad itestina. aut ē ppter colligātiam. & sic est maior ad ieiunum. cuȝ magis de meseraicis ad ipsuȝ quā ad alia pue niat. aut pp ppinq̄tatem. & sic ē magis ad or bū. quia magis declinat ad dextrā. sicut etiā sibi multum appropinquat colon. ¶ Et non. Hic remouet dubium & pº facit hoc zº ponit diuersitatem cōpassiōis epatis ad hec mēbra ibi zª. &. plurimū. Ne credat quis quod com passio epatis ad hec membra. unde species ydropisis fiunt accidat semp pp malam com plexionē. ideo dic &c̄. ¶ Et quādoq̄ fit sup ple idropisis ppter cōitatem ficteris ideſt p tium ani &c̄. Similiter in mēbris aliis predi ctis. suppl̄ se habet. Nō enī omne ꝙ accedit. accidit ppter cōplexionē. immo ppter apstēa ta & alias egritudies. ¶ Et plurimū ꝙ dicit pȝ. & est dictū Gal. 5º de interioribꝰ. 7º cº. Mēbra aūt q̄ p coitatē pl⁹ pducūt ad ydropi siȝ sūt ea q̄ mltū sibi approximat sic ea q̄ nue rat. ¶ Quidā. hic pº poit q̄rūdā opinionē. zº abiicit. ibi. zª & hic sermo. Dicit pº quod qui dam ideſt. Serapio tractu. 4º. 7º cº dixerunt quod idropisis accidit quādoq̄ ppter aposte mata accidētia in locis uacuis scilicet uentris. ¶ Et pprie accidit idropisis ex locis istis ua cuis igneis ideſt inflāmatis. ppter maliciam cōplexiōis ex qua epar ledit & tunc resūmit Auic. sic dico quod accidit ydropisis ex locis istis uacuis. ppter sanguinem malācolicū. qa multoties coartatur supple apostemādo. Iste ergo sermo dearticulat ꝙ dixit ppter aposte mata quia intelligit ppter apostēata melāco lica ¶ Et generat supple. hoc apostema melā colicum opilatiōes in eis scilicet mēbris ut in meseraicis que uicina sunt illis. scilicȝ locis ua cuis apostematis. pueniēdo ad ea scilicet loca meseraicaꝝ. Perueniēdo dico cū cōstrictione. & supple generat egestionē sanguinolentam Serap. dicit dyariam. & est plurimum pdu cēs ad idropisim suppl̄ mala cōplexio in illis locis post tollerātiā &c̄. ¶ Et hic est sermo nō est bonus. Dynus dicit quod sermo nō est bonus scilicet quod fiat semper p cōpassiōeȝ ad illa mēbra ppter dolorem quia potest fie ri sine dolore. licet citius fiat cū dolore. Vnde 4ª pticula affo. Quibuscūq̄ tortiōes &c̄. Vel est sermo nō bonus scilicet ei⁹ q̄ dicit qđ do lor fiat propter apostēmata calida. quia secū

dum cōmētatorem ibi. fit ex uētositate & iō
tympanites. ¶ Sed dubitat̄ an hic sermo sit
bonus. & uidetur. quod sic ex Serap. q hunc
sermonem ponit prealegato c°. ubi sic. Et dya
ria est accidēs cōe ydropisi que accidit ī locis
uacuis uisceꝝ quādo accidit eis apostema. &
si ledūtur propter apostema. tūc ē idest fit
egritudo ydropisis. Et hoc fit ex duab⁹ hitu
dinibus causa hoꝝ locorum aut quādo in eis
est malicia cōplexiōis praue & significāt illd̄
dolores qui sūt locati in umblico. & uētre &
anchis. & nō resoluūtur potu medicinaꝝ. nec
euacuatiōe. aut ppter apostema melācolicū
qd̄ fit in eis. & sequit̄ ipm dyaria. qd̄ est qa
cibus qn̄ puenit ad epar ppter coartationē ac
cidentē in eis. ex apostematibus & repletione
uenaꝝ. quib⁹ fit penetratio. tūc ex necessitate
qn̄ cibus grauat sup itestina expellūt ipm sta
tim ad iferiora & adiuuat sup illud mordica
tio que generat̄ ex corruptiōe hoꝝ ciboꝝ. ¶ Si
quis g° dicta Serap. cōsideret satis uidentur
rōnabilia & bona. ¶ Hoc ēt cōfirmat̄. nam
sermo Serap. duas hēt ptes. Vna qd̄ mala cō
plexio ī locis uacuis que inducit dolorē nō re
mouibilem medicis pducit ad ydropisim. sed
hic est sermo Hyp. 4ª. pticula afforisōꝝ illo
affo. Quibuscūq̄ tortiōes circa umblicū &c̄.
Alia ps sermonis ei⁹ est. ꝙ aposteāta in locis
illis pducūt ad ydropisim cui cōiungit̄ diaria
.i. fluxus. sed hic sermo ē Hyp. 2° pnosticoꝝ
illo uersiculo. Cōsurgēs aūt ibi Hipo. scd̄ʒ ex
positionē cōmentatoris uult. ꝙ ydropisis cō
surgēs ex aposteāte locoꝝ uētris. s. lūborum
& ylioꝝ fit cū diuturna uētris effluxiōe. Et
cōmētator illā cāʒ assignat quā ponit serap.
Si quis ibi cōmentum ispiciat. ¶ Hoꝝ con
trarium sentit Auic. qui absolute pfert. qd̄
hic sermo nō est bonus. qa ibi nec mala cōple
xio nec apostema fit cū illa debeāt fieri in mē
bris. ¶ Ad soluenduʒ aūt cōtradictionē hāc
est cōsiderandum qd̄ sermo serap. pōt dici
bonus. & potest dici nō bon⁹. Vnde utriusq̄
saluat̄ intentio. Nam serap. p loca uacua aut
intelligit uentris cōcauitatem. aut itelligit m̄
bra que sunt in illa uacuitate uētris que sūt
alia ab epate. si g° serap. itelligit spaciū uētris
uacuū. tunc eius sermo est nō bonus. quia ibi
nec mala cōplexio. nec apostema fit cū illa de
beant fieri ī membris. ¶ Si aūt p loca uacua ī
telligit mēbra que ibi sunt. ut itestina mesera
icas. & mesenterion. tunc eius sermo pōt dici
nō bonus dupliciter. Vno mō qd̄ in hoc cap°.
eius sermo non est ad ppositū. quia iaʒ Aui.
sufficienter posuerat ꝙ mēbra que sunt in ua
cuo uentris faciūt idropisim. & ppter malas
cōplexiōes. ppter alias egritudies. ostendens
que membra magis & que minus hoc faciāt
Hic g° sermo est non bonus. i. supfluus. Alio
modo & credo magis ad menteʒ Auic. hic ser
mo est nō bonus. quia est dictū ualde pticula
re. nam mēbra que sunt in uacuitate uentris
pn̄t facere idropisiʒ ppter malā cōplexionem
frigidā. & ppter calida apostemata. imo plus
propter illa. Maxime eniʒ hoꝝ mēbroꝝ frigi
ditas ad idropisim pducit ut. 5°. d̄ iteriorib⁹.
Similiter & apostemata calida. De his eniʒ in
telligit Hip. 2° pnosticorum illo uersiculo.
cōsurgēs sicut cōmētator exponit. Ad apost
mata g° calida coapta Hip. sermonē. Cum er
go iste sermo ponat modū puent⁹ idropisis
a mēbris que sunt in uacuitate uētris & n̄ tā
git omnes causas euētus. sed pauciores. ergo
pōt dici sermo nō bonus. Ad mētem tam̄. Se
rap. pōt dici bonus quia. Serap. noluit dictuʒ
suum fore ul'e. sed particulare solū quo ostē
derēt̄ due particulares cause euētus idropi
sis a locis illis. Forsan etiā Aui. uult quod iste
sermo sit nō bonus. in hoc quod. serap. dixit
sequit̄ ipsum dyaria. Et Auic. exponit hoc ut̄
allegat. & egestionē sanguinolētam nā si idro
pisim cōsurgentem ex apostemate illoꝝ mem
brorum scilicet intestinorum uel meseraicaꝝ
sequit̄ fluxus uentris nō est proprie sanguino
lentus uel humorosus ut notat hoc nom̄ dya
ria sed est cibalis magis uel chilosus. Tam̄ ut.
serap. saluet̄ dicendum qd̄ diariā large sūp
sit etiā pro cibali uel chiloso fluxu. Hinc g° cō
tradictio cessat. ¶ Dubitat̄. an siccitas uen
tris sit cōmēdibilior. Et uidet̄ ꝙ non quia au
ctores semp precipiūt solutionē uentris. ¶ In
cōtrariū est Aui. ¶ Dicendum quod solutio
nem uētris cōsideramus. Aut ut se offert in
ratione cause curatiue & sic lenitas est meli
or nā idropisis cōsurgit uel ab epate & tūc
fluxibilitas inducit quod epar nō trahat uel
a partibus renum & alchatin apostematorū
& tunc istis coniungitur uentris diuturna
effusio. qa opilātur uie. ergo siccitas est signū
eas nō multum esse opilatas. Et iō siccitas in
hac idropisi est pprie laudabilis uel a ptib⁹
superioribus diafrāmatis uel gibbi epatis a
postematorum & tūc cum istis nō est coniū
cta siccitas quia nutrimentū nō prohibet̄ pue
nire ad epar. & tunc adhuc est minor siccitas
quia significat̄ quod trāsit et suggitur nutri
mentum. sʒ tu dices. hec apostemata diafrag
matis faciunt siccitatem quia adurunt fecem
Quanto ergo erit leuior. tāto minor flamma
significatur. ¶ Dicendum quod forsan q̄tū
ad hāc causam uerum concludit. Et iō Auic.
dixit proprie incipiente in alchatin. ¶ Et dete
rior. Hic compat idropisis in suis specieb⁹ &

modis.& p° poit diuersas cōpatiões in ea.z° ponit quedā accidentia consequentia.3° quosdā can.ponit circa ea3.ibi z^a.& qñq3 dominatᷣ materia ydropisis.ibi 3^a.& o3 quide3 ut hñs Prima in q̃ttuor.sicut q̃ttuor ponit cōpatiões ibi z^a.& sunt homies.ibi 3^a.& hō.ibi 4^a.idropisis aūt.¶ Dic̄ pri° ꝙ deterior &c̄.Causa est que sūmitur ex Hip.z° ꝓnosticoru3.quia isti grauantᷣ febre & grauedie membroꝝ.Duas g° hñt causas mortis.s.idropisi3 & egritudine3 acutam.siue sit febris acuta apostemosa.siue nō apostemosa De hac uero cōclusione disputare puerile ē.¶ Et sunt. hic cōpat spēs adiuice3.& p° arguit alioꝝ auctoritate.z° ponit suam positiōe3 ibi z^a.ueꝝ digni⁹ est.p° arguit ad unā ptem.z° ad cōtraria3.ibi z^a.& ex eis sunt ¶ Pri^a rō illoꝝ fundatᷣ super hoc.illa idrops est d̄terior cui⁹ nocumentū est cōius & uti⁹ toti corpori.h° aūt est i iposarca &c̄.

¶ Veꝝ. Ponit suā positione3.& p° poit ea3.z° ꝓbat ibi z^a.& illd̄.Ordo quo.A.has spēs ordinat est iste.qa asclites est deterior.post illam timpanites.& post iposarca.¶ Et illud Primo ꝓbat rōe.z° expimēto.ibi z^a.& in manifesta. Primo arguit sic. Illa spēs idropisis est deterior cuius cā ē deterior.sed causa asclitis scd̄m cōsideratiōnē caꝝ idropisis est deterior & hoc Auic. ꝑsupponit ut notū.¶ Cōside randum tamen ꝙ illa littera posset aliter exponi.Auic.enim dicit ꝙ yposarca est leuior Dicit g° Auic.qd̄ hēt ueritatē scd̄m cōsiderationem causaꝝ.quasi dicat Auic.tu debes seruare rectā compationē.quia posset yposarca esse a tali cā & tanta qd̄ leuior ess3 aliqua asclite. Deinde hoc manifesto expimento dic̄ uerum esse.¶ Sed dubitatᷣ que species ydropu3 sit deterior. Et uidetᷣ qd̄ iposarca auctoritate ypo.4° re.acu.idropū due sūt species quorum hec. Quidem iposarticus conans fieri ineffugibilis.hec uero est cū inflationib⁹. multa bona fortunatione indigēs.¶ Ampli⁹ rōe suadetur.Morbus enim toti cōior deterior ē talis aūt est iposarca.¶ Adhuc morbus ledēs nobiliorem opationem deterior est. talis aūt est iposarca cum ledat nutritiuā membroꝝ i qua omnes ordinantᷣ.¶ Amplius.Morbus q̃ euacuatiōe curatur deterior est cui⁹ materia magis distat .hoc aūt est in iposarca.¶ Sed uidetur qd̄ timpanites sit deterior auctoritate Theodori prisciani.lib°.5°.de idropisi. Maligni̇or aūt idrops est timpanites z° iposarca. 3° asclites.4° leucoflegmātia.¶ Et cōfirmatᷣ ex auer.3° colliget illo cap°.quia epar &c̄.ubi postq̃ posuit causas timpanitis & modū generationis eius. Dicit. ꝓpterea hec species difficilior est ceteris ad curandū.¶ Et confirmatᷣ ratione.Illa idropisis est deterior cuius materia magis a naturalitate humoꝝ distat. hec aūt est uentositas.Magis eni3 distat a natura humoꝝ q̃ aquositas cum humores sint aquei ut in libro elementoꝝ. Isaac.& sūmi potest z° de febribus.¶ Hoꝝ contrarium ponit.a.qui uult asclitem deteriorem esse.deinde timpanitem post iposarcam. Dicendū q̃ asclites oībus deterior est.qd̄ apparet. p° qa sibi ꝓncipaliter nomen idropisis conuenit.¶ Et ratione confirmantᷣ.Illa species idropisis est deterior que a deterioribus ꝓuēit cāis & cū peiorib⁹ accidētib⁹ talis ē idropisis asclites.Est .n.cū accidētib⁹ peiorib⁹ qa cū uehemētissima siti et grauedine & accidētib⁹ suffocatiōis et sincopis pp materiā aqueā replētē uētris cōcauitatē et aliquādo resudātē ad spiritualia & pp ascēsū corruptoꝝ uapoꝝ ad m̄bra illa. Prouenit etiā a deteriorib⁹ causis.& p° antecedentib⁹.quia utplurimu3 prouenit ex apostematibus epatis aut malignis febribus aut aliis causis maxime debilitatib⁹.¶ Etiam a cā quasi cōiuncta ut debilitas est maior in epate Nā cā cōiuncta ni asclite est aquositas. Ipsa eni3 nō generatᷣ ñ ab epatis frigiditate. Aq̊sitas enim cū frigida sit ꝓprie frigiditate generatᷣ & ideo mala complexio calida nō facit idropisi3 ñ perducat ad frigiditate3 p resolutionem s3 frigida facit idropisim.ut extinguēdo infrigidat unde cū dicitᷣ quod asclites fit a cā calida nō est intelligēdum quod fiat a cā calida īmediate sed mediate magis.¶ Ventositas aūt que facit tympanitē a minori fit malicia.Licet enim calidum naturale debilitetᷣ nō tam̄ tātum q̃tum in asclite.sed adhuc uaporationē facit sed debilitas que facit iposarcam adhuc est istis minor quia generatur flegma crudum.Minor autē ē epatis debilitas q̃ flegma generat crudū q̃ que generat aquā ul' uētum.¶ Declaratur etiam spāliter quod iposarca sit minus mala ex mō curationis na3 materia eius cū sit in membris sparsa per medicinas euacuatiuas potest melius educi q̃ illa q̃ in uentre est coartata .cum nō habeat manifestas uias.similiter etia3 quia sparsa est in mēbris minus ledit q̃ aggregata.Vnde in Viatico libro.quinto capitulo de idropisi.hec species scilicet iposarca facilis ad curandum ē.Cā sue facilitatis materiei est bonitas. & diuisio sui p omnia corporis membra.Vnūquodq3.n.membrum tātam habet quantitatem quāta sufficere potest.¶ Reliquitur g° cōueniens ordo auic.scilicet quod omnibus deterior est asclites deinde tympanites post yposarca.Et in diuisionibus Rasis c° de idropisi.Hiposarca quidem est in qua mollificatur totum cor

pus. & fit ex frigore epatis, & est levior earum & ppinquioris curationis. De asclite uero dicit est deterior earum. Sed de tympanite .e. difficilis cure. ❡ Cōsidera tamē quod si quis uelit dicta Auer. ad bonum intellectum reducere q̈uis superficialiter aliud sentire uidētur. Eius tamē sermo est de asclite ❡ Rōes aūt facte in contrarium soluātur ex dictis in questione. ❡ Et homo. hic ponit tertiam comperationem & dicit quod si complexioni calide & sicce naturali adueniat idropisis quod talis idropisis ē deterior. Et ratio est quam ponit Aui. in littera qa talis idropisis fit a fortiori causa cum idropisis in totum contrariet tali cōplexioni. ❡ Hidropisis. Hic ponit q̈rtā compationem dicens quod idropisis pueniens ppter splenis duriciem est magis salua & facilius recipit curam. q̈ que fit ex duricie ipsius epatis cum ipsa fere non possit curari. Et rō est quia nocumētum est in principaliori mēbro quia natura debet esse magis intenta ad cōseruationem membri pncipalis q̈ secūdarii. Et cum ipsa nō possit hoc significat ꝙ nocumentum est maius. ❡ Et q̈ndoq̧ dominatur Hic ponit quedam accidentia cōsequentia. Et dicit quod quādoq̧ multiplicat̄ materia faciens idropisim adeo ut faciat maliciam anhelitus & solutionez uentris. Et subdit quoddā pnosticū quod quando talia accidūt aduenit mors in breui spacio. trium dierum uel circa. ❡ Et quandoq̧ alterat̄ anhelitus ppter complexionem officialem idest absq̧ materia. Dixit enim officialem. ad dr̄iam consimilis . ut sit hec malicia anhelitus. ppterea qa epar distemperatum alterat membra anhelitus. si illa esset consimilis. quoniā materia corrupta alteraret. & hec esset mala quia ostenderet malitiā in materia multa. Aliter ppter compssionem idest coartationez officialē idest quā faceret epar ascendens ❡ Oportet ut habens idropisim ex intestinis sciat nam uel sunt cum apostemate & tunc incipit in locis in quibus apostema existit ut si in recto intestino in ptibus alchitin & femoris. si in colon in ptibus renum & si sine apostemate in pedibus ❡ Et sciat absolute que pars prius inflatur an femur & cetera. ❡ Et in intestinis idest sciat ex partibus intestinorum. que prius inflatur. an pars que respondet gracilibus an grossis & cetera. ❡ Propter quod considerandum ꝙ cum idropisis fit ab apostemate. uidetur qd̄ in loco prius sit tumor Si igitur fit in renibus fit ibi. Non tamen intelligitur quin pedes inflentur. si autem fiat sine apostemate tunc pus pedes inflantur cum non sit causa trahens. Pars enim que prius debilitatur est pedes. ❡ Potest hec diuersitas esse ex parte cause. quia uentositas plus inflat superiora aquositas uero iferiora. ❡ Vel ex itestinis scilicet ille partes dicte prius inflantur. quia illis cōmunicant intestina que prius nocita recipiunt materias.

Causa antecedens. ❡ In precedenti capitulo Auic. determinauit de causis ydropisis. asclitis i speciali post causas communes. Hic determinat in speciali. d̄ causis yposarce. & primo facit hoc. secundo redit ad ponendū quedam quibus completur scientia causarum & modorum ydropisis asclitis. ibi 2ª. & natura quandoq̧. Prima in duas. primo pōit diuersas causas ydropisis yposarce. secūdo ostendit bonitatem & maliciam cuiusdam accidentis in ea. ibi 2ª. & fluxus. Prima in tres. primo ponit tres modos causarum. ibi 2ª. & quādoq̧ ē ibi 3ª. & quandoq̧ accidit. Prima i duas. primo ponit unam causam. 2° dubium remouet. ibi 2ª. & quandoq̧ est antecedens. ❡ Cōsiderandum ꝙ corruptio in digestione tertia potest dici causa antecedens idest principalis. quandoq̧ enim dicere hec causa est antecedens. est dicere est principalis. queādmodum summitur hoc modo antecedens. supra ab Auic. fen prima. tractatu 4°. capitulo de somno. & subbet. sicut declaraui i nostro quolibet. Corruptio ergo digestionis tertie in q̈ declinat digestio ad frigus & ad cruditatem dicit̄ cā antecedens. i. dicitur causa principalis non tū omnino principalis. quia principalior cā est malicia digestionis in epate sed ē ex pncipalibus causis i ea qa ex imediatis magis & appropatiuis. Malicia enim digestiōis in epate est cā cōis magis sed malitia digestiōis tertie est cā specialis iposarce appropata. Dico etiā ꝙ pōt dici cā ātecedens qa corporalis ex q̈ mediate puenit morb⁹ nā 13 corruptō in digestiōe 3ª fit cā iposarce ipsa tū cā imediata eē n̄ potest. sed causa imediata ē hūor crudus derelictus ex indigestione que imediate inflat & membra tumefacit ❡ Non enim adheret corpori adherentia naturali. propter sui frigiditatem & aquositatem. ❡ Et quandoq̧ ❡ Hic remouet dubium. quia posuerat causam esse corruptionem in digestione tertia. ❡ Diceret aliquis. Nonne potest etiam causa in hoc esse alia . Et dicit quod quandoq̧ causa ātecedens in hoc scilicet in corruptione tertie digestionis ex qua corruptione fit iposarca. Est dico causa corruptio in digestione. secūda scilicet epatis aut prima scilicet stomachi aut corruptio. aut flegmaticitas eius quod summitur ❡ Et

ſupple quãdoq̧ eſt cauſa qnãdo debilitatur
&c̃.q̃uis &c̃.i. Et non ſint in epate opilatio
nes.que ꝓhibeant tranſitum cibi ad membra
quia ſi eſſet opilatio non iret ſanguis ille ma
lus ad mẽbra.& ideo non fieret yposarca.ſed
potius extenuatio & cõſumptio. licet tamẽ ñ
ſint hee opilationes. ſit tamẽ frigiditas in ue
nis corporis.¶ Et egritudines &c̃.ſupple ꝓ
hibentes ſanguinem in membris perfecte coq̧
¶ Et opilatiões.Sed tu dices contra ipſe di
xit q̃uis non ſint opilatiões &c̃.¶ Dicendũ
qđ ſupra ĩtelligebat opilatiões ñ eſſe in epate
ſed hic intelligit opilationes eſſe in eo ſcilicet
corpore .ſ.quãtum ad ptes ultimas.quia iſte
opilatiões ꝓhibent euaporare humores & in
frigidant obtũdendo calidum. & prohibent
tranſitum cibi.¶ Vel ſi quis uellet poſſꝫ hº
ad epar referre. nam opilatio que eſt in eo .
aut eſt tanta:qđ ꝓhibet cibi penetrationẽ. &
de hac non eſt ſermo.aut eſt tanta que ſolum
infrigidat & non permittit digeſtionem bonã
fieri.licet trãſitum nõ multum impediat.aut
quia nõ eſt fortis.aut quia eſt in parte.¶ Et
quãdoq̧. Ponit aliam cauſam yposarce & di
cit qđ fit quandoq̧.¶ Et quãdoq̧.Ponit ter
tiam cauſaꝫ.& dicit qđ fit quandoq̧ poſt ca
liditatem liquefacientem &c̃.¶ Conſideran
dum ergo qđ Auic.uſq̧ hic duos modos teti
git idropiſis ipoſarce.Vnum qui fit ex humo
re crudo exiſtente in membris.& illam ſpeciẽ
Salernitani leucoflemãtiam nominãt. Alium
modum tetigit qui fit ex liquefactiõe mẽbro
rum quorum liquefacta materia extra educi
nõ poteſt.ſed ibi remanet.& membra itume
ſcere facit.& ille modus fit ſubito.quia ſua
cauſa eſt ualde actiua.ſ.caliditas eliquãs.etiã
oportet qđ fiat ſubito.quia ſi paulatie mem
bra eliquarẽtur nõ obſtrueretur & retinere
tur liquefacta materia.ſed extra emanaret.et
hunc modum idropiſis proprie ipoſarcaꝫ uo
cant.ut Theodorus priſcianus libro q̃nto ipo
ſarca eſt carnium ſolutio mali coloris reſpira
tione.¶ Conſiderandum etiam qđ iſta idro
piſis.cuꝫ nec primo.nec nõ primo fiat ab epa
te.accidit ei qđ epar ſit debile.ideo uera idro
piſis nõ dicitur ſicut non diceretur uere aſcli
tes.quãdo aqua colligeretur in uentre abſq̧
epatis defectu.nec ẽt diceretᷣ tipanites qñ ĩ uẽ
tre agregaretᷣ uẽtoſitas abſqꝫ epatis defectu
Dicuntur tamen omnes iſti modi ydropiſis
ut ydrops dicit tumorem.aut in toto.aut in
uentre.ſed ut ꝓprie accipitur ydropiſis om
nes iſti modi non dicuntur ꝓprie.¶ Ipſa eniꝫ
non fit niſi ſanguifica patiente uirtute.ut zº
ꝓnoſticoꝝ cõmento primo.¶ Et fluxus.
¶ Hic ponit iudicia.tunc iuuat fluxus quan
do fieret a fortitudine uirtutis expellentiſ per
ſeipſam materiam illam.ſimile ei quod dixit
Auic.ſupra de aſclite.¶ Et natura.¶ Hic
primo ſub quadam ſumma oſtendit cauſas
ex quibꝰ aquoſitas aſclitẽ facit .zº põit quẽ
dã ſpãleꝫ mõuꝫ ydropiſis aſclitis.ibi zª.ĩquit
Hip.¶ Dicit primo quod natura ſtudet ut
expellet aquam ad uias naturales ſcilicet ad
ueſicam & renes.aut ad nõ naturales. Vocat
autem uias non naturales poros ꝑ quos inſẽ
ſibiliter euaporat.Non enim naturaliter ad
poros expelli debet.ſed ad ueſicam uel uias q̊
illi materie nõ ſunt naturales.ut inteſtina aq̊
ſed naturalis eſt ueſica.quandoq̧ tamen ſit
pigra ab illa expulſione.ſcilicet naturali & nõ
naturali ſuppl.Et ideo retenta in corpore fa
cit ydropiſim.Aut contingit quod penetratio
nõ naturalis.ſecundum modos predictos in
principio ſcilicet capituli de cauſis aſclitis ui
cit dominium naturalis expulſionis illius aq̊
ſitatis.& hoc eſt quia plus de aquoſitate in
naturaliter expellitᷣ ad concauum uentris q̃
ad naturales uias.Et cauſa ꝓpter quaꝫ uicit
hec inaturalis expulſio eſt quia meatus aquo
ſitatis non recipiunt eam & membra allia re
pellunt illam materiam ad epar.quia eſt ali
quid in eo generatum.& eſt aliquid qđ ad
epar uenire cõſueuit ſcilicet a ſtõacho ſimul
cũ cibo.uel etiã a toto corpore.Nam ſecũduꝫ
aliquos.aquoſitas que cuꝫ ſanguine uadit ad
membra iterum ad ueſicam redit.cum ergo
epar eam nõ recipit.nec membra illi cõiũcta
propter debilitatem retentiue.& ſuppl̕ forti
tudinem expulſiue.aut quia materia eſt mul
ta.aut etiam quia exuberat.aquoſitas.quoni
am corpus nõ recipit eam ſcilicet ꝓpter opi
lationeꝫ ĩ uenis aut alia ut ꝑ fortẽ expulſiuã
in membris.aut quia aquoſitaſ eſt mala quã
membra renuunt.Cum ergo dico ita eſt.heſi
tat ſuppl̕ aqua illa inter duas expulſiones
ſcilicet membrorum ad epar.& epatis ad mẽ
bra.& ideo ibi multiplicata tãdem uadẽs in
uẽtrem facit idropiſim.Aut inter duas expul
ſiones ſcilicet naturalem & preternaturam q̊
eſt ad concauum uẽtris heſitat tũc epar quo
debet eam expellere.¶ Cõſiderandum ergo
quod Auic. ſupra ſufficienter poſuerat mo
dum ſecundum quem aquoſitas ĩ aſclite effũ
ditur ad ſpacium uẽtris.¶ Sufficiẽter etiaꝫ
poſuerat cauſas & modos multiplicationis
aquoſitatis illius.nõ tamen uidebatur Auic.
quod oſtẽdiſſet ĩ comuni & ſufficiẽter quid
erat illud quod naturam faciebat expellere a
quam in partes illas.¶ Hic ergo complet il
lud ĩ gẽre.duas ponẽs cauſas ſcilicet pigritiã
uirtutis ab expulſiõe cõuenienti.et actio ipſiꝰ

¶ Vel pōit contingētias multas in quibus declaratur quod dixit quod quandoq; est iu uatiuus fluxus & loquitur i superfluitate a quosa que est materia comūis allcui yposarce & asclti. ūde dixit supra aquositatem & fleg maticitatem. Prima contingentia. est quādoq; natura expellit. quandoq; pigritat. 2° forsan penetratio non naturalis uincit supra domini um naturalis expulsionis. & hoc quia expulsi ua deficit. 3° fortasse expulsiua est fortis. sed uie non recipiunt. quia sunt opilate. 4° quia fortasse expulsiua membrorum expellit uer sus epar. & epar forsan nō recipit. quia expel lens est debile. & materia multa. aut expellit ad epar. quoniam corpus &c. uel aut ipsum corpus &c. scilicet epate expellente ad corpus. Corpus enim recipit. quia sunt opilatiōes uer sus mēbra. aut alia idest ppter alias causas. quia fortis est uirtus membrorum. quoniam dico ita est. hesitat &c. quia epar ad mēbra. & membra ad epar. uel hesitat inter expulsi onem non naturalem ad concauum uētris. un de fit asclites. & est yposarca. potest hoc mo do fieri asclites. & inter expulsionem natura lem per fluxum uentris uel urinam. unde libe ratur talis ydropicus yposarcus uel paratus fieri asclicitus. ¶ Inquit Hypo. ¶ Hic in spe ciali ponit quendam modum asclitis. Et prio ponit Hyppo. auctoritatem. 2° expositionem dicit Hyppo. ibi 2ª. inquit Gal. ¶ Dicit pri mo quod Hyppo. inquit scilicet 7ª particula afforismorum illo afforismo. Quibuscunq; epar aqua impletur ¶ Inquit Gal. Primo po nit expositionem & uerificationem illius affo rismi scdm expositionem Gal. i cōmento. secū do ponit secūdā expositionē. ibi 2ª & ego pª i duas. p° poit expositionē. 2° uerificatioē ibi 2ª & dixit. Melius est hic diuidere. qd p° uerifi cat afforismum auctoritate Gal. 2° sua opini one. ibi 2ª & ego. ¶ Dicit primo φ Galienus in cōmento dixit qd ista aqua que i uentre ca dit est sicut aqua ydropicorum asclticorum. sed il li non de necessitate moriuntur. imo quidam euadunt incisione aut medicinis ¶ Et similiter non elongatur quia aut raro euadant aut lon ginquum est qd aliquis resurgit. & uiuifica tur supple sed tamen aliqui euadūt. ¶ Voluit xpo. qd nullus reuiuiscat. Vnde cōmentator ibidem qd dixit uentrem his aqua impleri et mori. Oportet inuestigari si raro uel semper intenderit scilicet mori. supple. sed non inten dit semper mori. Videmus eim ydropicos ali quando euadere &c. si humiditas euacuent. ¶ Et ego. Hic Auic. ponit propriam uerifica tionem. & dicit φ licz Galienus dixerit eos ñ esse necessarium mori. tamen mihi uidetur φ moriantur. primo quia illa aqua est deterior scilicet φ illa que est in pura asclite. qd appa ret. quia rumpit pāniculum. & quia deterior est. cadit in spacium uentris & ibi corrumpit & suo uapore occidit. Similiter etiam interfi cit. quia tunica epatis est corrupta.

Plurimum. ¶ Determinat d cau sis tympanitis & primo eas p ponit. 2° eas declarat. 3° cōcludit 4° specialem quendam modum tympāitis ostēdit. ibi 2ª ipsa n. ibi 3ª est g° ibi 4ª. & quandoq;. ¶ Dicit primo quod pluri mum causarum tympanitis scilicet accidenti um &cetera quia notum erat quod causa cō iuncta erat uensositas. ideo non dixit. sz posuit cau as uentositatis ¶ Considerandum φ di xit plurimum. quia utplurimum de facto sic contingit. nō plurimum. quia sit propria cau sa. Contingit autem utplurimum de facto h° quia tunc fit uentositas quando materia cru da occurrit forti dolori. crudū autē utpluri dat stomachus ¶ Sz dubitat. cū tipanites ma gis a ppetur digestioni pme q̄r iposarca ter tie digestioni apropet satis ut notū est ¶ Re spōdēt quidam quod hoc contingit quia com passio stomachi ad epar est q̄tū da concauuz epatis ubi est attractiua. Debilitatur ergo e patis attractiua cum parum attrahit. Illud autem parum in uentum conuertitur. quia ui citur. sed illa causa nō est sufficiens. ¶ Nam restat querere ppter quid magis inuentuz q̄ in aquam conuertit ¶ Adhuc seqret quod ex passione stomachi aut intestinoruz nō pos sit fieri asclites. quod tamen credo fore falsuz ¶ Dico ergo huius causaz esse hanc. naz sto macho sano existente tribuit chilum epati na turalem sed naturali chilo existēte ad epar ñ potest proprie generari uentositas. Cuius ra tio est. Nam in epate aut est mala complexio calida. aut mala complexio frigida. Siquidē sit mala complexio frigida. tūc epar maxime & ut plurimum generabit crudum humorē. Si autem in epate sit mala complexio calida generabit coleram. Vnde Auer. tertio coll'z. Si in epate accidat mala complexio calida. ac quiret epar multam amaritudinem. sic ergo utiplurimum contingit quod si chilus natura lis ad epar uadat. nō generatur uentositas. āt pauca generatur. sed quando a stomacho ua dit ad epar chilus corruptus nō paratus di gestioni epatis nō poterit epar formam hu moralem inducere. Si ergo in epate sit calefa ctio qua faciat euaporationem in materia. tūc generabit ex eo uentositatem ¶ Cōsiderādū tamen quod licet corruptio prime digestiōis sit multum causa tympanitis scilicet per co

munitatē ad epar tam̄ corruptio in digestiōe prima etiam potest esse iuuans & disponens ad omnes species idropisis scilicet ad iposar cam. ut cum in stomacho generatur flegma crudum. unde sup̄ capitulo ƌ causis iposarce & quādoq̧ est antecedens in hoc digestio. se cunda aut digestio prima. Similiter etiam potest esse causa antecedens ad asclitez ut cū i stomacho generatur chilus aquosus aut frigi dus nimis. & epar est nimis frigidum aut re solutum. & tunc generat ex dicto chilo rez aq̄ sam quam etiam quādoq̧ ꝑpter sui debilita tem uel aliud nō potest a se expellere & ideo ibi in uentrem cadens facit ydropisim. ¶ Cō siderandum etiam secundo qƌ possibile est quandoq̧ timpanitem fieri absq̧ corruptiōe digestionis prime. & hoc erit quando calidi tas epatis est multum inflamata. ita qƌ licet adueniat sibi chillus non corruptus. attamen preuenit actio caloris ut calor est. & non ut naturalis. quia iam exiuit naturalitatis termi num ex fortitudine caloris. Inducit ergo i ma teriam illam non formam humoralem. sed il lam resoluendo in uaporem cōuertit. Ille eim calor tunc solum agit ut calor. & non ut natu ralis. ita potest summi ex mente Auer. 3° colli get hic ut saluetur suum dictuz. Aliter sit su pra exposita hec auctoritas. ¶ Considerans ergo Auicēa. qƌ timpanites potest fieri absq̧ stomachi nocumento. Dicit plurimuz causaꝝ & non dixit omnis causa. ¶ Ipsa enim. Hic p sequitur & quia corruptio digestionis ꝑme que est causa. n̄ tn̄ est ex qua sequitur uento sitas. ideo ꝓsequens Auic. non ostendit q̄mo do digestio corrumpitur in stomacho. ꝑpter materiam uel propter uirtutem. quia iam sci tur ex fen. 13ª. sed ostendit quomodo ex nocu mento digestionis stomachi fit generatio uen tositatis. & ꝑmo ostendit quomodo hoc fiat ex parte materie quam stomachus miscet epa ti. 2° ondenᵒ mōs istaꝝ cāꝝ ondit qūo ex epa te cōpato ad stoᵐ. 3° cōcludit cās. Dic̄ pᵒ. Ipa .n. materia q̄ surgit ex corruptiōe digestionis stoāchi. cū n̄ ualde digerit eā. s. qa sit digestio debilis. Et ideo subdit cū iam ipsa. dico est talis quod & corpus abhoret eam. ¶ Et pri mum ad quod conuertitur est uentus. quia crudum est uel quia paucum scilicet quando q̧. & tunc fit tympanites. ¶ Primo simul & semel declarat has causas in confuso. 2° in spe ciali magis. ostendēs ubi possunt ille materie quandoq̧ contineri. ibi 2ª. & quandoq̧. ¶ Di cit primo. ita dictuz est quod causa est. aut ex parte materie. aut ex parte uirtutis. nam in tā tum fecit in pressionem. unde corpus abhorre at. primum ad quod conuertiẗ scilicet in epa te est uapor &c̄. Causa patz ex dictis. ¶ Cō siderandum quod si illa materia conuertatur in uentum postea in epate dicitur timpanites sed si illa uentositas generatur solum in sto macho & in intestinis nō dicitur proprie tim panites nisi nominis appellatione. ¶ Et quā doq̧. ¶ Primo facit hoc. 2° remouet dubium ibi 2ª. & quādoq̧. ¶ Dicit primo quod iste materie quandoq̧ sunt contente in partibus stomachi & intestinorum. que ƌbiliter resol uuntur in uentum. Proprie autem resoluunẗ in uentum materie stomatiche & uētris quā do stomachus est frigidᵘ & eper calidum n ā epar est paratum digerere & conuerteꝛ̄ illƌ quod uenit ad eum. sed stomachᵘ nō ꝑparat ad digestionem epatis quia est frigidᵘ ¶ Et considera quod hic Aui. ponit unum modum timpanitis. fit enim quando epar malam ha bet complexionem calidam unde effectiue ge nerat uentum & stomachus habet complexi onem frigidam unde generat materiam aptā in uētum conuerti. ¶ Et quādoq̧ quia dixit fieri tympanitem ex frigiditate stomachi cre deret aliquis quod nō posset fieri ꝑpter cali ditatem. Hoc remouet. & dicit quod illud sci licet generatio uentositatis in tympanite quā doq̧ est ꝑpter caliditatem uehementez & hᵒ in gradu. extraneā q̄tū ad naturalitatem in stomacho & epate. que incipit ad cibos humi dos scilicet si sint in corpore. ¶ Et humidita tes &cetera. ¶ Considerandum ergo quod cum calidum naturale operatur cum quadam ꝓportione. ut 3° colḷz quando ipsum multum inflamatur maxime operatur ut calidum. Primum ergo quod inducit in materiam hu midam est uaporatio & calefactio. & ideo n̄ permittit eam tantum morari ut altereẗ ab eo ut naturalis est si aliquid habet necessita tis. Propter hanc ergo causam uentositatem facit. ¶ Est ergo ¶ Concludit has causas. & concludit quattuor causas tres ex ꝑmissis. si quis bene consideret. & quartam sicut notaz cum dicit aut propter cibos scilicet uentosos. Et illud est signum malum qa significat ma terias crudas indigestas. & debilitatem uir tutum digerentiuz. & ideo multa generatur uētositas & ꝑp multā siccitatē mirach exicca tur & magis tēsuz apparet.

Omnes. ¶ Superius Auic. deter minauit de causis idropisis in ge nerali & in speciali ¶ Hic ƌter minat de signis & primo i comu ni magis. 2° in speciali. ibi 2ª cum asclite. Pria in duas primo ponit signa comunia magis. 2° ponit signa secundum diuersitatem causaruz

& modorum & locorum a quibus incipit.ibi
2ª.& cum est initium.¶ Sequitur corruptio
coloris ꝑpter corruptionem humoruȝ. sed in
splenetico color declinat ad uiriditatem & ni
gredinem.quia huiusmodi est color melenco
lie.¶ Accidit in omnibus aliqua inflatio pedū
causa est que sumitur ex secundo ꝑnosticorū
in cōmento scilicet propter corruptionē nutri
menti & debilitatem uirtutis nutritiue¶ Cō
siderandum tamen qđ in quadam ydropisi
plus extrema inflantur ut in iposarca.In qua
dam parum ualde.immo in quibusdam nihil
ut in timpanite. In quadam aliquid parum
& illud in asclite.¶ Considerandum etiam ꝙ
licet extrema inflentur maxime tamen pedes
plusq̄ manus inflantur. Huius autem causa
est triplex posita a Serapione tractatu quar
to capitulo.7°. Prima quia manus sunt pro
pinquiores fonti caloris q̄ pedes.Vnde secun
do ꝑnosticorum 3° commento.pedes in ꝑmis
apostemantur ꝑpter uehementiam longitudi
nis ipsoꝝ a membris multe caliditatis.Secun
da causa est.quia manus sunt facilioris mot⁹
q̄ pedes propter multitudinem ergo motuū
suoꝝ resoluitur quod effunditur ad eas.Ter
tia cā est.qa de natura uapoꝝ grossoꝝ & hu
morum est ut descendant ad inferius.ꝑpter
ergo omnes has causas pedes magis inflātur
¶ Deinde.Auic.ponit aliud signum idest si
tim clamosam.& ponit exceptionem nisi fue
rit a causa frigida.quare autem in asclite &
timpanite sitis fiat.satis patet.Sȝ in iposarca
fit propter uapores corruptos qui stoāchum
& membra exiccant.Etiam quia licet sit in eis
materia flegmatica cruda¶ Illa tamen subti
les humiditates non restaurat.immo semper
exiccantur.& licet membra tumida appareāt
ex presentia humiditatum grossarum. fit g°
sitis in eis. Minoratur urina proprie in ascli
te.quia aquositas in uacuum uentris cadit.
sed in yposarca.quia ad membra impellitur
In timpanite autem minus minoratur.qa nec
in membra.nec proprie in uentrem aquosa su
perfluitas expellitur.aut saltem nō multa ca
dit in uentrem.¶ Rubet etiam urina propter
duas causas.Vna quia cum sit pauca tota tin
ctura aggregat̄ in ea tota scilicet que est spar
sa in epate. Quādo autem multa tictura ag
gregatur in materia pauca.magis tingit.Sed
tu dices.Nōne illa tinctura aggregatur etiā
super parteȝ aque que cadit in uētrem.¶ Di
cēdum qđ nō quia forsā anteq̄ perfectam re
cipiat mistiōem resudat. Aut etiam dicēdum
qđ resudādo dimittit ī epate ticturam.quia
etiam colera tingens est grossior q̄ aqua.ut
demōstrat Galienus secūdo de uirtutibus na

turalibus secūdo capitulo.& ideo licet aqua
ypocundriorum tincta sit non tamen est tan
tum tincta.¶ Vel dicendū qđ lȝ illa tingat̄
tamē illa pauca que ī epate reānet.& postea ī
renes expellit̄.adhuc plus recipit de impres
siōe quādo aqua illa separata est que ī uētrē
cadit.Secūda causa est.quia cum epar sit de
bile n̄ pōt seperare iter sāguinē & aquositatē
Et ideo urina tincta apparet. ¶ Non ergo
oportet & cetera¶ Dicit autem Aui.ī pluri
b⁹ dispositiōib⁹.quia posset ꝑpter multā fri
giditatē epatis uria apparere alba.¶ Accidūt
febres tepide.qa lēte ꝑp frigiditatē materie.
¶ Multiplicatur egestio & cetera.¶ Consi
derandum quod quanto in idropisi epar mi
nus ledit̄.tanto magis perducit humores ad
formam sanguinis qui euacuati per uentrem
faciunt egestionem sanguinolentam. Cum er
go in iposarca & tympanite sit minus nocu
mentum.Ideo cum epar expellit ad uentrem
fit.egestio sanguinolenta.sed in asclite fit ege
stio aquosa magis.¶ Et ulterius quia epar
magis forte est in yposarca & tympanite.&
humores etiaȝ siue humiditates plus in istis
habundant in uenis & epate.quia in asclite
magis in uentrem cadunt.ideo in istis scilicet
iposarca & tympanite multiplicatur fluxus
scilicet humoralis. plusq̄ in asclite.Et ulteri
us quia omnia predicta sunt plus in iposarca
ideo fluxus sanguinolentus plus.in ea multi
plicatur.& ideo in loquutione Auiccena ypo
sarca & tympanitem premisit. ¶ Et tamen.
¶ Hic primo ponit signa idropisis secunduȝ
diuersitatem locorum.2° ponit signa secūdū
diuersitatem causarum resummens etiam si
gna secundum loca.ibi secunda.& idropisis
cuius causa.Prima in duas.primo ponit signa
ydropisis que incipit ex apostemate epatis
secundo eius que incipit ex lumbis & iliis.ibi
2ª.& si incipiat.¶ Causa quare constringit̄
natura.est illa quam assignat commentator
2° pronosticorum.3° commento.nam tuncin
testina nō patiuntur & ideo cibus ea non gra
uat.nec corrumpitur in eis sed remanet eius
pars exiccata ꝑpter caliditatem apostematis
¶ Tussis sine sputo.¶ Dicta ista sūt Hyp.
Vnde.ibidem.Cuius autem origo est ex epa
te fit cum tussicula.& proiciūt aquam.quia
hec tussis fit ex compasiōe epatis ad dyafrag
ma & ideo incitatur ad tussiȝ.sed nihil expel
litur nisi quandoq̧ humiditas subtilis aquo
sa sicut spuma que uenit ad cannam pulmōis
ex uenis in quib⁹ est sanguis aquosus ut Ga
lienus predicto commento. ¶ Et accidunt.
¶ Hoc potest exponi dupliciter.sicut illud
dictuȝ Hyppocratis.ibi. Dupliciter expōi cō

tractatu 4tus

mẽtator. Vno modo quod Auic. itelligit per hoc tumores qui quãdo digitis premũtur ce dunt. quando autem digitus eleuatur reuer tuntur. Alio modo potest intelligi sicut iacet textus. & hoc etiam uerificatur. nam in istis accidunt apostemata in uentre propter mali ciam sanguinis eorum. que cum euenerint re cedunt. sicut accidit aliis apostematibus. ita qđ estimetur de eis. qđ iam perfecte recesse runt. & tunc iterum reuertuntur. sed quãdo tempus prolongatur in ydropisi ipsa stant ꝑ ter q̃ recedant. & hoc propter multaꝫ corrup tionem. ¶ Et plurimum illius idest euentus horum apostematum fit in asclite. quia in ea est aquosa materia plurima corrupta secũdũ uentrem. ¶ Et si. Istud est dictum ypo. secũ do pnosticorum. Consurgens autem ex lum bis & iliis. quemadmoduꝫ ergo cõmentator ibi Hipo. exponit. sic Auic. expositione. Intelli git ergo idropisim ex iliis illaꝫ que fit ex apo stemate intestinorum & meseraicarum. ¶ Al chatin idest partibus renum. ¶ Incipit &c. qa materia corrupta magis illic apropinquat. Accidit &c. ¶ Considerandum qđ in istis ac cidere potest duplex fluxus. Vnus ex corrup tione cibi & prohibitionem transitus ad mese raicas. & ille est cibalis. Alius qui fit ex mate ria que ab epate scđm sui concauitatem educi tur. & ille est sanguinolẽtus. Si ergo dicebat supra qđ sermo Serapionis poterat dici non bonus ꝑpter id quod dicebatur de sanguino lenta egestione. illud erat uerum. nam Serap. loquebatur de *fluxu* facto ꝑpter corruptio nem cibi. ille autem sanguinolentus non erat ¶ Qui & cetera. Causa est quia semper sua causa manet. nec euacuat aquam ut notum ē. ¶ Et idropisis. Hec pars habꝫ qnq. sicut qn q. ponit modos signoꝝ secundum quinq. mo dos idropisis. ibi 2ª. & similiter. ibi 3ª. & illa ibi 4ª. & splenetica. ibi. 5ª. & similiter ¶ Pri mo ergo poit signa ydropisis facte a causa ca lida. & primo facit hoc. secundo specialiter po nit signa cuiusdam modi. ibi 2ª. & si est. qa nõ solum quandoqꝫ mala complexio calida ydropisim facit. sed quando coniungitur liq factio. ideo sigª poit & dicit si supple ydro pisis. uel mala cõplexio calida que est cã idro pisis est &c. ¶ Expulsio. s. materie liqfacte ad duas uias naturales idest intestina & uesicã &c. patent ex dictis primo capitlo quarti tra ctatus. ¶ Et incipit suppl quandoq. ex par tibus &c. scilicet cum habent apostemata ca lida liquefacientia corpus ex forti febre. ¶ Intelligendum etiam quod aliunde potest fieri. ¶ Et similiter ¶ Ista sunt signa aposte matum. ¶ Et illa cuius causa est apostema calidum supple epatis cognoscitur. quoniam &c. patet ex dictis. ¶ Et spleneticam. ñ cadit appetitus scilicet sicut cadit quando est apo stema in epate. uel etiam nõ cadit. quia multa existente melãcolia in splene multa ad stoma chum transit que exprimendo facit appetitũ. ¶ Et similiter. in hora. i. subito. & patet.

Cap^m 10 De signis asclitis

Cum asclitis. ¶ Hic i speciali poit signa specierum idropisis & pri mo asclitis. 2º iposarce. 3º timpa nitis. ibi 2ª. cum ipsa. ibi 3ª. egre ditur. Prima in duas. primo ponit multa si gna asclitis. 2º ostendit quid significat quedã asclites que fit subito. 2ª ibi. & quãdo. Primũ patet. ¶ Dicit tamen quod super cutem cor poris est tensio cutis humide scilicet propter aquositatem extẽse propter siccitatem & con sumptionem naturalis humiditatis. ¶ Et quandoq. apostema idest tumor &cetera. ꝑ pter materiam ad testiculos currenteꝫ. ¶ Et accidat paucitas urine dictum est. ¶ Pulsus paruus propter debilitateꝫ. freques propter additam necessitatem ex aggregatione &ce tera. ¶ Circa ultimam partem considerãdũ quod quando lapis egreditur scilicet a renibꝰ contingit quãdoq. poros uritides rumpi cum igitur accidit ergo idropisis asclites subito pꝰ exitum lapidis absq. nocumento apparente in epate significat quod una duarum uiarũ sci licet urinalium duorum testiculorum scilicet situatarum iuxta uias duorum testiculorũ est &cetera. Nam porus uritides satis uasis spermaticis aproximat. uasis dico deferenti bus ad testiculos. Cap^m 11 De signis yposarce

Cum ipsa est ¶ Primo ponit si gna que eam demonstrant. 2º po nit signum quoddam pronosti cum. ibi 2ª. & iam dictum. ¶ Se quitur fluxus uentris propter multam mate riam aggregatam in ea. Sanguinolentus. pro pter epatis debilitatem. & cum hoc quod sã guinolẽtus est. tendit albedinem ꝑpter cru ditateꝫ. ¶ Et quãdoq. pulsus. ¶ Dixit quã doq. quia si materia esset nimis grossa nõ fie ret ꝑprie undosus leuis &cetera. ¶ Et iam. ¶ Hoc posset uerificari quia significat mul tam corruptionem humorum unde uapores ascendẽtes pruritum inducũt. Sed quia hoc dictum multas posset pati impugnationes. ideo Aui. absolute aliorum auctoritate ponit Si autem dicta Auic. uelit adaptari presẽti ca pitulo oportet intelligere hoc fieri in hac idro pisi ut dicetur ¶ Quando est in facie homi nis &c. scilicet habentis yposarcam.

c. x De sig. timpanitis

[E]Creditur. ¶ Ponit signa timpanitis. ¶ Eius pulsus lōgior q̄a non est in membris materia grauans sicut in yposarca. nec etiam obtūdens uirtutem sicut in asclite ¶ Et nō est debilis scilicet sicut in illis cum nō ledatur uirtus. ¶ Cum qualitate sua scilicet timpanitis supple sicut leditur in iposarca que totū occupat aut supple cum non minoretur scilicz uirtus. attritione scilicet prostratione asclitis idest q̄ facit asclitis. Reliqua patet. ¶ Cam pon

Sentia caresie

[C]Onsidera. Pp̄t q̄ p̄naratarꝫ dispositionum Auic. signa causas et modos posuit ¶ Hic exequitur curam. & primo eodem ordine ponit curam cacesie. secundo idropisis. ibi 2a. canon. Prima in duas. primo ponit curam per medicinas magis. secūdo per cibos. ibi 2a. cibus autem ¶ Cura cacesie perficitur medicinis euacuatiuis & exiccatiuis humiditatum illarꝫ. & etiaꝫ cōfortatiuis epatis. Epatibus enim incipientiuꝫ habere cacesiam dicebat Auic. succurrere p̄mo can. fen. 3a. capitulo de accidentibus ostendētibus futuram egritudinem. Hee enim medicine sunt solutiones uentris flebothomie clisteria. exterius exicantia ut balnea fricationes. & huiusmodi uomitus & emplastra. & reliqua medicamina sumpta per os etiam ad hoc conferunt. primo ergo ponit regulas in solutione uentris eorꝫ. 2o in flebothomia per se. & i ordine ad farmaciam addens de clisteribus. tertio ponit regulam in exterius applicandis balneis scilicet. quarto in uomitu. quinto i emplastris. ponens illorꝫ modos. addēs simt me dicinas alias que cacesie conueniunt. ibi 2a. & deuitent. ibi tertia. cuꝫ ergo euacuatur. ibi q̄rta & ut utantur uomitu. ibi quinta. & ut utātur emplastris. Vel posset dici. q̄d primo ponit regimen euacuatiuum. secundo regimē ꝙ post euacuationem competit. ibi 2a. cum ergo. Non tamē bene ad ordinem reduci potest hꝰ capitulum. quia simul multa & diuersa immiscet. ut diuisio non comprehēdat totum. ¶ Dubitatē de hoc q̄d dicit colerici. nam in istis non sunt colerici humores ¶ Respōdēdū uno mō scđꝫ extrisecā litterā q̄ dicit cōstricti uł. i. subtiles. Alio mō ꝙ licet p̄ncipalr colerici humores n̄ sint in eis tn̄ ex accidentibus inflammationibus possunt in eis aggregari. ¶ Et considera laudem magnam de hiera cuius inquisitionem exquires in questione quaꝫ disputaui generaliter de hiera. ¶ Et quandoq̄ ponuntur Quando materia difficulter eradicatē. scamonea nanq̄ eas acuit. ¶ De subtilitate & grossicie. quia secundū quod magis uel minꝰ gros si uel subtiles. sunt magis uel minus apti ad educēdū. sepes. i. diuides q̄d i potu &c̄. Reliqua patent. ¶ Et deuitent flebothomiam. ¶ Propter cruditatē q̄ timetē ex sāguis eūoe. sed aliq̄n est necessaria p̄pter sanguinis repletionēꝫ. sic cū fit cacesia ex retētiōe mstruorꝫ. Et adhuc melius est in hoc ut tu temtes si sufficiunt ea que sanguinem mundificāt & si n̄ extrahe sanguinem paucum ut plurimū tam̄ contingit quod in cacesia est necesse ut euacues cum eis &cetera & hoc est quod dicit in pluribus dispositionibus quas habent scilicꝫ cacesici. ¶ Considerādum quod etiam si cacesia fiat ex sanguinis retētione debet temtari si sufficiat mundificatio. Posset enim sufficere si sanguis ille iam in aliā transductus sit formaꝫ ¶ Etiam regula est quod si exuberat alius humor cum sanguine prius illum euacuare debes. & equare humores. Deinde facere flebothomiam sic ergo licet cacesia sit ex sanguine retento. alius tamen humor supar factus ex sanguinis retentiōe. Si ergo cum hiera prius illum euacuemus. tutius flebothomiam facimus post illud ¶ Cum ergo. Hic ponit regimē quod magis post euacuationeꝫ conuenit licet de uomitu loquatur. qui a principio cacesie competit. & primo ponit regimē eorum per balneuꝫ. &c̄. 2o per emplastra & alias medicinas. que summuntur. fricantē aut euaporantur ibi 2a & utantur. Et hec secūda pars habet duas. primo ennumerat quasdam medicinas. 2o alias. ibi 2a. & quandoq̄ posset multiplices p̄ati diuisiones. ¶ Lubricantibus idest soluentibus leuiter. Tu tamē cum cautella si uis utaris euforbio quia uenenuꝫ est in. 3. iii. ¶ Chiesim leuisticus. ¶ Camedreos supra expositum fuit de opilationibus epatis. ¶ Censit idest opoponacum. uel secūdum alios gūma rute agrestis. ¶ Alchechingi. herba nota sepe exposita. que aperitiua & exicatiua est. Et uidetur cum p̄prietate sua conferre ut Aui. scribit. ¶ Nuba & alchari dicō. sunt confectiones. sed alchechegi. est cōfectio quam Auic. ponit 5o can. tractatu primo & est duplex. maius & minus quorū quodlibet confert. Reliqua patent. Cibus debet cē in quo sit suauitas scilicet ex odore bono. ¶ Aduragi &cetera species perdicis. ¶ Aꝫberagi. & Almusat modi sunt cibariorum apud arabes ¶ Parum de citoniis &cetera. quia accuunt appetitum & confortant stomacum. ¶ Et oportet ut &cetera. q̄a incidūt materias illas. ¶ Absq̄ multiplicatiōe plurimane sanguinem corrumpāt. ¶ Cam pon

Sentia asclitis

[C]Anon comunis. ¶ In precedenti capitulo Auic. determinauit de

Tractatus 4[us]

cura cacesie. Hic determinat deinceps de cura idropisis. Et primo principaliter determinat de cura idropisis asclitis ponens tam quam doque quedam que in aliis conueniunt. secudo determinat de cura yposarce. tertio de cura timpanitis. ibi 2ª. radices. ibi 3ª. canon preterea Prima in duas. primo in comuni magis poit curationem & intentionem curationis. secudo in speciali. ibi 2ª. & oportet ut fiat exiccatio. Prima in duas. primo in comuni ponit curam per regimen & euacuationes diuersas. secundo ostendit can. in quadam curatione que fit flebothomia. adens alia. ibi 2ª. flebothomia. ¶ Quod primo dicit patet. Quod dicit i 2ª parte ibi. cumque & cetera. Expone cumque ydropicus conqueritur de latere sinistro. Et multarum artariarum supple pulsatione. tunc non est ibi querimonia propter tensionem que fit in ipso scilicet ab aquositate. Nam ambo latera comunicant in hoc scilicet in tensione facta ab aquositate. immo & cetera. Dixit de latere sinistro. quia ibi forsan sunt plures artarie. nam splen est multarum artariarum sed ad epar una parua peruenit ad sui concauitatem. ¶ Resudatione supple facta cum puncturis acuum de qua infra. ¶ Apostema ipsam redire fac supple. & ideo oportet primo curare apostema deinde ydropisim. ¶ Et oportet. Hic speci alius magis curam ponit. & primo per medicinas magis. secundo per cibos. addens de clisteriis. ibi secunda. cibus autem habentium ydropisim. Prima in duas. primo ponit cura ydropisis asclitis. siue facte a causa frigida. simul quandoque loquens de ydropisi calida. secudo facte a causa calida. ibi secuda. ydropisis autem. Prima in duas. primo in communi magis ponit ea que coueniunt in frigida idropisi. secudo aliorum ponit remedia. tertio iterum resumit medicinas conuenietes. ibi secunda. & dixerunt. ibi tertia. & ex medicinis ¶ Chist est. ℔. i. 5. secundum Serapionem septimo capitulo de dyacidonide. alibi inueitur quod est cadus. Codear secudum quosdam inuenitur quod est. 3. 6. Rasis in diuisioibus capitulo de epate est aur. ii. Symon i medicis aur. i. & . 3. i. Et dixerut qda. qa scribit ab Hyp 4° re. in fine. si fuerit suum dictum. Commentator tame ibi sicut Aui. illud dictu n laudat. ¶ Cantarides enim debent sumi in parua qtitate & consolate ut 3° de simplici medicina. ¶ Cherates. quattuor grana ordei. ¶ Aquarum expressarum idest succorum notorum ut endiuie. ut alterius herbe que conuenire uideatur. ¶ Et dicitur quod quando mundificatur corpus scilicet prius aliqua medicina solutiua potando scilicet post euacuationem. ¶ Ex tyriaca.

& cetera. posset prodesse. quia resoluit & aperit. ¶ Alumen humidum est una species aluminis quam Auic. nominat. ¶ Et ex iste sut confectiones posite quito can. & cetera. ¶ Tiriaca & cetera. quia calefaciunt & complent residuum educere de materia. ¶ Trocisci de scebram. & baruch idest ex tali descriptione. Alias idest uel ex hac ℞. ¶ Danic est. 2. grana ordei. Sed in medio summuntur trocisci amiberberis ad reaggreandum lassitatem ex medicina inductam. ¶ Regimen ¶ Hic primo enumerat diuersa que conueniunt in hac cura. 2° ea specificat. specificando etiam cura. ibi 2ª & ingredit. Hec 2ª pars habet. 5. p° pncipal'r & plus enumerat res que per os sumunt ad curam asclitis 2° ennumerat emplastra & alia que super uentrem ponunt. tertio ponit curam per incisionem & cauterium uel perforationem. quarto ponit diuersas medicinas que aquam per uentrem euacuat. quinto ponit regime istorum per balneum. ibi secuda in emplastris uero. ibi tertia de icisioe uero mirach ibi quarta de euacuationibus autem. ibi quinta de balneis uero. Prima in duas primo poit medicinas euacuatiuas magis secundo diureticas & aperitiuas. ibi secunda diureticis uero. Prima in. 4. primo ponit plura que conueniunt in asclite frigida. secundo dicta de euacuatioe specialiter coaptat ad calidam idropisim asclitem. tertio ostendit quid fiendum in idropisi post euacuationem. quarto resumit doctrinam de quadam re quam exhibere decuerat scilicet de lacte. ibi secunda & deuita. ibi tertia & cum euacuaueris. ibi quarta & non respicias. ¶ Considera circa primam partem quod aloe est inimicum epati. quia aperit orificia uenarum. & ideo no debet dari in asclite n p aliquam necessitatem. ppter quam ui deat aloes conuenire. Aut si datur. det cum ingenio quo consoletur aut rectificetur. Reliqua patet. ¶ Et deuita ¶ Cansideradu hic quod in idropisi asclite de causa calia. aut colera multum exuberat & tunc debet euacuari. & minus. aut no multum exuberat. & tuc no debet euacuari. quia ipsa resistit aquositati. & quia quandoque necesse est euacuare aquam. tuc duplicatur solutio. ex qua duplicatioe accidit uirtuti nocumetum. ¶ Duplicatur autem solutio. primo quia tu das unam medicinam que coleram euacuat. & tadem oportebit te dare aliam que euacuabit aquam Vel posset dici quod duplicat solutio isto modo. quia oportet te plus dare de solutio aut pluribus uicibus euacuare quam si non euacuasses. coleram quia si coleram no euacuasses colera exiccasset aliquam partem aquositatis g°

oportet quod tu des aliquam medicinam so
lutiuam que euacuet aquam quam tu debes
euacuare. & que euacuet illam partem aque
quam euacuasset uel exicasset colera. ¶ Con
siderandum post quod omnis supflua euacu
atio in quãtitate & tpe scilicet in cõsequẽti
est mala. sed est rectior i calida idest est minus
mala ĩ calida scilicet q̃ i frigida. Et causa est
quia in frigida uirtus est debilior. cum fri
giditas est magis inimica nature. Debilitas
eĩm quam mala complexio frigida facit here
ditare maior est ea quam mala complexio
calida facit hereditare. quoniam caliditas ca
lori inato magis est cõueniẽs. ut Auicena pri°
can. fen. 2ª capitulo de pulsu complexionum
Istud tamen dictum Auic. ad cõtrarium intel
lectum potest reduci ut Auicena uelit dicere
qđ rectior est supple q̃ sit mala in calida scili
cet q̃ in frigida. quia forsan plus inflammat
& adiuuat ad debilitandum eo modo quo đ
bilitat caliditas scilicet resoluẽdo. quomodo
tamen utrumq dictum possit uerificari alias
disputabitur. primã tamen expositionem ma
gis ad mentem Auic. credo ire. Si enim secun
dum intendere uoluisset. recta & non rectior
dixisset. Alchanabir alibi ĩueni qđ est alauda
¶ Et cum euacuaueris. ¶ Considerandum
qđ per decem uices non debes intelligere tan
tum decem sellas uel asellatiões. quia in decẽ
uicibus non minuitur apostema scilicz tumor
sed per decem uices debes intelligere decem
doses medicinarum solutiuarum. In istis enim
ydropicis sepe educimus. & damus in uice
paruas doses. ut uirtus non debilitet̃ ex eua
cuatione multa. tamen si in decem assellationi
bus fieret alleuiatio. fieri posset quod Auicª.
dixit. ¶ Per illa cauteria non intelligatur qđ
sint longa ad modum linee si ipsa deberent si
tuari secundum longitudinez uentris. & sint
parua. unum tamen post aliud. sicut extra ap
paret in illis sex punctis. incipiendo a casu sci
licet costarum & cetera. ¶ Et non. Speciali
ter hic doctrinam de lacte resumit. Et primo
quasdam improbat. secũdo ponit regulã &
modum exhibitionis lactis. ibi 2ª. lac quidez.
¶ Considerandum qđ aliqui sophiste argue
bant qđ lac i asclite ñ competeret & assigna
bant causam. quia lac est cõtrarium idest no
ciuum in asclite. quia sicut materia asclitis ẽ
aquosa. sic & lac aqueum est. ¶ Respondet
Auicena qđ medicina aliqua lubrificatiua. i.
euacuatiua est contraria ei qđ queritur de cu
ra. quia in qualitate morbo similatur. sed i cu
ra queritur cõtrariũ. tñ cõuenit cũ ppᵉrietate
sua. & est simile sicut de endiuia que frigida
ẽ. & dat̃ i frigidis egritudibus epatis qa a pp

etate cõfert. aut qñq illa medicia q̃ ẽ cõtraria
in qualitate ei quod queritur. est conueniens
ppter egritudines supple materiales. quia
est euacuatiua materie illius. sicut fit euacua
tio in tertiana cum scamonea. sic etiam uult.
Auic. quod sit de lacte. quia licet actu uideat̃
contrarium ei quod queritur de cura. tamen
cum proprietate confert epati. & aquam edu
cit. Et ideo affirmat quod homo cum lacte po
test liberari. sicut accidit illis ydropicis qui ĩ
terris arabum necessitate compulsi non habẽ
tes aliud nisi lac. ex ipsius comestione sanati
sunt. ¶ Lac quidẽ. Pri° oñdit multa cõside
rãda i lactis datiõe. 2° põit horã & modũ dã
di. docens corrigere nocumenta si qua ex eo
peruenerint. ibi secũda & scias. ¶ Dicit pri
mo quod lac quandoq ministratur mistum
cum medicinis in quibusdam quarum inten
tio est regimis nõ calefacientis supple sz. ape
rientis & cõfortantis & cetera ¶ Superflui
tatis solutionis uentris idest quod multum
soluat ad quod costus iuuat. ¶ Et scias. Cã
est quia hoc tempore lac est melius. ¶ Consi
derandum post quod ãteq̃ membra sint refe
cta lacte postq̃ uadit ad uenas lac nõ multuz
soluit. quia membra illud suggunt. Et ideo
dicit Auic. nõ soluitur per ipsum nisi qa cor
pus iam repletum est ex eo. ¶ Quod dicit in
fine albaseri idest talis ferri. sicut nos. dicimus
ferrum dictum acarium. ¶ Origani apii & c̃
Bacar pondus. dicitur quod est. ʒ. ii. al'. ℥. ii.
scilicet dixit notantur bacar pondus quia ba
car absolute est edera. ¶ De diureticis. Supe
rius. Auic. posuit curam asclitis facte a causa
frigida magis per medicinas que summũtur
per os quarum intentio ut plus est per uẽtrẽ
educere & confortare. ¶ Hic ponit curam p
medicinas que per os summuntur que sunt
diuretice. Et uult Auic quod medicus nõ sit
una sola contentus. immo permutet & causa
est. quoniam ab eo quod consuetum non fit
passio. ut prio can. fen quarta. & in fine uult
quod cum admistraueris diuretica. admini
stra res uel iura pinguia. ad hoc ut nõ excori
entur uie urine. Terrantur subtiliter ppter
causam quã ponit ¶ Fu. est ualeriana. Meu
secundum quosdam est daucus. secunduz ali
os herba cimini. ¶ In emplastris. hic põit em
plastra conuenientia in predicta ydropisi &
primo ponit in eis regulas. secundo illa đscri
bit & nominat. ibi secunda descriptio. ¶ Dic̃
primo quod in emplastris ea que resoluunt
& subtiliant nõ debent multiplicari cum stip
ticitate forti. ita quod p stipticitatem sint stã
tia loco idest in loco. & hoc faciũt stiptica opi
lando & obturando locum p quem debet re

ſolutio fieri.& ideo.nõ debent poni iſta ſtip
tica niſi in modica quãtitate & cetera. Sterc⁹
caprarum paſcentium herbam non minimaȝ
ideſt paſcentium herbam magnam & non
paruam.quia parua eſt ualde aquoſa.& ideo
ſtercus eſt aquoſum non reſolutiuum.¶ De
ſcriptio.Hic ponit multas deſcriptiões & no
mina emplaſtrorum.¶ Alguada ſunt oſtraca
quedam marina.¶ Et quando eſt i epate apo
ſtema ſcilicet aliquando calidum ſimul cum
ydropiſi. Vnde Auic.prepuciũ uitium docet
apponere ad remittendum medicinarum cali
ditatem.¶ Et ex emplaſtris.¶ Conſiderãdũ
qđ illa emplaſtra non debent intelligi conue.
nire quãdo eſt apoſtema.ſed quãdo non eſt.
Et ideo iſte ſermo non cõtinuatur ſtatim pre
cedenti ſermoni.¶ Colofidis nomen cõpoſito
ris.¶ Et quandoq; percutiuntur & cetera.
Et illud qđ illaudabile eſt.quia dolor fit cuȝ
pauco iuuamento.alias in longitudine ſcilicet
a conuenienti.alias in latitudine ſcilicet cure.
quaſi dicat.nõ de cura appropata.¶ Et quã
doq; Quidam forſan ymaginabãtur ueſicas
illas uento plenas aquam ad ſe trahere. ſȝ qa
hoc non eſt credendum.dixit non cognoſco in
eis plurimum bonum.¶ De inciſione uero.
Hic ponit curam ydropiſis aſclitis per inciſio
nem uel cauterium uel punctionem.& primo
circa hoc dat can.ſecundo dat moduȝ. ibi mo
dus.¶ Circa hanc ſecundam partem conſide
ra qđ apud incidẽtes ydropicos non uidetur
obſeruari illud qđ Auicena precipit ſcilicȝ ꝙ
ſifac a mirach excarnetur. ſed ſolum ſufficit
eis amouere cuti a mirach. ut foramen cutis
nõ occurrat foramini mirach.¶ Safan ẽ burſa
teſticulorum.¶ Sed dubitatur propter preſũp
tuoſos.¶ Vtrum in aſclite ſit multum conueni
ens curare per inciſionem.Et uidetur qđ ſic.
primo quia cura morbi eſt cauſe abſciſio. Ca
uſa autem aſclitis coniuncta eſt aquoſitas.er
go per illius eductionem curabitur.¶ Iteruȝ
ſimile eſt de ydropiſi & aliis apoſtematibus
In aliis autem apoſtematibus cum collecta
ſunt.inciſione uel ruptura curamus.¶ Ampli
us Auicena ſupra de cura dubellet i epate po
nit. Et cum accidit in materia ut effundatur
ad ſpacium uentris.tunc eſt neceſſariuȝ ut in
cidatur cutis apud iguina.& aperiatur lacer
tus donec appareat & cetera.¶ Sic ergo erit đ
aſclite fiendum.¶ Oppoſitum auicena ſentit
& omẽs auctores in hoc cõcordare uidẽtur.
qđ iciſio fienda nõ ſit niſi cum timore magno
Id eim albucaſis & Haliab. ſeptimo.& ſera
pio tractatu quarto.ſeptimo capitulo in fine.
Nos iam uidimus multos quibus factuȝ fue
rit bezel.& nõ euaſiſſe ex eis niſi paucos.&

ipſi quoniaȝ poſt bezel uſi erãt motu & exer
citio.& erãt uirtutes eorum etiam remanẽtes et
corpora nõ erãt extenuata mltũ.Propter illđ
g° euaſerũt utputo.quapropter nõ oȝ ut ad
admiſtretur albezel.n̄ in corporib⁹ quorum uirt⁹
eſt fixa &cetera. Vult etiaȝ.Serapio ſicut ſta
tim manifeſtat poſt dicta uerba.quod caute
la ꝓteſtatiõis fiat predicẽdo quod in bezel ẽ
timor mortis.Cã autem huius põt eſſe tri
plex.Prima nam qui curat aſcliticos debȝ cu
rã ponere nõ ſolũ ad aque eductionẽ ſȝ ẽt ad
roborationẽ epatis.ne aquam generet. Quid
enim prodeſt aquam educere ſi eam ſemper
generat epar.Conuenit ergo conſtruere medi
cinas que ſimul cum epatis cõfortatiõe aquã
educant ex quibus nõ eſt bezel ſeu uentris
inciſio.Secunda cauſa eſt melior que ex cõm
to illius afforiſmi quarte particule ſummit̄
Quicunq; empici.¶ In idropicis enim epar
& membra laſſata quaſi ſub aqua ſubſten
tantur.Si ergo ſubito trahatur ab eis trahun
tur inferius. & trahitur diafragma quare
moriuntur.Et ideo conuenit magis qđ pau
latine reſoluatur & educatur.Tertia cauſa ẽ
Nam farmatia euacuat aquam eligendo.ſed
inciſio magis ui uacui in aqua ſequitur ma
gis ſpirituum euacuatio qui ſubtiles ſũt.Cõ
traria uero his ſoluuntur.¶ Ad primum di
cendum quod cauſa morbi conuenienter non
cum uirtutis deſtructione auferri debȝ.Simi
liter.etiam ex cauſa principali aſclitis eſt debi
litas epatis ad quam oportet intẽder̄.¶ Ad
ſecundum dicendum nõ eſſe ſimile de idropi
ſi & aliis apoſtematibus in quibus non eſt đ
bilitas in principali membro.¶ Ad tertium
dicendum quod cum ſanies erumpit ad uẽtrẽ
ex epate.epar iam eſt confortatum. & eiicit
a ſe maliciam quam poſtea.non multiplicat.
nec ab ea ſui grauitas ſuſtentatur et ideo per
uentrem educi poteſt.Etiam timor eſt ne ſani
es inteſtina corrodat facta acuta. Conuenit
ergo mox incidere.Hec autem nõ ſunt i aſcli
te.¶ Ad quartum dicendum quod regulari
ter tranſitus ſuper principale fieri non debet
quandoq; tamẽ ut maius nocumentum euite
tur oportet quod materia tranſeat per prin
cipale.non quod ibi moretur. ¶ De euacu
tionibus.¶ Hic enumerat multas & diuer
ſas medicinas ſimpliceſ & compoſitas.trociſ.
pillas.& ſirupos.Tu autem diuide ſicut uis
¶ Arbor ex qua fit tyriaca. illud eſt ualde
occultum uocabulum.Quidam tamẽ dicunt
quod ẽ affodillus. ¶ Allachiati.ſpecies ẽ titi
malli.Si tamen eſt herba quam de idropiſi.
Sarapio nominat dicas quod alauſtri nomina
tur.eſt michi ignota.¶ Herba que nomina

tur mendaria. alii habent alacarte. quidaʒ habent que nominatur cucumer asininus. Alii aliud habent. ❡ Rectificationem meʒereon in aceto. require a Serapione capitulo de meʒereon. ❡ Et de medicinis resistentibus ad illud idest ad caliditatem epatis & ꝓsunt idropisi Vel ad illud idest ne aquã congregetur. Vel ad illud idest ad maliciaʒ medicine. ❡ Cum pondere sui scilicet qd sibi conuenit. uel cum pondere suo idest equali toti ponderi. ❡ Cito nii ĩfusi. & tunc dossis debet esse pauca ualde quam in mente cõsidera. ʒuchaꝝ alhasir idest illius modi uel partis. Cum aqua de oleribꝰ ut lactuce endiuie uel apii & cetera. ❡ Et ex pillulis. Pitte bieren compositoris. & tunc ẽ spacium in quo potest stare. Et pillule sataci acotores. & sunt interpetrationes medicoruʒ Serapio enim has pillulas ẽnumerat sic. A. hic. & Auicena multum sequitur illum. ❡ Pillule de reubarbaro sunt ultime in yposarca. causa est quia calefaciunt & cõfortant. & leuiter mundificãt epar. Reliqua patent. ❡ De balneis. Ponit regimẽ per balnea. ❡ Et considera qd Auicena termas nõ appellat stuphas sed thermas uocat Auicena balnea aquarum naturaliter calidarum sicut est balneum petrioli. & balneum de suana. & cõsimilium. ❡ Sed balnea potius dicit stuphas. ut supra fen 2ª. capitulo de cura spasmi. Submersio in aquis thermaꝝ. & habet exterior littera idest aquarum naturaliter calidarum. ❡ Hoc idem manifestatur ex sermone quem Auicena ponit. qui uult qd de bonitatibus aquaꝝ themaruʒ est statio boni regiminis in ydropisi. quia hanelitus potest remanere frigidus scilicet discoopertus aeri. qd tamen non cõtingit in balneis scilicet factis in domibus ut sunt stuphe quia ibi nõ potest remanere hanelitus & cetera. ❡ Et hoc ergo apparet quid Auicena per thermas itelligit. ❡ Submersio ĩ frigida. s. aq̃ maris. ul' in frigida. s. aqua. quia reaggregat mẽbra. Debet tamẽ etas uirtus tꝑus. regio. & cõsuetudo cõsiderari. ❡ Reliqua patẽt &c̃.

❡ Idropisis autem. ❡ In precedentibus Aui. posuit curam ydropisis asclitis a causa frigida maxime. ❡ Hic specialiter ponit curam asclitis que est a causa calida. sic enim supra se futurum promissit. & primo ostendit modos eius & a quo incipiendum. secundo ponit curam. ibi secunda. & opotet ut. ❡ Dicit ꝑmo quod ydropisis scilicet asclites. calida est quedam que est sequens apostema calidum scilicet epatis. aut sequens malam complexionem calidam. sine apostemate. ꝑpter debilitatem uirtutum stomachi scilicʒ facte propter debilitatem stomachi a mala complexione calida. uelut aque. quia illa caliditas comunicata est epati. Et tunc resumatur littera. dico ꝙ ydropisis calida etiam quandoqʒ est propter cor suum supple quod habet malaʒ complexionẽ calidam. sicut quando fit propter febrem acutam. Alia littera habet non significat hanc speciem. & tunc exponitur. non significat hãc specieʒ supple. sic sigt illaʒ cuiꝰ cã est inflãmatio ul' mala cõplexio cal'ia epati aporiata. ❡ Sed tu. d. sup dixit ꝙ rubeꝰ aq̃ ñ sigt ƌ idropisi calida. ❡ Dicẽdum quod rubedo que ẽ ex quodam corpore rubeo sanguineo. hoc non significat. sed rubedo que fit ex incensione & inflamatione ilam significat signis aliis cõiũcta immo supple quia prius innititur in ea. s. complexione calida cognoscẽda. secundum reliquas significationes scilicet ostendentes malam complexionem. & hoc maxime refert ad illud quod dixit secundum aliam literam non significat quia enim rubeo aque nõ significat ydropisim calidam. quia quandoq; a stomacho. quandoq; propter cor urina apparet tincta quia retinetur ut supra in signis apparuit. ideo iniicitur. in ea uel in eas & cetera. ❡ Albertus dicit quod probat per duas rationes quod urina rubea nõ est signum calide idropisis. primo. quia potest esse debilitas stomachi. unde nõ fiet urina rubea. secundo quia potest esse multa caliditas cordis. ut febris unde fiat urina rubea. & tamen idropisis erit a causa frigida. & ideo transponitur tex. & nõ significat rubedo aque propter debilitatẽ stomachi & cetera. ❡ Et nota quod primo innuit diuersitatem causarum ydropisis a causa calida cum dixit. quod fit propter apostema calidum & malam complexionem calidam scilicet epatis supple aut propter debilitatem uirtutis stomachi scilicet a mala complexione calida comunicata epati. & hoc dixit quia. stomachus ualde comunicat. alias subiecti idest epatis & est singularis modus loquẽdi. ❡ Et quandoq; est propter cor scilicet quod habet malam complexionem calidam. & expressit de hi membris. quia supra in capitulo uniuersali nõ multum dixerat. secundo inuit signũ quia significatẽ rubedine & cetera. tertio inui. aliud. ❡ Ad quod sciẽdum quod oportet ĩ tẽdere secũdum reliquas significatiões. quia secũdum litteram negatiuam urina ñ significat & secũdum litteram afirmatiuã urina significat quod est causa calida. sed an sit propter apostema. uel complexiõem epatis uel stomachi. uel cordis. oportet scire per reliqua signa. ❡ Et oportet. Primo ponit curam in comuni. secũdo ĩ speciali. ibi secũda. & regimẽ ❡ Isti duo scilicet habẽtes idropisim calidã

propter apostema. uel propter malam com
plexionem sine apostemate. Et non oportet
ut attendat. Istā sñtiam accipit a Serapione
4° tractatu. 2°. ca°. & patet. Et regimen. Pri°
ponit ea que cōueniūt. 2° ponit curam quam
Gal. fecit. ibi 2ª. & oportet. Galien⁹ dixit hoc
in libro de cura particulariū egritudinuꝫ qui
liber non est apud nos ut dicitur. ¶ Alchu
bugi & cetera. sunt maneries auium. Alhu
len. idest maneries cibi. Panis chiscar est pa
nis coctus in furno quodam. Vnde īfra ponet
ī furno chischarien forsan cōiter habēt furnū
ex mala terra. Furnus g° chischarien erit bo
nus furnus. Vel potest dici chiscarien. i. panis
de simila. Chist eīm ꝓprie est pultes sine cor
tice. Dicetur g° chischarien panis factus ex so
la farina sine cortice. unde deriuatiue chischa
rien dicit̄ ab illo. Cibelegi modus iuris. ante
medicinā ut ꝑparet. & post ipsam ut abster
gat. Bacatin. est pondus. ℥. i. 5. uel si est ideꝫ
qđ bacar uel bacari erit. ʒ. ii. ¶ Cum dicit ꝑ il
lud. expone. i. post factas solutiones multas.
Vel post illud. s. imediate. Et hoc ꝑpter duas
intētiones. Vna ut medicina nō fiat uomitiua
ne multū exagitet. Secūda ut stomachum con
fortet. & caliditatem medicīe & corpus tem
peret. ¶ Condes. Exponūt quidam ꝙ ē thus
alii qđ est condisi. Quid sit condisi. Symon
ignorat. ꝑpter multam diuersitatem que est
inter auctores. Quidam tamē condisi ꝑ elebo
ro sumunt. ¶ Cibus. Primo ponit cibaria. se
cundo resummit clisteria. & coliria. & diureti
cas medicias. ibi 2ª. clisteria. Fit de frumēto
. s. nō uiscoso uel cum seminibus scilicet aperi
tiuis uel feniculi &c̃. ¶ Alefeniati idest cū aro
maticis. ¶ Et cibus ¶ Considerandum ꝙ hic
ponit cibaria que in omni specie ydropisis se
orsum conueniūt. Et ideo medicus sollers sē
per debet ad species referre sic̄ cōuenit. ¶ Ci
bus eīm ille asclitis & ꝓprie cuꝫ causa calida
nō cōuenit. sed magis cōuenit yposarcis. Her
ba almeudunati. si est una pars nō inuenio ex
positionē. sed almeu est meu. dunati nomen.
unde uenit. sicut enim ponit Symon ī quadaꝫ
parte meu est optimum in comperatione ad
alias partes. in quibus nascitur ¶ Algazel i.
caprioli uel animalis. unde muscus accipit̄. ut
serapio caᵒ de musco. Subtiliatiuum. i. hñtiū
uirtutē subtiliatiuā &c̃. Et h° fit cū artificiali
prepatiōe. Vipe. i. serpētis. Herba iudaica. i.
orobus. Pasc⁹ de sumach pp sui stipticitatē. et
suppł pasc porri & rute. Et grana. i. legumi
na oia nocēt. Cāusa ē quia sunt uentosa. Me
dulle aūt idest nuclei fistici & auelane. & a
migdale. supple cōueniūt. ¶ Et cōsidera istū
tex. qa decipit ignaros medicos q phisticos di
cūt nocer̄ legētes litterā cōsequēter ad illā q
dicit & ḡna &c̃. sed isti nō uiderūt Auic. nec
eius mētem. Multe enim laudis sunt auela
ne phistici. & amigdale in epate ¶ Et quan
doq cōcedūtur eis dactilli in hora furtiua. i.
raro & quasi furtiue quia dactili sunt dure
digestionis. Cōcedūt̄ autem raro & furtiue.
ut cum ad eos esset uehemens appetit⁹. Et
uue passe supple cōueniunt eis nec uult intel
ligi quod furtiue uue passe concedantur im
mo regulariter cōcedunt̄ quia cōferunt debi
litati epatis & impinguāt illud ut supra pa
tuit. ut infra fen. 16ª. 2° trac. capitulo primo
Et Rasis in diuisionibus. c° de debilitate epa
tis. Verba uero Serapiōis in hac materia cōfu
sa sunt. ¶ Considerādum quod calidam ha
bens idropisim possꝫ etiam uinum summere
in modica quātitate. multa existēte debilitate
& si cōsuetus est bibere. sicut supra in mala
complexione epatis calida cōcessit. Veruꝫ ha
bens frigidam &c̃. In hoc etiam multum con
suetudo attēdenda est. Et nota quod Auic. n̄
uult quod isti bibant nisi forsan cum cibus
descenderit. sed quia hominuꝫ cōsuetudo alia
est oīo ideo hoc obseruare nō possumus. nec
est irationale. ¶ Clisteria. Sirupus accetosus
Alia lr̄a melior. Serap. Etiam sirupus aceto
sus posset soluere propter incisionem. & ca
liditatem radicun & seminum. ¶ Colirium
&c̃. Almeudinati. est unum de maioribus la
cticiniis & est catapucia. ¶ Cherati. pondus
granorū ordei quatuor. ¶ Darchimet. lxxii.
grana ordei summātur scilicet ad conficiendū
unum colirium. vi. &c̃. Et est paruū qui cuꝫ
sint medicine acute nō debet fieri sic magnū
sicut si essent de melle & salle. ¶ De diureti
cis &c̃. quia apiunt & exicant aquam iō con
ferunt & similiter in iposarca & timpanite.
licet nō debeant multiplicari in timpanite ut
infra ¶ Alefaniati idest de specieb⁹ aromati
cis calidis &c̃. ¶ Aliud &c̃. Lufit idest luf.
& est serpētaria. Alia lr̄a bassir idest affodil
lus. accembie idest ameos uel piretrum secun
dum quosdam semurion &c̃. dicit. serap. c°
de apio. siseleos. & est &c̃. Itē Rasis in anti
dotario in cōfectiōib⁹ ad caput.

Radices ¶ Hic ponit curam ydro
pisis yposarce. & ꝑmo in cōi cō
parando eam asclitI. 2° ī speciali.
ibi 2ª. & ydropisis. ¶ Cōsyde
randum primo quod flebothomia est plus ꝓ
portionalis yposarce. quia causa eius currit
in uenis. Sed asclitis causa currit in uacuum.
Etiam quia maior in asclite est debilitas. & ꝓ
pter hanc causam non timetur solutio uentris
& cetera. ¶ Duꝫ nō remouētur & cetera. sc

fen 3a cap. primi tractatus 2i

licet febres. uel remouentur scilicet proxisimi fe. Et ppter hanc eandem causam sumptam ex fortitudine uirtutis. trocisci illi uehementius in yposarca conueniunt. ¶ Non oportʒ ut retentio fiat scilicet ab eis quin dentur. Vel ꝙ retētio idest stipticitas. ¶ Et ydropisi. ¶ Hic in speciali ponit curam. & primo poit curam yposarce facte. a flegmate crudo currēte cū sanguine ad membra. secundo ponit curā ei⁹ que fit a caliditate liquefaciente ponens regimen comune per cibos. ibi 2a. in illa. Prima i duas. primo ponit regimen per exercitium. secundo per medicinas. ibi 2a & oportet ut bibat. ¶ Considerandum qđ in exercitio oportet a leuiori incipere. & ab eo in quo sit labor minor sed minor labor est portari supine maior illo est iniici super dorso animalis cuʒ uentre. Sed adhuc maior labor est ambulare p se. ¶ Et perueniat & cetera. quoniam ipe scilicet iposarcam habens est fortis stipticitatis idest densitatis in poris. Et ideo ad hoc ut sudet & exiccentur humiditates non suffic̄ ambulare. sed oportet ambulare ad solem. ¶ Vel ipse scilicet sol est fortis stipticitatis idest exicationis. ¶ Et oportet. ¶ Considera qđ iuniperus quandoq pro sauina sumitur. Vnde sauina etiam iuniperum nominatur. ut Serap. ¶ In illa. ¶ Et prouocetur scilicet sudor uel urina. quia sudor exhuberans uel procedens rectificat complexionem epatis. & causa est. quia amouet illud uirus qđ currebat ad epar ex carnium eliquatione. quod in epate opillabat̄ non habens exitū. Quod dicit de cibo pʒ &c̄.

Cam pro Decura ydropis tympanitis

Anon. ¶ Hic ponit curam timpanitis. & primo in comuni magis. tā gens etiam curam eius que uidetur ut multum fieri scilicet qn̄ epar est calidum & stomachus frigidus. secundo ponit curam eius scdm speciales quasdam cās. ibi 2a. & si fuerit. ¶ Cōsiderandūʒ. ꝙ flebothomia raro ingreditur. quia eius materia in uenis non currit. sed ingreditur cū esset ibi apostema calidum. uel esset inflāma° in epate ex sanguine. ¶ Non debent multiplicari solutiua. quia materia est ut multum. uel secundum plus uentosa. ¶ Deinde scilicʒ facta euacuatione quādo ante eam euaporatiua nocerent. Vaporetur cum milio & furfure. si confert. sed supple si non. uapora cū fortioribus. Vētose euacuatie. s. uētositatis sūt sine scarificatione. Alienent. quia sunt multiplicatiua uētositatū. Et si fuerit idropisis tipanites ex mal cia cōpl'ois calid̄. s. i epate & sto° den̄ &c̄. ¶ Considera qđ ista que dat sunt ad aperiendum & resoluendum uentositateʒ: presupponit tamen te epar infrigidasse infrigidatione conuenienti. ¶ Et si fuerit & cetera. ex malitia complexionis frigide supple maxime in stomacho. ¶ Oportebit. pʒ. Et addit coliria & clisteria que uentositatem resolunt & cetera.

Cam pro Dedoloribus yponcondriorum

IN ipocondriis. ¶ Quemadmodum. Auic. fecit in fen. 13a. ita fac̄ & hic quia postq̄ de dispositiōibus epatis determinauit determinat de dispositionibus partium circūiacentium extra epati ut ipocundriorū. solum illas ennumerans. & significata illarum non autem curam ponens quia cura ex cura causarū pendet. & dicit quod in ipocundriis. & cetera ¶ Et alii scilicet modi dolorum in membris carnosis supple aut causa apostematum que accidūt supple &c̄. ¶ Et nō est timor in eis scilicet apostematibus uel doloribus costaruʒ uel carnium. sicut quando est dolor causa epatis. ¶ Et quādo accidit illud idest dolor ipocūdriorum. & tensio in febribus. ¶ Si autem. supple cum tensione non fuerit. ¶ Humor decliuis & cetera supple quia subtilis. ¶ Cadit crisis illic idest in partibus capitis fluxu sanguinis narium. Vel dicit nō fuerit dolor. quia materia sursum ascensit. ¶ Et si fuerit & cetera. ita quod cū dolor. tendit ad alcatin aut dorsum. erit crisis cum prouocatione urine sed si ad inguina & sumen erit cum fluxu uentris ut. Hippo. quarta particula afforismorum. Quibuscunq ypocondria suspensa & cetera. ¶ Et tensio ypocondriorum multiplicatur in se pestilentialib⁹ propter defectū uirtutum. unde fit euaporatio absq resolutione. & cetera.

¶ Expositio sup. xv. fen.

Fel est chistis. A fen. 13ª. usq ad p̄sentem Auic. determinauit de dispōibus membrorū que sunt facti ua nutrimenti. ¶ Deinceps usq ad. 20. fen determiat de dispositionibus membrorum que sunt expurgatiua superfluitatū illius. Sicut ergo stomachus & epar nutrimētū faciebant p toto sic sunt quedā mēbra que superfluitates nutrimēti facti in stomacho recipiūt. ut intestina quedā uero superfluitates recipiūt nutrimenti facti in epate. & ex istis quedam sunt que a concauo suggūt ut splen. & fel. quedā uero que a gibbo ut uesica & renes. ¶ De dispōnibus uero illorū Auic. sic psequit. q a p̄mo determinat de dispōnibus mēbrorum que trahūt superfluitates a cōcauo epatis. 2°. d terminat de dispōibus mēbrorū que chili superfluitates recipiunt ut sunt intestina. 3° determinat de dispōibus mēbro℞ que a gibbo epatis superfluitates recipiūt. sicut sunt renes & uesica. ibi 2ª. creator. ibi 3ª. creati sunt renes. ¶ Ordinis uero cā multiplex posset considerari quā p te cōsidera. Prima in duas. p° ponit illo℞ mēbro℞ anothomiā. 2° de dispōnibus illo℞ exequit. ibi 2ª ictericia. Prima in duas quia p̄mo ponit anothomiam fellis. 2° splenis. ibi 2ª. splen. Prima in tres. quia pri° per anothomiā docet cognoscere fellis substātiam. figurā. situm. alligantiā. & operationē & nomen. 2° ostendit iuuamēta & utilitates que ex eius opatiōe pueniunt. 3° ostēdit nocumenta que accidūt in corporibus. quādo eius opatio nō recte pcedit. ibi 2ª de iuuamentis ibi 3ª. & quādo non attrahit. Considerandū p̄mo φ si colera uadat ex felle ad stomachū solum uadit ut digestionē iuuet. nō ut abstergat uel mūdificet. & ideo paruus fuit meatus qui ex felle uenit ad stomachū. sed in quibusdam ppter errorē in pncipio generatiōis ecōtra fit. ut hic Auic. & 2° de cōplexiōib⁹ Gal. ¶ Considerandū φ sicut orificiū uesice igreditur i uesicā. quia est quidā meatus angust⁹ postea dilatatus in amplū. sic in felle. quia ē sicut quedā parua uesica. & hoc est qd̄ Aui. uult dicere. ¶ Proximus. i. similis. ¶ De iuuamētis uero icrean°. s. in felle collerā. & ista creatio nō fit nisi p separationē colere a sanguie. Et mundifica° & cetera. Et calefactio eius. s. epatis. sicut accēsio sub uase. i. sicut calefit uas ab igne succēso sub eo sic etiā fel calefacit epar. ¶ Et resolutio. i. euātio superfluitatū cū motiōe egestiōis & cē. & coartatiōe. i. stimulatione & euigilatiōe ei⁹ φ mollificatur. i. relasat. ¶ In circuitu ei⁹. i. in ano. s. de lacerto. nā ex illa stimulatiōe lacertus āni relasat & aperitur. unde egestio educitur. ¶ Et non. ¶ Considera hoc. Superius in fen 13ª. de egritudinibus stomachi ubi de hoc pfecte diximus. Et sunt dicta Gal. q nto de iuuamentis. ¶ Vtr℞ aūt uesica & fel duas habeāt tunicas uel unā disputabit fen decimanona. ¶ Et quando. ¶ Quod dicit p3 & cetera.

Splen. Hic ponit splenis anothomiā & p̄mo ostēdit eius opationem & iuuamēta. 2° ostendit dispōnes que accidūt in corporibus ex diuersa splenis dispositione. 3° reddit ad ponendum eius anothomiā q̄tum ad substatiam & situ3 & alligātia3. ibi 2ª. & quādo debilitat. ibi. 3ª. & splen. ¶ Diceret qs. q̄re oportuit splenē cordi resistere. Conuenienti⁹ eim fuisset ut caliditas remaneret in latere. Dicendū forsan esse couenies ut sinistra ps sit frigida quia habet ps sinistra rōe3 fixi ī motu corporis. sicut dextra pars habet rōe3 mobilis magis. & quia fixio magis fit a frigido. ideo couueniens fuit ppter bonitatē motuum ut ps sinistra ī caliditate remitteretur ad quod splen iuuat. ¶ Circa secundā partē dubitat. Auic. dicit φ si melēcolia fuerit acetosa & nō fuerit superflua. φ facit uomitū & nauseā. Sed cōtra. tunc semp fieret uomitus cū melencolia naturaliter ad stomachū pellitur. quia illa acetosa est & pauca. ¶ Amplius melencolia acetosa acuit appetitū. acetositate eim sua uidetur hoc facere. ut 3° collig3 & summi pōt 2° can. ca° d croco. Mandat cū superfluitate. Expoit Dy. s. cōmotiones uel expulsiones. nō cū superfluitate materie. quia faceret uomitū. Tu dic φ cū superfluitate q̄titatis si nō penetrat in corpus stomachi. sed cōprimit & prepat si ēt colera facit appetitu3 hoc summi pōt a Serap. tractatu q̄rto cap° de egritudinib⁹ splenis. ¶ Dicendū φ Auic. loquit hic de expulsiōe melencolie nō naturalis ad stomachū. & de nō naturali expulsiōe & ideo pª obiectio cessat. ¶ Dico ergo φ melencolia acetosa ñ ē naturaliter expulsa ad stomachū. ut in substantia stomachi ibibit aut ad extra adheret. Si ergo ibibat & penetrat tunc facit nauseā & uomitū si materia aliqª cōtineatur in stomacho que expulsiōi possit associari. & cā est. nam ille humor imbibit⁹ penetrās stimulat expulsiuā. Si aūt extra adhereat abstergēdo & aggregādo. forte facit appetitū. & hoc est simile ei qd̄ supra de calido humore dicebatur. Nā si i substātia bibatur stomachi nauseā & subuersionē facit. Si

autē extra magis adhereat mordicādo pōt famen incopatē inducere. Aliter eim posset respondeti ꝙ melēcolia fit acetosa. aut ꝑpter adhustionē. & tūc deicit appetitū & subleua ta facit nauseā & uomitū. aut fit p quādam frigiditatē & mūdificationē ipsius & depu rationē a sanguie sicut fit in splene. & sic ac cuit appetitum. Dicit autem Au c. & non fue rit supflua. quia si esset supflua declinaret magis inferius. unde dissenteriā & excoriatio nem induceret & non uomitū uel nauseā. Re liqua patent & cetera.

Ictericia. Determīat de dispōnib⁹ hoꝝ mēbroꝝ. aut que fiunt in cor pore hoꝝ causa. & p° determiat de dispōnibus que fiunt in nobis cā fellis. sicut sunt modi qdam icteritie. Licet eim icteritia ab alio q̄ a felle fieri possit. tñ scdm plus sibi appropatur. z° determiat de dispōnib⁹ sple nis. ibi zª. spleni accidūt. ¶ Cōsiderandū er go ꝙ licꝫ in felle possit fieri apostema & ma la cōplexio & solutio cōtinuitatis nō tñ inquā tuꝫ fel ꝑpriū sortitur modū curatiōis. Ex cu ra ergo apostematū epatis & malaꝝ comple xionū notā ponit curā eoꝝ. qñ in felle fuerit. licet forsan apostema raro in eo fiat. Priª er go in tres. p° determiat de icteritia q̄tum ad sui modos & cās. z° de signis. 3° de cura. ibi zª. scias. ibi 3ª. scias. Prima in duas. pmo po nit diffinitionē icteritie ostendēs sui modos. & ostēdens sui loca uel partes a qbus genera tur. z° exeqtur. ibi zª. loquamur ergo. ¶ Sed dubitatur. Auic. dicit ꝙ si humor qui facit icte ritiā esset putridus. tūc fieret tertiana uel q̄r tana. Sed cotª. Nam fe. cōtinua pōt terminari p ictericiā. & illa materia putrida est. & tñ nō ꝑprie facit febrē expulsa ad cutē ¶ Consi derandū ꝙ alius modus est fiendi icteritiam creticā. & alias icteritias. Nā i aliis ictericiis materia colerica non solū ad manifestū cutis expellitur. sed ēt ad partes carnium lacertoꝝ & mēbroꝝ sub cuti. ita ꝙ eius materia etiam sanguini iacꝫ admixta. Oportet ergo si colera illa aut melēcolia esset putrida. ꝙ fieret terti ana aut q̄rtana. ¶ In ictericia aūt cretica ma teria sanguini mixta nō est. sed iam ab eo est sepata. impulsa ad manifestā corporis partē Et ideo ꝑpter eius distantiā febrē non facit. Auic. g° maxime intelligebat de icteritia non cretica. cuius materia nō solū cutē. sed etiam ꝑfundas ptes inficit. qa sanguini admiscetur Et ꝙ de hac intelligat Auic. patet. quia dicit & que sequūtur ipsam. ¶ Posset tñ aliter ra tio illa solui. nam scdm quosdā materia que cretice expellitur in febrib⁹ non ē cōiuncta. sed ancedēs. Istā tñ opinionē alias improba

uimus. ¶ Loquamur. Hic exeqtur. & pmo de icteritia c trina z° de nigra. 3° comuniter & simul addēs quedā. ibi zª ictericia autem nigra. ibi 3ª. & qnq aggregātur. Priª in du as. pmo ponit quadā diuisionē causaꝝ icteri cie citrine. z° exequitur. ibi zª. & multitudo. Hec zª hēt duas. pmo exeqtur de causis icte ricie q̄tum ad pmum modū causaꝝ. z° q̄tum ad scdm. ibi zª. facte aūt. Hec zª habet duas. p° exeqtur de causis ictericie facte a mult tu dine generationis colere. z° declarat. ibi zª. & mēbrūꝫ quidem. Hec hēt duas. p° declarat pdictas cās. z° ponit quasdā diuersitates que accidunt in multa generatiōe colere a qua fit icteritia. ibi zª. & in ictericia. Prima in tres. secundum ꝙ tres erāt ille cause multitudinis colere. ibi zª. & materia. ibi 3ª. cause auteꝫ ex tranee. ¶ Considerandum circa pmā ptē. cu epar factiuū sit humoꝝ prope i natura. i. na turaliter dr generare coleraꝫ. sed alia mēbra dicuntur generare nō in natura. quia eis pro prie humorum generatio nō attribuitur. ¶ Et materia. ¶ Isti cibi sunt illi q sunt dul ces aut unctuosi. ꝙ est quia de proprietate ci boꝝ dulciuꝫ & unctuosoꝝ est ut alterenē ue lociter. & ꝑprie ad coleram. ut Serap. tracta tu 4°. c° 7°. ¶ Cause aūt. ¶ Gerarati ē mo dus scorpionū habentiuꝫ uenenum calidū ut sumitur 4° can. fen 6°. cª de morsu gerarati ¶ Pediculus. ¶ Tribus nominibus Auic. il lud noiat. s. grece. iudaice. & hebraice. & for san est maneries aranee parue. Dicitur tamē ꝙ est sicut pediculus qui nascitur in inguine & sub ascellis. ¶ Et uenenū super quod &c̄ supple nocumentū est illud ꝙ est cā ictericie. quia uenenū calidūꝫ. Super hoc enim subito nocumētum apparet. uel super uenenū scdꝫ plurimuꝫ appꝫ subito. s. ictericia ¶ Et i icte ricia. Ponit quasdam diuersitates in hoc mō ictericie facte a multitudine colere. & habet tres sicut tres ponit diuersitates uel distictō nes. ibi zª. & hec multitudo. ibi 3ª. & multi tudo. ¶ Facte ¶ Determiat hic de ictericia citrina q fit ꝑpter ꝓhibitionē euacuationis. & p° premittit diuisionē z° exequit. ibi secū da & quādo nō. Hec habet tres p° determiat causas icteritie. cui⁹ causa ē ꝓhibitio euacua tionis ab epate. z° eius cui⁹ causa ē a felle 3° cui⁹ causa ē ab intestinis. ibi secūda facta aūt causa fellis. 3ª ibi facta autem ab intestinis. ¶ Circa secūdā ptē cōsydera. ꝙ sermo Auic. de ycteritia colerica potest dupliciter expōi. Vno modo ꝙ Auic. uelit ostendere duos mo dos icteritie citrine colerice. Vnū cuius causa potest dici colera Alium cui⁹ causa nō ē co lera imo ābo habēt unā in radice causaꝫ Secū

dū modum tāgit ibi Est eni icteritia. ¶ Ad primi euidētia cōsyderādum ꝙ tunc coica pōt dici qđ ē causa icteritie quādo prius acidit colica & pꝰ eā sequtur ictericia. Cum ergo acidit dolor colicꝰ ex materia flegmatica existēte in itestinis tunc illa opillat meatꝰ colere ad itestia Fit gº reditꝰ colere & sic ictericia. aª uero dr ictericia q̄ sil' fit cū colica ita ꝙ una ñ ē cā alteriꝰ ſʒ ab una cā pcedūt q̄ ē opi latō sicut Auic. dclarat Alio modo pōt expoi sermo ille Auic. ꝙ Auic. solū unū modum uelit ponere ictericie colerice. Et ē ictericia qñ fit cū colica simul. ¶ Propter qđ sciendū ꝙ cum colica dicatur passio in itestinis. & in colon pprie nō dicetur de se facere ictericiam. Nam meatus qui uenit a chistifellis non uenit ad colon. sed ad duodenū. qđ p magnā distantiam distat a colon. Dolor gº colicus siue passio colica pprie cā ictericie esse non poterit. sed dicet̄ colica ictericia. qñ ambo ab una cā fiūt sicut a multiplicatiōe humiditatū in duodeno. unde accidit ad corpus colerā reuerti ex phibitiōe exitus. Accidit ēt intestina ñ purgari. & exinđ fit colica. ¶ Exponatur gº littera sic. Et hec est illa ictericia cuius causa est. i. esse dicit̄ colica. Est eim. s. icterica illa quedā ictericia que fit cum colera &c̄. nō est &c̄. Que dicit deinde patēt. Sed tu. d. ipse supple dixit. facte aūt ppter puationē euacuationis &c̄. mēbris aliis. Videt̄ iā specificasse qūo euacuatio colere phibet̄ ab epate felle & intestinis. sed qūo ab aliis mēbris nō declarauit. ¶ Dicendū ꝙ p alia mēbra noluit itelligere nisi intestina. ideo nō posuit ibiꝰ aut sed &. ¶ Vel dicendū qđ phibitio euacuationis ē a mēbris aliis & maxime a cutis densitate. De hac aūt supple dixit ¶ Ictericia aūt nigª Determinat đ ictericia nigra. Hec aut fit a splene. aut ab epate. aut a corpore toº ut supra posuit Auic. ¶ Pº ergo declarat causas ictericie nigre facte a splene. zº ab epate 3ºa toto corpore. 4º diuisionē cāe citrine ictericie adaptat ad nigrā. ibi. zª. ueꝝ ibi 3ª. ictericia uero nigra ibi 4ª. & tibi qdē possibile. ¶ Dic pº ꝙ causa ictericie nigre splenetice est sicut citrine que fit ppter opilationē utrorūq̄ meatuū. s. epatis ad splenē. & splenis ad stoachū & ppter debilitatē quarūdā uirtutum utse paratiue & expulsiue epatis. & fortitudinē quarūdam. ut fortitudine attractiue splenis q̄nādoq̄ unde subito implet̄ sple ut dixit in felle aut fortitudinē expulsiue ad corpꝰ totū aut debilitatē attractiue splenis. ¶ Circa tertiam partē cōsiderandū ꝙ cū humores pprie cōtineant̄ in uenis. tūc maxie cā totius corporis dicet̄ fieri ictericia qñ in uenis a toto pce dentibus est mala cōplexio. unde humores alterabunt̄ in toto sic cōtingit in ꝯ posarcha. Quāuis illic. i. in ictericia cuiꝰ cā est totum corpus ¶ Corruptio apparēs supple i yposarca est corruptio apparēs i epate. uel dixit apparēs quia scđm ueritatē opʒ ꝙ sit corruptio in epate. ubi debeant humores generari. Quod eiʒ ē pnciᵐ maloꝝ hūoꝝ i toto ē ēt pncipiū bonoꝝ hūoꝝ i toº. Et qñq̄. Cōiuncti đclarat de eis. & pº oñdit cāʒ euētꝰ utriusq̄ simul ponēs opinionē q̄rūdā spaliter ēt tāgēs q̄sdā i ictericia citria & nigª & q̄sdā significatiōes ponit i ictericia. ibi zª & i illa qdē ¶ Cōsyderandum quod licet causa colere sit fortior quam melancolie quia subito magis utplurimum generatur colera quā melancolia tam̄ nō omnino dictū eoꝝ est uerū quia in ictericia citrina etiā paulatim fieri pōt quādoq̄ sicut quādoq̄ nigra in cōparatiōe ad illā potest fieri subito ¶ Cōsyderādū postea quod euacuatio melācolie naturalior ē per uētrē. aut p urinā q̄ sit per cutim uel ad cuti tunc ergo natura nō reminiscit̄. quādo coacta expellere ñ expellit ad naturaliorēʒ partē. sed ad cutim. ¶ Et in illo. Causa ē quia significat ultimū nocumētū in epate cum humore colerico cuiꝰ motus subitꝰ ē & iō subito occidit. Relique autē species que nō fiunt a felle uel corpore toto &c̄. Et dixit. s. 7ª particula afforismoꝝ illo afforismo. Ictericis si epar &c̄. Et Hyppo. qdem dixit. iā in quibusdā que ad ipsuʒ referuntur. idest in quibusdam que sibi imponunt. quia forsan in aliquo libello consimili quibusdā dictis q̄rti re. acu. aut consimili libro de expimētis. Et cā dicti huius est qa oia illa significant caliditatem inflamatā. unde ex adustione fit urina herbina ¶ Et ppter siccitatē uenter pfundat̄. & extenuat̄ ¶ Et debilis tremor menbroꝝ a debilitate & resolutōe uirtutū. ¶ Et debilitas. interficit ad. 14. qa est terminꝰ acutoꝝ de qbꝰ est hec febris cū ictericia. attamē posset interficere ante. secūdū uirtutis tenorē &c̄.

Signas. Ponit signa ictericie. et primo ponit cōe signū. zº signa secūdū unāquāq̄ carū. zª ibi. & qñto. Et hec in duas pº ponit signa ictericie citrine. zº nigre. ibi zª. facta. Prima in duas. pº ponit diuersa signa in ictericia citrina scđm diuersitatē cāꝝ. zº ponit signum quoddā sumptū a pulsu. ibi zª. & pulsus. pª in duas. nam ictericia est quedam cretica & qdam nō cretica. Pº ergo ponit signa ictericie nō cretice. zº cretice. ibi zª. eius uero. Prima i duas. pmo ponit signa ictericie facte a causa intrinseca. zº signa facte a cā extrinseca. ibi zª

A. I. I.

uentosa. Prima in duas. p° ponit signũ quoddam cõe. 2° exequit̃. ibi 2ª. facte aut. ¶ Considerandũ ꝙ quado in icteritia urina tingit̃ significat expulsiue fortitudineꝫ. Et ideo. A. ṗmo can. fen. 2ª de urinis. In icteritia cõmendat urinã. cuius tinctura esset tanta ꝙ possꝫ tingere pãnum. ¶ Dixit aũt in plurib⁹. quia quãdoq̃ non tingit̃ ꝑpter defectã esse expulsiuã epatis que ad uesicaꝫ & renes expellit. ¶ Facte. Cause icteritie oẽs reducũt̃ aut ad maliciã cõplesiõis calide cum apostemate uel sine. Aut ad opilationẽ. aut ad debilitatẽ uirtutũ epatis & fellis. Hec eni diuisio omnes modos icteritie comprehendit. ¶ Primo g° ponit signa icteritie citrine facte a mala cõplexione calida. 2° facte ab opillatiõe. 3° a debilitate uirtutum ibi 2ª ex opilatiue. ibi 3ª & in illa. Mala g° complexio calida aut est in epate. aut felle. aut in toto corpore. Primo g° ponit signa prime ictericie. s. que fit a mala calida complexione epatis. 2° eius que fit a caliditate & inflamatione fellis. 3° eius que fit a caliditate in toto corpore ib 2ª & si fuerit causa. 3ª ibi uerum facta. ¶ Cõsyderãduꝫ in ṗma pte quod dicit raro fit subito. s. ista ictericia. sicut nec fit subito mala cõplexio. & licet fiat subito. nõ tñ ꝙ subito mala cõplexio generat̃. & ad extra expellit̃ uel raro fit subito. s. ariditas & siccitas corporis & reliqª sigª siue accidẽtia. ¶ Circa secundã ptem ad uerificationẽ signoꝝ cõsiderandũ qđ cum colera multiplicet̃ in felle & iflãmatur. ꝑsupponit̃ inflãmatio uehemens cũ colera sit pura. Cuꝫ ergo a ṗncipio epar. multũ euacuet̃ a colera. & fel distet a parte gibbosa. appꝫ tunc in publico urina alba. s. nõ sic tincta sic̃ tigit̃ in opilatiua. Similiter ẽt est subtilis. qa non miscet̃ colera. Et ideo etiã Auic. dixit i dispõnibus. quia scđm ṗncipiũ fit hoc. ¶ Albificat̃ ligua qua ꝑpter nõ expelli colerã ad itestina. flegma multiplicat̃ in itestinis & stomacho. Cũ ergo ꝓcedit iflãmatio & ictiricia. denigratur facies soª. ut. 7° cõtinẽtis. auctoritate Misich Huius aũt cã est duplex. una est quia facies arescit ex forti caliditate inflãmata i corpore Aresit aũt magis q̃ reliqua mẽbra ꝑpter sui raritatẽ. Est eim ps rara ualde. ut 2° de problematibus ul' ꝑpter extenuationẽ. Secunda cã est. nam facies est ps huida ualde. Calidũ aũt agens in huidum denigrat. Põt 3ª causa assignari. nam colera que tendit ad faciem est subtilior & calidior magis apta inflãmationi Cum g° magis ferueat ps colere que ad faciẽ uadit ex iflãmatiõe & feruore liuescit. Cũ g° addit̃ amplius huiusmõi iflãmatio & colera multiplicat̃. citrinat̃ urina. & ulteri⁹ ex forti iflãmatiõe nigrescit. & expulsiue uigore ꝑp has cãs fetet. ¶ Nigredo faciei soli⁹ & albedo lingue. Dynus supfluitas colerica que ex felle expellitur est grossa. quia subtilis eius pars deriuatur ad uias urinales. hec aut̃ m superfluitas grossa procedens in sanguineꝫ per uenas facit colorem citrinum in corpore quia talis coloris est sed in facie solum denigrat quia facies est splendidior & lucidior secũdum naturam & ideo quia hec colera est grosior obscurat faciem & ideo fit color croceus tendẽs uersus nigredinẽ. Et ideo uult dicere Auic. Albificat̃ lingua quia tenetur colera in felle. & nõ uadit ad intestina & stomachũ quare priuat̃ tinctura a supficie stomachi & intestinoꝝ que est continua superficiei lingue sed corpus aresit quia inflãmat̃ epar q̃a cõsũmit sanguinem & qa collera reddit sanguinem ineptum nutricationi. ¶ Verum ¶ Appetitus paru⁹ cum acceptione &c̃. est paru⁹ ad accipiẽdum res grossas & dulces. sed est magnus ad accipiendũ accetosa magis ¶ Alias & melius incensiõe. i. inflamatione. ¶ Egestio ꝑxima cõsuete. s. in colore. ¶ Tẽdẽs ad lenitatem idest equalitatem in substãtia ex bonitate digestionis. Nõ eniꝫ peccat stomachus & epar. ¶ Et nõ fit subito supple s. c̃ est illa que fit ꝑpter opilationẽ uie ab epate ad chistim fellis. ¶ Quod. ¶ Expedit se a signis ictericie facte ab apostematibus. ¶ Ex opilatiue. ¶ Ictericia opilatiua diuersificat̃ aut ex parte loci opilatiõis aut ex parte causaꝝ. Primo ponit signa ex pte loci 2° causaꝝ. ibi 2ª & illã. P° ponit signa opilatiue in generali 2° in speciali. 2ª ibi et cuꝫ epatica. Hec autem in duas. Primo ponit signa ictericie cui⁹ causa est opilatio ab epate ad fel licet absolute ponat signa opilatiue. 2° põt signa ei⁹ cuius causa ẽ opilatio a felle ad intestia. ibi 2ª & quãdo. ¶ Illa lr̃a que dicit ueꝝ põt dupliciter exponi. Vno modo quod Auic. uelit loq de ictericia facta ex opilatione ꝑpter multam coleram in qua ñ subito albificat̃ egestio. qa nõ subito opilat. Vel posset referri ad ictericiam factam ex opilatiõe inter epar & fel. ut dicatur ueꝝ ex colera. i. ꝑpter colerã eius. s. chistis quãdo est opilatio in uia ab epate ad fel. que põt dici epatica quia fit ex ꝓhibitione euacuationis ab epate ad fel. ¶ Nõ albificat̃ &c̃. Et hoc declarat cum subdit & ꝑ quia epatica. s. ictericia facta ex opilatione ab epate q̃ potest dici epatica. quia fit ex prohibitione euacuationis ab epate ut supponit Fel. n. trãsmittit illud qđ ẽ de colera &c̃. in eo quousq̃ erũpat̃ tota illa colera qui ĩ põt transmittere licet eim inter epar & ipm sit opilatiõ adhuc

tamen in se colerā habet tantā qua aliq̄ tēpr pōt sufficere. & qn̄q̄ est amaritudo uehemētior q̄ quādo est opilla° in poro qui uenit ad fel. & ca est quia colera pura multiplicat̄ i felle & implet̄. ex qua stomachus subiacēs epati ificitur pluſq̄ ex illa que dispartit̄ p epar. cum opillatio est i poro ad fel. ¶ Et colerica .i. ictericia colerica. ¶ Et illā. Ponit sigª ictericie opilatiue scd̄m cās & pz. ¶ Et in illa. Ponit signa ictericie facte a debilitate epatis z° fell. 3° quorūdā errorē remouet. ibi. zª. et illa. ibi. 3ª. qdam. ¶ In zª parte dic̄ qd̄ ictericia in qua est debilitas uirtutū. s. expulsiuarꝫ fell. est cum nausea. & hoc ꝑpter expulsionē colere ad stomachū. i. debilitatis uirtutis fellis. s. attractiue. est generatio paulati. sicut paulatiꝫ colera exuberās cum sanguine ad membra accedit. ¶ Et tictura i egestiōe &c̄. naꝫ ex debilitate expulsiue non uadit tantuꝫ de colera q̄tum deberet. tn̄ cū i felle nō sit opillatio. aliqd defluit ad intestina. sed in urina est fortis ualde ictericia. i. tinctura. ¶ Quidā. deinceps usq̄ ad finem patet. & cetera.

Hactam quidē. Ponit iam signa ictericie nigre. & p° signa splenetice. z° epatice. ibi zª. ꝙ si fuerit Hec zª hēt duas. p° facit hoc. z° declarat quedā. zª ibi. & si fuerit. ¶ Dixerat Auic. qd̄ i epatica nō est nigredo pura ¶ Vult declarare hoc. Et tu cōsidera uerificationes difficiles quas obmitto.

Sias. Ponit curā ictericie. & p° citrine. z° nigre. ibi zª. in illa quidem. Hec zª ps habet tres. Pri° ponit curaꝫ ictericie citrine facte a cā intrinseca. z° facte ab extriseca ut ueneno 3° ponit in cōi cibaria cōuenientia ictericis. ibi zª. uenenose. ibi 3ª. regimen. Primo ponit curam nō cretice. z° cretice. zª ibi. in ictericia uero cretica. p° poīt curā ictericie qua itendim⁹ ad cām. z° qua itendim⁹ ad morbū. zª ibi. curationes aūt ictericie. ¶ Ad p̄mi euidētiaꝫ cōsiderandū qd̄ sic supra apparuit i signis. ictericia fit aut ex mala cōplexione calida. aut ex debilitate. aut ex opilatiōe. aut ex aposteāte. Non ponit distinctā curā ei⁹ que fit ab apostemate. sed simul pmiscet cū ponit curā ictericie citrine facte a mala complexiōe & cum ponit curā opilatiue. primo g° poīt curā ictericie facte a mala cōplexione calida. z° facte a debilitate. 3° facte ab opilatiōe. zª ibi. si auteꝫ cā fuerit 3ª ibi. in opilatiua uero. p̄mo ponit curā hui⁹ ictericie qn̄ mala cōplexio est in felle & epate. z° qn̄ in toto corpore. zª ibi. & qn̄ caliditas. p̄mo poīt curā quādo mala complexio est in epate & felle. z° quādo est i felle. zª ibi. & similiter si fuerit inflāmatio. pª i duas primo ponit curam quādo est in principio. z° quādo digerit̄ materia ibi zª cū q̄ appꝫ. ¶ Diceret aliquis Auic docet aloē exhiberi supra autem dixit. quod est inimicum epati. ¶ Dicēdum quod solum datum epati ir̄mitatur propter superius dictam causam. sed commistum reb⁹ cōuenientibus n̄. ¶ Vel dicēdum quod lꝫ inimicet̄ epati in asdite. ꝑpter illud quod ualde timet̄ de sanguinis emissiōe nō tamē sic inimicat̄ in alia epatis dispositione in qua tātus timor n̄ ē de sanguinis eductiōe. ¶ Circa secūdam partem cōsydera ꝙ Auic. uult quod illa cibaria dēt̄ quādo ē inflāmatio sola & n̄ est febris, nec apostema nec uirtus debilis. nā cū illa sint cibaria grossa in apostemate & febre & debilitate uirtutis nocerēt. ¶ Dicit g° sed si febris n̄ est uirtus sit fortis & illud. i. uehemētia febris. & uirtutis debilitas cum est. est significatō apostematis supple. g° cum n̄ sunt nō. est apos. ē i ¶ Deinde est inflamatio &c̄ ¶ Almusofat . i. cibaria accetosa. Tādē Auic. uult exhiberi succum folioꝝ refani & succum mori. i. corticuꝫ mori. Nam sunt aperititiue & diuretice Et ideo etiam euacuādo coleram per uias urine est medicine itētō ad ictericiam ipsam. ¶ Et similiter pꝫ ¶ Cōsyderādum quod cibari pane azimo cum sale & endiuia. tria iuuamēta affert. s. lauare. i. abstergere fel. & hoc uirtute endiuie & ēt salis & remouet̄ putrefactionē p has easdē res. & igrossat etiaꝫ colerā. & hoc uirtute azimi panis. ex qua alteratione putredini & alteratiōi minus subiicitur. ¶ Et quādo. ponit curā ictericie facte a mala cōplexiōe i toto. & dic̄ qd̄ quādo hoc ē & ifrigidas epar. i. ꝑtes epatis. ut ypocūdria & uesicā. i. femur. & ꝑconsequēs totum uentrem & ifrigidas uenas ifrigidando extremitates & ꝑprie qn̄ &c̄. s. supple fit curatio Reliqua patet. ¶ In opilatiua. ponit curaꝫ ictericie opilatiue. & p̄mo facit hoc scd̄m diuersitatē cāꝝ ipsius. z° ponit q̄sdam medicas que ad aperitionē opilationū in ictericia perducūt ibi zª. & ex aperitiuis bonis. ¶ Ad primi euidentiam considerandum qd̄ opilatio pōt fieri aut ex hūore opilāte. aut ex carne orta aut ex siccitate & contractione aut ex apostemate. ¶ P° g° ponit curam icteritie citrie facte ex prima opilatiōe. z° facte ex zª &c̄. ibi zª & si fuerit opilatō ibi 3ª et si ibi. 4ª quod si. ¶ Ex aperitiuis bonis ꝑpriis hu⁹ capituli. s. curatiōis ictericie facte ex opilatiōe sunt sola &c̄. ¶ Et ea i q̄bus sunt cum apriōe alie itētiōes s. alterationis uel euacuationis uel lenificatōnis. ¶ Asiniar. i. lactuca asini ¶ Cōsyderan

dum qđ icterica facta ex opilatiōibus in mea
ti us colerē ē debilior & lenior illa.i.icterica
facta ex apostemate duro uel alio apostēate
ut icterica facta ex opilatione i epate. Et cau
sa est nā m hec icterica est p̄mo leuior ex pte
materie qa credit̄ quod materia opilās sit co
lera 2° ex pte curationis nam medicine exopi
latiue melius ptigūt ad ęperiēdum opilatio
nem in meatibus colere q̄ si esset in substātia
reliqua epatis.i.reliquis uiis epatis.cum rēo
tiores sint.siue sit sermo de porofelleo eunte
ad intestina.siue de eo qui uenit ab epate ad
fel. ¶ Curationes aūt. ¶ Quemadmodum
supra apparuit due erant intētiones curatiōis
ad ictericiam.s.ad causam & ad ictericiā se
cūdum se magis ¶ Postq̄ ergo curatiōe posu
it secundum primam intentionem ponit curā
quantum ad intentionem secundam licet ēt
medicine que ad secundam intentionem p
ducūt etiam cōferāt ad curā quātum ad intē
tionē primam ppter illud quod habēt đ uir
tute apertionis. p° ergo Auic. enumerat mo
dos har̃ medicinar̃ & de uno illor̃ psequit̄
simul secūdo de aliis ibi secūda & ex medici
nis bibitis ¶ Dicit ergo p̄mo quod ille medi
cine sunt quatuor modor̃ quia quedā sunt
potationes alie sunt ablutiones alie sunt ster
nutationes licet sternutationes magis cōferāt
ad remouēdum ictericiam a facie & oculis.
Alie sunt regimē cōe cum tina ex aquis forti
bus.s.aperiendo ¶ Dicit̄ autē tine administra
tio regimē cōe qa totum corpus tāgit. Dicit
primo quod quādo incipit mingere mingat i
tina quia est cura eius. Et hoc dicit p̄mo quia
euacuabit coleram etiam quia balneū infectū
urina magis aperit & abstergit ¶ Dicit p⁹
qđ medicine que per os summūt̄ q̄ ictericiā
remouēt aut extrahūt eam p urinā aut per uē
trē. Tamē medicia que sudore educit melius
est qđ det̄ sup exercitiū & sup balneum &
sup sitim & causa est quia tūc melius & citius
ad mēbra rara & calefacta penetrat et iō me
lius per sudorē impellit materiā. Proprie ue
ro debz p⁹ sudorē dari res sudatiua q̄n do fa
cit sudar̄ pot⁹. ¶ Cōsyderādū āt φ medici
na sudatiua aut ē pot⁹ aut res potabilis actu
hūida sicut ē pot⁹ aque calide aut ē aliq̄ medi
cina sicut cōfectio aliqua sicut anacardina uel
leuior illa. Vult g° Auic. qđ si p⁹ exercitium
&c̄. det̄ ictericis medicina exiccatiua potabi
lis exiccabit & penetrabit & labet̄. Sed si da
ret̄ medicia actu sicca posset noci intū iferre
exiccādo nec ad mēbra trahet̄ sic si esset actu
fluida et potabilis ¶ Cōsyderādū p⁹ φ frig⁹
& septētriōalis uēt⁹ p se nocēt i curatōe icte
ricie qa phibēt resolutionē. Sed per accidens

possent iuuar̄. Vno modo r̄sistēdo caliditati
medicine solutiue sicut pcipit̄ φ bibēti medi
cinā i estate uētū obseruet septētriōalē ut ali
or̃ auctoritate pōit auic. p° can. fen. 4ᵃ c° đ r̄
gul̄ solutiōis uētris alio mō aggregādo me
dicie uirtutē l̄ calidū sup eā sic exēplum po
nit. Auic. ¶ Considerandū φ opinio Auic. fu
it qđ species impressa possit esse cā real̄ mo
tus. non solū in corpore ymaginātē. sed etiā
in extrinseco. ut. 6°. de naturalibus particula
quarta satis diffuse pertractat. & algazel im
mitatur eandem. Et ideo auic. nō negat yma
ginationē & considerationē rer̃ citrinar̃ mo
uere coleram citrinā. exterius magis. unde cu
ra alleuietur. & ideo prohibetur ille a cuius
narib⁹ sanguis fluit. res rubeas itueri. ut fen
prima p̄mi. Et ideo mulieres expientia docte
patiētes morbillos. quor̃ materia sanguinea
rubea est iuoluūt in pāno rubeo. ut illius consi
deratiōe materia extrahat̄. quō uero ymagi
natio motus hui⁹ possit esse cā. aliā longam
cōsiderationē habet & difficilem. nō discuti
endam ad p̄sens. ¶ Et ex medicinis. primo
enumerat medicias que sūt potatiōes. 2° ster
nutationes. 3° ablutiones. ibi 2ᵃ ex sternutato
riis. ibi 3ᵃ. ablutiones uero. Prima posset diui
di in tres ptes sic̄ tres modos mediciar̃ ponit
p̄ter quasdam medicias singulares quas ibi
enumerat. Et medicie quidē singl̄ares. Asceit
.i. pondus. ʒ. 6. & . ℈. ii. quia est pōdus. 28. au
reor̃. quidā dicūt qđ est pondus. 18. aureor̃.
Abinahaleb. auic. facit de eo capitulū & non
notificat. Serapio dic̄ qđ est arbustū. sed Sy
mon dicit mahalep arabice exponit̄ i libro Ra
sis de lapidib⁹ qđ est noīata in lingua hyspa
na azeuo. & ostenderūt mihi agrifoliū. Verū
Arabs dixit mihi qđ est arbor quā non habe
mus i partibus nostris sed agrifoliū dicebat
uocari tartacha arabice. Stephanus mehelebū
inquit uocat̄ grece chusamū. sed i halaui mal
haleb est medula fructus cerasi domestici uel̄
siluestris. & est i ueritate medula cerasi silue
stris. qua mulieres arabū utunt̄ in oleo quo
inungunt capillos suos. ¶ Asacrayati ē pō
dus. ℈. xxxvii. & . 5. est ergo. ʒ. iii. 5. & . ℈. i. 5.
Sacraiari g° est pondus. ʒ. iiii. 5. alias est pon
dus. ʒ. iii. & . ℈. ii i. 5. Ex sternutatoriis. quid
hic itendit pz. Alfassafa. quidam dicūt qđ ē
sula. & φ est artetica. alii φ est herba similis
portulace & dat̄ equis ad ipinguandū. ut su
pra fen. 4ᵃ dictū fuit. Succus. i. mucilago. Ale
fuis. i. psilii. Quod aūt p sucū mucilaginē
intelligere possum⁹. apparet. 6° de regimine
sanitatis ubi & licii qdē femininis ifrigidā
tem succū. qđ etiā psiliū iueniri possit fluuia
le. apparet ex Symone i sinonimis. & forsan

hoc psiliū ē magis aquosum & subtile quod ad inducendā sternutaciōnē querim⁹. ¶ Et acetū &c. Infirmus supple retineť i pilla &c & est uas sicut tina. i quo forsan retinetur totus ictericus. aut scdm caput. scdm qd̄ querimus mūdificare uel a parte uel a toto. ¶ In oculo &c. Considerandū ꝙ in ablutiōe oculi aut querimus repulsionē citrine materie. & sic in pn° apparitiōis ictericie assiduatur ab lutio cū aqua rosa. & aqua niuis & coriādri licet iste due aque. s. ros. & coriandri aliquid resoluāt. aut querim⁹ ablutionē. & sic abluimus cū aliis aquis quas ponet. ¶ Ablutiones alniudē. al' alachoen. sup̄ fen. 14ª. c° d̄ opilatio nibus epatis expositū erat. ꝙ erat pes corui. & sic cōiter uideť exponi. & sic exponit Aui. fen. 16ª. c° de excoriatiōe itestinoꝝ. sed Simon dic̄ alcauē. Apud Serap. scribiť uehuen. sed i littera Alifhachauē ꝓprie ꝓferri debet. & ē herba que a Dyascoride uocať ꝓtemon. siue leucatemon. aut amaratū. & i uirtutibus concordāt cū Auic. illo ca°. & in Serap. in ca°. de hachaue. ex sermone Dyascoridis. Itē. Auic. in descriptiōe 3ª. Trocisci andaracharon īgredientiū in tyriaca magna amaracon inqt. i. allacōe albā. ¶ Itē Dyas. in quadā prepatiōe adipis ponit amaracū. & in lib°. serap. d̄ simplici medicia eodē loco ex uerbo Dyas habeť hachauē. Cū quererē dilligētius d̄ esse hui⁹ plāte. arbitratus sum ex descriptiōe ei⁹ ipaꝫ esse quā matricariā dicimus cuius flos est similis flori camomille. & ob illud querēs a q̄dam saracena de alep. ostensa matricaria q̄liter uocareť. respondit uehen. Et iteꝝ querēs ab alia alterius regiōis respōdit achauen. aliquādo alachuen. tn̄ symon impugnat. Cōstātinū q credit eā ēē cotulā fetidā. Patet reliq̄.

IN illa. Pōit curā ictericie. & p⁹ facit hoc. z° simul ponit curam ictericie nigre & citrine que coniunguntur. 3° ponit cibaria que ictericis cōueniunt sicut dixit se factuꝝ i fine ꝓcedentis capituli. cū dixit que dicemus in fine capituloꝝ. s. de ictericia. ibi zª. & quando aggregatur. ibi 3ª. cibi auteꝫ. Primo ponit curam ictericie qua intendimus ad causam. z° qua itendimus. ad ipam z^m se. ibi zª. ipsam. Prima in tres p° ponit curā ictericie nigre facte a splene z° facte ab epate 3° facte a corpore toto ibi zª & si fuerit ibi 3ª & si. ¶ Ad ꝓmi. euidentiam sciēduꝫ ꝙ ictericia nigra fit a sple ne aut qa in eo habūdat sanguis melācolic⁹ uel melācolia aut ꝓpter apostema uel opilatiōem aut ꝓpter debilitatem attractiue uirtutis unde melācoliam non trahit. P° g° pōit curam ictericie facte a splene secūdum ꝓpriū mndū z° facte quātum ad secūdum ibi zª & si fuerit apostema ibi 3ª et si ē causa d̄bilitāś ¶ Circa hāc tertiā partem diceret aliqs non uideť quod hec uētosatio cōferat in ictericia ex mēte Gal. in libello d̄ cura ictericie ubi sic dicit. In his autē que a splene nihil ꝓdest uētosa. ¶ Dicendum quod curatio ictericie fit ad euacuādum materiam q̄ ē i splene aut ad attrahēdum materiam melancolicam ad splenem quam de se trahere nō potest. ¶ Dico g° quod uētosaꝝ appositō cōfert in curatiōe ictericie ad attrahēdum materiaś ad partem splenis & iō sine scarificatiōe Auic. ꝑcipit fieri ut a reliquo corpore illuc trahať melācolia nō curās quod cum scarificatiōe qa nō intendebať ad euacuationē ad extra & iō uentose super splenē nō multum cōferūt ad euacuandum quia splem nō habet ibi multam alligātiam. Vnde ibidem Gal. Splem nullum habꝫ cōe cū renib⁹ uel multum ab eis distat. Neq̄ q̄ g° oportet eos q a splene ictericos curari uētosis. Reliq̄ patet &c.

SPleni accidūt. ¶ In ꝓcedēti tractatu Auic. posita anathomia fellis & splenis Determinat d̄ ictericia que est dispositio multum felli attributa licet etiam attribuať epati. & etiam spleni ut nigra. ¶ Determinat in hoc tractatu de dispositionib⁹ aliis spleni appropriatis. Aliquid eni iā de dispositionib⁹ splenis determinauit cū determiauit de ictericia nigra Et iō hic de aliis dispositiōib⁹ r̄manēti b⁹ determiat p° in cōi z° in spāli ibi zª calidā. Prima in tres p° enumerat splenis egritudines z° ostēdit significatum eius supra corp⁹ secūdū diuersam sui dispositionem 3° ostēdit morbos ad quos ꝑmutāť egritudines & accidentia quedam & exeūtia ibi zª & scias ibi 3ª & quādoq cōuertūť ¶ Consyderanduꝫ circa secūdam partem quod hoc dictū ē Auero. 4° colꝉ de accidētibus splenis auctoritate Hyp. ¶ Vlterius considerandū circa tertiaꝫ partem qd̄ egritudines splenis cuꝫ sint ex hu morum adhustionibus & incinerationibus. ipe perducunt ad febres cōmistas. cū illi humores putrefiunt & ecōuerso. etiā quādo febres miste. qa huōres adurunť & icinerāť. similiter etiā quādo febres sunt pestilentiales quia i eis ut alias declarauimus putrefiunt plures diuersi humores unde plures sunt icinera tiōes. & ex ōnibus istis cōtigit ꝙ multi humores multiplicenť unde impulsi uel tracti ad splenem spleneticos faciūt ¶ Cōsyderādum post ꝙ cum autupnus huōres incineret ut. zª ꝓmi. Merito splenis egritudines sunt autūpnales. saltē ille que fiūt ex melēcolia p

incineratione generata. Considerandū ulterius quod splenetici color principaliter utplurimum est niger. propter nigrū humorem melencolicū quē colligit. et quo mediāte corpus inficit. Unde supra auic. splenetici color est cinericius et ideo uoluit Gal. 5° de interioribus ultimo c. sed quandoque ut per accidens cōtingit eorum colorem citrinari. aut per accidentalē caliditatem acquisitam in materia. unde subtilis pars per adhustionem citrinatur. aut quia quandoque splen inflāmatus unctuosum sanguinē quē trahit in coleram uertit. Considerandū post quod melēcolia que fluit a splene ad stomachū. aut est acetosa pōtica. et sic acuit appetitū. aut est multū pungitiua quae imbibitur in substātia stomachi. unde ad expulsionem nō ad attractionē concitat. et sic deicit appetitū et facit nauseā. ut. z° ca° huius fen declarabatur. Accidit etiā quandoque quod in egritudinibus splenis nō effunditur materia aliqua melēcolica ad stomachū. et tūc appetitus cessat. Considerandū ulterius quod materia melācolica aliquādo facit dolorē uehementem in hora complementi digestiōis. ut prolixe scripsimus fen. 13ª. tractatu z°. et tūc fit uomitus. Acetose etc. absque nocumēto. et absque dolore. et supple remanente post uomitū. quia facto uomitu cessat uel post nocumentū etc. et est planior littera. Cōsiderandū post quod splen habet egritudinē. aut de sanguine melācolico. et tūc urina sanguinea. s. obscura est bona etc. Aut habet egritudinē de melencolia magis pura. et tunc urina grossa feculenta laudatur. Et uiscositas. i. feculentia. et cetera.

Calidam. In spali determinat de egritudinibus splenis. et p° de cōplexionalibus. z° de apostematibus 3°. de opilatiōibus. 4° de quibusdam aliis dispōnibus annexis. ibi zª. scias. ibi 3ª. quandoque fit. ibi 4ª. inflatio. Non determinat de cura solutiōis cōtinuitatis. quia cura eius cōicat cum curatiōe solutiōis cōtinuitatis epatis. et etiam epatis iudicia. Prima in duas. p° ponit signa malarum cōplexionū splenis. z° ponit curā. ibi. zª. est proxima. Prima posset diuidi in quatuor. sic quatuor sunt modi malarum cōplexionū simplicium. s. calida. humida. frigida et sicca. Considerandū quod in mala cōplexiōe calida splenis ē corruptio uirtutis attractiue dupliciter. Uno mō ex parte tpris attractiōis nam attractiua splenis nō debet attrahere nisi cum iā epar fecerit perfecte opatione suā. etiam completa generatiōe humorum. Cum ergo splen supcalefactū est. ex forti caliditate prius attrahit quam epar suam cōpleat opationē. Alio modo est corrupta ex parte eius quod attrahit. Nō. n. solū attrahit melācoliā. sed attrahit etiā aliud quod sibi non debetur. sed in frigida complexione splenis nō corrumpitur attractiua. sed debilitatur. Et ideo cadit appetitus. quia splen nō habet melancoliam quam stomacho mittat. Et ratio fastidiose sacietatis que ē propter duo primo quia sine appetitu comedit. Quotiēs ergo cibus sumitur. totiēs fastiditur. Secundo quia splē infrigidatus infrigidat stomachū. Unde crudificatur cibus in stomacho et ex hoc fit fastidiosa sacietas ex presentia cibi in stomacho crudi et nō digesti. Multitudo rugitus quia materia melācolica propter debilitatē caliditatis sibi cōiūcte ex frigida cōplexiōe in uetū cōuertitur Alias. n. dictū fuit quod melācolia est uetosa ut Aristoteles 3ª problematū Nō solū autem propter hoc sed quia frigiditas splenis stōacho cōicata facit cibū euaporare debili facto calore ūde uetositas fit reliqua patet.

Est proxima. Hoc capitulū est sicut capitulū quoddā canonum curationis splenis. Nō enim explicite hic pōitur cura cuiusque modi male cōplexionis. Cum enim auic posuerit in quo curatio epatis differat a curatiōe splenis notū derelinquit nobis quō male complexiones splenis curātur. P° ergo in generali ostēdit quō curatio predictarum dispositionum perficiatur z° ponit differētiam inter curationē epatis et splenis 3° ē numerat quasdam medicinas splenis appropriatas ibi zª et scias ibi 3ª et spleni. Consyderandum circa primam partē. quod res spleni approximate ponūtur exterius et ille etiam possunt esse fortiores quia membrum est ignobile respectu epatis z° quia est profundius situatum ut anothomia ostēdit Aut exhibētur interius et tunc dātur aut gratia alteratiōis et ille dātur fortiores quia distātia maior est Prius enim occurunt epati quam spleni Aut dantur gratia euacuatiōis et ille etiā debent esse fortiores p° ponit situm z° propter materiam humoris quem splen aggregat qui grossus melācolicus est ut 13° terap. Cōsyderādum post quod medicine splenis fortificantur aut cum medicinis penetrantibus sicut maxime in eis ponitur acetum aut cum medicinis conseruātibus uirtutem sicut quādoque uiscosa et glutinosa ponunt ut gumme quedā que licet de se ad principalem intentionem nō cōferat ad hoc tamen iuuant. Cōsyderandum circa secundam partem quod curatio splenis et epatis differt in duobus p° in fortitudine et debilitate medicinarum quia splenis medicine debent esse fortiores ut probatum est z° ex parte laboris et alleuiatiōis cure. Nam cura epatis debet aleuiari nō enim proprie insistere possumus cum medicinis curādo epar. Unde Auic. Epar enim dignius est ut aleuietur. s. cura cum eo. s. epate uel cum

co.s.quo curat⁹ sed in cura splenis ar daci⁹ in sistẽt possumus. ❡ Cõsyderadum circa terti am ptem qđ cappar̃s & scolopẽdria multu3 approximari uidet̃ spleni ut i3° terap.c° pe. quale farmacũ est absinthiũ epati.tale spleni capparis cortex.& quale epati uocatu3 eupa torium talis spleni scolopẽdria. Virtutes au tem per quas cõferant ab auctoribus pquire ❡ Considerandũ ulterius.qđ existente multa repletione ex sanguine melãcolico unde timet̃ magnũ in capite uel in toto corpore nocumẽ tum facim⁹ qñq̃ flebothomiã de basilica ma gna que ẽ basilica brachii.qa parua est que ẽ in manu.& qñq̃ de saphena si uidet̃ repletio uehemẽs.& si distractio a supiorib⁹ querit̃ de uena uero guidez querit̃ flebothomia qñ de maxima capitis timet̃ passiõe.ex illo me lencolico sanguine.& cetera .

Ocias.Determinauit auic đ egri tudinibus cõplexiõalib⁹ splenis. Nunc determinat de apostema tibus eius & duriciebus.q sunt infra apostemata.& p° de modis horũ apo stematũ determiat.z° de signis.3° đ cura.ibi z^a.cõicant.ibi 3^a.approximãt.Prima i q̃tuor pmo cõparat diuersas species apostematum penes euẽtu3.z° ostendit qs est qui dicit̃ sple neticus.3° ponit quedã sig^a pnostica.4° ostẽ dit modũ terminatiõis apostematis splenis , ibi z^a.spleneticus.ibi.3^a.inquit Hypo.ibi.4^a & qñq̃ terminant̃ ❡ Bonsiderandũ qđ figu re apostematũ duror̃ splenis sunt quatuor .s.rotũda ut qñ materia est in cuspide spleis Secũda figura est lata.ut qñ materia colligi tur scđm splenis planicie3 qua adiacet costis uel uentri. Tertia figura est lõga grossa. ut qñ colligit̃ secundũ longitudinẽ splenis.& ẽ multa.Quarta figura est longa subtilis. ut qñ colligit̃ t adunat̃ ibidẽ.& est pauca ❡ Bõ siderandũ qđ ex dictis Auic. sũmim⁹ ꝙ qñ absolute dicit̃ aliqs spleneticus.aut dicitur . ille habet splenem. maxie itelligitur quãdo i eo est durities apostemosa.Aliter eim itelligi tur cu3 dicitur epatic⁹ ul stomatichus.ut su pra patuit ❡ Inquit Hipo.forsan i epidimiis Diceret qs contra ❡ Nã dolores supiores sũt leuiores non supiores fortiores.ut Hipo.6ª particula afforismor̃.sed qñ sentitur dolor i splene.tũc dolor est iterior.g° malu3 est. Di cendũ ꝙ Hipo.nõ uult cõparare eum qui h3 dolorem in splene ad eum qui habet in parte supiori uel exteriori.sed uult compara spleneticũ.s.qui in splene hab3 duriciem.& sentit dolorẽ ad spleneticũ.qui dolorẽ ñ sentit. Nã si nõ sentit dolorẽ significatur durities confir mata i splene que iam destruxit sensu3.Sed si sentit.significatur qđ in splene est sensus. & pconsequens nõ est tãta lesio.Non eim fit sẽ satio nisi per partem in qua remansit.de dis positione bona aliquid.cum sensus fiat p me dium bone complexionis.4° colliget. & ex h° cessat cõtrariũ ❡ Et dixit supple hypo 6^a p ticula afforismor̃ illo afforismo. Spleneticis disenteria.& illo.Quibuscũq̃ ❡ Cõsiderañ. quod illos duos affo.Auic.sic composuit sẽ ibidem commẽtator facit & sic eos uerificat q̃a si splenetico supueniat fluxus uetris cũ san guine malãcolico ut sit quasi qdam mod⁹ dis sinterie est bon⁹ qa sperat̃ resolutio.i.euacua tio materie.Sed si pseuerauerit q̃a lõga pre seuerauerit dissinteria morit̃ spleneticus & causa est debelitas calidi naturalis & h° est ꝙ dicit causa est dominium frigiditatis super compelxionẽ. ❡ Cõsyderãdum autem quod auic.solum ponit causa3 euẽtus mortis. Nõ autẽ põit causam lubricitatis ydropice.i lien terie & ydropisis.Sed causa põit̃ i commẽto pallegari afforismi.Ex tali.i.dissinteria lõga patiũt multum itestia ũde fit lieteria.Com pa tit etiam epar & fit ydropisis & qa forsan qa sola lieteria ñ est signum ul causa suffici ens mortis s3 ipsa cõiũcta ydropisi.Iõ Auic. sermonẽ posuit cõiũctum dicẽs.Aduẽit ei lu bricitas ydropica. ❡ Et dixit.s Hyp.sed ub sit ñdũ iueni ❡ Et cũ siderãdũ quod hãc au ctoritatem auic.posuit fen.5^a c° de catharro. Huius autem dicti causa est duplex. Vna q̃ sup posuit auic.auctoritate.Gal.& ẽ. Quia ille q egritudinem habet i membro uno alia membra hab3 icolumia. Huius autem causa potest esse.Nã ex unius membri morbo ma teriali multe toci⁹ corporis summũt materi e alia causa est quã ponit auic. ❡ Propter qđ consyderãdum quod spleneti sunt sicce com plexionis & iõ splem pprie ñ accidit i humi da complexione s3 i sicca melãcolica.Multitu do aũt catharri significat in corpe com plexi onem humidã aut saltem significat humidita tem complexiõis que est in tempore futuro p ximo.Lic3 eni catharrosus dum icipit habere catharr̃ ñ sit humide complexiõis multũ dũ temẽ multiplicat̃ catharrus fit humectatõ ac cidentalis in pximo futuro.Quia uero illud dictum.Hyp.nõ habet uerificationem neces sariam s3 pbabilẽ.Iõ auic.dixit.Et in hoc est cõsyderatio ❡ Et i libro.Hyp.s.q̃ dicit̃ liber mortis uolocis ul festine dicit̃ ille q hab3 & c̃ ❡ Consyderãdum autem quia illud dictu3 impossibile forsan erat uerificari.Ideo Aui. illud obsolute ptulit nullam subiũgẽs causã sicut dictis aliis fecit ❡ Probabiliter autem t r tionatiue sic declarari potest ❡ Propter ꝙ

sciendum ꝙ quādo ab eo qui habet dolorem
splēis currit sanguis rubeus q̄ bon⁹ p uen
trē significat ꝙ epar ultie iā copatiť spleni ū
de sanguis motu ñ naturali moueť h⁹ autem
mortale ē & quia sanguis rube⁹ euacuatur.
remanet in corpoř sanguis flegmaticus mor
tificatus qui ad cutiȝ pulsus facit ulcera alba
quia ñ rubea. sed ad albedinē uel liuiditatem
tendētia nō ledentia. s. cum multa ulceratione
quia materia ulceratiā acuta non ē. Cum g°
hoc significet ultimā in uenis & epate passi
onem ex calidi naturalis debilitate & resolu
tione. ideo moriuntur in die secūda. & si non
moriuntur. cadit appetitus ꝑpter ultimatam
calidi defectionē. Quidā uero haben tlitteraȝ
que dič albanon. ut sit nomen apropatum ul
ceribus illis. De his uero nō curo. quia dicta
pegrina sunt. ¶ Et quādoq̄ terminantur.
Ostendit modū termiationis apostematum
splenis addēs quedā. ¶ Considerandū ꝙ cū
materia apostematuȝ splenis sit grossa uria
couenienter laudabilior ꝑ uiā expulsionis est
grossa sanguinea. s. sanguine melācolico. sicut
si materia splenis sit uiscosa grossa. quādoq̄
cōtingit ꝙ urina est laudabilis in qua est fex
uiscosa. qa significat sanitatē splēis & destru
ctioneȝ duriciei eius. ¶ Considerandum post
ꝙ Auic. illoꝝ dictū nō reprobat. uł approbat
Nam p suspēsionē. āt ipsi itelligūt ypostasiȝ
pendentē. & tunc dictū eoꝝ non pōt uerifica
ri. nam ypostasis pendēs materiā significat
subtilem colericā. hoc aūt nō facit splenis du
rities. & ideo illa ypostasis non pōt appareř
ꝑ uiā terminationis illius. Aut p suspensiōeȝ
intelligūt large sedimē qd in urina apparet.
& tūc pōt uerificari eoꝝ dictū. ut dicať ꝙ cū
in urina fuerit ipostasis sanguinea sanguine
melēcolico. & febricitās habuerit splenem. i.
duriciē splenis supple est bonum. & pro. i. de
struitur. i. extenuať splen ei⁹. i. duricies sple
nis. Splen eim qñq̄ apud. A. est nomen passi
onis. qñq̄ est nomē mēbri. ut apparet in plu
ribus locis. Significatur g° ex illo. ꝙ ex febrili
calore dissoluta ē duricies splenis eius & ma
teria in urina euacuata. ¶ Cōsiderandū post
ꝙ licet qdam splenetici tpre quodaȝ apparen
ter sint sani. attamē ex splenis magnitudie qñ
q̄ accidūt multa nocumēta. ut corporis exte
nuatio idropisis & similia. Causa aūt huius
diuersitatis sumiť ex materia efficiēte. s. mul
ta uel pauca. maligna magis uel minus. Sumi
tur etiā ex uirtute splenis forti uel debili. Si
igiť coniūgantur magnitudo splenis multitu
do materiei. & debilitas uirtutis & malicia
materie. tunc accidūt ex splenis passiōe nocu
menta. Si uero materia non sit tāta nec sic ma

ligna & uirtus fortis stat infirmus spleneti
cus spacio longo cum apparēti sanitate. Qd
uero dič de ꝑmutatiōe notū ē. Vniuersaliter
eim melius est ꝙ ꝑmutatio fiat de nobiliori
mēbro ad ignobilius q̄ econuerso. ut ex pluri
bus dictis comētatoris dicipōt. & ex illo sex
te particule. Herisipilā intrinsecus factam.

C Comunicant. Ponit signa. & p°
in cōi. z° in speciali. ibi z². & apo
stema quidē. Primo ponit qdaȝ
signa z° quedā alia. ibi z². & qā
q̄ accidit. Considerandū ꝙ licet quando
apostema splenis cōprimat dyafragma. unde
facit qñq̄ anhelitū duplū ꝑpter cām quā po
nit hic A. & Serap. tractatu 4°. 4° ca°. Tamē
illa cōpressio nō fit nisi quādo apostema est
magnū. & cā est quā Auic. inuit. Nam cōica
tio splenis ad diafragma minor est q̄ cōicatio
eius. s. dyafragmatis ad stomachū supple g°
cum stomachus ñ comprimat dyafragma ni
si quādo replectio est multa & magne ergo
multo minus splen poterit difragma compri
meř nisi in eo magna sit repletio. Quod aūt
cōitas stomachi ad diafragma sit maior quā
splēis sensus in anatho^a ostēdit ex situ. Et iō
Auic. concludit quod sensus medici uel ifirmi
sentit quādoq̄ iflationē splenis & corpus alle
uiať supple in anhelitu. ¶ Et quandoq̄ acci
dit ¶ Ponit quedam alia signa & p° quedā
circa pedes & genua z° quedam circa nares
& aures z² ibi & accidit extremitati. Prima
in duas. Primo ponit hoc signū z° reddit cau
sam ibi z² & illud quoniam. ¶ Dicit p° quod
quādo fiūt apostemata i parte i feriori sple
nis accidit quādoq̄ qd sanguis corporis sub
tiliať ꝑpterea qa splen uehementer mundifi
cat sanguinē a melācolia q̄ ē sua fex. Remāet
ergo subtiliatus sicut uinum fece ammota.
Accidit etiam quod quādoq̄ rubēt pedes &
genua &c. ¶ Et illud ¶ Declarat & reddit
causas dictoꝝ & p° primi dicti causam & de
clarationem pōit z° secūdi ibi z² cū g°. Erat au
tem primum dictum hoc quod quādo aposte
ma est in parte inferiori splenis subtiliať san
gūis. Huius autē causam pōit & dicit quod
illud quoniam os stomachi parti comunicat
iferiori splenis nam uena que portat melanco
liam a cocauo epatis ad splenem fundať q̄si
circa medium splenis tamē magis uersus p
tem iferiorem & ex illa uēa p substātiaȝ sple
nis ramificať uēa que egrediť a pte superiori
splenis & uadit ad os stomachi expellēs hūo
rem melācolicum. s. attractum ad spleneȝ sup
ple. Quāuis g° de melācolico humore mult i
attrahať. Poterit tamē euacuari a splene &
impelli ad os stomachi. & etiam iterum splē

attraheꝛ̄ poſſet. ¶ Cō̄ſiderādū ʒ quod Aui.
ſe ſup hoc fundat quod exiſtēte apoſtemate
in ſplene ſplē multam trahit melācoliā quān
doq̄ & hoc ꝓpter duas cauſas p° qa ipſe ma
gnificatur z° quia inflamaꝛ̄ unde plus trahit
Ex hoc ergo ſanguis mūdificaꝛ̄ a fece nō facit
tamē hoc apoſtema ī quocūq̄ loco ſplenis Nā
ſi eſſet in parte ſuprema opilaret uiaʒ q̄ trāſ
mittitur melācolia ad ſtomacum Licʒ g° ſplē
tūc multum traheꝛ̄t q̄ melācolia tamē nō ha
beret quo illā tranſmitteret. impleretur g° in
tantū melācolico humore. ut non poſſit ālíꝰ
ab epate attrahere. & ideo ſanguinē nō mun
dificaret. ſed potius ille humor regurgitaret
ad uenas. ūde ſanguis reingroſſaretur. ſed ſi
apoſtema eſſet in parte īferiori ſplenis. tunc
ſplen multū attrahit de melācolia. & ē apta
ſibi uia qua pōt illū melācolicū humoreʒ ex
pellere. ſ. uia ad ſtomachū. Quanto g° plus
trahit a uenis. tāto plus de eo ad ſtomachum
expellitur. Remanet g° ſanguis ſubtiliatꝰ. nō
tn̄ ꝓpter hoc laudabilior uł laudabilis rema
net imo malus ſanguis eſt ꝓpter duas cās. p̄
mo qm̄ de naturalitate ſaguinis eſt qꝺ̄ debi
tā melācolici humoris habeat ꝑmiſtionē ſiē
& alioꝝ humoꝝ. Sicut g° ſanguis multuʒ ex
traneatus a ꝑmiſtiōe colere uel flegmatis ī re
latiōe ad iuuamēta. uł ad utilitates cōes natu
ralis non dicꝛ̄. ſed qn̄ illoꝝ hēt debitā ꝑmiſti
onem naturalis dicꝛ̄. Sic etiā q̄ melācolico hu
more accidit ꝙ qn̄ ſupflue a ſanguine mūdifi
catur nō dicꝛ̄ ſanguis ſic laudabilis. Secūdo
qm̄ licet ſplen ſanguinē a melācolico humore
multū mūdificet. attamē ſui malicia epar le
dit ut ſanguinē cōuenientē generare nō poſſit
Non ſolū aūt ꝓpter has cās qm̄ ſplen apoſte
matū nō mūdificat ſanguinem a fece. nō attra
hit magnā partē ſanguis. Et ideo licʒ reliquꝰ
ſanguis ſit ſubtiliatꝰ. tn̄ maliciā habʒ quia a
melācolico humoꝛ̄ nimis euacuatus eſt. Simi
liter ēt quia magnā partem ſanguis ſplen tra
xit. ¶ Cuʒ g°. Reddit cām ſecūdi dicti. erat
aūt dictū ſcd̄m qꝺ̄ accidit ut rubeāt pedes et
genua. Hoc aūt declarans dic̄. Cum g° calidi
tas naturalis uicit ſupple ſup ſanguinem ſub
tilē. & ꝯſequēs rubeū clarū qui remāſit in
uenis ꝑuenit ſupple ſanguis ille ad extremita
tes ꝓximas. ad quas ſupple poſſibile eſt na
ture uincenti illū expellere. ¶ Ex iſtis aūt ex
tremitatibꝰ ſunt pedes & genua. ¶ Conſide
randū aūt ad intellectū hoꝝ ꝙ cū ſanguis ille
ſubtilis ſit illaudabił. mēbra illū renuūt. cōti
netur g° maxīe in magnis uenis. ſ. aſcendēte
& deſcendēte. Natura g° cum dn̄atur ſup il
lo ſanguīe & poſſit eum expelleꝛ̄. nō expellit
cū ꝑ aſcendēteʒ uenā. quia ſupius ſunt m̄bra
nobilia ut cor & ſpiritualia que ꝓpter nobili
tatē illi expulſiōi reſiſtūt. Expellit g° ad pro
ximas extrmitates ad quas poſſibile eſt expel
lere. Hec aūt ſunt inferiora. Eſt aūt poſſibile
qꝺ̄ ad illas extremitates expellat. P° quia ue
na deſcēdēs ſtatiʒ ramificaꝛ̄ ī duas magnas
uenas. que uadūt ad utrūq̄ pedeʒ ſiue crus.
unde fiūt ſciatica & ſaphena in ambobꝰ. neq̄
pedes illi expulſiōi reſiſtūt. z° quia in illa ex
pulſiōe non trāſeunt materie ſup mēbro ꝑnci
pali. ſicut tranſiret ſi uellet illū ſanguineʒ ad
ſuperiora extrema pellere. Si enim ad manꝰ
& ſuperiora expellerentur multum cordi in
tranſitu appropinquarent. ¶ Diceret autē
quis. cum ille ſanguis expellatur non ſolū ad
genua & pedes. ſed ad coxas ēt & partes an
chaꝝ. cur n̄ dicat Auic. etiā illas ꝑtes rubeꝛ̄
¶ Dicendū ꝙ loca illa carnoſa ſunt & uene
ibi ꝓfundantur. ideo ſanguis ibi non apparet
In partibus uero genuū quia uena ſaphena
ibi appʒ uidꝫlicet ī curuatura poplitis quando
flebothomatur. Similiter etiam in paribꝰ pe
dū apparent ſaphēa & ſciatica & quia mem
bra illa excarnata ſunt ideo appʒ rubedo ex
ſanguīe illo. ¶ Et accidit. ¶ Pōit quedam ac
cidētia circa naſum & aures. & p° facit hoc.
z° reddit cauſam z^a ibi ꝓpter illud. ¶ Dicit
p° quod extermitati naſi & auris habētis a
poſtema uel duriciem ī ſplene accidit ut reſ
pōdeat naſus auri. & auriſ naſo & h° ī exteū
atiōe quia exteūātur. Vnde lr̄a extrīſeca ut
ſubtilietur & qa extenuaꝛ̄ iō reſplēdet. Et iō
habet alia lr̄a ut reſplendeat. ¶ Propter il
lud aſſignat cauſam huius. Et aſſignat tres
uel quattuor cauſas quare extenuaꝛ̄ uł ſub
tiliatur extremitas auris & naſi. P^a cā ē ma
licia que fit ī ſanguīe ꝓpter apoſtema uł du
riciem ſplenis & iō mēbra & maxīe extrēa
debilia ſicut auris & naſus debilitanꝛ̄ & non
nutriūꝛ̄ & iō exiccāꝛ̄ & ſubtiliāꝛ̄. & h° eſt ꝙ
dicit & ſupple ꝓpter maliciā paſſionis eiꝰ. ſ.
corporis ex apoſtemate ſplēis. ¶ Vel poſſet
expōi quod illa eſſet declaratio prime cauſe
ut dicaꝛ̄ & p. i. malicia &c̄. ¶ Et uideꝛ̄ ad mē
tem ire Auic. ¶ Secūda g° cā ē paucitas ſan
guis iō & auris & extremitas naſi n̄ nutrita
qa etiā carthilagioſa ſunt ſubtiliāꝛ̄ & exinꝺ̄
reſplēdent. Et hoc eſt quod dicit. & ſupple
ꝓpter paucitatē ſupple ſanguinis bōi ¶ Ter
tia cā eſt qa illa membra ſunt parata pati a
cauſis infrigidātibus. Cum g° ſplenitico fri
giditas extrīſeca ſuperuenit quādoq̄ maxīe
extenuaꝛ̄ auris & naſi extrēitas ſunt enī car
thilaginoſa & carne ꝑuata ut ī commento pri
mi ꝓneſticoꝝ. ¶ Cōſyderādum autem per
frigidatiua poſſumus intelligeꝛ̄ nō ſolum ex

t inseca ſʒ intriſeca ut eſt frigiditas facta ā cauſis infrigidatiuis debilitatiuis.naturalis calidi de quibus eſt apoſtema ſplenis ꝑpter ꝑdictas cauſas.¶ Et apoſtema.¶ Hic i ſpecia.i ponit ſigna & p° poit dr̃iā inter ſplenis inflatıonem & apoſtema z° pōit ſigna apoſtematum ſplenis zª ibi & cōicāt.¶ Dicitur p° quod in tribus differt apoſtema ab inflatiōe p° in apoſtemate eſt grauitas & iflamatiōe n.Secūdoqa apoſtēa facit dolorē i iceſſu ſʒ iceſſus quādoq̧ ſedat iflatiōeʒ qa ē cā r̃ſolutiōis uētoſitatis.Tertio differt p rugituʒ & eructuationē.que ſunt in iflatiōe nō auteʒ in apoſtemate.¶ Et cōicant. Primo ponit ſigna apoſtematū calidoꝝ ſplenis.z° duroꝝ & duritieꝝ.3° ſigna flegmaticoꝝ addēs quedaʒ. zª ibi.cū apoſtematibꝰ uero duris.3ª ibi.cuʒ apoſtematibus aūt frigidis.Prima ps patʒ.

¶ Dicit g° in zª pte.ꝙ in duris apoſtematibꝰ ſplenis aīa fit maligna.& ex cogitatiōe accidioſa cōmouet̃ triſtitia.& hoc ꝑpter dominiū melācolie in corpore.Et in quibuſdā horis cōmouet̃ uarietas.ſ.mētis.quia ſenſus ꝑmutatur.non tn̄ fit ꝑmiſtio ſenſus fortis.niſi apđ pluri^m uictorie.ſ.paſſiōis i ſplene.ut cum multuʒ exuberat melācolia que eſt cauſa duricii ſpleis.& cā eſt quia materia melācolica ē elongata a capite. Quāuis ſupple qn̄q̧ iam accidat.ſ.cōmiſtio ſenſus fortis ex parte alia. Et eſt &c̃.¶ Vel q̄uis nō accidat.& tūc exponatur q̄uis ꝑ cum.& tūc pʒ.¶ Conſiderandūʒ g° ꝙ tunc ꝑmiſtio ſenſus poteſt fieri.aut pp motū melācolice materiei ad caput.& non accidit ex duritie ſplenis ꝑpter cām quā ponit Auic.¶ Et quādoq̧ denigrat̃ lingua.& h° eſt qn̄ materia melācolica mīta ad ſtomochū ꝑfluit.Vnde paulatine ſupficiē mer̄.& totā linguā denigrat.¶ Sentitur durities abſq̧ rugitu.niſi forſan ſimul cū duricie ſit iflatio.& cū duritie nō ſit fe.cōtinua.imo ſecunduʒ ordinem.i.iterpolata. Hec aūt cā eſt duplex ſcʒ materiei groſſities & motus tarditas. Alia eſt elongatio eius a corde.& ideo ēt quandoq̧ ex apoſtematibꝰ renū accidit fe.nō cōtinua ut.4° can.fen pª.de fe. apoſtematū.q̄uis hoc dubiū habeat.¶ Et quādoq̧ cum ea.i.ſpleis duritie.Conſiderandū deinde.ꝙ materia que urine miſcet̃ ſi ſit in loco diſtāti multuʒ.non miſcet̃ niſi ꝑcedēte motu & cōcuſſiōe & ſubtiliatiōe materie.& iō poſſibile eſt qđ urina ſplenetici.i.habētis duriciē in ſplene.ſit ſicut ſani.quia paꝝ uidet̃ differre i ſubſtantia & colore.Materia eīm melācolica in eo ualde diſtat a uiis urine. Si g° ſpleneticus ſeipm̄ excitet.ſubtiliat̃ & euacuatur melācolia ad uias urinales.& tigit urinā nigredīe que ꝑus non erāt.& talis nigredo & tictura n̄ potuit eſſe ex renibus.qa renes appropiquāt ualđ urine imo p eos uadit uria.Si g° talis materia eſſʒ i renibus.tunc in hora exitus uria appareret ticta.abſqʒ ꝙ exerciciū ꝑcederet. Cōſiderañ ꝙ flebothoia plurima cum ſanguineʒ educat ſubtilem & groſſum reliquat. ideo apoſteāt ſpleneʒ.¶ Autūpnus aūt ē inimicus eiꝰ.pp ſupius dictā cāʒ.Tūc.n. adurunt̃ melācolici hūores.ꝑpterea ꝙ autūpnꝰ icinerat ut ſcis.

Cuʒ apoſtematibꝰ.¶ Ponit ſigª apoſtematuʒ flegmaticoꝝ ſpleis.& dic̄ ꝙ ſūt ſigª cū lenitate tactꝰ.& hoc pp flegmatū molificatiōeʒ.Et cū albedīe in q̄ eſt paꝝ nigredis.& cauſa eſt quia flegma eius melācolicū eſt ut infra pōet Auic.c° de cura huius apoſtematis.¶ Splenetici habēt uehemētiorem appetitum & h° ꝑpter materiā melācolicam pulſam ad ſtōachum.Hoc tn̄ habet ueritatem quādoq̧ & n̄ ſemper ut ſupra poteſt pater̃ ab eodē p° c°. huius tractatꝰ.¶ Vomitꝰ fit difficilis quia materia groſſa eſt nō apta aſcēder̃ ut ſummitur ex cōmēto illiꝰ afforiſmi. Melācolici ſunt nature ſtricte quia melācolia acuitatē remittit.¶ Dixit ſecūdum plurimum quia ſi materia eſſet ex aduſtiōe generata forſan illđ neceſſarium nō eſſet.Indigēt in uomitu & ſolutōe uētris medicinis.ſ. uomitis ſolutiuis. fortibus & hoc ꝑpter meterie groſſiciem & motus ſui difficultatem ut ex eodē commento ſummit̃ ſed habētes dominium coler̃ his medicinis n̄ idigēt ſʒ leui re-uomunt.& lēiūt̃ ubi expedit &cetera.

APproximāt.¶ Pōit curā horū apoſtematum & p° colericū z° duroꝝ ſiue duricieruʒ ſplenis 3° flegmaticoꝝ ibi zª cum ſcis ibi 3ª cura eius.¶ P° in generali pōit curā apoſtematum.calidoꝝ comparās ea apoſtematibꝰ epatis i cura.z° i ſpāli exeq̄t̃ ibi zª & opʒ uel ibi & ſcias.¶ Ad ꝑmi itellectum cōſyderandū quod ſicut apparuit fen 14ª c° de cura apoſtematis calidi i epate.In cura apoſtematum illoꝝ quedam erāt que neceſſitabāt ſtiptica approximādi ſicut erat tīor đ laſſitudine & debilitate.Quedā.uero erāt que pōebāt ob obſeruātiam.i.aliqualeʒ abſtinētiam a ſtipticis ſicut erat timor de opilatiōe colere uiaruʒ Vult g° Auic.dicere quod licet cura apoſtēatum calidorum ſplenis cōueniat cū cura apoſtematum calidoꝝ epatis & hoc i generalibꝰ itētionibus & i medecinis ibi narratis tameʒ neceſſitas ad latus ſtipticitatis et obſeruātiā i.aliqualis abſtinētia n̄ eſt illarum euacuationum ſ.ſplenis ſuppl̄ talis qualis neceſſaria ē epati.Splē enim cum ſit ignobile reſpectu

epatis nec etiā uia que malācoliam portat sit
arcta immo multū lata ideo cum apostēa sple
nis est calidum & si approximas in principio
stiptica nō ē tātus timor & iō pōt dici ꝙ n̄ ē
tāta illoꝝ necessitas. ¶ Omnibus g° cōside
ratis in pricipio apostematum calidoꝝ splēis
tutius uti possumus stipticis medicinis q̄ in
pricipio apostematum calidoꝝ epatis. ¶ Cō
syderādum 2° quod licet in approximatione
stipticoꝝ nō sit sic timēdum. in his apostema
tibus tamē ad calefctiōem in utrisq̧ apostea
tibus est itēdēdum equaliter cōsyderādo im
mediatum finem ad quē pducit iflamatio in
utrisq̧ apostematibus sicut est duricies apo
stematis. licet enim ꝗ̄ duricie epatis sit magis
timēdum tamē utraq̧ hec mēbra sunt para
ta equaliter idurari ex iflāmatiōe apostēatis
cōsiderata ēt hoꝝ membroꝝ substātia. Intē
tio tamē ad duriciē phibēdā i eis est fer̄ una
s. intēder̄ cum cautela ne cōtigat ex resolutiōe
subtilis grossum idurari. Dixit tam̄ cum cau
tala quia licet sit pcedēdum cuȝ extiguētib⁹
tam̄ si extiguētia illa superflue approxiarēt.
nō minus facerēt accidere duricieȝ. aut aliud
maius nocumentū. Et iō Auic. cōcedit ꝙ cum
eis. s. medicinis que in pncipio approximant̄ i
apostematibus splenis. que sunt medicie qb⁹
iflammationi resistim⁹. debent admisceri me
dicie in quib⁹ sit aliq̄ incisio cū caliditate eq̄li.
Huius aūt cā est. quia licet apostema sit cali
dum. est tn̄ sanguis melācolic⁹ i splene exube
rās qui leui icisiōe idiget & equali calefacio
ne. Quanuis enim in splene sit calidū aposte
ma. sue tn̄ materie admiscet̄ humor de gene
re melancolico. Debet ēt in ipsis medicis esse
stipticitas ad cōfortatiōnē & phibenduȝ ma
teriei fluxū. Debȝ etiā esse uirt⁹ frigiditatis
in eis. ut iflāmatiōi resistant sic alumē. Cō
siderandū ꝙ alumē calidum ponit̄. tn̄ aliq̄ ps
frigiditatis uidet̄ esse i eo. ꝙ ꝗ̄clarat sua stip
ticitas. Quod aūt i eo sit calefactio nō ē du^m
Alia littera habet anetū. & est littera bona. q̄
uis omnes iste uirtutes in eo nō sint. ¶ Con
siderandū post ꝙ acetū ingredit̄ in his curis.
quia acetū fac̄ medicias penetrar̄. & est incisi
uum. Idem. 7°. colligȝ. ¶ Et oȝ ¶ Considerā
dum post qꝺ̄ sicut i apostematib⁹ epatis inci
pim⁹ a flebothoīa basilice dextre. scꝺ̄ȝ modū
supius declaratū. sic i flebothoīa apostēatuȝ
calidoꝝ splenis incipimus a basilica sinistra.
Illa que aproximant̄ spleni habēti calidum
apostema sunt &c̄. Algarab est species sali
cis que uulgariter scꝺ̄ȝ Symonē uocat̄ gaton.
ȝersicati qdaȝ exponūt qꝺ̄ est berberis. & cō
ferunt i pn° hoꝝ apostematum extinguēdo.
Alii exponūt qꝺ̄ est scolopedria. & cōfert api
cado. Alii exponunt qꝺ̄ sit uirgapastoris. &
confert sedando iflāmationem &c̄.

CVm scis. Hoc capitulū est illud
in quo ponit̄ cura splenis. Sicut
eīm spleneticus est ille in cuius
splene est duꝝ apostema uel du
ricies apostemosa. sic splen absolute platū ē
nomen egritudinis. & significat duricieȝ apo
stemasā uł nō apostemosam. Et iō exponā cu
ratiōes splenis. i. curationes duriciei splenis
cum apostēate duro uel sine. Primo g° i gene
rali uł confuso magis ponit curā duriciei sple
nis. 2° in speciali. ibi 2ª. & medicinaꝝ. Pri°
ponit curā p medicias magis. 2° p cauteriuȝ.
3° p dietam. addēs quedā dubia. ibi 2ª. & ca
uteriū. ibi 3ª. & qn̄q̧ sufficit. ¶ Consideran̄
p° qꝺ̄ duricies splenis. aut est ex melancolia
sanguini mista. ut dicat̄ sanguis melēcolicus
& tūc debes icipere a flebothoīa basilice. quia
est euacua° uł iot. deinde facere flebothomiaȝ
saluatelle eiusdē man⁹. qa illa ē euacua° par
ticulariter magis educēs a loco. Et qa hec fle
bothoīa nō multū debilitat. iō pōt ditti. p se
ipaȝ strigi. n̄ appeat uirtutis debilitas. stāte
.n. uirtute forti. q̄to pl⁹ sāguis exit. tāto pl⁹
splē extēuat̄ & qn̄q̧ ppter causas dictas gui
deȝ sinistrū flebotomat̄. Fit uero quādoq̧ du
ricies splēis ex melācolia n̄ mista sanguini et
tūc opȝ ut cōsequaris eam. s. splenis duricieȝ
cum euacuatiōe &c̄. s. absq̧ h° quod flebotho
miā pmittas. ¶ Possȝ tn̄ aliter expōi ut. A.
uelit dicer̄ quod cum iam feceris. flebothōiā
in casu dicto eges ut cōsequaris eam. s. flebo
thomiam &c̄ & hoc quia p flebothomiā nō
ē educta materia melācolica tota sed maxime
sanguini mista & ideo ad cure complemētuȝ
adhuc opȝ melācoliam educer̄. ¶ Et oportet
ut n̄ obliuiscaris de lenificatiōe ultima. i. ꝗ̄ le
nificatiōe fiēda p⁹ resolutiōem ut habet exte
rior lr̄a imo p tūc n̄ obliuiscaris casu dicto
de cura apostematum duroꝝ epatis uel stōa
chi de resolutiōe. s. debite fiēda et tūc subdit
causam ut n̄ &c̄. Si aūt iam fecisti hoc aut n̄
idiges hoc. s. qa ualde materia parata est ut
educat̄ & resoluat̄ leuiter tūc debes admini
strar̄ medicinas obstersiuas &c̄. ut materia
educat̄ & eductiōi paret̄. Et n̄ debēt esse
multe caliditatis ppter causam quā i pcessu
capituli pōet Auic. Indurāt enim & exicant.
¶ Et forte he itentiōes inuenuīt̄ i singulari
bus medicinis sicut i tamarisco scolopē. & si
milib⁹ ¶ Et quādoq̧ eges cōpositis. s. quā
do hec nō sufficiūt & tales medicine sunt ille
que habēt amaritudinem &c̄. Sed si inuenis
medicinam solam amaram supple absq̧ stip
ticitate & est cum multa caliditate tūc debes

sibi miscet̃ acetum & alumē quia alumē sui stipticitate frāgit subtilitatem ei⁹.s. supfluā qua pōt petrificare materiam.s.resoluendo subtile & acetum eius caliditatem remittit & sibi penetrationem acquirit. Alia lr̃a hab3 facit lucrari cōfortatiōem.s.ppter stipticitatem acquisitam. ¶ Subtilem ppter cōfortatiōem. Solius enim aluminis cōfortatio nō esset subtilius.i.cum subtilitate & penetratiōe ¶ Et cauterium dictum supple a quibusdā. ¶ Super uena &c̃. ¶ Cōsyderādu3 quod sicut basilice flebothomia a splene educit sic etiam cauterium iuxta illam uenam.i.supra eam uel sub ea uel super ea causa diuersiōis materie a splene & cōsumptiōis illius & iō si alie medicine nō ualēt fiat. Sed si nō fuerit maifeste dispōis.s.cauteriū.quia nō manifste indicet̃.tūc supple cura cū eo qd̃ inuim⁹ i h° ca°. Et qñq ¶ Considerandū ꝙ materia existente pauca & uirtute forti.regimē subtiliatiuū posset sufficer̃ i resolutiōe materie ¶ Et quādoq regimē ipinguatiuū cōfert.nam humectat & tprat sanguinē suggen⁹ uł frangēdo melācoliā. Cōtrariat̃.n.melācolico humori humectatiuū regimen. ¶ Dic tamē Auic. ꝙ hoc regimen confert quādo non facit accidere opilatione3.& qd̃ sanguinem ingrosset. s3 s non possumus rectificare supple duritiem splenis & melancoliam que habūdat.aliter q̄ cū hoc regimine. Vnde littera exterior.subaudi esse conueniēs. Hoc aūt ē qñ medicus plurima expt⁹ est.& ñ spleneticū iuuauerit. Maius aūt iuuamentū est qd̃ fit ex hoc ipiguatiuo regimie q̄ sit nocumētum igrossationis sanguinis siue opilatio. Illis.n.nocumentis poterit post succurri. ¶ Considerandū post qd̃ Auic. omne genus lactis pter lac camellar̃ uituperat in durie splenis. Hui⁹ aūt cōtrariu3 ipsemet ponit in z° can.ca° de lacte.ubi plura genera lactis in hac duricie cōmendat. Breuiter g° trāseundo ad pñs.dico ꝙ duricies splenis aut est cum opilatiōe in uenis meseraicis & partib⁹ epatis & splenis. de qua multu3 & tūc oīa genera lactis nocēt.qa addunt i opilatione.ut z° can.pter lac camelar̃. qa illud ē ualde aperitiuū & hēt ocultā ppri etatē quā habet non solū ex specie aīalis & loco.sed forsan ex laudabilibus herbis quas pascunt. Si uero ad solā lenificationē itendam⁹ duriciei d̃ opilatiōe lactis non timētes.tūc lactis pluriᵃ genera cōferūt.qa ẽmollitiua sunt. Poss3 autem aliter cōtradictio solui. ut Auic.itelligat ꝙ genera lactis cōferāt spleni egrotanti duritie.nocēt tñ spleni existēti sano.qm̄ opilat meseraicas a qbus uene splenis separent̃. Prima uero expositio melior uidet̃. ¶ Et mediciar̃.

Hic in spāli ponit curā duricier̃ splenis.& p mo p medicinas.z° p cauteria.3° p cibū poit regimē.ibi zᵃ.& qñq op3 cū dominat̃.ibi 3ᵃ. cibi. Prima in duas.p° ponit medicamia que interius assumunt̃.z° ponit medicias que exterius emplastrantur.ibi zᵃ. emplastratoru3 uero. Prima i duas.pmo ponit medicias que assumuntur simplices magis.z° ponit cōpositas.ibi zᵃ.medicie uero ¶ Grana alcafid. Exponunt qdam ꝙ sunt genera cappar̃. sed isti coniecturatiue loquūtur.sed alcafid est eupatoriū & sic sunt genera.i.semē eupatorii.sm̄ Serap.cafid ē eupatoriū. Grana alchadra se pe expositū ē.modo tñ credo ꝙ sunt grana q̄ ab.A.uocant̃ grana uiridia.cui⁹ ab.A.& Serap.lege capitulū. ¶ Cōsidera medicia3 optimā quā qñq expti sum⁹.s.epithimū in siru po acetoso ¶ Acetosa.i.lapaciū.nutrita.i.ifusa ¶ Et melius est illud.s.lac cui⁹ camela iam pauit.i.comedit. ¶ Algarap.i.illā spiciē salis quia acqrit ex illis uirtutem. ¶ Et quādo app3 &c̃. ¶ Cōsyderādum ꝙ tu debes subsequi cum cōfortatione ñ solum post lac cum facta est euacuatio sed post quācumq euacuatiuam medicinam Aut supple ad rēouēdum duricie &c̃. ¶ Consyderādum ulterius ꝙ semē portulace non uidet̃ habere proprietatem manifestam qua debeat splenē extenuare & eius remouere duricie & si h° facit uider̃ esse a ppetate. ¶ Per cucurbitam possumus intelligere siluestrem & illa multum cōfert. Si uero p cucurbitam intelligim⁹ domesticam dicemus ꝙ confert a pprietate sicut dicemus de semine portulace. Aut confert quādo app3 cum duricie factis euacuatiōib⁹ inflāmatio & cauma i splene. Vnd̃ Auic.ifra frigida concedit dicēs & quādo fuerit i ura spleneticí caliditas tūc melius est ut summat̃ trocisc⁹ d̃ barberis Reliqua patet. ¶ Et tu si uis experire eas nūdum tamē expert⁹ sum uespertilionis remedium. ¶ Medicine uero. ¶ Ponit medicinas compositas & p° enumerat eas z° ponit can.in ear̃ administratiōe ibi zᵃ & cū administrat̃ aliqd hor̃ Pᵃ in duas p° nominat diuersas medicinas z° ponit quarundam descriptionem zᵃ ibi aut summe nastur cii. ¶ Troscicos quos nominat quero i 5° can ¶ Alfenlegemic.i.ozimum gariofilatū & secūdum quosdam est abrotanum siluestre secūdum quosdam est calamētum fluuiale.& plures habet expositiōes. ¶ Trocisc.de reu.i de ẽubarbaro ebibiti in aceto &c̃.quia facit eos acetum penetrare & iuuat ad incidēdu3 & illud cum ñ fuerit inflatio quia acetositas adderet inflationem debilitādo.calidū unde i fra fen.zo°.ca° de multitudine erectiōis. Aui.

tractatus 2

dicit quod acetosa quãdoq; ĩfiãt. Thiriaca di atesero est optima cum n fuerit fe. quia cali da est. ¶ Aut ¶ Hec ps potest diuidi in 17. partes sicut tot medicinas ponit. ¶ Cum ace to. cõmisto. s. alicui parti aque uel commisto quia non pure acetoso ¶ In 2° medicina. est al felẽgniemisch. & ĩra exterior habet agni ca sti tam̃ secũdũ rei ueritatẽ alfelẽgniemisch. est illud quod dictum est Sed si diceret alfag di esset agnus castus ¶ Septima medicina ẽ lac cãmelaꝝ secũduꝫ condiciones suas. sue au tem conditiones sunt quia debꝫ esse lac came laꝝ arabicaꝝ fetaꝝ pascentium algarab &c̃. & debet alias bonas conditiones lactis haberẽ ¶ In 6ª medicina est folioꝝ ranini idest tubi cuiusdã. ¶ Decima medicia est splen asini & illud uidetꝰ esse a' ppᵉietate ut alias dictũ fu it. Sumatꝰ &c̃. mediatim. i. media ps nuius & media alterius. Et si. Hic est qdã accidẽ talis canon. & dicit qđ si spleneticus cõqueri tur de solutiõe uentris. s. p uiã excoriationis sed bene est sanguis ueniens a supiorib⁹ parti bus. & cũ quo nõ est punctura in itestinis. su mat suffuf. i. pulueris &c̃. ¶ Considerãdũ g° qđ intentio ĩ curatiõe huius fluxus ẽ ad duas res. s. ad itestinoꝝ cõfortationẽ & parti um illaꝝ ꝓximarũ. nec sanguinẽ suscipiat. & q̃ tum ad hoc datꝰ puluis ille ¶ Secũda res ad quã itendiꝰ est mẽbroꝝ inanitio. ut copio sius attrahãt. & q̃tum ad hoc minuitꝰ cibus. Ideo. n. fit ille fluxus. qa mẽbra sanguinẽ nõ recipiũt. si g° inanietur. uehemẽti⁹ traherent si autẽꝫ talis sanguis egrederetꝰ cũ excoriatio ne & pũctura. esset necessaria cura alia. ¶ Et scias pꝫ ¶ Et quãdo fuerit &c̃. Dantur troci sci de berberis & similia. s. infrigidãtia ad re mittendũ caliditatẽ. ¶ Medicamẽ. Hoc me dicamen est. xiii. medicamen uolubilis noĩate abrotanũ. i. maioris uolubil ¶ Granoꝝ alben . i. granum ben. Darchimet. 72. grana ordei Aliud. Hoc. est medicamen. 14 ¶ Cotolui. cre do qđ sit cimbalaria siue umblic⁹ ueneris. si ue cotolidon. Vnde symon dicit qđ similatur ayzo. i. sempuiue. & sic uidetꝰ describetꝰ Aui. h'c. Ponitꝰ aũt tale medicamẽ ad remittẽdũ acuitatẽ & caliditateꝫ al'oꝝ ¶ Granoꝝ. hic aũt est spacium. & uult dicere granorũ. i. gra noꝝ uolubilis maioris. Beꝫaar est nomẽ me dicie tyriacalis. aut absolute lapis beꝫiar. tñ scđm symonen hoc nomen absolute platũ no bis qñq; notat galbanũ. qđ est medicia multuꝫ tyriacalis. Exponatꝰ g° beꝫaard. i. galbanũ. & ita uult serapio in ca° de galbano. ¶ Radicuꝫ eius. i. arboris a qua emanat galbanũ. Arbor marie. i. h'uꝰ marien in 2° can ¶ In. 16ª. medi cina. Achãsigi. i. rãnus. & ita symon. In. 7ª. medicina Alsei. i. radix uitis. s. albe. sed allese . i. cortex radicum cappaꝝ. ¶ Et cum admini stratur. Ponit can. in admĩstrãdo has medici nas. melius est. ut minoretꝰ potus ut sit me dicina saluata. ¶ Et non &c̃. Medicie enim splenis non debetꝰ transire ad gibbum. sed ad epatis concauum. Deinde ad splenem. a conca uo igitur oritur uena que ad splenem uadit. ¶ Considerandum post qđ duricie existẽte forti & ẽt forti uirtute cibaria pñt admĩstra ri secũduꝫ modũ quẽ Auic. poit. s. ut ieiuno stomacho fiat balneatio & statio in tina & in gressu sumãtꝰ incisiua quia tũc corpore inani to & rare facto melius penetrabũtꝰ sed si ẽs fuerit hac debilior nõ oportet ita fortiter ꝓ cedere. ¶ Sahane. i. cibariũ factum ex pisicu lis salitis uel ẽ sal pisiculi cuiusdam de quo Auic cap. fecit. 2° can. ¶ Emplãstroꝝ. Hic po nit medicinas que applicãtur exteri⁹ & si qs eas bene cõnumeret sunt. 32. ¶ In secundo ẽ plastro est cinis asinoꝝ. i. splenis asini. quidã habẽt asinarum sed nõ iuenitꝰ quid sit. Sed asmachum dicit symon. Stephanum uocare absinthiũ sed nescio qua lingua ¶ In septia medicina est alarmel. i. ruta agresta. ¶ Marã est modus emplastri. Nigredo uasis. i. sordi cies uasis eris maxime in quo fuit oleum uꝰ uinum ut alias dictum fuit. ¶ Boꝫard. i. gal banum. ¶ Olei sicionii. i. de cucumere asinino siue agresti uel cucurbita agresti. ¶ Glutim albotin idest terbẽtina. ¶ Alfalgdi. i. agni ca sti. In. 14. emplastro chauiad quod nõ inuẽio quid sit quidam tam̃ magistri exponũt ꝙ est I artis. ¶ Citram idest pix liqda uꝰ gumma cedri apud symonem. Et quãdo nõ conferũt medicine. s. dicte ponãtꝰ uẽtose &c̃. ad educẽ dam materiam melãcolicam uel distrahẽdũ. ¶ Et quãdoq; pꝫ facit primo quod dictũ est secundo resumit modum curationis ibi 2ª & si. ¶ In hac secũda pre dicit quod si cũ duri tie splenis dominatꝰ caliditas et infirmus ñ tol lerat emplastra predicta tũc splẽ ei⁹ euapo retꝰ uapore aceti ex lapide crudo ut molari nam ex illo lapide acquirit frigiditatẽ & stip ticitatem. ¶ Aut sumatꝰ in potu sppl̃e cõuẽi ẽs medicamẽ uel hoc acetũ cum re cõueniẽti. ¶ Et ponatꝰ &c̃. ¶ Cibi ponit regim̃ per ci bũ & potum & uult quod cibi sint subtiles quos posuit ¶ Et in potu sumat aquã ferra rioꝝ &c̃. quia illa aqua est extenuatiua & cõ fortatiua splẽis quare &c̃.

Q Vra ponit curã phlegmaticoruꝫ apostẽatũ splẽis. & patet. Vꝰ doq; determinat de opilatio nib⁹ splẽis & p° de ea & suis si gnis & causis secũdo ẽ cura ibi.

zª sūt ille .Q đ dicit pᵇ & zᵒ ꝑʒ. ſi q̄s dicta cõ ſ.deret &c̄.

I Nflatio. Diſpoſitiões ſpl̄eis alie a ꝑdictis que tñ ꝑdictis ānecti poſſunt ſunt due lcʒ uentoſitas ſiue iflatio & dolor. ꝑmo gᵒ de inflatiõe & uētoſ tate determiat. zᵒ de dolore. ibi zª. aut fit. ꝑma in duas ¶ Primo notificat diſpõeʒ ꝑdictā. ſecūdo eius curā poīt. ibi zª ſcias. ſecūda ps hēt duas. ꝑmo in cõi magis ponit curā inflatiōis. ſecūdo ponit eius curaʒ q̄tum ad ſpāles eius modos. ibi zª. & qñ repletio. ¶ Dubitat̄ aūt circa iſtā ꝑmaʒ partē Auic. pon t ꝙ medicie duriciei ſplenis & iflationis cõueniūt in q̄buſdā. & ē notū. ſed differunt. quia medicie inflatiōis idigent uirtute ſtiptica magis quā reſolutiua. ꝙ eſt diuerſum ab apoſtematibꝰ. ſ. duris. quia i eis egemus uirtute reſolutiua magis. hoc auteʒ uidētur falſuʒ. ꝑmo quia ipē ſtatim ponit medicinas in q̄bus uirtus reſolutionis eſt amplior. ſicut eſt ruta & ciminuʒ. ſimiliter ēt uentoſe cum igne ſuppoſite. ¶ Hoc idem rõe ꝓbatur intentio i curatiõe iflatiōis eſt euaporatio uētoſe materie. hoc aūt fit ꝑ reſolutiuas medicinas. imo medicie ſtiptice opillāt porros. uñ uentoſitatē reſolui ꝓhibēt. ſic Auic. ſuꝑ prohibuit medicias multe ſtipticitatis i caᵒ đ cura aſclitis. non gᵒ medicie iflatiōis debent eſſe ſtiptice magis. ¶ Huiꝰ cõtrariū ponit Aui. & Serap. tractatu 4ᵇ. pᵒ caᵒ. quē Auic. ſequitur ubi ſic dic. ad uentoſitates aūt groſſas que coartāt ſplenem & extendūt ipm & inflationeʒ que fit in eo oportet ꝙ icipiamꝰ ab inicio cum oleo de abſinthio. qa ſoliciti ſumus ut uirtus ſtiptica pontica ſit magis uincens in rebꝰ quibus utimur i curatiõe. & ſit uirtus reſolutia minor. ſi aūt apoſtema ē lapideū tūc ē neceſſe ut ſit uirtus reſolutiua in medicamīe q̄ utimur magis uincens. & uirtus ſtipticitateʒ faciens minus. ¶ Dicendū ꝙ iſta differentia ñ ſit differentia neceſſaria. & ſemp inherēs. ſʒ quod ſit differentia poſſibilis. ¶ Propter qđ cõſiderandū ꝙ duꝝ apoſteª uel duricies ſplenis ſemp de neceſſitate eget medicis reſolutis multum. nunquā aūt medicis ſtipticis curari pñt. ſed inflatio & uētoſitas ſplenis. licet reſolutiõe etiā curent̄. tñ cum ſtipticis etiā ſimul curari poſſunt. ita ꝙ ſtiptica ꝑ ſe faciūt ad curam. Et hoc dupliciter. ꝑmo qa cõſtringendo & cõprimendo uentoſitates exprimūt a pte ſplenis & ſplene reagregato ꝑ medicinas ſtipticas. nec illas recipit imo a ſe ē pellit. Hoc aūt cõtingere nõ poſſʒ in duricie ſpl̄eis. quia talis materia expimi apta nõ ē. ſecūdo hᵒ faciūt qa medicine ille ſtiptice ſunt ſicce & exicatiue. ta

les aūt ſunt cõſumptiue uētoſitatis. nam medicie reſolutiue ꝓprie nõ cõtrariant̄ uētoſitati. imo ſi eſt apta materia illā generāt. iſte aūtem medicie ſtiptice exicādo potius nocēt i curatiõe duricieꝝ. & ad hoc uidebat̄ ire intentio Theodori libᵒ 3ᵒ. ubi ſi illis medicaminibꝰ uolueris plꝰ alias & alias ſpecies ſtipticas addere. ſi addas utiliter facis. Licʒ uero aliter reſpõdere ꝙ ſermo. A. & Serap. abſolute itelligēdus ñ ſit. ſʒ tal̄r ꝙ cõparanᵒ medicias reſolutias uētoſitatū ſpleis ad medicias duricieꝝ eiꝰ plꝰ põt ſupar̄ ſtipticitas i medicis iflatiōis q̄ poſſit ſupare in medicis i duricie. ſed abſolute i eis utriſq̄ reſolutō ſuperat ex quibꝰ obiecta ſoluūtur. ¶ Sciēdum ulterius quod cū ſomnus euaporat onē ꝓhibeat uigilie uero euaporēt merito auic. precepit ut ſumpto uino ñ dormiat quouſq̄ alleuiet̄ uēter ꝓpter euaporationē uentoſitatum cõcluſis en: poris in ſomno & exiſtente cõmotor̄ uētoſitatis ut uinum magis poſſet addi inflatio. ¶ Et quandoq̄ hic ponit curam iflatiōis ſecūdū ſui duos modos ibi ſecūda. & cum. ꝑmū pʒ. ſecūda in duas primo ponit curā ꝑ medicinas que interius aſſumūt̄ ſecūdo ꝑ eas que exterius ponūt̄ addēs de cibis ibi ſecūda inunctiões Dicit pᵒ quod ſi in ſplene eſt materia melēcolica. ſ. nõ apoſtemās & iflat ſui multitudine ſupple & in uētum cõuerſa eſt euacuabis. ¶ Illud quod dicit & ſumāt̄ uult exponi & ꝑ aut ita ꝙ tāgit ibi duos modos hoꝝ trociſcoꝝ illud aūt cõſidera ſi doſis ſit conueniens. ¶ Alphagdi. i. agnuſcaſtus ita exponit raſis in ātidotario caᵒ đ medicinis egritudinū ſplenis. ¶ Carmezith. i. fructus tameriſci. Almarui. i. marubium. reliqua patēt.

A Vt fit Hic determinat de dolore ſplenis. Et pᵒ ponit ſui modos et cauſas excuſans ſe a ſignis & cura ſecūdo ponit quēdā ſpecialem modū doloris ſpl̄eis et illiꝰ curā ibi ſecūda & cum ¶ Cõſyderādum quod in hac fen. licet tu nõ ſcias curaʒ ſolutiōis cõtinuitatis ſpleis uult tamē Auic. quod tu ſcias eam ex curaſolutiōis cõntinuitatis epatis & ſimiliter. ſigna & iō dicit tu iam ſciuiſti. ¶ Cõſyderāduʒ ꝙ quādoq̄ ſenti̊t̄ dolor circa latus coſtarum ꝓpter uētoſitatē cõtētam inter ſifac & pāniculum ſplenis & ñ ſentit̄ dolor ꝓprie in ſplene quia uetoſitas ñ eſt in eo. uult gᵒ Auic. ꝙ cura huius doloris ſit lenire natura m ſi fex eſt ſicca ne in iteſtinis exiſtēs ꝓpter ſubſequens balneum retineat̄ plus ſimiliter quia lenitio in deponēdo uētoſitatem iuuat ſit etiā eiꝰ cura balneum quod illam uētoſitatē reſoluit et quia materia ñ eſt ſanguinea uetat phlebo

tomiam medici uero⁹ cõitatis qui grega
les uocãt in.xi. Gal' sentientes dolorem satis
acutum iudicãt de flobothomia nõ tam faciẽ
da est nisi apud necessitatem ut cum dolor i
tenderet ualde & apostemationis esset dubi
um. ¶ Paucã.i.que paꝝ accidit cum materia
sit uẽtosa. ¶ Circa predicta dubitare cõtin
git an materia existẽte i splene sit cõueniẽs eaꝫ
ad uias urine deriuare. Et uidet quod sic qa
multas medicinas urinatiuas posuit Auic. su
pra in curatiõe spleĩs. ¶ Amp̃ natura quando
q materiam p partes illas deriuat ut educat
ide splenetică materiam feculẽtam per urinã
ut supra patuit ergo medicina cõueniẽter p
partem illam educet. ¶ Huius autem cõtra
rium potest argui nam gal.13.trap.penultio
ca° ea autem q ad renes n ẽ huic uisceri.s.sple
ni ponere enim uidet quod pars euacuatio
nis splenis sit uẽtrẽ nõ autem partes renum
& uesice. ¶ Dicẽdum quod materia existen
te in splene regulariter debemus eam euacua
re p uẽtrem & nõ p urinam huius autem rõ
sit hec. naꝫ materiã existentẽ in epatis cõcauo
euacuam⁹ p uentreꝫ & non p urinã. ut oium
medicoꝝ sapit auctoritas. g° multomagis ma
teriã existenteꝫ i splene. materia.n.splenis nõ
põt uenire ad uias urine nisi prius sit i conca
uo epatis. si g° esseꝫ in concauo adhuc ad uen
trem. & nõ ad renes ducerem⁹. hoc ẽt declarat
ex parte nature materie. quia ipa grossa &
melencolica existẽs est apta ad uentrẽ descen
dere. non ẽ aũt apta p subtilissimas uias uri
nalis partis reingredi. ẽt declarat hoc ex alli
gãtia splenis ad meseraicas. qa aptius ad ĩte
stina exit. quã ad gibbũ epatis. & uias urina
les. licet aũt hoc regulariter sit agẽdum qñq
tñ in auxiliũ nature tentãtis p urinã educere
possem⁹ diuretica dare ut nature impotenti
affreram⁹ suffragiũ. ¶ Ex his uero obiecta
soluũtur. Ad pmũ dicendũ qd ille medicine
nõ dant ut diuretice. & ut ductiue ad renes.
sed ut apitiue a uiis splenis. unde acetuꝫ illis
admiscet. quia ad illud iuuat. ¶ Ad secũdũ
dicendũ qd licet natura illud faciat medicus
tñ facere non debꝫ multa.n.natura temptat a
qbus nos abstinemus queadmodum saniem
pectoris p uentreꝫ educit. aut urinã medicus
aũt nunquã illud temptet. sed natura icipien
te sibi auxiliet si potest & cetera.

¶ Incipit expositio sup.16ª.fen tertii.

Creator. In superiori fen
Auic. determinauit de dis
positionib⁹ fellis & spleis
que sunt mẽbra a cõcauo
epatis recipientia supflui
tates digestiõis secunde.
In hac fen.intẽdit determiare de dispõnib⁹ i
test noꝝ que sunt mẽbra recipiẽtia supfluita
tes digestiõis pme uel que recipiũt illud qd
stomacho cõpleta digestione supfluit. Et p°
hoꝝ mẽbroꝝ ponit anathomiã. secũdo de dis
positionibus eoꝝ determinat. ibi 2ª. scias qd
oẽs fluxus. Prima in tres. pmo in cõi magis
ponit itestinoꝝ anathomiã 2° magis i speciali
tertio cõcludit ibi 2ª. et numer⁹ ibi 3ª et qtita
tatis ¶ Cõsiderãs φ uene q ueniũt ad stom p
prie nõ trahũt cibũ ad epar. imo ex anotomi
staꝝ itentiõe uidet qd uene ille sunt facte ad
portandũ stomacho sanguinẽ. uene g° que chi
luꝫ portãt ad epar sunt ille que penetrãt i tu
nicas intestinoꝝ. & pauce sunt q ad stõachuꝫ
uadũt gra attrahẽdi ut gal' inuit 4° de utili
tate pticulaꝝ ca° de tunicis uentris ¶ Et ideo
Auic. quasi in retractiõe sui dicti qd precesse
rat dixit imo in tunicis itestinoꝝ unde Auic.
uult tãtũ habere qd lꝫ ille uene ad epar chilũ
portẽt nõ tñ trahũt nisi illud cui obuiãt ¶ Et
numerus. p° poit anothomiã itestinoꝝ & nu
merũ. secũdo alligãtiaꝫ. tertio moduꝫ substã
tie quarto uniuscuiusq itestini ponit anotho
miam secunda ibi & ista ibi tertia & creauit
ibi 4ª & in testinum. ¶ Circa tertiam partẽ
esset dubiũ utrum fex formã suam in stoma
cho recipiat uel itestinis Auic. autem satis in
nuit quod quãdam formã i intestinis recipi
at cum dicit que nõ induratur & reuoluitur
i. retũdat uel figurat nisi ppter multitudinẽ
su. more illic. i i itestinis grossis. uel pp multi
tudinem idest unionem & agregationẽ &c.
Et similiter &c. Infra uero uidet sentire φ
fex sit reperta in stomacho licet cum alio su
mersore ut ibi dclarabit Similiter hoc sentit
gal' tertio de iuuamẽtis mẽbroꝝ quid uero
sit de illa questiõe require nostras palestras
ubi illã disputauimus alte. ¶ Et intestinum
habet hec ps sex. sicut sex sunt intestina quo
rum omnium ponit anathomia ibi secũda &
ps itestini ibi 3ª. et cõtinuat cũ ieiuno ibi 4ª
& cõtinuat cũ iferiori gracili ibi quinta. Etcõ
tinuat cum monocula ibi sexta & itestinum
rectum pma ps in tres pmo ponit anothomi
am intestini duodeni ostẽdendo eius iuuamẽ
ta & utilitates secũdo põit quoddam cõe ite
stinis tertio redit ad complẽdum illius inte

ſtini anothomiam ibi ſecūda. Et create ſunt
ibi tertia & creauit. ¶ Circa ꝑmā partē con
ſiderādum quod per ſpumā aquoſam dedit
inteligere cibi aquoſitatem que cibo admixta
groſſo illum ſubtiliat notificauit autem partē
cibi aquoſam per ſpumā quia ſicut ſpume eſt
ſupernatare ſic & aquoſe partis cibi eſt ſup
natare & ꝑtis dure groſſe eſt deſcendere ad
fundum ſtomachi unde Ariſti .zz. ꝓbleumatum
ſic⁹ dicit deſcendere ad fundum ſtoma
chi ſi poſtremo ſumāt̃ & iō etiam poſtremo
euomunt̃ & hoc quia grauiores. ¶ Circa ſe
cūdam partem quā Auic. ponit cōſiderādum
quod tota Auic. ratio ſup hoc fundari uidet̃
.ſ. quod motus cibi ad ſtomachū fiat ſolum
per uirtutē meri attractiuā licet adiuuet uir
tus uoluntaria ſed motus chili a ſtomacho ad
inteſtiua perficit̃ per uirtutē ſtomachi expul
ſiuam & per uirtutem inteſtinoꝝ attractiuā
¶ Et adiuat eam .ſ. ad iteſtinoꝝ attractiuā
fex que prouenit &c̃. i. fex. que eſt in cibo q̃ſi
dicat quod inteſtina prope trahāt fecē & ta
mē in illo cibo ſit fex aut ſaltem pars que ī fe
cem cōuerti oportet. ideo inteſtina maxime il
lum cibū trahēt. Et ꝓpter illu d. i. ꝓpter oēs
cās dictas facilis &c̃. ¶ Sed dubitat̃ circa h°
Primo q̄a Auic. uidet̃ ſibi cōtradicere. nā ſu
pra de qualitate deglutiōis fen. i3ª. ubi uide
batur ponere q̄d in meri eſſet uirtus expl'ſi
ua. cū ponebat in eo uillos latitudinales qui
exꝓmunt ipm .ſ. cibū ad īferiora ſic g° in mo
tu chili ad iteſtina. duplex cōcurrit uirtus .ſ.
atractiua & expulſiua ita ī motu cibi p meri
ad ſtomachū. non g° ꝓpter hoc latius debuit
meri eſſe. ¶ Dicendū q̄d licet in meri ſit ali
qua expreſſio. illa tñ ī maifeſta ē & debilis.
Sed attractio fortis & ꝑncipalis eſt. ſed ī mo
tu chili ad iteſtina illa exꝓſſio ē fortis & ma
nifeſta. & iō ille cibus pōt trāſire p uiā tem
perate latitudinis. uel dicendū ꝙ ī meri non ē
diſtincta uirt⁹ attractiua a uirtute expulſiua
ſed coincidūt quaſi in eiſdem partibus. ſed in
motu chili a ſtomacho eſt diſtinctū membrū
impellēs a mēbro trahente ut notū eſt. ¶ Se
cundo dubitat̃ diceret aliq̄s Auic. dicit ꝙ fex
iuuat ad illud. quid g° erit illud p quod inte
ſtina ꝑncipaliter trahūt. ſi tract⁹ fecis ē coad
iuuatiu⁹ ¶ Dicendū ꝙ quēadmodū ſtoma
chus ꝓpter duo ꝑncipaliter trahit cibū .ſ. ꝓp
finē imediatū ut ꝓpter ſeipm. & ꝓpter finē
mediatū. & ꝑncipaliorē in ordine mēbrorū
ut ꝓpter alia mēbra. ſic ēt natura ordinauit
ꝙ inteſtina cibū trahāt. his duab⁹ utilitatib⁹
licꝫ nō ſic maifeſte ſic̃ ſtomachus. ꝑncipal' g°
attractio cibi ab inteſtinis fit ut inteſtina uo
luptuent̃ ex eo. & ex eo ſumāt aliquid. & q̄a

fex in inteſtinis ꝓportionalis eſt ſic̃ urina ī ue
ſica. ideo iuuat hāc attractionē fex que ꝓueit
ex ſumma cibi. ¶ Dubitat̃ 3°. an in inteſtinis
ſit uirtus attractiua. & uidet̃ ꝙ nō auctorita
te Gal'. tertio d̄ uirtutib⁹ naturalib⁹. ubi ul't
ꝙ ſolū iteſtina circūtrahunt. i. expellūt attra
hunt aūt nihil ¶ Oppoᵐ. uult Aui. hic & fen
ꝑma primi ca° de mēbris in fine. ¶ Dicendū
ꝙ in iteſtinis eſt attractiua uirtus. nam ſi in
inteſtinis eſt aliqua uoluptua° eius q̄d eſt in
eis igit̃ illud attrahūt. uoluptua° enim eſt ex
attractiōe dependēs cū attrahēs attrahat ꝓp
ter uoluptuari. ſed iteſtina uoluptuant̃ ex eo
quod eſt in eis cum aliquam ex illo refocilatō
nem recipiāt ſaltem gracilia & etiā groſſa ali
qualiter uoluptuāt̃ in fece queadmodū canes
ī ſuperfluitatibus ſicut inteſtina in fece ueſica
in urina & fel in col'a ut tertio de uirtutibus
naturalibus. ¶ Conſiderādum quod licet in
eis ſit attractiua uirtus illa tamē in eis ſopi
ta eſt reſpectu expulſiue cum expulſiua ī inte
ſtinis ſit principalior & manifeſtior pōt g°
dici quod nihil attrahūt in compatiōe ad eo
rum manifeſtā expulſiuā ūde obiecta ſoluū
tur ¶ Cōſyderādum poſt ꝙ. Gal. uult 4°. d̄
utilitate particulaꝝ ca° de plaſmate quod lō
gi uelli ſunt in īteſtinis ab extra ad ſuſtētan
dum & iuuādum latos. ¶ Verum. ¶ Auic.
quaſi unā dubitationem remouet dixit enim
quod quia ſtomach⁹ indiget attractiōe forti
cuius ſimili ñ indiget iteſtium ideo ſup duas
tunicas īteſtinoꝝ domināt̃ uilli latitudinales
ad expulſionem fiendam maiorem q̄a ea ma
gis indigēt q̃re diceret aliquis eſt ne equali
ter in omnibus inteſtinis Reſpōdet quod nō
nam in īteſtino recto iam apparēt multi uil
li lōgi plus quam in aliis īteſtis adhuc tam̄ la
ti in eo ſuperāt longos. Cā autem ꝓpter quā
in hoc inteſtino apparēt uili lōgitudinales eſt
quia hoc inteſtinum inter alia inteſtina īdiget
maiori attractione ut attrahat id quod ē ſu
pra ipſum de fece qua attractiōe fit p⁹ meli
or expulſio. Nā .ſ. iteſtinū habēs. i. ſi haberet
paucos latitudinales eſſet inobediēſ ad expel
lēdum oportet enim illud quod expellitur p°
eſſe expellēti cōiunctum & ideo etiam ut me
lius expelleret creatum fuit amplum. ¶ Et
create hic pōit quoddā cōmūe iteſtis et dic̃ ꝙ
īteſtia habēt duas tunicas ꝓp duas cauſas u
na eſt ut cum nocumentum fit in una non ſit ī
alia eſt diuerſitas in operationibus. ſ. attra
ctionis & expulſionis ¶ Et creauit. ¶ Hic cō
plet anothomiam huius inteſtini Et dicit q̄d
cānnam huius inteſtini. creauit rectā ut pre
paretur melius expulſiōi. nam expulſio ul' ſe
paratio fecis ſupple & cibi in extēſo recto ue

locior est quã in undoso.i. in tortuoso & sopito.i.iclinato sopitum eim iclinatũ est.& ideo esse iclinatũ p sopitũ describit. Reliq̃ patet. ¶ Et pars. Hic ponit anothomiã intestini ieiuni & patet. ¶ Considerãdũ tñ ꝙ cũ hoc itestinũ sit ualde epati alligatũ & meseraicis sequitur cõsequẽter ꝙ ipm ualde extenuetur ĩ egritudine.s.epatis cõsumptiua ut dictũ.A. ex supradicto statĩ cõcludatur. ¶ Cõsiderãdum ulterius quia chilus qui uenit ad ieiunũ habet duas ptes.unam que intrauit iam mesaraicas aliam que remãsit ĩ eo.colera gº q̃ uenit ad hoc intestinũ iuuat ad duplicẽ expulsionez.uidelicz ad expulsionem eius qđ itrauit mesaraicas ad epar. & hoc p cõstrictionẽ intestini que fit in expulsiõe.unđ ps illa que itrauit meseraicas magis uersus epar ꝑpelletur iuuat ẽt ad expellendũ ꝑ aliã ptem ad inferiora illud qđ remãsit in itestino & pz. ¶ Et cõtinuat. Hic ponit anothomiaz intestini ylion longi uel inuoluti.& ꝑmo facit hoc.secũdo cõparat intestina grossa gracilibꝰ.secũda ibi.et digestio. ¶ Quod ꝑmo dicit pz.& debet exponi in capitulis ãncedẽtibꝰ.i.in partibus ꝑcedẽtibus in hoc caº. ¶ Sed circa hãc ptẽ dubitatur. Vtrũ in itestinis sit uirtus digestiua.uidetur ꝙ non.quia tunc in eis esset uirtus nutritiua respectu eius qđ digerũt cuz digestio in nutricationẽ ordinet. ¶ Amplius cibus est ꝑfecte coctus ĩ stomacho. ¶ Oppo.uult Auic. ¶ Dicendũ qđ digestio est duplex.s.inductiua ultime pfectionis.& iductiua dispõnis ul' qualitatis alicuiꝰ cõueniẽtis. licet ibi non sit forme substãtialis pmutaº.dico gº ꝙ in itestinis nõ est uirtus digestiua que sit inductiua substãtialis forme.nam substantialis forma chili unius est uirtutis saltẽ pncipalis gº opz ut habeat unũz imediatũ factorẽ hic autẽ ab omnibꝰ ponit' stomachus.uñ Mesue ĩ suo de appropriatis ĩ sermone de aqua ordei chilus habz artificem calorẽ aĩalis pprium in proprio uase.i.stomacho.dico tamen qđ ẽ uirtꝰ digestiua.quia inductiua qualitatis alicuiꝰ cõueniẽtis sicut enim cõperant' uene epati sic cõperantur intestina stomacho.sed sic est qđ ĩ ueis fit aliqua alteratio sanguinis gº in itestinis fit aliq̃ alteraº chili.hec uidet' itentio Gal'. q̃nto de iuuamẽtis in fine. ¶ Amplius chilꝰ aliquã alterationẽ de necessitate sumit in itestis cum habeãt caliditatẽ actu aut ergo ista alteratõ est corruptiua & hoc ẽ falsuz quia tũc semp chilus ĩ itestinis corrũperet' Aut est perfectiua secũdum qd & hec ẽ digestio aliq̃. ¶ Ad cõtrariũ dicẽdũ ꝙ intestina aliquam refocillationẽ acquirũt ex chilo descẽdẽte a stomacho ¶ Ad secundã patet solo ex prima rõe. Cõsiderãdũ ꝑost ꝙ quãto itestina habẽt plures mesaraicas tãto magis alterãt & digerunt chilũ pp id ꝙ magis calia sunt merito ergo gracilia erunt plꝰ digerẽtia ueluti plus participãtia sunt mesaraicis uẽis ¶ Et continuatur Hic ponit anathomiã primi intestini ex grossis & ẽ monoculꝰ siue sachꝰ. Et pºpõit causã sui nomis & situ. Secundo põit iuuamẽta ibi. secũda. ¶ Et creatum quidem fuit quomõ hoc intestinum habeat unum foramẽ & quomodo nõ ex anathomia uidet' si quis uult intelligere multi enim qui ñ uiderũt in hoc errant & in aliis multis. ¶ Et creatum primo ponit eius iuuamẽta secũdo circa hoc quosdã redarguit tertio eius anathomiã reassumit ibi secũda quidam ibi tertia & huic quidem ꝑma in duas primo ponit unum iuuamẽtum secũdo aliud ibi secũda. Et de eis est quod pº dicit patet secũda pars habet duas.primo ponit id iuuamẽtum uel iuuamẽta secũdo quod dixerat declarat secũda ibi. Et ẽ motꝰ. ¶ Dicit primo quod de eius iuuamẽtis est quod hoc intestinum est inicium reliquaꝝ cõuersionum cibi ad feculẽtiam & est inicium preparationis successionis future.s.in colon & recto. ¶ Accidẽtis ei.s.cibo ex mesaracia licet nõ sit in illo.s.monoculo uel in illo.i.i intestinis inferioribus uel in illo.s.cibo exeũte a monoculo. ¶ Illa succio scilicet quãta est in itestinis aliis gracilibus superioribus quia itestia gracilia plures hñt mesaraicas ueãs. Cõsiđrãdum quod cõuersio cibi in monoculo dicit' reliqua respectu conuersionis eiꝰ ĩ stomacho quia illa prior & pricipalior est similiter eius cõuersio ĩ feculẽtiam dicit' reliqua q̃a & ĩ stomacho fex aliquod esse suum recipit. ¶ Et ẽ Hic declarat quod dixit & primo hoc facit. secũdo ex dictis infert quedam ibi secũda fit ergo prima in duas secundũ quod duo dicta declarat ibi tertia ĩmo dictũ ꝙ pº.declarat ẽ hoc dixerat ꝙ monoculũ est pricipium ꝑparatiõis succionis.i.ad succionẽ future accidẽtis uult ergo ostẽdere ꝙ ista succio ad quã ꝑparat monoculũ sit futura.s.i alio itestino ut in colon & recto & dic & supple fit suctio ista cũ ẽ motꝰ.s.cibꝰ & descẽdẽs & depositꝰ.s.a monoculo ad colon & rectũ. ¶ Cõsiderãdũ ergo ꝙ monoculũ nõ uenit de mesaraica res que habeat magnitudinẽ ut postea appõet et uidet' suctio pprie in eo nõ fit sed preparatõ ad suctionẽ futurã in colon & recto ad q̃ mesaraice plures ueiũt q̃ ad monoculũ ut anothomia ostẽdit. ¶ Immo. Hic declarat secũdum ꝙ dixit & primo facit hº secũdo quoddã stati dictũ declarat ibi secũda in ipso aggregato dictũ autẽ fuit ꝙ hoc intestinũ est pncipiũ re

liquaꝝ cõuersionũ cibi ad feculẽtiam hoc aũt
declarãs dicit ꝙ imo nõ cõplet̃.s.fex nisi cuʒ
ueniat ab epate.i.ab attractiõe epatis. Illud.n.
quod nõ trahit̃ ad epar in fecem conuertitur
aut perficit̃ pars.s.eius in monoculo & iterũ
post attrahit̃ & appropiquat̃ ei.s.monoculo
dico quod nõ cõplet̃ n s. cũ uicinitate digestio
nis pꝰ digestionẽ stomachi qᷓ licet fex cõpela
tur in monoculo tñ recipit priꝰ ĩpressionẽ uł
alterationẽ ex digestiõe stomachi. bene gᵒ di
xit. Auic pꝰ digestionẽ stõachi que fuit cũ qe
te saltẽ stõachi nã digestio fit cũ quiete mo
tus enĩ digestionẽ ꝓhibet ut infra fen.zz. tra
ctatu secũdo đ signis doloris iũcturaꝝ. Cũ
uicinitate Hic declarat quoddã stati dictum.
dixerat quod cõplemẽtũ fecis ĩ monoculo fit
cũ uicinitate digestiõis stomachi pꝰdigestõnẽ
stoãchi que ẽt est cũ uicinitate uult gᵒ Auic.
declarare quid est cõplemẽtũ. Ad cuiꝰ intelle
ctũ cõsiderãdum ꝙ ĩ digestione quedã sunt
q̇ p se cõplẽt̃ quedã autẽ sunt q̇ generãt̃ com
plẽtur uicinitate nõ tamen principali intentio
ne. Et potest hoc declarari ĩ generatiõe humo
rum nã sanguis est humor q per se & princi
pali ĩtentione generat̃. sed aliquãdo quasi q̃
dam uicinitate ad sanguinẽ cõpletur. caliduʒ
gᵒ epatis ꝑncipaliter agere ĩtendit in materiã
ex qua fit sanguis. si aũt agat in alias partes
huiꝰ materie hoc fit uicinitate inquãtuʒ oẽs
iste ptes simul in unũ sunt cõprehẽse non eim
põt agere epar in partẽ chilli ut fiat sanguis
qui agat in partẽ ex qua fit mł'ia colera & fł'a
sic ẽ t de ĩtentiõe stomachi non est generare fe
cem. sed eius ĩtentio est agere in cibuʒ & face
re chillũ aptum cõuerti in humores. sed si ali
qua ps fit non apta ad huc patit̃ uicinitate q̃
dam ad illã cum ille cibus totus sit cõprehen
sus in stomacho. Et aggregatꝰ in forma una
cõi ut nõ possit stomachus agere in pteʒ unã
quin agat in aliã. ps gᵒ parata in fecẽ cõuerti
quadam uicinitate patit̃. Et cõsimili mõ põt
declarari de monoculo. monoculus.n. ut habʒ
digestiuã uirtutẽ forsan agit in ptem cibi q̇
uenit a stomacho que nõ est apta fieri fex. nec
fuit in stomacho pfecte decocta. sed cũ quadã
actiõe ulteriori pficietur. ita ꝙ poterit attra
hi ad epar cũ descẽderit in colon & rectum. si
ergo pars cibi que est apta cõuerti in fecẽ pa
tiatur a monoculo. hᵒ fit cũ quadã uicinitate
ad partem cibi bonã que ĩ monoculo debʒ cõ
pleri ut trahat̃ post ad epar. Ex hoc põt sum
mi qđ generatio fecis etiã in monoculo non ẽ
de ꝑncipali ĩtentiõe. sed cõsequit̃ ad actionem
monoculi. ĩtendit.n. monoculus ex sui actione
ꝑncipali complere id quod stomacus nõ potu
it. quia gᵒ hoc fit alterãdo & ꝑmutando ps
cibi que põt compleri ex hac actiõe pficit̃. sed
illa ps que ñ est apta cõpleri ex mora & acti
one corrũpitur magis. unde fetoreʒ acqrit et
ultimã formã fecis. Et hoc uult dicere Auic.
cuʒ dicit ĩpõ.s.cibo aggregato & cõphenso
in re una.i.ĩ una cõi forma & aggregatiõe uel
in re una.i.ĩ loco uno ut ĩ stomacho uel mono
culo ĩ qua.s.re remãsit tpe lõgo. quia toto tpe
q̊ facta ẽ trãsmutaᵒ. dico ꝙ remãsit tpe lõgo
cum esset quietus & aggregatus.s.loco illo
in quo digeritur. bene ergo dictum est qđ fit
cum uicinitate ¶ Fit ergo. Primo declarat
quoddam. secundo quoddam aliud. ibi secun
da. & ꝓpter hoc. quia dictũ est qđ monoculũ
ꝑparat illud quod sugitur. postea cũ separ̃
a monoculo. & qᷓ dictũ est qđ cõplet fecẽ cũ
uicinitate sic gᵒ fit ꝓportio eius s.monoculi
ad ĩtestia grossa sic ꝓportio stomachi ad gra
cilia qᷓ etiam stomachus ꝑparat illud ꝙ sugi
tur in intestinis gracilibus et quia illđ ꝙ acq
rit fex ĩ stõacho acqrit cũ uicinitate. Et pp hᵒ
Concludit aliud & primo facit hoc secundo
dubium remouet ibi secunda Et nõ euacuat̃
prima ĩ duas primo facit ꝙ dictuʒ est secũdo
quoddam aliud declarat ibi secũda cum iam
Dicit primo. ꝙ qᷓ monoculũ intestinum ꝑpa
rat id quod debet sugi post eũ ẽ necessariũ ut
appinquet epati ut cõpleat̃ digestio quã fac
uirtute epatis & eiꝰ auxilio sic etiã epar sto
macho auxiliat̃ ut cõuertat̃ residuũ eius qđ
nõ digerit̃ in stõacho ¶ Et nõ ẽ cõuertatur
dico ad meliꝰ ꝙ possibile est. ¶ Cũ. Hic đcla
rat ꝙ in monocło cõpletur id quod nõ fuit di
gestũ in stomacho uult gᵒ declarare quomõ
illud nõ digestũ descẽdit a stomacho & dicit
&c̃. Ad meliꝰ &c̃. Cũ iã fuerit inobediẽs.s.
ꝑfecte digestioni in stomacho & nõ aduẽit ei
.s. tali cibo cõplemẽtũ digestionis ꝓpter mul
titudinẽ materie ũde supple tota digeri ñ po
tuit. ¶ Et ꝑcessionẽ.i. ãticipationẽ sepatiõis
.s.a stomacho Aduemẽtem ei ꝙ est magis obe
diẽs ꝓpter ea &c̃. quãdo enim maior pars ci
bi est pfecte decocta & aliqua pauca pars est
illi admixta q̇ pfecte digesta nõ ẽ tũc uirtꝰma
gis curat facere descẽdere cibũ q̃ eũ retinere
ut cõpleat̃ digestio eius parue partis illđ er
go quod est magis obediẽs submergit illud
quod est magis inobediẽs. Et nũc.s.in mono
culo nõ iã denudatũ ẽ illud ꝙ est inobediens
quia denudatum a cibo iam pfecte decocto
qui eum submersit qui propter sui cõplemẽ
tum trãsiuit ad epar sed ille qui nõ fuit pfe
cte digestus sed fuit inobediẽs remãsit ab il
lo denudatus. ¶ Cum ergo superuenit ei.s.
cibo inobediẽti uirtus actiua.s. ĩtestini mono
culi inuenit ipsum.s.cibum inobediẽteʒ patũ

.f.pati & denudatum nisi a superfluitate &c.
¶ Cōsiderādum ergo si quis attente cōside
ret quod cibus cum a stomacho descēdit tres
habet partes.s.partem perfecte decoctam q̄
trahitur ad epar dum trāsit ad intestina gra
cilia & partem que fuit inobediens & ista est
duplex quedam est pars que fuit inobediens
nō tamen omnino immo est apta pati & per
fici non enim deficit nisi in complemento dige
stionis.quedā autem est ps que fuit inobedi
ens que non potest pati & pfici. sed in fecem
cōuertitur.cibus g° qui uenit ad itestina gros
sa denudatur a parte pfecte decocta. quia il
la fuit attracta dum trāsiret p gracilia.sed ñ
est denudatus a fecali pte pfecte de cui⁹ pro
prietate ē ut ī fecem conuertat̄.& est reperta
.s.hec superfluitas apta cōuerti ī fecem in utris
q̧ dispōnibus scilicȝ descēsionis que est reper
ta in cibo descendēte a stomacho ad gracilia.
& ī cibo descendēte a monoculo ad alia itestia
grossa.licȝ eim chilus in stomacho actu habe
at unā formā.habet tñ plures partes īter q̄s
est pars omnino iobediēs scilicȝ qua fit fex si
quis pdicta consideret.¶ Sed fuit.s.hec sup
fluitas ī stomacho supple descēdentes tamen
in gracilia cū submersione alio.quia cū magna
pte boni chilli cuius gratia facta fuit submer
sio fuit ēt cum pte chilli nō complete digesta
& supple a monoculo ī colon est submersum
hoc solū.s.feculentū magis digestū.uel ē sub
mersum hoc solum.s.qđ fuit completū ī colō
absq̧ alia parte que iterū debeat compleri.nā
cibus descendēs a stomacho pmixtus est uni
alteri parti cibi qui ī monoculo debet comple
ri.sed ille qui est completus in monoculo nul
li alteri parti miscetur que compleri debeat.
prima tñ expositio uidetur melior ut dicatur
hoc solum scilicȝ feculentū.iam eim ī monoclo
fex suā formā sumpsit ultimā.& iō secundū
est submersum solū qa actu distictū a iuuati
uo.sed in descensu a stomacho non erat sic di
stinctum actu.¶ Et illud qđ ei scilicȝ feci misce
tur scilicȝ de bono.dignus est ut patiatur pro
prie. Et considera qđ iste sermo refertur ad
fecem & ad partē cibi cum sunt in monoculo
pati aūt ꝓpriū est pncipaliter digeri & pfici
fex aūt pncipaliter & ꝓprie non patit̄.sȝ cuȝ
uicinitate ut dictum est. si autē iste sermo re
feratur ad illā partem cibi & fecis cū a mono
culo descenderūt exponatur sic.ut patiatur p
prie.s.attractionem ab epate.prius enim pp
ter impfectionē nō erat dignū.nūc autem est
dignū.¶ Et non.Hic remouet dubiū dictū ē
ꝙ per monoculi actionem illa ps cibi fit apta
ut attrahatur ad epar q̄re dubitaret aliquis
utrū stomachus fecerit aliqđ in hac pte cibi &

respōdet ꝙ sic & dicit ꝙ stomach⁹ ñ euacua
t⁹ ē a passiōe quadā & digestiōe & ꝑpara
tiōe itelligatur actiue.i.ñ ē euacuat⁹ ab hoc
qn fecerit ipsuȝ cibū pati & digeri & ꝑpara
ri cibū dico q cōplet̄ ī monoculo & hoc ē qđ
subdit pp complemētum passionis & digesti
onis.s.fiēde in monoculo.Cum p quia euacu
atur totus digestionis actus & pcōsequēs cō
plet̄ ad ipressionē agentis scilicet ultimi mo
noculi quasi uelit Auic.dicere cū monoculum
st tāquā ultimū agēs cōplēs digestionē cibi
que fuit inobediens g° sequit̄ quod stomach⁹
quia est aliud agens aliquid fecerit in cibo il
lo.¶ Et intestinum.¶ Hic concludit illud iu
uamentum & dicit quod intestinum monocu
lum est illud in quo completur digestio eius
quod fuit inobediens in stomacho & superflu
it porrio.s.pars a digestione.s stomachi et pa
rum.i.paucus digestionis defectus submer
git ipsum & supple submersio sepat.s. elon
gando iter ipsum.s.paucum cibum & paruȝ
digestum & inter uirtutem agentem ī chimo
humido.i.uirtutem digestiuā stomachi dicit̄
autem agere ī chimo humido.s.p potum &
fit taliter ut pars uirtutis rectificet ipsum.s.
in monoculo cum inuenit̄ stās & natās.s.in
stōacho tāta quātitate qua discernat̄.i. appa
reat.eius digestio licet ñ completa deide sepa
tur ab eo.s.stomacho ad intestinum.s. duode
num deide ad alia ex quo.i.postq̄ exsugit sto
machus.s.illud quod uoluit per se de eo qđ
preparatum est & est sermo iste similis ser
moni.Galieni tertio de uirtutibus naturali
bus cum autem sufficiēter impletum fuerit
onus aliud reliquum deponit cibum.¶ Cō
syderādum ergo quod licet monoculum cō
pleat digestionem nō tamē intelligēdum est
quod formā substātialē chilo tribuat sed ali
quam accidētalem pfectionem post formā q̄
habuit in stōacho.oportet ergo prius forma
ri in stomacho si enim nō formaret̄ ibi & nō
posset perfici in monoculo & ideo.Auic.dixit
cum iuenit̄ stās & morās.¶ Diceret autem
aliqs si chilus qui complet̄ ī monoculo acqui
siuit formā substātialem in stomacho g° om
nem perfectionem & pcōsequens ñ eguit alia
alteratione in monoculo.¶ Dicēdum quod si
cut sunt quedam entia actiua per formā sub
stantialem que nō statim habita substantiali
forma possunt in opus exire & in actum licȝ
sint p illam.sicut cum statim homo ē ñ itelli
git aut militat.sic etiam aliqua entia sunt q̄
a forma substāciali passiue disponūt̄ ñ tamē
habita substāciali forma sunt apta omnino
pati nisi acqrāt aliquam formā accidētalem
ulterius.licet ergo chilus formatus sit in sto

macho eget tamē poſt actum ſubanſtialem aliqua accidētali diſpoſitiōe ut melius poſſit trahi ab epate. ¶ Quidam ¶ Hic pōit quorundā errorē. & prio hoc. ſecūdo remouet illū errorē ibi ſecūda. & iſti quidē ¶ Dicit primo ꝙ quidā dixerūt ꝙ hoc inteſtinuꝫ monoculū eſt factū ut pp ſuā formaꝫ moretur in ipo chilus ad mūdificandū epar. i. per epar ex eo qđ remanſit in ipſo. ſ. chilus de ſubſtātia cibi remāſit. Dico integre a ſtomacho cuꝫ iam ſtomachus exugit pro ſe qđ uoluit ¶ Et putauerūt ¶ Conſiderandū ꝙ iſti poſuerūt ꝙ chilꝰ integre pueniebat ad monoculū. ſ. totū illud qđ remāſit ab attractione ſtomachi. & conſequēter oportuit eos ponere ꝙ i trāſitu p gracilia nō attrahebať ad epar. gº nec ibi erāt meſeraice. reliqua patent. ¶ Et huic ¶ Reſumit utilitates & iuuamēta. ¶ Conſiderandū qđ res aggregata cum melius cōprehendiť meliꝰ expelliť & ipelitur. ſepata aūt & diſpertita cū colligi & cōprehēdi nō poſſit. nec pōt eici. Quomodo aūt uermes utilitatē corpori afferant. & quomō non & qualis ſit eoꝝ generaº declarabiť iferius tractatu qnto ¶ Et cōtinuatur. Ponit anothomiā colon. & patꝫ. ¶ Et iteſtinum. Ponit anotho. recti & patet. ¶ Cōſiderandū qđ quia iteſtia ſunt aggregatiua & receptacula plurimaꝝ ſupfluitatuꝫ oportuit ea eſſe epate ſenſibiliora ut illas ſupfluitates pceptas expellat & cetera.

Scias quod. ¶ Supius Aui. poſuit anothomiā iteſtinoꝝ. Hic exequitur de diſpōnibꝰ illoꝝ. ſunt aūt hee diſpōes fluxus dolor & punctio et diſpoſitiōeſ ānexe ut uermeſ. pmo gº determiat đ fluxu uētris. ſecundo đ doloribus & pūctionibꝰ inteſtinoꝝ. tertio đ uermibus. ibi zª in tertio tractatu. Cauſa punctionis. ibi ȝª. cum euadit materia. Prima i tres pmo determiat đ cauſis & modis fluxus uētris. ſecundo de ſignis. tertio de cura. ibi zª. diciť. ȝª ibi. dico. Prima i tres. pmo pōit q̄daꝫ diuiſionē. ſecūdo exequiť. tertio addit quedā ad complementuꝫ cāꝝ & modoꝝ fluxus uentris. ibi zª. & nos ibi ȝª. in fine capituli. inquit ypocras. ¶ Circa primam partem conſiderādum quod ex cibariis quedam ſunt cibaria magis pura. & ex cibis quedam ſunt comeſtibilia quedam potabilia. ad denotandum gº hanc diuerſitatē dixit ex cibariis & cibis ¶ Et nos. Hic exequitur. & pmo de fluxu facto ex mēbris. ſecundo de facto ex cibis & cibariis. tertio de facto ex aere continēte. ibi zª. factuꝫ aūt ppter cibum. ȝª ibi. factꝰ aūt ppter aerē Prima i duas. pmo ponit diuiſioneꝫ modorū facti a mēbris. zº exequiť. ibi zª. & de facto.

Primo dicit qđ fluxus factus a membris fit aut ex ſtomacho &c̄. & omnes cōicāt i cauſis Nam fiunt aut ppter debilitatē &c̄. ſupple. aut etiā ppter debilitatem attractiue mēbrorum. aut ppter cōturbationē ſubſtātie & p hoc itelligit putrefactiōeꝫ aut alteratiōnē ſubſtantie iteſtinoꝝ ſiue ſaniationē. Vulcus ſcilꝫ ſanioſum. Rupturam. ſ. ſine ſanie ¶ Et de facto hic exequiť et primo de facto ab epate ſecūdo de facto a meſaraica tertio de facto a cerebro quarto de facto a ſtomacho quinto de facto ab inteſtinis ſexto de facto a toto corpore ſecūda ibi & ſimiliter tertia ibi factꝰ aūt a cerebro ibi quarta factꝰ autē a ſtomacho. ibi quinta in facto ab inteſtinis ſexta ibi factꝰ autē a toto corpore. ¶ Dicit pº ꝙ de facto ab epate ſe expediuerat ſcilicet fen. 14. tractatu. 4º ¶ Cōſiderādum quod debet ſuppleri. Aui. etiaꝫ dixiſſe illum qui fit ex ſplene quia đ eo principaliter nō exequiť derelinquēs notum ex his que dixit ſupra fen 15. caº de apoſteātibus ſplenis. dicit etiam illum qui fit ex meſeraica ſupra fen. 14. ¶ Factꝰ aūt a ſtomacho. Hic determinat de fluxu. uentris a ſtomacho & habet tot partes quot ponit modos illius fluxꝰ. ponit autē modos nouē qui oēs poſſūt reduci. a d maliciā cōplexiōis & cōpoſitiōis & ſolutā cōtinuitatē ibi zª et multotiēs ibi ȝª et qñꝫ fit iſte ibi q̄rta & quādoq, fit pp lubricitatem. ibi quīta & quādoq, fit huiuſmodi lubricitas ibi ſexta & quādoq, fluxꝰ ibi ſeptima & quādoq, fit pp uētoſitatem ibi octaua & quādoq, fit lubricitas ibi nona. & quādoq, ē ſolutio. ¶ Dicit pº ꝙ factus a ſtomacho nō ē totus indigeſtus. ¶ Cōſyderanduꝫ ꝙ iſtud dcꝫ. A. ñ ē uniuerſale. ſꝫ ptiClare cōtªctum ppter debilitatem retentiue ſtomachi nō potētis gradare miſtionem cibi nō enim uerificareť de fluxu facto ppter debilitatē digeſtiue ſtomachi nec de facto ppter corruptionem cibi in ſtomacho aut ppter ulcera & lubricitatem. Propter quod cōſyderandum ꝙ fluxus ſtomaticus quidam eſt qui nō ē totus indigeſtus quidam ē qui ñ eſt totaliter indigeſtus quidā eſt qui eſt omnino indigeſtꝰ nā ſi fluxus ſtomaticus fiat ex corruptione cibi in ſtomacho ppter cauſam in cibo uel propter cauſam in ſtomacho tūc egrediť cibus omnino indigeſtus. Si autem ſit in uirtute digeſtiua debilitas tūc egrediť nō totaliter indigeſtus ſed habens aliquid digeſtionis. Si autem ſit in retentiua debilitas & nō poſſit gradare miſtionem cibi tūc egrediť cibus non totus indigeſtus. Differt enim cibum nō totum eſſe indigeſtum & eſſe nō totaliter indigeſtum ſicut totum & totaliter differūt. Di

citur enim cibus ñ totaliter indigestus .quan do habet digestionē licet nō cōpletam. sicut dicitur res nō totaliter alba quādo nō habet omnem albedinis gradum & iste defect⁹ ma xime accidit in cibo ex digestiue debilitate p se uel p aliud. Sed dicitur cibus nō totus indi gestus quādo pars ei⁹ est digesta et pars ei⁹ est nō digesta & hoc maxie cōtingit ex debili tate retētiue nō potētis gradare cibi mistiōe3 declaratū.n.fuit sup̄ fen.13.& ponebatur h⁹ esse de mente Auic.hic qđ stomachus apitur scđm partē iferiorē anq̄ totus cibus sit perfe cte digestus totus.qñ.n.maior pars cibi dige sta ē.ut illa que fundū stomachi attingit. tūc stōachus apitur ñ totali aptiōe.sed apertiōe tali qđ gradatim cibus in eo existēs expellat̄ ut i gradata expulsiōe ps cibi que ñ ē pfecte digesta.in gradato descensu completā digesti onem recipiat ut possibile ē.dico aūt ut possi bile est.quia non ē semp possibile φ totus cō plete digerat̄.imo aliqua ps cōplementu3 di gestionis effudit.unde cōplet̄ i monoculo. ut supra patuit.& ista uerba lic3 sint noua.sunt tñ de mēte Aui.qui dicit φ fluxus stomatic⁹ non ē totus idigestus.& assignās in hoc mo dum & cām dic̄ qđ ē ꝑpter retētiue debilita tem nō potētis gradare mistionē ei⁹. Huius uero dicti expositionē pquire sup̄ fen.13ª.tra ctatu 3⁰ ca⁰ de tarditate descensus cibi a sto macho.¶ Considerādū tñ φ cibus qui assūp tus est aut est uniformis.& tunc fit gradata retentio & expulsio ei⁹ absq̧ hoc φ stōachus redudat̄ aut ē cibus difformis ordie medicia li assumptus ut qđ cibus facilis digestionis ꝑcedat cibū difficilis digestiōis. & tūc fit gra data expulsio eius cū reclausiōe stomachi .si eni3 nō reclauderet̄ cibus supior durus non posset pfecte digeri sed i cibo uniformi com pletur digestio in parte supiori cibi i solo trā situ.ita φ nō oporteat reclaudi stomachū.Ex dictis g⁰ cessat cōtradictio que posset esse i ter dicta hic.& infra capitulo de signis flux⁹ uētris.ubi ponit φ cibus in quodā stomacho sine digestiōe egredit̄. Est.n.sermo ille Aui. particularis & nō uniuersalis.¶ Sed dubita tur Auic.dicit φ iste fluxus stomatichus est ꝑpter debilitatem existentē ex mala cōplesio ne frigida.Sed cōtra natura retentiua opatur plus cū frigiditate.ut sup̄ fen.13. plurimū g⁰ caliditate nocet̄.quia magis sibi contraria. ¶ Dicendum qđ hoc esse secundum plurimū pōt dupliciter exponi. Vno modo secundum plurimū itensiue scilic3 quia plus noceatur a frigida complexione & hoc forte non ē ueru3 qa ei⁹ cōplexio cū qua opat̄ in cōperatiōe ad alias uirtutes stat plus cū pportiōe frigidi.et iō cōfortat̄ retētiua cū reb⁹ ad aliq̄ fridi tatē declinātibus ut sup̄.A.fen.13.capitulo de đ bi litate stomachi ergo plus intensiue lędit̄ uir tus retētiua a caliditate q̄ a frigiditate salte3 in cōparatiōe ad uirtutes alias & digestiua3 & atractiuam Secūdo pōt itelligi secūdū plu rimū q̄tum ad uices & ad pluralitatē euēt⁹ & hoc modo uerum est dicere φ debilitas re tētiue stomachi secūdum plurimum fit mali cia complexionis frigide.& hoc quia ei⁹ debi tas ut plurimū ꝑcedit a frigiditate & h⁰ pōt declarari ex parte complexiōis cōmunis scil3 stomachi.& ex parte cōplesiōis ꝑprie.Ex pte quidem complexionis communis ut stomachi quia stomachus est mēbrum ad frigiditate3 declinās & iō facilius & ut plurimū in frigi dam labit̄ egritudine3 egritudo enim similis magis est prona in euentu q̄ dissimilis & iō uidemus quod egritudines stomachi plures sunt a frigore.secūdum quod declaratu3 fuit fen.13.Hoc etiam declarat̄ ex pte modi cōple xionis appropate licet enim stomachi comple xio sit frigida tamen adhuc in comperatione ad alias uirtutes magis operat̄ hec uirtus re tentiua cum hoc modo cqmplexionis ut tēdit ad frigus & iō lapsus complexionis cūm qua operat̄ retētiua magis erit ad frigiditatē.lap sus enim ad similem complexionem erit pro nior.Ex quibus dictis cōtrariū φ inducebat̄ cessat .Cōsiderādū tam̄ quod quia uirtus re tentiua cōsistit in omni qualitatum proporti one dico ad iusticiam et ideo eius debilitas ēt potest fieri propter maliciā complexionis cali de frigide humide & sicce & ideo cōtingit er rasse eum qui estimauit quod sit illđ ꝑpter flegma & per cōsequens propter malam cō plexionem frigidam & humidam materiale3 & p cōplexionem humidam & calidā & fri gidam l3 sit immaterialis.q̄uis h⁰ sit superās .s.in eius aduētu.nam secūdu3 plurimū đbi litat̄ cōtentiua propter frigiditate3 & humi ditatem cum etiam humor frigid⁹ & humi dus ut plurimum reperiat̄ in stomacho ut ē flegma.ut supra fen.13.¶ Sed dubitatur ad qua3 ydropisi3 h⁰ pducat.¶ Et dicēdū φ ma xime perducit ad tympanitem quia ibi ē cor ruptio digestiōis prime nō quecūque s3 cum frigidite unde chilus uel cibus paucus qui ad epar trahitur ñ ē apt⁹ digeri & couerti i san guie3 s3 poti⁹ iuētū etiō.Gal̄ 6⁰ đ accidēti & morbo pōebat φ ad defunctū stōachi sequitur tympanites & sepissime lienteria et difficilis curatiōis cum cōfirmat̄.quia cum confirma ta est frigiditas in stomacho q̄n de difficili re mouet̄.¶ Et multotiēs.Hec pars pōt dupli citer introduci.Vno modo ut Aui.impugnet

eos qui ponebāt fluxum stomaticum fieri solum ex frigiditate. hoc autē Aui. impugnās arguit sic. fluxus stomatichus pōt fieri ppter remanentiā uirtutū medicinarum solutiuarum. sed tale remanēs caliditatē habet & siccitatē farmaca eim solutiua calida sunt & sicca. ut icō mento illi⁹ affo. pme particule. In acutis passionibus. Alio modo pōt itroduci ꝙ Auic. hic ponat quēdam specialem modū stomatici fluxus & dicit qđ multotiens cā in ipo fluxu stomach &c. Sed dubitatur. quia Aui. dicit qđ hic fluxus qnq; seruat piodos. Cōtrarium ponit infra. ubi absolute dicit qđ fluxus stoātichus non habet ordinē. Ampli⁹ cā piodica cōis est res que ordini adheret. unde pueniat motus cū ordie. & ideo periodica⁹ attributa est uirtuti mouēti & cōditionib⁹ materie. s. specificis uel accidentib⁹ ppriis. ut declarauimus i nostra questione de fe. sanguis. manifestū est aūt qđ remanētia uirtutū medicinarum huic ordini nō adheret. cū sit cā accidētalis ex trinseca. Dicendū qđ ex remanentia reliqarū medicie solutie pōt accidere fluxus stomatic⁹ cibalis uel hum oralis. si ergo accidat fluxus cibalis. iste non seruat piodum siue ordinem. sed aduenit scđm ꝙ homo cibū sumit. q nō pōt in stomacho remanere ppter maliciam. & punctionē residui medicie. si aūt iste flux⁹ sit humoralis. dico qđ pōt habere aliquem piodum. & hoc si fiat scđm hūc modum. nam ppter reliquias farmaci aliqui humores trahuntur paulatim ad stomachū. qui nō statim cū trahuntur expellunt̄ ppter eorum paucitatē cum g⁹ augmentantur ut uirtutē grauent expellūtur. & iterū existente eadem dispōne reaggregabunt̄. & iterū expellent̄. & sic aliqua piodica⁹ fieri poterit seruās ordinē. sz quia hoc non ē necessariū. qa pōt esse tanta uirtus ut sepissimā faciat asellationē absq; multa i terpolatione & absq; ordie. ideo Auic. dixit. qnq; seruat piodos. Posset tñ aliter respondeṙ. qđ sermo Auic. non sit de fluxu facto a reliquiis medicie sz de fluxu aliquo stomaticho humorali. nā aliquis fluxus stomatichus humoralis posset seruare piodos scđm ꝙ ad stomachū aliū defluit materia. & tūc exponatur littera seqñs multotiens adducit. s. flux⁹ stomatichus abrasionem &c. & hoc quando humor fluēs ad stomachū esset flegma salsū aut alius humor excoriatiu⁹. sed scđm pmam expositionem debz exponi adducit abrasionē &c. qa reliquie medicie ulcerāt & excoriant. Contraria uero ex his soluūtur. & primo cum dicitur qđ Auic. dicat cōtrariū infra. Dicendū qđ Auic. loquit̄ sermone idefinito comparādo fluxū stomatichū cerebrali. Hic autē loquitur particulari sermōe dicens. quādoq; hoc aūt nō contrariat̄ sibi. Ad secundum dicēdū ꝙ tota cā illi⁹ piodicatiōis nō attribuitur materie. sed materia est icitās. illud uero quod fac̄ ordinē est uirtus expulsiua q̄ determinato tpre aggrauat̄ & determinato tēpore expellit. Et quandoq;. Hic ponit aliū modum stomatici fluxus. & dicit qđ fit &c. qre corrūpitur cib⁹ & appetit expelli. s. stimulan⁹ unde tertio de accidēti & morbo. corruptiōem cibi i stomacho sequit̄ cita eius egressio. Sz dubitat̄ qa Auic. uidet̄ sibi cōtrari⁹. nam supra fen. 13. cap⁹ de tarditate descensus cibi a stomacho posuit quod cibus tardat descēdere a stomacho ppter digestiue debilitatē ut moret̄ tēpore quo digerat̄. Hic autē ponit ꝙ digestiue debilitas est causa stomatici fluxus. Dicēdum quod digestiue debilitas pōt ēē causa tardi descēsus cibi et pōt esse causa stomatici fluxus nā si cibus tarde digerat̄ & ad tardam digestionem ñ seqt̄ur illius corruptō tūc tarde descēdit si autē cibus non bene digeratur & ex tarditate digestionis corrumpatur & acquirat malam qualitatem. qua stimulet expulsiuā tūc fit stomaticus fluxus unde supra Auic. 13. fen. tractatu tertio capitulo de signis debilitatis digestiōis stōachi dicebat ꝙ cib⁹ quādo ñ digerit̄ nisi tarđ đscēdit tarđ nisi sit propter motum uirtutis expulsiue ex mordicatione aut grauitate. Et ad hāc intētōnem uadit mens Auic. hic qui uolēs assignare causam & modum quo debilitas digestiue ē causa fluxus stomatici. quandoq; dixit quasi corrumpitur. s. cibus & appetit expelli. Et quandoq;. Hic ponit alium modum stomatici fluxus & primo facit hoc secundo remouz dubium & soluit. 3⁹ circa h⁹ adducit Hippo. auctoritatē. ibi secūda & nō est. ibi 3ᵃ. Hipp. quidem. Dicit primo quod quādo fit fluxus stomaticus propter lubricitatem factam in stomacho quare non dimittit ipsum cibum in stomacho figi ea quātitate qua digeratur unde emanat sicut intrauit & iste fluxus uocatur lienteria sicut dyaria uocatur humoralis fluxus simplex sed dissinteria uocatur fluxus cum excoriatione unde sanguis exit sicut enim romani uocāt ut Auic. quinto can. summa secunda tractatu sexto. Et non est. Hic mouet dubium. & remouet & primo mouet secundo soluit. ibi secunda sed nos. Dicit p⁹ ꝙ illud quod dictum est non uidet̄ bene egre ci & consequi ex eo quod diximus non est egrediens idest non est distinctus ab eo quod diximus idest a fluxu stomaticho propter debilitatem contentiue quia iste est fluxus a debilitate contētiue sed de hoc supra

ximus. ¶ Nos autem attulimus hic ad excitā duꝫ i distingendo.s.specialiter ł loquit᷑ ꝯ fluixu stomatico facto a debilitate nō est egrediens.i.non trāsgreditur quod diximus.s.ꝯ materia fluxus uentris esto quod fecerimus sup̄ capitulū de stomachi lubricitate uel malicia.

¶ Cōsiderādum autem quod id quod.Auiſtatiꝫ dixit dupl'r ñ egredit᷑ ab eo ꝙ dixit.qa in principio huius de fluxu stomatico dixit ꝙ factus a stomacho nō ē totus indigestus. dixit etiam de facto a debilitate digestiue qui etiam totaliter non est indigestus sed fluxus stomaticus cibalis factus propter stomachi lubricitatem ubi etiam contentiua peccat uidetur totał'r indigestus.Dicitur eni lienteria cum cibus in eadem qualitate & quantitate egreditur qua intrauit ut sumitur ex p° commento sexte particule afforismoꝝ. Si quis bene consideret hoc dictum non bene egredit᷑ ex primo quia primo dictum fuit.quod a facto ꝑpter retentiue debilitatem cibus ñ ē totaliter indigestus & hic dicit᷑ ꝙ quādo fit ꝑp lubricitatem in qua est etiam defect⁹ retetiue cib⁹ ē tot⁹ idigest⁹.Secūdo mō iste sermo ñ egredit᷑ ab illo quē dixit.quia iā Aui posuit modos fluxus stomatici in qbus p se uirt⁹ debilis ē.s.ex debilitate uł malicia pncipalis istrumēti ꝙ ē complexio unumquodque eniꝫ mēbrū facit suā actionem cum sua propria cōplesione ut quinto ꝯ iteriorib⁹ penultimo ca°.sed iste modus fluxus uētris non ē ꝑpper lesionē uel maliciā existentē pncipaliter in cōplesiōe uel uirtute.sed est p accidēs.s. ꝑpter aliquid adherēs stomacho.quod qdem uirtuti & cōplesioni p se attribui nō debet. queādmodū ñ debꝫ dici defectus i manu si non bñ cōprehēdat.qa supra eā sit aliud corpus extrinsecū illud ꝓhibens. ¶ Sed nos. Hic soluit et uult dicere qđ licet iste sermo nō bene egrediatur.ex eo qđ dixit. tñ ꝑpter tres cās ꝯ eo loqutus est. Vno modo quasi ex quadaꝫ consequētia sermonis approbando hūc fluxū esse stomaticū.quia stomaticus dici debet.& ideo dicit.& nos approbauim⁹ ipm.s.fluxū fcm ex lubricitate stomachi cū illatiōe.s.sermonis quasi ex quadā cōseqnētia de eo locuti sum⁹ siue eim nominauerimus modos stomaci fluxus quasi dicat ex quadā cōsequētia de eo locuti sumus.cum eim nomiauimus modos stomaci fluxus.quasi ex quadā cōseqntia istuꝫ noiauimus qui stomatich⁹ dici pōt.nō tamen sicut ille qui est ex debilitate uirtutū uł retentiue uel digestiue.Alia cā ꝑpter quā de eo locutus est.est ut distingueret iter modos stoātici fluxus ad excitandū uel ad exercitanduꝫ .s.menteꝫ discipuloꝝ uolentiū plenaꝫ habere notitiā de modis stomatici flux⁹.& hoc plurimū su.fecimus.s.ꝙ locuti sumus ꝯ fluxu stomatico.qm̄ illud.s.stomatichus fluxus fact⁹ a debilitate uirtutis contentiue uel digestiue ꝑducit ad ydropisim.sꝫ supple fluxus ille liētericus ad ydropisim nō ꝑducit. sed aut leuiter curat᷑.aut ꝑducit ad extenuationem.ut g° auic.poneret iter hos modos distinctionē locutus est de fluxu isto. ¶ Et ypo. Hic ponit circa hoc Hyp.sententiam.& primo ponit eā & uerificat eam .sicut commentator Galien⁹ eam uerificat. secundo uerificationem cōplet & concludit.ibi secunda.& qm̄. Dicit primo ꝙ Hyp.s.sexta partic'a affo.ꝑmo laudauit i fluxu lieterio dicto eructatioēꝫ acetosaꝫ.Et causa est qa significat paucā caliditateꝫ faciētem uaporē. ¶ Cōsiderādum ꝙ eructatio acetosa ī lieteria est tripl'x.s.incipiēs cū ea cōmunicās & supueniēs ꝑus ñ existēs.& eructuatio pueniēs siue icipiēs iam est qñ lieteria incipit et ñ subito ad suū ultimū itēsiōis puenit sed haberet pncipiū.In principio g° cum fiat aliqualis altera° i cibo diminuta.tūc fit accetositas & uapora° & in pncipio lienterie fit eructuatio accetosa.& ista ex additione liēterie cessat.neq̧ de hac est sermo. utrū auteꝫ secundū omnis lienterie pncipiū fiat eructua° acetosa.dubiū habet nō tractādum hic. Alia est eructuatio acetosa semper inherēs ut quādo lienteria fieret ex acetoso flegmate.& ꝯ ista nō est sermo est alia eructuatio supueniens prius ñ existēs & de ista ē sermo hip.et Auic.ista enim ē bonum signum nam primo eructuatio ista nō prius fuit in isto fluxu stomatico quādo cibus ñ pmutabat᷑ in stomacho ut aliquid ab eo pateret᷑ & ideo nulla facta i eo actione nō fiebat eructuatio si g° nō superuenit eructuatio est signum pauce caliditatis uigorate in stomacho que agēs in cibū facit uaporē quedā.si nō esset caliditas nō eēt uapor neque eructuatio ut ponit.Auic.sup̄ fen. 13.tractatu quarto capitulo ꝯ lubricitate stomachi.Est ergo ratio.Auic.talis illud est bonum in lieteria ꝙ significat caliditatem paucā additam in stōacho que prius nō erat sed eructuatio accetosa est huiusmodi. qa significat caliditatem &c̄.g° &c̄. ¶ Cōsiderādū secūdo quod ille uapor significat caliditatem quādam diminutā facientem digestioneꝫ.nā ipse ñ est completus postq̄.i.ex quo fuit mūdificatus.auic.ergo ꝓbat hūc uaporem non esse completum quia fuit mundificatus.Propter ꝙ considerādū ꝙ in eructuatione acetosa duo sunt que significāt uaporem nō esse com

pletum & per consequens diminutā caliditā tem siue frigiditatem stōachi ut supra fen.13 Primū sapor acetosus qui in eructuatiōe pci pitur. Aliud est quia fuit mūdificat⁹.s.per os uel mūdificatus.i. mūdificando expulsus in naturali eni & perfecta digestione cibi nul lus uapor debet p eructuationem mūdificari unde supra fen.13.capitulo de modis significa tionū dispositionū stomachi dicebat bona di gestio non fit.nisi qn̄ post cibū cōprehensū non accidit grauitas neq̧ rugitus neq̧ eructu atio.forsan.n.non est possibile. qn aliquis ua por ibi generet/ille tamē debet insensibiliter expelli aut stomacho apponi.unde 3º d̄ uirtu tibus naturalibus.euaporatie & paulatī hoc tunicis suis apponit.si gº uapor aliqs sit mun dificādus p eructuationē.gº non est cōplet⁹ bene gº dixit Auic.nō est cōpletus postquaꝫ est mūdificatus.auic.igit̄ nō declarat hūc ua porem nō esse cōpletū ex eo ꝙ acetositas est. nam hoc derelinqt notū.s.qd̄ acetositas in ua pore icompletū significet.hoc eim iaꝫ dixerat supra fen.13.pdicto capitulo. Vel posset sup pleri ut dicat̄ postq̄ fuit mūdificatus supple & qm̄ accessit &c̄.& quoniā &c̄.ita qd̄ illa littera uelit ibi esse bis.& forsā fuit.sꝫ igno rātes uidētes geminatū sermonē illū dimisse runt.¶ Et qm̄ icidit & prepat ¶ Consideran dum qd̄ licet cōmentator i cōmēto pdicto af fo.uerificet affo.dicens illū esse uerum p uiā signi.Auic.tn̄ iuuamentū imponit illi eructu ationi.& ut est cā.ut est signū.s.inqtuꝫ ē eua poratio inqtum uero est causa.quia acetosi ē cōstrigere & corrugare & icidere. acetositas ergo illa prepabit stomachū ad retentionem ut coriū ppparatur a corticibus.s.scotoni ul' su mac.¶ Ex hoc pōt argui cōtra cōciliatorem. qui improbat diuisioneꝫ qua dicit̄ aliqd esse iuuatiuū p uiā signi.aliqd p uiā cāe.¶ Et qn̄ q̧.Hic ponit qntuꝫ modum stomatici fluxus & dic̄ qd̄ quādoq̧ lubricitas stomachi fit ex ulceribus in stomacho ppter que stomachus cibum cōtinere non pōt/aut in eo quod ei uict natur ut in aliquo intestino/unde stomachus ad illū compatit̄/aut propter iceptioneꝫ ulce rum.& id.s.inceptio ulcerum paruꝫ est i sto macho/naꝫ ad stomachū raro fluit colera mi ta.que maxime est causa excoriatiōis.sed i eo multū reperitur flegma/Vnde sup̄ Aui.pone bat fen.13.qd̄ stoāchus nō habet qd̄ eū mūdi ficet sic̄ itestina.& iō uidemus raro i stoācho incipere excoriationeꝫ/similiter ēt ppter aliā cām.nam tunice stomachi sunt grosse ñ apte excoriari.sed contrarie haꝝ cāꝝ reperiuntur in itestinis nā ad ea multa colera fluit & mul ti corrupti humores.similiter etiam eoꝝ pel

licule sunt subtiliores.¶ Et quādoq̧ flux⁹ Hic auic.ponit alium modum & dicit ꝙ flu xus stomaticus quādoq̧ ē catarrus stomachi .i.fluxus humoralis ad stomachū.¶ Cōside rādum quod catarrus sumitur hic pprie p fluxu materie a cerebro ad inferiora.& com muniter pro omni humorali fluxu de quocūq̧ mēbro ad quodcūq̧ membrum & hoc modo sumit̄ hic catarrus.unde subdit propter illd̄ quod cōprehēdit ipse ex humorib⁹.¶ Subdit secūdo quod quādoq̧ isti humores nō sunt cause fluxus quia ipsum cibum corrumpunt & cogūt stomachū ad expellēdum imo in eo .s.humore est uirtus quam abhoret stoma chus q̄re expellit illum humorem sicut facit &c̄.¶ Et ergo accipimus quod catarrus ad sto machum dupl'r pōt esse causa flux⁹./Vno mō quia illi humores corrumpāt cibum & cib⁹ corruptus excitet expulsionem./Alio mō qd̄ ipsi humores de se stimulēt expulsiuā. absq̧ hoc quod ille sit cibus corruptus.¶ Et quan doq̧.Hic ponit septimū modum dicit ꝙ stoa ticus fluxus quādoq̧ fit ppter uētositatem & corrumpit̄ digestio & accidit id quod di ximus.s.statim quia cibus corruptus incitat ad expulsioneꝫ.¶ Et quādoq̧.Hic pōit octa uū modum & dicit quod quādoq̧ fit lubrici tas.s.stomatica nō propter aliud supple nisi propter illud ꝙ comedit̄ ex debilitate retenti ue supple ad illud cōseqūēte et i hº autē pmi sto corrumpēte.s.humore ipsi cibo unde cib⁹ corrumpit̄ & de hoc est dicendum immo qa aut in comesto plus supple existente re corrū pente digestionem p qualitatem suā imo &c̄. Et quādoq̧ fit lubricitas ista stomatica ppter id quod comedit̄ propter quod corrumpitur supple cibus & illud qd̄ corrūpit̄ fit aut pp multitudinem aut paucitateꝫ sicut sciuisti.s. fen.13.tractatu.3º.caº.de corruptiōe digestio nis aut &c̄.¶ Et quandoq̧.¶ Hic ponit aliuꝫ modum &c̄.& patet.¶ In facto auteꝫ.Hic determīat de fluxu uentris facto ab intestis. Et primo premittit ordinem executiōis. secū do exequitur.ibi secunda. & dicamus.¶ Cō siderandū qd̄ ab itestino sexto qd̄ ē itestinū rectū fit qdā specialis modus fluxus uētris q differt & noīe & i causis a fluxu uētris alioꝝ intestinoꝝ.In noīe qdem quia ille nominatur tenasmon ul' ꝫayr./In cāis uero qa pprias ha bet causas sed fluxus uentris fact⁹ a superio ribus intestinis.5.s.a tribus gracilib⁹ & duo bus grossis communicat i causis & modis sic̄ Auic.ponit & iō cōuenienter de fluxu illorū quinq̧ determinauit simul & specialiter de terminauit de fluxu facto ab intestino recto. ¶ Et dicamus.Hic exequit̄ & primo de flu

xu facto a quinq; intestinis superioribus z^o^ d fluxu facto ab intestino recto ibi. z^a^ de eo autem quod est. Prima in duas p^o^ premittit divisionem. z^o^ exequit̃ ibi. z^a^. & excoriatio. z^a^ pars habet duas. primo ostẽdit qd sit flux⁹ excoriatiu⁹. z^a^ exeq̃t. ibi z^a^. & illud. ¶ Cõsiderandũ ꝙ supficies itestinoꝝ quedã est itrinseca. s. mẽbralis. & illa ꝓprie facit fluxũ cum excoriatiõe. quedã est extrinseca. & illa ꝓpe fluxũ excoriatiuũ nõ facit. & ideo Auic. dic in trinseca. ¶ Et illud. Hic exquitur. Propter qd cõsiderandũ qd i excoriatiõe cõsideram⁹ cãs tẽpus euentus a causis illis. & diuersos modos siue species excoriatiõis. pri^o^ ergo. A. exequit̃ de causis & locis cãruꝫ excoriationũ. z^o^ de diuersitate tẽporis euent⁹. 3° de diuersitate specierũ siue modorũ. ibi z^a^. & terminus ibi 3^a^. & species. Prima in duas. pmo in comuni magis ostendit cãs excoriatiõis & ꝓuentũ eaꝝ. z^o^ in speciali. ibi z^a^. & illud aũt ẽ ꝓpter apostema. ¶ Sed diceret aliquis Auic. uidet̃ insufficiens. nã illud abradens põt esse materia salsa. aut materia melẽcolica. ¶ Dicendũ qd materiã melãcolicã cõphendit sub feculenta. ꝓprie eim materia feculẽta melãcolica dicit̃ fecalis. sed materiã salsam dedit ex aliis intelligi tanq̃ notã. ¶ Vel. dicendũ qd maxime noiauit cãs abradẽtes uisu distinguibiles materia aũt salsa uisu distingui non põt ¶ Cõsiderandũ qd epatic⁹ est huius generis. s. fluxus excoriatiuus factus ꝓpter materiã aliunde uenientẽ. Et si quis bene cõsideret differt fluxus epaticus & itestinalis in hoc nam apostemosus & factus a cã epatis. s. habẽtis apostema est sanior facto ꝓpter cãm debilitatis epatis. ut Serap. tractatu. 3° capitulo. z6. plures quibus aduenit excoriatio ex apostemate epatis euadũt & non euadunt quib⁹ adueit ex debilitate epatis. nisi ꝓpter debilitatẽ multã omniũ uirtutũ cõfirmatã. hoc aũt deteri⁹ est q̃ apostema. Et tunc exponet̃ sic. & apostemosus. s. epaticus fluxus quia factus ꝓpter apostema epatis. sanior est q̃ epatic⁹. s. fact⁹ ꝓpter debilitatẽ epatis. Licet possit aliter exponi ut dicat̃ & apostemosus. s. itestinalis sanior est &c̃. & ẽ notũ. Sed fluxus intestiãlis ecõtra se hẽt. nam factus ex debilitate est sanior q̃ apostemosus. nam leuis debilitas in intestinis sufficit ad fluxũ faciendũ etiã cũ excoriatione. quare erit sanior. q̃ si fieret ex apostemate itestinoꝝ. sed fluxus excoriatiuus causa epatis non fit nisi ꝓpter cãm magnã qñ ẽ sine apostemate. & ideo deterior ẽ q̃ dum est apostemosus. nõ solum aũt ꝓpter hoc hic fluxus cã apostematis ẽ sanior q̃ factus a debilitate epatis. sed ꝓpter aliud qa ille fluxus epatic⁹

est difficilis cognitiõis. & medici errãt in eo plusq̃ i apostẽoso. Vnd Serap. ibidẽ. siqt Gal. ego cognoui multos ex illis qui ĩfirmati sunt ex hac egritudie mortuos fuisse ex putate cognitiõis medicoꝝ. reliqua patent ¶ Et illud. ¶ Hic in speciali inuestigat causas excoriatõnis z^o^ loca. assignãs quãdam differentiã. 3° resumit causas ut compleat. ibi z^a^ & ipsa autẽ sunt. ibi 3^a^ & ulcera dic & illud. i. fluxus itestinalis excoriatiuus &c̃ aut est propter sanguinem effusum ex epate uehemẽtis calidi tatis. sanguinem effusum. s. ad nutriẽda intestina aut qd ex mora fuit corruptus & debꝫ sic exponi nã Auic. iã dixit quod sermo eius nunc nõ erat de illo fluxu qui fit ꝓpter materiã fluẽtem ad intestina ex mẽbris aliis imo de illo qui est ab ipsis intestinis reliqua patẽt ¶ Et ipsa. Hic ostẽdit diuersitatem locoꝝ hoꝝ ulceꝝ & dicit. qd ulcera sunt aut i itestinis grossis & sunt magis salua & hoc appa ret ex parte substãtie mẽbri & ex parte medecinaꝝ. Ex parte substãtie qa illa intestina sunt grossiora possibiliora consolidari. Ex pte uero medicinaꝝ quia medicie ueniũt ad illa absque hoc quod recipiãt alterationẽ qa cuꝫ clisteri iniciunt̃ sed si sint in itestinis gracilibus sunt prauiora pp causas oppositas & ꝓprie cõtingẽtia in ieiuno & circa hoc. Aui. assignat quatuor uel quinque causas & patent. ¶ Et ulcera. Hic resumit causas et primo facit hoc secũdo ponit quedam dicta ꝓnostica in hac excoriatione. 3° resumit causas ut cõpleat. ibi. z^a^ & quecunque. ibi 3^a^ & ulcus quidẽ Prima in duas primo facit quod dictum est z^o^ ponit quedam pronostica in hac excoriatõne 3° causas reassumit excoriationis & illas complet ibi. z^a^. & quecunque. ibi 3^a^ & ulcus. Dicit sic quod quecunqꝫ excoriatio melãcolica est adueniẽs secundum semirã inceptionis . i. in pricipio uel subito est mortalis. Et ille ẽ affo. quare particule. Dissinteria si a felle nigro inchoauerit mortale subdit Auic. causam quam ibi cõmẽtator ponit quia significat cancrum &c̃. cancer autem i intestinis est icurabilis propter causas quas ibi commentator ponit & illa. s. solutio melãcolica q̃ ẽ i fine febrium ẽ mortalis quia significat intẽsionem ultimam & adustionẽ quãuis nõ fiat adhuc solutio melãcolica scilicet pura que est ut fel nigrum sed sit melãcolica qualis fex uini. aut sicut fex sanguinis ut uelit dicere. Auic. ꝙ si in fine febris apparet solutio melancolica & nõ sit talis quale est fel nigrum. sed sit sicut fex. uini. aut sicut fex sanguinis est mortalis & hoc si in ea que ẽ sicut fex sanguinis signa digestionis ñ precesserunt. Et cõcordat dictuꝫ

Auic.scd'm qd dicto Hyppo.quarta pticula affo.ubi dicit. Quibuscuq ex egritudinibus acutis aut multi téporis &c.ibi en3 ypo.uituperat egestioné nigrã.nõ solu3 que ē sicut fel.sed pprie que est qualis sanguis. & ppe illa est mortalis que ebulit &c. quis uirtus sit fortis.& quis sit i sanitate.s.appareti. tñ habens hãc speciem melencolice solutiõis nõ sanat.quia significat ulcerationé cancerosã in intestinis.& iõ l3 corp⁹ uideat forte finaliter tñ morit. Cũ aūt &c.ē supfluitas melēcolica .s.sic melēcolica nãlis.aut sanguis melēcolic⁹ quē expellit natura.sperat sanitas qñq .quia quãdo apparet post signa digestiõis & post egritudines melãcolicas. Vnde Auic.sup fen. xv.auctoritate ypo.ponebat in splenetico esse laudabile si appareat ille fluxus melancolic⁹. ut ibi declaratũ fuit.& ē sentētia ypo.quarta pticula affo. ¶ Et ulc⁹.Hic cõplet dictas cãs & dicit φ ulcus generat qñq successiõe apostematis.s.qd corrũpitur.& fit a re iobediēte.s.expulsioni que remanēs excoriat ul' que uiolenter expulsa etiã excoriat.aut.s.fit abrasione ab aliquo acuto humore facta aut &c. Et si r̃colligis omnes pdictas cãs excoriatiõis quas disp̄sim Auic.ponit.nõ inuenies alias nisi istas. ¶ Et terminus ¶ Supius Auic.iuestigauit cãs excoriatiũ itestiãlis.Hic inuestigat tempus euētus excoriationis a cãis illis.& pmo facit hoc.2° ponit quosdã modos ulcerũ itestinoꝝ.& sup illos docet significare ibi 2ª. & multotiēs. ¶ Sed dubitat.diceret aliquis quare nõ fecit mentioné de tpre euētus excoriationis a materia sanguinea aut saniosa aut uirulenta.cum sup de ea fecit mentioné ¶ Dicendũ φ materia sanguinea nõ facit excoriationem nisi ut acqrat acuitaté.& trãseat in naturã alterius huõris & maxie melãcolici.uñ sup Auic.aut sanguinea acuta. Cum g° locutus sit de materia melãcolica.etiã d ista dedit i intelligi p id quod de colerica aut salsa dixit. nam sanguis maxie fit excoriatiu⁹ ut salsedinem uel acuitaté similem colere acqrat. ¶ Secũdo dubitat.diceret aliqs sermo Auic.uidet falsus.nã colera põt excoriare pmo die q̃ fluit similiter etiã melancolia.iam eim dixit supra Auic.qd quedam excoria° icipit a melãcolia materia usq ad plurimũ idest ut i pluribus uel usq ad longius tempus est hoc.lic3 poss3 ante fieri. Etiam diceret aliquis longioré terminum posuit flegmati salso q̃ colere. cuius tñ uidet cõtrariũ.nam res salsa magis uidet ulceratiua q̃ res amara sicut est colera .horu3 oppositum ponit Auic. ¶ Considerandu3 g° qd solutione3 colericã habere terminũ duaꝝ ebdemodaꝝ.& sic de aliis põt intelligi dupliciter. Vno mõ qd ille due ebdemode sint terminus ante qué excoriatio nõ incipiat & hoc mõ ñ h3 ueritaté ppassignatas causas ¶ Alio modo φ fit tēp⁹ φ raro ptransit fluxus quin excoriet & h° hab3 ueritaté.ut sit mēs. Aui. φ coleric⁹ fluxus ñ ptrãsit duas ebdomodas in sui periodicatiõe φ ñ excoriet. & flux⁹ baurachi⁹.i.salsus nõ ptransit mēsem quin excoriet & melãcolicus nõ pertrãsit 40.dies quin excoriet. Hoꝝ autē causa quedã est generalis quedã est specialis. Gñalis causa ē p° quia colera est uelocis & acuti motus melancolia tardi flegma autē medio modo.& iõ colera suam ipressioné citi⁹ faciet q̃ flegma & flegma citius q̃ melãcolia. Causa autem specialis est nã colera cum sit humor acut⁹ erit motus eius uel effectus completus in 14.dieb⁹ & tūc colera deb3 compleuisse suã impressioné. S3 flegmatis motus est prolixior ut circa. 30.dies unde ad illum terminum maxime flegmatice ueniunt & iõ etiã tunc debet suã impressionem fecisse. Sed melãcolie mot⁹ adhuc est tardior tendēs ad 40.sumendo cõputatione3 per quaternariũ periodum.& ideo nõ ptransit motus eius illum terminũ quin suum effectũ induxerit. ¶ Sed tu dices ratio prima cõcludit cõtrarium nã uolucius mouet flegma q̃ colera. ¶ Dicēdum quod licet uelocius ad putrediné moueat siue periodicet flegma q̃ colera.tñ colera uelocius complet suu3 cõmuné cursum q̃ flegma. ¶ Vel posset dici quod quia colera est magis ulceratiua & excoriatiua q̃ flegma.ez his apparet causa eius quod. Auic.dicit. ¶ Cõsyderãdum tamē propter solutioné secũdi φ licet res salsa absolute sit magis ulceratiua q̃ amara nõ tamē est incõuenient quod aliqua amara sit prior ad excoriandu3.quã aliqua salsa sicut colera q̃ flegma salsu3.nã salsedo in flegmate ē admixta actuali uiscositati & lubricitati que eius ipressionem diminuũt sed colere amaritudo ē cum inflãmatiõe & subtilitate et ebulitiõe que ad imprimēdu3 iuuãt usq ad plurimũ.i.in plurib⁹ uel.i.usq ad lõgius tēpus licet ante hoc tempus posset & iõ tardi⁹ salsum flegma inducit excoriatiõem q̃ colera Et quibus cõtraria soluũtur. ¶ Cõsyderadum tamen quod melãcolia est duplex quedam est grossa feculēta & illa tarde inducit excoriationem qdã3 ē melancolia acetosa acuta ex q̃ terra ebulit et illa uelocius excoriationem inducit ¶ Cõsidrãdum etiam quod dictũ Auic.secundũ plurimum uerificat quia nõ est iconueniēs φ colera fluat ultra q̃ duabus ebdemodis obsq hoc quod faciat excoriationem ut cum colera esset pauca nõ multu3 acuta.& itestina essēt

fortia habētia multā unctuositatē ut pingue dinē. & ita de aliis. Et ideo Auic. dixit ut q̄ ad plurimū illi⁹. ¶ Et multotiēs. Cōsiderā dum ut alias declaraui q̄d Auic. fuit magn⁹ cōcessor possibilitatū. tñ Auic. dicit ꝙ longin quius est ꝙ fex effundatᷣ i cōcauitatē uentris fracto itestio & q̄d homo uiuat. q̄ q̄d ex rup tura itestini fex egrediatᷣ rupto uentre & mi rach. nā q̄n. fex icludiᷣ i spatio uentris sui cor ruptiōe epar & alia mēbra corrūpit. hoc g⁰ longinquus est q̄d uiuat. s. tpre aliquo quā ꝙ nō uiuat tpre aliquo. ¶ Et species. Hic disti guit species fluxus excoriatiui itestialis. & p̄ mo eas ꝑponit. z⁰ declarat. 3⁰ ꝑponit quedā dicta ꝑnostica. ibi zª. & saniosa. ibi 3ª. inquit ypo. ¶ Cōsiderandū q̄d Auic. uidetᷣ supflu⁹ nam alii auctores ponētes species dissinterie solū ponūt esse tres. ut Gal. in cōmento illi⁹ affo. quarte particłe a disenteria habito. ¶ Di cendū ꝙ species excoriatiōis quedā nō sunt ꝑ prie species excoriatiōis sꝫ eis associate. que dam sunt ꝑprie excoriatiōis species. Species g⁰ excoriatiōis nō ꝑprie p̄nt esse. iste tres. s. sanguinea uirulēta & saniosa. sunt aūt non ꝑ prie species excoriatiōis q̄r absq̄ abrasiōe fi eri p̄nt. sed possunt esse ex speciebus excoria tiōis associate dupliciter. s. aut sic causa. aut sicut cōsequēs. sicut cā quia sanguis sanies & uirus p̄nt esse cā excoriationis. hoc tamē mo do de eis nō est sermo. q̄a tūc Auic. posuissꝫ alias species excoriatiōis. s. feculentā salsā & colericā. Dico ꝙ non est sermo ut distinguat cās. sed in exequēdo est sermo. sed sicut conse quētes. quia ad excoriationeꝫ uł cū excoriatio ne fit eductio saniei aut sanguis aut uirus. Si quis. n. bene cōsideret excoriatiōi itestinali p̄ter tres alias species excoriationis. ista tria e xeūtia maxie associātur. licet Auic. exeq̄tur de istis specieb⁹ excoriatiōis impropis non so lum ut consequūtur. sed ēt ut p̄nt esse causa & ut possunt ab aliis mēbris q̄ ab intestinis fieri. ꝑprie uero excoriatiōis species sūt alie tres quas posuit Auic. & cōcordat cū cōmen to ibidem. nā in itestinis cōsideram⁹ substan tiam mucosaꝫ. substātiā pelicularem subtilē. & substātiaꝫ corticalē grossaꝫ. si g⁰ i disinte ria educatᷣ substātia mucosa. tūc fiet una spe cies que uocatur mucosa. si educanᷣ cortices subtiles uocatᷣ curachia. si educanᷣ grossi uo catur corticalis. Ex quibus cōtraria cessant. ¶ Et saniosa. Hic exequtur & habet sex sic sex sunt species dicte quas declarat. ibi zª. uirulē ta. ibi 3ª. sanguinea. ibi 4ª. alcurati. ibi 5ª. sed mucosa. ibi 6ª. corticalis. Priª iduas. nam ege stio saniosa quedam est que subseruit crisi alterius febris precedentis. quedam ē que

fit primitiue magis. primo determinat de ꝑ mo. secundo de secundo. ibi secunda. & sa niosa. ¶ Sed dubitaret aliqs. q̄re dixit Aui. q̄d saniosa erat salua. & non dixit h⁰ de aliis ¶ Respondetᷣ uno mō q̄d quia egestio sanio sa uidetᷣ mlti terroris apud plurios. iō dixit ꝙ erat salua. uel dixit h⁰ quia compere ᷣ ad p̄ dictas excoriationes saltē ad quasdā p̄ot dici magis salua et primo in se q̄a significat domi nīu caliditatis naturalis digerētis materiam sanies enim nō fit nisi ex actiōe illi⁹ licet ñ to tali ut quinto d̄ simplici medicina. similiter ēt si cōperetᷣ ad sāguinē p̄ot dici magis salua. s. quādo sanguinea fit ex profunda abrasiōe et corrosiōe substātie intestinoꝝ & uenarum il lorum unde mult⁹ sanguis egrediatᷣ. Simił̄r potest dici magis salua q̄ uirulēta sicut sanies i ceteris passioib⁹ magis cōmendatᷣ q̄ uirus potest etiā dici sanior q̄ curachia. quia i cura chia educiᷣ de substātia intestinoꝝ sed in sani osa non & ꝑpter eādem causam est sanior q̄ corticalis licꝫ āt absolute nō possit dici sanior q̄ mucosa. tñ secūdum quid sanior dici potest quia mucosa ad curachiā & corticaleꝫ tendit. ¶ Cōsyderādum igiᷣ saniosam excoriatiōeꝫ posse i cōperatiōe ad alias laudari & iō. aui. dicit absoluto sermone est salua. Vel dicatur quod. accipiᷣ saniosa pro grossa q̄a per dige stionem inspisata & q̄a debet habere uacuita teꝫ ut excoriet que ꝑprie fit ex sanguine uel colera & iō quia ē spissa ꝑ digestionem dici tur magis salua. Et uidetᷣ ēt ꝙ saniosa sumatᷣ ꝑ feculenta & grossa distincta contra uirulē tā que fit a cācro putrefacto & ē melācolica. ¶ Et multotiens. Cōsiderādum sicut diceba tur quod Aui. exequiᷣ de excoriatiōe saniosa & uirulenta et sanguinea nō solum ut intesti nis appropriatᷣ sed etiam ut sanguis sanies ł uirus aliūde ꝑuenit. ut sermonem suū uni uersaliorem & completuꝫ faciat magis. ¶ Sꝫ dubitatᷣ quia ñ uidetᷣ quod saniosa egestio fi at ex egritudinibus acutis nam febres aut fa cerent hoc ex parte caliditatis aut ex parte ma terie non ex parte materie quia materia. est i uenis ex quibus sanguis ñ fit nec ex p̄te dispo sitiōis quia caliditatis febrilis nō est saniare sed inflammare & urere. ¶ Considerādum quod sanies potest accipi dupliciter. Vno mō ꝑprie pro sanie uera ut est illa que in aposte matibus generatᷣ & hoc mō saniosa egestio ñ fit in egritudinibus acutis sicut enim ꝑbatuꝫ est in illa materia que est in uenis in ueraꝫ sa niem ñ conuertiᷣ ꝑpter motum & trāspirati onē sed materia couertitur in saniem ueraꝫ cū est conculcata in loco aliquo sicut in fleg monibus. Alio mō large potest accipi sanies

pro quacunq; materia per digestionē ad ali qualem albedinē similē saniei deducta & h⁹ mō saniosa egestio fit ex febribus aduretib⁹ &c̄ nā ex digestiōe materiei in uenis deuenit ad aliqualē albedinē & rem similē saniei. & hoc modo saniosa egestio fit ex febribus adurentibus &c̄. putredo eīm que est in uasis similis est ei que ē extra uasa secundū apostemata. ut z°. d̄ febribus. ¶ Sed tu diceres. nōne in aliis febrib⁹ q̄ i acutis poterit fieri hec sanies. ¶ Dicendū qd̄ scd̄m rei ueritatē materie que sunt magis apte in saniē cōuerti sūt sanguis & colera nō tñ pura, ad generationē tñ saniei requirit' feruor & icensio. sic eīm generatur sanies ex incensione humoꝝ. sic cinis ex lignoꝝ icensione. pmo pnosticoꝝ cōmento ultimo. materie aūt que magis icendūtur sūt sanguis & colera. & ideo magis apte sunt saniari sic g° febres sāguinee & febres colerice sunt febres quaꝝ materia magis est apta conuerti in rem similē saniei. & ideo uidēm⁹ qd̄ ypostasis alba pinealis maxime apparet ut signū digestiōis in illis. sed in febre flegmatica sig^m digestionis est grossities post tenuitatē & similiter in melēcolica. melencolica eīm materia & flegmatica pura nō cōuertunt' p digestionē i materiā que saniei similet'. qa istaruꝫ materieꝝ caliditas nō est iflāmatiua. que iuuat ad saniei generationē. & ideo cū expellit' materia flegmatice febris. nō apparet ñ fleg^a non tamē apparet saniosa. & similiter cuꝫ expellitur materia melēcolica. nisi melēcolia apparet. Cōsiderās g° Auic. φ in febre sanguis & in febre colerica materia poterit cōuerti in rem que similat' saniei. que expulsa p uentrē pōt facer' excoriatōeꝫ saniosaꝫ. Dixit et multotiens fit. quia qñq; ex egritudinib⁹ fit acutis & hoc q̄tum ad febrē sanguineā. que pōt absolute uocari acuta. qa est febris ebulitionis & iflamatiōis. ut Auic. 4°. can. ca° de febre sāguinea. ¶ Et aduretibus. hoc dixit q̄tum ad febres colericas. ¶ Et ex his g° obiecta soluunt' Ad primū cū dicit'. aut faceret hoc &c̄. ¶ Dico φ dispositio materie cū qua est ebulitio et feruor iuuat ad generandā formā illaꝫ que saniei similatur. ¶ Et multotiēs. s. cū fit eis crisis. ¶ Et saniosa cū incipit. ¶ Considerandū qd̄ egestio saniosa pōt dici incipi pmitiue dupliciter. Vno modo pmitiue. i. non pcedente alia egestiōe & maxie sanguinea. Alio modo pōt dici incipi pmitiue. i. absq; hoc φ sit crisis fe. acute uel causonis. q̄tuꝫ ad primā expositiōeꝫ uult Auic. dicere qd̄ excoriatio saniosa quaꝫ alia non precessit. fit aut ex ruptura dubelati & apostematum in uisceribus. quam scilicet materiā eruptā natura expellit ad intestina.

¶ Et est magis incolumis. s. q̄ egestio saiosa primitiue incipiens de qua dicetur. uel q̄ egestio saniosa quā precessit alia saniosa excoriatio. qa hoc significat corruptionē additā cum corrosiōe. ¶ Et ista ps. s. hui⁹ egestionis non ē uere stomatica. ult^a g° φ excoria° saniosa fca p rupturam dublet non sit uere stomatica. Huius autem posset esse triplex causa. Vna nā egestio uere stomatica est q̄ fit ppter d'bilitatem uirtutis retentiue uel pp lubricitateꝫ ut supra dictū fuit. Secunda causa qa ut sup dicebat' stomachus nō est apt⁹ excoriatiōi pp pelliculaꝫ grossicieꝫ. eius enim intrinseca pellicula quā attingit materia grossior est. Tertia causa si quis cōsideret Auic. ponit hāc excoriationem fieri ppter rupturā dubelet in uiscerib⁹. s. aliis ab intestinis sed natura materiam per intestina expellit. manifestū ē autem quod ruptura dubelet in uisceribus aut in epate splene uel alia pte iferiori natura cōuenientius deriuat materiā ad intestina q̄ ad stomachum quia cū natura fuerit in actu expulsionis expellet ad loca magis ad h° deputata talia autē sunt intestina magis quā stomachus. etiam posset stomach⁹ resistet'. similiter etiam ad intestina plures ueniunt meseraice & immediati⁹ q̄ ad stomachū & iō per illas cōuenientius materias recipiet dato enī quod stomachus saniem illā reciperet nō tamen faceret excoriationem quia statim ab illa mūdificat' sed intestina cū sint reuoluta nō sic eam a se eiciūt. excoriabit ergo. ppter has g° causas. Aui. dixit nō est uera stomatica licet tñ nō sit stomtica tamen ipsa nocet stoacho in fine rei. i. in ultimo cum perseuerat uel additur quia stomachus intestinis compatitur. ¶ Et multotiens sequit' ipsaꝫ. s. excoriatiōeꝫ saniosam fluxus uentris saniosus. s. plurim⁹ & hoc quando addit' corruptio i membro φ habuit dubelet ut in itestinis ūde sanies multiplicat' & nō retinetur talis fluxus propter multaꝫ materie exuberationem ūde cōstrigi non pōt. ¶ Et est plurimū &c̄ qa est sanies dubelet purulenta. Et quandoq; ei. s. excoriationi saniose admiscet' sanguis & hoc fit aut q̄a dubelet rumpit' añ maturationeꝫ cōpletā aut quādo sanies excoriat & rumpit uenas. ¶ Quod si. Istud ē secūdū membrum diuisionis incepte ut resumat' sic & saniosa cū incipit primitiue aut est causa eius corrupto dubelati quod si pro aut si id. i. excoriatio saniosa primitiue incipiens nō ē cā idest ppter cām eius φ dictum est. & pro. i. non est i mēbris iterioribus. & hec erat una cā. tūc fit &c̄ ¶ Et non est sanitas ppter multitudinē &c̄. s. de fluxu materie uel accidētalis & patet. Sꝫ

tu dicẽ. quãr cedo excoriatio saniosa icipit ꝓ
mitiue ex ruptura dubelet. imo ꝓcedit eã ui
rulẽta. ꝓus eim materia in uirus emanat q̃ sa
niosa. Dicendũ ꝙ itelligit ꝓmitiue. i. non ꝓce
dente egestione excoriatiua sanguinea. ¶ Vel
dicendum melius. qđ licet possit ab apostema
te manare. ñ tñ est necessariũ maifeste p uen
trem educi. naʒ ꝑpter paucitatẽ põt consumi
insensibiliter. similiter dato ꝙ maifeste educa
tur. no tñ est necessariũ ꝙ excoriationẽ faciat.
& ideo si rumpit̃ a dubelet sanies excoriat tc̃
dicit̃ qđ excoriaº saniosa ꝓmitie icipit. sermo
gº Auic. non est necessarius sed possibilis. &
hoc sibi sufficit. ¶ Vlterius dubitatur. nam
Auic. uidet̃ diminutus i enumerãdo excoria
tiones saniosas. ꝓmo quia põt fieri excoriatio
saniosa ab ulcerib⁹ itestioꝝ que saniẽ faciunt
cũ antiquãtur. ¶ Secũdo uidet̃ diminut⁹. naʒ
excoriatio saniosa que ꝓmitiue icipit põt fie
ri absq̧ ruptura dubelet & absq̧ cancro pu
trefacto sanus eim qui non execitat̃ mltotiẽs
egerit uirus & saniẽ que est ei purgaº & eua
cuatio laudabilis. ut ꝓmo can. fen. zª sed illa
sanies põt excoriationẽ iducere. & eã nõ pre
cedit alia euãtio. ¶ Dicendũ ad ꝓmũ ꝙ Aui.
in exequẽdo uidet̃ maxie loqui de saniosa ex
coriatiõe qñ sanies est cã excoriatiõis. & nõ
qñ excoriaº est cã saniei. & ideo cessat primũ
obiectũ. ¶ Vel dicendũ qđ excoriationẽ sanio
sam cõseqñtẽ ad ulcera dedit itelligi cũ loqui
tur de ulceribus itestinoꝝ. ¶ Ad secundũ di
cendũ ꝙ materia illa nõ põt dici saniosa. sicut
est sanies de qua ẽ sermo. qa ibi nõ fuit incen
sio uel iflãmatio ul' putredo que fuerit illius
cã. & iõ erit potius quedaʒ materia mala ex
retentione fetida que largo modo sanies dici
põt. & ideo posito ꝙ faceret excoriationẽ. non
diceret̃ excoriatio saniosa. ¶ Vel dicendũ ꝙ il
la materia non excoriabit. cũ nõ sit acuta. ¶ Vt
dicẽdum ꝙ Auic. dedit illud itelligi. nõ enim
oĩa possunt scribi. ¶ Virulẽta. ¶ Hic determi
nat de excoriatiõe uirulẽta. ¶ Cõsiderãdum
qđ Auic. notãter dixit apostematis existẽtis
in uia maturatiõis. nam uir⁹ qđ emanat ab
apostematibus itrinsecis qñq̧ emanat ab eis
in ꝓncipio añ ꝑpinquitatẽ maturatiõis. & illđ
uirus ẽ paucũ & nõ acutũ. & ideo nõ est ap
tum facere excoriationẽ ut possit dici excori
atio uirulẽta. Aliud aũt est uirus qđ emanat
in ꝓcessu cũ apropiquat maturitas. & istud
uirus e pluris q̃titatis. quia materia est am
plior & est magis parata educi. ẽ ẽt hoc uir⁹
acutius ꝑpter fortẽ incensionem materie ten
dentis ad sanitatẽ que est magis accensa. hoc
ergo uirus quod emanat ab apostemate duʒ
est in uia maturatiõis est illud ꝙ ẽ paratũ fa
cer̃ excoriationem ũde diceretur excoriatio ui
rulẽta. ¶ Considerãdũ quod ꝑpter illas eas
deʒ causas excoriatõ uirulẽnta nõ potest esse
stomatica idest non potest esse stomaticha
secundum plurimum propter causas que de
saniosa dicebantur. ¶ Sanguinea. Hic đter
miuat de sanguinea excoriatiõe & primo fa
cit hoc zº põit quasdam causas primitiuas si
siue extrinsecas i euẽtu illius. ȝº reasumit mo
dos illius excoriatiõis sanguine ibi. zª & cum
fuerit yems. ibi ȝª fluxus autẽ. ¶ Dicit pri
mo quod solutio sanguinea alia est euenieñs
subito &c̃. Et causa ꝓme. i. euenientis subito
est aptio uenaꝝ. s. ex. multitudine. sanguinis
cõgregati ꝑpter dimisionem exercitii uel mẽ
bri abscisionem uel ꝓp aliam causam. Et secũ
de. i. euenientis paulatiȝ. ¶ Resolutio singu
laris idest substãtie intestinoꝝ ꝓp aliquã ma
teriã ulcerãteȝ. que paulatiȝ facit manare san
guinem. Et cũ ei. s. solutioni sanguinee nõ as
sociat̃ dolor &c̃. tũc ñ fit ex apostematib⁹ qa
ibi esset dolor. immo ex aliis reb⁹ qa ex san
guinis repletiõe & ꝓprie cum signa. s. reple
tiõis sanguinis. ¶ Et quandoq̧ fit &c̃. Est i
columior supple q̃ quãdo fit ab ulcerib⁹ uel
solutiõe cõtinuitatis qa tũc significat̃ ꝙ fit a
bonitate expulsiue sine cã alia. quia posset an
necti alia causa que faceret hũc fluxũ malum
¶ Et cum. Cõsydera hic affo. Hip. ȝª. ꝑticu
la affo. cum dicit de horis uero quãdo gº est
hyems sicca septẽtriõalis qa boreal' cõstrigũ
tur humiditates in corpore & corpora infri
gidãt̃. succedẽte ergo uere meridionali qa au
strino et pluuioso multiplicãtur humiditates
in corporib⁹ que dissolute ex caliditate esta
tis uel ueris faciũt huiusmodi fluxum. Et si
militer supple multiplicat̃ flux⁹ quãdo hyẽ
ms est austrina quia tũc multiplicat̃ humidi
tas Ver boriale qa tũc adueniẽte estate hũo
res ex hyme reseruari & multiplicati dissol
uũtur unde sunt fluxus ꝓprie in corporibus
humidis &c̃. quia illa corpora sunt aggrega
tiua plurimũ humiditatũ & hec pars apud.
Hip. est de affo. ꝓallegato. ¶ Hic gº cõsidě
ra partẽ illius affo. in eadẽ particula si autem
austrina hyms &c̃. hui⁹ dicti & omniũ ꝓdi
ctoꝝ causam subiũgit cum dicit & causa &c̃
¶ Fluxus. Hic reassumit modũ excoriatiõis
sanguinee & dicit ꝙ flux⁹ sanguinis p⁹ solu
tiõem & excoriatiõem colericã &c̃ significat
. n. ꝙ colera iõ abradit itestina usq̧ ad substã
tiã. uñ ueis abrasis sãguis emanat. ¶ Alcura
ti. Hic determiat đ fluxu alcurati. Et consiđ
radũ ꝙ. A. notãter dixit ab aliq̃ abrasiõe. naȝ
fluxus alchurachius ẽ ab aliq̃ excoriatiõe sub
tili parua que est aliqua excoriaº. sed nõ mul

ta quia multa dicit̃ corticalis.¶ Sed mucosa
Hic determinat de excoriatione mucosa.¶ Cō
siderandū ꝙ fluxus pōt dici mucosus ꝓprie
& iste maxime fit ex prima excoriatiōe itesti
noꝝ quia tūc educit̃ mucositas q̇ ibi ē. quidā
autē est fluxus mucosus nō sic ꝓprie & iste
fit in febrib⁹ flegmaticis cōpositis in quibus
educit̃ quādoqꝫ flegma grossum mucosuꝫ. q
dam tertius est fluxus mucosus min⁹ ꝓprie
sicut qui fit i febrib⁹ pestilētialib⁹.i illis eiꝫ
ꝓprie n̄ educit̃ mucositas. sed humores cor
rupti adinuicē cōmisti. qui hn̄t cruditatē &
uiscositatem ꝓpter debilitatē calidi. sed tamē
ille fluxus est spumosus ꝓpter itensaꝫ calidi
tatem faciētem ebulitionem ocultā ex qua fit
spuma. In isto uero sermōe multū expientia
iuuat. quia apud eos qui nō uiderūt sūt uer
ba oculta.¶ Corticalis. Hic determīat đ cor
ticali. & ꝑmo poit eius modos. 2° docet disti
guere de loco. ibi 2ª. & significat̃.¶ Conside
randū qđ a stomacho pn̄t egredi cortices ꝑ
ulcera que corrodūt & dissipāt eius substan
tiā. sed ꝓpter excoriationē uel p uiā excoria
tionis a stomacho non egrediuntur. qa stoma
chus nō est mēbrū aptum excoriationi ꝓpter
grossitiē sue pellis. & hoc est qđ Auic. dicit.
qđ corticalis qn̄qꝫ fit ab ulcerib⁹ stomachi. et
egredit̃ cū solutiōe. s. cortex stomachi. sed nō
est illic. i. i stomacho excoria°. differt g° in sto
macho excoriationē esse & esse i stomcaho ul
cerationē. nam sequit̃ est excoriatio g° ulcera°
sed nō cōuertit̃. aliqua g° pars substātie pel
licularis stomachi pōt egredi p ulcerationem
sed p excoriationē cortex eius ꝓprie non egre
ditur. quia nō aptus est excoriari. sicut uerbi
gratia ab epate pōt egredi caro ꝓpter consūp
tionē uel ulcerationē. sed p abrasionē nō pōt
egredi. quia nō est mēbrū aptū abradi. si g°
cortex ē ex excoriatiōe. tūc est ex substātia in
testinoꝝ & nō stomachi. qa nō est aptus exco
riari. Posset tn̄ illa littera aliter exponi. & es
set plana ut dicat̃ nō est illic. s. in itestinis exco
riatio.¶ Et significat̃.¶ Considerandū qđ
in corticib⁹ istis nos cōsideram⁹ substātiā &
q̄titatē. modo uult ꝙ signū sumptū a substā
tia sit signum qđ semp significat. quia cortex
si est grossus semp est ex grossis. & si ē sub
tilis semp est de subtilib⁹. nūq̄ eim cortex ite
stini gracilis potest esse sic grossus sicut cor
tex itestini grossi. sig^m g° istđ sep significat
Sꝫ signū sumptū a q̄titate corticis significat
secundū plurimū. & nō semp. quia cortex ite
stini subtilis licꝫ debeat esse minoris q̄titatis
tn̄ non est incōueniēs ꝙ qn̄qꝫ magnus cortex
egrediatur ab intestino subtili & paruus ab
intestino grosso. & ideo dixit & i pluribus ꝑ

maiorē. & ꝙ fit de subtilib⁹ p cōtrariū. i. per
subtilitaē & paruitatē. & cortices isti. s. qui
sunt a grossis egrediunt̃ apud eleuationē. i.
post eleuationē i eo egrediunt̃ non ꝑmixti ege
stioni epatis. Et cū fit clistere &c̃. sꝫ q sunt a
gracilib⁹ nō egrediūt̃ apud eū qa sunt mix
ti similiter non egrediunt cū clisteri lotio qa
nō ꝑuenit ad loca illa aut raro peruēit.¶ In
quit. yip. Hic ponit dicta q̇dā ꝑnostica ypo.
& pōt diuidi in tot ꝑtes quot dicta ꝑnostica
pōit. Ista dicta. Hip. ubi sint nō ē inuētum a
me multi tamē libri. Hip. fuerūt apud. Gali
& Auic. qui nō sunt apud nos. Dicit g° quod
solutio grossa m̄lica nō sanat̃ & cā ē quia tal̃
fit aut ꝓpter multam adustionē aut cōgelati
onem utraqꝫ autē insanabilis est. Dico autem
secūdum plurimum quia aliquando solutio
grossa melācolica p uiā crisis sanat̃. Sed alia
littera habet lotiua. & tūc posset saluari ab
solute quia quādo esset fluxus lotiuus melā
licus quia esset ut lotura carnis declinās ad
nigredinē tūc significaret debilitatē epatis cū
multa frigiditate & hoc esset mortale.¶ Di
xit similis aque. s. carnis deinde fit simil̃ &c̃.
quia p corruptionem inspissat̃.¶ Est mala.
qa significat additam epatis debilitatē.¶ Et
quādoqꝫ accidit post ydropisim. s. solutio uē
tris. & proprie quia scilicet solutio uentris
est mala.¶ Et ē hec scilicet solutio uētris ege
stio sanguiolēta idest egestio sicut lotura car
nis tūc solutiōe educit̃ aquositas sanguinea.
¶ Et n̄ abscindit̃. s. ydropsis. quia iste flux⁹
solū fit a debilitate epatis.¶ Inquit omnis.
¶ Sed diceret aliquis sermo iste. Hip. indu
ctus ab Auic. uidet̃ falsus nā tūc multi flux⁹
cretici essent mortales multi enim subito fiūt
immo omnes cretici apparēt subito.¶ Dicē
dū quod fluxus potest apparere subito aut
ex parte tēporis apparitiōis & talis non est
mortalis ut dictum fuit. Alio modo flux⁹ ap
paret subito nō solū q̄tum ad tēpus sed q̄tū
ad ꝑcognitionem medici rationalis ut qa nul
la ꝑcessit de eo indicatio. triplex enim debꝫ ꝑ
apparere indicatio. s. de euacuatiōe absolute
& hoc p signa digestiōis & per signa de mo
tu materie de die euacuatiōis. & hoc p signa
apparētia in tali die indicatio & de loco eua
cuatiōis p uentrē & hoc per signa que illa si
gnificant posita ab Auic. quarto can. fen. secū
da capitulo de signis declinatiōis materiei ad
inferiora & tertio de crisi in fine tūc ergo flu
xus dicit̃ apparere subito quādo nulla idica
tiōe hoꝝ ꝑcedente apparet & talis fluxus est
mortalis & cā est qa significat motum uiolē
tum & subitum materie dominātis cōtra na
turā quod autē dominet̃ sup naturā appar̃t

q̃a natura nulli̇ fecit impressioem i materia
iaʒ enim pcessissent signa ꝙ etiã moriat̃ subi
to patet.quia subito fit fluxus.hoc g° morta
le est. Ex qb⁹ cōtrarium soluit̃ n enim cōtra
dicit menti.Hip.nec Aui. ¶ Inquit patet q̃a
posuit dictũ et cãm. ¶ Et quãdoq̨.Sed dices
que ydropsis est ista ¶ Dicẽdũ quod potest
esse timpanites secũdum sentẽtiam illi⁹.affo
quarte particule.Quibuscũq̨ tortiones.si tñ
dolor multum adderet̃ ut resoluendo epar i
frigidaret ñ eet̃ incõueniens fieri ascdite ¶ Et
si aliquis.Huius cã est q̃a significat quod illa
punctura excoriatiua itestinoꝝ est sic addita
q̃d ad eã compatit̃ stomachus. ¶ Et in libro
ypo.s.qui dicit̃ liber mortis festine.hui⁹ aũt
cã posset sic psuasiue poni.quia significat i to
to corpore dñium melãcolie.aduste. que fac̃
disinteriã que pulsa ad ptes supiores fac̃ pu
stulã nigrã.& sui iflãmatiõe facit sitiʒ. & iõ
mortem protendit ¶ Illa aũt. Hic determi
nat đ fluxu uẽtris qui dicit̃ lubricitas.que ẽ
absq̨ excoriatiõe.& pmo facit hoc.z° ad com
pletã traditioneʒ doctrine iuestigat quẽdam
modũ lubricitatis.ibi zᵃ.sed que. Dicit pmo
ꝙ illa solutio uẽtris que fit ab itestinis absq̨
excoriatiõe & absq̨ cã hoꝝ membroꝝ q̃ sũt
supra ea cõicat in causis cũ stomaticha lubrici
tate. ¶ Cõsiderandũ q̃d Auic.dixit absq̨ cã
hoꝝ &c̃.nã fluxus itestinalis cã alioꝝ mẽbro
rũ factus nõ de necessitate cõicat in causis cũ
stomatica lubricitate.sic declaratur i uno exẽ
plo.põt fieri fluxus itestinalis pp̄ter materiã
uenienteʒ ab epate p meseraicas.aut propter
opilationẽ meseraicaꝝ.in hoc aũt stomachus
non põt fluxũ habere & cõicare i causis sicut.
nõ pprie cõicat in illis meseraicis. Similiter
aũt stomachus põt habere fluxũ ex catarro.
hic aũt non põt esse in itestis p se nisi prius i
stomacho.& iõ fluxus cerebralis itestinis a p
priari nõ põt. ¶ Considerãdũ ulterius ꝙ cã
lubricitatis stomatice ẽ aut debilitas retentie
stomachi.& i hoc põt cõicare fluxus itestinal̃
aut cã est humiditas lubrica.& in hoc etiam
cõicat.aut cã in hoc sunt ulcera.& in hoc etiã
stomachus põt cõicare.licʒ tñ raro.aut causa
est cibus assumptus.& i hoc ẽt cõicat.potest
eim cibus aliquis nõ corrupt⁹ i stomacho cor
rumpi i intestis.unde fiet fluxus itestinalis si
ne excoriatiõe.bene g° dixit Auic.q̃d cõicant
in cãis. ¶ Sed que. Hic facit q̃d dictũ ẽ.Vel
melius q̃d hic remouet duᵐ. & pmo facit h°
secũdo ostẽdit q̃dam cãm i qua cõicãt.ibi zᵃ.
& cõicabit.dixerat aũt Auic.q̃d cõicant in ca
usis .Crederet g° aliquis uel dubitaret.an eq̃
liter i oĩbus cõicent.Et respondet q̃d non.nã
una ex causis lubricitatis erãt corᵃ ulcerum i

cipientiũ.modo ista ulcera raro sunt in stoma
cho.ut supra Auic.dixit. ¶ Considerandum
q̃d p corᵃ ulcerũ Auic.põt duo itelligere.aut
eniʒ itelligit p corpora ulceꝝ ptes que ex ulce
ribus p corrosionẽ eleuãtur siue p pfundam
ulcerationẽ.& ista corᵃ ulcerum plus sunt in
intestinis q̃ i stomacho ut supra dicebat̃. imo
quasi nõ sunt nisi i intestinis compatiue.z° p
corpora ulceꝝ intelligit ptes & labia ulceris.
s.n.q̃d de corpulẽtia haberet ulcus haberet
ratione partiũ diuersaꝝ & seperataꝝ.si ergo
bene consideremus lubricitas itestinal̃ fit ab
ulcerib⁹ rõe istius corpulẽtie. Cibus eniʒ ue
niens ad intestina ingreditur inter has partes
ulceꝝ unde intestina ledunt̃ & ezpellũt illuʒ
cibũ sine mora hoc ergo modo corpora ulce
rum faciũt lubricitatem & hoc quia ad solu
tionẽ cõtinuitatis sequit̃ nocumentuʒ in istru
mento idest in intestino & cõplexiõe.Ex quo
apparet quod secũdum quid al'r corpora ul
ceꝝ faciũt lubricitatem & aliter ulcera secun
dum se nã corpora ulcerum faciũt lubricita
tem inq̃tum cibo adueniente seq̃t̃ incitatio ex
pulsiue sed ulcera secundum se faciunt ñ solũ
pp h° sʒ inq̃tũ cõtẽtiuã p se debilitãt.Dic̃ g°
Aui.stet supple lubricitas q̃ facta ẽ a corpori
b⁹ ulcerum.ẽ in eis.s.in itestinis plus q̃ ẽ ea.s
lubricitas facta ex h°.s.q̃ ẽ in stomacho qua
si dicat pl⁹ fiet ab itestinis q̃ a stomacho. &
causa ẽ q̃a ulcera pl⁹ fiũt i intestinis q̃ i stõa
cho ut sup̄ declarabit̃. ¶ Et addit ꝙ si fuerit
ulcus eradicabile. ¶ Cõsiderãdum ꝙ ulc⁹ po
test dici eradicabile dupliciter Vno mõ ulce
rationes possunt dici eradicabiles q̃a curabi
les & tunc erit sermo Auic.ꝙ si ulcerationes
fuerit eradicabiles idest curabiles & materi
a faciẽs illas nõ cessauerit currere perducet
ad excoriationẽ &c̃ supple ergo tu multo ma
gis quãdo ulceratiões ñ essent curabiles. Se
cundo modo ulceratiões possunt dici eradica
biles.i.eradicationem faciẽtes l̃ apate eradica
tioni dicunt̃ autẽ ulcera talia quia faciũt exco
riationẽ eradicãdo partẽ intestini uult ergo
dicere Aui.ꝙ si ulcerationes itestinoꝝ sint fa
ciẽtes excoriationeʒ & si materia ñ cessat cure
re pducet ad excoriationẽ sanguineã q̃a pue
uẽiet usq̨ ad substãtiã uenaꝝ magnaꝝ itesti
noꝝ &c̃. ¶ Et cõmunicabit ei. Hic explicat
quãdã cãm in qua cõmunicat & dicit quod ei
.s.solutiõi facte ab intestinis cõmunicat in cã
.s.solutio stomatica ecõuersio cõmunicãtia.i.
adherẽtia uel remanẽtia.uirt⁹ &c̃ ut uelit p
hoc dicere Auic.quod sicut fluxus stõatich⁹
fieri potest per remanẽtiã medicine sic & flu
x⁹ intestinalis.Vel posset exponi communica
bit ei.i.solutioni faciẽti icurrere solutionem

sanguineā.prima tamē expositio ē magis ad mentem Auic. ¶ Et illa &c. ¶ Dicit materia uentris.s.tociꝰ quia totus uenter uidet̄ pati & plurimū cause huiꝰ.s.solutiōis facte.s.ab intestinis & stomacho simul est debilitas.s.cō munis utrisq̧ et ulcera & corpora eoꝝ.s.ul ceꝝ existētiū i intestinis qbꝰ stomachꝰ cōpa ut̄. ¶ Et quādo accidit.patet. Dubitaret ali quis Aui.debebat hic loq de fluxu intestina li absq̧ excoriatiōe s₃ hic maxime uidet̄ loqui de eo ꝙ est cum excoriatiōe. ¶ Dicēdum qđ fluxus potest esse sine excoriatione dupliciter Vno modo omnino qa ibi nulla fit excoriatio Alio modoquod ñ sit ibi excoria° a fluxu de pēdēs siue a fluente materia.modo Auic.non solū uolebat loqui de fluxu absq̧ excoriatiōe omnino.sed etiā de fluxu absq̧ excoriatiōe ñ dependēte a materia fluente.& iō locutꝰ est de lubricitate facta cū excoriatiōe.si tñ illa ex coriatio a fluxu non dependet sic uerbigratia si cibus egrediat̄ ab itestis.& non possit ibi morari ꝑpter ulcera fluxus talis pōt dici siñ excoriatione.quia excoria° illa nō dependet a fluēte materia. ¶ Vel possumꝰ aliter respō dere qđ Auic.est loquutꝰ de fluxu itestiāli cū ulcere.non tñ cū excoriatione.nō ei₃ sequitur ē ulcꝰ g° ē excoria°. ¶ De ea aūt &c. Supiꝰ.A termiauit de fluxu qnq̧ itestioꝝ supioꝝ.Hic determiat de fluxu itestinali facto ab itestino recto.& ꝑmo ꝑmittit diuisione₃.z° exequit̄. ibi zª.& cā alzahir.hec habet duo.ꝑmo ponit cās fluxus ab hoc itestino cū quo fluxu est do lor.z° ponit cām eiꝰ cum quo ñ est dolor.ibi zª.illa aūt ¶ Quod ꝑmo dīc planū est.aut ru gitus.s.ex uentositate descendente simul cu₃ humiditate.unde i itestino illo dolorē iducit. aut grossitudo.s.materie ibi cōtente licet non apostemet.& grauitas.s.materie qa sit mate ria grauis ibi fixa.sic accidit ei.s.lacerto uen tris ut spasmet̄ &c.nam lacertus ani prope nō est factus ad expellendū & compmendu₃ nisi forsā aliquā reliquiā circa anū.sed lacer tus factus ad expmendū ē lacertus uentris. Vel posset exponi ei.s.recto intestino. quia si debet expellere oport₃ ꝙ attrahat paucos.n. uilos habēs longitudiales est iobediens ut su pra Auic.ꝑmo ca° huius fen.si g° hoc itestim spasmet̄ eo modo quo spasmꝰ i eo possibilis est non pōt attrahere qđ est sup nec expmer̄. ¶ Illa aūt patet. ¶ Factus autem a toto. ¶ Hic determiat de fluxu facto a toto corpore. & ꝑ mo ponit quasdā eiꝰ cās. z° de quibusdā exe quit̄.ibi zª.colerica aūt passio ¶ Cōsideran dū ꝑpter illud qđ dīc. aut scđm semitam liq factionis qđ qñ fit liquefactio in mēbris & materia liquefacta currit.postea ad intestina

De fluxu facto ab ultimo intestino

De fluxu a toto corpore

ꝑmo fit subtilis.quia subtilior ps eliquat̄. et currit.deinđ fit turbida ꝑpter eliquationem substātie magis dure mēbroꝝ & ꝑpter ma iore₃ itensiōne. Fortis fit sanies.ꝑpter mlta₃ resolutionē factā i membris.& hoc habet ue rū duabꝰ stātibus cōditiōibus.prima qđ uir tus ñ cadat supflue.sª ꝙ illa iflama° non pue niat ad os stomachi.& cadit uirtꝰ.s.i fine qñ intendit̄.& tūc cadit appetitꝰ.& accidūt fe bres imo sunt ꝑsentes uel accidūt.qa forsa₃ ñ comunicata erat cordi inflamatio. ¶ Et quan doq̧ omnia illa accidentia fiunt qñ esset lique factio a febre maligna sic est pestilentialis in q̄ accidūt ꝑdicta accidentia ¶ Nausea pp sto machi nocumētum. ¶ Difficultas urine.aut pp malignitatē febris aut quia materia eliq̄ ta grossa currēs ad uias urie illas opilat. Vē tositas & rugitꝰ qa existēte aliq̄ materia fleg matica i uētre caliditate dissoluit̄ & mouet̄. ¶ Tenebrositas ꝑpter exicationem. Frigus &c. ꝑpter calidi naturalis debilitatē ¶ Exi catio ligue ꝑpter accidētalē caliditatem for tem. ¶ Considerādū etiā quod ex dicto.A. potest haberi cā propter quam timentes subi to egerunt aut mingunt qa ꝑpter debilitate₃ contētiue. ¶ Cōsiderādum pꝰ quod colirica passio fit aut ꝑpter compassionem nauseati ue satietatis unde membra malis humoribꝰ sunt repleta & talis passio fit a corpore toto aut fit solum ꝑpter corruptionem cibi in sto macho & tunc est colirica passio solū ꝑpter causam in stomacho & de illa principaliter ñ est sermo licet Auic etiā de ea exequat̄. ¶ Co lirica autem passio ¶ Hic Aui.exequit̄ de quibusdam modis hoꝝ fluxuū & exeq̄t so lū de facto ꝑpter expulsionem repletiōis fa cte ꝑpter nauseatiuā satietate₃.zª exeq̄tur de facto ꝑpter opilatiōnē.ibi secūda fluxus aūt uētris. Alii modi fluxꝰ huiꝰ sunt noti & ma nifesti ex dictis.aui.in pluribꝰ locis. Pª i qui q̧ p° pōit nobis quid sit colirica passio et cā₃ puētꝰ ipsius.z° cōperat modos colirice pas sionis adinuicē 3° ostēdit modū ꝑcessus coliri ce passionis 4° ostēdit accidētia ad illam cōse quētia 5° ostēdit q̄ corpora ab eis minꝰ ledū tur addēs alia ibi secūda & illā.ibi 3ª & coli rica quidem passio.ibi.4ª et in habentibꝰ.ibi 5ª & ille qui. ¶ Considerādum ꝙ nomē co lirice passionis deriuat̄ a nomine coleri ut̄ co lon quod idē est ꝙ itestinū dicit̄ g° passio ui sceꝝ siue itestinoꝝ. ¶ Cōsideradū in 3ª pte ꝙ quādo fit colirica passio primū ꝙ educit̄ ē cibꝰ corruptꝰ i stōacho qa ē ꝑpigor & prior euacuatiōi. Cū ergo expellūt̄.s.cibi corrupti q̄ erāt in stomacho mūdificāt̄ humores uena rū & mēbroꝝ.incipit ergo.s.cū iam precesse

Colica passione

rit uemitus et eductio cibi cū fluxu quia iste
humor est magis aptus motui & euacuatiōi
Deinde &c̄.qa sunt difficilioris motꝰ reliqua
patent. ¶ Perducit ad fluxū.ut lotura carnis
qn̄q; ut quādo ille materie corrupte facte ex
cibis in motu debilitāt epar. & ppter accidē
talem caliditatem fetent. & qn̄q; excoriāt .s.
in fine & ppter siccitatē inducūt spasmuʒ &
mortē ¶ Et ī habentibus. Causa quare sitiūt
est iflāmatio ex motu illaꝝ materieꝝ. & iani
tio & exicatio que in mēbris accidit. & ppter
inflāmationeʒ calefacit stomachos eoꝝ. sʒ tol
lerare sitim cōfert. quia cōsumunt̄ humores
mali generati p idigestiones. Similiter de po
tu est timor ne penetret idigestus, aut ne uio
lētiā iducat ¶ Accidit.s.qn̄q; pulsus destru
ctio.s.ita ut nō appareat scd̄m semitā cōpres
sionis.s.calidi naturalis & lesionis &c̄. ¶ Et
ille. Causa huiꝰ est.nā i morbis minus picli
tant̄. & in ifātibus plus.s.eueniens. & h° pp
multas eoꝝ humiditates & ppter multas i
digestiōes quas hn̄t & ppter gulositateʒ. &
ideo in ifantibꝰ sic timenda nō est. sed maxie
timet̄ in uiris lacertosis habētibus aptitudi
neʒ ad eliquationē ut pōt summi a Serap.3°.
tractatu ca°.xix.ubi hec eadē uerba dic̄. Gra
na pini nō prepata habēt mordicationem. &
iō coliricā passionē pn̄t iducere. sed crisomila
& melo hoc faciūt ppter uelocitateʒ corrupti
onis. ¶ Fluxus. ¶ Hic determinat de fluxu
opilatiuo. ¶ Et considerandū ꝙ uere ipossi
bile est inuestigare cām huius piodi uicenarii.
sed expientia credimus ad p̄sens.qn̄q; tamen
añcedit aut tardat̄ ppter id qd̄ scitur d̄ cau
sis facientibꝰ anticipati onē aut postpositiōeʒ
s.c̄ multitudo uł paucitas materie. fortitudo
uel debilitas uirtutis. accuitas uel lenitas ma
terie. oia eim hec hāc piodū diuersificare pos
sunt. ¶ Factum. Hic determiat de fluxu fa
cto a cibis. & dic̄ qd̄ iam dixit de eo in stoma
cho.i.in fluxu facto a stomacho i p̄n° capituli
uel i stomacho.i.in.iʒ.fen.ca°.de corruptione
digestiōis. reliqua sunt manifesta. ¶ Factus
aūt ppter aerē. ¶ Hic determiat d̄ fluxu uē
tris facto ab aere. & utitur Auic. loco cōtra
rio dicēs. qd̄ aer calidus stipticat quia exiccat
& frigus stipticat p se quia stringit. dico per
se. quia frigus p accidens exp̄men° posset sol
uere. g° ita est aer humectās uētres ¶ Et qn̄
q;. Istud dictū possʒ referri ad uētositateʒ ex
trinsecā. quia de itrinseca sup̄ dixit. sed de q̄
cūq; intelligit̄ & uerificat̄ sermo Auic. ¶ In
quit. Hic Auic. addit quedā diuersa dicta ad
cōplementū oiuʒ modoꝝ fluxus uētris. & p̄
mo ponit quedā dicta ad ypo. i fluxu uētris.
2° ponit differentiā iter modos fluxus uētris
quosdam 3° per quedā signa & accn̄tia doʒ
pnosticari i fluxibus uentris. ibi 2ª. d fferen
tiā. ibi 3ª. & singultꝰ ¶ Dic̄ p̄mo ꝙ ypo. dixit
6ª. particula affo. Altheca.i.trahulis accidit
&c̄. ¶ Cōsiderandū qd̄ ypo. p althecas n̄ so
lū itellexit illos q n̄ pn̄t the. pferre sed etiā in
tellexit de illis qui non pn̄t proferre alias lit
teras. qualitercūq; tamē Hip. magis expressit
de istis quia forsitan apud eos erat magis no
tum. ¶ Sed tu dices causa nō uidet̄ sufficiēs
nā trahulus pōt fieri quis ppter siccitatem.
ut supra fen sexta capitulo de alcalel in locuti
one. Dicēdū ꝙ esse trahulū ut plurimum ex
humiditate contingit. raro autē ex siccitate
& ideo etiam ut plurimū isti capiūt̄ a diaria
& h° sufficit ad uerificādum sermoneʒ yip.
¶ Cōsiderandū pꝰ quod dyaria potest dici
plurima dupliciter. Vno mō intēsiue & h° cō
perando istam dyariam trahulis nō pōt dici
plurima Et causa est quia in eis accidit a par
ua cā licet in se plurima dici possit. Alio mō
potest dici plurima extēsiue. & hoc mō pōt
dici plurima quia in eis multū accidit & per
ducat pp cōtinuā cause successionem. ¶ Con
siderādū quod illa diaria accidit pp humidita
tē cerebroꝝ & tūc reducit̄ ad fluxū celebra
lem aut ppter stomachi humiditatem et tūc
reducit̄ ad stomatichū aut ab alio mēbro &
sic ad fluxū illius mēbri reducit̄. ¶ Inqt yip.
.s. secūda pticula affo. illo affo ¶ Quibuscūqʒ
iuuenibus existentibus. ¶ Cōsiderādum ꝙ
iuuenes possunt accipi dupliciter uno mō p
prie alio modo large hic large accipiūt̄ et iō
ad hoc denotāduʒ. A. dixit ꝙ Hip. p iuuenes
itellexit & pueros & adolescētes iō repetiuit
illud dictum secundum ptem sʒ quia ē lenis
nature semp in adolescentia &c̄. Quomodo
autē uerificetur dictum yp. secūdum pluri
mum et n̄ semp a cōmētatore ibidem declara
tur. ¶ Et omni hoc dictuʒ fuit supra decla
ratum & ipse subdit causam dicens quoniā
significat subitā corruptionē & subitum do
miniū & motum materie p̄ter naturā. ut de
clarabat̄. ¶ Differētiam. Hic ponit differen
tiā inter quosdā modos fluxus uētris & p°
ponit differentiā p signa inter quedam fluxū
stomaticū & quēdam itestinalem secūdo pōit
distinctionē siue differētiam per signū quā
tum ad causas diuersas ibi secūda si uero cā
Dic̄ primo quod differētiā inter fluxū lubri
ficatiuū.s. intestinalē & inter lubricitatē sto
machi significat pauca digestio q est in cibo.s
quādo est lubrificatiuus stomachus qa tunc
digestio in cibo est pauc aut nulla. sed i itesti
nali lubrificatiuo est digestio in cibo qa stōa
chus nō patitur. ¶ Et tūc Aui. remouet du

itum. Diceret enim aliquis quid faciat lubri
citas & si nō digerit̄ cibus a fluxu nōne pōt
ille cibus morari in intestinis & dicit ꝙ nō qa
intestinis nō ē coueniēs. ¶ Si uero. Poit diffe
rentiaȝ p signa q̄tū ad diuersas causas lubri
citatis stomachi & itestinoꝝ & patet. ¶ Et
singultus. ¶ Considerandum q̄d singultus
posset fieri i fluxibus ab aliis itestinis & ma
xime gracilibus p cōitatem. sed quādo sequi
tur ad fluxū ab intestino recto est signū ꝙ fit
ꝑpter simplicē arefactionē & exicationeȝ &
nō p cōitatem. cuȝ distet a stomacho plus q̄ ali
quod itestinū. ¶ Et cum cibat̄ habēs uentreȝ
.i. hn̄s fluxuȝ uentris. sic eim splen est nomen
egritudis & membri sic & uēter. Causa hᵒ ē
nam significat̄ ex hoc q̄d membra nō recipiūt
nutrimentū. aut ꝑpter multā debilitatē aut
ariditatem. & ideo nō cures eum. quia mori
tur. morituri aūt solis ꝓnosticis sunt dimittē
di. ¶ Sed tu dices. hoc dictum uidetur falsū
nam febris est maior morbᵒ q̄ solutio uētris
& tn̄ cibat̄ habēs febrē & si nō cōfortat̄. nō
tamē ꝑpter hoc est mortale. ¶ Dicendū il
lud esse ueꝝ ꝑpter cām dictā. nō tn̄ est simi
le de febre & fluxu uentris. nā i febre natura
tota est solicita i materie eductiōe. & iō qn̄ȝ
cessat ab agendo in cibū. sed i fluxu hoc nō ac
cidit maxie in fluxu dicto malo. & ideo etiaȝ
aliqua febris est in qua natura non est sic occu
pata. sic est i febre ethica. & ideo si eo pulsus
ex cibo nō addit̄ significat mortem. ¶ Et hn̄s
uētrem. i. fluxū uētris. ¶ Cōsiderandū ꝙ ex
hominibᵒ qdam moriunt̄ cū mētis alienatiōe
& ꝑmanētia pulsus usq̄ ad horā mortis. &
isti sunt qui moriūtur ex morbis mortalibus
materialibᵒ ex q̄bus cor aut cerebrū ificitur
sic cōtingit febricitātibus pluribᵒ. ad ultimū
eim hora mortis cū materia mouetur contra
naturā ex uirtute dieꝝ creticoꝝ uł nō cretico
rum fit tūc magᵃ pugna. & ideo qa tunc uir
tus toto posse suo conat̄ apparet pulsus. sed
quia subito uīcitur. & iō in cōtinēti subito ca
dit uirtus & pulsus & morit̄. sȝ qa materia
mouetur & inficit cerebꝝ & spiritᵒ cordis.
ideo mēte alienātur. ¶ Quidā uero sunt hoies
qui moriunt̄ cum bonitate mētis & cum cāu
pulsus p̄cedente. & isti qui moriunt̄ ex pau
latina siccitate mēbroꝝ absq̄ materia humo
rali que facit morbū. sic. n. calidum paulatine
cōsumitur & suū humidū. sic in extremis pa
ulatine deficit. qa uero pulsus prius defic̄ in
extremis q̄ in pnᵒ. ideo ex paulatia cōsuptiōe
accidit ꝙ pulsus quādoq̄ ab extremitatibus
recedit ipsis uiuētibus. & qa ibi nō ē materia
que spiritᵒ inficiat. ideo cum bona mente ma
nēt. & hoc multotiēs accidit i his qui moriūt̄
ex ethica uel fluxibus uentris longis aut aliis
morbis paulatine cōsumentibᵒ nō tamen est
multa materia i partibus cordis & cerebri.
¶ Et scias. hoc est manifestum ex dictis fen.
14. Et uerificat̄ hoc dictum. quia si non cadit
uirtus est signū ꝙ cretice aut bonitate expul
siue ille materie expellūtur. & ideo ex retētio
ne accidit nocumentum &c.

DIcitur ꝙ quādo fuerit. ¶ Supe
rius. Aui. determinauit dē diuer
sis modis fluxus uētris facti ꝑ
pter cibaria aut acrē cōtinētem
& quia talia signa sunt nota ideo ponit signa
fluxᵒ facti a mēbris & pᵒ ponit quedā signa
auctoritate alioꝝ 2ᵒ in spāli exeqtur 3ᵒ. addit
quedā ad cōplemētum signoꝝ huius tracta
tus. ibi 2ᵃ amplius diffirētia. ibi 3ᵃ quādo ac
cidit habētibᵒ ulcera. ¶ Cōsiderādū ꝙ mate
ria colerice se. cū deriuat̄ ad urinā tēdit. aut
ad caput aut ad alia determinata mēbra aut
ad intestina ut p uētrem educat̄ si uero uadit
ad caput ꝙ cognoscit̄ cū fit sola uel uadat ad
alia mēbra quod ponit̄ cū dicit & similiū tūc
caue &c. ¶ Amplius. Hic in speciali exeqt̄ &
primo exeqt̄ de signis stōatici ponēs differē
tiā inter cerebralem & stōaticū. 2ᵒ põit signa
fluxus cerebralis. 3ᵒ ponit signa simł epatici
& meseraicalis. 4ᵒ põit signa splenetici. 5ᵒ po
nit signa intestinalis 6ᵒ põit signa facti ex cor
pore toto ibi. 2ᵃ cerebralis 3ᵃ ibi. epatici 4ᵃ ibi
plurimū aūt. ibi 5ᵃ intestinalem 6ᵃ ibi. opila
tim ibi 7ᵃ alzair ¶ Quod dicit i prima parȝ
¶ Cōsiderādum ꝙ Aui. notāter dixit p seip
sum quia forsan p accidens fluxus stōaticus
posset habere horas in quibᵒ cresceret. sic di
ctum fuit in fluxu stomatico facto ꝑpter reli
quias medicine. Similiter fluxᵒ stomaticᵒ inq̄
tū esset humoralis posset hos periodos habe
re hoc tamē nō esset de perse qa fluxus sto
maticus per se cibalis est & nō humoralis p
se ¶ Si digestiua est debilis &c̄ hec debili
tas pōt accipi aut ꝑprie aut cōmuniter ut ex
tendit se ad corruptionem & ablationem. Si
proprie tūc debet exponi si egredit̄ sine dige
stione. s. completa. Si communiter tunc pro cor
ruptione & ablatione debet exponi sine dige
stione. s. aliqua. ¶ Et si fūt. Cōsiderādum ꝙ
quādo retētiua & expulsiua sił sunt debiles
in stomacho tunc cibo existente in stomacho
statim aliquid egredit̄ ꝑpter retentiue debi
litatem sed id nō potest esse multū qa expul
siua est debilis sic manifeste hᵒ uidemᵒ fieri
in euacuatiōibᵒ sinthomaticis malignis i qui
bᵒ quoniā cōtentiua & expulsiua mēbrorum
sunt debiles ideo egredit̄ aliquid subito ꝑp
cōtentiue debilitateȝ sȝ paꝝ quia expulsiua n̄

est potens sed in creticis euacuationib⁹ mul
ta q̃titas egredit̃ ꝓpter expulsiue fortitudi
nem cui⁹ operatio est cretica expulsio. ¶ Quo
modo autem exprimendo fit ex frigore supe
ri⁹ declarari habet i ꝑncipio capituli. Et si ē
debilitas nō indigestiua s3 supple in retētiua
egredit̃ ꝙ egredit̃ nō priuatū digestione tota
.s. secūdum omnem parte3 queadmodū declá
ratum fuit in ꝑn° capituli. ¶ Consideradu3
tñ ut supra fen.13. declarabit̃ retētiua stoma
chi duplex hēt tempus. Vnū i ꝑn° digestiōis
usq̧ ad ꝑncipiū aptionis stomachi. Et quādo
ista cōtentiua deficit nullus cibus ꝑfectā hēt
digestionē. sed incōpletā. Aliud est temp⁹ cō
tentiue a ꝑn° apertionis usq̧ ad cōpletū exitū
& quādo talis cōtētiua d̄bilitat̃ illud ꝙ egre
ditur nō est totū idigestū. ut fuit declaratum
in ꝑncipio capituli. ¶ Considerandū ꝙ i ulce
ribus stomachi ꝑñt fieri bothor in ore ꝓpter
cōitatē adinuicē. ¶ Et ypo. quidē iam dixit
.s. 4ª. particula affo. illo affo. Quibus uētres
lienterici hyeme supius medicari malū. & h°
iudiciū habet cām occul'tā. s. in hoc capitulo.
sed maifestā infra z° tractatu z° ca°. ubi. A.
uerū euacua° materie hui⁹ egritudinis cum
uomitu est difficilis & mala. & pro qa raro
euacuat uomit⁹ flegma descendēs ad itestia.
¶ Cerebralis. ¶ Considerādū ꝙ Auic. dixit lō
gum. quia somn⁹ ꝓtratus ꝓpter digestiōem
quā faceret i materia posset fluxū cerebrale3
abscindere. hui⁹ aūt cām exequire i q̃stiōe
quā disputauim⁹ contra eos qui tenēt in uigi
liis sc̄dm cerebrū meliorē digestionem fieri.
¶ Et in libro Al3aub. i. illius auctoris. aut for
san est liber festine mortis. hoc dictum apud
me est occulte uerificatiōis sub fuga. Ista ac
cidētia ꝑñt fieri a materia uennosa que itestia
& partes illas ꝓsternit. & ēt ptes urine ex q̃
significat̃ q̃ epar iam piclitatū est. que etia3
nigra materia ad costas ꝓuulsa pustulā facit
nigrā. unde ciceri nigro assimilat̃. quare mor
tale est. reliqua patent. ¶ Cōsiderandū ꝙ de
fluxu feculēto locut⁹ est Auic. quādo loque
batur de spleneticis. quia spleneticus fluxus
feculentus ꝓprias habet cās dictas supius
fen. 14ª. tractatu. 4°. ¶ Intestinale3. Hic exeq
tur Auic. de signis intestinalis fluxus. fluxus
aūt ille ut supra dicebat̃ erat aūt cū excoriati
one aut sine. ꝑmo g° exequit̃ de eo qui est cū
excoriatiōe. z° de eo qui est sine. & dicitur ille
qui est lubrificatiuus. ibi zª. differentia aute3
que est iter illū. Prima i quatuor. nā de flu
xu excoriatio nos uolum⁹ cognoscere aut sui
species siue cās. aut sui locum. s. i quo est exco
riatio. ꝑmo g° de fluxu itestinali docet cogno
scere quosdā modos & cās. z° locum. 3° resu

mit signa quibus significat̃ sup diuerso flu
xu excoriatio sc̄dm diuersitate3 coꝝ. 4° resu
mit sigª fluxus stomachi. ut quedā modū ii
us declaret. ibi zª. & sic locus. ibi 3ª. & scias.
ibi. 4ª. & sigᵐ fluxus stomatici. Pª in duas ꝑ
mo docet distiguere iter fluxū intestinale3 &
epaticū. z° ponit signa itestinalis. ibi zª. & sci
as q̃d dispositio. ¶ Cōsiderādū ꝙ flux⁹ epa
ticus differt ab intestinali p°qa epatic⁹ ē pl⁹
& cā ē qa epar ē mēbru3 ꝙ plus aggregat
humores & habet etiā paroxismos secūdū di
uersitatē aggregatiōis humoꝝ q̧ tandē ema
nāt. differt etiā qa i fluxu epatico semp secun
dus paroxismus ē deterior prio. Et causa est
nā semp in fluxu epatico malicia & debilitas
ꝓcedit addēdo s3 in fluxu intestinali ñ fit aut
si ꝓcedit quādoq̧ fluit ad itestina multa ma
teria & inducit paroxismū fortis doloris pp
ulcera & quādoq̧ paꝝ post fluit aliud parū
& nō sic dolet. & iō nō seruat illū ordine3 in
malicia accidentium ut sensus demōstrat dif
fert etiā qa nocumētū epatici in superioribus
ē magis manifestū qa epar illis partibus pl⁹
alligatur. s3 nocumētū intestinale est magis i
ꝑtibus inferioribus uētris possemus tñ par
tes superiores intelligere ꝑtes ypocūdriales
sed p partes inferiores intelligam⁹ partes su
mis & yliacas. et ē ueru3 ut pa3. ¶ Et sciaſ.
Hic exeq̄t̃ de signis fluxus intestinalis. et ma
xime de eo q ē cū dolore. & p° fac̄ h° addens
q̄dā z° pōit signa flux⁹ stomatici cū ulcer̃. ibi
zª & exitus. Dicit prīo ꝙ dispositio doloris
pūcture & alcurit. i. abrasionis et proprie su
ꝑficialis ē maius ad q̃d redis. s. i significādo
ulcera intestinoꝝ siue fluxū ulcerosum ul' ab
rasiuu3. Scias ergo quod cū inuenit̃. s. dispō
doloris & punćture ꝙ ē i itestinis. s. flux⁹ hic
cum priuatiōe ei⁹. s. doloris & pūcture &c̄.
quādoq̧ fit etiā ex intestinis. s. fluxus nō tam̄
excoriatiu⁹ &c̄. ¶ Cōsyderādū quod ulcus
intestinoꝝ aliquādo aptū est facere eredicatō
nem nō tamē facit eam adhuc. et ideo nō deb3
dici abrasio p⁹ horā idest cū ꝓcesserit. & est
lubricitas dolorosa supple ex dolore existen
te in loco noto. s. uētris ubi ē ulcus. ¶ Et ē q̃
titas. Istud dictum pōt referri ad signa exco
riationis instinalis absolute ut dicat̃ signi
cat̃ quod ē itestinalis alcurit idest abrasio. et
est q̃titas eius quod egredit̃ &c̄. & hoc dixit
ad differētiā epatici nā in epatico q̃titas que
egredit̃ est multa. s3 i itestinali ē pauca & ēt
cōtinuata qa ꝓp ulcera statim cū aliq̃d de ma
teria fluit illud expellitur & ideo uidetur ex
pulsio quasi cōtinua. sed in epatico nō sic acci
dit. Alio mō potest ista litera referri ad illđ
quod stati3 dixit. nā ulc⁹ intestiorum ē era

dicabile idest aptum facere eradicationẽ.nun dn tamẽ eã facit.debꝫ tamẽ illã facere.& hº ẽ quia ulcera sunt parua attamẽ cũ materia ulce ratiua supfluit erit paucũ cõtinuũ lõgi tẽpo ris quousqꝫ ulc⁹ eradicationẽ faciat nõ tamẽ postea cesset.¶ Et exitus.Hui⁹ dicti cã sup declarata fuit in fluxu corticali.dicebat̃ enĩ superi⁹ quod stomach⁹ nõ ẽ mẽbrũ aptũ ex coriari.¶ Et scit̃.Hic p ꝯm signa docꝫ distin guere locum ulceris.an sit in itestinis gracili b⁹ an grossis.Et primũ ẽ p exitũ sanguinis supple quia a superiorib⁹ egredit̃ in multa q̃ titate cũ sint ibi plures meseraice.secũdũ pa tet & tertiũ.Sed quartum signum est a cor ticibus.s.an sint subtiles an grossi.quia gros si semp a grossis sunt.& subtiles quidẽ sc̃dꝫ plurimũ a subtilibus.& dixit sc̃dm plurimũ quia posset aliqs cortex subtilis exire a gros sis.Quintũ sigᵐ est ex p̃mistiõe.q̃to eim ali cui exeũti associata p longiorẽ uiã sibi associ antur tanto sibi magis admiscent̃.ut sepe de iteriorib⁹ dĩc Gal̃.& qñqꝫ cum est ulcus ĩ ife rioribus intestinis egestioni nõ p̃miscent̃.& ideo quia magis labilis ante materie applica tionẽ egredit̃.Et ex tpre.patet hui⁹ cã¶ Cir ca septimũ sigᵐ & circa nonũ.cõsiderãdũ ꝙ in itestinis gracilibus nõ repitur p̃prie fex.sꝫ res chilosa que est alba.si gº sanguis ex ulce re emanans illi misceatur.dicit̃ ñ mixtus st̃r cori.quia nõ est stercus.sed dicitur lauatiu⁹ p̃pter albũ colorẽ quẽ ex chillo acqsiuit.pos set tñ exire lauatiuus p̃pter cõitateꝫ epatis.¶ Et ex fetore.¶ Considerandũ ꝙ mẽbra q̃to magis sunt sp̃matica.tãto magis ex excoriati one fetẽt.quia illis magis opposita.& iõ mt̃ taꝫ oportꝫ esse coloris extraneationẽ.Gracilia aũt intestina magis sp̃matica dici pñt q̃ gros sa.& grossa magis carnosa.p̃pter aliud etiã cõtingit hoc.qa cortex qui a subtili itestio ele uatur diutius ĩmorat̃.¶ Et scias. Hic redit ad ponendũ sigᵃ fluxus itestinalis cum ulceri bus & excoriatiõib⁹.& p̃mo facit hoc. zº po nit signa cuiusdã modi fluxus stomatici.ibi zᵃ.& signũ fluxus stomatici. Prima in duas p̃mo ponit sigᵃ secundũ diuersitatẽ accidẽtiũ secũdo sc̃dm diuersitatẽ cãꝝ.ibi zᵃ.& multo tiẽs.¶ Cõsiderandũ ꝙ in ulcere plurime sor dis iam est facta destructio sensus membri. & sordes totũ imbibit membrũ.& ideo non est dolor sensatus. ulcus tñ corrosiuũ p̃pter corrosionẽ est multi doloris & p̃pter corrup tionẽ.unde fit corrosio ẽ multi fetoris ꝙ egre ditur.& p̃pter corruptionẽ etiã ad nigrũ de clinat maxie qñ ulcera⁹ est cancerosa. & ẽ mi nus.s.q̃ in sordido.¶ Et multotiens. Hic po nit signa fluxus ulcerosi uel excoriatiui sc̃dꝫ diuersitatem cãꝝ.& p̃mo ponit signa ulcera tiui.z⁹ excoriatiui.ibi zᵃ.ꝙ si excoriatio.¶ D.c ergo & multotiens fiunt scilicet ulcera prop ter apostemata que terminantur ad ulcera rumpẽdo.¶ Et multotiens &c̃.que dixim⁹ .s.super hoc capitulo ut p̃pter rupturã uene aut pp medicias ulcerãtes sic ẽ pulpa colloqn tid.¶ Q̃d si. Hic poit sigᵃ itestinal̃ excoriati ui secũdũ diuersitateꝫ cãꝝ.& p̃mo facit hoc. zº addit quedã.ibi zᵃ.& scias. Prima ĩ quinqꝫ sic quinqꝫ modos signoꝝ ponit.licet cãe sint plures ẽt signa que in itestinis quinqꝫ partib⁹ tangit simul tñ.ibi zᵃ.& si fuerit ab emoroi dibus.ibi 3ᵃ.& si.ibi 4ᵃ.& si.ibi.5ᵃ.similiter melãcolicũ.¶ Dicit primo ꝙ si excoriatio est ab apertiõe orificioꝝ uenaꝝ talẽ apertionem sequitur euacuatio sanguinis plurimi uel pu ri habẽtis tamẽ aliquam permistionem.s.re rũ corruptaꝝ.¶ Propter cãs alias &c̃.s. qa iste sanguis retẽtus fuit aut p̃pter dimissio nem exercitii.aut mẽbri abscisionẽ &c̃.& iõ in aliqua parte aliquã acquisiuit corruptiõeꝫ ¶ Quãdoqꝫ ẽ dolor &c̃.nã si orificia uenaꝝ sint ex natura solida in apertiõe accidit dolor. si uero sunt laxa ñ ẽ dolor similiter ẽt hº põt accider̃ zᵐ maiorẽ & miorem apertionẽ¶ Et quãdoqꝫ sunt periodi cũ ea sic &c̃.nã sicut ĩ quadã solutiõe que nõ fit ab intestinis sꝫ ma teria aliũde fluente ut ab epate ł cerebro secũ dum aggregationẽ materie periodi fiũt sic in fluxu talis sanguinis qui fit ab apertiõe orifi cioꝝ uenaꝝ.¶ Et antecedũt eã.s.excoriatiõeꝫ ab aptiõe &c̃.¶ Et si fuerit ab humoribus salsis aut grossis uiscosis.s.putridis uł gros sis uiscosis.s.qui cũ eradicãt̃ uulnerãt.Euen tus uẽtositatis &c̃.p̃pter cõuersionem fleg matis in uapores &c̃.& patet.Et si fuerit co lere permistio .s.colere alcurit .s.cũ alcurit uł p̃mistio alcurit cũ colera si fuerit.s.alcurit qa possibile ẽ ꝙ nundũ sit aut supple signi ficamus illã excoriationẽ egestionẽ.i.p egesti onem corruptiõis.i habẽtẽ corruptionem.Ti cture ei⁹.s.colere.¶ Similiter melãcolicã.s. excoriationẽ malã. Precessio.s. euacuationis melãcolie.Ordinis illi⁹.s.boni uel mali. Et p mistio acetosa qa ex acetoso humore Ad illꝫ quod egredit̃.s.de fece.uel alcurit in ordine .s.mala.Et declarat ebuliens &c̃.at ĩ ordine ẽ t̃ra plana.Aut feculẽta &c̃ etiã ordine sup ple nõ sic malo &c̃.uel odore & est cũ ea.s.q̃ est acetosa buliens super terrã.¶ Cõturba tio &c̃.¶ Et scias.Hic quendã can.ponit cõ ferentem ad curationeꝫ nõ paꝝ & dicit q̃d si cã dissinterie est stans uel facta.i.fixa rema nens quod apparet quia cum alcurit egredit̃ ¶ Cõsyderandum quod remanente causa

dissinterie intētio est ad eā educendo phibē do & remittendo. ꝙ si cā remota remāserit impressio tūc itentio solū ē ad id cōsolidādo & cōstrigendo. ¶ Et signum. Hic pōit signa cuiusdā stomatici fluxus. & primo facit hoc z° ponit signa cuiusdā itestinalis fluxus. ꝗ nō dixerat. ibi zª. & si est a grossitudine. Dicit pmo qđ signū flux⁹ stomaci sanguinei est qđ facē sequi &c̄. s. qñ sunt i stomacho ulcera corrosiua aut fluxuꝫ frequenteꝫ pp corruptā materiā ab illis emanātem. ¶ Factus aūt scilꝫ stomatichus fluxus sanguineus sine dolore &c̄. Et est saluius quia a forti expulsiua. uñ sup̄ fen. iꝫ. ꝗ uomitu sanguis ex sana uirtute & ppter hoc ē multotiēs in uomitu duaꝝ librāꝝ. uerbigratia trāquilitas. sicāut est ꝗ uomitu. sic de fluxu pōt itelligi. ¶ Et si est. Hic ponit signa cuiusdā itestialis fluxus excoriati ui facti a grossicie fecis. de quo sup̄. in cap° causaꝝ fecit mētionē. Et diē ꝙ si fluxus ē cū excoriatiōē. & est cum grossitudie fecis signi ficat ipꝫ dispō fecis. et eius fluxus euētus est qñ antecedit fex sup ipsuꝫ itestinuꝫ & dolor sedatur qñ materia est leuis. s. tā ex pte exit⁹ qa leuiter exit ꝗ ex pte materie. ut cū fex est lenis multotiēs tñ sucus fecis. i. pars subtilis fecis egredit̄ sepatus a fece. Cum igrossatur . s. fex p sepatiōnē sue successe partis. Et alleuiatur. s. dolor & fluxus ppter cām que exicat ipam. s. fecem. & illa est sepatio subtil' partis eius que exicata minorat̄ & remanet. unde ñ uidet̄ quid sit id nisi fluxus. s aliquis lubricatiuus itestinalis. quare cōstrigit̄ & in ipo constricto est mora. qa retinet̄ fex. ¶ Et sigᵐ. Vult hic Auic. cōplere dicta sigª facta a grossitudie fecis excoriātis. & dicit & signū eius . s. fluxus dicti est ꝙ nō sit aliquid eius cū est lenitas nature. istud iteꝝ dixit magis particulariter. & supple est sepatio. i. exp̄ssio sua lenis fecis. s. totius absq̄ hoc qđ sepetur. & ut añcedat fex. s. dura i exitu. Deinde paꝝ post illud fecis. s. egredietis. Egredit̄. s. res ꝗ egreditur a corpore. sꝫ diuisio illa. i. sepatio fecis i partē succosaꝫ & grossaꝫ. que ē ante ipm. s. fluxū factū a grossicie fecis supple sicse habꝫ & pro qa pluriᵐ ipsius. s. succi fecis egredit̄ ante fecē. s. grossam que ipm. s. itestinū excoriat. succus g° fecis egredit̄ ante fecē grossaꝫ sed illud ꝙ egredit̄ per excoriationē factaꝫ a grossa fece egredit̄ post grossum fecis. imo i exitu excoriat. post suū ergo exitū dimittit excoratiōnē ex qua post fecē uenit mucus uł sāguis. Intelligendū tamē qđ simul cuꝫ fece uenire possit. Et qñq̄ sanguis egreditur añ fecem. ut declarat i fuit. hoc tamē est quādoq̄ sed illud qđ hic dictū est utplurimū ¶ Dria

Hic Auic. determiat de fluxu intestinali sine excoriatiōē uel ulcere. qui dic̄t fluxus lubricatiuus. & ponit differentiā inter eū & stomaticū & sunt illa eadē uerba ꝗ dixit. A. sup̄ fuerūt tñ supius incidēter & supflue posita forsā uł trāsferētis error fuit. ¶ Opilatiuuꝫ. Hic determiat de signis flux⁹ facti a corpore toto secundum semitam crisis. quia sunt nota ex dictis quarto canonis fen secūda. Signa etiam facta propter fortitudinem expulsiue sunt nota. qa est constantia uirtutis. sicut qñ egerūtur res diuerse. & ñ debilitatur corp⁹ Signa etiā flux⁹ facti pp cōtētiue debilitatē sunt nota siue causa illi⁹ sit timor siue prisis Pōit autē signa flux⁹ facti a toto zᵐ semita liqfactiōis aut secūdū semitā opilatiōis ut zᵐ semitam repletiōis p° g° pōit signa duoꝝ p̄ moꝝ z° tertii. ibi zª ffcm aūt. Dic̄ ꝙ opilatiui &c̄ significat curs⁹. s. flux⁹ i se ipsis. i. dispōibus qa i opilationibus & liquefactionib⁹ est denudatio. i. puatio significationuꝫ. sup ea. s. membra opilata uł liquefacta. & inflāmatio corporis & hoc maxime ad liquefationem cōmunic̄tia. febris idest minute uel ethice uel liquefactiue. Et diuersitas coloris quod aut corporis color diuersificet̄. color exeuntis. s. simul & successiue. quia simul ex caliditate colliquāte diuersa liquefiunt & occurrūt successiue etiā ut notū est in opilatione etiā cum aggregent̄ humores diuersi. oportet qđ diuersificet̄ in colere illud ꝙ egredit̄ g° ex liquefactione est uirulentus. s. in pncipio aquosus qa subtilis ppterea qa res magis apte elliq̄ri a corpe. tūc educunt̄. iste aūt. sunt subtiles & aquose ptes humoꝝ uel humiditatū quē admodū sumit. x. terap. in fine sic febres colliquatiue corpus colliquāt. sicut caro sup cratula. sicut ab ista emanat in pncipio subtile et aquosum deinde pingue postea carnosuꝫ consum̄t. sic in qoliquatiuis febribus cum incipit liquefieri. pinguedo est cum colere diuerso. qa ē color pinguedinis. & color alteri⁹ exeūtis pcedētis. deinde cū pcedit quia iā pigue do educit̄. fit ei idest illi exeūti essētia adipis &c̄. similiter est dispō &c̄. qa est uitulentus &c̄ ñ quia &c̄. sicut caro rubea ut caro lacertoꝝ que pinguedinem nō habꝫ. & est postremū hui⁹ flux⁹. coloris feculēti. quia coloris nigri grossi sicut fex ppter multā adustionem ¶ Cōsyderādum tam̄ ꝙ istū ordinem falsē manifestum in omnib⁹ corporib⁹ ñ debes attēdere nam sunt quedā corpora macra ex quibus a febribus colliquatiuis paꝝ uel nihil piguedis in exeūte apparet sunt uero quadam pinguia a quib⁹ multum piguedinis emanat queadmodū hoc uides in exēplo. Ex carnibus

enim suis siluestribus nihil aũt pars sup̃ ignẽ emanat ex carnibus uero procelli domestici multum ut 4° terap. in fine. ¶ Factum autẽ a superfluitate. ¶ Hic ponit signa fluxus facta corpore toto secũdũ semitam expulsiõis repletionis. q̃ repletio fit pp dimisionẽ exercitii t̃ pp mẽbri abscisionẽ siue pp dissionẽ euacuatiõis siue pp paucitatẽ resolutiõis sic̃ fit i spissitudine corporis siue fit ꝑpter cõpõnem nauseatiue sacietatis omnia enim ista sunt signa cause sue & patz. ¶ Alzair. Hic determinat de signis fluxus uẽtris facti ab intestinis ¶ Ille autẽ ponebat̃ duplex. s. cuz dolore & uocat̃ alzair. & sine dolore. Auic. tñ non ponit signa eius qui ẽ sine dolore. quia sunt nota. Ille eim fluxus fiebat ꝑpter expulsionẽ repletionis a toto. de hoc aũt dixit. & p̃mo ponit signa illius. z° ponit quosdaz errores. ibi zª. & sicut errãt. Dicit p̃mo qđ signa alsair. i. fluxus ab itestino recto cũ dolore. diuisiones. i. modos scđm diuersitatẽ cãrũ significãt illud qđ egreditur ex eo qđ uidetur. an sit colera. an flegma. an alia materia que sit illius cã. Et cause &c̃. aut non p̃cesserit. sed supple p̃cesserunt alie cãe. ¶ Et sicut. Cõsideranduz qđ quãdo fex emittit succum & grossities remanet. quidã errãtes estimãt ꝙ zahir sit cursus. s. intestiãlis quasi lubrificatiuus. & non sit ꝑprie zahir. Et sicut ille error accidit. similiter accidit aliꝰ error. qđ aliqñ apparet abrasio sicut flegmatis. & uidetur qđ sit tenasmõ ex flegmate qđ facit itestinũ laborare i expulsione. & iõ oportz qđ i hoc nõ decipiaris. nã qñ est abrasio. & tu existimas qđ sit zahir. tũc curas cũ medicis fortis abstersionis. ista aũt multiplicãt abrasionẽ. ¶ Cõsideranduz post qđ in eo quod fluit ex recto nõ de necessitate est fetor. quia ẽ ꝑpinquũ uie. sed in eo qđ fluit a superioribus est fetor ꝑpter oppositam cãm. ¶ Et quãdo. Deinde Auic. addit q̃dam ad cõplementũ cognitiõis fluxus uẽtris. & sunt duo dicta nõ colligata adinuicem. sed sunt separata sicut afforismi. ibi zª. qđ cũ egestio. Et exponit̃ sic p̃mum dictũ. cũ g° accidit illud. s. iflãmatio uẽtris & extremitatum. Et scias. s. si esset ꝑpter hoc ꝙ sanguis sit coagulatus. ¶ Quod cum. Hic ponit aliud dictuz & forsan ꝙ error fuit hic unũ. & uelit dicere cum g° accidit id. tunc scias qđ cum digestio &c̃. ¶ Considerandũ g° qđ sicut ex calido p̃ter naturã pus fit humor citrinus q̃ uiridis. & uiridis q̃ niger. sic ex actione caloris naturalis fit excessus a gradu nigredis. & prius fit uiriditas. deinde citrinitas. postea stat & cesset solutio. & fit sanitas. hoc tamẽ uerũ est quãdo uides signa bona & maxime ex pulsu sumpta & uirtutẽ. uides addi. A°n. n. cõtigit qđ post egestionẽ nigrã sit uiridis & post citrina. & hoc cõtingit quando simul & semel omnes ille materie sunt aggregate in corpore ita qđ non fit exitus earũ per transitum ad colorem naturalez. sed quia una ad exitum magis stimulat q̃ alia. sicut uiridis magis stimulat q̃ citrina. & licet ambe sint aggregate contra naturam. ¶ Cõsiderandum circa secũdã ꝑtem ꝙ aliquando egerũt̃ res diuerse plures numero & tũc estimant quidaz ꝙ sit abrasio ꝑpter apostemata & ulcera unde egrediunt̃ res diuerse. & tamẽ nõ sentit̃ nisi pũctura. ergo nõ est alcurit. immo &c̃. s. faciẽtis punctionez. qa si esset alcurit pp apostemata. sẽtiret̃ ibi ulterior & maior dolor q̃ punctio. ¶ Et scias patet. Cõsyderãdũ ꝙ dies est tẽpus proprie sumptionis cibi. si g° asellat quotiẽs sumit cibum. est signum ꝙ fluxus est stomaticꝰ. nõ aũt ẽ tempus digestionis maxime secũde. unde urinã nocturnã maxime considerarnus & est tẽpus multiplicatiõis humorũ circa interiora. & maxie circa epar ꝙ ẽ illorũ fons si ergo fluxꝰ. i nocte multiplicet̃. ẽ signũ ꝙ ẽ fluxus epaticus &c̃.

Dico in p̃mis. ¶ Superius Aui. determiauit đ causis diuersitatibꝰ & modis & signis fluxꝰ uẽtris Hic determinat de curatiõe. & primo facit hoc in generali magis intentiõe habita ad fluxũ ut fluxꝰ est z° ponit curã in speciali secũdum diuersos modos & causas fluxuũ uentris. zª ibi in pricipio secũdi tractatꝰ iã sciuisti. Prima in duas p° p̃mittit quedam z° exeq̃t̃. ibi zª ãplius dico. ¶ Cõsyderãduz ꝙ solutiõe facta a farmaco solutiuo sicut põit Aui. sup̃ prio can. fen. quarta. in capitulo de eo in quo supfluit fluxus uẽtris. nos intendimꝰ ad distractionẽ materie ad cõtrariũ in cõstrictiõe & stipticatiõe & ultimo si alia non ꝑsunt impiugendo & stupefaciẽdo sicut etiã in de cõsolatiõe medecinarũ. ¶ Mesue docet. sic etiã quãdo intẽdimꝰ in curatiõe fluxꝰ ut fluxꝰ est cũ istis ꝑcedimꝰ ut ponit. Aui. bñ g° dixit Auic. ꝙ illud caplm cum hoc ẽ legendum. ¶ Amplius dico. Hic proseq̃t̃ & primo ponit diuersas itentiões attẽdẽdas in fluxu ut fluxꝰ ẽ. secũdo ponit intẽtiones habẽdas cõsiđrãdo dispõnes annexas. 3° ꝑseq̃t̃ magis specialiter. ibi zª ꝙ si. ibi 3ª. & ex retinẽt bꝰ fluxũ. ¶ Cõsyderãdũ ꝙ Aui. dixit inq̃tuz ẽ fluxus curat̃ cum his que Aui. põit. nã si ad cãz fluxus intẽdimus alie curatões essent fiẽde. sed inq̃tum ẽ fluxus curat̃ cum his que A. ponit. nam fluxus inquãtum fluxus curatur per cõtraria. contraria aũt sunt aut formalr

aut uirtualiter.formaliter ut ſunt ſtipticiatē
facientia.ſtipticitatē eim faciēs p ſe cōtrariatᷓ
fluxui.licet p accidens qn̄q; non cōtrarietᷓ ut
pōt ſumi 3° de ſimplici medicia.aut ſunt con
traria ex parte curſus materie.ſicut materiaꝫ
declinātia.ad partē cōtrariā.Sed dubitatᷓ.tu
dicis qđ fluxus inq̄tum fluxus non pōt fieri
niſi cuꝫ cā.quomodo pōt curari fluxus ut flu
xus.Dicendū ꝙ curare fluxū ut fluxus aut ē
neceſſitate idicatiōis.aut qa cā iam eſt abſciſa
neceſſitate q̄dem idicatiōis quia plus idicat
fluxus ut fluxus ꝓpter mala accidentia.q̄ cō
ſequūtᷓ q̄ indicet cā ſicut aliqn̄ plus indicat
diſpoſitio febris q̄ febris.intēdimus ēt qn̄q;
ad fluxum .quia cā iam abſciſa.eſt.ut ſupra
Auic.dixit.illud g° qđ de curatiōe i hoc cap°.
traditᷓ eſt ad fluxuꝫ ut fluxus eſt.¶ Quod
ſi. Diſpō fluxui cōiūcta.eſt aut caliditas aut
frigiditas aut tuſſis.ṗmo ponitᷓ canon curati
onis qn̄ fluxui cōiungitᷓ caliditas. z° quando
frigiditas cōiungitᷓ.3° qn̄ illi cōiūgitur tuſſis
zª ibi.ſi aūt.3ª ibi.& quādo fuerit.¶ Conſi
derandū ꝙ Auic.dixit exterius.quia faciendo
opationē ifrigidat p accidens.ſi uero iterius
exhibentᷓ calefaceret.¶ Si aūt.Habꝫ duas par
tes.ṗmo facit qđ dictū eſt.z° remouet du^{m}.
ibi zª.& quādoq;.¶ Conſiderandū ꝙ cuꝫ di
geſtiua confortetur cuꝫ medicis declinātibus
ad caliditatē.tunc neceſſaria ſunt calefaciētia
quādo digeſtiua eſt debilis.retētiua uero iu
uatᷓ medicis minus calidis.& ideo declinātibꝰ
ad frigiditatem.nō eim intelligendū eſt ꝙ fri
gidis abſolute retentiua iuuetᷓ cū iam ſit po
ſitū qđ a frigore deficit.attamē cū modus cō
pleſionis q̊ retentiua utitur.plus declinat ad
frigus q̄ modꝰ cōplexiōis q̊ utitᷓ digeſtiua ac
cidit qđ retentiua plus cōfortetᷓ frigidis i cō
peratiōe ad digeſtiuā.nō q̄dem frigidis ab
ſolute.ſꝫ diminute calidis hn̄tibꝰ ſtipticitatē
¶ Et qn̄q;.Hic remouet dubiū dixerat qđ fri
gida iuuāt ad retinendū fluxū crederet aliq̄s
qđ calida non iuuarent.hoc reōuens dicit &c̄
¶ Cōſiderāduꝫ qđ uinū ex uaſe nouo terreo
acquirit q̄daꝫ ſtipticitatē rōne terre.uidemꝰ
eiꝫ qđ uinū ſubito alterat & alteratᷓ a uaſe in
quo recipitᷓ.unde n̄ ſic ꝓprie ſaporis oſtēdit.
uinū.uas argēteū uel ferreuꝫ aliquid ſtiptici
tatis poterit i eo iprimere.un̄ cōfortat & unit
mēbra interiora.& ſui penetratiōe ſudare fa
cit.eſt g° hec medicia cōueiens in corporᷓ aſſue
to uino forti.a cuiꝰ corpore ad iteſtina mana
rēt hūores & fluxū facerent. Sed dubitatur
utrū ſōnus cōferat i fluxu. Et uidetᷓ qđ n̄.qa
eſt cā additiōis materie hūoralis fluxꝰ. & ē
cā motus eiꝰ ad pteꝫ fluxus.ſ.per uentreꝫ.ſu
perfluitates eim in ſonno ad corporis ꝓfūdū

trahuntᷓ.ut Auic.ṗmo can.fen. quarta ca° de
flebothomia.¶ Amplius aliquis fluxus ex ſō
no augetur.quia poſt ſonnum ut eſt epaticꝰ
& cerebralis.ut ſupra.¶ In contrariū eſt.A.
¶ Dicēdum ꝙ in curatiōe fluxꝰ intētō medi
ci eſt aut diuertere materiā a pte fluxꝰ p fri
catiōes & balneatiōes & alia.& tūc ſonnꝰ. n̄
cōpetit.aut intētō eiꝰ ē reſiſtere fluxui ut flu
xus & curſus ꝓhibēdo.ſ.curſꝰ & aſellatiōeꝫ
ſepiſſimā.accidit eni quadoq; ꝙ ex multa ele
uatiōe ad ſellā infirmus in ſincopes cadit.&
tūc ſonnus cōfert pp illud quod oēs retiet e
uacuatiōes ut p° can.fen.zª.caplo de his ꝓue
niūt ex ſonno & uigilia.¶ Ad primū i cōtra
riū dicēdum ꝙ nō eſt cōtra itētionē.A.¶ Ad
ſecūdum dicēdū ꝙ in fluxu epatico cōuēit ſō
nus itētiōe habita ad fluxū ut fluxꝰ ē.¶ Et
qn̄.Hic ponit can.curatiōis fluxus uētris cō
iuncti tuſſi ideſt facti ab humiditate.¶ Sed
tu dices cū plurima accidētia poſſint cōiungi
fluxui quare magis de tuſſi q̄ de aliis mētio
nem fecite ¶ Dicendum quod inter accidētia
que fluxui coniūgūtᷓ magis illum addens eſt
tuſſis nā per motū pectoris mouētᷓ lacerti pe
ctoris.motu cōſtrictiuo unde ad fluxū augē
dum iuuāt.¶ Cōſiderādum tam̄ quod quā
do tuſſis coniūgitᷓ fluxui uentris itētio eſt ad
duo.ſ.ad ſedationem tuſſis & ad fluxum uē
tris ſedatio autē tuſſis fit p medicinas q̊ aliq̄
liter ad frigus cū humiditate declināt.q̄a iſte
ſunt medicine.lenitiue & ꝓhibitie ſenſus &
punctionis materie.n̄ autem intelligendū eſt
quod abſolute ſint frigide ſed quod ſint aliq̄
liter in calore remiſſe & tales ſunt medicine
tuſis ſicut ſunt aliqualiter lenitiue & glu
tinatiue medicine & talia proſunt ſiue
tuſſis ſit a ſiccitate ſiue ab humiditate ſed in
tentio ad ꝓhibendū impedimentum cibi per
ficitᷓ dādo cibaria q̊ ex commotione n̄ labātur
talia auteꝫ ſunt ſauich & omnia liq̄da obſunt
quia ꝓpter tuſſis commotionem deſcendunt
faciliter & uentrem lubricuꝫ faciūt.¶ Alru
bubi ideſt rob.ſꝫ rob p ſucco accipe.erit aūt
ſuccus dulcis ſuccꝰ granatoꝝ dulciū moꝝ &
cōſimilium nocent autem q̄a faciliter cōuertū
tur in humorem amaꝝ & ideo ſitim commo
uent.¶ Et retinentibus.Hic Aui.ſpecialiter
hanc curā exequitᷓ.& primo p medicinas z°
uero per cibaria.ibi zª i cibis uero eoꝝ.¶ Ad
primi euidētiā cōſiderādum quod medicine
que reſiſtāt fluxui ut fluxꝰ eſt.cōuēiebāt &
erāt trium modorum.ſ.medicine diuertentes
ad contrarium & medicine ſtipticantes & q̊
dam erant narcotice cōpingētes. Pmo ergo
enumerat ṗmas medicinas z° ſecūdas.3° terti
as.ibi zª.& eſt retinētibꝰ ſunt emplaſtra.ibi

3ª.in narcoticis uero. ¶ Considerandū qđ ue tosaꝝ appositio affert hoc iuuamentū maxie tunc qn̄ materia fluit ab epate. si eim ſup uentreȝ ponat̄ illā materiā ad umblicū diuertūt unde i diuiſionib⁹ Raſis in hoc cāu docet applicare. ¶ Et retinētibus. Hec habet duo p̄mo declarat quaſdā medicīas ſtipticas que i hoc cōueniūt addens quedā. 2° reddit cano. in exhibendo medicīas. 3° illas enumerat. ibi 2ª. cūque. ibi 3ª. & medicie. ¶ Dubitat̄ an ſtiptica balnea uel emplaſtra uel unctiones conueniāt in ſedatiōe fluxus uētris. ¶ Et qđ nō. ex mente Meſue in ſuo de cōſolatiōe medicinaꝝ intentiōe 3ª. ubi dicit. debiles aūt i arte cū ſtipticis balneant. ignorātes qđ poros coartāt & materias & fumos iterius cōuertūt. & pbat̄ rōe qm̄ ſtiptica claudēdo poros cōuertūt ad intus materiā. unde fluxū augēt. uidem⁹ eim qđ condēſantia exterius p ſe ſunt ſufficiētia ad cauſandū fluxū nūdum exiſtentē nō ſoluȝ pſentē augere. unde i frigore pgentib⁹ accidit fluxus. quia ultra ſupficie corporis tranſmititur materia carēte omni inſpiratione ut auctoritate ypo. Gal. ponit 3° de uirtutib⁹ naturalibus. & dicit hoc i libro de nutrimento & nutribili. ſicut ypo. fuit. ¶ Oppoſitū arguit̄ ex. A. hic & ex Meſue itentione 3ª illo capitlo ductuum aūt ubi ſic. ſi ſtomachus & uenter oleo roſ. calido q̄tum pati poterit iungat̄. & deinde puluis maſticis & galle aut ro. deſuper ſpergat̄ iuenitur mirabile. iſta aūt ſunt ſtiptica. ¶ Dicendū ꝙ in curatiōe fluxus itentio aut eſt diuerſio ad cōtrariū. & tūc ſtiptica n̄ conferūt extra approximata. & ut ſic illos reprobat Meſue. aut itentio ē cōpictio materie & conſtrictio & conforta° uenaꝝ. & tunc aut materia eſt mlta. & ut ſic ſtiptica nocēt. quia extra approximata ppter multitudinē materie non pn̄t illaȝ conſtringere. imo expmendo fluxū augent. ſed ſi materia pauca ſit. illā faciunt mobileȝ & ſtipticāt. Attendere autem oportȝ uentris habitudinē. nam ſi uenter ſit carnoſus groſſus. ſtiptica pn̄t multum nocēt quia eoꝝ uirtus non pōt ad pfundum tranſire. ſed exterius manet & ſtipticant & expreſſionē faciunt. Si aūt uenter ſit extenuatus & macer cōferunt. quia uirtus eoꝝ magis pſūdat̄ iterius. & iō ſtiptica exterius ifantib⁹ approximata cōferūt magiſq̄ puectis. & ad hāc itentionē docȝ Meſue ſupaſpgere ſtiptica cuȝ oīo calefacto. ut oleū illđ pfundaret̄ ſtipticis medicinis. ¶ Ex his uero obiecta ſoluuntur. ¶ Cōſyderāduȝ poſt quod quādo cā flux⁹ eſt humor fluēs ad ſtomachū. unde cib⁹ đſcēdit. & ipſe humor cū eo. tūc ex retinētib⁹ fluxum eſt euacuare ſupple eum. quoniā cū finitur illud &c̄. alleuiat⁹ modus regiminis q̄a non reſtat n̄ aggregare & confortarē. ¶ Et medicine. Hic enumerat has medicnas prio frigidas. 2° calidas. ibi 2ª & medicine. ¶ Cōſyderādum quod Aui. dixit duo. ſ. frigide abſolute & frigide ſecūdum uirtutē retentiuā. nam medicine frigide ſtiptice ſunt duorū modoꝝ quedā que ponūt̄ i gradu frigidarū ſicut balauſtia et galle quedam que ponūtur in gradu ſed remiſſoꝝ habēt tam̄ tantas pteſ frigidas que ad retētiuā iuuādā ſufficiunt ſicut reubarbaꝝ. quia ergo dupliciter diuerſificant̄ he midicine. ideo ſermonem Aui. duplicauit in medicinis calidis q̄a n̄ omnes quaſ ponit ſūt calida. ſȝ reſumit alr numerare. ¶ Darſeſciam. p eo xilocaracta utimur. ut ſup̄. fen. 14. exponebatur. ¶ Coagolū cū habeat uirtutē eliquādi coagulata et coagulare liquata ut 2° can. & 5° colligȝ. Auer. ideo datur cū frigida aqua ut ſuam uirtuteȝ coagulatiuā iuuet etiā iuuat cū calida aqua quia frigida illđ penetrare phibet. ¶ Cōſyderādum quod uētris ſtipticitas n̄ pertinet ad unā duaꝝ extremitatū. ſ. caliditatis uel frigiditatis ideo forſan hoc a propriate facit. ¶ Et ex cōpoſitis. Hic enumerat medicinas cōpoſitas & primo frigidas 2° calidas ibi 2ª et ex cōpoſ tis. ¶ Pro his deſcriptionibus uide in 5°. can. q̄ſdā eniȝ ex eis nō inuenies 2ª pars habet duas primo enumerat quaſdā medicinas 2° quarūdaȝ deſcriptiones ponit. ibi 2ª & iteꝝ. ¶ Cōſiderādum quod Auic. dixit ſi magnuſ ſit &c̄. quia nō omnes iſte medicine ad equalē calorem declināt. ¶ Deinde cōſidera p⁹. ꝙ in quadā recepta duplex reperit̄ lr̄a. una que dic̄ oſſorū aliorum alia que dicit oſſoꝝ. ſ. obſeccatoruȝ & patet. ¶ Nabach ē nomen ponderis tamē pōt cōphēdi quid ſit ex ſui dicto nā ſi p omnē horā intelligit pprie horam diei naturalis. cum ille habeat. xxiiii. horas erit hoc pondus minus q̄. 3. ſi intelligit ſolū diē ſolarem erit aliquid plus q̄. 3. i. 5. ſed ſi per horaȝ itelligit horam ſumptionis medicinarum cuȝ illa ſit đ mane & ſero uacuo uētre erit pūd⁹. 3. x. ¶ Cōſiderādū qđ ſi coagulū ē minus q̄ pars tunc medicina ē debilis & iō plurib⁹ dieb⁹ poſſumus cum ea operari. & ideo minuere poſſumus ex illo. ſ. pondere. 20. 3. ¶ Vel poſſet exponi aliter. ſi quantitas eius que ſumitur ex eo in die. 3. 20. ſupple ſi de coagulo eſt media pars. & ſi fuerit đ coagulo minuſq̄ pars ſupple & pluſquā media. tunc minuat̄. Alaſcheſati eſt ſpina alba que aſſimilat̄ albedaguar Et ſcias ꝙ neceſſitas ſpedii. ſ. cum admiſtratione in medicis &c̄. & ſi non. ſupple pdicta iuuāt. ¶ Conſideranduȝ ꝙ ouum elixatum

est stipticum ualde. io confert in fluxu facto ab attractioe.i.distractioe siue relaxatioe.qa aggregat uiscera laxa. sed quia est grauans stomachum & opilās io nō cōfert.¶ In narcoticis.Hic ponit curā cum nacorticis.& prio dat can.in exhibitione illo℞ z° exequit.ibi.zª & ex emplastris.¶ Considerādum quod cuз narcotica sint uite cōtraria multa in eoruз exhibitione debet esse cautella.sic hic ponit.A. & Mesue in de cōsolatione distinctiōne q̄rta illo capº.Compingere autē¶ Exemplastris. Hic enumerat has medicīas. & p̄mo fac̄ hoc. z° redit ad ponendū medicinas que conueniūt in tussi cōiuncta fluxui.ibi zª. & ex medicis Sandaracha ex libris arabū est uernix.sed ex libris greco℞ est auripigmētuз.ut dic̄ Simō ¶ Considerandū post q̄d medicie cōferētes in fluxu uentris & tussi simul non sunt intelligende debere esse opilatiue pprie.sed debēt habere aliquā uiscositatē p quā leniūt pect⁹ & per quā non cito labant̄.& ideo q̄tum ad hoc opillatiue dici p̄nt.sicut ē sauh.¶ In cibis uero. Hic ponit regimē p cibaria.& priº facit hoc.z° redit ad ponēdum quoddā curationis complementū.ibi zª.& oportet ut p̄matur. Prima in duas.p̄mo narrat qualia debent esse i uirtute ista cibaria.z° illa cibaria enumerat.ibi zª.& hoc est.¶ Dicit p̄mo q̄d salsedo pauca p uiā exiccatiōis cōfert ut sup̄. ¶ Caseū docu't lauare cum aqua & sale. confert ēt p uiam saporositatis.similiter acetosa cū ponticitate quādoq̧ cōueniunt supple pp ter supcalefactionē.¶ Et hoc est.Hic primo enumerat diuersa cibaria.z° potū eius conuenientē.3° addit in cibis quēdaз can.ibi zª.& opз φ sit aqua eo℞.ibi 3ª.& rectius.Prima in .6.p̄mo enumerat diuersa cibaria que etiam que sunt medicie respectu fluxus uentris. z° enumerat sales eo℞. 3° carnes.4° flores & semina.5° fructus.6° addit can. quēdaз adiungens sorbitiōes.ibi zª.& sit eo℞ sal.ibi 3ª.& carnes.ibi 4ª.& ex eis que currūt.ibi 5ª.& uitent.ibi 6ª.& si cibus.¶ Hic dn̄s magister Gentilis dimissit scribere sup illa.6.capitula quia erant faciliter itelligibilia ex dictis.

Oportet ut¶ Superius Auic. posuit curam fluxus uentris absq̧ excoriatiōe.¶ Hic ponit curam eius qui est cū excoriatiōe.hº auteз nihil aliud est q̄ p onere curā ulceris & excoriatiōis itestino℞.quia curā flux⁹ ut flux⁹ posuit.p̄mo gº quēdam errorē reōuet. q circa hoc cōtingit q̄nq̧.z° curam p̄sequit̄.ibi zª & oportet.¶ Cōsiderānduз gº q̄d aliq̄n fit excoriaº ab aliqua materia pauca calida feruenti.& tūc medicus q̄nq̧ cōsiderās doloris uehementiā timens de ultima carnis eductiōe curat cū medicinis que cauterizāt uuln⁹ne ul terius pcedat.sic̄ sunt medicie cū spēb⁹ arsenici.hic est gº error qa in curatiōe ipius suffi ciebant medicie extictiue illius feruētis materie.contingit ēt error. qa q n̄q̧ plura stiptica approximāt.que materiā ibi cōstringūt.et hº est φ.A.dic̄ nō ē illa que idiget illo.s.medicamie i quo est uirtus uehemēs.s.cauterizationis aut stipticitatis.Et oз ut cures sic sciuisti ¶ Hic curā p̄sequtur & prio pōit quēdā cano.generalem z° specialeз curā ponit secūdū diuersitatē modo℞ ulcerum.ibi zª q̄ndē.Et hec habet duas primo ponit quādā diuisionē z° secūdum membra diuisionis exequitur .ibi zª si ergo.Diuisio quā Aui.ponit ē hec.qa tu debes cōsiderare an cā excoriatiōs sit adhuc i in actu fluxus.aut cā excoriatiōis sit retētuз abscisum & iā destructū ē.s.casus.Debes ēt cōsiderar̄ an cā excoriatiōs sit ex ruptura.s.uene aut apostemate remanēte.s.usq̧ ad sanitionē & aptionē.aut repletione s toti⁹ corporis supple.aut ab aliis causis sup̄ enumeratis i capitulo de fluxu uētris omniū modorum. ¶ Si ergo.Hic secūdū mēbruз diuisiōis exeq̄t.duplicē autem diuisionem' inuebat.unam occultiā alā manifestam.Erat autē occulta diuisio hec φ causa excoriatiōis aut ulceratiōis añs autem erat aut ex ruptura.s.uene aut apostemate &c̄.Nūc gºexeq̄t.Aui.de cura ulceris ut sunt ab aliis causis quia curā uena℞ & intestino℞ rupture p̄supponit notā ex his que in precedēti capitulo dicta sunt Inuebat autem occultā diuisionē que erat quod cā ulceris & excoriatiōis erat aut.de materia flegmatica aut melācolica aut stercus:duruз aut reliquie medicine.p̄mo gº ponit ulce℞ curam & excoriationū facta℞ ab acutis materieb⁹ colericis uel aliis zºponit curā excoriationum factā a flegmate.3° factarum a melācolia.4° facta℞ a stercore.5° factaruз a reliquiis medicine.ibi zª si fuerit excoriatō flegmatica.ibi 3ª.excoriatiōi melācolice.ibi.4ª excoriatio aūt que fit ex fece.ibi 5ª.excoriatiōi uero facte. ¶ Diuisio autē manifesta quā Aui.ponebat erat quod hec cā excoriatiōs aut erat in effusione aut excorians erat retētū abscisum & destructū hanc gº diuisionē adaptat ad curā ulce℞ p̄uenietium a materiebus acutis.tamē sermones p̄fert.Aui.oēs ad omnē materiam pº ergo ponit curā que se magis uertit ad ulcus & suas differētias & accidētia.ibi zª. & omnes medicine.¶ Cōsyderādum φ cū medicine solutiue plurime habēt siccitatē & acuitatē pprie nocēt uestigio neruo℞ excoriatōnū & ulce℞.& iō oportet dare solutiua que

habeāt ſtipticitatem per quā cōferāt. ſic ſunt mirabolani. attamen quia ipſi ſtipticitatē aliquā habēt. oportȝ cōfortare eos cū dragagāto quod eos lenificat. ¶ Conſiderādum circa tertium quando materia effunditur nō conuēit ut incipias cū medicinis puris ſingularibus cum qualitatibꝰ aſperis ſiccis. i. ſtipticis quia iſte medicine materias cōſtringūt in loco & iō debȝ exponi ſupple et cōſtringēdo ipſam reſoluēdo. ¶ Conſiderādū poſt qđ medicine cōglutinatiue ſup inteſtinū ſtant ſic paries medius iter materiā acutā fluentē ad ulcera. & ideo quādo dolor fit fortis idiges medicinis facientibus glutinationē. ut fiant ſicut parietes & leniātur ſup faciē inteſtini. ¶ Et omnes. Hic ponit curā que magis cōpetit ulceri ſcđm ſui differentias & modos & etiam cās. pmo gº ponit medicinas que iunguntur uel emplaiſtrātur. zº que iterius applicantur. ibi zª. ſuppoſitoria. Prima in duas. pmo poit medicias ſimplices magis. zº cōpoſitas. ibi zª & ex compoſitis. Cōſiderandū ꝙ reubarbarꝫ habet uirtutē ſtipticā p quā fluxui. ut fluxꝰ eſt cōfert. habet etiā uirtutē mūdificādi i materiebus acutis que nocēt & excoriāt. & qtūȝ ad hoc cōfert i abſciſione cauſe. quādo gº uolumus reubarbarꝫ magis ſtipticare & minꝰ ſoluere aſſamus illud. Stella ſemiꝰ. i. lutuȝ ſemiū p quo utimur ſigillato. ¶ Suppoſito ii ¶ Hic Auic. ponit curā p medicias que inferius iniciūtur uł exterius applicātur. & priº eas que p anum iniciunť. zº que exterius applicanť. ibi zª. emplaſtra aūt. Prima in tres. pmo ponit canones diuerſos i curatiōibus diſteriorꝫ & ſuppoſitoriorꝫ. q i ulceribꝰ & excoriationibus conueniūt. zº diuerſa cliſteria & ſuppoſitoria ponit. ibi zª. & nos quidē. Priª in duas. pmo ponit qualis uirtutis debēt ēē cliſteria que coueniunt in excoriatiōe & ulcere &c̄. zº qualia debēt eſſe cōſiderādo alias differētias & accidētia ulcerꝫ & excoriationū ibi zª. in fine. Hec habet q nq. nam ulcus aut eſt corroſiuū. aut ſanioſum. aut iduratū. aut eſt ſordidū. aut eſt q buſdā aliis accidētibus cōiunctū. pmo gº ponit cliſteria que coueniunt qn̄ ulcera iteſtinorꝫ ſunt corroſiua. zº qn̄ couertuntur in ſaniē. 3º qn̄ idurātur. 4º quādo fiunt ſordida ex multa ibibitiōe corrupte materie. 5º quādo cōiungunť aliis q buſdam diſpōnibus. ibi zª. & qnq̄ puenit ad ſaniem. ibi 3ª. & idiges. ibi 4ª. & cum ſcieris. ibi 5ª. & cum aggregať febris. Prima i tres. primo oſtēdit qn cliſteria cauteraȝitiua conueniunt quia qn̄ eſt ulcus corroſiuū. zº oſtēdit ordieȝ in eis. 3º dubiū qđ accidit ex illorꝫ adminiſtratione. ibi zª. & opȝ. ibi 3ª. & de iſtis acutis.

Et medicamen de arſenico cuiꝰ deſcriptioneȝ ponit Serapio tractatu. 7º. capº. x. ¶ Trociſci ualētes ad excoriationē &c̄. ¶ Conſiderādū ꝙ acetoſa corruptiōi & excoriatiōi reſiſtunt remittendo caliditatē materierꝫ corroſiuarꝫ. ſed cauteriȝātia uehemētius hoc faciūt cauſticando mēbruȝ. quia gº acetoſa leuiora ſunt. ideo ab illis incipiēdum. ſed quia quādoq̄ q dam hn̄t iteſtina ſenſibilia multum. ideo pus cū narcoticis ſtupefacere opȝ. ¶ Conſiderañ qđ qn̄ idurātur requirunť medicīe acute exicando & reſoluēdo. ille aūt iducerent duo nocumēta. pmū quia mordicarēt. zº quia reſoluēdo ſubtile magis idurarēt. gº opȝ admiſcere cōglutinatia. que ſepent iter medicinā acutaȝ & iter egritudineȝ q̄ eſt durities & ulcus ne ſcilicet medicina indebite operetur in egritudinibꝰ ¶ Et cū pȝ. hic enumerat cliſteria. & pº hº. zº coliria. ibi zª. coliriorꝫ aūt. 3º trociſcos q in cliſteribꝰ ponunť. ibi trociſcorꝫ aūt Aliētum. i. caſſia ut ponit Symon forſan quia fortiter abſtergit ideo cōfert ¶ Coliriorꝫ. Priº ponit medicias que maxime ingrediūť hec colliria. zº coliriorꝫ ponit deſcriptiōes. ibi zª collirium ¶ Succutū. i. ſempuiua ut ſup̄ fen. x. caplo de pupto ſanguinis & zº can. caº. de ſuccutim. Sed. Symon dicit quod in ſecūdo can. ibi fuit error. nā ſuccutiȝ eſt cōſolida maior ſiue anāgalicū. ¶ Alcali eſt herba naſcēs in litoribus ſimilis uermiculari pinguis ē ſalſa. Sed. Raſis i diuiſionibꝰ in caplo de dolore dētiū dicit quod ē ſpecies alūis. ¶ Emplaſtra. Hic Aui. ponit emplaſtra & medicinas q̄ exterius applicātur addēſ. ¶ Cura cum eo qđ ſcis. i. narcoticis ¶ Et ſi fuerit. Hic ponit curā excoriationis facte a materia flegmatica. primo ponit curam p medicinas & cibaria q̄ ſumūť. zº ponit curas quas quidam faciebāt 3º redit ad ponēdū cliſteria couenientia illis. ibi zª. & dixit ibi 3ª et erunt cliſteria cōdita ſale et aceto ¶ Albulir. i. auelane aſſate ut poteſt ſumi a. Sarap. tractatu ſeptimo octauo. caplo. in cōfectiōe midicaminis aliſalide. Et iam dixit. ſ. Gal. xii. terap. pº uł ſecūdo caplo ¶ Ademeſt. i. arboris lauri. ¶ Chiſt ē pondus lib. i. 5. Cōſyderandum in fine capituli ꝙ ſi excoriatio colerica ſit ppter coleram acutaȝ cuȝ ſtomachi inflāmatiōe & fortitudine. cibariū. ſ. acetoſum uentri confert quia reſiſtit inflāmationi & caliditati ſtomachi. ſi ergo nō habentur he conditiones nō confert. ideo ſubdit non eſt medicine.

Vra uero. ¶ Primo premittit. cano. zº exeqť. ibi zª ſȝ ſi fuerit Et hec habet quatuor pº pōit curā eiꝰ cuius cā ē cibi multitudo.

2° cuiꝰ cā ē corruptio ł mala qualitas.3° cuiꝰ
cā ē error in ordine.4° cuiꝰ cā ē eſt paucitas
cibi.ibi 2ª ĩ facto.ibi.3ª & ſi cā.ibi 4ª & ſi cā
lȝ poſſint diuiſiões alie fieri.& pȝ.

O o Portet.¶ Hic põit curā fluxus
cerebralis.& patet.

F f Luxus.¶ Hic põit curā fluxus
opilatiui.& p° ĩ cõmuni magis.
2° in ſpāli magis 3° p ſufficienti
ori declaratiõe ad aliū locū nos
remittit.ibi 2ª & rectius.ibi 3ª opilationē ue
ro.¶ Vomitus ē ex rebus magis iuuatis.qñ
cadit ſupple opilatõ ex obuiatiõe.i.oppoſitõe
ipſius.ſ.uomitus.& hoc eſt quādo uomitus
ſibi recte opponit̃.ſicut quādo opilatio eſt in
meſeraicis tūc uomitus multū cõfert uel quā
do cadit ſupple omne quod põt accidere ex
obuiatiõe ipſius.ſ.uomitus.i.quādo nõ ē ali
quid uomitui cõtradicēs quēadmõȝ teſtatur
hip.nõ ĩueio ubi.ap̃ Gal.ſ.q̃rto re.acutoꝝ.

I i N eis qdem¶ Hic determinat d̃
cura fluxus liquefactiui. & pri
mo excuſat ſe a curatiõe cuiuſdā
morbi.2° de cura alterius exeq̃t
ibi ſecūda.in eo.

I i Am inuimus. Poteſt dici ꝙ .A.
iam locutus eſt de ſignis iſtis ſu
pra fen 3ª p̃mi can.ca° de diſpõ
nibus que exerciciū cõſequūtur
ubi etiā loquitur de tractu materieꝝ ad exte
riora p balneū & unctiões.¶ Sed tu dices.
ubi Auic.locutus eſt de fluxu facto a ſpiſſitu
dine.¶ Dicendū ꝙ ſupra de fluxu uētris om
niū moꝝ illo uerbo.factꝰ aūt a toto corpo re
cū dixit.aut paucitate reſolutionis a corpore.

C c Olirica paſſio. Ponit curā coliri
ce poſſionis. & p̃mo p̃mittit q̃
dam diuiſionē.2° exequit̃.ibi 2ª
cum g°. Hec hēt tria. p̃mo põit
curā colirice paſſionis quādo ē ĩ prin°.2° qñ
eſt in medio.3° qñ eſt apud cõmotionē ſuam
malā.ibi 2ª.cum g° ſcitueris.ibi 3ª.cuȝ g° ſup
abundat. Prima in duas. quia p̃mo oſtendit
quid faciēdum.2° oſtēdit qualia debent eſſe
illa quibus pficitur qđ fiendū eſt de uomitu
& lenificatiõe.ibi 2ª.& fit illud. Hec ĩ duas
p̃mo oſtendit quale debȝ eſſe illud qđ fac̃ uo
mitū.& quale nõ debet eſſe.2° quale debȝ ēē
illud qđ ſubducit.ibi 2ª & eoꝝ fluxus.¶ Cū
ergo. Hic ponit curā colirice paſſiõis quādo
eſt apud cõmotionē ſuā malā. & p̃mo fac̃ h°
in cõfuſo.2° in ſpeciali.ibi 2ª.amplius oportȝ
Hec ſecūda hēt duas. primo ponit q̃daȝ diui
ſionē.2° exequit̃.ibi 2ª & fortaſſe.¶ Cura.ſ.
excoriatū.Secūda pars hȝ duas.p̃mo põit cu
ram regularē.2° irregularē.ibi 2ª.& cum ne
ceſſariū. Hic ponit curā irregularem addens
¶ Cum g°. Hic ponit curā que ſe uertit ad ſe
dationē accidentiū.illa aūt accidētia ſunt uigi
lie debilitas uirtutis. ſpaſmus ſingultꝰ & ſi
tis.& ſpeciale nocumentū qđ accidit eoꝝ mā
dibulis.ē.ſpaſmus.primo ergo põit regimen
inductionis ſonni.2° ponit regimē cū apparet
caſus pulſus ſpaſmꝰ & ſingultus. 3° põit re
gimen ſitis eoꝝ.4° ponit regimē nocūm̃ti qđ
accidit ĩ eoꝝ mandibulis.5° põit regimen qđ
ultimo cõpetit in cura colirice paſſiõis.ibi 2ª.
ꝙ ſi pulſus incipit.ibi 3ª.ſitis aūt eoꝝ.ibi 4ª.
& oportet ut intētio.ibi 5ª.& iteꝝ.¶ Secū
da ps habet duas primo ponit regimen caſꝰ
uirtutis eorum 2° reuertitur ad ponēdū regi
mē uomitus addens aliud de fluxu.3° ponit
regimen fluxus.ibi 2ª ſi auteȝ nõ recipiat. ibi
3ª.& ſi fuerit fluxus.¶ Sitiſ. Hic pnit regi
mē ſitis eorum & primo facit hoc.2° ponit re
gimē in cibatione eorum 3° ponit ſpeciale re
gimē quādo ſpaſmātur.ibi ſecūda & oportȝ.
3ª ſi autem.¶ Iſti ponūtur in balneo ad di
ſtrationem materierum & aqua tepida proi
tiatur ad eorum capida ad reſolutionem ua
porum malorū caput aſcendētium ex corrup
tis cibis.¶ Conſyderandum circa finē quod
quādo ſumunt̃ ſtiptica ſuper cibum nõ con
uenit aliud ſumere quod illa ſtiptica deponat
ilud autē quod ea deponere poſſet eſſet potꝰ
.ſ.aqua uel uinum & ideo ſeperēt inter aquā
& uinum ſupple.ex una pte & cibum ex alia
¶ Geleniabi ideſt ȝuccarum uel mel roſatū.

A a D hoc .Põit curā & regimē flu
xus medicinalis.de quo etiā ſup̃
dixit quod facit caplȝ de hoc.ſ.p̃
mo can.fen .quarta. Dicit tamen
breuiter quod in principio debet curari cum
lactibꝰ.& pprie cū ingeniat̃ quod ſint ſtipti
ca hoc.ſ.lac ſtipticum uel oleum ſtipticū tēpe
rat cām ſanguinis.unde poſſet emanare.quia
coadunat orificia uenarum.

N On oportet. Hic determinat d̃
cura fluxꝰ facti ab iteſtio recto
ille autē erat duplex.ſ.cū dolor̃
& uocat̃ ȝahir ſiue tenaſmon.et
de hoc exequit̃.Alius qui eſt ſine dolore & d̃
hoc nõ exequit̃.quia ille fiebat ex aptiõe.ori
ficiorum uenaꝝ ppter repletionem corporis.
huiꝰ aūt cura nota ē qa ſic̃ diceba t̃ ſupra non
debet reſtringi niſi adueniat caſus uirtutis.

P p Rincipiū &c̃. hic Auic .determi
nat de tenaſmone.& p̃mo p̃mit
tit diuiſionē quādam.2° exquit̃
ibi ſecunda.ſi ergo.hec ps habet
octo.p̃mo declarat de cura tenaſmõis facti a
frigore ani.ſecūdo ponit curā tenaſmonis fci

ꝑpter sessionem sup rem durā. 3° facti prop ter apostema calidum. 4° facti ꝑpter apostē durum. 5° facti ꝑpter flegma putridum uel uiscosum uel colerā. 6° facti ꝑpter reliquias medicinarꝫ. 7° ꝑpter ulcera. 8°. facti propter emoroides & ragadias. & ultimo Auic. facit capitulū in quo ponit medicias de tenasmōe. ibi 2ª. & si fuerit. ibi 3ª. & si fuerit. ibi 4ª. qd̄ si causa. ibi. 5ª. si aūt fuerit. ibi 6ª. & si fuerit ibi. 7ª. si aūt fuerit. ibi. 8ª. & si ultima est co liriorꝫ. ¶ Ad tertie partis euidētiā cōsideran dum ꝙ apostema calidū. aut est i ꝑncipio. & tūc facit quasi solū tenasmonē ꝑpter materie paucitatem. & eius cura est cū ꝓhibentibꝰ cur sum materie. & cū infrigidātibꝰ & repellenti bus sicut ipe ponit. aut apostema calidum iaꝫ ꝓcedit ad augmentū & statū. & tunc nō solū facit fluxū in itestino recto. ubi est apostema sed ēt facit fluxum ꝑpter exuberantiaꝫ mate rie. & hoc est qd̄ dic̄ ibi. & si fuerit. s. apostē calidū causa fluxus. i. causans fluxum retine bis &c̄. Est aūt hoc apostema cā fluxus. s. sit̄ cū tenasmone qa iam ꝓcessit ad augmentū uel statū. & tūc cura eius est retinere fluxuꝫ & ꝓcedere cum eis que sunt mixta ex stipti cis & resolutiuis. quia talia sunt que i augm̄ to coueniūt. & tunc addit alia sedatiua dolo ris & iflāmationis. ¶ Quod si. Hic poit cu ram tenasmonis facti ab apostemate duro. ¶ Consideradūꝫ ꝙ id qd̄ tegit adipem nō so lum intelligit paniculū tegētem. s. adipē ipm. ¶ Et si ¶ hic ponit curā eius qui fit a residuo materie fluētis. & dicit qd̄ si cā eius. s. tenas monis fuerit residuū eius. s. humoris qui de scendit in hora. s. illa ut faceret fluxum &c̄. tunc si illic & cetera. Reliqua patent.

D Oliriorꝫ. hic enumerat medicias q̄ conueniūt tenasmoni ut tenasmon ē non habita cōsideratiōe ad cām. sed ad ip m scđm se & ad sedandū dolorem & i pressionē. & quatuor facit. ꝑmo ponit coliria 2° emplastra. 3° suffumigia. 4° aquas. ibi 2ª. ēplastra. ibi 3ª. suffuigatiōes. ibi 4ª. aq̄ uero.

Q Ause ponctiōis. ¶ Superiꝰ. A. determinauit đ quibusdā dispo sitiōibꝰ. s. de doloribus intestino rum & pūctione & rugitu. Nūc primo determinat de pūctiōe eorū 2° de rugi tu. 3° de doloribus. ibi 2ª rugitus. ibi 3ª colica Prima in tres primo determinat de causis. 2° de signis. 3° de cura. ibi secūda uētosa ibi 3ª oportet. ¶ Sed dubitatur quomodo humor uiscosus pōt esse cā. ponctionis. ¶ Dicēdum quod hoc est quia inunctuo sitate resoluit̄ āt fit quia nō expellit̄ nisi difficulter. unde i ex pulsiōe excoriat & pūctionem facit ut supra

dicebatur. ¶ Consyderādum posterius qd̄ cura pūctionis uehemētis est similis cure coli lice. nā sicut in colica intēdimus cū mitigatiuis doloris sic in punctione. & sicut finaliter stu pefacimus. sic in punctiōe facere possumꝰ. ni si colice supple pūctionis. quia cura eiꝰ nō est cura colice. unde similat̄ cura pūctionis colice frigide. que uere dicit̄ colica imo si ipsa &c̄. nam in colica frigida procedimus cum calefa ciētibus fortibꝰ & acutis medicinis. ista aūt esset causa mortis in punctione colica. ¶ Cō syderādum quod Aui. dixit pūctio que nō ē cum fluxu. nā colica & yliaca proprie nō sūt cum fluxu. immo cum stipticitate. ut infra. & in commento illius affo. sexte ꝑticule. Quibꝰ ex strāguria ylios nascitur ¶ Cōsyderaduꝫ post quod illa accidētia significant ultimam passionem. ad quam principalia compatiun tur ergo non mirandum si mors accidit.

U Entosa. Hic ponit signa & hꝫ 7 partes. sicut 7. genera signorum ponit secundum diuersitatē sep tem causarum. partes patent.

O Portet ¶ Hic ponit curā. & priº i cōmuni magis 2° i spāli ibi 2ª sꝫ pūctio ¶ Cōsyderādū quod illa premissio uomitꝰ iuuat quia materiā euacu at. & cōsequēter subsequēs medicina melius operat̄ quia inuenit uētrem uacuū. & qa cō mouet faciliꝰ reliquā materiā. & facit eam a daptā ad fluxū. ¶ Sed punctio Hec pars ha bet septē. primo ponit curā pūctiōis facte a uentositate. 2° facte a flegmate uiscoso. 3° fa cte a colera. 4° facte ab ulceribꝰ. 5° facte ab ulceribus. 6°. facte ab apostematibꝰ. 7° facte a uermibus. ibi 2ª. facte aūt a flegmate. ibi 3ª. in facta. ibi 4ª. in facta. ibi 5ª. facte. ibi 6ª. fcē ibi 7ª uerū facte. Prima in duas. primo ponit intentiones curationis. 2° diuersas medicinas ad hoc & cōplet curam. ibi 2ª descriptio. ¶ Et dactilon. i. dactilus siue dyasenicon ponit̄ ab Auic. qnto can 3° tractatu. ¶ Vel maltilum. i. aristologiaꝫ longā. sicut eā uocat Dyasco. ut Symon ponit. ¶ Diacitoniten. s. solutiuū. In facto. ¶ Cōsiderādum quod amomuꝫ posset addere sui caliditate i fluxu liquādo. ideo di cit si non fuerit fluxus. Vel potest dici quod a minori arguit ut dicat si dicat̄. si nō fuerit fluxus. ergo multo magis si est fluxus. quia amomum stipticitatem habet. ut Aui. secūdo can capitulo de amomo. ¶ In facta &c̄. Ara seid idest graūs iuniperi ul̄ cedri. ¶ Siracost est species mane secundū Auic. & Symonē icet cōiter dicat̄ succꝰ fru ctuū solubiliū &c̄.

Rugitus. Determinat de rugitu. & primo de causis. 2° de cura. 2ª ibi. regatur. Prima in tot quot cās ponit & patent ipm scilicz rugitū in mēbra cā malicie digestiōis. ¶ Grauior quia pcutit uētositas ad rem grossiorem qa ad intestina. ¶ Gurgulatio. s. rōe aquositatis uel humiditatis miste cū uētositate. Itē propter cōstrictionem al' tenuitatē Item debilitas. s. attractionis uel digestionis. Item renum alias recti. s. itestini & uidetur quod meli⁹ stet littera. & alia patet.

Regatur. ¶ Hic ponit curā rugit⁹ & primo ponit curam rugitus & exitus uētositatis qn̄ non est absq̧ uolūtate. 2° qn̄ ē absq̧ uolūtate. ibi 2ª. & curet' pª pz. De 2ª dic. ꝙ ē ad hoc bonū dyaciminū & diacoꝝ &c̄. Pluriōꝝ. s. in q̄titate. Sciuisti. s. fen. 13. cheysim. i. leuistici. Lapidosis. i. antiquis duris. Oleū alchechingi ponit' 5° can. tractatu. x. alia patet &c̄.

Colica est. Hic determinat de colica. pmo q̄tum ad cās & signa. 2° q̄tum ad curā. ibi 2ª. oportet. Pª in duas. pmo q̄tuz ad cās. 2° q̄tū ad signa. ibi 2ª. accidētia. pmo ponit diffinitionem colice. & assignat cāz nomis. 2° exeqt' de causis. 3° ponit can. 2ª ibi et cāe. 3ª ibi & qn̄q̧ accidunt. pmo ponit diffinitionem 2° causam nomis. 3° cām ex qua fit sepe colica. ibi 2ª. & colica. ibi 3ª. & cāe. Dicit pmo ꝙ colica ē egritudo itestinalis. de 2ª dicit ꝙ scd̄m uez colica est dolor in itestinis iferiorib⁹. & quādo est in itestinis supioribus dicit' yliaca. De 3ª dic qd cā colice est eadē sicut in colon. ¶ Item coli ca. s. est passio ¶ Item integra. i. tota quia sic febris est passio cordis. ita colica ē passio totª intestinalis. ¶ Aliter integra. i. fortis pma melior. Per naturā idest uentrē. Nomē eius scz doloris. Propter spissitudinē idest densitatē quia non pōt uentositas transpirare. ¶ Nota pinguedo fit a frigido tanq̄ a cā efficiēte. licet unctuositas sanguis sit cā materialis. ¶ Yleon est tertiū intestinum. & dicit' yliaca passio & yleos noiatur. ¶ In aliis scilicet mēbris. Ad ipsum scilz colon. ¶ Et cāe. Hic poit causas. pmo pprias. 2° p coitatem eueniētes. ibi 2ª. illa aūt pmo ponit cām que est mala cōplexio 2° cām que est opilatio 2ª ibi aut est cā. pmo ponit pmam cām que est mala complexio sine materia 2° cū materia 2ª ibi aut maliª primo ponit diuersitatē malaꝝ cōplexionū 2° declarat mbra 2ª ibi Et calida Dicit p° & patz ¶ Eius. s. colice ¶ In ipo. s. colon. Singularis. i. sine materia. ¶ Et calida. Hic declarat membra p° q̄liter mala cōplexio calida ē cā colice. 2° qn̄ frigida. 3° qn̄ sicca. 4° qn̄ hūida. 2ª ibi. et frigida. 3ª ibi. et sicca. 4ª ibi malicia. De pª dic ꝙ mala cōplexio calida hēt exiccare &c. De 2ª pz ꝙ mala cōplexio frigida hēt cōgelar' & subdit ꝙ hec mala cōplexio frigida fit m' tū i terris frigidis. De 3ª dic. ꝙ mala cōplexō sicca fac colicā. qa phibet lubricitatē fecis. De 4ª dicit qd mala cōplexio humida sine materia raro est causa colice. sed cū materia bene est causa colice ¶ Reducente idest exprimente nutrimētum idest humidum chilosum. ad ipsum scilicet epar quare oportet quod remaneat fex sicca oio. ¶ Item & frigida scilicet facit etiā colicā. Itē nociuā idest diuersam ¶ Et frig⁹. s. aeris. Strigit idest dēsat. Ad concauitatem. s. uētris. ¶ Nota quod de rōe frigidi est cōstringere io pp̄ter frigus aeris cōstringūtur musculi. s. ani & feces cōstringunt' uersus sursum ¶ Lubricat idest lubricare fac. Item inuētionē. i. pñtiam. ¶ Item accidēs. & hoc accidēs est mala cōplexio cum materia. et dicit quod mala cōplexio calida cū materia habet inflamare & mordicare & pūgere & soluere cōtinuum & isto modo facit colicā frigiditas etiam facit. &c̄. Aliqn̄ cā est humor melācolicus. & cognoscit' quod hoc &c̄. Item āt si ē causa colice. Et cū essētia & q̄uis semp sit cū colica. quia colica est fortis dolor maxie qn̄ cōiungitur solutio cōtinui. ¶ Ipsum. s. tale quod soluitur de cōtinuitate Aliter ipsum. s. dolorem quia frigidum cōstring't & fac quasi sepationez dimensionū & fit solutio cōtinui. & per cōsequēs dolor ¶ Item ab ipo. s. frigido materiali ¶ Hora post horā. s. ꝙ extēdit & soluit cōtinuū. ¶ Apud. i. post ipsum. s. humorē melācolicum ¶ Aut est causa. Hic ponit aliam causam colice que est opilatio & primo premittit illam cāz 2° declarat ibi 2ª & hec opilatio. De prima dicit quod ēt cā colice pōt esse opilatio que phibet egestionem egredi ab intestinis. ¶ A penetratione idest exitu p anum. Itē expellunt idest expelli debēt ¶ Item postq̄ replet' monoculū. s. fece uel humiditatibus crudis. ¶ Item deinde puēit ad colon quia humiditates regurgitāt ¶ Et hec opilatio. Hic declarat cās hui⁹ opilatiōis primo fac hoc 2° dat cām quare fex fit sicca 3° poit quoddā dictū 2ª ibi. & hec fex 3ª ibi estimauerūt. Prima in sex secūdum quod sex ponit cās ei⁹. Dicit g° quod opilatio pōt fieri ab apostemate & maxime ab apostemate calido. 2ª cā est flegma 3ª cā est uētositas 4ª ē quia intestina torquēt' propter uētositatem 5ª cā est uermes 6ª causa siccitas fecis & ē illa que fit secūdū plurimum scilicet respectu apostematis nō respectu fecalis ¶ Itē uentositate accidente idest faciente hoc p accidens

quia extendit ¶ Itē ꝑpter incisionē ligamēti ſcilicet ligantis inteſtina dorſo tale aut eſt ligamentū munitoriū ¶ Attractionē ideſt cōtractionez ligamēti. ¶ Et hec fex dat cās mltas unde fex fit ſicca. ꝑma cā eſt ꝑpter cibaria ſicca. z° quia homo ſtat ꝙ nō longo tpre egerit. patet tota littera. ¶ Paruitate effuſionis colerē nam colera icitat expulſiuā iteſtinoꝝ. unđ fit exitus fecis. unde cum nō uadit ad ea. fit retētio longa fecis. i. exicatio ¶ Itē hō ſi ſudat exicātur feces. quia humiditates euacuātur p ſudorem. unde remanent feces ſicce. ¶ Retinent ideſt cōſtringūt. ¶ Fiſtuloſam. i. amplā ſeu latoꝝ foraminū. ¶ In paucis. i. raro. ¶ Preparatā. ſ. exiccati ōi & ñ expulſiōi. ¶ Ipa. ſ. colera. ¶ Naturā. i. uētrez ¶ Nota ꝙ mltitudo colere pōt eſſe cā exiccatiōis. qñ preualz ei⁹ exiccatio ipi⁹ mordicationi. ¶ Itē nocz. ſ. ualde reliqª patet. ¶ Et extimauerūt ¶ Hic poit quoddā dictū antiquoꝝ. ¶ Itē quidaz. ſ. yſaac 4° fen. ca° de ſincopi. ¶ Illa aūt. Hic pōit cās colice facte pp coitatem. & patz lrā. ¶ Nota ꝙ ſi apoſtema ſit i epate cōprimūt meſeraice & iteſtia. pp ꝙ non pōt egredi illđ ꝙ ē i inteſtinis. & ita. ē de ueſica & de ſplene. & de huiuſmōi. ¶ Itē de ſubſtantia ei⁹. ſ. iteſtini. ¶ Et quādoq̧ accidūt ¶ Hic ponit can. multos & diuidit in tot ꝑtes quot ſunt can. zª ibi. & qu ādoq̧ accidit. 3ª ibi. plurimū. 4ª. ibi. & colica. 5ª ibi. & ex eis. 6ª ibi. & ex materia. 7ª ibi. & quotiēs. 8ª ibi & febris. 9ª ibi & colica. xª ibi. & quādo iuenit. xiª ibi. & qñ ꝑlongat. xiiª ibi. & qñ fortia. xiiiª ibi. & mltotiens. De ꝑma dic ꝙ quādoq̧ accidūt colica & yliaca & ſunt quedā accidētia egritudinū peſtilentialiū. Et uidetˀ uelle qđ paſſio colica ſit morbus cōtagioſus. ¶ Sed diceres uidetˀ qđ non p philoſofuz. 7ª. ꝑticła ꝑbleumatum 7°. ꝑbleumate. qđ morbus cōtagioſus fit pp uapores elleuatos ab uno ad aliū. ¶ Dicēdū ꝙ colica nō eſt morbus cōtagioſus uapoꝝ eleuatiōe. ſed erat tūc morbus cōtagioſus rōne diſpōnis aeris. qui nūc ꝑmutabat iſtū. tunc illum aliū. ꝑpter quā cām dicebāt ꝙ erat morbus cōtagioſus. ¶ Itez quidā ſcilicet paulus me dicus ¶ Itē ungulā in pedibus ideſt cibabant aīalibus quadrupedibus. ¶ Et quādoq̧ accidit Hic poit ſcđm can. & dic qđ hñtes tetanū aliquādo icurrūt colicā & curatˀ in ipſis tetanus Deficiunt ſcilicz muſculi uentris Eoꝝ. ſ. muſculoꝝ ¶ Et plurimū hic poit tertium can. & dicit ꝙ colica utplurimum fit a flegmate groſſo &c̃. Itē iteſtinoꝝ ſcz groſſorū itē eaꝝ ſcz triū caꝝ. Spgitˀ ideſt reſoluitˀ & carminatˀ itē ꝑpter gracilitatez. i. ſubtilitatē Et calica Hic quartū can. ponit & patet

Quāuis ſ. t. ſ. imediate qm̄. i. cuz ¶ Itē ſcđz ꝙ egreditˀ. ſ. ſic ſz zᵐ ꝙ retinetˀ ¶ Ab ea. ſ. materia uētoſa ¶ Relique aūt diuiſiōes. i. alii hūores ad flegmate. ¶ Et ex eis. Ponit quintum Vinū plurie cōmiſtiōis facˀ colicā pp frigiditatē iōi colica dātˀ uina calida ſine aq̄. Cucurbita. qa ē aquoſa ¶ Itē ſup eos ſcilicet fruct⁹ notos ſcilicet icōueniētes ¶ Itē coyt⁹ ſcilicet đbilitat ¶ Et ex materia Sextū can. poit & pz lrā Ad alia ſcilicet inteſtina ¶ Itē deſup qa i iteſtinis ſuperioribus ¶ Et quādoq̧ Aliū can. poit Deſuper ideſt a mēbris ſuperiorib⁹ ¶ Et febris hic poit 7ᵐ can. Ventoſā. ſ. colicā Et calica hic aliū can. poit et pz Sanātˀ. ſ. hñtes colicā ¶ Itez ꝑpter eaz. ſ. paraleſim. Lacerti. ſ. nerui ¶ Cōfert fleubothomia. ſ. quādo materie eſſent ſanguinee. ¶ Item ad quē. ſ. dolorē dorſi ¶ Si maturāt ideſt diſſoluūt & ſubtiliant ¶ Ad uarietatem ideſt alienationem. ¶ Et quādo inuenit. Hic alium pōit can. & ē affo. ſecūde ꝑticule duoꝝ doloꝝ. ¶ Superfluitates. ſ. cōtractas in locis iuncturaꝝ. ¶ Et quādo ꝑlōgātˀ. Hic aliū ponit & pz. ¶ Et quando fortia. Hic ponit aliū. ¶ Mēbra ideſt iteſtina ¶ Infrmatˀ ideſt dolet. ¶ Et mltotiens Hic alium ponit & pz. Groſſum ſupple. ſ. ex quo remanet aliquid in inteſtinis. ¶ Et multotiēs Ponit aliū. ſubleuat. i. remouet &c̃.

Accidētia. ¶ In precedētib⁹. A. determinauit de colica q̄tum ad ſpēs & modos. Hic ponit ſigna primo in generali z° i ſpeciali zª ibi. quādoq̧ ſignificāt. Prima in tres prīo ponit ſigna colice abſolute z° ponit ſigna bona & mala. 3° ponit ſigna diſtinctiua inter colicā & dolorē renalem zª ibi. magis incoluis 3ª ibi quādoq̧ accidūt. Prima in quatuor. primo ponit ſigna colice incipiētis z° ꝑcedentis 3°. aſſignat cām cuiuſdam 4° ponit ſignum ab uria ibi zª. deinde. ibi 3ª & uomitus. ibi 4ª ꝑpter illud. Dicit primo quod quando colica nō eſt cōfirmata. ſed incipit. noſcitˀ quia non tm̄ exit de fece quantum ſolet nec habet paroxiſmos & habet nauſeam &c̃. ¶ Nota quod Auic. preſupponit hic unū ſignū notum. ſ. quod colica incipit & nō eſt confirmata. ¶ Minoratˀ fex. ſ. ꝑpter opilatione. Expellitˀ paroxiſmus egritudinis ideſt quia ſemp ſtat fixus & nō reuertitˀ paroxiſmus ſicut facˀ paroxiſm⁹ fe. Si aūt dicat egeſtionis. eſt ſenſus ꝙ egreſſio fecis nō tenet ordinē. ſicut facit paroxiſm⁹ in fe. ¶ Nō habet appetitum ad dłcia. quia cōplexio mala appetit ſibi cōtraria iō appetit in ciſiua & acetoſa ¶ Item declinat ad potandum aquam plurimā ut remoueatˀ flamma caloris nō recipiūtur ſupfluitates. quia meſe

raice nō attrahūt. & iō appetūt humida que cōmoueāt attractionē a meseraicis. ¶ Deide Ponit signa colice pcedētis & pz. ¶ Cum ea .s.colica. ¶ Itē natura .i. uēter. Fortasse non egredit̄ scilicet fex ¶ Ventrez idest stomachū & intestina Absq; cā scilicet manifesta ¶ Sq bale sunt stercora dura capraꝝ ¶ Porralem .i. prassium. item incensaz .i. nō multū uiscosam ¶ Et uomitus . hic reddit cām cuiusdā dicti .s. quare uomitus fit i colica & patet. ¶ Propter penuriā idest pter opillationem. ¶ Nota ut habetur supra fen.13.&.15. primo caº. quidā porus uadit a chistifellis ad intestina ut dfferat eis colerā que uia opillat̄ in colica. & tūc illa uia uadit ad stomachū que solet ire ad intestia et tal' colera fac uomitū. ¶ Et pter hoc. Hic ponit cās quorūdam dictoꝝ scilz ꝙ urina in colica est subrubea et cā. quia maior ps colere uadit ad renes. 2ª causa ē dolor qui iflāmat in ipsa scilz i colica ¶ Item sub stentanū idest cōphensum desubtus quia infra ad pellīculā epatis. ¶ Nota qd̄ quādo est facta opillaº in porofelleo. tunc colera regurgitat ad epar & uadit ad renes & facit urinā rubeam ¶ Nota ꝙ renes cōicant cū dolore in intestinis. ideo debilitant̄ & retinet̄ urina. qa debilitat̄ expulsiua renū. itez urina fit rubea pter multitudinē materie que expellit̄ ad renes. item res idest talis dispositio .

Magis incolumis . hic ponit signa bona & mala & primo bona. secundo mala. ibi secunda fortitudo patet.

Fortitudo. hic ponit sigª mala & pz Ad ipm̄ scilicz uentrē. itē cū igenio scilicz clisteris uel suppositorii . itē extraneis scilicz signis illud signum ponitur solutio continuitatis secundo capitulo &c.

Quandoq; accidit. hic ponit signa distinguētia inter dolorē renuz & colicam. & pmo pmittit. 2º declarat. ibi 2ª. q̄titate. Dic primo qd̄ est differentia ex parte doloris in 4. patet ¶ Quātitate declarat primo quomodo sit differentia ex pte q̄titatis. 2º ex loco doloris. 3º ex tempore. 4º ex modo. 2ª ibi. loco. 3ª ibi. tempore. 4ª ibi motu. Dicit pmo qd̄ dolor renalis ē paruus sed intestinalis est ualde maior. ¶ Loco autē hic &c. Dilatat scilicet dolor ¶ Figit̄. tempore hic ex parte tpris pz. in hora uacuitatis scilicz stomachi. item colicus alleuiat̄ in ea scilicet uacuitate stomachi. Ratio ē qa qn̄ stoāchº ē uacuº tūc spūs nō mouent̄ ad renes. & iō tēcalefiūt. itē subito & in breui tpre scz pter magnā sēsibilitatē intestinoꝝ. ¶ Fit difficultas in urina pter debilitatem renum. Itē in quibus .s. colica cōmunicat cum renali ut dolor uomitus casus apetitus &c̄. ¶ Motu autem. Hic ex motu pz. Mouetur ad partes plures quia colon est magnum intestinū. ¶ Ex parte autem uicinārium. Hic ponit differētiā inter colicā & dolorem renum ex parte mēbrorum circūstātium. ¶ In reibº .i. in dolore renali . quia renes cōmunicāt intestinis in dorso. ¶ Item & nō pertinet .s. ille tremor. ¶ Differētia autem. Ponit differētiam ex pte eius quod cōuenit. Dicit quod disteria & uētositas aleuiāt colicum & nō renalē. sed frāgētia lapidem cōueniūt dolori renū &c̄. ¶ Dicit i pluribus disposionibº propter uētositatē. ¶ Et parte autem. hic ponit differentiā ex parte eius quod egreditur patet. non euacuatur ex hoc n' si sint squibale. ¶ Ex parte autem. hic ponit differētiam ex parte ultimitatis accidētium pz. ¶ Et plus in renali qui renes plus cōmunicāt dorso q̄ intestina. ¶ Itē sunt minus supple & in colico plus. ¶ Ex parte autē. hic ponit differentiam ex parte cause patet. ¶ Filiosa idest globosa. item non est supple semper.

Quādoque. hic ponit signa colice in spāli. & primo poit signa flegmatice 2º uentose 3º fecalis. 4º facte ab apostemate. 5º a torsione intestinorum 6º signa facte ab aliis cāis. 2ª ibi. antecessio 3ª ibi. signa eius. 4ª ibi. signa aūt facte. ibi 5ª. & signa 6ª ibi. & signa De prima dicit. quod signa colice flegmatice &c̄. ¶ Ciborum scilicz generātium flegma. Sciuisti. quia in pluribº locis libri Aui. ¶ Sensata idest q̄ sentiuntur. item est leuior quam uentosa quia non sic soluit continuum sicut uentositas. item in spatō longo scilicet in flegmatico

Antecessio. hic pon't signa colice uētose & dicit quod signa sunt qa iā comedit illa que habēt multiplicar̄ uentositatem. ¶ Voluntatio idest inqetudo. ipaiū scilicet nuper. ¶ Non rugit tūc scilicet quando figit̄ in substantia intestini. ¶ Cum manu idest ad tactum. ¶ Sicca idest grossa. Nota quod quando fiunt emplastra & ēbroce & huiusmodi. & non remouetur dolor cā est quia propter uentositatem illorum multiplicatur uentositas.

Signa eius . hic ponit signa facte ex fece. primo in generali. 2º in speciali ibi 2ª. uerū illaꝝ ¶ horum scilicet signoꝝ Cum tensione scilicet uētris. item illic scilicet in uentre. Non egredit̄ aliqd .s. habēs q̄titatem. ¶ Verum. hic ponit signa in speciali & sunt septē partes patent. ¶ Dicit pmo qd̄ quādo fit &c̄. que fit ex fecē scilicz retēta pter sicitatē inductā a colera. ¶ Et feculē

tim.hoc est secundum signū patet Raritate corporis scilicet exiccātis feces. Leditur a frigore & calore quia rarū alterat̄ ab utroq;. Fe feculentā hoc est tertiū patet. Tenebrositas.i.ob fuscatio ¶Ad rubedinē q̄daʒ .i.citrinū itēsuʒ. .Et feculētā.Hic poit aliud sigᵐ et pʒ ¶Et sigᵃ facte.Hic poit sigᵃ colice facte ex retētiōe colere q̄ nō uadit ad itestina.& patʒ ¶Effuse.i.que dʒ effundi. Tensione fecis qa feces extendūt. item uicinat̄ id est associatur. icteritia scilicet quādo epar nō expellit illam colerā ad uias urine. ¶Et signa. hic ponit aliud signum colice facte a retētiōe fecis ꝓpter frigus epatis et pʒ līa ¶Alius scilicet mēbri infrigidātis epar scilicet corporis.item uiriditatem scilicet cum fuscitate ¶Et signa. hic signa colice ex fece facte pp melācoliā acetosā.

Signa aūt. Hic ponit signa colice ab apostemate. & primo ab aposteāte calido.2° frigido.2ᵃ ibi. signa autē. Dicit pmo & pʒ. ¶Est inflatio in monoculo idest in itestino illo ¶Retentio urine quia fit cōpressio in poris uritidibꝰ. Iteʒ cum fluxu .s.uentris. Itē cum lenitate nature.s. quādo intestina debilitātur i retinēdo feces. Itē grauitas minus quia colera est leuis. ¶Sigᵃ aūt Hic ponitⁿ signa colice ab apostematibꝰ frigidis patʒ. Molliū.i.apostematū. Sperma subtile quia corpus est flegmaticum.

Et signa. Hic ponit signa colice a cōtorsione itestinoꝝ & pʒ littera simł idest insimul totus factus ¶Item rupture scilicet siphac & cetera.

Et signa ¶Hic pōit signa aliaꝝ speciēꝝ colice.pmo facte a frigiditate intestinoꝝ.2° facte a colera citrina. 3° facte a debilitate expulsiue.4° a debilitate sensus.5° facte ex uermibꝰ.partes patēt. De pma dicit &c̄. Apparitio egestiōis.quia non oio retinet̄ fex. Leuitas.i.remissio doloris. ¶Et signa. Ponit sigᵃ colice facte ex colera citrina cōtenta ab itestinis non ab apostemate Item & descēdere facit.s.nō euacuat. Imbibita.s.in substātia in itestinis. item & cōmotio materie. ¶Et signa. Hic ponit sigᵃ facte ex debilitate itestini pʒ. Lenitas nature.i.solutio uentris. Item necessariū.s.quādoq;. In hᵒ.s. corpore.Propter fistulā que ē i itestino recto

Portet ut ¶In precedētibus Auic. determiauit de colica q̄tū ad cās & signa ¶Hic determinat de colica & yliaca.quia de colica q̄tum ad curā de yliaca q̄um ad cās.pmo de colica.2° de yliaca. ibi 2ᵃ yleos accidit.pmo ponit curā in generali.2° in speciali.ibi 2ᵃ.colice aūt frigide.primo ponit itētionē curatiōis.2° cū q̄bus pficitur curatio in generali.2ᵃ ibi.& ex eis.Dicit primo ꝙ medicus debet habere cōsiderationē in regimie colice &c̄. interdicat̄ repletio.i. precipiatur q̄d modicum comedat. item ꝙ est secundum ipam.i.scd̄m q̄d cōuenit mūdificationi. quia si peccat flegᵃ.euacua flegᵃ & huiusmōi. Et q̄nʒ icidit materiā huidā & colicā & mouet materiam ad euacuationē. ¶Et ex eis. Hic poit curā i spāli pᵒ iuxta diuersitatē cāꝝ 2° hn̄do itentionem ad membra & accidentia 2ᵃ ibi.& opʒ ut itentio.primo ostendit timoreʒ in usu solutiuorum p os 2° ostendit quomō materia debet in primis purgari 3° ostēdit q̄uo possimus dare i potu medicinā solutiuā 2ᵃ ibi & illud 3ᵃ ibi.& nō sit pᵃ pʒ. ¶Cōuertit̄.i.cōmouet̄ ¶Itē ad eos.s.humores & sq̄balas ¶Nota ꝙ medicia fortis mouet sq̄balas & attrahit humores aliunde & tn̄ nō possūt exire & tūc est timor & ideo nō debet eē festināria in solutiuis. ¶Sed diceres none debet uēter leniri in primo.Dicēdum quod melior est in colica cū clisteri.etiam pōt leniri desup cum medicamine leui.& nō forti ¶Et illud Ostēdit quomodo materia in istis debʒ purgari & dicit ꝙ debes incipere ab illis que habēt lenire sicut ē iusgali. ¶Sed tu dices.si esset fe cum colica.utrum competat ius galli. ¶Dicēduʒ quod ubi ē febris cōuenit iᵒ galli.febris enim aut est intēsa.& tūc conuenit aqua ordei.quia intētio ē maior ad febreʒ q̄ ad colicā.si aūt febris est parua.et sit maior intētio ad colicā.tūc cōuenit ius galli. ¶Et nō sit quia posuit timorem in solutiuis. ostēdit q̄n debet dari medicina solutiua .& prio ostēdit casus in quibus pōt dari desup.2° ostēdit nocumētū quod sequit̄ q̄n dat̄.& non debet dari 2ᵃ ibi.& quādo nō opʒ .Prima i tres.sicut tres ponit casus primo ꝙ nō est necessitas dare medicinā desup.nisi materia sit in stomacho.Secūdus casus si sit colica pꝰ excoriationē desup scilicet quod fluxū prouocʒ. ¶Item stomachꝰ sit debił scilicet ex multa materia post excoriationē.qa priꝰ fit excoriatio.& post fit colica. ¶Dubitat̄ dicit quod si fit colica pꝰ excoriationē tūc administrare medicinā desup scilicet p uomitum sit meliꝰ cōtrarium dixit supra. ¶Dicēdum quod non uult quod demus solutiuas euacuātes desuper idest per uomitum. sed uult quod medicine euacuātes debēt dari desup tales autem sunt proprie secūduʒ quod conuenit. Aliterꝙ nō cōueniūt medicine euacuatiue p superiꝰ scilicet regulariter sed quādo ē excoriatio.qa timemus fluxum materie que est in stomacho ad intestina excoriata tunc debet dari medicina solutiua scilicet que facit uomitū purgās

illam materiaȝ. ¶ Item cõfirmata ſcilicet in illis. item incipiās ſcilicet in ſtomacho cum ſolutiuo. ¶ Item ex ea ſcilicet colica expellendo materiā extra corpꝰ ¶ Item eā ſcilicet materiam poſitam ad locū. item ad minor numerus ſcilicet cliſteriorum. ¶ Ante illud ideſt anteq̄ dareƭ medicīa ſolutiua ¶ Et q̄n nõ oȝ. Hic oſtendit nocumentū qđ ſequiƭ q̄n datur medicamē ſolutiuū. & nõ debet dari. & priº hoc. 2º ponit can. in admiſtratiõe cliſterioruȝ. 3º oſtendit quādo cõuenit ſolutiuū. 4º oñdit quādo nõ cõuenit. 2ª ibi. & cū cliſtere. 3ª ibi. colerice. 4ª ibi. & q̄nq̧ accidit. Dicit p̄mo qđ q̄n nõ conuenit medicīa deſup nõ des. ſed facias cliſtere. Et ſubdit qđ tales medicīe deſup non ſolum euacuāt qđ debȝ euacuari. ſed ēt aliud. ſimiliter talis medicina debilitat uirtutem. ¶ Item egrediens. ſ. cum cliſteri. Item ꝑ euacuantia. ſ. per ſupius. Item ab uno quoq̧ hoꝶ duoꝶ. ſ. ſtomacho & inteſtinis tm̄. item & illud. ſ. admiſtratio euacuantiū ꝑ ſuperiꝰ. item cū 9º hec. ſ. debilitaƭ uirtus ualde. deinde ſit neceſſe &c̄. ita ordines. ¶ Et cuȝ cliſtere. Hic ponit can. in admiſtratione cliſteriorum. 2ª ibi. & multotiēs. 3ª ibi. & q̄nq̧. 4ª ibi. & oportet. 5ª ibi. & cū cliſtere. 6ª ibi. & oportȝ Dicit p̄mo qđ quādo &c̄. ¶ Nõ maturatur. i. nõ eſt matura. Itē abbreuiatur. ſ. uſus cliſterioꝶ ¶ Item timeaƭ. i. timor iferatur ¶ Et multotiēs. Secundū ponit can. & patȝ. Deſup. ſ. cū uomitu uel medicis lenificatis. Cauſa ē quia cliſtere aliq̄n cõmouet materiā que euaporet ad caput. ¶ Et q̄nq̧. Hic poit tertium can. Item deſup. ſ. cuȝ uomitu ſupfluo. item euacueƭ. ſ. deſubtus. ¶ Et oportȝ. hic q̄rtuȝ ponit can. & patet. ¶ Vt lenietur. i. fiat lene. Itē huīditas uel unctuoſitas. ¶ Et cū cliſteƭ. Ponit aliū can. & dicit ꝙ quādo cliſtere non cõfert. debes dare iera cū uino. iteȝ. aut ſicca ideſt ſine uino. item alchiſt pondus. ¶ Dactilicon ideſt dyafinicon ſolutiuū. itē ut cõforteƭ ideſt uirtus augeaƭ. Dubitaƭ dicit qđ nõ cõfert agaricus. & tñ inferius docet admiſtrare colloq̄ntidā ¶ Dicendū qđ medicīe ſolutiue in colica non debēt eſſe fortes. nec cõueniūt etiā medicīe que longo tp̄re ſtent in iteſtinis modo agaricus ꝓfundat. quia attrahit a partibꝰ ꝓfundis. & ſtat longo tp̄re in inteſtinis. ¶ Ad ratonē dicendū qđ nõ cõfert colloq̄ntida ſimplex. ſed miſta cū aliis cõſolātibꝰ. ſimiliter coloq̄ntida ſtat pauco tp̄re in iteſtinis. & huius rõe plus cõfert q̄ agaricus. ¶ Et opȝ. hic ponit ſextū can. & patet. ¶ Aliqui d. ſ. cibꝰ & potus. Sed dices cõtrariū poit Raſis. 9º. cõtinētis 2º capitulo ſcilicet ꝙ cõueniūt cliſteria q̄n aliquid eſt in ſtomacho ¶ Dicendū qđ cliſteƭ non cõuenit quādo ſtomachus eſt multum repletus. nec ēt quado eſt ianitus & uirtus ē debil'. iõ debet mediocriter eſſe. ¶ Et oportet Aliū can. ponit & patet. & uult dicere ꝙ non cõueniūt plura cliſteria de mane. ¶ Et colerice. hic oſtendit caſum in quo cõueniūt ſolutiua uel cõuenit ſolutiuū. & diē qđ quādo colica eſt a colera. ¶ Et quādoq̧. Oſtendit ſecūdū can. admiſtratiõis ſolutiui. Alios. ſ. ab ill' qui ſunt in ſtomacho & inteſtinis. itē puros. ſ. colicos. iſte ē can. ꝙ farmacū dȝ ēē delectabile q̄to plꝰ põt. ut ñ tedeat īfirmū aſſumeƭ. ¶ Et opȝ. hic ponit can. curatiuos colice intēdēdo ad mēbra & ad accidēs. pº poit curā itēdendo ad caput. 2º ad epar & ad cor. 3º intendendo ad ſitim. 2ª ibi. & quandoque 3ª ibi & ſitis. Dicit quod debes attendere ad caput ne recipiat uapores quia faciūt nocumēta multa ut patet in littera. Acutarū ideſt calidarū ¶ Illud ideſt iſte medicine calide. Ad uarietatem ideſt ad alienationē. ¶ Nocumentum ſcilicet permiſtionis. Item diſponens ſcilicet ſecūdum cerebrū & uiſcera. ¶ Et oleis frigidis ſcilicet ad caput approximatis. ¶ Et q̄doq̧. hic poit can. intendendo ad epar & corpȝ. ¶ Cõpar ideſt equaƭ. item cuſtodiaƭ. i. caueaƭ. Eius ideſt epatis & cordis infrigidatio. ¶ Et fermēto ideſt reali qua uiſcoſa. & cā eſt quod debendo poneƭ emplaſtra calida et frigida ſup epar in ypocūdrio dextro debȝ aliqd poni. ¶ Et ſitis. Ponit curā intendēdo ad ſitim & pȝ. ¶ Cūq̧ illud. ſ. qđ bibit item penetrare ſcilicet ſua dulcedo.

COlice autem. ¶ Hic ponit curā colice in ſpāli ſecūdū cās et p̄mo hoc 2º per narcotica. 3º per cibos 2ª ibi. iam diximus. 3ª ibi. qđ oēs Prima in. 9º primo ponit curam colice uētoſe & apoſtemoſe. 2º colerice. 3º facte ab apoſtēate calido & frigido. 4º melancolice. quinto facte ex fece. 6º facte ex đbilitate expulſiue. 7º ex debilitate ſenſus. 8º. facte ex cõtorſiõe. 9º facte a uermibus. 2ª ibi. & ſecūdum ueritatē 3ª ibi. in facta quidem. 4ª ibi. opȝ ut euacues. 5ª ibi. in fcā. 6ª ibi & hº mõ. 7ª ibi. huic generi. 8ª ibi melior. 9ª ibi. opȝ ut ſcias. ¶ Primo ponit curam colice facte a materia frigida uētoſe. 2º facte ab apoſtemate frigido. 3º ponit medicinas. 2ª ibi in facta. 3ª ibi oleuȝ de cherua. Primo ponit curam colice uentoſe frigide 2º ponit quaſdam compõnes. 2ª ibi compõ p̄mo ponit curam in colica frigida. 2º in uētoſa ibi 2ª. oportet. Primo ponit can. in colica facta a materia frigida. 2º curam q̄n eſt a frigiditate ſine materia tertio cum materia. 2ª ibi & ſicā. 3ª ibi & omnes colice primo ponit can. unū

in nacorticis z° can.in medicinis calidis 3° rēo
uet errorez zª ibi immo 3ª ibi opz ut ſcias.Di
cit primo quod regula &c̃ ¶ Secūdum ſemi
tam canōis ideſt artis & regule.¶ Cōfirma
tio ſcilicet cauſe. item in ea ſcilicet ſtupefacti
one. immo elaboretur.hic can. eſt in admini
ſtratione medicinarum calidarum & pz. in elō
gando ideſt abſcidēdo cauſam.¶ Retinetur
.ſ.cauſa.¶ illud qđ oportet ſcilicet de mate
ria humorali.Et oportet.Docet euitare quē
dam errorē & patet. Et paſſum ſcilicet uinū
Item durū ideſt denſuz.¶ Et ſi cā Hic poīt
curā quādo cā eſt frigiditas ſine materia.&
patet. ¶ Et omnes. Hic ponit curā colice ma
terialis.& dic̄ ꝙ debes euacuare &c̃.ſ.humo
ralis. Sepata ideſt diuiſa. Frequēs ſcilicz pa
ulatina.¶ Tūc eim euacuaᵒ ſcilicz fortis.itē
attractionis in aliis mēbris &cetera.

Oportet ut.¶ Poſtq̃ in caplo pre
cedēti poſuit Auic.curā colice fri
gide a materia flegmatica.¶ Hic
licet i mltis cura adaptari poſſit
curatiōi colice uētoſe poit can.ſpāles curatio
nis colice uētoſe cum egeat pprio regie & ſin
gulari ab aliis.& diuidit in duas.pmo ponit
curā p diuerſa remedia intꝰ & extra appro
ximanda tangēdo aliqualiter regimē p dietā
z° oſtendit duas medicīas cōferētes in hac cu
ra.zª ibi.& ex eis. Prima diuidi pōt in tot q̊t
ſunt can.zª ibi.& iterdicat.¶ Nota qđ icipit
a cliſteribus.quia ſunt uelocis & maximi iu
uamēti.debēt aūt eſſe carmiatiua & reſoluti
ua uētoſitatis.diuerſificata tñ ſcđm q̃titatez
groſſitiē & materiā que ē radix uētoſitatis.
¶ Dicemꝰ ſcilet poſterius¶ Notandū ratio
ſecūdi eſt ut uirtꝰ nō occupata cibo. cōuertat
ſup materiā reſoluendā. quia aūt dic̄ duobꝰ
aut tribus diebus debz itelligi cōſentiēte uir
tute.& iō debet illud ſpaciū abſtinētie diuer
ſificari ſcđm etates habitudines cōplexiones
cōſuetudines &c̃ ¶ Ratio tertii.dormiat q̃rū
eſt poſſibile.ſ.ſup uacuitatē.ut calor reuoca
tus potētior reddat ad reſoluenduz uētoſita
tem & ceſſet ſenſatio cāe doloroſe.¶ Ratio
quarti.ſtudeat i eradicatiōe materiei uentoſi
tatis ideſt ipius uētoſitatis.ul ideſt materiei
ex qua uentoſitas generat.quia niſi cā abſcin
datur. licet reſolutio fieret uētoſitatis actu
generate.generaret & alia uentoſitas uel cuz
iterum ſubeſt cā uel materia ſtudendo ad re
ſolutionē uentoſitatis poſſet ex illa alia cā uē
toſitas generari.que continuaret uel augeret
dolorem¶ Aduertendū tñ qđ ut inuit.A.ſit
ſtudere poſſumꝰ đ utroq̧.nā fieri poſſūt cli
ſteria euacuātia materias iteſtiales & reſolu
tiua uentoſitatis.& eo tpre euaporare poſſu
mꝰ cū calefactoriis huidis & ſiccis & pz. Se
curiꝰ aūt utimur euaporatiōibꝰ qñ ſcimꝰ nō
ſubeē māz.q̇ſit cā generatiōis uētoſitatis.ue
toſarum enīz appoſitio.ſ.ſine ſcrarificatione util
eſt ualde ſcilicet trahēdo uētoſitatē ad extra
& plus reſoluēdo illam.¶ Cūq̧.Ponit can.
alium quo inuit quod unctiōes et ēplaſtra
tiōes & talia ñ debent fieri niſi uētre exiſten
te leni l ab arte ul a natura dū.n.forent feca
les aut hūorales ſupfluitates i iteſtis fricatō
nes unctiōes & talia nocerent & pz. Oleum
ſābacinū eſt oleū đ floribꝰ ſābaci ꝙ dicimꝰ ie
ſeminū¶ De neridē.i.đ ſpica Oliū alben.i.de
ben. Vaporat aūt cū ſacculis pleis milio et ſa
le calefactiſ et exiccatis fortiter et ē utile et
cōe rēdiū.Diuerſificat aūt pportio ſalis ad
miliū ſecūdū neceſſitatem maioris uel mino
ris reſolutiōis & ſecūdum diſcraſiā uel gra
dum frigiditatis mēbri corporis uel materie
cōiter aūt accipiūtur milii partes q̃tuor.ſalis
parſ.i.¶ Notādum circa aliū can.quod notā
ter dic̄ experire quia nullus eſt determinatus
modus ſitus infermi & iacēdi.quo colici iuuē
tur & uētoſitas melius reſoluat.immo diuer
ſi diuerſis ſitibus meliuſ quieſcūt ut oſtēdit
experiētia & exprimit de dormitiōe ſup uē
trem quia in ea fit inteſtinorum aggregatio ca
lefactio & cōpreſſio.unde cōtigit maior &
inſenſibilis uētoſitatis expulſio.¶ Et ex eis.
Hic oſtēdit duas medicinas cōferētes in hac
cura.primo cōferētem in cura magis electiua
z° cōferētem in hac cura coacta .zª ibi & qñ
q̧ .prima pz¶ Notādū carui & ſemē rute
ſunt fortiter reſolutiua.ita ciminū & ſimilia
dāt autem in potu cum aliquo potabili actu
& potētia calido ut uelociꝰ penetret ad iteſti
na.De ſeminibus ſcilicet calidis reſolutiuis.
aut uino antiquo quia nouum eſt inflatiuum
aut aqua mellis in abhorētibus uinum uel ñ
habētibus &c̃.aut cū penidiis ideſt cū aqua
decoctionis penidiarum que .cū fiāt ex zuccaro
rubeo ſunt calidiores q̃ zuccarum albū dictum
tabarzet.unde ſunt cōueniētiores.¶ Notan
dum circa ſecūdum quod qñq̧ quia dolore
exiſtēte forti diſſoluente uirtutē nec ſedat
p remedia ſupra ſcripta datur in potu filoni
um quia reſolutiuū & ſtupefactiuuz.uñ ma
teria exiſtēte nō multa facit euadere ſcilicet
patientē ab interitu cui alter ſubiaceret &c̃
datur autem .ʒ.i.cū uino calido uel potu pro
portionali.Tu autem prius tētes curam cum
dyacimino dyagalāga tyriaca fermētata ele
ctuario Raſis de baccis lauri.ꝯ.Almāſoriſ et
ſimilibꝰ & iſtis nō ſufficiētibꝰ trāſire potes
ad opiatas medicinas &c̃.

C Ompō. Hic pōit multa clifte ria. & pȝ De pulpa. s. cologntì de Alcherua. i. cataputia. Et multotiēs. Hic pōit aliud cli stere. Seminum scilicȝ calidoꝝ. Hasce ideſt thimi ł ysopi. aut decoquat̄ cū ea aqua clifte ris. Et multotiens. Ponit hic qntum. & patet. Chist pōdus lib. i. &. 5. Chisim ideſt leuistici. Medient̄ ideſt donec p deco ctionem ad medietatem reducant̄. Suppo sitoꝝ. Hic ponit aliud clistere & patet. Suppositoriū clisteris ideſt illud qđ ponitur in clisteri. Succi bucor. i. panis porcini. Corfi ci. i. de illa cōtrata. Et quādoq̄. Hic ponit aliud & patet. Cera adipū. i. huiditas colata adipū. aliter ad ipm. s. dolorem colicuȝ. Et quādoq̄. Ponit aliud & patet. Alusnen ē her ba de qua fit asa fetida. Et forti⁹. Pōit hic aliud. Alsebrā eſt herba habēs lacticiniū Cordumeni. i. carui agreſtis. Artanita. i. alia species. Bucor. i. panis porcini In suo simili id eſt in clisteri dicto in pn° capituli. Et cum Hic ponit aliud & patet. Et quādoq̄. Hic ponit aliud & patet. Chitrā. i. pix liquida. Et siccius. hic ponit aliud Et quādoq̄. poit aliud quādoq̄. s. quādo illa nō pfunt. Et q dum. Ponit aliud & patet. Dyamas ē nomē auctoris Et qn̄q̄. ponit aliud. Et iterum ponit hic aliud sacraiati eſt pondus Et qn̄ȝ ponit aliud & patet & cetera.

D E illis. hic ponit medicinas que mi niſtrātur p os. Et ponit mltas me dicinas. & partes patent. Dic̄ pmo qđ pillule alscebrā cū serapino sunt bone. & iterū ponit aliā. Et cum secacul. poit aliud. Armel. i. ruta agreſtis. uel cū cicuta. Et iterū ponit aliā. pitte. ponit aliā. Et si fiant ponit aliam & pȝ Aliehisen. i. electuariū ambre. da ctilicon. s. solutiuū. Dyacitoniten. s. solutiuuȝ Et qn̄q̄ ponit aliā pȝ. Solutiuū. hic ponit aliud. Caficiū eſt pondus. ℥. v. dānich eſt pon dus lib. i. &. 5. Et omniū. hic aliā ponit. item sunt species lacticinii & cetera.

D E eis. hic poit suppositoria mlta et patēt. Glans. i. q̄tum eſt una glans. C Listere. hic ponit curā magis ad co licam uentosā. pmo facit hoc. 2° for mam clisteris. 2ª ibi. melior quideȝ primo fac̄ hoc. 2° ponit curaȝ cum balneis. ibi 2ª. tina. pmo poit curā p clisteria. 2° p suppo sitoria. 3° quādo aliqn̄ colica ē imaterial̄ poit curā eius. ibi 2ª. clisteria. ibi 3ª. cōterant̄. In p ma p onit qnq̄ clisteria ptes patēt. Alhasce. i. thimi. Alcherua ideſt catapucia Seminum triuȝ. i. fen petrosili & apii. In succo. s. alic⁹ herbe calide cōuenietis. Et si accipiat. ponit aliud clistere & pȝ. In ipso scilicet succo. & i tromissio. poit hic aliud. & qn̄q̄ poit aliud & pȝ. & qn̄q̄. aliud pȝ. Salis scȝ torrefacti.

C Onterāt̄. Poit suppositoria duo. 2ª ibi. & iteꝝ dic̄ p° ꝙ dȝ accipi ruta. C Listeria. Ponit curā quādo colica ē a mala complexione calida sine ma teria.

T Ina. Hic ponit curā p balnea. prio facit hoc. 2° ponit nocumētū ī balneo rū. 2ª ibi. uerū tn̄ p° pȝ. Medicie calide. s. flores comomille anetū apiū anisum uitriolum & huiusmodi. buliāt in aqua & fi at balneum. Calidum scilicet iſtius doloris Aleuiat ideſt leuē fac. Retēti ideſt eius ꝙ retinetur. Verumtamē poit nocumēta balne oꝝ. patet lr̄a Molificat ideſt resoluit uirtu tem Alcharadenech ē gen⁹ ciborū. In quibus ideſt per que. Aqua quidē. hic ponit balneum cum aquis termaruȝ naturaliter ca lidarum ut petrioli. Aquis dulcibus scili cet que non habēt caliditatem ab igne. No taquod si ponatur uas aque in quo sit fora men. per quod egrediatur que percutiat su per locum doloris eſt utile.

M Elior quidem. hic determinat de modis clisteriorum & primo facit hoc. 2° docȝ situ clisteris. 3° poit can 2ª ibi amplius opȝ. ibi 3ª & scias prima patet Illud ponit̄. ꝯ. cōtinētis primo c°. Diuisa p tertium quia in una parte sit unū foramē. Duas tertias qa due tertie sint ab una pte & ala 3ª ab alia pte. Itē duaꝝ ptiū diuer saꝝ. quia haberet duas partes quarum una sit dupla ad aliam. Iteȝ quod cōtinue pirami dal̄r uadit ingrossando Et sit scilicet uter Itē sub utre ideſt i loco ligature. utris. Itē ad exitum scilicet a corpore. Amplius. hic docet situm clisteris secūdum dispōeȝ hoīs & patet. Quod nō indiget hoc scilicet quia clistere bn̄ intrat in ipsuȝ Et scias. poit can. partes patent. Dic̄. primo ꝙ enema admiſtra tur &c̄. De 2ª dicit ꝙ n̄ semp eſt necesse &c̄ De. 3ª quod dȝ proici &c̄. De quarta dic̄ pȝ &c̄. Item scias ꝙ inteſtina nō cōsequūt̄ iuua mētū eneātis eq̄lis q̄titatis Spissuȝ. s. enēa

I N facta quidē. hic poit curā colice facte ab apostēate frigido. & patȝ. Cū bituine. i. cola pȝ. uel. i. asfalto.

O Leū. hic poit regimē in oleo de ca tapucia. prio facit hoc. 2° poit medi cias digerētes. ibi 2ª. iste. p°. poit uti litates huius olei. 2° docet admiſtrare ipȝ. 2ª ibi. & dat̄. Dicit pri° ꝙ oleū de catapucia ma iori multū ualet. Itē eis. s. hn̄tibus colicaȝ ab apostemate frigido Cū seminib⁹. s. cali

dis. ¶ Et dat. ¶ hic docet administrare ipsu3 iuxta diuersitate3 tpris. & postea poit quasda alias medicinas ¶ Item usq ad septimu scilicet aureu ¶ Et quotiens hic docet administrare ipm oleu cum aliis medicis. pmo facit hoc. 2° ponit alias medicinas ibi 2ª. cuq. pmo fac hoc. 2° docet succurrere cuida nocumento. 2ª ibi. & op3 ¶ Sup semia scilicet dicta mlto tiens. Odor eius scilicet olei de cherua. Et p3 Hic docet succurrere cuidam nocumeto. s. detibus p3. Cuq ponit quãdam medicinã o3.

Iste medicine ¶ In pcedentib⁹ Auic. posuit quasda medicinas euacuatiuas & carminatiuas uentositatum Hic ponit quasda medicinas digestiuas. pmo enumerat formas & modos eaꝝ. 2° declarat ibi 2ª. & melius. Dicit pmo qd medicie digestiue coferentes colice sunt qtuor. qdam sunt potioes queda emplastra. & huiusmodi ¶ Et melius. Hic exequit pmo declarado potione 2° emplastra. 3° euaporatioes. 4° unguenta. ibi 2ª. emplastra. 3ª ibi. uaporatioes. 4ª ibi. ex unctionibus. pmo ponit medicias que opant a qualitate. 2° aliquas opantes a pprietate. 2ª ibi. stercus aut Prima diuiditur i. 13. sicut. 13. ponit medicias que bibunt partes patent. Dicit primo q bona medicia est alleu qa ual de bona het pprietate in dolore colico & subdit qd ille qui het colica debet dimittere cibaria & capere allea ¶ Sed tu dices aleu e uetosu. ergo n couenit. Dicendu q materialr aleum e uetosu. sed effectiue reouet uetositate. Ite3 ultiat se i exercito qa mltu exercitat. Ite reiterat assumptione scilicet alei. ¶ Et ex ebibitis Hic ponit secudam medicina & patet. Aut sumat ponit quarta patet. Aut detur ponit alia & patet si non fuerit phibitorium pns scilicet apostema uel febris & castoreo ponit alia & patet. & ex eis ponit alia & p3 Hec qtitas scilicet quatuor & iteru poit alia & patet Algarab e species salicis Chist est lib. i. & . 5 Mot⁹ idest cocussio qn fit decoctio ¶ Et fumant. ponit alia. Et op3. ponit aliam ¶ Et illud ponit aliam. Et iteꝝ. ponit aliam. ¶ Stercus aut. Ponit alias medicinas. que operatur a pprietate Dicit primo q sterc⁹ lupi &c. De 2° stercus mirabile &c. De 3° dic quod suspesio &c. De 4ª quod pellis leopdi &c. Postea ponit aliam auctoritate Gal & aliquas alias & p3. ¶ Adip. i. lupi. Secundu3 descriptionem scilicet supra dictam. ut suspedatur. supple stercus. ¶ Galie. testat scilicet 4° de simplici medicina. ¶ Intestina adip. i. colon lupi. ¶ Scorpioes assantur. ut perdat uenenositate. ¶ Mendosa3 idest apostemosa

Que laudat. 2° cotinetis scilc3 ultio capitulo.

Emplastra ¶ hic ostendit emplastra multa. ptes patet Dicit primo &c. Nota quod illa medicina habet soluere uetrem. ¶ Chermet e pundus. xxiiii. g. ordei ¶ Meudeneti idest anetu3 Aliter meu idest herba similis aneto cui⁹ radice utimur. & est medicina calida. & sic. in secundo &c.

Uaporatioes. Hic ponit tertium modu medicinaꝝ que sunt uaporationes & p3. ¶ Et uctionib⁹. Ponit qrtu modu medicinaꝝ scilicet sub forma unctionum littera patet

Et secudum ueritate. Ista est 2ª ps principalis hui⁹ tractat⁹ in qua determinat de cura colice facte ex colera. & p° odit de quo c° e illa colica. 2° exeqt 2ª ibi. & leuior. Dicit primo quod secudum ueritatem ista est de capitulo puctionis ¶ Ite percusionis scilicet intestinoꝝ. Hui⁹ intestini scilicet colon ¶ Et leuior. Ponit cura prio qn colera fluit per partes 2° quando retinet. 2ª ibi. cura eius. Primo ponit medicias euatiuas & alteratiuas. 2° una couenientem a pprietate 2ª ibi. couenit. prima in tot quot medicias ponit. Dicit pmo qd leuior est illa ad curadu3 q apostemosa. Et leuior scilic3 q apostemosa Et similiter ponit hic medicina alia ¶ Terenia b'n & syracost sunt spes mane. ¶ Et quado q ponit alia & patet. ¶ Nota qd dicit qnq. s. quado colera retinet pter flegma q opilat. oleu. s. ablutu cum aqua. & qnq poit alia Potus aut. hic aliam ¶ Potus aut scilicet magis solutiuus. Et ex clisteribus ponit aliam. Modi hui⁹ idest simil ei scili3 clisteri & suppositorio ¶ Et couenit. ponit alia a pprietate conuenientam & patet & cetera.

Cura eius. Ponit cura quado retinet colera. & dicit qd debes aperire uias colere & euacuare &c. In cap°. ictericie. s. fen. i5 ¶ Almuri e spes salsamenti.

IN facta uero. In ista parte poit curam colice apostemose. & primo ab apostemate calido. 2° a frigido. ibi 2ª. ex curationibus. pmo ponit cura p fleubothomia. 2° per medicinas sumptas p os. 3° p clisteria. 4° p emplastra. 2ª ibi. & incipiatur. 3ª ibi. & cum necessaria. 4ª ibi. emplastra. Dicit pmo &c ¶ Ab apostemate. s. calido ¶ Ite cu sentiut al' coceduat Et incipiat. Granatorum duorum scilicet numero. Alr idest dulcis & muzi. ¶ Et cu necessaria. hic ponit cura per clisteria. primo facit hoc. 2° diuersificat cura secudum diuersitatem materie & secudu tepora. ibi 2ª & quadoq prima p3. De 2ª dicit quod q n q est materia colerica no multu acu

ta &c̃. Alchechingi est spẽs solatri. ¶ Secun
dum singularitatẽ idest utraq; p se. ¶ Secũ
dum apostema idest secũdum diuersitatem
apostematis. ¶ Hic locum scilicet principii.
¶ Et acuitatis lenitas idest remissio doloris
Atr idest digestio. aliq̃ & lenificatio in mate
ria. ¶ Emplastra hic põnit &c̃. Semine lini
idest mucilagine eius quia ipsa infrigidat ut
ponit. Gal. 6ª de ingenio sanitatis. ¶ Et ex
curationibus. Ponit curã colice apostemo se
ab apostemate frigido & patet. ¶ Est parũ
idest rarꝫ. In omni loco scilicet ubi locutus suz
de apostemate.

OPortet ut euacues. Hic ponit curaz
colice facte a melãcolia. & pz. ¶ De
lazulo. i. de lapide lazuli. De scebrin
idest de esula. Alarmel ẽ spẽs rute siluestris

IN facta qdem. Hic determinat de
cura colice facte a fece. p̃mo facte a
cibo. z° a raritate corporis. 3° a puo
catione urine. zª ibi. q si cã. 3ª ibi. & si fuerit
p̃mo curã in generali. z° curam in speciali. zª
ibi. cum g° bibit. Dicit p̃mo q quãdo fit coli
ca ppter cibos faciẽtes tales feces. administª
uomitũ & facias lubrificationẽ scd̃z q neces
se est. Lubricatiua frigida. s. respectu coruz
que statim dicunt̃ inferius. Itez sic iura pin
guia ex ista littera habetur qd̃ iura pinguia
sunt frigida. Fortis scilicz i uirtute ¶ Causa
scilicet facte. ¶ Cum ergo. Hic spẽaliter p̃mo
clisteria. z° ostendit quid fiendũ q̃n clistere ñ
cõfert. zª ibi. quod si res. Dic p̃mo q debes p̃
mo admistrare clistere &c̃. In p̃dicta scilicet
colica. Sisamino scilicz oleo. ¶ Quod si res.
Ostendit qd fiẽdum q̃n dicta cura nõ ualet.
& pz. ex fece plurima idest simul cuz fece. In
ter duas uirtutes. quia nõ sint calida neq; fri
gida. sed quasi media ¶ Cum triplicato idest
succo uite de quo sup̃ diximus. ¶ Itẽ cassiefi.
scz in tanta q̃titate. ¶ Ad aquositatẽ suam. s.
in qua facta est tanta ebulitio. Elixatoꝝ. s. du
rorũ. Quod si fuerit ¶ Ponit curã facte a ra
ritate corporis & pz. Faciles quia anodie tẽ
perate. qui sunt ante eos ut illi qui sunt con
sueti comedere pisces & oua & huiusmodi.
de q̃bus statim sup̃ dixit. Et si cã. ponit cu
ram facte a multitudie urine. patet & cetera.

IN hoc ¶ Curam ponit colice ex de
bilitate expulsiue. & ponit ellectua
ria & cibaria oia sunt noia ellectua
rioꝝ que ponuntur in q̃nto can. item illa no
mina sunt nomina cibariorum & cetera.

HVic grani. hic ponit curam facte ex
debilitate sensus. Alchadicon sunt
qdam sirupi positi in q̃nto can. &c̃.

MElior. ¶ Hic ponit curã facte ex tor
sione. & patz lr̃a. itẽ preparante
idest producente. item & constrin
gantur scilicz propter timorem epatis &c̃.

OPprter ¶ hic ponit curam colice fa
cte ex uermibus. & patet & cetera.

REgatur ¶ Hic ponit curã colice facte
ex ruptura.

IAm dixim⁹ hic poit narcotica & p̃
mo p̃mittit. z° exequitur. zª ibi. &
ex eis. p̃ma pz. item i libro scilicz p̃mo fen 4ª.
penultimo caº ¶ Et ex eis. hic ponit medicias
& sunt q̃nq; partes patent Dic qd̃ cõueniũt
trocisci astari. i. illius uiri ¶ Medicamen bonũ
hic ponit aliud medicamẽ & patet. itẽ adiudẽ
idest spice. & itez hic ponit aliam medicinã.
Et quãdoq; hic ponit aliam ¶ Et quandoq;
hic ponit aliam & patet. ¶ Quod omnes. hic
ponit cibaria. primo in generali. z° in specia
li. 3° poit nocitura. zª ibi. amplius cibi. 3ª ibi.
res que. Dic p̃mo q debes admistrar̃ p° &c̃.
¶ Item chischarem idest furfereus sermẽta
tus. ¶ Item usomorem al' ozomorem nõ in
uenitur. ¶ Itẽ musa humida idest pepones.
¶ Amplius. Hic ponit cibaria in speciali p°
facit hoc z° ponit sententiã Galieni & Rufi.
ibi zª & qu dã sicut Rufus prima pz. ¶ Itẽ
alchanabit idest taff. o & ẽ quedã comestio.
¶ Item alchãburati idest alaude. itẽ cũ spẽ
b⁹ suis idest q̃tũ ad oẽs suas species que sũt
frigida flegmatica & melãcolica ¶ Et quidã.
hic ponit sententiam quorũdã ¶ Itẽ caro e
ius scilicet t ri. item sorbilia idest sorbitiões
¶ Item aleffidabegi est genus ciborum cuz
synapi. ¶ Item fit sal idest fit sapor. item in
menta alias inuenta. & cetera.

REs que. hic ponit ea que habẽt noce
re colicis & p° p̃mittit z° exequitur
zª ibi. cibi prima pz. ¶ Cibi hic ciba
ria declarat primo nocẽtia. z° operationes zª
ibi. actiões. primo poit cibaria que sunt car
nes. z° cibaria de pasta 3° olera. zª ibi imo oia
3ª ibi & olera. Dicit primo quod nõ cõueniũt
carnes nimis grosse &c̃ itẽ aliazir. ẽ animal
siluestre. ¶ Immo oia. hic ponit cibaria nociti
ua de pasta & pz lr̃a. itẽ simulã idest panis d̃
simula. itẽ &c̃. isti sunt modi cibariorum de
pasta. ¶ Et olera hic ponit olera nocitiua. &
pz lr̃a. item omnia olera nocẽt eis cũ inflatiõe
sua &c̃. ¶ Alchenide sunt spẽs naponũ. item
oua. idest semina. item zarur sunt nespule l'
pira. ¶ Actiones. hic declarat qualr actiões
nocẽt colico & patet lr̃a. item ad euacuãdũ
scilicet feces & uẽtositatem item subleuat. i.
excitat. item res una quia sua cã item debil

tatem in intestinis idest soluēdo continuum.

Y

Leos accidit. Postq̄ determinauit d̄ colica. hic determinat d̄ yliaca & p° ponit cās. z° signa. 3° curam. z^a ibi. signa. z^a ibi. cura primo ponit cās in generali z° in spāli. 3ª ibi & qnq̄ accidit prima patet. ¶ Et quādoq̄ accidit. hic enumerat cās i spāli & duo facit quia primo facit hoc. z° compat colicā ad yliacam. ibi z^a apostemosus. pria diuiditur in tot. quot cās ponit. ¶ Nota q̄d quādo cātur opilatio in yleon. ut nō egrediatur illud q̄d ibi cōtinet. tunc accidunt yliaca & colica simul. & quasi tota cā hui⁹ ē opilatio facta ꝓpter rem ibi contentā. & est ibi extensio causata ab opilatiōe. sed in colica. qa intestinum colon est multū inuolutū. & iō uentositas nō pōt bene exire in colon q̄d est itestinū multū latū. & ideo dolor fit magis ex solutione cōtinuitatis facte a uentositate. ¶ Et apostemate. Hic compat colicā ad yliacā in 3^a cā & dicit ꝙ dolor apostemosus &c̄. Itē & apostemosus. s. dolor. Item i eo. s. yleos. Causa q̄re plus multiplicat̄ in yleon est. quia yleon habet multas meseraicas ꝑ compatione ad intestinū colon. & iō nocumentū de dolore apostemoso plus fit in yliaca. ¶ Nota q̄d ex istis causis nō multiplicat̄ plus talis dolor i yliaca q̄ in colica. ¶ Et multotiēs. ¶ Hic compat colicam ad yliacā. in pmutatiōe & p3 littera. Itē ad yleon. s. remanēte colica. ¶ Nota ꝙ quādo fit colica ex uētositate. uentositas subtilis ascēdit sursum. & facit iliacā. ¶ Et cū plus. Hic ponit in speciali 8. canones ꝓnosticos. z^a ibi. et ipe 3^a. ibi. & inquit ipo. 4^a ibi. inquit. 5^a ibi & ille qui. 6^a ibi. & quando fortis. 7^a ibi. & bonitas. 8^a. ibi. & deterior. ¶ Dic̄ pmo q̄d iliaca adueniēs interficit utplurimū in septima. ¶ Nota q̄d passio iliaca est egritudo acuta q̄ pmutatur in pma septimana. ¶ Et ipse. hic ponit sc̄dm can. & dicit ꝙ dolor iliacus ē egritudo que pmutatur de quodā ad quedā. sic est egritudo contagiosa sicut lepra & huius modi. ¶ Inquit hipo. hic poit affo. 7. particule. In ileon uomit⁹ supueniēs malum. item in colica. i. in ileon. ¶ Inquit. hic ponit aliū can. ꝓnosticū & est affo. sexte particule. Quibuscūq̄ ex strāguria ileos &c̄. item cā3 in hoc scilicet quare cōtingat. Vel i hoc scilic3 quare contingat q̄d in iliaca distilla° urine significat mortē in septimo. ¶ Et ille. hic poit alium can. & pat3 littera. itē ex eo. s. ilion. Et quādo. hic ponit aliū can. & dicit q̄d ileon in quo expellit̄ stercus &c̄. ¶ Nota q̄d oēs iste egestiones superius sunt male. quia significant malas opilationes. & etia3 faciūt mala accidentia cerebro & cetera.

S

Igna yleos. ¶ Hic ponit sig^a ileos. & prio poit sig^a & accidētia ileos absolute. z° cōperat signa colice ad sig^a iliace. 3° poit signa spaliū cāꝝ. z^a ibi. sed motus. 3^a ibi. uerū factu3. Dicit prio ꝙ dolor ē supra umbilicū & in pte iferiori nō ueit &c̄. ¶ Itē ē dolor supra umbilicum. quia ibi est ileon situatū. ¶ Ite3 non fit iuuamentū cū clisteri. qa opilatio est intra ileon & aduētu3 clisteris. Silr habitū est sup̄ ꝙ nocumētum i intestinis superius nō iuuat̄ cū clisteri. ¶ Et h°. s. de retētiōe. fecis ul' fetor̄. ¶ Ite3 nō diuersificat̄. i. nō pmutatur. qa semp est. ¶ Sed motus. hic poit cōperatiōe3 signorū colice ad sig^m iliace. prio h°. z° ponit signa distinctiua. z^a ibi. amplius signa. Dicit p° q̄d uomitus & subuersio sūt magis in ileon q̄ in colica. qa ileon ē ꝓpinquū stomacho. ite3 hoc scilic3 ileon. item hec scilicet iliaca. itē ē ꝓpinquor stoācho. s z^m alligationē & nō z^m situ. itē & tremor cordis qa ileon est magis ꝓpiquū cordi & cerebro. ꝑp cōmunitatē quam habet ileon ad epar mediātibus meseraicis. itē & ē fex fortior iflegmatico ex eo &c̄. ite3 maioris corporis. i lōgioris Oculi idest monoculi itē est magis corpus inflātum & magis cacesitū Rō est quia plus est lesus stomachus in yliaca q̄ in colica. quoniam tūc stomachus ledit̄ & chilus male digeritur. & sic etiā epar leditur & totum corpus inflatur. ¶ Amplius signa. hic ponit signa distinctiua inter colicam & yliacā. ¶ Et signa distinctionum ei⁹ scilicet ylios. ¶ Item motu eius scilicet uehemētia doloris. ¶ Item nō accidit iuuamentū in yliaca per clisteria. sicut fit in colica. Siue i yliaca plus iuuant clisteria. quam faciunt in dolore renali. ¶ Veꝝ factum. Hic ponit signa specialia iuxta spāles causas primo yliace facte ex potione uenenoꝝ z° iliace apostemose. z^a ibi. & factū. Dicit primo quod signa significatiā uenenum. &c̄. item ꝑ aliā cām scilicet q̄ ꝑ uenenum. ¶ Et factum. hic ponit signa iliace facte ex apostemate ilios & patet lr̄a. itē ex apostemate scilicet calido. item uelocitas. s. in egestiōe. ¶ Cōtra quia retētio fecis est signum inseparabile in colica. ¶ Dicendu3 per expōnē littere uelocitas i egestiōe idest i emissione superfluitatum per superius Aliter uelocitas idest uelox eleuatio in egestione &c̄.

C

Vra ileos. hic ponit curā. & pmo pōit curam in generali. z° in spāli. z^a ibi. et curet. primo poit curā ꝑ ebibita & clisteria & per aquā calidā. z° ꝑ flebothomiā. 3° per fricationes 4° per lubrificatiua & resoluētia. z^a ibi. & flebothomia. 3ª ibi. & fricatō. 4ª ibi & for

sitã. ¶ Dicit primo quod quasi eodeꝫ modo curaẽ iliaca sicut colica &c̃. itẽ ẽ fortior ideſt difficilior. Item aliquid debilius ideſt quã quãdo premitiẽ aliud. itẽ soluẽdo ideſt resol uẽdo. item ut equeẽ ideſt ad sitũ debitum re ducaẽ. ¶ Et flebothomia. hic ponit curã per flebothomiaꝫ. & dicẽ quod flebothomia ẽ ma gis neceſſaria in iliaca quam in colica quia in apoſtemate omnino ẽ neceſſaria etiã si dolor ẽ fortis eſt neceſſaria. ne attrahaẽ materia & apoſtemet. item hic scilicet in ileon. item plus neceſſaria flebothomia qa scilicet plures sũt uene applicate ileon q̃ colon. item ꝑpter retẽ tionem. i. ꝑpter ꝓhibitionẽ. item a dolore scꝫ ꝑ fluxũ uentris. item separantur. i. diuiduntur uel ſpguntur. ¶ Et fricatio. hic ponit curam ꝑ fricationem. & patet littera. item doloreꝫ facientem. i. paratũ facere. supple & currere ad locum doloris. ¶ Et forsitã. hic ponit q̃ dam lubricatiua & resolutiua cõuenientia. ¶ Item mucilaginũ. i. pinguedinũ. ¶ Et cure tur. hic ponit curã iliace flegmatice. 2° facte a uẽtositate. 3° a mala cõplesiõe. 4° ab apoſteã te 5°. a colera. 6° a tẽsiõe. 7° a ruptura. 8° ab opillatiõe. 9° a fece. x° a ueneno. xi° a cibis. 2ª ibi. & uentosus. 3ª ibi. & cõplexionalis. 4ª ibi & apoſtemosus. 5ª ibi. & colericus. 6ª ibi. & ille qui fit. 7ª ibi. & qui fit. 8ª ibi & ille q. 9ª ibi. & fetus ex fece. xª ibi. & in uenenosi. xiª ibi. & eius qui. Dicit ꝑmo ꝙ quãdo causa ẽ flegma. cura eodẽ modo quo curabas colicam factã a flegmate. ¶ Itẽ equalibus. i. bibitis. ¶ Et uentosus. Hic ponit curã doloris uẽto si. & dicit qꝺ etiã eodem modo curaẽ sicut do lor colicus uẽtosus. ¶ Item q̃n̄q̄ neceſſariũ ẽ. s. cũ ꝑmutaẽ illic apoſtema. ¶ Et cõplexiona lis. Hic ponit curã yliace q̃n̄ fit a mala cõple xione cũ materia uel sine materia. & pꝫ. ¶ Itẽ & cõplexionaľ. s. cum materia. item & purus ideſt sine materia. ¶ Et apoſtemosus ¶ Hic ponit curã doloris apoſteõsi. & pꝫ littera iteꝫ maru. i. marubii. item radicũ triũ scilicꝫ apii petrosilii & feñ. ¶ Et colericis. Hic ponit cu rã doloris colerici. & pꝫ littera. item que ro sidue. s. sunt ſpẽs colere. ¶ Et ille. Hic ponit curã doloris ꝑueniẽtis ex torsiõe. & patent. ¶ Et qui fit. Hic ponit curã iliace que fit ex ruptura. itẽ illud scilicꝫ iteſtinũ. ¶ Et ille. hic ponit curã doloris iliaci facti ex opillatiõe. & patet. item ex opilatiõe forti. s. a. flegmate et fece. item subtilis. i. leuis. ¶ Et factꝰ. hic po nit curã iliace facte ex fece. & pꝫ. ¶ Et in ue nenosi. hic ponit curã q̃n̄ iſte dolor eſt factus ex uenenis ebibitis. itẽ albeꝫar eſt quedaꝫ cõ fectio. ¶ Et eius. hic ponit curã doloris ilia ci facti ex quibusdam cibis. item & eiꝰ scilicꝫ

ileos. item sui relatiui ideſt sui comparis.

Illud ¶ hic declarat de tarditate & raritate descẽsus fecis. ¶ Item nõ frigida scilicet cũ supfluit ualde. Iſta duo ¶ Hic determiat đ multitu dine & paucitate egeſtionis. & pa tet littera. item ad epar. i. a chiſtife lis. item multiplicatur scilicet egeſtio. itẽ re sistentiam ideſt curam & cetera.

Cum euadit. in primo & 2° tractatu determinauit de fluxu uẽtris in. 3° & 4° de colica & iliaca. i iſto 5° tra ctatu determinat de uermibꝰ. q faciũt egritu dinẽ in numero in iteſtis & primo determi nat de uermibus in generali. 2° i ſpãli. 2ª ibi. longi ꝑmo oſtẽdit quomõ generaẽ an̄malia ex putrefactione. 2° ponit materias uermi um in nobis. 3° poit cãs modorũ. 2ª ibi & n̄ ẽ 3ª ibi. & tu quidẽm & pº oſtendens modos generationis animalium ex putrefactiõe im plicat iſtũ modum generatiõis uermiũ prio ponẽdo modos generatiõis ex putrefactione cãm materialẽ formaleꝫ & efficientem. 2° fi nalẽ. 2ª ibi. nã illud. Dicẽ primo quod quãdo materia putrescit & recipit aliquã cõplexiõꝫ ꝑparãtem ad aliquã formã. n̄ prohibeẽ quin ab actiõe fiat aliqua generatio uermiũ. itẽ cũ euadit scilicet actũ putrefactiõis qa insurgit putredo in materia a calore ꝑter naturã. itẽ ueſtiẽ ideſt ꝑparatur. ¶ Item cõplexionem ideſt ꝑ cõplexionem. ¶ Item retificatõ scilicꝫ per formã i illa materia. item quã scilicet re tificationem. ¶ Item figure & forme scilicet meteria sit diſpoſita. item eius scilicꝫ materie ¶ Item in cõpleto naturali ideſt in fine suo naturali. itẽ ei scilicet ꝑparationi cõplete. item ex factore scilicet agente. item potẽte scilicꝫ ex datore formarum ut ponit. A. nono metaphi sice. Aliter potẽte scilicet talem formã intro ducere. itẽ illud scilicet rectificatio quam tolle rẽt. ¶ Itẽ eſt animal ideſt generatur animal hic caderet queſtio. utrũ in eadẽ materia sit simul digeſtio & putrefactio ¶ Et dicẽduꝫ quod in eadẽ parte formali in qua sunt p̃tes materialeſ põt simul eſſe digeſtio et putrefa ctio. item qa putredo sit in aliquibus ꝑtibus materialibꝰ & digeſtio in qbusdã aliis ꝑtibꝰ materialibꝰ. Poſſet etiã teneri quod in eadeꝫ parte sit ꝑcise. ut poitur i queſtiõe magna đ temporibus morbi que eſt queſtio pulchra. ¶ Caderet etiam dubiũ utrũ sit idem calor in eadem ꝑte materie formaľ digerendi & putrefaciẽdi. cõmẽtator. xii. mataphisice cõm tato. 14. uult ꝙ i materia animalis quod gene ratur ꝑ putrefacionẽ eſt uirtus generatiua. sicẽ eſt i illis que generãẽ ex semine. sꝫ tam eſt

differētia.quia in animali generato ex semine unum generatur ab alio.sed i illis que generant p putrefactionē alias generantur ex putrefactione.& non ex semie iūcdm Auic.nono d aia libus posuit datores formaꝝ in aialibus generatis ex putrefactiōe. quia uult qd qn materia putrefit ita qd recipiat aliquā cōplexionem p digestionē.tūc dator formaꝝ itroduc formā in materia. Sed tn̄ Auic.errauit ibidē quia posuit ꝙ aial pfectum ut homo pōt etiā generari p putrefactionē. ¶ Nam illud. hic ostendit quomō ex putrefactiōe generatur aial & ponit cāz finalē. & melius est ꝙ ista aialia generentur ex putrefactione q̄ remaneret putrefactio. ¶ Itē nam illud.s. genus aialiū ex tali bus materieb⁹.s.putridis. ¶ Item qa ista aialia saliunt.i.se cōuertūt. item ppter cōitatem .i.cōuenientiā. item assumūt.i. remouēt. itē eas scilicz materias putridas. ¶ Et uermes. Hic applicat ad uermes generatos in homine & dic ꝙ tales uermes generantur in hoie ppter melius. ¶ Et nō est. Hic ponit materias uermium.& dicit qd uermes generantur de q̄cūq̧ humore &c̄.& ponit aliq̄s cās.& in fine subdit.ꝙ materia ex qua fiūt uermes est flegma Itē una istaꝝ.s.colera rubea & altera.i.colera nigra. Itez longinqua.s.a generari per putrefactionem. Item in eis.s.intestinis. ¶ Et tu qdem. Hic ponit cās materieꝝ. de quibus fit genus uermiuz. & dic ꝙ cā est multitudo flegmatis &c̄. item res idest cās. itē ipm.s. flegma. item lenes idest huidi.itē pulueris.i. pultis. Farine scz comeste cū aqua.item dicit cum aqua q̄tuz ad aquā calidā actualiter. itē balnea scz q̄tum ad aquā calidā naturaliter.

Longi lati & rotūdi. hic specialr determinat d uermib⁹.pmo q̄tū ad spēs & cās. 2° qtum ad signa 3° ponit curā.2ª ibi.signa.3ª ibi. intentio.pmo poit spēs uermiuz. 2° diuersitates specieꝝ.3° poit accidentia.4° ostendit quibus corporib⁹ & in quibus tprib⁹ magis generātur uermes.5° docet significare i febrib⁹ p uermes.2ª ibi.& non diuersificatur.3ª ibi.& cum habē tib⁹ 4ª ibi.& plurim.5ª ibi.& cuz egrediūtur.Dicit primo ꝙ sunt quatuor species uermiū.s.longi rotūdi & parui & cucurbitini. Esset questio.Vtrū species uermium sint q̄tuor. Et uidetur qd nō per Haliab.nono theorice septimo capitulo.qui ponit tres species.s.rotūdos cucurbitinos & paruos. Idez uult Serap.& oribasi⁹.3ª pticla.affo.illo af. seniorib⁹ uero.Idem uult Azaranius. ¶ Cōtrariū tenet.A.qui ponit hic quatuor species scilicet longos latos qui uacātur ascarides &c̄. ¶ Dicēdū quod cucurbitini lati dicūtur.qa aut sunt cucurbitini.& nō sunt longi.& tūc uocantur solum cucurbitini.& sunt quatuor species aut tales cucurbitini sunt adinuicem cōnexi.& fit unus longus.& dicūtur cucurbitini longi & istos ambos tangunt sub una specie auctores. ¶ Et nō diuersificatur. Hic ponit diuersitatem in speciebus uermiū.& p° premittit 2° exeqtur.3° cōperat.2ª ibi.diuersitas.3ª ibi. & de eis.Dicit primo quod uermes recipiūt diuersitatē uel secūdum diuersitatem materie.uel secūdum diuersitatez loci item illius scilicet loci. ¶ Diuersitas.hic exequitur & p°poit diuersitatē materieꝝ.2°locoꝝ innuens etiam diuersitatē materieꝝ.3°. ostēdit quomodo diuerse species uermium generātur ex diuersitate materierum & locorum 2ª ibi.& illi.3ª ibi.& longi.Dicit p° quod diuersitas est in materia quia qdaz uermes generantur ex humiditate &c̄. ¶ Item putrefactionis scilicet illius.item cōturbationis idest malicie fecis.item ppter uicinitatem idest aptitudinem. ¶ Et illi qui sunt.hic ponit diuersitatem locoꝝ in quibus generantur uermes & dic quod quidā generātur in itestinis superioribus & isti generātur ex humiditate pria dicta ¶ Nota q̄do epar attrahit modicū d chilo.tunc remanet chilus i intestinis superiorib⁹ & ista est humiditas quā dicē ē pmam. quādo eniz epar multū attrahit tūc materia est modica que uadit ad intestina supple inferiora.& fiunt uermes parui sz in intestis mediis generātur medio modo. ¶ Item dictam secundo scilicet in qua fit seperatō & minoratio materie. ¶ Et longi. hic ostendit quomō diuerse spēs uermiū generātur ex diuersitate loci & materie.& primo fac hoc secūdo declarat quādam aliā spēm uermiū ibi 2ª & isti lati. Dic primo quod isti lōgi fiunt propter pmā scilicet humiditatē. ¶ Nota quod isti longi multā habent materiam et iō multa materia remanet ex modica attractiōe epatis.item pp tertiā scilicet que dicitur media. ¶ Item i itestinis superiorib⁹ scilicet colon' & monocolo. Item propter secundā scz humiditatē quā seperauit & minorauit attractio.s.epatis. ¶ Et isti lati.Hic declarat quādā aliā speciē uermium.& pz. ¶ Ee d eis.hic cōpat istos uermes ad iuicem in malitia.& pz littera. Itez a principiis.i.a pncipalibus mēbris. item si magnificantur.i.crescant. item longi.s.sunt mioris malicie post paruos. ¶ Et cum habentibus. Hic ponit accidētia uermiū.& pmo fac h° q̄do ē febris.2° poit accidētia comunia cōtigentia quādo uermes sunt i uētre.2ª ibi.& q̄nq̧ generātur primo facit hoc.2° remouet dubium 2ª ibi.& nō.Dicit pmo quod habētes uermes

habēt febres.itē in natura.s.materia ipsorū item retulerūt scilicet rasis.4° cōtinētis sexto capl'o.item propter hoc scilicet quia cōmouēt ¶ Et nō est.hic remouet dubiū scilicet utrū sit iuuamētum in generatiōe uermium i uentre sicut etiā in animalibus generatis p putrefactionē. Respondit qđ nō.& reddit cām & patet.¶ Item & simile eoꝝ ut muscē¶ Nota qđ Auic.uult qđ nō fiat tantū iuuamentum uermiū in itestinis.q̄tum iuuamentū ē iīn mūdo ex aialibus generatis p putrefactionē .qa ut uisū ē sup̄ qn uermes sunt in pua q̄titate i intestinis.tūc utilitas est magis¶ Itē ex natura.i.naturaliter.supple cū tū nō expellit̄.significat̄ in itestinis debilitas expulsiue¶ Item pportio.i.similitudo¶ Itē nota qđ aial generantur ex putrefactiōe in mūdo.quia non reānet putredo i mūdo. simil'r talia aialia comedūt supfluitates in mūdo. Item idigentium cibo supple.& ideo exiccāt supfluitates. itē qualitates.s.uermiū. item & aliis.s.malis qualitatibus.quia habēt uapores malos qui uadētes ad cerebrū nocēt.¶ Et qñq. Hic ponit accidentia quedā generalia cōtingētia ex uermibus.& patet littera.item uirtutis scilicet appetitiue. item ifirmāt ipi.s.uehementer. item utrasq. dispōes.quia intensum & remissum. ¶ Et plurimū. hic ostendit in qbus tpribꝰ & in quibꝰ corporibus maxie generātur uermes in corpore.& patet littera. itē rotūdoꝝ idest longoꝝ. itē minorat̄ in senibus. qa sūt exiccati. item hora soni ppter retētionem caloris ad intra ¶ Et cum egrediunt̄. hic docꝫ significare in febribꝰ p exitū uermiū.& patꝫ littera item sanitatē.i.fortitudinē. itē potentiam expulsionis. quia quando uiuūt magis resistūt expulsioni.& ideo significat maiorē fortitudinē q̄ si expellat̄ mortui. itē i dispōe scilicet declinationis febris.

Signa quidē¶ In pcedentibꝰ determinauit Aui.de cāis uermiū & posuit spēs eoꝝ¶ Hic poit signa & pº pōit cōmunia.2º specialia.2ª ibi.de signis aūt. Pria in q̄tuor.sicut quattuor signa poit.2ª ibi.& qñ 3ª ibi.& qñq. accidit.4ª ibi.& qñq. Dicit prio ꝙ qñ sūt uermes.saliua currit ad os ifirmi hñtis uermes.& in nocte appꝫ hūiditas in labiis.& nō i die Et reddit cāꝫ de hoc & pꝫ¶ Nota ꝙ humiditas currit pp cōpassionēꝫ stomachi ad it stiª &c. iteꝫ attrahunt a stomacho.s.uermes.¶ Et qñq¶ Hic poit aliud signū.& dicit ꝙ hñt rixam & sunt furiosi.& ñ uellēt ꝙ alius loqueret̄¶ Hñt accidentia frenesis &c item horribilitas.i abhomiatio loquutionis. item carabitus.i.frenesis.item nō patiuntur sodam.s.tantū q̄tuꝫ habēt illi qui hñt ex carabito.item nō patiunt̄ tynnituꝫ auris.quia talis uapor nō est multū mobilis . item quasi masticēt aliquid ppter ascensuꝫ uermiū.itē agitatio forme.i.cōmotio sitꝰ đ latere ad latꝰ ¶ Item habent iraꝫ cōtra illos qui custodiūt eos qa isti dormiūt & quādo uigilāt irascūt̄ cōtra illos .item apud cōmotionē idest apud excitationē a sonno.itē in capl'o causaꝝ idest fen decimatertia de casu appetitus.& i capl'o precedēti parte penultima ut pꝫ.itē cū q̄ ñ sanātur.quia nō curātur a natura.iteꝫ quas diximus illic scilicet epilensiam & colicaꝫ. ¶ Itē cadunt scilicet patientes.item torquentur.i.cōtrahūtur & qñq. accidit.hic ponit alias species signorum & pꝫ littera.¶ Iteꝫ eos scilicꝫ uermes¶ Et quandoq. hic ponit aliam maneriem signorum & pꝫ. ¶ Item apostemāt̄ testiculi ppter materiam ibi currentē.¶ De signis autem.hic ponit signa in spēli.& pmo ponit signa uermium longoꝝ.scōdo latoruꝫ & rotundoꝝ.3º paruoꝝ ibi secūda cum latis. 3ª ibi.paruos autē.Dicit primo quod signa distinctiua a signis cōmunibꝰ sunt &c.¶ Itē cōmunis distinctiōis idest quedā sunt signa omnibus nota.itē species scilicet uermiū.item ex egressiōe quia secūdum ꝙ egrediūt̄.item faciūt globuꝫ.sicut anguile in aqua.itē lubricitas scilicet ppter corruptionem digestionis. item tussis sicca qa humiditates descēdūt ad ptes in quibus est dolor item pruritus scilicꝫ nasi.item intuitus scilicet malus sicut alicuius maniaci¶ Cum latis.hic ponit signa uermiꝫ latorum & rotūdorum & dicit quod isti habent apetitum caninum &c.¶ Paruos autē. ¶ Hic ponit signa paruorum & dicit quod tales habēt pruritum &c.

INtentio¶ Hic ponit curā pmo i generali.2º in speciali .secūda ibi singulares.pmo ponit can.secundo enumerat medicinas.3º ponit can.consyderādo accidētia.4º cōpat medicias ad inuicē 2ª ibi.& medicine.3ª ibi.de curatiōe 4ª ibi.& medicine.Dicit primo quod intētio debet fieri ut prohibeatur generatio materie facientes uermes.&c item phibeātur scilicꝫ egri.item in cōperatiōe scilicet ad eos. itē & medicine scilicet in necādo eos¶ Et medicie hic enumerat eas & ponit quattuor can.in administratiōe horum medicaminum patet lr̄a Dicit ergo quod quedā sunt calide in 2º gradu.& iste sunt ualde cōuenietes nisi sit &c. patet.lr̄a .item medicine calide amare.itē ppetates tres.s.caliditatē amaritudinē & ppetatē.Aliter i.euacuāt materias & iterficiunt uermes & ipsos educunt. item supositoria

&c. .i. sunt magis apta trahere uermes q̄ iter ficere ipsos. Causa est. qa suppositoriū mltū incitat uirtutē expulsiuā. ¶ Itē ebibita ma gis penetrant qn̄ euacuatus est stomachus q̄ quando est plenus. & ideo debet dari stoma cho ieiuno. & ante eā. s. tertiam diē ¶ Aliter eā. s. medicinā interficientē uermes. item me dicine. s. iterficientes. itē stomachus debet lini ri cū stipticis & cōfortetur. ne patiat̄ ab illis intestinis in qbus sūt uermes itē inq̄tum pos sibile est. s. per os. item aliqd de odore earū . s. ut mūdificet̄ forti expiratiōe. ¶ Et de cu ratione. Hic ponit can. curatiōis considerādo ad accidentia. & dicit qđ si cadit appeti⁹. tu debes &c. Item cū robub. i. cum succis ¶ Itē ut interficiatur tantum. s. p̄ter hoc qđ exhibe atur aliqđ euacuatiuū. itē regimē subtile. s. uermiū & apostematum. ¶ Et medicine. Hic compat istas medicinas. & dic̄ qđ medi cine que iterficiūt ascarides sunt fortiores q̄ ille que interficiūt longos. item in chisti. i. in monoculo. item dum non supfluat. s. uenenū interficiens.

Singulares. Hic ponit curā in spe ciali. & primo poit medicinas se cundum unāquāq; speciē uermi um. 2° clisteria. 3° emplastra. 4° cibationes. 5° ponit curam casus & pcussiōis super mirach. 2ª ibi. clisterizet̄. 3ª ibi. empla stra. 4ª ibi. cibus quidē. 5ª ibi. rectius. primo ponit medicinas iterficiētes longos. secūdo la tos. 3° paruos. 2ª ibi. sunt. 3ª ibi. quādoq;. pri mo ponit medicinas simplices. 2° compositas. 2ª ibi. de compositis. prima patet. item cassia . s. lignea. Almest. i. lauri ¶ Et cābil ē terra ru bea minuta de qua fit unguētum. ut p3 secū do can. pprio capitulo. item fausel est auela na indica. item algarab est species salicis. itē extrahit pp̄ter suā uiscositatē. quia facit lu brificare. item grana nil est uirizinum de quo tingunt̄ pāni. ¶ De cōpositis. hic ponit medicinas compositas & p3 littera. itē scea ē spēs absinthii. itē & sumat in potu. s. qđ con uenit. itē mediatim. i. tm̄ đ uno q̄tum đ reliq̄ ¶ Item ciminū indu3. i. de illa cōtrata. ¶ Item seraasi est taraxatū. & est endiuia siluestris. alii dicūt ꝙ ē filix. ¶ Sunt chitra3 ¶ Hic poit medicinas cōueniētes uermib⁹ latis. & p⁹ po nit aliquas r̄ceptas. 2° pōit medicias frigidas 2ª ibi. medicine frigide. item chitra3. i. pix li quida item alsiraos. i. aloes. item alsiresi. i. affodillus alii dicūt quod est filix. item cābil est terra rubea. item alzimar. lactuca asini. item cortex alchechingi est arbor quedā. itē alchades est es ustum. itē alsidabegi ē cibari um đ pasta & zucharo. item abrūgi ē granū quoddā. ¶ Medicine. hic ponit medicinas fri gidas & p3 lr̄a. itē est cū rob. idest cū succo. item fausel est auelana idica item magna est species luti.

Quādoque interficiunt. hic ponit medicinas ad uermes paruos. et ponit multas medicinas & pat3. Item de alchitrā idest de pice liq da. ¶ Item artanita est species bucormariē . i. panis porcini. itē secha ē sticados arabicū

Clisterizet̄. hic ponit clisteria ad uermes & ponit multa clisteria & patet littera. ¶ Nota ꝙ ista clisteria fiunt maxie quādo uer mes fiunt i intestinis inferioribus. ¶ Item & stomachus scilicet custodiat̄ ne debilitetur.

Emplastra. hic ponit ēplastra. & ponit multa & patet littera.

Cibos. hic ponit cibaria. & primo hoc. secundo ordinē cibādi. 3° o stēdit qbus cibariis debem⁹ uti in paruis uermibus. secūda ibi. hora autem tertia ibi uerum. prima p3 ¶ Itē eos scilicet qui sunt fixi adherētes. itē cū for titudine idest cū duricie. ¶ Hora autē. Hic ponit horā cibationis & uult ꝙ tu des anteq̄ habeant famē ut uermes nō ascendāt. & faci ant mala accidentia ¶ Verum i habētib⁹ uer mes paruos. hic ponit cibaria cōuenientia ha bētibus uermes paruos & patet &cetera.

Rectius ¶ Hic pōit curā casus & pcussiōis super mirach. & pat3 littera. Itē ut extrahat̄ sanguis quia in tali casu & percusiōe nō est excusatio a fleubothomia. etiā q̄uis corp⁹ sit mundum. item cū triplicatio subtili scilicet uino. itē chirat ē pōd⁹ quattuor granoꝝ &c.

Deo ¶ Gratias Alleluya.

Incipit expositio Gentilis sup decimaseptia.

SCIAS ꝙ egritudines ani &c. ¶In pcedēti fen. Aui. determinauit de egritudinibus intestinoꝝ. Hic determinat de egritudinibꝰ ani. Primo ondit difficultatem curationis egritudinū ani. 2° exequitur ibi 2ª. Scias ꝙ multotiēs. Primo pmittit difficultatem curationis egritudinū ani. 2° reddit cās cāꝝ. 2ª ibi. Quoniā est 3ª ibi. Quare g° ¶Sed tu. d. quare nō determinat d anothomia ani. sicut fecit de anothomia alioꝝ membroꝝ in pn° cuiuslibꝫ fen. ¶Dicendū ꝙ Aui. est excusatus ab anothomia ani p ea que dcā sunt primo can. fen pª de anothoia musculorū. & p ea que dicta sunt in pcedēti fen p°. c. in quo determinauit de anothoia itestinorū. ¶Primo dicit ꝙ egritudines que sunt in ano sunt difficiles ad sanādum ppter res que in ipo cōgregātur. Quoniā pbat ꝙ egritudies ani sunt difficiles ad sanādū. & assignat quatuor cās. Vna est quia anus ē uia supfluitatis 2ª quia anus hꝫ penetrationem qdam. 3ª ē qa anus est multi sensus. 4ª quia est in parte iferiori. Vsq ad supius inuersat to.m sicut inuersant intestina qn fiūt salcicie. Nota ꝙ intestinum rectū inuersat ut depuret a supfluitatibus. similiter ob hāc cām iuersant intestina. quādo fiūt salcicie siue ceruelati. Et ista iuersatio est cā difficultatis cure egritudinū ani. quia est cā qd medicina nō pōt stare sup pte & quia uehemētis sensus est. ideo cito & multum dolet. ¶Quare g°. Reddit cās causaꝝ. Et pmo ondit qr. quia anus est uia. sue egritudines difficulter sanātur. Secūdo ostendit quare. quia anus inuersat difficulter sanat. 3° ostēdit quia ē magni sensus. ideo ē difficil ad sanandūꝫ. 4° quare. quia ē iferius. ideo difficulter sanatur. 2ª ibi. Et qm. 3ª ibi. Et qniaꝫ 4ª ibi. Et ipm. ¶Dicit pmo qd quia anus ē uia expulsionū. iō non pōt medicamē stare in loco tali. i. uia p quā expellit fex omni hora. i. sepe. Et quia ē. ostendit qd. quia anus inuersatur. iō sue egritudies difficulter sanant Et dicit qd quia intestinū iuersat sic inuersatur caliga qn extrahitur. iō sue egritudines difficulter sanātur. ¶Et quia est iuersus. i. exp̄mens post iuersationē. quia iuersat & postea fit expressio. ¶Quoniā est. reddit cām tertie cāe dicit qd quia anus hēt sensum multum & acutum. iō fit i ipo dolor qui attrahit ¶Et qm. red dit cām quarte cāe. & dicit qd anus ē positꝰ i parte inferiori. ideo est aptus recipeꝫ superfluitateꝫ & stercora &c. ¶Ex emoroidibꝰ. s. u. aut aliis passionibꝰ. ¶Scias. Hic determinat de egritudinibus ani. & octo facit sicut octo sunt egritudines ani de qbus determinat. Primo de emoroidibꝰ. 2° d apostematibus. 3° de ragadiis. 4°. d molificatiōe 5° de egressiōe ani. 6° de fistul. 7° d pruritu 8° d ulceribꝰ ani. ibi 2ª. d ill. ibi 3ª. ragadie. 4ª ibi. qnq fit. 5ª ibi quādoq fit. 6ª ibi. quādoq gērat. 7ª ibi. quādoq fit. 8ª ibi. Curet. ¶P° notificat emoroides 2° ponit curam. 2ª ibi. Oportet. primo premittit errorē quedā in cura emoroidaꝝ. 2° ponit diuersitatem iparuꝫ 3° ostendit materiā a qua ipe generāt. 4° ponit can. in cōstrictiōe ipsarū. 5° ponit coloreꝫ hñtium. ipas. 2ª ibi. Emoroides. 3ª ibi. & plurimū. 4ª ibi. & nō oportet. 5ª ibi. & plurimꝰ ¶Nota quod emoroida dicit ab emor ꝙ ē sanguis & roys quod ē fluxꝰ et ideo emoroida idem est quod fluxꝰ sanguinis. ¶Dic p° ꝙ aliqui aliquando credūt habere emoroides & ipi habent ulcera. & hoc cōsidra. Et emoroides. ponit p° diuisionē unā emoroidaꝝ secūdo aliam. 2ª ibi. diuidūt. 3ª ibi. & diuidūt ¶Nota ꝙ emoroide sunt quedam uene que ueniūt ad ānum ad mōdificandum corpꝰ & euacuādum sanguinē melancolicū & sicut in mulieribus sunt mestrua omni mense. Itā in aliquibꝰ hōminibꝰ femineis sunt emoroides omni mense. ¶Dicit p° quod sunt plres species emoraidaꝝ. s. uerucales uueales & morales. Et quedā sunt sicut quedā uesicule. uerruca est sicut porus manuum & iste sunt facte i aliquibꝰ. ¶Emoroydes deteriores iparum. i. sunt peiores omnibꝰ. ¶Dicit uuealis qa similat &c. ¶Et diuidūt. poit scdaꝫ diuersitatē & dicit quod quedā apparent exteriu s & q dam nō apparent exterius. sꝫ remanēt interius & ille sunt peiores &c. pꝫ. ¶Nota qdaꝫ uident circa ānū & quedā n bene possunt uideri n apiat ānus. ¶Cum apate. i. apantur. ¶Stringūt urinā quia cōprimūt uesicā uuetrium quia sunt uerucales morales uueales. ¶Et diuidūtur ponit aliaꝫ diuisionē & dic quod quedā sunt curentes a quibus sanguis emanat & qdā sunt n curentes a qbꝰ sanguis n emanat. ¶Et plurimū ostēdit ex q generāt emoroide Et dicit quod generant ur d sanguine melancolico & uerucales magis generantur a melācolia sꝫ uueales & moralis magis ex sanguine &c. ¶Dicit in melācolea. i. i sanguine melancolico. quia nō ē sola melencolia. sꝫ ē sanguis melēcolicus. ¶Vt fiant ex n ria. i. a mtia magis pura. ¶Gal. dixit hec. 6ª particula afforismoꝝ in cōmento illius afforismi Emoroydas sanare antiquas &c. ¶Et non oportet dat can. in restrictiōe emoroydaꝝ. &

dicit ꝙ ſi emanat ſanguis nõ debes retinere ñ
fiat debilitas &c̃ ¶ Molificant̃ genua ꝑpter
debilitatem. ¶ Et pluribus. Ponit colorē hñ
tium emoroides. Et dicit iſti ſunt citrini cum
uiriditate. Nota ꝙ mēbra citrināt̃ a colera et
melancolia in iſtis quia colera nõ bñ ſepat̃ a
ſanguine ꝑpter frigus epatis.

O Portet ut. Ponit curā. p° in gene
rali. z° in ſpāli. 3° ponit regimen
& dietam. zª ibi. Caſus. 3ª ibi. oꝫ
Primo ponit regimē in eūone &
rectificatiōe ſanguis. z°. ponit can. ī medicinis
localibus. 3° docet lenire uentrē. 4° ponit can.
in apitione emoroidaꝝ. 5° ponit utilitatē &
nocumentū eaꝝ. 6° ponit modos medicinaꝝ.
zª ibi. amplius. 3ª ibi. amplius. 4ª ibi. oſtēdit
ut ſtudiū. 5ª ibi. Et ſcias. 6ª ibi. & medicine.
¶ Dicit ꝑmo qđ tu debes incipe rectificare
corp⁹ quādo uis euāre & debes flobothoma
re de ſaphena &c̃ ¶ Vt ī iceptiōe. ſ. curationis
Saphena ē uena que eſt ſub curuatura inter
utraſq; ſpatulas ¶ Dicendū qđ hoc debem⁹
facere ꝑpter cōitatē ſpatulaꝝ cum ore ſtoma
ci modo ad os ſtomaci aſcēdit multū de mľia
& ideo fit uentoſa ut diuertat̃ taľ melēcolia.
¶ Amplius. ponit can. in medicis localib⁹. &
dicit qđ tu nõ debes &c̃ ¶ Nec iflaº. ſ. ī ano
¶ Ragadias. ſ. ꝑpter medicinas exîcatiuas
& cõſtrictiuas. ¶ Et ſi nõ eſt dolor nõ cures
ipſas. ¶ Amplius ponit can. ī lenificatiōe uē
tris. et dicit qđ debeſ lenire uētrē &c̃ ¶ Na
ture. i. uentris ¶ Pitte alfeiluzharagi &c̃.
ſunt pitte que ponunt̃ in. 5°. can. quas dicam
. ſ. infra. ccc. ¶ Et oꝫ ponit can. in aptione. &
dicit qđ debes euacuare qñ ſunt ſurde &c̃.
¶ Quod ſi nõ ſufficit. ſ. regimē predictū de
rectificatione. ¶ Et ſcias. Ponit utilitatem
& nocumentū emoroydaꝝ. & dicit qđ quādo
qs hēt emoroydes euadit &c̃. ſed ſi retinēt̃
eſt timor &c̃. ¶ Eriſipila. ſ. ex melācolia ꝑ
adhuſtionē facta ¶ Sicut milium ideſt ſicut
apoſtema miliare uel formicale. Galabrie. i.
ticha. Sanich ideſt fucus. & luto ſcilicet ſigilla
to. ¶ Et medicie. ponit modos medicinaꝝ et
intētiones habēdas. & dicit qđ quedā medici
ne ſunt que cōueniūt emoroydibus & ſunt ap
ture quedā &c̃ ¶ Incidētes eū ideſt faciētes
eum fluere ¶ Ragadie ideſt fixure ¶ Cura
emoroydaꝝ. ponit curā in ſpeciali. ꝑmo ponit
curā & regimē in icidēdo & adurēdo. z° ī ꝑ
uocatione ſanguis. 3° poit medicias que ſunt
fumigia & pulueres. 4° ponit embrocas. qnto
ſedatiua doloris. 6° reſtrictiua ſanguis. zª ibi
oñdit. 3ª ibi. recti⁹. 4ª ibi. đ eiſ. 5ª ibi. ſuāt̃. 6ª
ibide illis. prio ꝑmittit z° exequit̃. zª ibi cum
aūt primo facit hoc z° doꝫ ſuccurrere accñti

bus zª ibi Succurrat̃ ꝑmo poit curā qñ appa
rēt extra z° qñ ſunt ꝓfunde zª ibi ꝓfunda
uero ¶ Dicit primo qđ qñ emoroyde ſunt
multe tu nõ debes icidere omēs &c̃ ¶ Precep
tū ypo. ſ. 6ª ꝑticľa afforiſ. Et illud icīſū. i. illđ
ꝙ dꝫ icidi. ¶ Radix ei⁹. ſ. emoroiđ Incidas. ſ.
cū ferro ¶ Profūda poit curā ꝓfūdaꝝ. p° h°
z°. ponit unam medicinā bonā zª ibi. Et qñq;
¶ Dicit ꝑmo quod qñ una ē ꝓfūdata tu de
bes ipāꝫ extrahere & incidere. &c̃. ¶ Pro
funda. ſ. emoroys ¶ Vētoſa. donec apoſtōe
tur. i. tumeſcat. ¶ Ligatōe. apante ideſt do
lorē inducēte. ¶ Et quādoq; fit ponit medici
nas exptas & patꝫ ¶ Bucormariē. i. paiſ por
cinus ¶ Quod abſcidit ideſt quod abſcinde
re uult. ¶ Et difficultatem ſcilicet ulceris.
¶ Vt audeat. i. audacter faciat ¶ Secūduꝫ
diuiſionē aliā ſcilicet aut ſuꝑ mediū aut ifra
medium. ¶ Et ſuccurrat docet ſuccurrere q
buſdā accidētibus. ꝑmo dolori & apoſtema
ti. z° ſiccitati uētris. 3° retētioni urine. zª ibi.
Et oſtēdit. 3ª ibi. & curet̃. Pª ī q̃tuor ſic̄ q̃tu
or poit medicinas ad ſuccurrēdū apati & do
lori. Partes patent ¶ Dicit p° ꝙ debes &c̃.
¶ Curcuma accipitur hic pro nomine uaſis
¶ Ex maran. i. maſſa. Vľ magdaleon. ¶ Et
intentio ponit aliā medicinaꝫ & pꝫ. ¶ In liga
tione. ſ. facta. ¶ Cuꝫ pane ad armathe. i. de il
la cōtrata. ¶ In paſſo. ſ. in uio. ¶ Et eucati
ſma Ponit aliam mediciaꝫ & pꝫ. ¶ Et ex eis
ponit aliam & pꝫ. ¶ Sucul⁹ ſcđꝫ ſy. eſt tutia
uel tuxia. Alii dicūt ꝙ eſt iuſquiamus. ¶ Et
oportet docet ſuccurrere ſiccitati uētris. & pꝫ
¶ Et curetur docet ſuccurrere retentioni uri
ne & patet ¶ Vacuitas ideſt fluxus uentris
¶ Cum aūt ponit medicinas & ponit illas q̄
nõ ſunt fortes. z° ponit acutas. zª ibi. & medi
cinam. primo hoc. z° docet ſuccurrere dolori.
zª ibi. Si aūt. prima pꝫ ¶ De. zª dicit quod ſi
dolet &c̃. ¶ Sup eam. ſ. emoricaꝫ. ¶ Ante
illud ſcilicet quam timeat̃ apa. ¶ Medicine
aūt acute ideſt fortes in ſedādo dolorem ſic̄
medicamen ſtupefactiuū Et medicamē ponit
curam per medicinas acutas & pꝫ. ¶ De bo
nis eſt ut ſumas armoniacū & bdelium & di
ſoluat̃ cum flore eris ſecūdum raſim. i4°. cõ
tinentis facit ipm fortius. Alchalcadion ideſt
de calcanto uel de arſenico.

O Pportet ponit regimē ꝑ ꝓuoca
tionem ſanguinis prio poit quaſ
dam medicinas. z° quaſdā alias
3° docet ſuccurrere. zª ibi. Cūq;
dolor pª patet. deinde ponit alias medicinas
q̄ cōueniūt ī proceſſu & pꝫ ¶ Oleuꝫ alchon
ideſt de matricaria ¶ Cūq; dolor docet ſuc
currere dolori & patet ¶ Et quandoq; eas

aperit scilicet manus infirmi al' aperit eas.s. statim cū medicamie dicto.

R Ecitus est. In precedentibus. A. posuit curā emoroydarū cū incisione & causticatiōe & puocatio ne sanguinis hic poīt suffuiga & pulueriзatiōes. Et p° pmittit qd debet fieri añ admistratiōeз puluerum & suffuigationū z° psequitur. zª ibi. deinde. ❡ Dicit q̄ anteq̄ pōas ista sup emoroydas tu debes linire ipas cū sarcocolla dissoluta in aqua &c̄. ❡ Vt leniatur cū balneatiōibus. s. factis cuз psilotro fc̄to ex sapone calce & uino. Et iō psilotrū est nomē medicie caustice. ❡ Deīde hic exequit ponēdo medicias. p° poit pulueres. z° suffumigatōes. secūda ibi. Et de eis. Prima in. 9ᵐ. sicut. 9ᵐ poit pulueriзatiōes ❡ Partes · patēt legendo. ❡ Dicit pmo qd postq̄ facta est lenitio &c̄. ❡ Et iterū ponit secundā medicinam & pз. ❡ Et similibus. s. medicinis exicatiuis. ❡ Et fortius ponit aliā medicinā. pз reliqua patent. ❡ Super circulū. i. sup orificiuз ani. ❡ Et de eis ponit suffumigationes. pmo simplices. z° compositas. zª ibi. suffumigaº ❡ Dicit primo q̄ fiat suffumigaº ex anacardo &c̄ Pз. Anacard⁹ ē sem ualdē calidū d̄ q̄ fit ettз anacardinū quod est ettium fortissimū Mudeз est herba de qua fit assa fetida. ❡ Olcadurum est oliua siluestris. ❡ Alistingar est leuistidū. ❡ Armel. ē rutha agrestis ❡ Venetinctorum idest celidonie al' idest rubee tictoruз. ❡ Alchзlli est herba que fit in littore maris al' in fondo nauis ❡ Cū oleo. i. yesumio. ❡ Suffumigatio ponit suffumigatiōes compositas & pз. Maruth idest matricaria. Cutis nigra scilicet mirti. quia semē mirti maturum est nigrū. & iō intelligit d̄ cute seminis.

D Eeis sunt. Ponit curam p medicinas scd̄m diuersas formas ipsarum. pmo per embrocas. z° p epithimata. 3° p unctiōes. 4° p suppositoria. 5° ponit illas que sumunt per os zª ibi. Epithimata. 3ª ibi. & unctiōes. 4ª ibi. suppositoria licinia. 5ª ibi. Ex eis ❡ Embroca est qn̄ res huida expmitur ab alto sup loco Alchali est herba que stat in littore maris credo qd̄ uocaē hec saldanella. ❡ Cursuз eaꝝ. i. que eas exiccāt ❡ Epithimata. Ponit curam p epithimata & pз ❡ d̄ aq̄ scilicз sicle. i. xilocarate. ❡ Cucumer scilicet asininus. Et unctiones. Ponit unctiōes & patet. ❡ Oleuз alchairi idest de uiola saracena. ❡ Et licinia. ponit suppositoria & licinia patet ❡ Et ex eis poit medicinas que admistrātur p interi⁹. & poit multas medicinas. & patet littera. ❡ Pitte de bdelio ponūtur i 5° can. ❡ Almesireguada est aial hn̄s concam. ❡ Mirabolanoꝝ scilicet citrinoꝝ. Serebengi est rox marinus. Alii dicunt q̄ est arbor simil' cipresso ❡ Dediu egiptiaci est species titimali de egipto ❡ Et pitte ponit aliā medicinā & pз ❡ Et ex eis ponit aliam & patet. & relique ēt patent. Simatur. Hic ponit sedatiua doloris & ponit medicias multas. & tot facit quot ponit medicinas. partes patent. In eo scilicet oleo ❡ Et iterum poit aliam pз sicut et reliq Ficturis. i apatis fictis

D Eillis poit alias medicias restrictiuas sanguinis & ponit multas & pз ❡ Sief memite. i sief de suco celidonie ❡ Digatura forti secūduз q̄ dr̄ pri° can. fen 4ª de flebo°. & ponit 3° de ingenio. Colcotar. est species uitrioli ❡ Infra illa. i. n̄ sūt ita fortia. ❡ Cortices scз granatoꝝ ut bibat. i. exucet ipsum scilicet qd̄ remāsit de aceto.

O Pportet. ponit curā p cibaria & pз. ❡ Lenibus idest faciliter alterabilibus & conuertibilibus. ❡ Exategnabil est modus cibarii. ❡ Alissidebiet. i. unctuosis & pinguib⁹ auib⁹. ista noia. sūt noia cibarioꝝ ❡ De cherua. i. de cataputia. ❡ Adipes laudabiles sic arietis & pulli. ❡ Ficus. sunt meliores quia citi⁹ digerūtur.

D E illis determiat de apatib⁹ ani primo premittit. z° ponit curaз. zª ibi. & ostendit. ❡ Dic prio qd̄ emoroides. ueniut post dolores & emoroides incidūtur & fiunt fistule &c̄. ❡ Itē post dolorem emoroidaꝝ & medicinaꝝ acutaꝝ fiūt idest consecuntur ulcera ❡ Et oportet. ponit curam primo in pncipio secūdo in augumto. 3° qn̄ est facta collectio zª ibi. aut ponaē. 3ª ibi. Et cum sunt. Prima in tres. sicut tres medicinas ponit. zª ibi. Aut. 3ª ibi. Et sumatur. pria pз ❡ Sedatur dolor solum idest p solam flebothomiā. ❡ Marā. i. magdaleon Aut liniatur ponit aliā medicinā. ❡ Vt sumatur. ponit aliam. ❡ Merdasengi idest litargiri. ❡ Aut ponaē. ponit curam i augumēto pmo hoc. z° intēdit ad coia. zª ibi Et si forti. ❡ Primo ponit curam inchoante augumēto. z° poit. qnq̄ medicias ptes patēt. ❡ Dicit primo q̄ debes &c̄ ❡ Et silr̄ poit aliam. ❡ Et quādoq̄ ptrāsierūt. ponit curaз p⁹ principiū augumēti & patet. ❡ Nō sunt ab incessione scilicet quia si essent ab incissiōe tūc indigerēt fortiorib⁹ exicatiuis ❡ Et si fortis. primo ponit curā intēdendo ad cās & pз cū aliquo scilicet sedatiuo doloris ❡ Equalis

idest tempata. Puls.idest butigela. Et cum sunt .ponit curam qn illa apata faciunt colle ctionem. agregāt materiā .f. ad collectiōez

Ragadie In pcedētibus Aui.ter miauit d' duab⁹ egritudinib⁹ ani Hic determinat de regadiis que sunt fixure cōtingētes in circulo ani. inducētes ardorem ut ponit. Sy. Prio ponit cās.2° curam.3ª ibi. quedam medicine Dicit primō ꝙ ragadie aliqn̄ fiunt a calidi tate & siccitate & iō ex fece sica fiūt fixure aln̄ cā est apostēa aln̄ ꝑpter uehemētiā grossitu dinis fecis. Nota dicit pp fortitudinē expl' sionis sanguis qa ex forti motu fit fixura. Queda medicine poit curā primo p medi cinas.2° per regimem.3ª ibi ondit ut.primo narrat modū curatiōis.2° declarat medicinas incarnatiuas. 3ª ibi .icarnatiue. Dicit p° ꝙ quedā sunt medicie ragadiaꝝ icarnatiue que dā &c̄. Lubricatiue.i.licet ēt possint cuz in carnatione hr̄e lubricitatē fluidā. Incarna tiue .enumerat .in speciali istas medicinas p° declarat incarnatiuas.2° que agūt a ꝑprieta te.3° leitiuas humectatiuas.4° curatiuas apa tum.2ª ibi.& ex eis.3ª ibi.& ex medicinis.4ª ibi.apostemoso.Pria in q̄ttuor sic q̄ttuor me dicinas pōit.2ª ibi & fortius.3ª ibi.& iteꝝ.4ª ibi.& iteꝝ. Dicit p° ꝙ medicine sicce stipti ce sunt incarnatiue ut galle nō pforate. Et fortius ponit aliā medicinā & pз. Vxifur. i.зinapriū rubeū Merdasengi.i.litargiriū. Et iteꝝ ponit aliā & pз. Marāg.i.mada leon. Et sica scз ut puluis. Et adderentia i.unguēta. Et iteꝝ ponit aliā. Alchana ē fructus cuiusdaз arboris. Alcheiri idest uiola saracena. Ex eis ponit medicias que opanē a ꝑprietate.& tot facit quot ponit me dicinas pз littera. Climia.f.argēti. In q̄ bus sedeē quia.f.fit cicatrissima. Cucuma est uas in quo debet sedere eger. Quādo n̄ est pruritus.quia existente pruritu flobthoia non debet administrari.quia cōstringeret illā materiā in interioribus. Ex medicis ponit medicinas lenitiuas humectatiuas multas & patet. Apostemosas. Ponit curā ragadia rum qn̄ sunt cum apostemate & pз. Chimo lea est quedam terra. Cum reb⁹ stipticis.f. cum sanguiedraconis boloar° & huiusmodi. Emoroysacis idest cum emoroidib⁹.Nota ꝙ docet pillulas in die.& ideo quando est poxi mus de nocte darus de die. Oportet.ponit curam ragadiaꝝ p regimē & dietam & patз Nota qd̄ sola exsicatio fecum pōt esse causa ragadiaꝝ.& ideo debes daē cibaria humecta tiua. Hissidebegi idest unctuosis Cōfectio.i. cōmixtio fortitudis.sed debet esse fluida &

liquida sicut mel. Quādoq3 fit determinat de molificatiōe ani.quādo itestinū exit inferi us ut sepe uidemus i pueris.pmō ponit cās. 2° curam.3ª ibi.Si fuerit .Primo facit hoc. 2° ostendit qd sequitur ad molificationeз ani.3ª ibi.Et m'ltociēs. Pª i.3.sic tres poit cās.2ª ibi Qn̄q3.3ª ibi.& qnq3. Dicit p° ꝙ aln̄ fit mo lifica° &c̄. Ex cōplexiōe paletica frigida ł humida & cā ibibitionis eius qa caliditas fac penetrare humiditatē. Et quādoq3.Ponit aliā causam & dicit quod aliqn̄ fit propter emoroidas &c̄. Nocumētum cōe idest no cumētum coicatū ob emoroidas ligatas & in cissas. Et quādoq3.ponit tertiā cām & dic quod aliqn̄ fit ꝑpter casum &c̄. Nō est ei curatio scilicet qn̄ talis casus uel pcussio rum pit uinculos & lacertos. Paulatim.f.qn̄ p uenit aliter q̄ ꝑpter rupturam. Et accidit Ostendit quid sequiē ad molificatiōem ani. & quattuor facit sic quatuor ostendit dispoſi tiones q̄ possunt seq3 ad molificationem ani. Et dicit prio quod qn̄ est molificatio exit fex &c̄. De.2ª dicit quod multociēs seqē collica. De 3ª dicit quod aln̄ est ibi dolor. De.4ª dicit ꝙ aln̄ destruiē sensus. Exit fex inuolūtarie. propter molificationē muscu orum nō potētium retinere. Tensio idest eminentia q̄ tēdit ad exteriora. Neruo con strictiuo idest adiuuāte ad cōstrigēdū. De tensione idest spasmo.Aln̄ n̄ exeunt feces pp cōstrictionē musculoꝝ ani.factā pp spasmū.

Si fuerit ponit curam pme molifi cationis facte a mala cōplesione sine materia.2° cum materiā .3ª ibi.& si materia. Nota quod nō ponit curam illius que fit a casu & pcussi one quia talis nō recipit curā. In aquis cu curme idest in aquis positis in tali uase sic no minato. Et si fuerit. ponit curam molifica tiōis facte a mala cōplexiōe & pз. In fine illius quia scilicet curato spasmo uel etiaз te curāte spasmū. Mouētia idest cōstrigētia & soluētia al' mouētia.f.supi⁹ & inferius.

Qvandoq3 fit.Determinat de egres sione ani.primo ponit cās.2° cu rā.2ª ibi.& curatio.Prima patз Et curatō.ponit curā.pmo pmit tit.2° exequiē .2ª ibi.ostendit. Prima patet. Redeūtis scilicet quādo fit aliqua molifica cio unius scilicet in prin° curatiōis a qua cura tur cū aliis. Quod si n̄ reducaē scilicet ꝑpter magnū tumorem. Oportз ponit medicinas p̄ mo cōstrictiuas cōferētes qn̄ est a molificatiō ne.2° quando est ab apate.2ª ibi.qd̄ si anus. In.prima pte ponit quinq3 medicinas ptes patēt.Cum illic est apostema scilicet in prin.

Ex eis ponit aliam medicinā & p3 sic & alie. ¶ Quod si anus. ponit medicinas cōferentes egressioni ani. qn̄ fit ab apate. & dicit quod quādo est tumor magn⁹ &c̄. ¶ Propter apa idest ꝑpter tumorem. ¶ In cap° suo scilicet de apatibus duris & in capitulo d̄ tenasmōe ¶ In hac hora. i. quādo est apostema al' i hac hora idest statim. ¶ Predictū. i. in cap° de se dantibus dolores emoroidarꝫ &c̄. ¶ Q̄nq̧ generātur. determinat de fistulis. Pri° ponit cās. z° diuersitates. 3° ponit differentiā inter fistulas penetrātes & non penetrātes. zª ibi. de fistulis. 3ª ibi. Et scitur differētia ¶ Dicit p° qđ iste fistule generātur &c̄ ¶ Corrosiuus supple & aliquādo ab apostematibus ¶ Et de fistulis ponit diuersitates duas. zª ibi ¶ Et iste. ꝑma patet. Nota ꝙ aliquādo fistula pe netrat intestina & aliquādo nō ꝑme sunt ma le. ¶ Et ille ponit diuersitatē aliā. & dicit ꝙ quedam sunt ꝓprietates ꝓpinq̧ cōcauitati. q̄ dam non ꝓpinq̧ &c̄. Si premātur. s. cū ferro uel alia re. ¶ Et cū reliquo. i. in alia parte la certi. ¶ Et est. i. fit. ¶ Et quādoq̧. s iste pro funde fistule. ¶ Et scitur. assignat differen tias inter penetrātes & non penetrātes & p3. ¶ Expressio. i. cōtractio uolūtaria ¶ Quidā antiquorꝫ. s. Rasis. ii°. cōtinentis c. de fistulis ani. ¶ Latitudo emp. s. lacerti. ¶ Ex nō pene trātibus. Ponit curā. ꝑmo n̄ penetrātis. z° pe netrātis. zª ibi. penetrātis. Prima patet. ¶ Di mittere eas. s. absq̧ medicis fortib⁹. ¶ Algu arab. i. fistule lacrimalis. s. si fuerit fistula. s. mala dolorosa licet nō penetrat. ¶ Penetran tis. ponit curā. quādo fistule penetrāt. ¶ Cō pressio. s. ut nō intret fex. ¶ Que sedāt scilicꝫ dolorem. ¶ Quādoq̧. Hic determiat de pru ritu ani. ꝑmo ponit cās. z° cūrā. secūda ibi. fa ctus. prima patꝫ. ¶ Factus. ponit curam facti a uermibus. secūdo ab ulceribus. tertio ab hu moribus grossis. partes patent. Alchusos. i. os caude. ¶ Curent. ponit curam ulcerū. Et patet in ca° excoriationis intestinorꝫ.

Sequitur expositio sup. isª. fen tertii can. A.

CREATI Sunt renes &c̄ In precedētib⁹ Auic. deter minauit de dispositionib⁹ mēbrorum recipiētiū sup fluitates prime digestiōis que fit in stomacho & de dispisitiōib⁹ spleēs & chistisfellis q̄ recipiūt supfluitates secūde digestiōis facte in epe q̄tū ad cōcauū ¶ Hic determiat d̄ dispositiōib⁹ mē brorum recipientiū supfluitates secunde dige stionis facte quātum ad gilbum epatis. & il la membra sūt duo. unū recipit supfluitates a gilbo immediate & hec sunt renes & aliud ē uesica que magis mediate recipit. ¶ Primo determinat de dispoibus mēbrorum imedia te recipiētium aquositatē urinalē q̄ est super fluitas secūde digestionis. z° determinat de il lis quē magis mediate recipiūt aquositatem illam. zª in ꝑn. 19. fen. Primo poit anothomiā renū. z° determinat de dispositionibus eorum zª ibi. Accidūt eis. Prima in. 6. sicut p. 6. noti ficat renes ꝑ anothomiaꝫ. primo q̄tū ad opa tiones. z° q̄tum ad numerum. 3° q̄tū ad moꝫ substātie. 4° ad situm. 5° quātū ad ptes & or ta. 6. q̄tum ad colligātiam. zª ibi. & ꝑpterea 3ª ibi. & subtiliatiuū. 4ª ibi. & poituꝫ. 5ª ibi. & posita est. 6ª ibi. & reliquū. ¶ Dicit pri mo quod renes sunt creati ad mūdificādum sanguinem epis ab aquositate qua n̄ indiget & postea amplius talis aquositas non est ne cessaria. Et ideo sanguis debet ab ipa mondi ficari ¶ Nota ꝙ sanguis indiget aquositate quia hēt trāsire ꝑ uenas ualde subtiles q̄ sunt in carnositate epatis. & ideo si non esset talis aquositas nō bene posset trāsire. Quādo aūt talis necessitas est remota. tūc talis aquositas mōdificatꝰ & uadit ad renes. Itē nota qđ nō solū mōdificat sanguinē comphensuꝫ ibi. si ēt uadit aliqua ps aquositatis ꝑ uenaꝫ ascendē tem usq̧ ad dextrū uentriculū cordis & talis aquositos uadit ꝑ uenas ad mēbra. &c. postea expellitur ꝑ sudores uel ꝑ alias supfluitates ¶ Eam. s. aquositatē. ¶ Destruit̄ idest remo uetur ablata necessitate eius. s. quādo sāguis est mondificat⁹. Sciuisti. s. ꝑmo can. fen pª illo ca°. Nutriens masticatiōe. ¶ Et ꝑpterea no tificat renes q̄tum ad numerꝫ. ¶ Et dicit qđ ista aquositas ē maioris q̄titatis q̄ aliqua alia supfluitas epis. postea cola. postea mlia. Itē ꝙ mlia ē paucior oi aª supfluitate. par qa sol⁹ un⁹ rē coartaret. s. dorsū uersus p⁹ & uiscera uersus añ. ¶ Et in mūdificatione eorū idest in mōdificatiōe facta ab eis. Alia lr̄a dicit in multitudine eorū scilicet renum ¶ Et duarꝫ diuisionum. hn̄tium duas diuisiōes sunt duo renes ut si fiat nocumētum in uno nō fiat in altero ¶ Secūduꝫ scilicet membrū. ¶ Et sub tiliatiuuꝫ renes q̄tum ad substātiam. Et dicit quod deus fecit spissos & duros & solidos qa multa q̄titas aque uenit ad renes ne g° fran gantur fuerūt grosse substantie. zª cā est qa &c̄. 3ª causa quia res dura non cito patitur. ¶ Et subtiliatiuum est scilicet primum agēs ¶ Multū. i. multa q̄titas. ¶ Et secundum. s. iuuamentum. ¶ Et exucando. ipm. su. sed si

essent substātie rare attraherēt etiā grossuȝ. Nota ꝙ si renes non essent substantie depresse tunc aquositas non bene penetraret. sic deberet. dillatatus ē locus eoꝝ. i. dillatatus ē e s locus post. quia pori euritides sunt ampliores post renes q̄ ante. ¶ Et positus est. Notificat renes q̄tum ad situm. & dicit ꝙ ren dexter est positus supra sinistrū. ut melius &c̄. ¶ Ex foramie ꝙ hēt. i. hēret. Et posita notificat renes q̄tum ad ptes & orta. Et dicit qđ in parte iferiori renū est una uia &c̄ pȝ littera. Nota ꝙ epar transmittit aliquid de sanguie cū aquositate ad renes. ut renes nutriantᷣ qui postea decollatᷣ ab aquositate. quādo gº renes debilitantᷣ non pōt fieri bene sequestraº ipius sanguis ab aquositate. & tūc mingitur urina sanguinea. ¶ A qua. s. cōcauitate. ¶ Sanguineitate. zª scilicȝ ab illa que est in epate ut sanguis qui est in renibꝰ ¶ Sepatiōe qua oȝ. s. ut possint nutriri mēbra necessaria de isto sāguine. ¶ De renibus notificat renes q̄tum ad colligātiā. & dicit ꝙ uenit quidā neruus paruus &c̄. ¶ Sed tu. d. Auic. primo can. caº de mēbris. dicit qđ paniculus renuȝ fit ex uillis neruoꝝ & ligamentoꝝ. dicendum qđ maior ps testure ligamētoꝝ est neruus.

ACcidunt eis. ¶ Hic determiat de egritudinibꝰ renū. pmo de egritudinibꝰ uniuersalibꝰ renū. zº đ particularibus. zª ibi. in prinº secundi tractatꝰ. Apostemata calida. ¶ Primo enumerat dispōes renū. zº de eis determinat. zª ibi. Significatᷣ caliditas. ȝª ibi. Et ille. ¶ Pº ponit dispōes pmas renū. zº illas que fiunt p associationeȝ. ȝº ponit quēdam can. zª ibi. Et quādo. ȝª ibi. Et multotiēs. ¶ Dicit pmo ꝙ renibus possunt accidere &c̄. ¶ Et inter alia. s. mēbra. paꝝ fit i aliis mēbris. s. in poris uritidibꝰ. quia renes sunt anfractuosi concauati in qbus possunt creari lapides magisq̄ i poris uritidibus. ¶ Et quādo. ponit egritudines p associationē & pȝ. Illud addit in doloribus eoꝝ. quia aliquādo euacuatᷣ materia faciens dolorem & ledit soluēdo cōtinuū. & iō dicit ppter illud ꝙ attrahūt de materiis malᷣ. s. rōe doloris ¶ Et multotiēs. Hic poit quēdaȝ can. & patet. ¶ Lūbaris. i. bragaroli.

SIgnificatur. Ponit sigª significātia egritudines urine & pȝ. ¶ Significātur. s. dispōnes renum. ¶ Subtilitate sua. i. substātia. ¶ Paucitas urine. Paucitas. s. utpluriᵐ. ¶ Nō oīo prostratꝰ est scilicet i egritudie renum. ¶ Et ille ponit duos can. zª ibi. & similiter. ¶ Dic̄ primo qđ quādo aliqs multū mingit &c̄ Ratio quia ē debilitas retētiue ¶ Et similiter ponit aliū canonē & pȝ Ista est sentētia afforismi quare pricule Quibus urina grossa quasi carnium frustra

Cōiter textus huius capituli sequētis i libris auicene nō repitur sed quia uidetᷣ de essentia Ideo hic ponitur

SIGNIFICATVR. In pcedētibus Auic. posuit anothomiā renū & determinauit de egritudinibꝰ renum in generali. hic in spāli determinat de uniuersalibꝰ dispositionibꝰ renū & fac̄ qnq. sic qnq. sūt gritudies uniuersales đ qbꝰ đterminat. Et prio de malis cōplesionibꝰ. zº đ extenuatiōe renū. ȝº de debilitate renum. 4º đ uentositate. 5º de dolore. zª ibi. Qnq. accidit ȝª ibi. debilitas renum. 4ª ibi. generatᷣ. 5ª ibi. fit. Primo determinat de malis cōplesioibus calida & frigida q̄tum ad signa. zº q̄tū ad curam zª ibi signa. ¶ Dicit primo quod cognoscimꝰ caliditatē in renibꝰ p urinā quādo urina est incēsa sic̄ cognoscimus extenuationem corporis p caliditatem que ꝑcipitᷣ p tactum &c̄. pȝ ¶ Nota ut habetᷣ. pmo can. fen. zª. de coloribꝰ urie oīs gradꝰ citritatis usq. ad igneuȝ significat caliditateȝ & iō p urinā citrinaȝ igneam uel rubeā significatᷣ caliditas. ¶ Priuatio pinguedinis totiꝰ corpis qa pinguedo fit a frigido caliditas autem cōsumit & non dimittit fieri pinguedinē. ¶ Est desideriuȝ coeundi ppter caliditatem pruritū facientem est sitis ppter caliditatē. ¶ Signa poit signa malie complōis frigide renum & dic̄ ꝙ urina est discolorata & corpus est liuidū albū. ¶ Semp eueniēt senes egritudines idest cronice. ¶ Nocetur a frigidis quia oīs immoderata discrasia leditᷣ a similibꝰ ¶ Cura eorū ponit curam primo male cōplesiōis calide. zº frigide. zª ibi. iuuamentum. ¶ Dic̄ primo ꝙ debes exibere lac &c̄. Herbe frigiđ ut lactuca & huiꝰ. ¶ Glutinū idest gelatia. ¶ Alchete. i. solari alᷣ idest melois uiridis. ¶ In hac cōplexione scilicet calida ¶ Nō sedatᷣ aqua frigida quia ipā nō attigit renes ¶ Iuuamtū. ponit curā male cōplesionis frigide & patet. ¶ Adipum calidarum ut castrati & huius modi. ¶ Banare idest bastinace. dabe est aial simile lupo. ¶ Aq idest decoctiōes Cognita scilicet in zº can. ¶ Ihedabegi idest fenugrecū Alchedra est piper nigrū Quandoq. accidit hic determiat de extenuatiōe primo notificat q̄tum ad nomen & causas zº q̄tuȝ ad sigª ȝº poit curā zª ibi sigª ȝª ibi Iuuamētū eoꝝ ¶ Dicit pº ꝙ renes alñ uetustantur quia ex

tenuant̄ ut p3 de pano bene uetusto qui exica
t̄ & cōsumit̄. Adiubub ē 2ª species ethice. &
motū coytus. s. pcedentē. ¶ Signa aūt poit
signa & dicit ꝙ hab3 gomoreā sepe & huius
moi. ¶ Casus coyt⁹. i. descensus seis. dolor ex
tensiu⁹. s. qñ ibi generat̄ uētositas ¶ Iuuam
tum eoꝝ ponit mltas medicias & p3 ¶ Diu
retica ut semia coia frigida. ¶ Si sint materie
effuse. i. debentes effundi ¶ Mouet. i. cōfor
tat. ¶ Ialet. i. res que masticant̄ diu de sensu
. i. rapa. tereniabim. i. mana ¶ Medulaꝝ. i.
nucleoꝝ chist'est pondus. i3. 3. 3abach. ē qđdā
oleū al' est terbentina al' ē guma iuniperi asec
idest terribuli ¶ Nugal idest cōsolida ¶ Pa
pauer triū scilicet albi nigri & rubei ¶ Alcher
ua idest de cathaputia

Debilitas renum determinat de debi
litate renū. primo ponit causas. 2° si
gna. 3° curam. 2ª ibi. Illa que est. 3ª
ibi. cum ratio. Dicit pmo qđ debilitas renū
uel fit a mala cōplesiōe & illa est mala causa
maxime qñ mala cōplesio est cōfirmata. 2ª cā
est extenuatio. 3ª est dillatatio meatuum &c̄.
¶ Ambobus. s. renibus. ¶ Quod ei associa
tur scilic3 de sanguine. ¶ Causa illius. s. debi
litatis ꝑpter caliditatem & moliciem. ¶ Incē
sio scilicet multa.

ILLA que est. Ponit signa. & tria facit si
cut trium specierum debilitatis renum ponit
signa. pmo excusat se a signis male cōplexiōis
2° excusat se a signis extenuatiōis. 3° ponit si
gna dillatatiōis meatuū. 2ª ibi. Et que. 3ª ibi.
Et cū illa. ¶ Dicit pmo qđ debilitas &c̄.
De 2° dicit ꝙ signa &c̄. ¶ De 3° dicit qđ qñ
fit dillata° in meatibus non est dolor nisi qñ3
. s. cū recipent renes materiā. ¶ Et aduētū.
idest. sanguis ad uenas. s. ad epar. ¶ Ipse. s.
ren ¶ Vene. s. & epar quocūq3 modo. i. a qua
cūq3 causa sit & cetera.

Curatio. Ponit curam pmo debi
litatis facte a mala cōplesiōe. 2°
ab extenuatiōe. 3° a dillatatione
meatuū. 2ª ibi. & eius quidē. 3ª
bi. in ea ¶ Dicit pmo ꝙ tu debes euacuare
&c̄. ¶ Et in ea ponit curā debilitatis ꝑueniē
tis a dillatatiōe. p° ponit itentiones habendas
. 2° ponit curā iuxta intētiones. 2ª ibi. & ꝑhi
bitio. ¶ Dicit pmo qđ tres itentiōes sunt ha
bende. prima est ꝑhibitio &c̄. ¶ Et ꝑhibitio
ponit curā. pmo p regimē ꝙ hēt ꝑhibere dil
latationem. 2° p cōglutinatiua. 3° p admistra
tionem cōfortātiū. 2ª ibi. cōglutinatō. 3ª ibi. cō
fortātia. Dicit pmo qđ debes ꝑhibere &c̄.
¶ Conglutinatiua. ponit medicias pficiētes
secūdam itentionē que est cōglutinatio & p3
¶ Et stipticis frigidis sup. & cū calidis. su.

. s. si debilitas esset ꝑpter usum stupefacien
tiū sicut Sūt poma stiptica. frigida sic nespi
la. ¶ Ex eis. s. cibis. ¶ Et gumi. s. arabico. ca
sab est arbocinus. guma est dragantū. ¶ Cō
fortantia. ponit ea que implēt tertiā itentionē
que erat cōfortatio & patet. ¶ In capitulo ex
tenuationis s. 4° can. fen. 7 ¶ Prohibētia. scili
cet cōfortādo eoꝝ maliciam.

GEnerat̄. in renibus. Hic determinat de uen
tositate renū. pmo ponit cās. 2° curam. 2ª ibi.
oportet. pma patet ¶ Oportet. ponit curam
& patet ¶ Fodagi idest agnus castus. ¶ Se
cundum d sposicionē scilicet calidam uel frigi
dā ¶ Sambucino. s. oleo

FIT ex apostemate. ¶ Determinat de dolore
renum Primo poit cās 2° curam 2ª ibi Cūq3
dolor. prima est clara ¶ Predictaru3 scilicet
nausee debilitatis digestionis & casus apeti
tus ¶ Cūq3 dolor poit aliquas medicinas. par
tes patet ¶ Dic̄ pmo &c̄. ¶ Et ē que tramite
procedunt scilicet i stupefactiōe ¶ Et tūc poit
aliud regimē & patet. ¶ In capitulis scilicet i
multis fen ¶ Et oportet ponit aliā medicinam
& p3. Et seminū. s. cōium. ¶ Verū poit aliā
medicia3 Q đ accidit. s. đ nocumto ¶ Descēdit
scilicet a materia & cetera.

Apostemata calida in precedētib⁹
Auic. determinauit de uniuersa
libus iudiciis dispositionu3 egri
tudinum renum scilicet in pre
cedenti tractatu in isto secūdo tractatu đter
minat de quibusdam aliis egritudinibus re
num. Primo de apostematibus. 2° đ ulcerib⁹
3° de scabie. 4° de lapide. 2ª ibi. Causa ulcerū
3ª ibi de genere. 4ª ibi comunicant renes. Prio
determinat de apostematibus renum calidis
& frigidis. 2° de apostematibus duris. 2ª ibi
cunq3 est. primo determinat đ apostematib⁹
calidis. 2° de frigidis. 2ª ibi ipsum prouenit
Primo determinat de apostematibus calidis
q̄tum ad causas & diuersitates. 2° q̄tum ad
signa 3° q̄tum ad curā. 2ª ibi. Signū. ibi 3ª ini
tiū curationis. Prio ponit diuersitates. 2° poit
quedā iuditia siue can. 3° ponit cās. 2ª ibi. &
oia. 3ª ibi. & cāe. Prima in tres. sicut tres poit
diuersitates. 2ª ibi. & diuersificant̄. 3ª ibi. &
rursus. ¶ Dicit primo ꝙ apata calida quedā
fiūt ex sanguie quedā ex colera & c̄. ¶ Nota
ꝙ non sunt plures materie calide q̄ due. s. cola
& sanguis. & sic sunt duplicia apata de ma
teria calida quas materias ipe ponit. ¶ Nota
qđ sanguis uadit p uenas emulgētes ab epate
ad renes ¶ Et diuersificāt̄. poit secūdā diuer
sitatē. & dicit qđ apata renū diuersificant̄ ex
parte locoꝝ ¶ Cōcauitas renū ē ubi decolla t
urina. ¶ Quedā tēdit ad ptes meat⁹. i. iferio

uerſus poros uritides. ¶ Meatꝰ qui ē ad ſu periora.i.uene emulgētis. ¶ Et rurſus poit aliam diuerſitatē.& dic̄ qđ quedā apoſtēata faciūt cupū &c̄.Et aliqñ rumpunt & aliqñ nō faciunt collectionem ſcilicet apoſtemata ca lida renum Et melius omnibus quia rumpūt uerſus ueſicam tūc per urinam expellit̄ ſanies ad illud quod appꝫ de corpe ſcilicꝫ extra. Nota quod aliquādo rumpitur apoſtema.uerſꝰ epar & tūc taliſmateria trāſmittitur ad epar & poſtea ad meſeraicas.& poſtea ad inteſtina Qualitercūqꝫ fiat ideſt ſiue fiat p reditꝫ ad epar ſiue immediate eſt mala ſcilicꝫ p com paratiōem ad tranſmiſſionem que fit ad ueſicā ad loca uacua ut ad pectꝰ l ad uētrē. ¶ Cū apitiōe ſcilicet facta cum medicinis apitiuis ¶ Et omnia ponit iudicia ſiue cañ pronoſticos.2ª ibi & tamē.3ª ibi Et fortaſſe. ¶ Dicit primo quod omnia apoſtemata renum ſunt cauſa uelocis pmutationis ad lapidē. ¶ Cuꝫ ipſū ſcilicet apoſtema al̄ cum ipa ſcilicet apoſtemata ul̄ loca renum. ¶ Et cum ponit ſecū dum iudicium & dicit quod quando eſt apoſtema calidum renibꝰ & eſt fe.& fit pmiſtio rōis &c̄ patet. ¶ A febre ſcilicet forti ¶ Per miſtio rationis ſcilicet ppter nocumentum communicatum cerebro. ¶ Velaminis ideſt dyafragmatis. ¶ Signā mala.ſ.de ſignis indigeſtionis & aliis malis ſignis ¶ De ſalute.i.ſalutifera. ¶ Et fortaſſe.ponit 3m can.& dic̄ ꝙ aliqñ egredit̄ de pinguedie &c̄. ¶ In huius .ſ.apoſtematibꝰ calidis .Nota qđ quādo eſt apoſtema calidū deſcendit ſanguis ſimul cum aquoſitate & fit adhuſtio in ipo.& quia tal̄ materia eſt longa iō cōtinuat̄ cū adhuſtione. ¶ Et cāe.poit cās apoſtematū calidoꝝ renū & patet. ¶ Lapidis.i.factum a lapide. quia lapis excoriauit. ¶ Retinet̄ urina.ſ.quādo ē opillatio in poris euritidibus ¶ Et alia.ſ ppter caſum uel pcuſſionē alias & alia.i.ppter aliā repletionē. ¶ Accidit uelocior īduratio. quia ibi eſt caliditas magna adhurēs. ¶ Lumbaris.i.bracherii. ¶ Signū.declarat đ ſignis apoſtematū calidoꝝ renū.pmo ponit ſigª ab ſolute apoſtematis calidi. 2° ponit ſigna loci apoſtematis.3° ponit ſigm ab urina.4° poit ſigna loci in dextrū & ſiniſtꝝ.5° poit ſigª apoſtematis ſaniati.2ª ibi.Et dolor.3ª ibi.urina. 4ª ibi.Et ſcitur.5ª ibi.Cumqꝫ apoſtema ¶ Dicit pmo ꝙ qñ apoſtēa calidū fit in renibꝰ hō hēt fe.cōtinuaꝫ &c̄. ¶ Nota ꝙ non ſemp eſt febris inſepabilis.ſed utplurimū. ¶ Habꝫ remiſſiones & cōmotiōes.ſ.ppter uapores putridos acutos ſepe cōicatos muſculis ſpondilium. ¶ Non hēt minorationē in inceptiōe paroxiſmoꝝ.qa nō ſuffocat calidum naturale.

¶ Cum frigore extremitatū ppter cām dictā .ſ.quia calor retrahit̄ ad intra. ¶ Cōmiſcens Inflamationē.ſ.ppter materiā que mota ſuffocat. ¶ Aut inflamatio ppter uel ſecundum materiā.ſ.magis calidam. ¶ Dubelati.ſ. minime quieſcit.nec cōmouet̄.quia natura adiuuat ad expulſionē. ¶ Et dolor. Ponit ſignuꝫ ſumptū a loco apoſtematis & pꝫ. ¶ Nota ꝙ qñ apoſtema eſt apud ſuſpenſoriū.cui ſuſpēdunt̄ renes fit extēſio & agrauatio.& ēt qa ē maxie ſēſibil̄ tal̄ paniculꝰ.hic ē ꝙ fit dolor. Fit ſternutaᵒ pp nocum cōicatū a dyafragāte ipi cerebro p neruū reuerſiuū Nota ꝙ nō qeſcūt anteq̄ ſint fixi ſuper lectum quia fit minor dolor Et debilitatē pparationis ſcilicꝫ eorum ſup lectū.qñ hō ſtat ſuppinꝰ renes ſtāt apodiati ad dorſum & non fit tantus dolor. ¶ Suſpēdit ren.ſcilicet acubitus.ſuper uētrē ¶ Preparatio eius ſcilicet iacendi ſuper dorſo. ¶ Fortis ideſt difficil̄. ¶ Velaminis ideſt diafragmatis. ¶ Ad uomitū colere.ſ. propter materias inde euaporantes ¶ Materia ideſt apoſtema. ¶ Vrina uero ponit ſignum ſumptum ab urina & pꝫ ¶ Vrina eſt alba ideſt remiſe tincta ſcilicet propter materiam que penetrat in ſubſtantiam renum ad locum apoſtemoſum & ideo remanet aq̄ſitas pura nō pmixta ideſt nō hñs multaꝫ p mixtionem humorum cā eſt quia materia eſt cruda circa principium. ¶ Preſeuerat alba.ſ. ſtante apoſtemate.ſigna mala quia ſignificat̄ ꝙ humores trahūtur ab apoſtemate & ipū magnificāt. ¶ Ad diē illam ſcilicet malā ſcilꝫ ut ad duritiem uel ad collectionem ſanguinoſam. ¶ Et ſcitur.Ponit ſigna loci quando apoſtema eſt in dextro uel in ſiniſtro & dicit̄ quod cognoſcitur ad acubitum quia facilius eſt iacere ſuper latus apoſtematuꝫ q̄ non apoſtematuꝫ Similiter ſi eſt in rene dextro &c̄. ¶ Super latus ſcilicꝫ apoſtematis ſi extendit̄ ad ſiniſtrū fit nocumentum ī ueſica quia magis ſibi comunicat q̄ ren.dextrum. ¶ Nota ꝙ in aliquibus apoſtematibus difficiliꝰ eſt iacere ſuplatꝰ infirmū q̄ ſup ſanū ut ī pleureſi & piplemonia.ſꝫ ſi eſt apa in renibꝰ tūc minorat̄ dolor quādo iacet ſup latus apoſtēoſū qa tūc ren apodiat̄ & miorat̄ dolor ¶ Cūqꝫ ponit ſigna apoſtematū renum quādo ſaniātur & patet. ¶ Fit dubelati.i. apa ſanioſum ¶ Spera agrauatiua ideſt ſicut lapis rotundus agrauans. ¶ In locis uacuis ideſt circa yllia. ¶ Sunt accidētia fortia ſcilicet in principio. ¶ Sentitur ſcilicet dolor.due ſcilicet dexter & ſiniſter ¶ In toto iſto ſcilicet apoſtemate ¶ Anuntiatur ſcilicet opillatio

Initium curationis. In pcedentibus Auic. determinauit de apostematibus renū q̃tum ad cās diuersitates & signa. hic q̃tum ad curā. & ponit curā apostematū calidoꝝ. quādo nūdum uenerūt ad saniationem. 2° quādo uenerūt ad saniationē. 2ª ibi. cura aūt. Primo ponit curā intēdendo ad egritudinē 2° intendendo ad accidentia. 2ª ibi. Et si illic. Primo ponit res cōuenientes ad apostemata calida renum. 2° phibet res incōuenientes. 3° reuertitur ad ponendū curā scdm tpra. 2ª ibi. Et ñ des. 3ª ibi. Et ostēdit. ¶ Dicit primo ꝙ intentio curatiua est remotio cāe que remouetur aliqñ per flobothomiā si expedit uel p. euacuatioēz cōuenientē &c. ¶ Plurime comistiōis. s. cuz aqua. ¶ Et non des. phibet res iconuenientes pmo facit hoc. 2° cōcludit quoddā corelariū. 2ª ibi. Et ppter illud. ¶ Dicit primo ꝙ tu ñ debes dare in potu diuretica &c. ¶ Semia. s. diuretica. ¶ Pittas. s. fortiter euātiuas. Cuz uerificat maturatio collectiōis .i. non des ista diuretica nisi facta maturatiōe materiei &c. ¶ Et ppter illud. cōcludit corelariū. pmo facit hoc. 2° pbat quoddā qd dixit 3° ostendit qualiter est utendū aqua aliqñ qñ est necessitas. 2ª ibi. nam si aqua. 3ª ibi. Et si necessaria. ¶ Dicit pmo qd tu debes phibere &c. q̃tuz possibile est in hora simili huic hore .i. i hora pncipii de qua dixit in pn° capituli qd initiuz &c. Oparur cōtrariū. quia impedit eo qd materia debet moueri ad intestina & aqª mouetur ad renes. ¶ Secūdum equalem modū .i. cum medicina equali. ¶ Nam & si. probat qd nō cōferat aqua frigida. & arguit sic. Illd qd hēt figere materiā & phibet eam euāri ab extra nocet. sed aqua frigida est huiusmodi &c &c. maior est nota. minor ponit in littera. ¶ Quod expellit. i. remouet puocationem. ¶ Eos. s. renes. ¶ Cohartat quia fingit materiā in loco. ¶ Quod si necessaria. Hic ostendit modū dandi aquā frigidā qñ ñ possum⁹ facere sine dādo ipaz & pz. ¶ Quod si necessaria fuerit & c. s. aq̃ fria pp inflatione & c. ¶ Aqua uero calida. s. naturaliter uel ē artificialiter. ¶ Et penitus alias ad ultimū. ¶ Et oportet. Hic pgredit ad ponēdum curaz 2ᵐ tēpora. pmo ponit curā breuiter. 2° distiguit 2ª ibi. Cumq apostema. ¶ Dicit pmo qd tu debes admistrare patet. ¶ Illud ꝙ est iuuatiuū. quia infrigidatiᵐ & repcussiuuz. ¶ Et frangatur. s malicia materie. ¶ Ipsi scilicet renes nutriunt eis. s. que nō hñt mordicatioēz ¶ Cumq apostema. Ponit curam apostematum calidoꝝ renum distinctiz. p° ponit curaz qñ apparet maturatio. 2° ondt a qbus est incipiendum in cura. 3° ondit qd est fiendū corpore mōdificato. 4° ponit res iuuātes in pn° & pcessu qñ apa ē ex lapide. 2ª ibi. Et pria. 3ª ibi. & cū scis 4ª ibi. & res. 5ª ibi. & illud qd fit. ¶ Dicit p° qd quādo apa maturatur qd cognoscitur p urinā &c. ¶ Integre maturat sic. s qndo materia ē educibil p urinā. ¶ Cognoscit ex urina quia in ipa ē pus & ē in superiori pte Ipa. s. diuretica. reouēt illd. s. ꝑuitatē inductam. ¶ Et prima ostendit a quibus est incipiendum in cura & patet. ¶ Et potiones. s. lenitiue. ¶ Ad ipa. s. loca apata. ¶ Cuz fixione uirtutis sue idest non debilitando uirtutem. & associat scilicet alia iuuamēta al' associat scilicet illam rem q̃ educit ita qd ista nō remanet in uentre. ¶ Et cū scis ostēdit qd fiēdum corpore euāto. ¶ Ambarū scilicz aq̃ zuchari & mellis. ¶ Ipm scilicet apa. ¶ Et res ponit res iuuātes in prin. & in pcessu Et possz diuidi i tot ptes q̃t medicias poit. legeā tota simul. ¶ Cū subtiliatiuis scilicet mixtis cū lenitiuis frigidis. ¶ Et p⁹ illd qa scilicz in augmēto. ¶ Et in fine eius qa scilicet in statu uel declinatione. ¶ Et illud quod fit poit curam spēaliter quādo apa ē propter lapidē quia scilicet ppter lapidem sunt renes debilitati & est factum apa illius loci idest ꝙ dicitur in illo loco scilicz infra ca° de cura lapidis ¶ Post horā quia scilicet pl⁹ attrahit de materia ppter balneū. ¶ Et si est intēdit ad accidēs. primo ad stipticitatē uētris. 2° ad dolorem. 2ª ibi ostendit. Primo facit hoc. 2° ponit emplastra. 2ª ibi. Et ex emplastris. Prima pz ¶ Retentio nature idest stipticitas uentris. ¶ Cum collirio idest cū suppositorio. ¶ De super idest a parte superiori uersus renes. ¶ Et ex emplastris poit ēplastra & pz. ¶ Emplastris idest naturatiuis. & oz docet succurre dolori & ponit medicinas & pz. ¶ Suspensoriis eius sedatiuis idest debes applicare medicinas sedatiuas doloris. ¶ Vt aleuietur scilicet dolor. ¶ In hoc loco scilicet i sedatione doloris ¶ Cura aūt ponit curam qñ iā apa est saniatū & primo facit hoc. 2° ponit curam malicie cōplexiōis que cōplicat. 2ª ibi. & multociēs. dicit primo quod quādo apostema uenit ad rupturā uel exiturā &c. ¶ Virtutez scilicet aptiōis. ¶ Et multociēs ponit curaz qñ cum exitura est mala complexio & patet. ¶ Et sicades. i. cucurbita agrestis. ¶ Deind admistra scilicet facta apertione.

Et ipz d determinat apatib⁹ flegmatico in renibus. pmo ponit cās. 2° sigª 3° curā. 2ª ibi. signa. 3ª ibi. ē cū pª pz De 2ª dicit qd est grauitas & tēsio &c. de 3ª parte ponit curā & patet.

Ca. vi. De apate duro in renibz

QVādoq̧ Hic determinat.de apātib⁹ duris renū primo poit cās.2° signa 3° curā. 2ª ibi.significat.3ª ibi.cōsidē ra.prima pars est clara ꝑpter frigus scilicet medicinarum aproximatarum. ¶ Ambe cāe scilicet caliditas grosicies & frigus cōuertēs ad lapideitatē.

Significat.ponit signa & dicit &c̄. ¶ Paucitas pissidum.i.tenuitas & cōcauitas ossium ancharꝝ qui igrediunť uertebra. ¶ Ambarū.s.pissidum. ¶ Virtutis.s.attractiue. ¶ Ipa enim est opillatio. ¶ Turbidū.i.grossum. ¶ Captiuat idest auffert.cōmotio idest antecessio. ¶ Considera.Ponit curā p flobothomiam.& p illa que sumunť per os.2ª ibi.Et conferūt.3ª ibi.& quādoq̧. ¶ Dicit ꝑmo qđ debes curarē sic &c̄. ¶ Almaru.i.marubii.In medicinis s.calidis & resolutiuis. ¶ Et cōferūt. Ponit curā p ista que sumūtur p os &c̄.

Ca. p. de ulce. renum

CAuse ulcerū. In precedētib⁹.A. determiauit de apostematib⁹ renum.Hic de ulceribus.ꝑmo q̄tū ad cās & diuersitates. 2° q̄tum ad signa.3° q̄tum ad curā.2ª ibi.Signa ulcerū 3ª ibi.primū quod.Primo poit cās.2° diuersitates & compat ulcera renū ad alias dispōnes.3° ponit q̄dam aliā dispōnem siue diuersitatem.4° ponit quēdam can.2ª ibi. Et ulcera 3ª ibi.Et qn̄q̧.4ª ibi. Et multotiēs ¶ Dicit ꝑmo qđ cause ulcerꝝ renū sunt heedem cause que faciūt ulcera in aliis mēbris &c̄. ¶ Deinde aptio scilicet uenaꝝ siue apianť uene in orificiis siue in corpulētia. ¶ Et illud scilicet aptio uene. ¶ Dubelati idest apostema saniatū. ¶ Fiunt ꝑpter lapides.quia lapis excoriat & ulcerat. Nota ut hētur.i 6ª.fen.ultimo tractatu capitulo de tenasmone.aliq̄n flegmata uiscosa adherent intestino recto sic qđ uirtus nō pōt ipa expellere.& ideo putrefiūt.taliter fit corrosio.ita est đ renibus quia ꝑpter adherentiā aliquoꝝ humoꝝ uiscosoꝝ adherentiuʒ fiūt ulcera. ¶ Et ulcera.Compat ulcera renū ad alia ulcera.2° compat cās.2ª ibi. Cause in hoc. ¶ Dicit ꝑmo qđ ulcera renū nō sunt tante malicie q̄te sunt ulcera uesice & porroruʒ euritides. ¶ Inter utraq̧.i.inter renes & uesicam. ¶ Dispō meatuū.i.uenaꝝ emulgētiū. ¶ Et cāe.assignat rōem eoꝝ que dixit & dicit ꝙ ulcus uesice est peius q̄ ulcus renū.quia ulcus in mēbro neruoso est peius &c̄.Et subdit ꝙ ista ulcera fiunt &c̄. ¶ Mēbri neruosi scilicet sicut uesica i meatib⁹ idest in poris euritidibus. ¶ Et qn̄q̧ ponit quādam diuersitatem.& dicit ꝙ ulcera sunt aliquādo corrosiua & cetera. ¶ Et multotiēs. ponit quēdā can.ꝑnosticū.Et dicit qđ aliquādo in renib⁹ uel in ptibus illeoꝝ contingunt fistule ex ulcerib⁹ renū & cetera. ¶ Fistule scilicet i renib⁹ uel in ptibus illeoꝝ. ¶ A cursu suo scilicet puris uel saniei feculēte Et curāt idest euacuāt. ¶ Cum est eius repletio scilicet puris feculēti. ¶ Dillatatio scilicet supius. ¶ Et corosio, scilicet paulatine facta ¶ Male materiei scilicet putride corosiue ¶ Dillatationē idest disruptionē scilicet totalem. Quādo dicit male materie tāgit affor^m.Vesicam.incisā &c̄

Ca. p. de signis

SIgna ponit signa p° ulcerū renū absolute.2° signa distinguētia inter ulcera renu & uesice.3° ponit signa ulcerū malignorum.2ª ibi & dria.3ª ibi.& significať. ¶ Dicit prio qđ quādo ulcera sunt i renib⁹ i urina appet sanies &c̄. ¶ Sanies & ptes capillares. Iste est afforismus quarte pticule Quibus in urina grossa sicut frustra carniū &c̄ ¶ Et quādo q̧ sentiť scilicet cū ē ulcus n̄ aptū ut.quando rumpitur uena scilicet in medio. ¶ Antecedat ea.ex eredicatiōe scilicet ex exitu ¶ Cum aptione uene scilicet orificiorū uenaꝝ.nō fit dolor quia ibi n̄ est solō cōtinuitatis nec forte mala cōplexio. ¶ Ipam scilicet aptionē al' ipsa scilicet ulcera renū. ¶ Desuper idest ī mēbris superioribus. ¶ Et ille mictus scilicet paulatiue factus. ¶ Et cognoscitur differentia.Ponit signa distinguentia inter ulcera renum & uesice & legatur simul ¶ Dicit g° ꝙ in ulceribus renū homo faciliter mingit sed ī ulceribus uesice migit cū difficultate. ¶ Secūda differētia est qa in ulcerib⁹ renū homo mingit cortices ru.in ulcerib⁹ uero uesice albos ¶ Simil'r cognosciť differētia ex loco doloris. ¶ Cū facilitate urine scilicet in actu mingendi. ¶ Sunt rubei quia fit ulceratio i carne quia in renib⁹ In meatib⁹ idest in poris euritidib⁹ ¶ Diuersificať scilicet secundū loca ulcerum idest inter renes & caudam. In meatu nerui scilicet sentitur dolor & est neruus uadēs ad uirgā.hoc ponit rasis quarto cōtinētis.primo c° si ulcera sunt in uesica p neruū uirge q est cōcauus pōt uenire sanies ad uirgā & exire. dria quesita.i.q queriť inter ulcera renum & uesice. ¶ Post collectioneʒ scilicʒ urine. ¶ Vtriusq̧ rei scilicʒ ulcerꝝ renū & uesice ¶ Et significať.poit signa ulcerꝝ malignoꝝ pʒ. ¶ Fecis.i.māe feculēte & uirulente.

Ca. xi cura

Primum quod Ponit curam primo Intendendo ad causam.secundo de regimen 2ª ibi oportet ¶ prio ponit can.qui sunt sic radices & fūdamenta curationis ulcerꝝ renū.2° ponit can.ꝑprios.2ª ibi.& cum. ¶ Pria in duas sic due sunt radices can.cōiuʒ.2ª ibi.& radicib⁹ primo ꝑmittit.2° oñdit a quib⁹ psiciť curatē

2ª ibi.ex eis. ¶ Dicit p° qđ tu debes eq̃re hu mores & diuertere. ¶ Bauracitate.i. salsedi ne.ca ē qa salsa acuta ulcerāt. ¶ Ex eis ondit cū quibus pficit̄ curatio.p° ondit ꝙ curatio p ficitur cū flebo ª.2° cū solutiōe uentris.3° cū uomitu.4° cū aq̃ melois.2ª ibi.et ex eis ¶ Dic p mo ꝙ flebo ª equat humores.& solutio leuis &c̃.de scda p3.de 3ª ēt p3.de 4ª dicit ꝙ con fert aqua melonis. ¶ Equant humores.s.in q̃ to & quali. ¶ So.s.subtilis.s.leuis. ¶ Huius modi.s.euacuatio. ¶ Solutuū colere.s. ꝙ euat exsoluēdo. ¶ Ad necessitatē.s.cū ess3 multa exuberantia. ¶ Cum semibus.s.cū aliq̃ mate ria fuerit infixa ulceri . sic exponit Albertus ¶ Et de radicib⁹.ponit secundū can.& dicit si est dolor & ulcus cura p̄mo dolore3 qa do lor trahit materias & inducit uigilias. ¶ Et cū.hic ponit can. proprios .p° ondit diuersita tem cārum.secundū diuersitatē ulcerū & po nit curā ulcerū renu3 in confuso.2° ponit curā distinctim.2ª ibi.In cura uero. ¶ Dicit p̄mo qđ qn̄ ulcus est recēs &c̃. ¶ Nota hic qđ ca pillusueneris ē tprate cōplesiōis. ¶ In sigil latione.idest cōsolidatiōe & alia.s. ut equita tiones ¶ Et pprie.s.facere ¶ In cura uero. Ponit curā in speciali. p̄mo quādo ulcus non est factū fistulosum.2° qn̄ est factū fistulosū. 2ª ibi.& medicina.p̄mo poit quatuor can.2ª ibi.Quod si ulc⁹.3ª ibi.& ostēdit.4ª ibi. Cū q̃scis. ¶ Dicit p̄mo qđ debes dimittere coy tu3 &c̃ ¶ Quod si ulcus ponit secundū can. & dicit qđ si ulcus ē malignū &c̃. ¶ Auertū tur.i.diuertunt̄ ¶ Et oportet.ponit 3ᵐ can.q est de admistratiōe quarūdam medicinarum & p3. ¶ Ipsum.s.mēbꝝ renale ad sigillādū. sup.& iō talia conueniunt. ¶ Cūq ponit 4ᵐ can.& pat3. ¶ Et medicine ponit medicinas. & p̄mo hic.2° docet succurrere dolori.2ª ibi. Cūq dolor . Primo poit medicias simplices pauce cōmistionis.2° m̄tie cōpositiōis.2ª ibi. composita ¶ Almaru.i.marubii ¶ Iuleb.s. uiolato. dauc⁹.i.semen pastinece siluestris. ¶ Sola idest absolute. ¶ Cōposita .ponit me dicias cōpositas.Et diuidit̄ i q̃tuor.ptes patēt Prima p3 2ª & 3ª ¶ Et amigdale.i. nuclei. 4ª etiā patet. ¶ Cum q dolor.docet succurre dolori & ponit medicinas diuersas & patet. ¶ Cheratā est pondus q̃tuor granoꝝ ordei. In dispōe idest statim. ¶ Ge fortibus scilicet ad exicandū. ¶ Trocisci asclipiadis ponūtur qnto can.4°.tractatu. ¶ Disinteria idest que cōueniūt in disinteria ¶ Huius generis scil3 cōsolidatiua & exicatiua ¶ Dillatatiuā idest extensiuā Alchana est quoddā semē ¶ Fistu le.excusat se a curatiōe fistulaꝝ renū & pat3 ¶ Mondificatio idest prouocatio .

Oportet .ponit regimē per cibaria & p3. Pissibus aratarta.i.petro sis.qa sordida putrida ¶ Assata qa sunt remotiora a putredie. Tri sūt uermiculi facti đ pasta & comedūt i quadragesima et uocātur alio modo formen tini. ¶ Quā illa duo scilicet camedinū & eq nū. ¶ Dispositio eius scilicet lactis asinini. ¶ Sal & mel.s.ut prohibeāt caseationem . ¶ 3a3ur sunt poma similia nespul. ¶ Alcha dis idest sisamini. ¶ Et genere determinat de scabie uesice p° ponit causas.2° signa.3° cu rā.2ª ibi.sunt.3ª ibi.cōfertur pria p3. ¶ Eo rum scil3 que sequūt̄ ad ulcera renū. ¶ Sūt ponit signa & p3. Cōfert ponit curā & pat3 In dispōe sc3 euonis ¶ Equis.i.equalib⁹ ptib⁹

Communicant.In pcedētib⁹ Auic. determinat de ulceribus renu3 hic determinauit de lapide renū primo ponit cās generationis la pidum.2° signa.3° curam.2ª ibi signorum.3ª ibi.dicamus primo ponit cās lapidū renū. 2° compat lapidē renū ad lapidē uesice.3° osten dit corpora disposita & pperata & in dispo sita & nō preparata ad generationē lapidu3 renum.4° ponit can.cōpletiuos.2ª ibi.& iste res.3ª ibi.& ille cui.4ª ibi.& de hn̄tib⁹ Prio compat renes ad uesicā in generatiōe lapidis 2° ponit cās.2ª ibi.materia uero. ¶ Dicit p° qđ renes & uesica cōueniūt in generatiōe lapi dis qa generatio lapidis fit &c̃ ¶ Nota ꝙ ad generationem effectus suffic̄ agens & ma teria quia materia disposita.& agēs & tēp⁹ sufficiēs.calitas etiam & indurās petrificās.& frigiditas cōgelās facit lapidem ¶ Materia uero declarat istas cās.p° materiales & effici entes in generali.2° in speciali declarat mate riā.2ª ibi.Et materia ¶ Dicit primo qđ cā materialis est materia grossa ut sanguis &c̃ ¶ Nota quod caliditas excessiua cōsumit hu midum & remanet grossum. ¶ Et materia declarat spāliter cām materialē.primo ponit quādam diuersitatem cāe materialis genera tiōis lapidis.2° declarat membra.2ª ibi mate ria uero. ¶ Dicit.p° quod duo sunt cāe isti⁹ materiei que est cā materialis lapidum &c̃. ¶ Nota dic̄ materia materie quod materia materie ē cā antecedēs uel p̄mitiua .materia absoluta est illa hūiditas grossa petrificata. item uocat̄ materia materie quia ē cā materia lis illi⁹ materie grosse ¶ Materia uero ma terie hic declarat membra.primo poit causas mediatas 2° declarat qualiter retentio mate rie est cā lapidis 2ª ibi Retētio aūt ¶ Dicit p̄mo qđ cibi grossi & lac &c̃ ¶ Spissis sicut lac ouiū & huiusmōi ¶ Tri idest uermiculi

uel uermicelli ¶ De pasta & dñr esse formẽtani. ¶ Adarmacha dic̃ Sy. quod sunt pisces q̄ sunt multũ uiscosi sicut tenche ¶ Malua uel mala. ¶ Diuerse scilicet in stomacho ¶ Materia scilicet lapidis aut in aliis scilicet membris superiorib⁹ ¶ Retẽtio aũt declarat qualiter retentio materie est cã lapidis & ponit cãs retẽtionis materie. Ei dicit ꝙ una cã est debilitas expulsiue renum que aliquãdo est propter malã cõplexionẽ &c̃. ¶ Propter cõplexionẽ scilicet malã ¶ Nota ꝙ qñ sunt ulcera supfluitates redũdant in orificiis ulceris & generatur lapis. ¶ Eam scilicet supfluitatem. ¶ Ad eos scilicet renes a superiorib⁹ corporis .i. a mẽbris sup:orib⁹ ¶ Insepabilis idest cũ naturalis. ¶ Frigus cõstringẽs scilicet retẽtio materie. ¶ Cõprimũt renes scilicet ex coitate hoꝝ mẽbroꝝ. ¶ Et iste res cõpat lapides renũ ad lapides uesice & dicit quod iste cãe possunt esse cãe generatiõis lapidis in uesica sꝫ tamen est differẽtia qa lapides renum sunt rubei & pui &c̃. ¶ Et illeres idest iste cãe. ¶ Lenior est maioris duritiei ¶ Minor quia nõ ẽ locus capax multarũ hũitatũ in renib⁹ sicut est in uesica & iõ lapis est minor magis declinãs ad rubedinem quia renes sunt coloris rubei & uesica coloris albi ¶ Magis declinãs ad rubedinẽ idest fuscedinem. ¶ In ea scilicet uesica minutatiꝫ frãgitur qñ scilicet adhuc nõ est facta bona coagulatio. ¶ Inmergit̃ idest figit̃ ¶ Retẽtũ cũ eo idest mixtum. ¶ Sedimen idest ypostesis fex sanguinis idest ipostesis. ei scilicet urine secũdum plurimum idest per ipostesim est pinguis cũ materia in pĩguib⁹ plus retinetur similiter hñt uias magis strictas. ¶ Et ille ostẽdit corpora magis & minus apta ad generationẽ lapidis renũ. primo ostẽdit corpora preparata ex habitudine corpis. 2° ostẽdit corpora p̄parata ex etate. 3° ex sexu. 2ª ibi. in senibus. 3ª ibi Et scias dicit primo quod quãdo est aliqs multũ extenuat⁹ &c̃ ¶ Nota quod qñ aliqs est extenuatus & cõsumpt⁹ uie sũt facte stricte sed ex alia cã. ¶ Et senib⁹ ostendit corpa preparata ad istã egritudinẽ ex etate. p° facit hoc. 2° ostendit que corpora sunt magis p̄parata. 2ª ibi. & omnis urina. ¶ Dicit p̄mo qđ lapides adueniũt in renibus magisq̃ in uesica &c̃. ¶ In renib⁹ sup. & aliqñ in uesica. item retinẽtur i uesica ppter stricturã foraminũ uesice. ypo. scilicꝫ. 6ª. particula afforismoꝝ illo affo° . Nefretici & circa uesicam dolentes &c̃. ¶ Et urina. ostendit qui sunt magis apti ad generationeꝫ lapidis. primo ex unã cã. secundo ex alia. tertio qui sunt aepti. secũda ibi. ¶ Et dignior 3ª ibi. & i illo

¶ Dicit p̄mo qđ urina quãdo ẽ multũ plena humorib⁹. tunc in illo fit lapis in renib⁹ &c̃. ¶ Est dignior qa in tali corpore ẽ plus q̄ materia salsa in substãtia grossa ad modũ salis. ¶ Adhurit caliditas sup. & ẽt ex hoc generatur lapis ¶ Pluris salis idest grossa ad moꝫ salis. ¶ Tertetas eius .s. infãtis. ¶ In adhustione .i. ppter adhustionẽ. ¶ Profondior .i. amplior ¶ Permistiõis .s. cum humorib⁹. ¶ Cũ resolutiõe occulta sup. & reliqui sunt magis apti ad generationẽ lapidis ex alia cã. & patꝫ ¶ Sicce nature .i. stiptice. ¶ Efficiens p̄sens sup. tũc fit lapis ¶ Et in illo. ostẽdit que sũt corpora inepta & nõ p̄parata ad lapidẽ. & dicit. qđ qñ semen ẽ arenosum non fit lapis. qa materia expellitur & nõ retinet̃ &c̃ ¶ Arenosum .s. multũ fluens. ¶ Molis idest passibil. ¶ Cõminutione sup. & nõ coagulatiõe. ¶ Cũ forma sit hec idest cum ita sit sicut dictum ẽ ¶ Et nõ est necessariũ. quia põt esse in renibus .uel uesica lapis arenosus & p urinam egredit̃ cõtinue aliqua ps illius lapidis ¶ Et scias ostẽdit corᵃ non prepata ex sexu & dicit qđ in mulieribus non generãtur lapides &c̃ ¶ Et de habẽtib⁹. In ista pte ponit quatuor can. 2ª ibi. Et si ille. 3ª ibi. Et sĩgficat̃. 4ª ibi. Et scias. ¶ Dicit p̄mo qđ aliqñ generat̃ piodice lapis &c̃. ¶ Et de habẽtib⁹ lapidem scilicꝫ in renibus ¶ Nota ꝙ cã piodicatiõis istorũ lapidũ est dispõ mẽbri recipiẽtis & membri mandãtis. quia membꝝ mandãs in tãto tpe mittit tantã materiã. & iõ sepe cõtingit ꝙ oĩ mense uĩter quis hẽt lapidẽ &c̃. ¶ Et si .ponit scđm can. & dicit qđ qñ aliquis cõsueuit habere dolorẽ ppter lapidẽ &c̃. ¶ Tollerare lapidẽ magnũ .i. dolorẽ magni lapidis. ¶ Per huiusmõi .s. dolorẽ leuem. ¶ Clamosuꝫ .i. uentosum. ¶ Singulare fiat p successioneꝫ. ¶ Et scias. ponit aliũ can. & pꝫ. ¶ Causa hui⁹ est quia quãdo hõ debilis est emittit semen debilitatũ q̃tum ad illã ptem uirtutis que tenet se ex parte renum.

Ignoꝝ. põit signa. p° cõia. 2° specialia. 2ª ibi. dicitur. ¶ Dicit p° qđ quãdo lapis est in renib⁹ urina est grossa anteq̃ generet̃ lapis quia materia uenit. deinde est tenuis scilicet qñ materia que debꝫ cõuerti est multũ grossa. ¶ Genera° idest aduẽtus. ¶ Eius .s. urie ¶ Sedimẽ idest ypostasis. ¶ In egritudinibus ep̄s quia apparet sedimẽ adustiᵐ ul' flematicum uel huiusmodi iuxta dispõnem ep̄is quãdo lapis est indurat⁹ nõ remouet̃ arenulla. ¶ Dicit̃. põit signa maloꝝ. 2° põit signa qetoꝝ. 2ª ibi. in dispõne dicit primo quod aliqui medici dicunt &c̃ ¶ Nigrum idest rẽ

obscurā tenebrosam. ¶ Illi scilicet renum.
¶ Illud scilicet signum ¶ Alechatim est loc⁹
supra culum & infra renes qui dicit̃ cauda.
¶ Et si cōmouet̃.i.mouet se.s.ifirm⁹ sup eū
& sētit̃ in eo ꝙ seqt̃ alchati ꝙ retiet̃ aliqd si
gnat magis fortitudinem uirtutis &c̃. Ita le
gas. ¶ In pͥmis generat̃.i.cū primo aduenit
ab eo.s.in quo lapis est. ¶ In dispoe.primo
ponit signa qñ lapis est quietus.2° qñ est i de
sensu.2ª ibi.& signa. ¶ Prima patet cōgelati
onis stupefactiōis. ¶ Et qetis eius.s.lapidis
uel hominis hñtis ipm.ita exponit Albertus.
¶ Inuenitur.i.sentit̃ ¶ Ipm.s.lapidē. ¶ Per
transit ea usq̧ ad epar. ¶ Quietiores qa tūc
pōt fieri euacuatio.magis p urinaꝫ. ¶ Signa
Ponit signa descensus lapidis.

Dicamus hic. In precedētibus.A.
determinauit de lapide renū q̃tū
ad cās.& signa hic determinat d̄
lapide q̃tum ad curaꝫ.primo po
nit medicinas cōes sumptas ex intentionibus
cōibus 2° ponit medicinas apropriatas lapidi
renum.2ª ibi.Et sunt sicut. ¶ Primo poit cu
ram p medicinas.2° docet sedare doloreꝫ 2ª.
ibi.Cum aūt.pͥmo p̄mittēdo intentionē suaꝫ
ponit intētiōes hñdas.2° ponit medicinas.2ª
ibi.materiei aūt. ¶ Dicit pͥmo qd̄ ipse uult
ponere primo curaꝫ lapidis renum & uesice.
& postea curā lapidis uesice.& subdit qd̄ in
tentiōes hñde in cura lapidis renuꝫ sunt &c̃.
¶ Capitulū singulare.s in fen. sequēti ¶ Re
ctificatio eius.s.cāe. ¶ Compressio.i.expres
sio. ¶ Suo suspēsorio.i.ex suo laco in q̊ stat
suspēsus. ¶ Subtiliatio.i.ingeminatio. ¶ Et
ordine eius.i.gradatiōe al' & ordine eius scꝫ
qui debet haberi in cura ipsius lapidis ¶ No
ta qd̄ generales intētiones sunt quator. pͥma
est Abscisio materie & phibitio materiei.2ª
intentio est diminuere que aliquādo fuit fran
gendo.3ª intentio est in ordie admistratiōis
medicinaꝝ.4ª intentio ē seda° doloris. ¶ Ma
teriei aūt.Ponit curā iuxta itentiōes dictas.pͥ
mo docet materiā abscindete.2° ponit curam
p diminutionē lapidis.3° ponit curā p subtili
atione ingenii.4° docet sedare dolorē.2ª ibi.
materie uero.3ª ibi. Cūq̧ cōponimus.4ª ibi.
cum aūt.pͥmo facit hoc.2° ponit remedium ī
abscisione materie in quādā determinata eta
te.2ª ibi.In pueris uero. ¶ Dicit pͥmo qd̄ tu
debes abscidere materiā euacuādo &c̃. ¶ No
ta qd̄ iste medicie euacuatiue ualent qa eua
cuant intestina.& sic non cōprimūt renes.sꝫ
diuertit̃ materia.similiter uomitus conuenit
quia euātur materia & diuertit̃ a superiori
euacuādo.s.q̃titate & qualitate & modo sub
stātie. ¶ Quod i medio stringit̃.i.cingitur.

idest fricatiōe loci medii. ¶ Fecis.s.ad itestia
¶ Coartatio renū.s.ppter retētioneꝫ fecis q̄
cōferūt ad hoc.s.ad abscisionē cāe. Aqua.i.
cardi.Raffanus minutus humidus quia qñ
est grossus est ligneus & grossum ēt nō pe
netrat ad renes ¶ In pueris.Poit regimē.in
determiata etate.s.i pueritia.& pꝫ ¶ Vinū al.
qa cito penetrat ad renes & educit materias
q̄ ibi sūt. ¶ In eis.s.cristerib⁹ de medicis criste
ris.s.dictis. ad lapidem. ¶ Ad renes.s.fac ua
rios modos ¶ Et balneū.s.ē d̄ phibitis gene
ratiōis lapidis fortase pueniūt.s.p balnium
qa molificat & relasat et membroꝝ uirtus de
bilitat̃. ¶ Dormire sup dorsum cōfortat qa
ca efacit renes. ¶ Medicine uero ponit curā
iuxta secūdam intētionē que est diminutio la
pidis & eius eductio.primo facit hoc in gene
rali.2° docet cām cōpositiōis.3° in spāli enu
merat medicias.2ª ibi.et cū cōponūt̃.3ª ibi.d̄
quibus. ¶ Dicit.primo quod medicine dimi
nutiue lapidis sunt medicine amare &cetera.
¶ Nota qd̄ sicut sunt quatuor intētiones in
cura lapidis renū ita etiā sunt quatuor inten
tiones in cura lapidis uesice. ¶ Nota etiā ꝙ
medicine que uadūt ad uesicā p prius uadūt
ad renes & iō debēt esse fortiores q̄ medicine
renum ¶ Addāt in cā scilicet callefaciēdo &
exicādo. ¶ Auis.que uocat̃ &c̃ ista est sicut
cinis scorpionis. ¶ Et cū cōponūt̃ dat can.cō
positiōis & dicit̃ ꝙ qñ tu cōponis medicinas
ad lapidē renū tu debes permiscere aliquid
&c̃. ¶ Nota quod aliq̄ sunt medicine q̄ hñt
diminuere lapide sꝫ tñ ñ sūt cito pētratiue et
ideo tu debes pmiscere aliqd quod hēat face
re ipas penetrare sicut sunt medicine calide
subtiles.de quibus ponit medicinas & prio
ponit primā medicinam & pꝫ. ¶ Et de illis
ponit secūdā & pꝫ. ¶ Est alteratio.s.quasi
ad cōtrariū eius quod alie medicine mouent.
¶ Et de illis ponit aliā medicinā & pꝫ. ¶ Et
medicine ponit aliam et pꝫ. ¶ Medicine albe
zarati idest medicine odorifice sicut species.
¶ Et de illis ponit aliā & pꝫ. ¶ Robub idest
sucus. ¶ Et quādoq̧ ponit aliā & pꝫ. Que
dā medicine sunt sedatiue doloris ut anodine
&c̃. ¶ Cūq̧ ostēdit quomodo debet haberi
ingenium in medicinis in administrādo ipas
cum ordine & patet.Et ista est alia intentio
habenda in cura lapidis renū.secūdum hāc
formā idest medicinas stātes & adherentes
cum illis que cōueniūt in diminutione ipius
liquefactiuis & lenitiuis idest pinguibus
& uiscosis. ¶ Virtus idest medicaminis com
positio. ¶ Nota quod ponitur uirtutem
descretiuam quam etiam ponit prima quar
ti ca° de emitriteo. ¶ Et cōpmetibus.s.lapi

dem. ¶ Cum autē hic docet sedare dolorē et patet. ¶ In optione medicinarum.s. stupefaciē tium qa pmo debem⁹ dare stupefacti^m leue. Deinde gradatim ire ad stupefactiuū forte. ¶ Et sunt.s.militer ponit medicias in spāli q̄ hn̄t cōminuere lapidē.pmo ponit medicias. 2° regimē.2ª ibi. Cibi aūt. Primo ponit curā qn̄ lapis est generatus ppter humores.2° qn̄ cā sunt apostemata.2ª ibi. Et si lapis. primo ponit medicias simplices & cōpositas q̄ hn̄t pficere duas pmas itentiōes.2° docet prepārē & igeniare ut lapis diminuat. 3° poit regim̄ in sedatiōe doloris.2ª ibi.i regine.3ª ibi. regi mē aūt. ¶ P° ponit medicias simplices.2° cō positas.2ª ibi.medicie uero. Primo ponit me dicinas diminutiuas .2° ponit medicias faciē tes penetrare.3° puocatiuas urine. 4° sedati uas doloris.5° cōfortatiuas mēbri.2ª ibi.me dicie uero.3ª ibi.medicie aūt.4ª ibi. medicine uero.5ª ibi.medicie aūt. Primo ponit m̄ltas medicias simplices.2° poit quādam simplicē bonā.2ª ibi.& iterum. Sanguis.Prima i tot q̄t medicias ponit. ¶ Legat̄ totum simul. quia nō bene pōt diuidi. ¶ Radix sule.i.herbe ar thetice. Radix admest.i.lauri.Fruct⁹ achara rasie.dicūt arabes est granū factum sic gra num cresi.Azaror est fruct⁹ sic nespila Ala sce ē thimi. ¶ Cassia scilicet lignea. ¶ Oppo balsamū est oleū balsami. ¶ Radix aloe est arbor similis tamarischo. ¶ S ordion ē aleū siluestre. ¶ Sotyra ē quedā cōfectio. ¶ Et de fortibus. ¶ Absolute.s.ad utrūq; lapidē scilicz renū & uesice. ¶ Luto sapie.i.luto qui fit cum stercore asini.& aque eius scilicet disti late. ¶ Ex more idest cōsuetudie. ¶ Vitrū al nitrum. ¶ Et iterum sanguis. Ponit aliqª alia medicamia multū cōueniētia & legatur totū simul & patet. ¶ Collat̄ uua i tpre calido et maxime in mēse augusti. ¶ Ratio est quia in hora fortis caliditatis sanguis talis est acu tior. ¶ Item sanguis medius est calidior & subtilior quia uenit a ptibus cordis. ¶ Sub duro pastorali dicūt aliqui q est tectus siue parietes sub quo stāt pastores. Acetū uini ut aliquātulū remittat̄ acuitas sang uinis nō con fortat̄ loco doloris ne materia moueatur ad locū doloris. ¶ Au is regia.i. pectorosa. Bernaci.i.uax uitreatū. ¶ Tadicon.quidā di cūt q ē quidam potus sicut ceruisia al q ē ui num subtile sicut maluasia. ¶ Scarabey.i.sca rauazi.

MEDICINE. In precedētib⁹ Auic.posuit medicinas que habēt diminuere lapidē renū. Hic ponit medicinas que habēt facere penetra re. ¶ Et dicit q iste debēt cōmisceri & cetera ¶ Cū istis.s.medicinis diminuētibus lapidē

¶ Nota qd̄ medicie subtilis substātie et pro uocarie urine sunt iste que habent lapidē di minuere & facere penetrare alias medicinas ad renes. ¶ Medicie aūt. ponit medicinas p uocatiuas & dicit qd̄ talia sunt semina coia &c. ¶ Supfluitates grossas.s.ex quib⁹ fiūt lapides. ¶ Men est herba odorifera habens astā similem aneto. ¶ Fu.i.ualeriana .Chesim .i.leuisticus .Siseleos non inuenitur quid sit &c. ¶ Medicine uero.ponit medicinas seda tiuas doloris & patet. Ista reōuet dolorem quia sunt anodina tēperata. ¶ Nuces & aue lane propter unctuositatē & caliditatē tepi dam renouēt dolorē. ¶ Quod.scimus scilicz in hoc capitulo quia scilicz filoniū et tiriacha noua. ¶ Medicine autē.ponit medicinas con fortatiuas & pz. ¶ Nota quod medicinas di mittit que hn̄t facere fieri morā & renib⁹ sic sunt gumiarabicū & similia hoc autem facit qa dedit intelligi. ¶ Medicine uero.ponit me dicinas cōpositas & sūt multe.littera patebit legendo. ¶ Dicit quod cōfert. ¶ De alia di cit quod sagzenea etiā cōfert. ¶ De alia dic quod cōfectio de scorpionibus. ¶ De alia di cit quod sanguis irci cōfert. ¶ De alia dicit q oleū balsami &c. ¶ Et medica m̄ texauri zatum scilicet de illa aue d̄ qua dictum ē sup que dicit̄ auis tremula postea poit medicamē de cinere nitri & pz. ¶ Acori al crisoloni. itē si medicamen cōuenit in uesica cōfert etiam in renibus & nō ecōtra ppter cām superius dictam. ¶ Et iterum poit aliā medicinam et dicit quod sumat̄ de semine melonis &c agre gariua idest composita. ¶ Culbum idest mi lium solis. ¶ Et iterū ponit aliā & pz agre gatiuū idest diminutiuū lapidis. ¶ Et de il lis ponit aliā & pz. ¶ Condisi uocat̄ sternu tū. ¶ Et iterum ponit aliā & pz. ¶ Albede rogi idest semē basilconis. ¶ Et de illis ponit aliā & patet. ¶ Meisus est legumē quod fa ctū est sicut robilia Sumurion idest appium siluestre. ¶ Et iterū poit aliā pz. ¶ Et iterum patet. ¶ Culbanū est grana solis. ¶ Et iterū aliam patet. ¶ Alhamel credo quod sit ma tricaria al idest ruta siluestris. ¶ Medicamē ponit aliam. ¶ Bautie idest bastinace silue stris. ¶ Medicamen ponit aliam. ¶ Signa sir idest abrotanū. ¶ Et ex decoctionib⁹. Po nit aliā. ¶ In regimine in ista parte pncipali capituli.docet nos facere ut lapis patiatur a medicis exhibitis & ponit medicinas ad hoc. Partes patent. ¶ Dicit primo qd̄ debes iun gere & fricare &c.balnea scilicz naturalia. ¶ Fhine idest balneo artificiali. ¶ Bibitur. .s. facta molificatiōe cōuenieti. ¶ Alcheri.i. idest de uiola saracena. ¶ Cōminutiuū scilicz

lapidis. ¶ Et si fuerit sumptū.s. medicamen cōminutiuū. ¶ Et nō est.ponit aliā.post molificationē.s.ad sedationē doloris &c̄. ¶ Et si bi similib⁹ scilicet cū filtro. ¶ Quod si necessariū.ponit aliā. ¶ Vacue idest sine scarificatione Ssup lapidem.i.sup loco lapidis. ¶ Deinde ponit aliā. ¶ Ab illo loco.s.uētosa. Sufficiūt scilicet ad comouendū3. ¶ Illius loci.s.uesice. ¶ Dicemus scilicet infra fen.i9. ¶ Regimen.ponit regimē sedatiōis doloris.Primo facit hoc cū nō est dolor intensus. 2° cum est fortis.3° cum dolor est magis fortis .2ª ibi.&cum dolor.3ª ibi.Et si fuerit. ¶ Dicit primo &c̄. ¶ In ipso.s.lapide. quia hñt dentes quia fracturas.Inde cōstrictionē.i.stipticitatē uentris. ¶ Et cū ponit regimen qn̄ dolor intenditur & patet. ¶ Cum eis .s.opiatis dc̄is ¶ In hac hora.s.sedatiōis doloris. ¶ Et si fuerit.Ponit remediū quando magis augetr̄.& patet. ¶ Non remouetr̄ prorsus.i.p medicias dictas.narcoticas in diebus aliqbus scilicet qn̄ est uentositas in uentre. ¶ Et si ponit curam quādo est lapis in renibus ppter apostemata.p° qn̄ cā est apostema calidū. 2° qn̄ est apostema durū.2ª ibi.Et si fuerit.pma patet. ¶ Ponitur acetū ut faciat medicias penetrare. ¶ Et si poīt curā qn̄ cā est apostema durū & p3. Almaru.i.marubii. ¶ Inflationē.s.uētris ex retētione urine ¶ Cibi aūt ponit remedium per dietā & p3. ¶ Colorē cineritiu3.i.nō sint sic assate q sint nigre.s3 cineritie. ¶ Nota ut hētur.6.de regimie sanitatis cōferūt capones qui uadunt hinc inde & nō illi qui qescūt reclusi in domibus qa tales sunt cōtrarii & mali hiis.ut dic̄ ibi galienus ad litteram.

Seqr̄ expositio sup.i9.fen de dispōib⁹ uesice

QVEMADMODVM ¶ Deus excelsus.in p̄cedēti fen.A.determinauit de dispositionibus mēbri recipiētis supfluitates imediate a gibbo epatis hic determinat de dispositiōib⁹ alterius mēbri magis mediate recipiētis scilicet de dispositionibus uesice. ¶ Primo ponit anothomiā 2° determinat d̄ egritudinib⁹ uesice.2ª ibi.accidūt Primo notificat uesicā q̄tum ad opationē.2° q̄tum ad substātiā.3° q̄tum ad partes.4° q̄tum a dcolligātiam.2ª ibi et creata.3ª ibi & ipa.4ª ibi.& cōtinuatr̄. ¶ Dicit primo qd̄ sicut deus fec̄ uasa supfluitati prime digestōnis scilic3 feci.Ita etiam fecit uax quoddam in quo cōtinetr̄ aquositas scilicet urinalis &c̄. ¶ Totū scilicet de fece sciuisti scilicet sup̄ fen i6ª.Creauit deus intestina reuoluta ut cibus nō immediatē descendat de intestina Ita ē de urina quia natura ordinauit mēbrum i.quo aquositas cōtineretr̄ ut n̄ cōtinue distilaret ut facit in diabetica passione & iō sicut intestina sunt reuoluta & est ibi saculus ita fecit q quādo urina descēdit p poros euritides d̄scēdit in uesicā. ¶ Et creata ē hic notificat uesicam q̄tum ad mō3 substātie & dicit q uesica est mēbrum neruosum &c̄. ¶ Ex uillis ligamenti idest uillis ligam̄talibus scilic3 neruoꝝ & ligamētorum. ¶ Substentātis scilic3 alicui. ¶ Et ipa quidē hic notificat uesicā p anothomiā q̄tum ad ptes primo notificat corpulentiam eius.2° collū 2ª ibi. deinde creauit .prio dicit quod uesica habet duas tunicas quaꝝ interior ē &c̄.Et nota quod tota tunica interior est retunda que cōtinet urinā postea ē tunica exterior que continet interiorem et hoc uult dicere in littera. ¶ Quando ipa scilicet tunica intrinseca. ¶ Ad eam scilicet tunicam intrinsecam ¶ Ab ipa scilicet p collum uesice ¶ Emūctoria duo idest duo pori euritid̄s ¶ Que sunt renū idest descēdētes a renibus ¶ Duos anulos.i.duo foramia illoꝝ poroꝝ euritidū. ¶ Tunica scil3 exterior. ¶ Aliam tunicam scilicet interiorem .ab interiori parte scilicet uesice.Nota qd̄ Ga.2° de uirtutibus naturalib⁹ cōtra crisistratum dicit quod crasistratus dicebat quod urina uadit quasi indiuisibiliter.quia urina diuiditr̄ ad minima.& p poros uesice uadit ad uesicā sicut est de sanie que insensibiliter uadit ad pulmonem. ¶ Ad duo emūctoria.i.ad duos poros euritides. ¶ Cum fingitr̄ idest cū p̄mitur. ¶ Penetratio.i.de tunica interiori ad exteriorē ¶ Deinde creauit.Notificat uesicā q̄tum ad collu3 eius.p̄mo h°.2° ponit differētiam inter collū uesice uiroꝝ & mulieꝝ declarādo q̄dam differentiā.2ª ibi.In hiis. ¶ Dicit p̄mo qd̄ deus est etiā subtiliatus &c̄. ¶ In hiis hec declarādo q̄dam assignat differētiā inter collū uesice mulieꝝ & uiroꝝ & p3 ¶ In hiis qa .s.i uiris tres hēt anfract⁹.s.collū uesice ¶ Minuta idest angusta siue stricta. Expressoriū. i.constrictoriū adiūctum.s.tpre opationis. ¶ Loco suo.s.p̄mo can.fen pª de anothoª musculorū ¶ Et cōtinuatr̄ notificat eam q̄tu3 ad colligātiam ¶ Hñs quātitate3.s.magnā ¶ Cui initiū .s.ad expellendū.

ACcidūt.Hic determinat de egritudinibus uesice. primo in generali.2° in speciali.2ª ibi ostendit ut.primo ponit egritudines uesice & curam in generali.2° ostendit medicinas que hñt calefacere & infrigidare uesicam .2ª ibi diuretica.primo poit egritudines uesice.2ª

curationis in generali.2ª ibi.& curãtur.pri° ponit illas egritudines.2° ponit can.2ª ibi. Et egritudies primo poit egritudies appropria tas.2° illas per colligantiam. 2ª ibi .& sicut epar ¶ De prima patet.de.2ª etiam p3 littera. Regalia idest pricipalia.¶ Comunicat nocumẽtum maxime cerebro quia ipm ẽ mẽbrum neruosum.¶ Ad sirsen idest ad frenesi ¶ Egritudines poit quedã can.& p3.¶ Ratio est quia uesica est membrũ exãgue frigidum & siccu3.Et iõ tpre yemali ẽ apta egrotare. Et curat.ponit curã in generali.primo hoc.2° poit can.2ª ibi.& dolores.¶ Dicit p° qđ eodẽ modo curãtur sicut egritudies renũ &c.¶ Nota ꝙ ex hoc qđ dicit que sunt renũ excusat a cura male cõplesiõis calide uel frigide.& a cura uẽtositatis ipius eo ꝙ ipsas posuit supra.¶ Et magis remanẽtibus.s.in uirtute .ratio est quia ois medicia que est fortis uesice est fortis renib⁹ & nõ ecõuerso. 2° est quia uesica situat in loco magis distanti.¶ In iectiones.i.piectiões rex p uirgã per siringã Emonctoria.i.pori euritides.¶ In duab⁹ cõmisuris singularibus .i.in osse pectinis. Et dolores ponit can.& dicit qđ dolor uesice multiplicat &c. Ratio est quia aer & uent⁹ septẽtrionalis sunt frigidi.& iõ nocẽt membris neruosis.quare debilitãt uesicã ut p3 3ª. particula afforismoꝝ sicut iste uentus cõprimit uesicã ita nocet .¶ Diuretica ponit medicias alterãtes ad calidũ & frigidũ .pmo calidas 2° frigidas.2ª ibi.Infrigidant. ¶ Nota qđ Auic.p hoc excusatur a cura male cõplesiois eo qđ hic ponit medicinas calidas ad malam cõplesionẽ calidã & p3.¶ Infrigidant.ponit medicinas que habẽt uesicã infrigidare.& p3 ¶ Paufel idest spica romana .

Porter ut.In precedẽtib⁹ Auic. determinauit de anothomia uesice & dispõibus & curis in generali.Hic determinat de egritudinib⁹ ipius in speciali.Priº de egritudib⁹ eueientibus in uesica q̃tu3 ad substantiã & cõplexionẽ uesice.2° de egritudinib⁹ ipius q̃tu3 ad exiens mutatũ.2ª in principio scđi tractat⁹ uesica pª in tot quot sunt egritudines uesice.p° de lapide.2° de apatibus.3° de ulcerib⁹.4° de scabie.5° de exitu sanguinis eius.6° de dis ocatione & molificatione.7° de doloribus.8° de debilitatiõe.9° de uentositate.2ª ibi.accidit.3ª ibi.qñq; fiũt.4ª ibi.scitur.5ª ibi.significãt.6ª ibi.accidit.7ª ibi.fiunt.8ª ibi.debilitas. nona ibi.qñ3 est.¶ Primo determinat de lapide q̃tum ad signa.2° q̃tu3 ad curã.2ª ibi.lapis. ¶ Nota ꝙ nõ poit cãs lapidis uesice quia supra posuit cãs lapidis renũ modo lapis renũ & uesice fiũt ab eadem materia.& ideo relinquũt ibi notas. Prio poit sigª ex pte dispõis lapidis.2° ex pte corporis. 3° ex parte urine. 4° ex parte accidẽtiũ & substãtie lapidis.2ª ibi.Et iste.3ª ibi.Et dicam.4ª ibi.Et nõ ẽ dolor.¶ Primo pmittit qđ cãm hoc psupponit capitulũ de lapide renũ. 2° poit differentiam iter ipa.2ª ibi differũt.¶ Dic pmo ꝙ tu debes cõsiderare supius capitulũ &c.De 2ª dicit qđ isti lapides differũt.qa lapis uesice ẽ maior q̃ lapis renum &c. In qualitate qa lapis renũ est rubei coloris.Et lapis uesice albi & liuidi coloris¶ Nota ꝙ arenulla renum est rubea.& arenula uesice alba ul liuida differunt q̃titate qa lapis renũ est paruus. & lapis uesice est magnus.cã est qa i reibus nõ ẽ locus capax lapidis magni.sed i uesica ẽ¶ Li uiditatem idest palorem¶ Post sepationez urine idest postq̃ est sepatũ¶ Et iste.hic poit signa sumpta ex pte dispõis capitis Et dicit qđ & cetera .¶ Nota dicit extenuatum & macrum colericum habentem uias latas i renibus in qbus tamen non est locus ita ppa ratus ad lapidẽ sicut i uesica .¶ Et dicã ponit signa ex parte urine & p3.¶ Et sedimen ad albedinẽ tẽdẽs & moriditatẽ nõ ẽ rubeu3 Nota ꝙ urina habẽtis lapidẽ i uesica est alba pter multos humores flematicos mucilaginosos s3 renes sũt rubei coloris & iõ arenula et sedimen ueniens a renibus est rubeum .ole agione fecis idest ypostesis mucilaginosesitẽ secundum plurimũ ẽ subtilis & maxie i pri. quia est ibi lapis factus hoc autẽ maxime hẽt uerũ qñ lapsis est in collo uesice quia urina dillatat.¶ Et nõ est hic notificat lapidẽ uesice q̃tum ad coia & substantiã lapidis & poit septẽ accidẽtia .2ª ibi & aspitas.3ª ibi.& qñ q;.4ª ibi.& in lapidem .5ª ibi.& qñq;.6ª ibi & multotiẽs.7ª ibi.& lapis.dicit primo qđ dolor ex lapide uesice nõ est tantus q̃t⁹ ẽ ex lapide renũ sed est minor In spatio scilic3 magno cã est quia locus est ibi .puus & soluitur ibi cõtinuũ magis q̃ i uesica i q̃ ẽ loc⁹ magn⁹ Sed.fit dolor in uesica quia ipa est membrũ neruosum dolorosum.¶ Et asperitas notificat lapidẽ uesice q̃tum ad aliud accidẽs & dicit ꝙ lapis uesice est asp & est magn⁹ &c. Illud qđ ipa retinet scilicet de malis humorib⁹ aptis cõuerti i lapidem Maior lapis scilic3 q̃ in renibus.cõfractio quia lapis cõfrãgitur ¶ Et qñq; hic ponit 3ᵐ accidẽs Et patet Fex furfurea idest hñs ptes furfuraceas & lapide ponit 4ᵐ accidens & dicit quod hab3 pruritũ in uirga & in pectine Cõfractionẽ scilic3 cũ manu Cum est puer qa tũc suffic pua causa.¶ Et quãdoq; ponit aliud accidẽs & p3 p

Tractatus p[us]

¶ Producit illud. s. lapis uesice Ad exitu ani. i. intestini recti. ca est quia lapis est magne qtitatis & coprimit intestinu rectum & io illud intestinu descedit Ad retentionem scilicet egestiois siue fecis Et dificultate scilicet urine ro est qa iste lapis aln opillat orificiu uesice & io urina n pot expelli Q d egredit scilicz a natura Cuz fortitudie. s. expsiois Propter oppsione sua scilicet ani. Costrictio idest coartao Orifitio scilicet uesice. Expelles &c. idest n pmites expelli urinam & tn postea expellitur. ¶ Et multotiens. ponit aliud accides. pmo h° z° ponit curam alleuiatiois lapidis uesice. z[a] ibi. Et qnq. ¶ Dicit pmo qd aliqn mingitur sanguis pter aspitatem lapidis soluetis & pongetis. lapidosus idest hns lapide i uesica Ameatu. i. ab orificio qd opillat. Et quadoq ponit cam aleuiatiois & modos. z[a] ibi. Et qn q. ¶ Dicit pmo qd aliquado fit aleuia° in lapide uesice &c. De z[a] dic q aliquado fit aleuiatio quado ponit digitum in ano & reouet lapide a collo uesice. de 3[a] dicit qd aleuiatio fit pter diuersos situs. & qd aliqn cofert ponere siringe &c. Alchicha est istrumentuz deponedi. lapides Assocoiat materia. quia sup siringa qua extrahis adheret materie grosse ex quibus est aptus lapis generari. ¶ Et lapis ponit. 7[m]. accidens & dicit quod puus lapis magis retinet urina q magnus. & reddit caz & patet. ca est quia lapis puus itrat i omne foramen & opillat. sed magnus no sic figit nec ita adheret In uentis septetrionalib[us] quia costringut uiam ad intra. unde fit lapis.

LApis uesice. Ponit cura. p° per medicinas. z° p icisionem. z[a] ibi. Et quado urie. Prima in tot qt medicinas ponit. Legatur totuz simul. quia littera est clara. ¶ Quadoq ipsa. s. uesica. ¶ Sagenea est ellectuariu positum i 5°. can. & e a Mesue. ¶ Mahaleb. i. cera sil uestria excorticata. ¶ Sit fortiores. s. qua i renibus. ¶ Assuesir no iuenio qd sit. credo tam qd sit arbor hns & facies roxas. radix sech. i. tribuli. Auis idest cauda tremula ul cutrecula. ¶ Et quando urine. Hic ponit curam p incisionem. pmo i generali. z° i speali. z[a] ibi Est ut prepetur. ¶ Dicit pmo qd aliquado est difficilis &c. Ad sindendu. s. sisioe mag[a] pter qua lapis egrediatur. ¶ Est ut pparet. Ponit cura i speciali p incissione. pmo hoc. z° docet succurrere accntib[us]. 3° poit sig[a] pnostica z[a] ibi. cu ergo. 3[a] ibi. Signa aut. p[a] pz Sed s. i. loc[us] i q sedere dbet Quatitate uni[us] pilli. i. dorsi uni[us] rasorii Abreuia°. i. defect[us] t pigritia sisura q n sanat qa crescit illa q sca e costrctioez. i. casuz uel positione n cotigat neru[us]. i. ne tangat neruus ne fiat spasm[us] Minoret. i. facias fisura minore q potes Extrahete. i. uncio q ipm extrahat. ¶ Cu ergo docet succurrere lexionib[us] cotingetib[us]. pria lesio e dolor. z[a] e ab urina. 3[a] a retentioe sanguinis. 4[a] e coagulatio sanguinis. 5[a] e abscisio ei[us]. z[a] ibi. & urina. 3[a] ibi. amplius. 4[a] ibi. & ex eis. 5[a] ibi. et ex eis. p[a] i tot quot remedia poit ad mitigatioez doloris. ptes patent. ¶ Dic pri° q debes post omia ita succurere dolori minoratione scilicet materie. ¶ Quod si uolueris ponit secudum remediu Ad dolorem & pz Melchia idest species malue. ¶ Cuq extraheris poit aliud & pz. Et si dolor ponit aliud & pz Minoris urine saltim in numero emissionis Et urina docet succurere alteri lexioni que puenit ab urina & patet. Amplius docet succurrere lexioi que est retentio sanguinis et dicit quod aliqn retinet sanguis ita qd no exit sicut debet Et timor e de apostemate &c. Et aln. egreditur plus q oportet Et est illic scilicet cu no currit & primuz quide scilicet qn no currit sagius Incidat idest sculpellet Et pano lini scilicet ul ceri In. z[a] aute quado est fluxus sanguis sup fluus ut trahat sanguis scilicet ad cotrarium Narcotica scilicz ad sedationem mot[us] sanguinis Et ex eis docet succurrere alteri lexioni q e coagulatio sanguinis & pz Donec resoluat. i. elliquat Et ex eis docet succurrere alteri lexioni que est abscisio generationis & patet. Ex illa scilicet abscissione lapidis ca est quia debilitat aliqua pars un semen de articulat pter quod no pot postea fieri generatio & hoc contingere pot ab incessione facta pter lapidem. Signa aute ponit signa pnostica. p° bona. z° mala. z[a] ibi Signa Prima ps est clara ¶ De. z[a] dicet quod si homo habet pmixtione rationis & habet appetitum bonu & faciem hominis sani sunt signa sanitatis & sunt signa salutis bone.

ACcidit. In pcedentibus Auic. determinauit de lapide uesice hic d terminat de apatib[us] eius. primo de apate calido uesice. z° d duro z[a] ibi. accidit a causis. primo poit causas apatis calidi. z° signa. 3° curam. z[a] ibi Significant 3[a] ibi oz in primis. ¶ Dicit primo apa. calidum generat aliquado in uesica licet raro & fit de sanguine aut de colera aut in utroq simul. ¶ Accidit no plurimum quia uesica e mebru exague frigidum. Et ideo a forti causa fit in ipa apostema calidu & ideo dicit no plurimuz ¶ Aut copositas quia a sagune et collera simul. ¶ Est mala egritudo qa e morbus dissimilis coplexioni uesice. ¶ Apostea autem frigidum no esset ita malum qa esset

Lib 3ⁱ fen xix

simile cōplexioni mēbri. ¶ Sed tu dices uide tur ꝙ sibi cōtradicat. Primo dicit accidit non plurimū. Et postea dicit accidit multotiēs Dicendum qđ quādo dicit multotiens cōpat apostēª calidū ad etates ut uelit dicere ꝙ mul totiēs fit i infantia apostema calidū per cōpa tionem ad alias etates.

Ca^m ix de signis

Significāt pōit signa apostematis calidi quādo nō est saniatū ¶ Pri mo pōit signa intrinseca.z° extri seca.zª ibi.significant. Prima in .3.sic tres poit sūmas signorū.zª ibi. Et quā doq3.3ª ibi et de accidētib⁹ ¶ Dicit p° quod quādo apostema est calidū in uesica.tunc reti netur urina &c̄.Patet ¶ De zª dicit ꝙ aliud signū istius apostematis est rubedo.de 3ª di cit qđ aliquādo est uomitus collere. ¶ Retē tio urine qa lapis opillat collū uesice. Et ipsa debilitatur. ¶ Cum iacent.s.erecti. ¶ Nisi stantes.i.erecti.Alia littera hēt nō stantes & tunc exponatur.i.non recti i causa est debilitas uesice etiā non pōt fieri pressio quādo stant iacētes.s3 quādo stant recti i melius possūt cō primere musculos. ¶ Retentio stercoris qa lapis est magnus sic quod cōprimit intestinū rectum & opilat. ¶ Inflatio pectinis ꝑpter retētiōe3 urine ¶ Pulsatiōe qa sanguis est ca lid⁹ & fit pulsatio. ¶ Et significat ipsu3.s.ꝙ est exterius. Si remouetur dolor per anodia apostema est in exteriorib⁹ quia ista euapora tio nō ita ptrāsiret ad intra. ¶ Vomitus cole re ꝑpter nocumentū cōicatū stomacho ad ue sicam ¶ Asma.i.malitia hanelitus ¶ Frigus extremitatū ꝑpter fugā caloris ad itra ¶ Ni gredo lingue ꝑpter uapores. ¶ Fit nocumen tū ab acuto & diuretico.qa oīa sunt calida.

¶ Significāt.ponit alia sigª & p3. ¶ Etas. qa iste est iuuenis.adolescēs qui hēt multum de sanguie uel đ colera.circa pecten.quia est us⁹ calidis cibis & uino puro & aromatibus mul tis. ¶ Scis.s.ex multis capitulis dictis supra ¶ Retentio stercoris quia cōprimit intestinū. ¶ Et plus.hoc est.s.de aduētu hoꝝ signorū terribiliū. ¶ Cum fit dubelati. quia tunc ꝑp generationē saniei accidūt dolores & febres magisq̄ facta sanie. ¶ Maioris spēi.quia.s.đ sanitate. ¶ Cum dubelati.ponit signa apatis calidi uesice qñ est saniatū &c̄. ¶ Febribus ꝑmixtis.quia de multis materiis. ¶ Lenitas .s.cutis al' lenitas.s.accidētiū. ¶ Nō apparu erit.s.a pñ°. ¶ Versus collū qa est carnosū.

Ca^m x de cura apostematis vesice

Portet. In ꝑmis ponit cura3 apo stematis calidi uesice. & primo facit hoc.z° poit curā intendēdo ad accñs.zª ibi. Et cu3 uehemēs Primo ponit curā in pñ° & ꝑcessu augm̄ti.

zª in fine augumēti & in statu.3° quādo iam est saniatū.zª ibi. Quod si obdemodā .3ª ibi. Et cura° ¶ In ꝑma pte ponit multas medici nas que coueniūt in pncipio & in processu augumenti q̄uis non i fine augumenti .& pa tet littera. ¶ S3 tu diceres quare flobothoīa debet magis fieri đ baxilica sinistra q̄ đ dextª dicēdū qđ ratio est.quia pars sinistra utplu rimum est debilior q̄ dextra. & iō pl'res sup fluitates agregāt̄ in sinistra Nota ꝙ flebotho mia est melior medicina & cito sedās dolorē quādo ē materia cōueniēs Apocrustica idest repcussiua ¶ A molificatiuis scilicet ꝑmixtis repcussiuis Ex sensu uehem̄ti.scilic3 quādo fit dolor fortis & atractio ¶ Est neruosū su. & iō multum ledit̄ a repcussiuis cū ipsa sit mēbrū frigidum. ¶ Oleis anodinis sicut ca momillino.& huiusmodi. ¶ Est magis salua su.quia sunt minus frigida quā sint.suci her barum infrigidātum. Ex simula idest ex flor̄ farine. ¶ Napi idest napones. ¶ Quod si poni t curā in fine augumēti & in statu & di cit quod tu debes administrare magis leniti ua & magis resolutiua & p3. ¶ Quod si p trāseat ebdomodā quia ptrāsiuit ꝑncipium & est in fine augum̄ti & i statu ¶ Cu3 tripli cato scilicet uino de quo est supra dictum fen 16ª .4° tractatu capitulo de cura collice apo stemose ¶ Vt mingāt in ea scilicet tina. ¶ Ali qđ arcesahā. Sumit̄ ꝑ isto xilocarata alasehe idest tribuli al' alsce idest thimus. ¶ Et cu ratio poit curā quādo est apā saniatum & di cit quod debet curari sic apā renū quando ē saniatū.dicit tñ ꝙ reqrūt̄ forciores medicine i apate uesice q̄ renū. Et cū uehemēs poit cu rā itēdēdo ad accidēs.s.ad sedatōem doloris & p3. ¶ Panus scilicet uetus. ¶ Loco ei⁹ idest per ipsum. ¶ Et reliq̄.s.ut cibi. ¶ Sirsen scilicet quādo extrahit̄ lapis. ¶ Cum eis po nit signa & sunt nota. ¶ Cum eo scilic3 apo stemate duro ¶ Diuersa scilic3 uētris. ¶ Su puētiōe3 idest magis supueniēs ¶ Ex duri tie renum causa est qa fit magis cōicatio epa ti q̄ quādo est in uesica. ¶ Causa in prims.s. apostematis duri. ¶ Sunt hic ponit curam & p3. ¶ Predicta illic.scilicet resolutiuis et moli ficatiuis. ¶ Quādoq3 fiūt determinat de ul ceribꝰ uesice.ꝑmo ponit cās.z° signa.3° curā zª ibi.iā dixim⁹.3ª ibi .oportet . ¶ Dicit .p° quod ista ulcera sunt ab eisdē causis a quib⁹ al' a ulcera. ¶ Vlcerū pectinis idest ulcerū ap pentiū cū dolore pectinis. ¶ Sed tu dices qua re iste sentit dolorem i pectine magis Dicēdū quod hoc est pp magnā sensibilitatem illius ptis. ¶ Difficiliora scilic3 ulcera uesice ¶ Mo ritur iuxta affo. sexte pticule.uesicā incissam

¶ Partis carnose idest in collo uesice. IAM diximus. ponit signa & patz. ¶ Inter duo ulcera scilicet renū & uesice. ¶ In meatī b⁹ idest in poris euritidibus uel in poris inter uesicā & renes. ¶ Paulatī idest in multis uicibus & nō subito quia tunc ueniret ppaper turam alicuius uene.

Opportet ponit curā. primo p regim̄. 2° per medicinas & ordines. 3ª ibi & cōtra. ¶ Dic̄ primo qd̄ tu debes tibi cauere &c̄. ¶ Cibaria acuta ut piper aleū & huiusmodi. ¶ Salsa sicut carnes salitē & huiusmodi. ¶ Que faciūt glutinationē sicut gumi arabicū & dragātū. ¶ Et cōtra ponit curā p medicinas. p° affirmādo quod dictum est in cap° ulcerum 2° enumerat multas medicinas. 3° intēdit dolori. 2ª ibi. medicine. 3ª ibi. & qn̄ dolor. ¶ Dic̄ primo ꝙ tu debes cōsiderare ea que dicta sūt in ca° ulcerum renū &c̄. ¶ In capitulo ulcerū scilicet renū. ¶ Cū diureticis scilicet ducētib⁹ has medicias ad illa loca. ¶ Medicie. s. incarnatiue. ¶ Est fuscū quia nigrū quia. timetur qd̄ materia ē grossa. ¶ Quod subtiliat̄. i. distilat̄. ¶ Scehe est spēs absinthii. ¶ Medicie uero. ponit medicias multas & patent. ¶ Dicit p̄mo ꝙ cōfert psiliū cū oleo rosato. ¶ Bibūtur. s. ad sedationē doloris & cōsolidationez. ¶ Alesfius. i. psiliū. ¶ Cuz q̄titate. s. digestionis. i. cū q̄titate qua possit digeri. ¶ Et iam quidē. Poit aliam & pz. Magister Thomas multū utit̄ trociscis istis de alchechingi in ulceribus uesice. ¶ Et de unguētis. Ponit aliam medicinā & pz. ¶ Compmendo. s. ut fiat penetratio. ¶ Duoꝝ sextarioꝝ. i. 3. vi. 5 ¶ Et unguentū. ponit aliā & pz. ¶ Et cū eo. Ponit alia & pz. ¶ Vnguentū. s. ad lenificandum & apiendū poros. ¶ Et oleū rosatū. su. quia si ē corosio indigemus fortiorib⁹. ¶ Et qn̄q̄ ponit aliam & pz. ¶ Et trocisci andrulis. ponuntur. 5° can. 8° tractatu. ¶ Descriptio. poit aliam & pz. ¶ Competēs ei. s. ad phitiendum in uesica. ¶ Semis canabis est quedam gloxa que dicit qd̄ littera debz dicere ematites & ē quidā lapis. ¶ Et quādoq̄ ponit aliaz. & pz ¶ Trociscus Ponit aliā & pz. Emphestidos est sucus herbe yrine. ¶ Alchecheregi. su. an̄ ptes equales. ¶ Medicamē. ponit aliā & pz. ¶ Granoꝝ muhabel. credo ꝙ sit granū siluestre uel cerusa siluestris. ¶ Et qn̄ dolor. ponit curam intendendo ad accidens.

SOITVR ¶ scabies. ¶ In p̄cedentibus Auic. determinauit de ulceribus uesice. Hic determīat de scabie. Primo poit sigª. 2° curaz. 3ª ibi. Oportet. ¶ Dicit p̄mo ꝙ nos cognoscim⁹ scabiem i uesica ex ardore & fetore urie &c̄. Patet littera. ¶ Adhustione urine. quia urina est acris pūgitiua ppter pmixtionez materie calide cum aquositate que uadēs facit scabiez remouet̄ crusta & fit penetratio & dolor p ulcera. pruritus ppter cām prurītiuā pongitiuam ¶ Fedimine furfuree qa cruste scabiei renouētur & faciūt talem ypostesim. ¶ Oportet. Ponit curā. p̄mo itendēdo ad egritudinez 2° ad accidēs. 3° ad regimē & dietam. 2ª ibi. & bibātur. 3ª ibi. & cōferūt cibi. ¶ Dicit pri° qd̄ tu debes admīstrare que hn̄t abstergere &c̄. ¶ Fortiora quia talia indigent maiori abstersiōe. ¶ In reliqs ulcerib⁹. s. renū. ¶ Et bibātur. ponit curā intendēdo ad accn̄s. s. ad dolorem & accuitatē urine. & patet. ¶ Et cōferūt Ponit curā p dietam. Et dicit ꝙ cibaria debēt esse dulcia &c̄. ¶ Sed cōtra quia dulcia non ualent in ulcerib⁹ g° & cetera. an̄s patz in ca° de ulcerib⁹ ad litterā. cōsequētia tenet qa ubi est scabies ibi sunt ulcera. ¶ Dicendū qd̄ cōferūt cibaria paucissime dulcia. quia insipida que non sunt saporis salsi. Ad Auic. dico qd̄ loquit̄ de uere dulcibus que sunt apta cōuerti in colerā. pedes scilicet animalium.

SIgnificant. determinat de coagulatiōe sanguinis in uesica. primo poit sigª. 2° curā. 3ª ibi. Et cura illi⁹. ¶ Dic̄ p° quod angustia & residentia &c̄. ¶ Residentia scilicet ad corpus. ¶ Sincop ppter uaporē malū q̄ elleuat̄ a sanguine cōgelato. ¶ Frequētia pulsus ut satisfatiat necessitati. ¶ Cura illius. ponit curā. primo cū medicinis alteratiuis & diminutiuis accutis dissoluētib⁹ sanguinē cōgelatuz 2° ponit illas que operāt̄ a ppetate. 3ª ibi & de apropriatis. ¶ Dicit. primo quod cura ē cura lapidis cuz illis que hn̄t disoluere &c̄. ¶ Cura lapidis scilicet cum medicinis acutis disoluētibus. ¶ Medicine lapidis idest ualētibus ad diminutionē & incissionē lapidis. ¶ Carpobalsimo idest guma que in dieb⁹ canicularibus descēdit a ligno quodā & dicitur balsamus. ¶ Cardumeni idest carui agreste magis dilligitur q̄ acetū quia incidit resoluit & abstergit. ¶ Est incisio su. sz nō resolutio & abstersio. ¶ Et de hn̄tibus pprietatē Ponit medicin as que opantur a proprietate & patz. ¶ Lignum uitis scilicet ustum & iniectum in uesicā. ¶ De aquis scilicet subtiliatiuis. ¶ Masec idest thimus uel sticados.

Accidit disloca°. Deterinat de dislocatiōe uel molificatiōe uesice. P° poit cās. 2° curā. 3ª ibi. fc̄e qdē. ¶ Dicit pri° quod accidit dislocatio eius de loco suo & molificatio. propter multas causas &c̄. Propter exitū urine absq̄ uoluntate idest pp ter illud quod facit exire uri

nam inuolūtarie. ¶ Propter causas molifica tions idest ꝓpter hūiditatē molificātē uillos trāsuersales qui cōcidūt infra & nō retinent ¶ De descensione.s.u.ac.de torsione uel opillati one uel cōstrictiōe ¶ Facte ponit.curam Prio secūdum diuersitatem cause.2° secūdū diuer sitatē accidētis.3° enumerat medicinas.2ª ibi. quod si urina.3ª ibi .& de potionibꝰ ¶ Dicit primo quod quādo dislocatio fit a casu & p cussione est difficilis cure sed quādo fit a ma la cōplexiōe &c̄ ¶ Per reductionē idest facie do ut uesica redeat ad suū locū ¶ Subtilis.i. leuis Quod si urina ponit curam secundum diuersitatem accidētis Et dicit quod si urina egrediatur inuoluntarie &c̄. Pluriᵐ .s. apiē do & resoluēdo. ¶ Secūdum cōpatione idest fiat cura composita ex cura palesis que ē re solutio & cura que est stipticatō ¶ Alfeludez .i.mel decoctū & piectum sup marmore ut i duretur & dicit esse lecabon ¶ Ad molificati ua.s.resolutiua. ¶ Et de potionibꝰ enumerat medicias & tot fac̄ qt medicias poit ptes pa tēt de se. Flos alacohen.i.matricarie ¶ Aliana haleb credo ꝙ sit medula ceresi silēstris ¶ Re fisie.i.rase & est quedā guma. Alii dicūt ꝙ ē ruta siluestris. ¶ Alcherua.i.catapuria.

Fiūt.determinat de doloribꝰ uesice & dicit ꝙ fiūt a mala cōplesiōe diuersa et a lapid &c̄ ¶ Est dolor scilicet leuis consuetus ¶ In ha bentibus ipsum scilicet dolorem uesice.

Debilitas.determinat de debilitate uesice & dicit ꝙ fit &c̄ ¶ Duarū rerū.s.apatis duri & debilitatis lacerti. ¶ Qn̄q. est.determinat d̄ uentositate uesice. Primo poit cās.2° sigª.3° curā.2ª ibi.Signū.3ª ibi.magis iuuatiua. Pª patet. ¶ De 2ª dicit ꝙ quādo est ibi uentosi tas est ibi torsio & fit pmutatio torsionis. ¶ Qn̄q. est retēta.s.uētositas ¶ Cum debi litate & caliditate.s.impotēte ad resolutiōez uentositatis. ¶ Magis iuuatiua.ponit curam & dicit qd̄ cura est &c̄ ¶ Galea.s.muscata. ¶ In ca° renū.i.in ca° cure debilitatis renū si ue doloris renū. ¶ De semibꝰ.s.diureticis.

Uesica expellit. ¶ In pcedentibus .s.i pmo tractatu Auic.determi nauit de qbusdā dispōnibus ue sice. Hic determiat de quibusdā aliis dispōni bus attributis sibi ex pte exeūtis mutati qd̄ est urina.pmo ponit dispōes eius.2° d̄ eis exe quit.2ª ibi. Sunt ardor. ¶ Dicit pmo ꝙ uesi ca expellit urinā.qa cōprimit se &c̄ ¶ Super eam scilicet urinā. ¶ Nota qd̄ eo modo com primit uesica in expulsioe urine quo compri munt urcelli uel uesice plene aere que ponun tur sub brachiis. ¶ Et quidā dicūt ꝙ attribu itur ista cōpressio uesice nō solum ut agens .

sed etiā gratia finis. Ad talem aūt cōpressio nē que fit cū uillis transuersalibus adiuuant latitudinales uentris infra umblicū ¶ Sunt. Hic determinat de dispōnibus uesice.p° enu merat illa nocumēta.2° speāliter exequit de eis.2ª ibi. Causa ardoris. ¶ Dicit pmo ꝙ no cumēta cōtigētia i uesica rōe urie sūt multa.s. ardor urie difficultas urie. Retētō &c̄. d̄ cꝰ Sūma scilz nocumētorū urine ē diabetes.s.u. & mictꝰ sanguis & saniei & d̄ mictu i lecto.

Causę hic exequit de istis nocum tis contingentibus in uesica ex p te urine.prio determinat d̄ istis nocumētis de quibus fecit men tionem.2° de mictu sāguinis & saniey & hu iusmodi.2ª ibi sanguis qdem Pª in.8 .sic.8. sunt nucumta.2ª ibi fit ꝓpter.3ª ibi. difficul tas.4ª ibi.aut fit propter.5ª ibi. Est ut egre dit.6ª ibi.Causa. sepª ibi.est ut.8ª ibi.a mul titudo. Primo ponit causas ardoris. 2° signa 3° curam.2ª ibi.& signum.3ª ibi si est. ¶ Di cit primo quod causa ardoris urine ē acuitas urine ꝓpter coleraz mixtam uel fīa salsū bau rachiū quod facit coiter ardorem quia in tali actu minime expellit hūiditas que postea miscetur cum urina & mordicat .aut acuitas urine & eius bauracitas pp causam cōplesio nalē.s.iductā i urina ita ordina litterā. Ad tē perandum ipam scilicet urinam & ē illud ꝙ debet ipam tēperare Que sunt illic scilz i co l lo uesice Ipsam enim scilz humiditatē Currit idest spargitur Sup meatuz scilicz colli uesice ¶ Nota quod urina grossa uiscossa adhērt mēbro & nō nocet sibi ¶ Finit.scilicet illa hu miditas ¶ Loco idest collo uesice. ¶ Urine euacuatio scilicet debita quia euacuat cum ar dore. ¶ Adiuuāt ipm scilicet defectū humi ditates elliquātes.corpus sunt causa scilicz ar doris urine. Et signum poit signa & dicit ꝙ facta a prima cā que est acuitas urine ē non uidere saniē in urina sz quando fit ab ulceri bus & est scabies uesice apparet sanies in uri na &c̄. ¶ Et signum quidā poris.s.ardoris facti ab acuitate urie & ipsiꝰ bauracitate. Et signū secūdi.s.facti ab ulceribus uel scabie.ge neratio idest in isto est generatio. ¶ Primuz .s.acuitas urine ad secundū scilicz ad ulcerati onem. ¶ In eis que preterita sunt.s.sup de scabie &c̄. Sz tu.d.ipe n̄ posuit sigᵐ alterius ardoris.s.q fit a cōsūptiōe corporis. dicendū qd̄ signū est notum. Ex causis cōsūptiuis. ¶ Sicut.poit curā prio intendēdo ad cām.2° ad accidens.2ª ibi. Cura Primo ponit curā ardo ris qn̄ ibi sunt ulcera.2° qn̄ nō ē ulcꝰ.3° qn̄ ar dor fit a cōsumptione hūiditatis nō ꝑmittētis sentire acuitatē urine.2ª ibi.& si nō.3ª ibi.et

si causa. ¶ Dicit p⁹ qđ si ibi est sanies ibi est ardor &c̄. p3 causa p° tractatu de cura ulcerū uesice. ¶ Cōpetēs ad illud .s. ad ardorē cum ulcere. ¶ Gūmi .s. arabici. ¶ Nota qđ aliq̄ medici faciunt tragea & puluerē de istis reb⁹ & p3 .9° almāsoris. ¶ Et si nō pōit curā ardoris cū nō est ulcus & dicit qđ si nō sunt ulcera bonū ē qđ facias eductiōem urine &c̄. ¶ Exuberatio urine .i. multe urine eductio qa si urina sit in multa q̄titate subtili .i. leui. ¶ Almaru .i. marubi ꝑmenisus .i. lignū sicut robilia factū. Alij dicūt qđ sunt robilie. ¶ Et si causa. Ponit curam qñ cā ē corruptio hūiditatis contente in carne glandosa uesice & patet. ¶ Gūmi .s. arabici. ¶ Nō curens .i. nō acutū qa sicut lac laudabile qđ stet sicut qđdā granu3 sup unguē. ¶ Et qñq3 ponūt. Ponit curā intēdēdo ad accidens .s. ad dolore3 & p3. ¶ Vlcerū .s. renu3 & uesice. Cōfortatōe .i. uigoratione.

FIT pp ¶ Hic determinat de paucitate urine ponēdo solum causas & p3. ¶ Multitudine3 raritatis corporis. Vñ fit m̄l'ta resolutō occ'lta ul' manifesta. ¶ Q̄ ñ ē flux⁹ uētris mala aquositas q̄ iret ad uias urine uadit ad itestina.

DIFFICVLtas. Hic determiat de difficultate urine. Primo q̄tu3 ad cās. z° q̄tū ad signa. 3° q̄tū ad curā. z^a ibi signa. 3ª ibi si cā ē hūor. ¶ Primo ponit cās difficultatis & retētionis urine. z° declarat eas. 3° ponit cau. z^a ibi & cā. 3ª ibi & ex pte difficultatis retentionis urine. ¶ Prima cā est mala cōplexio i uesica & maxime frigida sicut qñ multu est potens uēt⁹ septētrionalis. z^a cā ē apostema. 3^a cā est in collo uesice uel uirga al' in uirtute &c̄. p3 tota littera. ¶ Et ꝓprie frigidū .s. itrinsecū. Ad exēplū qñ dicit accidit ē exēplū de cā extrinseca & non de intrinseca. ¶ Aut alia .s. q̄ sunt cāe debilitatis ¶ Dñiu3 .s. ipsi⁹ uesice qa uesica nō dominat̄ urine. ¶ Secūdū .s. qđ se habet res naturalis .i. z^m qđ d3 dñari expulsioni qñ nō sic est fit retētio. ¶ In ea .s. debilitate uesice. ¶ Mēbri mittētis qa renū. ¶ Et cā dcl'at spēaliter istas cās difficultatis retentiōis urine. Primo declarat cām q̄ se tenet ex pte meat⁹ z° cām que se tenet ex pte uirtutis 3° illā que se tenet ex pte nocumēti in lacerto. 4° illam que se tenet. ex pte nocumenti mādantis mēbri. 5° illam que se tenet. ex pte urine. z^a ibi cā aūt. 3ª ibi facta. 4ª ibi cā uero. 5ª ibi facta aūt. ¶ S3 tu dices Aui. posuit. 6. cās & tñ nō declarat nisi qnq3 dicendū qđ primā cām declarauit .s. illā que se tenet. ex pte male cōplexionis. ¶ Primo ponit quādā diuisione3 z° declarat mēbra z^a ibi. Et premittā. ¶ Dic primo ꝙ causa q̄ ex est parte meat⁹ aut ē &c̄.

¶ Primitiua .i. principalis. Aut p cōitatē .i. consuetudinē ¶ Et primitiua declarat illas, cās pp nocumētū in meatu p° cām que ē principalis. z° illā que ē pp cōitatē z^a ibi. Et qñq3 prio premittit quādā diuersitatē z° declarat mēbra z^a ibi. Et opilatō. Dicit primo qđ causa principalis aut &c̄. In ipso met .s. collo uesice. p cōitatē .s. iotij. ¶ Et opilatio declarat mēbra p°. p^m qđ ē opilatio meatus. z°. z^m qđ ē p cōitatē iotij z^a ibi & iste in quo. ¶ Dicit primo qđ opilatio fit ꝓpter apostēa &c̄. ¶ In ipso .s. meatu urine qa collo uesice. aut lapis .s. ē cā opilatiōis ¶ Repugnās .s. expulsioni unde ibi urina coartatur. ¶ Cā ulceris .s. q̄uis nō sit ulc⁹ incarnatū sed hēat labea grossa. ¶ Ei .s. uesice uel collo ¶ Aut saniei sic replētis. ¶ Q̄ui superfluit .i. qui stat multū ad urinādū. ¶ Fingitur uesica .s. Extensa. ¶ Coopit̄ .i. claudit̄ ¶ Retētio .s. multe urine. ¶ Et ille in quo. hic declarat opilationē que fit ꝓpter cōitatem iotij & p3. ¶ Secūdū cōitatem .s. ad alia mēbra q̄ ad uesicam. ¶ In eo .s. intestino. Ite3 si sit apostema intestina tunc cōprimūt uesica3 & faciūt clausuram ¶ Rāgadie .i. fixure dolorose. ¶ Et qm causa declarat cā3 difficultatis que cōtingebat per cōitatem & dicit qđ quādo sunt ulcera in meatu &c̄. ¶ Et retinens .s. eam. ¶ Fugiens .s. fugere intendens. ¶ In lacerto .s. uesice. ¶ Cū studet .i. conatur & uiolēcat se ipsu3. ¶ Causa aūt. Hic declarat aliam cām que se tenet ex pte nocumēti uirtutis. & p3. ¶ Vt sit ingressu3 .s. nocumētū in sensu uesice qa uesica nō sentit & tūc nō precipit expulsiue ut expellat urinam. ¶ Principiū .i. in mēbrū principale ¶ Karabito. & ē apostema cerebri calidū ¶ Litargia ē apostema frigidū cerebri. ¶ Lacerto .s. qui ē in collo uesice. ¶ Et similibus .s. malis dispositionibus. ¶ Virtus expulsiua .s. manens sopita. ¶ Est calida .s. mā accidēs .i. cōueniēs. ¶ Facta aūt. Declarat tertiā cām que se tenet ex parte nocumēti in lacerto & p3. ¶ Aut molificatiōe .s. nō multa s3 tanta qđ nō ē obediēs dilatatiōi ¶ Causa uero. declarat cā3 que se tenet ex pte nocumēti mēbri mandantis. ¶ Et patet. ¶ Facta autē .s. difficultas urine uel retentio ¶ Lenificandi materiā .i. leuē fatiēdi materiā ad expulsionē. Ad dispōnes .i. ꝓpter dispōnes ¶ Et hec quidē diuisio .i. hoc mēbrū diuisiōis ē difficultas ꝓpter mēbrum mandans. ¶ Singulare .i. distinctum. ¶ Paucitas urine .s. nō discerint .i. ca°. precedēti quādo dixit qđ epar nō discerint ¶ Facta aūt declarat aliā causam que se tenet ex pte urine & p3. ¶ Facta aūt .s. difficultas urine. ¶ Dolorem .s. in eius exitu. ¶ Et exptū Hic ponit cañ. ꝓnosticos. z^a ibi & scias. ¶ Dic primo qđ expertum est &c̄. Istud dicit rasis.

4° cotinentis.i. fine & 6ª particula afforismorum Quibus a stranguria &c. Tenasmon &c. suppl. & idem passio ylliaca. Et scias. Ponit 2ᵐ can. &c. Et remotionem eius .s. ardoris urine precedentis. Ipsius quia sit coartatio. Humectatio .s. quando est a siccitate. Ut non accidat illud scilicet talis exiccatio.

SIGNA Quidem eius. In precedentibus Avi. determinauit de difficultate & retentione urine quantum ad causas. Hic determinat quantum ad signa. Primo ponit signa difficultatis urine cuius causa est debilitas in uirtute & nocumentum in meatu. 2° ponit signa difficultatis cuius causa est nocumentum membri mandantis 3° ponit signa quando causa est nocumentum uirtutis 4° quando causa est nocumentum in lacerto colli uesice. 5° quando causa est ex ipsa urina. 2ª ibi et illa 3ª ibi et signum. 4ª ibi et signum. 5ª ibi & signum. Primo ponit signa difficultatis urine significantia super malam complexionem calidam & frigidam. & signa difficultatis urine prouenientis ab apostemate. 3° ab opilatione 2ª ibi signa. 3ª ibi & scitur. Dicit primo quod causa difficultatis est mala complexio frigida urina est alba &c. Sed quando est mala complexio calida urina est acuta inflata & huiusmodi. Sed si sit a frigore constringente iam tu scis propter mollificationem &c. Et si sit propter exiccationem factam a febribus &c. Signa eius scilicet difficultatis & retentionis urine. Albedo urine est cum grossitie. quia simul cum aquositate euacuatur feces & non pura aquositas. Ante illud .i. antequam fiat difficultas Balneationis .s. in aqua frigida Et uacuitas .i. priuatio Constrictio a frigore quia constringendo facit uias strictas. Ex molificatione .s. calidorum hoc operantium. De signis eius. scilicet facte a fe.liquefactentibus paucitas urine. Sig.ª autem ponit signa difficultatis cuius causa est apostema in uesica & patet. Ei .s. uesice. Non subito supple .s. a mala complexione extrinseca proueniens potest subito aduenire. Et scitur. Ponit signa difficultatis cuius causa est opilatio &c. Ab opilatione siue sit opilatio per se siue per coitatem .s. quando fieret compressio ab intestino recto tunc est per coitatem uesice .s. ad alia membra. Et illa Ponit signa difficultatis cuius causa est nocumentum membri mandantis. Primo ponit illa signa. 2° reassummendo declarat 2ª ibi et cognoscitur. Dicit primo quod quando nocumentum est in membro mandante &c. Patet littera. Membri mittentis sicut renes. Opilatio .i. nocumentum ex membro apodiato sicut ex intestino recto. Et inflatio supple nec aliud nocumentum unde uesica opiletur uel ledatur. Sunt cum dolore quia uesica est membrum neruosum supple .s. si est nocumentum propter membrum mandans non est ibi dolor. Et cognoscitur. Reassumit signa. primo signa significantia super apostema membri mandantis 2°. reassumit signa eius cuius causa est frigus 3°. cuius causa est uentositas. Ibi 2ª cuius autem ibi 3ª. & signum. Dicit primo quod cognoscitur apostema quando habet opilare &c. Opilans .s. uias urine. Quod sciuisti .s. de apostemate. Ipsam .s. siringam. Per urinam predictam .i. sanguineam uel albam eductam per siringam. Ex citrinitate .i. uiriditate uel cinereitate coloris. Est malus .s. quia sanguis ille cogelatur. Summa .i. quantitas. Illius. ponit signa difficultatis prouenientis a frigore constringente Et patet. Et signum ponit signum difficultatis urine prouenientis a uentositate. Et signum ponit signum prouenientis a debilitate uirtutis. Primo sensitiue. 2° naturalis expulsiue. 2ª ibi. & signum Dicit primo quod scitur quando non sentit mordicationem &c. De 2ª dicit quod est debilitas in moderando uillos latitudinales ut expellant. Et signum. Ponit signum difficultatis propter nocumentum in lacerto. Primo hoc. 2° resumit & declarat specialia. 2ª ibi & factum. Dicit primo quod quando lacertus uesice est mollificatus &c. Lacerti .s. uesice & tunc intelligit de difficultate urine ab lacerti scilicet uentris Absque cristeribus idest absque siringis Res intrinseca .s. sicut lacertus. Cum compressione .s. forti. Et facta. Resumit sig.ª declarando magis specialiter & patet. Est illic scilicet quando est causa retentionis Pura idest sine retentione urine Et signum. Ponit signa difficultatis cuius causa est urina. Et dicit quod quando dolor est &c. Sedat dolorem scilicet postquam est iam diu educta urina ulcerosa scilicet difficultas urine.

SI causa. Ponit curam. Primo ponit curam iuxta diuersitatem causarum 2° ponit quasdam medicinas comunes ad diuersos modos retentionis urine. 2ª ibi. Dixerunt quidam. Primo ponit curam quando causa est in meatu & in uesica. 2° quando est in lacerto. 3° quando causa est ex parte urine. 4° quando est ex parte uirtutis. 5° quando causa est in membro mandante. 2ª ibi et si causa. 3ª ibi facta autem 4ª ibi in facta. 5ª ibi infacta uero. Primo ponit curam difficultatis quando causa est sanies uel humor contentus in meatu. 2° quando difficultas est a cogelatione 3° quando est a lapide. 4° quando causa est uerruca uel caro adita. 5° quando causa est apostema in meatu. 6° quando causa est frigus. 2ª ibi facta autem 3ª ibi & si causa. 4ª ibi & si causa. 5ª ibi & si causa 6ª ibi & cum prima in tot quot medicinas ponit quia ponit multas & diuersas medicinas partes petent. Dicit primo quod &c. In ea scilicet uesica. Dyureticum scilicet solum. Nota quod dyureticum ducit medicinas ad uesicam & materias. Et ideo nocet quando corpus est plenum uel plectoricum quia primo est euacuandum.

¶ Deinde scilicet si res ē maior. ¶ Quod ut cadat nocumentū in uesica. ¶ In ea idest uesica rubea idest tinctorꝝ. ¶ Alaset idest tribuli ¶ Cū triplicato scilicet uino subtili idest fluido ita exponit Albert⁹ Iniectū scilicet p siringā. ¶ Ad plures specis.s.retētionis urine. A calore & frigore.s. euenientes. ¶ Non fuerit sanguis scilicet ex ulcere uel ex ruptura.
¶ Danulus ē animal simile capriolo. ¶ Facta autem. Ponit curā difficultatis urine pp nocumentū i meatu qđ puenit a cōgelatione. fca &.p3. ¶ In ca° cōgelatiois.i.i ca° cure sāguis cōgelati in uesice. ¶ Ciceris nigri.s.cū cortice. ¶ Et si fuerit.poīt curā qn̄ ē lapidis & remittit nos & p3. ¶ Et si causa poīt curā qn̄ causa ē ueruca uel caro ibi nata. ¶ Aut i carnatio.i.cōsolidatio. ¶ Nota qđ dic̄ & fortasse proderit.quia forte curabit̄ uel fortasse proderit quia usus acetosoru3 si corpus est mundu3 iuuat in exicando uel nō pderit.s.si corpus ē plenū. ¶ Et si cā.Ponit curā quādo causa ē apostema.& pat3. ¶ Dimittat stiptica quia cōstringunt urinā. ¶ Duobus dieb⁹ .s.ut cōsumatur materia aposteātis. ¶ Premittere.s.ad phibendū scil3 apostema &c̄. ¶ Et cū cā.Ponit curā qn̄ causa est frig⁹ uel calor uel sicitas in meatu & patet. ¶ Et si causa ¶ Ponit curā qn̄ causa estiin lacerto Prio ponit cura3 uñ.causa est molificatio & paralesis siue spasm⁹. ¶ Secūdo.qn̄ causa est mala cōplexio frigida.3° quando causa ē mala complexio calida.4° quando fitia casu aut pcussiōe.5° quando causa est uentositas secunda ibi & si causa.tertia ibi facta. aute3 quarta. ibi & si fuerit.quinta ibi qđ si causa prima p3. ¶ Paralesis.s.in lacerto uel collo uesice. ¶ Et si cā.ponit curā qn̄ cā est mala cōplexio frigida & p3. ¶ Et puocat.s.urinā ¶ Inicit̄.s.stercus illud in. Arascha uiati ē qdā auis sic facta cū rosto ꝙ frāgit ossa. ¶ Facta aūt.ponit curam qn̄ fit a calore & patet. Et si fuerit ponit curā qn̄ fit pp casum & pcussione3 & p3. ¶ Aut remouet aliquid.s.a suo situ. ¶ Quod accidat aliqd.s. de sanguine alias sanie. ¶ Qđ inuiscatū.s.re. ¶ Qđ si causa.Ponit curā quādo causa ē uentositas
¶ Facta aūt.Ponit curā quādo cā ē difficultas retētionis ex parte urie & dicit qđ quādo causa ē dolor &c̄. ¶ Prohibētis.s. exitū urine. ¶ Predictis.s. in ca°.de ardore urine
¶ In facta aūt.ponit curā quando cā est ex pte uirtutis. Primo quādo ē nocumētum in meatu sensitiuo.z° quando ē in uirtute naturali expulsiua 3° qn̄ in retētiua.z³ ibi. Et si fuerit tertia ibi. Et si causa. ¶ Dicit primo quod quando causa est in sensu curetur &c̄.

¶ De z³ dicit qđ quādo est debilitas &c̄.
¶ De 3³ patet. Principiū.s.cerebrū uł nuca
¶ Albe3aard.i.uirtutē trinchalē. ¶ Expgefaciētes.i.acute ualde. ¶ Alharmela ē ruta siluestris. ¶ Retentionis .s.urine. ¶ Sulla ē artetica ¶ Comparia.i.similia. ¶ In facta uero.ponit curā difficultatis & retentionis urine qn̄ cā est in mēbro mandante & patet
¶ Non ualebit.s.cura difficultatis & retentionis urine. ¶ Conueniēs eis.s.hn̄tib⁹ difficultatē urine. ¶ Cum lacte qa lac phib3 urine puocationē que fit & lenit uentrem.

D Ixerunt quidā ¶ In precedentibus. Aui.posuit curā difficultatis & retentionis urine diuersificatam. z^m diuersitatē cāꝝ. Hic ponit medicinas coēs ad aliquas spēs retentionis urine.primo ponit quasdam conueniētes multis speb⁹ retētōis urine.z° ponit curam cū siringa.3° ordinat situm ei⁹ cui debet iponi siringa.z³ ibi & qn̄ cōferūt.3³.ibi.harū uero.primo facit hoc.z° ponit spetialem .& incidētalē curā quādo cā ē opilatio & non apostematio.z³ ibi & dixerunt.3³ ibi & dixerunt. ¶ prima patet Mumia est quedam spēs que adheret sepulcris.
¶ Et dixerunt.ponit aliam medicinā & dic ꝙ bonū ē &c̄. ¶ Sal tabar3et ē salgema. Alia expositio dicit sal grassum a3uru3 & ē salgema. ¶ Et dixerunt.ponit aliam medicinam & patet. ¶ Alcordi3 ē cimex. ¶ Alhagel est spēs cimicis. ¶ Sup ipsam.s. sup uirgam.
¶ Et qn̄ uero.ponit curam quando opilatio ē cā & pat3. ¶ Cu⁹ exsufflatione.i.extractione aeris. Tathati ē instrumentū sicut siringa p quod attrahit̄ aer.& ne det̄ uacuū egreditur urina. ¶ Et quando uero. ponit hoc. z° ostendit que siringa sit melior.3° ondit formā siringe.z³ ibi & siringaꝝ.3³ ibi & tunc.
¶ Dicit primo qn̄ non conferunt medicine. facias ꝙ siriga &c̄. ¶ Alchatatir.i.siringe.
¶ Aut in cohartante.i.i apostemate mēbri ppiq sicut itestinū rectū.uł mēix i mulierib⁹
¶ Et sirigaꝝ.ondit q̄ siriga ē melior. ¶ Ex leuiorib⁹ cōib⁹ q̄ sūt magis plana & leuia.
¶ Et si i ē uehementis uirtutis.s.plumbum.
¶ Masacuma ē res de qua fiūt uasa uitrea & dicit.Simon qđ ē uitru3 nō perfecte decoctum uel ē materia de qua fit uitru3. ¶ Et tunc oportet ostendit formā siringe & ponit modū quo extrahit̄ aqua per siringa3.& p3.
¶ Aliqđ horū.s.foraminū. ¶ Per ipsa3.s. siringā. ¶ Vacuitatis.s.uitādo.i.ne det̄ uacuum. ¶ Re aliqua.s. siringa. Aut aliqd.s.ut saniei uel humor ali⁹. ¶ Aliquid exprimēs .s.per cōstrictiōe3 in medio Ordinatoꝝ filioꝝ Rasis. 7° cōtinētis.docet facere.h° cū serico

Lib 3 fen 19

¶ Illud qđ sequit̃.i.qđ debet sequi de uriā uel alia re. ¶ Est perpēdicularis.i.res iplēs. ¶ Penetrans in eo.s.instrumēto uel siringa ¶ Harū uero. Ponit curā ordinādo situ illi⁹ in quo debꝫ mitti aliquid per siringā & pꝫ. ¶ Et illic.s.imissio siringe.

Cam p de distillatione urine

Aut fit. Determinat de distilatione urine. Prio ponit cās.2° signa.3° curā.2ª ibi apostēatū.3ª ibi iā sciuisti p° pōit numerꝝ cāꝝ distilatōis urine.2° declarat.3° excusat se.2ª ibi. Et cā qđē.3ª ibi de distilatione. ¶ Dicit prio ꝙ distilatio urine fit ꝑpter cās q̄s ponit uel ꝑpter aliquas ipsaꝝ ¶ Aut fit.s.distilatio urine. ¶ In instrumētis urine qa i lacerto. ¶ In pncipijs ut ꝑpter nocumētū cerebri uel nuche. ¶ Et cā quidē Hic declarat istas cās.primo primā.2° secundā.3° terciā.2ª ibi aut est cā.3ª ibi facta aūt. ¶ Dicit primo ꝙ ex pte urine contingit distilatio ꝑpter duas cās.una est ꝑpter ardorē & acuitatē urine.alia pp multitudinē ipsius ¶ Et fit acuitas.i.acuitas ē cā distilationis. ¶ Que ē distilatio scilicet cum difficultate ¶ Omne paruū.i.quelibet parua quātitas. ¶ Cū sua attractione.s.ad uesicā. ¶ Absq̄ uoluntate.i siue uelit siue nō. ¶ Et pp cibos .s.acutos.& medicinas acutas & laborem.& coytum. ¶ Et alia.s.que sunt cā acuitatis urine sicut exicatio carnis glandose contente in uirga. ¶ Aut pp cōplexionē.s.calidā acuētē urinā mēbroꝝ uicinoꝝ &c. ¶ Natura.s. cū urina. ¶ Aut ē. Declarat scdaꝫ cāꝫ q̄ erat pp nocumentū in subiecto quia in lacerto uesice & patet. ¶ In lacerto quia mollificat̃ & cadit inferius & opillat uiam. ¶ Cū stupore.quia ille musculus n̄ hēt sensum uel si hēt habet diminutū. ¶ Ano.s.molificatio lacerti qn̄ stercus iuoluntarie egredit̃ qa uili trāsuersales non retinent. ¶ Nota ꝙ utplurimū mala cōplexio debilitans ē frigida & maxie uesicam qa ē frigidū membrūꝫ. ¶ Sed.t.d. Auic.posuit supra quatuor cās.& tn̄ non declarat nisi tres. ¶ Dicēdū ꝙ excusat̃ a declaratione quarte cause qn̄ dicit principio quia fit pp defectuꝫ pncipioꝝ. ¶ Suo.s.exit⁹ urine ¶ Facta aūt. declarat tertiam cām.que se tenet ex parte uesice & assignat quatuor cās.2ª ibi & qn̄q̄.3ª ibi & qn̄q̄.4ª ibi et qn̄q̄. ¶ Dicit primo ꝙ cū aliquando contigat &c.ex parte uesice &c.illa cā est qa iuuatur expulsiua et uilli stant dillatati.et nō cōstringuntur sicut deberent. ¶ Et qn̄q̄. Nota hic qđ dicit fit debilitas in se ipsa.i.absq̄ cōitate & aliquando fit p cōitatē mēbroꝝ superioꝝ quia cōicat̃ nocumētū ab alijs mēbris ꝑpter nocumentum cōicatum a partibus supiorib⁹.s.mēbris principalibus.p hoc ēt excusatur a declaratione quarte cause. ¶ Apertiōis.s. apostematū.& quandoq̄ pōit secundaꝫ cām. Et dicit ꝙ quandoq̄ est ulcus i uesica & scabies&c. ¶ Et quandoq̄ ponit terciam cām. & dicit ꝙ aliquando ē &c. ¶ Propter opilatione.s.nō cōpletaꝫ ꝙ si ēēt cōpleta nō egrederet̃ aliqd ¶ In ipso.s.meatu i matrice aut intestino.quia fit compressio & clausio meatus ¶ Et quandoque ponit aliam causam. & pꝫ. ¶ Et quādoq̄ fit.s.distilatio.hic pōit alias causas doloris. ¶ De distilatiōe.hic cōcludit excusando se ipsum. ¶ Illud ut.s.qn̄ ē propter defectū expulsiue. ¶ Apostematū hic ponit signa & patet. ¶ Causaꝝ materialiū.i.opilationū ut lapis uerruca sanies ł huōr ¶ Causarū.i.calefacientiū. ¶ Signa cōia.i. per cōitatē ad principia.s.cerebrū uel nucam ał signa cōia apta utrisq̄ ut exitui inuoluntario & difficultati exitus urie. ¶ Iaꝫ sciuisti Hic pōnit curā distilation's urine & primo remittēdo nos pro cura retentionis urine premittit intentiōem suā.2° ponit medicinas.2ª ibi.& đ medicinis. Primo ponit itentiōeꝫ suā 2° ponit tres cañ.2ª ibi uerū hic. ¶ Dicit p° qđ tu sciuisti &c. ¶ Cōfectō alia. Ponit aliā medicinā & pꝫ. ¶ Eairon.i.cipressi alij dicūt qđ est marubiū uel prasium. ¶ Aut folioꝝ Ponit aliā medicinā & patet. Alchana grece dicit̃ ciprus & est arbor quedā & ide dicit̃ oleū ciprinū.i.oleū de alchana. ¶ Et iteruꝫ pōit aliaꝫ medicinā & pꝫ. Magister ¶ Tomas utitur hoc medicamine. ¶ Sandaracē.i.uernicis. ¶ Et iterum ponit aliaꝫ & pꝫ. ¶ Alasce .i.thimy. ¶ Ad mansioneꝫ.i.in meridie qn̄ sol est in medio emispij. Et đ curatiōib⁹. Pōit aliam & patet & reliquē patent.

Cam pm de inuolutario exitu urine

EST Ut egrediat̃. ¶ Hic determinat de inuoluntario exitu urine. Primo ponit causas.2° excusat se a signis 3° ponit curaꝫ.2ª ibi non ergo.3ª ibi illi qui. Prima in tot quot causas ponit sed legatur totū simul. ¶ Dicit primo qđ quando uria egredit̃ inuoluntarie &c.i.quando inuolūtarie exit urina siue exeat distilando siue non. ¶ Nota qđ musculus iste stat dillatat⁹ & nō comprimit̃ & iō exit inuoluntarie. ¶ Frigoris.s.uesice. ¶ Et debilitatem.s.cōtentiue ¶ Accidentem ei.s.lacerto. ¶ Atractiue.s. uesice uel renū. ¶ Resudatiōeꝫ.i.illud qđ dꝫ resudare. ¶ Nota qđ urina uadit per uenas mixta cum sanguine ut sanguis fiat subtilis & melior appositio & assimilatio. ¶ Modo quando uesica est calida attrahit illaꝫ aquositatem que debet resudare per poros quando sanguis est assimilat⁹. ¶ Nota qđ si aliqs

hr̄et intestina plena stercore & sit stipticus
fit cōpressio focum uersus uesicam. ¶ Exp
mit.s.uesicam. ¶ Egreditur.s.inuoluntarie.
¶ Pregnantibus.z^m cōpressionez que fit a
matrice in uesicaz & ideo stringendo uesicaz
urina egredit̄ inuolūtarie. ¶ Supra uesicaz
.s.ratione quoꝝ fiat cōpressio. ¶ Nota ergo
hic qđ excusat se a signis & patet. ¶ Illa q̄
est.Ponit curā inuolūtarij exitus urine. Prio
prouenientis a caliditate.z° a frigiditate.z^a
ibi frigidi aūt.Pria i tot quot medicias pōit
Partes patent. ¶ Dicit primo qđ cōueniunt
medicine stiptice &c̄. infrigidantes stiptice
quia resistant malicie complexionis calide.&
confortant uesicam. ¶ Et de illis.ponit secū
dam medicinam et patet. ¶ Gummi scilicet
arabici.acetosi supl̄.& fiant trocis.q exicent̄
& sumant̄. ¶ Et iteꝝ.ponit aliā medicinā &
patet. ¶ Ex masul est cib⁹ q fit ex lacte ace
toso & farina ordei ¶ Frigido aūt. pōit cu
rā qn̄ cā est frigida & tot facit q̊t medicinas
ponit.partes patent ¶ Dicit p° ꝙ cōueniūt
medicine dicte i ca° đ distilatione urine et po
nit ēt aliquas &c̄. ¶ Et diaciminū pōit ali
ud mēbꝝ & patet. ¶ Et ex eis ponit aliud.
& patet. ¶ Mahaleb.ē cerusa siluestris. Et
olea ponit aliam. ¶ Disruptis.i. permixtis.
¶ Confectio ponit aliam & ē cristere & pz.
¶ Hefet.tribuly.Alchadet.i.tribula.Alcha
dra sunt grana facta sicut piper nigrū. ¶ Cā
eius hic determinat đ mictu in lecto.p° pōit
cās.z° curā.z^a ibi cura. ¶ Dicit ip° ꝙ qn̄ la
certus urine ē molificatus fit mictus in lecto
uel qn̄ urina est acuta pungens.un̄ uirtus ex
pellit ad illud.i.ad mingendū in lecto. ¶ Cū
ergo mouet̄.s.urina ad uesicam. ¶ Natura
.i.uirtus naturalis. ¶ Voluntas occulta.i.na
turale desideriū uel uoluntas aliqua non oīo
manifesta. ¶ Confortant̄.s.pmutatōe etatis
¶ Et nō mingūt.s.in lecto. ¶ Cura eorum
ponit curā.& ponit medicinas.partes patēt
legēdo. ¶ Dicit prio qđ tu debes euacuare
.s.illū.s.qui habet molificationē uesice &c̄.
Ratio qa fit ꝓpter molificatōez &c̄. ¶ De
mirabolanis.s.positū supra ca°.de distilatiōe
& fuit .z^m medicamē ¶ Et de unguētis.Pōit
aliud medicamē.& patz. ¶ Et cū hoc oporz.
Ponit alid & patet. ¶ Ad mingendū.s.āteq̄
dormiāt. ¶ Et fortasse.dat modū.z^m quem
aliqui aliquādo mingunt in lecto .p quo nota
qđ aliq aliquādo imaginat̄ eē in uno loco i q̊
ē pulcrū migere & sic migunt i lecto. ¶ Eoꝝ
.s.pueroꝝ. ¶ Imaginant̄.i.acidit imaginatio
¶ Conueniens ē locus quia ymaginant̄ esse
in loco conuenienti. ¶ Locus iste ē aptus ad
mingendū.Inuentus.s. ymaginatiōe curret

tunc.s.iste in mingendo latrine.i.loci apti ad
mingendū. ¶ Alteret al' pmutet. ¶ Ipsum
.i.in sui anima. ¶ Peruenire.s.i nocte. ¶ Ad
illū locū i.ut mingat. ¶ Abstergit.i.rememo
rat̄. ¶ Et de illis ponit aliud medicamē &
pz. ¶ Et confert.pōit alid & pz. ¶ Massa.s.
reꝝ predictaꝝ. ¶ Infrigidātiū.s.p corp⁹ & p
consequens accidit talis mictio a frigiditate.
¶ Est ut egrediat̄.Determinat de dyabete.
Primo q̄tum ad cās.z° q̄tum ad curā.z^a ibi
dyabetes. ¶ Primo notificat dyabetē.z° po
nit cās.3° excusat se a signis.z^a ibi. & causa
quidē.3^a ibi & tu.Primo notificat dyabetē.
z° ponit quoddā dictum & ipsum remouet
z^a ibi & dixerunt. ¶ Dicit p° ꝙ dyabetes ē
qn̄ qs mingit stati sumpto cibo & potu p os
Sz.t.d.cuius membri est dyabetes egritudo
dicēdū qđ pōt esse egritudo utriusq.s.renū
& uesice. ¶ Et dixerūt.Ponit qđdā dictuz
Galieni. de interiorib⁹ ca°.z° &
patet.z°. ¶ Dicit qđ iste nō est conueniens.
¶ Dixerūt qdā.s.G.loco allegato ¶ Nota ꝙ
Gal.summit ibi liēteriā que ē accidēs appeti
tus canini & talis appetitus caninus ꝑuenit
paulatine sicut paulatine dyabetes fit quia
epar statim trahit a meseraicis & meseraice
a stōacho et iō stat in continua siti & ratiōe
huius dicit.Gal.qđ accidit subito dyabetes.
sz fluxus uentris factus ab appetitu canino
ꝑuenit paulatine sicut paulatine fit talis ap
petitus. ¶ Et transitus.i.z^m modū dyabetis
& inde saciatu sug°.&c̄.appetit⁹ uolūtari⁹
īmo nō fit subito asq uolūtarie. ¶ Et causa
quidē ponit causas &c̄.dicit qđ cā huius ē
mala dispositio &c̄.Propter đbilitatē scilicz
retentie.Aut fit scilicz dyabetes. ¶ Attractie
.s.renū. ¶ Et tu scis.Ponit quēdam cān̄ .&
patet. ¶ Illud quod currit scilicet aquositas
¶ Et tu quidē hic excusat se a signis & pz.
¶ Cura dyabetes.ponit curam.p° ponendo
quasdam intentiones & aliqua medicamina
in generali.z° in spāli.ibi z^a.de medicinis.p°
ponit quasdā medicinas que sunt magis ad
alterandū.z° quedam cibaria & medicinas e
uacuatiuas.z^a ibi.Et ocupatio quidē. Pria ī
tot quot medicinas pōit.ptes patent. ¶ Dic̄
primo ꝙ qn̄ a cā calida &c̄. ¶ Robub.i.suc
cus. ¶ Laceti hoꝝ.s.circa renes. ¶ Et đ illis
hic pōit aliam medicinam & pz. ¶ Nota ꝙ
dormire ualet quia prohibet fluxum urine.
& ēt quia tunc n̄ recordat̄ bibere quia sitis
tunc non pcipitur ¶ Occupatio a siti.i.intē
dere ad cām. ¶ Antecedens idest ꝙ debet an̄
cedere. ¶ Et opz ponit aliud & patet. ¶ Cū
sudore forti scilicet qn̄q. ¶ Et stupefactio
ponit aliud & patet. ¶ Partis alchari idest

lib 3a fen xix

partis inferioris. Ab iobediētia scilicet opi latiōnis. Et de illis ponit aliud medicamen & patz. Et lenificatio ponit curam cū eua cuatiuis .prio hoc.2° docet admistrare ciba ria.2a ibi & ꝗ ebibitis.pria pz. Nature.i. stiptici uentris. Fleubothamia.i.cū ē ma la cōplexio calida sanguinea. Et de ipso o stendit ꝙ lac est melius & patet. Assate .i.in pasta. Huius generis.s.rerꝫ frigidarꝫ lenitiuarꝫ. Cotilla ē ʒ j. Alfocha ē cib⁹ factus de paul. Est magis frigidū qa pl⁹ miscet̄ de substantia ordei. Et ꝗ medicis ponit curā in spāli.primo a cā calida.2° a fri gida.2a ibi & factū.prio ponit medicinas ꝗ bibuntur.2° emplastra.3° epithimata.4° cri steria.5° regimen.2a ibi & de emplastris.3a ibi & de epithimatib⁹.4a ibi & ꝗ cristerib⁹. 5a ibi Cibi.Prima in tot quot medicinas po nit & patet. Dicit primo qđ conferunt tro cis.&c̄. De 2a.patet.de tercia etiam patet Gūmi.s.arabici. Sic uides.s.ꝗ fortitudie uel debilitate uel ꝗ calore. Et de ēplastris Ponit emplastra & patet. Zarur ē pomū puulū factū sicut nespula. Sula .ē herba ipinguatiua uel ē herba arthetica. Et de epithimatib⁹. Ponit epithimata & patet. Remith.ē cōfectio de pasulis & gallis ex qua fit gallia muscata.&c̄. Et ꝗ cristerib⁹ ponit cristeria & patet. Cibi autēz ponit regimē per cibaria primo ponit per cibaria quibus nō debent uti.2° quibus debent uti 2a ibi.Et de illis .P° pōit cibaria que cōueni unt & patet. Candarusum ē ordeū sine cortice & dicit̄.2m uulgares aliquos farrus 2m aliquos far .Est factū sicut spelta sed est aliquātulū maior & habet crorices sicut spel ta & fit ex eo in aliquib⁹ ptibus panis bon⁹. Almosuath est cibus acetosus. Alchele met ē alius modus cibarij. Alesfidabaget .i.te ffea.que ē duplex. quedā alba quedam uiridis alba fit ex carne & aq̄ & coriandro & uiridis ex aliqua herba uel alio faciente colorē uiridem. De lacte.s.nō cocto. Et oporret ostendit a quibus cibarijs debem⁹ cauere & patet. Factū autem .Hic ponit curā dyabetes facte a frigiditate et pōit duas medicinas.2a ibi & quandoq̄. Prima patet. Factum autem.scilꝫ fluxum dyabeticum. Non accidit nobis.i.nundū uidim⁹. Eā .s.solutiōem. Cum uentosis.s.sine scarifi catiōe quia calefaciunt. Et proprie .i.s.sup extremitates. Et quādoq̄.Ponit aliud mē brū & pꝫ. Necesse ē.s.cū ē mista frigiditas

MVLTItudo urine.Hic determiat de multitudine urie prio pōit mōs 2° causas.3° curā.2a ibi & si ē 3a ibi Et iam. Dicit prio qđ trib⁹ modis pōt uenire multitudo urine. Vnus modus est in dyabete &c̄. Secundūz modos .s.tres. Et non est illa scilicet dyabetes. Cum quo scilicet mō multitudinis urine. Sicut bibitur.i.statim. Et de illis.s. habentibus multā urinā. Eius uirtus.s.eius uehemē tia & fortitudo dyabetis. Et si est ardor ponit cās. & dicit ꝙ si ē ardor &c̄. Cale facit.s.p accidēs stringendo. Subtiliat.i. fit liquida. Iste ē affotism⁹.Ipocratis.Vrina multa nocte micta &c̄. Et iā ponit curaꝫ primo ponit medicinas 2° descriptiones 2a ibi descriptio prima pꝫ. Eius.s.multitudinis urie. Almuhaleb.i.medula cerasorꝫ siluestiū Desciptio Ponit duas descriptiōes 2a ibi cristere bonū prima patet. Hasse .i. thimi alias.i.ysopi.alias.i.sticados. Ad mansio nem idest in meridie. Et cristere bonum Ponit scdam de scriptionem & patet. Al halet alchadra sunt quedam grana.

SAnguis quidē. In precedentibus Auic.determinauit de quibusdam egritudinibus i uesica rōne urine. Hic determinat ꝗ mictu sanguinis q̄tum ad cās.2° signa.3° curā.2a ibi mictum sanguis. 3a ibi facti qdē.prio ponit cās.2° cano.2a ibi urine uero. Prima i quinq̄.primo ponit ꝗ mictu sanguinis.2° de mictu saniei.3° de mi ctu rei que ē similis capillis.4° de mictu pu ris & saniei.5° de mictu aliarꝫ rerꝫ ꝗ exeunt tēpore crisis.2a ibi mictus aūt.3a ibi & simi liter mictus.4a ibi mictus aūt puris. 5a ibi urine uero. Prima in tot quot causas ponit mictus sanguinis.Sed legatur totum simul. De prima pte quid dicat pꝫ. Quare sepa tur continuitas uenarꝫ idest apiūt orificia ue narum. Alie possunt esse cāe extrinsece ut ca sus & pcussio &c̄. Supra renes sunt me seraice & alie uene. Secūdū tres spēs notas .s.aptionis orificiorꝫ uenaruꝫ scisionis & dis ruptionis earꝫ. Sed tu dices quarꝫ uenarum ē illa aptio. Dicendū ꝙ possunt esse uene renū que possunt aperiri scindi & disrumpi et flu et sanguis p poros euritides & fiet mictio sā guinis. Consuetudinis.s.exercitij uel eua cuationis. Quando abscindit̄ aliquod mē brū sanguis qui solebat ire ad illud mēbrum migetur. Sciuisti.s.fen.13a.& 14a. Mo dum crisis qa aliqñ p crisim expellit̄ sanguis Cursu eorꝫ.s.de reb⁹ extrinsecis approxia tis rūpentib⁹ uenas. Secundū minus idest raro cātur qa qñ est extrīseca sanguis ut plu rimū uadit ad alias concauitates corporis tū possibile ē qđ uadit ad uias urine. Frig⁹ constringens facit uenā moueri de circōferen

tia ad centrū & fit ſolutio cōtinui. ¶ Genera
tio illiꝰ .ſ. mictus ſanguis ē a tetano & ſpaſ
mo. quia mēbrū in tetano & ſpaſmo tremit
& cōtrahitur & frangit͂ uena. ¶ Rediēs in
ſanguinē .ſ. liquefacta. Ratio ē quia caro eſt
ſicut ſanguis coagulatus ¶ Aut ſuple fit
urina ſanguinea. Itē aliquādo ſanguis ē ita
tenuis qđ uadit ad oēs poroſitates. ¶ Hoc
enim .i. tenuitas ſanguinis. ¶ Et ſunt. primo
quoniā currit .ſ. materia liquefacionis carnis.
¶ Due intentiones .i. due cauſe ¶ Et una
intentio qa nō ē ſic ſuperfluus ſicut ſanguis
factus p liquefactionē carnis & dato qđ ſit
ſubtilis ſic ¶ Illud ad ueſicam' ſuple. unde
fit mictus ſanguinis nota qđ ultra cās đ ſci
ſura uene Aui. ponit duas cauſas quaꝝ una
eſt ſubtilitas ſanguis alia ē liquefactio carnis
alias ſanguis & ipſius cōuerſio in ſanguinē
Modo due cāe quare ſanguis p liquefatiōem
uadit per urinam ſunt qa eſt continue ſuper
fluus & cōtinue ſubtilis. ¶ Mictus uero hic
ponit cās mictus ſanguis ſimilis loture car
nis recentis & patet. ¶ Et diſcretiois .i. ſepa
tionis quia non bñ ſepant renes ſanguinē ab
aquoſitate eaꝝ .ſ. uirtutis digeſtiue & ſepati
ue & diſcretiue p debilitatē renū quia renes
nutriunt͂ ſanguine groſſo. ¶ Et ſimiliter de
clarat cās mictus rei ſimilis capillis & patet.
¶ Debilitas digeſtionis renū .ſ. coniuncta cū
mala cōplexione calida. ¶ Lōga .ſ. illa res q̄
eſt ſimilis capillis ¶ Ad albedinē .ſ. qñ erūt
a materia flegmatica. ¶ Et non prolongatur
.ſ. pillus. ¶ Aliaꝝ .ſ. uenaꝝ hoc habet͂ .4ª pti
cula afforiſmoꝝ illo afforiſmo. Quibus in
urinis apparent ſicut carniū fruſtra &c̄. pꝫ
hoc Gal. ibi in cōmento .cor ſcilcet patientis.
¶ Mictus aūt. Hic ponit can. mictus ſaniei.
& dicit qđ fit p rupturā apatis ſeniati &c̄.
¶ Dubelet ideſt apatis ſaniati. ¶ In ſuo lo
co .i. fen. 13ª. & 14ª. ¶ Vrine uero pōit cās mi
ctus diuerſaꝝ reꝝ que fiunt in tēpore criſis
& pꝫ. ¶ Groſſoꝝ .ſ. congregatoꝝ. ¶ Vrine
uero. hic ponit duos can. 2m ibi inquit Hypo.
¶ Dicit prio ꝙ aliqñ urina appet oleagena
piguis & ſignificat liquefactionē &c̄. ¶ In
cap° diſtinctionis .ſ. ad hoc diſtinguendū .ſ.
prio can. fen. 2ª. doctrina de urinis. ¶ Inqt
ponit 2m can. & patet. ¶ Inquit Hypo .ſ. in
libro epidimiaꝝ. Et eſt paucus. Et ſi nō debi
litat non ē malus quia pōt eſſe expſo cretica.
¶ Signa. Hic Auic. facit qnq. Primo pōit ſi
gna mictus ſanguinis puri. 2° ponit ſigna mi
ctus ſanguinis cū ulcere. 3° ponit ſigna mictꝰ
ſaniei. 4° mictus cretici. 5° mictus facti a re
pletione. 2ª ibi & ſanguis. 3ª ibi locus autem
4ª ibi & cū illa. 5ª ibi & illa. ¶ Primo pōit
ſigna mictus ſanguinis qñ non eſt multus. 2°
qñ eſt multꝰ. 2ª ibi quare ē plurimꝰ. Primo
facit hoc. 2° compat mictū ſanguinis renum
& ueſice ad inuicē. 2ª ibi & in ueſica. ¶ Di
cit primo mictus ſanguinis puri ꝙ cognoſcit͂
p cās ſuas & p ſigna. quia qñ ē uena aperta
ē ſine dolore &c̄. ¶ Fit ſine dolore qa uena
non ſentit ¶ Aptionis .ſ. uenarū ¶ Paula
tim ideſt paucus. ¶ Et in ueſica comparat ad
mictum ſanguinis uenīētis a renibꝰ & patet.
¶ Non fit .ſ. l' raro fit ¶ Apud eos .ſ. renes.
¶ Non minute .ſ. uene que uadūt ad ueſicā
conciliator aūt intelligit de artharijs. ¶ Et
ſanguis ponit ſigna mictus ſanguinis cū ulce
re & pꝫ. ¶ Cuꝫ dolore quoddā .ſ. pp ulcus.
Item qñ ē coroſio ſtat ibi ſanguis & putre
ſcit. ¶ Poſt egritudines .ſ. precedētes. ¶ Ex
quibus fit poſtea uulnus .ſ. coroſiuū. ¶ Re
ſoluit .i. iteꝝ ſoluit. ¶ Illud .i. mictū ſanguis
ex ulcere corroſiuo. ¶ Puri ſcilicet pꝰ ſaniē.
¶ Sciuiſti .ſ. cap° de ulceribus renū ¶ Egre
dit͂ ex eis .ſ. de materia corroſiua. ¶ Signifi
cat illud .ſ. ꝙ ſignificet debilitationē renum
¶ Locus autem ponit ſigna mictus ſaniey
& patet. ¶ Commiſtionis ſcilicet ſaniey
cuꝫ urina. ¶ Altior ſcilicet locus ulceris &
ſaniey. ¶ Nota qđ qñ urina exit a lōgis uijs
cum ſanie tunc ē ualde pmixta. Sed quando
uenit cum ſanie aptibꝰ propinquis tunc nō ē
ſic urina turbulenta uel pmixta ¶ Ab urina
.ſ. ab epate ueniente aut a renibus uel ueſica
¶ Similis aūt. Ponit ſigna quando urina eſt
ſicut lotura carnis recētis &c̄. ¶ Similis aūt
.ſ. urina. ¶ Nota qđ epar nō deficit in attra
ctione ſua nec in tranſmiſſione aquoſitatis cū
ſanguine. ſed renes poſſunt deſficere a tranſ
miſſione ſanguinis & ideo qñ nocumētū eſt
in epate ē urina mixta ex ſanguine & aquoſi
tate & ideo ē multū rubea ſed ſi eſt ex reni
bus ē urina alba & nō rubea. ¶ Apoſtema
illius .ſ. epatis uel renum. ¶ Ille .ſ. mictus.
¶ Et ulceratiōeꝫ ſimiliter qñ uenit a renibꝰ
uel ueſica. ex ulceribus .ſ. renum uel ueſice.
¶ Sepatur .i. interpolatur. ¶ Inceſſuꝫ .i. uiaꝫ
¶ Et cū illa ponit ſigna mictus cretici & dic̄
qđ ē cuꝫ ea aleuiatio &c̄. ¶ Et illa Pōit ſigª
mictus q fit cā repletionis & patet. ¶ Facti
quidē. primo excuſat ſe a cura quorundaꝫ
mictuū. 2° ponit curā mictꝰ ſanguinis. 2ª ibi
& curationis. p° facit hoc. 2° ponit can. 2ª ibi
& ſcias. ¶ Dicit p° ꝙ qñ fit a repletione iā
dicta &c̄. ¶ Sciuiſti .ſ. de eo in pncipijs uni
uerſalibꝰ .i. 4ª fen. primi can. ¶ In loco ſuo .i.
fen. 18ª. & 19ª. ¶ Et ſcias ponit can. & dicit
ꝙ ſi fit cretice ñ debes reſtrigere qm̄ tu erra
res quia retineres creticū mictū. ¶ Saphene

tvb 3ª fen xx

quia diuertit & euacuat magis ¶ Et cura tio ponit curã mictus sanguinis. Primo p medicinas. 2° p cibor. 2ª ibi đ cibis. Primo põit curã mictus sanguinis a renib⁹. 2° a uesica. 2ª ibi illũ mihi. Primo premittit intentionẽ3. 2° ponit medicinas. 2ª ibi & o3. ¶ Prima patet ¶ Sanguis mestrui. s. fen. 2ª. ¶ Cum stupe facientib⁹ si pr⁹ et aliquãtulũ diureticis ut faciant penetrare medicinas. ¶ Et oportet hic ponit medicinas & sunt due. ¶ Partes patebunt. ¶ Dicit de pma ꝙ debes administrare tinas &c̃. Et de medicinis ponit secundam et patet. Halasceth. i. tribuli. ¶ Anabach est lignũ cistrinũ. Et epithimatib⁹ ¶ Hic ponit aliã & patet. ¶ Silique nabacie sunt stranue ligni hñtis spinas. ¶ Et de his ponit aliam & patet. ¶ Et de fortib⁹ põit aliã. ¶ Et qđ est ponit aliã. ¶ Et iterũ ponit alia3. ¶ In q busdã succis. s. stipticis. ¶ Et q̃nq̃ põit aliã ¶ Aharmel. granorũ. a rubei. i. cicuta secũdũ aliquos. ¶ Et iterũ ponit aliam ¶ Almuti. i. granati siluestris. ¶ Illud uero. hic ponit curã mictus sanguis uenientis a uesica. Prio premittit. 2° ponit medicinas. 2ª ibi & đ illis pª patet ¶ Et đ illis põit medicias & patebũt littera prima patet. ¶ Succus albacharum. ideſt dactillorũ maturorũ. ¶ Et đ medicinis ponit aliã & patet. ¶ De regimine ponit terciã medicinã & p3. ¶ Et de cibis hic põit regimen p cibos & patet. ¶ Cum iure stiptico rũ ut sumach. & huiusmodi sidabeget. i. tasfea. ¶ Non retinetur urina. s. pp̃ medicinas stipticas que precesserunt &c̃.

¶ Seqꝫ expositio. Gentilis sup fen. uigesima.

SVBLImis De⁹ creauit &c̃. Postq̃ Aui. determinauit de dispõnibus mẽbrorũ animatorũ a pª fen. usq̃ ad nonam exclusiue & dispõnibus mẽbrorũ spũalium a 9ª usq̃ ad decimãtertia3 exclusiue & de dispõnibus mẽbrorũ recipientium superfluitates prime & 2° digestionis ideſt de intestinis renibus & uesica. Nunc determinat de dispõibus mẽbrorũ generatiõis primo facit hoc. 2° ut compleat determiatio tota egritudinũ a capite usq̃ ad pedes determinat de dispõnib⁹ mẽbrorũ extrinsecoru3 2ª ibi in principio. fen. 22. oportet ut scias. Prio determinat de dispõnib⁹ mẽbrou3 que sunt instrumenta generatiõis in masculo. 2° in femella 2ª ibi in principio fen. 21. dico qđ instrumẽtũ generationis mulierũ. Prio determinat de anothomia testiculorũ & de cãis seis & de signis significantib⁹ super cõplexiões naturales ipsorũ. 2° specialiter determiat de dispõibus. 2ª ibi cã aũt est. Primo facit hoc. 2° determinat đ iuuamẽtis & nocumẽtis emissionis seminis & đ hora eius 2ª ibi. ¶ Coytus bonus. prio ponit anothomiã & cãm erectionis & seis. 2° ponit signa cõplonũ. 2° ibi sigª complexionis. p° ponit anothomiã instrumentorũ generationis. 2° ponit cãs erectõis uirge. 3° cãs seminis. 2ª ibi Erectio. 3ª ibi sperma. p° ponit anothomiã testiculorũ q̃tũ ad opatões eorũ. 2° q̃tũ ad colligantiã. 3° q̃tũ ad modum substãtie. 4° q̃tũ ad ortũ. 2ª ibi & in meatibus. 3ª ibi & testiculi. 4ª ibi & meat⁹. ¶ Dicit prio ꝙ deus creauit duos testiculos q sunt mẽbra pncipalia ad generationẽ. ¶ Sciuisti. s. p° can. fen. pª. ca° de mẽbris. ¶ Vtrũ aũt testiculi sint mẽbra principalia nõ est hic dis putandũ cũ scim⁹ i pratica. ¶ In uenis. i. per uenas ¶ Q uarti. i. qui quarta digestione digeritur. ¶ In corpore toto. i. ad corpus totũ distribuitꝛ. ¶ Nota ut habentur 2° đ generatione animaliũ fuit opinio aliquorũ ꝙ semen ẽ supfluitas ultimi alimenti distributi p totũ. ita ꝙ aliqđ conuertitꝛ i nutrimentũ mẽbri & aliqđ remanet quod est supfluũ quanti & ñ qualis & hoc reigreditꝛ uenas & uenit descendo p uasa usq̃ ad testiculos i quibus dearticulatꝛ. S3 secundũ philosophum ibidem nõ ẽ necesse. ꝙ fiat talis ingressio. immo uult qđ testiculi non sunt necessarij ad generationem. sed tamẽ uasa semiaria ut semẽ bene egrediatur & ideo in castratione nõ egreditur semẽ. Et ex hoc probat philosophus qđ testiculi ñ sunt necessarij ad generatiõe3. Modo q̃cqui d sit illud qđ ingreditꝛ uasa seminaria uocatur semen si autẽ nõ teneretur qđ semen esset sic sed qđ esset distributũ a corde tunc debem⁹ dicere qđ prima digestio seminis ẽ in stomacho 2° in epe. 3° in corde 4° in testiculis. sed pria opinio ẽ magis uera. ¶ Et ẽ. s. illa hũiditas unde sperma generatꝛ. ¶ Nota qđ ista hũiditas de qua debet fieri semen est ualde subtilis ppter multam pmixtionẽ spũu3 q a sunt ibi tres spũs. s. naturalis uitalis & aialis ut ut p3 9° de animalibus ab Aui. ¶ Mouetur . i. pmutatur semen a sua natura. ¶ In eis. s. spermaticis. ¶ Per spiritũ. i. p spirituum ad mixtiõe3 & ex hoc reditꝛ subtilis. Aliter tenẽdo qđ spũs ẽ forma in semine qui ẽ mouens semen ad generatiõem. i. ad diuersas figurationes & lineatiões mẽbrorũ etiã põt teneri ¶ Et in meatib⁹. Hic notificat membra q̃tũ ad colligantiã. primo facit hoc 2° resumendo optionẽ testiculorũ facit hoc q̃atum ad opationẽ3. 2ª ibi deide. ¶ Dicit pmo ꝙ ad uasa testiculorũ ueniunt uene & arthariẽ & cetera ¶ Et i meãtibus. s. didami. ¶ Ad duo oua . i. ad duos testiculos. ¶ Est plurimũ đ ueis

fen xx de disposicionibus membrorum generationis ... tractatus ... de anathomia testiculorum ...

tractatus primus

pulsatilib[us].i.de artharijs. ¶ Et quietis.i. de uenis nõ pulsatilib[us]. ¶ Ex uena pulsatili .i.ex artaria ascendente. ¶ Et uena quieta.i. uena descendente. ¶ Deinde offundit̃. Hic resummit opatione[m] testiculorum dicit &c̃. ¶ Ab eis.s.testiculis. ¶ Effundit̃ .s. semen ¶ In uasis.i.per uasa spermatica.& prohicitur ad matricẽ In cõmistione .i.in cõiũctione cũ muliere. Cui .s .spmati proiecto. ¶ Duo pares.s.masculus & femella. ¶ Et testiculi notificat testiculos per anothomiã q̃tum ad modum substantie & q̃tũ ad numerũ & p3. ¶ Oui.i.testiculi. ¶ Nota qđ tres sunt cãe dealbatiõis seminis una ẽ caro alba testiculorum quia alterat & assimilat in colore contentũ in ipsis sicut facit stomach[us] qñ fit chillus & etiam epar quia agens ẽ potẽs super passu3 & ista ẽ opio medicoꝝ qa philosoph[us] uult qđ semen mutat̃ in colore in uasis seminalibus.2ª cã ẽ permixtio aeris quia res albescit ex pmixtione aeris. 3ª causa ẽ permixtio spũu3 qui sunt ualde subtiles & clari. ¶ Et meatus hic notificat testiculos p anathomiã quãtũ ad ortũ.primo hoc 2° remittit nos.2ª ibi & tu quidẽ. ¶ Dicit primo qđ iste uie per que ueniũt uene ad testiculos oriuntur a maiori siphac &c̃. ¶ Nota qđ omnes paniculi supra dyafragma oriuntur a pleura que ẽ paniculus tegẽs costas a pte interiori & ita omnes paniculi infra dyafragma orũt̃ a sipahc.qui est pãniculus coopiẽs uentrem & intestina.Modo ipse dicit ꝙ illi pãniculi q̃ ueniũt ad uias generationis oriuntur a sifac. ¶ In q̃.i.p quẽ. ¶ In loco suo.i.p° can.fen. pria ca° đ mẽbris. ¶ Nota ꝙ pãniculi copientes artharias & uenas oriunt̃ a maiori sifac.i.siphac ꝙ est i parte supiori .s. didimus & alij panniculi oriuntur a siphac inferiori. ¶ Contiatur.s.siphac.mai[us] mediãte didimo cũ pãniculo nuce.i.cũ didimo. ¶ Et descẽdit .s.meat[us]. ¶ Mea[tus].s.duplex. ¶ Penetrãs.s. ad testiculos. ¶ In barbachi.i.meatu. ¶ Ex eo.s.siphac. ¶ Et tu. Remittit nos ad locu3 aliũ & dicit ꝙ tu sciuisti alibi qđ uenit alia uena ad testiculũ dextrũ & alia ad sinistrum &c̃. ¶ In iudicio.i.in dispõne. ¶ Laxitudis .i.debilitatis. ¶ Nota qđ naturaliter hoies sunt fortiores in dextro testiculo q̃ i sinistro aliqñ tñ contingit ꝙ cor magis exuflat super sinistrũ & epar ñ est multũ calidũ & splen ẽ calidũ. In talib[us] testiculus sinister ẽ fortior & iõ diiit laxitudinis ita hẽtur i4° đ utilitate pticulaꝝ 7° ca°. ¶ Vasa eni ponit anothomiã uasoꝝ spermatis & patet. ¶ Nota qđ a renib[us] descẽdunt quatuor uasa quoꝝ duo uocant̃ pori euritides & alia duo uasa semialia sed uasa seminalia uadũt ad testiculos & pori euritides uadunt ad uesicã .barbachi.i. meatus.s.didimus. ¶ Ipse.s.meatus. ¶ Ab eo.s.a substantia testiculi. ¶ Non ex ipo.s. testiculo. ¶ Generatus quia non ingreditur eius substantiam. ¶ Vnum qđ.s.meatum. ¶ Ramificentur.s.uasa spermatica. ¶ Sub meatu urie.i.poros euritides. ¶ Virga uero ponit anothomiã uirge.primo q̃tum ad modum substãtie.2° q̃tum ad opatiõe[m] 2ª ibi. & scias.primo facit hoc.2° ponit regimẽ uirge.3° remittit nos.2ª ibi & principiũ. 3ª ibi & tu qdẽ. ¶ Dicit p° ꝙ uirga ẽ membrum instrumẽtale ad generatiõe[m] &c̃. ¶ Et pncipium ponit origĩnẽ & dicit ꝙ descendit ab osse pectinis &c̃. ¶ Ex carne alias osse pectenis.2m rasi3. ¶ Coopertũ.s.carne. ¶ Ex spõdilibus caude.i.qui sunt in cauda.s. alchatim ¶ In substantia eius.s.uirge. ¶ Nota qđ isti nerui sunt priuati sensu.s.acuto.na3 qdã nerui ueninut ad caput uirge & isti sunt acutissimi sensus & quidam ueniũt ad alias ptes uirge & isti nõ sunt ita acuti sensus. ¶ Apud Gal.s.in libro de motibus liquidis. ¶ Et tu quidẽ remittit nos ad locũ aliũ & pat3.i cap° lacertoꝝ.s.p° can.fen.i.đ anothomia lacertorũ. ¶ Alguadi.ẽ humor q̃ egredit̃ cũ aliq̃s tangit mulierem.talis meatus nõ ẽ manifest[us] per anathomia3. ¶ Et scias notificat uirga3 p anothomiã q̃tũ ad optiõe[m] ei[us] & p3.Eq̃lis .i.tẽpat[us]. ¶ Desideriũ naturalẽ.i.coaduntiuũ Nã ut habetur in libro ul̃i.in hoc ẽ differẽtia inter philosophos & medicos qa philosophi uolunt ꝙ oẽs sensus & ois appetitus ueniant a corde.Medici aũt ñ sic ut patet i libris ul̃ibus.Et in hoc Auic insequit̃ Aꝝ. ut p3 i toto libro suo de animalibus & maxime in nono.

Erectio accidit.In precedẽtib[us] Aui. determinauit de anothomia testiculoꝝ & uasoꝝ seminalium. Hic determinat de cãis erectionis uirge.& ponit q̃tuor causas.2ª ibi & đ illis.3ª ibi & usus.4° ibi & cã quidem. ¶ Dicit prio ꝙ tensio que accidit in neruo ligamẽtali uirge &c̃. ¶ Canne cõcaue.i.nerui ligamẽtalis uirge. ¶ Que sequuntur eã.sicut lacerti uirge. ¶ Spiritus desideratiuus.i.appetitus. ¶ Spũs.i.multum uaporosus ñ aereus. ¶ Ad ipsã.s.uirgam. ¶ Nota qđ artharie ubicũq̃ sint mouentur dilatatiue & constrictiue.Quãdo g° artharie que sunt in uirga' que sunt magne mouentur magno motu attrahunt multum de aere ppter qđ fit extẽsio nerui.& per cõsequẽs erectio. ¶ Et de illis.Ponit aliam & dicit qđ res faciẽtes uẽtositatẽ faciũt erectionem ut sunt legumina. ¶ Nõ facile.s.in reso

lutione uentositatis. ¶ Eam.i.illā humidita
tē.s.i uentositate. ¶ Resolutione .i.cōsump
tione. ¶ Et usus coytus ponit aliam cām &
dicit qđ usus coyt⁹ facit ad erectionē. ¶ Fa
cit ipsum lacertosum quātū ad substantiam
¶ Ingrossat.i.magnificat.s.q̄tū ad meatū.
¶ Arefacit.i.extenuat. ¶ Operatō.i.mot⁹.
¶ Ippo.s.3° epidimiaꝝ. ¶ Liquefacit idest
attenuat. ¶ Et cā quidē ponit quartam cām
& dicit qđ alia cā ē medicina uł magna uē
tositas reclusa.ł augumētatio sanguinis &c̄.
¶ Meditatiua idest ymaginatiua. ¶ Et fit
.s.erectio qđ mouet̄ scilicet uirga. ¶ Ex de
siderio ,pp̄ter p̄parationē mēbri. ¶ Ad illđ
.s.ad actū coytus. ¶ Sepationis.i. expulsio
nis. ¶ In ipsis.s.mēbris coytus.mouēt̄ ma
terie & trahūtur uapores & sanguis.Et sic
fit erectio.

SPerma est.Hic determinat đ cāis se
minis.primo notificat qd ē semen.
2° determinat utrū semen igrediat̄
,p materia embrionis.3° a quo mēbro decidit̄
semen.2ª ibi & apud Gal.3ª ibi & Hypo.
quidē.Prīo notificat semē.2° remouet dubiū
2ª ibi & qn̄q, repit̄. ¶ Dicit p° qđ semen ē
supfluitas .4.digestionis. ¶ Que.s.supflui
tas. ¶ In mēbris.s.et corde. ¶ Et similia ut
nerui & corde. ¶ Et qn̄q, remouet dubium
istud utꝝ ois humiditas ueniat ad semen res
pondet ꝙ non qa aliqn̄ est aliqua hūiditas i
uenis que est similis semini & tn̄ n̄ ē semen
¶ Digestio 4ª.s.uenaꝝ. ¶ Et propter illud
.s.ex supfluo alimēti. ¶ Prouenit sperma.i.
humiditas similis spermati. ¶ Nota ꝙ sicut
alia mēbra q̄ sint uene nutriūt̄ ex sanguine
trāsmutādo i secūdas hūiditates ita ēt nutri
unt̄ uene ex tali hūiditate q̄ ē alterata a uena
sic ꝙ uadens ad membra conuertitur absque
resistentia. ¶ Et apud.ostendit utrum semē
ingrediatur pro materia fetus. primo ponit
opinionem Gal.2° philosophoꝝ.secunda ibi.
sapientū uero. ¶ Dicit primo qđ apđ Gal.
& apud alios medicos masculus & femella
hn̄t semina & i utroq, semine ē uirt⁹ actiua
& passiua g° semen masculi uirtutem hēt
pasiuā &c̄. ¶ Apđ Gal.s.in li°.de sperma
te noue translatiōis ¶ Nō tantū cōitate nōis
.i.nō equoce. ¶ Formandi.s.actiue. ¶ Iusu
dei.i.precepto dei. ¶ Informationis .s.passi
ue. ¶ Intra matricē.s.apud ipsos medicos
¶ Nota qđ opinio Gal.ē qđ taȝ semen uiri
quā mulieris sint necessaria ad generatiōem
certe credo qđ sit uerū & ideo 2ᵐ eū si soluȝ
esset sperma uiri in matrice non posset fieri
generatio nisi etiam sit ibi sperma femelle
& uł Gal. qđ mulieres hn̄t uasa seminalia
que ueniūt ad matricē & effūdunt ibi spma
¶ Sapiētum .Ponit opinionē philosophoꝝ
primo oñdit qđ semen uiri est effectiuum
embrionis.2° ostendit qđ hoc nomē sperma
dicitur equiuoce de semine uiri & mulieris
& nō uniuoce.3° ostendit qđ semen uiri nō
ē causa materialis passiua.4° remittit nos
2ª ibi & nomē 3ª ibi et duxerūt.4ª ibi cogni
tio uero. ¶ Dicit primo qđ apud medicos
qui sunt philosophi nō ē p° modo imo semē
uiri habet cām actiuā nullomō passiuam &
semen mulieris habet uirtutē passiuā & nō
actiuā. ¶ Sapientum medicoꝝ.s.qui fuerūt
philosophi formatiōis.s.actiue. ¶ In re pro
pria.s.in materia ,ppria.s.passiue. ¶ Sepa
tuȝ .i.cadens in matrice. ¶ In recipiēdo for
maȝ.s.passiue. ¶ Nota qđ philosophus pri
mo de generatione animaliū ponit qđ semē
mulieris nihil habet facere ad generationem.
q̄uis faciat utilitates.una est utilitas qa pp
delectationē quā inducit facit magis trahi se
men uiri 2ª utilitas ē qa matrix ē rugosa. Et
iō si p° aspgat̄ semine mulieris.semen uiri
meli⁹ penetrat.Et iō Auic.hic p semen mulie
ris itelligit đ sanguie mestruo q alterat̄ et p
mutat̄ a semine uiri i tm̄ ꝙ efficit̄ sic semen.
& n̄ ē talis sanguis q omni mēse trāsmittit̄
imo ē bon⁹ sanguis.uenit tn̄ p uenas p quas
uenit sanguis mestru⁹ ōi mēse.Et nota ꝙ sp
ma n̄ dicit̄ uniuoce đ spmate uiri & mulieris
sȝ dicit̄ equoce & pȝ. ¶ Dicit̄.s.auctoritate
phōꝝ.Nota ꝙ semen mulieris nihil facit ad
generationē & n̄ dicit̄ semen sȝ supfluitas.
Scias tn̄ ꝙ aliq sapientes dn̄t ꝙ sine dubio
utrūq, sperma uidelȝ uiri & mulieris simul
iuncta simul operant̄ ad generationē.Et si sp
ma mulieris ē potētior i uirtute generat̄ ide
femella.Si uero sperma uiri ē potētior in uir
tute generat̄ ide masculus qđ nota. ¶ Inten°
.s.nois.Et sperma mulieris.s.de quo dicimus
qđ tenet locū passiue in generatione cōuersuȝ
.i.pmutatū nō elongatur.i.non tātū elōgat̄ a
sanguine sicut sanguis uiri. ¶ Et dixerunt
Ostendit auctoritate philosophoꝝ qđ semē
uiri nō habet causam passiue in generatione
& dicit &c̄.& oñdit etiā que sunt cause mł
tiplicatiōis seminis. ¶ Quando permiscet̄
.s.mestruo. ¶ Cum uirtute .s.actiua. ¶ In
rectificando.s.materialiter. ¶ Particularita
tem.s.partes diuersas. ¶ In pticularitate.s.
spūs gignitiui quia de eo fit spūs gignitiuus
hec omnia pulcre dicit Aui. in suo libro .9°
de animalibus. ¶ Nota qđ illa littera intelli
gi debȝ qđ semen uiri pōit spiritū gignitiuū
in corde quia cor primo generatur & postea
ille spūs generat aliū spiritū in corde qui ua

dit ad alia membra & intelligi pōt qđ in se mine uiri ē spirit⁹ gignitiuus.i.qdā uentus subtilis ut faciat spiritū penetrare.s.talis uen t⁹ subtilis. ¶ Sperma aūt.i.sanguis mestru us conuerti⁹ ad naturā spermatis. ¶ Et unū qnq̄ eo℞.s.spma uiri et mſr̄is. ¶ Cognitō hic remittit nos alibi et ostēdit q̄o dz se hē re medic⁹ ad h° ¶ Scientiā naturalē.i.ad hn̄ dū modū discussionis ¶ Intētionē.i.dispositio nē. ¶ In ea.s.cognitiōe. ¶ In nostris radicib⁹ .i.9° de aialib⁹ z° ca°. ¶ Est questio.utrum semen uiri sit materia embrionis & ē intētio philosophi primo de generatione animalium & Auic.9° de aialib⁹ qđ semen uiri n̄ est ma teria embrionis. Et arguit philosophus p° sic Si ita esset sequeret̄ qđ idē esset actiuum et passiuū principaliter qđ ē f℞m quia tunc idē esset in actu & in potentia.cōsequentia tenet qa semen uiri habet uirtutē actiuā & p te ēt habet uirtutem passiuā igit̄ &c̄. ¶ Secūdo sic.simile ē de factione alicuius artificij & đ generatiōe embriōis.sz qn̄ artifex.facit artifi tiū artifex nō subicit̄ pro materia sed solū ē causa effectiua igitur nec semen uiri subicit̄ pro materia. Similitudo tz quia sicut i factōe artificij agens uidet̄ esse intelligēs ut aīa.ita ē agens intelligens in semine. & ꝑpter illam rationē coactus ē. Aui. ponere datorē forma rum. ¶ Tertō sic. Aliqua animalia sunt que generāt sicut masculus & femella licet mascu lus nichil det de materia sed solū de forma &c̄. Antecedens patz quia sunt quedaz aialia mascula ut musca in qb⁹ femella pōit mēb℞ in masculuz & nō ecōuerso.pz ēt de aliquib⁹ piscibus ouificātibus qa femella facit oua & masculus irrorat suo semine & talia oua asp sa semine sunt ex quibus fiunt pisces. & illa que nō tangunt̄ a semine nō sunt bona. 4° ar guitur. Illa corpora debent hr̄e diuersuz mo dū principiandi que hn̄t diuersa membra ex quib⁹ fit generatō.sz materia & forma sunt huiusmodi igit̄ &c̄. Confirmatur.si ita esset sequeret̄ qđ homo posset in se ipso generare qđ ē f℞m.cōsequētia tz quia ibi est agens & materia. Gal. aūt in 4° de utilitate ꝑticula℞ & in libro de spermate ponit opinionē cōtra riam que ē qđ semez uiri ingredit̄ pro mate ria embrionis & etiam habet uirtutem acti uam. Ponit tamen qđ semen aut capitur pro spiritu gignitiuo recluso in ipso aut pro ipso semine. Primo modo non ingreditur semen pro materia.sed .z° modo sic. Scundaz cōclu sionē ipse ꝑbat sic. Si ita esset qđ semen uiri nō ingrederet̄.sed eiceret̄ extra matricē tunc matrix nō apeteret semen uiri qđ ē f℞m.cōse quentia tz quia illud qđ ē superfluum nō dz

apeti. Et istam ratinoem facit Aui.9° de ani malibus cap°.z° qui ponit ibi rationem Gal. & ipsum impugnat & deridet. ¶ Secundo sic.si semen uiri n̄ esset materia tunc mēbra essent rubea quia esset de sanguine ut argua tur sic ¶ Membra aliqua sunt exanguia alba glutinosa ergo fiunt ex semie uiri. ¶ Tercio arguit̄ contra illud qđ uult phūs ꝙ sanguis attract⁹ ad matricē dealbat̄ uirtute seminis cōtra qa tunc natura ageret frustra toto illo tēpore quo in ducit illas dispōnes.qđ ē f℞m Consequētia tz qa ipa hēt ibi materiā ꝑpara tā.s.ue℞ sperma. ¶ Quarto.eadē ē materia generationis & nutricatiōis.sz oia mēbra nu triunt̄ ex sanguine qui conuertit̄ i semen igit̄ ēt generant̄ ¶ Cōfirmat̄ i tera nascētib⁹ idē est materia & efficiens ergo ēt in animalib⁹ pfectis. ¶ Istis positis soluit Gal.ad ratōes philosophi. Ad pmā tunc idez esset actiuum & passiuū.neget̄ quia uirtus actiua ē i spu gignitiuo & uirt⁹ passiua i corpulētia spatis Ad secundā n̄ tenet similitudo qa artifex nō cōicat i materia cū artifitio sicut ē hic. ¶ Ad terciā dicendū ꝙ illa mascula hn̄t modicū de calore & iō femella ponit in masculū. ¶ Ad quartā illa cot^a hn̄t diuersum mōz pncipian di &c̄. ¶ Propter illud nota qđ semen uiri hēt uirtutē actiuā & passiuā.sz plus actiuā q̄ passiuā. Dico ergo ꝙ bene i hoc hn̄t diuer sum mōz pncipiandi quia unū hēt pl⁹ đ acti uo & aliud hēt plus de passiuo. ¶ Ad qntaz tunc hō posset i seipo generare.neget̄ qa q̄ uis ibi sit đ materia ē tn̄ ibi modicū de passi bilitate ēt qm̄ non ē ibi locus aptus nec tm̄ đ materia. ¶ Quanuis ista opinio sit Gal.tn̄ philosophi sunt potentiores quia semen non sumit̄ p spiritu gignitiuo sed p ipa corpulē tia que non hēt aliqd de materiali qđ pbat̄. quia tunc agens & materia coinciderent nec ualet solutio Gal. qa phūs uult ꝙ illa corpu lētia hēat uirtutē solā actiuā. ¶ Ad rationes Gal.ad pmā negat̄ cōsequentia. Ad pbatio nem dicit Aui.soluendo.nonne aquositas fit in epate & tamen quando fecit finem suum expellitur ab epe. Similiter mēbra attrahunt medicinas & postea expellunt.ita ē de matri ce.quia attrahit semen & tenet ipm tanto tē pore ꝙ fecerit suū effectuz & postea ipm ex pellit facta conceptione. ¶ Ad z^am tunc mē bra essent rubea.negat Auic.consequentiam. & cū dicit fiūt de sanguine ue℞ est conuerso in formā spermatis. ¶ Ad terciā tūc natura ageret frustra. Negetur consequentia. Sz qn̄ tu dicis ē ibi materia uerum sz non est dispo sita. ¶ Ad quartā eadem ē materia genera tionis & nutricationis.soluit Auic.deridendo

quis diceret qđ mēbra nutriunt ex sanguine et tñ generant ex ipso sanguine et iõ qñ dicit eadē ē &c̄.i.in spe. ¶ Ad quintā possz negari similitudo. ¶ Secunda qō ē utrū sperma mulieris ingrediat generationē. Et uult Aꝝ. ꝙ nullo mō nec actiue nec passiue probat per rōnes eius quia si ita esset sequeret ꝙ mulier ex se sola posset generare qđ est falsum cōsequētia tz quia p te ipsa hēt uirtutē actiuā & passiuā. 2° sic. tunc in materia esset uirtus actiua qđ est falsum cōsequentia tenet quia p te in ipsa ē uirtus actiua. 3° sic aut uirtus actiua est totaliter i semine uiri. & uirt⁹ passiua totaliter in semine mulieris & hēt ppositū. aut partim in uno partim in alio. & hoc ñ qa hñt diuersa membra diuersas uirtutes principiādi. Quarto eadez est materia toti⁹ & ptis & ps generat ex sanguine g° & totū ergo ñ est ex spermate mulieris confirmatur quia mulier pōt impregnari sine emissione seminis ut pz in uiolatis que nō spermatizant & est hec opinio aliquoꝝ phōꝝ quā aliq credunt esse falsam & minime uerā. Sed opinio Gal. ē ꝙ utrūq hēt uirtutē actiuā & passiuā. sed semen uiri plus de actiua & semē mulieris plus de passiua ꝙ uidet cōiter esse uerꝝ & uerissimum qđ nota bene. Et Hyppo. qdē In precedētib⁹ Aui. posuit sententiā medicorū & phōꝝ de generatione fetus. hic ōndit a quo decidit semen. p° facit hoc 2ᵐ sententiaz Hyppo. 2° ponit sententiā Gal. 3° pōit suaz sententiā. 2ª ibi & Gal. quidē. 3ª ibi mihi uero. ¶ Dicit p° ꝙ Hyppo. dicit ꝙ semen decidit a cerebro & ꝙ due uene descendūt a cerebro & sunt post aures q̄ si incidāt phiberet generatio. ¶ Hyppo. scilicet in libro đ aere aqua & regionib⁹. ¶ Ex duabus uenis. s. ad uasa spermatis. ¶ Generationez .i. conceptionē sanguinis. s. unde semē generat. ¶ Lacte⁹ .i. subtilis. ¶ Nuce. s. iste uene. ¶ Nō elōgāt a cerebro. s. in ptib⁹ adiacentibus sibi. ¶ Et Gal. quidē posuit sententiā Gal. & dicit qđ Gal. nesciuit uerificare illud dictuz Hyppo. ¶ Mihi uero pōit hic sententiā suam. primo hoc. 2° reddit cām cuiusdā appentis. 2ª ibi et ppter illud. ¶ Dicit p° qđ apparet sibi qđ semen uenit a cerebro nō qdē a solo cerebro. sed ab omni mēbro pncipali &c̄. ¶ Fermentū. i. pticularitas. ¶ Vt sit ei. s. semini. ¶ Resudatio. s. ad hoc ut fiat semen. ¶ Est assimilatio. s. fet⁹ patri. ¶ Et propter hoc. Hic assignat cām. s. quar hō aliqñ diminut⁹ i mēbro generat fetū diminutū. 2ᵐ illud idē mēbrum & patet. ¶ Nota ultimū fine consequantur .s. qa opilate sint. ¶ Cum digestione cōpleta .i. cū non pōt oio semen cōpleri. ¶ Expellit. i. facit ad expulsionem. ¶ Illius. s. spermatis. ¶ Queritur unde sperma decidit & in hoc ē opinio Hypo. ꝙ đcidit a cerebro. Rō ē qa cerebrū multū debilitat i emissione seminis. ergo &c̄. Antecedens est philosophi in multis locis. consequentia tenet. quia deciditur ab ipso quod magis debilitatur. ¶ Confirmatur quia semē assimilat cerebro g° &c̄. cōsequētia tz qa omne qđ decidit ab aliq° sapit naturam eius a quo decidit. 2ª opinio ē qđ semē decidat a toto corpore. Ratio ē quia h° uidetur probare philosophus. 4ª particula pblematū primo pbleumate quare ē. i. ppter qđ coheuntes maxime infirmant quia fit debilitatio in toto ergo &c̄. Confirmat quia semē generat fetum ergo &c̄. cōfirmat quia sepe animal diminutū generat animal diminutuz 3ª opinio ē qđ sepe decidit ab epate quia est principiū nutrimēti ergo ab ipso deciditur. cōsequētia tz qa semē ē superfuitas alimēti ¶ Istam. questionem disputat philosophus primo de generatiōe animaliū ca°. 5° & pōit ibi opiniones & dicit qđ quidam dicunt qđ decidit a qualibet parte sic qđ illud qđ decitur ē pars integralis partis a qua decidit sed philosophus arguit cōtra hoc sic sequeretur. qđ semen esset qđdā puum animal. cōsequentia tenet quia sicut a quo decidit ē aial magnū ita ptes sue integrales essent puum animal confirmat qui tunc i emissione seminis esset dolor quod ē falsum. cōsequētia tz quia per te remouet pars integralis. Confirmatur quia tunc quilibet esset masculus & femella qđ est falsum cōsequentia tenet quia decidit a ptibus integralibus tam masculi q̄ femelle. ¶ Aliā autem opinionē recitat philosophus ibi qđ aliqui dicūt qđ semen decidit a toto sed tamen nō est pars integralis eius silicet partis. sz est superfluum nutrimenti quarti decissum a qualibet parte ¶ Cōtra hec arguit quia tūc diminutus semper generaret diminutū qđ est fl'm. cōsequentia tenet quia semen non pōt uenire a parte diminuta. Confirmat tunc semen ēēt diuersoꝝ colorū. qđ ē falsum. consequētia tenet qa supfluum nutrimēti mēbrorum est diuersum in colore. ¶ Confirmatur tunc semen hēret magnam uirtutē passiuam & ñ actiuā qđ est falsum. cōsequētia probatur quia quāto nutrimentū puls appropinquat mēbro tanto magis hēt de uirtute passiua quia plus appropinquat nature membri. ¶ Aliam etiam opinionem recitat qđ alij dicunt qđ semen decidit a qlibet pte indifferenter ita qđ aliquando a cerebro aliquādo a manu & hoc probāt qa nesciunt dare aliā cāz nisi asimilatiōis. ¶ Cōtra

hoc arguit sic tunc semen pri⁹ generabit ma
nū q̄ cor qđ ē ffm cōsequētia tenet qa magis
puenit a tali mēbro.cōfirmatur.Sicut est de
nutrimēto quādo est ppinquū mēbro ita ē
de semine s3 quādo nutrimētū ē propinquū
nature unius mēbri nō erit sufficiēs pnutri
mēto alterius g° semen manus nō ē sufficiēs
pro cord nec ecōuerso.❡ Alia ē opinio philo
sophi & alia Auic.Opinio Auic.stat in dua
bus cōclusionibus.prima ē qđ semē decidit
a tribus mēbris principalib⁹ & ista cōclusio
intelligit q̄tū ad spiritū gigniciuū pbat qa
talia mēbra sola hnt spiritū gerare g° decidit
q̄tū ad spū3 gignitiuū ab istis trib⁹ mēbris
principalibus & isti spūs cōcurrūt a generati
onē qa ueniūt ad testiculos & ibi uocat spūs
gignitiuus. ❡Secunda conclusio ē ꝙ contin
genter semen q̄tū ad spiritū pōt decidi a quo
cūq mēbro simul cū illis trib⁹ mēbris prīci
palib⁹.Ista patet.qa spūs q est i mēbro a q̄
simul cū istis spiritib⁹ facit ad generationē.
& iste talis spirit⁹ q est i mēbris ē cā assimi
lationis.pbat nō pōt filius assimilare patri ꝑ
matri nisi aliqd decidat a mēbro in quo sibi
assimilat.sed tale decisum n̄ pōt esse nisi spi
rit⁹ ergo &c̄.Sed.t.d.ergo nūq̄ hō diminu
tus generabit diminutū quod ē falsum.conse
quentia tenet qa spiritus n̄ pōt decidi a pte q̄
nen est.dicendū ꝙ decidit spūs cū tali dearti
culatione qualis ē i patre. ❡Tercia cōclusio
addit a magistro thoma ꝙ semen quantū ad
partē corpulentā decidit ab epate.sed epar
ē pricipiū nutrimēti & ista ē clara❡ Alia est
opinio philosophi quā declarat egidius & di
citur qđ semen aliqn̄ sumit p quacūq hūidi
tate que descendit ad uasa seminalia. Aliqn̄
sumit pprie.& tūc ē superfluitas decisa a nu
trimēto quarte digestionis.& sic sumit hic.
❡ Item semen aut sumit q̄tū ad spiritū gi
gnitiuū reclusum.aut q̄tū ad corpulentiā.p°
mō sic i mediate decidit a testiculis & media
te a corde.Probat qa cor ē primū factiuum
spiritus tāq̄ fons.& hoc facit de re que nō ē
spirit⁹.Alia aūt mēbra faciunt spiritū đ spi
ritu cordis.Et iō aliq uolunt qđ illi tres spūs
n̄ differunt substātialiter❡ Quarta conclu
sio ē ꝙ semen q̄tū ad materiā corpulentam
decidit exnutrimēto cordis. ista p3 p eum i
libro de generatione aialiū.Confirmat qa se
men ē superfluitas utilis ultimi alimenti qđ ē
totū in potētia.p° ē superfluitas.z° ē utilis qa
fit fetus ex eo.sed triplex ē superfluitas.s.qua
lis & quanti & utriusq.Semen aūt n̄ ē sup
fluitas qual.qa n̄ ē mala superfluitas.s3 ē sup
fluitas quanti qa illud qđ superfluit in quāto
in corde de nutrimento materialiter ē semen

4° ē ultimi alimenti & ultimū alimentum ē
illud qđ ē melius & pfectius q̄ sit in nostro
corpore & istđ superfluū p uenas emulgentes
uenit ad uasa seminalia & ad testiculos.5°.
dicebat ꝙ est totū in potentia quia deciditur
a corde qđ ē totū in potentia z^m Aristo.& iō
cor primo generat & postea alia duo mēbra
principalia.❡ Ad rōnes ad Hyppo.dico qđ
descendit a cerebro pncipaliter sicut dicit.A.
❡ Ad aliam semen similat cerebro.Dicēdū
qđ magis similat testiculis.❡ Ad alia3 dicē
dū ꝙ cerebrū multū debilitat qa ē debilis ca
loris & multi spūs ab ipō euacuāt i emissio
ne seminis.❡ Ad alias que pbant ꝙ decidit
a toto.❡ Ad philosophu3 qđ phūs ibi soluit
solutione antiquorū q dicebant qđ deciditur
a toto.Aliter a toto.i.a mēbro qđ hēt totum
in potētia qđ ē cor.❡ Ad aliā dico qđ fit de
lectatio in toto n̄ quia deciditur a toto.sed fit
delicia in toto per compassionem sicut patet
ex proiectiōe aque super manū totum corp⁹
tremit pter cōpassionē❡ Ad aliam semen
generatur totum concedo.T.d.igitur decidit
a toto dico qđ sufficit qđ deciditur ab illo ꝙ
habet totū in potētia.❡ Ad aliā tunc semp
animal diminutū &c̄.dictū ē qđ cōtingenter
aliquādo fit qa per spūs exeuntes de mēbro
ad aliā p3 solutio z^m philosophū quia epar
nō ē principiū nutrimenti.s3 cor.z^m ipsu3.

SIGNA Cōplxionis calide. In precedentib⁹ Aui.posuit anoto
miā membrox generatiōis &
causas seminis.Hic ponit de si
gnis cōplexionū mēbrox seminis prio de si
gnis cōplexionū naturaliū.z° n̄ naturaliū .z^a
ibi inaturaliū cōplexionū sunt ut accidat. P°
ponit signa cōplexionū testiculox naturaliū
lapsorū in una qualitate.z° in duob⁹ .z^a ibi.
Signa cōplexionis calid & sic sunt dominiū
ubi sunt partes p3.❡ Dic p° qđ signa cōple
xiōis calide.sunt naturalꝰ mēbrox &c̄❡ Se
minis apertio.i.latitudo & pelle.i.cutis cā
istox ē quia calidū habet dilatare & amplia
re.❡ Ipsum.s.pectinem.❡ Asperitas.s.pil
lox.cōsecutionis.i.finis quia cito cōplent mē
bra genitalia.❡ Frigide.hic ponit signa fri
de & patet❡ Humide ponit signa hūide.
& patet. ❡ Subtilitas.i.tenuitas.❡ Debili
tas erectiois pter humidū obtūdēte calidū
❡ Sice ponit signa complexionis sicce & p3.
❡ Calide & sicce ponit signa cōplōnis distē
perate in duab⁹ qualitatib⁹ primo sicce &c̄.
z^a ibi est.3^a ibi sunt.4^a ibi sunt. Dicit p°
ꝙ iste hēt semen spissum & hēt magnū desi
deriū &c̄. Dominiū spissitudinis pter
siccitatē inspissantem. Generat masculum

hoc est contra Haly.i tegni.cā quare generat masculos est qa semen illius ē maxie actiuū. ¶ Abscindit.i.abstinet.¶ Aq .i. hūiditatis .s.spermatice.¶ Descensionis .s.spermatis. ¶ Plures spissi supple quā in calida solū uel in calida & humida.¶ Calide et humide hic ponit signa cōplexionis calide et humide testiculoꝝ & pꝫ.¶ Minus ipregnans quia semē nō ē ita actiuū nec ita pruritiuū & ideo etiaꝫ nō ita bene erigit.¶ Velocis exequutiōis.s. emissionis seminis.¶ Frigide & hūide.Hic ponit signa complexionis frigide & humide. ¶ Leuitas.i.pilloruꝫ paucitas.¶ Tardatur coitus qa nō ē ibi calidum pruritiuū.¶ Frigide & sicce pōit signa cōplexiōis frigide & sicce & patꝫ.¶ Innaturaliū.Determinat de signis cōplexionū nō naturaliū.¶ Sensus.i. signa sensibiliter precepta .

COYTVS.Hic determinat de iuuamētis & nocumētis & horis coytus.Primo pōit generaliter iuuamenta 2° nocumenta .3° horas.4° ponit signa qn̄ nō fit.generatio .5° de signis illius q coyuit.2ª ibi. coytus.3ª ibi ostendit.4ª ibi.sperma.5ª ibi urina.Primo pōit iuuamēta coytus.2° quedaꝫ nocumēta 2ª ibi.& plurimum prima in qnq̄ sic qnq̄ ponit iuuamenta.Partes patebunt.¶ Dicit primo qđ coytus ē bonus quādo fit in hora qua debent euacuari superfluitates.¶ Superfluitatum.s.a quib⁹ decidit.¶ Ad augmētū.i.nutrimētū.¶ Aliqđ.s.a mēbris delegatū .i.aptū delegari.¶ Illđ.i.p illđ.¶ Impssio .i.appetitus.s.ad nutrimētū.¶ In huismōi .s.coytu. de cōsecutione .s. uoluntatis.¶ Et qnꝫ hic ponit aliud iuuamētū & pꝫ.¶ Cogitationis.i. tristicie .¶ Edomatio.i.remissio. ¶ Grauitatis s.humoꝝ.¶ Et ipse quidem ponit aliud iuuamentū & pꝫ.¶ Dillatat.s. spiritū.s.ipm cōmouēdo.¶ Et confert.Hic ponit aliud iuuamētū & patet.¶ Q nq̄ .i. qn̄ non est in toto repletio.¶ Et omnem hic ponit aliud iuuamentū & pꝫ.¶ Dimissione .i.ablatione.¶ Et qnq̄ hic ponit nocumenta duo spālia.2ª ibi & qnq̄.¶ Dicit p° ꝙ qn̄ aliqua complexio indiget coytu & nō fit tūc &c̄.¶ Minores dispōes.s.que secunt̄ ¶ Coartatione.i.retentione.¶ Et qnq̄ ponit aliud nocumentū & patꝫ.Ex cohartatione.i.suffocatione matricis.

COytus.Hic determinat specialiter de nocumento coytus.¶ Dicit p° ꝙ coytus superfluus &c̄.¶ Coytus euacuat.s.cū superfluit.¶ Alie.s.superfluitates propter delectationem .s.& motū coeuntis. ¶ Et coytus.ponit aliud nocumentuꝫ & pꝫ.

¶ Plurimū.i.superflue debilitās ppter euacuationē spūuꝫ.Tepor aꝉ torpor.i. đbilitas. ¶ Et dolor.s.agrauatiu⁹.¶ Epilensie occulte quia non pōt se mouere.¶ Nigredo ex extinctione caloris.aliter nigredo.s.pp multos uapores ueniētes ad cutim.¶ Deinde citrinitas.s. ppter adhustionē.¶ Sed.t.d.ergo citrinitas est peior q̄ nigredo.dicendū ꝙ uerū est de nigredine de qua loquimur que fit ppter uapores uenietes ad cutim.¶ Et accidūt ponit nocumentū aliud.¶ Periodi.s.poximales similes eis qui ueniūt in pncipiis febriū paroxismaliū.¶ Videt̄ ei.s.cum eleuat̄ calor pruritus ppter uapores.¶ Tinitus .s.aurium. Incipientes a capite quia cerebrū ē passibile. ¶ Et multociens ponit aliud nocumentum et patet.¶ Et qnq̄ ponit aliud & pꝫ.¶ Et accidit ponit aliud caluicium.suple & canicies. ¶ Et restringitur.pōit aliud.¶ Natura.i. uenter ¶ Facit.s. ppter hoc.¶ Fetorem.s. ppter malos uapores.¶ Et in illo. Hic pōit nocumēta coytus ex parte diuersaꝝ dispositionū cōiunctarū cū coytu & tot facit quot ponit nocumēta ibi .2ª & in cui⁹.3ª & ei .4ª ibi & de hominibus 5ª ibi & de hōibus. ¶ De prima parte quid dicat patꝫ.Et i cui⁹ Hic ponit .2m nocumētū & patet ratio ē qa illi humores effumant.¶ Et ei.Pōit aliđ nocumētū & pꝫ.¶ Digestiōis.s.pme.¶ Rugitus.pp malitiā digestiōis.¶ Et đ hōib⁹ pōit aliud nocumētū.¶ Cōplexionē malā scilicet inequalē.qa est debilis stomaci & siccus & tn̄ agregat sperma pruritiuū.¶ Et đ hōib⁹ ponit aliud nocumentū.Cōstrictio.i.debilitas que aborsiui patiant̄.s.qn̄ sunt pregnantes. ¶ Et in coytu.hic ponit aliud nocumentū & patꝫ.¶ Ramex.i.herenia.Necessitate fecis.s. ad expellendū.¶ Et coytus hic cōpat coyt⁹ ad inuicem .Q uantū uulua idest quantum coytus in uuluam. & cetera.

OPortet ne coytus.In precedentibus Auic.determinauit de iuuamentis & nocumentis coytus.hic detemiat de horis coytus.Primo ponit horā icōuenientem.2° conuenientē.3° ē i cōueniētes. 2ª ibi imo oꝫ.3ª ibi.& oꝫ. ¶ Dicit p° ꝙ act⁹ coyt⁹ non debet fieri sup repletionē quia prohibet digestiones & ē cā malaꝝ egritudinum &c̄. Sup repletōeꝫ.s.cibi & pot⁹.¶ Nota ꝙ coit⁹ sup repletōeꝫ n̄ ē utilis.qa phibet digōnē et agitat cibū &c̄.¶ Ad stomachū.s.ad fundū. ¶ Adest uacuitas.s.mēbrorū ut tēpore famis.¶ Attrahens.i. inducens ¶ Primo oꝫ ponit horā cōueniētē.& dicit qđ ille act⁹ dꝫ fieri &c̄.digestio prima.s.stomachi.¶ Et 2ª .s.epatis.¶ Hac .s .hora 3ª. ¶ Vacuitas.i.

famis. ¶ In ſpſione.ſ.ſanguinis ad membra
¶ Reliquie.i.partes relique cibi. ¶ Ex ge
neribus.i.cāis. ¶ Succedit ei.ſ.coytus. ¶ Et
acreſcit.i.confortaẗ. ¶ Cum eo.i.poſt eum
.ſ.ſomnuȝ longum. ¶ Aqua.i.ſemen uirile.
¶ Et oportet ne.hic ponit horas iconuenien
tes ēt & dicit ꝙ non debet fieri qñ aliqs hȝ
ſenſum rationalē pp aſpectuȝ ad mulierem.
¶ Aſpectus.i.mentalis ¶ Intuitus.ſ. tēpo
ralis. ¶ Aut ardor .ſ.ex ſem ne. ¶ Sanitas
.i.fortitudo uirtutis . ¶ Apud motiuū.i.ex
ercitiū. ¶ Vrine.ſ.multū ſupflue. ¶ Aleuiat
diariā in corpore forti & nō in alio. ¶ Exica
tione.i.cōſumptione. ¶ In tēpore calido qa
corpora ſunt tunc debilia. ¶ Quā infrigida
tionē.ſ.factā ex reſolutiōe calidi. ¶ Equaliū
.i.cōueniētiū. ¶ Eo.ſ.coytu. ¶ Bonꝰ fit ſen
ſus.ſ.quilibet.ſ.uiſus auditus &c̄. Ratio ē
qa multi & mali uapores elleuanẗ a ſemine
retento hora coytus q p tēpus reſoluuntur.
Sperma. Hic determinat de ſemine
generatiuo & patet. ¶ Fracto.i.re
miſſo ex hoc hētur contra Auic .3°
colliget.quia.ſ.ſemen p longā morā ñ eſt cō
ueniēs q̃to magis ſemen quod eſt in balneo.
¶ Vrina ponit ſigna illiꝰ qui coiuit & patet.
Cauſa aut ē. Hic determinat d̄ egri
tudinibꝰ mēbroꝝ generatiōis. Prio
de illis que ſe tenēt ex pte ſeminis.
2° de illis que cōtingūt in ſubſtantia mēbro
rū generatiōis.2ª ibi in principio ſcd̄i tracta
tus apoſtema. Prima in tot quot egritudines
ponit partes patent. Primo ponit de cauſis
diminutiōis coytus.2° ponit ſigna.3° curam
2ª ibi facta autem.3ª ibi cauſa generationis
Primo ponit cauſas & numerat eas ſecundo
declarat tercio ponit can . 2ª ibi facta autem
3ª ibi & ſcias. ¶ Dicit p° ꝙ cā ē uel ipā uir
ga &c̄. ¶ Aut in mēbris ſpermatis quia.ſ.
in teſticulis.que ſecuntur ea ſicut ſtomachus
renes & huiſmōi ¶ Paucitatē eius.ſ. mate
rie ſpermatis in corpore ſuple aut ē cauſa in
cogitatiua uirtute. ¶ Facta aūt. Hic in ſpecia
li declarat iſtas cauſas & nō declarat ſextam
quia ē clara de ſe. Primo primā 2° ſcd̄am. 2ª
ibi ſed facta.3ª ibi facta aūt.4ª ibi cā autem
5ª ibi cauſa aūt 6ª ibi & ex eis que. ¶ Dic̄
primo qd̄ qñ ē mala cōplexio &c̄ .pp moli
ficatiōeȝ quia uirga tunc nō erigitur. ¶ Sȝ
facta declarat aliam cām que eſt ppter cām
teſticuloꝝ. ¶ Singularis.i. ſimplicis. ¶ Sp
matis.ſ.in teſticulis & uaſis. ¶ Excitate.ſ.
expulſiuā. ¶ Facta aūt declarat aliā cauſam
que ē ppter mēbra pricipalia & pȝ. ¶ Cor
dis.ſ.quia eſt debilitatū. ¶ Ex hoc patet qd̄
ſemen q̃tū ad ſpūȝ decidiẗ a corde & q̃tum
ad corpulētiā decidiẗ ab epate ¶ Inter mē
bra coytus ſupꝰ & pncipiū. ¶ Cauſa autem
ponit aliā cām & patet. ¶ Secundū iferiora
aꝰ interiora & ſunt mēbra que ſunt a renibꝰ
uerſus mēbra genitalia. ¶ Erigatur.ſ.uirga
doloroſa. ¶ Significaẗ.ſ.in illis qui hñt me
lancoliā mirachia ¶ Erigitur uirga in maliciȷs
pp uentoſitatē . ¶ Cauſa autem.hic ponit qn
ta cām que fuit cā 4ª ſupiꝰ & dicit ꝙ ppter
emoroydes &c̄. Incidanẗ quia ſimul lapis
trahiẗ. ¶ Et ex eis. Declarat ſextam cauſam
que fuit cā quā ſupleui ſup̄ quia ipſaȝ nō po
ſuit ſupra in numero cāꝝ & ē ppter cogitati
& patet. ¶ Meditatio.i.cogitatio coheundi.
¶ Intellectus ideſt cogitatio. ¶ Et facit de
ficere ſcilicȝ pp.amicū ſupuenientē. ¶ Illud
ideſt uerecundia. ¶ Reiteratio ſcilicet cogita
tionis. ¶ Ab illo ſcilicet coytu. ¶ Et ſcias po
nit q̃dā cām & patet. ¶ Ipſa.ſ.humiditas.
¶ Ea ſcilicet equitatione. ¶ Sterelitatē.i.di
minutionē coytus. ¶ Facta autē ponit ſigna
primo ſigna.2° can.2ª ibi et ſcias. Nota ꝙ.A.
dimiſſit cām que ſe tenet ex pte.mēbroꝝ uici
nantiū ſicut pp emoroydes uel inciſionē colli
ueſice propter lapidem. ¶ Et ideo ponit ſo
lum quinque maneries ſignoꝝ. primo qñ di
minutio fit a mollificatione uirge.2° qñ fit cā
membroꝝ generatiōis.3° membroꝝ que ſunt
genitalia uel ſupra renes.4° illiꝰ que fit pp
paruitatē inflationis.5° facte ppter nocumē
tū in genitalibꝰ.2ª ibi facta uero.3ª ibi facta
aūt 4ª ibi facte uero.5ª ibi fcte uero. ¶ Dic̄
p° qd̄ qñ ē molificatio in uirga aut frigus
cognoſciẗ per hoc qd̄ qñ mittis uirgam in aq̃
frigida &c̄. ¶ Nerui quia infrigidatus eſt
neruus ille cocauus. ¶ Nō cōtrahitur in aq̃
frigida ppter relaxatiōem fectam ab hūidi
tate . ¶ Sſperma.ſ.cū tali cā.i.deſciderio.i.
in appetitu. ¶ Factam uero. Ponit ſigna. Et
dicit qd̄ aliquādo cōtingit &c̄. ¶ Conferūt
.ſ.ex balneatione & cibis &c̄ ¶ In facta aūt.
Ponit ſigna alteriusª cāe.ſ. ppter mēbra prin
cipalia & pȝ. ¶ Supra mēbra coytus ſuple
ſic cognoſciẗ. ¶ Appetitus.ſ.coitꝰ. ¶ Dige
ſtio.ſ.epatis q ¶ Erectio.ſ. d̄bilitato ſenſu ẗ
defitiēte ñ fit excitatio ¶ Iā preterita.ſ.ſup̄
in aliȷs ſeñ. ¶ Facte uero pōit ſignaquare fit
diminutio coytus ppter diminutionē uento
ſitatis et dicit qd̄ ſignificāt ex hoc qd̄ mem
bra genitalia ſunt ſalua. ¶ Sed nō fit erectio
mēbroꝝ.ſ.ſeminis. ¶ Saluas .i.ſanas. ¶ Et
aqua.i.ſpermate. ¶ Facte uero ponit ſigna
particularia ſupra poita in 2ª cā que erat nu
cumentū in teſticulis & patet. ¶ Et pinguis
ponit duos can.2ª ibi & ei qui uult. ¶ Dicit
primo ꝙ pinguis &c̄. cā huius eſt uel ppter

pinguedinē cppillantē.unde semen currit.sed
mater habet uias latas.¶ Et ei qui.pōit zm
can.¶ Pedum.s.calefaciendo. Et ideo homo
uel mulier qui uadūt discalciati ñ pñt bene
coyre.quō aūt sit hoc uel appropriate uł alr
non ptinet hic dicere.Et iō si hēs uxorē luxu
riosam fac ipsam ire discalciataꝫ si uis ꝙ lu
xuria cesset. Et sic faciunt multociēs sapiētes
quod nota.¶ Cum cognoueris. In precedē
tibꝰ Aui.determinauit de diminutione coytꝰ
q̄tū ad cās & signa.hic ponit curā pº per me
dicinas.zº per dietam zª.ibi meliores c bi.Pº
ponit curā & regimen debitum in coytu uel
ad uigorandum coytum secundo ponit can.
in coytu.zª ibi.regens uero.Prio ponit curā
diminutiōis coytus zm unā quaq̄ cārum zº
ponit regimē quo debēt uti debiles in coytu
zª ibi.& oꝫ ut euitetᷓ pª i quatuor pº pōit cu
rā qñ cā ē i mēbris .zº qñ cā ē diminutio in
flatiōis 3º qñ cā ē nocumētū in mēbris gēra
tiōis.4º qñ cā ē nocumētū in uirga uł in ner
uis eiuꝰ zª ibi & si fuerit.3ª ibi qđ si cā. 4ª
ibi & si cā.¶ Dicit pº qđ qñ tu uides &
scis qđ nocumētū ē in mēbris principalibꝰ
intēdas ad curationē eoꝝ.Et si cā ē frigiditas
sicut ē ut plurimū tunc melior medicina est
metridatū.& si causa sit in aliis mēbris &c̄.
¶ Metridatū.s.fermētatū ¶ Cum residuo
curatione.s.que confortat membra coytus.
¶ Et si fuerit ponit curā diminutiōis coytꝰ
zm scđam causaꝫ que erat diminutio errectio
nis uirge & pꝫ.¶ In.inferioribꝰ.i.in mēbris
ganitalibus grana.s. facientia uentositatem.
¶ Alium .i. sinapis.¶ Paucitas inflationis
ualde.s. ppter dominium caloris resoluētis
uentositatē.¶ Et seꝝ alias lac acetosuꝫ alfi
dabeget sunt cibaria facta sic̄ taffea.¶ Ve
puls.i.ut ptisana ¶ Sumule.i.de flore farine
frumēti ¶ Teguebi.sunt spēs que ponūtur
in cibariis facte ex cinamomo & huiusmōi.
¶ Andacocha.i.trifoliū.¶ Quod si cā po
nit curā diminutiōis coytus quādo cā est in
mēbris generationis ut in testiculis & paꝫ.
¶ Et lac.s.acetosum.¶ Et si fuerit siccitas
.s.cū caliditate.siccitas uel pro se uel pro cō
sumptione humidi.¶ Quod si causa fuerit.
Hic ponit curam quādo causa ē in uirga .uł
in illis neruis & pꝫ.¶ Neruoꝝ alˀ mēbroꝝ
¶ Nota qđ.A.nō pōit curā quādo cā ē cogi
tatio qa cā ē manifesta eo qđ debꝫ remoueri
cogitaº .Silr nō pōit curā qñ cā ē i mēbris
sup̄ renes.sed relinqt notā ex dictis. zº paꝫ.
¶ Et oꝫ ut euitetᷓ.Ponit uniuersale regimen
ad uigorandū coytū & appetitū i eo & pōit
multos can.& multa alia.legatᷓ simul.¶ Di
cit ꝙ non debet nimis coyre post euacuatōeꝫ
& dimittere laborē & euacuationes qa debi
litant & debet cauere a nauseatiuā sacietatē
& caueat sibi ab aqua & a rebus exiccatiuis.
¶ Nota dicit ligationē ulnerū.s.a qbꝰ mul
tus sanguis effluit qa sequitur debilitatio.
¶ Quod si est.s.supfluus coytus.¶ Reti
neatᷓ liniendo.i.paulatine utendo aliter linien
do.s.cū rebꝰ appropatis.¶ Multitudo coy
tus.i.paulatim facta.¶ Armel ē spēs rute
aliter est ciuta almamatoria idest melissa.
¶ Cafan.non inuenitᷓ quid sit.¶ Papaueris
.s.albi.¶ Pinguedo.i.medulla.¶ In qua ē
mulier.s.apta coyre.¶ Referantur ei.i.hñti
diminutionē.¶ Que continuantᷓ eis.s.ut lu
di.qui fiunt in coytu.¶ Regiminis uero.po
nit.regimen quo debiles in coytu debēt regi
Primo ponit regimen in confuso.zº in spāli.
zª ibi.semina qdem.Prima in tot. quot pōit
ca.Legatᷓ totū simul.¶ Dicit primo qđ tu
debes administrare &c̄.¶ Abstergendo.i.
fricando.¶ Stincus ē animal paruū ꝙ mul
tum facit ad errectionē uirge.¶ Abstersio
nibꝰ.i.fricationibꝰ.¶ Substentationis .s.i re
mouendo diminutioneꝫ coytus.¶ Aleuiet.i.
diminuat.¶ Vno qa confortat & calefacit.

Semina. Ponit curā magis in spāli.
primo p medicinas que summuntᷓ
interius simplices.zº p compositas
3º p unctiōes.zª ibi medicinarum.3ª piretri.
¶ Primo ponit medicinas simplices.zº com
positas.zª ibi medicinas.primo ponit semina
zº grana.3º cortices.4º gumas.5º radices.
6º animalia.7º aquas.8º fructus. 9º olera.
zª ibi grana.3ª ibi cortices.4ª ibi medule.5ª
ibi radices.6ª ibi animalia.7ª ibi aqua uero
8ª ibi.de fructibus.9ª ibi olera.prima patet
Alchaeri.i. catapucia.¶ Baucie.i. bastinace
siluestris cardumem.i.agreste & achule.i.
cardamomū minor.¶ Grana araset.i.grana
arboris similis.Iunipero aliter ꝙ est semen
feniculi.Alhichil ē quoddaꝫ granū factū sic̄
piper albuꝫ.¶ Grana azeletri ē piper nigrū
¶ Grana.hic ponit grana que faciūt ad coy
tū & patet.¶ Cortices hic ponit medicinas
que sunt cortices & patet.¶ Cinamomū &
cinamū & sic patet ꝙ est differentia iter ipsa
¶ Tilisafar.est spēs macis oleum.¶ Gume
aūt ponit gumas & patet.¶ Infrigidatꝰ.s.
qñ coytus diminuitᷓ.¶ Radices ponit radi
ces & patet.¶ Aluf.ē serpentaria.¶ Sacha
chul dicit rabi moyses ꝙ est pastinacha silue
uestris alr sechachul.i.calcatropa.¶ Almu
gat ē cōsolida.¶ Animalia hic pōit aialia ł
mēbra aialiū łorta ab aialibus que ualēt ad
coytum excitandum.¶ Et potest diuidi in tot
partes quot medicinas ponit. Partes patent.

~ zactatg.

¶ Stellio.i.lacerta.¶ Alūbire &c̄. Ista noia sunt nomina animaliū aquaticoꝝ. ¶ Excicate .i.squamose ¶ Cutis puoꝝ animaliū ut pasſerū & huiuſmodi. ¶ Ante neceſſitatē.ſ.coytus. ¶ Q̄ d ſi ledat.i.qd nimiū erigat uirgā ¶ Abluatur.ſ.uirga. ¶ Aque uero. Ponit aquas que ſunt cōuenientes. ¶ Olera uero ponit olera cōuenientia & pȝ. ¶ Alaſeth.i. tribuli marini. ¶ Medicinaꝝ uero. Hic pōit medicinas cōpoſitas. ¶ Dicit prio qd ualet metridatū. ¶ Caput.i.pncipium & mediciā melior. ¶ Et iteꝝ poit aliā. ¶ Et de eis ponit aliā ¶ Medicamen de ſtinco .notū.i.diaſatirion. ¶ Et iteꝝ ponit aliā ¶ Et medicamē ponit aliā. Affet neſcitur quid ſit niſi ſit elleċtuariuȝ. ¶ Gluten alimbat eſt terebentina. ¶ Et iteꝝ ponit aliā. ¶ Inuoluantᷣ.i.miſceatᷣ ¶ Et opponachū ponit aliā. Et iteꝝ pōit aliā ¶ Cuderugi.i.auricularis uel ē herba ſiliis pilo. ¶ Sule.i.artetice & ē quedaȝ herba q̄ uocatᷣ artetica ulgariter. ¶ Et iteꝝ pōit aliā ¶ Alchichilati.i.penid' ꝛ uel ȝuchari. ¶ Buȝidē.i.teſticuli ulpis uel ſaterion. ¶ Medicamen ponit aliā. ¶ De medicinis ponit aliam ¶ Nerȝigil ē nux idica. ¶ Nermich.i. origanū. ¶ Piretri hic ponit alias medicinas mixtas legatᷣ ſimul et patet. ¶ Alagen.i.loc' caude prope anū. ¶ Aut piretrū ponit aliaȝ. ¶ Et iteꝝ ponit aliā. ¶ Araȝichi &c̄.i.cū oleo ſambucino.& ſimiliter pōit aliā. ¶ Archichir.i. coſti. ¶ Et iteꝝ ponit aliā. ¶ Cuȝ oleo.ſ.cōuenienti. ¶ Rob.i.aliquo ſucco conuenienti. ¶ De cheiri.i.de uiola ſaracena. Auulus eſt pond' quoddā hahalagen ſunt ptes īferiores ſpine. ¶ Fiat ſuppoſitoriū.hic ponit ſuppoſitoria et cliſteria.primo ſuppoſitoria.2° cliſteria.2ª ibi cliſteria.pª patet. ¶ Q̄ uod dictū eſt.ſ.3° can. Cliſteria.ponit cliſteria & patet Et teſticuli ponit zᵐ ¶ Nota ꝙ teſticuli arietū ualent multū. ¶ Et ſiſarium ponit aliam. & patet.ualetes.i.cornicula uel petrole ū ut dicit ſy ¶ Almagaleb.ſūt grana cereſi ſilueſtris. ¶ Oleum de aſech.i.oleū de blauſtia. ¶ Cliſtere pōit aliud cliſtere. Cū mugath ē cōſolida alias cōmugath ē teſticul' uulpis ¶ Buȝidē ē cōfectio aromati a. ¶ Cōfectio ponit aliud cliſtere. ¶ Aſech.i.tribuli. ¶ De botim.i.de terebētina. ¶ Cliſtere pōit aliud cliſtere. Natis.i.ceruicule. ¶ Meliores pōit curā predictā.primo p cibos. 2° per potus. 2ª ibi potus.primo ponit cibaria q̄n cauſa ē frigiditas.2° ponit curā quorūdā.3° quando fit a calido.2ª ibi dixerunt.3ª ibi.prima pȝ. ſecūda ēt pars ē clara.3ª pars ēt patet. Edy. maſculi quia ē calidior. frixa nō ita nutriunt ꝑ p adhuſtionē. ¶ Adhibet.i.ſic ꝑparati. Et piper.ſ.niger. ¶ Sicut puls.i.ſicut ptiſana. Iſta noia ſunt noia cibarioꝝ ſic preparatoꝝ. Andachocha.i.trifoliū. ¶ Erect'.ſ.in uirga ¶ Portulaca ualet ſi corpus eſt calefactum. ¶ De illis ponit cibaria medicinalia & patēt partes omnes. ¶ Cadus ē pondus qddam ¶ Infrigidantis ponit zᵐ cibariū medicinale & pȝ. ¶ Curacet ē ſemen uirtice. ¶ Et d̄ illis ponit aliā medicinā & pȝ. ¶ Et iterum ponit aliā & iterū ponit aliam in manſione.i. in medicina noua. Et iterū ponit aliā. Altegi eſt modus cibariꝫ.modus ponit aliā. ¶ Siſami.i.pille.prone.aliud pōit aliā. ¶ Alaſeth .i.tribuli. ¶ Inciſiōe ſ.ſantoꝝ.i.iciſione pua ¶ Potus hic pōit curā p potū & ponit tres potus ptes patent.finē.i.cōplementū. ¶ Sumatim ponit aliud potū & pȝ. ¶ Tayfi.i.pinguiū. ¶ Vtrūq, been.ſ.albū & rubeum.

M VLITVdo deſideriꝫ. In precedētibus Aui.determiauit de diminutione coytus.hic determinat de multitudine appetit' coytus.prio ponit cauſas.2° ſigna.3° curā.2ª ibi.ſigna.3ª ibi illi qui eſt Primo premittit qd aliquādo nōeſt neceſſe aliquid opari in multitudine deſideriꝫ.2° ponit cāſ.3° quēdaȝ can.2ª ibi & ſcias.3ª ibi.& uiroꝝ ¶ Dicit primo qd multitudo appetitus ad coytum aliquādo ē &c̄. ¶ Cū fortitudine corpis.ſ.in uirtute. ¶ Et ſanitate.i.tēpantia. ¶ Conuenit in regimine eius.ſ.per cibos ¶ In fractione.i.diminutiōe ipſi'.ſ. per medicinas. ¶ Apit.i. diſtemperat cōpleſionem. ¶ Nota qd quādo aliquis eſt fortis adoleſcens & eſt calidus & hūidus nec debilitatur ex coytu tu nō debes dimittere in iſto ¶ Et ſcias.ponit cauſas.2ª ibi.in iſta aūt.3ª ibi aut mltitudo.4ª ibi aut ꝑpter.5ª ibi & ꝑpter multitudineȝ ¶ Dicit prio qd generatio ſeminis habȝ cōfortare corpus & cor & puitas expulſionis ipſius debilitat & ſi zᵐ multitudinē coytus utatᷣ exercitio & blaneo &c̄. ¶ Generatio.i.multiplicatio ſeminis.ſ. cū expulſione generationis.ſ. in expulſione. ¶ Nota qd debilitat memoriā quia uirtus generatiua deficit In ſemine retinetᷣ & ledit & facit nocumentū in itellectu & memoria et i omnib' aliꝫs uirtutib'.& aliqn̄ facit ſuffocationē matricis. Q̄ uod ſi accidat eis.ſ.qui ſunt multi. ¶ Coytus ꝑparationis.i. exercicio leui.d quo loquitᷣ primo can.fen.3ª.aqua frigida cōſtringit poros & iō iuuat. ¶ In illa ponit aliā cām & dicit ꝙ in multitudine deſideriꝫ ſemen prurit & pungit expulſiuā. ¶ Aut mltitudo pōit aliā cām & pȝ. Multitudo eius ſcilicet deſideriꝫ in corpore uirtutis. ¶ Succedit enim ſcilicet ex coytu. Nota

... [handwritten margin note] ... Deſiderium coitg.

quod istas duas ultimas causas possumus
legere pro una. ¶ Aut. ponit aliam causam.
& dicit quod aliquando est propter pruritū
eius. s. uirge uel matricis. ¶ Et ꝑpter multi
tudinē ponit aliā causam & p3. ¶ Inflatiōis
. s. cōt ngit etiam aliquando uiris. ¶ Ex. i. cū
Coartatō. i. retētio. Vehemēs. s. ad coheūdū
habētes melancoliā ab ipsis elleuat uētositas
extendens. ¶ Et uiroꝝ ponit can. & dicit qđ
homines in regionibus frigidis hn̄t appetitū
sed mulieres sunt opposite. ¶ Nota qđ isti
habent appetitū ex multitudine materie &
fortitudine uirtutum eoꝝ quia sunt fortes
indigestiua. Item mulieres sunt ecōtrario
quia si stant in regionibꝰ calidis habent appe
titum Sup dorsu3 qa calefacit renes ¶ Sigª
hic ponit signa multitudinis appetitus coytꝰ
& ponit signa iuxta quinq3 causas positas.
Prio ex repletiōe. 2° ex acuitate semis. 3° ex
multitudine quarto ex pruritu. 5° ex iflatōe
2ª ibi. & signum 3ª ibi & signu3. 4ª ibi & si
gnum. 5ª ibi & sigum. ¶ Dicit primo qđ si
gna significantia repletionē sunt signa &c̄.
¶ Et repletionis. s. indicantis coytum. ¶ Et
signū ponit signū mł'titudinis desiderij ꝑue
nientis ex acuitate seminis & p3. ¶ In urina
. i. in urinali item in ipso apparent arenulle
adhuste. ¶ Et signum ponit signū multitu
dinis appetitus ex mł'titudine seminis & p3.
¶ Solius. i. pp solam fortitudine3 uasorum
seminis. ¶ Debilitas. s. actualis in toto cor
pore ¶ Signum ponit aliud signum quando
est dolor quia aliquando semen est magne
quātitatis & pruritiuū & facit dolorē pruri
tiuum. ¶ Et signū pōit aliud signū. ¶ Illiꝰ
hic pōit curā. primo iuxta diuersitatē & cās
2° specialius ponit curā ꝑ medicinas que hn̄t
semen exicare. 2ª ibi lentes. pª in quinq3 sicut
ponit curā iuxta quinq3 cās. 2ª ibi & illius q̄
est. 3ª ibi & similiter. 4ª ibi & illius. 5ª ibi.
& illius. ¶ Primo pōit curā qn̄ ē mł'titudo
appetitꝰ ꝑpter magnā repletionē & dicit ꝙ
cura ē flꝰª. repellitur. i. enumerat. ¶ Ad ua
sa. s. spermatis. ¶ Et illius ponit curā quan
do multitudo appetitꝰ ꝑuenit ex acuitate se
minis & patet. ¶ Muschā dicit ꝙ ē herba q̄
nascitur sup lapides & facit lapides labere.
¶ Et illius ponit curā multitudinis appetitꝰ
qn̄ ꝑuenit a multa generatione seminis et p3
¶ Illius ponit curā qn̄ ꝑuenit a multitudīe
pruritus &c̄. ¶ Et illius ponit curā qn̄ cā
est inslaº &c̄. ¶ Caliditas uehemens. s. mi
nor ꝙ resoluat ¶ Lentes hic spāliter ponit
medicinas exiccatiuas seminis. prio frigidas.
2° calidas. 2° ibi lilium. ¶ Dicit primo ꝙ cō
ferūt lentes &c̄. Semen canadis al' lapis ema

tites. ¶ Et ex oleis. s. conuenientibus. sufuf. i.
puluis. ¶ Nudis pedibꝰ ambulare iuuat &
patuit supra. ¶ Lilium. hic ponit medicinas
calidas. pº simplices. 2° cōpositas. 2ª ibi et de
cōpositis pª p3. Andochocha. i. trifolii ī ¶ Et
de cōpositis ponit medicinas cōpositas. 2ª ibi
compositū. 3ª ibi & iteꝝ. 4ª ibi & iteꝝ. 5ª ibi
& iteꝝ. 6ª ibi & iteꝝ. ¶ Et compositū ponit
aliā & patet. patent ēt alie. ¶ Causa in hoc
hic determinat de multitudine exuberationis
seminis. primo ponit cās. 2° signa. 3° curā. 2ª
ibi & cū. 3ª ibi accidit qn̄q3. ¶ Dicit prio ꝙ
cā multitudinis aut ē i semen &c̄. ¶ Signa
ponit signa primo qn̄ cā est in spermate. 2°
qn̄ cā ē i instrumentis seminis. 3° excusat se
qn̄ cā ē i renibꝰ. 4° qn̄ cā ē in lacertis. 5° qn̄
ē iplicatio. 2ª ibi & illiꝰ. 3ª ibi & illa. 4ª &c̄.
Dicit primo ꝙ qn̄ cā est semē &c̄ ¶ Dimi
nutio. s. polutiōis. ¶ Cu3 pn̄tia al' pn̄cialiter.
¶ Et illius ponit signa qn̄ cā ē in instrumen
tis seminis & patet. ¶ Erectio. s. pp contra
ctionē & motū ¶ Signa. s. significantia đ re
nibus ul' lacertis uel in principijs. Minoretur
hic ponit curā & ponit ipsam i breui qa cura
pōt patere ex iā dictis ¶ Adhustionē. i. acui
tatem eius. ¶ Cause eius. hic determinat de
multitudine polutionis & patet. ¶ Super
ceruicem. i. suppinꝰ ¶ De causis. s. sup pº
caº huiꝰ locationis & similia. s. ut agn̄icastū
¶ Fit hic determinat de paucitate seminis.
& dicit ꝙ fit ꝑpter cās que sunt cōtrarie cāis
exuberationis &c̄. Oportet ut homo hic de
terminat de regimine eius quē ledit dimissio
seminis & patet. i caº stomaci. ¶ Priaprissi
mū. i. errectio uirge. Ista nomina sunt nomi
na ludum. Ante ipsum. s. suppinū. ¶ Nume
rum dieꝝ quia interponit plus de spacio. In
ludiculis. i. in ludis in quibus fit exercitatio
mēbroꝝ superiorum. s. brachiorum.

OPORTET Vt administreť &c̄.
In precedētibꝰ Aui. posuit regimē
eius qui utitur multo coytu & nō
debilitať ex eo. Hic ponit regimem eius qui
utitur & nocetur. ¶ Primo ponit cura3 qn̄
cū multitudine coytus est debilitatio. 2° qn̄
apparet debilitas uisus. 3° quādo apparet
tremor in mēbris 2ª ibi. qđ si apparet 3ª ibi
si autem. ¶ Dicit prio qđ debēt administra
ri cibaria calefacientia & humectantia q̄
sint pauce quātitatis & multi nutrimenti
quoꝝ paucū nutrit multū sicut testiculi gal
lorum & oua sorbilia cum balneatiōibꝰ. s.
humectantibus. ¶ Nota qđ aliqui habent
gaudium in ludēdo & ideo debes ludere cu3
eis. ¶ Exerciciu3 preparatiōis. i. exercitium
leue & maxime ante balneu3 ut p3. 3ª primi.

¶ Cum superfluitate in humectatōe.i.dum humectatio multū superfluit. ¶ Quod si ap parcat ponit regimē quādo cuꝫ multitudine coytus ē debilitas uisus & pꝫ. ¶ Cura ei⁹ est cerebrū.i.debes multū attendere ad cere brū. ¶ Cum eo.s.oleo uiolato. ¶ Aqua con fortat uisum maxime quando inflamatio est in cerebro quia cōstringit repcutit & remit tit spiritus uisibiles. ¶ Si aūt accidat ponit regimen qñ cū multitudine coytus ē tremor & pꝫ. ¶ Ex ea.s.multitudine coytus. ¶ Re soluat̄.i.euacuetur. ¶ Nota ꝙ nos hodie ñ utimur medicinis ita fortib⁹. ¶ Virga si est molificata. ¶ Almahaleb.i.medula ceresi sil uestris tremoris.s.dicti sup̄ fen.zª p⁹.i.flati

CAusa propinqua. Hic determinat de multitudine errectionis uirge & desiderio.primo ponit cās.z° sigª. 3° curā.zª ibi scias.3ª ibi curatio.p° determi nat de multitudine errectionis.z° đ papismo zª ibi priapisim⁹.Primo pōit curā imediatā & partes a quibus fit multitudo errectionis z° medietas.zª ibi & materia quidē. ¶ Dic prio ꝙ cā q̄re uirga stat errecta sicut corda est multitudo uentositatis i partib⁹ n ēbroꝝ coytus.i.in lacertis. ¶ Due res simul ex ar tharijs & ex uasis spermatis aut.i.uētositas in neruo & i artharijs. ¶ Et materia quidē ponit cās mediatas & ponit quinq̄ cās illius uentositatis.zª ibi & hec materia.3ª ibi & q ñq̄.4ª ibi & dilatatio.5ª ibi & quandoq̄ ¶ Dicit primo ꝙ cā materialis ē multa hūi ditas.sed effi ciēs ē pauca caliditas. ¶ Nota ꝙ qñ est multa hūiditas tūc pōt eleuari mt̄ tus uapor sed qñ caliditas ē magna ipsa est corruptia uētositatis.& iō debꝫ ēē caliditas remissa. ¶ Et hec materia ponit secundā cāꝫ & dicit ꝙ ista materia humida resudat a mē bris seminalib⁹.& aliqñ ē humiditas in ipsa uirga & c̄.patet. ¶ Aut non resudans.s.si ē in ipsa uirga. ¶ Hec uentositas.s.in uirga. ¶ Et non resoluitur uirtus eius.s. uētositatis. ¶ Nota ꝙ p frigus debet intelligi calidi tas sopita. ¶ Et qñq̄ hic ponit terciā causaꝫ & dicit ꝙ aliqñ adiuuant alie cāe sicut spissi tudo phibens resolutionē uētositatis. ¶ Cās instrumentales.i.ipsam tensionē. ¶ Spissitu do.s.cutis. ¶ Aut dilatatio ponit aliam cāꝫ & patet. ¶ Aut dilatatio.s.alicuius humidi tatis. ¶ Et qñq̄ ponit aliam cām & patet. ¶ Vtraq̄ rē.s.caliditatē & iflationē. ¶ Pria pisimus hic determinat de priapissimo et no tificat ipsum & q̄tū ad nomē & q̄tū ad acci dens.Et dicit Gal.qđ dicit̄ priapissimus ad similitudinē priami qa greci depingebāt pa mū cum uirga errecta in manibus & patet.

Si confortet̄.i.augeat̄. ¶ Et necessitas.s.co heundi. ¶ Pluribus. s.alijs a uentositate. ¶ Amor.s.meditatius coyt⁹. ¶ Tussis hic ponit signa.nota ex iamdictis. Ex principijs .s.ex hac fen. ¶ Tremor.i.titilatio. ¶ Sangui nis.s.uentosus. ¶ Curatio determinat đ cu ra priapissimi siue multiplicationis errectio nis.primo p̄mittit.z° exeqtur curā.zª ibi can. uero. ¶ Dicit ptimo ꝙ debes administrare dicta supra in cura multitudinis desiderij. ¶ Que diximus.s.in ca° cure multitudinis desiderij coytus. ¶ Canon ponit curam .p° per euacuantia.z° per ifrigidantia.3° p. resol uentia.secunda ibi deinde.tercia ibi & post. ¶ Dicit primo ꝙ cura general̄ ē fleubothª & solutio uētris & c̄. ¶ Cū tabtab.ē quidā ludus in quo exercitant̄ membra superiora ¶ Deinde hic pōit curā per infrigidātia & patet. ¶ Et lactuca.i.i latuca est plurima ex cusatio s.a reliquis infrigidantib⁹ cuꝫ dam⁹ eaꝫ. ¶ Inter ea.s.de medicis frigidis. ¶ Et post ponit curā per resoluētia & pꝫ. ¶ Post q̄ diuidit̄ materia.i. diminuit̄ & resoluitur materia .s.uētositatis. ¶ Acetosa inflant de bilitando calidū qđ resoluebat uentositateꝫ. ¶ Alathuor est hic determinat de quadam alia dispōne seminis primo notificat z° ponit curā zª ibi oꝫ. ¶ Dicit prio qđ illa ē turpis dispō in qua homo emittit stercus quando semen emittitur. ¶ Anum suū.s.ut retineat feces. ¶ Desideriū ualde.s.coeūdi & egerē di. ¶ Molificantur.i.debilitant̄ ¶ Oportet hic ponit regimē.Primo regimē uniuersale z° unguenta.zª ibi sumatur oleū.prima pꝫ. ¶ Sumat̄ pōit quasdā.inunctōes & unguē ta.Alchana ē albor qdā. ¶ Ramih ē cōfectō que fit đ Galis & pāsulis. ¶ Vt intendat̄.s. appetitus. ¶ Acuitatē stercoꝝ.i.ne stercus sit acutuꝫ pungens. ¶ Et cerebrū ipsorū.s. ne lacerti molificent̄ ¶ Aūbuti ē.hic determi nat de quodā alio accidēte adueniente hōi in coytu primo notificat.z° ponit causas.zª ibi & dixerūt. ¶ Non motū.s.ad exitū.sꝫ retētū In radice.i.in pricipio generatiōis. ¶ Super ipsum.s.ut cōpleat. ¶ Potētia medicamina .s.solū. ¶ Et ppinquior.s.coytus. ¶ Qui desiderat.i.in quo ipse patit̄. ¶ Delectatio emissionis.i.ut si emitterent. ¶ Afflictu.i. cōplemēto. ¶ Emissionis.i.siue emittāt siue nō Nō. ¶ Naturale si ergo debent corrigi sue male meditatiōes de hoc hētur .4ª pticu la pblematū &.4° problemate. ¶ Et dixe runt ponit causas zᵐ quosdaꝫ. ¶ Sensibilita tis.i.sensibilis. ¶ Quare spergit̄ .i. hōi con fungitur. ¶ Sicut illud qđ remotū est.i.in hōib⁹ debet esse maior insensibilitas in capite

uirge q̄ in radice. ¶ Pria.s. cā .s.qđ cōtinet ex meditatiōe uł ex spmate nō moto. ¶ Illi⁹ hic determinat de alia passiōe.s.quā hn̄t mē bra uiri & mēbra mulieris. ¶ Agit.i.coyt. Et parit.i.coyri secum. ¶ Et non est hic.po nit unū capitulū in quo ondit illa que habēt inducere desideriū & patet. ¶ De illis pōit delectantia ē spēs odorifera. ¶ Magnificat hic determinat de illis que hn̄t magnificare uirgaʒ & patet. ¶ Pinguedine.i.tenacitate. ¶ Alublet ē uocabuli. ¶ Albedarogi.i.basiliconis. ¶ Sumant pōit cōstringētia matricē & patet. Ramich.ē confectio ex gall'. & pasulis. ¶ Almosus.i.liquor acetos⁹. ¶ Ferueāt hic ponit medicinas que hn̄t matricē calefacere & patet. ¶ Cardumeni.i. cardamomum.

DICO qđ instrumētū. Postq̄ Aui. in precedentibus determinauit de dispositiōib⁹ mēbrorum generatiōis masculorum hic determinat de dispōne mēbrorum generatiōis reprorum in mulieribus primo pōit anothomiam.z° ponit dispōnes generationis embrionis.z^a ibi cū matrix .colligit p° ponit anothomiaʒ matricis.z° testiculorum.3° uasorum spermaticorum mulieris.z^a ibi ¶ Dicit primo qđ matrix est instrumētū generatiōis mulieris & ē in sua creatione ē sicut mēbrū uiri ¶ Nota qđ matrix dicit instrumētū quia ē illud mediante quo fit generatio.mō aīa nō pōt facere opationē nisi mediāte.organo & instrumēto dicit ēt matrix quia ab ipsa dat nutrimētū.embrioni qđ per unbricū embrionis uadit ad epar & dispartit in uenis p corpus & fit nutritio & dicit uulua quia uult & a forma specifica ē attractiua semis.Itē q̄dā sūt aīalia aīalificātia & qdā ouificātia & utraq; habent matricē sed ouificantiū quedā faciunt multa oua & quedā pauca.multa ut pisis & tenent istū ordinē quia femella facit oua & masculus irrorat ipsa semine suo & ipsa irrorata faciunt pisses & si aliqua dicto rum non irrorant a semine masculi nō ē aptuʒ pro generatiōe. ¶ In radice.i.forma creationis. ¶ Simile instrumēto generatiōis sic uiris.quia sunt in ea testiculi & ē ibi collum loco uirge retētuʒ in interiorib⁹ ut muliebre ¶ Et est.s.matrix. ¶ Conuersuʒ.i.reuersuʒ quia si posset uideri collum matricis tunc eēt factum sicut uirga uiri. ¶ Sed contra quia hoc nō apparet per anotomiā dicēdū qđ qa fit magna cōtractio pp mortē iō non apparʒ talis sequestratio in muliere mortua.simil'r ēt n̄ apparent multe uene in uiro. ¶ Oxeū .s.in uiris. ¶ Siphac.i.pāniculi matricis. Et quare uirga.s.in uiris. ¶ Duo oua pōit anothomiā testiculorum et dicit ꝙ mulier hēt duos

testiculos sicut hn̄t uiri. ¶ Duo oua.i.duo testiculi. Mulierib⁹.s.i.sunt. ¶ Non agregat .i.sic agregat oua uiri oxeū.No.ꝙ matrix hʒ a dextro unū testiculū & a sinistro unū aliū & non est ibi unus panniculus coopiens sicut in uiris.sed quilibet ipsorum hēt panniculum. ¶ Et sicut uiri ponit anothomiā uasorum mulieris p°.pōit similitudinē iter mēbra uiri & mulieris.z° dissimilitudinē.z^a ibi uerum. Dicit primo ꝙ sicut uiri hn̄t uasa seminalia per q̄ tendit semen ad partes.&c̄.Sed tu dices q̄re natura non fecit testiculos intra in hominib⁹ sicut in mulierib⁹. Dicendū ꝙ natura semper fecit ꝙ melius est quia uiri n̄ hn̄t matricem. ¶ Vasa spermatis.s.delatoria. Nota ꝙ uasa seminalia sunt ad portandū semen ad fundum matricis. ¶ Verum illa ponit differentiā mēbrorum uirorum a mēbris mlieris.Et pōit duas differentias.z^a ibi & diuersificant. Dicit primo ꝙ uasa seminalia i uiris icipiunt &c̄. ¶ Illa.s.uasa spermatica. ¶ A bono.i.a testiculo & intelligit de descensu uasis seminalis ad testiculos. ¶ In pfunditatē.s.colli uesiee & uirge. ¶ Coopertoriū oui.i.didimus.De inde ipargantur scilicet uasa seminalia inuo lutiones scilicet extra collum uesice. ¶ Inter ipia scilicet uasa seminalia. ¶ In pximo eius .i.orificijs uasis spermatis. ¶ Ad ipsuʒ.s.p quod expellit. ¶ Nota ꝙ non ē idē meatus p quē uadit semen & p quē uadit urina. sed sunt diuersi. ¶ Et est longū.s.talis meatus. ¶ Ostenditur.i.declaratur in duobus ouis. ¶ Ad duo emūctoria idest ad duo iguinea. ¶ Ad duo latera.s.ad dextrū & sinistrum. ¶ Ipsa ambo.s.uasa spermatis i mulierib⁹. ¶ Et diuersificant ponit aliā differētiā iter uasa uiri & mulieris.prio hoc.z° reddit cām eius qđ dixit z^a ibi & non continuant.p^a pʒ. ¶ Ad duas.s.concauitatē matricis. ¶ Et nominant.s.illa duo orta. ¶ Et nō continuātur reddit cām quare in mulierib⁹ fit continuatio uasorum seminis cū testiculis primo hoc.z° ostēdit qualiter non fit continuatio in uiris.z^a ibi i uiris uero. ¶ Dicit p° ꝙ hoc ē qa uasa seminis i mulierib⁹ sunt leuia sicut testiculi &c̄. ¶ Amborum.s.ouorum. ¶ Proiectōe.i.ptectōe. ¶ Nota quia sunt cōtinuata nō fuit timor de leuitate eorum. ¶ In uiris uero. ¶ Ostēdit quare in uiris nō ē talis cōtumatio uasorū seminis cū testiculis uiri & pʒ. ¶ Eoruʒ.s. uasoruʒ spermatis. ¶ Nō pmiscet.s.in substantia. Nota qđ illa uasa seminalia sunt illa que faciūt ad generatiōem.sʒ testiculi stant sic lapides ad textuces ut teneāt bene pānos protē sos.sʒ medici uolunt qđ in testiculis fit pmutatio sanguinis i semine. ¶ Inter ambo

s.cau≈sa spermatis. ¶ Expulsorum.i.iuuans ad expulsionē. ¶ Et intra matri ē. In pcedētib⁹ Aui.notificat matricē q̄tū ad similitudinem ad mēbra uiri et ēt q̄tū ad diferētiā hic pōit anothomiā q̄tū ad incessiones & celulas matricis. Et iō dicit φ in matrice ē extremitas cōcaua neruosa & sūt q̄dā cellule &c. ¶ Rotunda.i.concaua. ¶ Semita.i.uiri incedicia.unde ex hoc dicit hēre plures cellulas. ¶ Nota φ aliq̄n gal. uidet uelle φ matrix hēt septem cellulas. Et iō pōt fieri septē embriones. A. 9° de animālib⁹ dicit φ aliq̄n nascunt usque ad septē fetus. Et iō matrix hēt rugositates & eminentias in quibus possunt embriones multiplicari. ¶ Et matrix ponit anothomiā matricis quantū ad uenas & ligamēta. & dic φ matrix habet multas uenas & est ligata dorso & cetera. ¶ Quas diximus scilicet. primo can fen.pria de anothomia uenarum. ¶ Substētatio al' pparatio. ¶ Precipitatio .i.motus cūexitu. ¶ Et ossi lato.i.ossi suminis qd est circa alchat iz. ¶ Et eis.s.ligamētis ¶ In ipsa.i.corā ipsa. ¶ Laxa.i.eadem. ¶ Ex neruis.s.medicia. ¶ Et facta ē notificat matricem per anothomiam quantum ad substantiā & quātitatē eius & pz. ¶ Apud collectionē.i.ut colliget. ¶ Congregat.i.constringit. ¶ Augumenti.s.cordis sicut quan. titas. ¶ Mamillarum.s.non complent pfecte. nisi sit cōpletū corp⁹. ¶ Vna.s.matrix quia ñ operatur operationes suas. ¶ In hominib⁹ .i.i mulierib⁹ & alijs.s.aialibus. ¶ Nota φ canes habēt sex mamillas & ita matrix ipsarum hz sex cōcauitates.tñ gal.14° d utilitate pticularum dicit φ cōcauitates i matrice mulierūz sunt septē.sz Aui.dicit hic qd habz duas cōcauitates Sed soluēdo.dicendū qd hz duas sdlz magis manifestas ¶ Et locus notificat matricē per anothomiā quātū ad locū & pz. ¶ Post uesicā.s.retro. ¶ Ei.s.matrici ¶ A duobus lateribus.s.anterius & posterius. & stratus .i.uel locus. ¶ Intentio quia dē qd sit ei stratus .i.locus leuis.nota qd locus est leuis in medio matricis ne ledatur embrio. ¶ Et ē eius collū .s.ille meatus .& longitudo .ponit anothomiā. ¶ Quantū ad q̄titatez colli ipsius matricis & patz. ¶ Et longitudo alias cōcauitas. ¶ Et creata ē notificat matricē quātū ad tunichas & pz uenosa.i.hz substatiā ligamētalem ad modū uene fingūtur.i.diuidunt ista est sententia amforismi mulieri in utero habenti. ¶ Ad eas.s.per eas .i.uenas. ¶ Illarum duarum.s.tunicharum ¶ Suarum naturarum.i.uirtutū naturaliū. ¶ Aliter.i.qa naturaliter sic disponit. ¶ Et matrix addit can.& diuidit i quinq sicut quinq pōit can. zª ibi & cogitur.3ª ibi & cū dicitur.4ª ibi et collum.5ª ibi & de mulierib⁹.6ª ibi & qñ uiolatione. ¶ Dicit prio φ matrix ingrossat & inspissat &c.i hora mestruorum.i.mestrua debent uenire. ¶ Attēuat.s.quia qñ extēdit ¶ Et cū coytur ponit zm can.& dicit qd qñ ft actus coytus tunc matrix mouet &c. Expellitur.i.cōmouet. Et cū dicit ponit 3m can. & dicit φ ipsa non est facta ex neruis cerebri uel nuce.sed quia ipsa est alba & ueniūt ad ipsam pauci nerui alba. quia ligamentalis. ¶ Et collum ponit quartū can.& dicit qd collum ē &c. Cartilaginosum.i.cum quadā duritie. ¶ Pinguedo.s.p cohartationē ul' qa ē pinguedo solida Calosa iō facit duritiē.i resistentiā & cartilaginositatē.s.qa extenditur & in ea.s.matrice supremū eius.s.anterius. ¶ Et de mulieribus ponit quintū can.& pz. ¶ Et qñ uiolatione ponit aliū can & dicit qd qñ puella uiolat sunt quidaz panniculi &c. Et scias qd ille pāniculus i quo consistit uirginitas puellarum uocat secundū doctrinale cēto. & ideo dicit doctrinale.o.sicut cento marib⁹ sociare memēto & ibi uult qd cento ē masculini generis qd nota &c. ¶ Ex omni mēbro .s.cā constituente &c.

CUM Matrix. In precedētib⁹.Aui. ponit anothomiā matricis hic determinat de dispōib⁹ eius.& prio de naturalibus.z° preter naturā.zª ibi accidunt matrici.p° determinat de causis generationis fetus.& de dispōibus eius.z° de causis eius zª ibi partus autem.p° determinat de causis generationis fetus.z° de causis generationis multorum embrionū.zª ibi & cā quidē primo facit hic.z° determinat de cāis masculinitatis & femineitatis.zª ibi & cū ad cor.primo determinat de cāis generationis fetus.z° ponit can.3° determinat de paniculis fetus. zª ibi. & scias qd sanguis.3ª ibi. amplius fetus. Primo determinat de cāis generatiōis fetus & cuiuslibet dispōis fet⁹.z° ōndit.tēp⁹ cuiuslibet dispōis.zª ibi & spatium quidē. Prio determiat de cāis generatiōis fet⁹ & dispōnū requisitarum ad fetū.z° ōndit qd nō ē tēpus equale generationis masculi & femelle .zª ibi.& nō ē illud p° determinat de dispōib⁹ fetus & generatione eius usq ad sex dies ul' circa.z° de generatione fet⁹ quātū ad mēbra sua post illud tēpus.zª ibi & uirtus.p° facit hoc.z° ōndit quis effect⁹ insequit ad dispositiones iductas.zª ibi et cum sperma fingit prio ōndit pmā opationē seminis i generatōe fetus.z° assignat cām illius opationis.3° concludendo ponit alias dispōnes que fiunt. zª ibi et uirtus.3ª.ibi et pter illud ¶ Dicit

primo qđ qñ matrix corrugať ſupra ſemen
prima opatio ē ſpumoſitas ſpmatis. ¶ No
ta qđ i principio generationis dum ſemē mit
titur in matrice fit corrugatio ſup ſperma ſič
corrugať ſtomachus ſup chilū & meli⁹ agēs
agit & paſſum meli⁹ patitur. ¶ Sup ſpma
.i. ſup ſemē uiri. ¶ Aliter ſup ſperma .ſ. ſup
ſanguinē meſtruū mulieris. aliter ſup ſpma
.ſ. uiri & mulieris. ¶ Nota qđ iſta ſpumo
ſitas fit a uirtute . informatiua mediante
ſpū ita qđ calidū ultra hoc qđ calefacit etiāʒ
rarificat & fit iſta ſpumoſitas que aduenit
.ſ. illic in materia. ¶ Aliter aduenit .ſ. matrici
ſed prima expoſitio eſt melior. ¶ Nota qđ
primo poniť ſpumoſitas que eſt ſicut qdaʒ
buturoſitas ſpermatis quia. 2ª ē ſicut apitio
gutaꝝ ſanguinearuʒ. 3ª eſt ſicut ſanguis coa
gulatus. 4ª eſt ſicut maſticatio canrnis. 5ª ē
mēbrorū diſtinctio. ¶ Et nota qđ totū illđ
tempus ſpumificatiōis materie ē. 8. dieꝝ uel
circa & ē opatio uirtutis iformatiue. ¶ Et
uirtus ponit cāʒ iſtius opatōis que ē ſpumo
ſitas & dicit qđ cā eſt quia uirtus informa
tiua mouet illud qđ recluſum eſt in ſemine
et ille ſpūs mouʒ materiā quodā motu ueſica
torio &c̃. ſ. uiri uniuſcuiuſq̧ eorū .ſ. ſpūuʒ.
¶ Figiť .i. fingi pōt & citať .i. citari pōt ¶ In
eo .ſ. motu ſeminis. ¶ In .li°. uniuerſali .i. 7°
de animalibus. ¶ Nota ex iſta pticula. qđ
nō ſolum a corde trāſmittiť ſpūs ad genera
tiouē. & ideo q̃tum ad ptem formalem ipſi⁹
ē tranſmiſſio omniū mēbrorū principalium
ſicut cordis epatis & cerebri. & tales ſpūs
conſtituūt ſpūʒ gignitiuū q recluſus in ſemē
facit ſpūificationeʒ. ¶ Nota etiam qđ talis
opatō fit a calore abſolute qa calidū abſolute
moueť ſurſuʒ & nō mouētur ſua organa ad
determinatas ptes & mouet ſpūm animalē
ad ptem ſupremā . ſpūm uitalem ad partem
mediam. ſpūm naturalē ad ptē dextrā ipius
ſeminis cauſa autem effectiua huius ē uirt⁹
informatiua & illa uirtus mouet ſpiritum
ad opationē. ¶ Aliter pōt intelligi p uirtutē
informatiuā. ſemē uiri. ¶ Hui⁹ diſpōnis .ſ.
ſpumoſitatis. ¶ De ſpmate .ſ. uiri aliter in
ſpermate & in ſanguine meſtruo mulieris
¶ Ad muneram .i. ad ptem determinatam.
¶ Nota qđ pōt imaginari qđ ſpūs uitalis
mouet materiā que eſt in medio & facit am
pulā & ſpiritus naturalis illā que ē in parte
dextra & ſpūs animalis mouet ad partē ſup
mā ¶ In qua figitur .i. figi debʒ. ¶ In libro
principioꝝ .i. 7° de animalib⁹. Et p illud. hic
concludendo oñdit alias opationes que fiunt
i ſemie. Primo hoc. 2° remouet dubiū. 2ª ibi
ueꝝ tñ. ¶ Dicit primo ꝙ uirtus informatia

ſic mouet. ¶ Nota dicit ppter illđ q̃a uirt⁹
iformatiua mouet illud quod recluſum ē de
ſpiritu in ſemine ad ſpūificandū & generādū
ampulas. Ad mediū hūiditatis .i. ad medium
meſtruū mulieris & in illo uirtus facit quā
dā ueſiculā ſubleuādo ad modū humiditatis
.ſ. ſpermatice mulieris. ¶ Due ueſice .i. due
ampule. ¶ A medio .ſ. humiditatis. ¶ Tan
gētes ipm .ſ. medicamē humiditatis. ¶ Vſq̧
ad horā .i. uſq̧ ad ſex dies uel circa. ¶ Nota
qđ ppter paruitatē fetus in pncipijs iſte am
pule non diſcernuntur. ſed poſtea creſcunt iſte
ueſice ſicut fetus & apparet diſtātia iſtaruʒ
ueſicaꝝ illud in quo citatur cerebrum. ¶ Et
alia .ſ. ueſica decliui ad albedinē quia cerebꝝ
fit ex ſanguine flegmatico. Alia littera dicit
& debet expōi impleť .ſ. illa ueſicula. ¶ Alio
.i. diuerſo ſanguine humiditatis .ſ. meſtrualis
Et penetrat .i. iſte ſpūs ita ꝙ iſte ſpūs primo
facit ueſiculā in qua generať cor poſtea aliaʒ
in qua fit cerebrū poſtea aliā in qua fit epar.
¶ Nota ꝙ iſta littera exponiť poſt duas ue
ſicas .i. poſt ueſicā cordis et cerebri. Aliter p⁹
duas ueſicas .i. prio fit ueſica cordis. 2° ueſica
epatis & cerebri. Aliter p⁹ duas ueſicas &c̃.
.ſ. cordis & cerebri fit ueſica epis. ¶ Nota
ꝙ umblic⁹ ē ppe cor & prope epar. & iō p⁹
.ſ. fit generatio iſtius umblici. ¶ Ventoſitas
.i. ſpūs uentoſitatis. ¶ Mandans eā .ſ. mate
riā aliter mandans .i. rūpens illā & diuidens.
¶ Dans .i. rumpens illā & diuidēs i partes
¶ Aliter mandās eā .ſ. materiā qa ſegregať
purū ab ipuro đ nutrimēto fet⁹. ¶ Propter
eam .ſ. iam diuiſam. ¶ Ex ſpiritu .i. q̃tuʒ ad
ſpiritū. ¶ Et ſanguis .i. quantū ad ſanguinē
ſpūs qui ſtat in medio humiditatis & facit
ueſiculas poſtea pforat materiā & facit um
blicū uñ uadat nutrimētū. ¶ Primo creatur
.ſ. poſt umblicū eſt pāniculus .ſ. ſecūdina ita
ꝙ generať prius ſecundina q̃ alter pannicul⁹
cā eſt quia p ipſam tranſmittiť nutrimentuʒ
fetui. ¶ Veꝝ tñ remouet dubiū qa dixit ꝙ p°
creať pānicul⁹. nunc poteſt eſſe dubiū utrum
primo creatur iſte panniculus q̃ alia mēbra
¶ Dicit qđ nō ſed bene ē uerū qđ p⁹ unbli
cū fit p° generatio pāniculi umblici. ſupple.
& per conſequens ſecundine generatio tota
lis quantum ad complementum totale ñ pce
dit generationē ſecūdine quia prius eſt gene
rata ſecundina q̃ membra principalia totalia
ſed pticulariter & in cōfuſo. Prio fit genera
tio illoruʒ membroꝝ pncipaliū ¶ In libris
pncipioꝝ .i. nono de animalib⁹. ¶ Et cū ſper
ma &c̃. Declarat quedā que dixit oſtēdēdo
quid ſit poſt generatiōeʒ iſtorum mēbroꝝ.

primo hoc.2° ondit quo & qn nutrit ebrio. 2ª ibi & embrio.dicit p° qn semen fingitur &c. ¶ Et cu sperma.s.uiri & mulieris figit .s.pmanens in matrice. ¶ Et spuat.i.adueit. dicta spuositas. ¶ Ad pfundu.s.cordis sup. & alioꝝ mebroꝝ principaliu. ¶ Ex eo ꝙ sp ma masculinu mouet muliebre. ¶ Et est se perat⁹ .s.a fetu ¶ In ordie d saguie mestruo fit paniculus circa illa tria membra.& iste paniculus est postea medias inter matricē & fetu. ¶ Non suspedit.i.alligat ille panicul⁹. ¶ Ligat cu matrice cu foram'nib⁹.i.orifitijs uenaru & arthariaꝝ contētarum in paniculo per quas uadit sanguis ad nutriēdu fetum. ¶ Dubitat utru iste panicul⁹ gēret a calore uel a uirtute informatiua .dicēdu qd genera tur a uirtute informatiua eo mō quo arbor generat cu fructib⁹ & huiusmoi non solu a calore quia tunc natura generasset quēdam paniculu circa chillu3 qd est falsum.sed quā uis cā principalis sit uirtus informatiua tn generatur a semine uiri & cum hoc adiuuat calor & embrio & patet nisi cu hoc paniculo nec diuidit paniculus. ¶ In ea.s.matrice & ille paniculus ē post spatiu.2.dieꝝ.S3 dices tu.nō ne nutrit embrio an illud spatiu dicen du qd sic s3 embrio est paruus & nutrit per resudatiōe3 a uenis matricis. ¶ Ante illud.i. ante sex dies .indurat.i.generatus est panicu lus per induratiōem. ¶ Q d generat.i.pue nit sine atrahitur de humiditate generata. ¶ In poris.i.in orifitijs uenarum. ¶ Nota qd ante sex dies embrio indiget pauco nutri mento & ideo nō est factus iste paniculus.s. secundina per qua3 uadit nutrimentu postea per uenas que cōtinuant cum isto paniculo fit nutrimētu fetus ¶ Et ueritas.postquam Aui.ostendit dispōnes que fiunt in fetu usq ad.2.dies uel circa nunc ostēdit dispōes que fiunt post illud tempus p° ostendit mēbra que primo generant.2° ostendit dispōes que fiunt post.2.dies.2ª ibi & in hac.primo fac hoc.2° remouet dubiu.2ª ibi qd si dixerit. ¶ Prio ostendit qd cor ē mēbru qd p° gēra tur 2° pōit oppinionē quaruda3 .de creatiōe epatis.2ª ibi & secut. ¶ Dicit primo qd cor p° generat.s3 ypo.dic qd cerebru p° generat ut p3.i pullis s3.tn dicit qd i ueritate cor.p° generat. ¶ Illud.s.qd dicit phus.2° d gene ratione aialiu. ¶ Oui.i.in ouo.Nota ꝙ i aia lib⁹ que nascunt ex ouis.p° apparet caput q aliquod mēbru & sup illo apparenti fūdat se Hypo. ¶ Similiter in aborsu apparet ca put magis q aliquod aliud mēbru. ¶ In oi re.i.i tota creatione. ¶ Manifestu supt.quā uis in omnib⁹ animalib⁹ cor primo generet

quasi p h° soluat argumētu Hyp.ꝙ quāuis cerebꝝ magis tn non sic est. ¶ Et sequuntur ponit opinionē quorūdā de epate primo hoc. 2° impugnat.2ª ibi & sermo. ¶ Dicit p° ꝙ aliq dicūt ꝙ epar prio generat rō est qa eius operatio ē prima in corpore q aliqua alia o peratio.ergo prio generat.consequētia & an cedēs patet qa nutritio primo fit. ¶ Post.s. Hypo. ¶ In quibus.s.dictis Hyppocratis. ¶ Dicit.s.ille quia imponit hoc Hyppocrati ¶ Primu.s.mebꝝ. ¶ Nutrimētu.i.nutrica tio. ¶ Appetitu eius.s.corporis. ¶ Deside rium.i.restauratione. ¶ Ipsius .s.corporis. ¶ Res.i.ueritas rei. Item uult dicere ista ex positio ꝙ iste sic uellet. ¶ Et sermo hic ipu gnat primo p auctoritatē siue experiētiā.2° ratione.2ª ibi & ex rōcinatione. ¶ Dicit p° ꝙ iste sermo est fallus qd patet quia nullus auctor hoc unquā dixit ¶ Studiosi.i.soliciti ¶ Et ex rōcinatiōe.hoc ipugnat p duas rōes 2ª ibi & uirtus.prio arguit sic.Operatio cor dis ē prima in corde.ergo cor p° generatum consequentia tenet añcedens patet quia nuq ē operatio nutritiois nisi sit operatio uite g° non pōt esse operatio epatis qn sit operatio cordis.Item arguit p suā rationē qa accipit easdē ppositiones p corde quas illi accipiūt p epate ¶ Ab eo.i.apud eum. ¶ Nutrimē tum.s.nisi pus uiuat. ¶ Substentatio uite. .i.mēbru ꝙ non iuuat. ¶ Aliter ab eo.s.fetu non fiat nutrimentu.s.nisi opatio cordis sit. ¶ Et uirtus ponit aliā rationē.& arguit sic uirtus iformatiua nō idiget restauratōe nisi pcedat resolutio.sed mēbru primo uiuit añq fiat resolutio in ipso.ergo primo habet esse anteq3 nutriat.Ergo primo ē opatio cordis ¶ Formationis .s.mēbroꝝ sit necessariu.s. prius. ¶ Calor animalis.i.appropriat⁹ aiali ¶ Dubitat utꝝ resolutio pcedat necessario restauratione. Q d sic patet per Gal.4° de accidenti ca° ultio & illius affotismi.uētres yeme & uere ēt Auic.hic.& fen.13ª.ca° d de structione appetitus. ¶ Et ratione sic.Nuq fit restauratio quin insurgat appetitus.Se d nunquā est appetitus nisi sit resolutio igitur omnē restaurationē pcedit resolutio. Maior ē nota.minor.patet quia appetitus nō fit ni si rōne carētie. ¶ In oppositu arguitur sic. Si sic esset ꝙ resolutio pcederet restauratōe3 g° statī3 post pncipiu generationis morietur animal qd ē falsum.cōsequētia tenet quia ad omnē partem minimā animalis fieret resolu tio ergo & cetera. ¶ Dicit magister thomax respondendo conclusiones. ¶ Prima est qd resolutio non necessario precedit restaurati rationem. ¶ Rario est quia est etiam temp⁹

mediū inter primū inſtans generationis &
primū inſtans corruptiõis ſʒ in illo tē pore
medio nõ fit reſolutio & tñ fit reſtauratio.
pbatur quia quãdo aliqđ agens agit in ſui
potentia duos effectus & unū in poª propin
quori q̃ aliud.prius inducit illud qđ habet i
potentia ppinquiori aliud.Sʒ calor naturał
hēt in potētia magnificare animal & reſtau
rare ipſum ſed hēt in potētia ppinquiori re
ſtauratione ergo &c̃.¶ Secundo ſic dato ꝙ
fetus ñ reſoluat tñ indiget reſtauratione gº
& c̃.conſequentia tenet antecedens patet.qa
ſtatim indiget fetus magnificari.¶ Tercio
ſic.Si reſolutio precederet tunc aial ſtatiʒ pꝰ
principiū aiationis corrumperet.qđ ē falſuʒ
Conſequentia tenet quia ſtati reſoluit. Et ſi
dicas ꝙ accipis fetū paruū contra qa talis in
diget magnificatione.zª concluſio ē ꝙ ut plu
rimū reſolutio precedit reſtauratione.& ſic
patet ſolutio rõnū per ſe.¶ Magiſter Tho
max addit ꝙ nutrimentū aut ē in ptibꝰ pro
pinqs &ꝰ poroſitatibꝰ aut diſtans.Si i poro
ſitatibus tunc non neceſſario reſolutio pce
dit reſtauratione quia mēbꝝ nõ agit.qa reſo
lutū qa habet nutrimentū coniunctū.Si aūt
diſtans tunc neceſſario reſolutio precedit re
ſtauratione.Iſta patet quia calor conſumit.
Ergo mēbꝝ attrahit.ſed non attrahit niſi ſit
appetitus & nõ ē appetitꝰ niſi ſit cõſumptio
¶ Sed credo ꝙ reſolutio ſemp precedat re
ſtauratione.Ratio eſt qa ſtatim in principio
generationis calor naturalis agit in humiduʒ
radicale ita ꝙ in matrice calor reſoluit & tñ
non imediate poſt hoc reſtaurat qa requirit
tempus mediū iter inſtans reſtaurationis &
inſtans nutrimēti in nutritū. Confirmat qa
qñ ē appetitus caninus mēbra non continuo
appetunt.tñ fit reſolutio ał reſtauratio a mē
bris.ſed tñ quia continue fit reſolutio iõ hñt
continue appetitū naturalē.Ergo ñ fit reſtau
ratio niſi precedat reſolutio.¶ Ad rationem
in oppoſitum.tunc aial ſtatim corrumperet
pꝰ primū inſtans ſui eſſe neget. tu.d.ꝙ ime
diate pꝰ hoc fit reſolutio &c̃.Dicendum qđ
partes minime formales ſunt diuiſibiles & a
lique ptes reſoluunt & aliq̃ remanent & plu
res remanēt q̃ reſoluant. Ad rõnes ad pmā
inter inſtans &c̃. Dicendū ꝙ in illo tempore
medio fit reſtauratio & reſolutio ſed tamen
reſtauratio ſequit ad reſolutione. Sed tu.d.
nutritiua uirtus ſemp eſt in actu.tñ deo illa
propoſitio ē uera quantū ad motū & q̃tū ad
alteratione precedente que fit a mēbris i nu
trimentū.¶ Ad aliā tunc animal moriret ſta
tim neget conſequentia quia ſtatim approxi
mat agēs reſtauratione.Et ſi approximaret

diſpoſitio egritudinalis & iõ fit reſtauratio
& priꝰ reſolutio.¶ Quod ſi dixerit hic re
mouet dubiū prio mouet.zº remouet.zª ibi.
qualiter.Dic̃ prio qđ aliqs diceret qđ prius
ē uirtꝰ uitalis q̃ nutritiua contra qa ſic̃ uirtꝰ
informatiua data a patre in ſemine dat ſemi
ni uirtutem uitalem. ita dat nutritiuam.
Ergo ita cito eſt uirtus naturalis in materia
ſicut uitalis . Informatio.ſ.uirtus que eſt in
ſpermate generante.¶ Ex parte patris ſui
& ſic ſimul creant uirtꝰ naturalis & uitalis.
¶ Qualiter ſoluit & dicit qđ illud non eſt
uerū.qđ appeat operatio epatis ſtatim ſicut
cordis ut arguat ſic operatio uirtutis cordis
prius appet q̃ nutriat quia prius habet eſſe
q̃ nutriat ergo &c̃.qđ illa.ſ.uirtus nutritia
¶ In modis.i.opationibꝰ ſuis.¶ Et hec.ſ.
uirtus uitalis.¶ Sanguinē.ſ.quãtū ad ueſi
cas membroꝝ principaliū.¶ Extenſio acuta
.ſ.minor quã media & quã ſuprema.¶ Et
hec diſpõ.ſ.poſt primã pueniēs ab informa
tia.¶ Fuit iuēta.i.iuenit.¶ In ſiphac epatis
.i.in ueſica ſanguinea epatis.¶ Et extenſio
eius.ſ.que fit in diſpõne eius nota qđ quãdo
ſanguis meſtruus ē attractus ad matricem
& ſemen uiri mouet ſpūs ad medicamen &
fit ueſica in qua generat cor.poſtea iſti ſpūs
mouent ad ptem dextrã & fit ueſica epatis
& poſtea ad ptem ſupremã & fit cerebrum
& embrio continetur ab uno paniculo &
poſtea generat umblicus & poſtea ſecūdina
Sʒ ypo.uult qđ pro eadem menſura in qua
ſpūs uitalis & animalis & naturalis ſimul
generantur ita ſimul generētur tria membra
principalia.¶ Et i hac diſpõne.In precedēti
bus.Aui.determinauit de diſpõnibꝰ que fiūt
in fetu a prinº uſq ad.x.dies & oſtēdit ordi
nem generatiõis mēbroꝝ hic determinat de
diſpõnibus que fiunt in fetu poſt illud tēpꝰ
& dicit qđ in iſta diſpõe generatiõis ueſicaꝝ
ueſica l ateralis ē ſanguinea & umblicꝰ reci
pit formam & iſte diſpões fiunt qa ſemen
uiri cõuertit ſanguinē meſtruū ad diſpõem
cõuenientēʒ & cõplet prima diſpõ cordis &
poſtea fiūt quedã lineatiõis &c̃.¶ Et i hac
diſpõitione.ſ.generatiõis ueſicaꝝ.ſ.quando
mēbra pricipalia iniciãtur.¶ De ueſicis ſan
guineis.ſ.lateris dextri.¶ Ad ſanguineitatē
.i.ad formã ſanguinis coagulati & ad formã
umblici ſenſibilis qa tūc manifeſta uia appʒ
ab epate infantis uſq ad umblicū.¶ Diſpo
ſitiones.ſ.qñ materia informat.¶ Cõuerſio
nem.i.pmutatione.Spermatis.i.ex ſpermate
Ad conceptione.ſ.cõplendã ut cõpleat fetus
Ad conſolidatione.i.ad duritiē.¶ Et illic.i.
tēpus illud ſucceſſiue.¶ Senſibilis.ſ.quãtuʒ

ad figurã & ſubſtãtiã quantitas ſenſibilius
.ſ.continua & diſcreta ſupl.& ẽt ſitus earũ
.ſ.diſpõnum. ¶ Primorꝝ.i.ꝑncipaliũ. ¶ Ab
inuicem.ſ.mẽbra ꝑncipalia. ¶ Et inter ea.ſ.
cor & cerebꝝ ſupmi.i.manifeſti. ¶ Extremi
tates.ſ.cordis. ¶ Lineate.i.creati. ¶ Integre
.i.cõplete. ¶ Vaſa eius.i.uenientia ab eo.ſ.
meatus ut nucha a cerebro. ¶ Vt fiant extre
mitates.ſ.cõplete. ¶ Cõuerſioni.ſ.ꝑncipaliũ
& extremitatuʒ Eſt ſpacium ſcilicet tempus.
¶ Et ñ eſt oñdit ꝙ tempus ñ eſt equale in
maſculo & femella. ¶ Et dicit qđ tempus
diuerſificatꝰ quia tardius ſunt iſte cõuerſio
nes in femella q̃ in maſculo. ¶ Et nõ ẽ illud
.ſ.tempus harꝝ cõuerſionũ.ſ.principalium &
aliorũ. ¶ Tardiores.ſ.ille cõuerſiones. ¶ Et
nõ ſignant.ſ.qđ iſta nõ diuerſificentur ſed
ſuple qđ diuerſificentꝰ. ¶ Et ꝓbatio.i.& eſt
cum experimento. ¶ Inter ea ambo.i. inter
experientiã & rõneʒ. ¶ Non ẽ diuerſitas.i.
cõueniũt ſemp i ueritate. ¶ Scđuʒ expiẽtiã
eius.ſ.quãtũ ad ſenſuʒ. ¶ In fine.i.i termio
¶ In toto illo.i.ſpacio certificato experiẽtia
& rõne.Plurimũ.i.ut in plurib⁹ quia aliqñ
põt eſſe oppoſitũ. ¶ Et ſpatium oſtendit
tp̃s creatiõis cuiuſlibet diſpõis.prio oſtẽdit
tp̃s in quo fit pfecta formatio fetus.z° tem
pus in quo fetus incipit .moueri.3° oſtendit
tempus coytus in quo fit perfecta formatio
fetus & remouet qđdã dictuʒ .zª ibi & apđ
3ª ibi & dicitur qđ tẽpus. ¶ Dicit prio qđ
ſpatiũ in quo fit ſpũificatio eſt ſpatium ſex
dierꝝ uel circa ita qđ matrix clauditur ſuper
ſperma & fit ſpũificatio poſtea fit attractio
aliqualis a ſemine. ¶ Pinctura lineationis &
pũcta & ideo dicit philoſophus qđ natura
facit ſicut pictor prio lineat & poſtea replet
& qđ poſt illos dies uſq ad.xv.dies ſanguis
penetrat ad totum corpus &c̃.Et poſtea ille
ſanguis fit ſic̃ caro maſticata &c̃ Et ſpatiũ
.ſ.tẽpis ſpume.i. ſpumificatiõis. ¶ Forma
.i.uirtus. ¶ In ẽbriõe.i.i generatiõe ẽbriõis
nõ petende.ad extra quia matrix corugatur
p° ſup ſpma & ibi attrahitꝰ aliqđ đ ſanguie
& fit in octo diebus ſpirituificatio & trium
Ampularꝝ generatio.ex quib⁹ fiunt ẽt mẽbra
ꝑncipalia & in iſtis octo dieb⁹ ſemen uiri nõ
attrahit aliquid de ſanguine uel ſi attrahit ẽ
modicũ. ¶ Poſt illud.i.tempus. ¶ Apperit
.ſ.informatiua attrahere a matrice. ¶ Tres
.ſ.dies. ¶ Ex principio.ſ.conceptionis quia
ſeptẽ ſunt dies tẽporis ſpũificationis poſtea
fiunt lineationes & puncta in tribus uel qua
tuor diebus. ¶ Anteceſſio.ſ.iſtius diſpõnis.
¶ Nota ꝙ ſicut natura fecit mẽbra pricipa
lia in illis ueſicis ſtati fit umblicus ſunt.15.

al.9.quia in octo fit ſpũificatio i trib⁹ linea
tio Sãguineitatis in toto quaſi totũ fit ſic̃ ſan
guis coagulatus. ¶ Vnde creatur.ſ.embrio.
¶ Caro.ſ.maſticata. ¶ Fruſtra carnis.ſ.illi⁹
¶ Illa tria.ſ.mẽbra ꝑncipalia. ¶ Alia.ſ.mẽ
bra. ¶ Poſtponitꝰ.ſ.talis articulatio. ¶ Poſt
nouẽ dies & ſic erunt 38 ¶ A lateribus &
uentre.i.a partib⁹ iferiorib⁹. ¶ Eorꝝ.i.taliũ
mẽbrorꝝ dearticulatorꝝ. ¶ Vt ſentiat.i.ut ꝑ
cipiat ¶ In doctrinis primis.i.9° đ iſtorijs.
animaliũ a philoſopho & ab ipſo 9° de aïali
bus. ¶ Aborſuʒ.i.qđ abortitꝰ i aqua frigida
ita faciunt mulieres quia tũc deꝑſantꝰ mebra
ꝓpter quod fit melius apparens. ¶ Illo toto
.i. i omni illa dearticulatione quia ueloci⁹ fit
operatio in fetu maſculo q̃ in femella trigita
dies supl.ſed femelle.40.uel 42.ita patet 9°
de iſtorijs animalium. ¶ In proximo.i.ſtati
¶ Determinatio.hic remouet quedaʒ dicta
zª ibi & apparet. ¶ Dicit primo ꝙ quidam
medici determinãt tempus determinatũ ma
ſculi & femelle & precipue maſculis in 40.et
femella in 30. ¶ Dicit qđ ẽ falſum. ¶ Spa
cij.ſ.ſui temporis cã iſtarꝝ ẽ poſtpoſitio iſta
rum diſpoſitionum & aliquãdo eſt añceſſio
& iõ ñ ẽ tẽpus preciſum. ¶ Exit⁹ et meat⁹
.i.uenã & arthariã. ¶ Et umblic⁹.Reſpirat
.i.mouetꝰ motu iectigationis aliter reſpirat.i.
aerem trahit ut ſpũs refrigeretꝰ. ¶ Et apud
ponit aliud dictũ antiquorꝝ & dicit ꝙ alij di
cunt ꝙ embrio reſpirat ab ore in matrice.ſed
illud non ẽ uerum ¶ Apud quoſdã.i.apud
Hypo. ¶ Super illud.ſ.cõfirmãs ꝙ embrio
non reſpiret ex ore.dicit qđ ñ põt ſciri expiẽ
tia nec ratione & iſtud ipugnabit Auic.infra
¶ Et apud oñdit tẽpus in quo fetus incipit
moueri.Et dicit qđ apud quoſdaʒ ẽ duplex
tempus formationis fetus & ipius mot⁹ ut
ſi ẽ formatus in.30.i nonageſimo moueatur.
¶ Formationi.ſ.embriõis. ¶ Duplũ.ſ.tem
pus. ¶ Motui.i.tempori motus. ¶ Tri
plum .ſ.ſpatiũ partus ad motuʒ.ſ. reſpectu
ſpacij motus.Lentas.i.pfectio ſpũs. ¶ Cuʒ
motu.i.in tempore motus quia tunc hẽt ſen
ſum apparẽtẽ & añ hoc hẽt ſenſuʒ obtuſſũ.
Et ideo z^m philoſophuʒ in eodẽ tempore ẽ
ſenſus & motus. ¶ Et dicitur oſtendit tem
pus ortus.primo hoc.z° ponit ꝙ aliqñ fetus
naſcitur in nono mẽſe.3° oñdit quãdã diuer
ſitatem.zª ibi.& aliqñ .3ª ibi .& quandoq
¶ Primo oñdit qũo aliqñ fit in z° menſe &
dicit quod tempus medie formationis em
brionis.ẽ.35.dierꝝ & mouetꝰ &c̃. ¶ Eius.ſ.
fet⁹ in utero ¶ Septem mẽſes.ſ.cõputando
menſen.30.dies. ¶ Raritas.ſ.formationis fe
tus quia raro ẽ quod formetur fetus in 30.

dieb⁹.¶ Duplicatõe.s.illoꝝ dieꝝ.¶ Et qñ
que oñdit qđ partus aliquando fit in 9° mẽ
se & patet.¶ Quod ē plus.s.de fetus for
matione.¶ Et natus põit quatuor can.ptes
patent.¶ Dicit prio qđ ille qui nascit̃ i octo
mensibus nõ ē cõpletus post.s.tractu secũdo.
¶ Et ipse.s.fetus.¶ Spatiuꝫ.s. formatiõis
De illa.q. apparebit infra.¶ Et dixerunt
ponit .z^{m} cañ.qđ ē dictu in quorũdã &c̃.pꝫ
¶ Et dixerunt ponit aliũ can. & pꝫ.¶ Pre
pationis.i. uirtus que preparat ut uiuat &
sanus existat.¶ Questio ē utruꝫ cor prius
generet quã alia mẽbra.Arguit̃ qđ nõ quia
sequeretur pro illo tempore priori quia epar
nõ essꝫ qđ cor nõ nutriret̃ qđ ē f̃l̃m cõseque
tia tꝫ quia tunc nõ recipit spũm naturalẽ ab
epate.z^{o} sequeret̃ qđ cor nõ haberet sensuꝫ
& motũ qđ ē f̃l̃m.cõsequẽtia tenet quia tũc
cerebrũ nõ ē ergo cor nõ recipit spũm aialem
a cerebro.¶ Tercio sic sequeret̃ ꝙ animatuꝫ
& inanimatũ essent eiusdeꝫ spẽi qđ est f̃l̃m
cõsequẽtia tenet quia cor cũ alia pte materie
que nõ ē informata ē una materia cõtinua.sꝫ
illa nõ ē animata ergo &c̃.¶ Quarto tunc
sequeret̃ qđ in animali nõ ẽẽt nisi una pars
formalis qđ ē f̃l̃m.cõsequẽtia tenet quia ps
formalis dicit̃ que per se põt in opatione.sꝫ
nulla ē nisi.cor ergo &c̃.¶ Quito cor eget
euentatiõe.ergo pulmo debet generari ante
cor uel simul cum corde.¶ In oppositũ est
Auic.in lectione externa & philosophus z^{o} de
generatione animalium & .9° de ystorijs.
¶ In hac.q.ē duplex; oppinio una ē ypo.in
libello de natura fetus qđ tria mẽbra princi
palia simul generant̃ ita qđ i eodẽ tempe fit
quelibet uesica cuiuslibet mẽbri principalis
& ratio ē quia z^{m} philosophũ ista tria sunt
mẽbra principalia quoꝝ nullũ ab alio depen
det & sic simul generant̃ qa utrũq; indiget
alio sensu pro nutrimẽto & uita.¶ Alia ē
opinio philosophi qđ cor primo generat̃ &
ultimo moritur quia ē illud a quo dependẽt
omnia alia mẽbra in esse & cõseruari & est
fondamẽtũ caloris & spũs & habet formali
ter animaꝫ sed in alijs ē pticipatiue ita ut lz
in libello de causa motus animalium & ita ē
principalius cũ alia & alia ab ipso dependent
& ẽt est ultimũ qđ moritur quia prius põt
absolui a posteriori & nõ ecõuerso.& sic.z^{a}
9° põt eẽ phi. qđ facta gẽratõe cordis gẽrã
tur alia duo p̃ncipalia.Rõ ē qa illa imediate
ãseruitũr cordi i trãsmissiõe spũs ad alia mẽ
bra p̃ncipalia g^{o} ẽt tũc debẽt generari.Sꝫ si
tu queris a q̃ fiunt mẽbra post generationeꝫ
cordis uel a corde uel a spiritu gignitiuo.dicẽ
duũ secundũ philosophũ ꝙ in corde est uirt⁹.

omnis que erat i spiritu gignitiuo & ideo hꝫ
potentiã generandi alia mẽbra. Et alia ē opi
nio uera quã tenere possumus tñ imaginari
possum⁹ ꝙ quodlibet mẽbrũ ē indifferẽs ad
p̃mã generationẽ qa primo põt generari ma
nus & post pedes.Ratio est qa primo potest
currere spũs gignitiuus man⁹ & p⁹ spirit⁹
pedis & huiusmodi quare a qualibet mate
ria cui obuiaret agẽs faceret cor.Et ista esset
opinio multũ extranea.¶ Nota ꝙ cor creat̃
ex sanguine primo & postea epar & postea
cerebrũ quasi uelit dicere ꝙ illa mẽbra gene
rant̃ ex superfluitate cordis.¶ Sed tu dices
quare cerebrũ non posuit inferi⁹ cũ sit magis
graue.¶ Dicẽdũ ꝙ agẽs agit z^{m} necessitatẽ
finis.¶ Ad rõnes ad primã neget̃ consequẽ
tia.tu dicis epar tunc nõ ē.conceditur tu dicis
ergo tunc non nutrit̃ &c̃.Veꝝ ē ꝙ epar nõ ē
generatũ sed in corde uirtus generat spiritũ
naturalẽ uitalẽ & animalem.¶ Ad secũdã
ẽt patet rñsio & sequit̃ p idem.¶ Ad aliaꝫ
tũc animat̃ &c̃.neget̃.t.d.sunt unũ cõtinuũ.
Conceditur tu.d.ergo hẽt unã formã & sũt
unius spẽi dico ꝙ non hẽt unã formã.¶ Ad
aliã tunc non esset nisi una pars formalis.ne
getur quia pars formalis dicit̃ qa sibi debet̃
opositio.ita ꝙ si esset minor non posset in suã
opationẽ.¶ Ad aliã de pulmone. dicendũ ꝙ
fetus in matrice non attrahit aerẽ cui⁹ signũ
ē quia ortũ hẽt animal pulmonẽ rubeum &
ideo fetus sufficienter euentatur p arthrias
matricis.¶ Et s.i.s ꝙ sanguis ponit quẽdã
can.& dicit qđ sanguis mestruus diuiditur
in tres ptes &c̃.¶ Sanguis mestru⁹.s.reten
tus cõsuet⁹ euacuari omni mẽse.¶ In nutri
mẽtũ.s.embrionis.¶ In mamillas.s.unde fit
lac.¶ Expellitur.s.extra matricẽ cum fetu.
¶ Dubitatur qa phũs primo de generatõe
animaliũ diuidit talem sanguinẽ in quatuor
partes una subicitur p generatiõe alia uadit
ad mamillas.alia subicitur p nutrimẽto alia
expellit̃. Dicendũ qđ Auic.sub pte nutrimẽ
ti fetus comprehẽdit partẽ generationis fet⁹
ex qua fet⁹ augumentat̃ quia eadeꝫ ē mate
ria generationis & nutritionis.¶ Item nota
qđ in qualibet digestione fit sequestratio pu
ri a supfluo & ita est in fetu & iõ ps aliqua
ē pura đ qua nutritur fetus.Item aliqua ps
expellit̃ ad mamillas.quia natura nõ deficit
in necessarijs & iõ ipsa intendit cõseruationẽ
fetus.& ideo ipsa transmittit sanguinem ad
mamillas utendo.puisione.s.ut fetus postea
conseruet̃.¶ Amplius fetus hic sicut supra
dicebatur determinat de panniculis quib⁹ cõ
tinetur embrio.Prio facit hoc.z^{o} ponit q̃daꝫ
dicta medicoꝝ.z^{a} ibi.& dicũt.p^{o} determinat

de istis pãniculis cõphẽdentib⁹ fetũ.2º qa
fetus nutrit̃ ex sanguine determinat đ uenis
quib⁹ portat̃ nutrimentũ.2ª ibi.prio oñdit.
ꝙ tres sunt illi pãniculi.2º oñdit qđ non ẽ ne
cessarius quart⁹ pãnicul⁹.3º oñdit utilitates
illorum panniculorum.2ª ibi et non est.3ª ibi
& panniculus.Nota ut patet a Galieno.15.
de utilitate particulaꝝ.5º ca° & ibi Auic.9º
de animalibus pº ca°.& .2º embrio inuoluit̃
quodã panniculo q est cõprehendẽs sudorẽ.
postea inoluit̃ quodã alio pãniculo q dicit̃ se
cũdina.ita ꝙ secũdina nõ tangit embrionẽ qa
ipsa ẽ dura & noceret embrioni sua duritie.
& iõ ẽ itermediãs ille pãnicul⁹ q orit̃ a pte
umblici & descendit iferi⁹ ad quẽ uadit uri
na & sudor.& illa reseruant̃ usq ad temp⁹
partus.& iste non cõprehẽdit totũ fetũ sꝫ p
partẽ inferiorẽ.¶ In quo.s.pãniculo.¶ Ve
ne.s.pulsatilles.¶ Et nõ pulsatiles.s.uene.
Nota ꝙ.oportet qđ quedã uene ueniãt a ma
trice ad ũblicũ fet⁹ et dicunt̃ cotilidones.mõ
secũdina contexit̃ & istis uenis & artharijs.
que uene licet sint multe tñ dũ itrãt ẽbrionẽ
fit una uena sola que uadit ad epar & por
tat sanguinẽ unde nutrit̃ fetus licet ẽt artha
rie sint multe tñ dũ itrãt fetũ fiunt solũ due
que postea uadũt ad arthariã adorti.¶ Vi
lis.s.pãnicul⁹ alter secund⁹ quo fetus iuoluit̃
¶ Et est inuolut⁹.s.ille pãnicul⁹.¶ Et 3º.s.
pãniculo.supl.inuoluit̃ fet⁹.¶ Profundatio
sudoris cui⁹ pfundatione & concauitate cõti
net̃ sudor fetus.¶ Sed tunc.d.quare in isto
ñ cõtinet̃ urina dicẽdũ qđ ẽ qa ipsa ẽ acuta
& nocere.¶ Et non ẽ necessariũ hic ostendit
ꝙ nõ ẽ necessari⁹ alter pãnicul⁹ & pꝫ littera.
¶ Et de pãniculis ponit utilitatẽ istoꝝ pãni
culoꝝ.s.cõprehendentiũ urinã & cõprehẽdẽ
tiũ sudorẽ.prio ponit utilitatẽ cõprehẽdẽtiũ
sudorẽ.2º cõprehendẽtiũ urinã.2ª ibi panni
culus.¶ Dicit pº ꝙ ẽ quidã pãniculus subti
lis q retinet hũiditatẽ resudantẽ ab embriõe
Et hº ẽ ne secũdia noceat fetui pꝑter suã du
ritiẽ et ne talis supfluitas flet i fetu & noce
at ppinquori.s.fetui.¶ Terci⁹.i.q 3º dicebat̃.
¶ Dubitat̃ utrum ille pãnicul⁹ sit subtilior
alijs.Q đ non pꝫ per Gal.in loco dicto.¶ In
oppositũ ẽ Auic.in littera.¶ Dicendũ ꝙ pã
nicul⁹ magis uicin⁹ embrioni debet esse sub
tilior rarior & magis porosus & dicit̃ hẽre
poros latiores ut sudor possit itrare & exire
Sed ille qui continet urinam est magis gros
sus & spissus & panniculus cemprehẽsiuus
sudoris ẽ subtilior quia molior & tamen i se
est grossioris substantie q̃ ille qui continet
urinã nõ ne pãnus lineus est magis grossus
quã pãnus siricinus & tñ ẽ forcior.¶ Vt

agreget.i.retineat.¶ Illius tert⁹us hũiditatis
.s.in tali paniculo.¶ Et super matricem.s.
sudor.¶ Et similiter superest iuuamẽtũ isti⁹
paniculi.¶ Et matricẽ.i.secũdinã.s.ut aliq
liter secũdina sit longinqua a fetu.¶ Panicu
lus durus.s.sicut secũdina.¶ Propinqui tẽ
pis.i.in cute noua.¶ Paniculus autẽ ponit
iuuamenta alterius paniculi .s.qui continet
urinã & dicit qđ uenit ab umblico & nõ fit
effusio urine ad uirgã si in uentre matris uie
urine sunt stricte nimis & lacert⁹ nõ ẽ ad hº
suffic.ẽs.sꝫ qñ fit ptus apiunt̃ ille due uie
& fit urinatio.etiam ẽ utilis iste paniculus
ne urina noceat embrioni.& dicit qđ dr̃ia
est inter urinã & sudorẽ & qđ ẽ ẽt bonum
ne tangat urina secundinaꝫ ne ulceret.¶ Est
inuolutus.s.uocat̃ similis inuolutiõib⁹ & ẽ
iste qui dicitur inuolutus aliter.i.est similis
rebus inuoluentibus.¶ Ex umblico.s.fetus
¶ Et continet.s.urinam in uesica.¶ Lacert⁹
propositus scilicet de quo.dictum est fen.
decimanona.¶ Soluitur.i.aperitur.¶ Vsq
ad finem.i.extremum.¶ Vsus.huiusmodi.
.s.lacerti in sua aptione.¶ Est hora ptus.i.
post horã partus.¶ Cõuersiõis.i.egressiõis
fetus ex utero.¶ Hoc aũt.s.effusoriũ urine
ex umblico.¶ Introytus.i.meatus.¶ Cor
.s.fetus.¶ In ea.s.urina.s.qđ ipsa mordi
cat & ulcerat.¶ Inter ipsaꝫ.s.urinã & rube
dinẽ quia urina non haberet de rubeo .sicut
sudor quia fetus in matrice habꝫ de sanguĩe
in q̃titate & iõ sudat sudore permixto san
guini.¶ Secũdine.s.quia urina cõtineret̃ in
secũdina.Dubitatur per quã uiã fiat exitus
urine fetus & uidet̃ qđ nõ fiat per umblicũ
quia p ipsuꝫ fit trãsitus sanguinis ad fetum
a matrice.¶ In oppositũ quia nõ appet alia
uia unde exeat.¶ Dicit mondinus qđ em
brio in matrice emittit urinã per sumen que
ẽ ps distans ab umblico per quatuor digitos
modo dic̃ qđ illa aquositas urinalis resudat
p illas partes.Sed illud ẽ contra auctores ut
pꝫ & iõ dicit Gal.ꝙ ueniũt due uene et due
artharie ad umblicũ & in medio ipsaꝝ uenit
quoddã uas p quod uadit urina & paniculũ
dictũ.Sꝫ.t d.quare natura nõ imediate trãs
mittit urinã ab epate ad uẽas sꝫ cõtinet ipaꝫ
dicendũ ꝙ mẽbra hñt delectationẽ in supflui
tate quã hñt retinere.& iõ uesica in urina est
sicut chistisfellis in felle ẽt qa imediate iret
urina ab epate p umblicũ & intraret illũ pã
niculũ tunc ñ ẽẽt bona sequestratio sanguis.
ab aquositate.& iõ ut sit bona sequestratio
iõ &c̃.Sꝫ tu.d.quare ñ appet talis uia i meª.
dicendũ ꝙ ipsa ñ est ampli⁹ necessaria qa uri
na nõ uadit ampli⁹ p illã uiã. Et sic pꝫ solo

ad instātiā qa q̄uis uadat nutrimentū fit ēt expulsio urine sed nō p idē uas ut ē uisum. ¶ Et uene qdē determinat de uenis cōtexētibꝰ secūdinā. p° de uenis. z° de artharijs. zª. ibi. & similiter. p° declarat qualiter uene cōtexerūt. z° declarat ortū ipsaꝝ zª ibi

¶ Dicit prio ꝙ secūdina cōtexit̄ ex uenis & artharijs que uadūt ad umblicū. & fit una uena qn̄ intrat fetū & uadit ad ptē gibosaꝫ & non ad concauum qa ibi est chistis fellis. ¶ Secūdine. i. in secūdina. ¶ Existentis iter. eas. s. tunicas. uene. s. pulsatiles. & nō pulsatiles. ¶ Vnūquodq̧ genus eoꝝ. s. uenaꝝ & artharia. ¶ Cum ingrediunt̄. s. i secūdina umblicū abbreuiēt spaciū ad epar. i. continuātur epati salubriꝰ. s. i attractione sanguinis quia sanguis uadit melius. ¶ Vt euacuatio. s. sanguinis. ¶ Ex cōcauitate eius. s. epatis. ¶ Et in ueritate ostendit locū istius uene q̄ uadit a matrice ad epar p° hoc. z° remouet erroreꝫ zª ibi & istis dicit prio qđ ista uena in ueritate oritur ex epate infantis & nō ex matrice. ¶ Hec uena. s. nūc dicta. ¶ Ex epate. s. fetꝰ & descendit. alr̄ nō descendit. ¶ Ille. s. in secundina. ¶ Et mouent̄. i. disperguntur in matrice. s. ibi elligata. Et istis quidem remouet errorem p° mouet. z° soluit. zª ibi uerū. ¶ Dic̄ p°. qđ in ista uena cōtigūt z°. unū ē qđ appet qđ ipsa descēdat a secūdina qa ipsa ē stricta in secūdia & i umblico ēpliat̄ &c̄. ¶ Apđ orificia q̄ eis obuiāt. i. apđ secūdinā. ¶ Tenuiores. i. strictiores ramoꝝ sed sup̄ apud epar sunt ampliores. ¶ Ipse nō descendūt. i. descendere non uident̄. s. a secūdina. ¶ Illic. s. a secūdina quia ab ea attrahūt sanguinē de qua nutrit̄ epar. ¶ Radix. i. origo ad sanguineitatē. i. in q̄tū sanguinē assumant. ¶ Verū nunc soluit & dicit qđ prima consideratio est foraminis & exitus & ē melior cōstitutio alia aūt nō ē cōstitutio essentialis. ¶ Foramis. i. sumpta a foramine. ¶ Et meatus quia latiores sunt epate. ¶ Conuersiones. s. facte in sanguine eunte per has uenas. ¶ Consideratio nota. s. ad sanguineꝫ. ¶ Instrumēta superficieꝝ cōsiderans supsities mēbroꝝ. ¶ Et similiter artarie. in precedentibꝰ Aui. determinauit đ uenis texentibus uenintibus ad umblicuꝫ hic determinat de artharijs & dicit ꝙ sicut cōtexerūt secundinā ita & artharie ipsam cōtexerūt &c̄. ¶ Et similiter artharie. s. cōtexētes secūdinā. ¶ Ad artarias. s. fetꝰ. ¶ Principiū ex secundina. i. inchoatus a secundina. ¶ Ex umblico. i. ad umblicū super dorsum. s. fetꝰ. ¶ Ipse enim. s. artarie p̄dicte fetꝰ. ¶ Laxis. i. mobilibꝰ & subtilibꝰ. ¶ In artharias sempiternas. i. artharia adorti nō aperiunt̄ qa fieret mors & stāt usq̧ ad mortē. Illđ dicit. A. 9° de animalibꝰ ad litterā. ¶ Veritate. i. zᵐ philosophum. ¶ Duo rami. s. p̄dicte artarie ¶ Ex artharijs. s. fetꝰ. ¶ Predictā. s. foraminis & meatus. ¶ Et dicunt ponit quedā dicta medicoꝝ. zª ibi. & dicūt. 3ª ibi. & dicunt.

¶ Primo dicit ꝙ medici dicunt ꝙ iste artharie que ueniūt a matrice ad fetū n̄ debent ire ad cor. sed ad arthariā que est post uesicaꝫ q̄ ē sibi ppinquior ēt sunt mēbra intermedia. que impedirēt trāsitū. ¶ Eis ambabꝰ. s. artarijs. ¶ Inuēsio sepātiū. i. intermedioꝝ mēbrorū. unióe. s. ad cor. i mediata. i. ad arthariam. adorti. ¶ Et dicunt ponit aliud dictū & dic̄ ꝙ artharie & uene que uadunt a corde ad pl̄monē in fetū nō hn̄t necessitatē attrahēdi aerē. sed ē quidā meatꝰ a quo portat nutrimētū & ppterea pulmo ē rubeꝰ i fetu qa n̄ replet̄ aere. sꝫ extra matricē efficit̄ albꝰ. ¶ Et pulmonem. i. ad pulmonem. ¶ In illa hora. s. cum fetus est in matrice. ¶ Conuersum. i. permutatur. ¶ Ad nutrimentum quia non iuuant tunc in anhelitu. ¶ Opillatur scilicet opilatione nutrimēti & nō aeris. ¶ Propter quod nota qđ fetus in matrice non attrahit aerē tota intentio nature ē in nutritiōe & iō a uena chilis ē uia ad uenā artarialem & de uena artariali ē uia ad artariā uenalēet uadit sanguis p° tēpore quo ē fetus in matrice & adueniente ptu claudit̄ illa uia sic qđ nō iret sanguis a uena artariali ad artariā uenalem sꝫ bene aer pōt ire post ptū et illđ uult dicere in littera apud partū. i. post partū. ¶ Illic. s. in utero. ista omnia dicit Aui. 9° de animalibus. ¶ Et dicunt. Ponit qđdam aliud dictū & dicit qđ paniculus inuolutꝰ creat̄ ex semie mulieris &c̄. ¶ Et spermate mulieris. s. q̄ ē hūiditas q̄ iā dealbata qa h° spma nō intrat generatiōem q̄uis faciat utilitates dictas. sup̄ qđ. s. semē. retiet. s. ille pāiculꝰ. ¶ Ampliꝰ pte matricis. s. mediāte secūdina. ¶ Cohartatꝰ. i. priuatꝰ. ¶ Ab hūiditatibꝰ omnibꝰ. s. ptus q̄ ab una ut a spermate mulieris. ¶ Non in suo loco. i. supfluū. ¶ Cū ad cor hic assignat cām distinctionis masculi & femelle. p° q̄re generat̄ masculꝰ & quare femella. z° quare aliqn̄ fetus paruus. zª ibi cū aūt. Prio ponit unā cām. z° aliā. zª ibi & dixerūt. prio facit hoc. z° modificat dictū suū. 3° cōcludit. zª ibi et quādoq̧. tercia ibi que propter. ¶ Dic̄ p° qđ cā masculinitatis est ex corde &c̄. ¶ Cōplexio masculina. i. qa semen uiri hꝫ cōpletū dominiū super mēstruum mulieris pueri. s. fetus masculus. ¶ Nota qđ cor est mēbrū principale qđ influit sup totū cū ergo cor ē bene potēs influit similitudinem quā habuit

i se & fit fetꝰ masculus. ¶ Nota ꝙ ƺ illud fit ut plurimũ tñ põt esse oppositũ propter dispõnes accidẽtales quia põt esse cor mascu linũ & alia mẽbra femella. ¶ Et qñq̃ modi ficat dictũ suũ & dicit ꝙ aliqñ cõtingit ꝙ cã masculinitatis &c̃. illa que ẽ i patre ẽ alia cã .s. cõcauitas matricis &c̃. ¶ Vacuitas .i. con cauitas. ¶ Matricis .i. illud quod prouenit ad cõcauitatẽ matricis. ¶ Quapropter con cludit & dicit ꝙ iõ nõ ẽ assimilatio &c̃. ¶ In reliquis mẽbris .i. de dispõibꝰ alioꝝ mẽbroꝝ que sunt cõplõ compositio & figura. ¶ In diuidualis .s. ualde ꝓpria. ¶ Seq̃t̃ figuram .i. sumit̃ ex pte figure. ¶ Et masculinitas .i. assimilatio. ¶ Figurã .s. ꝑncipaliter imo con plexionẽ .s. cordis .ꝑparationis &c̃. .i. ut fetus preparet̃ similando nature matris. Receptio .i. dispositõ. ¶ Vt dñet̃ spermati .s. mulieris Cũ figura ꝑma .s. q̃ assimilat̃ patri. ¶ Ei .s. patri in cõplõne qa põt esse pater colericꝰ. & filius flegmaticꝰ & econuerso. ¶ Et dixerũt ponit quãdam aliã cãm assimilationis & dic̃ ꝙ ẽ imaginatio &c̃. ¶ Assimilationis .s. fetꝰ ad aliquẽ. ¶ Nota ꝙ Auic. hũit opinionẽ d̃ ymaginatione qa uult qđ ymaginatio sit cã effectus realis ut patet 4° de animalibꝰ pte quarta. Et iõ dicit ꝙ ymaginatio facit casum nõ solũ i se sed in alio .ƺ illud pƺ alibi. ¶ Cã aũt oñdit quare fetus aliqñ est magnus. ali qñ ẽ paruꝰ. & dicit qđ cã est aliqñ ꝑp mate riã. aliqñ ꝑpter nutrimẽtũ paucũ &c̃. aliqñ ex parte cõtinẽtis qa matrix ẽ parua. ¶ Di cunt aliq̃ qđ multũ sperma magnuƺ ꝑgenera fetũ. ita qđ si hõ & mulier magnã q̃titatem spermatis emittũt exinde generat̃ magnus fetꝰ &c̃. ¶ In eis .s. fetibus. ¶ In ꝑmis .s. in creatione mẽbroꝝ. ¶ Apud creationẽ .i. post creationẽ. ¶ Nota qđ si aliq̃ fructꝰ añq̃ sint maturi ponãtur in uase stricto. tunc rem anẽt parui. eodẽ mõ qñ matrix ẽ pua. ¶ Imma turi .i. parui. ¶ Et cã quidẽ põit cãs plurali tatis filioꝝ. p° facit hoc. 2° ponit cãm delecta tionis mulieꝝ. 2ª ibi. Et propter hoc prio facit hoc. 2° oñdit qualis sit expulsio & attractio que fit a matrice. 2ª ibi. Et ille Prio facit hoc 2° reddit cãƺ dicti. 2ª ibi nã matrici. ¶ Dic̃ p° qđ cã pluriũ filioꝝ ẽ qa fit spersio semis ad duas cõcauitates matricis .s. dextraƺ & si nistram & ibi attrahitur sanguis & fiũt duo fetus. ¶ Vt spergat̃ .i. difondat̃. ¶ Scđum singularitatẽ .i. diuisim. ¶ Et qñƺ accidit .s. generatio geminoꝝ. ¶ Duaꝝ eiectionũ .i. in duabus uicibꝰ. suple uel in pluribꝰ. ¶ Nota qđ ipse ponit duas causas in litera. una est qa semen spergit̃ ad duas cõcauitates. 2ª est quia fit successio in expulsiõe seminis. ¶ Et

dicit Auic. 7° de animalibus qđ quidã dixit qđ uidit .7. figuratiões. ¶ Nã matrici. Hic reddit cãm sui dicti .s. quare puenit diuersi tas in atractione matricis & pƺ. ¶ In attra ctione .s. seminis seq̃ntes .i. sucessiui. ¶ Pisis .i. in aqua. ¶ Respirationeƺ .i. expirationeƺ. ¶ Ex eo .s. motu sequẽte & ipulsiõe diuisa. Et ipulsiões sunt diuerse spermatis & fetus .i. ad coluƺ matricis. ¶ Inter duo spmata .s. uiri & mulieris. ¶ Et ille ostendit qualis sit expulsio & attractio matricis & dicit qđ im pulsio a uirga & attractio a matrice nõ est pura ƺ fit cũ pluribꝰ motibus & pluribus titilationibus &c̃. ¶ Et iste impulsiones .s. a uirga ¶ Singulares .i. unaqueq̃ per se. ¶ Non sunt pure .i. nõ sunt cõtinue. ¶ Sed ipse .s. attractiões matricis. ¶ Apud numeꝝ titillationũ .i. cũ multis titulatiõibꝰ ¶ Que .s. quedam .s. facta impulsione. ¶ Scđa .s. impulsionũ & attractionum. ¶ Debilioris uirtutis quia post primaƺ ipulsionẽ non est forte spma. ¶ Vices .s. impulsionũ & attra ctionũ. ¶ Et ꝑpter. Hic põit causas delecta tionis mulieris. primo hoc. 2° ponit errores 3° reuertit̃ & põit alias causas pluralitatis filioruƺ. 2ª ibi & nõ uerificatur 3ª. ibi & qñƺ ¶ Dicit primo qđ contingit delectatio in mulieribus &c̃. ¶ Et ꝑpter h° .i. ꝑp talem motũ titilatiuũ. ¶ Eaꝝ .i. mulieꝝ. ¶ Ad uẽtrẽ .i. cõcauitatẽ matricis ¶ Et non uerificatur ponit duos errores 2ª ibi neq̃ sermo primo põit errorẽ et remouet ꝑ unã rationem. 2° ꝑ aliam 2ª ibi ꝙ si uir. ¶ Dic̃ prio qđ non ẽ ueꝝ ꝙ quidã dicunt &c̃. .s. ꝙ si uir non emit teret semen tunc ipe nõ hẽret delectationem qđ ẽ falsum. ¶ Et ꝙ si uir põit secũdã rõeƺ & arguit sic. Si uir non emittat semen & ma trix nõ moueat̃ motu titilatiuo tũc põt ẽẽ ali qua delectatio igit̃ mulier põt hẽre delectati onẽ sine emissione seminis uiri. ¶ Tunc ipse .s. mulieres. ¶ Spermatis ipoꝝ qa aliquan do emittit̃ quedã hũiditas que non ẽ sperma & aliqñ solum cum uisu emittit homo istaƺ hũiditatẽ. ¶ Neq̃ sermo. ponit 2ᵐ errorem .s. illiꝰ qui dicit qđ cũ emittit semen uiri sup matricẽ extinguit̃ illius caliditas cũ descẽdit .s. i cõcauitate matricis. ¶ Virtus .s. delecta tionis. ¶ Et qñq̃ ponit terciã cãm pluralita tis filioꝝ. & dicit qđ aliqñ assimilatur proie ctio seminis effusioni uasis ꝑforati a q̊ effun dit̃ aqua inundatiue qa facit unã effusionem post aliã ita ẽ de semine quia fundi põt inun datiue & sic plures fil. ¶ Conueniunt idest assimilatur. uirge idest seminis per uirgam. ¶ Ambo scilicet semia. ¶ Ipsam scilicet ꝓie ctionem seminis uiri ¶ Illi scilicet effusioni.

capſadre. ¶ Vice una poſt aliam ſcilicet ad modū inundationis. ¶ Seperata i. collecta in proprio uētriculo. ¶ Et qñꝫ ſunt ponit 4m cap. pluralitatis filiorꝝ primo hoc 2° remouet dubiū 3° ponit qđdā dictū 2ª ibi & ſperma uiri. 3ª ibi & mľier. ¶ Dicit prio qđ ſimul qñq pmiſcāť ſemina et uētoſitas ſepat i ptes & qlibet ps ſtat in pprio loco &c̄. ¶ Vtrū q ſpermatū. ſ. l mul. ¶ Abſcindunť. i. ſepāť . ſ. diuerſe partes eorꝝ. ¶ Vnū aňs. ſ. cōmixtio p i ne inuentionis ab alia. ¶ Titilationis . i. motus matricis. ¶ Aut alterius rei. ſ. ad diuerſas cellulas. ¶ Sepentib⁹. ſ. ſemē ſecūdū ſingularitatē. i. diuiſiꝫ ſuple. & tūc fit pluri ficatio. ¶ Quandoq eſt illud. i. illa diuiſio ¶ Paniculi. ſ. quo inuoluiť ſemē & mēſtruū ¶ Fit multitudo. ſ. fetuuꝫ. ¶ In re una. i. in uno ſubiecto quia fit unū cum duobus capi tibus aliter in re una ideſt in uno loco cōiūcti generantur ita ꝙ duo erunt unum coniūctuꝫ ¶ Tamē nō cōſequūtur uitam. i. nō uiuunt. ¶ Ante illud ſ. ante texturā panniculi i quo inoluuntur ſemen & meſtruum. ¶ Curſu h°. ſ. et faciūt plurificationē fetuū. ¶ Simile . i. probabile. ¶ Parue utilitatis. ſ. talis cōcep tio ¶ In radice diſtinctū. i. qđ ſit đ cōceptiōe ſeminis cū diuiſione. ſ. in una uice emiſſi. ¶ Et ſperma hic remouet dubiū & dicit qđ ſemē uiri non eſt tante quātitatis qđ poſſit totam matricem replere & facere omnia illa que di cta ſunt & ideo uenit ſanguis meſtruus. per miſcēs &c̄. Ita qđ dubiū ē utrū ſemen uiri ſit ſufficiens ad omnia illa q́ fieri debēt que ſunt ſpūificatio & generatio ampularuꝫ & huiuſmodi. ¶ Ad ptes quatuor. ſ. que ſunt tres ueſice & unus paniculus qui diciť ſecū dina. ¶ Continuať. i. permiſcať. ¶ Cum eo ſpma i. ſanguis meſtruus mulieris. ¶ Duo cornua. ſ. matricis ¶ Cū permiſcenť. ſ. duo ſpermata. ¶ Primus. i. ſecūdina. ¶ Suſpen ditur. i. aligatur ¶ Duo cornua. ſ. matricis ¶ Illic. i. i matrice. ¶ Quod alit ideſt fouet ¶ Mamenta. ſ. ſic. ¶ Generat⁹. ſ. in matrice. ¶ Et 2m Gall⁹. ſ. in libro de ſpmate & . i 5°. de utilitate particulaꝝ. ¶ Linimētuꝫ. i. coho pimētum. ¶ Spma mľieris. ſ. paſſiue. Illic . i. in matrice. ¶ Ad ipſum. i. cūꝫ ipſo. ¶ Cū eo. ſ. cū ſemine uiri meſtruū mľieris. ¶ Apud pmiſtionē. i. poſt permiſtioneꝫ. ¶ Nota . 2m philoſophum qđ ſemen mulieris habꝫ duas utilitates dictas ſupra. & Gal. diť qđ i alio utilitas eſt quia ex ipſo generatur ſecūdina ¶ Et mulier ponit qđdam dictuꝫ & patet. ¶ Partus autē ponit cauſas ptuſ. Prio pōit cauſas ptus & modū quo ſituať fet⁹ in ma trice 2°. recapitulať ea q́ dixit . 2ª ibi cōfuſio

¶ Prio oſtēdit q̃re ſit pt⁹. 2° quō ſituať fet⁹ in matricce 2ª ibi & fetus quidē. Pmo facit hoc 2° oſtēdit modos exit⁹ fet⁹ 2ª ibi & qñꝫ ¶ Dicit primo ꝙ partus fit qa amplius nō ſufficit nutrimentū matricis nec aer attract⁹ ¶ Ex ſanguine. ſ. p uenas & artharias ūbli cales. ¶ De attractione aeris. ſ. ēt p artariaꝫ umblicalē qa i matrice pulmo fet⁹ ñ attrahit niſi qñ ē egreſſus matricē . mouet. ſ. i utero. ¶ Apud ſeptimū. i. menſem. uirt⁹. i. poten tia exeundi. ¶ Cum deficit. i. uirtus ut non poſſit exire. ¶ Non ſalit ad ipm. i. i uirtute nō reſumiť quare debilitat⁹ ē ex motōe quā facit i ſeptimo menſe. ¶ Et nō excludiť. i. nō expelliť debili exñte fetu. ¶ Per ſciſionē ideſt fracturā. ¶ Humiditatis. ſ. urinalis & ſuda tiue. ¶ Quare nat⁹ in ſeptimo menſe uiuat & in 8° nō reddiť cā ab Auic. hic & Halya. qa fetus ſemp icipit moueri ad exitū qñ fet⁹ ē cōplet⁹ & deficit ſibi nutrimētū. i ſeptimo menſe iō ſi non exit debilitať ppter motū & iō reſumiť p totū menſeꝫ octauū ut plurimū & ideo debet ire uſq ad nonū menſem. ¶ Se cunda cā ē aſtronomica quia i p° mēſe dnať ſaturn⁹ embrioni. In 2° mēſe iupiter. i tercio mars. in. 4° ſol. & tunc ē animal rationale po ſtea uen⁹. poſtea mercuri⁹ poſtea luna & tūc ſi naſcať uiuit. & cōplet⁹ eſt curſus ſi trāſit & uenit ad octauū regnat ſaturn⁹ q ſua fri giditate & ſiccitate que ſunt qualitates uite contrarie interficit fetuꝫ. Sed in 9° regnat iu piter q dat uitā & ē benign⁹. Et iō tūc uiuit in 2° ēt uiuit & ēt regnat mars. Conciliator aūt ē nat⁹ in nouē mēſib⁹ & quatuor dieb⁹ ¶ Et quādoq conuertiť oſtendit modū exi tus naturalem & preter naturam. & patet. ¶ Sup capud. i. primo emittit caput. ¶ Se perationis. i. a matrice. ¶ Super utroſq pe das. ſ. quādo primo egrediunť pedes. ¶ Et fetus oñdit quō ſituať fet⁹ in matrice. & diť qđ fet⁹ anteq̃ exeat ſtat cū facie uerſ⁹ pedes & hēt manus poſitas intra genua & mouet genua anterius & colluꝫ & faciē hēt uerſus dorſum matris. & ē bona pparatio. Sꝫ aliq dicunt ꝙ illud ē uerꝝ de maſculis. De femel lis autem dicunt modo oppoſito &c̄. patet. litera. ¶ Eſt ſubſtentatus. i. morať . ¶ Sp ea ambo . ſ. mediantibus manibus. ¶ Ea. i. genua . ſ. inter palpas manuum ſubcluſas. ¶ Defendendo cor. ſ. fetus. ¶ Preparatio . i. ſituatio fetus. ¶ Ad cōuerſionē. i. pmuta tionē. ¶ Faciendam. ſ. capitis fetus. ſ. uerſus inferius alias ad conuerſionē. i. mutationem fetus in exitu . ¶ Et quandoq ſeperatur . ſ. fetus ex utero. ¶ Cuius ſimilē. i. aptionem. ¶ In ſuo ſimili. i. in mola que ē impregnatio

mendosa cū̄ non apiṫ matrix in molla sicut
in fetu. ¶ Quedā iuncture.s.ossis femoris.
¶ Reddeunt.s.iuncture. ¶ Operatio illa.i.
exitus fetus in matrice uñ iuncture apiūtur
¶ Et formatiua.s.uirtus que facit hāc opa
tionē. ¶ Re.i.uirtute. ¶ Contia.i.depēden
te a creatione. ¶ Cōprehēdere.s.in suo actu.
¶ Que.s.uirtus. ¶ Cōprehēsio epilogat
& dicit ꝙ collectio omniū dictoꝝ in sūma est
ꝙ cā partus ē quia fetus indiget multo cibo
& multo aere &c̄. ¶ Comp̄hensio.s.dictoꝝ
¶ Et p quia effugiēs.s.fetus cōprehēse sūt
.s.spūuz manifeste & cilincte. ¶ Aduenit
ei.s.somnus & uigilia. ¶ Ridet ppter com
prehēsionē reꝝ delectabiliū quas p° nō apre
hendebat & illa est p^a actio quaz operaṫ aia
rōnalis in suo corpore ut pz 9° đ animalib⁹.

A Ccidūt matrici. In p̄cedentib⁹.A.
determinauit de generatione ēbrio
nis. Hic determinat de dispōnibus
preter naturā matricis.prio enumerat egritu
dines.z° determinat de ipsis.z^a ibi puitatem
matricis.p^a in duas.Pro quo nota ꝙ quedaz
sunt egritudines proprie matrici.quedam p
cōitatē.Primo ergo enumerat egritudines p
prias matricis.z° ponit illā distinctionē nunc
dictā.z^a ibi & fiūt ei.Primo enumerat egri
tudines proprias.z° accidentia.z^a ibi & acci
dunt.Pria in tot quot enumerat egritudines
cōplexionis cōpositionis &c̄. ¶ Instrumēta
les.i.compōnales. ¶ Et communes.i.solute.
cōtinuitatis.suple & apstemata rō est ē qa
matris ē mēbrū organicū compositiū ex cō
similib⁹ ergo ei pn̄t accidere oēs egritudies
cōsequentia tz quia inquātū cōsimile accidit
ma^a 9° &c̄. ¶ Et accidunt hic enumerat ac
cidentia matricis prio enumerat unū gen⁹.z°
aliud.z^a ibi & accidūt. ¶ Dicit p° qđ etiam
accidūt alie egritudines que fiunt in inpregna
tione &c̄. ¶ Nota qđ inpregnatio si ē natu
ralis nō ē morb⁹.Non impregnari est actio
lesa ablata matricis. Qđ fetus sit mortuus
in corpore ē morb⁹ in numero īq̄tū mortu⁹
sz.ē accidēs ēt matricis inq̄tum seqtur alium
morbū. ¶ Sed tu.d.nō ne ambo est aborsus
si egrediṫ fetus añ teterminū suū.Dicenduz
qđ facit dr̄iam inter aborsuz & exitum fet⁹
añ tempus suū & ideo dicit &.i.nt sepetur
.i.nō facile egeditur & iō nō ē aborsus. ¶ Et
accidunt ponit aliā dispōnem ꝗ reponiṫ sub
accidenti quia mestrua sunt ex.ens mutatum
nam exiens mutatū est accidens. ¶ Et dicit
qđ accidentia mestrui sunt aut quia nō habz
mestruū aut diminute.aut ñ tēpore suo &c̄.
¶ Pauca.i.diminuta. ¶ Aut mala.i. corrup
ta. ¶ Et fiūt ponit distinctiōem primo pōit

can.z° declarat.z^a ibi sic̄ fit dicit p° qđ dis
pōnes preter naturā aliqñ sunt prie matrici
& qñz fiunt per cōitatē sic qđ aliud mēbrū
sibi cōicat alias ipsa alteri. ¶ Proprie suple
& per cōitatem. ¶ Ab ea.i.in ea. ¶ Mēbra
alia.s.cām egritudinis. ¶ Sicut fit declarat
in exemplo p° facte per cōitatem ab alio mē
bro.z° ab ipso z^a ibi nā cū.dicit primo qđ p̄
focatio matricis ē quia cōicaṫ nocumētū sibi
Sed tu dices uideṫ eē oppositū quia mēbra
perdūt spūm & metū Ergo ipsa cōicant alijs
Dicendū qđ si uolumus tenere instantiā tūc
non ualet introductio nisi dicendo qđ ponit
exemplū cōicationis mēbrorū a matrice & h°
uideṫ esse uerū aliter qđ in prefocatione fit
cōitas a uasis spermatis qa ut plurimū acci
dit ex corruptione seminis. ¶ Nā cū exēpli
ficat qñ nocumentū cōicaṫ alijs a matrice &
patet. ¶ Aliter pōt introduci littera dicēdo
ꝙ Auic.ōndit egritudines que fiūt a matrice
sic ꝙ ipsa alijs cōicat & ille sūt duplices ꝗdā
sunt pprie matrici alijs cōicate ꝗdā facte ab
alijs sic ꝙ sunt proprie illi. Tangit primū cū
dicit proprie secundū cuz dicit mēbris alijs.
& tunc exponiṫ ab ea.s.matrice. ¶ Mēbro
ruz alioꝝ. In mēbris alijs a matrice sicut ex
prefocatione accidit nocumentuz.alijs qđ tñ
nocumentū non ē propriū alicui nisi matrici.
Sed ydropisis fit a matrice tñ ē pprie epati.

C Aliditatez hic determinat de istis
dispōib⁹ preter nāz p° determinat
de egitudibus cōplexionalib⁹ et dis
positione imp̄gnationis et de phibitione im
p̄gnationis z° determinat de signis masculini
tatis & femeneitatis z° đ dispōib⁹ postq̄ est
facta imp̄gnatio et de alijs egretudib⁹ matri
cis et de mestruis et huius.quarto de aposte
matib⁹ z^a ibi i p̄ncipio secūdi tractat⁹ tēpo
ra quidē z^a ibi i p rin° tertij tratat⁹ mestrua
4^a i principio quarti clausa p° determinat de
signis sterilitatis z° đ signis aliaꝝ dispōnuz
z^a ibi cā sterilitatis prima i quatuor sic̄ qua
tuor pōit signa malaꝝ complexionū.z^a ibi re
tentio.z^a ibi tenuitas.4^a ibi exicatio.de alijs
aūt signis malaꝝ cōplexionū non determinat
qa relinqt ut nota.Prima i octo sicut octo po
nit signa.z^a ibi & paucitas.z^a ibi & signifi
cant.4ª ibi & qr̄ q.5ª ibi exicatio &c̄.ptes
patebūt. ¶ Dicit p° ꝙ signū matricis calide
ē caliditas in toto. ¶ Cōitas.i.cū.uides in to
to corpore caliditatē. ¶ Nota dicit calidi cor
poris cōitas quia pōt totū corp⁹ eē calidum
matrice exñte frigida. Et iō uł̄iter cōsiderēs
alia mēbra.quia qñ cor nō ē calidū nec epar.
& totū corpus ē calidū tunc ē ppter matricē
cā aūt caliditatis in tota matrice ñ ē p̄ncipal'

influxus.sed ē p accidēs quia ad ipsam ueni
unt multe uene & artharie p quas fit dñiu3
caliditatis in toto. & istud ē signū a qualita
te mutata. ¶ Et paucitas ponit aliud signu3
ab excunte mutato ¶ Sed contra qa caliditas
matricis est cā attractionis materie₰ ad locū
ergo nō debet esse causa paucitatis mestruo₰
s3 multitudinis ipsorū .2° quia dilatatio ar
tariarū matricis est ꝑpter caliditatē ergo dēnt
esse multa mestrua. ¶ In oppositū est Aui.
dicendū qđ Auic. bene dicit qđ paucitas me
struo₰ significat caliditatē. No. tñ ꝙ āt coiū
git cū aliis signis aut non. Si p'o mō tunc ñ
ē necessariū ꝙ fiat paucitas mestruo₰ a cali
ditate et pōt eē ab opilatōe Si aūt ñ tūc pau
citas mestruo₰ sigficat caliditatem ablatio
ē qa caliditas ē cā resolutionis hūiditatū &
superfluitatū igit &c. Dicendū g° ꝙ ñ ē signū
ꝓpriu3 nisi qa in aliis associet signis. ¶ Ad
argumenta ad ꝓmū qđ dicit neget qa pauca
uirt⁹ attractiua ē in matrice i attractione per
uenas qa mestrua emittunt ex uirtute expul
siua. Ad argumētū caliditas ē cā &c. neget
aīs. tu. d. caliditas est cā &c. uer₰ ē i mēbro
ꝙ ē fortis attractionis. mō matrix nō ē hui⁹
modi. ¶ Ad aliā dillatatio &c. dicendū qđ
uerum est stante multitudine materie modo
non est ibi multitudo materie ¶ Et signifi
cat ponit aliud signum. prio hoc. 2° remouet
dubiū 2ª ibi uerū. p° dic qđ ēt calor mestruo
rum hoc signat. ¶ Impsa? i. malā cōplexio
nem calidā. ¶ Cōtrariū huius .i. cōtrariam
cōplexionē ut nigrum siccitatem & album
caliditatē. Niger aūt calor aliqñ signat fri
giditatem & aliñ nō quia aliqñ est calor ex
adustione ñ ultimata. ¶ Nota qđ illđ hab3
ueru3 presumta equalitate cōplexiōis in aliis
mēbris ipsius mulieris ¶ Ue₰ remouet du
biū tu dicerel ē ne sic ꝙ color niger significat
semper frigiditate3 respondet qđ nō & p3.
Nota dicit caliditatē quandā ut caliditatē ꝑ
ter naturā qa fetor accidit ex caliditate ꝑter
naturā multiplicata super caliditatē naturalē
¶ Sine ipso. i. sine fetore significat frigidita
tem. Sed hoc non est semper nisi sit nigredo
multum intensa. quia si non sit multum intē
sa pōt esse a caliditate ¶ Et cū q. pōit aliud
signū & p3. In ptib⁹ epatis. i. in ypocūdrii.
¶ Et exicatio ponit aliud signū & patet cā.
exicationis labio₰ ē ꝙ matrix cōicat mul-ū
stomaco pp quod fit exicatio stomaci & p cō
seques labio₰ ¶ Et multitudo ponit aliud
signū. ¶ Et futura ponit aliud & patet dicit
2m philosophum quia aliquando caliditas
matricis ē cā nō tincte quia si caliditas cōicat
renib⁹ tunc attrahunt aquositatem nō tincta

& fit urina nō tincta & tamē matrix ē calida
¶ Et uesicas ponit aliud & patet ¶ Reten
tio ponit signa cōplexionis frigide. & ponit
multa. partes patebūt legendo. ¶ Dicit prio
ꝙ ablatio aut paucitas mestruorū significat
frigiditatē matricis. ¶ Nota ꝙ diuersimode
mestrua fiunt pauca in cōplexione calida &
frigida quia in frigida fiunt pauca propter
stricturā uena₰ in calida aūt pp exicatione3.
¶ Et ipso₰. s. mestruo₰ albedo significat fri
giditatē qa frigidū agens in hūidū dealbat.
¶ Nigredo uehemens qa quādo ē propter
frigiditatē ē ꝑpter mortificationē. Si aute3
non sit uehemens tunc pōt puenire ex mala
complexione calida. Illud ēt hēt ueritatem
nisi fiat nigredo propter cō. tatem ut ꝑpter
splenē ¶ Prolōgatio mūdificationis. i. postq̄
mestrua incipiūt mundificari longo tempore
pdurāt ut in calida quatuor dieb⁹ in frigida
pluribus. aliter prolongatio. i. retardatio. qa
non ueniunt sic de mense i mesem sicut i aliis
¶ Et antecessio. ponit signū a cā ꝓmitiua &
p3 cā ē qa ipsa ē neruosa & iō faciliter a fri
gido patit. ¶ Et antecessio pōit aliud signū
Nota qđ ē signū deperaccidēs qa significat
qđ matrix ē facta frigida ex debilitate ¶ Est
stupor ponit aliud signum. ¶ Et stupor. i.
diminuta sensibilitas pōt eē ab alia cā. ¶ Et
puitas pōit aliud. ¶ Et corruptio pōit aliđ
Nō ponit signum a pulsu qa dat intelligere
¶ Tenuitas. hic ponit signa cōplexiōis hūide
matricis & patet. Tenuitas large. i. fluxibili
tas ¶ Humiditates. s. albe. ¶ Aborsus fe
tus qa ligamēta sunt humida & lasa & fet⁹
rumpit ipsa & sequitur aborsus ¶ Exicca
tio ponit signa complexiōis sicce & p3. exic
catio & paucitas nō ē pura nisi sit exiccatio.

Causa sterelitatis. In ꝓcedētib⁹. A.
posuit sigª cōplexionū distēpata
rum matricis hic determinat de dis
potiōe impgnationis p° determinat de causis
signis et curis sterilitatis. 2° đ signis et iudi
ciis ipregnationis. 2ª ibi significāt ipsam. P°
determinat đ causis sterelitatis. 2° pōit sigª
3° curā 2ª ibi in signis 3ª ibi regimine hui⁹
capituli. Prio determinat đ causis sterelitatis
2° ponit duos canones. 2ª ibi inqt. Hipo. p°
generaliter ponit causas sterelitatis. 2° partic
ulariter. 2ª ibi causa uero que est ¶ Dicit p°
qđ causa sterelitatis aut ē ex parte spermatū
aut ex parte mēbro₰ generationis aut ꝑpter
causam in mēbris principalib⁹. &c. ¶ Mu
lieris suple aut utriusq; aut i spermate mulie
ris. i. in sanguine mestruo puro & appellat
ipsum sp'ma qa cōcurrit ad generationem
in istrumentis spmatis. i. in uasis seminalib⁹

& testiculis tam uiri q̃ mulieris. In principiis. i. in mēbris pncipalib⁹. ¶ Cā uero declarat illas cās. primo declarat q̄uo propter cām in spermate accidit sterilitas. 2° q̄uo pp cām uirge & mēbrorum generatiois. 4° q̄uo pter cām in mēbris pncipalib⁹. 5° q̄uo pter odores. 2ª ibi cā aut. 3ª ibi cā aūt facta. 4ª ibi cā aūt 5ª ibi error aūt. prio pōit cās quasdā. 2° q̄s dā quorūdā. 2ª ibi & dixerūt. Pria in quatuor sicut quatuor pōit cās generales. 2ª ibi et qnq̄ est cā. 3ª ibi & qn̄ 4ª ibi & de genere q̄ iē. primo facit hoc. 2° pon't cām cuiusdam 2ª ibi & cā. ¶ Dicit p° q̄ cā sterilitatis ex spmate ē malicia cōplexiōis calide aut frigide q̄ sunt essentialiter in spermate aut accidentalr aut ē mali⁹ cōplexionis sicce. aut hūide. Nota q̄ cā ē qa ois imoderata discrasia destruit actū pprie uirtutis ergo &c̄. aūs ē Cap. in cōmēto affo. Qubuscūq̄ iuuenib⁹ &c̄. consequētia tenet de se. ¶ Item nota quia dicit frigide. i. ex frigore naturali ista patet. ¶ Ex frigore accidēte longe retētionis ipso uult dicere q̄ multo iēs sperma uiri infrigidat̄ i matrice anteq̄ matrix colligat̄ sup sperma & nō spar sionē. i. errectionē spermatis a uiro quia sperma tūc acquirit malā cōplexionē frigidā accidētalē. ¶ Et cām. hic ponit cām cuiusdā dicti. s. p cā male cōplexionis frigide ē cā sterilitatis ¶ Tu. d. sunt ne alie cāe dic q̄ sic. s. cibaria frigida. Illius. s. male cōplexionis frigide. ¶ Et qnq̄ ponit aliā cām que ēt declarat dictū nunc. i. qd̄ cā sterilitatis ē mala cōplexio sicca. et. d. est ne hoc semp q̄ phibeat fetū generari dic qd̄ nō semp. ymo aliqn̄ in fetu generato ē cā diminutionis nutrimenti. & qd̄ fet⁹ non cōpleat̄. ¶ Ipsum. s. fetū difficilē. i. augumentū & pfectionem. ¶ Et qnq̄ hic ponit aliā cām & duo facit sicut dupliciter uerificat. 2ª ibi & qnq̄ ¶ Pro euidētia prio nota qd̄ in generatione rep̄it̄ duplex modus operationis unus mod⁹ ē p appetitus seminis uiri & passionis seminis mulieris que ipressio maxime fit a uirtute informatiua alius mod⁹ ē cōueniētia i mō cōplexionis seminū duorum p q̄ā acquirit̄ 9°in eo qd̄ generat̄. & hoc attinet uirtuti generatiue q̄a operatio generatiue ē pparare materiā ad recipiendū formā & operatio informatiue ē lineatio figuratio & situatio. Prim̄ aūt faciunt duo semina propter cōueniētiā quandā i modis particularib⁹ utriusq̄. mō Auic. prio pōit illā secundā cām. 2° aliā. 2° ibi & qnq̄. ¶ Dicit primo qd̄ multociēs cā sterilitatis ē diuersitas ipressionis i semine uiri aut mulieris q̄a sperma ñ imprimit uel si imprimit mestruū non est cōueniēs recipere &c̄. patet. ¶ Ei. s. impressioni diuerse. ¶ Im p̄ssioni. s. que attinet iformatiue. ¶ Et qnq̄ pōit aliā diuisionē hui⁹ cāe & dicit q̄ ēt aliqn̄ accidit p defectū mestrui cū quo generatiua opatur & tale est cōplexio quia sperma uiri aut est nimis calidū aut nimis frigidū & similiter ē de spermate mulieris Nō equant. i. nō ueniūt ad cōplexionē equalē cū p mutat̄ uir ad m̄tem uel ecōuerso sic qd̄ sint opposite cōplexionis. ¶ Et qn̄ ponit quartā cām primo. hoc 2° reddit cām cuiusdā dicti. 2ª ibi spma currit. Dicit prio qd̄ ēt cā sterilitatis ex pte seminis. aut ē ex etate aut ex accidēte adueniēte aut ē malicia cōplexionis seminis pp malitiā cōplexionis membrorum a quibus decidit̄ &c̄. ¶ Et seni. s. in ultima senectute item p infantem accipit etatē ante. 14m. annū. ¶ Dicit tn̄ Ar. qd̄ uidit generantē in 13° anno sed hoc ē raro ci ē q̄a nō est ibi de spmate uel est aquosum & indigem. Item facietas facit ēt spermata aquosam & indigestum pter nimiū coytū q̄a uasa seminalia debilitātur. ¶ Spma currit Reddit cām cuiusdā dicti. s. q̄uo accidit sterilitas ex mēbris infirmis si sit sanitas in ualis seminis. rūdet qd̄ spma deciditur a toto ergo stante malitia in mēbris stat defectus in semine & ē auctoritas notanda qd̄ spma decidit̄ a toto quia ab omnibus mēbris q̄uis possit exponi de principalibus & nō de aliis ut p3 de se. ¶ Et dixerūt ponit aliā cām que ē extrinseca & ē auctoritas quorūdā & dic̄ qd̄ cā sterilitatis ē si uir coeat cum puellis puis &c̄. Nota qd̄ non ponit phibitionem generationis nisi cum illa puella. ¶ Cā aūt ponit cās ex pte matricis 2ª. ibi. Et qnq̄ 3ª ibi & qn̄ 4ª ibi & humiditates. 5ª ibi & pter. Partes patent. ¶ Dicit prio qd̄ cā sterilitatis ex pte⁹ matricis ē mala cōplexio ipsius corūpens cōplexionē spmatis i uiris. s. pp potū aque frigide. ¶ Et qn̄ ponit aliam cām & dic t qd̄ mala cōplexio matricis &c̄. ¶ Et qn̄. s. pp malā cōplexionē frigidā. ¶ Et qn̄ ē ponit aliā cām & dicit qd̄ multotiens talis opillatio nō solū. ē pter malā cōplexionem frigidam sine materia sed ēt cum materia q̄ opillat & cōgellat. ¶ Et hūiditates pōit aliā cām que ē declaratiua istius & p3. ¶ Hūiditates. i. humores exiccāt. s. cū hūor ē si cus ¶ Vtplurimum scilicet mala complexio humida lubricans ¶ Et propter costrictionem ponit aliā cām declaratiuam alteri⁹ sup̄ dicte. s. qd̄ cōstrictio pororum & orifitiorum est causa sterilitatis & dicit qd̄ talis constrictio pororum & orificiorū ē cā sterilitatis & q̄ qn̄ prouenit &c̄. ¶ Constrictionē. i. opilationē. ¶ Ipsum. s. fetum aut. s. accidit talis cōstrictio

¶ Aut accidit ponit aliam cām que se tenet ex parte matricis & est hūiditas rorida spsa sup matricem sicut spargit̄ ros super terram ¶ Aut ꝑpter maiorē complexionē siccā uel calidam que resolu t sibi humiditatē seminis accidit quia hoc fit ex hūiditate adueniēte si bi &c̄ ¶ Aut propter hic ponit aliam cām & dicit ꝙ causa ē cū matrix ē debilis i uirtu te attractiua unde non attrahit debitā quan titatē materie. ¶ Propter abscisionē.i.ꝑuati onē materiei s.sanguis mēstrui ¶ Aut ē pōit aliā cāʒ & dicit ꝙ ēt ē pp debilitatē genera tiue & sic hētur ꝙ matrix iuuat ad generati onem & non solum est locus in quo fit gene ratio. ¶ Aut propter hic ponit aliam causam & dicit ꝙ propter declinationē matricis a loco suo aut propter carnē additā &c̄. ¶ Conuersionem.i.ipsius ad supiora. ¶ Aut uehemētia.i.clausura. ¶ Ante partū.i. tēpore partus. ¶ Et alias causas opilatōnis ut uenaꝝ & huiusmodi ¶ Et siccitas.s.ē opi lans. ¶ Aut debilitas.ponit aliam causam q̄ ē ꝙ non debite corrugat̄ post ipregnationem .s.cū icipit fieri generatio. ¶ Aut multitudo ponit aliaʒ causam.primo hoc.z° illaʒ decla rat.zª ibi & qn̄q̄. ¶ Dicit prio qđ ē ꝑpter aliqđ faciens lubricare qa tunc non pōt fieri debita corrugatio. ¶ Et qn̄q̄.s.ē illa hūidi tas pungosa. ¶ Constrictionem.i. facit qđ matrix comprimit̄ sup sperma.& ex hoc pel lit̄ sperma inferiꝰ ¶ Aut ꝑpter ponit aliaʒ causaʒ & dicit qđ multociēs accidit sterilitas &c̄. ¶ Aut nocumentū.ponit aliam causam. ¶ Linit̄ matrix.s.propter creatōem ¶ Nota qđ ex illa littera hētur qđ duplices uene re periunt̄ in matrice.quedaʒ sunt uene q̄ dicū tur quottilidones p quas fit emissio sangui nis.quedam nō uere uene que ueniūt a testi culis mulieris.mō di.it ēt qđ propter ulcera oris matricis fit linitio ꝑpter cicatricem &c̄. Et iō dicit portantiū sperma ad differentiaʒ illaꝝ que sunt uere uene per quas emittitur sanguis. ¶ Causa aūt facte.hic ponit terciaʒ causam generalē que se tenet ex parte mēbro rum generationis.Primo ponit causas i aliis q̄ in uirga.z° i uirga.zª ibi causa aūt. ¶ Di cit ꝑmo qđ causa in mēbris generationis est debilitas uasoꝝ seminaliū &c̄. ¶ Quare cōi cat.s.uesica. ¶ Nota dicit qđ abscisio uenarū ē causa &c̄.causa ē qa tunc prohibet̄ debitꝰ influxꝰ spiritꝰ a cerebro ad matricē. ¶ Causa aūt ponit causam que se tenet ex parte uirge & pʒ. Sʒ.t.d.ipe pōit cas puitatis ñ ne ēt ma gnitudo ē cā huiꝰ ¶ Dicedū ꝙ sic.sʒ dicit̄ ꝙ paruitas uirge est causa quod non emittitur semen tantū in fundo sicut ē necessariū ¶ Sʒ longitudo ē causa qa propter longitudinem ipsius spermatis stat anteq̄ uadit ad matricē etiam tunc spma ābiliter expellit̄. ¶ Causa autēʒ ponit quartaʒ causaʒ q̄ se tenet ex pte mēbroꝝ principaliū & pʒ. ¶ In primis.i. in mēbris pricipalibꝰ ¶ Membra digestiōis.i. membra principalia.s.epar ¶ Mēbra spūs ut cor & cerebrū. ¶ Eerror aūt ponit causaʒ que se tenet ex parte erroris prio ponit mōs z° declarat z ª ibi ante. ¶ Dicit prio qđ error &c̄.Complementū .s.generationis. ¶ Aut post complemētū.i.postq̄ fetus ē generatꝰ ¶ Ante. Hic declarat primo errorē ante cō plemētū z° post zª.ibi error uero.primo hoc z° remouet dubiū.zª.ibi nisi autēʒ. ¶ Dicit primo qđ error accidens ante complementū .i.anteq̄ semē ueniat ad locū gēratōis & pʒ. ¶ In tempore coytus.i.in tēpore emissiōis semis. ¶ Viri.s.emittēdo semē ante mulierē ¶ Ei.s.semini.suo. ¶ Sētit.s.a mulier ¶ Nisi ponit exceptionē & sunt uerba notanda.dice ret aliquis tu dicis ꝙ cū mulier emittit prio suū semen ꝓhibet̄ generatio &c̄. Respondit & dicit ꝙ possibile est uno mō ꝙ a testiculis mulieris ñ solū ueniāt uene & uasa ad os ma tricis ymo ēt ad fundū ¶ Mō si mulier emit tat semen suū.tūc ad os non eicit ipm ad fūdū & uenit sperma uiri & fit generatiō. Aque i. seminis eiꝰ.s.mulieris. Ad interiora.i.ad fundū matricis attractionē eiꝰ.s.seminis uiri spma eius.s.mulieris deinde.i.post emissionē eius ad os matricis. ¶ Error uero ponit causas & errorē post emissionē spmatis & pʒ post complemētū.i.emissionem seminis cum iam incipit fieri generatio lubricat.s.sperma ad extra ¶ In qua hic ponit duos can .secta ibi & scias.dicit p° qđ Ipo.dicit qđ uir non ē frigi dior &c̄.pª.i.naturale. Istud ē ueꝝ de uiro pfecto seruāte naturā uiri & de muliere ser uante naturā mulieris. ¶ Et scias ponit aliū can.& dicit qđ mulier que multū generat ē breuioris uite &c̄.cā est qa multe supfluita tes cōsumunt̄ in muliere pgnante ex fetu.

In signis sterelitatis .In precedēti bus Aui.terminauit đ causis stere litatis. Hic determiat de signis p° auctoritate quorūdā pōit quedaʒ signa cōia z° particularia.zª ibi & omnis mulier.prio premittit qđ illa sunt signa attracta ab expe rimēto.z° ponit ipsa.zª ibi & omnis mulier primo premittit qđ illa sunt signa attracta ab experimēto.z° ponit ipsa zª ibi simili ter est istud. Dicit primo qđ quidam posiue runt signa cōia sterelitatis que nō uerificant̄ per rationē.i.signa. Saluatio.i. uerificatio in dicatur.i.nō est indiciū rationale.sicut est.hic

ponit illa signa & ponit 5ª signa .i.zª ibi. Et dixerunt dicit primo qđ unū signū ē qđ si ac cipiatur.utrūq; sperma per se et ponaē super aqua &c̄. Duo spermata.s.uiri & mulieris per se.¶ Nota qđ debet phici i aqua dulci tempate frigiditatis & nō excessiue frigida ne dempset materiā nec sit calida nec sicca pp cās notas.¶ S3 tu.d nō ne pōt reddi aliqua causa.Dicendū qđ pōt reddi causa persua sua sic.qđ uentositas excessiua ē cā sterelita tis ergo supernatatio seminis super aquā si gnificat sterelitatē.cōsequētia tenet quia tale spma debet esse substātie dempse nō sit uē tosum.mō si supernatat significat uentositē ¶ Et dixerūt.Ponit aliud signū & dicit qđ accipiaē.urina uiri & mulieris & prohiciaē super latucam &c̄.Super latucā.s. uiridem Super plātam nō.t.dic.ē ne hoc signū alique modo rationabile ¶ Dicendum qđ sic quia illud significat supfluā caliditatē mēbroru3 generatiōis s3 h° prohibet generationē fieri modo si lactuca nō exicatur significat qđ nō ē superflua caliditas.tñ h° signū nō ē uniuer saliter ueꝝ qa pōt eē pp caliditatē renū mē bris generatōis existētib⁹ tēperatis similiter pōt esse nimis frigida urina que nō exicabit & tñ sterilitas.ē.pꝑter frigiditatē. Et ď hoc ponit terciū mēbrū.Et dicit qđ si qs accipiat septē grana tritici & ordei & fabaꝝ & ponā tur i uase uitreato & ponāē desup illa grana et dimittaē urina sic septē dieb⁹ tunc germi nabūt &c̄ ¶ Terreo.i.uitriato & mingaē sup illa grana & dimittaē urina sic septē die bus tunc germinabūt &c̄.Terreo.i.uitriato. Longinqui⁹.s.quā quodlibet aliud signum. ¶ Et melius ponit aliud signū p experiētiā ꝙ hēanē aromatica calida & buliāt & fum⁹ ueniat ad matricē tunc si sentiaē in partibus oris & naris sterilitas ē ex parte uiri & non mulieris.¶ Ex ea.s.muliere.hoc ē melius si gnū qa pōt uerificari secūdū aliquā ꝑtē quia si odor nō ascendat significāt sterilitatē ñ tñ sequiē ꝙ si transeat odor qđ ipsa sit fecūda. Primū uerificaē qđ significat opilationē ue naꝝ matricis que prohibet generationē ut ui sum fuit supͣ.qđ aūt hoc sit pōt patere qa si ueniat odor ad os significāt matricē ñ discra siari multū in aliqua qualitate qa nō frigida nec hūida quia esset opilatio siccitas & calidi tas hoc facerent non tñ hoc ē uēr ueꝝ ut di ctū est.¶ Et dixerunt ponit aliud signū. Et dicit qđ si accipiaē aleū & ponaē in uulua. & pcipiaē sapor in ore tunc nō est sterilis.Et istud signū uerificaē sicut nūc dictū ē longin quum.i.raro accidit.¶ Et oīo ponit alia si gna.prio unū significās sup maliciā cōplexio

nis determinātē.z° ponit signa particularia se cundū cās determinatas.zª ibi signa autem. Dicit prio qđ mulier que hēt mestrua natu raliter & post fluxū mestruoꝝ emittūt sup fluitates &c̄.Mundificaē.i.hēt mestrua de mense in mensem. Ratio ē qa significaē sup flua hūiditas in matrice mō hoc ꝓhibet gene rationē ut patuit supra.¶ Signa autē ponit signa particularia secundū determinatas cās ꝑdictas q̄uis nō ponit signa ꝑpter cām i ꝑn cipalib⁹ qa posuit de hoc signa i fen. propꝫs ut in ꝑma tercij de signis malaꝝ cōplexionu3 cerebri.& ita de alijs nec ponit signa ex erro re quia sunt clara ex causis primitiuis pōit ergo signa ex alijs causis.Primo pōit signa super sterilitatem cuius spma & malicia dis positionis seminis ē cā.z° cuius mēbra gene rationis uiri & mulieris sunt cā zª ibi signa uero primo ponit significantia super malicia dispōnū seminis non generantis.z° declarat quale debet esse semē generās.zª ibi.& spma Prio pōit signa super mlā cōplexionē calidā uel frigidā.z° super siccā uel humidā zª ibi humiditas.¶ Dicit primo qđ signa.signifi cantia super malam dispōnem seminis sunt signa significantia malas cōplesiōes spmatis de quib⁹ est dictu3 supra.Dicit tamen qđ si mulier pcipit caliditatē seminis uiri significa tur caliditas &c̄ .Cognosciē tamē etiam ex colore & huiusᷤ.ex uasis suis in cōplexiōe sua h° dic ad dñia3 pmutatōis cōplexiōis semis ex alijs mēbris Sciuisti scilicet supra fen.zoª. Ipso.s.semine.Spissitudine & subtilitate qa si ē subtile significat caliditatē si spissum fri giditatē uel siccitatē.¶ Velocitate uel tardi tate.quia uelox significat caliditatē & tard⁹ frigiditatē.¶ Et humiditas ponit signa su per cōplexionē hūidā & siccā & patet.Subti le.i.fluxibile aquosum cā istius patet. de se. ¶ Et sperma declarat quodda3 qđ dixit.s. quō cognosciē ex colore uel sapore uel odore & patet.¶ Nota ꝙ color ē alb⁹ qa cā albe dinis zᵐ Galᵉ.ē qa generaē semen in uasis se minalib⁹ que sunt uasa spermatica. Sed zᵐ Auer.z° colliget ē albū propter albedinē car nis glard .se testiculoꝝ qa uenit rubeū ad te sticulos & ibi pmutaē in colore qa efficiē al bū sed cā Galᵉ.ē potior cā splēdoris ē mult⁹ spūs ibi mixtus. Item nota ꝙ si sit liuidū si gnificat frigiditatē.Si citrinū.caliditatē signi ficat.¶ Signa uero ponit signa ex parte ma tricis & mestruoꝝ rōe cōplexionis.z° ex pte uirge.3° ex pte matricis rōne male cōplexio nis.secunda ibi pinguedo autem tercia ibi & uulua .Dicit primo qđ signa ex parte matri cis & mestruoꝝ sunt signa significantia sup

bonitatē uel maliciā coplexionis matricis & mēstruorū de quib⁹ dictū est sup. Mēbrorū eius.s.matricis. Apostematorū.i. tumidorū ex hūiditate Nō impregnat̄ qa.s.os matri cis est lubricū. ¶ Pinguedo pōit signa ex pre uirge. Duarū emissionū.s. de quib⁹ dictū est supra. ¶ Et uulua ponit signa super uuluā. Primo ponit signū super nimiā pinguedinē girbi 2° ponit signa sup maliciā situs matri cis.2ª ibi.quod si nō fuerit. ¶ Dicit primo qđ cum girbus ē multe adipis tūc introytus ē strictus cā est cōpressio girbi ad matricem & habet collū breue & ē causa est illa eadē que nunc est dicta qđ cornua sunt breuia.i. curta. ¶ Cornua eminētia quia ex quo com primit̄ ab una eminet ab alia. Nota dicit qđ leditur quolibet odore accensionē ē fumalis euaporatio & inducit quia ordor nigredinis matricem quia ipsa ē cōpressa intra uuluam .i.motus faciliter & significat.s.puritatē ma tricis per girbum. ¶ Quod si nō fiuntur p° ponit signa super malā cōplexionē matricis & patet. Opositū.i.nō fuerit rectum ad ma tricem. Dolorem quia uirga nō uadit ex di recto ad matricē s3 pcutit lateraliter.

Regimen huius can . In precedētib⁹ Aui. determinauit de cāis & signis sterilitatis. Hic determinat de curis Primo premittit duos modos curationis.2° psequitur illos declarando 2ª ibi.primi uero modi p° premitt illos duos modos .2° ōndit curā esse impossibilē cum puenit ab aliqb⁹ cāis 2ª ibi sterilis aūt In pª dicit qđ regimē curatiōis sterelitatis stat i duob⁹ mōis. Vno mō inueniēdo modū impregnatiōis.2° remo uendo causas sterelitatis.sed tu dices in quo differunt isti duo modi cū omnis cura male dispōnis depēdentis a cā sit icipiēda a causa qūo igit̄ dicit qđ unus mod⁹ ē &c.dicendū qa aliquis pōt esse sterilis aut ppter causas corporales extrinsecas aut pper errorē qui contingit ex idebito mō. ¶ Coytus uiri cum muliere qa un⁹ n̄ debet emittere semen pri⁹ q̄ alter. Et hoc ē qđ uult dicere qđ alter mo dus ē error q d3 remoueri qđ debite coheāt ¶ Sterilis aūt ōndit q nō pōt curar si fiat a quibusdā cāis quas ponit & patet. Sterilis aūt.s.uir & mulier pmutari.s.in cōplexione instrumēti.i.uirge.quare.i. ppter quā sper ma uiri nec mulieris ē aptū. ¶ Sed.t.d.contra mala cōplexio hita ex generatōne ut breuitas uirge pōt curari.ergo &c.ā.īt est clarū qa cō plexio naturalis pōt pmutari ut p3 3° tracta tu tegny.cōsequentia tenet qa ex quo pōt cu rari defect⁹ ppter quē ē sterilitas pōt cura ri ipa sterilitas. ¶ Dicendū q si defectus sit

a pncipio generationis & indigeat pmutari magna pmutatione tūc multū difficulter fit curatio & hoc ē qđ uult dicere Auic. Itē qđ non itelligit q nullo mō possit curari s3 p mo dū nunc dictū. Si aūt lapsus sit paruus tunc pōt curari & sic patet solutio ad argumētū factū añ oppositū. ¶ Primū uero pōit curā hrndo intētionē ad cās.2ª ibi ampli⁹.3ª ibi et scias.4ª ibi & si fiat.5ª ibi de illis. prima ē notanda. Diximus ea.i.in fen.2ᵉ ambo sper mata frig⁹ uult dicere q debet stare tanto tē pore ad coheūdū & nō nimis sepe coyre.qa supfluitas coytus impedit generationē & q nō debet esse tanta mora q sperma utriusq infrigidet̄.s.in uasis seminalib⁹ quia tunc nō ualeret ad generationē. Illic.i.i uasis.corrup tio.i.seminis. Dimittat ipsum.s.stet tantum q sperma sit cōueniēs post mundificationem eius.s.spermatis corrupti. Ita q sperma ma lum pri⁹ emittat̄ non aptum p generatione. ¶ Amplius ponit secundū can. Non sunt male quia non sunt multū calide qa tunc nō cōue niet ludus pmixtione natura.s.in q̄ emittat emen. ¶ Ipse enim.s.aer corrumpit.s.sper ma. ¶ Et scias.ponit tercium can & patet. ¶ Sperma.s.uiri & mulieris. Paruū.i.mo dicū.quia multociēs uir primo incipit emitte tere unā partē & postea aliā.mō uult dicere q debēt simul emittere totā q̄titatē seminis In hora sua.i.tēpore in quo ēt mulier emitit Errectione.s.tota simul.p nodos matricis in telligit quasdā iundationes colli matricis.s. colli. ¶ Et si fiat pōit aliū can. & p3. ¶ No ta q illa odoramēta debēt fieri ante coytum. & nō deb3 esse nimis magnū odoramentum q fit p nares. ¶ Et de illis ponit aliū can. & patet. Non odoret.s.aromatica nimis fortia. In aquā calidā.s.in qua sint cocta aromatica Deinde.i.post istđ. Et illud hēt uerū.i mulie re nō nimis calida. ¶ Modus uero ponit se cundū modū curationis qui attendit̄ ad cās & nō pōit curā ad omnē causā s3 ad quasdā ut ad maliciā cōplexionis in mēbris genera tionis mulieris & in debito situ matricis p° ponit curā male cōplexionis & cōpositionis matricis 2° pōit curā pticu ariter male cplexio nis frigide & hūide.2ª ibi.& plurimū quidē Prio ponit curā cū prouenit a mala cōplexiōe 2° a mala compositione 2ª ibi. Et si fuerit cā prio ppter malā cōplexionē calidā.2° remit tit nos.2ª ibi & si fuerit prima ē nota. Dicit̄ modus alius .s.curationis. ¶ Dubitat̄ dicit equalis caliditatis postea dicit sucis frigidis dicendū qđ actu debent approximari calida & in potētia frigida aliter uult dicere qđ cō ueniūt frigida.s.permiscendo secū calida qa

nõ debet aproximari ſimpliciter frigida cuꝫ
matrix ſit mẽbrũ neruoſuꝫ &c̃. ¶ Et ſi fue
rit remittit nos pro cura male complexionis
frigide & hũide ad illđ caᵐ. aliq̃tulũ inferiᵃ
¶ Et ſi fuerit ponit curã male cõplexiõis pᵒ
ponit curã quãdo prouenit deffectus ex ſup
fluitate pinguedinis totius zᵒ. quãdo puenit
ex parte uẽtoſitat ſ 3ᵒ qñ ꝓpter hãc itatẽ cõple
ſionis 4ᵒ quãdo propter ſtrictrurã oris ma
tricis. zᵃ ibi & ſi fuerit 3ᵃ ibi & ſi cauſa 4ᵃ
ibi & ſi cauſa. 5ᵃ ibi & ſi fuerit. Prima eſt
clara Remotioris matricis. ſ. a loco ſuo nota
qđ infra ponet curã quãdo matrix non eſt in
loco ſuo & ideo bene remittit. A predictis. i.
que dicent̃. ¶ Et ſi fuerit ponit curã quãdo
ẽ a multitudine adipis totius & girbi. ¶ Di
mittat uinũ ſubtile quia facit penetrare nutri
mẽtũ indigeſtũ ad mẽbra & facit impugna
re paucũ quia multũ uinũ ẽt facit penetrare
cibum indigeſtũ qđ eſt probatũ & certum.
¶ Et ſi cauſa ponit curã qñ eſt a uẽtoſitate
ſterilitas & patꝫ. ¶ Et ſi cauſa ponit curam
hũdo intentionẽ ad ſiccitatẽ & patꝫ. ¶ Alde
begi ſunt aues pinguoſe hũectantes ut eſſent
qualie item illa criſteria debent fieri per ma
tricẽ ſi mulier tolleraᵗ. & ſi nõ tollerat fiãt
per anũ ſed prius fiat criſtere eductiuũ fecũ
¶ Et ſi fuerit ponit curã cũ eſt propter ſtri
cturã oris matricis & patet & plurimũ põit
curã quãdo ſterilitas prouenit a cã frigida &
humida & ponit mľtas curas & diuerſas &
patent. ¶ Que bibunt̃. ſ. de medicis calefa
tientibꝰ & exiccantibus que debent admini
ſtrari poſt purgationẽ ponitur Alacha.
qđ ẽ frigidũ ut refrenet caliditatẽ aliaꝝ me
dicinaꝝ. ¶ Secaturã. ſ. eboris qa ebur tritũ
¶ Nacta. i. coſtuꝫ. aliter. i. blãca biſantia &
de teſticulis. i. de ſatirione dariſeſon. i. cinamo
mũ poſt mũdificationeꝫ. ſ. meſtruoꝝ ponitur
oleum uiolatum ut refrenet alias medicinas
Stercoris eius. ſ. leporis. ¶ De teſticulis ulpis
. i. ſatirion. ¶ Adib. i. lupi. ¶ Et galia. ſ. muſ
cata. In lana caleſti. i. lana ſuccida & dꝫ. Ablui
quia ſuccitas ꝓhibet fieri incorporationẽ de
bitã medicinaꝝ oleũ roſatũ ut refrenet alias
medicinas &c̃. decoquat̃. ſ. in aqua. &c̃.

Significat ipam. In precedẽtibꝰ. A.
determinauit de ſterilitate quantũ
ad cãs & ſigna & curaꝫ. hic deter
minat đ iudicijs ĩpregnationis. primo hoc. zᵒ.
ponit ſigna & cãs & regimẽ maſculinitatis.
3ᵒ de ſignis debilitatis & fortitudinis fetus.
zᵃ ibi cauſa. 3ᵃ ibi ſignificant̃. pᵒ ponit ſigna
quedã ſignificantia ĩpregnationẽ zᵒ ponit ſi
gna eam ſignificantia que ſumũtur a cauſis
extrinſecis. zᵒ ꝑ expientiã. 3ᵒ ſigna a diſpõne

urine. zᵃ ibi & qñq. 3ᵃ ibi et urina q̃dẽ ꝑgnã
tis. primo ponit ſigna. zᵒ ponit quoſdã can.
ex pte diſpõnis aborſus. zᵃ ibi et cũ ĩpregnat̃
prima in tot quot ſigna ponit partes patent
legẽdo. ¶ Dicit prio ꝙ unũ ſignũ impregna
tionis ẽ ꝙ in hora &c̃. ¶ De couenientia. i. ſi
multanea emiſſione. Nota ꝙ illud ẽ ſignum
ſimul & cã quia emiſſio talis ẽ cã ĩpregnatio
nis & ẽ ſignũ ẽt ſed ñ ẽ ſignũ certũ qa aliqñ
emittunt̃ duo ſemina & non fit generatio.
¶ Et diſpoſitio &c̃. ponit ſecundũ ſignum a
diſpõne hitudinis mulieris & dicit qđ qñ in
coytu ipſa mulier ꝑcipit poſt emiſſionẽ ſemi
nis &c̃. Quaſi tepor intelligit quendaꝫ mo
dum titilationis i mẽbris cũ reuocatione calo
ris cã ẽ qa ſignificat ꝙ matrix colligit̃ ſuper
ſperma. ¶ Et ẽ caput. ponit aliud ſignũ &
dicit ꝙ caput uirge & c̃. Suctũ. ſ. ꝑ mulſionẽ
factã a matrice. ¶ Et ſuccedit ponit aliud ſi
gnũ qđ ẽ quaſi cã ꝑtis ãñcedentis & patet.
Ipſuꝫ. ſ. os matricis. Subtilis. Illđ dic̃ ẽt. G.
zᵒ đ uirtutibꝰ nãlibꝰ qa ſignificat ꝙ matrix
ẽ bene corrugata & bene ẽ amplexa ſemini
uiri & mulieris. ¶ Sed. t. d. hoc ñ uidet̃ ueꝝ
quia ſi ſic ſequeret̃ ꝙ ſemp ĩpregnatio ñ ẽẽt
poſſibilis qđ eſt falſum. cõſequẽtia tenet qa
non põt eſſe ĩpregnatio niſi fiat attractio per
matricẽ ſed ſi os ipſius ẽ ita clauſum nõ põt
fieri attractio ergo &c̃. Dicendũ qđ matrix
claudit̃ ſicut dicit Auic. Ad ſecundũ negetur
cõſequẽtia tu dicis ñ põt cãri impregnatio
&c̃. concedo. t. d. ſi ẽ clauſa tunc &c̃. dicẽdũ
qđ tunc ex uehemẽtia delectationis attractiue
ſperma attrahit̃ & os dilatat̃ & ſtatiꝫ clau
dit̃. ¶ Et ſimiliter eis. põit aliud ſignũ et pꝫ
eiꝰ. ſ. matricis. Nota qđ uľua elleuat̃ ad ſupi
ora et ĩferiora cã ẽ eiꝰ corrugatio qa tũc mẽ
brũ rotõdat̃ & facit giboſitatem abſq̃ duri
tie &c̃. quia matrix eſt mẽbruꝫ neruoſum et
per cõſequens corrugatur propter duritiem
& ꝓpter ſiccitatem. ¶ Et retinẽt põit aliud
ſignũ & patet. paulatim. i. i pauca q̃titate.
¶ Nota qđ illud ſignũ etiam non eſt cõuer
tibile ñ meſtruat̃ qa meſtrua ſunt neceſſaria
tempore impregnationis ꝑ nutritione fetus
qa ipſa ſunt materia generationis membroꝝ
carniformium & ſunt materia nutritionis
oiuꝫ mẽbroꝝ. Sil'r ſi eſſet meſtrua eſt timor
de aborſu paulatiꝫ & hoc aut propter debili
tatẽ fetus. aut propter multitudinem ſangui
nis mulieris. aut propter debilitatem ipſius.
¶ Et accidit. ponit aliud ſignũ & patet. cã ẽ
extenſio aut matricis aut ꝑtiũ uentris q̃tis
non ſit talis extenſio doloroſa in muliere que
facit filios. ¶ Et qñq̃ fit. ponit aliud ſignũ
& dicit qđ qñq̃ &c̃. Dicit qñq̃ ut qñ fetus

. ē factus magnus. Cauſa ē q: ī ſit cōpreſſio ad collū ueſice p ipſaȝ matri ē. ¶ Et accidit pōit aliud ſignū & patet. ¶ Nota di i: qđ aboret coytū rō ē q₃ ſtat mot⁹ zᵐ naturam fact⁹ ppter aliquē fi ē & p cōſequēs f cto fine mot⁹. debet ceſſare mot⁹ tali. ¶ Nota ꝙ quedā aborent plus quedā minus. ¶ Non emittit ſperma h c ē ut i pluribꝰ & ñ ſemp rō eſt q₃ nō conſumit materia eo qđ trahūt materie ad matricē. ¶ Et accidit ponit aliđ ſignū & patet Illud hēt ueꝑ in pregnatione procedente & non in principio īpgnationis. ¶ Et pregnās dearticulat ſignū ſtati poſitū & patet. ¶ Ipſa eri n. ſ. pregnās đ femina Sed. t. d. cōtra q₃ mulier pgnans de maſculo ē calidior zᵐ mēbra generationis q̄ pgnans de femina gᵒ min⁹ dȝ coytuȝ aborere. ¶ Ī icendū ꝙ Auic. intelligit ut i pluribꝰ & ñ ſemper cā eſt q₃ finis pfectius attingit. & p conſequēs debet magis ceſſare mot⁹. Modo ipregnatio maſculi ē pfectior ipregnatōe mulieris gᵒ &c̄. Ad argumentū dico qđ argumentū probat ueꝑ nō ſtante ipregnatione & nō i impgnatione. ¶ Deide ꝙ ſuccedit. ponit aliđ ſignū & pȝ. ¶ Et mali⁹ aie. i. ymaginatōuȝ Ratio ē q₃ retinēt mſtri uapores. Parua nauſea hᵒ ē uerū ut i pluribꝰ q₃ multociēs nauſea ē magna q₃ mul ta materia fluit ad os ſtōachi. Erructuatio acetoſa ppter diminutionē caloris ſtōachi q₃ calor uadit ad matricē. Et opilatio ppter materias motas. per membra ¶ Eſt malus appetit⁹ q₃ retinent materie corrupte que ueniētes ad ſtomachū faciūt malū appetitum. & hoc in primo menſe & ſecūdo tm̄ ꝙ fet⁹ augeat & tunc materia minuit ¶ Profundāt oculi q₃ multo nutrim ēto idiget fet⁹ ¶ Minuūt pupille ex minutōe ſpūs uiſibilis. Nō citrinatū ſecundū plurimū. ſ. albedo oculoꝝ. i. non efficitur multum citrina ¶ Et qñȝ infert unū can. & patet. ¶ Et qñȝ alterat ponit ſignū & patet. ¶ Dilatant. ſ. colores nota qđ cauſa iſtoꝝ ē multituto materierū quādoq. ſ. qñ mel⁹ ſanguis trāſmittitur pro nutrimēto fetus & mulier attrahit bonū nutrimentū pro ſe. ¶ Et in pluribus ponit aliud ſignū & patet. ¶ Conuerſio. ſ. coloris boni. ¶ Et cū impregnat ponit can. tres zᵃ ibi & ſimiliter. ȝᵃ ibi & ſimiliter. Dīc primo qđ cū puella ipregnat ante. xv. annos &c̄. ¶ Et ſimiliter ponit aliū can. Primo hᵒ zᵒ uerificat zᵃ ibi interficit prima ē clara Iſte eſt affor. mulier in utero hñs &c̄. ¶ Interficit ponit tres cās zᵃ ibi. & ex hoc ȝᵃ ibi & ex hoc. Primo arguit ſic Febris acuta inducit diſpoſitiones intollerabiles in fetu ergo &c̄. ¶ Et ex hoc ponit aliam cām. & dicit qđ cā

ē quia tunc fetus nūtritur malo nutrimento Modo hoc eſt cā aborſus. ¶ Et ex hᵒ ponit aliā cām. & dicit qđ tūc ſequit diminutio uel ablatio nutrimēti in fetu modo hᵒ ē aborſus hoc patet quia nō potes dare multū nutriēs quia augeres febrē nec paucū quia tūc non nutriret ſufficienter fetus Ipſa. ſ. matrix & ſimiliter poit ȝᵐ. can. Scere uero. i. apoſtema colericū quia eriſpilla. ¶ Et qñq₃ pōit ſigna a cāis ex rinſecis. zᵃ ibi & iteꝝ. ȝᵃ ibi & ſilr. partes parent. primū ē expimentū Hypo 5ᵃ. pricula aff. ¶ Fiat aūt hoc ex melle crudo & non decocto. Sed. t. d. qūo hēo ſignificationē. Dicēdū ꝙ retentio uentoſ tatis indu it tortionē Inflatōis. i. uētoſitatis. Debet eſſe mel crudū quia ē magis uentoſum. Itē ſit aqua pluuialis q₃ magis ſtat ad penetrandū q₃ ē magis ſtiptica. ¶ Et iteꝝ ponit aliud ſignuȝ & pȝ. Cauſa huius ē quia mulier pgnans habȝ matricē cotrugatā. & iō fumus non pōt ire ad nares. Et iſtud ſignū ñ ē certū q₃ multociens ē pgnās & tñ trāſit fum⁹. Itē ñ debemꝰ eſſe ſecuri de hoc expimēto q₃ mulibria educit ex aromatibꝰ. ¶ Et ſilr pōit aliud ſignū & pȝ ēt iſtud ſignū ñ ē certū q₃ poſſet ēē opilatio in uenis matricis & non eſſet pregnans & tamen non tranſit. ¶ Et ex eo ponit aliđ ſignum. & patet. hic apparet qđ ſi percipiat dulcedinem uel amaritudinem eſt pregnans ¶ Et urina ponit ſigna ab urina & pōit aliq̄ partes patent cā citrinitatis eſt caliditas mēbroꝝ generationis cōicata renibus ſimiliter ¶ Coytum &c̄. qđ ſuperfluitates groſſe retinentur pure. i. clare. Iteȝ iſta grana ſunt corpuſcula que cāntur ex uentoſitate mixta. & dixit magiſter qđ iſtud ē optimū ſignū & patet cauſa ē humiditas ſanguinea que reſudat a matrice. ¶ Et cōturbat. ſ. urina.

CAVSA Maſculinitatis Superius c poſuit ſigna ipregnatiōis hic pōit cauſas maſculinitatis primo cās zᵒ ſigna maſculinitatis & femeneitatis zᵃ ibi p gnans. Prima in tot quot cās ponit partes legendo patebunt. prima patet. & pro quia ipiſſioris. i. dempſioris qui. ſ. ren. dexter eſt calidior. ſ. q̄ ſiniſter. Item ppinqtas epis ad ren. dextrum facit ipſum eſſe calidiorem. alio q₃ uaſa ſpermatica ramificant a uenis epatis Item ſi eſſet hñs uehementē caliditatē renū & magis i ſiniſtro q̄ i dextro. tunc nō ēēt ſic. Et ſimiliter. ſ. fit maſculi generatio. & in pte ſua. ſ. quātū ad modū cōpleſiois. Sȝ. t. d. q̄to ſperma mulieris ē calidius tanto plus hȝ potētiā ſuper ſperma uiri ergo magis debet eſſe famelle generatio. ergo nō eſt generans feminas hñs caliditatē feminis. ¶ In oppoᵐ

est Aui.cū dicet & similiter sperma mulieris in parte sua i. qđ sit calidū. Ratio ē qa q̄to sperma ē calidi⁹ tāto magis ē dignū & magis aptū generare masculū. Ad argumentū3 oppositū q̄to magis sperma mulieris &c̄. ne geť aña. tu dices plus hēt đ fortitudine &c̄. uerꝝ ē passiue & nō actiue qa sperma mulieris nō cōcurrit i illi passiue. ❡ Et regio ponit aliā cām & p3. ❡ Et contrariū. i. calida regio uent⁹ austrin⁹ iuuat ad femineitatē ratio ē quia membra naturalia sunt calidiora i regione frigida & uēto meridionali. g° erunt masculi. Assumptū ē claꝝ. Consequētia t3 đ se. Et iō hōies nati in regione calida sunt uilles & tristes sicut sunt sarraceni tartari & aliq̄ tulū ytalici. Et in frigida ragione nati ē o^m sicut sunt alamani. anglici saxones q sunt homines fortissime cōplexionis & audaces & iusti animi multū belicosi tēpore belli & iracondi qn̄ incitanť iniuste ad irā ualde efficiūť furiosi & feroces & tn̄ multū dilligūt iustiiā uerā & bonu3 cōe. & naturale ualde sunt sequentes & multū odiūt homines falsos & phisicos & deceptores & q̄si semp saniores sunt q̄ illi qui nascunť i regione calida qđ nota. ❡ Et similiter ponit cām ex parte etatis. Item intelligunt de fine pueritie. ❡ Et dicit pōit aliā ca3 auctoritate alioꝝ. Dic. s. Hyp. in afforismo. Fet⁹ quidē &c̄. A dextro. s. testiculo. ex duoꝝ sinistris. s. a sinistro uiri ad sinistrū mulieris. ❡ Et dixerunt ponit aliam cām ēt auctoritate alioꝝ. & ē posita ad placitū. ❡ Ablutionis. i. purificationis mestrui. Hermofrodica ē hn̄s utrūq sexū. ❡ Et sanguinis. pōit aliā cām & p3 cā hui⁹ ē cā generationis mēbroꝝ carniformiū. ❡ Pregnans ponit signa masculinitatis & femineitatis. p° masculinitatis. z° femineitatis. z^a ibi sig^a autē pria in tot quot signa ponit. partes patebūt. prima p3. Sed. t. d. nō uideť uerꝝ. et arguatur sic in muliere pregnāte masculū generāť plures supfluitates preter naturā. g° ē magis g̃uis &c̄. Aña p3. qa fetus masculi indiget puriori nutrimēto & meliori & calidiori g° ꝙ supfluit ex nutrimēto ē ampli⁹. &c̄. In o^m est Aui. & ratio ē. qr in sanguis ē melior im pregnante de masculo & sunt superfluitates pauciores z^m epar ergo &c̄. antecedēs patet. quia masculus ē calidior femina & per cōsequens melior digestio & melior sanguis cōsequentia t3 de se. Ad rationē. tu. d in muliere pregnante &c̄. negatur antecedens tu. d. sanguis &c̄. cōcedo. tu. d. Ergo &c̄. uerū ē stāte equali bonitate sanguis uenientis ad matricē sed nō ē sic quia uirtus ē fortior & melior i masculo. ❡ Et sentit pōit aliud signū & p3.

❡ Et nō accidit illud. s. attractio seminis ad dextrū generātis. ❡ Et expulsio. s. semis uiri arguiť spermatis mlieris qđ decidiť pro materia & illud ē uerū in plurib⁹. ❡ Et quādo moueť ponit aliud signū & patet ❡ Primū eni3 ponit aliud signū. Mamille augmētanť pꝑter sanguinē mestruū retētū. In primis s. hac. Sed tu dices. ymo ē oppositū quia min⁹ de sanguine trāsmittiť ad mamillā dextram si fetus ē in dexto ergo &c̄. cōsequentia t3. antecedēs patet quia sanguis in dextrum est nutrimentū fetus & in sinistro superfluit. in oppositū ē Aui. & ratio ē quia quando fet⁹ ē in dextro sanguis in maiori q̄titate fluit ad lat⁹ dextrū ergo &c̄. Similiter natura solicita de fetu multiplicat lac. i. mamilla magis ꝑportionali fetui sed quando ē fetus in dextro tunc lac. mamille dextre ē magis ꝑportionalis quā mamille sinistre. ❡ Ad ar. maior quātitas &c̄. negetur antecedēs. tu. dic &c̄. cōcedo sed paucus uel nullus fluit ad sinistrū ymo totus fluit ad dextrū. ❡ Et ē lac. ponit aliud signū & patet. Nō prolungať. i. nō fluit & istud signū aliqn̄ fallit ut qn̄ masculus esset debilis. Pulsus fit uehemens ꝑpter cōitate3 lateris dextri. ❡ Et dixerunt ponit signa z^m alios aristologie. s. longe. Sed tu. d. uideť qđ istud signū sit oppositū qa amaritudo fit pl⁹ a calido quā dulcedo ergo sapor pregnantis de masculo pcipere saporē dulcē asumptu3 ē claꝝ cōsequentia tenet quia sapor causatur a caliditate matricis agente in aristologiam. Dicendū qđ Aui. ponit hoc z^m alios s3 tn̄ cā ē qa ex ē ꝑperate aristologie alterate a lana uiridi & a caliditate. Est tn̄ alia ratio quia indigestio. cāt amaritudinē & dulcedo significat digestionē ergo &c̄. & sic patet solutio ad argumētū de se. quia clarū ē. ❡ Est constitutio. s. utrū uerificeť p rationē. ❡ Signa ponit signa femeneitatis & patet causa est superfluitatis & humiditatis indigeste quia fluit ad extrema. ❡ Et enixe idest parituře masculū. ❡ Nota ꝙ Aui. uult dicere ꝙ q̄to fetus est calidior et ꝑfectior tāto citius cōpleť generatio & piodicatio p us & iō uult dicere ꝙ fetus masculus citius completur &c̄

Portet ut calefiat. Impedentibus Auicēa. determinauit de signis masculitatis et de causis ipsius ❡ Hic determinat deregimine masculinitatis dicendo facere masculos primo ponit tn̄ mē3 z° intērionē quorumdā 3° z^m modū z^a ibi et nō oculteť 3ª ibi oñdit ut dimittat dicit p° ꝙ debes calefacere &c̄. ambobus. s. tā uiro q̄ mulieri. Nota ꝙ ponit hic curā cōtra cā3 que fit ut in plurib⁹ accidit & iō hēt unū aut pluri

bus illud qđ dicit Auic.qa ut plurimũ.dimi nuta potẽtia somnis sup mestruũ accidit.i.f. i giditate et humiditate iõ ẽt põt fieri a calici tate & siccitate.¶ Et nõ absculteẽ remouet intentionẽ q̄rũdã q dicũt ꝙ quãto mestruũ ẽ min⁹ potens tãto magis fiunt masculi cu⁹ rõ qa magis uicit a spermate uiri.Et si cõtra ri ierit femina.& hoc dictũ põt hẽri de i ten tione Gal⁹q uult ꝙ spma mulieris cõcurrat actiue & passiue & quãto magis est potens tãto cici⁹ & magis u ncit sperma uiri.i t hoc ẽ uez secundũ multos sapiẽtes.& iõ Auic.di cit qđ illud nõ ẽ bñ dictu &c.¶ Puella.i in etate pueritie uel sus iuuentutẽ. A spermate ei⁹.s. mulierbris.Ec.s spermate mulieris. Sz tu.d.qũo soluit motiuũ Gal⁹. Dicendũ ꝙ zᵐ Aui.facilis ẽ solutio.Tu.d.sperma mulieris hẽt uirtutẽ actiuã.falsum ẽ. Tu dices si non esset ei uirt⁹ actiua tũc semp esset generatio masculi qđ falsũ ẽ ut uisuz ẽ supi⁹. dico ꝙ iõ gẽrat femella qa mestruũ ñ ẽ bñ digestũ & non sit bone cõplexionis.& huiusmoi.qa tũc sperma uiri ñ ẽ ita potẽs sup ipm eo qđ plus est ibi de resistẽtia.¶ Et c p3. hic põit ẽt regimen masculinitatis.& ponit aliquas cãs quas posuit sup i caᵒ.i cura sterilitatis. & patet secundũ qđ dixim⁹.s.i caᵒ đ sterili tate. Et agregeẽ.i.cõglutineẽ.Et cõgregeẽ.s. uir cũ muliere.Nux cpressi u⁹ nux muscata Deuitet cãphorã q̄uis sit aromatica.¶ Et cogitet.cã.Auic.ẽ qa ipressio facta p ymagi nationẽ facit ad generationẽ sibi similis.ut p3 i epistolis philosophi ad alexãdrũ.¶ Alcha uiz.põit signa masculinãtiũ.pᵒ uirorz.zᵒ mu lierz.zᵃ ibi đ mulierib⁹.pᵃ ẽ nota.¶ Alchaui idest .plurificatiõis facientis masculos.causa ẽ qa tale generat semen bene digestũ et n.Pti caloris igiẽ generat masculos .cõsequẽtia.& antecedẽs patẽt.đ se Si ẽ semẽ uelox ad execũ dum ẽ signũ cõplexiõis calide.¶ De mulie ribus põit signa mulierũ masculinãtiũ & p3. Neq adusta quia signi ficaret caliditatẽ sup fluam.quãdo cs matricis nõ est opositũ ori uulue tunc ẽ mala cõpositio in matrice & nõ generat quia semen nimiam cõtrahit moraz ¶ Sed tu.dices qđ uult dicere.qñ dicit Spa cium &c.dicendu qđ uult dicere qđ spaciũ a fine uni⁹ modificatiõis usq ad finẽ alteri⁹ ẽ.zz.dies & sic uult qđ stet.vij.diebus cuz mestruis ut patet faciendo rationẽ de mense & sic uult.qđ stet.vij.diebus anteq̄ cohẽas cum uxore uel.muliere. ¶ Causa eorz hic de clarat de causis geminorz.Prĩo ponit causas geminorũ.zᵒ ponit qđdaz signũ significans utrũ mulier post partũ remaneat etiam cum alio fetu.zᵃ ibi de signis.prima in tot quot

causas ponit partes patebunt legendo prĩo ponit causaz geminationis zᵒ põit duos can. zᵃ ibi & incolumitas dicit prĩo qđ cã gemio rum est multa emissio simul spermatis &c. ¶ In duo suple.aut in plura.Supra.i.in plu ra quã duo. ¶ Nota qđ licz causa s t diuisio seminis tm̃ casus seminis in plures uentres nõ ẽ causa plurium quia non sunt uentres in matrice sz sunt qdã celule q sũt sz p anotõiaz ñ appãt diuisio.¶ Et icolumitas põit duos can.zᵃ ibi & parz Incolumitas.i.sanitas.¶ Et parũ.põit aliũ can.& dicit ꝙ raro ẽ ꝙ multũ tẽpus &c.cã ẽ qa generatio ẽ quasi similis. & p cõsequẽs paruũ debet esse tẽp⁹ egresti⁹ uni⁹ ab alio q̄uis aliqñ stet aliqbus diebus. Raro accidit sui ipregnatio.rãtio est qa pp clausionẽ matricis qa nõ bñ uadit semen.Et de illis põit aliã cãm geminationis que se tz ex pte mulieris.pᵒ hoc zᵒ ponit can..zᵃ ibi ꝙ si cadat.pᵃ p3 sanguinẽ &c.i.hñt mestrua tẽ pore ipregnationis.s.qa matrix põt aperire meli⁹¶ Quod si cadat ponit can.& patet. Et põit signũ p qđ significaẽ.utrũ mulier remaneat pgnãs post partũ & p3.¶ Et qui sup sunt.i.q sunt plures q̄z duo.cũ fetu.i.p pe partũ.¶ Cum pregnãs põit signa ppinq tatis fetus.& p3 causa est quia fetus incipit descendere propter grauitatẽ & cottilidones incipiunt relexari eius cauda.i.os uulue & in flaẽ.s.uulua.¶ Signat ponit cãs debilitatis embrionis.pᵒ hoc.zᵒ ponit signa utrum fetus debeat uiuere.zᵃ ibi cũ fetus.pᵃ p3.¶ Nota qđ mestrua i pregnãte sunt autpp multũ san guinẽ & uirtutẽ fortẽ.& tunc non sequitur gᵒ fetus ẽ debilis.Sed si subsequaẽ emissio huius supfluitatis male signat fetũ debilem lac i prĩo mẽse quia signat ꝙ fet⁹ ñ bene nu triẽ.¶ Cũ fet⁹ ponit signa utrz fet⁹ uiuat cã ẽ qa signat debilitatẽ hanelit⁹ & caloris.

Tempora quidẽ.In precedẽtibus Aui.determinauit de signis & causis ipregnatiõis .hic deter minat.Pᵒ de tẽpore partus.& de partu naturali.& de dispositionib⁹ eius zᵒ de partu preter naturã.zᵃ ibi difficultas partus.primo determinat de partu naturali zᵒ põit figurã part⁹ naturalis zᵃ ibi.Figura pᵃ in duas sicut duplex ẽ ipregnatio.s.uera & nõ uera siue mendosa.pᵒ đ partu naturali & de dispositõib⁹ zᵒ docz phibere ipregna tionẽ zᵃ ibi medico qñz .primo determinat de tempore partus .& de regimine parientis ponẽdo curã quorũdã accidentiũ zᵒ de.aboc tu.zᵃ ibi cã aũt.primo determiat đ tempore partus naturalis & de regimine parientis zᵃ de cura quorũdã accidentiũ. zᵃ ibi cũ cadit.

prio determinat de tēporib⁹ part⁹ naturalis. 2° de regimine pgnātis. 3° d regimine pariē tis 2ª ibi oportet. ut assiduent. 3ª ibi oporȝ qn̄ parit primo pemittit. 2° exequitur. 2ª ibi & scis cāȝ. Dicit prio qđ supra dicit tēpore creationis &c̄. post ipam &c̄. in capitulis duob⁹ sequentib⁹. ¶ Et scis exequit. primo ponit tempus post illud. 3° tempus maximū 2ª ibi uerū 3ª ibi natus. aūt primo ponit tem pus minimū partus. 2°. ondit qđ si oriat an̄ illud tempus moritur fetus. 2ª ibi & multo tiens. dicit primo qđ septim⁹ mensis ē. qm̄ ē primū tempus in quo accidit partus natura lis &c̄. scis inde. s. ex ca° generationis. ēbriōis & multotiēs. ondit qđ ante. 7ᵐ mensem fetus moritur & dicit qđ multotiens natus oritur ante. 7ᵐ. & debebat oriri in 7°. & tūc morit talis fet⁹ itra h° spaciū. i. āte mens. 7ᵐ causa aūt prius ut patȝ. 4° . de gēratōe aialiū a philosohpo. ē. quia tūc sequitur mot⁹ fet⁹ ad extra cū ē magnificat⁹ & nō tm̄ d nutri mēto in. 7°. & in 9°. ergo &c̄. maior ē nota. & minor pȝ. ¶ Veꝝ nat⁹ ondit φ ēt p⁹ sep timū mēsem in aliquo tēpore nō sit pt⁹ natu ralis. p° hoc. 2° ondit φ uiuat natus in 8° mē se. Natus nō uiuit &c̄. ¶ Nota φ iste ē tex tus Aristo. 7° d ystoriis q uult qđ i qbusdā regionib⁹ nascūt in 8°. & uiuūt & sunt regio nes calide cā ē qa cici⁹ fiunt magni & cicius ei⁹ deficit nutrimētū & cōsumit a calore. sȝ i aliis regiōib⁹ nō uiuit. Q m̄ pbat φ nat⁹ i 8° nō uiuit. & arguit sic. Natus i octauo āt accelerat motū an̄ tēp⁹ sue pfectiōis. aut tar dat motū suū p⁹ tempus sue pfectionis ergo nat⁹ i 8°. nō debet uiuere. cōsequētia tȝ ante tēp⁹ pfectōis n̄ uiuit. Si aūt retardat signat malā debilitatē. & sic ēt nō uiuit an̄s ponit i littera. Exemplū hoc pȝ sic. sicut se hēt in crisi uirtute debili & nō euacuante in die cretica ita se hēt in partu. Sed si natura. moueat cri sim i die cretica & tardet alia die tūc morit eger. Ita ē in partu maior ē nota a simili mi nor. ponit i lr̄a. prio ergo ponit diuisionē. 2° declarat quare sequat mors si pueniat post tēpus cōplemēti 2ª ibi φ si nō fuerit. dicit p̄ mo &c̄. ¶ Q uod si declarat qđ natus post tēp⁹ cōplemēti moriat. & pȝ. qa iā ē sup̄ sen tētiata. ¶ Q uod si non fuerit. i. si nō ueniat tēp⁹ cōplemēti. Euadere. i. agnoscendi. Con uertit. s. ad dextrā & remanet. s. usq ad 8ᵐ. Euasionis. s. p crisim debili. s. egroto redicio ne. i. euacuatiōe resoluit uirt⁹. i. pp̄ter cōmo tionē factaȝ in 7°. ¶ Nota ut pȝ 4°. de gene ratione animaliū in fine dat cās partus natu ralis & oportet quare ille qui debet oriri in 7° si piat in 8° nō uiuit & dat causas deter

minatorū periodoꝝ. Et dicit qđ sicut ad neces sitatē generationis fetus requirit lumē solis & lune. ita ē necessariuȝ in complemēto eius oriri. 2ᵐ determinatos aspectus corporum supercelestium & ideo dicit qđ sicut 4ª 7ª. 11ª. & huiusmōi sunt dies cretice 2ᵐ determi natos aspectus & periodos ita ē de ptu qa primus terminus ortus nati est mensis sep timus & huius & dicit qđ in nul' animalib⁹ ē diuersitas partus nisi in homine. & hoc ē pp̄ter sui perfectionem. & illam cām innuit etiā Aui. in litera qn̄ dat exemplū de crisi in egroto & ideo si in. crisi nō fiat exitus mem brū & exiat post diem creticā signat debilita tem uirtutis. ¶ Natus autē ponit ultimū terminū productiōis primo hoc 2°. remouet dubiū. 2ª ibi. & plurimū prima ē nota. eq̄ tur. i. recuperat uult dicere qđ si nascatur in 9° & fuerit motus in septimo. tunc uirtus ē reconfortata & nō uiuit in 9°. natus ut eua dat. i. ut egrediat a matrice. A cōuersiōe sua . i. a motu suo ad extra. ¶ Et plurimū remo uet duo dubia. ibi 2ª. Et paꝝ quidē. ¶ Dicit prio. t. d. si cōmoueat in 9°. & n̄ oriat. qn̄ 8° orit rn̄det φ in 10°. uel in 11°. ¶ Et paꝝ qdē remouet 2ᵐ dubiū. dicit primo. t. d. si sit cō. i 7°. & oriat uenit ne ut plurimū usq ad no uē. dicit φ non &c̄.

O Portet ut assiduet. In p̄cedentibus Auic. determinauit de tēpore ptus hic determinat de regimie pregnan tis. Primo ponit regimie ex pte euacuatōis. 2° ex parte mot⁹ exercicioꝝ. 3° regimē ex pte accidētiū anime. 4° regimē ex pte cibi et pot⁹ 2ª ibi & ocultent. 3ª ibi & ondit. 4ª ibi & si cut cibi. ¶ Dicit prio φ oȝ si mulier p̄gnās nō hēt bn̄ficiū uētris &c̄. ¶ Alisebeicet. i. brodia pinguia. siracost. i. mana & similia. ut cassia & huiusmōi cū ē qa supflua retentio supfluitatū nocet fetui & p̄gnāti ergo &c̄. an̄s pȝ qa feces sicce faciunt cōpressionē ma tricis cōsequētia pȝ de se Sint medicine leues quia fortes faciūt aborsuȝ. ¶ Et occupetur ponit regimē p exerciciū ut balneū & pȝ sup flua. s. deambulatio facit aborsum qa si sup fluat facit cōmotionē mestruoꝝ & humoꝝ i toto & p cōsequēs facit aborsuȝ d retentōe mestruoꝝ supl' sed de ambulatio est cā puo cationis ipsoꝝ balneū nocet quia relaxat ma tricem & sic debilitat contētiuam matricis hoc aūt ē causa aborsus nisi aput ppinqtatē . s. ad ptū. qa balneū facit ad facilitatē part⁹ confert. igitur qn̄ partus ē ppinquus. Iteȝ inunctio capitis debet esse rei cōfortātis stip tice. Exiccatiue & nō nimis calide cā ē ut con fortetur cerebrū. ¶ Et ondit ponit modum

regiminis ex accidētibꝰ anime & pꝫ. Cauſe
aborſus.ſ.que dicentur infra in ebdemoda p̄
ma quia ē pauca adherentia ad matricem de
cōſeruatione embrionis.ſ.qa dicet̄ infra lana
.ſ.tempore yemis ne alteretur fetus ad fri
gidū. ¶ Et ſint cibi.ponit regimen & p cibū
& medicinas.p° p cibū.z° p potū.3° p fructꝰ
4° p medicinas.zª ibi & uinū.3ª ibi & ſint.
4ª ibi meꝰ.uero.p̄ma patet panis mūdus.ſ.
a furfure.cā ē qa debet ꝓhiberi abſterſio.no
ta ꝙ conferunt brodia piguia.qa faciliter cō
uertunt̄ i nutriēs.Accetoſa ne lubricēt nimis
& iō debet fieri ſtipticū
.i.brodijs pinguibꝰ.i.aceſſis .Oliue imature
.ſ.condite .Hyp.ſ.in libro de natura fetꝰ fa
cilis digeſtionis in die impḡnationis qa calor
naturalis trahit̄ ad locū generationis derelin
quēs mēbra digeſtionis. ¶ Sed.t.d.uidetur
ꝙ male dicat.qa i muliere p̄gnante nō cōfert
forte apitiuū.ergo nō confert uinū antiquuꝫ
ſubtile.dicēdū ꝙ aliqd.dicit̄ ſubtile qa diſtin
guit̄ cōtra mediocre alio mō qa diſtinguitur
contra groſſum.mō Auic.intelligit p ſubtile
mediocre In ſubſtātia.& ſimiliter pꝫ ſolutio
ad argumenta. ¶ Et ſicut ponit regimen p
fructus in ſecundis menſis.ſ.loco fructuū.
¶ Medicine ponit regimen p medicinas.p°
hoc.z° ponit can.zª ibi & oꝫ.p̄ma pꝫ. Nota
deſcriptionē confectionis dyamargariton z^m
Auic.coceleariuꝫ ē pondus quatuor aureorū.
Nota ēt ꝙ illud ellecturariuꝫ confert qa cō
fortat uirtutes pregnantis & cōſumit etiam
ſuperfluitates humectantes ſupfluas p̄uas
ipis exiſtētibꝰ ponit̄ ſemen appij ut ducat uir
tutes medicinarum ad matricē p cinamomū
debet intelligi flos cinamomi.macropiper.i.
piper longū. ¶ Et oporꝫ. determinat de regi
mine mulieris qn̄ uenit ad partū qn̄ parit.i.
qn̄ uenit ad ptū i ꝓuocatione meſtruorum.ſ.
poſtq̄ peperit.cū hoc.i.cū tali cibo ſanacio.ſ.
qn̄ fiat ydropica.p̄ncipiū eiꝰ.i.p̄ncipiū cōpu
tationis piodoꝝ.cū egritudo ptrāſit.ſ.ſi mu
lier febriat.

CVm cadit &c̄. Hic docꝫ ſubueniere
quibuſdā accidētibꝰ que ueniūt qn̄
mulier ē pregnas.Et pōit quatuor
accidentia primo iſta que ꝓueniūt ſtomacho
pregnante z° pulſui cordis.3° flxui meſtruo
rum 4° apati pedum zª ibi illud quidem.3ª
ibi decoquatur.4ª ibi .& ēplaſtretur prima
i tres ſic ſunt 3ª accidētia cōtingātia ſtōacho
pregnantis.zª ibi ad uentoſitatē 3ª ad uomi
tū prio docet ſuccurrere diminutioni & abla
tioni appetitus z° corruptiōi zª ibi qd̄ ſi eiꝰ
prio docet ſuccurre diminutioni & ablatiōi
cum cibarijs & medicinis exterius.z° interiꝰ
zª.ibi & emplēſtrent̄.prio cū cibarijs .z° cū
medicinis.zª.ibi.& de medicinis.Prima paꝫ
¶ Nota qd̄ nō ſemper cadit appetitus imo
aliqn̄ intendit̄ ut circa finē ipregnatiōis.qa
fetus ē magnꝰ & reqrit multū de nutrimēto
ſed in principio qa nō fit euacuatio ſanguinis
ideo retinet̄ & replens uenas & epar eſt cā
nō eſuriendi & ideo ſtat tunc caſus apetitꝰ
& hoc eſt aliqn̄ & iō dicit. ¶ Cum cadit qa
non ſemp cadit .Res pingues & dulces ſunt
repletiue & nauſeatiue incitantes uirtutē ex
pulſiuā ad expellendū.Rei ſubtilis.i.a tenuā
tis & incidentis ut incidant̄.ſ.ſata. Aqua.i.in
magna q̄titate remouet appetitum et ſic non
inducit̄.Sꝫ parua q̄titas pōt facere appetitū
qa remittit caliditatē ſtomachi que ē cā pro
ſtrationis appetitus.Vinū odoriferū.qa con
fortat uirtutē. ¶ Et illd̄.ſ.retificans. ¶ Eſt
de medicinis &c̄. ¶ Ponit medicinas.& pꝫ.Sꝫ
tu.d.nōne uirgapaſtoris ponit̄ frida.dicen
dū ꝙ hēt aliquas partes calidas. & aliquas
frigidas ſicut caulis. ¶ Et emplaſtra. Ponit
medicinas que adminiſtrant̄ p exteriꝰ & pꝫ.
Dactilis albis ſiccis.i.imaturis. Dolor & in
flatio.i.dolor inflatiuus. ¶ Quod ſi eiꝰ.do
cet ſuccurrere.corruptioni appetitꝰ.p̄mo po
nit curā in generali.z° in ſpāli.zª ibi & poli
podiū.prima pꝫ.Fiat malꝰ.i.appetat mala ci
baria ut carbones & huiuſmōi.Algeleniabin
.i.mel roſatū. Rectificet̄.ſ.ſtomachus. Cum
rob.i.ſucco. ¶ Et polipodiū pōit curā i ſpāli
prio qn̄ appetit lutū.z° qn̄ appetit caſeum.
zª ibi cūq̄ cōuertit̄.prima patet polipodiuꝫ
cōuenit qa ē euacuatiū materie melācolice et
ſimilia ut oliue cōdite et capares cōditi. ¶ Cū
q̄.cōuertit̄ ponit curā q̄do eſt apetitꝰ ad ca
ſeum et patet.Humidꝰ.i. recēs molis Mino
ris ſupfluitatis ſu.ſed plures nutrimēti.Ad
uentoſitatē docet ſuccurrere alteri accidenti
& patet. ¶ Compreſſio.i.fricatio. ¶ Illud
quidem docet ſuccurrere alteri accidenti .qd̄
ē tremor cordis qui accidit pp deffectum
ſtomoci & paꝫ illd̄.i.tremor cordis ¶ Que
.ſ.pulſuꝫ cordis p̄cipiens .i.remouens ¶ De
coquat̄ docet ſuccurrere fluxui meſtruoꝝ
ipſius pregnantis & pꝫ.Sed.tu .d.nōne ſtip
tica aromatica cōfortant ergo cōferunt dicē
dū qd̄ ſtiptica aromatica.ut plurimum ſunt
ꝓuocatiua meſtruoꝝ & iō nō cōferūt ¶ Em
plaſtrentur docet ſuccurrere alteri acidenti
ut inflationi pedū & pꝫ.Sꝫ.t.d.folia cauliū.
habent partes uenoſas que ſunt calide ulcera
tiue ergo nō conferunt .Dicenduꝫ qd̄ caules
p° d̄bēt lauari ut iſte ptes uenoſe remoueāt̄

C Ausa aborsus. Hic determinat de
regimine aborsus p̄mo ponit regi
men fetu existēte mortuo 2° post
exitum mortui 2ª ibi cum abortit mulier p°
inq̄rit causas et signa 2° determinat de obser
uatione embrionis. 3°. ostēdit q̄n debemus p
uocare aborsū 2ª ibi embrionis 3ª ibi q̄doq
aborsus. primo ponit causas 2° signa. 2ª. ibi
signa quidē primo ponit causas magis abso
lutas. 2° ponit causas cōtrahēdo ad tēpus d̄
terminatū. 3° ponit cām. 2ª ibi & plurimum.
3ª ibi & dicit̄. prima in tres. p° ponit cās ex
parte matricis. 2° ponit cās ex pte fet⁹. 3° cās
ex parte matricis. 2ª ibi & q̄nq fit. 3ª ibi. aut
pp̄ter cām. ¶ Dicit primo qd̄ alique partes
sunt p̄mitiue ut casus & pcussio & salt⁹. &
huiusmōi. aut ex accidētib⁹ anime. aut a calo
re uel frigore. aut pp̄ter balneū & huiusmo
di. ¶ Nota ꝙ q̄n mulier pcutit̄ extendūtur
ligamenta matricis. & debilitant̄ ¶ Ipse. n.
. s. salt⁹. ¶ Et pp̄ter h° gen⁹. s. cāꝝ ¶ Q ñq
puenit. s. aborsus rei corporee ut spūs qa re
soluit̄. Alech. i. ex maxia repletōe aliter. i. ethi
ca. Aut a se ipso. i. sponte ad eū. s. fetū. p⁹ septi
mū. s. diē. Causa molificationis. i. resolutōnis
Virtutis eaꝝ. s. cāꝝ facientiū aborsuȝ ex pte
matricis. ¶ Et q̄nq ponit cās aborsus q̄ se
tenent ex pte fetus. & pȝ. ¶ Non firmatur
. s. in matrice suple. sȝ uacilat. ¶ Aut pp̄ter.
cām ponit causas aborsus q̄ se tenent ex pte
matricis mulieris. & pȝ Aut. s. fit aborsus.
Adunationis. i. corrugationis qa nō bñ corru
gat̄. spēs. i. cās oia ista incitant expulsiuam.
¶ Et plurimū dat quedā iudicia qa pōit du
as cās cōtrahēdo ad terminatū tēpus. 2ª ibi
& iteꝝ. prima patet. & cā huius ē. quia i p°
mēse est pauca humiditas retēta in matrice.
humectant̄. s. ille uene. In grauedine. s. fetus
exicantis. i. cōsumētis. ¶ Et iterū ponit alias
causas cōtrahendo ad alid̄ tēpus determina
tum & patet spermatis. s. uiri. Aliter. i. san
guinis mestrui in radice. i. i principio genera
tionis pōit ipsuȝ. s. mēsseȝ & in 8° . s. messe
Dispartit⁹. i. dispersus. Plurimū. ill⁹. s. abor
sus in 2° mense uel 3°. uel 6°. ¶ Et dicitur
ponit can. 2ª. ibi & in regionib⁹. & hoc pōit
aliū can. ēt patent Absq qualitate. s. ueniente
preter flatum uenti. aer frigid⁹ cōprimit &
mortificat ēt calida regio debilitat fetuȝ &
mulierē. ¶ Et similiter ponit alium can. &
patet aer meridionalis ē multuȝ hūidus &
facit lubricare in septētrionalib⁹. s. regionib⁹
quia ibi cōfortat̄. ¶ Et q̄nȝ premittit pōit
4m can. qui ē amhporismus tertie particule
Si aūt yems austrina. i. calida & humida qa
multiplicant̄ multe humiditates. ¶ Borealis
. i. frigidus & siccus. ¶ Et doloris ponit 5m
can. & patet. ille. s. dispositionis aborsus &c̄.
S Igna quideȝ aborsus superi⁹ deter
minauit de causis aborsus. hic de
signis & primo de signis aborsus
futuri 2° facti. 2ª ibi et similiter 3ª ibi et simi
liter. 4ª. ibi & q̄nq. quinta. ibi et similiter 6ª
ibi. factus 7ª. ibi. & tūc dicit primo ꝙ signū
aborsus est q̄n mamila solida & tumida ici
pit detumescere &c̄ ¶ Nota ꝙ quedā est so
liditas sana i mamila q̄ uenit ex multiplicatōe
lactis alia ē soliditas egra. & tunc factio. apo
stemosa mamille ¶ Dubitatur utrum detu
mesentia mamille significet aborsuȝ qd̄ nō
quia detumescentia mamille non signat dimi
nutionē nutrimenti fet⁹ ergo &c̄. cōsequētia
tȝ antecedēs patet quia significat quod nutri
mētū bene uadit ad fetū. dicēdū ꝙ tumescētia
mālle signat aborsū. g° pbat̄. qa significat d̄
fectū nutrimēti fet⁹ g° &c̄. cōsequētia tenet
antecedēs patet. quia de sanguine fiunt due
partes de una fit lac. de alia nutrit̄ fetus cuȝ
ergo detumesit significat qd̄ defficit nutri
mētū fetui ad rationē dicendū cum hoc ēt
paucitas sanguinis uadentis ad nutriendum
fetū Egritudinē. i. apostemosam. a solitudine
sana. i. i grossicie facta pp lac. ¶ Et similr̄.
ponit secundū signū aborsus futuri ex alia cā
ut ex pleuresi. sup. abortit p̄gnans in die illo.
sed. t. d. contra quia pleura nō hēt colligantiā
cū matrice g° &c̄. Dicendū ꝙ pp pleuresiȝ ē
malitia hanelit⁹ & nō est euētacio & muscu
li uentris comprimūt matricē & fit expressio
& fit aborsus. prouocatio lactis cā ē qa signi
ficat̄ debilitas contētiue matricis que multū
cōicat mamillis. ¶ Et similiter ponit aliud si
gnū abors⁹ futuri ex alia cā ut ex febre &c̄.
grauat̄ capd̄ pp uapores elleuatos ad caput.
Signū oculi nō ē signū propriū nisi cōiūctū
cū alijs signis ut patet. Nota ꝙ oia ista sunt
cā debilitatis matris & fetus & p cōsequēs
aborsus. ¶ Et similiter ponit aliud signum.
abors⁹ futuri ab alijs cāis ut ex cāu pcussio
ne et huiusmōi. Ipsuȝ. s. aborsuȝ. ¶ Factus
aūt ponit aliud signū ꝙ significat sup uētosi
tatē & pȝ. ¶ Et cāe p̄mitiue. pōit alid̄ signū
q̄titate. sua. s. nota. ¶ Mortē uero. hic ponit
signa aborsus facti & ponit quatuor signa.
2ª ibi & infrigiditatur. 3ª ibi et certificat. 4ª
ibi & q̄nq fit. ¶ Dicit primo qd̄ mortē fe
tus. significant &c̄. ¶ In cōcauitate. i. in uē
tre cā ē quia nō uiuit ampli⁹. & p conseqūs
ē graue qa deficiunt spūs tenētes corp⁹ sub
leuatū. Q ue. s. res delate ad lat⁹. s. ad motū.
mulieris & cā ē qa significat qd̄ nō. Ampli⁹
ligat cū matrice. ¶ Et infrigidat̄. ponit alid̄

ſignũ & pꝫ. ¶ Sũmeꝫ ē pars infra umblicũ ꝑ tres digitos. ¶ Et certificãt ponit aliud ſignũ & pꝫ. Iſte eſt afforiſm⁹ quinte ꝑticule. Mulieri in utero hñti ab aliqua acutaꝝ egritudinũ accipi mortale. Cauſa ē qa ſi ꝓhibes nutrimentum fetus moritur. Si nõ prohibes augumentatur morbus. ¶ Et quandoque. fit. ponit aliud ſignum. & patet. ¶ Nota qđ dicit demergat̄. i. ꝓfundat̄ hoc ē ꝓpter febrē cõſumtiuã. Fuſcã ꝓpter tractũ ſanguinis rigida quia auriſ ē mēbrũ exãgue & ideo trahitur calor. Rubedo labij qa ibi trahit̄ ſanguis. ydropſi yposarec. ſ. ĝtũ ad inferiora qa inferiora tumeſcant.

E Mbrionis. Hic determiat de cõſeruatione ēbriõis p° docꝫ regere mulieres ne abortiãt. z° fetũ. z^a ibi & medicine p° ꝓbat qđ ē timor aborſus i principio & i fine ipregnationis z° ponit regimē mulieꝝ ne abortiant. z^a ibi & farmacũ. P° arguit ſic. Simile ē de alligatiõe fetus ad matricē ſicut de ligatiõe fructuũ ad arbores ſꝫ timor ē ne fructus cadant in principio & in fine magis q̃ in medio ergo &c̃. Maior eſt nota. minor pꝫ. qa in principio ligamēta ſunt debilia & in fine fetus ē magnificatus & ligamēta exicata & magis patiũtur de labore ¶ Suſpēſio. i. alligatõ ex matrice. i. cũ matrice Ex arbore. i. cũ arbore. Ante ꝓpinquitateꝫ. ſ. ꝑtus Et farmacũ ponit regimen mulieris ne aborceat. Diuerſificat̄ z^m diuerſas cãs z^a ibi & tunc 3ª ibi. Et cũ abortit. 4ª ibi. & ſi ē 5ª ibi ſi aũt 6ª ibi ꝓpter lubricitatē ¶ Dic̄ primo qđ farmacũ habet inducere aborſum &c̃. poſtea remouet dubiũ utrũ aliquo mõ conueniãt farmaca & pꝫ. Illarũ cãrũ. ſ. facientiũ aborſum. Iſte ē primus affor. quarte ꝑticule pregnantes purgare ſi cõuenit &c̃. Haꝝ hora ꝑ. i. ante 4^m menſſeꝫ & poſt 7^m. cum ſubtilitate. i. cũ pſcrutatõe aliter. Cũ medicina leui lenitiua ut ē caſſia tamarindi & huiuſ mõi ita qđ principaliter nõ intendit de medicina ſolutiua Neceſſaria. ſ. i conceptione. Rõ ē quia ſunt ſupflua. In ea. ſ. muliere pregnãte Mundificatõe. ſ. alia. ¶ Et tunc ponit aliud regimen mulieris ne abortiat & patet Poſt collũ matriciſ. i. i ano. Mõdificat̄. i. mõdificari debet. ¶ Et cũ abortit ponit regimē aliud & cãm & patet. Si motor. ſ. aborſus. ¶ Et ſi ē ponit 4^m regimen & patet. ¶ De illis. ſ. qđ ſit cõplexio cũ materia ¶ Apocuſtricis. i. repcuſiuis. ¶ Si auteꝫ. Ponit 3^m regimen diuerſificatũ ex cã que eſt lubricitas. primo ergo in generali z° i ſpeciali z^a ibi. ē ut i potu prima pꝫ. ab hũiditatib⁹. ſ. euenietibus plurimũ. ſ. ꝑata inducere aborſum ipregnationis. i. hora qua queritur impregnatio. ¶ Eſt ut in potu ponit regimē in ſpeciali qa ponit remedia ualētia ad humiditatē matricis p° ponit alias medicinas interi⁹ z° exteri⁹ ibi z^a ℞ecipe. Alaſet. i. tribul. ¶ Nota ꝙ iſta remedia cõueniũt ante ipregnationē ¶ Recipe hic ponit criſteria p° hoc z° oſtendit quid ē fiendum poſt euacuationem ſecunda ibi & poſt ꝓma in. d. ſicut duo cliſteria ponit. z^a ibi ex ex eo. ¶ Cheiſim. i. leuiſtici Suppõat̄. ſ. cũ iſtrumēto ad matricē. Sextariũ ē pondus. 5. dragmaꝝ & quatuor granoꝝ ordei arache. i. Berberi. i. de uiola ſaracena. Sacriati ē põd⁹ qnq̃ dragmaꝝ & 16. granoꝝ ordei & hoc ē uerũ đ ſacriati magna qa parua ē medietas hui⁹. ¶ Ex eo põit aliđ cliſtere & pꝫ. Receptrix. i. matrix. ¶ Et poſt. ponit medicinas p⁹ euacuationē cũ cliſterijs nũc dictis & põit q̃tuor. ꝑtes patēt. Iſta cliſteria ponũt̄ i 5°. can. ¶ Et iterũ ponit aliã medicinã & pꝫ. ¶ Et ex pēſarijs ponit aliđ medicamē & pꝫ. pēſariũ eſt recipe corũ iuolutũ i pecia cũ medicaminib⁹. Et ſupponat̄. Põit aliã & pꝫ. ¶ Et medicine hic docet cõſeruare fetum in utero & pꝫ. đlemet. i. doronici. been. duo. ſ. albũ & rubeũ. In eo. ſ. cliſteri conſtituẽdo.

Q Vandoq̃ aborſus. In precedentib⁹ Auic. determinauit de aborſu q̃tũ ad cãs ſigna & curã. determinat hic de regimine aborſus & de extractione fetus. primo ponit regimē qñ eſt neceſſari⁹ abor⁹ z° z^m opinionē ſuã. 3° ſecũdũ antiquos. z^a ibi extractio. Prio põit caſus i quib⁹ đēt ꝓuocari aborſus. z° oñdit que ꝓuocant aborſuꝫ. z^a ibi aborſum. pria in quatuor ſecundũ ꝙ põit quatuor caſus. z^a ibi & de illis. 3ª ibi & de illis. 4ª ibi & ſcias ¶ Dubitat̄ p° qđ aliqñ ē neceſſariũ ꝓuocare aborſum &c̃. de 3ª dic̄ ꝙ ēt qñ fetus ē mortu⁹. &c̃. de quarta dicit ꝙ qñ non facit fetus i quatuor dieb⁹ tunc. dꝫ fieri aborſus. ¶ Nota ꝙ qñ ē puella ipſa nõ hēt meſtrua cõpleta nec lata & iõ ē timor đ morte ſtringēs. i. ꝓhibēs. ¶ Nota ꝙ qñ ēēt generata caro tunc nõ poſſet fet⁹ exire & iõ eſſet timor. Et aborſuꝫ. oñdit que ſunt illa q̃ prouocãt aborſuꝫ. Et ponit tria regimina ad hoc. z^a ibi & de regimine. 3ª ibi & de medicinis. p° ponit diuiſionē caꝝ prouocantiũ aborſum. z° declarat mēbra diuiſionis. z^a ibi. Et medicine prima pꝫ. Et ex motib⁹ dicit prio ꝙ medicine &c̃. de z^a dicit ꝙ motib⁹ prouocantibus aborſum ſunt iſta &c̃. fleubothomia baſilice diminuit nutrimentũ fetus. Saltus facit fractionē cottilidonũ ¶ Item ſternutatio facit motũ uētris uerſus ifra & matrix comprimit̄ & ē timor & iõ i prouocatione abor

ſus medici p̄cipiūt ſtrenutationē. ¶ Et de re
gimine ponit ſecundū regimē & dicit ꝙ dēt
poni liciniuꝫ &c̄. herba amara &c̄. ut cotila
fetida uel matricaria pēne. ſ. ad pondꝰ uł ad
uiſuꝫ. archamicha. i ciclamē. alr̄ panis porcinꝰ.
Aloe. i. filix. ¶ Alcrati. i. pix liq̄da. ¶ Et d̄ me
dicinis ponit terciū regimē. pᵒ pōit dīōneꝫ re
mittēdo nos. zᵒ declarat mēbra. zª ibi hic ue
ro dicemꝰ. ponit medicinas. pᵒ ſimplices. zᵒ
cōpoſitas. zª ibi & de medicinis. primo pōit
medicinas que opanť a qualitate. zᵒ a proṗe
tate. zª ibi & de illis. prima ē clara caſſia. ſ. li
gnea Magiſter Thomax utitur i hoc cāu hoc
puluere. Recipe caſſie lignee croci mire an̄. ʒ.
. j. ſumat cū maluaſia aliquibꝰ uicibꝰ. buccor
marien. i. panis porcinus ſup coytū. i. ſup uia
coytus .i. aliaꝝ ſpēꝝ panis por
cini. Cordumeni. i. cardamomi cū rubea. ſ. tin
ctoꝝ. ¶ Et de illis pōit medicinas que opāť
a proṗetate & patet. ¶ Et de medicinis po
nit medicinas cōpoſitas. Primo hoc. zᵒ ponit
formā inſtrumēti cū quo fit iniectio i matrice
zª ibi ioportet. prima i tot quot medicinas cō
poſitas ponit. Partes patent. ¶ Dicit primo
ꝙ medicine cōpoſite fortes ſunt &c̄. Aſſe. ſ.
fetide. aut ſumanť. ponit ſecundā medicinam
& patet. Enixe. i. parturientes. Aque rute. ſ.
ſucci rute. lubricāt. i. lubricare faciūt. ¶ Re
cipe ſuci. hic ponit penſaria & pōit tria. ptes
patent. pria pꝫ. Et ego uidi cū hac prouocare
aborſum. ¶ Baracta ē pondus quatuor gra
noꝝ ordei. ¶ Pēſariū. pōit aliđ et pꝫ. ¶ Re
cipe ſalis. ponit aliud & patet. De cherua. i.
de cathaputia. ¶ Oportet. ponit formā in
ſtrumēti cū quo debet fieri iniectio i matrice
& patet. Extrahit. ſ. fetū. ¶ Extractio deter
minât de extractōe fetus ſecundū opinionem
aliorū. primo oñdit que mulieres ſunt i qbꝰ
debet fieri iſta opatio et in quibꝰ nō. zᵒ docet
formā extrahēdi. ʒᵒ docet ſuccurrere acciden
tibꝰ. zª ibi oſtendit ergo. ʒª ibi & neceſſaria.
¶ Dicit primo ꝙ quidā antiquorū &c̄. Sa
lubris. i. cū ſalute mulieris. Mala ē. ſ. ad ſu
ſtinēdū abſtractionē cū ferro. Diſſolutione. i.
iquietudine alr̄ diſlocatōe. ſ. matricis cū tēſio
ne. i. dillatatione. ¶ Oſtēdit ergo ponit regi
men extrahēdi. pᵒ totū fetū ſimul. zᵒ fruſtatī
zª ibi. qđ ſi egrediať. In ṗma parte oñdit ſo
lū modū opandi & pꝫ. Corpꝰ eiꝰ. ſ. inferius.
¶ Apud tēſionē. ſ. factā in extractione fetꝰ
¶ Tectum. i. clauſum. Oleo aliquo ut manꝰ
ſit magis morbida. qđ inuenit. i. inuenire itē
dit. Tendať. i. trahať ut molificeť. i. aleuietur
& corpus fetus. Cum ergo ſequiť fetꝰ. ſ. exi
tū. ¶ Quod ſi egrediať. ponit regimē extra
hēdi fetū p fruſtra & pꝫ. Ante alia. ſ. mēbra

q̄a pᵒ uenit manꝰ redactio. i. reflexio. Ambo
. i. in exitu ſpmoſus. i. acutꝰ. Emoroydes naſi
. i. polipus. uacua. i. ſola. ſ. pectoris. Cuꝫ eo. ſ.
fetu qui ſcindiť. ¶ Et teneat caput. ſ. inferiꝰ
ut laaboreť. i. in cura ut equeť. i. reducať infe
rius. Epithimata. ſ. facta euacuatōe. Et ſi nō
fuerit. ſ. poſſibile. Et neceſſaria docet ſuccur
re duobꝰ accidētibꝰ & paꝫ. Fluxus ſanguis
. ſ. a matrice. ¶ Cū abortiť hic ponit regimē
pregnantiū poſt aborſuꝫ & pꝫ. Vt ſufumige
tur. ſ. matrix. Armel. i. rutha.

INgeniū quidē. In precedētibꝰ. A.
determinauit de extractione fetus.
motui hic de extractione ſecūdine.
pᵒ hoc. zᵒ de ṗhibitōe ipregnationis. ʒᵒ đ mo
la 4ᵒ de figura naturali & nō naturali ptus
5ᵒ de difficultate ptus. zª ibi medico. ʒª ibi
qñq̄ accidūt. 4ª ibi figura. 5ª ibi difficultas
Primo docet extrahere ſecundinā ſecundum
opinionē ſuā. zᵒ ponit opy. antiquoꝝ. ʒᵒ. iteꝝ
ponit opy. propriā. zª ibi & de antiquis. ʒª
ibi uideť mihi pᵒ docet extrahere ſecūdinaꝫ
cū ſtrenutatione. zᵒ per alia regimina ʒᵒ ponit
medicinas. zª ibi cūq̄ tardať. ʒª ibi & adiuua
dicit pᵒ ꝙ tu debes facere ſternutationē &c̄.
Abſq̄ medicamine. ſ. p'os uel p anū inſpiſať
. i. igroſſať. Nota qđ aer retētus nō potens
exire p ſupiꝰ cōṗmit dyafragma. Et dyafra
gma cōprimit ſecūdinā Scindať. i. frangať il
lud qđ ſeq̄ť manuꝫ. i. illud qđ tenet de ſecū
dina i manu. ¶ Cumq̄ tardatur. ponit alia
regimina. ſecunda ibi. & ſi fuerit tercia ibi
Et qñꝫ ſufficit dicit pᵒ qđ qñ ipſa nō egre
ditur tu debes ſtringere illud qđ egreſſuꝫ
ē & ligare ad coſam mulieris. Nō tendas. i.
nō trahas ut nō aſcēdať. i. ut nō reuertatur.
¶ Et ſi fuerit ponit aliud regimē & paꝫ ut
carmineť. i. diſſoluať propiquiotē. i. cōueniē
tioreꝫ infortaſſe. ſ. cōueniētior preparaᵒ. iace
re. ſ. ſuper dorſum. Alchitrā. i. pix liquida.
¶ Et qñꝫ ſufficit pōit aliud regimē qđ cō
uenit obſtertici & patet. Digiſtoꝝ. ſ. emiſſoꝝ
i matriceꝫ. In omni ſpacio. ſ. quo mollificatur
Et cadat. ſ. facta putrefactiōe. ¶ Et adiuua
ponit medicinas & patet. Vſuee. i. lamigo q̄
inueniť ſuper q̄rcuꝫ. Et cum egreditur. i. pꝰ
egreſſionē. ¶ Et de antiquis pōit opy. Anti
quoꝝ prio quorūdā zᵒ cuiuſdā alterius. zª
ibi. Et quidā pria patet. Terminať. i. diuidiť
ex ſecūdina. ſ. retēta. Eoꝝ. ſ. mēbroꝝ dictoꝝ
almeſis. i. naſtrucij. albi. ¶ Et quidā ponit
opy. cuiuſdā alterius ponēdo uerba eius &
patet. Similis ſpere. i. rotunda Cōuerſionē. i.
cōmotiōem ex adherentia. i. ab adherentia
adunatuꝫ. i. clauſum Abreuiatio. i. diminutio
Inquid. ſ. medicus Videť mihi. Reuertiť ad

epiy.ſuam et patet pmutetur.i. extrahatur
¶ Medico qm̄ determināt de phibitione in pregnatōis.primo pōit cauſas i quib⁹ debet prohiberi impregnatio.2° ponit regimen 3° medicinas.2ª ibi.& de regie 3ª ibi.& de illis que o3.Prima p3.In patua.ſ.puella.Sciſura .i.ruptura. ¶ Et de regimine.Poit regimē ad hoc & p3.Nota ꝙ qn̄ eſt diſtantia inter unū ſemen & aliud tūc phibetur impregna° ut patet ab.A..4° de animalibus. ¶ Et de I lis.ponit medicinas & p3. Algarab.i.ſalicis Alguerefon .i.lilii. Albedorogi.i. baſiliconis
¶ Qn̄ accidit.Hic determinat de molla.p° q̄tū ad cauſas.& diuerſitates.2° ponit ſigna tertio curam.2ª ibi.& de ſignis.3ª ibi. regimē.primo notificat molam.ſecūdo oñdit no cumēta que cōtingūt cum mola 3° ponit di uerſitates mole.2ª ibi & qn̄q.3ª ibi & mola
¶ Dicit p° ꝙ qn̄q accidit mulieri diſpoſitio qua credit̄ ꝙ ipa ſit p̄gnās &c̄. cū eo.ſ.ore matricis. ¶ Et qn̄q ponit quedā accidentia coniūcta cū mola.prio hoc.2° pōit cās. 2ª ibi ymo qn̄q in prima ponit quatuor accidētia. 2ª ibi & qn̄q .3ª ibi & qn̄q &c̄.dicit p° qd̄ aliqn̄ tota matrix &c̄. In ea.ſ.matrice aliter i ea.ſ.mola.Nota ꝙ quia meſtrua retinētur aliqua pars uadit ad mamillas & fit lac.Et qn̄q accidit ponit aliud accidēs ꝙ aliquādo coniūgit̄ cū ipſa mola & p3 eap.ſ.mamillarū
¶ Nota ꝙ hoc ē ꝑpter retentionē meſtruo rū. ¶ Nota ꝙ albertus dicit 4° de animali bus ca°.de mola ꝙ non fit motus rei retente i matrice niſi facta compſſione ſed non ſic eſt quādo ē pregnās. ¶ Et qn̄q protendit̄ hic ponit aliud accidēs coniunctū mole & patet Clamantē ideſt pulſantē. ¶ Quandoq acci dit.ponit aliud accidēs coniunctū cū mola acci dit dolor pariendi.i.ſimilis ei qui contingit i ptu.ymo qn̄q pōit cās & dicit ꝙ repſor in flatio ē cā &c̄.In eo.ſ.ꝑ apparet de iſtis acci dentib⁹ tenſio.i.repletio ſuple.Nā fit ſtimu latio ad expulſionē nō comphendit̄ ſcilicet qd̄ articulata que retinet̄ ſcilicet pri⁹ cū orificiū matricis clauſum. ¶ Et mola ponit diuerſitatē & quodāmōi modū generationis mole & p3.Ex omnibus iſtis ſcilicet cāis pro ueniens prterq̄ ex fruſtro carnis ¶ Diuiſio 2ª ideſt ps diuiſionis ſecunde Nota qd̄ mola ꝑ prie eſt qn̄ generatur fruſtrū carnis. Impro pria eſt quādo in matrice uētoſitas eſt uel a liud.Diuiſio ſecunda .i.molla propria que eſt menbrum diuiſionis ſecūdū qd̄ dicit̄ aut nihil egreditur aut fruſtrum carnis aut uē toſitas uel humores. ¶ Cum uehementia caliditatis ſup.uñ condēpſat̄ & coagulat̄.Cū nutrimēto .i.meſtruo. Nota ut patet.quarto

qd̄ animalib⁹ ab Auic.duob⁹ modis pōt fieri mola.uel a ſemine mulieris ñ cōcurente ſemi ne uiri & hoc cōtingit in ſomno.aut qa emit tit̄ ſemen uiri cū ſemine mulieris & egredit̄ ſemen uiri. ¶ Et de ſignis ponit ſigna ptio diſtinguentia inter ipregnatiōe3 & molā.2° inter molā propiā & nō propriā.2ª ibi.Et ſi gna Prima patet Harū ſpecierū.ſ.ſiue ſit ue ra ſiue ñ uera mola.Niſi hora quadā.ſ.qua fit cōpreſſio cū manu.Man⁹ & pedes moles ꝑpte indigōne3.Cū moratione .i.extenuatōe
¶ Et ſigna pōit ſigna diſtinguentia iter mo lans uerā & nō uerā & p3.Inter ſpēs alias.ſ. mole nō uere.ſuple & inter molā ueram.
¶ Ex apoſtemate matricis.i.accidentia ſiſia apoſtēatis.matricis. In orbo.i.iteſtio ſachulo Ventoſa.ſ.cōſequēte mola3 Afami .i.pallea camellorū que dicit̄ ſquinatum. ¶ Regimen ponit curā.& p3. Motus .ſ. deambulatiui.
¶ Figura pōit figuras bonas & malas ipſi⁹ partus & patet. Super caput.i.primo agredi tur caput .Ei.ſ.naturali.Cū plongat̄.ſ.in pte q̄ exteri⁹ appet.In hui ſmōi.i.i tali malo ptu.

Difficultas partus.In precedētib⁹ .A.determinauit de mola & figu ris partus.hic determinat de diffi cultate partus.& p° ponit cās.2° ſigna.3° cu rā.2ª ibi.ſunt.3ª ibi.cum pregnās.Primo po nit cās difficultatis partus 2° declarat eā.ſe cūda ibi.facta uero Dicit primo ꝙ difficul tas partus prouenit &c̄ .Cauſa pregnātis.i. pp cām pregnātis.Cōicantiū .ſ. mēbrorū & ſic patet que ſunt g° &c̄. ¶ Facta uero de clarat iſtas cauſas.Primo cauſa3 que ſe tenet ex pte pregnantis .2° iſtā que ſe tenet ex pte fetus.3° ex parte matricis 4° ſecūdine 5° mē brorū Sexto temporis .Septimo cauſarū pre mittiuarū. ¶ Sed tu dices ipſa poſuit.2° & nō dclarat niſi.7.dicēdū qd̄ cauſa.pp obſte tricē eſt nō de ſe.ſecūda ibi.facta autem .ter tia ibi.facta aūt 4ª ibi factā aūt 5ª ibi Facta uero Sexta ibi facta aūt.Septima ibi facta autem. ¶ Dicit primo qd̄ quando cauſa ſe tenet ex parte pregnantis .tunc hoc eſt quia hēt os matricis nimis ſtrictum &c̄.Stricta.ſ. ſecundū orificiū matricis. Primū cum parit ideſt qa nūq̄ pepit.ampli⁹ annis debilis qa debet eſſe 30.annorū.uel ſic amezon.i.collum aliter.i.loc⁹ q accidit a cintura mulieris.Me 3oi.i.mirach.nō adiuuat̄ ſu.ut expellat. Alte ratio.i.pmutatio. ¶ Facta aūt declarat cām difficultatis partus ſe tenentē ex parte fetus & patet.pp genus.i.propter ſexū.Eius leui tatem.i.debilitatē.non ſubmergit.i.non ſub cūbit.Creature.i.figure. comprimit.i.cōſtri git.Numeratio.i.multitudo quia ſunt mlti

fetus. In chisti.una.i.in uno pāniculo. Splica alias bistorte. Et illud.s.de figura nō natu rali. Propter corruptionē.i.maliciā securitatē eius.s.partus difficilis. Inquietudo.i.mole stia. ¶ Facta aūt declarat cām difficultatis que se tenet ex pte matricis & patet. coagu statur.i.prohibet. Incessus.i.exitus ad extra Ragadie.i.fixure clausa.s.secundū os. ¶ Fa cta aūt declarat aliā cām difficultatis part⁹ q̄ se tenet ex pte secūdine. Euasione.s.p ptuȝ Item euaxionē.i. egressionē. ¶ Facta uero. declarat aliam cām que se tenet ex pte mem broꝝ uicinantiū.& pȝ. ¶ Ex fixione.i.reten tione. Subtilia.i.gracilia. ¶ Facta aūt decla rat aliā cām que se tenet ex pte tēporis fetus & pȝ.partus.i.ad partū. In ordinatione.i.q se ordinet ad hoc. A qualibet grauedine.i.ñ hēret grauedinē p q̄ debeat a matrice expelli p̄seuerat.i.p̄seuerauerit ꝺbuerit zᵐ ꝗ ondit .s.fet⁹. Debilis.s.hora pt⁹.qa nundū ē tēp⁹. ¶ Facta aūt declarat aliā cām que se tenet ex parte cāꝝ pmitiuaꝝ & pȝ. multiplicter .s.difficultas. ¶ Part⁹ difficilior.i.q̄ calidis Molificatio.i.resolutio. Et casū.s.uirtutis. Necessitas.i.ni'i sit necessitas & constrictio & compssio.i.pp defectū cōstrictionis.& in spissationis cōplementi.s.expulsionis fetus. Inspissatio.i.conatus ad expulsionē. ¶ Di cat.pōit ligna et pȝ. Ad posteriora.i.ad renes

C Um pregnans ponit curā.primo in generali.z° i speciali. zª ibi qn̄ fit. Prio ponit regimē qn̄ pregnās ap propinquat partui.z° qn̄ iā est part⁹.3° qn̄ pregnans est pinguis.zª ibi cūq.3ª ibi qd̄ si mulier. ¶ Dicit prio ꝗ qn̄ appropinquat partui debet balneare &c̄. ¶ Extra balneū .i.extra cisam balnei. Molificet.i.resoluatur In maceria. Maceria est locus qui est inter anum & uuluam. Cerotaria.i.unguenta. ¶ Alfsedebeget est modus cibarij. ¶ Cūq̄ presens Ponit regimen quando est iam ptus & patet. Rem pauce quantitatis scilicet ne grauet. Sifac.i.secūdinā laborat sitim.i.nō bibat. ¶ Quod si mulier ponit regimē qn̄ eēt pregnans pinguis.& eēt difficultas pt⁹. Euadendi.i. exeundi.

Q Vādo difficilis fit ponit curam in speciali. Et ponit multa regimina & diuersa. Partes patet per capitula primo ponit regimē p cibū.z° p corugia.3°.p medi cinas zª ibi Et fortasse.3ª ibi qd̄ si hoc ibi docet seruare pientē.zª ibi. Et qn̄ȝ prima pȝ Calamētia.i.ias aque maris. Et qn̄ȝ hic pōit qddā regimen situs & patet. ¶ Sub anchis eius.s.aliquid faciēs eminētiā in cāna.i.p can nam. ¶ Et fortasse ponit regimen per cyru giam & pȝ. Et alie.s.figure in receptrice.i.in matrice. ¶ Quod si hoc ponit regimen per medicinas & patet. Cū securus fueris.i.a pi culo partus Alcmoy.i.lolij.alias.i. ȝiȝanie. In capl'o motuū.i.debet fieri iste partus cū mo tione ¶ Ostendit. ponit regimen mulieris parientis. ¶ Geminos.i.quādo egrediuntur pedes ante caput Subtilitatio.i.constitutio. Sedene.s.fet⁹ sine incissiōe.s.fetus in gemino mortuo.i.cū geminatis pedib⁹. ¶ Est proxi mū ponit regimen quādo fetus exit suplat⁹ suum & pȝ. ¶ Administret.ponit regimen mulieris que parit matrice existente apostē mata & patet. ¶ Ostendit ponit regimē ei⁹ que facit ptum difficilē pp̄ter magnitudinē & ponit possibilitatē.s.extractionis. Forfices .i.tenacule. ¶ Administretur.ponit regimē quādo debet extrahi fetus mortuus & patȝ. ¶ Aspergat ponit regimen quādo pregnās habet nauseā et patet ¶ Reuersio.i.rotonda tio ¶ Omnes medicine pōit specialiter me dicinas que habent facere ptū facilē. & tot facit quot medicis pōit ptes patet. ¶ Pitte bone pōit aliā medicinā.& pȝ. Casie.s.lignee De fallo.i.de illa cōtracta ¶ Pillule ponit aliam Armel idest.cicute. Rubea.i. tinctorū ¶ Pillule ponit aliā ¶ Confectio ponit aliā & patȝ. Emplastra.pōit emplastra & pȝ. Suppositoria.pōit suppositoria. buchorma rien.i.panis porcinus. ¶ Medicie ponit medi cinas ualētes a sui ppri etate ¶ Suffumiga tionas.pōit suffumigia & pȝ ¶ Hāc rem po nit regimē infantis quādo nascitur & patet. Vniuersaliū .i.primo can.fen 3ª.Partus pōit dispōes mulieris &c̄.& pȝ.Plus paꝝ ga.4° ut pȝ ab Hyp.i libro de natura fet⁹. ¶ Exi tura.s.in matrice. ¶ Cum multiplicat.ponit regimen quando multiplicat. ¶ Sanguinis enixe.i.parturientis. ¶ Quando parit.pōit regimen quādo mulier non emittit sanguinē in q̄titate sufficienti. ¶ Apparet illud idest currit sanguis. Attenuatione.i. subtiliatione Prouocabit.s.menstrua. ¶ Aqua ordei ponit regimē.quādo mulier febrit post ptū. Det in potu.ponit regimen quando habet uentrē inflatū. ¶ Sedeat ponit regimen quando ha bet dolores. Curet pōit regimē ulceꝝ et pȝ.

M Enstrua. In precedentibus Auic.de terminauit de generatione ēbrionis Et cāis & signis & curis sterilita tis.& de partu. Hic determinat de egritudi nibus matricis preter apostemata ¶ Primo determinat de superfluo fluxu mestruoꝝ. z° de alijs egritudinib⁹.3° d retētōe mestruo rū zª ibi iaȝ.3ª ibi mestrua.prio in generali ostēdit utilitates & iuuamēta sanguinis me

strui.2° spāliter ponit cās signa & curā. 2ª ibi supfluitas.p° ōndit utilitatē mestruorū. 2°.ostēdit tēpus.3° pōit nocumēta 4° ōndit quāto tēpore durat.& ad qugntū tempus terminaṫ fluxus mestrui.2ª ibi.Et mestruo 3ª.ibi.& cū alterāṫ.4ª ibi & de mulieribꝰ

¶ Dicit primo qđ mestrua tēperata in q̄titate & qualitate & tempore cōuenienti sunt sana &c̄.In omni spatio.s.in quo dꝫ accidere Et pro qa sunt cā &c̄.¶ Ab omni nocumēto.i.ab omni re nociua. Desiderij.s.coytus.

¶ Nota φ Auic.ponit cōditiones ad hoc ut sanguis mestruus sit laudabilis qa dēt esse cōuenietis q̄titatis si esset paucus uel multꝰ nō esset utilis.Itē qñ nō seruaṫ piodꝰ i emissione mestrui mulieres ñ se bñ hñt.¶ Nota φ cā mestrui est qa mulier multiplicat indigestiones & supfluitates qa stant in otio; & quiete.& iō natura ordinauit φ tales superfluitates omni mense euacuenṫ. & ista est cā materialis.Cā efficiens uľis ē motꝰ lune qa luna dñatur humiditatibꝰ sic qđ in plenilunio multiplicanṫ hūiditates.¶ Cā efficiens pticularis ē uirtus expulsiua naturalis.Causa finalis est duplex.quedam se tenet ex parte indiuidui.& quedaꝫ ex parte spēi ex parte spēi quia talis fluxus ē utilis ad generationē 2m aliquos.Ex parte indiuidi ē qa ipe preseruat a prauis egritudinibꝰ Efficiṫ casta quia uasa seminalia nō remanēt plena qa iste fluxus exonerat uasa ista & appetitus cessat ad coheundum. ¶ Ex mestruatio.ostendit tempus in quo debent accidere mestrua & dicit qđ tempus piodicū est de 30. diebus ad 30 dies &c̄.In omni mensse.s.lunari.Q đ ē supra illud.s.usq; ad 40.uel 50 dies.¶ Sed tu dices.cū ita sit qđ luna existente in plenilunio humiditates magis augumētanṫ.q̄re ergo nō fit in medio menssis sicut in fine cuꝫ in medio menssis sit plenilunīū dicēdū ut pꝫ. 7°.de animalibꝰ ab Aui.In prin.mēssis & i fine quia luna mutatur in suo lumine & mutat humiditates.ideo fit motꝰ materieꝝ q̄si expressiua đ circūferētia ad centrū sꝫ in plenilunio ē minor caliditas.& iō in paucioribꝰ fit fluxus in medio menssis Itē nota.qđ quādo uadit fluxus in medio menssis ē nō naturalis qa nō ē in tēpore piodico & ideo ē male qualitatis & q̄titatis.¶ Sꝫ.n.d.q̄do incepit mulier habere istū fluxū dicēdum qđ ut plurimum in.12°.anno.sed contra quia annus undecimꝰ est hūidior 9° &c̄.dicēdū qđ mēbra non sunt completa et ista humiditas licet sit plus tñ ipsa ē necessaria p cōplemento istrumētoꝝ mulieris.¶ Et cuꝫ alteranṫ ōndit nocumēta que pueniunt ex mutatione mestrui pmo in generali.2° in spāli.2ª ibi ex nocumēto.dicit primo φ qñ exitus sanguinis pmutatur &c̄.Alteranṫ.i.pmutanṫ a dispōne naturali.s.in tēpore in quo debet accidere. Alteretur.i.pmuteṫ.Rō ē qa talis euacuatio seqṫ motuꝫ lune.iō nō uariaṫ talis exitꝰ i tali piodo.sed bñ fit pmutatio in quātitate & qualitate.& tñ nō in ordine.¶ Et ex nocumēto In speciali declarat nocumēta.p° q̄ pueniūt ex fluxu mestrui.2° ex retētione.3° remouet dubiū.2ª ibi retentio.3ª ibi & diuersificatur

¶ Dicit primo φ ex multo cursu &c̄. Alteratiōis mestruorum.i.ex multo cursu uel ex multa permuatiōe i qualitate.¶ Debilitaṫ mulier quia eūantur multi spiritꝰ.forme.i. habitudinis corporis nō.cōcipit.qa ñ fit clausio illaꝝ uiaꝝ. Item si concipit nō retinet.qa secundina aperiṫ.¶ R etētio aūt ōndit nocumenta que pueniūt qñ mestrua retinenṫ egritudines quia multiplicaṫ materia faciens qa non regulaṫ a natura.Desideran s.s.coytum qa insurgit appetitus ad euacuatōeꝫ.¶ Nō suscipit.i.nō retinet qa matrix nonbene pōt comprehendere nec corrugari.Omnia illa 6° de interioribꝰ a Gal.Pulsum.i.saltū uel tremorē.quia ista materia retēta multiplicat uenenū.¶ Et distilatio.s.urine.In uirigībꝰ.qa sanguis reuertiṫ uersus epar.& postea per meseraicas ad stomachū & euomiṫ .Fluxum uentris s.uel nariū uľ emoroydaꝝ.¶ Et diuersificanṫ.Remouet dubiū.s.utrū iste egritudines eodē mō ueniant in omnibꝰ mulieribꝰ.Respondet φ non.¶ Et de mulieribus. ōndit quō mulier pōt mestruari ponēdo etiā quasdā egritudines que adueniunt & patet. Ad purpureitatē.s.corporis.& signat illā.s. mestrua retineri.

SVperfluitas.Hic i speciali determinat de supfluo fluxu mestruorū. primo ponit cās 2°.signa 3°.curam 2ª ibi.eius quidē.3ª ibi facta quidē. prima i quattuor.sicut ponit.quatuor causas generales.2ª ibi.Et quādoq; &c̄.Non indigetur.s. ratione uirtutis.¶ Et quandoq; ponit aliaꝫ cām.& patet.Egritudinis.s.uple & quādoq; fit cā sanguinis.pter dispositionē .s.egritudinalē pter debilitatē matricis.s. derelictaꝫ ex egritudine.Et fricationē.i.excoriationem. & ragadias.i.fixuras & abscisionē earum.s. 2m latitudinem. Et scisurā.s.secundū lōgū corporeā.i.intrinsecaꝫ.¶ Facta aūt pōit aliā cām que se tenet ex parte sanguis .primo h° 2° reddit cās cuiuldā dicti.3° pōit egritudines.ex supfluo fluxu 2ª ibi & causa 3ª ibi & cum superfluit.Prima patet. Cum uirtute scilicet.sanguinis excuberantis Illaꝫ .s.sup

fluitatē cursus cum regimine naturali.i.cum
uirtute nature.¶ Ambe.s.dñio.nature. &
supfluitas dino sanguinis non retinēt.i.non
debent retineri.Descendit.s.a grossitudine.
Ob quācūq cāz sit.s.ex pte sanguinis.¶Et
causa reddit cāz quare ī pncipio.est sanguis
subtilis & in medio grossus & icessꝰ.i.porri
Vērositatis.i.spiritꝰ.In pmis.i.ī prin° fluxꝰ
Stricta.s.ppter repletionē pp siccitatē.i.ī ani
tionē.¶ Et cū supfluit.ponit nocumenta p
uenietia.qñ iste fluxus superfluit. & patet.
Debilitat̄ appetitus qa quelibet uirtus debi
litat̄.Sz ɔtra qa corpꝰ ifrigidat̄.& frigiditas
ē cā appetitꝰ.Dicēdū ꝙ uerꝫ ē frigiditas ex
trinseca.sed itrinseca que fit propter resoluti
onē nō ē cā ppter sanguinē.s.pñtē.cā ē quia
sanguis ē frenū colere. Debilitas.i.obtussio
.s.ex multa plenitudine.Neruoꝝ.s.ex calidi
tate & ex siccitate.¶ Et qñz ponit quartam
cām generalē ipsius fluxus.Humoꝝ.s.aliorū
¶ Eius quidē ponit signa.primo fluxus: a
fortitudine.uirtutis.2° a repletione.3°
humoris.4° a debilitate matricis.Quinto
ab acuitate sanguinis.6° ab eius subtilitate.
Septimo ab ulceribus. Octauo a corrosione
matricis.Nono ab emoroydibꝰ.2ª ibi facte
uero.3ª ibi & cognoscit̄.quarta ibi factū ue
ro.quinta ibi si uero.6ª ibi in facta uero.7ª
ibi facta uero.8ª ibi in facta.9ª ibi fca uero
¶ Dicit prio ꝙ qñ fit fluxus a natura nō ap
paret nocumētū &c̄.Neq alteratio.i.defectꝰ
uirtutis.Ratio ē qa uirtus erat debilis per
agrauationē. In pinguibus.i.in carnosis.&
plenis.¶ Facte uero.pōit signa facti a reple
tione cōi & pz.Aut dñio eiꝰ.s.sanguinis.Re
pletio.i.tumor exuberatio.i.repletio.Cuz ea
.s.tali repletione.Dolor qa rūpit̄ aliq̄ uena.
¶ Et cognoscit̄.ponit signa qñ prouenit a
dñio humoꝝ & patet.Isti canones sunt clari
de se.¶ Facta uero.ponit signū facte a debi
litate matricis. ¶ Si uero ponit signum qui
uenit ab acuitate sanguinis.¶ Facta uero.
ponit signa.quando fit propter subtilitatez
sanguinis.Cum stipticis.s.āte euacuactionē
pfectā.Pregnatio.s.ppter multas hūiditates
.s.cū esset mola facta ab hūiditate matricis
Coagulari.i.ingrossari.Diuretice.i.cū diure
ticis.Ab aq̊sitate.s.debilitate epatis. ¶ Fca
uero.Declarat fluxum factuz a corroxione.
Fex.i.res feculenta sicut merda minꝰ magis
qa a natura magis egredit̄ magis niger.qa
magis rubeus. ¶ Facta uero declarat super
fluū fluxum factū ab emoroydibꝰ matricis.
frustrum.s.coagulatum. &c̄.

FActa quidē.In precedētibus.A.d
terminauit de superfluo fluxu me
struoꝝ Hic ponit curā eius.& p°
facit hoc.secūdo ponit curā iuxta.5.causas
Secūda ibi.& qñ causa.3ª ibi.& si causa.4ª
ibi.& si causa.5ª.ibi.& ista est Dicit p° &c̄
¶ Et qñ causa Ponit curā iuxta secūdā cāz
Dicit quod si materia est calida &c̄.Et pro
uocatio.s.per uias urinales.¶ Et si causa.po
nit curam iuxta tertiam causam que est de
bilitas matricis.Et si causa.ponit curā iuxta
quartā causam.Et illa ponit curam iuxta cāz
que se tenet ex pte emoroydarū Ad sedādū
.s.dolorem ¶ Cum ergo. ponit curā intēdē
do ad fluxum ut fluxus est.primo ponit qd
dam regimē.2° medicinas.2ª ibi.de medici
nis Dicit p° qd debes ligare manus &c̄.Flu
xus sanguinis.s.a.quacūq causa sit. Iste est
affo.quinte particule Mulieri in utero si uis
mestrua retinere.&c̄. quādoq.s. quādo est
ibi inflamatio.Vinū mellis.i.ydromel ¶ De
medicinis Ponit medicinas primo simplices
secundo cōpositas.2ª ibi Cōfectio Prima pz
Idem tenet serapio.5.sui breuiarii secūdo.c.
.s.de arnoglosa Alaset.i.balaustia. ¶ Con
fectio ponit medicinas compositas.pri° que
sumuntur per os.secūdo suppositoria.tertio
cristeria.4° pensaria Quinto balnea. Sexto
epithimata & emplastra.2ª.ibi de supposi
torijs.3ª ibi cōfectio.Quarta ibi pesarium
Quinta ibi deterius &c̄. Prima in ypoqui
stidos dragantuz magistri fit quando incidi
tur arbor draganti.& colligit̄ qd emanat
ab incisio Almibel.i.materie carniuz .Cares
&c̄.sunt quedā cibaria. ¶ Et de suppo
sitorijs ponit suppositoria. ¶ Confectio
ponit cristere.¶ Pensarium ponit pensaria
Sordes & cetera. idest . superfluitates que
remouēt a carne quādo dyu stat.Rob alcorc
.i.sumac.¶ Et de tinis ponit balnea¶ De
epithimatibꝰ ponit epithimata ¶ De rebꝰ
iterat curā & legat̄ totū simul & pz.¶ Qd
curat.s.extra corpus p fluxū uentris .Suda
tiōe.i.euacutiōe sudoris uomitꝰ fortis.s.edu
cens aquā & diuertens eam.¶ Quidā aūt
ponit curā 2m alios primo facit hoc.2° dat
iudiciū de ista cura.2ª ibi.Et ego dico pria
pz 2ª ēt.i hora.s.q̄ cōuenit.Agit̄.i. phibeat̄.

IAm significauimꝰ.hic determiat d
aliis egritudinibꝰ matricis & octo
facit sicut.8 .sunt egritudines .2ª
ibi de mulieribꝰ 3ª.ibi Ragadie 4ª.ibi qñz
5ª ibi quandoq.Sexta ibi causa eius Septi
ma ibi Sunt octaua ibi quandoq accidit. P°
determinat de ulceribus matricis q̄tum ad
causas & signa 2° quātū ad.C.2ª ibi oportet
Primo determinar de ipsis ulceribus quādo
nō sunt putrefacta.2ª quando sunt putrefa
cta 3° quādo sunt ulcera corrosiua.2ª ibi h°
interum 3ª ibi iam dixi.Primo ponit causas

2° signa.2ª ibi significat.primo facit hoc.2°
ponit quādam diuersitatē.2ª ibi & quādoq
pª patet.2ª ēt.¶ Acutis.i.humorꝝ acutorū
Cum sordibꝰ idest uirulentijs.¶ Significat
illud ponit signa.Primo signa absolute.2°.cō
patiue.2ª ibi.Et signū prima patet in ꝓximo
quia apparet per uisum & per tactū.¶ Et
signū ponit signa cōpatiue primo mundifica
tiōis ulceris.2° ulceris sordidi.3° putrefacti
4° corrosiui.quinto quando matrix cū ulce
ribus est apostemata.oēs ille partes patent
Mūdificationes.i.ꝙ mundificat.Et albedinē
.i.ispissationē.turbida.i.maligna alʼ turbida
.i.nigra ad expellēdū cū dolore.i.qñ tale ulcꝰ
appropinquat artharijs.¶ Adherentia.i.cō
tinuitas.Hoc iterꝝ determinat de ulcere putre
facto ipsius matricis.In ꝓximo.i.in sūꝑficie
¶ Iam dixi determinat de ulcere corrosiuo.
ipsius matricis sunt longi spacij s.grauitas
& duricies.¶ Oꝫ ponit curā.p° pōit regi
men.2° quodā aliud regimen.3° ponit quādā
receptā.2ª ibi & considera.3ª ibi & si fuerit
aliud in matrice.curet̄ ꝑus.s.apostema.Mū
dificat̄.i.mūdificata ē.¶ De mulieribus de
terminat de uirginitate.primo notificat.2°
ponit regimen.2ª ibi cū ergo.pria pꝫ¶ Cū
ergo.pōit duo regimina.secunda ibi admini
stret̄.pria & secūda patent.A cōsolidatione
.s.panniculorꝝ corruptorꝝ.Illis similia ut bo
lū armenū.¶ Ragadie.Hic determinat de
ragadijs.p° ponit cās.2° signa.3° curā.2ª ibi
possibile.tercia ibi nō curant̄.pria pꝫ.Raga
die sunt sisure matricis cū multo ardore uri
ne sub dolore ꝑtus.i.minor q̄ sit dolor ꝑtus
¶ Possibile.ponit signa & patet.Ad attesta
tionē.i.cognitionē.¶ Nō euacuant̄.pōit cu
rā.p° ponit quandā diuersitatē.2° iuxta illā
ponit curā.secunda ibi intrinsece.prima patet
¶ Intrinsece ponit curā.primo intrinsecorū.
Secundo extrisecorꝝ.secunda ibi in extrinsecis
rectificātibꝰ.s.faciendo incarnationē secūdū
curationē idest qñ curas cū istis unguentis
Maturatione.i.molificatione.Spacij scilicet
tempus ꝑdurātiōis earꝝ.qescunt.s.a grosicie
¶ In extrinsecis In ista pte ponit curā raga
diarū extrinsecarꝝ que apparent in extrisecis
& patet.Agregatione illius.s.tucie cū uitello
¶ Quādoq determinat de pruritu & prea
pismo matricis.Primo ponit causas secūdo
curaꝫ 2ª ibi oportet.prima patet.Hustiuos
.i.corrosiuos.Botor idest.apostemata parua
Additur malitia quia prius incinerta hūores
¶ Oportet ponit curā prio nō expertā.2°
expertā.2ª ibi Et ad pruritū prima pꝫ.¶ Ex
nigra.i.ex uena media siue cōi.Secūdatio.s.
flobothomie.Ebulitio.i.acuitas.Adhurētibꝰ
.i.cōsumētibꝰ.ipsum.s.semē.Attestationē.i.
indicatiōeꝫ Memite.i.celidonie.¶ Et ad pruri
tum ponit medicinā expertā.Et pꝫ.¶ Q nꝫ
accidunt determinat de fistulis matricis prio
ponit causas.2° signa.3° curā.2ª.ibi longitu
do.3ª ibi ex curatiōibꝰ.Dic̄ p° qđ aliquādo
fiunt fistule & transeunt substantiā matricis
¶ Putrefaciant.s.iste fistule.Nota qđ fistu
le ut plurimū habent radicē.in membro sꝑ
matico.pars earꝝ.s.una & pars.s.altera.Et
si.i.q̄uis.Difficilis.s.cura.Os.s.pectinis
Foramine paruo quia tūc nō bene pōt fieri
aborsio.¶ Longitudo ponit signa.& dicit
qđ quādo stat putrefactio longo tēpore &c̄
patet.Cum curatiōibꝰ.s.sibi ꝓprijs.Radio
uel tenta Cum eo.s.radio Itē si ē leuitas nō
pertrāsit carnē.¶ Ex curationibꝰ pōit curā
& pꝫ ꝑforatio.i.perforationis.Medicemꝰ.s.
medicatōe fistularꝝ q̄ ponit̄ 4° can.fen quarta
Causa eius determiat de debilitate matricis
primo pōit causas.2° curam.2ª.ibi.cura eius
prima patet de 2ª dicit ꝙ debes cogitare etc̄
¶ Nota qđ raritas textuere est causa debili
tatis membri ut patet 13ª.fen.de stomacho.
¶ Sunt determinat de doloribꝰ matricis &
dicit ꝙ ueniūt a mala cōplexione &c̄.Sunt.s.
dolores matricis.Nota ꝙ matrix cōicat mul
tis mēbris & hoc quia maxime ascendunt ua
pores ad cerebrū.& maxie ad ptē mediā ut i
mēbris spiritualibꝰ q̄ hēt colligantiā cum
mamillis que sunt in pectore.¶ Quandoq
accidit hic determinat de cursu matricis prio
cās secundo curā secunda ibi cursus pria pꝫ
legat̄ totū simul.Cum putrefit matrix scilꝫ
ꝓpter humiditates illas.Capitulū idest pro
priā intentionē.Cum dolor scilicet qñ ibi est
materia agrauans.Cursus ponit curam &
patet.¶ Mestruā hic determinat đ retētōe
mestruorꝝ primo ponit cās 2° signa.3° curā
secūda ibi illius 3ª ibi curatio.p° ponit cās
& diuersitates.secundo accidentia secūda ibi
quādoq accidunt.p° pōit quasdā diuersita
tes.secundo declarat mēbra.3° ponit can.se
cūda ibi amplius.3ª ibi & sanguinis Prima
patet.Cōeꝫ.i.cōicatū matrici Amplꝰ decla
rat mēbra p° qñ cā ē in matrice secundo qñ
ē ꝓpter cōitatē.2ª ibi facta aūt.primo ponit
quādā diuisionē 2° declarat mēbra 2ª ibi
Et cā.prima pꝫ.Amplius.s.preter illam cāꝫ
nunc dictā In istrumento.i.in collo matricis
¶ Et cā declarat mēbra primo cām que se
tenet ex parte uirtutis 2° ex parte materie 3°
instrumēti.2ª ibi cā.3ª ibi & cā.ꝑma pꝫ de
bilitas.s.expulsiue aut sine materia suple &
similiter alie.¶ Dubitat̄ utrū mala comple
sio humida sine materia nō ē causa retētiōis

Si aũt fit cũ materia.ſic non ē cā retẽtionis.ſ3
fluxibilitatis ubi iã fieret ab ipſa opilatio.
¶ Cauſa aũt declarat cām que ſe tenet ex
pte materie.prio ponit diuiſionē.2° mēbra.
2ª ibi & illa.Declarat mēbra.p° ex pte quan
titatis.2° qualitatis.2ª ibi facta uero.prima
p3.cõprehendētis.i.retinētis.Multipliciter.ſ.
cib⁹ & ſanguinis meſtruoꝝ.i.p meſtrua.ul
timã.ſ.mēbroꝝ ſecundũ modũ.i.ocultũ.Pin
gues.i.carnoſe.Item pingues.i.groſſe pl⁹.ſ.
q̃ ſint naturaliter ĩ mulierib⁹.¶ Facta uero
declarat cām que ſe tenet ex parte qualitatis
materie.Sciuiſti.ſ.p°.can.fen.ca°.đ qualita
te generationis humoꝝ.¶ Et cā declarat cā3
ex parte inſtrumēti.& dicit ꝙ opilatio eſt cā
illa.ſ.opilatio.exicans.i.depreſans.¶ Ad pu
trefactionē.i.corruptionē.Ad ipſis.ſ.coli ma
tricis.Clauſaꝝ.i.opilationē.Corrũpũt ideſt
claudũt cõuerſionē.i.pmutationē.breuitatē
.i.coaguſtationē.ſucceſſione aborſus.i.clauſu
ra facta pp̄ter aborſum.¶ Facta declarat
ſecũdũ mēbrũ pme diuiſionis.ſ.qñ fit pp̄ter
cõitatem & patet.¶ Facta autem.ſ.retentio
meſtruorum.Non emanat ideſt non emittit
Sanguinem ſcilicet ad matricen. In corpore
ideſt in uenis que ſunt in toto Pinguedinem
.ſ.mirach.¶ Et ſanguinis ponit q̃dã Super
matricē.i.ad matrice3.Dilatat̃.i.expanditur
Quandoq; ponit egritudines que ueniũt ex
retentione meſtruorum partes patent de ſe.
¶ Dicit p° &c̃.patet pp collectionē .i.cum
collectione. Ad partem lateris.qa aliqñ uene
unius lateris matricis magis replent̃ q̃ uene
alterius lateris.¶ Et accidũt ponit egritudi
nes q̃ ueniũt ĩ capite pp̄ter retẽtõe3 meſtruo
rum & patet.Forma.i.habitudo.Ei⁹.ſ.urine
Compreſſio.i.retentio.Contriſtat̃.i.anguſtia
tur.¶ Et qñq; põit alios mõs.egritudinu3.
¶ Et fortaſſe põit alias egritudines.Grauitas
.ſ.i locutione pp̄ter materias.ſ.humorales re
tentas.¶ Et qñq; ponit alias egritudines.Ei
.ſ.mulieri. In cõplexione ſua ideſt ſecundu3
ſuã cõplexionē.Ad exercendũ.i.opandũ.fran
git̃.i.pmutat̃.¶ Et qñq; puenit ponit alias
egritudines.Et plures ponit alias. Cõpares
.i.uiri Pigre.i. confectiones accetoſe.i.uſus.
¶ Illius ponit ſigna.p° a mala complexione
2° ab epate.2ª ibi apoſtemata.primo a frigo
re.ſecundo a calore.tercio a ſiccitate. ſecunda
ibi & illã.3ª ibi & illam.Iſte ptes oēs patēt
uiriditas.i.obfuſcatio. Clauſura.i.opilatio.
¶ Curatio ponit curã prio excuſat ſe a qua
dã cura.ſecundo ponit curã iuxta alias cãs.
ſecunda ibi & non oñdit. pª patet.ſanguinis
.ſ.pauci uel groſſi humectationē.corporis.ſ.
pp̄ter fortitudinē uirtutis.¶ Et nõ oñdit.
ponit curã.p° ponit regimen.ſecundo medi
cinas.ſecunda ibi demũ primo ponit regimē
in generali magis ſecundo in ſpeciali.ſecunda
ibi.hic uero.prima p3. Penetrantē.i.potentē
penetrare.in porris.i.in p̃ncipijs orificiorum
matricis.¶ Et regimen ponit regimē magis
in ſpeciali.pinguis quia magis adheret.Alte
rius.ſ.uber in quo primo feciſti.cum uitis.i.
ligaminib⁹.¶ Demũ põt medicinas.& p°
que bibunt̃.2° ſuppoſitoria.3° ēplaſtra. 4°
ſuffumigationes.quinto tinas partes patent
¶ Dicit primo &c̃. Cordumeni.i.cardamo
mi.Almaret eſt radix herbe de qua fit aſſa.
¶ Et de illis ponit ſuppoſitoria. ſupfluitate
.i.ſtatim fit ſine mora. Alcoel.i.matricarie.
Almeyſim.i.calamentũ fluuiale. Alij dicunt
ꝙ ē naſturciũ.¶ Et de eis ponit emplaſtra.
¶ Et de eis ponit ſuffumigationes.¶ Et đ
eis ponit balnea &c̃.

Cauſa ē ſup In precedēti tractatu
Aui.determinauit de fluxu & retē
tione meſtruoꝝ.Hic determinat de
apoſtematibus matricis & quibuſdam alijs
egriditudinib⁹ primo đ clauſura matricis 2°
de remotione eius a ſuo loco 3° de apoſtema
tibus eius. 4° de prefocatiõe 5° de emoroidi
bus .6° de carne addita 7°.de aqua .8° de
inflatiõe.2ª ibi quãdoq; accidit 3ª ibi accidũt
4ª ibi hec egritudo 5ª.ibi qñ3 eueniunt.6ª
ibi quãdoq; orit̃.7ª ibi qñ3 agregat̃ .8ª.ibi
quandoq; ē cauſa Prio ponit cauſas clauſiõis
matricis 2° curã.Secũda ibi.Curatio.primo
ponit cauſas.Secũdo remouet dubiũ 2ª ibi.
Et qñ3 accidit dicit primo qđ aliqñ matrix ē
clauſa pp̄ter carnē additã uel pp̄ter ortum
matricis uel pp̄ter ulcera quia facta ē cõſoli
datio aliqñ eſt clauſura a prin° generationis
&c̃.Clauſa.ſ.qñ3 lacertoſa.i.carnoſa.Super
os.i.ſuper orificiũ Cuius.ſ.cã. Egreditur.i.
naſcit̃.Paniculũ.i.quia aliquis panicul⁹ ē ibi
q; eſt inter os uulue.i.ē clauſum modoꝝ.ſ.di
ctoꝝ.Super eo.i.ſuper orificiũ.Et ſimile.ſ.
ut carnis naſcentia.Nigredo fit ex mortifica
tione ſanguinis.¶ Et qñq; mouet dubiũ p°
hoc 2°.declarat ſolutionē.2ª ibi.Et hoc qdē
¶ Dubium ē utrũ ſi ipſa ſit clauſa poſſuit
ĩpregnari dicit qđ ſic.qa põt eē paniculus
rarus uel pforatus.Per accidens.i.per aliqđ
horũ accidentiũ.¶ Cõceptionē.i.fetu3 cõcep
tũ.Si nõ regit̃.i.ſi nõ apit̃ ſic qđ fet⁹ poſſit
exire.¶ Et hoc quidē declarat iſtã ſolutionē
.ſ.ut clauſa cõcipiat poſibile.ſ.pp̄ter rarita
tē texture.aut p foramina. Pars eius.ſ.con
ceptionis.Sperma femine.i.meſtruũ Et eſt
illud.ſ.neceſſitas creationis infra eo.ſ. ſper
mate uiri.Virtutē odoris.ſ.ſolũ efectiue &

nõ naturaliter .Crudũ.i.nõ factũ a semine Gal.uidit.s.philosophus. 4° de animalib⁹. Odor.i.uapor & .spũs.Nota qđ pisces faciunt oua & nisi aspergant semine masculi nõ fit generatio piscium.ita ẽt quando oritur ouũ & gallina nõ ẽ calcata a gallo tunc nõ ẽ sufficiẽs pro generatiõe pullorũ si aũt sit calcata a gallo põt fieri generatio.¶ Curatio ponit curã p° h° z° ostendit modũ quẽ debz tenere medicus in incidendo.z^a ibi ꝑperetur prio ponit curã cũ ferro quãdo clausura nõ est in profũdo.z° quãdo ẽ in profũdo.z^a ibi Q đ si clausura.prima pz si per hoc.i.paniculũ ñ sanguinat & qa paniculus ẽ mẽbrũ exangue Aqua mellis.s.ad abstergẽdũ.Non cõsolidatur paniculus qa nõ põt cõglutinare.¶ Q đ si clausura ponit curam quando clausura ẽ in profundo & pz.¶ Equalitate.i.gradatiõe Alia.s.mẽbra ut uesica.Abreuiatio.i. nõ deliberata actio medicinã frigidã quia matrix ẽ mẽbrũ neruosum.¶ Et ꝑpeẽ ponit modũ icessionis & sitũ mulieris. & pz intra matricem idest cũ ufc scindere paniculũ uel carnẽ in collo matricis.Cum radijs.i.ferris si superfluit.s.de panicło in ea.s.clausura quam fecisti Fortis.s.mulier.Summa.i.quãtitas.Et melius.s.istrumentũ incidens aliter & melius ẽ illud sup quo ponũtur unguenta.¶ Q ñq accidit determinat de remotione matricis a loco suo.primo hoc.z° de exitu matricis. 3° de declinatione eius ad lat⁹.z^a ibi matrix augumentatur 3ª ibi ¶ Dicit p° ꝙ aliqñ ꝑpter clausurã ipsa matrix stat elleuata &c̃.Illud.s.de elleuatione matricis qa sursum cõtrahiẽ ꝑpter clausurã su.unde sentitur suspensa matrix.Augumẽtaẽ.determinat de exitu matricis.primo ponit causas secundo signa.3° curam.secunda ibi accidunt tercia ibi non speratur.Augumentatur idest mõ ad exeundũ extra.Ita qđ ẽ extensio & ñ una augumẽtatio.Conuertiẽ.i.uersaẽ.Radix .i.fundus.¶ Accidit ponit signa. & dicit ꝙ accidit dolor in dorso &c̃. Expressio.i.in egestiõne.Sine cã.s.manifesta.Aut uuluã.i.collũ matricis conuersio.s.matricis quia uersatur ¶ Iam exi ..t.i.descendit.¶ Non uersatur ponit curã.primo ante.xxx.dies.z° post.z^a. ibi cũq.dies prima patet.¶ Et aduner.i.cõstringat.Suminis.i.circa umblicũ. Appropinquare.s.oderatu.¶ Cũq dies ponit curam post tres dies & patet.¶ Matrici determinat de declinatione matricis ad latera.p° ponit cãs.z° curã.z^a ibi oñdit.p^a patet. Ab oppositione.i.a foramine dir. ecto. Illã.s.diuersitatẽ.¶ Ad ipsam.s.partẽ.¶ Oportet. ponit curã & patet. Cui parti declinationis.i.

aqua fit declinatio.¶ Razachi.i. oleũ costini.aliter.i.oleũ de yesemino.aliter.i.oleũ de terbentina ¶ Accidũt determinat hic de apostematib⁹.primo calidis.z° frigidis.z^a ibi apostema.primo põit causas z° signa.3° curam.secunda ibi quandoq .3ª ibi necessarie sunt p^a patet.Et inflatio.s.ex uentositate inspissari idest propter humiditatem multiplicataz propter elleuationem.s.ad partes matricis.¶ Quandoq significat põit signa primo in generali.z°.in speciali.3° apatis saniati.scđa ibi Q đ si apostema.3ª ibi. Et signũ prima patet.Cõicantia.s.mẽbra cũ mollificatione.i.debilite uentositatis.s.contente .Expressio .s.gestiõis.¶ Q uod si apostema hic in spãli ponit signa apostematis calidi & patz.calidi .s.ualde. Concatio.s. doloris . Pissides.i.anhas uenitũ .s.in accidentib⁹.Ad cõtraria qa ipsa signat ꝑpter dolorẽ.Sõnus difficilis ꝑp locũ apostematũ.¶ Et signũ ponit signum saniationis & patet.In dubelati.s.ꝑsertim cũ rũpiẽ apostẽa.¶ Necessarie sunt põir curaz primo hoc.z° remittit nos.z^a ibi & oñdit. primo qñ nõ est saniatũ.z° qñ ẽ saniatum.z^a ibi In dubelati.primo ponit curã ĩ ꝑncipio. z° in statu.3° in declinatione. z^a ibi demũ.3^a. ibi Et quãdo primo per euacuationẽ.z° per dietam z^a ibi oportet Prima patet.saniose.s. sanguificantes.Super dominiũ sanguinis & magis.¶ Atrahens.s.ad mestrua .Sz tu.d. nõ ne ẽ etiã bona flobothõia.basilice dicẽdũ qđ nõ est ita bona.qa ipsa trahit ad supiora & illa ad inferiora Elleuatis.i.situatis.¶ Et ostendit.ponit curã per dietã Vt uigelet.s. ne calor suffoceẽ in principio.Q uod sedet.i. remoueat .¶ Deinde ponit medicinas applicandas in prio° & pz.deinde põit medicinas cõueniẽtes in statu & pz. Alaset.i. tribulus marin⁹.¶ Et qñz ponit curã in declinatiõe & ponit curaz qñ apostema est saniatũ ꝑmo qñ nõ rũpitur.z°.qñ rũpitur .3°.ponit curã accidẽciuz dubelati.z^a.ibi. & cũ rumpitur 3^a.ibi Et quando prima patet.In maturãdo .i.complẽdo maturationẽ.¶ Ex ipsa met.i. absq medicinaꝝ imissione. Fiat.s.sine ferro. ¶ Et cũ rũpiẽ.ponit curã qñ apostema rũpiẽ & pz.Subtiliter.i.leuiter.¶ Et qñz põit curã ratione accidentiũ dubelati & pz . Tine .i.balnea.¶ Ostendit remittit nos ad alia capitula & pz.¶ Apostema hic determinat đ apostemate flegmatico .z° de melancolico.z^a ibi pz cũ dolore.quia materia frigida nõ soluit continuum sicut calida nec ẽt ita subito alterat.¶ Signat ipsum.hic determinat de apostemate duro matricis.prio ponit signa apostematis duri.z° cancerosi.z^a ibi cum g°

¶ Dicit primo ꝙ cognoſcit̄ per tactuȝ &c̄.
Ipſum.ſ.apoſtema duꝝ. ¶ Nota ꝙ matrix
ſituat̄ in me° inter inteſtinū rectū & ueſicā.
iō cōprimit ueſicā & inteſtinū rectū.& fit re
tentio fecis. Vniꝰ ambaꝝ.ſ.aliqñ fit cōpreſio
ſolū ueſice.& fit difficultas urine uel ſolum
inteſtinum & fit difficultas fecis. Minorat̄
dolor.ſ.p cōparationē ad cancrū.Item in cācro
ē dolor quia materia eſt adhuſta.& per con
ſequens tenet de calido. ¶ Apoſtemātur pe
des ꝑpter nocumentū epatis Sperſa.i.occu
pans multū in matrice aliter ſperſa.ſ.in nocu
mēto. Idropyſis uero.ſ. aſclites. ¶ Cū ergo
ponit ſigna apoſtematis duri canceroſi.prio
qñ non ē ulceratū z° qñ ē ulceratū.zª ibi &
flegmon.p° hoc qñ apparet.ſecundo quando
non appet.ſecunda ibi & qñ nō apparet. No
ta ꝙ aliqñ appet qa ē tale apoſtema in collo
uel orificio & pȝ ubi.i.in loco. Sicut uarices
.i. ſicut quedā uene ad modū animalis qđ di
cit̄ cancer.ꝙ hēt brāchas. Ita hēt branchas.
hoc apoſtema. ¶ Et cū nō appet.pōit ſigna
iſtiꝰ apoſtematis qñ nō appet & pȝ. ¶ Nō
appet qa ē in fundo matricis. ¶ De leſione.ſ.
corruptionis. Pecten ē ſupra matricē & iō
fit ibi cōicatio nocumēti. ¶ Dolor i utriſq
oculis ꝑpter aſſenſum maloꝝ uapoꝝ. Frigꝰ
extremitatū.quia ſanguis & ſpiritus currat
ad interiora & remanent extrema frigida.
¶ Duricies.ſ.reliquis apoſtematibꝰ matri
cis. ¶ Et flegmon.pōit ſigna iſtiꝰ apoſtēatis
duri qñ ulceratū ē & pȝ iō fit alba quia nō
fit digeſtio. Sedat̄ dolor.ſ.ſecundū quid. Et
ei .ſ.cancro. ¶ Apoſtema quidē ponit curam
primo.quādo non eſt canceroſum. Seundo
quando eſt canceroſum. ¶ Secunda ibi can
cer uero.prima in tot quot medicinas ponit
partes parēt. Raȝati.i oleū de yeſemino.de
cherua.i.de cataputia. De alchoel.i.de matri
caria.uitellū oui.quia ē lenitiuū & remotiuū
doloris. Aloe.i.aloes epicuȝ. ¶ Cauet̄ uero.
ponit curā apoſtematis duri quādo ē factū
canceroſum & patet. Sedantia.ſ.dolorē ali
ter ſedantia.ſ.corruptionē.in qbuſdā horis
quando eſſet retentio meſtruorum.unguētū
araſur ponitur in quinto can. Cliſteriȝetur.ſ.
matrix. ¶ Et hec egritudo.hic determinat.
de deprauatione matricis primo pōit cauſas
& diuerſitates.z°.ſigna.3°.curam.zª.ibi qñ
apropriquat.3ª.ibi illius quidē primo notifi
cat.z°.inquirit cauſas.zª.ibi.qdā uero Dicit
primo ꝙ iſta egritudo ē ſimilis eplexie.ſynco
pi &c̄. Item iſta egritudo dicitur prefocatio
ab accidēti quia fit prefocatio quia ablatio
anhelitus ita qđ nō atrahitur de aere ſuffi
cienter & ideo ē accidēs matricis.& hoc cōti
git.quia ē ibi quedā mala materia a qua el
leuant̄ uapores.& uadūt ad cerebrū.& cere
brū fugit & uentriculi claudunt & fit epiª.
ſimilis ſincopi & cor fugit ꝑpter iſtos uapo
res qui uapores reſoluūt ſpiritꝰ.& iō ſtatiȝ
cadit ad terrā.& iō dixit epilepſie.& ſincopi
cuius initium ē a matrice mediāte dyafrag
mate uelaminis.i.dyafragmatis. Quidam
uero inquirit cās.primo facit hoc. ſecūdo po
nit ſpēs huiꝰ egritudinis.ſecunda ibi & acci
dunt.primo inquirit cās ſecundū alios.ſecun
do ſecundū ſe ipſum.zª ibi ueꝝ. ¶ Dicit p̄
mo ꝙ aliq dicūt &c̄. ¶ Veꝝ cā &c̄.pōit opi
nionē ꝓpriā de hoc & patet.& ſic due ſunt
cauſe prefocationis matricis.una ē retentio.
meſtruoꝝ .alia cā eſt retētio ſeminis. Semen
retentū generat uenenū & ſic meſtrua reten
ta corrumpunt̄ ad naturā uenenoſam a qua
elleuant̄ uapores inducentes mala accidentia:
Cum comprehenditur ideſt conſideratur rō
quia iſta cōuertunt̄ ut plurimū ad frigidita
te ē qa ſemē cōuertit̄ ad illā q̄titatē q plus
inuenit̄ in muliere ut pȝ nono cōtinētis. nam
qualitas q plus ē in muliere ē frigiditas. Et
ſpiſſitudo & ſoliditas que ē ſoliditas q̄ſi fleg
matis: ſi aūt eſſet ſoliditas cum globoſitate
nō eēt a frigido. ¶ Nota qđ ad hoc ut fiat
prefocatio nō eſt neceſſe qđ ſemen putrefiat
ſȝ ſufficit qđ infrigidet̄ & ſolidet̄.tamē ēt
aliquando putrefit ex ſoliditate ſua qa ſi ē
ſoliditas flegmatis tūc ſignificat frigus ¶ Sȝ
tu.d. Aui.dicit qđ frigiditas in ſpiſſat ſemē
cōtra quia frigus facit ſperma liquidū ut pȝ
de ſpermate mulieris. ¶ Dicendum qđ pua
frigiditas liquefacit ſed intenſa frigiditas
coagulat inſpiſſat & conllegat. ¶ Accidunt
ponit ſpecies huius egritudinis primo hoc z°
cōpat ſpecies adinuicē.ſecūda ibi & deterior
primo hoc ſecūdo remauet dudiū.ſcđa ibi &
qa primo hoc ſcđo oſtendit piodos huiꝰ egri
tudinis.ſecūda ibi & quādoq.Primo ponit
ſpecies declarando unū mēbrū.ſecundo iſtđ
3° oſtendit que ē periculoſior zª. ibi & zª
3ª.ibi.& q ex eis ¶ Dicit primo qđ huius
egritudinis ſunt due ſpecies &c̄. ¶ Nota ꝙ
ſpaſmus ē egidudo.quia ē egritudo muſculo
rum ſecūdū obedientiā materie retente.i.z^m
qđ obedit̄ materie retente in uenis matricis
quia ipſe uene replentur & decurtant̄ & fit
choartatio ipſius aliquādo ſupius.aliquādo
inferiꝰ aliquando lateraliter ſecundū uenas q
replent̄. Spargit̄.ſ.iſta materia ultra nocu
mētū primū.i.factū pricipaliter acidit retē
tio ſuple deinde prefocatio. ¶ Et ſecunda ,ē
declarat tertiaȝ ſpēm & pȝ.& ſecūda.ſ.ſpēs
prefocationis matricis ad cerebrum & cor.

¶ Sed.t.d.nonne ẽ ad epar. Dicendũ qđ sic
sed nõ ita apparet nocumentum in ipso epa
te sicut in cerebro & corde. ¶ Et que ex eis
ondit que ẽ piculosior & patet. Sed.t.d.ĩmo
mẽstrualis ẽ piculosior quia ẽ de ampliori
materia. Dicendũ ꝙ spermatica ẽ piculosior
ꝓpter uenenositatẽ intensiorẽ ꝓprie in mulie
ribꝰ quia in uiris fit semẽ ex humiditate q̃c
te digestionis. sed ĩ muliere fit semen ĩmedia
re de sanguine. ¶ Cõuersionis .i. ad Maᵐ
cã ẽ quia ciciꝰ putrescibile. ¶ Et q̃nq̃ ponit
pidos ĩ liꝰ egritudinis piodice ꝓpter diuersi
tatẽ ipsoꝝ. ¶ Et quare mouet dubiũ. pᵒ hoc
zᵒ soluit. zᵃ ibi q̃m motꝰ. Mouet pᵒ q̃stionẽ
quare nõ accidit p̄focatio in partu. In zᵃ pte
reddit cãs q̃nq̃ q̃re matrix moueᵣ eq̃liter. zᵃ
qᵃ est motus matricis cum ordine. 3ᵒ qᵃ san
guis moueᵣ inferius & nõ supiꝰ huiusmõi
prefocatio. ¶ Et deterior comparat p̄focati
ones ad inuicẽ in eo qđ apparet qᵃ hanelitus
nõ apparet ad sensum fortasse apparet. s. i.
paꝝ qđ remãsit de hanelitu ꝙ destruit hane
litũ s. minori destructione quã pᵃ. & sincopi
.s. leuẽ. ¶ Quando appropinquãt ponit si
gna. primo hoc. secundo ponit differentiam
inter prefocationeȝ matricis & quasdã alias
egritudines. secunda ibi & licet. primo põit
signa diuersa zᵐ tempora. zᵒ diuersificat zᵐ
causas. zᵃ ibi & mestrualis. primo hoc. zᵒ.
ponit signa pulsus & urine zᵃ ibi & pulsus
primo ponit signa que apparẽt in prinᵒ. zᵒ
que ĩ augumẽto 3ᵒ que in declinatiõe. zᵃ ibi
& quãdo additur 3ᵃ. ibi & quãdo resoluiᵣ.
¶ Dicit primo qđ fit malitia anelitus &c̃.
¶ Disina .i. malitia hanelitus Ut loquatur
secum ꝓpter cõuersionẽ illaꝝ humiditatum
uersus maliciã. ¶ Et quãdo ponit signa q̃n
prefocatio ẽ in augumẽto Subet ẽ somnus
profundus. Ad apit oculos ꝓpter debilitatẽ
musculoꝝ palpebraꝝ. Stridor dentiũ ꝓp no
cũentũ cõicatũ musculis mãdibuloꝝ. ¶ Et q̃nȝ
põit signa quãdo declinat pocismꝰ. Resoluiᵣ
.i. terminaᵣ pipleumonia q̃n puenit materia
ad pectus. ¶ Et pulsus põit signa pulsus &
urine. ¶ Et mẽstrualis ponit signa sumpta
zᵐ diuersitatẽ causaꝝ & ponit diuersa signa
intermiscendo signa ꝓpter matricẽ cũ signis
mẽstrualis. & patet. In sanguine. s. mestruo
qui retinetur & magis uelocius. quia cicius
euacuaᵣ q̃ sꝑa reliqua accidentia. s. dicta đ re
tentione m estruorum. ¶ Et licet ipsa. ponit
differentias ĩter p̄focationẽ & alias egritudi
nes. zᵃ ibi differencia uero. 3ᵃ ibi. drĩa uero.
Dicit primo qđ licet prefocatio similleᵣ epi
lisie. tamẽ cũ hoc ẽ differentia &c̃. ¶ Et lȝ
ipsa scilicet prefocatio sedat egritudinẽ stati

quia uapor expellatur cũ illa materia & ille
ẽ textus rasis ad litterã. 9ᵒ cõtinẽtis zᵒ capᵒ.
¶ Differentia uero ponit differentiã inter
prefocationẽ matricis & apostema. & patȝ.
¶ Differentiaȝ uero ponit differentiaȝ inter
prefocationẽ matricis & litargiaȝ & pȝ cũ
ea. s. prefocatiõe undosus suple sȝ ẽ spũosus.
Illius quidẽ &c̃. Auic. posuit cãs
& signa prefocationis matricis. Hic
ipse ponit curã & primo prefoca
tionis facte a mestruo retẽto zᵒ a semie retẽto
zᵃ ibi Si aũt causa primo ponit curam per
flobothomiaȝ ponẽdo quedã remedia localia
zᵒ ponit curã p alias medicinas zᵃ ibi qđ si
senseris dicit primo qđ quãdo retinẽtur mẽ
strua & nõ sunt alba tũc cõpetit flobothoĩa
&c̃. Illic albedo. s. in mestruis cordumeni .i.
cardamomi aꝑ idẽ. carui agreste diᵣ magister
qđ multotiẽs est expertus galiã muscatam
Keysim .i. euistici Partẽ declinationis .i. pteȝ
ad quã declinat. ¶ Quod si senseris ponit
curam per alias medicinas. & ponit mul
tas. & diuersas medicinas. Cum yera pigra
.s. gali cassia ẽ q̃dã gumi blace bisantie sunt
cooperte ostracoꝝ marioꝝ sꝑiũ limatijs &
debẽt admĩstrari cũ suffumigio ut patet 9ᵒ.
cõtinẽtis a rasi auctoritate pauli aldechi .i.
cinamomi aliter ẽ spẽs uolubilis. ¶ Si aũt cã
ponit curã prefocationis matricis a spmate
retẽto pᵒ ãteq̃ ueniat p̄focatio zᵒ q̃n actuali
ter ẽ zᵃ ibi oȝ. prima possȝ diuidi in tot ptes
q̃t medicinas põit. Legaᵣ simul Almaru .i.
marubij. ¶ Excitat .i. expergefaciunt ¶ Cõ
fectio .i. iuuamẽti poniᵣ 5ᵒ canonis pᵒ tractatu
¶ Oportet ponit curã q̃n ẽ prefocatio. etiaȝ
põit mĩtas medicinas ptes patẽt legaᵣ totũ si
mul. De alchoeȝ .i. matricaria. ¶ Et cum hᵒ
ẽ .i. acquirit. ¶ Celoe sunt cõfectiones odori
fere sup emunctoria .i. inguina. ¶ Adherere
.s. premẽdo. anchas eius arazichi .i. costini.
aliter .i. oleũ de yesemino. nõ des uinũ qᵃ ꝓp
bonitatẽ sui odoris facit matricẽ ascendere et
facit euaporare. Et hoc ẽ ueꝝ nisi sit dubiũ
de uirtute uitali ¶ Q̃nq̃ eueniunt. Hic de
terminat đ emoroydibꝰ & bothor matricis
primo hoc. zᵒ de clauis. zᵃ ibi sedeat. primo
de emoroydibꝰ q̃tũ ad cãs & signa. zᵒ q̃tũ
ad curã. zᵃ ibi iste emoroydes. prima patet.
Alascet .i. timi uel ysopi. ¶ Iste ponit curam
primo cũ ferro. zᵒ cũ medicinis. secunda ibi.
& .s. si fuerit. pria patet. Ad curandũ aꝑad re
mouendũ. Cum tali .i. instrumẽto dicto ĩ caᵒ
emoroydaꝝ. illic similia ut stiptica. Et cõstri
gentia materiã in loco. ¶ Et si fuerint põit
curã p medicinas. Litium ẽ fructus & folia
eiusdẽ arboris ex quo fit succus. q inspissaᵣ.

& dicit liciū al' liciū ē ſuccus capꝑfolij .Eaꝝ .ſ.emoroydaꝝ. ¶ Sedeat ponit curā clauoy & lenificatiua.ſ. decoctione. ¶ Q̄nq̧ deter minat de carne addita.primo ponit cāſ.zº cu rā.zª ibi uirge.Cōmouēs ſub coytu.i.cōmo tionē recipiens tempore coytus magnum.i.fruſtrū magnū.Itē prolongatur quia ꝑpter calorē attrhunt materie.Medic⁹ .i.Hyp.Haly.in tegni.3º tractatu cōmento 77º.ponit illā egritudinē. ¶ Virge pōit cu rā & patet ablata.i.fruſtrū magnū.poſt con uerſionē .i. maturationē. Furſus .i.caro ad dita.Innuit.i.pcipit. ¶ Q̄nq̧ agregat deter minat de retētione aque in matrice.pº ponit cāſ.zº ſigna.3º curā.zª ibi ſigna.3ª ibi cura tio.prima p3 prefocat.ſ.ſi expandit. Ad con cauitatē uētris.quia tunc cōprimit dyafrag ma uerſus ſurſum.& nō pōt pectus eleuari ¶ Signa pōit ſigª. Vulua.i.os matricis &c̄. ¶ Curatio ponit curā.maturet.i.euacuatōi diſponat. ¶ Q̄nq̧ cā ē de īflatiōe matricis primo ponit cāſ.zº curā.zª ibi confert pª p3 In uacuitate.ſ.matricis.Debilior.ſ.in reſolu tione compreſſio.i.comprimit.Sup ſperma. .ſ.in euacuando iſtud. ¶ Confert ad id pōit curā & legat ſimul.Et ſeminū.ſ.carminatiū uentoſitatē. ¶ Xiobalſamū.i.lignū balſami. ¶ Alfergeſit.i.ozimū cū folijs nigris.Sētit hic determinat de uentoſitate matricis ponē do curā & p3.ſ.cura ei⁹. Dyamite.i.quedā confectio &c̄.& ſic ē finis huius tractatus. & fen. &c̄.

¶ Incipit expoſitio Gentilis ſup fen.zzª.

O Portet ut ſcias qđ ſuper uentrē.In ꝑcedētib⁹.A. determinait de egritudi bus mēbroꝝ intrinſecorū a capite uſq̧ ad pedes in iſta fen determiat đ egri tudinib⁹ que cōtingūt in mēbris apparētib⁹ pº ponit Anothomiā taliū mēbroꝝ zº deter minat de eis.zª ibi ruptura fit.pº ponit ano thomiā mirach.& ſiphac.qui ſunt paniculi uentris cōtinētis mēba nutritiua zº anotho miā girbi adipini.3º recolligit anothomiā zª ibi.Et ſub duob⁹.3ª ibi primū ergo pº pōit anothomiā mirach.zº ſiphac.zª ibi Et ſecun dus ē. ¶ Dicit pº qđ tu debes ſcire qđ iter cutē ſup uentrē ſunt duo paniculi quoꝝ un⁹ dicit ſiphac &c̄.Siphac alias mirach. Nota qđ iſte paniculus dicit ſiphac.uel panicul⁹ carnoſus poſt cutī3 ē pinguedo poſt pingue dinē ē ſiphac.poſt iſtū ſunt muſculi ¶ Et apꝑhēdit inteſtina.ſ.meatib⁹ lacertis.Nota qđ uiſcera ſunt ſtomachus epar & hui⁹.idi gent calefactione pro digeſtione fienda mō iſte paniculus cū pinguedine reuerberat cali ditatē ad uiſcera & calefacit. ¶ Et ſecūdus ponit anothomiā ſiphac.pº hoc zº pōit opini onē quorūdā de ſiphac zª ibi.Q uidā uero primo facit hoc q̄tum ad ſubſtantiā & col ligantiam.zº q̄tum ad iuuamenta.zª ibi. Et iuuamētum. ¶ Dicit prio qđ ſecūdus pani culus interior qui īmediat girbo adipino.dr ſiphac & ē ille a quo oriūt omnes paniculi q̧ ſunt īfra dyafragma ¶ Syngularis .i.ſepa tur ab eo Q đ tegit ipm qa a muſcl'is uētris Foramia i.cōcauitates ↄtrario qa ille pāicul⁹ hēt ſaltē quatuor foramina hēt duo per que uadunt uaſa ſeminalia & hēt foramina dida mi Velamini.i.dyafragmati.Ex ſupmo.Sub cuti uentris.ſ.meatib⁹ lacertis. ¶ Nota qđ muſculi uētris ſunt quatuor duo longitudi nales & duo tranſuerſales & iſti muſculi mlt tū adherēt iſti pāniculo ¶ Nota ꝙ dyafrag ma hēt partē carnoſam cū qua continuatur. cū mirach.& cū coſtis & in medio iſtius dya fragmatis ē corda q̄ alligat dyfregma pul moni. ¶ Vn tionis i.cōtiguitatis. ¶ Dilata ta.i.dilatatione uenaꝝ & artariaꝝ magnarū .ſ.deſcendētiū.Fit girb⁹ adipin⁹ quantū ad ſuas tunicas dicunt ab ipſo ſiphac fit ſingula ris.i.diuiditur Vere albiteron.i.uere ſiphac. Apud epiglotalē.i.apud ptē ſtomaci. ¶ Et iuuamētū ponit utilitates & iuuamēta iſti⁹ pāniculi.Sup carnē glandoſam.ſu.cū ligant in dorſum.Et meatib⁹ cōtinuitatis.i.uenis ue nientib⁹ ab epate p quas uenit ſuccoſitas ab epate. ¶ Q uidā uero ponit opy.quorūda3 de cōpoſitione ſiphac.primo hoc.zº oſtendit ꝙ iſtud qđ dicunt de ſiphac.nō eſt uerū đ ue nis matricis & ueſice.3º cōplet anothomiam zª ibi & iſti quidē.3ª ibi cūq̧ ꝑueniūt. ¶ Di cit primo ꝙ quidā dicunt ꝙ iſte pānicul⁹ non eſt cōtextus ex ſpēbus uiloꝝ. Non ꝑtrariit .i.n̄ eſt oio bn̄dictū ut dicat.i.nō debet dici. ſecundū ptes notas.i.ſecundū latū & p tranſ uerſum. ¶ Naturaliū.ſ.attractiue & expul ſiue. ¶ Et iſti quidē oñdit.ꝙ nō poſſunt hº dicere de uenis matricis & ueſice & patet. Nota ꝙ nō poſſunt iſtud dicere de uenis qa ſunt ibi uili longitudinales tranſuerſales & latitudinales.Sed.t.d.nōne ēt ſunt in pānicu lo neceſſarie tres uirtutes dicendū ꝙ non niſi p nutrimento ¶ Singulare.i.ſimplex. Tuta mina.i.defenſoria cōcauitatis īferioris.i.uiſce rū cōtentoꝝ in cōcauitate inferiori ¶ Cūq̧ ꝑueniunt cōplet anothomiā & p3.Lobare.i. pānicul⁹ quia ex ipſo pāniculo fit didimus. extra.ſ.parte. ¶ Donec fiant.i.reſultent chi

ſles.i.ſaculi Conoꝝ.i.teſticuloꝝ.¶ Et ſꝫ duo
bus ponit anothomiã girbi.p° quantum ad
ſubſtantiã.z° q̃tũ ad figurã.zª ibi & ſigna.
prima pꝫ.¶ Nota ꝙ ẽt ẽ ibi pinguedo ut ẽt
reuerberet caliditatẽ ad ſtomachũ ut fiat me
lior digeſtio.¶ Et ſigna ponit anothomiam
eiꝰ q̃tũ ad formã & figurã & pꝫ. Sicut chi
ſtis.i.ſicut quidã ſaculus.¶ Primum ergo
recolligit anothomiã totiꝰ mirach.ſiue totiꝰ
uentris.& pꝫ. De uẽtre.ſ.inferiori.

Vptura. determiat ꝗ̃ diſpõibꝰ cõ
tingentibꝰ ex nocumẽto ſiphac.z° ꝗ̃
diſpõibꝰ aliorum mẽbreꝝ extrin
ſecoꝝ.zª ibi in ꝓ̃cipio ſecundi tractatꝰ. Do
lor.prima in quinq̃.ſicut ſunt quinq̃ egritu
dines ꝗ̃ quibꝰ determiat in primo tractatu.
zª ibi q̃nq̃ accidit.3ª ibi giboſitas.4ª ibi &
dilatatio.5ª ibi additio.primo ponit cãs &
diuerſitates rupture.z° ponit ſigna.3° curã.
zª ibi & ſignũ.3ª ibi regimen.p͛io premittit
duo ſimul & iueſtigat ſpẽs & cãs. z° cõpat
quaſdã ſpẽs rupture adinuicẽ.zª ibi & duri
cies.3ª ibi & omne qꝺ ẽ.¶ Dicit primo qꝺ
ruptura fit &c̃.Paniculi.ſ.didami. queꝫ.ſ.
panniculũ ſciſum & ruptũ. Penetrat.i.ad pe
netrationẽ opaꝛ̃.z° ſunt meatus ſiue foramia
ꝑforantia ſiphac.mõ q̃n iſta foramina ampli
anꝛ̃ tunc inteſtina & girbꝰ poſſunt itrate bur
ſam.¶ Solutionẽ.i.relaxationẽ.penetrãs.ſ.
corpus preter hoc quia non intrat ibi aliqꝺ
corpus ad oſeũ.Cõitatis.i.a uulgo.¶ Et du
ricies ponit ſpẽs zª ibi & uelamẽ.3ª ibi aut
humiditates.4ª ibi aut uẽtoſitas.5ª ibi q̃nq̃
6ª ibi & q̃nq̃.7ª ibi & q̃nq̃.zª ibi & q̃nq̃.
9ª ibi & q̃nq̃ accidit.¶ Dicit primo qꝺ tu
mor fit aliq̃n in pãniculo teſticuloꝝ.¶ Nota
ꝙ ſpẽs rupture ſunt quinq̃.ſ.iteſtinalis.gir
balis.aquoſa.carnoſa.uaricoſa.6ª uẽtoſa. Et
duricies.i.tumor Foliculi.i.ſaculi.Cadit.i.fit
In girbo.i.ꝓpter deſcẽſionẽ girbi.¶ Inteſtia
ponit ſecundã ſpẽm & patet.¶ Aut humi
ditates ponit terciã ſpẽm.Ad eos.ſ.teſticłos
pãniculus primus.i.cadit in primo pãniculo.
¶ Et q̃nq̃ ponit aliã cãm.¶ Aut uẽtoſitas
ponit aliã.Et q̃nq̃ confert.ſ.in uentoſa.cura
tio cũ ferro.ſ.ad erneã curandã.¶ Et q̃nq̃
ponit aliã cãm que ẽ carnoſa.¶ Et q̃nq̃ po
nit aliam ſpẽꝫ que ẽ uaricoſa.¶ Et q̃nq̃ po
nit aliã. Magnificanꝛ̃.ſ.illa foramina.¶ Et
q̃nq̃ ponit aliam cãm & oĩo cõpat rupturas
adinuicẽ.primo hoc.ſecundo ponit quendam
can.ſecunda ibi & ſcias.pª patet. Euomit.ſ.
ipſa faciens ea.Subtus.ſ.ad oſeum.¶ Et ſci
as põit quendam can.& patet.Difficilis.ſ.in
ſanatione.Parua.ſ.in timore mortis.&c̃.

Ignũ ponit ſigna & .6. facit p͛io
põit ſigna rupture abſolute.z° ſigª
inteſtinalis & girbalis rupture.3°
ſigna aquoſe 4° uẽtoſe.5° carnoſe.6° ueruco
ſe.zª ibi Et ſignũ 3ª ibi Et ramax.4ª ibi &
hernia.5ª ibi Et carnoſe.6ª ibi hernia uero.
¶ Dicit primo qꝺ ſignũ cõe eſt tumor &c̃.
Additio.i.tumor.Et cõpreſſionẽ.i.retẽtionẽ
hanelitus qa quãdo retinet hanelitũ appet
tumor maior ſupra.ſ.inferius cadens ꝓpter
deſtructionẽ.ſ. ſiphac.¶ Exiccatio ſuple. q̃n
ruptura fit a relaxatiõe ab aquoſitate.¶ Et
ſignũ põit ſignũ rupture inteſtinalis & girba
lis.Cum equalitate ſua in ſitu.i.nõ ita iflat
ſicut inflat quãdo ingrediunꝛ̃ inteſtina aliter
.i.deſcendũt plura inteſtina quando ẽ inteſti
nalis & quando ẽ girbalis nõ deſcendit niſi
girbus In q̃titate ꝓfunditatis.i.zᵐ profũduꝫ
¶ Et ramex. Ponit ſigna rupture apõſe per
tactuꝫ qa apparet uter plenꝰ aqua Lenitatẽ
.i.mollitiẽ.Reingrediꝛ̃.ſ.quando ſtat ſupinꝰ
¶ Et hernia ponit ſigna uentoſe & patet In
diſpõne.i.ſtatim uel ſubito Simile ẽ qa reuer
titur Ex ea.ſ.hernia uentoſa.et carnoſa & pꝫ
¶ Hernia uero ponit ſigna uẽtoſe Vueali.i.
eminẽtia ſicut granũ uue Nõ cõprehendit.i.
nõ diſtingit &c̃.

Egimen quidẽ.In precedẽtibꝰ.A.
poſuit ſpẽs & cãs & ſigna rupturẽ
hic ponit curã primo in generali.z°
in ſpẽali.zª ibi.Si ẽ amboꝝ.P° põit regimẽ
uniuerſale & oſtẽdit a quibus dꝫ ſibi cauere
patiẽs rupturã z° ponit intẽtiones uniuerſa
les.zª ibi.Et ſcias 3ª ibi Ampliꝰ cõſolidatio
¶ Dicit primo qꝺ habens rupturam debet
dimittere repletiões &c̃.debet dimittere il
la que faciunt ad rupturã ſiphac & iõ debꝫ
ſibi ab eis cauere cibos inflatiuos ut legumi
na olera & huiuſmõi .Nõ utaꝛ̃ aqua ne fiat
ruptura aquoſa ꝓpter multiplicationẽ aque
Suppinus qa nõ ſic cadunt ſuꝑfluitates.Cõ
ſtrictus.i.cũ coxis ſtrictis.¶ Et ſcias ponit
intentiões generales curatiuas rupture & pꝫ
quia ſunt ſeptẽ intentiones in cura rupture
¶ Amplius cõſolidatio ponit medicinas in
uniuerſali & pꝫ.cauteriũ eſt factũ ad modũ
Iſta cauteria nõ bene
poſunt intelligi niſi oculis uideanꝛ̃ .Quod
agregatũ ẽ.ſ.de aqua. Ad ydropiſiꝫ.i.ad cu
rã ydropſis maxime aſcitis.¶ Equatione cibi
.i.debita q̃titate cibi & operatione forti aꝑ
ferri.ſ.manuali cum ferro.

I eſt amboꝝ Ponit urã in ſpãli ut
dictũ ẽ Spẽs rupture ſunt quinq̃.
& ſecundũ hoc ponit curaꝫ in ſpãli
primo rupture inteſtinalis & girbine.ſecũdo

aquose.3° uentose.4° carnose & uerucose.se
cunda ibi qñ curat.3ª ibi regimē humidum.
In curatione istius ad reducēdū talia mēbra
intra siphac. Prio ponit medicinas.zª ibi &
medicine.Dicit p° ꝙ qñ descendūt intestina.
&c.In ruptura que ē desup.i.in ruptura q ē
sup uersus umblicū & non est la
in inguib⁹.Stringat.s.cū ligatura. Inuolutio
nes.i.ligationes in forma sperica. Ferrū oio
.s.si ē possibile curare cū alio.¶ Et medici
ne ponit medicinas p° que bibūt z° empl'ra
zª ibi Et ostēdit dicit p° &c.Et ostēdit &c.
ponit medicinas que ponūtur exterius prio
ponit necessitatē istoꝝ emplastroꝝ z° ponit
emplastra zª ibi.¶ Et oꝫ prima pꝫ.Oua.i.
testiculi.Et oportet pōit emplastra & tot fac
quot emplastra ponit ptes patēt dicit primo
&c.Tubera.i.turtufule sunt spēs fungorū
Mes.i.rol ilie Alzarit ē herba simil' plātagi
ni.De mecha.i.de illa contrata & magna .i.
terra rubea.¶ Descriptio ponit aliud ēpla
strum aloe sagea & naba.i.de illis cōtratis.
¶ Emplastrū ponit aliud emplastrū.¶ Et
simile ponit aliud.¶ Et iterum ponit aliud
Ouo.i.testiculo¶ Emplastrū bonū pōit aliđ
¶ Emplastrū pōit aliud.¶ Et fortasse pōit
aliud.¶ Cum sauich.i.succo¶ Quādoq
uacuatur.ponit curam rupture aquose.prio
ostendit modos opationis.z° ponit opatōnes
zª ibi in operatione prima pꝫ.Meczen.i.istru
mēto gradato & debet esse gradatū quia p°
debet euacuari modicū & postea plus & sic
successiue.¶ In opatione declarat opatōnes
p° istā que fit cū ferro. z° ponit emplastra.
zª ibi & si uolueris prima pꝫ.De cōissura.i.
de loco meª osei.Cum mezor.i.cū instrumen
to.¶ Et si uolueris ponit modū cauterizatio
nis a locis cauterizationis.Albiterō.i.didimū
Qui fit ex albiteron.i.generat a siphac. Em
plastra uero ponit emplastra & tot facit q̊t
emplastra ponit.pria pꝫ.Ad radicem aque.
.i.ad herniā aquosam.¶ Et iterū pōit aliđ
emplastrū.Confortato.i.facto forti.¶ Et su
mant.ponit aliud.Sanat testiculos.i.habētes
aquā in oseo.¶ Regimen ponit curā ruptu
re uentose.p° ponit quib⁹ debet uti & a qb⁹
debet cauere.z° ponit medicinas.secunda ibi.
cōfectio prima pꝫ.¶ Confectio pōit medici
nas.partes patent.prima est clara. Ista sunt
emplastra cōferentia ad uentositatē qa sunt
carminatiua & resolutiua uentositatis.¶ Et
similiter ponit aliā medicinā.¶ Et fiat pōit
aliā.¶ Et qñ ponit aliā maxie quando dolor
magis augetur.¶ Curatio ē.ponit curā rup
ture carnose & uerucose.Et cura dicta fuit
heri.Duroꝝ su.et cura carnis supfl'e addite

Quandoq accidit.determinat de au
gumento umblici .primo pōit cās.
z° signa.3° curā.zª ibi in eo.3ª ibi
ad illud.¶ In prima parte ponit quatuor
cās ppter quas fit augumentū umblici et pꝫ
¶ Ruptura uero quia intestinalis uel girba
lis.¶ Nota ꝙ aliqñ frangit siphac uersus
umblicū & intestina gracilia intrāt illā carno
sitatē facta ruptura siphac & fit augumētū
umblici.¶ Signa ponit signa. prio qñ fit ex
ruptura.z° qñ ruptura ē ex humiditate &
uentositate.3° qñ ē a saniatione.4° qñ est pp
generationē carnis sub cuti.zª ibi & illud qđ
3ª ibi qđ ē ex sanguine.4ª ibi & qđ ē.prima
patet.Color corporis ipl i⁹.i.loci infirmi. Di
uersus.i.tumidus aliter diuersus.s.ad terciū
quia ibi ē molicies magis q̄ in aliis partibus
ubi non est fractū siphac.Occultet.i.ut igre
diat siphac.Et addit ei magnitudinē.i.augu
mentat umblic⁹.ei.s.umblico.¶ In eo qđ ē.
Ponit signa qñ augumentum umblici ē ab
humiditate resudante ad alias ptes.Ex hūidi
tate.s.resudante ut contingit in ydropisi Nō
alterat.i.nō pmutat.Cā occultationis.i.ut oc
cultet.¶ Quod est ex sanguine.Pōit aliud
signū qñ tumor ē ex sanguine & quando ē
ppter carnē ibi generatā uel ppter duriciē
Alioꝝ.s.augumentoꝝ umblici.¶ Et illud.
ponit curā.primo ostendit ꝙ alique spēs nō
curātur nisi p incissionē .z° pōit curā aliarū
specieꝝ que curāt zª ibi Reliquoꝝ prima pꝫ
ad illud.s.augumentū umblici aut uētosita
tem.s.que pōt resolui cū medicis nō oportet
te laborare.s.cū incissione quia cura ē possibi
lis cū medicinis.¶ Reliquoꝝ pōit curā aliaꝝ
spērū & ponit curā cū ferro & patet nō sup
circulū suple sed super dorsum Sub ipso.i.
siphac Lacertuꝫ.i.iuxta lacertū.Amezel .ē p
focatio &c.

Gibositas.In pcedētib⁹.A.determia
uit de ruptura hic de gibositate.
Primo ponit cās.z° signa 3° curaꝫ.
zª ibi Signa 3ª.ibi hūide qdē prio notificat
gibositatē z° ponit cās 3° diuersitatē zª ibi
& cause 3ª ibi.Et totū illud Dicit primo qđ
gibositatis est cā quādo spōdiles dorsi remo
uentur a loco suo &c.Aut p.i.ad anteriora
anterioris .i.ad anteri⁹ Cassi.i.pectoris. Et
cāe eius ponit causas que sunt quatuor una
ē primitiua ut casus & percussio. scđa est
humiditas tertia ē uentositas quarta ē apo
stema Lunosa.i.grossa cōtorsio ē gibositas
facta a dextro uel sinistro.Propter spatiū.i.
elōgationē ligamētoꝝ.s.ex siccitate. Pauci ca
sus.i.euent⁹ interfectionis quia fit a febrib⁹
adhurentib⁹.¶ Et totū ponit diuersitatem.

primo hoc. secundo ponit nocumēta contingē
tia ex gibositate secūda ibi. et gibositas. Dicit
primo qđ totū illđ qđ dictū ē de causis & c̄
totū illud s. totū qđ dictū ē de causis gibosi
tatis aut nō ē ita suple. sed ē in uno spondilli
¶ Et gibositas ponit nocumēta primo unū
2° aliud 3° cōcludit effectum nocumētorū
secūda ibi & quādo accidit tertia. ibi Et cū
ita sit 4° ponit quādā gibositatē cōtingentē
in determinata etate secūda ibi. Et infantib⁹
prima p3. ¶ Nota qđ si sit gibositas supra
dyafragma locus mēbrorū spūaliū coangusta
tur. Et ideo pulmo nō pōt bene dilatari & iō
fit malitia hanelitus Q̄ñ3 accidit ponit aliđ
nocumētū In infante. s. talis remotio spōdil
ypo. s. 6ª pticula afforꝝ. p° affo. Quicūq; gi
bi fiunt & c̄. Et ibi uerificat cōmētator Am
bos. i. tussi3 & asma. Nō accideret gibositas
q̄ resolueret. ¶ Cū ita sit cōcludit effectū
istorū nocumētorū & p3 ¶ Et infantib⁹ pōit
quādā gibositatē maxime cōtingentē in etate
infantie & patet. Quando cibant̄ ante horā
.i. nimis cito dimittūt lac. Quorūdā meatuū
.i. quarūdā uenarꝝ. ¶ Signa facte pōit signa
prio facte a causis extrinsecis 2° ab hūiditate
tertio ab apate. quarto a siccitate secūda ibi
Signa Facte pōit signa facte ab humiditate
forme. i. qualitatis al' forte. i. latū. ¶ Et si
gnū. ponit signū gibositatis facte a siccitate
ipsius siccitatis su. & signū a uentositate est
signū uentositatis & precessio rerꝝ generātiū
¶ Et humide ponit curam prio excusat se a
cura quarūdam spērꝝ. secundo ponit curam
aliarꝝ spērꝝ. secunda ibi & canon. Dicit prio
q̄ humida & sicca & c̄. p alias. s. quantū ad
humidū. Diu sionis. i. digestionis. ¶ Et ca
non ponit curā aliarꝝ spērū. primo ponit regi
men. secundo medicinas. secunda ibi & q̄ñq;.
¶ Dicit p° q̄ regula in administrando medi
cinas & c̄. stiptice. s. medicine stringūt. i. siccāt
quā obrem. i. pp quā mollificationē spōdiles
. s. a loco suo naturali. Et calefactiue s. medi
cie. Stringant̄ hūiditates. i. phibeant̄ a fluxu
aliter. i. abstergant̄. Nam quando cadit suffi
cientia & c̄. i. q̄ñ sola stiptica sufficiūt. Et q̄ñ3
ponit medicinas. prio ponit quasdā stipticas
& frigidas. 2° ponit quādā3 curā ad aposte
mosam. 3° ponit curā ad hūidā. 2ª ibi aposte
mose. 3ª ibi. Rememorat̄ prima in tot quot
medicinas ponit. Partes patēt. Dicit p° & c̄.
¶ Et q̄ñ3 ponit aliā medicinā. ¶ Olera. ue
ro ponit aliā. ¶ Ex oleis. pōit aliā. ¶ Nota
hic receptā olei de euforbio ¶ Medicamen
ponit aliā ad illā. s. que ē cū uētositate. Et cas
siam. s. ligneam. ¶ Emplastrū ponit aliam.
¶ Apostēose pōit curā gibositatis apostēo

se & p3. ¶ Rememoratio ponit emplastra
ad gibositatē humidā.

Et dilatatio. hic determinat de uari
cibus. primo notificat. 2° ōñdit cor
pora quibus maxime accidit ista e
gritudo. 3° ōñdit tēpus. 4° accidēs. 2ª ibi &
emplastrū. 3ª ibi & multociens. 4ª ibi cū aūt
prima patet. Et si ñ. s. sit putrefactio. ¶ Et
plurimū ōñdit corpora quibus accidat maxi
me illa egritudo & p3. ¶ Et multociens ostē
dit temp⁹ i quo accidit ista egritudo. ¶ Et
in illis. s. corporib⁹ incipiendo. i. nō p̄cedente
alia egritudine cui⁹ uarices sint crises. Splē
. i. magnitudinē spleni s. Non curant̄. s. nisi cu
retur splen. ¶ Cum autē ponit secundū can.
& eradicant̄. s. uarices. ¶ Et multociens po
nit aliam curā. ¶ Et additio. hic determinat
de helephātia. primo pōit cās. 2° signa. 3° cu
rā. 2ª ibi discernit̄. 3ª ibi ellefantia quidem.
Dicit primo q̄ ellefantia ē & c̄. Cū qualitate
sua. i. ubiq;. Ingrossat ad uarices. s. de motu
& de motore & huiusmodi. ¶ Discernitur.
ponit signa que sunt uaricū & ēt ellefantie.
unāquāq; s. tā uarices q̄ ellefantia. & melāco
lia. s. que ē cā eius ad caliditatē. s. quandoq;.
¶ Ellefantia ponit curam prio. in generali.
2° in spāli. 2ª ibi regimē. pª patet. maligna. s.
que est confirmata. Alchitran. i. pix liquida.
¶ Regimen ponit curam in speciali. primo
p̄mittit regimen. 2° ponit euacuantia. 3° pōit
regimen p incissionē. 2ª ibi euacuet̄. 3ª ibi &
si nō ualet. Aliter primo ponit curam p eua
cuantia. 2° p incidētia 2ª ibi & si non ualet.
Et sic debet diuidi prima patet. In fine. i. in
ultimo uel finaliter. ¶ Et si nō ualet ponit in
cissionē. primo ponit q̄ūo debet fieri icissio.
2° ponit regimē p⁹ incissionē. 2ª ibi & ōñdit
uicem. i. uenas que p̄cedunt sicut uicis in lati
tudine. i. si nō sufficit longitudo. Et si. idest
q̄uis. & non licet. i. nō ē licitū facere isto mō
nisi rubee. s. uene non nigre. i. q̄ñ sanguis est
rubeus & non q̄ñ ē niger. ¶ Et ostēdit. po
nit regimen & ōñdit a q̄b⁹ d3 caueri facta in
cisione q̄ si fuerit. s. ita strictū. In apertione
. s. uaricū sit timor. s. cum ē facta repletio. sed
ellefantia. s. curanda.

Dolor dorsi In precedēti tractatu.
A. determinauit de ruptura gibositate
& alijs egritudinib⁹ mēbrorꝝ exte
riorꝝ. Hic determinat de dolorib⁹ in mēbris
exteriorib⁹ & tot facit quot sunt dispōnes
doloris de quib⁹ determinat in isto 2° tracta
tu. 2ª ibi ē p̄ximo. 3ª ibi cum patiens 4ª. ibi
bothor patet. Quinta ibi q̄ñq;. 6ª ibi q̄ñq;
7ª ibi p̄pinquat. 8. ibi curat̄ cū aqua maris
& c̄. P° ponit causas doloris dorsi. 2° ponit

signa 3º. curā zª ibi illud quidē 3ª ibi op3.
Vt redias dicit prio qđ dolor cōtingit in dor
so pp nocumētū musculoꝝ dorsi &c̄. clausis
¶ In dorso suple & extrinsecis ꝑpter multi
tudinē coytus qa debilitaṫ .dorsum ꝑpter
cōitatē ad renes Quorūdā uiscerū .i. mēbro
rū intrinsecoruꝫ uene magne su. & artarie in
medio dorsi pp cōitatē oris stomaci ad partē
dorsi. ¶ Dubitaṫ utrū dolor sit signū cr sis
uideṫ qđ nō qa dolor nō fit a materia s; cri
sis fit a materia ergo &c̄. zº qa signa cretica
qn̄q; sunt bona & quandoq; mala. sed dolor
ē malus gº &c̄. ¶ Dicendū ꝙ dolor aliqn̄ ē
signū crisis. pbaṫ quia aliquando dolor signi
ficat materias moueri de intra uenas ad extra
uenas ut in uariolis. ¶ Ad rōnes. t. d. dolor
nō fit a matria negeṫ ¶ Ad secundū. Signa
cretica &c̄. Concedo. t. d. dolor semp est ma
lus falsum ē. inq̄tū significat crisim. Cā autē
quare sit dolor do si in uariolis magis q̄ in
alijs partibꝰ ē ꝑpter uenū magnā que ibi ē
&c̄ ¶ Illū quidē pōit signa prio diuersifica
ta penes causas. zº pōit quādā diuersitatem
zª ibi & dolores pº pōit signū doloris a fri
gore zº a labore & a grauitate .3º a renibꝰ.
4º a caliditate quinto a repletione uenarum
6º propter causas gibositatis zª ibi & factū
3ª ibi & factꝰ 4ª ibi & factū 5ª ibi & factū
Sexta ibi & factum. ¶ Dicit primo qđ si
gna significantia &c̄. qn̄ꝫ sentiṫ frigus quia
nō semp sentiṫ frigus. i. quādo ēet a calore
¶ Et factū pōit signa doloris dorsi a laboꝛē
& ēt a re grauante & a coytu. ¶ Et factus
pōit signa doloris dorsi facti cā renū Nota
rum. s. debilitantiū renes. ut coytu uel ulceri
bus renū. ¶ Et factū ponit signa doloris fa
cti a calore sine materia Pure. i. sine materia
¶ Et factum ponit signa alterius cause ut
quando uene sunt replete. ¶ Et factū ponit
signa facti a gibositate. ¶ Et doloris ponit
quādā. diuersitatē primo hoc zº declarat eā
zª ibi & indigens prima parꝫ. ¶ Et indigē
tes &c̄. declarat prio indigentes incarnatiōe
zº erectione zª ibi & indigētes prima pꝫ In
curatione ad intus uersus pectus. ¶ Nota
qđ quādo musculi dorsi trahunt uersus inte
stina tunc oportet hominē incurtari ꝑpter
timorem doloris. ¶ Et indigentes declaṫ qn̄
indigent erectione & patet Reric. s. ꝑpter
erectionē reductionē & reduplicatoꝝ hane
litꝰ suple. Immo facit breuitatē haneliꝰ qa
d ē minus spaciū pectori & pulmoni Causa
ē in dorso. s. extra in uentre idest in profundo
¶ Oportet ponit curā prio remittit nos. zº
ponit curam iuxta causas. 3º complet curam
secūda ibi frigidꝰ 3ª ibi. Et quādoq;. plū. dic̄

primo quod tu debes ire &c̄. ¶ Frigus ponit
curaꝫ iuxta causas. primo facti a frigiditate
zº a labore. 3º a coytu. 4º a renibus. 5º a re
pletōe uenaꝝ. 6º a gibositate. zª ibi & factꝰ.
3ª ibi & facti. 4ª ibi & facti. 5ª ibi & facti.
6ª ibi & facti. Dicit primo ꝙ qn̄ cā ē frigidi
ditas &c̄. ¶ Et factus ponit curam doloris
dorsi facti a labore. ¶ Et facti ponit curam
facti a coytu. ¶ Et facti pōit curā facti a re
nibꝰ. ¶ Et facti ponit curā facti a gibositate
¶ Et qn̄q; resumit & cōplet curā & ponit
medicinas diuersas. partes patebūt. Dicit pº
ꝙ accidit pp frigus &c̄. Pars secunda ēt, pꝫ.
¶ Et de potionibus. ponit alia medicamina.
¶ Et pitte pōit pillulas. ¶ Emplastra pōit
ēpl̄a ¶ Et de unguentis pōit aliā medicinā.
¶ Et melius ponit aliā. ¶ Et proximꝰ. hic
determinat dē dolore yliοꝝ. Araꝫet. i. nastru
cij. aliter ē granū simile. iunipero qđ n̄ habe
mus. & itestinoꝝ. s. patientiū fluxum. ¶ Cū
paciēs determinat de doloribus iuncturarū.
primo ponit cās. zº pōit signa. 3º curā. zª ibi
illud. 3ª ibi cū cognoscetur. prio de dolore po
dagrico. zº de sciatico. zª ibi sciatica uero. ꝑpo
nit causas doloris iuncturaꝝ. zº eas declarat.
zª ibi amplius. distinguamus mēbrū suscipi
ens. hec ē cā naturalis. ¶ Nota ꝙ complexi
ones male & materie male sunt cause doloꝝ
iuncturarū. uno modo debilitando membruꝫ
ꝑpter qđ mēbrū paraṫ ad recipiendū mate
rias. secunda causa est quia aliqn̄ mala cōple
xio ē causa attractionis humorū & aliqn̄ est
causa congregationis humorum in loco. & ali
quando qn̄ ipsa facit dolorē membra ꝓhi
bentur a motu pp dolorē. ¶ Et nota ꝙ oīs
mala complexio pōt esse causa debilitādi mē
brū. sed non omnis mala complexio est causa
attrahendi materias ad locum nisi mala com
plexio calida. ¶ Causa instrumētalis. i. coad
iuuans. Aut ex creatione su. aut ex alia causa
effectiua illorum dolorum. est causa huius.
¶ Amplius hic declarat istas cās. prio illā
que se tenet ex parte pacientis. secundo cās
efficientes secunda ibi cā aūt ¶ Dicit prio
ꝙ bonū ē diuidere utrūq; illorum membroꝝ
diuisionis. Iste egritudines. i. isti dolores nō
ex parte complexionis su. s; ex pte substātie
late huiusmodi diuisio i. propter dolores &
causas extrinsecas A diuisione complexionali
quia mediante cōplexione hoc faciunt ¶ Cā
autem declarat causas efficientes. primo hoc
secūdo ponit causas causaruꝫ. secunda ibi &
cāe. ¶ Dicit primo qđ causa efficiēs ē mala
complexio &c̄. aut in mēbro pricipali princi
paliter pati aliter. i. in corde & epate Crudi
tatis subtilis singularis. i. humor subtił.

purus. ¶ Dubitatur utrum dolor iunctura rum magis fiat ex flegmate uel magis ex co lera probatur ꝙ magis fiat ex flegmate qa multiplicatur in iuncturis. 2° quia in senibus fiunt magis isti dolores in quibus habundāt flegmata. ¶ In oppositum est Auic.. ¶ Di cendū q̄d flegma aut fit per uiam congestio nis. aut per uiam defluxus. primo mō. dolor iuncturarum fit magis a flegmate puro q̄ a permixto. cum colera. 2° modo fit magis a flegmate et colera simul. Ratio ē qa colera subtiliando flegma magis penetrat. 2° quia flegma esset nimis grossum. ¶ Ad rationes .i. d. flegma & c̄. uerum ē per uiaȝ congestio nis. sed non per uiam defluxus. ¶ Ad aliam d̄ senib⁹. dico ꝙ ē pp d̄bilitatē uirtutis. ¶ Et cause declarat causas cāꝝ. prima in quatuor sicut ponit quatuor maneries causaꝝ 2ª ibi & de causa. 3ª ibi & frequentia. 4ª ibi & si aduenerit pª patet. Hui⁹ causē .s. efficiētis Ex causis eius. s. doloꝝ uel harū materierū ¶ Et de causis ponit alias causas. ¶ Et fre quentia ponit alias. ¶ Cum aūt pōit alias.

¶ Vnū eorū. s. dolor iuncturaꝝ & febres ex putrefactione ¶ Et aptiores. pōit decē cañ. secūda ibi & nō quidē tercia ibi & mltociēs quarta ibi & plurimū. quinta ibi & dolores Sexta ibi & multociēs. septia ibi & aptiora octaua ibi & cum succurit nona ibi & qñ apparet decima ibi & de habentibus. prima patet cū sedatione & alteratione. ¶ Et non quidē ponit secunduȝ can. A regimine p°. s. cordis & & aliorū mēbroꝝ. ¶ Et mltotiēs ponit aliū can. inter digitos. s. manus uel pe dis. Sedaī quādoq̧. s. cessat cursus. s. mēbro rum. unde multa materia sanguinea attrahi tur. ¶ Et plurimum. ponit quartū. et ista ē sentētia cōmētatoris. 6ª pticula afforismoꝝ.

Eplicit scriptum Gentilis super totū tertiū canonis Auic.

Impressuȝ Papie p Damianum de cōphalo neriis de binalcho.

LAVS DEO

INCIPIVNT breues uerūȝ ūtilissime recepte Gentilis sup pª quarti. A.q apud ppaucos habebanť. repte tñ apud clarissimū doctorem. d. Magistrū Pantaleoneȝ de cōflentia et per ipm reuisse. eoq̧ pcurāte Papie p Magistrum damianuȝ de cōfaloneriis de binascho in fine scripti eiusdē Gentilis sup 3º Auicene feliciter impresse.

INCLINATVS multoꝝ pcibus ut supra quartū can. receptas facere uobis dilectis meis qui in studio mecuȝ laborastis. post. xviii. mee ptice & post 4m lecture mee ceteris i uniuerso pficere uolētib⁹: decreui secretiora scribere medicine. In nomie patris & filii & spiritussancti Amen.

Et pmo sup pº d fe. effiª cāta ex angustia. & primo tamē preferam capitula hec.

Capitulū pm de effimera cāta ex angustia.

QVIA hec fe. qtum est de sui natura indiget alterātib⁹ 10 cōsuererūt aliqui facere pomū qd est. ℞ rox. rub. illius āni ellectaꝝ. ℥. iii. floꝝ uiolaꝝ nenufaris an. ℥. ii. sandaloꝝ alboꝝ & ru. an. ℥. i. cāphore ℈. iiii. cere noue quatā. i. misse oia massellando cū aqua roxata electa & fiat pomū pforatum qd odoret. quod pomū dico non ualere. qa uirt⁹ alteratiua nec odor hñt effectū quē debēt rōne mixtionis qa cera uiscosa est. Fiat ergo alio mō & sequiť.

℞ rox. rub. ellectaruȝ illius āni. ℥. iii. floꝝ uiolaꝝ nenufaris an. ℥. ii. utriusq̧ sandali. an. ℥. i. cāphoř. ℈. iiii. semis papaueris albi. ℥. iii. pulverizenť oia & fiāt de isto puluere due ptes quaꝝ una ponať i pāno lineo delicato & ligetur in modū pile. & d alia medietate fiat un⁹ paruus saculus qui fit i fotª cordis & ambo madefiāt in epithimate qd sequiť.

℞ aque roxate ellecte aque nenufaris. an. lb. i. aque acetose aque endiuie aq cucumeris aq cucurbite aque bugloxe. an. ℥. ii. aceti albi. ℥. i. sandaloꝝ alboꝝ & rub. an. ℥. ii. suci pomoruȝ acetosoꝝ facta residentia. ℥. i. camphore. ℈. ii. & fiat epithima & non ponanť mucilagines. quia rōne uiscositatis opillarēt. In isto epithimate madefiāt pilla & saculus & mediocriter expssi odoreť pilla tenendo eā i manu & saccul⁹ regioni cordis appliceť. Itē altereť aer cū aceto & aqua mixtis que aspgant in camerā & parietes camere cū eisdē madefiāt. Iteȝ sternať camera cū foliis uitis albe & foliis salicis & sumitatib⁹ populi & fiat hoc nisi camera fuerit reumatica. Itē pōt alterari cū cāphora ut fiat cataplasma cū aliq uase perforato subtiliter ualde in fūdo qd uas suspendať in camera & ipleať aqua & sub illo uase sit peluis uel aliqd in quo recipiať aqua distillans & illud in quo aqua recipiť sit plenum foliis añ dictis. Iteȝ oia pñt fieri in estate magne caliditatis ne dum ad curaȝ effimeř illius imo ēt ad alterādū aerē p magnatib⁹ & nobilib⁹.

Cam secundum de effimera cāta ex uigiliis.

SVPRA cam effimere ex uigilia oȝ somnū puocare ut sequiť. ℞ succi sempuiue uel crasule uł barbe iouis succi lactuce suci portulace suci cucumeris suci cucurbite oiuȝ facta residētia. an. ℥. ß. aque rox. aque nenufaris. an. qrtā. i. utriusq̧ sandali. an. ℥. i. semis papaueris al. fortiter cōquassati. ℥. iii. sumitatū solatri. ℥. ß. & si uis forti⁹ facere adde suci folioꝝ mandragore. ℥. ii. & si iteꝝ forti⁹ opii masticis pulverizati. an. ℥. ß. misse i modū epithiātis & appliceť timporibus & pulsib⁹ brachioꝝ cū pānis ibidem madefactis. Et nota qd aliq addunt acetuȝ qd si addať sit ualde paꝝ quia puocat uigilias ut infra diceť. & qa tpus nō semp est optimum si sucos facere nō posses utaris aquis quod si oia habeř nō posses cape qd poteris qa ista simul mixta uel ad hoc p se ualēt. Nota ꝙ sup oēs herbas que ad hoc ualēt est memithe. i. celidonia agrestis & ē secretū & ualet i frenesi młtū & sit fortiter cōquassata & timporib⁹ linita. Item ad ideȝ ualet ungm qd sequiť. ℞. olei nenufarini olei mādragore olī d papauere. an. ℥. ß. semis papaueris albi fortiter cōqssati. ℥. ii. opii tebaici. ℥. i. croci ℈. i. ad remouendū malitiā opii cere albe. ℥. ii. fiat ungm bene cursibile & lineanť pāni linei & applicentur timporibus & sup uenas subeticas que sunt in fronte uel collo uel ēt ungať pānus lineus & appliceť cū unguento populeon. uel sic. ℞ lactis mlieris lactātis feminā qrtaȝ. i. albumina ouoꝝ duo semis papaueris albi fortiter cōqssati. ℥. i. misse. uel sic ℞ farine semis papaueris albi. lb. ß. aque rox. ℥. i. aceti albi. ℥. ii. albumina ouoꝝ numero. ii. fortiter agitata lactis mulieris qtum suffidt & fiat emplasť ℞

qd̄ tepidū ponat̄ sup̄ frontē. Itē3 aliq̄ fomē tāt p̄us frontē & timpora ad apiendū poros ut possint meli⁹ subintrare somnifera & hoc cū spongia infusa i aqua decoctiōis uiolar̄ꝫ ne nufaris se. papaueris albi q° facto supponūt illud qd̄ sequit̄ uel remedia ante dicta. ℞. cas sie lignee. ʒ. i. opii. ʒ. i. croci. ʒ. ß. fiat puluis & incorporet̄ cū sirupo uel suco papaueris uel cū aliquib⁹ aquis uel sucis uel oleis añ dictis & applicet̄ sup fronte & timporib⁹. Itē odo ret pomum mādragore folia salicis folia cāne folia uitis & sup̄dicta aut p̄uocet̄ somn⁹ cū3 cibis & potib⁹ ut si fiat lac amigdalar̄ꝫ addē do seis papaueris albi. & fiat sic. ℞. amigdala rum dulciū excorticatar̄ꝫ. amare. n. sunt calid̄ quartū. ß. semis papaueris albi. ℥. ß. cōteran tur cū aqua frigida q̄a ipa opillat & dissoluā tur & fiat lac & p̄pinet̄. Itē ad idē uidi ad dere uinum i cibis prouocat. n. somnum quia uinū multiplicat uapores ascēdētes ad caput q̄bus multiplicatis fiet opilla° uenar̄ꝫ subeti car̄ꝫ. Et illud nō deb3 dari in fe. nec i passioni bus dolor̄ꝫ capitis. Ite3 ℞. cōserue uiolar̄ꝫ con serue nenufaris. an. ℥. ß. seis papaueris albi. ʒ. i. semis iusq̄ami. ʒ. i. panis 3uchari quartū. ß. misse. Itē dissoluat̄ opiū i uino & bibatur ut faciunt latrones qui associant̄ iteragētes ut ip sos possint dep̄dari. Itē ual3 si bibat̄ suc⁹ mā dragore uel iusquiami.

Item excitatiuū hui⁹ somni ē odorare fortissi mū acetū quia fortis odor aceti mordicat & titilat carūculas nariū & ascēdit ad p̄tes cere bri causādo ibi motū & excitādo & ēt uenien do ad p̄tes siue uenas subeticas & etiā rōne sue friditatis et subtilitatis substātie rep̄mit uapores siue fumos ibi existentes & somnū causātes. quare si miscet̄ acetū cū3 somniferis sit in ualde modica q̄titate solum ut p̄fundet uirtutē rer̄ꝫ frigidar̄ꝫ. Itē fortis ligatio extre mitatū & fortis frica° ear̄ꝫ ualet ad p̄uocādū uigilias. Itē si potes p̄uocare somnū cū appli catis ab extra laudo qd̄ nō p̄uoces cū3 aplica tis abint⁹.

Ca^m 3^m. de effimera cāta ab euōne superflua

Supra capit̄3 de effi^a cāta ab euōne superflua. Cōstringit̄ cū cibis & poti b⁹ & medicaib⁹ tā simplicib⁹ q̄ cō poitis ta3 ab intus q̄ ab extra applicatis. Ciba ria fc̄a sint de faria uolatili frumēti. i. subti li multū & tortelle cū lacte amigdalar̄ꝫ & p⁹ simul buliāt. Itē amidū parat eodem°. Itē pa nis albisti⁹. Ite3 nebule. Ite3 oia cibaria facta de pasta a3ima in qua ñ sit furfur. Itē cibaria facta de carnib⁹ electis boni nutrimēti & for titer coctis cū quibus admisce amidum & sit bene collatū spissu3 i pauca tñ q̄titate sumat̄ & sepe ne ẽguet uirtutē cōtentiuā. Itē coquen do cū carnib⁹ siue sint galli siue galie siue alie Res stiptice ut sunt cotana sorbe nespuli cor nee imature berberis ypochistidos acacie. san guis draconis. ul̄ cortices mirabollanor̄ꝫ a qui b⁹ gumositas ē exp̄ssa. pōt ēt d̄coqui coral⁹ bñ ablut⁹ quater uel q̄nqes cū aqua tepida cū carnib⁹ añ dictis. Itē oua dura cocta cū aceto fortiter stringūt. Itē coquant̄ cibaria i aq^a ci sterne ul̄ pluuiali in q^a buliat spodiu3 electū Itē pot⁹ ad hoc est aqua ferrata extinguēdo ferrū nouies ignitu3 in aq^a postea collet̄ & ca lebes p̄ualet. Itē uinū stipticu3 grossū de tor culari in quo ponat̄ panis alb⁹ bñ tostus ul̄ as satus. uel sirup⁹ de ribes det̄ cū aqua ferrata & nō cū uino. Itē semp anteq̄ comedas cibu3 accipias aliqd̄ stipticū de fructib⁹ coctis uel crudis ut esset coctanū in p̄ua tñ q̄titate ꝙ si fruct⁹ nō hēs. accipias panē torefactū & ifon dat̄ in uino dicto paru3 añ & post habe tostā & pone sup incissorio & p⁹ sup aspgat̄ pul uis qui sequit̄. ℞. interior̄ꝫ cināomi electi. ℥. ß. coriādri p̄parati. ʒ. ii. panis 3uchari. ʒ. vi. galā ge nucismuscate. an. ʒ. i. ponas de isto puluere sup tosta & comedat tres uel q̄tuor bolos i introitu & post bibat ualde par̄ꝫ & hoc ubi ñ sit febris ualida. Item pōt admīstrari uitell⁹ oui ieiuno stomacho i quo fūdat̄ p̄luis qui se quit̄. ℞. masticis. ʒ. ii. san. dra. boliarmeni. an. ʒ. i. interiorū cinamomi electi. ʒ. i. fiat puluis subtilis de quo sumat q̄tu3 pōt cum trib⁹ di gitis & infundat ouo & transglutiat.

Ite3 medicie simplices que ualent cōtra fluxū uētris. p̄mo coagulū leporis uel edi sumatur ʒ. i. & ii. aque plātaginis tepide & det̄ in po tu ieiuno sto°. Item 2° caseus antiquu⁹ dur⁹ a quo sit remota tota salsedo qd̄ sic fit Lauat̄ caseus cū aqua tepida incissus i frustra p̄ua & lauet̄. viii. uicibus uel nouē. & iste caseus ministrat̄ cum cibis factis de pasta a3ima ut prius dictum est.

Item 3^m tyriaca recēs p̄pter opiu3 que si re cens nō iueniat̄ sumat̄ tiriace. ʒ. i. opii. ℈. v. mi sceant̄ cū aqua plātaginis tepida uel cum uino grosso de torculari.

Item 4^m est lētes excorticate fortiter & cocte q̄a iste cū corticib⁹ sūt lassatiue & fortissime bulite & post i patella assate cum pinguedie renū mōtonis & date cum pauco aceto.

Item quintū est sāguis mōtonis sine sale cū aliqua pinguedine.

Item sextū ē sāguis turturis datus i potu cū uino grosso de torculari & nō coquat̄ sāguis Itē septimū ē semen nasturci integrū assatū in sartagine ministratū cū lacte acetoso i quo

ferrum uel lapilli sunt extincti.
Ite℥ octauū est lac acetosū i quo ferrū ignitu℥ uel lapilli sūt extincti cū quo coquat̄ aliqd de stipticis ia℥ dictis & addat̄ flo℞ cameleunte pueri℥are .℥ ʒ.ul̄.ʒ.ij.et mistrat̄ sto° ieiuno.
Itē pl'uis hic ē bon⁹.℞ charabe corali utriusq₃ semis plātaginis semis rox.bedaguar.an.ʒ.i. spodij sang.dra.lapidis ematitis.an.ʒ.S.oiu℥ sandaloum.℈.i.panis ℥uchari.ʒ.ij.fiat puluis subtilis cribelat⁹.
Item alia applicant̄ ab extra.& pmo faciam lauari plātas pedū & uolas manū & sub um blico & sup renes cū disolutiōe flo℞ cameleū te que dissoluit̄ cū aqua plātaginis & uino ď torculari dicto.Et si flores non habent̄ capia tur radi xeius & cum isto lauentur.
Item 2^m applicatū ab ex^a est uētosa mag^a si paciens eā pōt tollerare sine scarificatiōe sup umblico.Aliq₃ ponūt sup utroq₃ latere unam de mediocrib⁹ ul̄ de paruis si uirtus tollerat̄ pōt & illud nō approbo si uirtus sit debilis. quia agrauat pncipalia membra.
Item 3^m est lauare extrema cū decoctiōe ista roxaru℥ ru .ellecta℞ folio℞ uitis salicis. post extremitatib⁹ lotis i ista decoctiōe sufficienti & bene calida fiat absterſio cū pāno lineo al bo ita qď nihil maneat madidū i porositatib⁹ & denudet̄ & postea intret lectū & hēat lin teamina alba a qbus cū fricatiōe & calefactio ne sit reōta frigiditas actualis & sint q̄si tepi da linteamia & sit bñ cohopt⁹ ut si pōt sud℥.
Item 4^m aliqui faciūt suppositoria que sunt Rasis.9°.almāsoris in fine capituli de fluxu uētris & sunt talia.℞ thuris albi olibani lici croci gumiarabici.an.ʒ.j.opii.ʒ.ij iformēt̄ur coliria & illud exptus fui & nō inueni effc̄m forte pp soliditatē & duritiē istius colirij.
Item pn̄t applicari emplastra p°.℞ suci cito nio℞ suci nespulo℞ suci corna℞ suci sorbarū suci plātagis & aliq₃ uolunt cum resīdētia & aliqui sine.sed ego uolo cū resīdētia qa in ea ē aliqd stipticitatis. g° ualet i pposito quar.j. aque roxate facte de stipitibus.℔.S. thuris masticis.an.℥.S.san.dra.boliarmeni.an.ʒ.vj. flo℞ cameleūte.ʒ.iij. acatie ypoqstidos.an.ʒ. .iij.rox.rub.℥.S.qď si sit fe.addatur ď sand. albis & rub.an.ʒ.ij.pulueri℥ent̄.& miss.cu℥ aquis seu sucis pdictis qď si non sit fe .adde mēte sice absinthij.an.℥.S.Et post.℞ medu lam panis assati scďm q̄titatē scď℥ quā uolu eris facere emplas℞ istū panē calidū ifunde in pdictis & postq̄ sumpsit q̄tū pōt exprime pa℞ panē qď si uis addere uinū de torculari adde & supaspge istū panē madefactū cum puluere masticis & calidū applica sup sto^m & iestina gratilia inter duos panos lineos & potes addere farinā lentiū si non hēs panē q̄ tum sufficit ad iispissandū emplastrum.
Item potes facere emplastrum hoc.℞ thuris masticis thoracis calamite.an.℥.S.sang.dra. boliarmeni terre sigillate ypoquistidos acacie .an.ʒ.ii.corali rubei.ʒ.i.interiorū cinamomi ellecti.ʒ.i.S.terbētine.ʒ.S.picis naual' quar.S seu quod sufficit fiat ēplastrū cū pistello cali do addendo oleij nardini oleii masticini.an. quār.S.seu quod sufficit quod extēdat̄ sup alutum in forma quadrata ad lōgitudinem & latitudinē que uidet̄ sufficere ꝙ ponat̄ su pra umbilicū & uētrē.Itē aliquid faciunt suf fumigatiōes ab extra cū scutella pforata & fumū recipiūt p anum cū aceto fortissimo i q̄ infundāt̄ prune flamētes t̄ lateres igniti ātiq. Aliud ēplastrū.℞.masticis.℥.i.corallo℞ rub. .ʒ.ii.corticū thuris.ʒ.iii.pulueri℥entur & fiat ēplastrū sup alutā cū aliq̄ oleo t̄ suco stiptico.
Item ellectuariū ad idē.℞.corticū thuris mi nutim incisso℞ carniū citonio℞ conditorū & cōserue antique roxe.an.℥.S.cōserue bugulo xe antiq.ʒ.ii. iterio℞ cinaōmi ellecti flo℞ ca meleunte .an.ʒ.i.S.coral.alb. & rub.fortissi me abluto℞.9.uel.io.aqs idē intellige de ali is mineralib⁹nā abluūt ut terestreitas & ma lus sapor remoueatur ex sicato℞.an.ʒ.ii.san. dra.ʒ.ii.sandal'. albo℞ & rubeo℞ coriādri pparati acacie ypoquistidos.an.ʒ.i. panis ℥u chari.℔.S.aque buguloxe suci citonio℞.an. quar.S.fiat eltrium p bolos ꝙ uis deaure tur medio mō uel in toto uel in pte.Item in tenasmone qn̄ paciēs surgit de sella lauando pudibōda cū aqua frigida seu tergēdo cū bō bace & p⁹ supponēdo bōbacē in eo qď seq̄t̄ intinctū.℞.olei roxati ātiq.℥.j.uitella ouorū fortiter agitata numero duo opii sil'r pulueri ℥ati.ʒ.i.misse & tepefiat & in hoc tepefacto intingat̄ bōbax bñ carminatus q₃ ponat̄ infra pudibūdum q̄tum pōt.
Item in fluxu uētris possunt dari clisteria.p° lenitiua ita ꝙ nihil ponat̄ de sale & pn̄t in p cessu dari clisteria restrictiua que possunt de sucis & medicaminibus ādictis fieri.

Ca^m 4^m de cffi^a cāta ex sincopi.

SVPRA ca^m de cffi^a cāta ex sinco pi curat̄ cibis potib⁹ & aliis medica mibus.Cib⁹ q₃ maxime ualet in sincopi & in omni defectiōe uirtutis est aqua carnis q̄ sic fit.℞.caponē unū bene pinguē & pdicē bonā uel faxianū pinguē & pdicē bonā.ꝙ si uēter fuerit nimis lax⁹ adde turtures.ij.uel.iij. & fac bulire et despuāre illas carnes & p⁹q̄ fu erint dispumate & abitias ab olla & pigue

do tota remoueatᷣ.deinde in frustra incidantᷣ
minutim & frustra in amphora uitrea ponã
tur postq̃ si febris affuerit ponatᷣ i amphora
aqua rox.aqua bugloxe.an. quar.ʒ.& si fe.
nõ fuerit ponatᷣ loco dictaꝝ aquaꝝ uini albi
electi quar.j.ad pondus.qđ si diues fuerit po
natᷣ ibi ligni aloes.ʒ.i.florenoꝝ auri secũduз
possibilitatẽ suã quia floreni ẽt de põderᷣ suo
amittũt & obturetᷣ amphora fortiter postea
ligetᷣ desup & ista amphora ponatᷣ i cachabo
pleno aqua & caueatᷣ qđ ñ natet.sed stet ĩfra
& post ibi cachabo supponatᷣ ignis & toª no
cte buliat & ordinetᷣ qđ aqua calida sit i alio
uase iuxta cachabũ ita qđ si cõsumetᷣ aqua ca
chabi cũ alia aqª possit cachab⁹ adimpleri &
in crastino subtrahatᷣ ignis a cachabo ita ꝙ si
ne igne ãphora a cachabo abiciatᷣ . aliter eĩm
amphora frãgeretᷣ post qđ deponatᷣ ãphora
& carnes erũt ibidẽ liquefacte & conuerse in
aquã carnis & detᷣ paciẽti seu ꝑ se seu cũ aliis
mixtis. Aduerte qđ qñ i olla ponuntᷣ qđ etiã
ossa ibidẽ ponãtᷣ cũ medulˡ fortiter conq̃ssata
Item ualet zº maxie in sincopi usus pulueris
qui sequitᷣ cũ cibis admĩstratis de qbus cibis
paꝝ nutrit multũ ut sunt testicli galloꝝ qui
nõdum calcauerũt.oua sorbilia ꝑdices faxiãi
& alia cõtrita & mollificata ex quib⁹ fiũt ci
baria sorbilia deꝫ quib⁹ dicit.ypo.qđ facili⁹
est repleri potu q̃ cibo.
℞ corali rub.& albi in aqua tepida bñ abluti
& desicati.ʒ.ij.ligni aloes.ʒ.j.ben albi & rub.
doronici.an.ʒ.j.ʒ.interioꝝ cinaõmi ellecti co
riandri ꝑpati spodij fini rasure eboris sq̃nã
ti sandaloꝝ al.& rub.& muscatelinoꝝ.an.ʒ.
j.ʒ.charabe seminis citri.an.ʒ.ij iacintoruз sa
phirorũ smeraldoꝝ.an.ʒ.ʒ.℈.j.ossis đ corde
cerui interi⁹ mũdati numero 5º margaritaꝝ
orientaliũ ꝑforataꝝ & nõ ꝑforatarũ fortiter
ablutaꝝ.ʒ.iij.panoruз argẽti & auri puri nu
mero.xv.panis zuchari ad põd⁹ oiuз terrantᷣ
lapides in mortario marõreo & cribellentᷣ ꝑ
sindonẽ duplicatã ut deueniat ut fiat puluis
subtilissim⁹ qui cõseruetur i pisside bñ mun
da.Iste puluis uocatᷣ cordialˡ qa confortat mẽ
bra ꝑncipalia & regenerat spũs.& facias ꝙ
taneatᷣ i apotecha.ꝙ si paciẽs fuerit potẽs addᷣ
ambre grise ligni aloes.an.ʒ.j.ulˡ.ʒ.zᵐ ꝙ uo
lueris auri puri ducatoꝝ uenetoꝝ subtilˡr line
ati argẽti đ uenecijs nimiũ lineati subtilˡr.Itẽ
sup cibaria asꝑgatᷣ de isto puluere & de isto
puluere põt fieri elctũm ẽt ꝙ sequitᷣ cordiale
℞.puluis cordialˡ.ʒ.j.ulˡ.ʒ.ij.zᵐ ꝙ ẽ diues cor
ticum citri conditi zucharo cõserue bugloxe
cõserue boragis.an.℥.ij.semis acetoxe.℥.ʒ.zu
chari quar.j.fiat ellectuariũ i mõз zuchari ro
xati & aromatizetur cũ aqua roxata de dama
sco & deauretᷣ cũ pãnis auri q̃tũ uolueris.No
ta ꝙ aqª roxata nõ cõpetit i sincopi de repletõ
ne spũuз cõculcatorũ aditus zᵐ.A.iiª.tertij.
capitulo de sincopi.Et scias qđ.Auic. loquitᷣ
nimis ibi stricte.nã ab extra bñ competerᷣ põt
sꝑgenº sup faciẽ & extreitates.Sз in isto cãu
cõpetit fricaº extreitatũ cũ ligatura forti.Iteз
i sincopi põt cõpetere saculus applicat⁹ ab ex
tra sup̃ regiõeз cordis ut sequitᷣ.℞ semis utri
usq̃ ozimi.an.ʒ.ʒ.seis citrãguli.ʒ.ij.coriãdri
ꝑparati semis acetoxe an.ʒ.iij.seis citonioꝝ.ʒ.
ij.rox.rub.ellectaꝝ folioꝝ melise an.℥.ʒ.flo
rũ boragis & bugloxe an ʒ ij utriusq̃ san
dali.ʒ.vj.fiat sacul⁹ ad formã cordis & asꝑs
sus aqª roxata & uino ellecto cordi tepid⁹ ap
plicetᷣ Iste saculus mlˡtuз cõfortat cordis sub
stãtiam & spũuз.& iõ debet quasi in omni
sincopi ministrari q̃ citius possumus

Caᵐ 5ᵐ de effimera cãta ex oppilatione

DE fe.effiª cãta ex oppillatiõe Opila
tiões actuales pñt curari cũ sirupo
acetoxo Sirupus acetoxus ẽ duplex
quidã simplex quidã cõpositus In simplici in
trant tm̃ tria.s.acetum aqua & zucharuз. Et
iste ẽ triplex aliquis ẽ mlˡte acetositatis & in
isto intrat tãtũ de aceto q̃tũ de aqua ut.℞.ace
ti aque clare añ ptes.viij.zuchari ptes.iz.&
fiat sirupus. Alius ẽ mediocris acetositatis
ut.℞.aceti pt.5. aque pt.7.zuchari pt.iz.Ali
us ẽ pue acetositatis ut.℞.aceti pt.tres aque
pt.quinq̃ zuchari pt.iz.Alius ẽ cõpositus &
licet istũ uidebis in.zº tractatu hui⁹ libri tñ
hic describã.℞ radices herbes & semina aq̃
zuchaꝝ & acetũ & cõponas sirupuз acetoxũ
cõpositũ sicut uidebitᷣ in sequẽtib⁹ in cura fe
briũ in tractatu.zº hui⁹ prime.Nota iterum
quod ubi ẽ opillaº nõ debet dari zuchaꝝ in q̃
titate notabili.Et si das zucharuз debes dare
cũ cibis abstersiuis & mũdificatiuis ut cum
ordeo & caue ꝙ nõ des cũ oppillatis ut cum
amido.Itẽ aqª ordei alia ẽ mlˡti ordei & pl⁹
nutrit & sic fit.℞.ordei mundi pt.j.aque pt.
.x.buliãt usq̃quo ordeuз crepet.Alia ẽ pauci
nutrimẽti ut.℞.ordei mondati pt.j.aque pt.
.xx.buliat donec ordeũ incipiat crepari. Alia
est mediocris nutrimẽti ut.℞.ordei pt.j.aq̃
pt.xvij.buliat donec ordeũ incipiat crepari
ulˡ sit crepatũ.

Caᵐ 6ᵐ.de effiª cãta ex nauseatiua sacietate.

DE fe.cãta ex nauseatiua sacietate qa
indigem⁹ stomachũ cõfortarᷣ potest
cõfortari cũ medicis applitatis abin

tra & ab extra .ab extra fiat p⁹ saculus q̄ seq tur. ℞.mēte sice absinthii maiorane flo℞ me lisse.an.ʒ.ß.rox.rub.electa℞ pt.j.seu pugil lū.j.aliqui ponūt sed nō laudo quia resoluit anisi maratri carui cameos dauci siseleos.an. ʒ.j.masticis.ʒ.ij.spice nardi.ʒ.j.ß.corticum citranguli fortiter cōquassati.ʒ.iij.coliādri p̄pati coralli rub.an.ʒ.j.cōquasatis oib⁹ fiat saculus in forma scuti qui ponat̄ sup stōachuꝫ & sit q̄titatis cōdecētis secūdum quod iste ē puus uel magnus. Itē. 2° emplastrū qd̄ seq̄t ℞ laudani puri masticis.an.ʒ.j.galange ʒe doarie ameos gariof.an.ʒ.j.& si fuerit diues pone de lignoaloes.ʒ.ß.mēte & absinthij sico rū.ʒ.ij.interiorū cinami.ʒ.ij.storacis calami te.ʒ.iij.terbētine.ʒ.ß.picis naualis qd̄ suffic fiat emplastrū cū pistello calido i mortario ad dendo olei nardini olei masticis.an.qd̄ suff. ē fiat empl'ꝫ p sto°. Itē aliud si ē paup. ℞ succi mēte suci absinthij an quar.ß.alias.ʒ.ß.aque roxa.ʒ.ij.medule panis assati.ʒ.ij.infūdat̄ panis calidus i sucis p̄dictis & addito pl'ueris thuris & masticis.an.ʒ.ij. applicet̄ iter duos pānos lineos sup̄ sto^m & liget̄ ibidem.

Itē possum⁹ facere ung^m. ℞ olei nardini oli masticis olei de absinthio. an.ʒ.ß.thuris masticis.an.ʒ.ß.cere noue.ʒ.ij.fiat ung^m bn̄ cursibile. & qn̄ erit ab igne depositū.adde gariof filo℞ subtiliter pulueriꝫato℞.ʒ.j.& ungatur stomach⁹. Ad hoc ualet traꝫea q sequit̄ grossa. ℞.ʒʒ.albi rasi.ʒ.j.galāge.ʒ.ß.& si paciēs nō refutat amara ꝫedoarie.ʒ.ij.garioff.cube ba℞ macis.an.ʒ.ij.nucismuscate.ʒ.iij.g̃norū paradisi.ʒ j.ß.coriādri an̄ confecti.an.q̄r.ij. fisticoꝝ confectoꝝ. pinearū.an.quar.j.an̄ nouelli quar.j.carui.ʒ.j.miss.incidātur iciden^a. & addat̄ panis ꝫuchari incisi.ʒ.j.& ponas.ʒ. iij.floꝝ cinaōmi & habebis traꝫeā qua utat̄ sine potu.

Itē ad cōfortationē stomaci ualēt pot⁹ diuersi ut uinū maluaticū uarnacinū uel uinuꝫ de cipro ul' uinū saluiatū ul' aqua ardēs uel claretū ellectū cuius recepta sequit̄. tn̄ i modica sumat̄ q̄titate si fe. nō adsit. ℞.ʒʒ.albi electi.ʒ.ij.garioff.galāge.an.ʒ.iij.spicenardi.ʒ.j. folij sq̄nāti.ʒ.j.ß.cardamomi cucube.an.ʒ.j. fat puluis subtil' qui cōseruet̄ i saculo ꝯ aliquid de quo puluere sumant̄.ʒ.vj.cuꝫ uino subtili medij q̄rtini & ponat̄ panis ꝫuchari.q̄r.ß. ad grossuꝫ pōdus & fiat claretū i manica.j. i saculo colādo & adde pipis longi.ʒ.iij.nucis muscate.ʒ.i. Nota ꝙ si uis facere claretū optimū tu debes ponere garioff.ad ptem & ifunde i maica. & ita fac de aliis spēbus. tn̄ p̄mo trāseat p garioff. & spicānardi uel.ʒʒ. Item post cibum sumat duos bolos coctani ul' piri cocti cui supaspergat̄ tracea statim dicenda uel de puluere clareti uel sumat post cibum tostū balneatū i clareto uel utat̄.ʒʒ.cōpositi uel.ʒʒ.mūdo cōfecto qd̄ portat̄ de cipro ul'.ʒʒ.idiaco qd̄ portat̄ de india. ul' sto^m confortātia Gal.c⁹ ℞ta ponit̄ i antido° uel si sit static⁹ dyatrioton pipereon Sequit̄ recepta saluiati uini. ¶ Nota uinum saluiatum est duplex aliud simplex quod fit ex saluia & uino cōpositū uero fit ex saluia uino et aliis spēb⁹ aromaticis. Saluiatū simplex sic fit. ℞ uini electi sestaria quinq̨ saluie nō uiridis ſꝫ mediocriter exsicate. M.50.ponat̄ ista saluia in uase & ligetur ista saluia lapidibus ut pendere possit in me° uasis & obturet̄ uas bn̄ & sic stet.iz.diebus. Nota qd̄ saluia nō debet esse uiridis quia essꝫ nimis amara & cū h° ut humiditas sit cōsumpta ex tali exicatiōe.

Item nō dꝫ ēē sica m'tū ne hūiditas et uirt⁹ sua exalauerit. Saluiatū cōpositū sic fit. ℞.galāge ellecte q̄r.j.gariof.ʒ.j.spice nardi. ʒ.j.pulueriꝫet̄ subtiliter & cribellet̄ & ponātur in saco de pāno lineo nō nimis spisso & sac⁹ nō restringat̄ nimis & cū istis pulueb⁹ iponat̄ lapillus qui sacum teneat suspēsum in medio uasis. Nota ēt quod isti pulueres nō debēt poni sil' cū saluia sed postq̄ saluia fuerit imposita p.x.dies.

Item nota quod isti pulueres sufficiunt ad saluiatū.ubi uelles magis artificiare adde thimi ephitimi.an.ʒ.ß. Itē potes ponere alia hn̄tia pprietatē ad mēbra diuersa si sit lapss⁹ in aliquo m̄bro℞ interio℞ sicut in lepra poni pōt serpēs nemoris. Si sit lapssus in cerebro betoica. Si i splene. Scolopēdria. Itē circa c^m. effimere cāte ex nausea quia ibi cōfert uomitus. Iō puocādus ē cū inmissione digiti q p uocat̄ in corporib⁹ dispositis uel cōsuetis facilius q̄ in aliis & in talib⁹ puocat̄ cū imissiōe digiti in os uel cū immissiōe pulma℞ gali intincta℞ in liquore q seq̄t̄. ℞.seminis atriplicis fortiter cōquassati.ʒ.i.buliāt fortiter i uno quar.aque cū dimidio & colature addat̄ olei oliue quar.ß.aceti.ʒ.i.& bibat patiēs de isto tepido in uno austu q̄tū bibere poterit sine hanelit⁹ respiratōe & p⁹ stet p unā horā ul' circa & p⁹ mittat digitū intictū i illo liquore p̄dicto & penā galli pfundet et qa odiernis tporib⁹ raro uomitu utimur. iō n̄ pono uomitiua fortia.

Ca^m 7^m de effimera causata ex apostemate.

Curat̄ p° apa resolutiōe prio cuꝫ hoc unguēto qd̄ ēt ualꝫ ad herniā uentosam. ℞.origai calamēti abrotani pi

tarie saluie.an.M.i.aneti maratri cimini.an.ʒ
.S.camomile melisse.an.ʒ.S.coquant̃ oīa pfec
te & collatura sit.℔.j.& collatura inspisset̃
adden° melis quar.j.sepi yrcini.ʒ.ii.uini albi
ʒ.i.aceti.ʒ.S.& fiat ungm̃ bñ molle & resol
uet̃ apa in pn°. 2° pōt curari apa cuȝ ung° qđ
sequit̃.℞.medulle pāis albi olei roxati aque
fontis.an.quar.i.misce fortiter agitādo & po
natur sublētus ignis & cōtinue agitan° buliāt
usq; ad olei cōsumptiōeȝ & fiat ēplastrū bñ
mole & ualet bubonib⁹.Itē pñt maturari cū
h° ung° qđ seqtur.℞.bismalue malue cardo
nis sanatiōis herbe molarie.an.M.j radicuȝ
lilii quar.S.farie fenugre.farie se.lini an.ʒ.S.
carica℞ pinguiuȝ.ʒ.S.butiri recētis cōueniē
ter abluti assungie porcine recētis.an.quar.
.S.ad incorporādū misse & fiat emplastrum
mole quia eo meli⁹ maturatur.
Ruptoriū bonuȝ.℞ calcisuiue.ʒ.i.tartari.ʒ.
.iij.incorporent̃ cū saliua hominis & cōserue
tur usui.Cum aūt apostēa fuerit maturatuȝ
aperi cū flobothomo quia p̄ualet medicine ca
ustice.& facta aptione cuȝ flobotho° post ap
plica pumaciolos factos cum albumie oui bñ
agitato cui albumini pmisce pa℞ de uitello et
oleo raxato & intinge pa℞ de stupa đ canapa
& fiat pulmaȝolus qui applicat̃ & immissa
tenta prius ut locus stet aptus .dum tñ non
fluat multus sanguis qui si fluat habeas pul
uerem qui sequit̃.quē puluerē misse in albu
mine oui & ibidē tinge pulmaȝolū & sine tē
ta applica.℞.sanguis drac. boliarmeni terresi
gillate.an.ʒ.S.psidie.i.corticon granato℞.ba
laustie acatie ypoqstidos mumie.an.ʒ.ij. thu
ris masticis cū cortice.an.ʒ.j.S.& si uis addē
san.hūani cōbusti ʒ.i.pillo℞ leporis cōbusto
rū.ʒ.S.In isto puluere adde aloes mire cora
li p̄sertim si fuerit uulnus sup caput & nota
ꝙ cirugicus sine isto puluere stare nō dēt uł
saltem habeat i apotheca.Itē si mūdificatiōe
indiget teneat desup mūdificatim̃ ꝙ sequit̃.℞.
farine frumti uolatilis quar.S.uitello℞ oue℞
numero.iii.oleii rox.ʒ.S.melis.ʒ.vj.suci apij
.ʒ.j.ponat̃ sup ignē et buliat cōtinue agitan°
donec fiat spissitudo aliqua ad moȝ unguēti
bñ fluxibilis & bñ p̄seruat a fistuł.quo mun
dificato cōsolida & cicatriȝa cū ung° de litar
girio bñ mixto cui⁹ ℞ta sequit̃.℞.litargirij.
ʒ.ij olei j rox.aceti rub.an.℔.S.ponat̃ in mor
tario de plūbo & ibidē bñ agitet̃ p tres dies
cōtinue.ita ꝙ fiat ungm̃ in moȝ mellis spissuȝ
ꝙ si nō suffic̃ acetū & oleū rox.qa forte agitā
do resoluit̃ adde de ipis añ cōtinue agitan°.đ
isto pulmēto pone bis i die & ita curabis apa
maxie bubones.i.que sunt in emūtoriis & pre
sertiȝ que sunt p uiā cōgestionis & ista apata

sunt cā effimere ut dicit.A.Iteȝ 3° pōt curari
p cōuersionē in sclirosiȝ & hec cura ab aucto
rib⁹ negligit̃.iō nō pono eā.

Cam̃ 8m̃.de effiª cāta ex soliditate & frigidi
tate membroruȝ exteriorum.

SVDOR p aliquos puocat̃ ut.℞.
flo℞ camomille utriusq; sticados an
thos puri.an.qr.S.origani calamen
ti pulegii. an.ʒ.i. aut.ʒ.S. buliant omnia in
uino ellecto & aq̄ an.q̄tū sufficit & ponatur
ista deco° in curcubita sicca una uel duab⁹ ꝙ
si nō hēs curcubitā pone in cadis uel barilis
ligneis & obturēt̃ iste cucurbite ł ista uasa uł
poat̃ i uesica porci & ponāt̃ in lecto sub pa
nis ita quod nō tāgant pacientem sed paciens
possit se uoluere de latere in latus et sit pati
ens bene cohoptus tenēdo caput ad extra pā
nos ibidē sudabit.¶ Potest ēt sudor puoca
ri cū unguētis et oleis apitiuis ut sequit̃.℞.
olei de aneto olei meliloti añ.℔.ij.buliant in
istis oleis ea que sequūt̃.℞.origani pullegij
calamēti utriusq; saluie.an.ʒ.S.exp̄mat̃ &
collet̃ & inde toª spina dorsi ungatur ab occi
pite usq; ad caudaȝ & cohopiat̃ bene patiens
Itē alij uolunt qđ inuoluatur in foliis ebuli
patiēs totus.

Cam̃ 9m̃ de effiª cāta ex ebrietate.

EBRIETAS curat̃.5.modis p° cū
narcoticis & stupefactiuis sed non
approbo hoc.¶ Secūdo cū uomitu
& hoc approbo in dispositis uomere & cōsu
etis.3° cū alterātib⁹ ut cū potu aque frigide
uel cū potu citrulli uel cū suco pomi alteri⁹
4° cū phibētib⁹ uaporē fumosum ad caput
ut cū coriādro citōiis & pirris uirdib⁹ & ali
is stipticis.5° cū ualētib⁹ ad hoc a tota prop
etate & ista sunt ēpica & sine rōe ut esset cū
suco cauliū comedet̃ carnes pingues porcias
ut dicitur de quodā qui sic faciendo & tota
die bibēdo nō inebriebat̃.
Item.℞ cū modico uini pulueris yrundinum
qui cōburātur in olla bene lutata in furuo &
istud ualet multū ad preseruādū ab ebrieta
te secūdum aliquos. Itē qui comedit de pul
mone arietis die tota nō in ebriabitur.

Cam̃.10m̃ de effiª cāta ex cibo.

EPITHIMA quod ualeȝ ad alterā
dum caliditatē epatis.℞.aque ro
xate aque endiuie aque nenufaris
an.℔.S. aque curcubite aq̄ cucumeris.an.

quar.j.suci latuce suci portulace.an.quar.j.
rossarum rub.ellectarum.℥.ss.sandal.albo & rub
.an.ʒ.ii.spodii fini.ʒ.j.cāphore.ʒ.ss.aceti albi
.ʒ.i.fiat epithima & potes addere suci sumi
tarū solatri si uis forti⁹ infrigidare. ¶ Nota
aliqui ponūt sucū solatri.s.i casu.d̄ pato ali
ter nō sʒ pono solatrū cū toto quia in substā
tia solatri ē aliud stipticū p quod deprimit̄
uirtus solatri senarum.

Explicit de effimeris.sequit̄ de putridis.

CIRCA ca^m de cura putridarum in generali & est secūdus tractatus hui⁹ p̄me quarti In cura talium febriū Auic.laudat clisteria quia oʒ uentrē laxare minorādo. Ideo notādū q clisteria sunt diuersa quia aliud est molitiuum.& sic fit.℞ malue bismalue uiol.mercurialis brāce ursine.an.M.i.sanatiōis radicum lilij.an.quar.ss.fiat decoctio in qua dissoluatur cassie mūde pinguis.℥.j.olei uiolati.℥.ij.fiat clistere sine sale. Aliud est clistere mūdificatiuū qd̄ sequit̄.℞ malue bismalue & ubi n̄ hēas bismaluā utaris malua que secundū aliquos bismalua uocat̄.& non est uerum quia z^m aliquos ē una species malue que crescit i altū ad lōgitudinē duorum palmorum ul' plus.& i^a ē duplex quia p^a portat florem rubeū alia albū rox.uiol.mercurialis sicle brāʒe ursine furfuris uel carcabrū pt.j.suci sicle suci cauliū rub.an.quar.j.fiat decoctio i qua dissoluat̄ cassie pinguis mūdate.℥.j.salis cōis.ʒ.iij.sed si uis magis mordicati^m salisgēme.ʒ.j.uel loco salis olei uiolati.℥.ij. Et nota q in oībus clisterib⁹ pono cassiefist.ne decoctio retineat̄ i itestinis & ut itestina remaneāt lasa. Et ulteri⁹ nota q ubi n̄ hēs bismaluā debes uti radice althee que scd̄m aliq̄s bismalua appellat̄.& non est uerum.secūdū aliquos & melior ē 3^a spēs malue q̄ crescit i altū ad longitudinē quatuor palmorum ul' plus.& ista ē duplex ut sup̄ portās flores rub.a^a alb. Aliud ē clistere alteratiuum qd̄ sic fit.℞ lactuce scariole rostriporcini foliorū salicis.an M.j.suci melonis indi quar.ss.florum uiol.nenufaris.an.℥.j.fiat decoctio in q̄ dissoluat̄ cassiefist.mūdate olei uiol.olei nenufaris.an.℥.ss.camphore.℈.j.ul'.ʒ.ss.fiat clistere qd̄ si herbas nō habueris qa forte ē tēpus yemis.℞ aque cucumeris aque cucurbite aque nenufaris aq̄ rox.an.℔.ss.furfuris .pt.j.qdam addūt an̄ maratri carui.an.ʒ.ij.& fiat clistere ut sup̄. Aliud ē clistere attractiuū ℞ herbas.ij.cōium & sūt malua & bismalua uiole mercurial' sicle & si nō hēs bismaluam pones ursinā.an.M.j.agarici ellecti.ʒ.iij.furfuris tritici bn̄ madiāti.℥.j.an̄ maratri carui an.ʒ.ij.fiat decoctio in qua dissoluat̄ cassiefi.bn̄ pinguis.℥.j.yerepigre gali.uel bn̄dicte secundum qd̄ uolueris euāre ul' ellectuarij suci roxarum de q̄libet istorum.℥.ss.uel.ʒ.v.ul'.vi.ul' de oībus.an.ʒ.ij.olei uiol.℥.ij.mell'.℥.ss salis cois.ʒ.iij.uel loco ei⁹ salisgēme.ʒ.i.fiat distere. Et caueas ubicūq; pones sal facias ipʒ pōderari quia q̄to magis ponit̄ de sale tāto magis mordicat. Itē sal rōne cuiusdam adhustionis quā hēt in se corrugat q̄re intestina post stipticātur plusq̄ deberēt.& iō delicatis & in habētibus membra itrinseca sensibilia pono minus. Nota qd̄ i disteribus ubi ē debilitas intestinorū pōt poni m̄te sice absinthii.an.ʒ.j uel.ʒ.ij. Itē potes facere clistere cōstrictiuum cū cōstrictiuis frigidis stipticis superius positis & in talib⁹ nō ponas casiefistule nec alias laxatiuas nec sal & si pones illa ollera pone i pauca q̄titate & sunt ollera cōstrictiua. Et caueas qd̄ clisteria in nimia q̄titate nō dētur ne graues itestina. Itē potes facere clistere cōfortatiuū cū brodiis cōfortatiuis ut caponis uel pdicis aliqualiter p decoctionem inspissatis in quib⁹ nihil ponas de sale & hec faciēdo talia brodia nec ponas de oleo nec de alio laxatiuo. Et detur in pua q̄titate. Caueas tibi q clisteria administrētur tm̄ tepida ita qd̄ non sint actu calida nec frigida. Itē caueas q non des q̄titatē nisi secūdū qd̄ cōpetit. Itē clistere cōstrictiuū pōt fieri i hoc mō.℞.radicū camelleunte coctanorum pirorum immaturorum prunorum caricarum sorbarum nespillorum omniū foriter cōquassatorum.an.℥.j.uel quar.ss.mēte sice uel absinthii.an ʒ.ij acatie ypoquistidos.an.ʒ.j.aque cisterne aque rosarum facte de stiptibus roxarum.an.quar.j.ss.fiat decoctio in qua dissoluat̄ coagulū leporis uel edi.ʒ.iij.sepi yrcini uel mōtoni de renibus.ʒ.ij.sirupi de ribes .ʒ.ij.ss.san.dra.boliarmeni subtiliter pulуerizatorum.an.ʒ.ii.olij masticis.℥.j.fiat clistere ad.℔.ss. Item nota circa illud ca^m quod iulep sic fit ex aqua & zucharo quod est duplex quia aliud est pue cōmistiōis & est ubi ponitur una ps zuchari & 2^a aque. Aliud est m'te cōmistiōis & est ubi ponit̄ tm̄ de zucharo q̄tū de aqua .ubi nota quod iulep pōt esse digestiuū & alteratiuū & cōstrictiuū & laxatiuū & h^o accipiēdo aliq̄s apropatas et admisceāt̄ ēt eis alique medicine ualētes ad h^c cū zucharo ut dictum est et coquāt̄ & clarificentur ut debet & tūc ponatur. Iulep cōpositū de quo fiet mētio in proprijs capitulis pticularib⁹ de cura febriū.

Item nota quod eodēmō pōt fieri ydromel ex aqua & mele so^m & illud uocat̄ ydromel

simplex. Item oximel ut'. ℞. aque. ℔. iij. mel ℔. j. aceti. ℔. ß. ponat ad igne & dispumet & clarificet. Sup eodem ca° quia multi dubitat recipe clistere tu potes natura tetare cum suppositoriis quoꝝ qdaz sunt simplicia & debilia ut que fiut ex melle & sale. ut. ℞. mellis ʒ j. buliat usq ad pfecta bulitione. & add salis subtiliter pulverizati. ʒ. j. & informent supositoria. Nota qd in delicatis hoibus itestina sensibilia sufficit iectio bobicis intincti in melle crudo. Aliud pot fieri de lardo duro. aliud pot fieri de candella facta de sepo motonino addendo paꝝ sal in anriori pte que ifundat in oleo coi. deinde ministret. Aliud fit de stipite caul rub. uel sicle tincte in chistifel motonis. Item in pueris medula nucis intincta in melle. Ite fiut alia suppositoria fortiora que sunt. ℞. salis triti & pone i pelle assungie porcine in modu suppositorij & imitte ul. ℞. mellis & salis ut pus dictu est. & adde esule. ʒ. j. uel stercoris muris pulverizati. ʒ. ß. uel dyagredij. ∋ j. uel collogntide. ʒ. ß. & inunge i capite suppositorij cu oleo & supponat. aliud fit de sapone duro. aliud fit de salgema. aliud est suppositoriu attractiuu ut. ℞. melis yerepigre galieni. an. ʒ. ß. & loco pigre galieni potes ponere bndictam salis cois. ʒ. iij. stercoris muris. ʒ. ij. collogntide. ʒ. j. fiat suppositoria. & cu filo ligent. ut cu intus sufficienter steterint possint extrahi. Ite caue qd no admistres suppositoriu nisi pus fuerit tinctu cu oleo.

Item sup eode ca° pot ueter laxari cuz admstratioe i itroitu mse ut si det fic° sicce et albe sunt meliores aliis qa si duo ul tres ipleatur medulla cartami meli laxat & spalr flegma & illud multu i hoibus stomachu & pectus plenum flegma e.

Ite ualet. 2° esus racemoꝝ i introitu mese ꝙ si racemi sunt sicce no tm nocet sicut si sunt recetes & si steterinit dieb° trib° ul qtuor sut meliores. Ite 3° ualet pruna damascena recentia ul sicca numero. x. ꝙ si sicca sint madefiant in aqua tepida prius per unam horam. Item 4° ad hoc ualent iuiube & sebesten. Item ad hoc ualet ceresa acra in introitu mese in hotibus stomacu flegmaticu siue sint recetes siue sicce & sicce debent pari per horaz in aqua tepida.

Ite 6°. ualet ad hoc bucella panis furfurei cotinuata i itroitu mse. Ite 7° ualz ad h° dieta alexadrina de qua facit metioez. G. 2° affo. cometo illi° affo. quibuscuz iuuenib° & coiter cocedit in quadragessia i qua salsa comeduntur in itroitu mese ul acuta in aceto forti ut esset nasturtiu aquaticu ul domesticu uel porri cu melle coditi q dieta duo facit. p° incitat apetitu. 2° laxat uentre & io carnes salse coiter uel pisces in pn° mese comedi debet & sitia. Itez esus spinachioꝝ atriplicis petrossilij herbe molarie mercurialis malue oia ista ualet ul qdaz eaꝝ codita cu lacte amigdalaꝝ dulciu in febricitatib° & no febricitatib° cu carnibus porcinis & spalr cu pinguedie uetris ꝙ si forti° uis laxare adde pulueris sene bn puluerizate. ʒ. j. Ite caueas ꝙ si ibi huores fuerint salsi ul colerici no des sicleʒ uel blites uel carnes nec pisces salsos.

Ite ualet ad hoc comedere pane furferu.

Item pot ueter laxari cu potib° & p° cu brodio puli ut galli atiq & specialiter in colerica ut. ℞. gallu antiquu. 7. uel. 8° anoꝝ uel antiquiore si inuenire poteris hnteʒ pedes croceos & fac decoq & qn erit pl q semicoctus extrahe cu brodio & pone in eius uetre polipodij quercinij no atiq sed recentis coquassati quar. ß. uel. ʒ. i. ß. qdam dicut quod dʒ poni an. ʒ. ß. & fac ipʒ iteꝝ decoq In eode brodio usq quo sit pfecte coctus & da stomacho uacuo. ʒ. v. uel. vj. & potes etiam dare brodiuʒ uace uel bouis & spaliter in arenulis renum no tn sit nimis pinguis ista. n. laxat sui uiscositate & no sint nimis cocte iste carnes. Item ualet ad hoc potus expressus p° parua decoctione mercurialis & sic fit. ℞. mecurialis M. j. buliat paꝝ in pua qtitate aque & post q bulierit ponat in paraside & ibide fortiter cu coclearí ul cu alio exprimat & ꝙ ibide manat potu det. Item 4° ualʒ ad illud. ʒ. j. cassiefistule mode bene pinguis disolute a brodio pulli uel brodio ciceꝝ rubeoꝝ paꝝ bullitoꝝ uel letiu uel cu brodio auricule porcine uel bouis aut uacine sine sale ꝙ si fortius uis laxare infonde in ista colatura sene modate a stipitib° & bene pulueriʒate ʒ. i.

Ite si uis fortius turbit bn gumosi purgati interius & exterius. ʒ. i. ue. ʒ. i. ß. ʒʒ. ∋. i. Item aliqui ribaldi disolunt radices yreos uel folia uel grana cataputie uel diagrediu uel esula & ministrat in potu & male quia sine digoe meꝝ. Ite nota ꝙ tu potes ministrare medicina in forma liqda & in solida & solida dupliciter quia potes administrare in forma ellectuarii & in forma pilulaꝝ. medicina data in liquida debet ministrari si materia sit coreta in stomaco uel in uiis propinquis stomaco & ita debet dari in aurora. In pillis debet dari si sit i ptib° remotis & specialiter i capite ul tibiis & brachiis & debet dari in pn° noctis Item in forma ellectuarii debet dari si materia fuerit in ptibus mediis ut in renib° & dʒ mistrari i medio noctis. Aduerten quod nulla mediciaʒ cocedas materia existete aposa in par

tibus pectoralib⁹ s₃ opare cū unguētis ad h⁹
apropriatis & flobothomiis. ¶ Nota quod
anteq̄ des medicinam c₃te scire utrum paci
ēs hēat somnū pfundū uel nō. Q đ si habue
rit somnū pfundū. o₃ qđ excitet̄ pus & qđ n̄
dormierit p unā horā ul' dormiat suū somnū
mag^m anteq̄ sumat medicinā. Ite₃ in liquida
substātia pōt medicīa dari i for^a clareti. Q đ
sic fit. ℞ pulueris clareti supius potati. ʒ. ij.
folio℞ sene mūde a stipitib⁹ & semibus. ʒ. j.
turbit gumosi iterius & exterius purgati. ʒ.
ij. ʒʒ. ʒ. ij. diagredij uel scamonee. ʒ. ß. si uis
colerā euare si fleg^a essule. ʒ. ß. polipodij qr
cini fortiter cōq̄ssati thimi epithi. an. ʒ. ij spice
nardi. ʒ. ij. pulueriʒent̄ pulueriʒāda & cōq̄s
sanda cōquassent̄ & pōant̄ in maica & addi
to ʒuchari quar. ß. ul' quar. j. uini ellecti cōpe
tētis quātitatis fiat claretū ꝙ si uis puocari
uu₃ magis esse urine adde crete marie tribu
li marini. an. ʒ. ß. semis milij solis. ʒ. ij. an. ʒ. j.
& reseruet̄ usui. dare potes de isto clareto p
uū cubellu₃ unū de mane ꝙ si laxat suffic̄ da
re dieb⁹ alternatis & si nō sufficit laxare mi
sce maiorē q̄titatē ꝙ si nimis laxat minue q̄ti
tatē & dēt ducere pu⁹ cubell⁹ isti⁹ clareti in
mediocri hitudine laxitatis q̄ter t' qnqes. & no
ta ꝙ p⁹ admistratiōe₃ isti⁹ clareti nō est dor
miendū. Rō qa ista sunt satis calida & facilis
actuatiōis & forte trāsiret in nutrimētu₃.
Itē z° pōt laxare cū admistratiōe collature in
liqda substātia & alia z^m mō₃ apoʒimatum.
Q đ si purgare itēdis fleg^a ut i q̄tidiana. ℞.
corrigiole fumiterre. an. ʒ. j. polipodij qrcini
fortiter cōquassati suci scabioxe suci lapacij
acuti facta residētia. an. ʒ. ß. quod si sucos nō
hēs sume aque an. ʒ. iij. agarici albi ellecti. ʒ.
iij. fiat decoctio i qua dissoluat̄ cassiafist. pin
guis bene mūde. ʒ. ß. turbit gumosi iteri⁹ &
exterius purgati. ʒ. ß. ʒʒ. albi. ʒ. ß. & fiat po
tus qui det̄ tepidus in aurora. Ista colatura i
mediocri habitudine laxitatis suffic̄ ducere
.v. uel. vi. uicibus. & si uis qđ fortius opetur
dissolue dyacartamū uel diacalamentū ul' be
nedicte pbate. ʒ. ij. Itē pōe in decoctione radi
cum yreos cōquassati. ʒ. ß. qđ si uis opillatio
nes forti⁹ reōuere. adde aristologie rotūde. ʒ
. ß. Item si uis cū paucioribus opari. ℞. agari
ci. ʒ. iij. an. ʒ. j. ß. & fricet̄ & collādo exprima
tur & in collatura dissoluat̄ dyacartami. ʒ. ij
uel. iij. & fiat potus. Item si purgare itendis
colerā uti tercianis. ℞. flo℞ boragis uiolaru₃
nenufar. & buglox. an. ʒ. ij. pruno℞ damasce
no℞ pinguiū iuiuba℞ sebesten. an. numero. x.
aque endie uel suci ei⁹ facta residentia uel la
ctuce uel capillue. ʒ. ij ß. seminu₃ melonum. ʒ.
ij. fiat decoctio in qua dissoluat̄ cassiafistula

ʒ. i. ellectuarii suci rosarum. ʒ. ij. fiat potus
tepid⁹ qui det̄ in aurora & si nō uitet amara
loco ei⁹ det̄ Reuba℞ loco ellectuarij đ suco
roxa℞ p noctē tēpati in aqua ēdiuie. ʒ. j spice
nardi. ʒ. ß. uel. ℈. j. Itē si itendis purgare hūo
rē melācolicū ℞. flo℞ uiola℞ boraginis uel
buguloxe anthos. an. ʒ. ß. polipodii quercini
fortiter cōquassati aristologie rotūde. an. ʒ. ij
an. ʒ. i. folio℞ sene a stipitib⁹ mūdate & se
mine. ʒ. i. thimi epithimi. an. ʒ. i. ß. fiat deco
ctio in qua dissoluat̄ cassiefist. ʒ. ß. tamarin
do℞ pinguiu₃ māne granate. an. ʒ. iij fiat po
tus Quod si forti⁹ uis laxare adde lapidis e
matitis uel lapidis lazuli subtiliter pulue
rizati plus & post trigesies abluti. ℈. j. Itē no
ta quod in istis colaturis pa℞ utor mirabola
nis quia pauci inueniūt̄ boni uū omnis eo℞
uirtus uetustate ē cōsumpta. Item ēt ex cā
quā assignat Auic. ca° de cura putrida℞ fe.
in uniuersali circa finem capl'i in pte illa mirā
bolano℞ uero quia post laxatiōem hñt cōstri
gere bene in cāu in quo uellemus euare colam
exñtem in stomaco possum⁹ tutius uti &
hec si intestina & stomachus essent debilia
rōe male cōplexiōis uel cōpōis inspecta ut in
melācolia idis & flemate chebulis. coiter bele
ricis nō utimur. Itē eo cāu quo comuniter u
teremur qn̄ substātia eo℞ est nimis stiptica
o₃ quod uirtutē ab eis tm̄ extraham⁹ & fiat
cū balneo quod seq̄t. ℞. corticū mirabolano℞
q̄bus uti uis in q̄titate que tibi uidet̄ quod
si mirabolāi sint āntiqui accipe maiorem quāti
tatē & cōterre fortiter & post tritos i aqua
tepida infunde p unā horam quousq̄ uideas
gumositatē supnatare & cū uideris pone in
isto frustrū filtri albi factū in mō₃ lingue ca
put sit strictū extra & caput amplū intus de
ind̄ per filtrum aqua manabit & sic reāner
unctuositas mirabolano℞ & sic facere cōsue
uerūt alchimiste aquas suas subtiles. Itē. z°
si uis potes habere uirtutē mirabolano℞ faci
liter ita qđ colligas unctuositatē supnatātē₃
quā misse cū colatura. Itē. ʒ° hēri potest &
melius cōterre cortices & pone in aqua ad lē
tū ignē postea qn̄ iceperit feruere depone &
colla & collatura₃ ministra. uel. ℞. cortices &
infunde in decoctiōe & stet p noctē & in cra
stinū colletur fortiter & collatura administra
tur. Et quod dico de mirabolanis intelligo đ
turbit. Item de agarico & coloquintida &
aliis laxatiuis quorum uirtutē uis tm̄ habe
re. Itē scias quod in istis medicinis seu colatu
ris nō pono scamoneā nec alias medicinas for
titer eridicatiuas qa multū naturā molestāt
quia so^m. Auic. uult qđ materia minoret̄ in
pn°. nō iubeo uti sed in curis ptcularib⁹ do

ebo modū. Itē uenter pōt laxari cū sirupis laxatiuis qb⁹ utor in morbis cronicis uel qñ uolo tēptare naturā uel qñ patiēs abhoret audire medicinā laxatiuā uel qñ paciēs est debilis & o₃ quod natura paulatine laxet. Et modus facīedi tales sirupos est. capiunt semina radices flores & alia medicamia apropata ill passionib⁹ de quib⁹ cibus fit una decoctio. et si cū sirupo uis facere digestiuū fac digestiuū de medietate illi⁹ decoctiōis addito ȝucharo ul melle ȝm ꝙ. Item in alia medietate hui⁹ decoctiōis tēperent laxatiª appropata huic humori euādo tota nocte & in crastino illa laxatiua fricent et expmant talr ꝙ tota uirt⁹ laxatiuoꝝ inde hēat & p⁹ additis ȝucharo & melle ȝm ꝙ uis clarificet. Iste ē un⁹ mōus. Itē alius mōus accipit ps decoctiōis & sirupi₃. t & clarificet cū ȝucharo post pl'ueres ponūt laxatiui i saculo lineo delicato nō multū compsso & ibidē morant in sirupis. Ite₃ alius modus ꝙ i fondat puluis laxatiuoꝝ in sirupo uel saculo & qñ debet dari tal sirup⁹ fiat amphore agitatura & nota ꝙ tales sirupi laxatiui dbēt dari in aurora. & aqª q eis miscet d₃ esse eq̄lis q̄titaris cū sirupo & nō in maiori.
Item nota ꝙ aqua que miscet cū sirupo deb₃ esse bullita cū aliquib⁹ apropatis ut cū ciceribus rubeis ul ordeo ul lētib⁹ ul scolopēdria ul capill ueneris ul talib⁹ l cū aliis diureticis. Itē intelligit de aqª que admistrat i digestis s₃ dēt dari in maiori q̄titate exm ut sequit in materia flegmatica. ℞. radicū cōiu₃ s. petrosi lij apij brusi spgi si materia nō sit multū uiscosa sint teneri. ꝙ si indigeas fortiori caliditate in digerēdo capias nō teneros sed antiquos et grossos. Radices apij pēthafilon cum toto boragie siue cū toto buguloxe cū toto fumiter re. s. cu₃ radice ēt corigiole scabioxe betonice apij acuti adiātos capilliueneris & alia hiis similia an. M. j. anixi carui. an. ʒ. ij. florū anthos utriusȝ sticados boragis et buguloxe. an. ℥. ß. fiat decoctio in qua in fine apponāt aromatiª ut spicanardi & alia ut spodiū in cui⁹ decoctionis medietate ponat ȝucharū. ℔. ß. secundū ꝙ uis facere sirupū & fiat sirupus cū diligētia clarifica t⁹ & ille ē digestiu⁹ In alia pte decoctiōis infundāt que sequūt. ℞. foliorū sene mundate a stipitibus & semine agarici ellecti. ʒ. iij. turbit gumossi ellecti. ʒ. j. ℥℥. al bi. ʒ. ij. esule. ʒ. j. thiepithi. an. ʒ. ij. tēpet p nocte in dicta decoctiōe & fricet ut dictū ē & fiat sirup⁹ addito ȝucaro. ℔. ß. Itē pōt uenter laxari cū pomo laxatiuo ꝙ sequit ℞. pomum & incide p medium & remoue cortices & loco corticis pone diagradij masticis. an. ʒ. j. & p⁹ cōiūge ptes pomi & inuoluat pomū cum stupis madefactis & pone ad decoquēdum sub cinerib⁹ lento igne & qñ ē coctū abice ptes exteriores. & quod iteri⁹ remansit ministra stomacho ieiuno & da paꝝ aque tepide uel uini bñ limphati tepidi Quod si nō hēs pomū fac cū coctano & meli⁹ ualet & cū piro uel ēt cū ficub⁹ sicis.
Ide₃ potes facere de. ʒ. iij. uel. ʒ. ij. reubarbari uel. ʒ. ij. turbit. ℥℥. albi. ʒ. j. uel. ʒ. j. esule uel. ʒ. ß. quia nimis esset. ʒ. j.
Item potes facere fructū laxatium secūdum quod docet Plato in libro suo de agricultura secundum quod sunt ficus pirra poma & ceteri fructus secessiui. Isto mō pfora stipitē arboris & obstrue foramen talr quod uirt⁹ medicine exteri⁹ nō respiret & hoc ē fiendu₃ in uere & fructus qui inde manabūt erūt laxatiui. Item potes uinū laxatiuū administrare in forma ista Vinū decoctiōis floꝝ ebuli. uel floꝝ uel granoꝝ eius ē laxatim & q̄to maior ē quātitas tāto magis laxat. Itē uinum decoctiōis alchechigi ꝙ sequit dicit solutiuū quia uētrē soluit & urinā ꝓuocat in quo cāu paciēs non possit urinare qđ fit sic Bis ter t q̄ter poma plura alchechingi terāt et cū uino distēpet & tepidū ministret. Itē uinū decoctionis iringoꝝ ualet cōtra lapidem & soluit urinā. Itē glis uel cātaridis pulueri₃at⁹ ammotis alis & capite disolutū uino albo ualet Item potes uētrē laxare cū unguētis inungēdo uolas manuū uel plātas pedum in exitu balnei. cū oleo collogntide qđ ꝓuocat uomitū & laxat uētrē. tamen hoc nō fit nisi materia digesta. Itē unguētum ꝙ suppositū pectori mouet uomitū umbilico fluxū. & matrici menstrua. ℞. ℥. j. aloes fell tauri qđ sufficit ad faciendū in mō₃ unguēti sine igne disoluendo alii dicūt quod fiat cū igne leui. Item ad ide₃ ualet oleū cataputiaꝝ & fit de semine cataputie sicut fit de amigdalis dulcib⁹ oleū.
Item ad idē ualet oleum sanbucinū quod fit de medula sambuci & nō de floribus & nota quod de istis oleis siue unguētis nō debes uti nisi materia ꝑus digesta qa sūt faciunt natu re uiolētiā.
Itē pōt uētēr laxari cū medicina ad modū electuarij. Nā educit colam citrium de suco roxaꝝ cui⁹. ℥. ß. ducit in mediocri habitudine laxitatis qnqes. Item diaprunis. ℥. j. ducit q̄ter. duc flegma dyaturbit & bndicta. ʒ. v. bis in mediocri habitud ine laxitatis ducit. Item ducit medicina yeraruffi. yeralogodiō teodo ridicon empicon & anacardinū & paulinum quorum. ℥. ß. mediocri habitudine laxatis ducit quater. Et istorum recepte posite sunt in antidotario Nicolay & sunt alia ab istis sic

diacartam⁹ l3 dicāt quod fleg^a euāt potest tñ
coľaz euāre cui⁹ recepta sequit̃.℞.pulueris
diagredi.ʒ.ij.carniū citonior̃ cū zucharo cōdi
torū.℥.iij.ʒʒ.albi.℥.ß.medulle carthami.℥.
.j.turbit guōsi & purgati.℥.j.māne grana
te melis roxati.an.quar.j.panis zuchari.℔
.j.ß.fiat ellectuariū dilligēter p bolos pōde
ratos.ʒ.v.& laxat fecies ī mediocri hitudie.
Item pōt fieri aliud laxatiuū qđ cōiter appel
laẗ tabula laxatiua.℞.corticum citri cū zucha
ro cōditor̃ fortiter cōquassator̃ cōserue ui
olar̃ cōserue boraginis & bugloxe.an ℥ j.tur
bit ellecti dyagredij esule.an.ʒ.vj.ʒʒ.albi.ʒ.
iij.gumiarabici liqricie mūdate.an.ʒ.ij.pľue
ris dragāti frigidi.ʒ.iij.panis zuchari qđ suf
ficit & fiat ellectuariū in tabula.

Item pōt uēter laxari cū pillis factis ex elle
ctuariis hic positis cū additiōe alicuius uel ali
quar̃ cōseruar̃ ut cōserue uiolar̃ boraginis
buguloxe & alior̃.an.℥.ß.Itē sunt pille alie
poite in antidotario ut auree & alie de quib⁹
ñ facio hic mētionez.Itē pōt uēter laxari cuz
plurib⁹ laxatiuis simplicibus apropatis hūo
rib⁹ euādis ut si uolum⁹ fleg^a euāre fit pľuis
deturbit cū medietate.de.ʒʒ.ut.℞.turbit.ʒ.j.
ʒʒ.ʒ.ß.uel essule subtiľr puluerizate.ʒ.ij In
materia aūt colerica.℞.reubarbari.ʒ.j.uľ dia
gredij grosso⁰ pistati.g̃.iij.ne iducat rasurā ī
testinor̃ masticis.g̃.iij.

Itē tn hūore meľico.℞.foliculor̃ sene subtiľr
puluerizator̃.ʒ.ij.uľ.ʒ.j.& pnt isti pulueres
admistrari cū brodiis simplicib⁹ in introitu
mēse uľ cum aliis.Nota tñ ꝙ si aliomō potes
admistrare laxatiuū aliter q̃ in pulueribus ap
probo ꝙ facias nisi necessitate cogente ut.s.qa
oz ꝙ qñq medic⁹ decipiat pacientez.In fine in
ultia pte capľi illa pte trocisci quidē.&c̃.A.
phibet torciscos torcisci & pille ñ conueniūt
in pn⁰ istar̃ fe.& cā ē qa medicine attractiue
nō cōueniūt in pn⁰ fe.quia ut pluri^m tales me
dicine sunt eradicatiue & in pn⁰ sufficiūt mi
noratiue & in illis ī quib⁹ fe.est adherēs.i.cro
nica ideo ēt in talibus admistro ellez & dissol
uo ī iure cicer̃ rub.uľ alio ne fortiter attrahāt
hec sufficiāt in generali de laxatiuis.

Sequit̃ capitulu3 de cibatione febricitantium
& est secūdum secūdi tractatus.

SVpra ca^m de cibatiōe febricitātium
scias ꝙ dieta tenuissi^a tpib⁹ hodier
nis nō mistraẗ ñ raro pp debilitatē
uirtutis & infamiā medicor̃.Vñ ypo.p^a par
ticula in tenuib⁹ dietis magis peccāt egrotan
tes ēt quicqd accideret de morte infirmi iputa
reẗ medico si nō bñ mistranẗ.Cibaria uel nu

trimēta q̃ possunt mistrari febricitātib⁹ sunt
ista.p⁰ zuchar̃ rox.si hēat uētrez laxatum uľ
zucharū uiolatū in habētib⁹ cōstipatū & lo
co isti⁹ possunt dari roxe cōdite uľ uiole cū zu
charo & sic fit.℞.cōserue roxar̃ conserue uio
lar̃.an.℥.j.panis zuchari fini ibidē subtiľr cō
triti & p⁰ pōit̃ cū cōserua & ī istis cū illa.℥.
.j.ß.zuchari & p⁹q̃ bñ cōmista sūt.supponaẗ
alia.℥.j.zuchari q̃ grosso⁰ terraẗ cū p sit &
misceaẗ & p⁹ cū ualđ mōica q̃titate aq̇ rox.su
p aspgen⁰ aromatizeẗ & ī pisside lata pōaẗ &
deẗ usui unū coclear illius cōfectiōs cū trib⁹ ł
quatuor.℥.aq̇ bulitie infrigidate aliomō pōt
dari malum granatū quod si acetosum fue
rit laueẗ cū duplici aqua & si acetosum fue
rit ualde lauari dz cū aq^a tepida ne noceat pe
ctoralib⁹ Pro fe.exicatis & ut ñ causet tussiz
& p⁹ debet sup aspgi pane zuchari aq^a roxa
ta pri⁹ abiecta & potes administrare unū co
clear uľ.ij.Quod si malū geranatū fuerit dul
ce suffic quod semel laueẗ cū aq^a frigida &
supaddaẗ min⁹ de zucharo qđ si fuerit mu
zū laueẗ cū aqua tepida semel solū & supasp
gaẗ mediocriter de zucharo.3⁰ pōt admini
strari mica pais furfurei si uēter fuerit cōsti
patus uel albi si uēter sit laxus qui dz pus cū
aq^a bulita & refrigerata bis ter uľ quater la
uari & pōt administrari unū uel.ij.uel.iij.co
clearia secūdū quod magis uel minus uis nu
trire & post bibat par̃ de aq^a bulita.4⁰ pōt
administrari cib⁹ de ordeo qui ē duplex un⁹
qui uocaẗ ptisana alius qui uocaẗ ordeaceus.
Nota quod ptisana quedā ē pauci nutrimē
ti & sic fit.℞.ordei ptē.j.aque ptes.xx.buli
āt & coquāẗ ad cōsumptionē quarte ptis sic
quod remaneāt tres ptes.Alia ē multi nutri
mēti & sic fit.℞.ordei ptē.j.aque ptes.x.bu
liāt usq quo remaneāt ptes.5.Alia ē medio
cris ut sic.℞.ordei ptē.j.aque ptes.xv.& re
maneat quinta ps ministra frigida nisi sit im
pediēs ut opillo & strictura ptiū pectorali
um tūc eiz tepide administrātur.Vbi sciēdū
ꝙ si uolum⁹ fortiter abstergere in mūdificati
one nō debet esse ordeū sine cortice si aūt pa
rū debet esse sine cortice.Itē nota quod ptisa
na pōt fieri multipliciter p⁰ buliēdo in āpho
ra & quāto ē magis tenuis tāto cicius buliet
& cū minori piculo cauēdo tñ ꝙ ignis teneaẗ
cōtinue facta ebuliōe & in pn⁰.fiat paulatim
& os obtureẗ bene.2⁰ mō buliēdo in lari aut
furno ubi coqẗ panis.3⁰ mō pōt fieri in uase
duplici ut āphora ubi sunt cōposita aq^a &
ordeū ponatur ī chachabo aque pleno & fiat
ignis sub chachabo sicut supi⁹ dixim⁹ docē
do facere aquā carnis.

Item nota quod ptisana est duplex quia alia

eſt ſimplex & fit ut dictũ ẽ & addito cũ p̃di
ctis aliq° apropato morbo ut ſi ſit ſtrictura
pectoris uel tuſis addit̃ liqritia raſſa cõquaſ
ſata uel capilli ueneris uel uua paſſa uel fic⁹
ſice ſi ſit opilło i ſplene radix capari ſcolopẽ
dria cicoree. Si uis qđ ſit ꝓuocatiua urine qñ
ẽ quaſi cocta admiſce cicera rubea & fruct⁹
ut iuiube ſebeſten & ſemia frigida maiora cũ
tuſa & ſpãłr ſemen melonum & ſic de aliis.
5° põt fieri ordeaceum tripłr. p° ℞. ordei mũ
di q̃r. ʒ. lauet̃ fortiter manu ducen° & ſi ali
quid ſupnatat abiciat̃ & ponat̃ ad tẽpandũ
in aq^a tepida tota nocte & in craſtinuꝫ collet̃
ab iſta aqua & ponat̃ ad buliendũ in aq^a alia
& buliat uſq̧ quo ĩcipiat crepare & iteꝝ col
let̃ & ponat̃ i mortario & fortiter terrat̃ cuꝫ
lacte pauco amigdalaꝝ diſſoluat̃ & collet̃ &
compmendo cũ ſtainea & addito lacte amig
dalaꝝ ſupponat̃ igni & buliat fortiter ac ẽẽt
bos cõtinue agitan°ne adhurat̃ & ponat̃ i paſ
ſide & ſupponat̃ zuchari paꝝ ñ morb⁹ fuerit
cũ opillatiõe uel colic⁹. Iſtud ꝑpe appellatur
chiſt ordei. i. ſucus ordei. 2° pot fieri ordeacea
ałr & ſic. ℞. ordei mũdati abluti ut prius qđ
ſufficit uł quar. j. uł plus 2^m q̃titatẽ quã uis
facere ponat̃ in aq^a tepida ut tẽperet̃ tota no
cte & collet̃ & buliat in alia aq^a uſqueq̊ bñ
crepauerit & p⁹ collet̃ & ponat̃ ad coquẽdũ
cũ lacte amigdalaꝝ quar. ʒ. cõtinue agitando
& buliat fortiter & iſtud uocat̃ ordeaceũ to
tuꝫ uł ordeaceũ integrũ & ſuppoſito zucha
ro ut dictũ eſt det̃. 3° põt fieri ałr ut. ℞. orde
uꝫ integrũ cũ cortice i q̃titate bona q̊ tibi uide
tur & ponat̃ i molãdario & fiat farina q̊ pur
get̃ a furfure cõ ſedatio & p⁹ farina ſubtilis
ponat̃ in paſtello ſiue q̊cunq̧ alio mõ & appo
nat̃ in furno ubi ſtet q̃diu pãis ſtabit i coquẽ
do & p⁹ extrahat̃ & farina ita ponatur i piſ
ſide uel ſaculo et ſeruet̃ uſui. Itẽ qñ eſt neceſ
ſitas ſumat̃ ſufficiẽs q̃titas et coquat̃ cũ lacte
amigdalarum continue agitando uſquequo
conuenienter ſit ſpiſſum et miniſtratur cum
zucharo ut dictuꝫ eſt. 6° poteſt fieri auenatũ
ꝙ fit ex auena excorticata cũ lacte amigdalaꝝ
& fit dupliciter. p° ℞. auenã purgatã a cor
ticib⁹ ſecũdũ quod uis & lauetur & p⁹ fac
eaꝫ bulire uſq̧ quo incipiat crepari & colla
eã & pone in mortario piſtã do cũ lacte amig
dalaꝝ & poſt colla p ſtamineã & adde iteꝝ
collature lactis amigdalaꝝ quod ſufficit &
coquat̃ cõtinue agitãdo uſq̧ ad ſpiſitudinem
mediocrẽ & miſtra cũ zucharo ut ꝑus. 2° mõ
fit ſicut ordeatiũ in 2° mõ dictũ. Alio modo
põt fieri cib⁹ de ptibus ſubſtãtialibus furfu
reiſ q uocat̃ brotoia iſto mõ. ℞. ſubtiliſ furfu
ris furmẽti ita ꝙ furfur remãſerit pingue et

nõ oĩo mõdatum a farina & illud furfur ſu
matur a farina poſtq̃ ſemel mõdata eſt a fur
fure groſo & ponet̃ ad tempandum in aqua
tepida anq̃ coquatur p unã horã & poſtq̃ re
ſidẽtiam facit aqua plane abiciat̃ & quod re
ſidẽdo remanet cũ lacte amigdalaꝝ quar. ʒ.
coquat̃ uſq̧ ad ſpiſſitudinẽ mediocrẽ & p⁹
miniſtra cũ zucharo ut dictũ ẽ ſup̃. Nota qđ
ſi paciẽs abhoreat iſta cibaria que ſunt dul
cia rõe lactis amigdalaꝝ potes aſpgere loco
zuchari grana maloꝝ granatoꝝ ꝑus abluta
ut dictũ ẽ ſupius. 8° fit cib⁹ de olerib⁹ ut. ℞.
ſpinachie boragis buguloxe atriplicis & alia
apropata ut dictũ ẽ ſupra ca° de cura putri
darum in generali ellecta ẽt mũdata ꝑus bul
liant & collet̃ & p⁹ collaturã contundantur
minutim & deinđ cũ lacte amigdalaꝝ coquã
tur cõtinue mouẽdo & miniſtra cũ zucharo
quod ſi paciẽs nõ dilligat dulcia infundat̃ ibi
paꝝ aceti uł uini maloꝝ granatoꝝ. Nono põt
fieri alius cibus de curcubita q ſic fit. ℞. cur
cubitaꝝ raſſaꝝ deſup anq̃ ſemẽ emiſſerint
pfecte & fruſtratim incide & poſt bulias cũ
pauca aqua duabus undis et collet̃ et collata
fortiter exprimatur p duo ciſorea et p⁹ ſub
tiliter cõtũdant̃ et p⁹ cõtuſſa ponãtur ad co
quẽdũ cũ lacte amigdalaꝝ et cõtinue bulien
do agitet̃ et nõ indiget tãto lacte ſicut alia ci
baria et det̃ quod ſi rõne dulcedinis abhore
at det̃ cũ granis maloꝝ granatoꝝ uł cum ſu
co acetoxe uel racemoꝝ acetoxoꝝ uel agreſta
Deci° fit cib⁹ de frum̃to q dicit̃ amidũ quẽ
cibũ nõ laudo in fe. pu. maxime uẽtre ſtiptico
et ſi dubitaret̃ fluxus uẽtris bñ laudo ł ubi
indigem⁹ multo nutrimẽto et ſic fit. ℞. ami
di q̃tũ uis diſoluat̃ in aqua tepida et pmitta
tur reſidere et poſt aqua ſupernatãs abiciat̃
tota & quod reſidet ponat̃ ad decoquenduꝫ
cũ lacte amigdalaꝝ cõtinue agitando et det̃
cum zucharo uel granis malorum granatoꝝ
ut dictum ẽ uel ſic coquatur farina furmenti
cum lacte amigdalarum ubi caremus amido
et ualet ut amidum unde amidũ magis con
ſtipat et nutrit.
Vndeci° fit cib⁹ a ſimła. i. ſemel molita fit. n.
de granis frum̃ti ſemi molitis et fit ſic. ℞. fru
mẽti ellecti q̃tuꝫ uis et põat̃ i molãdrio noui
ter pato tałr ꝙ nõ pfecte molat̃. ſꝫ granũ per
mediũ diuidatur ita ꝙ ps furmẽti aliq^a remo
neat integra poſtq̧ farina iteꝝ abiciatur p ſe
datiũ groſſuꝫ et ꝙ trãſit p tale ſedatiũ uoca
tur ſimula q̊ ſic patur lauatur. 7. 6. uł. 8. aqs
ita ꝙ ptes terre arenoſſe q̊ de molãdrio egreſ
ſe ſũt abiciãt̃ poſtea coquantur cũ lacte amig
dalaꝝ cõtiue agitãdo et miniſtra cuꝫ zucharo
uel granis maloruꝫ granati.

Duodeci° fiũt purete in galico uocatur ulga
riter lapurea de pᵃ aqua decoctiõis leguminũ
et spālr cicerũ rubeoruȝ de ptib⁹ frigidis uel
pissorũ alborũ uł i ptib⁹ calidis que purea ē
duplex qdaȝ simplex qdaȝ cõpoita simplex sic
fit.℞.aq prime decoctiõis leguminũ q̄tuȝ uis
postq̄ bulierint una unda & adde butiri recē
tis q̄tuȝ suffic uł ubi fe.nõ est olei.ubi aũt fe.
est agresta addat & det.Alia est cõpoita que
sic fit.℞.aque pdicte q̄tuȝ uis & adde aprop
ata ut petrosiliũ sansucũ saluiā ysopuȝ minu
tim incissos.ʒʒ.croci & alia que uis.buliant
iteꝝ una unda & q̄n deponet ab igne cõde cũ
oleo uł butiro uł agresta racemoꝝ uel de gra
pell.& det.Decimotert° fit cib⁹ de amigdał
qui ē quadruplex quidā fit cũ aqua frigida
ut.℞.amigdalaꝝ excorticatarũ q̄tũ uis terrā
tur fortiter & dissoluēdo cũ aqᵃ frigida exp
mēdo & collet p pānuȝ albũ uł staminea &
illud nõ approbo rõne aque frigid que opilat
Aliter fit cũ aqᵃ sȝ bulita eodēmõ & illd ma
gis approbo duȝ tñ diu nõ steterit qa in pua
mora spālr in estate corrũpent & in fe.dȝ di
mitti ppausari anteq̄ det & unctuositas que
supnatat debȝ cũ pluma eapi sup ducēdo uel
aliter moueri et post ministraria qa oē mucila
ginosuȝ ē unctuosũ ł oleagineũ.& oē unctuo
sũ sic cõseruat ignē ita augumtat calorē febri
lē alr.fit sic.℞.amigdalaꝝ excorticataꝝ.lb.
.ȷ.ponātur i mortario & dissoluātur i parua
aqua pus bulita & refrigerata.postea terrā
tur fortissime & post p staminea collentur
fortiter taliter quod illud qd inde manabit sit
spissuȝ sicut butirũ uel caseus recēs & iste ci
bus ponitur sup iucos rotūdos ut qd subtile
est colletur.& iste nõ est cibus paupuȝ & ap
pellatur butirũ de amigdalis.
Alius cibus põt fieri de amigdalis.& sic fit.
p° buliatur aqua cũ q̄ dissoluātur amigdale
excorticate dulces et postea collentur et adda
tur petrosiliũ incissuȝ et alia de apropatis su
perius dictis in pn° uel similib⁹ post buliat
quousq̄ incipiat ingrossari uel ispissari et ali
qui postq̄ bulitũ est iponũt oua molia pus in
aqua bulita & dispuāta.14.fit cibus qui di
citur macaron & illud portatur utplurimuȝ
de catalonia et dicũtur figdeli uł tagliarini.uł
farmētini & fit de farina subtiliori frumenti
fit pasta talis farine & addito frumēti parũ
fermētatur aliq̄liter ita qd pasta ñ sit azima
nec perfecte fermētata & post extenditur in
modũ paruaꝝ uirgularum supra mensam ali
quam ubi exicetur per seipsum coquitur au
tem sic accipe de illo condito q̄tum uis & toᵐ
integrum ponatur infra lac amigdalaruȝ &
cũ lacte bulliatur donec incipiāt inde fieri &

post datur & potest ēt nõ febricātibus decoq̄
cũ bona pinguedine bouis aut mõtonis uł ca
ponũ uel alia eodēmõ & ē cibus multi nutri
mēti sicut amidum qui cib⁹ debȝ multũ d̄co
qui ¶ Decimusquint⁹ fit cib⁹ de pullis quē
nõ doceo coquere sȝ puideas quod sint faxia
nati & puideas quod in febricitātibus nõ po
nas carnes salsas sȝ loco carniũ potes ponere
agrestũ cũ to° uel cũ suco agreste uł aceti pa
rũ & si uis facere magis infrigidatiuũ pone
in uētrē latucā ł acetoxa ł alia sēia frigida.Et
nota ꝙ agresta non debȝ ad decoquendũ põi
cũ reb⁹ cũ quib⁹ coquit nisi q̄n cib⁹ ab igne
deponit qa si decoq̄ret cũ cibis totũ denigra
ret ¶ Decimosesto fit alius cib⁹ de puis aui
bus de bosco & noto ꝙ tales aues q̄to hñt ro
strũ gracili⁹ tāto sunt meliores quia pascunt
nutrimētũ subtilius & iõ sunt paucarũ sup
fluitatũ modus ppandi ē quod prius infũdā
tur parum in aqᵃ calida & post ponātur i ue
ru & ponātur cũ lardone recēti ubi nõ sit fe
bris intēsa et p⁹ ponũtur i suco agreste q si ñ
habetur ponatur in aceto et aqua roxata an.
q̄tũ sufficit.¶ Decimoseptio fit cib⁹ de extre
mitatib⁹ porci seu edi et ministrātur extremi
tates quia sunt paucaꝝ supfluitatũ debēt tñ
multum decoqui qa sũt ptes neruose. Et no
ta quod ille carnes debent buliri in aqua una
et ibi despuāri et post in alia addēdo petro
siliũ uł alia apropata et si dētur cerebella edi
caueatur quod uēter sit mũd⁹.18° fit cib⁹ de
pdicib⁹ iuuenib⁹ & alijs auib⁹ que possunt
decoqui uel assari.Nota tñ quod stāte fe.nõ
debēt assari quia omnibus fe.cõpetũt humi
de diete nisi in magna uirtutis debilitate uł p
stractiõe apetit⁹& eo cāu assant & comedũ
tur cuȝ aqua roxata & aceto an.uel cum su
co citrāguli uel acetoxe & ponitur paꝝ de sa
le uel quasi nihil uel suco uue acerbe.19° fit
cibus de pisib⁹ et nota ꝙ tales pisces debent
esse parui in fe.de locis petrossis uel areno
sis uel de nõ lacunalibus de aquis currētib⁹
cum puis squamis quare tales sunt paucaꝝ
superfluitatũ Aduertēdum tam̄ quod tales
pises habent pulpam duram suut meliores
Si autem habent pulpam molem non est uix
d̄ eoꝝ magnitudie & debēt decoqui in aqua
Quod si fe.sit flegmatica ponatur cum aqᵃ
tm̄dem de uino albo et ponant cũ eis herbe
apropate ut petrosilij ysopi et similia.uł pñt
decoqui in graticula assati etiā conceduntur
impleti herbis apropatis.20.fit cibus d̄ ouis
galinaꝝ recentib⁹ tremulis.Non cocedimus
nisi uitellum quia est tempatum et albumē
est frigidum cõcedim⁹ cum agresta uel aceto
et ubi non hēmus illa damus cuȝ uino grana

torū multum represso cum aqua .Itē dam⁹ lactucas portulacas & qnq cucurbitas lȝ ra ro rōne magne uiscositatis eoꝝ que dam⁹ cū aceto.Caue tñ ne acetū sit sic fortis acetosita tis i fe.maxie qa noceret sȝ tēpa acetositatē cū aqua roxata uel aliis admistis aceto.acetū.n. rumpit & carminat & q̄to fortius tanto ma gis carmiat et iteriora i fe.sūt d̄bilitata.Itē co gitur qñȝ medic⁹ dare in fe.pmo quia appeti tus est inordinat⁹.& tunc oȝ qd̄ uidat decipe pacientem.sed stante fe.loco uini debȝ dari ui nū maloꝝ granatoꝝ ul' det̄ acetū in paruissi ma q̄titate aque multe cōmistū.ul' det̄ paruȝ uini rub.grossi de torculari aq̄ multū cōmi stū.ul' det uinuȝ qd̄ in aliqbus ptibus fit de ceressis.Itē cogit̄ medic⁹ dare uinū cū uirtus defficit & spūs resoluit̄.Et tc.℞.uiui albi qd̄ melius ē uel uini rub.si ñ hētur albū ul' si pa ciēs afficit̄ ad rub.q̄tū uis & infundat̄ in eo medula panis calidissimi sicut exit de furno. & pmitat̄ ꝙ uinū ibibatur in pane postq abi ciatur panis & p panū lineuȝ albuȝ collet̄ & cū multa aq̄ mistrat̄.& si panē calidū nō hēs facut sequit̄.℞.aque dulcis ellecte buliētis ac tu ptes q̄ttuor & uini albi ptem.j.misce i am phora q̄ ponat̄ in aqua frigida ad refrigeran dū illud uinū & sic det̄ ul' si uis zᵐ cāus exi gentiā misceat̄ magis de illa aqua.& nota ꝙ ubi dēs dare uinū i fe.oȝ ꝙ diu steterit anteq̄ det̄ mixtuȝ cū aq̄ ista & cōferūt i cura ethice.

Tertium capitulū de febrib⁹ acutis.

Supra caᵐ fe.acutaꝝ qd̄ dictū est in cura fe.putridaꝝ & cibatiōe oȝ re memorari.& maxie idigem⁹ altera tiuis q̄ dicta sunt in pn̄° hui⁹ capli ex pte cibo rū epithimatū & medicinaꝝ& spālr in h° ca su indigemus assiduatione in ore & gutture paciētis cū reb⁹ phibētibus exsiccatioēȝ qd̄ sic fit.℞.quattuor semia miora frida semis psi lij semis citonioꝝ fortiter cōquassatoꝝ an.ℨ. ij.semis būbicis mūdati.ℨ.j.suci liqr.ʒ.j.fiāt pui saculi i forma amigdalaꝝ in latitudine te nues delicati q sacelli madefiāt i mucilagie se qnti.℞.seinuȝ i mediate dictoꝝ an.ℨ.ij.conq̄s sa fortissime & isundant̄ p horā in aquis sci licet roxate nenuffaris capilloꝝ ueneris cucur bite cucumeris.& aliis similibus omibus uel quas habere poteris & postq̄ semina & aque simul steterint uidebis supnatare mucilagi neȝ quā collige & p⁹ tēpera saculos ādictos et pone unū in ore et postq̄ idē paꝝ steterit abice et reitte ut tēperet̄ et pone i ore aliuȝ et ita itera ut tēpet̄ qusȝ os sufficiēter hūectet̄ Ad idē.℞.panis seligenis zᵐ.A.paiſ ſumule q̄a sumula est magis friḡ tñ ñ oēs diligūt co medere siliginē i h°casu.℞.panis siliginis uel frumēti furfurei si uēter sit cōstipat⁹ uel al bi si sit lax⁹ & laua ipsum in trib⁹ aquis p⁹ ifūde i lacte acetoso cū mlta aq̄ pri⁹ bulita et r̄frigerata et pōe i ore paciētis & sugat su cū paulati t' ifūde panē āte dictū i suco uue acerbe cum aqua q̄ sufficit quem succū Auic. appellat aquā agreste.Item ad ideȝ.℞.citrā gulū & abice cortices & post p quadros di uid̄ et pōe i aq̄ pus bulita & reffrigerata et ibi stet p temp⁹ postq sugat paciēs sucū qd̄ si ñ hēs citrāgulū acipe puos limoens & fac ut dictū est.Item ad idem.℞.pomū dulce si flegmaticus est si colericus est acetosum abi ciat̄ cortex supior & p⁹ incidat̄ p trāsuersū delicatis& postea frustra illius pomi ponan tur in aliquo uase delicato pleno aqua frigida pus tamē bullita & masticēt̄ illa frustra & trāsglutiat̄ sucus & reliquū abiciatur.Item ad idē ualēt ḡna mali ḡnati patā ut dc̄ȝ ē su pra.Item ad idem ualent mora de sni.i. illi⁹ terre uel mora de semi.i.semi matura quia nimis matura faciliter corrūpunt̄.s.mora cel si q̄ cū aqua frigida lauātur & sucus eorum trāsglutiat̄ & substātia abiciat̄.Item in pau pibus cōsueui administrare stipita latuce uel portulace frustra etiā cucumeris uel cucurbi te refrigerata in aqua que teneat̄ in ore & qñ q secūdū cāus exigētiā faciemus aque misce ri acetū Nota tñ quod paciēs nūq̄ utat̄.andi ctis nisi ante os lauauerit cū una pte aceti uel uini maloꝝ granatoꝝ &.x.ptibus aque pus bulite & si dubitas lesionē ptiū pectoraliū loco aceti utatur Iulep uiolato uel roxato ul' simili ul' ubi cāus requirat pōt aque misceri uinū albū.Item.℞.pirra poma coctona & ali os fructus similes boni odoris & incidāt̄ fru stratim & ponātur in uase aliquo & supasp gat̄ aq̄ cāphorata cū sandalis addito modico aceti uel paꝝ uini ubi dubitaret̄ d̄ sincopi ul' cāu uirtutis & odoret̄.Item lauent̄ & epithi ment̄ extrema sup uenas pulsatiles cum aq̄ frigida uel cū aqs roxe endiuie cucurbite la tuce neufar.& similib⁹ uel cum sucis frigidis eorumdeȝ.
Itē irroret̄ extrē ab alto irroratiōib⁹ ifriatis & fiat cōtinuatio p pausam uel interuala.Itē pomum ad odorandū in fe.acutissima.℞.sā dalloꝝ rub.& muscatīttoꝝ.an.ℨ.ij.roxarum rub.ℨ.ss.anthos puri.ℨ.ss.croci.ℨ.ss.coquassē tur omnia & misceātur & fiat pomū cū pāo serico ul' atr.℞ roxaꝝ rub.uiolaꝝ nenuffaris sandalloꝝ muscatilinoꝝ.an.ℨ.ss.cāphor̄.ḡ.v. cere albe medicū fiat pomū pforatū in medio Itē epithema in febre acuta.℞.mucilaginis

feminis psilij citoniorum .an.ʒ.ij.aque nenuffa ris.quar.j.&.ʃ.aque acetose aque bugloxe suci pomorum acetosorum facta residentia.an.qr.j. aceti albi.ʒ.v.oiuz sandalorum semis citri.an.ʒ.v. camphore.gr.ij.& fiat epithima.

Caᵐ 4ᵐ contra sinthomata.& pᵒ cōtra tipuz.

Remediū cōtra tipū ab itra & ab extra.ab extra est qd̄ pmo pati ens cohopiat̄ bene pānis calidis. 2ᵒ qd̄ fricētur extreᵃ cuz pānis fricatiōe tn̄ nō iducente nocumētū in mēbro. 3ᵒ q ligent̄ extrema fortiter ligatiōe non idu cente nocumentū in mēbro ligato q sic fit.℞. pānum longū uel manutergiū & cuz illo liga crura in fine musculorum & ad iteriora brachio rum & in fine musculorum .quarto ingiant̄ lateres antiqui fortiter & supaspgant̄ bono uino & inuoluti pānis applicent̄ plātis pedū taliter qd̄ non cōburatur infirmus nec lectᵘ 5ᵒ.pōt sedari tipus cū oleis & unguentis qui bus ungat̄ spina dorsi que olea sunt duplicia & unguēta qa alia sunt que sūt domestica ut oleuz laurinū camomille & cōpositū ex hijs q̄ secunt̄ ut castoreuz rutta absinthiuz radicuz lilij apij calamēti origani pulegij utriusq; sal uie origanū sticados abrotanum rutta ozimū siseleos silerismuntani anthos & similia olea. Fortia enim olea uel unguenta sunt illa que fiūt ex medicinis rubrificātibꝰ ut sūt sinapis euforbium piper piretruz assa fetida & sitia ex qbus simplicibꝰ uel cōpositis pluribus ul paucis pōt fieri oleū.pᵒ sic buliāt i aqua pua bulitiōe ut eorum succi i oleo nō adhurant̄ & pᵒ deponant̄ ab illa aqᵃ in oleo buliātur usqueq̄ uirtus eorum sit in oleo.2ᵒ pōt fieri sic buliant pdicta fortissime cū aqua qusq; aqua acqsiue rit eorum uirtutem & post collet̄ & i illis aquis admistra oleū & sit cū aqua buliat̄.tn̄ anteq̄ abiciat̄ cōprimatur fortiter collādo.3ᵒ fit hoc mō & meliꝰ ista ponunt̄ in amphora cū oleo & buliāt i duplici uase ut dicʒ ē sup.Iste mo dus est melior.Qd̄ si unguēta facere uolumᵘ ℞.dictarum pulueruz.ʒ.ij.olei.ʒ.j.cere q̄tuz suf ficit fiat ungᵐ lento igne.ul.℞.pulueris pdic ti.ʒ.ʃ.olei qr.ʃ.fiat ungᵐ Per applicata ab extra est dictū satis ʒ p ab itra applicata tri pliciter remouent̄ seu tripliciter possunt seda ri.Aliqua sunt q̄ materiā tipi cōsumūt tm̄ sui caliditate.Aliqua sunt que nō tantū sui calidi tate cōsumūt ʒ ēt uētrē laxādo expellūt.Alia sunt que materiā iculcant ul incuniant.Alia utroq; mō pma sunt ut costus origanum cala mentum &c̄.potata cum uino ponitur etiam succus eorum potatus per se uel cum uino 2ᵃ sunt ut agaricus potatus q̄ parat̄ sic.℞.aga rici.ʒ.iij.bulliat in aqua q̄tum sufficit in puo potu postea fricet̄ fricetur & collādo expria tur ita quod uirtus inde hēat̄ & det̄ potui. Item ualent eodēmodo apropriata hūori pe canti Similimodo opiata ministrata que sunt ut opiū semē iusqami que opillando materiā incuneant si cēt̄ ante tipū p duas horas i do si debita.alie sūt pitte.A.ut.℞.tiriace magne ʒ.ii.fiant pitte. vij.quarum tres dētur ante ti pum p duas horas.& nota quod iste pitte n̄ debet dari n̄ materia pꝰdigeᵃ & p magna pte euacuata.Item pitte de storace calamite opij nucem oppoponacis an̄ pulueriʒent̄ sub tiliter & addito melle roxato q̄tum sufficit fiant pitte quarum tres p duas horas ante tipū dent̄.Item sunt alie pitte.℞.castorei opopo nacis asse fetide piretri.an.ʒ.ij.opij thebaici ʒ.ʃ.butiri.q̄tum sufficit fiant p.tte & den tur tres ante tipū p duas horas & in tribꝰ.ʒ. sūt.7.pitte & q̄tō maiores tāto fortiꝰ opāt̄.

Caᵐ 5ᵐ de superfluo sudore.

Supra caᵐ de supfluo sudore in febri bus oportʒ restringi cum applicatis ab extra ingrossantibꝰ materiā & i frigidātibꝰ aerem Infrigidantia aerem dicta sunt in prinᵒ huiꝰ capituli Ingrosantia autem materiam secūtur & priᵒ quod nō excitetur cutis nec tegat̄ sed solū pāni actu frigidi ap plicētur sine acuta tersione.2ᵒ ungat̄ cutis cū oleis infrigidātibꝰ ut oleo roxato cōfortato cū oleo nenuffaris de salice & de balaustijs.3ᵒ un gat̄ cutis cū oleis frigidis dictis uel de oliuis in maturis qbꝰ admisceāt̄ ea q̄ sequūtur.s. suci citoniorum suci malorum granatorum ponticorū rosarū balaustiarū lambrusce prunellorum sorbarū nespullorū & aliorum fructuū & charabe que q̄to est magis trāsparens tanto est melior & galle pforate & nuces cipressi a catie ypoquistidos & similia cū quibus olea potes simplicia cōfortare seu cōposita olea. 4ᵒ lauet̄ cutis cū aceto misto cū aqᵃ agreste t cum decoctiōe stipticorū dictorum uel cū suco salicis nenuffaris uel plantaginis uel sēpiuie. Item emplastret̄ cum mucilaginibꝰ frigidis qbꝰ addat̄ gumiarabici quar.ʃ.& applicanᵒ niuē sup extrema si autem nō habeat̄ amplicē tur res magne frigiditatis sicut nix. Item emplastrētur extrema sup uenas pulsa tiles & est sucus mādragore nenuffaris sēp uiue & similia & loco huiꝰ quia talia nimis debilitāt uirtutem & ulterius est debilitata p sudorē supfluū fac supaspgere aquam fri gidam ab alto sup uenas pulsatiles brachio

rum & illud cõtinuetᷣ usq̃ quo sufficiat uel madefiant pãni linei in aqua roxata uel ne nuffaris uel aliis aquis addito paꝝ acceti & ponatur madefactus sup paciẽtẽ & cessabit sudor nec tamẽ ista fortia facias nisi te cogat necessitas.

Ca^m 6^m de fluxu sanguinis nariũ.

Supra cap^m de fluxu sanguinis nari um uehementi & specialiter in cau sone quia pipm euacuantur multi spiritus Prohibeatᷣ cũ mistratis ab intra & ab extra. Ab intra sicut sunt cib⁹ & potus in grossantes sanguinẽ ut acetũ mixtũ cũ aq^a ne nufaris capillue, portulace plãtagis cucu. uel cucurbite. Cibi aũt sunt lactuce cucu. cucurbi ta &c̃. Et cũ mistratis ab extra fit sex modis. pmo applicãdo remedia sup locũ a quo fluit sanguis & si fluat ab epate pone epithimata infrigidãtia sup epar. Si a splene qđ cognosci tur si p narẽ sinistrã sentiatᷣ in sinistro latere ponatᷣ epithi^a sup splenez & ista epithimata sunt supra posita.
Secũdo applicãdo remedia sup loca sup que transit & ponatur uentosa sup locuz p quem transit ut si fluat ab epate ponatᷣ sup ypocun drio dextro & fiat aptio uene grosse q̃ ẽ inter spatulas uel applicetur super spatulas pann⁹ madefact⁹ aquis frigidis & sucis frigidis & aceto. talis panus circõuoluatᷣ. & in hoc casu maxie ualet sucus bursepastoris uel sangui narie. 3ª applicãdo remedia sup locũ p quez expellit nõ imediate sed sup̃ in timporibus et fronte. & in hoc cãu ualet emplastrũ qđ seq tur. ℞ terre sigillate sanguis dra. an. ʒ. S. gal laꝝ pforataꝝ acatie ypoquistidos nucis cipſ si. an. ʒ. ij. pulueri zentᷣ subtiliter & disoluantᷣ cũ albumie oui & suco burse pastoris. an. q̃r. S. addito camphore. ʒ. S. fiat emplastruz qđ applicetᷣ fronti & timporib⁹ uł ponatᷣ itra na res coagulũ leporis uł edi in modũ tente. Itẽ aliqui capiũt mediã fabã & calefaciũt eã paꝝ & sup locũ applicãt. Itez aliqui ponũt sterc⁹ asini uł porci. sed melius esset ponere capere intra nares sic. ℞ stercus porci & ponatᷣ itra pãnum lineũ & fiat tenta que ponatᷣ i narib⁹ uel intingatᷣ bombax i suco uirge pastoris.
Quatto stringitᷣ flux⁹ nariũ diuerten° mate riã sic fiat fortis liga° extremitatũ. uł i extre mitatib⁹ frica° uel flobotho^a de saphenis uel de uena brachij uł applicetᷣ testiculis acetum cum aqua frigida & in mulieribus i mamilł quia mamille mulieꝝ in hoc cãu tenent locum testicu loꝝ in uiris Caue tñ de aspsiõe testicu loꝝ in uxoratis quia possent fieri impotẽtes.

Quito restrigitᷣ p aliq^a potata ualẽtia a tota ppetate ut sũt lapis ematites coral⁹ et iaspis Sexto restringitᷣ ab aliquib⁹ cum caractis fa ctis de pprio sanguine & hoc est ypocrassia. Itẽ rasis dicit ꝙ gipsuz distẽperatũ cuz albu mine oui ẽ tãte adherẽtie appositũ ꝙ uix põt cũ aqua calida amoueri uł habeatᷣ si uis arno gloxe uł uirge pastoris ł stercus asini uł por ci & distilatᷣ in nare unde emanat restringit eni fortiter uel si fiat emplastrũ cũ sucis pdi ctis ex tella aranea sup fronte uł puluere bo liarmeni cũ canula insufflata i narib⁹. sed tũ paciẽs teneat os plenũ aq^a & nõ recipiat hane litum. Emplastꝝ factũ đ anguila pistata sup frontẽ cũ aceto & testiculis applicatis restrin git fluxũ sanguis narium &c̃.

Ca^m 7^m. de uomitu & puocatõe.

Supra ca^m de uomitu & puocatiõe scias quod medicina uomitiua ẽ du plex. quedã est debilis ut. ℞. aque tepide q̃tum uis adde ptes duas aceti made fiat digitus isti⁹ & ponatᷣ in ore & istud suf ficit in cõsuetis. In nõ cõsuetis nota. ℞. aque tepide. ʒ. iiij. olei comuis. ʒ. j. aceti. ʒ. S. bibat q̃tum bibere poterit & post stet p paululuz supueniẽte nausea immitatᷣ digitus uel plu ma ut uomat. Item aliud forti⁹. ℞. seis raffa ni cõquassati. ʒ. j. uel. ʒ. j. S. si uis facere for tius & buliãt in uno quarolio aque in aqua post ebulitiõem existẽte tepida infundatᷣ olei comunis. ʒ. j. S. aceti. ʒ. j. & bibat paciẽs q̃tũ poterit in uno hanelitu postq̃ p horã impõat digitũ uel plumã in os & illđ fit difficulter uomẽtib⁹ post cibũ q̃ sit unctuosus. Et p uo mitiuo debili recurratᷣ supius ex ca° đ fe. cã ta ex nauseatiua facietate Fortis uero uomit⁹ sic fit. ℞. elebori albi quia niger magis educit p secessum. ʒ. ij. conquassetur fortiter & buli at in. ℔. j. S. aque & colletᷣ collature addatur. ʒ. j. aceti olei comunis. ʒ. ij. & detur. Alius ẽ mediocris uomitiu⁹ qui sic fit. ℞. raphanuz. j. & incide p me^m & immitte ellebori albi q̃tuz uolueris & stet sub terra aliqb⁹ dieb⁹ post ha bicitur elleborus raffanus cõquassetur forti ter & buliat in. ℔. j. S. aque & post colletur & in collatura ponatᷣ olei & aceti ut dictũ ẽ & detur. Nota quod in corporibus indispos tis uomitui uomitus puocari debet post cibũ unde licet oĩs euõ siue fuerit p flebothomiam siue p alias euõnes debet fieri ieiuno stomaco in quibusdam tñ necessitatib⁹ põt fieri p⁹ ci bum quia uomitus facilius puocatur. Semp post uomituz cõfortat stomachũ. & ablue os cũ aq^a tepida & faciẽ cũ frigida.

Ad restringēdū uomitū. ℞. suci maloꝝ granatoꝝ muʒoꝝ quar. iij. suci mente quar. j. sumac pulueriʒatū. ℥. ß. quoquaē & collent & mistrentur cū aqᵃ ʒuchari. ℥. j.
Ad idē. ℞. balaustie boliarmeni sumac mastices. an. ʒ. j. fiat puluis subtilis postea sup frustra panis ponatur & demergatur in aceto et sucus p̄dictus ponatur desup uel misceatur faciēdo emplastrū ¶ Emplastrū ad idē. ℞. panis torrefacti infussi in aceto. lt. ß. sumac balustie corticū granatoꝝ boliarmeni. an. ʒ. ij. aceti. ℥. ß. aque rox. qd̄ sufficit ad incorporādū & fiat ēplaᵐ Aliud. ℞. gariof. ℥. ß. coquātur in. ℥. vj. aque cisterne & admisceatur. ʒ. ß masticis calefiat & detur i potu. Ad idem. ℞ galāge xiloaloes gariof. an. pt. equales sumatur eoꝝ puluis cū aqᵃ granatorū. uide 3° can. fen. 13ᵃ ca° de cura uomitus absolute.

De cura fluxus uētris caᵐ 8ᵐ.

Supra caᵐ de cura fluxus uentris recurraē ad illud capᵐ de cura fe. putridaꝝ in generali ubi posui clistere restrictiuū & recurraē ēt sup̄ caᵐ de fe. effiᵃ cāta ab euōne superflua ubi dixi ad hoc ualere lentes excorticatas. Item ad idē ualent almes .i. pisa alba & alia legumia cocta cuʒ duplici aqua & torrefacta cū asungia recēti uł renū montonis. ad restringēdū fluxū ualet sirup⁹ de ribes citonioꝝ mirtilloꝝ aqᵃ plātaginis sumac. & hec ante cibum.
Ad idem decoquaē epar eduli in aqua roxa uel agresta & cuʒ oleo mirtilino torrefiat & cum modico agreste exhibeaē quia erit cibus medicinalis.

Caᵐ 9ᵐ de cura sitis superflue.

Supra caᵐ de cura sitis superflue oportet ut cureē cū applicatis ab extra sup̄ caput & spātr si pueit a caliditate cerebri aut cū retentis in ore. Applicata ab extra nisi fuerit qd̄ phibeat ut uirtutis debilitas sunt olea frigida cū q̄bus caput iungitur siue sint simplicia siue cōposita. Tenta in ore sunt almorosac. i. medicie que trāsglutiendo uel lābendo sumunē ut sunt tamarindi q̄ tenēdo in ore ualēt qd̄ nō laudo q̄a sua acetositate causāt stuporē in dentib⁹. sed loco eoꝝ darem pruna damascena uł iuiubas uel sebestē uł sactos sup̄ positos i ca° de cura fe. acutarū uł formarē pillas que sequunē quarū sucus tenēdo illas i ore transglutiē. ℞ conserue uiolaꝝ cōserue nenūfaris cōserue bugloxe cōserue capilliue. an. ʒ. ij. suci ligritie. ʒ. j. ʒuchari candi subtiliter pulueriʒati. ʒ. j. penidiorū ʒ. iij. misse oia & fiant pillle que teneanē in ore sub lingua supasp̄so ʒuchari subtiliter pl̄ uerizati uł liquir. qr. ß. & si materiā uolueris ingrossare ut q̄n reuma descendit a capite postest addi semis papaueris al. fortiter cōquassati. ʒ. j. ß. Et qd̄ Auic. uult in isto ca° ꝙ oleū roxatū mixtū cū illis mucilagib⁹ teneatur in ore ego nō facerē q̄a puocarem nauseam &c̄.

Caᵐ 10ᵐ de profunditate somni.

Supra caᵐ de p̄funditate sōpni in p̄funditate sompni oʒ uigilias puocare sicut cū odorib⁹ puocātibus uirtutem animalem faciētibus sternutare sicut pluria sūt uel imittēdo plumā uel paleā i naribus uel cōfortari strepitu uel cū euulsione pillorū uel portando noua displacētia uel cū instrumētis musicis disonantib⁹ uel cū strepitu & tumultu 2° cū ligatione extremitatuʒ dolorosa nisi sit cā phibēs ut apostema in m̄bro quod ligari debʒ. 3° diuertendo materiaʒ a capite cum clisteri uel supp ositoriis supius positis. 4° cū uētossa. t flobothōia facta i uena grossa que ē inter spatulas. 5°. cū odorati one aceti fortis. 6° cū strenutatorio facto cū puluere pipis uel euforbio quibus pōt addi in mediate stafisagria & ista debēt applicari cū interuallo & nō nimis cōtinuētur.

Caᵐ 11ᵐ de grauitate & dolore capitis.

Supra caᵐ de ḡuitate et dolore capitis oʒ ut distrahaē materia cū fricatiōibus incipiēdo a debili trahēdo ad ptes semp inferius uel cū suppositoriis uł clisteriis atractiuis supius positis 2° applicatur frōti saculus qui sequiē. ℞. roxaꝝ ellectarū ptem. j. floꝝ camomille. ʒ. j. meliloti betonice nenuffaris. an. ʒ. iij. anthos puri. ʒ. ij. semis papaueris albi fortiter cōquassati. ʒ. j. ß. conquassentur oia & fiat saculus sup frōte q̇ cū aqua roxata sp̄gatur & frōti tepidus appōatur. Iste saculus ualet in grauitate capitis ab humore uaporoso cāto. Quod si dolor capitis fuerit ab humore peccāte sui qualitate mala uel sui subtilitate uł caliditate ungaē caput cū oleis infrigidantibus positis supra .s. nenuffaris cucumeris 3° odoret .folia salicis uitis albe folia nenuffaris & alia tempate frigida ut poma. Item in materia calida etiam pōt talis saculus fieri. ℞. florum camomille quar. ß. meliloti. ℥. j. uiolaꝝ terestriū. ℥. j. ß. cōquassētur & fiat saculus ad lōgitudinē palme i materia frigida fit de sticados & camomilla.

Caᵐ.12ᵐ de inquietudine.

Supra caᵐ de inquietudine hn̄tium fe. Contra inquietudinē habētium fe. uelet ad hoc odorare olea frigida domesti ca ut nenufaris uel loco illius est meli⁹ ut in tingatur tēta bombicis in illis oleis & ponat̄ in narib⁹. 2° applicare timporib⁹ infrigidātia ut simplicia uel cōposita superius posita i cᵒ de effiᵃ cāta ex uigiliis. 3° odorare solatrū uł alias res intense frigiditatis ut ē mādragora & similia supasperia cuȝ aqua rox. Quar to si nō fuerit qđ ꝓhibeat ut opillaᵒ fortis uł aposteᵃ quia ubi est aposteᵃ in iteriorib⁹ sem per est iqietudo det̄ uel sirup⁹ papauer. uel medicia que lābendo sumit̄ de papauere. Cui⁹ recepta sumit̄ hic. ℞ carniū uuaꝝ passa rū bene pinguiū Iuiube sebesten. an. q̄r. ʒ. col lent̄ & collature addant̄ semia papauer. albi cōquassati. ʒ. ʒ. mucilagis semis psilij. muci laginis semis citonioꝝ. an. ʒ. ij. fiat loch. ualēt trusse recitate & alia uirtutē fatigātia intan tum qđ eger petat quietē. 10 q̄n paciēs iquie tatur iduat̄ ꝑmo & uadat p domū si poterit ut uirt⁹ fatiget̄ & fatigata qescat. Vltiᵒ ualȝ lauare man⁹ faciē & extreᵃ cuȝ aqs frigidis.

Caᵐ.13ᵐ de dolore uentris.

Supra caᵐ de dolore uentris & sto maci si fiat a colera ascēdente ad ori ficiū stomaci ministrant̄ stoᵐ cōfor tātia & colerā repⁱmentia ut mala granata ut dcm̄ ē supius. uel sirupus acetosus uel sucus uue acerbe uł sucus citri uł citrāguli uł sucus limonū. ubi dolor stomaci uł uētris fiat ex uē tositate intingat̄ pānus lineus i aqua feruen ti & fortiter cōpressa ponat̄ desup & pona tur filum crudū & bn̄ cōpressuȝ postq̄ bulie rit caliduȝ aponatur.

Caᵐ.14ᵐ de asperitate lingue.

Supra caᵐ de aspitate lingue q̄a lin gue aspitas potest esse pp hūores supfluos. Ideo debȝ ꝑmo os lauari cū aqua & aceto uel aqua & uino albo uł cū aqua & iulep uiolato & roxato scđm casus exigentiā & post debȝ mūdari cū cocleari ar genteo uel canula uł baculo de salice uł brusco uel tergi cū pāno lineo. Et cōsueuerūt facere cū scarlato rubeo itincto i hūiditatib⁹ ꝑdictis Scias tn̄ qđ Auic. ꝓcipit sal applicari lingue qđ nō laudo nisi p sal intelligat ȝuchaꝝ candu dum quia supaspsum in puluere remouet sic tatem lingue. Quod si lingua fuerit ꝓpter ca lorem adhurentē nigra ualet ad hoc saculus mucilaginū & alia supius posita in caᵒ de cu ra fe. acutaꝝ in spāli uolens remouere sternu tationē cōprimat uenas pulsatiles &c̄. oculo rum & est problema philosophi.

Capitulū quintum de tussi.

Supra caᵐ de tussi Siccaȝ tussim ut plurimū incurrūt febri que pōt cu rari cū ptt̄is bichichijs. i. illi⁹ q̄ eas inuenit quaꝝ. ℞ta sequtur. ℞. quatuor semia frigida minora. an. ʒ. j. camphore. g̃. ij. gumi arabici draganti. an. ʒ. ʒ. succi liquiritie. ℈. j. coriandri preperati. ʒ. j. penidiorum. ʒ. ij. mucilaginis psilij seminis citonioꝝ sirupi uio lati an. quod sufficit fiāt ptt̄e in modū fabe Item ad idem ualet cerotū. i. fustaneū incira tum quod sic fit. ℞. mucilaginis psilij semis citonioꝝ. an. ʒ. ij gumi arabici. ʒ. j. suci portula ce. ʒ. j. ʒ. olei sisamini olei amigd. dulciū olei uio. an. quar. ʒ. & addito cere paꝝ fiat cero tum cū fustaneo si uis quod ponatur sup par tes pectorales & adde asungie galine & buti ri sine sale recētis. ʒ. ʒ. & alia ualēt que dicē tur in cura de ethica lacius.

Caᵐ.16ᵐ de deffectione apetitus.

Supra caᵐ đ deffectiōe apetit⁹ q̄nq̄ est cā humiditas existens in stoma cho ad quod ualēt uomitus & solu tio uētris que dicta est superius Et q̄nq̄ ē cā humor reumaticus de capite descendens ad stomachū ad quod ualet loch de papauere superius positum & q̄nq̄ ē cā debilitas uirtu tis que cōfortāda ē cum pulueribus cordiali bus & aliis āndictis & spāliter ualet ad hoc odorare odores bonos tempatos frigidos su perius positos ut ē odor pomoꝝ &. 2ᵒ ualet ad hoc diacitoniten cum spēbus uel sine spē bus uel poma cōdita uel psica sicca uel ceresa uł pruna. uel pirra cortex citri cōditi cū ȝucha ro uel coctana condita cum melle. Item ciba ria uel alia a paciēte plus desiderata in modi ca tn̄ q̄titate Item ualent ad hoc cōposita & ē cibus lūbardoꝝ factus ex rapis pastinachiis & gelatina ex oleo piscib⁹ ellectis & aliis. Itē ualent ad hoc almerosata idest cibaria facta acetosa. Item nebule & obleti in quoꝝ cōpoē necessariū ē ȝuchaꝝ ut sūt canones. Itē ad hᵒ ualet emplastrū quod sequit̄. ℞. carniuȝ cito nioꝝ infusoꝝ in aceto p nocteȝ & aqᵃ roxata. ꜳ. ʒ. sucotrini. ʒ. ij. sandalloꝝ rub. coralorū rub. an. ʒ. j. ʒ. suci absinthij facta residentia. ʒ. ʒ. aque roxate antique quar. ʒ. fiat empla strum quod ponat̄ sup stomachū Itē ad ideȝ ℞. roxaꝝ rub. ʒ j. suci absinthij mente sicce. an. ʒ. iij. coralloꝝ rub. sandaloꝝ rub. coriādri ꝑpati. an. ʒ. j. corticū citrāguli fortissime con quassati. ʒ. ʒ. fiāt duo pui saculi in forma scu ti & ponāt̄ sup stomachū.

Caᵐ 17ᵐ de bolismo.

Vpra capm de bolismo. In bolismo ualet odorare terrā sigillatam bolū armenū aspsum aqua roxata & aceto odorare almorasach & panem calidum & carnes assatas infussas in aqua roxata & ponere pānuȝ calidū sup orificiū stomaci quod si alicui eūti p uiam accidat bolismꝰ & nō hēat aliquid quod possit comedere uel odorare accipiat unū boluȝ de scabiosa.

Capitulū .19m de apetitu canino.

Vpra capitulū d apetitu canino. In apetitu canino ualet comedere pinguia. ut. ℞ pinguedinē renuȝ edi co ctam cōterrat fortissime & ponat sup tostā panis & pñetur igni & supaspgat ȝucharū & det tepida. Idem potes facere de pinguedine caponis galine In paupibus aūt de pinguedine porci uel montonis & si pinguedinē non hēs detur sibi brodiū cum oleo multo.

Capitulū .19m. de destructione hanelitus.

Vpra cam de destructiōe hanelitꝰ si fiat ex opillatiōe utat cōserua radicū enule cāpane uel cōserua radicuȝ yreos. Itē utat unguētis resolutiuis que dicētur i tractatu de ethica. Ad idem ēt ualet sitstēneū inceratū sup positū caº de tussi. Et si destructio hanelitꝰ fiat ex opillatiōe flegātis grossi sine fe. pōt curari p usum radicū genti ane que cōtinuet duabus uiabꝰ uel uicibus quatuor ad q̄titatē d. ʒ. ij. omni die & postea non bibat. Similiter ualet in asperitate uocis usus suci cauliū rub. ēt per se potatus omni die ul sirupiȝatus cōtinuet .14. diebus.

Cam zom de frigiditate extremitatuȝ.

Vp cam de frigiditate extremitatuȝ Lateres ignitos ātiquos applica plātis pedū & uolis manuȝ ut dictuȝ ē in caº de tipo. Idē potes facere cuȝ macsoriis calidis & inuolutis in pānis lineis.

Itē fac calefieri uinuȝ cū quo calefiāt extreª. Itē fiant fricationes trahētes. Itē applica plātis & manibꝰ uas ereum plenū aqua calida. Iteȝ i diuitibꝰ in quibꝰ frigiditas extremitatum durauit fiat pomū de auricalco uacuuȝ qd teneat in manibꝰ in cuiꝰ medio teneat ferrū ardens uel lapis ignitꝰ. Vel fiat uesica de auricalco q̄ aqua calida ipleat uel decoctione herbaꝝ calidaꝝ. ubi nota ꝙ auricalcū ē es mt to igne & medicamie ad colorē auri deductū ꝙ sic fit. ℞. laminaꝝ eris ueteris ul cupri ꝙ si uis audacter capias de antiq̄ caldario meliꝰ est tñ si sit cuprū nouuȝ igneat ter & totꝰ extinguat in urina in qua tartaruȝ & sal an. fuerit resoluta & totus aff squamis siue ab eoruȝ lepra mūdet deide frustratiȝ cū forfice incidat in pua frustra ad q̄titatē grossoꝝ de q bus sumant. ℔. ij. ul uales quibꝰ pparatis & pōderatis. ℞. lapidem cala boni citrini & electi ℔. ij. tartari uini albi. ʒ. viij. sulfuris carbonū tilie ul salicū ul populi corticū ouoꝝ. an. ʒ. ij. fiat puluis q in corporet cū melle despumato in mōuȝ paste cui frustrūcta de pdictis laminibus incisa immergantur quantum est possibile & totum simul ad uas infusionis quod aliter uocat crucibulū pfūdū obturet uas superiꝰ cū boª argilla & obstruat & undiq circūdet ut meliꝰ possit ignē substinere & in uas ptermitat unū foramē qd obstruatur cū scuesso l argilla p ꝙ tpr liquefactiōis auricalcū effūdatur ad canullas ul uirglutas cū oleo inūctas & cū ifrigidatū fuerit cū martello fabricet. Nō ꝙ archie. 5. sūt spēs argētū uiuū sulphur auripigmētū arsenicū sal armoniacū et dicunt spiritus quia uolatilia posita sup ignem effugiunt & sublimant cum rebꝰ aliis & sic septē sūt planete sic & septē sūt genera metaloꝝ supra que plus influūt pº auꝝ supra quod influit sol. zº. argētum supra qd influit luna. 3º ferrū sup quod in fluit mars 4º argētum uiuū supra quod influit mercurius. 5º stagnum sup quod influit Iupiter. 6º cuprum supra quod uenus. 7º plūbum sup quod influit saturnus & ista ponunt hic ad bene esse.

Cam zim de fe. colerica.

Vpra cam d fe. colica Cura eius circa tria potissime uersat idigerendo pº cc oppillationē remouendam. zº circa q̄titatem humoꝝ pecātium tollēdam. 3º circa discrasiam febrilem. Quapp quia ista oportet remouere primo circa terrianaȝ q tri plex est periodica causon. & cōtinua. Et circa curam piodice pōt ordinari sirupus qui seqt & quia in illa opillatio est pauca imo paucissima ideo nō pono radicem. ℞. endiuie nouelle nō lote lactuce portulace domestice scariole capilliueneris. rostriporcini. an. M. j. mino rum seminum frigidoꝝ & maiorū quatuor cōquassatoꝝ. an. ʒ. ß. seminis papaueris albi. ʒ. ß. ȝuchari quar. iij. fiat sirupus cū diligētia & clarificetur in estate ad. ℔. j. ad quar. v.

¶ Sciendum autem quod in isto syrupo non posui radices quia sunt calide. zº quia in illa fe. nō est opillatio & si sic est in ualde modiª q̄titate ad quā tollēdam sufficiūt in sirupo posita primo endiuia nouella quia magis est alteratiua q̄ antiqua nō lota sed magis debet mōdari a supfluitatibꝰ extrisecis qa in sui su

perficie habet aliqualē nitrositatem rōe cui⁹ pōt remouere opillationē paruā iō nō debet lauari & appellatur aliter latuca amara qa i uirtute cum latuca conuenit & q̃to amarior tāto melior. & magis ualent cōtra oppillationes si sint & est herba que multū ualet in discrasia calida epatis in quo epate est ut plurimū materia huius fe. portulaca uero dōestica quia ē aliquātulum acetosa & paucarū superfluitatū rōe cui⁹ est magis cordialis capilliueneris quia remouet opillationē & est alteratiuū rostrūporcinū & quatuor semina frigida q̄ sunt cucur. cucu. melonis & citruli que sunt diuretica & nō mōdata sunt magis diuretica. minora sunt endiuia lactuca portulaca scariola que debēt cōquassari ut eorū habeat uirt⁹. Semē papaueris ponit̄ ad ingrossandū materiā uel ad remouendā malā qualitatē materie. uinū malorū g̃natorū uel acetosorū ponit̄ ad faciendū penetrare sirupū & alterandū materiā ul' quia materia nō idiget subtiliatiōe & illa sunt icisiua ponit̄ modica quātitas & p paupibus sumit̄ p bona casemita. credo qd̄ uellit dicere siue itelligere de puluere zuchari. diuitib⁹ pōit̄ panis zuchari. In estate fiat minor q̃titas sirupi ut melius cōseruet̄ & in yeme maior quia ē tpus minus dispositum ad putrefactionē. Et qa q̄nq̨ in yeme nō hēmus herbas uel ēt delicati in estate nolūt sumere sirupū. iō oz nos aliter ordinare & dare Iulep ut sequit̄. ℞. aque endiuie. capilliueneris. nenufar. cucu. cucur. an. quar. ℥. aq̄ rox. & buglox. an ℥. j. sandalorum alborum & rubeorum. an. ʒ. j. zuchari. ℔. j. fiat iulep cum dilligētia. quia antiqui medici pcipiebāt infirmis & paciētes obediebāt rōe cui⁹ medicine sorciebant̄ bonum effectum.

Odiernis aūt tpribus infirmi pcipiūt medicis nec obediūt. idcirco cauendū Nenufar albus appellat̄ ungula cabalina & ē talis aquatica scđm Gal. cui⁹ radix tenet locū mandragore. & si melius uolumus opari sirupos sucos sumam⁹ herbarū si habere possum⁹. ut. ℞. sucū endiue lactuce scariole portulace & aliarū herbarū sup positarū facta residētia. an. ℥. j. ul'. ij. zm qd̄ uidebit̄ & aliis medicaminibus cū zucharo fiat sirup⁹ & est melius quia uirt⁹ herbarū in alambico dissoluit̄ iō si herba decoq̄tur uirtus alteratiua nec alia p decoctionem habet̄ ita pfecte sic q̄n cum suco & dico uirt⁹ alteratiua qa ista spāt̄r fūdat̄ i aq̄tate. &c.

Cam zzm de fe. tertiana nota.

Digestiua tertiane note qa in hac fe. opilatio nō ē tanta q̃ta in fe. flegmatica. ℞. radicū comuniū tenerarum bn ablutarū & ab interiorib⁹ mūdatarū an. M. j. endiuie lactuce & aliorū sup positorum ponūt aliq apiū quo nō utor in hoc cāu sz loco apij sumat̄ g̃men tenerū ut nō sit multe caliditatis quia hec sunt p maiori pte calida ablutarū ut remoueant̄ ptes terree ab extra qa illa ps multū rōe stipticitatis posset ipedire uiz apitiuā radicū semen melonum pono hic ad partez qa est puocatiuū urine & apitiuū uiarū urinaliū p quas materia epatis mūdificatur. Iulep ad idem. ℞. aque radicū cōium omniū uel quas habere poteris cū aquis herbarū sup positarū & addendo uini malorū granotorū q̃tum uolueris & spicenardi. ʒ. S. fiat iulep & eodem mō potes facere iulep de sucis herbarum ut dictum est.

Digestiuū tertiāe cōtinue pur̄ quod cōuenit i hoc cāu. est digestiuū causonidis quod sequit̄ statim. Nota quod digestiuū tertiāe pure dz ministrari cū decoctiōe que statim sequit̄. ℞. ordei mūdati quar. j quatuor seminū frigidorū maiorū & minorū cōquassatorū. an. ℥. S. bulliant duabus unciis & colletur & usui reseruetur & quādo uolumus ministrare capiant̄ .7. coclearia illi⁹ decoctionis & quatuor d̄ digestiuo & ministrāt̄ actu frigida in estate digestiuū causonidis. ℞. ungule cabaline lactuce. portulace epatice. an. M. j. suci cucu. cucur melonis iudi facta residētia aque endiuie. an. quar. S. sandalorū al. & rub. an. ʒ. ij. quatuor seminum frigidorū seminis papaueris al. an. ℥. S. cāphore. ℈. S. zuchari. ℔. S. uel quar. iij fiat sirup⁹ cū diligētia.

Item ad idē iulep ℞. herbarū dictarū. an. M. iij. in alembico distilētur cū seminib⁹ sucis et aliis medicaminibus fiat iulep quatuor semina frigida pcipio mūdari quia in eorū corticibus ē aliqualis stipticitas rōe cuius eorū uirt⁹ alteratiua posset impediri.

Digestiuum in quotidiana interpolata piodica. ℞. radicum. 5. comunium radicum apii pēthaphilon cum toto lapacii acuti cū toto buguloxe cum toto boraginis cū toto fumiterre recētis scabioxe rostriporcini scolopēdrie cicoree ysopi utriusq̨ saluie origani nouelli. an. M. j. corigiole tribuli marini crete marine radicū aristologie ro. radicū yreos radicum acori conquassati. an. quar. S. anisi maratri carui ameos seminis urtice semis br. si seminis spgii. an. ʒ. ij. seminis ozimi latorū foliorū ʒ. j. anthos utriusq̨ sticados flos boraginis an. ℥. S. galāge. ʒ. ij spicenardi. ʒ. j melis squilitici terceniabiz. i. melis roxati. an. quar. S. zuchari quar. iij. tempentur radices per tres horas in aceto & fiat syrupus cū diligentia herbe cum toto dicūt̄ quando sumūtur herbe cū

radicibus earũdem & debẽt ſumi radices cũ
herbis quãdo radices & herbe ualent in pro
poſito nõ.n.ſemp ualẽt radices cũ herbis qa
radices ſunt calidiores.ſed ſumit origanũ no
uellũ quia i antiquo ẽ maior caliditas quare
poſſes augerẽ caliditatẽ. Sup mele ſquilitico ẽ
ſciendũ qđ põt fieri mel roxatũ mel colloqnti
de mel anacardinũ & ſic de aliis plurib9 cum
admixtiõe aliquarũ rerũ & earũ que in ipo me
le.& in hoc ppoſito utor ipo melle ſquilitico
quia rõe inciſiõis ſquille & ratiõe aptiõis ua
lent in ppoſito ſquillã nõ pono ſimplicẽ rõne
ſue uenenoſitatis. Põt etiã fieri acetũ ſqlliticũ
paſſulatũ cãphorizatũ roxatũ & de aliis plu
ribus ſicut dictũ eſt de melle quia acetũ & mel
ſuis caſibus cõuenietibus poſſunt applicari
Super tẽpamẽto radicũ debẽt radices in aceto
tempari ut eorũ caliditas in aceto repmat ne
diſcraſia febrilis augumentet ẽt acetũ in p
poſito ualz incidẽdo materiã groſſã uiſcoſã
feculentã. Et nota qđ in ordinatiõe ſiruporũ
medicinarũ ſolutiuarũ & aliorũ laxatiuorũ cõ
ſiderãda eſt equalitas.ſ.uirt9 morbi uel etiã
equalitas.i.poſſibilitas ĩfirmi in expendendo
uel equalitas.i.oportunitas uel equalitas.ſ.in
diſtempamento oĩuz particulariũ mẽbroruz
ut quorũdã. Laxatiuũ fe.flegmatice i forma pil
lularũ.℞.yerepigre galieni.ʒ.ij.agarici albi el
lecti.ʒ.j.ut loco ei9 turbit gumoſi ellecti pur
gati.ʒ.j.ʒʒ.albi.℈.j.eſule.g.iij.maſticis.g.ij
pulueriza cũ ſuco abſinthij.qr.S.ſi hẽri põt
& ſi nõ fiat cũ oximelle q̃tum ſuffic & fiant
pillule de qbus fiãt ſeptẽ uł qnq, in.ʒ.ij. Et no
ta qđ hec febris utpluriũ eſt adherẽs ſtoãco.
ideo meli9 purgatẽ cũ pillulis q̃ cũ alia medicia.

Igeſtiuuz tertiane colerice.℞.aque
lactis dul.qr.iij.endiuie ſcariole por
tulace ungule cabaline ſumitatũ pa
pauerie albi.an.qr.j.quattuor ſeminũ frigi
dorũ maiorũ & minorũ.an.℥.S florũ uiolaruz
& nenuffaris.an.ʒ.ij.uini malorũ granatorũ
.℥.ij.zuchari.lb.j.fiat ſyrupus ad.lb.j.S.uł
fiat iulep.℞.aque endiuie aq̃ portulace aq̃ ne
nuffaris an.lb.ij.uini malorũ g̃natorũ quar.
S.ſandalorũ rub.ſubtiliter pluerizatorũ.℥.S.
panis zuchari.℥.v.fiat iulep qui ſumatẽ uł.℞.
ſirupi acetoſi.ſ.quar.S.ſirupi de nenufare ſi
rupi de papauere.an.qr.j.S miſſe. Item põt
fieri cliſtere hoc modo.℞.malue biſmalue.
uiol.branceurſine mercurialẽ.an.M.j.aniſi.℥.
S.fiat decoctio i aqua in qua diſſoluatẽ ſuci ſi
cle.℥.ij.mell rox.olei uiol.an.qr.j.ſaliſgẽme.
ʒ.j caſſiefiſt.℥.j.S.yerepigre gali.ʒ.v.fiat cli
ſtere ad quar.v. Ellectuariũ terciane note.℞.
ſuci roxarũ ſimpliciũ.℥.i.turbit bene gumoſi
& mũdi.ʒ.S.dyagredii maſticis.an.g.iii.me
lis rox.℥.S.pulueriʒentẽ & miſceantẽ cũ aqua
zuchari.℥.ii.& totũ detur i aurora tepidum
Aliud euatiuũ terciane note.℞.turbit.ʒ.i dya
gredij.g.iij.maſticis.g.ij.pulueriʒẽtẽ & icor
porentẽ cum melle rox.uel.℥.ij.aque feruẽtis
uł.℞.agarici al.bene frãgibił.ʒ.j.ʒʒ.ʒ.S.dya
gredii maſticis.an.g.iii.pulueriʒentẽ & incor
porentẽ cum melle roxato.

De digeſtiuis quartane.

Igeſtiuũ quartãe cãta a fece ſangui
nis.i.maſa ſanguinea que ẽ melãco
lia naturalis.℞.germãdrie boragi
nis cum toto buguloxe cũ toto adiantos aceto
ſorũ ſumitatũ lupulli endiuie ortenſis nõ lote
fumiterre ſcolopẽdrie cicoree capilli ueneris
recẽtiũ.an.M.j.corticũ radicũ caparorũ bruſi
ſpgij mediani corticon fraxani geneſtre.an.
.℥.j.thimi epithimi florũ anthos uiolarũ bora
ginis buguloxe florũ tamariſi.an.℥.S.melis
roxati.℥.j.S.aceti ſquilitici paſſulati.℥.ij.zu
chari.libraz.S.fiat ſyrup9 ad libram unam
cum diligentia clarificatus. Et nota quod in
quartana ex adhuſtiõe ſanguinis põt fieri ſy
rupus iam dictus addẽdo tñ naſturtij aqua
tici lantiginis aque currẽtis & recẽtis.an.℥.j
aque boraginis aque buguloxe uel ſuci eorũ
dem facta reſidentia quar.S.iſti ſirupi lym
phantur cum decoctione germãdree florũ bo
raginis & buguloxe.

Igeſtiuũ quartane cãte ex adhuſtõe
melẽcolie.℞.v.radicũ comuniũ.an.
.M.j.fumiterre cicoree germãdree
corrigiole mediani corticis tamariſci.an.℥.S
caſſie lignee ameos aſſari carui ſeminis apij
ſeminis iuſquami.an.℥.iij.quatuor ſeminuz
frigidorũ mundatorum.℥.i.utriuſq, ſticados
.an.ʒ.S.ſpicenardi.ʒ.S.melis ſquilitici quar.
.S.aceti albi quar.S.zuchari quar.iij.fiat ſy
rupus ad.lb.j.bene clarificatus Iſte ſyrup9
limphetẽ cum aqua decoctionis cicerũ rubeorũ
aut germandree.
Digeſtiuũ quartane cãte ex adhuſtiõe flegma
tis.℞.radicũ feniculi bruſci ſpgij gramis.an.
.M.i fumiterre ſcolopendrie cicoree german
dree adyantos fraxini tamariſci corticũ radi
cũ caparoruz ſcabioxe lapacij acuti fumiterre
eupatorij calamẽti yſopi an.quar.j.floruz ta
mariſci.℥.S.caſſie lignee ameos aniſi carui aſ
ſari ſeminis apij iuniperi.an.ʒ.iij.ſeminum
frigidorum mundatorum.℥.j.utriuſq, ſti
cados.an.℥.S.ſpice nardi aceti ſqlitici.℥.j.S.
zuchari quar.iij.fiat ſyrupus cũ diligẽtia ad
.lb.j.Iſte ſyrupus limphetẽ cũ aqua decoctõ
nis cicerũ rub.aut germandria.

Digestiuū quartane cāte ex adhustiōe colerē ℞.endiuie nouelle non lote ortulane aut antiq̄ germēdree adiāthos sumitatuȝ lupuli capil liueneris scolopēdrie cicoree utriusq̄ epatice .an.M.j.polipodij quercini fortiter cōquassa ti corticon radicū caparoꝝ mediāi corticon fra sani tamarisci.an.ʒ.j quattuor seiuȝ frigidoꝝ mūdataꝝ.ʒ.ß.seminis urtice seminis acetose seis portulace an.ʒ.ij.prunoꝝ damascenoꝝ pi guiuȝ iuiube sebesten an̄ numero.xx. liqritie rasse.ʒ.iij.florū uiolaꝝ boragis & buglox. floꝝ anthos & tamarisci.an.ʒ.ß.aceti al.q̄r .ß.zuchari albi.℔.ß.fiat sirupus.℔.j.Iste si rupus limpheť cum aqua decoctiōis germen dria adianthos.uiol'.boragis & sero caprino cōmisce serū capnū tantū q̄tuȝ đ decoctione Aduertendū tn̄ qđ serū capnum sit,recēs ita qđ de nocte steterit sub aiere & mane ꝓhice tur qđ rescidebit & cū illud ꝙ supnatat mix to cū decoctiōe dicta que tepida misceanť & post ille sirup⁹ limpheť. Melagogū nō scribo hic.i.medicinā euāntem melēcoliā qđ supra i ca° de cura putridaꝝ posui & si uis diuersifi care capianť apropata debilia uel fortia z^m qđ expedit posita ab Auic.in fine capituli.ut agaricus uł turbit uel quicq̄d placet. Inquit Gał.in uno libro queȝ fecit de egritudinibus pticularib⁹ quē non hēmus penes nos sanaui gentem plurimā a quartana dedi eis in potu post digestionē aliqualē.p° medicinā minora tiuā p⁹ digessi plus materiā q̄ eradicari possȝ post eradiceť si nō euacueť minoran⁹ post & p maiori pte pcipiať flōia si materia sit i sple ne de basilica manus sinistre.si i epate de ba silica dextre & post an̄ poxismū p tres uel q̄ tuor horas.℞.tyriace non nimis noue neq̄ ni mis antiq̄ .ʒ.j.& misce cum.ʒ.ß.suci mente potui deť .& hoc cōtinueť p tres poxismos et an̄ quēlibȝ poxismū die an̄ fiat flobothoia ut dictū est. Secūdo fiat flobotho^a pedis respici entis materiā.s.de saphena & a^a fiat đ salua tella man⁹ respiciētis māȝ. Ista sepe expert⁹ sū & ieueni effectū i corpe robusto fortis uir tutis erradicari poteſt cum succo mente uel absinthij uel cū medicina forti. Isti sud non possunt fieri in yeme sȝ i uere quo tpre sol in cipit agere i nos fortiter & h° quia quartane sequūtur cursuȝ solis. Itē isto tpre potius ua let hoc remediū tiriace q̄ alio nō antiq̄ nec no ue ut in z° āno cōpōnis antiquata ē illa cui ue tustate hūiditas est cōsumpta que hūiditas si incipit cōsūmi tūc ē in pma senectute et q̄to magis est cōsumpta tantomagis tendit ad se nium fiāt flobothomie & alie euōnes secundū uirtutis exhuberentiā.

De cura tertiane p empericos.

Multi truffatores dicūt se curaꝛ terti anā cū pomo ꝙ i tres ptes sindūt et in uno quoq̄ frustro scribūt prio in uno xps uicit in alio xps regnat in 3° xps ipe rat. Et dico et assero illa uerba magne ēēau ctoritatis uerū pcipiūt ꝙ ante piodos p tres horas sumāt de illis frustris.primo illud in quo est pri^m scriptuȝ.z° in quo ē z^m.3° in q° est tertiuȝ.& q̄nq̄ remanent curati. Et cā est quia ipocrate testāte.z° affo.acute egritudi nes sicut sunt tertiane pure i.7.piodis termi nāť longissime.mō q̄n paciens accipit pomuȝ dȝ habuisse tres uel quatuor poxios Idē fa ciunt i quartana uel quottidiana in qua medi cus digesserit uel euacuauerit uel natura per se h° cāuliter fecerit & laudē medici sibi susci piunt ac ut latrones accipiūt.

Tractatus terti⁹ de febribus ethics

Iam q̄uisti quod in mēbris sūt hu miditates q̄bus possunt carere q̄tu or đ causis.p° ppter deffecm nutri menti ut patet in arboribus in quib⁹ in estā te deffiat rōe siccitatis excessiue exsicātis nu trimētum z° ratiōe alterātiōis nutrimēti utȝ in arboribus transplātatis in alia terra que nō nutriunť ut solent ymo q̄nq̄ nō fructifi cant.3° ex defectu uirtutis nō potētis attra here uel conuertere nutrimentū ut patȝ in ar boribus in yeme quorum uirtus debilitatur & sopiť quare nō uirēt.4° ex nocumēto i ra dice ut in corde uł i alus membris principali bus.ut patet ex nocumēto radicis in arbori bus & ideo accidētia anime uel nocumēta mē bri pncipalis ē cā ethice ut patȝ i ira & amoē quare obserueť cū applicatis ab extra quod est suppositū in ca° de effi^a cāta ex angustia sup ca° de cura febriū acutaꝝ in spēali pōt ēē cibus qui licet generaliter sit tactus ca° de ci batiōe febricitātium in generali hic tn̄ specia liter est dicēdum & p° circa aerem quia licet aer humidus sit in eis magni iuuamēti tamē in ieme q̄a frigiditas hyemis est mortificati ua iō aer cum igne tūc ad tēpamentū reduceť nō quod ipi apropinquāt igni.item indigēt aere uaporoso nō sico & hec sunt ordinanda in domibus que hn̄t stuphas que sint remisse caliditatis & sciunt facere dn̄i alamani. Ciba r a ethicorū debēt esse facilis digestionis fri g da & humida sume decocta qualia sunt pis ce s uel alia testudinosa ut cācri fluuiales qui aliter uocātur sterne. Cancri marini rubee li matie & maxime uergentes ad rubedinē que in uere repiuť in uineis uel ortis qui rigan tur testudines al' tarence nemoꝝ specialiter il

le que nutriũtur in uiridariis ul' ortis & nullomodo utãtur illis que fuerũt degẽtes in aquis in pua q̃titate & semp debent dari eis summe cocta quia facilius a natura alterantᷣ In aqs animalia degẽtia sunt pauci nutrimẽti & multa℞ supfluitatũ & specialiter in curentib⁹ degẽtia. Nemorosi sunt puli galine pdices faxiani capones & similia que granis nutriũtur. debent; p cibis eo℞ sic nutriri. ℞. frumẽti ellecti boni ponderis mẽsurã unã ponatur ad decoquẽdũ. unda una bulliat & addatᷣ rane aquatice mundate a tibiis & a capite numero. 20. ł. 50. iuxta q̃titatẽ furmẽti & buliant cũ frumẽto usq ad diminutionẽ carniuʒ ea℞. Et post colla & ex nutrimẽto isto nutrientᷣ pulli & a⁹ aialia. 8. ul'. 7. dieb⁹ & post dẽtur pata ut decet. Loco rana℞ possumus uti limaciis & aliis sup̃ positis. Illa aũt anteq̃ coquantᷣ cũ frumẽto purgentᷣ a suis extremitatibus seu supfluitatib⁹ & lauentᷣ cũ aqua fria sale & cinerib⁹ & spãliter ter uel quater. & post fortiter cõprimantᷣ facta lotiõe. reitera bina ul' trina uice cuʒ aqua frigida ut dictuʒ est & ponantᷣ ad decoquẽdũ cũ una mina furmenti ut dictũ est. Item aialia quadrupedia debẽt nutriri pascuis bonis quo℞ herbe sint frigide & hũide & debẽt esse aialia ppinq⁹ pncipiis generatiõis cũ tñ hũiditates supflue sũt cõsumpte ut sũt pulli qñ iam matrẽ amiserũt edi comedẽtes qñ iam herbas debẽt pascere sed nũdum pascuũt. Agni medii agni uituli lactãtes. Simil'r potus eo℞ q̃diu comedũtᷣ sit uinũ ellectũ plaumasse. i. illi⁹ cõtrate & sit cũ mediet ate aque uel plus pus bullite & p⁹ refrigerate: uinũ cõpetit ppter appetitum & ppter uirtutis debilitatẽ & debʒ esse bñ matu℞ & debile cũ medio sui ul' plurimi aque. ut sapor uini ul' caliditas abscindatᷣ. Quãdo nõ comedũt uolẽtes bibere iulep roxatũ ul' uiolatũ da cũ multa aq⁹ mixtũ scd̃m casus exigentiaʒ uel aquaʒ ordei paratã z^m φ. A. docʒ Ellectua^m spãle in ethica ẽ. ℞. cõserue radicũ cõsolidẽ maioris. ℥. iii. cõserue bu. cõser. nenu. cõserue rox. an. ℥. S. corticũ citri cuʒ zucharo cõditi zuchari candidi. an. ℥. i. penidio℞. ℥. ii. suci liquiritie margarita℞ oriẽtaliũ abluta rũ iacincto℞ smeraldo℞ zaphiro℞. an. ʒ. S. uuarum passa℞ mũdata℞ ab arilis & pelliculis uel passulis de semi. i. illa cõtrata & sunt parue passule in qbus nõ sunt arile & uocantur in istis partib⁹ passule ad corinthios. ℥. S. se. bombacis mũde. se. papauer. al. conquassati fortiter boli armeni rox. alba. & rub. ellecta℞ coriãdri prepati quatuor seminũ frigidoruʒ maio℞ & mino℞. an. ʒ. ii. semis acetoxe. ʒ. ii. pinea℞ fistico℞. an. ʒ. i. gũi arabici gumi draganti frigidi ifuso℞ p tres horas in aq⁹ nenu. & acetoxe. an. ʒ. ii. ossis de corde cerui iteri⁹ & exterius purgati i uino sandalo℞ alboruʒ & rub. an. ʒ. i. spodii. charabe. an. ʒ. ii. Camphore. ∋. i. Auri de Ienua limati subtiliter p̃ us i igne purgati florenũ. i. carniũ testudinũ cocta℞ & pata℞ ut decʒ p uiã cõpssionis exicata℞. ʒ. ii. q̃d si nõ hẽs testudies sũme limaci as uel testiculos gallo℞ panis zuchari. qr. i. S fiat ellectuariũ p bolos cũ aquis. s. roxata buguloxata & aqua facta de cortice citri p uiã distillatiõis. an. quar. S. que deauretᷣ cũ pãnis auri puri margarita℞ orientaliũ & orientales d̃betᷣ quia sunt clariores & aqua facta cum sanguine humano sanguis aũt human⁹ debet esse bonus ñ de corpore egro & potestᷣ fieri per flebothomiã que fit in uia pseruationis ualet etiã exhibitio boni auri primo talis quod fit per uiaʒ dictã distillatiõis magistraliter ualde Vng^m resumptiuũ in ethiticis. ℞. olei nenuffaris uiolati sisamini amigdalaruʒ dulciũ de cucur. de papa. recẽti. an. ʒ. ii. medulle cruris bouis assungie porcine recẽtis assũgie galine. recentis. an. ʒ. ii. butiri recẽtis quinquies abluti. ʒ. iii. cere albe noue quar. S. fiat unguẽtum fluxibile lento igne cui potest addi & specialiter in morasmõe cum febre san. al. & rub. an. ʒ. i. isto unguẽto ungantur cõtinue mẽbra omnia & iũcture cũ aliq⁹ fricatiõe & specialiter ut stet uirtus cum isto unguento ne trãsiat p⁹ balneũ si sudat exicetᷣ cutis cũ pãno lineo delicato moli quia magis ẽ frigidũ q̃ de canapo & supmulgeatᷣ lac & ptibus pectoralib⁹ & dorso & post p paulũ ungatᷣ unguẽto ãndicto.

Balneũ alteratiuũ & resumpti^m p ethicis. ℞. q̃tuor ul' qnq. capita mõtonũ bñ pinguia buliãt i una aq⁹ & dispumẽtᷣ & p⁹ ponãtur i alia cuius q̃titas sit pro balneo & illa buliãt usʒ ad ossiũ sepatiõnẽ postea capita ista ab aqua abiciantur & in illa aqua fundantur sumitates uitis albe cãne salicis uel populi mirti malue bismalue coctant. an. M. ii. ro. rub. ellectarum flo℞ nenuffaris an. ptes. ii. unica unda buliãt & post dimittãtur tepefieri & ibidem balneetur ethicus ut oportet. s. post cibuʒ digestum in prima digestione & parum ibidẽ mouẽdo cum delectatione usquequo plante pedum incipiant rugari.

Clistere alterati^m φ cõsolidat mũdifican⁹ ualet cõtra fluxũ uẽtris in ethicis & excoriatiõe intestino℞. ℞. suci portulace suci plãtaginis facta residẽtia. an. qr. i. aque pluuialᷣ ferrate quar. S. adipis renum capre. ℥. i. uitella ouorũ molita sup latere ignito torrefacta numero. ii. fiat clistere. Nota signa que ponit. A.

de facie & curuitate unguium & cāu capillorū hec sunt mortem propiquā significātia & si sputum eorum sci catū sup prunas feteat uel si in pelui uel in alio uale uel in aqua mūda fundū petat cū baculo agitatuȝ & sic sanis pmaneat morteȝ de magis ppinquo sperabis ꝙ si iflant tibie et flux⁹ uētris supuenerit nō diu uiuere possunt et loqndo ul' comeden⁹ moriunt̄ & in talibus cauēduȝ ē ne eoꝝ colla ł capita moueāt̄ ne termin⁹ mortis eoꝝ anticipetur modica .n. aeris interceptō eos sufficit interficere & in h° errāt plures qui culcitras de subt⁹ eos remouēt dicētes ꝙ mori nō possūt qa iacebant & in talē culcitrā est pluma colūbi in talibus certe p remotiōeȝ collū reuoluit̄ et hanelitus ipedit̄ cui⁹ rōe moriunt̄ &c.

Tractatus quartus de fe. pestilentiali.

Supra tractatū 4^m de fe. pestilētiali qn̄ȝ accidit aeri corrupō in sui qualitate tm̄ aut i substātia tm̄ aut i substantia & q̄litate simul. Corruptio q̄ accidit in qualitate tm̄ ē utpluri^m cā egritudinuȝ diuersaꝝ ut tēasmon disinterie. Sq̄nātie Appoplie frenesis morbili uariole & aliaꝝ passionuȝ teste ypo. 3^a pticula afforismoꝝ qui ponit cōbinatiōes aeris cās ēē effectiuas diuersaꝝ egritudinū & iste eoꝝ passiones pn̄t ēē m'lte. Veruȝ corruptio q̄ accidit in substātia aeris est potissime cā fe. pestilētial'. pōt aūt substātia aeris a cā supiori pncipalr corrūpi qa a causa superiori regunt̄ iferiora & a causa inferiori tm̄ que corrupō si fiat cōcurētib⁹ istis duab⁹ cāis simul maxie ē cā fe. pestilētial' q̄ fe. cōica ē multis hōibus & non oībus sed maxime paratis aut rōe plectorie in toto exn̄tis aut ratiōe debilitatis uirtutis q̄ debilitas uirtutis ē qn̄q rōe etatis ut i infantib⁹. q̄tomagis appropinquāt pncipijs generatiōis tanto sunt debiliores & in senibus etiā. Aut erit debilis nature ut in corporib⁹ debilis texture ul' cōpōnis ra re aut est debilis ppter egritudineȝ que pcessit uel adest uel aliud talium. hec enim cor^a singulr̄ pestilentiā paciunt̄ & utplurimum moriunt̄ pestilētia aut utentes malo regimie Sciendū qđ licet Auic. signa p̄sentis pestilentie posuerit & future tn̄ iter cetera pestilētie signa est mortalitas i uiuentib⁹ siue sint aues siue canes siue pisces siue aīalia i cauernis habitātia siue sup terrā degentia que mortalitas si eueniat aīalib⁹ habitātib⁹ cuȝ corpore humano ut gatis galinis canib⁹ & similibus de ppinq̄ hūane nature ē uentura. Et nota ꝙ ipsis fe. pestilētialib⁹ nō subito iterficiētib⁹ cōcomittant̄ bubōes utpluri^m et alia apata q̄ cōtingūt i diuersis ptib⁹ corpis z^m ꝙ hūores ad diuersas ptes mittūt̄. uñ cor i istis fe. spāliter patit̄ tn̄ ē posibile quod in epate sint humores supflui qui mittūtur ad loca sub ascellarū. ăt ad alia mēbra satis remota ex quib⁹ hūoribus sic dispsis causabuntur erisipille bubones carbūculi & alia apostemata & q̄to a corde sunt remotiora tāto sunt min⁹ piculū portēdētia. Et sciēdū quod in corporibus humidis causa putrefactiōis & coruptiōis magis ē habūdās sed corpora calida & sicca nisi pseruētur faci li⁹ sunt disposita ad pestilentiā recipiēdā qa uie in eis sunt latiores & magis apte.

Cause aūt coadiuuātes & m'tiplicātes mortē in tpe epidimie sunt iste.

Prima despatio quia dispabant de salute dicētes quod hoc erat uēdicta & ira dei.

Secūda ppter cōfidētiā quā multi de absolutiōe eis concessa a pena & culpa propter qđ pl⁹ elligebāt mori q̄ uiuere.

Tertia quia carebāt seruitoribus quia nolebat unus alteri uicinari ppter cōtagionē morbi & ob hoc oportebat paciēteȝ debilē surgere p ei⁹ necessariis & ei dē reme^a n̄ applicabāt̄. Quarta mala ymagina^o: quā habebant de tosicis & pulnerib⁹ dicētes postq̄ erāt tosicati amplius liberari nō poterāt.

Quinto malo regimie inordinato quia multi comedebant plus solito aliqui comedebant cibum hora nō ordinata ut. s. de nocte uel magis de mane quādo surgebāt in quibus natura multū grauabat̄.

Item multū nitebātur coire & coitus excessiuus erat eis uenenum.

Sexto quia multi credētes bn̄ facere & uolentes se p̄seruare aceperunt mediciās laxatiuas quib⁹ debilitabant̄ & uie corporis apiebant̄ & hūores in corpore cōmouebātur.

Supra pestilētie curatione intentio generalis in curatiōe est exsicatio tā in febribus q̄ in non febribus. In febriētibus aūt oportet magis infrigidare que exicatio fit cum flobothomiis & solutiōe uentris uel ab extra applicatis. Exsicatio p flebothomiam fit in sanis uel infectis que fienda nō est nisi uincens materia fuerit sanguinea quod ex signis ppriis cognoscitur. quā si fieri. oportet sanis laudo quod anteq̄ eam faciās exeat malum aerem & uadat ad bo^m si potest quia primū instrumētum cōtra pestilētiā est fugere. Animalia enim rōe carentia sola nature industria siue sint cauernas terre habitātia siue aerē & alia omnia fugiūt & loca propria dimittūt. Et ad alium aerē se transferunt. Flobothomia aūt que talib⁹ cōpetit

debet eſſe in pua q̄titate & facta ſepe ñ ma
gna neceſſitate urgēte ne d̄bilitet̄ uirt⁹ ut for
tis poſſit reſiſtere peſtilentie nocumēto. Eſt
ſpecialiter aduertēdū ut fiat flebothomia per
uenā per quā ſanguis nociu⁹ melius euacuari
poſſit que cognoſcit̄ p medici induſtriam ex
ſigniſ ſūptiſ a diſpōe pn̄ti et p̄terita flobotho
mādi & pſpiciat̄ ſi ſentiat grauedinē uł nocu
menrū in aliq̄ mēbro & ſpāliter p̄ſciatur de
qua uena cōſueuit flobothomari & preuidea
tur urina & ſimilia. quia ſi uena que non dꝫ
apiri apiat̄ euātur ſanguis bon⁹ & remanet
malus. & ſic uirtus debilitat̄ & remanet ma
la diſpō in corpore. Quod dictū eſt de fl̄omia
ſanguis eſt ēt intelligendū de ſolutiōe uētris
circa quā Auic. laudat tyriachā ł metridatū
miniſtratū regie bono. cū regimie bono pōt i
telligi dupliciter. p̄mo. i. cū debita admiſtrati
one ſex reꝝ nō naturaliū uł cū regie bono. i.
bene directiuo. ſ. cū aqᵃ acetoſe ł buglox. q̄ aq̄
dirrigūt uirtutē hoꝝ medicaminū ad cor. La
udat ēt Auic. medicamē de aloe qđ ſic fit. ℞
aloes ſucotrini q̄ter abluti. ℥. ß. croci ortulani
. ʒ. i. mire. ʒ. ii. fiant pille de quib⁹ ſint. vii. in
. ʒ. ii. & in eſtate dent̄ cū ſuco cauliuꝫ rub. in
yeme uero cum uino odorifero. quar. ß. Et ē
ſciendū qđ uſus iſtoꝝ eſt qđ una die debꝫ ſu
mi ieiuno ſtoᵒ cum melle rox. cocto. ℥. ß. uł. ʒ.
ii. ł. iii. ſic̄ uidet̄ expedire. Et alia die dꝫ ſum
mi tyriace. ʒ. ß. uł metridati. ʒ. ii. cum aqᵃ bu
gloxe uel acetoſe q̄tum ſufficit ad diſſoluēdū
ut poſſit potari. Et alia die. ʒ. i. de pillis iam
dictis. Omni aūt die poſt aſſumptionē iſtorū
ſumat circa. ʒ. i. pillaꝝ que ſequunt̄. ℞ boli
armeni. ℥. ß. cāphore. ℈. i. aceti al. electi aque
rox. an. q̄r. ß. fiāt pille ut dc̄ꝫ ē đ qb⁹ ſumat̄
oī die. Potes ēt facere pillas alias q̄ ſequunt̄.
℞. boli armeni. ℥. i. rox. rub. electaruꝫ ſpodii
fini an. ʒ. ii. ambre. ʒ. i. charabe tranſlucētis. ʒ.
i. camphore. ʒ. ß. fiāt pille cū aceto & aqua
rox. an. quar ß. que pille ſi tranſglutiri non
poſſunt p ſe ſumant̄ cū uino ſtiptico & nebu
la. Iſtis pillis utat̄ omni die ut dictū eſt de
pillis de bolo. Poſt ſumptiōeꝫ opiataꝝ dicta
ruꝫ mellis rox. uł pillis de aloe uel tyriacha
uel metridatū nec iſta opiata dari debent niſi
corpore p̄us mūdificato p⁹ ſumptiōeꝫ opiato
rū qa illa laxant & laxanᵒ uias apiunt que ſi
nō claudant̄ & ſpāliter ſupiores cū pillis đ
bolo armeno citius cor attigerēt iſte materie
maligne. Et ē ſciendūꝫ ꝙ pille de bolo ultra
ſubſeq̄ntes eas in ꝓpoſito zᵒ opari. pᵒ exiccat
bolus qa frigidus & ſicc⁹. zᵒ uiaſ cordis clau
dit q̄ ꝑ aer putrid⁹ nō tā cito cor nec ptes
pectorales attingit. Cū aplicatis ab extra pōt
aer rectificari ut ſequit̄ pᵒ hēas domū cui⁹ fe
neſtre foramina ſint clauſa q̄ melius poterint
Et ea que ſunt omnino neceſſaria p luce ſint
clauſa cū uitro uel tella incerata. Item nō ꝑgra
diatur ſuper terram p⁹ occaſum ſolis nec ſur
gat de lecto ante ſolis ortum. Item anteq̄ ſur
gat faciat fieri ignē in camera cū lignis ſiccis ñ
fumantibus de uitib⁹ iunipo cipreſſo lauro
& ſpecialiter de lignis aromaticis ſi ea ha
bere potes & flāma cōſumpta & aere exica
to ℞. trociſchoꝝ quoꝝ. recepta ſequitur &
ponātur ſup carbones. ʒ. iii. uel quatuor cum
dictis lignis cū qb⁹ aer aromatizet̄ et rectifice
tur. ℞. ligni aloes ambre grixe muſi fini. an. ʒ.
. i. thuris maſticis coſti dul. gar. interioꝝ cina
momi amigdalaꝝ amarum ſquināti. an. ℥. ß.
floꝝ lauri origani yſopi calamīti pulegii utri
uſq̄ ſaluie ſanſuci utriuſq̄ ſticados. an. ʒ. iii.
nucis cipreſſi ſauine radicū acori radicū yre
os gallie muſcate aſſari. an. ℥. i. croci. ʒ. ii. lau
dani puri. ℥. ß. terbētine melis. an. quar. ß. fi
ant trociſſi q̊ꝝ qlibet pōderet. ʒ. ii. q ſe ruēt̄
uſui cū quib⁹ aer ter in die aromatizet̄. ſ. de
mane āte prādiuꝫ & ante cenā. Aere aūt ſic a
romatizato ſternat̄ dom⁹ cū ſumitatib⁹ popu
li ſalicū mirti & ſimilibus & parietes domus
iroret̄ aqua roxata & aceto etiā portent tota
die & nocte. pillā de ſtupis aut ſpongiam
infuſam in aceto & aqua roxata cāphorata
quā odoret uitet omnē modicū motū p quo
oꝫ anelitū magnificari Exertitiū licꝫ calorē na
turalē excitet & ſupfluitates cōſumat tn̄ eſt
neceſſaria cā directiua aeris peſtilētialis ad
cor quare multum nocet.
Pars hui⁹ regiminis que eſt ſecūdū egros tā
tum aūt debet̄ febricitātib⁹ tm̄ aut febricitan
tibus & apoſtemata habētib⁹ ſimul qb⁹ ſub
ueniat̄ cito & ſubito quia citi⁹ moriūt̄ aliis
ſubuenit̄ aūt ut ſequit̄. ℞. ſuci boraginis bu
guloxe ſuci acetoſe pomoꝝ acetoſoꝝ facta reſi
dētia aque nenuffaris aque roxate aque en
diuie. an. quar. i. ſuci meliſe. ℥. i. ſandalloruꝫ
alborum & rub. an. ʒ. i. coriandri preparati
. an. ʒ. ii. roxa. rub. ℥. ß. panis zuchari. quar. iii.
fiat ſirup⁹ cum dilligētia clarificat⁹. Nota ꝙ
ſirup⁹ de ribes ualet in fluxu uētris & loco
ei⁹ accipim⁹ ſucū acetoſe cū potatiōe que da
tur cū iſto ſirupo dꝫ miſceri unūꝫ coclear de
rob Syrᵒ iſto utamur mane & ſero cū aq̄ fri
gida p̄us bulita. Itēꝫ ualꝫ dom⁹ rc̄ificata cūꝫ
fructib⁹ odoriferis & extremitatib⁹ frigidis
ut ſupra. ¶ Mutationes aūt & fortes aque
irroratiōes nō laudo & ratio ē quaꝫ aſſignat
qui dic̄ i littera. Et qn̄q̄ faciūt neceſſario uir
tutes agētes celeſtes & uirtutes patiētes ter
reſtres h̄ūctationē uehementē aeri expellunt̄
eim uapores & fumi ad ip̄m & ſparguntur

in ipo & putrefaciunt ipm cū caliditate debi li. Et quando fit aer isctm hūc modū ueit ad cor quare corrūpit cōplexionē spirit⁹ que est in ipso &c̄. Item si fiant fricationes debiles i extremitatib⁹. Item dant̄ trocisci de cāphora quos ponit. A. 5° can. ca°. 8°. ubi ponit qnq̄ re ceptas istoꝝ trociscoꝝ quoꝝ una ē & ista lau datur in ꝓposito. Q̄d un⁹ dissoluat̄ i aqua bugloxe uł acetose uł nenufar. & det̄ bis i die .s. mane & sero i introitu lecti. Itē bibāt i ma ne iulep alexādrinū multa aqua mixtum qn̄ sitiunt & si iulep nō habueris det̄ eis mlt⁹ potus aque frigide ꝑus bulite & post infrigi date. Ellectuariū ad idem. ℞ cōserue roxarū cōserue nenufaris cōserue buglox. cōserue bo ragis. an. ℥. ij. corticū citri cū zucharo cōditi. ℥. ß. coriādri ꝑparati semis acetose sandallorū al. & rub. an. ℥. j. Rasure eboris. charabe boli armeni spodij ellecti. an. ℥. ß. camphore. ℈. j. pānoꝝ auri numero q̄tuor panis zuchari. q̄c ß. fiat cōditū i modū zuchari rox. cum aqua rox ellecta aromatizatū. Itē ualet i ꝓposito Rob. i. succus fructuū stiticoꝝ p decoctionez īspissat⁹ ut q̄ seq̄t̄. ℞ suci de sumac uel succi agreste uł Rob. de limonib⁹ uł suci granato rū & siꝛibus que debēt dari post assumptio nez trociscoꝝ de camphora dictoꝝ.

Febres aūt & apostēata sit hn̄tib⁹ subueiat̄. ꝑmo febri ut dictū est. Sed respectu apātis Laudo ꝙ in p̄n° adueniēte apostemate cito et subito quacūq̄ fuerit hora siue de nocte siue de die fiat flobotho^a de uena magis ꝓpinqua loco apostemato q̄a materia ē uenenosa nō ē diuertēda ut si apostē^a fiat i emontorio cere bri fiat flobotho^a de cephalica eiusdē ptis & si i emonctorio epatis fiat de cauiculis. p° & post iteꝝ d̄ basilica eiusdē ptis & sic ē d̄ apo stematib⁹ cōtingētibus i aliis ptibus. Et si apostema deuenit ad aug^m laudo ꝑmo nō ex pectare digestionē q̄a fiat scarifica° sup apo stemate in duob⁹ uł tribus ptibus contiguis .s. ubi apparet eminētia maior. & post suppo nat̄ scarificatiōi culus galli uiui deplumati ut attrahat fumos & materiā uenenosam ad lo cum quo facto apostē^a maturet̄ & curet̄ ut docui sup̄ in ca° de fe. cāta ex apāte. Aliq̄ aūt sup applicāt alia cepas & similia caustica que salua reuerētia nō laudo qm̄ talia uere iferūt terrorez. Alij apponebāt uentosā & credo ꝙ meli⁹ tn̄ quia p uentosam fit nimis attractio & cōmotio hūoꝝ. ideo magis laudo culū gali quia calor galli cōfortat mebruz & sensibilr attrahit fumos & materiā uenenosaz ut pōt uideri in frenesi. Regimen q̄d competit sanis & egris simul pōt haberi ex cōpōne utriusq̄ regiminuz dictoꝝ. Excepto q̄d Auicena uult q̄d trocisci cum quibus aer aromatizatur illo cāu sint alii q̄ superi⁹ dicti. Et istoꝝ recepta se quit̄. ℞ sandalloꝝ al & rub an. ℥. ß. mirtillo rū nucuū cipressi uel folia earūdem Persidi em uł balaustie acatie ypoquistidos. an. ℥. j. fiant trosici cum sirupo de ribes uel succo cito nioꝝ an. quar. ß. qui trocisi ponūtur sup car bones ignitos de tamarisco uel rubo sicis. Cibaria aūt que cōpetūt istis & sunt cibaria saracenica sunt cibaria acetosa siue ista fiant de carnibus laudabilibus siue piscibus ł aliis que cibaria sint sine spēbus nisi dum taxat croco pauco uł cinamomo ellecto & comedāt sepe & parum.

Ca^m ultimū de uariolis.

Supra ca^m uariolaꝝ qn̄q̄ accidit in sanguine ebuli° secundū semi tam putrefactiōis ꝓpter quaz fiūt uariole morbili & alie ifecti ones cutis diuerse sicut malū ro. & est in fe ctio cutis ac si folia rubea rose essent sparse super cutim que ułgariter dicunt̄ cathie & est infectio cutis ac si pulices mordicassent cutim uel alie que uulgariter dicunt̄ grasspiuz & est infectio cutis latior q̄ in medietate dc̄a & minor q̄ malū roseum. Et iste infectiones cutis sunt diuersoꝝ coloꝝ & hn̄t diuersum modū puentus sicut uariole & eoꝝ cura est eadez cū cura uariole oportet quod cura ista rum pasionū diuersificet̄ secūdum diuersita tem tpum ꝑncipij quia ꝑncipium ē anteq̄ in cipiāt apparere & augumētum usq̄ q° sunt mature postea declinatio usq̄ quo crusta inci piāt cadere & cū ualescentia usq̄ quo crusta deficit cad t̄ & usquequo uestigia uariolarū sunt pfecte remota. De statu nō facio mētio nem quia stat⁹ haꝝ pasionū saltem q̄tum ad accidētia est in prin° anteq̄ extra appareant. Sciēdum ꝙ in toto ꝓcessu cure haꝝ egritudi nū est stādū in pseruatiōe occuloꝝ nariū or is gutturis & etiam partiū interiorum istis. n. mēbris preseruatis a nocumēto harū passio num natura ē p se sufficiēs ad curam Et prio fiat flebotho^a de media uena. q̄a si ēt natura paciat̄ flebothomiā & expellit sanguinem de naribus si partez potest fieri. laudo dūmodo uirtus hoc tollerare possit ut in homine. 14. ł .15. annoꝝ. 2° dentur cibaria que sint frigida repcussiua siue stiptica materia a mēbris in terioribus repellentia & siue sanguinē ingros santia & naturā. i. uētrem leniētia & non bi bat uinū omnino potus autem istoꝝ sit iulep multa aqua mixtū. ¶ Tertio uehemēter. i. sup omnia teneat̄ uenter leuis. ¶ In augumē

to aūt si uariola nō cito expellit̄.primo teneat̄
paciēs ab extra calidus inuolutus in pāno de
scarlato rubeo & abintra .i.per os mistrando
teneat̄ recens cū portulaca latuca & sitibus cū
aceto debili ministratis quod si hoc nō suffici
at administrēt̄ aliqualiter apitiua ut sequit̄
℞.aque feniculi aque brusci aque spgi.an ℥
.i.aque apii.℥.ß.anesi carui semis melois.an.
ʒ.ii.zuchari.qr.i.fiat iulep quo utat̄ mane et
sero.uel fiat una ex decoctiōib⁹ q̄s ponit.A.
in forª.qd̄ si sufficienter appareāt regant̄ ut
decet.s.cū ab extra appositis & sirupo d̄ aco
ris.i.palma cristi & similib⁹ que poit Auic.
i forª & suco pomoꝝ semi maturatoꝝ et cū
aliis aq̄s quā cū robi.n lr̄a noiatis In declina
tione uero ex quo sunt mature grosse & ma
gne uariole debent cum acu apiri sic qd̄ cum
dicto acu a duab⁹ lateribus ul' trib⁹ uel a q̄
tuor scd̄m qd̄ uariola est magne q̄titatis uel
parue pforet̄ & dimittat̄ qd̄ sanies p se sine
aliqua expssione manauerit.& extra suauiter
exicetur cū toto sine quacūq̄ uiolentia & ni
mia expssione cū parue aūt uariole postq̄ sūt
mature saluent̄ cum eo qd̄ sequit̄.℞ mediāi
corticū assari.i.arboris sorbaꝝ corticon tama
risci folioꝝ mirti.folioꝝ cipressi.an.℥.i.roxa.
rub.floꝝ tamariscoꝝ lentiū excorticataꝝ &
p⁹ bullitaꝝ i duab⁹ aq̄s an.℥.ß.croci sandalo
rū al.& rub.an.ʒ.i.cāphore.ʒ.ii.salis cōis.℥.
i.ß.bulliant fortiter oia in aqª rox.qr.ß.cum
ista decoctiōe fiat salitio puaꝝ uariolaꝝ dua
b⁹ cōditiōib⁹ obseruatis pri⁹ ꝙ nō saliant an̄
maturatiōis cōplemtū.z⁰ ꝙ ellōget̄ salitio ab
eis q̄ rupte sunt ita ꝙ i uia media ponat̄ bom
bax ul' pānus line⁹ q̄ nō pmittat salitū attige
re ad eas ꝙ si uariole ulcerant̄ ul' q̄a paciens
fricauit ul' scalpsit pteꝫ.cōfert applicaº unguē
ti albi cāphorati & maioꝝ in lr̄a poitoꝝ.Al
cocol.i.ierep.i.coliriū ad p̄seruanᵐ occulos a
uariolis & nocumēto morbilloꝝ.℞.pulpe gra
noꝝ ḡnatoꝝ expssoruꝫ pri⁹ ita ꝙ paꝝ ibi re
maneat d̄ hūiditate sumac mirtilloꝝ coriādri
ppati.an.ʒ.iii.ceruse.ʒ.ß.cāphore croci.an.℈.
ß.aque rox.aque coriādri aq̄ sumac.an.qr.ß.
cōquassent̄ pus fortiter pulpe granoꝝ mirti
& coriādri & disoluat̄ i mortario cuꝫ aq̄s di
ctis & p⁹ collet̄ & cū collatura iteꝝ disoluat̄
cerusa cāphora croc⁹ & iteꝝ collent̄ & colla
tura illa mittat̄ in oculis.ii.uel.iii.gutte sepe
Q̄d si nō hēs aquā mirtili nec coriādri loco ea
rū.℞.suci memithe facta residētia aque plā
tagis cū aqua rox.ul' imponat̄ in oculis oleuꝫ
de phisticis ut docet gal.Epithima ad preser
uāduꝫ nares a nocumēto uariolaꝝ.℞.rox.rub.
ʒ.ii.san.al.& ru.ʒ.ß.an.aq̄ rox.meithe aq̄ su
ci agreste.an.℥.ß.fiat epithiª qd̄ supponat̄.

Cerotū ad idē.℞.climie.i.fecis aūri & argēti
.an.ʒ.ii.ceruse.ʒ.i.olei de phisticis .olei roxati
cere albe noue quar.ß fiat cerotū in modū tē
te de quo ponat̄ in narib⁹.
Gargarisma p cōseruatiōe oris & gutturis
.℞.diamoron sirupi de ribes.an ℥.ß.aceti ru
bei grossi aque decoctiōis lentiū excorticatarū
.℥.ii.gargarizentur sepe frigida. quod si de
dolore oris uel gutturis cōquerit̄ fugat rob
de ribes uel rob de limonibus uel rob de mo
ris factum & similiū aliud post aliud fugat
in modū loc.i.medicina que transglutitur te
nēdo eum in ore quod si gargarizetur dubiū
esset ne rōne motus oris & gutturis fieret
excoriatio maior & ptium solu⁹ rōe cuius do
lor augeret̄ & cib⁹ n̄ possꝫ trāsglutiri pp ꝙ
mbra eoꝝ n̄ possent nutriri & sic possꝫ mori
Itē doloꝝ possꝫ augmētari & pp cōtinuū solu
tū n̄ possꝫ recipe medicinas .s.pseruātes pul
monē & itestina rōe cui⁹ et posset pcliditari.
Pro cōseruatiōe pulmonis ualꝫ loch in media
te dc̄ꝫ ul' istud.℞.lētiū excorticataꝝ uel ciceꝝ
rub.i duab⁹ aq̄s bullitoꝝ.an.℥.ß.sumac.℥.
ß.papa.albi fortiter cōquassati.ʒ.iii. buliant
fortiter in aq̄ roxate q̄r.ß.cū pauco aceto usꝫ
ad spissitudinē deinde collet̄ & fiat loch.d̄ cō
seruatiōe iterioꝝ cōseruāt̄ cū usu alitthisi .i.
ciboꝝ acetosoꝝ q̄ i pua q̄titate & sepe sūt mi
nistrāda ut cū stipticis & cū sirupo de ribes
& cū trocisis de spodio quoꝝ recepte sunt po
site a.d.A.5⁰.can.Et melior eaꝝ in pposito ē
ultima.
Cura uestigioꝝ uariolaꝝ & morbil illn h⁰ ua
lēt posita ab A i lr̄a tā simplicia q̄ cōposita
in illo quarto fen.z⁰ tractatu.z⁰ nota ad pul
crificandum faciem fiat aqua que sequit̄.℞.
radicum iari i.pedis ¶ radicum serpenta
rie.an.lb.i.florum fabarum.lb.i.ß conquas
sentur & ponantur in alambico addita aque
roxate aque l'monū.an.quar.ß.& fiat aqua
distilata cū qua facies lauet̄.
Ad idē unguentū.℞.sarcacole amidi dragan
ti ceruse litargirii masticis.an.ʒ.ß.unguēti al
bi cāphorati ūguēti citrini.an.q̄r.ß.unguēti
fusci.℥.i.aque roxate quar.ß.incorporentur
omnia in modum ungenti cum quo facies un
guat̄.Iteꝫ ad idē.℞.radicū serpētarie.iari ci
ceꝝ excorticatoꝝ amidi ceruse saporis galici
decoctoꝝ in furno i olla noua bn̄ lutata donec
possint pulueriꝫari.an.ʒ i.porcelarum tē per
atarum per noctem in aqua l'monū boragi
nis.an.ʒ.v.assungie asini asungie porci recen
tis.an.ʒ.iii.pulueriꝫentur pulueriꝫanda &
misse cum aqua decoctionis fabarum q̄ū suf
ficit fiat in modum unguēti de quo facies un
gatur de nocte & de mane quando surgit la

uetur facies cum aqua decoctionis uiolarum uel cum aqua dissolutuȝ sit furfur subtile tritici de quo ut dixi superius capº de cibatione febricitantiū fit bertolma.

Secretum contra morpheā.

Coloquintida cum decoctione flo℞ faba℞ sume ualet.

Expliciūt recepte. Gentilis de fulgineo sup pª quarti Auic. cuȝ laude eius q cōcta creauit.

LAVS. DEO.

Explicit Scriptū Gentilis de Fulgineo sup totum tertium canonis Aui. Impressuȝ Papie per Damianū de cōphaloneriis de binascho.

